Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ
ΑΠΑΝΤΑ.

LVCIANI SAMOSATENSIS Opera,

quæ quidem extant, omnia, Græcè & Latinè, in quatuòr Tomos diuisa:

VNA CVM

GILBERTI COGNATI,

ET

IOANNIS SAMBVCI

Annotationibus vtilissimis:

narratione item

de Vita & Scriptis Authoris

IACOBI ZVINGERI:

Adiectis suo loco Tractatuum elenchis, & rerum ac verborum Indicibus.

Editio nitidissima.

Cum Cæsareæ Maj. gratia & priuilegio.

BASILEÆ,

PER SEBASTIANVM HENRICPETRI.

BIBLIOTHEQUE CANTONALE LAUSANNE

Excellentiß. & Clariß.

Viro,

D. IACOBO ZVINGERO, magni illius Theodori F.

Medico & Philosopho experientißimo acutißimóque:

Necnon inclyta

BASILIENSIVM ACADEMIA

linguæ Græcæ summa cum laude

Professori,

LVCIANI SAMOSATENI

Opera Græcè & Latinè

omnia,

Iam denuò diligentißimè repurgata, &

SCHOLIIS *augmentata,*

Domino & fautori suo plurimùm colendo,

Observantiæ & amicitiæ

monumentum

D. D. D.

HVLDERICVS FRÖLICH

Plavenſ. Poëta Laureatus.

MARCVS HOPPERVS
BASILIENSIS
Lectori S.

VCIANVS, pueris & fe-minibus notus, qui etiam grauem Criticorum cenſuram iam aliquoties ſuſtinuit: vicit, euaſit, noſtra nihil amplius commendatione opus habet. Sed nouæ illius editionis rationem quî reddamus, officij fortaſſe noſtri fuerit. Sunt itaque duo maximè quæ nobis commendatam eam reddere debent: nempe noua hæc Operis totius partitio, & erudita illa quæ Dialogis plerilque primùm nunc accedunt, Commentaria. Partiendo quidem illud ſecuti ſumus conſilium, quum enim talis ſit author Lucianus, qui ob Græcæ dictionis elegantiam, puritatem, proprietatem, facilitatem, obóque rerum, hiſtoriarum, exemplorum καὶ ποιητικῶν μέτρων ὅλων illam admirandam proponi in Scholis conſueuerit atque adeò circunferendus adoleſcentibus ſit: in vnum verò congeſtus volumen (præſertim hac forma, qua maior aliqua circunferendis libris apta non eſt) in magnitudinem non tam deformem, quàm etiam

intolerabilem excresceret : placuit in Tomos aliquot iustæ magnitudinis eum diuidere, qui numero quatuor euasere: & sic quidem, vt quantum fieri potuit, singuli Tomi omnis generis Dialogos complecterentur, Deorum videlicet, Marinorum, Mortuorum, & aliorum: ita verò, vt Primus castiores, Secundus grauiores, reliqui duo impuriores καὶ τὰ νόθα continerent. Quam tamen rationem si non adamussim vbique obseruatam deprehenderis, non id absque consilio factum putabis. At de nouis illis Annotationibus, puta GILBERTI COGNATI, singulis propè Dialogis subnexis, minus multa fortasse mihi dicenda sunt, quòd ipsius authoris ea de re Præfatio hîc sequatur. Verùm quia modestia & verecundia rem propriam iactare & verbis adornare vetant: ne, quod in prouerbio est, alicui obijciatur, σαυτὸν ἐπαινεῖς ἄσπερ ἀσκὸν ἀσκάμας: in deo candoris mei & gratitudinis fore duxi, vt de viri illius, GILBERTI inquam nostri laudibus, quas cumulatissimas meretur, nihil dissimulem: vnde colligere facilè quilibet poterit, non friuolus, nec leuis momenti esse posse tanti viri lucubrationes, qui profectò natus est ad honesta literarum studia iuuanda: domi, foris, & vbique hæc cura, hoc studium eius est, vt boni cuiuscunque generis authores delitescentes eruantur, vindicentur, illustrentur, inque publicum edantur: id quod nunc cum Luciano quoque fieri procurauit. Interea tamen & suas subinde,

inde, claustris retectis, in apertum Musas produ-
cit: quemadmodum videre est in laudatissimis il-
lis operibus eius, quæ superiori anno in tres
Tomos digesta prodiêre, in quibus penè nullam
totius Encyclopædiæ partem intactam reliquit.
Quid dicam de eius humanitate, prudentia, maxi-
ma illa rerum experientia, incomparabili erudi-
tione, & alijs quibus prædictus est virtutibus?
Aegris, si opus sit, salutariter consulit: mole cau-
sarum oppressos, consilijs suis prudenter iuuat: af-
flictas conscientias piè consolatur, Scripturæ arca-
na explicat: vt trium illarum Facultatum, Medi-
cinæ, Iurisprudentiæ, & Sacrosanctæ Theolo-
giæ peritissimum eum dicas: & sic (quæ citra
adulationem dixero) omnibus sit omnia: idque
(quod maximum est) tam humaniter, amanter,
& propenso admodum animo facit. Quas sanè
dotes, qui in homine non admiretur, veneretur
atque collaudet, quis non dicat inuidia eum tor-
queri? Hæc ideo etiam refero, candide Lector,
vt cuius viri studio & opera illustratus tibi Lucia-
nus veniat, intelligas: eius profecto qui de auth-
oribus, boni an mali sint, iudicare potest: vt eò mi-
nus videlicet legere eum vereare. Vale. Ba-
sileæ, Anno Virginei partus
1563. Cal. Martij.

GILBERTVS COGNATVS NOZERENVS,

Eximio atq; iuris vtriusq; prudentissimo viro, Domino Ioanni de Plana, illustriss. Principis ANNÆ à Lotharingia Consiliario,

S. P. D.

Mitti tibi, præstantiss. atq; Iurisprudentiss. à Ioannes de Plana, damus hoc tempore nostras in aliquot Luciani locos annotationes: quas summo studio ac labore, fide etiam optima, quum hic mecum esses, adscripsimus. Eas si in eam partem à nobis prolatas acceperis, in quam accipere æquum est (neque enim quidquam præter studiosorum vtilitatem hac in re quæsiuimus) breui eadem fide plura etiam daturi sumus. Quòd verò orationem meam, qua ille à quorundam calumnijs propè ex tempore défensus est, tam amanter expetis: facis tu quidem rem amori in me tuo, & beneuolentiæ consentaneam. Id tamen hisce diebus non expecta. Nam quum ob temporis angustias ad dicendum processerim, paucitate locorum, atque imaginibus quibusdam contentus, vnde typus erat, ac velut vmbra, eorum quæ à me erant dicenda, ex signatis quibusdam locis, quibus orationis lumina, si qua fortè intercurrerent, astruerentur,

ventur. Cætera, quæ pauca sanè fuerunt, extemporalitas suppeditauit. Verùm quando ita tibi placere video, vt intelligas nihil à me tibi, cui plurimùm debeo, honestè negari posse, nec debere: dabo operam, quantum in me erit, vt quàm primùm fieri poterit, ad te veniat, ac fortasse pleniore habitu, quàm inter agendum fit visa. Tempus enim aut studium aliquid adijciet. Tu interim quid de ijs sentias, indicabis. Quod vt facias, te etiam atque etiam rogo. Vale: Cognati, tui obseruantissimi, memor. Omnes mei, vnà cum Frontino, salutare te plurimùm iubet, & gaudere. Nozerethi, pridie Cal. Ianuarij, Anno Christiano M.D.LXIII.

LVCIANI ELOGIVM,

per Gilbertum Cognatum Nozerenum.

LVcianus natus ex Samosata Syriæ ciuitate, non longè ab Euphrate fluuio sita, floruit (vti putant) Traiani Cæsaris fermè temporibus, atq; sub Adriani imperio, qui anno Christi 120. regnare cœpit, pleraq; scripsit. Non minùs elegans, quàm facetus scriptor. In Somnio autem suo generis, educationis, ac studiorum suorum rationes, tum quomodo statuariæ initiatus fuerit, exponit. Adolescens in Gallia (vt ex Hercule coniecturam facere licet) & alijs in locis, Rhetoricam publicè professus est. Iuuenis apud Antiochiam etiam, Syriæ vrbem, in foro causas egit: sed cùm ea res illi non admodum feliciter succederet, deserta Rhetorica, & iudiciali foro, animum ad scribendum appulit: Pyrrhonios philosophos imitatus, qui nihil affirmant, sed omnia in vtranq; partem ambigua in medium relinquunt: id quod indicat eius Epigramma, suis præmissum scriptis. Sed si quisquam fuit vnquam qui Horatianum præceptum impleuerit, miscuerit q; vtile dulci, hoc est, voluptatem cum vtilitate coniunxerit: cunctorum certè calculis, Lucianum hoc in primis præstitisse comprobatur. Priscæ autem Comœdiæ dicacitatem, sed citra petulantiam referens, Deum immortalem qua vafritie, quo lepore, perstringit omnia quo naso cuncta suspendit, quàm omnia miro sale perfricat, nihil vel obiter attingens, quod

non

non aliquo feriat ſcommate: præcipuè Philoſophis infeſtus, atque inter hos Pythagoricis potiſsimùm ac Platonicis, ob præſtigias: Stoicis item propter intolerandum ſupercilium, hos punctim ac cæſim, hos omni telorum genere petit: idq; iure optimo. Quid enim odioſius, quid minus ferendum, quàm improbitas virtutis profeſsione perſonata? Hinc illi blaſphemi, hoc eſt, maledici vocabulum addidêre: ſed hi nimirum, quorum vlcera tetigerat. Pari libertâte gentilium quoque deos paſsim & ridet & lacerat, vnde cognomen inditum ἀθέου, ſpecioſum profectò, vel hoc nomine, quòd ab impijs ac ſuperſtitioſis ei attributum. Inter Sophiſtas annumeratur: ſed quam benè, ipſi viderint tantum enim in dicendo gratiæ, tantum in inueniendo felicitatis, tantum in iocando lepôris, in mordendo aceti, ſic titillat abuſionibus, ſic ſeria nugis, nugas ſerijs miſcet: ſic ridens vera dicit, vera dicendo ridet: ſic hominum mores, affectus ſtudia, quaſi penicillo depingit: neq; legenda, ſed planè ſpectanda oculis exponit, vt nulla Cômœdia, nulla Satyra cum huius Dialogis conferri debeat, ſeu voluptatem ſpectes, ſeu vtilitatẽ. Eius verba ſunt terſa, & phraſis dilucida. Aſianus eſt, verborum apparatu inſtructus ac tumens: ſermonis Latini non imperitus. Quadragenarius philoſophari cœpit. In Macedonia innoteſcere volens, in conuentu totius Macedoniæ ſe exhibuit, ac ſpecimen aliquod ſui præbuit. Senior iam, in aulam atque familiam Cæſaris ſeſe contulit, & procuratoris Principis in Aegypto conditionem

cepit. Timocles aulicus, Celsus & Quintillus illi amici fuerunt. Libri ab eo Græcè conscripti, sunt plurimi: sed ad nostrā ætatem tantū CLXXI, peruenerunt. Luciani porrò nomine Epigrammata triginta duo leguntur, passim in magno Græcorum Epigrammatum volumine. Guilhelmus Philander Castilionius, in suo in Vitruuium commentario, Apollonij Tyanei octo libris conscriptam vitam Luciano nostro ascribit. Eius autem Dialogus qui inscribitur Cynicus, vsq; adeò D. Ioannem Chrysostomum, (acerrimi iudicij virum, & doctorum ferinè omnium Christianissimum, & Christianorum, vt ego certè puto, doctissimum, delectauit, vt bonam eius partem in Homiliam quandam, quam in Ioannis Euangelium commentatus est, inseruerit, neq; immeritò. Erasmus noster, adamantinum omnium superstitionum insectatorem eum vocauit. Cæterùm de illius morte nihil certi memoriæ proditum est: nisi quòd podagra consumptus, annos octoginta natus decessit.

NOSTRVM ELOGIVM, Luciani scriptis probatur.

LVcianus Samosata patriam suam esse, & ab Euphrate fluuio non procul distare, in libro Quomodo scribenda sit historia, dicit. In Piscatore autem, Syriam iuxta Euphratem: & de Syria dea scribens, se esse Assyrium ait. In Bis accusato, se Syrum rhetorem vocat. In Somnio suo, generis, educationis, ac studiorum suorum rationes, tum quomodo statuariæ initiatus fuerit exponit. In

conuentu totius Macedoniæ se exhibuit, ac specimen aliquod sui præbuit. In Herodoto, seu Etio, ex Hercule Gallico, cõiecturam facere licet, in Gallia publicè rhetoricam professum fuisse. Sub finem Apologiæ pro Mercede conductis, inter quæ fluosos rhetores locum sibi fuisse ait. In Piscatore dicitur rhetor & causidicus: sed causas curagere desierit, & animum adscribendum appulerit, ibidem docet. Contra eum qui dixerat, Prometheus es in verbis, dictionem & dicendi genus suum indicat. In Hermotimo, non est sermonis Latini imperitus: & quadragenarius philosophari cœpit. De saltatione, disciplinis liberalibus innutritus dicitur, necnon in Philosophiæ studijs versatus. In Piscatore, se philosophum profitetur, atq; philosophiæ flosculis sua scripta illustrasse ait. In Apologia pro iis qui mercede conducti seruiunt. iam senior, in aulam atque familiam Cæsaris sese contulit, & conditionem procuratoris Principis in Aegypto accepit. Ibidem; Timocles aulicus illi amicus est. In Macrobijs, Quintillus: in Pseudomante, Celsus.

DE VI-

DE VITA ET SCRIPTIS LVCIANI, NARRATIO

IACOBI ZVINGERI Philosophi & Medici Basil.

SAcrificaturi olim παρασκευὴν ἱερὰν præmittere solebant. Nos ad literatia hæcce Luciani sacra accessuri, præludiorũ vice famosi scriptoris vitam, è probatis auctoribus hinc inde decerptam, ob oculos istantium collocabimus. Plures fuêre LVCIANI: & quamuis ea, quæ sumus dicturi, facile hunc nostrum, à reliquis separatura sint: aliorum tamen, vel nominum tenus meminisse iuuabit: vt si quæ sunt, quæ fortè, ambigua incerto auctori adscribi posse videbuntur, omnium iam cogitorum facta comparatione, certius obtinere queat rei veritas. Inter plures autem antiquorum duntaxat iam meminerimus, qui nominis celebritatẽ ad posteros quoq; propagarunt, & tum polliciti fuêre tum academici. Politici vnius Suidas mentionem facit, viri probi: qui Orientalis imperij sub Arcadio summam præfecturam tanta æquitatis laude administrauit, vt quæ est virtuti comes inuidia, in offensionem & aulicorum & Imperatoris incurrerit, & à Rufino per occasionem plumbeis globis in ceruicibus fuerit excruciatus. Intereos, qui academicam vitam secuti sunt, philosophi & theologi memorantur. Philosophus & insignis sophista, nomine olim laudato, hic noster præsens famosa tenus fuit cui, an quæ leguntur in Anthologico penu, acceptũ ferenda sint epigrammata, sub incerto iudice, lis haud vnquam decidenda, adhuc viget. Sunt ea quidem σκωπτικὰ nonnulla: at plura, quod notat H. Stephanus, tam elegantis pietatis, vt ne Christiano quidem auctori pudori essent. Theologi plures leguntur. Apud Cyprianũ est,

est, cui quarta & decima septima epistolarum adscribitur. Fuit & alius Antiochenæ ecclesiæ presbyter, à quo Hebraica biblia recognita, & pristino nitori restituta scribit Suidas: qui tandē sub Maximiano palmā martyrij Nicomediæ sit consecutus. Tertullus Hierosolymitanæ ecclesiæ presbyter suo tēpore clāruit: & quod Gesnerus obseruat, monumentis literarum, posteris quoq; innotuit. Ex horum numero, philosophū sepponimus, de quo inceptum sermonem proseramus: breui & expedita methodo, quæ certa historica fide, de eius Ortu, Vita, & Interitu sciti merentur, planis verbis concipientes. Homo consideratur: vel vt est, & viuit: vel vt non est, nimirū quatenus, seu cùm non est, esse incipit Generatione: seu tum est, esse desinit Corruptione & interitu. In ipso Ortu causæ attendendæ & accidentia. Causa efficiens. Parentes sunt: huius quidē nostri Luciani tenuis fortunæ homines: quos tes angusta domi eò adegit, vt puerum Lucianū præclara indole ad literarū studia natum, arti statuariæ addixerint: maius inde, certiusq; lucrū, quo subleuarentur, captantes, & suorum disciplinæ minores. *Nominare* quidē eos videtur in Piscatore, vocans se Parthisiastēn, Alethionis Enxiclei. At ficta sunt nomina: haudquaquā ijs parentes, sed studiū, quo ducatur veritatis, & personatæ sapientiæ odiū designans. Accidentia *sunt Locus & Tēpus*. Patria Samosata, *Syriæ ciuitas, non* longè ab Euphrate, vt seipsum Syrū & Assyriū non semel cognominet: alibi etiā Patrensem, quę ciuitas est Achaię: tanquam natus hinc, oriundus illinc, ait Beroaldus in octauū Apuleij. De tēpore natiuitatis nihil certi. Suidas eū sub Traiano, ante quem etiā fuerit, floruisse dicit: alij de Adriano quoq; meminerunt. Sic ortus habet. Vitam eius partimur in maturam & immaturā. Hoc est, quando sui iuris sub parentum & magistrorū clientela vixit, tanquam εὐσταγωγίαν vitæ perfectæ. Vt enim, recens testa quo semel est imbuta, seruat odorē: sic quæ recētis ætatis tasæ tabulæ, quam Aristoteles vocare solebat, inscribuntur, vel mala sint, vel secus, per ætatē durant. Igi-

tur

tur Lucianus etiamnum puer auunculo suo formandus dabatur, homini austero, à quo fingendorum lapidũ & marmorum poliendorum dexteritatẽ hauriret. Pater enim, quod puerum videret proprio naturæ ductu ceram in varias transferre figuras, ad manuarium hocce opificiũ perquam idoneum si rectè erudiretur, futurũ existimabat. Cùm verò circa ipsum σκολιώτερον artis, rupra tabella immitiùs à magistro acciperetur, domum procurrit: & per somnium duas videt mulierculas, statuariæ artis & Liberalium studiorum tutelares deas, ambitiosè de se contendentes. Persuasus ergo πειστικαῖς rationibus, statuariam valere iubet, totumq; se ad castra Virtutis & eruditionis confert: vbi fidelium præceptorum bonitate brevi temporis progressu stipendia non pœnitenda fecit: donec ætatis accedente maturitate seipsum mundo ostendere, & quod dici solet, sapientiam in artem traducere inciperet. In hoc ipso verò perfectæ ætatis momento, ne magnas magni viri dotes confusionis vitio obtenebremus, actiones illius omnes, tum passiones excutiendæ sunt. Homo enim, quoad viuit & eã attingit ætatem, qua cõpos rationis perfectam viuere vitam ex humanitatis lege tenetur, nihil aliud quã agit & patitur. Actio omnis ab animæ natu & imperio dependet. Passiones ex Corporis & Fortunæ affectione nascuntur. De passionibus certè quantumuis non defuerint secunda & aduersa, quæ vitam præclari viri diuersimode afficerent, eorũ tamen nos haud quicquã tangimus, quando nihil illorũ per antecessores historicos dictum est fide dignũ: ad Actiones solas conuersi: quas ad tria illa, quæ in omni hominum instituto necessaria requiruntur, Naturã, Artem, & Exercitationem referimus. Natura quidem nascitur cũ homine, artũ demũ se profert, quando operari incipit, perfectis ad agendum instrumentis. Ergo quanta fuerit ingenij præstantia Luciani, non est vel quærendũ multis, vel in vllũ dubium vocandum. A prima pueritia, emicuerant indicia artificis ingenij, vt cum à cera ad præclarã fingendi artem dexte-

rimum

Himum arbitraretur. Humiliores tamen fuere, quã par erat paternæ cogitationes: nec ad scopum, quo tendebat bene natus puer, collineabant. Formandum quippe fuerat aliquid tuo diuino dicendi organo: & circũdanda scabrities: non lapidũ tamen, sed humanorum animorũ. Innutritus ergo liberalibus disciplinis est, quas natura habebat, Artis accedente auctoramento, perfectionem contulit admirandam: quantã quidem in hominis natũ vitio corrupti instituitatem, præceptis nequis, vt dicunt scatentem, quando ex omni parte beatũ haud quisquã est, cadere potest. Artis vocabulo omnes disciplinas, quas vno cõplexu Philosophia, à nonnullis etiam Encyclopædia & Habitus tum organici tũ principales cõprehendunt, designamus. Quod ad habitus organicos, Rhetor fuit, Poëta, Logicus. Testantur id ipsius scripta: imprimis quanta dexteritate aduersarios disputando cõfuderit: quanta facundia causas in foro peregerit: quãta facilitate Comicorũ personã nõ tam ligato, quàm soluto dicendi genere repræsentarit. Inter principales, & theorici sunt & practici. Ad Metaphysicam classem si Dei cognitionẽ & verũ cultũ reducamus: hac parte vel maximè impiũ fuisse eũ & παμμιαρὸν, vt ait Suidas, libenter fatemur: qui nõ solam Dei prouidentiam risui habere, sed & Christũ ipsum, humani generis vindicẽ cauillis & maledictis insectari fuerit ausus: tam ferali rabie, vt per ludibrium ἱστοπολοπεριφόρον σοφιστὴν sectetur & calumniatur, & quod Ponticus Virunius in quadam epistola obseruat, Ioannis quoq; Euangelium incesseret: quod de Philopatre Dialogo dictũ existimari potest. Deos certè Ethnicos cœlo deducit graphicè, tantam impietatem, tam profana scelera, quibus fictitij Dij omnium consensu & scitu sese contaminarint, tartaream veri, quam cœlestem, abominandam, nec vllo diuino honore dignandam esse. Id quidem hactenus nec indignè, nec impietatis quod indè ingratus homuncio, nec ex sui ipsius quidem, vt alia taceam, vel corporis vel animi mira structura, ad aliquam veri Dei, & vel latentem ignoti,

Athenien-

Athenienſium exemplo, reuerentiam erigere ſeſe vel voluerit vel potuerit: ſed Epicureorũ fatalem neceſsitatem omni metu Deorum ſublato exoſculatus admiſerit, id verò extremæ impietatis eſſe, antiquitatis, licet ipſius quoq; gentilis arbitrio non ignoratur: à qua infame nomen ἄθεος optimo iure promeritus eſt. Et hæc eſt mentis humanæ luxuria: dum ſibi plus æquo plaudit, & perſuaſæ ſapientię, quaſi eam proprio ſit conatu ſortita, applaudit, tam fœdè exorbitat: ſeq; ipſam Dei vice colit & adorat. Quod ſi verò ad Phyſicam & Mathematicã nos conuertamus, plus quod laudemus, quàm reprehendamus ſeſe obijciet. De Aſtrologia ſcripſit quoq;, & quamplurima alijs ſuorum dialogorũ veſtigia impreſsit naturalis ſuę cognitionis. In practicis autem habitibus maior eſt ipſius pſtantia. Ethicus fuit, minimeq; deſes veritatis & virtutis ſectator: ſed & alios ſecus agentes re & calamo acerrimè eſt perſequutus: vt ab antiquis ἀλαζόνα καὶ βλάσφημον: à Viue ſubſannator deorũ & hominũ, ab Eraſmo mitiùs, nugator feſtiuus: quòd ludendo acerbitatem animi ceu velo obducto occultare ſciret, cognominaretur. Hæc ergo philoſophia eſt, quam admiratum ſe fuiſſe, & iugiter in honore habuiſſe, ipſe fatetur, vt in dialogo, cui Piſcatoris titulus præfixus eſt, apertis verbis interroganti Philoſophiæ profiteatur, duarũ artium ſe ſcientẽ eſſe, Amandi virtutẽ & Odio proſequẽdi vitia. Quamuis autem nulli hominũ hac quidem parte fuiſſet æquior: ſæuiſſimus tamen aduerſus Philoſophos, virtutũ nomine abutẽtes, ad vitã vitiorum licentiosè viuẽdam extitit: qui ſummi boni vice, honorem, lucrum, voluptatem luxuriosè ambirent, effœminati mimi inſtar Achillem vel Theſeum exprimerent, leónina pelle induti, ad Cumani aſini exemplũ, barba nimitũ, inceſſu, induuio philoſophiã mentiri infami ſtudio contenderẽt. Hęc certę, quãdo ſunt talia, viro aliogn nõ malè Ethico, quamuis peſsimè Theologo, non iniuria calumniandi & inſehendi occaſionem pluſquam amplam præbuiſſe, quiuis facilè animaduertit. Quando autem leges moderã-

moderatæ censuræ acerbius transiuisse videri potest in ductus verius odio quodam subtristis naturæ, quam Virtutis studio putatur, & viuam sui imaginem in Timone Misanthropo, qui nec Deos pensi alicuius habere, nec homines solitus fuit, effig æſſe. Viues equidem ad insectandum eum & proscindendam philosophiam inuidia Plutarchi Cheronensis impulsum fuisse scribit, *quem in magno honore* esse apud Traianum Cæsarem inuitus & dolens vidisset. Politiæ etiam & Oeconomiæ studiosus fuit, quod idem scripta eius testatum faciunt: vt cùm iam senior, quod scribit Gilbertus Cognatus, in aulam & familiam Cæsaris se contulisset. procuratoris Principis conditionem acceperit. Tales ergo Artis respectu actiones eius fuerunt. Quod ad exercitationem, docuit viua voce, & scriptis similiter inclaruit. Adhuc iuuenem in Gallia, vt & alijs in locis Rhetoricam professum se esse, ipse met testatur: quo non succedente, vt Suidas vult, ad scribendum se contulit. Sunt autem eius scripta quamplurima, quorum causas omnes, quanta licebit breuitate enumerabimus. *Etenim quo Fine tanta contentione animi hominibus* penè *omnibus*, ipsisq; falsis gentium dæmonijs contradixerit, non semel ipse pluribus in locis fatetur: nimirum veritatis & virtutis asserendæ causa: & vt vel suis saltem monitis exorbitans humanum genus in viam rediret, & sapere disceret. Verbis ad hoc vsus est, (quæ ad classem efficientis instrumentalis pertinent) cùm Asianus fuerit, tersis, ingenio ac moribus suis congruentibus: tam apta facilitate, vt communem loquendi elegantiam miro successu expresserit, rebusque dicendis accommodârit, vt & his simul & ijs lector magna animi voluptate perfundatur. Forma, scribendi genus est, quod sequitur: quod ipse contra plures, aliquot in locis defendit. Platonis ergo exemplum secutus, Dialogos scripsit, quibus res ipsa ceu geri videtur, magisque audientium & legentium animis imprimi: suo prorsus instituto plus quam idoneos. Comica

tamen facilitate & argutia illorum diluit grauitatem, tam dextrè, vt si quis vllus miſcuit vt le dulci, is Thomæ Moro & Eraſmo Lucianus ſit: qui ipſe fatetur corruptos inprimis Philoſophorum perſonatorum mores dicacitate comica indigere: à cuius morſibus non ſe deſiturum profitetur, dum illi fictas perſonas ſuæ malitiæ & ignorantiæ detrahant, & in virorum bonorum, vereq; philoſophantium ordinem ſeſe recipiant. Materia ſcriptorum eius varia eſt, & Hiſtorica & Philoſophica: ſicque in ordinis aliquam formam, ſi poſſit fieri, redigenda. Hiſtoriam, partim in genere perpendit, quomodo tractanda ſit, præceptis propoſitis, in Dialogo QVOMODO HISTORIA SCRIBENDA SIT: & exemplis, fictis licet, ad præcepta tamen accommodatis, duobus libris DE VERA HISTORIA: partim in ſpecie: varia nimirum, quæ vel alijs contigerunt, vel ſibi. De ſua ipſius adoleſcentia, in INSOMNIO agit: de ſenectute verò, in qua, ne tum quidem Eloquentiæ exercitia deſeruerit, in HERCVLE GALLICO. Quæ ad alios ſpectant, diuerſa ſunt: Theologica, in dialogo de DEA SYRIA. Naturalia, de grandæuis, in MACROBIIS. Politica, attinentia, tũ ad plures, de amicitia Scytharum & Græcorum, in TOXARI: de philoſophis diuerſarum ſectarum, apud Ariſtænetum conuiuantibus, in CONVIVIO: tum ad vnum aliquem: ſic Demonactis vitam, in DEMONACTE perſequitur: Lucij tranſmutationem, in ASINO: Alexandri cuiuſdam res geſtas & vitam, qui ſe Podalirij filium mentiebatur, in ALEXANDRO: Neronis conatus perfodendi Iſthmi, in NERONE: Peregrini cuiuſdam mortem voluntariam, in oratione de MORTE PEREGRINI. Ipſi præterea Dialogi meras continent narrationes antiquæ & gentilitiæ religionis, fideiq; ſuperſtitioſæ, quam ſcopticè traducere, & narrando duntaxat in contemptum audientium, quibus, modò vellent, facilè liceret inter lupinos & æra facere diſcrimen, abripere voluit. Plura ſunt, quæ de omnibus pene philoſophiæ partibus

bus in medium adfert, non tam docendo, quàm arguendo: itatotus ad reprehendendum natus videtur: vt tamen hoc ἀναγκαῖον organo, tem ipsam persuadeat & exprimat. Organica eius sunt multiplicia, & quidem Grammatica nonnulla: de literis, in IVDICIO VOCALIVM: de solœcismo, in PSEVDOSOPHISTA: de dictionis apophradis proprietate, in PSEVDOLOGISTA: de Oratione affectata, in LEXIPHANE. Poetica tangit, in cauillatione poetarū, quæ inscribitur, DISSERTATIO cum HESIODO. In TRAGOPODAGRA & OCYPO dramatū duorum specimē dat. Rhetorica scripta, vel generalia sunt, quæ pertinent vniuersim ad præcepta: vel specialia, quæ ad eius proprium dicendi genus: quod tum proponit, in BACCHO, & DE ELECTRO: tum contra reprehensores defendit, in ZEVXI, & in apologia contra eum, à quo fuerat PROMETHEVS IN VERBIS appellatus: tum exemplo orationis, in Macedonia habitæ illustrat, in HERODOTO. In vniuersum pertinent ad Rhetoremea, quæ vel exempli causa, præceptorum illustrandorum, proponi solent, vt sunt Orationes variæ: vel directò ad confirmanda præcepta faciunt: qualis est RHETORVM PRAECEPTOR, in quo de corrupta suorum temporum eloquentia, & affectato dicendi genere conqueritur. Orationes sunt aliquot illustres, omnium generum. Demonstratiui quidem, Encomiū balnei, in HIPPIA: DEMOSTHENIS: PATRIAE: DOMVS: Macedonum quorundam, IN SCYTHA: podagræ, in TRAGOPODAGRA: pulcritudinis in CHARIDEMO: studij sui erga auditores, in DIPSADIBVS. Deliberatiui sunt: dum suadet taurum supplicij genus, dono oblatum nequaquā pariipendendum esse, in PHALARIDE SECVNDO: dum amico cuidā principali persuadere conatur, vt se commendatum habere velit, in HARMONIDE. Iudicialis sunt: vt cùm quæritur, dignúsne sit præmio Tyrannicidæ, qui filium tyranni occidit, in TYRANNICIDA: an qui semel est receptus in familiam, sit denuò abdi-

candus, in ABDICATO: an Phalaris tantum æneum missurus Delphos iure ac necessitate tyrannidem arripuerit, & nocentes quosdam punierit, in PHALARIDE PRIMO. Et hæ sunt organicæ ipsius commentationes: haud pauciores principales. Ad philosophiam in genere pertinent ea, quæ tum de sectis & contra sectas philosophorum sui temporis declamat, in BIS ACCVSATO, & HERMOTIMO: tum de auditore philosophiæ, qualis is sit, esseúe debeat, lectioni potius, quã librorum multitudini deditus, in Dialogo, CONTRA INDOCTVM MVLTOS LIBROS EMENTEM: & an Eunuchus possit esse philosophus, IN EVNVCHO. In specie verò sunt alia, quæ ad theoricam & practicam philosophiæ partem referenda sunt. Contemplatio de Deo & spiritibus Metaphysica est. huc apud nostrum auctorem & positiua, in ALCYONE, vbi de Dei potestate, quod illi omnia sint possibilia, differit (licet secundum Athen. & Laërtium is dial. sit Leonis philosophi Academici: quando Lucianus, vel putidè negare Deum, vel impiè diuinas ipsius actiones eleuare scitur) & negatiua, dum festiuè & acriter contra Deos, inprimis ethnicos & ipsorum cultus ridiculos inuehitur. Deorum ergo Gentilium vanitatem insectatur, in CONCILIO DEORVM, in IOVE TRAGOEDO, vt iam de cæteris DEORVM DIALOGIS nihil dicam. Religionem omnem, tum Christianam in PHILOPATRE, tum Ethnicam, in CYNISCO ludibrio habet. In Saturnalia inuehitur, in SATVRNALIBVS: in Sacrificia, in dialogo, DE SACRIFICIIS. Contra vim magicam etiam, incantamenta & spectra in PHILOPSEVDE. Mathematica quoque attigit, in dialogo DE ASTROLOGIA. Physica non ex professo: inseruit tamen multis dialogis rerum physicarũ, vt muscæ, alcyonis, dipsadũ, sensuum visus & auditus elegantes discursus. Inter practica ipsius commentaria, & primum Ethica, nonnulla sunt, quæ de fine, summo bono agunt contra philosophos, in TIMONE MISANTHROPO, in NAVIGIO, in CYNICO: alia quæ de forma,

ma, nimirū de Virtute & moribus, partim in genere omniū hominum, in DIALOGIS VARIIS, & in ICARO-MENIPPO: in primis autem philosophorum, in NIGRINO, in VITARVM AVCTIONE, in PISCATORE, in FVGITIVIS: partim in specie: contra libidinem, in AMORIBVS, & DIALOGIS MERETRICIIS: contra calumniantes, non audiendos esse, in oratione, DE NON TEMERE CREDENDO CALVMNIAE: contra assentatores, non nimium esse laudandum, in dial. PRO IMAGINIBVS: pro arte assentandi, in PARASITO: de humanitate in salutando: quibus verbis vtendum sit: in dialogo, PRO EO QVI INTER SALVTANDVM VERBO LAPSVS FVERAT: de auaritiæ obiecto, nim. de incommodis diuitiarum, & commodis paupertatis, in SOMNIO: de amicitia colenda, in TOXARI: de luctus inutili vanitate, in dialogo DE LVCTV. Politica quæ habet, merè sunt particularia, quæ in republica benè constituta, vel requiruntur necessariò, vel fieri assolent: ita de gymnasijs adolescentum, vt in bonos ciues euadant, in ANACHARSI: de aulicæ vitæ molestijs, quas liber & ingenuus subire non debeat, in MERCEDE CONDVCTIS: de SALTATIONE, in dialogo eiusdem inscriptionis. Oeconomicum etiam aliquid tetigisse videtur, in IMAGINIBVS, describens mulieris virtutes præcipuas, & bona corporis & animi: quæ in primis in domestica administratione sese profere solent. Est ergo hæc auctoris vita & immatura, & matura, ratione tum naturæ, tum artis & exercitationis. De ipsius Interitu annotat Suidas, discerptum à canibus fuisse, cùm rabiem suam contra veritatem exercuisset. Cognatus tamen lib. 6. Narrationum podagra consumptum existimat, annos octuaginta natum.

LVCIANI VITA
ex Suida.

LVcianus Samosatensis, cognomento blasphemus, siue maledicus, aut atheos potiùs appellatus, eò quòd in Dialogis suis ridicula etiam illa esse proponit, quæ de rebus diuinis & sacris prodita sunt. Dicitur autem vixisse temporibus Traiani Cæsaris, & deinceps. Cæterùm fuit ab initio causidicus, Antiochiæ, quæ in Syria est, sed cùm ea res illi non satis ex sententia succederet, ad scribendum sese conuertit, scripsitq; adeò infinita. Obijsse autem ipsum, fama est, à canibus laceratum, quoniam & contra veritatem velut rabiem exercuisset. Nam in vita Peregrini Christianum quoque infectatur, ipsum Christum contumeliosè incessit, sceleſtus ille. Quare & rabiei istius pœnas sufficientes in præsenti vita dedit, & in futurum hæret æterno ignis, vnà cum satana erit. Hæcille. *Addit autem Volaterranus, nescio quo authore: cùm ab initio Christianus fuisset, posteà eiusdem religionis desertorem factum esse, dictitantem se nihil ex ea consecutum, quàm quòd nomen ipsius corruptum esset, ex Lucio, Lucianus, factum. Fuit autem Somosata, vt hoc quoque addamus, vrbs, non longè ab Euphrate sita, Commagenes metropolis. Plinius & Stephanus.*

LEVI.

EVINVS LENIVS
studiosis.

Quid quæris puer? Atticum salinum?
Hoc paruo dabit ære Lucianus.
Quid? fandi Latios petis lepores?
Hos paruo dabit ære Lucianus.

Idem, ad eosdem.

Huc ades ô studiose puer, studiosa iuuentus
Huc ades, hunc hilari perlege fronte librum.
Nulla Cytherieo polluta est pagina amore,
Quin soror hoc Phœbi casta probabit opus.
Nec Cynicos memorat, caperata aut fronte Catones,
Aut aliud si quid ruga senilis amet.
Sed grates pueris, Chariteſque, falesque, iocosque,
Et quicquid lepidi est, iste libellus habet.
Attica siue Venus iuuat, aut Oenotria lingua:
Hanc habet atque illam, tantulus iste liber.
Meonide aut Pelio multò est fœcundior author,
Sed vetat impariles nomen inire modos.
Non minor interpres succedit diuite vena
Vatibus Ausonijs vnus Erasmus honor.
Nempe hic, siue pedum certa sine lege vagatur,
Pulchrum melliflua Marcus vt ore sonat:
Siue pedes strictim numeroso calce coërcet,
Naſonem præstat, Virgiliumque refert.
Quælibet (inuideas) vel iam superstite Plauto
Vellet Erasmiaco Musa lepore loqui.
Huc ades ergo puer. Lati studiose lepòris:
Huc, ades hunc hilari perlege fronte librum.

Corn. Grapheus.

Heus optimi Tiruncali,
Vultus iocis iucundulis,
Et lusibus satiarier:
Huic Luciano assuescite.
Ipse & nuces, ipse & uochos,
Ipse & meros lusus habet.

Adrianus Barlandus, in personam Luciani.

Græcia me genuit, nuper facundus Erasmus
Transtulit in Latium: munere plaude puer.

Adriani Lucæ Hendecasyllabon.

Castæ rumpe moras puer Minervæ,
Quem linguæ Ausoniæ tenet libido:
Adsis, huc propera, hunc rapesse librum
Dextra præcipiti, & revolue sæpe:
Qui non barbariè scatet nociua,
Nec de Vandalico solo est profectus,
Verùm est eloquij nitens lepore
Romani, salibus meris refertus.
Est & scommatibus iocisq; abundans,
Prauas mordicùs inuehens in artes,
Et mores hominum, simul Deorum
Irridens miserum chorum Ethnicorum.
Vir doctissimus vndecunque Erasmus,
Princeps eloquij vtriusque linguæ,
Fecit parue puelle Lucianum
Argiuum, Latijs loqui camœnis.

IACOBI HERTELII AD GILbertum Cognatum, in Lucianum Iambus.

Quos edidit sales disertus, & locos
Lepore tinctos LVCIANVS Attico,
Noti fuere seculis quàm plurimis:
Tunc, Christiano cùm rigaret sanguine
Hortum DEI profana turba gentium,
Cultu sinistrè fascinata dæmonum.
Longè sed hoc sunt notiora seculo
Salsi iocosa LVCIANI dogmata:
Quando redibat liberalibus nitor.

Quem

Quem promerentur, quoque præstant, artibus,
Labore ERASMI sedulo ter Maximi.
Is namque Veneris eruditus Atticæ,
Suaues lepôres dum Latinis auribus
Accommodauit & probè & feliciter,
Insigne nactus Lucianus est decus
Ipsius acri & erudita industria.
(Non diffitemur, & alios conatibus
Et eruditione præstantes viros,
Tulisse Luciano opem percommodam.)
At Lucianus omnium notissimus,
Nunc in manus docilis iuuentutis venit,
Multò, priùs quàm prodijt, politior.
Confusa nam quæ tum fuerunt omnia
Colloquia, nunc sortita formam congruam,
Distincta certis & locis, lepôribus,
Dubium est venustiora sint, an ordine.
Quid, Annotationibus doctissimis
Quòd expolita, obscuritate omni procul
Pulsa, legentibus magis nunc proderunt?
GILBERTE Musarum decus grauissimum,
COGNATE doctis & viris gratissime,
Quantæ tibi debentur vni gratiæ?
Nunquam quòd impigro labore desinis
Priscum bonis decus referre literis?
Eiusmodi natum esse te laboribus
Pro certo habeto: multi enim quod tu facis,
Licet velint præstare, non tamen queunt,
Industriæ tantæ carentes dotibus.
Nunc ergo perge in posterum dona optima
Mentis tuæ, tales in vsus conuertere,
Vt te sibi natum putent quàm plurimi.

INDEX DIALOGORVM LVCIANI, EO ORDINE QVO HAC EDITIONE collocati sunt.

TOMO I. continentur hæc.

De somnio, seu vita Luciani. Pag. 1
Contra eũ qui dixerat, Prometheus es in verbis. 87
Nigrinus, siue de moribus philosophorum. 37
Iudicium vocalium. 74
Timon, siue Misanthropus. 87
Alcyon, siue de transformatione. 144
Prometheus, siue Caucasus. 158.

DEORVM dialogi.

Promethei & Iouis. 185
Cupidinis & Iouis. 189
Apollinis & Vulcani. 191
Vulcani & Iouis. 196
Iouis, Aesculapij & Herculis. 199
Iunonis & Iouis. 202
Veneris & Cupidinis. 205
Martis & Mercurij. 214
Iouis & Solis. 217.

MARINI dialogi.

Cyclopis & Neptuni. 222
Alphei & Neptuni. 227
Menelai & Protei. 232
Neptuni & Delphinũ. 235

MORTVORVM dialogi.

Diogenis & Pollucis. 239
Pluto, seu contra Menippũ. 246
Plutonis & Mercurij. 249
Terpsionis & Plutonis. 252
Zenophantæ & Callidemidæ. 258
Cnemonis & Damippi. 262
Charontis & Mercurij. 264
Cratetis & Diogenis. 275
Luciani Scipio: seu Alexandri, Hannibalis, Minois & Scipionis. 282

Dioge-

INDEX DIALOGORVM LVCIANI, EO ORDINE QVO HAC EDITIONE collocati sunt.

TOMO I. continentur hæc.

De somnio, seu vita Luciani. Pag. 3
Contra eum qui dixerat, Prometheus es in verbis. 67
Nigrinus, sive de moribus philosophorum. 37
Iudicium vocalium. 74
Timon, sive Misanthropus. 87
Alcyon, sive de transformatione. 144
Prometheus, sive Caucasius. 158.

DEORVM dialogi.

Prometheus & Iouis. 185
Cupidinis & Iouis. 189
Apollinis & Vulcani. 191
Vulcani & Iouis. 196
Iouis, Aesculapij & Herculis. 199
Iunonis & Iouis. 202
Veneris & Cupidinis. 205
Martis & Mercurij. 214
Iouis & Solis. 217.

MARINI dialogi.

Cyclopis & Neptuni. 220
Alphei & Neptuni. 227
Menelai & Proteï. 232
Neptuni & Delphini. 236

MORTVORVM dialogi.

Diogenis & Pollucis. 239
Pluto, seu contra Menippum. 246
Plutonis & Mercurij. 249.
Tiresiæ & Plutonis. 252
Zenophantæ & Callidemidæ. 258
Charonis & Damippi. 262
Charonis & Mercurij. 264.
Crœsi & Diogenis. 275
Luciani Scipio, seu Alexandri, Hannibalis, Minoïs & Scipionis. 282

Tiresiæ & Agamemnonis. 291.

ORATIONES, quarum quædam adhuc inter Mortuorum Dialogos, quædam inter Saturnalicias epistolas relatæ fuêre, nonnullæ quoq; Dramaticæ.

Deûs qui mercede conducti, in diuitum familijs viuûnt. 300
Apologia pro iis qui mercedes conducti seruiunt. 367
Tyrannicida. 388
Declamatio D. Erasmi Roterodami, quæ superiori declamationi Luciani respondet. 414
Abdicatus. 480
Alexander, seu Pseudomantis. 522
Toxaris, sive amicitia. 588
Icaromenippus, sive Hypernephelas. 672
Anacharsis, sive de Gymnasijs. 721
De luctu. 782
Præfatio, seu Hercules Gallicus. 886
De electro, seu cygnis. 813
Musæ encomium. 821
De non temerè credendo ca-
lumniæ. 836
Patriæ encomium. 871
Demosthenis encomium. 882.

TOMO II. continentur hæc.

DEORVM dialogi.

Iouis & Mercurij. 3
Neptuni & Mercurij. 5
Mercurij & Solis. 10
Mercurij & Apollinis. 14
Iunonis & Latonæ. 18
Deorum iudicium. 24
Mercurij & Maiæ. 45

MARINI dialogi.

Neptuni & Nereidum. 50
Iridis & Neptuni. 54
Xanthi & maris. 58
Tritonis & Nereidum. 61.

MORTVORVM dialogi.

Menippi, Amphilochi & Trophonij. 69
Mercurij & Charontis. 73
Menippi & Cerberi. 77
Charontis & Menippi. 82
Antilochi & Achillis. 65
Menippi & Mercurij. 90
Menippi & Chironis. 93

Menippus

Menippus, seu Necyomantia. 97
Charon, siue contemplantes. 131.

SEQVVNTVR Orationes, quarum quædam adhuc inter Mortuorum dialogos, & Meretricum, quædam inter Saturnales epistolas priùs relatæ fuêre, nonnullæ quoq; Dramaticæ.

Hermotimus, siue de Hæresibus, id est, Sectis. 170
Zeuxis, vel Antiochus. 313
Harmonides. 329
Scytha, seu Hospes. 342
Quomodo historia scribenda sit. 361
Historiæ veræ liber primus. 432
Historiæ veræ liber secundus. 477
Lexiphantes. 527
Demonactis vita. 559
Somnium, siue Gallus. 590
Bis accusatus, seu Fora. 651
Rhetorum præceptor. 706
Hippias, seu Balneum. 740
Aduersus indoctum librorũ longa suppellectile tumentem, Sermo. 751
De domo. 786
Macrobij, id est, lõgæui. 815
De dipsadibus. 840
Nauigium, seu vota. 852
Deorum concilium. 902
Decretũ bona fortuna. 919
Saturnalia. 923
Chronosilon, id est, Saturnalium legumlator. 942.

EPISTOLAE Saturnales.

Ego Saturno salutem. 954
Saturnus mihi charissimo S. 963
Saturnus diuitibus, S. 971
Diuites Saturno S. 977.

TOMO III. continentur hæc.

DEORVM dialogi.

Iunonis & Iouis. 3
Veneris & Lunæ. 8
Mercurij & Apollinis. 11
Panos & Mercurij, 14
Apollinis & Bacchi. 18
Apollinis & Mercurij. 22

MARINORVM dialogi.

Tritonis, Amymonet, & Neptuni. 27

Noti

Noti & Zephyri. 30
Doridis & Thetidis. 32
Neptuni & Empei. 36

MORTVORVM dialogi.

Alexandri & Philippi. 37
Diogenis & Herculis. 48
Menippi & Tantali. 53
Diogenis & Mausoli. 57
Nirei, Therſitæ, & Menippi. 61
Diogenis, Antiſthenis, & Cratetis. 65
Aiacis & Agamemnonis. 73
Minois & Soſtrati. 76
De ſacrificijs. 81
Vitarum auctio. 100
Piſcator, ſeu reuiniſcentes. 134
Pro eo quod inter ſalutandum verbo lapſus fuerat. 192
Herodotus vel Actio. 212
Phalaris primus. 222
Phalaris ſecundus. 242
De Aſtrologia. 252
Imagines. 270
Pro imaginibus. 304
Lucius, ſiue Aſinus. 337
Iupiter Tragœdus. 409
De Paraſito, ſiue quòd ars ſit paraſitica. 479
Philopſeudes, ſiue incredulus. 553
Allocutio, ſeu Bacchus. 622
Pſeudologiſta, ſiue de Apophrade, hoc eſt, die ater. 622.
Diſſertatio cum Heſiodo, Luciani & Heſiodi. 662
Tragopodagra. 672
Ocypus. 726
De Syria dea. 745
Cynicus. 805
Pſeudoſophiſta, ſeu Solœciſta. 824

TOMO IIII. continentur hæc.

DEORVM dialogi.

Iouis & Ganymedis. 3
Iunonis & Iouis. 9
Veneris & Cupidinis. 13
Apollinis & Mercurij. 17

MARINI dialogi.

Doridis & Galateæ. 19
Zephyri & Noti. 24
Panopes & Galenes. 29.

MORTVORVM dialogi.

Simyli & Polyſtrati. 32

Aeaci,

Aeaci, Protesilai, Menelai ac Paridis. 37
Menippi, Aeaci, Pythagoræ & Socratis. 39
Protesilai, Plutonis & Proserpinæ. 40
Menippi & Tiresiæ. 50
Cataplus, sive Tyrannus. 53.

ORATIONES, quarum quædam adhuc inter Mortuorum dialogos, quædam inter Saturnales epistolas priùs relatæ fuêre: nonnullæ quoque Dramaticæ.

De saltatione. 89
Eunuchus, seu Pamphilus. 158
Amores. 170
Iupiter confutatus. 244
De morte Peregrini. 266
Fugitiui. 308
Sympositum, seu Lapithæ. 336.

DIALOGI meretricij.

Glycera & Thais. 382
Myrtium, Pamphilus & Doris. 384
Mater & Philinna. 389
Melissa & Bacchis. 393
Clonarium & Leæna. 398
Crobile & Corinna. 404
Mater & Musarium. 409
Ampelis & Chrysis. 415
Dorcas, Panychis, Philostratus & Polemon. 418
Chelidonium & Drosc. 429
Tryphæna & Charmides. 430
Ioëssa, Pythias & Lysias. 434
Leontichus, Chenidas & Hymnis. 442
Dorio & Myrtale. 448
Cochlis & Parthenis. 453.

NOTHI dialogi.

Philopatris, seu qui docetur. 496
Charidemus, sive de pulchritudine. 487
Nero; sive de fossione Isthmi. 521
Palinurus. 531
Virtus dea. 563
Epigrammata. 566

FINIS.

AVTHORES QVI IN HOC *opere vertendo elaborârunt.*

Anaſtaſius.
Baptiſta Pius.
Bergius.
Bilibaldus Birckhelmerus.
Cornarius.
Eraſmus Roterodamus.
Iacobus Micyllus.
Ioannes *Sinapius.*
Ioan. *Sleidanus.*
Martinus Bolerus.
Ottomarus Luſcinius.
Petrus Moſellanus.
Philip. Melanchthon.
Ponticus Virunius.
Thomas Morus.
Venatorius.
Vincentius Obſopœus.
Vitus Amerpach.
Volaterranus.
Vrſinus Velius.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ,
Luciani,

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝΥ. DE SOMNIO.

πρὸς, ἢ περὶ βίου Λουκιανοῦ. seu vita Luciani.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Occasio huius narrationis videtur sumpta esse ex secundo Xenophontis, de dictis Socratis, vbi Prodicus sophista eodem modo Herculi, puerítiam egresso, narrat Virtutem ac Voluptatē apparuisse, & vtramq; illū ad se pertrahere contendisse. Consilium autem & scopus in fine ab ipso Luciano explicatur. Nam vt adolescentes præ inopia deficientes, & ad deteriora animum applicantes reuocaret, & ad literarum studia conuerteret, sermonem hunc ait à se institutum esse.

ΑΠρὶ μὲν ἐπὶ παίμλου ἐς τὰ διδασκάλεια φοιτῶν, ὦδε πως ἐλαχίστῳ πρόσωθ' ὢν. ὁ δὲ πατὴρ ἐκοπᾶτο μετὰ τῶν φίλων ὅ, τι καὶ διδάξαιτό με. ἐδόκει πολλοῖς ἐμοὶ μὲν παιδεία, καὶ πόνου πολλοῦ, καὶ χρόνου μακροῦ, καὶ δαπάνης ὀλιγαρκοῦς, καὶ τύχης ἀδωλοπαμπρᾶς. τὰ δ' ἐμοὶ ἔβα, quo, c deniq; & fortuna quadā, opus habere: d nostras autē res

DESIRAM a nus per in ludū ire, factus iā ætate adolescens, cum pater vnà cū amicis consilium capiebat, quamnam artem potissimùm discendam mihi proponeret. Plerisq; igitur videbatur b humanitas seu literarū studiū & labore multo, & tempore longo, & sumptu nō exi

μικρά τι ἦν, καὶ ταχέως τις ἂν τὴν ἐπιμέλειαν ἀπαιτῶν. εἰ δέ τινα τέχνην τῶν βαναύσων τούτων ἐκμαθοίμι, τὸ μὲν πρῶτον αὐθις ἄν αὐτὸς ἔχων τὰ ἀρκοῦντα παρὰ τῆς τέχνης, καὶ μηκέτι οἰκόσιτος ἂν, τυγχάνοιμι ὧν. εἰ δὲ μακρὰν δεῖ τὸν πατέρα ὑφρανεῖν, ἀπὸ τῆς τραπέζης ἀεὶ τὸ γινόμενον. διατρίβειν οὖν σκέψασθαι ἀρχὴν πρῶτον, τίς ἀρίστη τέχνη, καὶ ῥᾴστη ἐκμαθεῖν, καὶ ἀνθρώπῳ ἐλευθερίῳ πρέπουσα καὶ πρόχειρον ἔχουσα τὴν χρηστολογίαν, καὶ ἀρχὴν τὸν πόρον ἄνωθεν εὐθὺ ἄλλως ἐπανευθύνουσα, ὡς ἐκ τέχνης ἀνάμεσα ἐμπειρίας ἔχῃ, ὁ πατὴρ ἀπὸ τοῦ θέου ἀπολαύῃ (παρὰ μὲν γὰρ ὁ πᾶς μισθὸς θεᾶς, ἄδεις ἐρμογλύφου ἂν δοκῶν, καὶ λιθοξόου ἐν τοῖς μάλιστα νομιζόμενος εἶναι) ὁ δὲ τέκτων, ἔφην, ἄλλως τέχνην ἐπικρατῆ ἂν, σὺ παρόντος. ἅμα τοῦτον ἄγων, δείξας ἐμὲ, καὶ διδάσκων

cùm paruas esse & modicas, tum verò celere quoddã auxiliũ postulare. Quòd si igitur artẽ aliquam mechanicã didicissem, fore vt principiò statim ab ipsa arte necessaria vitæ comparare possem. neq; necesse haberẽ adeò æstate iam prouectus, domi, dęq; paterna mensa viuere: sed nõ multò pòst etiã ipsum patrem exhilaraturum esse me, referendo domũ semper aliquid ab arte quæsitum. Alterius itaque consulationis caput propositum inde est, quænam ars & optima, & ad discendum facillima, & homine libero maximè digna foret: deinde & minori sumptu atque instrumento exeret, multum autem & sufficientem quæstũ suppeditaret. Proinde alia aliam laudante, prout quisque animo affectius, aut vsu experius erat, pater ad auunculum aspiciens (aderat enim is quoq; statuarius tum habitus optimus, & poliendo marmore inter præcipuos laudatus) Minimè fas, inquit, est aliam artẽ hic vincere, te præsente: sed hunc accipium (me q; demõstrabat) abduc tecum, & doce

ἢ διδάσκει παραλαβὼν λίθον ἐργάτην ἀγαθὸν ἂν, καὶ σωφρονιστὴν καὶ ἁρμονικήν. δύναται γὰρ καὶ τοῦτο, φύσεως γε, ὡς οἶσθα, ἴσως ἔχων δεξιῶς. ἐτετιμήμην δὲ τῶν ἐκ τῆς ληρᾶς παιδιῶν. ὁπότε γὰρ ἀφιείην ἐκ τῶν διδασκάλων, ἔπλαττον ἐκ τοῦ κηροῦ, ἢ βόας, ἢ ἵππους, ἢ καὶ νὴ Δί' ἀνθρώπους ἀνίκα δέοι, ἀκόσμως, ὡς ἐδόκουν ἐμοὶ τότε. ἐφ' οἷς παρὰ μὲν τοῦ διδασκάλου πληγὰς ἐλάμβανον, τότε δὲ ἐπαίνους ἐπὶ τῇ εὐφυΐᾳ καὶ ταῦτα ἐλάμβανον. ἦν γὰρ ἔπαινος ἐπ' ἐμοὶ τὰς ἐλπίδας ὡς ἐν βραχεῖ μαθήσομαι τὴν τέχνην, ἀπ' ἐκείνης γε τῆς παιδιᾶς. ἅμα τε δὴ ἐπιτήδεα ἐδόκει ἐμοὶ πρὸς τέχνης ἐνάρχεσθαι, ἐκ τοῦ παρεισέλθειν ἐμοὶ θεᾷ, μᾶλλον δὲ σοφίᾳ ἔργων πράγματι ἀχθομένῳ. ἀπό μοι καὶ παιδιάν τινα ἐκ ἀτεχνῆ ἐδόκει εἶναι, καὶ πρὸς ἀλικιώτας ἐπίδειξιν, ἐφ' ᾧ

ὦ doce lapidum artificem probum, ὦ eorundem compositorem ac statuarium nobis esse. Poterit enim ὦ hoc, natura, vt scis, præditus felici ac dextera. Fecerat aũt hanc de me coniecturam paster ex ludicris à me aliquãdo è cera confictis. Quãdo enim à præceptoribus domũ dimittebar, abradens ceram, nunc boues, nunc equos, interdum per Iouem ὦ homines fingebam, non ommno ineptè, vt tum videbar patri, ob quæ tum à præceptoribus quidem plagas accipere solebam: hic aũt ad probandam ingenij dexteritatem, hæc quoque in parte laudis ducebantur. Atque adeò bonam ex eo spem de me omnes concipiebant, vt qui breui adeò artem hanc, secundum fingendi illam facilitatem perdiscere possem. Simul igitur ὦ idonea dies videbatur ea esse auspicandæ arti, ὦ ipse tradebar auunculo, non admodũ, per Iouem, inique aut grauiter ferens. Sed mihi etiam lusum quendam non insuauem ipsa res videbatur habere: ὦ apud æquales ad ostentationem ὦ laudem facturum esse, si ὦ

ἢ φαυσίμαλλον θεὸς τι γλύφων, ἢ ἀγαλματίδιά τινα μικρὰ κατασκευάζων ἐμαυτῷ τι, ἢ ἀφικόμην, οἷς κεκοσμημένῳ ἢ τὸ γε πρῶτον ἱκανὸν καὶ σωφρονεῖν δοκεῖ ἀρχομένοις ἐπιτηδείως ἔχειν. καὶ γάρ τινά μοι δοὺς ὁ θεὸς, ἐπέτρεψε μοι ἀρίδια λαβυρίνθου, πλακοὺς ἐν μέσῳ κειμένης, ἐπέταττε τὸ λοιπὸν, ἀρχὴν ἔχοι ἐμοῦ σαυτός. σκληρότερον δὲ κατεγίνωσκον καὶ ἀπαιδίας, καὶ ἀγνωμοσύνης ἢ πλάξ. ὃ δὲ ἀναπλήσας, σκυτάλῳ τινὶ κεκαμένῳ πλησίον λαβὼν ἐπράττε δὴ κεντριπλῶς με κατέρραξεν. ὥστε δάκρυά μοι τὰ προοίμια τῆς τέχνης. ἀφορᾷς οὖν ἐκεῖθεν ἐπὶ τοὺς οἰκείαν ἀφικνεῖσθαι, σωτηρίας ἀπολοφύρων, καὶ δακρύων τὰς ὀφθαλμοὺς ἀπώλλυσι, καὶ δικαίωμα τοῦ σκυτάλου, καὶ τὰς μάστιγας ἐδείκνυον. καὶ καταγόρευόν ποτοῦ τινα ὠμότητα, προσθεὶς ὅτι ἀπὸ φθόνου ταῦτα ἔφασκε, μὴ αὐτὸν ὑπερβαλόμενον κατὰ τὸν τέχνην ἀγανα-

sic & deos sculpere, & parua quædã simulachra, cùm mihi, tum illis quibus vellem, adornare possem. Ac tũ primùm quidẽ illud, & incipiẽtibꝰ solitũ, fiebat. celtẽ enim quendã auunculus mihi tradens, paulatim tabulã lapidem, quæ in medio posita erat, cõtingere, atq; arte auspicari iubet, tritũ illud admonẽs: B Dimidiũ facti, qui cœpit, habet. Cetertim durius impingenté me, præ imperitia, vt fit, tabula rumpitur. Auunculus dũt indignatur, & scuticã quandã prope iacentẽ corripiẽs, nequaquã manſuetè, aut vti docẽtem cõueniebat, excepit, atq; initiauit me, h ita vt mox in lachrymas proœmium artis mihi verteretur. Aufugiens igitur inde, domum redeo: continuéq; vlulando, & lachrymis oculos oppleno, commemorabam ſcuticam, demonſtrabam vibices, nimiamq; illius crudelitatem accuſabam: hoc quoque addens, quòd inuidia quadam iſta feciſſet auũculus, videlicet metuẽs ne ſe in arte ſuperarẽ.

Iraſcente

ἀφαινόμενον θεοῖς τε γλύφειν, καὶ ἀγαλμάτιά τινα μικρὰ κατασκευάζειν ἐμαυτῷ τε, κἀκείνοις οἷς προῃρούμην. καὶ τό γε πρῶτον ἐκεῖνο καὶ σύνηθες τοῖς ἀρχομένοις ἐγεγόνει. ἐγκοπέα γάρ τινά μοι δοὺς ὁ θεῖος, ἐκέλευσέ μοι ἠρέμα καθικέσθαι πλακὸς ἐν μέσῳ κειμένης, ἐπειπὼν τὸ κοινόν, Ἀρχὴ δέ τοι ἥμισυ παντός. σκληρότερον δὲ κατενεγκόντος ὑπ᾽ ἀπειρίας, κατεάγη μὲν ἡ πλάξ. ὁ δὲ ἀγανακτήσας, σκυτάλην τινὰ πλησίον κειμένην λαβών, οὐ πρᾴως οὐδὲ προτρεπτικῶς μου κατήρξατο, ὥστε δάκρυά μοι τὰ προοίμια τῆς τέχνης. ἀποδρὰς οὖν ἐκεῖθεν, ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἀφικνοῦμαι, συνεχὲς ἀναλύζων, καὶ δακρύων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπόπλεως, καὶ διηγοῦμαι τὴν σκυτάλην, καὶ τοὺς μώλωπας ἐδείκνυον. καὶ κατηγόρουν πολλήν τινα ὠμότητα, προσθεὶς ὅτι ὑπὸ φθόνου ταῦτα ἔδρασε, μὴ αὐτὸν ὑπερβάλωμαι κατὰ τὴν τέχνην. ἀγανα-

sic deos sculpere, & parua quædā simulachra, cùm mihi, tum illis quibus vellem, adornare possem. Ac tū primum quidē illud, & incipientib9 solitū, fiebat. celtē enim quendā auunculus mihi tradens, paulatim tabulā lapideam, quæ in medio posita erat, cōtingere, atq; artē auspicari iubet, tritū illud admonēs: Dimidiū facti, qui cœpit, habet. Cæterùm durius impingentē me, præ imperitia, vt fit, tabula rumpitur. Auunculus dū indignatur, & scuticā quandā propè iacentē corripiit, neque satis mansuetè, aut vti docētem cōueniebat, excepit, atq; ita vt mox in initiis me, lachrymas proœmium artis mihi [illegible]. Aufugiens igitur inde, domum redeo: continuéq; vlulando, & lachrymis oculos opplendo, commemorabam scuticam, demonstrabam vibices, nimiamq; illius crudelitatem accusabam: hoc quoque addens, quòd inuidia quadam ista fecisset auunculus, videlicet metuens ne se in arte superarē. Irascente

κτησαμένης δὲ τῆς μητρὸς καὶ πολλὰ τῷ ἀδελφῷ λοιδορησαμένης, ἐπεὶ νὺξ ἐπῆλθε, κατέδαρθον ἔτι ἔνδακρυς, καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐννοῶν. μέχρι μὲν δὴ τούτων, γελάσιμα καὶ μειρακιώδη τὰ εἰρημένα. τὰ μετὰ ταῦτα δὲ οὐκέτι εὐκαταφρόνητα, ὦ ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ πάνυ φιληκόων ἀκροατῶν δεόμενα. ἵνα γὰρ καθ᾽ Ὅμηρον εἴπω, θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος ἀμβροσίην διὰ νύκτα, ἐναργὴς οὕτως ὥστε μηδὲν ἀπολείπεσθαι τῆς ἀληθείας. ἔτι γοῦν καὶ μετὰ τοσοῦτον χρόνον, τά τε σχήματά μοι τῶν φανέντων ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς παραμένει, καὶ ἡ φωνὴ τῶν ἀκουσθέντων ἔναυλος. οὕτω σαφῆ πάντα ἦν. δύο γυναῖκες λαβόμεναι ταῖν χεροῖν, εἷλκόν με πρὸς ἑαυτὴν ἑκατέρα μάλα βιαίως καὶ καρτερῶς. μικροῦ γοῦν με διεσπάσαντο πρὸς ἀλλήλας φιλοτιμούμεναι. καὶ γὰρ ἄρτι μὲν ἂν ἡ ἑτέρα ἐπεκράτει, καὶ παρὰ μικρὸν ὅλον εἶχέ με, ἄρτι δ᾽ ἂν

Irascēte itaq; matre, & multa fratri conuitia faciente, posteaquam nox superuenit, dormiui, plenus adhuc lachrymarū, totáq; noctē cogitabundus iacens. Atq; hactenus quidem quæ diximus, ridicula puerilia q; sunt: quæ verò deinceps audieris, nequaquā cōtemnenda sunt, ô viri, sed quæ admodū auscultādi cupidos auditores quoque requirant. Nam vt iuxta Homerū dicam: Venêre mihi diuino somnia nutu, Almam per noctē, ita clara & manifesta, vt nihil ab ipsa veritate distarent. Adhuc igitur etiā post tantū temporis interuallum, & habitus eorum quæ mihi tum apparuère, in oculis hærent, & ipsa vox auribus quasi insonat, adeò tum plana fuerunt omnia. Duæ mulieres manibus corripientes trahebant me in diuersum, vtraque ad se videlicet, violentè admodum & validè. Parum itaque abfuit, quin me discerperent, dum inter se ambitiosè adeò contendunt. Nam modò hæc superabat, & propemodum totum tenebat me: modò

ἡ ἄμ αὐθις ἀπὸ τ' ἑτέρας ἐχόμενῶ. ἰδόντ' ἐμὲ πρὸς ἀλλήλας ἐπετίρατε μέν, ὡς αὐτὴ ἔτυχε μισεῖσθαι δοκοῦσα ἡ μὲν, ὡς μάτην τ' ἀποτοίων ἀντιποιοῖτο. ἐμοὶ δ' ἐκείνη μὲν ἐργατικὴ καὶ ἀνδρικὴ, καὶ εὐχερὴς πρὸς τὸν πόνον, τὰ χέρι τυπωμένη ἀνάπλεως, διεζωσμένη τὸν ὀσφὺν τιτανωμένη τε καὶ ταλαιπωρῶσα, οἷ' ἐμὲ ὁ θεὸς ὁπότε τέχνοι τοὺς λίθους. ἡ ἑτέρα δὲ, μάλα εὐπρόσωπος, καὶ τὸ σχῆμα εὐτραπὴς, καὶ κόσμιος τὸν ἀναβολὸν τίλος δ' ἐν ἐφιάσι μοι διεκάθαιρεν, ὁπότε ἐκ βουλοίμην σιωπᾶναι αὐτῶν, πρὸς ἑτέρα δ' ἀκλινὴς ἐκείνη, καὶ ἀεὶ δ' ἀδικεῖ ἔλεγεν. ἐγὼ, ὥρην πᾶν, ἔρμογλυφικὴν τέχνην ἁμιλῶ, θεὸς χρὴ μανθάνειν, οὐκ ἐᾶ ζῆλοι καὶ συγγενὴς οἰκοθεν ὄ, τι γὰρ πάππος σοι (πατὴρ γὰρ τέκνομα τ' μητρὸς ζωγρ) λιθοξόος ἦν, καὶ τὸν θεῖον ἀμφοτέρω, καὶ μάλα εὐδοκιμοῦντε δι' ἡμᾶς ἐν θείοις λόγοις μὲν φιλωάφων τ' παρὰ

altera, eademq; me ad se retrahebat. Clamabant autem ambæ, accusabantq; mutuò sese: hæc, quòd me suũ videlicet illa possidere vellet: illa verò, quòd hæc frustra aliena sibi vsurparet. Erat autẽ altera quidẽ operaria, & virili aspectu, squalida coma, manus collo passim obductas habens, succincta veste, & marmoreo puluere oppleta, qualis & ipse aliquãdo esse solebat tunc cùm lapides poliebat. Altera verò facie admodum honesta, habitũ decentem præ se ferens, & vestes ornatas ac mundas induta. Postremò autem permittunt meo iudicio, vt viri earũ conuersandũ mihi putẽ, sententiam ipse feram. At prior quidem dura atq; virilis illa sic cœpit: Ego, chare puer, Statuaria sum, quam tu heri discere cœpisti, familiaris adeò tibi & cognata à parentibus. Nam & auus tuus (addens nomen aui materni) marmorarius fuit, & auunculus pariter & patruus tuus eandẽ artem exercuére, & per nos inter præcipuos celebrati sumus. Quòd si igitur voles deliriis acrugis

circa

περὶ ταύτης ἀπέχεσθαι (ἄλλης δὲ τῆς ἑτέρας) ἐπιθαι δὲ καὶ σωσικῶν ἐμοί, πρῶτα μὲν βρέφος γενικᾶς, καὶ τὸς ὦμος ἕξεις λαμπρὸς, φρόνι δὲ πανταχοῦ ἄκρος ἔσῃ, καὶ οὔποτε ἄπρακτος ἐπὶ τῷ ἀπολαύειν, τῷ πατρίδα καὶ τὸς οἰκείους καταλιπὼν, ἐλεύσει λόγοις ἐν πάντων ἐπαινεσόνται σε πάντες. μὲ μυεσχθῆς δὲ τοῦ αὐτοῦ τούτοις, μηδὲ τῆς ἰδίας τοῦ τὸ ξυμφέρον. ἀφ' ἑτέρων δὲ ἐπὶ ἀλλοτρίων ἐμβλέψας καὶ φειδίαν ἐκεῖνον, ἐλαφὶ τὸν Δία, καὶ Πολύκλειτον τῶν Ἥρᾳ ἀγάλματος, καὶ Μύρωνα ἐπαινῶν, καὶ Πραξιτέλης ἐθαυμάσθη. ἐθαυμάσθησαν γοῦν οὗτοι μὲν τὸ τῶν θεῶν. ὁ δὲ τοιοῦτος ἐν ἀγαθοῖς, ὃς μὲν ὁ ἐπαινεῖ κἀκεῖνος παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις γέγονε; ξηλωτὸν δὲ καὶ τὸν πατέρα ἀφελόμενος, πρεσβύτερον δὲ ἀφανῆ καὶ τῆς πατρίδα. ταῦτα καὶ ἔτι τούτων φλύαρα διηκόουσε, καὶ βαρβαρίζουσε, πάμπολλα ἄκρα τύχῃ,

circa quas ista versatus (indicans alteram) abstinere, ac mecum degere, principiò generosè educaberis, humerosq; habebis validos, & ab omni inuidia alienus eris, neque vnquam in terra alienas atque externas hinc abibis relicta patria, atq; domestis eis tuis: neq; etiam ob verba & orationem modò laudabunt te omnes. Neq; verò aduerseris corporis hanc fragilitatem, aut pestium sordiem. Nam ab his initijs profectus etiã Phidias ille, Iouẽ spectandum exhibuit, & Polycletus Iunonem fabricauit: præterea Myron laudibus vectus est, & Praxiteles in magna admiratione fuit. Adorantur itaque nunc illi eum ipsis illis Dijs quos sculpsêre. Quòd si igitur hos rum vnus tu quoque fores, quomodo non celebris & ipse apud omnes homines fieres? Patrem certè beatum efficeres, & patriam tuam omnibus spectabilem redderes. Hæc, atque etiam plura hiu, balbutiendo, & pleraque barbarè pronunciando, dixit

τίχνη, μάλα δὲ σπουδῇ σωθέρσα, καὶ πείθαν μι παρυμένη, ἀπ' ὀκίγι μὶμνημαι τὰ πλεῖστα· γὲ ὕλη με τλῶ μνήμλω λίφυγε. ἐπὶ δ' οὖν ἐπαύσαλο, ἄρχεται ἡ ἐτέρα ὧδί πως ἐγὼ δέ, ὦ τέκνον, παλαὶα ἀμὶ ἤδη σωκόνθι, καὶ γνωρίμι, ἀ καὶ μηδέπω ἐς τέλος με πεπέρασαι. ἐλίκα μὲν οὖν τὰ ἀγαθὰ ποιῇ λιθοξόῳ γιγνόμενος, αὐτὴ πεῖρηκεν· ἐδὲν γὲ ὅτι μὴ ἐργάτης ἔσῃ, ὧν σώμαλι πονῶν, ἐὰν τέτῳ τλῶ ἄπασαν ἐπίστα τὸ βίς τιθεμένῳ. ἀφανὴς μὲν αὐτὸς ὦν, ὀλίγα καὶ ἀγενῆ λαμβάνων, ταπεινὸς τλῶ γνώμλω, ἰντιλὴς δὲ τλῶ πρόσθεν, ὅτι φίλοις ἐπιδικάσιμος, ὅτι ἐχθροῖς φοβερὸς, ὅτι τοῖς πολίταις ξυνωλὸς ἀπ' αὐτὸ μόνον ἐργάλης, καὶ τῶν ἐν τῷ κοινῷ δύνασθαι, ἀπ' τὸν πέλας τα ὑποπλέων, καὶ τὸν λίγαν δυνάμενον θεραπεύων, λαγὼ

Statuaria valde sanè studiosè omnia connectens, & me in suam sententiā adducere cupiens: sed non ultrà memini. plurima enim memoriam iam effugerūt. Cæterùm vbi tandem finē fecit, tum altera illa in hunc fermè modum ordiuit: Ego verò, ô fili, [k]Humanitas sum, iam nunc cōsueta ac nota tibi: tametsi ad finem aut plenum nondū periculū mei feceris, Quanta igitur bona Statuaria ista tibi præstatura sit, si eam arte tenēdi didiceris, ipsa modò enumerauit. Nihil enim aliud misi operarius eris, corpore laborans, & in eo totā spem vitæ positam habens, obscurus ipse degens, modicum & minimè generosum quæstum facies, deiectus animo, tenuis ac pauper[l] reditibus. Deniq; neque amicis expetibilis, neque inimicis formidabilis, neque etiam inter ciues beatus habitus: sed hoc solùm, opifex videlicet quispiam, & ex multa atque promiscua plebe vnus, præstantiorem te semper formidans, & dicendo valentem præ oculis habens ac palpans: & in

ζῆν καὶ βίον ζῶν, καὶ τὸ λοιπὸν ὂν καὶ ὄφελιμόν τι ἔργαζόμενον. ἐὰν δὲ καὶ Φειδίας, ἢ Πολύκλειτος γένηται, καὶ θαυμαστὰ ποιήσῃ ἐξεργάσηται, πλὴν μὴ τίχνῃ ἄπαντες ἐπαινέσονται, οὐκ ἔστι δὲ ὅστις τῶν ἰδόντων, οὐ νοῦν ἔχει, τοιοῦτος ἄν τις ὅμοιος γένοιτο. οἷος γὰρ ἂν ᾖς, βάσανος, καὶ κριτής, καὶ ἀρχηγέτης νομισθήσῃ. ἂν δέ μοι πάθῃς, πρῶτον μέν σοι ποιήσω ἐπιδείξω παλαιῶν ἀνδρῶν ἔργα, καὶ πράξεις θαυμαστὰς, καὶ λόγους αὐτῶν ἐναγωνίους, καὶ πάντων (ὡς ἁπλῶς) ἔμπειρον ἀποφανῶ σε. καὶ πλὴν ψυχῆς, ὅτι κρεῖττόν τι καὶ εὐδαιμονέστερον ὄν, διὰ τοσούτων σοι ποιήσω καὶ ἀγαθοῖς ἐπιμήμασι, σωφροσύνῃ, δικαιοσύνῃ, ὁσιότητι, πραότητι, ἐπιεικείᾳ, φιλίᾳ, ἐμπειρίᾳ, ὧν τῶν ἐγὼ ἔρωτι, τῇ πρὸς τὰ συμφέροντα ἑρμηνεύτρια γέγραπται ὁ τῆς ψυχῆς ἀνάπαυστος ὡς ἀληθῶς κόσμος.

ἐπόησα

& in summa, leporis quandam vitam agens potentioris & lucrum existens. Quòd si etiã Phidias vel Polycletus fias, præclaréq; & admiratione digna multa opere præstiteris, artem quidè laudabunt omnes: atqui ex aspicientibus tibi similis esse optarit, nemo erit, qui modò mente habebit. Qualis quales enim fueris, nihil nisi rudis quispiam opifex, manibus laborans, & ijsdem victum quæritans, censeberis. Contrà autem si mihi obsequeris, principiò tibi ostendam multa veterum virorũ præclara opera, & res admiratione dignas. Deinde & orationes illorum tibi renunciando, & omnium (vt sic dicam) expertum te reddendo, animum (quod præcipuum in te est) exornabo tibi multis ac præclaris ornamentis: modestia scilicet, iustitia, pietate, mansuetudine, æquitate, prudentia, fortitudine, amore honesti, & pulcherrimarum quarumcunq; rerum desiderio. Hæc enim animi ornamenta sunt, verè syncera atque perpetua.

λάθοι σε, ὅτι πάλαι σὸν ἐσμεν, ἔτι νῦν γιγνόμεθα κόρη, ἀλλὰ καὶ τὰ ὄντα πρόσθεν μετ' ἐμοῦ καὶ ὅλως, ἅπαντα ὑπόκειται τά τε θεῖα, τά τε ἀνθρώπινα, ἐπὶ ἃς μακρὰν σε διδάξομαι. καὶ ὁ νῦν ταχὺς ὁ τῶν λόγων, ὁ βαλβουθμός τι περὶ ἀγορὰν ὧδε οὕτω τύχοις, μετ' ὀλίγον ἅπασι ξυνοὺς, καὶ ἐπίφθονος ἔσῃ, τιμώμενος, καὶ ἐπαινούμενος, καὶ ἐπὶ δεῖς ἀεὶ πρὸς τῶν γέρα καὶ πλοῦτον προέντων ἀποδυομένος, ἐθέλοντα μὲν διαύτῳ ἁμιλλώμενος (δόξαν τῷ ἑαυτοῦ, πάνυ δὲ λαμπρὰν ἴσως) ἀρχῆς δὲ καὶ πολιτείας ἀξιούμενος, ἢ ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀγνῶς ἐδ' ἁφανὴς ἔσῃ. διαῦτά σοι περιβάλω τὰ γνωρίσματα, ὅσα τῶν ὁράντων ἵκανα, τὸν πλησίον διανέμειν, δόξῃ σοι ὡς δικαίως

Nec autem latebit te nec ve-terũ quicquã, nec eorum quæ in præsens geri debent: sed ea quæ agi conueniet, quæ decent, me duce lõgè ante prospiciet. Et in summa, omnia quæcunq; seu diuina seu humana sunt, paruo tempore docebo te: & qui nunc pauper atq; inops es, istius nescio cuius filius, qui de arte adeò ilberali nescio qd consultas, haud ita multò pòst minimum felix, minimũq; beatus omnib. videberis, dum & honoribus afficieris, & laudibus efferaris, & pulcherrimarum quarumcunq; rerum gloria celebraberis, illorum etiã qui dãuitijs ac genere cæteris antestant, in te animis atq; oculis conuersis: ac vestitũ quidẽ talẽ geres (demonstrans suũ: gerebat aũt admodum splendidum) Magistratibus verò, & primo in consessu honore ante alios dignus existimaberis. Et siquando aliquò peregrè abiens proficiscaris, etiam in aliena terra non ignotus aut obscurus eris. [m] Talibus scilicet ornamentis ego te insignem atq; conspicuum reddã, vt eorum quoq; qui te aspicient, quisq; proximè astanté leuiter impellens & commouens, [n] dicito te

ξένος, οὗτος ἰκανὸς λέγων. ἂν δέ τι σπουδῆς ἄξιον ᾖ, καὶ τοῖς φίλοις, ἢ τῇ πόλει τῇ ὅλῃ καταλαμβάνῃ, εἰς οὓς πάντας ἀποβλέψονται. κἂν περὶ λόγων τύχῃς, ἀκριβῶς οἱ σοφοὶ ἀκούσονται, θαυμάσονται σε· λόγων δὲ δυνάμεως, καὶ τὸν πατέρα τὸν σὸν ἐπαινέσεις. ὁ δὲ λέγειν οὐκ ἄπειρος ἀθάνατόν τινα ἐξ ἀνθρώπων, τοῦτό σοι ποιήσω. καὶ γὰρ ἂν αὐτὸς ἐν βίῳ ἀπέλθῃς, οὔποτε παύσῃ σαυτὸν τοῖς παιδευομένοις, καὶ μιμητὴν τοῖς ἀεὶ σοῖς. ὁρᾷς τὸν Δημοσθένη ἐκεῖνον, τινὸς ἡγῇ ὄντα, ἢ ἀλλήλων ἐκείνῳ; ὁρᾷς τὸν Αἰσχίνην, ὃς τυμπανιστρίας ἦν υἱὸς ἐκείνῳ, ἀλλ' ὅμως αὐτὸν δι' ἐμὲ Φίλιππος ἐθεράπευσεν; ὁ γὲ Σωκράτης, καὶ αὐτὸς τῇ ἐμῇ συνουσίᾳ ταύτῃ χαρείς, ἐπεδίδου τάχιστα σωφρονέστερος, καὶ θαυμάσας παρ' αὐτοῖς, ἀνδρώδης ὢν ἐμοί, ἀκούσας ὡς παρὰ πάντων ξένου;

ghio te demonstret, atq; Hic est ille, dicat. Iam si quid studio dignũ accidet quod vel ad amicos, vel etiam ad ipsam ciuitatẽ pertinebit, omnes in te oculos atq; ora cõuertent. Atq; si tum aliqd fortè dixeris, pleriq; hiantes auscultabunt, admirantes & prædicantes tum te ob dicẽdi vim, & orationis potestatem, tum etiã patrem tuũ ob felicitatẽ prolis. Et quod dici vulgò solet, quòd ex hominibus quidem immortales reddantur, id quoq; tibi dabo. Nam postquã ipse ex hac vita decesseris, nunquã desinnes cõuersari doctis, & consuetudinem habere cum optimis. ° Demosthenẽ illum certè vides, cuius filius fuerit, & quantum ego eundem reddiderim. Vides & Aeschinem, qui tympanistriæ cuiusdã filius erat, & tamen propter me etiam Philippus rex illum palpauit. P Socra-

tes autem, qui & ipse inter statuariam hanc artem enutritus fuit, & simulatq; primùm intelligere cœpit meliora, relicta illa transfugit, ad me nimirum: audis vt nunc ab omnibus

decan-

ἕλκεται; ἀφεὶς δ' αὐτῆς τηλικούτους καὶ τοιούτους ἄνδρας, καὶ πράξεις λαμπρὰς, καὶ λόγους σεμνοὺς, καὶ σχῆμα ὑπρεπὲς, καὶ τιμὴν, καὶ δόξαν, καὶ ἔπαινον, καὶ προνοίας, καὶ διωγμὸν, καὶ ἀρχὰς, καὶ τὸ ἐπὶ λόγοις εὐδοκιμεῖν, καὶ τὸ ἐπὶ σιωπῇ εὐδοκιμεῖν; ἔθω, κἰτῶνιόν τι πινακοῦν ἐνδύσῃ, καὶ σχῆμα ἀλλοπρεπὲς ἀναλήψῃ, καὶ μοχλία, καὶ ἀλυφᾶς, καὶ λοπὰς, καὶ λολαπάδας ἐν τῶν χειροῖν ἕξεις, λάτου ὑφαντὰς εἰς τὸ ἔργον, καμακιτὴς, καὶ καμαίζηλος, καὶ πάντα πρόσωπα ταπεινὰ, ἀνακύψῃς δ' οὐδέποτε, οὐδ' ἀνθρώπου, οὐδ' ἱματίου οὐδὲν ἐπαινῶν, ἀλλὰ τὰ μὴ ἔργα ὄντως εὔρυθμα καὶ εὐσχήμονα εἶναί σοι προνοῶν, ὅπως δ' αὖς τὸς εὔρυθμός τις καὶ λόσιμος ἔσῃ, ἥκιστα φροντιστικὸς, ἀλλ' ἀτιμότερον ποιῶν σαυτὸν λιθων ταῦτα ἴσῃ λεγόντων αὖ, ἃ πεπάνας ἐγὼ τὸ τίλος τῶν λόγων, ἀνασὰς ἀπεξανάμην καὶ.

decantetur? Igitur relinquēs tantos ac tales hosce viros, res adeò splendidas, orationes tā graues ac illustres, vestium ornamenta, honorem, famam, laudē, primos assessus, potentiā, imperia, deniq; & illam quā ex dicendo cōsequēris gloriam, & qua te omnes ob prudentiā prædicabunt, felicitatē: tunicula aliquā indues sordidā, habitumq; assumes seruilem: vectes præterea & celtes, & id genus cætera sculpēdi cædendiq; instrumenta in manibus habebis, deorsum inclinatus in opus, humi repens, demissus, deniq; modis omnibus abiectus & contemptus, nunquam autem neq; expergiscens, neq; virile aut libero homine dignum quicquā cogitās, sed in opera intentus, vt illa videlicet proportionibus suis consona & bene formata tibi reddātur: de te ipso autem, vt & concinnus & ornatus incedas, minimè curam geres, sed te ipsis istis saxis contemptiorem reddent. Adhuc igitur dicente hæc illa, non expectato orationis fine surgens sententiam tuli: & pe-

καὶ τῷ ἅμαξηλάτῃ, καὶ ἁρπαγείσης ἀφανοῦς γενομένης, μεταβαίνουσι πρὸς τὸν παῖδα μόνα γιγνώσκω. καὶ μάλιστα, ἐπεί μοι καὶ ἐς νοῦν ἦλθεν ἃ συνέβη, καὶ ὅτι πλησίας τοὺς ὄνυχας ἐλάμβανον ἀρχομένῳ μοι χθὲς ἐνιπρίσασθαι. ἃ δ' ἀπηλγηθῶς, τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἀνῆκα, καὶ τὰ χεῖρε σιωπηρότατα, καὶ τοὺς ὀδόντας ἐνέπριον. τὰ δ' ἄρα τῷ Νιόβῃ ἀκούομεν, ἐπὶ πέτρᾳ, καὶ ἐς λίθον μεταβῆναι, ὃ. ἐξ παραδόξα ἔπαθεν, μὴ ἀπιστήσητε. θαυμαζόντοιοῦν γε οἱ ὕστεροι. ἃ δ' ἐτέρα ἀπρόσμενα ἀπειλήσασα. διαφερόμενοι γὰρ ἀμαθοῦσι, φησί, τῆς δίκης τῷ δίκῃ ἰδίκασας καὶ ἦλθεν ἐπ' ἐμέ, ἐπεὶ ἔθετό τότε τὸ ἀγάλματον (λάξασά τι ἀγκῶν ὑποβρύχιον ἐπυρτιῶν, ὧν πηγάσον τοιοῦτον) ὅπως ἴδῃς οἷα καὶ ἀλίκα μὲ ἀπολαύσασ ἐμοὶ ἀγνοοῦς σαυτὸν ἐπιτίθεις. ἐπὶ δ' ἀνῆλθον, ἃ μὴ ἔλαθεν, καὶ ἐφαπτόμην.

ἀρθεὶς

& relicta deformi & operatrice illa, transiui ad Humanitatem, admodum gaudens, præcipuè postquã mihi etiam in mentem venit scutica, & quòd plagas statim non passas incipienti mihi pridie illa inflixisset. Porrò relicta illa, principiò quidem indignè ferebat, complodebat & manus, & dentibus infremebat: postremò autem, quemadmodũ [9] Nioben audimus, ita hæc quoq; diriguit, & in saxum mutata est. Quòd si igitur incredibilia passa esse videtur, ne miremini. [1] Somnia enim mirifica sunt, & mira operari solent. Altera autem ad me respiciens: Proinde, inquit, ego tibi hanc iustitiam rependam, quoniam eam sam hanc bene & rectè iudicâsti. Veni igitur, & ascende vehiculũ hoc, (commonstrato quodam vehiculo, quod alatis equis quibusdam [2] Pegaso similibus vehebatur) vt videas qualia & quanta ignoraturus fuisses, si me non secutus esses. Cæterùm postquam ascendi, illa quidem agitare atq; aurigari cœpit:

Ego

ἀρθεὶς ὑψοῦ ἐγὼ, ἐπεσκόπουν ἀπ' ἴσου ἀμφοῖν ἅπαντα, πρὸς ἑσπέραν πόλεις, χώρας ἔθνη, καὶ λίμνας, καθάπερ ὁ Τριπτόλεμος ἀφασπείρων τις τῶν ἐμαυτοῦ, εἴτε μὲν δὴ μεμνημένος, εἴτε τὸ σπειρόμενον ἐκεῖνο ἐμαυτοῦ πολὺ τὸ μόνον, ὅτι καταθέοντες ἀφορῶντες οἱ ἄνθρωποι, ἐπῄνουν, καὶ μετ' ἀφθονίας καθ' ὃν ἐχρώμην τῇ πλάσει, παρέπεμπον. ἀλλ' ἐμοὶ τὰ τοσαῦτα, ἃ μὲν τοῖς ἐπαίνοις ἐκείνοις, ἐπαινήσαντι αὖθις, εἴ τι τῶν αὐτῶν ἐσθῆτα ἐκείνῳ ἐφαρμόσοντα, ὧν ἔχομεν ἀφθονίαν, ἀπ' ἐμοῦ ἐδόκουν ἐπάρειν φόβος τις ἐπανήκειν. καταλαβὼν οὖν με πατέρα ἐμὸν τὰ, συνεμφέροντα, ἐδείκνυον αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ ἐσθῆτα, οἵᾳ μὴ ἤμην. καί τι καὶ ὑπέμνησα, οἷα μικροῦ δεῖν ἐμὲ περὶ ἐμοῦ ἐβουλεύσαντο. ταῦτα μὲν ἐμεμνήμην ἐγὼ, ἀντίπαις ἔτι ὤν, ἐμοὶ

Ego verò vbi iam in sublime sublatus fui, obseruabam & contemplabar, ab oriente incipiens vsq; ad occidentem, vrbes videlicet & populos, non aliter quã Triptolemus olim, spargens quiddã ni terram: quanquam non amplius memini quidnam illud fuerit quod tum spargebam, nisi hoc solũ quòd sursum aspicientes homines laudabant me: & ad quoscunq; volando perueneram, cum multa prædicatione & gratulatione me prosequebantur, & quasi deducebant. Porrò vbi illa hæc tanta mihi, & me ipsum collaudantibus illis demonstrasset, reduxit rursus, non amplius eadem veste illa indutum, quam habueram ab initio auolans, sed videbar mihi tum admodum delicatus & splendidiùs redire. Deprehendent igitur & patrem astantem, atque expectantem me, comvonstrauit ei vestem illam, & me ipsum qualis redirem: submouitq; eum, quàm parum absuerit quin minimè digna de me ille cum amicis suis statuisset. Atque hæc quidem memini videre me, cùm primùm è pueritia egressus essem,

plagatum

ἐμοὶ δοκᾶ ἐκταραχθὰς πῶς τὸν τ' πλησῶν φόβον. μεταξὺ ἠλίγου σ[illegible], Ηράκλεις, ἔφατις, ὡς μακρὸν τὸ ἐνύπνιον, ἢ δι-κανικόν, ἔτ' ἄμ' ὑπάρχον χρημεῖον ἀνδρ', ὅτι μάκιστ' ἐσὶν ἀνυ[illegible], τάχα τε πρὸς ἑσπέρ' ὅσπερ ὁ Ηρακλῆς ἢ αὐτός ὅτ. τί δ' ἐμοὶ ἐπῆλθεν ἀῶ λαβόντα ταῦτα πῶς ἐν μέσ, καὶ μνησθῆναι παιδικῆς πλ[illegible]ς, καὶ ὀνείρων παλαιῶν, καὶ γέλω γυναικοτρόπ; ἦλθ' γὰρ ἡ ψυχολογία. μὴ ὀνείρων τινῶν ἀρᾶς ἀποκατάς τινας ἀπάλαφρ' ἐν, ὦ γαθέ. οὐ γὰρ ὑγρὸν ἀῶν ποτ' ἀηγέμον' τὸ ἐνύπνιον, ἔτ' ἐσ[illegible]χέ αὐ-ῶ καὶ ἐν τῇ παρῳᾷ οἰκίᾳ, κἀτὰ ἄλλα ἐκ γὰρ ἐκ ἐκείσου ἀῶ ὄψιν, οὐ ὡς φλυαρῶν ἐγνωκὼς αὐτὰ διέξεσι. καὶ ταῦτα ἐν ᾧ πολίμῳ, καὶ ἀ-πογνόσα πραγμάτων, πι-ετικότερ' πολιμίων, ἀλλά τι κ μέσιμον ἔχῳ ἡ διήγησις. καὶ

plagarum metu, ceu mihi videor, tum exturbatus. Sed interea dum hæc dicuntur, ô Hercules, inquit quispiam, quam longũ hoc somnium, & u iudiciale est? Deinde alius quidã hoc eludẽs, Hyemale, dixit, somniũ est, quando noctes sunt longissimæ: aut fortasis etiã x trinocliale, quale & ipse Hercules est. Quid igitur in mentem venit illi, negari talia nobiscum, mentionem fácere puerilis istius noctis, somniorumq; veterũ, & ætate iam obsoletorum? Frigida enim & ingrata est omnis inepta ac futilis oratio. An fortè somniorũ quorundã quasi quosdam interpretes esse nos credidit? Nequaquam, ô bene: quoniam neq; Xenophon quondam exponens somnium illud, quo pacto ipsi visum fuerat in domo paterna, & deinceps. Nostis enim vt non con-

iectationem quandã proponens, visionem suam, aut quòd ita negari statuisset, narrauit, præsertim in bello & summa rerum desperatione constitutus, circumstantibus vndiq; hostibus, sed quòd vtilitatem quandã secum haberet illa narratio

Proind

καὶ τοίνυν ἐξὸν τοῦτο ὄναρ ὑμῖν διηγήσομαι ἵνα μάν ἕνεκα, ὅπως οἱ νέοι πρὸς τὰ βελτίω τρέπωνται, καὶ παιδείας ἔχωνται, καὶ μαθήσεως ἄττις αὐτῶν ὑπὸ πενίας ἐθέλοκακεῖ, καὶ πρὸς τὰ κάλλω ἀφυέστερα, φύσιν ἐναγωνίαν δίκαιον. ἐπιρρωθήσονται γὰρ οἶδ' ὅτι ἐξὸν ἀκούσας τοῦ μύθου, ἱκανὸν ἑαυτῷ παράδειγμα ἐμὲ ποιησάμενος, ἐννοῶν οἷός μὲν ἦν, πρὸς τὰ κάλλιστα ὥρμηκα, καὶ παιδείας ἐπεθύμησα, μηδὲν ἀφελπίσας πρὸς τὴν πενίαν τὴν τότε. οἷός δὲ πρὸς ὑμᾶς ἐπανελήλυθα, ἃ καὶ μηδεὶς ἄλλος, ἴσως γοῦν τῶν πεπαιδευμένων ἀλοξότερος.

Proinde & ego somnium hoc vobis exposui, ea videlicet gratia, vt adolescentes ad meliora studia conuerterentur, & humanitatem amplecterentur: & maximè si quis eorum præ inopia & paupertate peius de seipso statuit, animumq; ad deteriora declinat, ingenium non vlibere ale illiberaliter perdendo. Confirmabitur enim talis aliquis, sat scio, & quasi conualescet, vbi sermonem hunc audierit, idoneum atq; sufficiens exemplum me sibi proponens: vbi videlicet ipse secum cogitabit, qualis ego ab initio existens, ad optima profectus fuerim, huc manitatemq; appetiuerim, minimè dejectus aut fractus animo ob eam paupertatē in qua tunc fui: deinde qualis & huc ad vos ascenderim, qui certè vt nihil aliud, aut amplius, nullo tamen statuario-rum istorum inferior aut obscurior euasi.

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

SOMNIVM inprimis efficax ad ſtudia literarum incitamentũ. Lucianus enim quanto præſtet animo vigere quàm corpore, hic ſub duarum *mulierc*ularũ typo oſtendit: ad imitationẽ enim Herculis Prodici, ſub id tempus fermè quãdo Pythagoreum ingreſſurus erat biuium, atq; deliberabat cui potiſſimùm generi vitæ ſeſe accommodaret, in ſomno ſibi Statuariam & Pædiam apparuiſſe fingit, quarum pro ſe vtraq; ipſum ad ſui ſtudium trahere conata ſit. Deniq; ſuomet docet exèmplo, eruditionem potiſſimùm (vtpote qua animus, nobilior ſanè hominis portio, excolatur) iuuentuti amplectendã, adoleſcentia enim conſilijs admodũ imbecilla eſt: & quanquã indoles interdum in iuuenibus non mala exiſtat, ætas tamen flexilis, & ad quemuis animi impetũ mobilis, & multæ ad deprauandũ occaſiones ſuperſunt. Hinc etiam blanditur ocium, horſum inuitant voluptatum illecebræ, aliò prauorum ſodalium vocant commercia. Vt ergo hoſce vitiorum ſcopulos ſalua naui euitet adoleſcens incolumis: hunc Luciani librum frugi eſſe docturum, illi diligentiſſimè legendum & crebra recordatione repetendum ſuadeo, ne quando per ignauiam & animi ſocordiam vitiorum vitam ingrediens, per omnia flagitiorum genera voluptatus, tandem in præceps ruat.

a DESIERAM nup. in ludũ ite.] *ſcil. literariũ & ſchola, in qua literis operam dabam. Frequentiſſimè autem ludus pro loco ipſo, in quo aut corporis vires, aut ingenij acumen exercemus, accipitur; quod Græci etiã ἀπὸ τῦ γυμνάζειν: hoc eſt, ab exercendo, γυμνάσιον vocant. Omnem enim ſcholam (vt Aſcanius ait) Romani ludum dixerunt.* ¶ *Cic. 2. de Orat. ludum*

pro Rhetorum schola dixit: Tum hoc in ludo (inquit) non præcipitur; facilis enim causæ ad pueros deferuntur. Plaut. in Merc. Hodie ire in ludum occepi literarium. b Humanitas seu literarium studium.] *Quoniam eruditio & bonarum artium disciplinæ soli homini sunt propriæ, factum est, vt nunc eam humanitas pro eruditione, & bonarum literarum scientia accipiatur. Gell. lib. 13. cap. 15. adducens Varronis totum ex lib. 1. rerum humanarum. Praxiteles, inquit, propter artificium neminis est pudùm humanitatis ignotus. Cic. in Verr. Tu sine villa arte, sine humanitate, sine ingenio, sine literis solus iudicas.* ¶ *Literæ etiam vocantur λόγοι. i. disciplinæ, quæ literarum monumentis continentur. Plaut. in Truc. Literas didicisti, sine alios discere.* c Deniq; & fortuna quadam.] *Fortuna in utroq; numero pro diuitijs accipitur. Horat. lib 1. Epist. 5. ad Torquatium:*

Quòd mihi fortunas, si non conceditur vti; *vbi subaudiendum*, expectam *vel* optem. *Cic. de Amic. Sæpè enim quibusdam aut animus abiectior est, aut spes amplificandæ fortunæ fractior.* d Nostras autem res.] *Res quoque pro bonis siue substantia accipitur, ὐσία. Terent. in Phorm. Ac si talentum rem reliquisset decem, primus esset, &c. Vide rem habere, pro diuitem esse dicimus. Cic. 2. Offic. Non esse duo millia hominum, qui rem habeant.* e Arte necessaria vitæ comp.] *Qui enim sapiunt, etiamsi supperat abunde res familiaris, tamen liberos suos opificium aliquod discere cogunt: quòd, si contingat vt fortuna auferat opes, aut in exilium ire iubeantur, sit quo sibi victum parent. Vnicum enim confugium in egestate est ars honesta. Nam hæc neq; eripi potest à latronibus: & quocunq; terrarum abeas, te comitatur, nihil adferens sarcinæ.*

f Statuarius optimus, & poliendo marmore.] *Sunt qui statuariam in quinque distribuant species de rationibus subiectæ materiæ, siquidem lignorum vel eboris elaboratrix comice nuncupatur: ex quo & artifices id genus quibusdam dicti delectores. Quæ argillam tractat, plastice vocari solet: atque ἀπὸ τοῦ πλάσσειν, paradigmatice, quoniam à typis non absedit. Gypsochoos sunt qui dicunt ipsos artifices. Quæ lapides scalpit, coelaptice nomen habet, seu scalptura: λιθοξόον appellant hoscc, quæ dictione hic vtitur Lucianus, & ἐμψυχάνον. i. sculptor,*

Mercury

Mercurij statuarius. Postremò, quæ cum metallis contrahit, graphice est, vel scalptura, cuius ratio duplex: nam si cera adhibeatur, deductionis ratione, agogice vocatur. Etenim à similitudinis argumento χαρακλὴ, alteram dixêre. Porrò anaglyphicen intelligent, quam ita exsculpimus, vt promineant imagines: diaglyphicen verò ad impressuram spectare. Nam encolapta, lamina calando conformat, sicut vasa torentice, ac fibulas, candelabra, id genus plura. Encaustice, vel inusta pictura, argentum ac vitrum expingit, vnde encaustum dicere vulgò malleamus. Proplasticen accipiunt, vbi statuarij operis formam confingunt plastæ ex creta: nam si id ipsum ex cera sculpas, protypus dicitur: si ex ligno architectus, modulus. Ab his verò nuncupasse credantur statuæ. Statuum autem alij sunt recti, alij flexi, quidam & obliqui. g Dimidium.] Hemistichium est Hesiodi, citante Luciano in Hermotimo: quo significatum est, maximam difficultatis partem in aggrediendo negotio sitam esse. Illud Horatius in epistolis libr. 1. ad Lollium ad hunc modum expressit: Dimidium facti, qui bene cœpit, habet. Satius autem esse liberos liberalitate retinere, quàm metu, scribit Plutarch. de educandis liberis: Obdurescunt enim, inquit, & abhorrent à laboribus, tùm propter verbera, tùm propter contumelias. Refert hoc de se Erasmus in institutione puerorum. Et exempla passim sunt obuia, multa illustria præterea ingenua studia deterreri orbiliorum plagositate. Rectiùs generosus animus ducitur (vt Seneca ait) quàm trahitur.

b Ita vt mox in lachrymas.] Artes à verberibus male auspicari inuenibus, Isocrates apud Aphthonium in Chria etiã testatur: Amator, inquit, eruditionis à laboribus auspicatur, sed laboribus desinentibus in vilitatem. i Duæ mulieres.] Hoc Luciani somnium seu visio, vt iam diximus, conuenit cum Prodici Cei sophista figmento, quo induxit Voluptatem & Virtutem in solitudine Herculi adhuc puero apparuisse, vt verâ vitæ, sibi conuenit vita assumeret. Hæc turpi & deformi erat habitu, sed genuino ac nativo decore pulchra: illa ornatissimis vestibus ac calceis induta. Nihilominus ille Herculem dixit Voluptati Virtutem anteposuisse. Huius Prodici σύγκριμα ἀρετῆ καὶ κακίας Xenophon lib. ἀπομνημονευμάτων 2. citat.

scholæ dixit: Tum hoc in ludo (inquit) non præceptum, sed facilis enim causa ad pueros deferuntur. Plaut. in Merc. Hodie ire in ludum occepi literarum. b Humanitas seu literarium studium.] Quamuis eruditos & bonarum artium disciplinæ soli homini sint propriæ, factumque, vt magna humanitas pro eruditione, & bonarum literarum scientia accipiatur. Gell. lib. 13. cap. 15. adducens Varronis librum ex lib. 1. rerum humanarum. Praxiteles, inquis, propter artificium nemini est parilem humanitatis ignarus. Cic. in Verr. Tu sine vlla arte, sine humanitate, sine ingenio, sine literis solas iudicas. q Literæ enim vocantur Aorgi. 1. disciplinæ, quæ literarum incrementis continentur. Plaut. in Truc. Literas didicisti, sine vllas discere. c Denique & fortuna quadam.] Fortuna in virum insignem pro diuina accipitur. Flor. lib 1. Epist. 5. ad Torquatum:

Quòd mihi fortunas, si non conceditur vti,
Quibusdam aut animus abiectior est, aut spes amplificandæ fortunæ fractior. d Nostras autem res.] Res quoque pro bonis siue substantia accipitur, vbi. Terent. in Phorm. Ac si talentum rem reliquisset decem, primus esset, &c. Vide rem habere, pro diuitem esse dicimus. Cic. 2. Offic. Non esse duo millia hominum, qui rem habeant. e Arte recessaria vitæ comp.] Qui enim sapiunt, etiam si nihil aliud discere cogunt: quia, liberis, tamen liberos suos opificium aliquod discere cogunt: vt habeant, si quo sibi vsui fortuna parent. Vnicum enim confugium in egestate est ars honesta. Nam hæc neq; tripi potest, neq; latrocinio: & quocunq; terrarum abeas, te comitatur, nihil adferens sarcinæ. f Statuarius optimus, & poliendo marmore.] Sunt qui statuariam in quinque distribuunt species de rationibus subiectæ materiæ, siquidem lignorum vel eboris elaboratrix comice nuncupatur: ex quo & scriptiles, plastice vocati sunt: asque Eli defectores. Quæ argillam mollat, plastice vocatur. Gypsoplastum, paradigmatice, quoniam à typis non abscedit. Quæ lapides scalpit, coelos sunt qui dicunt ipsos artifices. Quæ lapides scalpit, coelos appellant hodie, lapice nomen habet, seu scalptura: λιθοξόος appellans hoc, quæ diffione hic vsurpat Lucianus, & γλυφὴ λίθου. h sculpen, Mercurij statuarius.

Meminit eiusdem Quint. lib. 9. cap. 2. Cic. lib. Offic. 1. & ad L. Luceium epist. lib. 5. Nec dissimilis est Christi doctrina de arcta & lata porta, Matth. 7. & Pythagoræ de litera bicorni, de qua præter Virgilij carmen videndus est Lactantius lib. 6. cap. 3. & 4. cuius verborum partem aliquam, quia huc commodè quadrant, subiungam. Dicunt, inquit, humanæ vitæ cursum & literæ esse similem, quod vnusquisq; hominum, cùm primum adolescentiæ limen attigerit, & in eum locum venerit, vbi se via findit in ambas, hæreat mutabundus, ac nesciat in quam se partem potiùs inclinet. Si ducem nactus fuerit, qui dirigat ad meliora titubantem: hoc est, si aut philosophiâ didicerit, aut eloquentiâ, aut aliquid honestæ artis, quo euadat ad bonam frugẽ, quod fieri sine labore maximo non potest, honestã ac copiosam vitam disputant peractum. Sè verò ad doctorẽ frugalitatis non venerit, ad sinistrã vitam, quæ melioris speciẽ mentiatur incedere: id est, desidiæ, luxuriæ, inertiæq; se tradere, quæ suauia quidem videntur ad tempus vera bona ignorantis, pòst autem dimissa omni dignitate, acre familiari, in omnibus miseriis ignominiaq; victurum, &c. Hesiodium huius exponis etiam Plato in Protagoræ & de Legibus 4. Nos in libro nostrarum Mythologiarum secundo Herculem Prodicum. Silius porrò Italicus lib. 15. Xenophontis figmentum ab Hercule in Scipionem transtulit, atque sub lauro de bello cogitanti Virtutem ac Voluptatem apparuisse fingit, vbi Voluptas Scipioni Virtutis incommoda proponit, & suis etiam blanditiis allicit. Virtus autem Voluptatem increpat, quod suis lenocinijs iuuentum animos irretire conetur, atque seducere, & varijs argumentis ad se amplectendam suadet. tum Romam in exemplum assumit, quæ ab exiguis initijs profecta, eò creuerit, vt totius Orbis regina facta sit, vbi florentissimæ vrbes luxu sint euersæ. {Humanitas} *Humanitatem ab homine, quemadmodum & virtutem ex viro appellatam, doctissimorum scriptis accepimus. Vnde & Terentianus ille Chremes, humani nihil à se alienum putat, quòd homo sit. Est enim humanitas hæc, non illa quam Græci Φιλανθρωπίαν vocant, sed quam ijdem παιδείαν nuncuparunt, à qua tamen illa prior manare videtur: quòd qui harum artium studijs liberalissimis, quasi in Helicone aut Parnasso sunt doctrinis-*

que

Meminit eiusdem Quint. lib. 9. cap. 2. Cic. lib. Offic. 1. & ad L. Lucceium epist. lib. 5. Nec dissimilis est Christi doctrina de arcta & lata porta, Matth. 7. & Pythagoræ de litera bicorni, de qua præter Virgilij carmen videndus est Lactantius lib. 6. cap. 3. & 4. cuius verborum partem aliquam, quia huc mirifice quadrant, subiungam. Dicunt, inquit, humanæ vitæ cursum Y literæ esse similem, quod vnusquisq; hominum, cùm primum adolescentiæ limen attigerit, & in eum locum venerit, vbi se via findit in ambas, hæreat nutabundus, ac nesciat in quam se partem potiùs inclinet. Si ducem nactus fuerit, qui dirigat ad meliora titubantem: hoc est, si aut philosophiã didicerit, aut eloquentiã, aut aliquid honestæ artis, quo euadat ad bonam frugẽ, quod fieri sine labore maximo non potest, honestã ac copiosam vitam disputant peractu[rum]. Si verò ad doctorẽ frugalitatis non venerit, ad sinistrã viam, quæ melioris speciẽ mentiatur incedere: id est, desidia, luxuria, inertiaq; se tradere, quæ suauia quidem videntur ad tempus vera bona ignoranti, pòst autem amissa omni dignitate, ac re familiari, in omnibus miserijs ignominiisq; vi[uere], &c. Hesiodium biuium exponit etiam Plato in Protagora & de Legibus 4. Nos in libro nostrarum Mythologiarum secundo Herculem Prodicium. Silius porrò Italicus lib. 15. Xenophontis figmentum ab Hercule in Scipionem transtulit, atque sub lauro de bello cogitanti Virtutem ac Voluptatem apparuisse fingit, vbi Voluptas Scipioni Virtutis incommoda proponit, & suis etiam blanditijs allicit. Virtus autem Voluptatem increpat, quod suis lenocinijs iuuenum animos irretire conetur, atque seducere, & varijs argumentis ad se amplectendam suadet. eum Romam in exemplum assumit, quæ ab exiguis initijs profecta, eò creuerit, vt totius Orbis regina facta sit, vbi florentissimæ vrbes luxu fu[n]t euersæ. k Humanitas] Humanitatem ab homine, quemadmodum & virtutem ex viro appellatam, doctissimorum scriptis accepimus. Vnde & Terentianus ille Chremes, humani nihil à se alienum putat, quòd homo sit. Est enim humanitas hæc, non illa quam Græci φιλανθρωπίαν vocant, sed quam ijdem παιδείαν nuncuparunt, à qua tamen illa prior manare videtur: quòd qui harum artium studijs liberalissimis, quasi in Helicone aut Parnasso sunt doctrinis-

que versati ad omnem humanitatem, comitatem, & morum suauitatem compositi, informatique esse videantur. Quod & Ouidius ad Græcinum scribens, præclarè canit:

Artibus ingenuis, quarum tibi maxima cura est,
Pectora mollescunt, asperitasq; fugit.

Nam ingenuæ seu liberales idcirco appellatæ sunt, quòd libero ac ingenuo sint homine dignæ: siue quòd liberos suos sectatores efficiant, & in fastigio rerum humanarum quasi reges collocent & reponant. Sed humanitatem quoq; (vt dixi) παιδείαν seu eruditionem veteres appellârunt, puto quòd ea in solos homines non etiam in belluas cadat: vel quòd eos quibus adiungitur, sese, verè homines faciat: hoc est, omni cultu humanitatis informet. Hæc est felix illa moly, cuius beneficio Vlysses ille, ne sociorum more suorum in belluã verteretur, seruatus est. Hæc omnium mater est artium, quasi dicas Mnemosyne Musarum. Hæc donum atq; inuentum Deorum. Hæc nos primùm ad Deũ cultum, deinde ad ius hominum, quod situm est in generis humani societate, tum ad modestiam, magnitudinemq; animi erudiuit, eademq; ab animo tanquam ab oculis caliginem dispulit, vt omnia supera, infera, prima, vltima, media videremus. His rationibus constare puto, citra humanitatis artes, homines nihil minus quàm homines esse, ac proinde non tàm aquam & ignem homini necessaria videri quàm eruditionem. l Reditibus] ἐπὶ τῶν προσόδων, legit Micyllus: non προσόδων. m Talibus scilicet ornamentis.] Non dissimilia promittit Cic. Q. Fratri in 1. epistola, de Asia rectè & prudenter administranda. Nam Græci quidẽ, inquit, sic te viuentẽ intuebuntur, vt quendam ex annalium memoria, aut etiam è cælo diuinũ hominem esse in prouinciam delapsum putent. n Digito te demonstret.] Digito monstrari & dici, hic est, aliquando pulchrum est. vt illud Ecce agnus Dei. & ὁ αὐτός ἐστι ... Et quod de Telamone memoratur, ob cuius os (ait Cicero) Graij ora obuertebant sua. Et Persius satyra 1: At pulchrum est digito monstrari & dicier, hic est. ¶ Aliquando contumeliosum est, vt illud: Ecce somniator venit. Lucianus in Harmonide: in turba insignem esse, digitoq; demonstrari. o Demosthenem.] Aphthonius in Chria, Respice Demosthenis vitam,

qui vt

qui vt oratorum omnium laboriosissimus, ita clarissimus euasit.

p Socrates.] *Fuit Socrates Sophronisci Lapidarij filius, qui etiã seruisse & sculpsisse lapides dicitur. Asserunt quidã Gratias vestitas, q̃ sunt in arce, illius opus esse. Vnde & Timon illum in Sillis, Laërtio referente, sculptorẽ lapidũ dixerit.* q Niobẽ.] *Fabulam Niobes vide apud Ouid. in 6. Metam. Alcmena apud Theocritũ Eidyllio 26. dicit, se crebrius plorare quàm pulchrã Nioben. vide ea quæ annotauimus in Philopatre in Tragopodagra.* r Somnia enim mirifica sunt, & mira operari solẽt.] *Eorum quæ in somno videmus, quinq;, esse genera Macrobius ait, aut enim est somnium & visio, aut oraculum, aut insomnium, aut visum.* Somnium, *vt paucis agam, est quando per figuras & ambages aliqua res in somno ostenditur.* Insomnium *est, quando id quod vigilantem fatigauit dormienti se ingerit.* Visio *est, cùm id quis videt, quod eodẽ modo quo apparuerat, euenit.* Oraculũ *est, cùm in somno parens, vel alia sancta grauisq; persona seu sacerdos, vel etiã Deus aperte euen urũ quid aut non euenturum, faciendũ, vitandũq; denuncias.* Visum *est, cùm arbitramur in nos dormientes irruere armatos, vel passim vagari formas. In quo genere est incubus, qui putatur inuadere dormientes, & pondere suo pressos degranat. Medici ferè in ea sunt sententia. somnia constitutionis seu cõplexionis hominum argumẽta esse. Sic apud Auicennam obseruauimus canone 1. cõplexionis æqualis & tẽperatæ certũ haberi argumentũ somnia iucunda, eiusmodi sunt odorũ, cantuũ, conuiuiorũ, dignitatum. Inæqualis verò ac nõ tẽperatæ cõplexionis indicia est, cùm quis ita p quiẽtẽ adficitur, vt moueri possit non videatur, aut onus maius q̃ quod ferre queat sustineat, vel etiam loqui non possit. Cuius generis somnia Galenus ad Arcinanasia appellat. Auerrois quarto colliget cap. 15. Si imagines, inquit, concipiantur ignitũ, bilis rubra præualet. Eandẽ verò atram pellere præmũciant somnia terrifica, &c. Iamblicus in lib. de mysteriis, & Strab. li. 8. scribit, in templo Aesculapij quod in Epidauro est, ægrotos consueuisse somnia capere è quib. prosperã valetudinẽ cõgere possint. Et Herophilus somnia quædã appellat θεόπεμπτα, hoc est, à Deo inspirata, q̃ necessariò cõtingant. Quædam physica, quædã Syncramatica, cum scilicet illa nobis occurrunt in somno, quib. dulcẽ amur. Deũ autem*

quum olim per somnia multa & patribus sanctis, & aliis significasse, testatur literæ sacræ. Sic per somnium Deus cohibet Abimelech, ne attingat uxorē Abrahæ. Gen. 20. Per somnium hortatur Deus Solomonem, vt petat ab eo quicquid voluerit. 3 Reg. 3. Per somnium loquebatur prophetis Deus. Num. 22. Et respondebat interrogātibus je. 1. Reg. 28. Sōnia duo q̄ vidit, narrat Ioseph fratribus suis, quibus prænōstrabat Deus ipsum futurū principē fratrū. Gen. 39. Sōnia pincernæ et pistoris regis Aegyptiorū interpretatur Ioseph. Gen. 40. Sōnia Pharaonis quibus fertilitas 7. annorum, tum 7. annorum fames ostendebatur ei à Deo, Ioseph quoq; interpretabatur. Gen. 42. Somnium interpretatur quidam cōmilitoni suo in castris Madianitarum, se tradēdos esse à Deo in manus Gedeonis. Iudic. 6. Somniorū interpretationem Dei esse, testatur cap. Gen. 40. Vide Aristotelis librū De diuinat. per somnum, vbi sub nomine iasomnij videtur omnia q̄ nobis in somno obseruari possunt, comprehendere. Pegaso similibus.] *Pegasus equus alatus. Pindarus πλεόιον, ex Medusæ sanguine prius, cùm in montem Heliconē euolasset, vnguꝰa saxum feriens fontem aperuit. Homerus aūt de Pegaso fabulā omniū plenissimè narrat Iliad. 9. Quid. 5. Metam. lib. 3. Fast. Plin. lib. 4. cap. 7. &* Non aliter quā Triptolemus olim, spargēs quiddā in terrā.] *Celeus Eleusinorum rex quū Cereri quærenti filiā, liberalissimè hospitio suscepisset, illa pro remuneratione ostendit ei omne genus agriculturæ. Filiū quoq; eius Triptolemum recēs natū, per noctē igne fouit, per diē diuino lacte nutriuit et eū curruꝫ impositū, qui allatis serpentibus trahebatur, per totum Orbē misit ad frumentorum vsum hominibus indicandum. De Triptolemo Virg. in Culice.* v. Iudiciale.] *Δυσνικὸν forēse dixit, vel q. duæ pſonæ inter se decertēs, vel q. forēses causæ multis clepsydris peroratur. Notat aūt prolixā & inptā orationē, quā etiā hybernū somniū vocauit, q. hyeme noctes sunt lōgiores, & proinde lōgiora somnia.*

2 Trinoctiale.] *Facetè, vt solet, πεῖσμα somnū vocat Herculē ab trinoctio illo quod traditur in eo concipiendo insumptū. Nota est fabula trinoctij cōcubitus Iouis & Alcmenæ, vel ex Plauto, vel ex ipso Luciano in Dialogo Mercurij & Solis.* 3 Xenophon.] *Videtur somniū hoc intelligere, quod est lib. 3. Anabaseos, quo vidit Xenophon per quietē domum suam paternam fulmine totam collucere, &c.*

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΙΠΟΝ. CONTRA EVM

τα, ἀσαμηθὲς εἰ ἐν λόγοις. qui dixerat, Prometheus es in verbis.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Apologia quædam est cōtra eum à quo Promotheus in verbis appellatus fuerat, qua quantū hāc collationem in se admittat, & quantū nō, cū acerba quadā regestione respondet. Vt aūt in superiore narratione somnij, generis, educationis, ac studiorum suorū rationes exposuit: ita hīc videtur dictionē & dicendi genus suū, quale, & ad quod exemplūm comparatū esset, indicare voluisse: nempe quòd ad materiam & res attinet, comœdiam: qđ aūt ad cōpositionem & ipsam orationis figurā spectat, dialogos, quales scilicet Platonis sunt, ipse imitari,

Ὀ Υμῶν προμηθέα με ἔφης; ἀ μὴ λαττὰ τοῦτο, ὦ ἄριστε, ὡς πηλίνων μοι τῶν ἔργων ὄντων, γνωρίζω τὴν εἰκόνα, καὶ φημὶ ὅμοιόν ἔν αὐτῶν. ἐπὶ ἐνανόμοι σκληπτάθον ἀκόσμου, ἀ καὶ φαυλότερόν μοι ὁ σκλὸς, οἷον ἐκ τριόδου βαρβαρός τις παραμικρόν. ἀ δὲ ὑπερπαινῶν τὸν λόγον ὡς δῆθεν μιμήσασθαι ὄντας τὸ σοφώτατον τῶν τιτάνων ἐπιφημίζῃς αὐτοῖς, ὅρα μὴ εἰς εἰρωνείαν φῇς,

PRometheus igitur me esse ais? si quidē ea ratione, optime, quasi & mea [b] opera lutea sint, agnosco collationē, ac fateor me similē illi esse, neq; recuso luti figulus etiā ipse dici: tametsi [c] lutū mihi vilius sit, quale scilicet ex triuijs colligitur, cœnū propemodum, ac fœculentū quoddā. Quod si verò adeò extollens orationem meam, perinde vt artificiosam & fabrefactam, doctissimi illius Titanū nomine, eam cohonestas & laudas: vide ne quis ironiam dixerit,

φῇ, καὶ μυκλῶρα, οἷον τὸν ἀττικὸν, προσῆγον ὦ ἱκανὸς ἐφ. ἢ πόθεν ἦρ' ἐνεμύχανον τοῦτον; τίς δ' ἡ σοφία καὶ προμήθεια ἐν τοῖς γράμμασιν; ὡς ἔμοιγε ἱκανὸν, εἴ μὴ πάνυ σοι δοκῶ ἄδικος, μὴ δ' ὁμοίαν ἄξια τῷ ἐκείνου. καί τοι πόσῳ δικαιότερον ὑμᾶς ἂν ἀκάλους ὦ Προμηθεῖ, ὅσοι ἐν δίκαις ἐσθλοὶ σπουδάζετε, ξὺν ἀληθείᾳ ποιεῖσθαι τοὺς ἀγῶνας; ζῶντα γὰρ, ὡς ἀληθῶς, καὶ ἔμψυχα ὑμῖν τὰ ἔργα. καὶ γὰρ καὶ θερμὸν ἔστι τῶν ἐπὶ δίκῃ. καὶ τὸ ζῶν ἐν τῷ Προμηθέως ἂν δή τις λάβοι ἀμαυρότερον, ὅτι μηδ' ἐκ πηλοῦ πλάττεται, ἀλλὰ χρῦσα ὑμῖν ποιεῖ τοῖς πολλοῖς τὰ πλασθέντα. ἡμᾶς δ', οἱ ἐς τὰ πλάττα ἐκκύπτοντες, καὶ τὰς τοιαύτας τῶν ἀκροάσεων ἐπαγόμενοι, ἄδολα ἄττα ἐνδεικνύμενα. καὶ τὸ μὴ

dixerit, & quasi quandam ἀ Atticam subsannationem subesse huic laudi aut, unde enim adeò fabrefactum est quod ego facio? Quæ verò ista nimia & Promethea sapientia in scriptis meis? Nam mihi certè illud satis fuerit, si non omnino terrena atq; fictilia tibi videantur, aut digna adeò Cauçaso. At verò quanto iustius vos çompari Prometheo poteratis, quicunque in iudiciis & causis agendis celebres estis, cum veritate certamen instituentes? Viua enim reuera atque animata vobis operasunt, & per Iouem etiam calor illorum ignitus est. Quod ipsum quoque ex Promethei rebus sumptum videri possit, nisi si sic decidatis hic, quòd minimè ex luto fingatis vos, sed quòd ᵉ aurea vobis pleriſque figmenta sua sint: nos autem qui ad vulgus prodimus, atq;

ibi tales nostras auscultationes iactamus, nihil aliud quàm simulachra quædam rerum spectanda exhibemus. Et in

μὴ ὅλον ἐν πηλῷ, καθάπερ ἕφλιν μικρὸν ἐμπροσθεν, ἢ πλαστικὴ καὶ τὰ αὐτὰ τοῖς λοιποπάθοις· τὰ δ' ἄπαθα ἔτι καὶ ψυχῆς ἀθάνατα, ἀπὸ τίνος ψῆφος ἄπεισι, καὶ παιδιὰ τὸ πρᾶγμα. ὡς τί μὴ ἐνθυμεῖσθαι ἔστιν, μὴ ἄρα ἔτι μοι Προμηθία λήροις ἔοικε, ὡς ὁ λοιμὸς τὸ Κλεώνα φησὶν. οἶσθα περὶ αὐτοῦ.

Κλέων Προμηθεὺς ἦν μοι τὰ πρόσφατα. καὶ αὐτοὶ δ' ἀθλιώτατοι τὸν χυτρέας καὶ ἰπνοποιοὺς, καὶ πάντας, ὅσοι πηλεροί. Προμηθίας ἀπεικάζουσι δὴ πηλὸν, καὶ πολὺ ἐν πυρὶ οἶμαι τ' σκεῦος ὄπτησιν. καὶ ἔγνωσται τοῦτο βέλτιστα ἐκεῖ ὁ Προμηθεὺς, παλαιὸν ὑπόχαλκος ἀφηνιάζοντα. καὶ ἐς τὴν ἀθλιωτὴν θρυμματίαν τῶν σκευαμάτων. ἐπὶ καὶ ἐσπρυσθαι ἁπαξ τὰ ἔργα, ὥσπερ ἐκείνοις τὰ χυτρίδια, καὶ μικρὸν

summa, circa lutum quidem, quemadmodum paulò antè dixi, ipsa hæc figulina versatur, perinde ut & [f] aliorum figulorum: præterea autem neque matus similis ineſt, neque animæ ſeu vitæ aliqua ſignificatio, ſed delectatio quædam inanis, & quaſi quidam luſus totum illud negotium eſt. Vt interim etiam cogitare incipiam, num ita me Prometheum dicere volueris, vt Comicus ille Cleonem: noſti ſiquidem. Cleon, inquit, Prometheus ille & poſt negocia eſt. Cæterùm etiam ipſi Athenienſes [h] figulos ollarum & furnorum conſtructores, & quicunque circa lutum verſantur, Prometheos vocabant olim: alludentes ad lutum, opinor, & ad illam quæ fit in igne, vaſorum aſſaturam. Quòd ſi etiam hoc ſibi vult Prometheus iſte tuus, admodum directè ac certò iaculatus es, & omnino ſecundum Atticam illam mordendi acerbitatem dixiſti: quoniam & noſtra opera fragilia ſunt, perinde vt illorum ollulæ: & modicum

μικρὸν τις λίθον ἐμβαλὼν, σωρὸν ἐρείψας ἅπαντα. καὶ δι φησί τις παραμυθούμενος, ὃ ταῦτα ἀκούσας δὴ Προμηθεῦ, ἀλλὰ τὸ μὲν πρός τι τοῦτο ἐκαινούργησας, καὶ μὴ πρός τι ἄλλο ἀρχέτυπον μιμούμενος. ὅστις ἐκεῖνος ἦν ὁ τὸν ἄνθρωπον, τίνας ἐννοίας αὐτὸς ἀνέπλασεν, διαῦτα φῦσα μορφώσας, καὶ σχήσας μόσας, ὡς ἀκίνη τάτι ἦν, καὶ ὀφθῶσι χαρίεντα. καὶ τὸ μὲν ὅλον, ἀρχιτεκτονῶν αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ. συναρμόζει δὲ δι καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, ἐμπνέουσα τὸν πηλὸν, ἢ ἐμψυχα ποιοῦσα. ἐν δὲ τὰ πλάσματα. ὁ μὲν ταῦτα ἦν ἴσως, πρός τι τὸ ἐπιφυσόταζον ἐργάζεται τὸ ἁρμόττον. καὶ ἴσως οὕτω ὁ νοῦς δι' ἑαυτοῦ λελεγμένος. ἐμοὶ δὲ ὁ πάνυ ἱκανὸν, ἃ ἐπανορθοῦν δοκεῖ μικρὰ, μηδὲν ἔχοι τις λέγειν ἀρχαιότερόν τι δι' αὐτοῦ πλάσμα, οὐδὲ τοῦτο ἀπόγονόν ἐστιν, ἀλλὰ

modicum quispiam lapillum injiciens, facilè contriuerit omnia. Atqui dixerit aliquis consolando nos, nequaquam istam assimilasse Prometheo, sed nouitatem hanc, & ea quæ nullo alio exemplo facta, aut ad imitationem comparata sint, laudare voluisse te: quemadmodum & ille nondum existentibus hominibus excogitatos, atque de nouo inuentos illos tum finxit, talibus animalibus effigiatis & exornatis, quæ & mouerentur facilè, & aspectu gratiosa forent. & in summa, architectus ipse erat: sed cooperabatur tamen etiam Minerua illi, quæ & lutum inspirabat, & figmenta illa animata reddebat. Talia quidem ille aliquis dicere posset, atque ita in meliorem partem dictum istud exponere. Et fortasse hæc sententia etiá dicti fuit.

Sed mihi non ita satis est, si videar noua fingere: quoniã nec vetustius aliquid dicere quisquã poterit eo figmento, ad cuius imitationem ac formã hoc deductũ & quasi progenitum est.

Sed

πὰ ἃ μὴ κὴ χαείφτα φαί-
ροιτο, αἰσχυνοίμλω ἄρ, ἰῦ
ἴοθι, ἐπ' αὐτῶ. κὴ ξυμπα-
τήσας ἄρ ἀφανίσαιμι, ὅσ'
ἄρ ὠφελήσαιμ αὐτό. παρὰ
γὲ ἐμοί ἡ ἰσανότης, μὲ ἐ-
χὶ σιωπτρίφθαι ἄμορφον
ὄρ. κὴ ἔγε μὴ ὅτω φρονοίλω,
ἄξι& ἄρ μοι δοκῶ ὑπὸ ἐκ-
πεπλήκα γυπῶν διάρισθαι, ἐ
σισιὰς ὡς πολὺ ἀμορφότε-
ρα τὰ μετὰ τῦ ξύμ αὐτὰ
πεποιθότα. Πτολεμαῖ& σοὶ
ὁ Δάγε δύο ἰσανὰ ἐς αἰγυ-
πτον ἄγωρ, διάμελόρ τι βαῤ-
βριανλῶ ταμμέλαναρ, κὴ
ἄνθρωπορ, ὡς τὸ
μὲν ἡμίτομορ αὐτῦ ἀκεβὲς
μέλαρ ἦν, τὸ δ' ἕτερορ ἐς ὑ
πρβολὴν λαμπρόν, ἰσίσης δὲ
μεμιγμένορ, ἐς τὸ θέατρορ
σωαγαγὼρ τῶν αἰγυπτίων,
ἐπιδέικνυτο αὐτοῖς ἄλλά τι
πολλὰ θαύματα, κὴ τὸ τελεω
τᾶορ τὴ αὖτα, τὴν διάμελορ,
καὶ ἡμίλευκορ ἄνθρωπορ, κὴ
ἦτο ἐκπλήξαρ ὧν θαύματι.
οἱ δὲ

Sed tamen nisi & gratiam quandam atque venustatem præ se ferat, puderet me sanè (sat scias) illius, & conculcando abolere cuperem. Neque enim illi eò profuerit apud me nouitas hæc, quò minus conteratur, si deforme existat. Et si quidem non ita sentiam, dignus mihi videor qui à sedecim vulturibus attondear: vt qui non intelligã quòd multo deformiora ea sunt, quæ hoc ipsum quòd sunt, cum peregrinitate quadam coniunctum habent. Ptolemæus igitur Labi filius, cùm aliquando duas res nouas in Aegyptum adduxisset, camelum videlicet Bastrinam totam nigram, & hominem bicolorem, cuius altera pars planè nigra, altera autem excellenter candida erat, per totum corpus æqualiter distincta atque diuisa: congregatis in theatrum Aegyptijs, exhibuit illis cũ alia multa spectacula, tum inter postrema, hæc quoq; : camelum videlicet, & semialbum hominem, putauit q; se magnam admirationem isto spectaculo conciliaturum esse.

At illi

οἱ δὲ κῆτες μὲν πρὸς τὰ κάμηλον ἐφοβήθησαν, καὶ μάλις ἐξέφυγον ἀναβοήσαντες· καί τοι χρυσῷ πᾶσα ἐκπέπαμται, καὶ ἁλουργίδι ἐστόρωται, καὶ ὁ χαλινὸς ὑπὸ λιθοκόλλητος, Δαρείου τινὸς, ἢ Καμβύσου, ἢ Κύρου αὐτοῦ κάμηλον. τὸν δὲ ἄνθρωπον οἱ μὲν πολλοὶ ἐγέλων· οἱ δέ τινες, ὡς ἐνίοτε, ἐμίσουν· σάφοντο. ὅτι δὲ Πτολεμαῖος σοφὸς ἦν δοκιμάζων αὐτοὺς, ὑπὸ θαυμάζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀγυρτῶν καὶ μανότης, ἀπὸ τοῦτο τὸ ὕφυθμον, καὶ τὸ ὑπόρροον ἐκίνουν, μιμησάμενοι αὐτὰ, καὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ἐν τιμῇ ἦγον, ὡς σοφόν. ἐπ' ἐμοὶ μὲν κάμηλος, ἀπίθανος ἀμαλαμόφη. ὁ ἄνθρωπος ὁ ὑπὸ δυσὶν Θεσπιάδι ἐν ἀνάγκῃ ἐλαύνων, καλῶς ἀπέσαγε παρὰ τὸ πέλαγος. ἀλλ' ἐοικὼς, μὲν καὶ τὸν μὲν κάμηλον ἐν ἀγυρτικοῖς· οἱ δὲ ἄνθρωποι, ὑπὸ χαλινὸν ἔτι αὐτῆς θαυμάζοντες, καὶ πλὴν ἀλουργίδα.

At illi ad camelū quidem cōspectum perterriti sunt: & parum abfuit quin exilientes profugissent. quanquam tota ea auro exornata, ac purpura instrata erat: frenū autem etiam gemmis compactum habebat, ex Darij aliquiut, aut Cambysis, aut etiam ipsius Cyri thesauris depromptum. Ad hominis autem intuitum plerique ridebant: alij autem etiam vt monstrum aliquod ipsum auersabantur. Quare Ptolemæus intelligens se illis non adeò laudem conciliasse sibi, neq; nouitatem apud Aegyptios in admiratione esse, sed præ ipsa quod concinnum atque compositū, iustaq; forma præditum foret, probari: transtulit illos inde, hominemq; nō amplius eodem horrore habuit, quo antea. Ac camelus quidē neglecta atq; relicta tum, mortua est: hominem autem illū duplicem Thespidi cuidā tibicini, cùm ad pocula bene cecinisset, dono dedit. Porrò vereor, ne & mea, i camelus in Aegypto, sint: homines autem, adhuc frenum illius & purpuram admirentur: quoniam

ἐπεὶ δὲ δεῖ τὸ ἐκ δυοῖν ζῴοιν
καλοῖσιν συγκεῖσθαι, σχολὴ
γε καὶ εὐμορφίας, ἐὰν τὸ
τοῦ διαλόγου καὶ τῆς κωμῳδίας, ἐὰν τὸ
τοῦ κόσμου ἐς εὐμορφίαν, ἐὰν
μὴ καὶ ἡ μίξις εὐαρμόστῳ,
καὶ κατὰ τὸ σύμμετρον γι-
γνοιτο. ἔστι γοῦν ἐκ δύο κα-
λῶν, ἀποκόλου τοῦ ἑτε-
ρου ἕκατον, οἷον ἐκείνου τὸ κε-
χαριτώτατον, ὁ ἱππόκενταυ-
ρος. ὁ δὲ ἄμφω καλὼ ἐπιτρα-
πείη τι ξῶον τοιοῦτο γενέσθαι,
ἀπὸ καὶ ὑβριστότατον, ἐὰ
μὴ πισσώσῃ ζῴοις ξωγρά-
φοις, ἐπιδακρυσμένοις τὰς
παρειὰς καὶ σφαγὰς αὐτ-
ῶν. τί ἂν εἰκὸς καὶ ἐμπα-
λιν γένοιτ' ἂν εὔμορφόν τι
ἐκ δυοῖν ζῴοιν ἀσχήμοιν ξυντε-
θὲν, ὥσπερ ἐκ οἴνου καὶ μέλι-
τος, τὸ ξυναμφότερον ἥδιστον
φημί ἔγωγε; ἢ μᾶλλον περί γε
τῶν ἐμῶν ἔχω διαπέπεισθαι, ὡς
ζώοιτον ὄντων· ἀπὸ δὲ δια-
μὴ τὸ ἐκατέρου κάλλος, ἡ μί-
ξις σαφθαρῇ. ἐ μοὶ γοῦν
γοῦν σαφὲς καὶ φίλα ἐξ ἀρ-
χῆς λῶ, ὁ διάλογος, καὶ ἡ κωμῳ-

quoniam neque illud ex duo-
bus optimis compositū Dia-
logo videlicet, & Comœ-
dia, per se ipsum satis valet
ad formā & elegantiam, nisi
& compositio inter se con-
sentiens, iustaq; proportione
temperata fuerit. Licet quip-
pe ex duobus pulchris com-
positionem alienam, atque
peregrinam fieri: quale illud
vulgatissimum est [k] Hip-
pocentauri. Non enim facil-
lè dixeris, amabile aliquod
animal esse hoc, sed potius
contumelioſissimum: si modò
conuenit pictoribus crede-
re, exhibentibus temulentiam
& cædes illorum. Quid ergo? annon rursum quoq; be-
ne formatum ac pulchrū ali-
quid ex duobus optimis cōpo-
sitū fieri potest? Vt ex vi-
no & melle commistum &
temperatū, suauissimū equi-
dem aio esse. Quanquam de
meis cōpositionibus hoc con-
tendere non ausim, quòd ipsæ
quoq; tales sint: sed metuo ne
vtriusq; pulchritudinem ipsa temperatura corruperit. Neq; enim
omnino consueta inter se, atq; affinia, ab initio Dialogus &
Comœdia

κωμῳδία. ἄγει ὁ μὲν οἴκοι, καὶ καθ' ἑαυτὸν τὰ Διόνυσίῳ δοκοῦντα μετεπάζειν μετ' ὀλίγων τὰς ἀμφιβόλους ἰαμβοποιΐας. ὁ δὲ παραλαβὼν τὸν Διονυσίῳ ἑαυτὸν, διάφορα ἀμίλα, καὶ χωρίαφις, καὶ γιγαντοκτονία, καὶ ἐπίσημα πάλι, καὶ ἐν ῥυθμῷ ἴβυκον πρὸς αὐλὸν, ἐνίοτε καὶ τὸ ὄλεον ἀναπαίστοις μέτροις ἐπιχαρμείῳ τὰ κόμικα, τὰς τῶν ἀγλαόγυς ἐταίρας ἐγκαλῶν, φροντιστὰς, καὶ μετεωροσόφους, καὶ τὰ ζωῶντα πρωταγωνίστα &c. καὶ μέχρι τούτου πεῖλαζόμενος ἐπαινεῖν ἐπέτρεπε ἑαυτόν, καὶ τὸν διανυσιαυλὸν ἐπαθανίζειν καλαχῆ αὐτῷ, ἕως μὴ ἀνροβαδῶντας λαικάζῃς, καὶ νεφέλας ξωόντας: ἄρτι δ' ὑμῶν ψυλλέμασι ἀφιμνῆλας, ὡς λόγῳ τὰ θεῖα κιθολογεμένους. ὁ δὲ λάλος & ἀκμονοβάτας ἐποιεῖ τὰς σωσσίας φύσεις τῶν θείων, καὶ ἀριτῆς φιλοσοφῶν, ὅσα

Comœdia fuêre. Siquidem ille domi & secum ipse, meo hercle, in ambulacris cũ paucis quibusdam disputationes suas habebat: Comœdia aũt tradens se totam Dionysio, in theatro cõuersabatur, similq; ludebat, & ridicula erat: gaudebat salibus & dicacitate, & cũ numerositate quadam ad certamen & palmam veniebat. Interdũm etiã anapæsticis versibus prorsum in sublime euecta, dialogi sectatores ac socios vt plurimum irridebat de subsannabat, curarum exercitores, ac vanos sublimium rerum disceptatores, & id genus alia vocitando. Quin & vnam hanc adeundi viam habebat, sugillando illos, & Dionysiacam istam libertatem in ipsos effundendo, nunc in aëre ambulantes, & cum nubibus congredientes illos exhibens, nunc publi-

cum saltus metientes fingens, vt qui scilicet de aëreis & sublimibus istis rebus nimis exiliter arguerentur. Dialogus autem contrà maximè graues ac venerabiles disputationes habebat, cũm de naturæ rerum, tum de virtute philosophorum:

ita vt

ὥστε τὸ τῶν μουσικῶν τοῦ λύρας ἀπὸ πασῶν ἐπὶ πᾶσαν ἁρμονίαν ἀπὸ τοῦ ὀξυτάτου ἐς τὸ βαρύτατον. καὶ ὅμως ἐκ τοιούτων ἁρμονία ἐστὶ τὰ ὅλον ἔχοντα πρὸς ἄλληλα ξυναρμοττόμενα, καὶ ξυναρμόσαι, ἃ πάνυ πεφύκασι. ἡμεῖς δὲ ἐναντιούμεθα τῷ λόγῳ. δίκαια τοίνυν μὴ αὖθις ὁμοίόν τι τῷ Προμηθεῖ σοῦ πεποιηκὼς φαίνωμαι, τὸ θῆλυ τῷ ἄρρενι ἐκ παντὸς μίξας, καὶ δι' αὐτὸ λίκνῳ κατόχω. μᾶλλον δὲ μὴ καί τι τοιοῦτο φανεὶς ἐξαπατῶν ἴσως τὰς ἀκοὰς, καὶ ὁσὰ παραδεῖς αὐτοῖς ἐκκαλυμμένα τῶν μιμημάτων, γύναια ἀνδρικὰ καὶ σκυμνότριβι φιλοσόφῳ· τὸ γὰρ τῆς ἐκκλησίας. καὶ γὰρ ἐκκλησίας ὁ θεὸς, ἅπαγε· τοῦτο μόνον ἐκ ἂν ἅπασι τοῖς ἐναντίοις τοῖς ἡμετέροις. ἢ παρὰ τοῦτο ἂν ἐκλάθου μή, ἃ μὴ ἄρα τις ἡμῖν δίκαιος ζητεῖ συνεπάμυνας, καὶ πρᾳοτέρᾳς καὶ αὐτὸς σωτηθησόμενος, πλὴν ἀπὸ τί ἂν πάθοιμι;

ita vt Muſicorum illud [m] diſſidium ex omnibus, hoc eſt, bis per omnes chordas ſiue diſtantias tonorum, nempe à ſummo atq; acutiſsimo ad imum atq; grauiſsimum vſq; , inter eos diſconueniret. Et tamen auſi ſuimus nos, hæc ita ſeſe habentia, inter ſeſe coniungere, & quaſi conciliare, eaq; mutuo coaptare, quæ neque omnino obſequuntur, neque facilè communionem & ſocietatem aliquam ſuſtinent. Vereor itaq; ne denuò ſimile aliquid Prometheo iſti tuo feciſſe videar, vt qui fœminum cum maſculino commiſcuerim, & ob idipſum nunc reus agar. Imò etiam ne quid aliud tale videar, deceſſiſſe fortaſſe auditoret, atque [n] oſſa appoſuiſſe ipſis pinguedine obducta ac tecta, viſum ſcilicet Comicum ſub philoſophica grauitate. Hoc enim furti fuerat. Abſit hoc vnũ modò, vt ne in noſtris ineſſe dici poſſit. Aut vnde enim furaremur tale aliquid? niſi verò quiſpiã nos latet, qui eiuſmodi [o] pinuum incuuatores & hircoceruos & ipſe compoſuerit. Veruntamen quid faceremꝰ

ὥστε τὸ τῶν μουσικῶν τοῦ διὰ πασῶν εἶναι τὴν ἁρμονίαν, ἀπὸ τοῦ ὀξυτάτου εἰς τὸ βαρύτατον. καὶ ὅμως ἐτολμήσαμεν ἡμεῖς τὰ οὕτως ἔχοντα τὰ ἀλλήλοις ξυναγαγεῖν, καὶ ξυναρμόζειν, οὐ πάνυ πειθόμενα, οὐδ' εὐμαρῶς ἀνεχόμενα τὴν κοινωνίαν. δέδια τοίνυν μὴ αὖθις ὅμοιόν τι τῷ σῷ Προμηθεῖ φαινώμεθα, τῷ θήλει τὸ ἄρρεν ἐγκαταμίξας, καὶ δι' αὐτὸ δίκην ὑπόσχω. μᾶλλον δὲ μὴ καὶ ἄλλο τι ἐξαπατῶν ἴσως τοὺς ἀκροατὰς φανοίην, καὶ ὀστᾶ παραθεὶς αὐτοῖς κεκαλυμμένα τῇ πιμελῇ, γέλωτα κωμικὸν ὑπὸ σεμνότητι φιλοσόφῳ. τὸ γὰρ τῆς κλοπῆς, καὶ γὰρ κλέπτης ὁ θεός, ἄπαγε· τοῦτο μόνον οὐκ ἂν εἴποις ἐνεῖναι τοῖς ἡμετέροις. ἢ παρὰ τοῦ γὰρ ἂν ἐκλέπτομεν; εἰ μὴ ἄρα τις ἐμὲ διέλαθεν ἱπποκάμπους καὶ τραγελάφους καὶ αὐτὸς συντεθεικώς. πλὴν ἀλλὰ τί ἂν πάθοιμι;

ita vt Musicorum illud [m] διὰ πασῶν, hoc est, bis per omnes chordas sine distantias tonorum, nempe à summo atque acutissimo ad imum atque grauissimum vsque, inter eos disconueniret. Et tamen ausi fuimus nos, hæc ita sese habentia, inter sese coniungere, & quasi conciliare, eaque mutuo coaptare, quæ neque omnino obsequuntur, neque facilè communionem & societatem aliquam sustinent. Vereor itaque ne denuò simile aliquid Prometheo isti tuo fecisse videar, vt qui fœmineo masculino commiscuerim, & ob idipsum nunc tecum agar. Imò etiam ne quid aliud tale videar, decepisse fortasse auditores, atque [n] ossa apposuisse ipsis pinguedine obducta ac tecta, risum scilicet Comicum sub philosophica grauitate. Absit Hoc enim furti fuerat. hoc vnū modò, vt ne in nostris inesse dici possit. Aut vnde enim furaremur tale aliquid? nisi verò quispiam nos latet, qui eiusmodi [o] ... ret & hircocervos & ipse composuerit. Verumtamen quid facerem?

ἐμμενετέον γὰρ οἷς ἅπαξ προειλόμην, ἐπεὶ τό γε μεταβουλεύεσθαι, ἐπιμηθέως ἔργον, οὐ προμηθέως ἐστί.

Persistendum enim est in iis quæ semel cœperis, quandoquidē mutare consilium, Epimethei opus, non Promethei est.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a Prometheum igitur.] Operis sui formulam quandam descripsit Lucianus, causidicos subinde taxans, qui libris conscriptos, eo quòd à strepitu forensi erant semoti, deinde etiam ex Dialogo concinnati, & Comœdia, quæ inter se longè diuersa sunt, videbant, Promethea subinde Lucianum per contumeliam appellantes, hoc est, πηλοπλάθον, aut plasten siue figulum. Fuit autem Prometheus, quemadmodum de eo fabulantur, Iapeti ex Titano geniti filius. hic cùm Ioui duos tauros immolasset, carnes amborum sub vno bouis tergore occultauit, ossa sub altero. Iupiter tradita sibi optione, ossa elegit. Itaque comperta fraude indignatus, ignem mortalibus abstulit. Prometheus rursus illum è cœlo furtim in ferula surripuit, quo etiam de terra luto effictum à se hominem animauit. Iupiter re comperta Mercurio iussit, vt Prometheum Caucaso Scythiæ monti catenis ferreis alligaret, adhibita ad pectus eius aquila & vulturibus, qui epate illius pascerentur. Προμηθεὺς prouidum Græcis etiam significat, cui priùs quàm rem aggrediatur, suppetit consilium: Ἐπιμηθεύς, cui re peracta, tum demum consilium in mentem venit. De his duobus fratribus plura Hesiodus in libro cui titulus, Opera & dies: & Lucianus in Dialogo Iouis & Promethei. b Et mea opera lutea.] Id est, contempta, nulliusque precij. Quicquid autem vile, πήλινον aut κεραμεοῦν siue κεράμειον dicunt Græci. Nos luteum, interdum ipsum lutum. c Lutum mihi, &c.] Lutum ex triuiis (Micyllus βόρβορον, non βάρβαρον legit, quæ lectio sola Erasmo probatur, propterea quòd hic de luto fit mentio, non de barbaro quopiam. Plat. lib. de Rep. καὶ τῷ ὄντι ἐν βορβόρῳ βαρβαρικῷ τινι.

i ac revera in cano quopiam barbarico. Loquitur de anima demersa ignorantiæ tenebris. *d* Atticam subsannationem.] *sine nasum Atticum.* Plinius lib 11. cap. 32. docet, à sue ætatis hominibus nasum sub tale irrisioni fuisse dicatum. Vnde nasuti vocantur, qui docte norint alios irridere. Et Græcis μυκτηρίζειν, ἀὸ μυκτηρίζειν, id est, irridere, vicissim irridere, ἀὸ τῦ μυκτῆρος, id est, naso. Cassiod. ad Ciceronem lib Epist fam. 15. Quoque vbi ridiculo aut scommatico dicterio læseris, velint rusticè gladio aὐ μυκτηρίσαι, id est, vicissim naso suspendere.

e Aurea figmenta.] Quod eximium videri volumus, aureum dicimus. Cicer. Academic. quæst. libr. 2 de libello loquens, quem Crantor scripsit de luctu. Est enim, inquit, non magnus, verùm aureolus, &c. id est, egregius. *f* Etaliorum figulorum.] quemadmodum qui vocantur κορυλλάριοι, qui puppas nescio quas pueriles, & id genus imagunculas quoriumcunque animalium ex luto parte plurima, & ex alia interim materia fingant, &c. *g* Post negotia] Rebus peractis, quique serò, nec nisi confecto negocio lapis. Ex Comico quopiam erat hunc versiculum dictum in Cleonem. *h* Figulos ollarum.] χυτρέας ἢ ἰατροσοφίστας ἢ πλαγγόνας. *i* Camelus in Aegypto.] *Id est*, meticulosa vel planè ridicula. Adagij vice refert, quod natum est ex hac historia Aegyptia.

k Hippocentauri.] Ex homine & equo simul conflati, & propterea διφυεῖς ab Isocrate appellantur. Compositio diversa & varia, hippocentaurus vocatur. *l* Ridicula.] Comœdiæ enim finis non fere alius erat Græcis, quàm lætitia & hilaritas. Quòd adeo verum est, vt in libris obseruatum sit: & testis in Nebulis Aristophanes est, interpretis item accedente calculo, risus gratia plurimumque scortea pudenda graphicè expressa, & id genus alia non pauca produci consueuisse, adeò vt comicum risum prouerbij vice Lucianus hic vsurpârit. *m* Δὶς λὲ πικρῶν.] Prouerbium à Musicis mutuò sumptum, quo maximum discrimen, & longissimum interuallum significatur. Vide Erasm. Chiliadas. Hoc vsus est Lucianus in libro de Conscribenda historia, & in sermone qui est De mercede seruientibus. *n* Ossa apposuisse.] Vice prouerbij vsurpat, ossa apponere obducta ἀχλὺν ἀμιῶ, vt Hesiodus inquit, id est, pin-

pugnidine candida. o Pinuum incuruatores.] πιτυοκάμπτης: quo nomine Scinis appellatus fuit, quem occidit Theseus, curuatis pinus, & ex iis alligatos homines, & in sublime raptos dilaniantem, &c. eundem Pityocamptem vocat lib. 1. vetus histor. p Mutare consilium.] posse rem consilium. vide & Pindarum in Pythijs, illum appellas ἀψίνοον, quasi sine mente. Hesiod. in Theogonia: Hæc, inquit, pepererunt Ἔριδα ὀλοόφρονα, ἰφθιμόθυμόν τ' ἀμήχανον, Prouerbium vsurpat nominans, ac varijs instructum consilijs, Ipsumque pisteratum sapientem.

ΠΡΟΣ ΝΙΓΡΙΝΟΝ ἐπιστολή.

EPISTOLA ad Nigrinum.

ΑΘηναίους Νύκτα εἰδέναι τὸν παροιμιάζεσθαι φασί, γελοῖα καὶ ἄλλως ἀγνοοῦντας ὄν, ἢ τινὰ κομιδῇ γελοῖον, ἐπὶ οἰκίαν νὺξ ἄβιον ἔοικεν. ἐγὼ δ' οὖν βουλόμενος πάνυ σοι ἐνδεῖξαι δύναμιν λόγου καὶ ῥήματος, ἐπιστέλλω Νιγρίνῳ γράψας βιβλίον ἐπιτήδειον, ἀγέλαστον ἂν ὄντα καὶ γελοῖα ἢ ἀγνοοῦντα ἐπιτήδειον. ἐπεὶ δ' μόνον ἐθέλεις τὴν ἐμὴν γνώμην ἰδεῖν, ὅπως τι νυνὶ ἔχω, ὡς ὅτι μὲ παρώξυνσε ἄλλως τε τὴν σὴν πρό-

LVcianus Nigrino salutem. [a] Noctuas Athenas, inquit prouerbium: quasi ridiculum sit, si quis eò noctuas apportet, quoniam illic ibi abundent. Ego verò si quidem potestatem ac vim verborum exhibere velim, atque ita Nigrino scribens, librum mittere, obnoxium equidem huic ridiculo fore. Nunc aũt quando solũ sententiam meam declarare tibi volo, quomodo videlicet nunc animatus sum, & non obiter ac leuiter ora-

γων, ἀφροῦγοι μ' ἂν ἀκόντως ποιῇ τὰ τῦ Θουκυδίδη λεγόμενα, ὅτι ἡ ἀμαθία ἢ θρασεῖς, ὀκνηροὺς δὲ τὸ λογίσασθαι μᾶλλον ἀπεργάζεται. δῆλον δὲ, ὡς ἐχὴ ἀμαθία μοι μόνη τῆς διαίτης τόλμης; ἀλλὰ καὶ ὁ τῶν λόγων ἔρως, αἴτιος. ἔῤῥωσο.

tione tua correptus atque affectus fui, effugero sanè meritò etiam Thucydidis illud, quo dicitur [b] imperitia [c] audaces, [d] res autem cogitata atque considerata [e] timidos efficere. Manifestum enim est, quòd non imperitia solùm, verùm etiam amor ac studium orationis, huiusmodi audaciæ causa est. Vale.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a Noctuas Athenas.] *Subaudiendum, porro, aut mitto. Hanc paræmiam Lucianus hic exponit, quæ inde fluxit, quòd Athenis abundant vlulæ, & Atticæ regioni quasi peculiares sint. Proinde vt absurdum videbatur, noctuam Athenas deportare, cùm illic passim omnia noctuis abundarent: ita ridiculum sit, homini consultissimo consilium dare.* b Imperitia.] *ignoratione ac insciitia.* c Audaces.] *præcipites.* d Res autem cogitata.] *Ratio atque doctrina.* e Timidos.] *cunctatiores & morosiores. Motio in Adelphis castigans Demeæ fratris immodicam severitatem: Homine (inquit) imperito nunquam quicquam iniustius, qui nisi quod ipse fecit, nihil rectum putat.*

NIGRI

ΝΙΓΡΙΝΟΣ, Η ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ ΗΘΩΝ. NIGRINVS, SIVE de moribus philosophorum.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGVMENTVM.

Hoc dialogo vitam ac mores philosophorum describit, conferendo inter se verè philosophos & simulatos: & quòd iis qui seriò philosophari cupiunt, vrbis Romæ consuetudo & luxus nequaquam conueniant, ostendendo. Cuius rei exemplum, Nigrinum, Platonicũ philosophum, & turbas istas adulatorum, cœnas & lucrum sectantium, inter se cõponit. Quanquam haud scias, an etiam veræ philosophiæ sectatores hic laudando, pro more suo ironia vtatur. Valde autem quadrat hic dialogus in nostræ quoq; ætatis homines, eos qui ornatu & habitu veterũ istorum quasi successores quidã sunt.

Σὺ μὲν ἡμῖν σφόδρα ἡμίθεος ἐφάνης. ἆρ' οὐκ ἄξιον ἦν ἐν τοσούτῳ μὴ ὁμιλεῖν ἡμᾶς ἔτι ἀξίοις σοῦ ὁμιλίας νεανίσκους, ὅτε τὴν συνουσίαν τῶν ὁμοίων λέγων, ἀπ' ἄφνω μεταβέβλησαι, καὶ ἔοικας ἱεροφαντικῷ τινι ἐντυχεῖν. ἄλλως δ' ἂν παρὰ σοῦ πυθοίμην, ὅθεν ὧδε ἔσπευσας ἀπὸ τοσούτου; ἢ τί τοῦτο αἴτιον; τί φὴς ἄρα, ὦ ἑταῖρε, ἢ νοῦσος;

T[a] verò grauis nobis admodum & sublimis redijsti? Non igitur neq; aspicere nos amplius dignaris, neq; conuersationẽ aliquam nobiscũ habere, neq; etiam similibus neq; ijsdem verbis nobiscum vti: sed repentè immutatus es, & omnino eiusmodi quispiam videris, qui cæteros omnes præ se contemnat. Lubens igitur audierim ex te, vnde ad hanc insolentiæ permeneris, & quæ eius rei causa sit. PHIL. Quid enim aliud, ô amice, quàm felicitas?

χίαι; πῶς λέγεις; ὁδῷ πάρεργον ἥκω δι, ἀλλ' αἴμων τι καὶ μακάριος γεγενημένος· καὶ τοῦτο δὴ τὸ ἀπὸ τῆς σκιωῆς ὄνομα, τριόβολον, ἢ ἄκανες, ἔστι γὰρ βραχέα; καὶ μάλα. τί δὲ τὸ μετὰ τοῦτο ἄρα, ἐφ' ὅτῳ καὶ λιπαρᾶς, ἵνα μὴ ἐν ἀσφαλεῖ μόνον τὐφραινώμεθα, ἔτι χαίρωμεν δέ τι καὶ ἀκεραίως ἀπ' ἐναντίας, τὰ πάντ' ἀκέσαντος; ὁ θαυμασιώτατον ἔγωγε δοκῶ πεῖσαι διὸς, ἀντὶ μὲν δείνα μεγαλόψυχον, ἀντὶ δὲ ψεύστην, ὡς ἀληθῶς πλούσιον· ἀντὶ δὲ ἀνοήτου τινὸς καὶ τυφλομένου, γενέσθαι μετριώτερον; μέγιστον μὲν οὖν. ἀτὰρ οὔπω μανθάνω σαφῶς ὅ, τι καὶ λέγεις. ἰσχάλων μὲν οὖν τῆς πόλεως, βουλόμενος ἰατρὸν ὀφθαλμῶν θεάσασθαί τινα. τὸ γάρ μοι πάνυ σφόδρα καὶ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ μέλαν ἰχτερίνιζε. εἶτα ζητῶν ἅπαντα καὶ ἐπερωτῶν οὐ τινὰ στενοχωρῶ ἐπιτυχεῖν. λέξαι δέ μοι δεῖ πρὸς σοῦ Νιγρῖνος ἦν πλατωνικὸς φιλόσοφος,

L. Quid ais? *PH.* Nō præter consilium atq; propositū meū, venio tibi felix atq; beatus factus, adeoq; illud quod in scena vsurpari solet, [b] ter beatus. *L V C.* Papæ, adeò breuis? *PH.* Atq; admodū. *L.* Quid aūt vltrà hic est, propter quod etiam superbis, vt non sumatum modò lætemur, sed & accuratè scire postimus, audito toto negocio? *P.H.* Annón admiratione dignum tibi videtur, per Iouem, pro seruo liberū, pro pauperē diuitē, idq; adeò verè, pro stulto autē & insano redire modestū? *L.* Maximè igitur. Sed nondum tamen planè intelligo quidnam illud sit quod dicis. *PH.* [c] Profectus in vrbem rectà fui, vt ibi oculorum aliquē medicū circūspicerem. Nam malum illud quo ex oculis labarabam, magis ac magis ingraueſcebat tum mihi. *L.* Scio equidem singula, ideoq; etiam optaui vt in bonum atque peritum aliquem incideres. *PH.* Cùm igitur visum mihi esset, Nigrinum quoque Platonicum philosophum,

χίας; πῶς λέγεις; οὐδὲ πάρεργον γέγονά σοι, ἀλλ' εὐδαίμων τε καὶ μακάριος γεγένημαι· καὶ τὸ τῆς σκηνῆς ἐκεῖνο, τρισόλβιος. ΛΥ. Ἡράκλεις, ἐν οὕτω βραχεῖ; ΦΙΛ. Καὶ μάλα. ΛΥ. Τί δαὶ τὸ μετὰ τοῦτο ἔστιν, ἐφ' ὅτῳ καὶ κομᾷς, ἵνα μὴ ἐν κεφαλαίῳ μόνῳ εὐφραινώμεθα, ἀλλ' ἔχωμέν τι καὶ ἀκριβῶς εἰδέναι, τὸ πᾶν ἀκούσαντες; ΦΙΛ. Οὐ θαυμαστὸν εἶναί σοι δοκεῖ, πρὸς Διός, ἀντὶ μὲν δούλου με ἐλεύθερον, ἀντὶ δὲ πένητος ὡς ἀληθῶς πλούσιον, ἀντὶ δὲ ἀνοήτου τε καὶ τετυφωμένου, γενέσθαι μετριώτερον; ΛΥ. Μέγιστον μὲν οὖν· ἀτὰρ οὔπω μανθάνω σαφῶς ὅ τι καὶ λέγεις. ΦΙΛ. Ἐστάλην μὲν εὐθὺ τῆς πόλεως, βουλόμενος ἰατρὸν ὀφθαλμῶν θεάσασθαί τινα· τὸ γάρ μοι πάθος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ μᾶλλον ἐπετείνετο. ΛΥ. Οἶδα τούτων ἕκαστα, καὶ ηὐξάμην σέ τινι σπουδαίῳ ἐπιτυχεῖν. ΦΙΛ. Δόξαν οὖν μοι διὰ πολλοῦ προσειπεῖν Νιγρῖνον τὸν Πλατωνικὸν φιλόσοφον,

L. Quid ais? PH. Nī præter consiliū atq; propositū meū, venio tibi felix atq; beatus factus, adeoq; illud quod in scena vsurpari solet, [b] ter beatus. LVC. Papæ, adeò breui? PH. Atq; admodū. L. Quid aūt vltrà hic est, propter quod etiam superbis, vt non summatim modò lætemur, sed & accurate scire possimus, audito toto negocio? PH. Annon admiratione dignum tibi videtur, per Iouem, pro seruo liberū, pro paupere diuitē, idq; adeò vere, pro stulto aūt & insano redire modestiū? L. Maximè igitur. Sed nondum tamen planè intelligo quidnam illud sit quod dicis. PH. [c] Profectus in vrbem rectà fui, vt ibi oculorum aliquē medicū circūspicerem. Nam malum illud, quo ex oculis laborabam, magis ac magis ingrauescebat tum mihi. L. Scio equidem singula, ideoq; etiam optaui vt in bonum atque peritum aliquem incideres. PH. Cùm igitur visum mihi esset, Nigrinum quoque Platonicum philosophum,

ἕωθεν ἐξαναστὰς ὡς αὐτὸν ἀφικόμην, καὶ κόψας τὴν θύραν, τοῦ παιδὸς ἀναγγείλαντος ἐκλήθην· καὶ παρελθὼν εἴσω, καταλαμβάνω τὸν μὲν ἐν χεροῖν βιβλίον ἔχοντα, πολλὰς δὲ εἰκόνας παλαιῶν φιλοσόφων ἐν κύκλῳ κειμένας. προὔκειτο δὲ ἐν μέσῳ καὶ πινάκιόν τι τῶν ἀπὸ γεωμετρίας σχημάτων καταγεγραμμένον, καὶ σφαῖρα καλάμου, ὡς τὸ τοῦ παντὸς μίμημα εἶναι ἐδόκει. μάλα οὖν με φιλοφρόνως ἀσπασάμενος, ἠρώτα ὅ τι πράττοιμι. κἀγὼ πάντα διηγησάμην αὐτῷ, καὶ δῆτα ἐν μέρει καὶ αὐτὸς ἠξίουν εἰδέναι ὅ τι τε πράττοι, καὶ εἰ αὖθις αὐτῷ ἐγνωσμένον εἴη στέλλεσθαι τὴν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος. ὁ δὲ ἀπαρξάμενος, ὦ ἑταῖρε, περὶ τούτων λέγειν, καὶ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην διασαφεῖν, τοσαύτην μοι λόγων ἀμβροσίαν κατεσκέδασεν, ὥστε καὶ τὰς Σειρῆνας ἐκείνας, εἴ τινες

sophum, vt quem longo tēporis interuallo non viderā, compellare, mane surgēs, ad ipsum abeo; & pulsata ianua, cùm puer intrò de me renunciasset, accersitus sum. Atque ita ingressus in ædes, deprehēdo ipsum quidē manibus librum tenentē, circū autē vndiq; multas veterum atq; doctorum hominū imagines iacentes. Posita autem in medio erat etiam tabella quædam, in qua Geometricæ quædam figuræ descriptæ erant, ac sphæra Calami illius, ad exemplum & imitationem vniuersi, vt videbatur, composita. Admodum igitur benignè & comiter me amplexatus ille, interrogat quidnam agerem. [d] Quibus omnibus illī expositis, & ego quoque per vices ex eo scire postulabam, & quid ipse ageret, & nunquid apud se statuisset in Græciam denuò nauigare. Ibi verò ille, ô amice, postquam cœpisset de hisce rebus mecum colloqui, suamq; sententiam explicare, tantam quandam verborum ambrosiam mihi effudit, vt mihi planè videretur Sirenes illas,

ἄ τινων ἄρα ἐγίνουτο, καὶ τὰς ἀηδόνας, καὶ τὸν ὁμήρου λωτὸν ἀρχαῖον καλλίξεστον, ὥστε δι' σπίσια ἱρθίγξαι. πεύχθη γὰρ αὐτῷ τι φιλοσοφίαν ἐπαινέσαι, καὶ τοῦ ἀεὶ ταύτης ἐπιθυμίαν καὶ τῶν ἀημοσίᾳ νομιζομένων ἀγαθῶν καταγελάσαι, πλοῦτου, καὶ δόξης, καὶ βασιλείας καὶ τιμῆς, ἵππου τε χρυσοῦ, καὶ πορφύρας, καὶ τὰ πάνυ περιβλέπτων ὄντων τοῖς πολλοῖς, τίνος ἂν ἡδέως ἀκούσαιμι ταῦτα καταγελῶντος, ἅπερ ἔγωγε ἔτι καὶ ἀναπεπλασμένα τῇ ψυχῇ ἐξέμιγον, αὐτίκα μὲν ἐς ἃ ἔχον ἀκάεσα ὅπερ ἐπάθον, ἀπὸ παυσῖ ἐγίνόμην. καὶ ἄρτι μὲν ἐλυπούμην ἐλαχίστων μοι τῶν φιλτάτων, πλούτου τινός, καὶ ἀργυρείου, καὶ δόξης, καὶ μόνον οὐκ ἐδάκρυον ἐπ' αὐτοῖς ἀσθενεστέροις· ἄρτι δὲ, αὐτὰ μὲν ἐφάνη μοι τὰ πανὰ, καὶ καταγέλαστα· ἔχαιρον δὲ αὖ ὥσπερ ἐκ σκότου τινὸς ἄνω τὸ βίου τὸ πρόσθεν, ἐς αὐθείαν

si quæ vnquam fuerunt, & Aedonas, & Laton illâ Homeri antiquam referre. adeò diuina quædam loquebatur. Bò enim verbis eusit, vt & philosophiam laudaret, illamq; quæ ex hac proficiscitur, libertatem: & contrà, ista quæ vulgò pro bonis habentur, irrideret, vipote diuitias, gloriâ, regna, honores: præterea auru quoq; & purpuram & cætera quæ admodù spectabilia plerisq; antea verò etiam mihi videbantur. Quæ quidem animo ipse intento atq; aperto accipiens, continuò equidem ita affectus fui, vt cui, quod mihi tum acciderat, comparare possemi, non haberem: sed omnino varius reddebar, atque in omnes partes rapiebar. Ac nunc quidem dolebam, quòd confutari atque reselli videbam ea quæ mihi charissima fuerant, diuitias videlicet, argentum, & gloriam: ac tantum non lachrymabar, damnatis atq; reiectis illis: nunc verò eadem ipsi mihi videbantur vilia atque ridicula esse: gaudebamq; rursum, tanquam ex tenebroso quodam aëre prioris vitæ ad

serenita-

ἅ τινες ἄρτι γίγνονται, καὶ τὰς ἀηδόνας, καὶ τὸν Ὁμήρου λωτὸν ἀρχαῖον ἀπέδειξα, οὕτω θεσπέσια ἐφθέγξατο. πρῶτον γὰρ αὐτήν τε φιλοσοφίαν ἐπαινέσας, καὶ τὴν ἀπὸ ταύτης ἐλευθερίαν, καὶ τῶν δημοσίᾳ νομιζομένων ἀγαθῶν καταγελάσας, πλούτου, καὶ δόξης, καὶ βασιλείας, καὶ τιμῆς, ἔτι τε χρυσοῦ, καὶ πορφύρας, καὶ τῶν πάνυ περιβλέπτων τοῖς πολλοῖς, τέως δὲ κἀμοὶ δοκούντων, ἅπερ ἔγωγε ἀτενεῖ καὶ ἀναπεπταμένῃ τῇ ψυχῇ δεξάμενος, αὐτίκα μὲν οὐδὲ εἶχον εἰκάσαι ὅπερ ἐπεπόνθειν, ἀλλὰ παντοῖος ἐγιγνόμην. καὶ ἄρτι μὲν ἐλυπούμην, ἐληλεγμένων μοι τῶν φιλτάτων, πλούτου τε, καὶ ἀργυρίου, καὶ δόξης, καὶ μόνον οὐκ ἐδάκρυον ἐπ' αὐτοῖς καθῃρημένοις· ἄρτι δὲ αὐτὰ μὲν ἐδόκει μοι ταπεινὰ, καὶ καταγέλαστα· ἔχαιρον δ' αὖ ὥσπερ ἐκ ζοφεροῦ τινος ἀέρος τοῦ βίου τοῦ πρόσθεν,

ἐς αἰθρίαν

si quae unquam fuerunt, & Aedonas, & Loton illū Homeri antiquam referre. adeò diuina quadam loquebatur. Eò enim verbis cessit, ut & philosophiam laudaret, illamq; quae ex hac prouenit, libertatem: & conspiceretur, ista quae vulgò pro bonis habentur, irrideret, opes, diuitias, gloriā, regna, honores: praeterea aurū quoq; & purpuram & caetera quae admodū spectabilia plerisq; antea verò etiam mihi videbantur. Quae quidem animo ipse intento atq; aperto accipiens, continuò equidem ita affectus fui, ut cui, quod mihi tum acciderat, comparare possem, non haberem: sed omnino varius reddebar, atque in omnes partes rapiebar. Ac nunc quidem dolebam, quòd confutari atque refelli videbam ea quae mihi charissima fuerant, diuitias videlicet, argentum, & gloriam: ac tantum non lachrymabar, damnatis atq; reiectis illis: nunc verò eadem ipsi mihi videbantur vilia atque ridicula esse: gaudebamq; rursum, tanquam ex tenebroso quodam aere prioris vitae ad

serenita-

ἐς αἰθρίαν τε καὶ μέγα φῶς ἀναβλέπων. ὥστε δὴ τὸ καινότατον, ἐπελαθόμην καὶ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ τῆς περὶ αὐτοὺς ἀσθενείας, κατὰ μικρὸν δὲ ὀξυδερκέστερος ἐγιγνόμην. ἐλάνθανον γὰρ τέως αὐτὴν τυφλώττουσαν περιφέρων. προϊὼν δὲ ἐς τοῦτο περιήχθην, ὅπερ ἄρτι ἡμῖν ἐπεκάλεις. γαῦρός τε γὰρ ὑπὸ τοῦ λόγου, καὶ μετέωρός εἰμι, καὶ ὅλως μικρὸν οὐκέτι οὐδὲν ἐπινοῶ. δοκῶ γάρ μοι ὅμοιόν τι πεπονθέναι πρὸς φιλοσοφίαν, οἷόνπερ καὶ οἱ Ἰνδοὶ πρὸς τὸν οἶνον λέγονται παθεῖν, ὅτε πρῶτον ἔπιον αὐτοῦ· θερμότεροι γὰρ ὄντες φύσει, πιόντες ἰσχυρὸν οὕτω ποτόν, αὐτίκα μάλα ἐξεβακχεύθησαν, καὶ διπλασίως τῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ ἀκράτου ἐξεμάνησαν. οὕτω σοι καὶ αὐτὸς ἔνθεος καὶ μεθύων ὑπὸ τῶν λόγων περιέρχομαι. καίτοι τοῦτό γε οὐ μεθύειν, ἀλλὰ νήφειν τε καὶ σωφρονεῖν ἐστιν.

ἐγὼ

serenitatem & magnam aliquam lucem respiciēs. Quare sanè & oculorum, (quod tum absurdissimum erat) & eorum infirmitatis obliuiscebar, animo autem acutus & perspicax paulatim magis magisq; fiebam. Nam ad id tempus minimè animaduertens, caecutientem atq; obtusam illā circumtuleram: progressus autem inde, ad id tandem adductus sum, cuius nomine tu paulò antè me criminabaris. Nam & elatus oratione illius, & tanquam in sublime euectus sum, & omnino paruum atq; humile nihil quicquam cogito. 8 Videtur enim simile quiddam mihi accidisse circa philosophiam, quale indis circa vinum accidisse fertur. Nam cùm primùm illi vinum bibissent, nempe natura calidiores, accedente potu adeò forti, continuò admodum in furorem versi sunt, ac duplo quàm caeteri magis ex mero insanire coeperunt. Eodem pacto & ipse tibi quasi quodam furore captus, ac verbis ebrius obambulo. Quanquam hoc quidem non est ebrium, sed sobrium atq; temperantē esse.

ἐγὼ δ' βουλοίμην ἄν, εἰ οἷόν τε, αὐτῶν ἀκοῦσαι τῶν λόγων. εἰ δὲ μὴ ἔστι ταῦτα, ἀλλὰ τοῦ γε προσώπου καὶ τῆς φρονήσεως αὐτοῦ οἶμαι βέλτιστος, ἄνωθεν τε καὶ φίλος ὢν καὶ περὶ τὰ ὅμοια ἐσπουδακὼς ὁ βουλόμενος ἀκοῦσαι ἂν ἡμῶν, θαρρεῖν, ὦ Φίλων· καὶ γὰρ οἶδ' ὅτι καὶ Ὁμήρου σπουδαστὴς ἦν καὶ αὐτὸς παρακαλεῖς. καὶ εἴ γε μὴ ἔρρωσο, αὐτὸς ἂν ἐλθὼν ἀκοῦσαί σου ἤθελον μεμψίμοιρος. μάρτυρα γάρ σε παρασκευάσομαι πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐγὼ, ὅτι οὐκ ἀπόλογος μαίνομαι, ἄνωθέν τε, καὶ μάλιστα μοι τὸ μεμνῆσθαι αὐτῶν πολλάκις, καὶ ταύτῃ ἄλλῃ μελέτῃ χρῆσθαι· εἴπερ τις μὴ παρὼν τύχοι, καὶ ὅτῳ δὴ ἐν ὥρᾳ τῆς ἡμέρας ἀνακυκλῶ πρὸς ἐμαυτὸν τὰ ἀρεσθέντα. καὶ ὥσπερ οἱ ἱππάζεσθαι, τῶν πολεμικῶν ἐπαρόντων, ἵππῳ ἅπαν καὶ λόγους ἀρεσμένους αὐτοῖς διαμνημονεύουσι, καὶ τούτοις ἐνδιατρίβοντες ἐξαπατῶσι τὸν πόθον, ὡς παρόντων σφίσι τῶν ἀγαπωμένων, ἔνιοι γοῦν αὐτοῖς καὶ προσλαλεῖν οἴονται, καὶ

L. Ego verò optárim, si fieri posset, ipsam illam audire oratione. Neq; enim contemnere ipsum, opinor, fas est: præsertim si ille qui audire cupit, & amicus est, & circa similia studium atque operam aliquando posuit.

PH. [h] *Confide, ô bone. nam iuxta Homericũ illud,* [i] *festinanté per seipsum hortatis. Ac nisi prænortiſſes, iam ultrò rogaſſem, me narrantem audires. Teſtem enim te relinquere apud pleroſque volo, quòd non præter rem inſanio: præcipuè cùm & ipſum illius crebrò meminiſſe, vel lupe mihi ſit, & hanc iam quaſi quandam exercitationem apud me inſtituo. Nam etiamſi nemo mihi adſit, tamen ſic quoque bis vel per diem reuoluo mecum ipſe dicta illa. Et quemadmodum amatores puerorum, abſentibus illis, opera aliqua & ſermones ab ipſis hauſtos, memoria repetunt, in*

ijſq; immorando morbum fallunt, perinde ac ſi illi ipſi amati aſſint: quidam verò etiam colloqui ſecum illos putant,

καὶ ὀλίγα λεγομένων πρὸς αὐτὸν, ἅμα τότε πᾶσαν κλοντα, καὶ προσάψαντα τῷ ψυχῷ τῶν μνήμην παραληλυθότων, σχολὴν ἂν ἄγοιμι ἐν τοῖς ἐν ποσὶν ἀναπαῦσαι· ὅτω δὲ καὶ αὐτὸς φιλοσοφίας ἀπαρέσης, τὸν λόγον ἐς τότε πᾶσα σωμα γέρων, καὶ πρὸς ἑμαυτὸν ἀνατυλίττων, ὀλίγα μνημονεύσας. καὶ ὅλως, καθάπερ ἐν νυκτὶ καὶ νυκτὶ πομπῆ φερόμενον, ἐς πυρσόν τινα τῶν ἀφανίσαι, πᾶσι μὲν παρεῖναι τοῖς ὑπ' ἐμοῦ πραγματευθεῖσι τὰ ἄνδρα ἐκάνον ὁτόμενον. ἀὰ ἥσσον ἀκούσαν αὐτῶν τὰ αὐτὰ πρὸς μὲ λέγοντα, ἐνίστε δ', καὶ μάλιστα ὅταν ἐνδύσω τῶν ψυχῶν καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῶν μοι φαίνεται, καὶ τῆς φωνῆς ὁ ἦχος ἐν τοῖς ἀκοῖς παραμένει. καὶ γὰρ δι κατὰ τὸν κωμικὸν ἀληθῶς, ἐγκατέλειπέ τι ἐκφόρον τοῖς ἀκούουσι, φωνῆ, ὦ θαυμάσιε, μικρὸν ἀναχρονόμενον. καὶ λέγει ἐξ ἀρχῆς ἀπαλλαττόν ἤδη τὰ ἐρημένα.

atq; ijt quæ ũ sibi audisse videntur, quasi paulò antè reuera dictis, gaudent: animũq; memoriæ præteritorũ applicãtes, neq; quiescere possunt, ob ea quæ pro pedibus & in mora sunt, sese angendo. Eo dẽ pacto euenit etiã ipse, philosophiã nõ præsente, verba quæ tũ audiui recolligens, & mecũ ipse crebrò repetẽs, non paruum capio solatiũ. Et in summa, perinde ac si in pelago, & per noctem alicubi ferar, ad hanc quasi quandam facem aspicio, omnibus illis rebus quæ à me geruntur, virum illũ coràm adesse existimãs, semper autem velut audiens ipsum eadẽ illa sua ad me dicentẽ. Interdũ verò, & maximè quãdo animum erigo, & in illũ quasi infigo, etiã vultum illius videre mihi videor, & vocis ipsius sonus in auribus mihi relinquitur. Etenim iuxta Comicum, reuera [k] aculeum quendam in auditoribus reliquit. L. Desine ô admirande, parum per præludere, ac dic ab initio, repetent iam tandẽ dicta illa, quoniam

ὡς ἀμηχάνως μοι ἀφυναίας πικ-
εάζων. ἢ λέγεις, καὶ ὕτω χρὴ
ποιεῖν. ἐπ' ἐκεῖνο, ὦ ἑταῖρε,
ἤδη τραγικοὺς, ἢ καὶ νὴ Δία
κωμικοὺς φαύλους ὑφορᾶσθαι
ὑποκειτὰς, τῶν σφαλλομένων
λέγω τούτων, καὶ διαφθειρόν-
των τὰ ποιήματα, καὶ τὸ τε-
λευταῖον ἐκβαλλομένων. καί
σοι τῶν θαμάτων ποτάκις ἢ
ἐχόντων τι, καὶ ψυχικοτέρων,
πολλοὺς οἶδα ἰδιώτας. ἀκού-
σαι τί τῶν; ἀνθρώπινα μή σοι μιγαῖν
δόξω γελοίως αὐτὰ μιμεῖσθαι,
τὰ μὲν ἀτάκτως συνάγων,
ἴσως δὲ καὶ αὐτὸν ἀν' ἀθυ-
μίαν τὸν νοῦν διαφθείρων.
ἀλλὰ προαχθεὶς ῥᾴδιον καὶ αὐ-
τὸ καταγνῶναι τῷ θράσει
τοῦ. καὶ τὸ μὲν ἐμὸν, ὁ πάνυ
ἔχθομαι. ὁ δὲ πάθοις, ὁπόταν
ἀνθρώπινα μὴ νυπόπτως ἔχοις σοι
ἐκπίπτων, καὶ τὸ ἐμὸν μέν-
ρον ἀσχημονῶν. ἢ δῆτα παρ'
ὅλον μέμνησό μοι τὸν λόγον,
ὡς ὁ μὲν ποιητὴς ἡμῖν, τῶν
ζωΐ-

quoniam nō mediocriter me expectatione ista excrucias, dum verbis ita suspendis & circumducis. P H. Rectè dicis, atq; ita facto opus est. Sed illud quæso, vidistine aliquando siue Tragicos, siue etiam, per Iouē, Comicos histriones, malos istos dico, qui sibilo excipiunt, quiq; poēmata agēdo corrumpunt, ac postremò theatris eiiciuntur: tametsi ipsæ fabulæ sæpenumero bene se habeāt, ac palmam etiam reportent? L. Multos noui tales. Sed quorsum hoc? P H. Vereor ne interim & ipse illos imitari videar, alia quidem inordinatè connectens, interdum autem etiam ipsam sententiam præ imbecillitate ingenij corrumpens: atque ita progressus, paulatim etiam ipsam damnem fabulam. Ac quantum quidem ad meipsum attinet, non admodum ægrè id feram. Cæterùm argumentum illud non mediocri dolore me affecturum esse videtur, si mecum non reiiciatur, meaq; partes dehonestet. Proinde hoc per tam memineris mihi orationem, quòd poëta quidem ipse talium

ξιώτερον ἀμαρτημάτων ἀνάθεμα, καὶ τῆς σκηνῆς πόρρω ποι κάθηται, εἰ μὴ αὐτῷ μιλησίῳ ἐν θεάτρῳ παραπομπὸς σοφιστὴς ἀκριβῶς οἱ παρακαθεζόμενος παρέχῃ ὁποῖός ἄμι τὼν μύμωνος ὑποκριτὴς, εἰ μὴ ἀγχίνοος τὰ ἄκρα πρηνεῖ ἀμφίρρυτος. ὥστε μὴ ἐν ἀνδριάντός τι λοιπὸν λίγειν, ἐπάνω μὴ ἴσως πρόσηται φορ, ὁπόταν ἄμενον ὦ. καὶ ἄλλως ὁ ποιητὴς ἴσως ἀνέξεται. ἐμὲ δὲ μὴ ἐπονείδιστος, ὁ πάντα τι λυπήσομαι, ὡς νῦν, τὰ τὸν Ερμῆν, καὶ κατὰ τὸν τῶν ῥητόρων νόμον πικροῖς μίασαί σε. ἔοικας γοῦν μᾶλλον ἄνω προσιόντι, ὁπόταν ὁ σωσυσία ἐπίβλε, καὶ ὁπόταν ἀπ' αὐτὸν ἄπιτε πρὸς τὸ λόγον παρασκευάσομένου, καὶ ὁπόταν ἄμενον ἔχῃ αὐτὰ ταῦτα λίγουσ' ἀκίνητον. σὺ δὲ δῆλα, καὶ ὅ τι ὁλόν τι ὦ, τυγχάνεις τῇ μιᾷμι συγκινομενομένῳ. ὁ ταῦτ' ἐρῶν ἴσμεν;

talium peccatorũ vobis innocens sit, ac procul à scena seiunctus alicubi sedeat, neque quicquã ea curet quæ in theatro aguntur. Ego verò mei ipsius periculum tibi faciam, qualis scilicet histrio sim, quantumq; memoria valeã: quod ad cætera attinet, nihil à nuncio tragico distãs. Quare si quid etiã minus aut parcius ipsip videbor dicere, vulgare illud tibi, & quod vbiq; in propatu est occurrat: quòd scilicet melius hoc fuerat, & quòd ipse poëta aliter fortassis idem dixerat. Me verò si exibilaueris etiã, non admodum quicquam molestiæ fetam. L. Vt bene sanè, ita me Mercurius amet, atque adeò iuxta rhetorum leges exordium hoc tibi perfectum est. Videris igitur etiam illa additurus fuisse, quòd non ita diu inter vos mutuò conuersati estis, & quòd neque ipse venis ad dicendum paratus, & quòd satius fuerit ipsum illum dicentem audire. te enim pauca quædam, & quantum possibile tum erat, memoria collecta & quasi compositam habere. An nego hæc quoque dicturus

erat?

λαι, ἐᾶν ἄμ᾽ αὖ αὐτῶν ἕνι
δι᾽ ἀλῆ πᾶς ἐμί. νόμιζον γὰρ τέλ-
τα γε ἅπαντα δι᾽ πᾶσ-
ρᾳδίως, ἐὰν μὴ βοᾶν μὴ λοι-
πᾶν ἕλοιμός ἀμι. ἢν δ᾽ ἀφαμί-
λης, μνησικακήσω γε παρὰ τ
ἀγῶνα, μὴ ὀξύτατα συνέξομαι.
καὶ ταῦτα μὲν. ἄσυ ἀλλὰθω,
ἐβουλόμην ἂν ἀρῆσθαί μοι. ἀφ-
κᾶνα δ᾽, ὅτι γε οὐκ ἐξῆς, ἀλλ᾽ ὡς
ἐκᾶν᾽ ἔλεγε ῥᾴσίν τινα περὶ
πάντων ἐρῶ· πάνυ γὰρ τοῦ ἀ-
μῖν ἀλλώλοιν. ἀλλ᾽ αὖ ἐκάνω
περιβὰς τὸς λόγος, μὴ μὴ διατ᾽
ἄκρό τι γένωμαι ὧν ἐκεῖνος
ἐκᾶς ἐκείνοις ὅμοιος, οἱ ποικά-
κις ἢ Ἀγαμέμνονος, ἢ Κρέον-
τος, ἢ μὴ Ἡρακλῆς αὐτῶ πρόσω-
πον ἀναληφότων, χυσίδας
ἐμφιεσμένοι, μὴ ἀλλὰ βλέπον
τα, μὴ μίτρα ἐιλημένοι, μικρὸν
φθέγγονται, μὴ ἐοικότα, μὴ γυναι-
κᾶδῶς, μὴ τ Ἑκάβης ἢ Πολυξέ-
νης πολὺ ταπεινότερον. ἐγ
αὖ μὲ μὴ αὐτὸς ἐπίσχωμαι,
πάνυ

erat? Nihil igitur opus illis amplius tibi est apud me: existimes autē huius rei gratiā, quod ad proœmiū atq; præfationē attinet, omniate verbis complexū atq; consecutū esse: quoniam ego iam & vociferari & applaudere paratus sum. Quòd si verò longiùs etiā differes, malignitatis eius inter ipsum certamen meminero, ac tum acutissimè ſbilabo. PH. Equidem & hæc quæ tu modò commemorāſti, dicta mihi velim: & illa quoque, quòd neq; ordine, neq; vt ille, iusta quadam & continua oratione de omnibus dicturus sum: omnino enim hoc nobis impoſsibile est: neq; rursum illius personæ attribuendo sermonem, ne alio ac nouo etiam modo^m histrionibus illis similis fiam, qui sæpenumero aut Agamemnonis, aut Creontis, aut etiam ipsius Herculis persona assumpta, ac vestibus auro contextis induti, & graue quiddam tuentes, mox ore in immensum diducto, exiguum & gracile, adeoq; mulliebre quiddam loquuntur, ipsa etiam Hecuba aut Polyxena multò demiſsius. Ne igitur & ipse eodem modo conuincar,

maiorem

μᾶλλον ἢ ἑαυτὸν ἐνέφαι-
νεν πεποιημένον, καὶ τὸν σκληρὸν ἐκεῖνον καὶ ἀσχήμονα,
ἀλλ' ὑμῖν δοκῶ μοι βέλτιον εἶναι πρὸς ἀνθρώπους λαλεῖν,
ἵνα μὴ συμπαρασύρωμαι τῷ λόγῳ τὸν ἥρωα ὃν ἐπάγομαι. οὕτω
γὰρ ἂν ὁ παρὼν καιρὸς τιμίως πρός με κοινὴ τῇ σκηνῇ
καὶ τῇ παρούσῃ χορηγίᾳ χρήσαιτο. καὶ μὴν ἐγώ γε, πρὸς ἐκεῖ-
νον ἤδη τρέψομαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν λόγων, ἵνα καὶ τοῖς
ἐκείνου, καὶ τῶν ἀκουόντων ἀνθρώπων, ὅτι φιλοσοφίᾳ καὶ
πενίᾳ συνηρμοσμένοι εἰσὶ καὶ ὅ-
τι τῶν ἀστῶν, ὅτι τῶν ξένων
ἥδιστα τέρπονται ὁρῶντες, ὅσ
ἂν πυθέσθαι ἐσάγωμεν εἰς αὐ-
τοὺς διαλόγους. ἀλλ' ἤδη τις
ἀφίκετο παρ' αὐτοὺς ἔτι
ἀγχίμολος, ἀρίμα τὴν θαρ-
σύνουσι, καὶ παρακαλεῖ τὸν
λόγον, καὶ πῶς τὸ καθαρὸν
διώκειν μιμήσασθαι. ἐμίμνησ
κοντο δὲ τὸν τῶν πολυχρύσων,

melorem omnino quam pro capite meo personā induisse, ipsumq; ornatum deboneſtare, ex nuda tibi volo meaq; propria persona colloqui, ne cadens alicubi, ipsum illū hero quem ago, mecum vnà conuellā ac lacerem. L. Homo hic nunquā ceſſabit hodie contra me crebrailla ſcena atque tragœdia vti. PH. At verò ceſſo quidē: ad illa aūt de quibus cœperam, me nunc conuertam. Principium igitur orationis illius, commendatio quædam fuit Græciæ, & eorum hominum qui Athenis P commorantur, quòd rum philoſophiæ ſiliceet & paupertate vnà educarentur, & neq; ciuium neque peregrinorum querū quam oblectarentur aſpicientes, qui voluptatem importando ad illos, antiquam illorum honeſtatem violaret. ¶ Sed ſi quis etiam

deniret ad illos ita affectus, paulatim & transformarenq; ipſum, & veteres mores atque animos dedocerent, ac ad puritatem ſobrietatemq; vitæ transferrent. Memorabat itaque quendam expurgatis iſtis, & multo auro fulgentibus:

qui

ὃς ἐλθὼν ἀθλώφλι μάλα ἐπίσης μ' ὦ, καὶ φορβικὸς ἀκολουθῶν ὄχλος, καὶ ποικίλης ἐσθῆτι καὶ χρυσῷ, αὐτὸς μὲν ὢν ὅτιδὲ βλωτὸς ἐν πᾶσι τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ὡς ἂν ἀνδράσιν ἐπιδείκνυσθαι. τοῖς δ' ἄρα δυσχερὲς ἐδόκει τὸ ἀνθρώπιον, καὶ παλαίσαι ἐπιχειρεῖν αὐτῷ, ἐπὶ μικρὸς, ἀλλ' ἄντικρυς ἀπαγορεύοντες ἐν ἐλεεινῷ ἐθεῶντο τῷ πόλει καθ' ὅντινα τρόπον βούλοιτο βιοῦν, ἀπ' ἐπὶ ἐλάχιστον τοῖς γυμνασίοις καὶ λουτροῖς ἐχλήρεσε λοιδορῶν τοῖς οἰκέταις, καὶ συνεχώρουν τὰς ἀπαντῶντας, καὶ συχνάκις ἂν ὑπεφθέγξατο, πεσοῦμαι δ' ἐκ τοῦτον ἱκανὸν ἀπποτάνον, ἐλέσθαι μὴ παραπονεῖται μεταξὺ λουόμενος. καὶ μὲν ἀρχὴν γε μικρὰ ἐλάττω τὸ βαλανεῖον· ἐκεῖ δ' ἐν ἀεὶ σφαιρίζει. ὁ δ', ἐκεῖνον ἐ λοῦ, μεταξὺ ἐπαιδάζε. πλὴν ὅ γε ἐσθῆτα πλὴν ποικίλην, καὶ τὰς πορφυρίδας ἱκανὰς ἀπέλυσαν αὐτὸν, ἀνέως πάνυ τὸ ἀνθηρὸν

qui cùm veniſſet Athenas admodum inſignis & conſpicuus, magna comitantium turba ſtipatus, auro variaq; veſte exornatus, ipſe quidem Athenienſibus omnibus exiſtimabatur valde beatus eſſe, & perinde ac deus quiſpiam ſuſpiciendus: iſtis autem miſer atque infelix quiſpiam videbatur homuncio ille: ſtatimq; erudire illum aggrediebantur: non acerbè, neque etiam aperte interdicentes, ne in libera ciuitate quocunque ipſe pacto viuere vellet. ſed poſtquam & in gymnaſijs & in balneis quoque moleſtus erat, obterens ſeruos ſuos, & in anguſtium cogens obuios, ex occulto quidam ſubmiſſa voce, quaſi lateret, neque tamen illum perſtringere vellet, ſubiecit: Metui, inquiens, nè ille inter lauandum periret. Atqui pax certè longa balneum iam tenet: proinde

nihil opus erat iſto exercitio. Ille autem audiens quæ res erat, intercaerudiebatur. Poſtquam autem vbi veſtem illam variam atque purpuream exuebat ſeſe, vrbanè admodum floriditate

ἐν ἱματισμῷ καλῷ καὶ χρυσῷ τοιούτῳ, καὶ πάνυ ἡδέως ὁρῶντες αὐτόν, καὶ τάχα καὶ μνησθέντες ὅτι αὐτὸς, καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ τὰ ἄλλα ἅπαντες ἀπεσπουδακότες, ἢ τῶν μαλακυλίων τὸ πλῆθος, ἢ τῆς λόμης τὸ πυκνόν, ἢ τῆς δίαιτης τὸ ἀπόλαυστον. ὅθεν καὶ μικρὸν ἐσωφρονίσθη, καὶ παρακολουθήσας βίῳ ἀκριβεῖ, καὶ μουσικῷ πεπαιδαγωγημένος. ὅτι δὲ ἐκ τοιαύτης τινὸς ἀγωγῆς ἐμελετᾶτο, ἐμοὶ μὲν πρός τινος, ὃν ἀκοῦσαι φάσκων, ἔφη, δεινῶς πεπαιδεῦσθαι ἐν τοῖς ἀγῶσι τὸν ἄνδρα. λαβεῖν γάρ τινα τοιαύτην ἀγγελίαν παρὰ τῶν ἀγωνοθετῶν, ὅτι βασιλεὺς ἥκοι, ἱμάτιον ἐνδύσεται, τοῖς δὲ θεάσεσθαι ἐπιτρέπει, καὶ παρεσκευάσθαι. καὶ ἐπεὶ ἤκουσε ταῦτα, καὶ ἐπιπλήξας ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἐποίησε, τοιαύτην ἐσθῆτα ἐνδύσεται, ἀναβοῆσαι μιᾷ φωνῇ πάντας ὅσους ἐπεπαιδεύκει συνήθειαν

tem atque nitorem ostium colorum invidentes, Iam vere desi, dicebant: ☞, Vnde nobis paulo hic? ☞, Fortassis matris ipsius haec est: ☞ id genus similia. Atq; eodē pacto etiā cætera illius cū risu carpebant, nunc annulorum multitudinē, nunc comæ suæ pertinaciam curā, nunc victus intemperantiā atq; luxuriam notantes. Quare paulatim ad sobrietatem atq; modestiam reuocatus est, ☞ longè melior publicè ita emendatus ac doctus inde abijt. Quòd autem non puderet eos etiam paupertatem confiteri, referebat mihi vocem quandam, quam aiebat publicè ab omnibus emissam, audisse se in ludis Panathenaicis. Deprehensum enim quendam ex ciuibus fuisse, ☞ ad præsidem ludorum adductum, eò quòd in veste tincta ad spectaculum venerat: cæteros autem qui hominem videbant, miseros illius, ac veniam precatos esse. Atq; vbi præco iam proclamaret, quòd in legem cōmississet, quòd tali cū veste ludos spectaret: omnes vna voce, quasi antea super hoc deliberassent, exclamare cœpisse, vt ve-

νόμιμον ἀφιέμενον αὐτῶν, ζηλωτὰ γὰρ ἀμπεχομένῳ· μὴ γὰρ ἕτερα ἔχειν αὐτὸν ἔτερα, ταῦτά τε εὖ ἐπαινεῖ καὶ προσέτι τῷ ἐκείνων ἐλευθερίαν τῷ ἐκεῖ, καὶ τὴν διαίτης τὸ ἀνυπεύθυνον, ἀσυχίαν τε καὶ ἀπραγμοσύνην, ἃ δὴ ἔφθονα παρ' αὐτοῖς ὄντα, ἀπεφαίνετό τι φιλοσοφίᾳ συνῳκειῶσθαι παρὰ τοῖς τοιούτοις ἀνδράσιν, καὶ καθαρὸν εἶναι τὸν φυλάξαι δυναμένῳ, συνδιαίτημά τι ἀνδρί, καὶ πλούτου καταφρονεῖν πεπαιδευμένῳ, καὶ ὃν πέφυκε τὰ φύσει καλὰ ζῆν προαιρουμένῳ, τὸν ἐκεῖ βίον ὡς μάλιστα ἁρμοσόμενον, ὅς τις ἂν πλούτου ἐρᾷ, καὶ χρυσῷ ἐκκέκαται, καὶ πορφύρᾳ, καὶ δυνάσταις μετρεῖ τὸ εὐδαιμον, ἄγαν δὲ ἐλευθερίας, ἀπαρρησίας, ἀθίασον δὲ ἀληθείας. ὁλοκλήρᾳ τὰ πάντα καὶ ἀσηκέᾳ σώφρονι. ἢ ὅσις ἡδονῇ πᾶσαν τὴν ψυχὴν ἐπιτρίψας, ταύτῃ μόνῃ καταφὰν δίψυχοι, φίλον δὲ πιείργων τραπέζῃ, φίλον

nia daretur talibus indutos: neq; enim aliam vestē habēre illū. Hæc igitur prædicabat ille mihi, & præterea libertatem quoq; eam quæ illic esset, ac victus frugalitatem, necnon & ocium, & quòd homines minimè curiosi atque auidi rerum essent: cuius generis virtutes infinitæ apud illos sunt. Ac pro certo indicabat mihi conuersationem eorū hominum, philosophiæ ipsi consonam esse, mores & puros ac sobrios conseruare posse: studioso videlicet homini, & qui diuitias contemnere didicisset: & quæ secundum ea quæ natura honesta sunt, viuere secum ipse statuisset: [6] ei illorum hominum vitam quàm maximè aptam atq; accommodā esse. At qui diuitias amaret, auroq; delectaretur, præterea purpura atque potentia felicitatem metiretur, qui & libertatem numquam gustasset, cùm seruitute enutritus esset, aut qui voluptati toto animo incūbent, huic vni inseruire atq; obsequi statuisset, amans epularū ac mensæ opiparè instructæ, indulgens

γράμμα ἀναγνῶναι οὐδὲ, ὁτιοῦν-
τινα γνῶναι ἀμεινόμενον· καὶ γὰρ
χαρὰν εἶναι ἔφασκε, ταῦτα τὰ
ὑπάρχοντα· καὶ προσεῖναι τοῖς ἐν
λαθήκαις τοῖς κακοῖς, καὶ τὰ ἀπο-
τασσόμενα ἀνιαρότερον, ἀηδίαν
τινὰ καὶ ἀθυμίαν ἐμποιοῦντα· ἃ δὲ
ἄφθονα καὶ ἀβίωτα ἦν, ἀπο-
φαντὶ τὰ φιλοσοφίας σωμα-
δὴν τοῦ παρὰ βίς διότους
ἀφειλῶν, καὶ ἀκίνδυνον τὸ
φιλεῖν διαπράττειν, σπουδὴν
τε ἀνθρὶ, καὶ πάντα ἀπερ-
φρονεῖν τὰ ἀνθρώπινα, καὶ
ὡς πάντα τὰ φύσει ἀναγκαῖα
πορισάμενον, τὸν ἐκ βίου
ἀπολύσασθαι, ὅς τις
ἢ πάντα ἐκ μοχθηρίας, καὶ μυρίᾳ κακὰ
πάσχει, καὶ παρρησίᾳ, καὶ δυ-
νάστ., καὶ πορφύρᾳ, καὶ τὸ ἡδύσμα,
ταῦτα μυρίοι τὸ ἡδύσμα,
ἀνιαρὸν δὲ ἐμποιοῦσι, ἀπὸ
ἄλλων δὲ παρέχουσι, ἀδύνα-
τον δὲ ἀναβῆναι, δουλείαν τὰ
πάντα καὶ δεσποτείαν ἀπέρ-
τον. ἕνεκα δὲ ἀνθρώπου τὰ
ψυχῆς ἐπιτηδεύειν, ταῦτα μὲ-
νε καταφέρειν δύνασθαι, φέ-
ρειν δὲ πάντων πρῶτον,

μὴ δεῖσθαι, καὶ ἀφροδισίων, ἀπέχεσθαι γοητείας, καὶ
θυσιῶν, καὶ ψευδομαντείας, ἢ
ἄλλων τερατείας ἀφροδισίων
τῶν, ἀπιστιῶν ἀφροδισίων, καὶ
ἀφελείων ἀφροδισίων, οἷς
ἐπιδιδόασιν οἱ ἐπὶ τοῖς
ἀφροδισίοις, μεταὶ γὰρ αὐτοῖς
τοιοῦτον πᾶσα ἡ ἀγορά,
πάντα ἀγορὰ πάντες ἀνθρώ-
πων τῶν ἐδουλῶ καθα-
δικὴ, τὸ ἡ δι ὀφθαλμῶν,
ἀλλ' ἄτερ τι καὶ ῥινῶν,
ἀλλὰ καὶ λαμὰ, καὶ δι
ἐπιδιδόασιν, ὑφ' ἃς ἡ ῥάσσα
ἀφιεμένη βουλῷ ῥάσσα-
τι, πάντα ἀναφαίνονται ὁ-
δὸν πολλὴν καὶ μοιχείαν,
καὶ μαγγανείαν, καὶ ἐπιορ-
κίαν, καὶ τι δεῖ φῦλον τῶν
ἀπάντων παρασύρεται ἐν τῷ
ῥοῇ ἀκκλυζόμενα πάν-
τῃ, ἀλλὰ, καὶ ἀρετὴ, καὶ
δικαιοσύνη. τὸν δ' ἔρημον
ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον, δίκης ἀπ
πειθῆ, ἀνθρώπων
τι καὶ ἀγάπης ἐπιθυμίαν.

Ζωσιμᾶν

indulgent vino ac rebus venereis, plenus præstigiarum, deceptionis atq; mēdacij, aut rursum qui delectaretur audiendo citharœdum sonitu, aliorum q; instrumentorum lasciuos crepitus, & ut cerei cantilenis perditis & enervatis: talibus videlicet hominibus conuenire loci huius consuetudinem. Ibi enim rerū charissimarum ipsis, omnes plateæ, omniaq; fora referta esse: ac licere ipsis omnibus quasi portis voluptatem recipere, partim quidem per oculos, partim autem per aures & nasum, partim etiam per gulam & per venerea: qua præterea fluente perenni ac turbulento quodam flumine, omnes, inquit, viæ complanantur. Siquidem in unum conueniunt & adulterium & auaritia, & periurium. & id genus reliquum voluptatū. Relaxatur autem atque auertitur, animo submerso obruto undique, omnis vere cundia, & virtus, & insitæ quibus locus ille desertus & vacuus redditur, siti aūe semper repletus, suppullulat multis ac ferit cupiditatibus.

ac qui voluptati toto animo incubent, huic eni inseruire ac obsequi se iussisset, omnes cupiditates ut unde opiparè instruda, indulgen

τοιαύτην ἀπέφηνε τὴν πόλιν, καὶ τοσούτων διδάσκαλον ἀγαθῶν. Ἐγὼ δ' οὖν, ἔφη, ὅτι τὸ πρῶτον ἐπανῆλθον ἐκ τῆς Ἑλλάδος, πλησίον πως γενόμενος, ἐπισκέψασθαι ἐμαυτὸν, λόγον ἀπῄτουν τὴν διψυχίαν ἐφ' ἑκάστῳ, ἐπεὶ καὶ τὰ τοῦ Ὁμήρου λέγων αὐτὸς πρὸς ἐμαυτὸν· Τίπτ' αὖ, δύστηνε, κιχὼν φάος ἠελίοιο, τλῆναι ἐμὰ ἔργα, καὶ τλῆναι ἰδοῦσαν, καὶ τλῆναι ἐνοπήν, ἣν ἤκουσα ὅθεν ἦλθες τὸν ἐνταῦθα δόρυβον, συνοφάντας, καὶ περιορῶσαν ὑπερφάνους καὶ δάπανα καὶ λόχους, καὶ μιαιφονίας, καὶ δολοφονίας περὶ κλοπίας, καὶ φιλίας ἐπιπλάσεις; Ἔτι τὴ πράξαν δίκαιον ἦν, μήτ' ἀπαλλάττεσθαι, μήτε χεῖρας τοῖς καθεστῶσι λυμαίνεσθαι; οὕτω δὴ βουλευσάμενος, καὶ ἐλαύνειν ὁ ζεὺς ἔμελλεν ἐκ τοιαύτης ὑποψίας ἐμαυτὸν ἐκ βιβλίων φασὶν, ἵνα τ' ἀνδροκτασίης, ἵνα θ' αἵματος, ἵνα τι λυγρότατον βέλος, ὃ τοῖς ἀπόλλυσι, καὶ βίον τινὰ ἕτερον μετελθεῖν, καὶ ἄδολον

Ac talem quidē describebat mihi vrbem, taliumq; magistrum bonorū. Ego itaq;, inquit, quando primū ex Græcia reuersus fueram, dū ista iam propiùs aspiciebā, reuocans me ipsum, & quasi verbis cōpellans, ratione poscebā aduentus huc mei, Homerica illa videlicet mecū ipse dictans: Cur aūt infelix deserto lumine Phœbi (Græciæ nempe, & felicitate illa, atq; etiā libertate) Veniſti: vt videas loci huius tumultus, syncophantas videlicet, salutationes superbas, cœnas, adulatores, homicidia, testamentorum expectationes, & amicitias simulatas? Aut quid tādem facere decreuisti, cūm neq; discedere hinc, neq; consuetis & inueteratis hisce vitiis possis? Hoc igitur pacto mecum ipse consultans, & quemadmodum Iupiter Hectorem illum, ita meipsum è telis, vt dicitur, subducens, eq; hominum cæde atque tumultibus, eq; cruore, decreterò domi continere me statui: atque hanc muliebrem quandam vitam, & timi-

dam

ἀφορᾷ δεῖ σοφοῖς ἀοκνοῦντα προτιθέμενον, αὐτῷ φιλοσοφίᾳ καὶ πλάτωνι καὶ ἀληθείᾳ πᾶσαν ἐμὲ ἀνακείσασθαι διατριβήν. καθίσασι γὰρ ἐμοὶ τοῦτον ὥσπερ ἐν θεάτρῳ μυριάνδρῳ σφόδρα πολυθρύλλητον καὶ πανήγυριν τὰ γιγνόμενα, τοῖς μὲν εὐκλεᾶ φύσει καὶ γελοίαν καὶ ἐπίληπτον παρέχειν ἀνάμνησιν, τοῖς δὲ πάρεργα ἀνδρὸς ἂν ἀκροῦσι βιβαίως λαβεῖν. ἐγὼ μὲν καὶ ἄκων ἔσωγε ἀπῆν, μὴ ἐπολάβῃς μᾶλλόν τι γυμνάσιον ἀρετῆς. ἢ τὸ ψυχῆς ἀοκνησίαν ἀληθινὴν τῆς ἐν πόλει, καὶ τὸ ἐνταῦθα ἀμετρίτως. ὑπὲρ μικρὸν ἀντισχεῖν ἑαυτοῖς ἢ ἐπιθυμίαις, ζοῦσι ἐν θεάτροις τισὶ καὶ ἀκούσμασι κάκιστα ἔλπουσι καὶ ἀνιλαμβανομένοις. ἀπ' ἀτυχοῦς λίαν ἐδεσίας μιμησάμενος, παρὰ πᾶν αὐτὰ, μὴ ἀνάμνησον ἐμοῦ χάριν. ἀλλὰ γὰρ μηδὲ τὰ ἐνταῦθα ἐμοῦ φροντίσαντος, ἀπ' ἀκίνητα, καὶ ἀνανεμόμενος, καὶ ἀληθῶς ἀνεμέσητον.

dam plenissq; visam, propanens mihi, cum ipsa philosophia, Platone & veritate colloquium habeo. × Ac me ipsum quasi in quodā amplo ac populoso theatro collocans, ex sublimi admodū inspicio atq; contemplor ea quæ geruntur: quæ partim eiusmodi sunt, vt multum delectationis ac risum exhibere possint: partim etiam, vt virum vere cōstantem ac firmū tentare ac labefactare aliquo modo queant. Nam si malevūquoq; encomium aliquod dicere conuenit, ne credas maiorem vllam virtutis palæstram esse, aut veriora vsquam animorū experimenta fieri, quàm in hac ciuitate, & in ea qua hīc viuitur cōsuetudine. Neq; enim parū est resistere tot quidem cupiditatibus, tantis autem spectaculis atq; aurium illecebris vndique extrahentibus ac detinentibus: sed oportet omnino Vlyssis exemplo præternauigare illa, nō quidem ligatis manibus, vt ille (nam hoc foret dolosum foret) neq; etiā auribus cera obturatis, sed audientem tamen atq; liberū, & verè animum supra hæc elatum habentem

ἔνεστι καὶ φιλοσοφίαν θαυμάσαι, παραθεωροῦντα τὸν τοσοῦτον ἄνοιαν, καὶ τὴν τύχης ἐγκαθῶν καταφρονῆσαι, ὁρῶντα ὥσπερ ἐν σκηνῇ καὶ πολυπροσώπῳ δράματι, τὴν μὲν οἰκίαν τὸν μὲν ἀποτίλλοντα τὸν δὲ ἀντὶ βασιλέως πεποιημένα, τὸν δὲ φράπλων ἐκ σκηνῆς, ἄλλοτε βασιλέα τὸν δὲ φίλον τοῦτο, τὸν δὲ ἐχθρὸν, τὸν δὲ φυγάδα. τοῦτο γὰρ οἶμαι καὶ τὸ δεινότατον ἔχειν, ὅτι ἰσάζει μαρτύρια μιᾶς τῆς τύχης πάντα τὰ ἀνθρώπων πράγματα. καὶ ὁμολογοῦσης μηδὲν αὐτῶν ἕως βέβαιον, ὅμως ταῦτ' ὄσοι μέρα βλέπουσιν, ὀρέγονται καὶ πλοῦτου, καὶ δυναστείας. καὶ μισοῦσι σκιερόσι πάντων, ὑγιαίνουσιν ἐνομίσαν ἐλπίδων. ὃ δὲ δὴ λέγω, ὅτι καὶ γελᾶν ἐν τοῖς γιγνομένοις ἔνεστι, καὶ ψυχαγωγεῖσθαι, τοῦτό καὶ οἱ φρόνιμοι. πῶς γὰρ ὁ γελοῖοι μὴ πλουτοῦντες αὐτοὶ, καὶ τὰς πορφυρίδας προφαίνοντες, καὶ τὸν λαμπρὸν

Licet autem & philosophiam mirari, conferendo cum illa tantam hominum amentiam, atq; stultitiam: bonáq; ista fortunæ contemnere, vbi aspexeris: velut in quadam scena, ac multiplici, pro personarum varietate, fabula: alium quidem ex seruo dominum prodire, alium autem ex diuite pauperem fieri: contrà alium ex paupere satrapam, aut regē rursus alium amicum huius, alium inimicum: alium etiā exulem esse. Nam hoc certè vel grauissimum est, quòd licet fortuna ipsa testetur sese in humanis rebus ludere, fateaturq; nihil illarum certum ac stabile esse, nihilominus tamen quotidie ista aspicientes, & diuitias expetunt, & potentiam: ac pleni obambulant omnes earū rerum spe, quarum euentus nunquam sequatur. Quod autem videlicet dixi, quòd ei

videre ad hæc quæ alibi geruntur licet, atq; animum oblectare, illud tibi iam exponam. Quomodo enim non ridiculi sint diuites ipsi, qui & purpuras suas spectandas exhibent, &

digitorum

ἀκολάστως προσάνουσι, καὶ πολλὰ ἀκληρορωῶντες ἀπέρυκα πλεμπτὸ ἰδιωτικώτατον, τὸν ἐν τυγχάνουσας ἀλογίαις φωνὴν προσορῶντες, ἀγαπᾶν ἀξιοῦσιν, ὅτι μόνον αὐτὸς προσβλέψαι οἱ ξυμπότροι, καὶ προσιωῶσθαι νεανιεύσεται, ἢ πόῤῥωθεν, εἰ δὲ ὡς πλησίον νεύσαι, ἀπὸ δὲ προσκλίνασα, καὶ ἀνακύψασα, καὶ πόῤῥωθεν τῇ ψυχῇ τεταπεινῶσθαι, καὶ τὸ πάθος αὐτῷ ἐμφανίσασθαι τῇ σώματος ὁμοιότητι, τὸ εἶδος ἢ τῶν λίξιαν καθαρειότητα ἡγησάμενον καὶ πρέπειν δοκεῖν μηδ' ἅπασι τυγχάνουσι. ἀλλ' ἐκεῖνος, παρίχων ἑαυτὸν ὡς πολλῶν μόνον ἐξαπατήσοντα. ἐπὶ πολὺ δὲ χρόνου τοῦτον αὐτὸν τῆς ἀνανθρωπίας, ὅτι μηδ' οἷς σώμασιν ἡμᾶς προσίστασθαι. τοῦτον δὲ τέτοτε οἱ προσόντες αὐτοῖς καὶ ἐκπαύοντες χαμαιότεροι, συνήθεις μὴ ἐξανιέμενοι μίσης, πανθάνοντες δὲ ἐν ἀγαλλομένῳ τῶν πόλιν, καὶ πᾶσι τῶν οἰκιτῶν ἐκπλεόμενοι, πολὺς,

digitorum annulos oſtentant, & omnino multas præ ſe ferunt ineptias? Quod autem omnium abſurdiſſimum eſt, etiam obuios alienæ voce ſalutant: & hoc quaſi magno aliquo contentos eſſe volunt, ſi ſolum ipſos aſpexerint. Quidam verò faſtuoſiores, adorari etiam cupiunt: non à longè, neque vt Perſis mos eſt, ſed neceſſe eſt propius accedentem, & ſeſe incuruantem animo à longè demiſſo & humiliato, illiuſq; affectum eidem corporis ſimilitudine declarato, pectus aut dexteram deoſculari. quod ſanè beatum atque ſpectabile videtur etiam iis qui honorem hunc nunquam aſſequuntur. Ille verò ſtat in longum tempus, ſeipſum præbens decipiendum. Vbi & hanc illorum laudo A inhumanitatem, quòd neq; ore approbant, aut compellant. Caterùm his multo ridiculi magis ſunt ipſi ſectantes atq; obſeruantes, qui de media nocte ſuos genios circúcurſant totâ ciuitate, & à ſeruis exclusi foribus,

λωῶ, καὶ λόλακα, καὶ τὰ
ζῷ αὐτὰ ἀκούειν ὑπομένοντα.
γίρας δ' ἐπικρᾶς ταύτης αὐ-
τοῖς πειράδε, τὸ φορτικὸν ἐκεῖ
νο λάπυρον, καὶ πολλῶν ἄτιον
συμφορῶν ἐν ᾧ, πόσα μὲν ἐμ-
φαγόντων, πόσα δὲ παρὰ γνά-
μιλα ὑμπιόντων, πόσα δ' ὧν ἐν
ἐμοὶ ἀκολαλήσαντον. ἢ μιμε-
φόμενοι τὸ τηλικοῦτον, ἢ δυσ-
φορέντες ἀπίασιν, ἢ δεδβάλ-
λουτες τὸ λάπυρον, ἢ ὕβεως, ἢ
μικρολογίας ἐγκαλοιῶντες.
πλέρες δ' αὐτ' ἰμεώτων οἱ σι-
τοποί, καὶ πᾶς τοῖς χαμαιζυπέ-
οις μαχομένων, καὶ μεθ' ἡμέ-
ραν οἱ πλέονες αὐτ λαγανοι
φύτον, ἰατροῖς παρίχουσιν ἀ-
φορμὰς πειράδων. ἔνιοι μ' γὰρ
τὸ λαιπάταζον, ὃ δὴ νοσᾶν σχο
λάζουσιν. ἐγὼ μέν γε πο-
λὺ τῶν λοιπαπομένων ἐξω
θεῖσθαι τὰς λόλακας ὑπέ-
λαφα, καὶ σχεδὸν αὐτοῖς ἐ-
κείνης λαθέσθαι τῆς ὑπερη-
φανίας αἰτίος. ὅταν γὰρ αὐ-
τῶν τὰν πειρσίαν θαυμά-
ζωσι, καὶ τὸν χρυσὸν ἐπαινέ-
σωσι,

cones, & adulatores: & id genus alia audire sustinent. Prima verò huius tam acerbæ circuitionis, ipsis onerosa illa, atq; multorũ malorũ causa, cœna est: in qua quidẽ illi quàm multa ingurgitantes, quàm multa aũt potantes, quàm multa etiam, quæ proloqui nõ decet, reprehendẽtes positremò, aut ægrè ferentes discedunt: & vel ipsam criminantur cœnã, vel cõtumeliam aut sordítiem accusant. Pleni aũt & angiporatus sunt vomentibus ipsis, & circa vilissima quæq; prostibula depugnantibus. Et cõplures ipsorũ in multũ diem decumbentes: circumẽundi causam medicis præbent. Quidam enim (id quod absurdissimum est) neque ægrotando quiescunt, aut otium ducunt. b Ego verò multa adulatores ipsos magis perditos esse, quam quibus adulantur, existimo, & propemodũ autores illis existere superbiæ ac fastus istius. Nam cùm illorum opulentiã & rerũ omnium abundantiã admirantur, earum laudibus extol-

lunt,

σαι, μὴ τὰς πυλῶνας ἐσθῇ ἐμπλήσωσι, μὴ προσιόντες δεσπότας προσάπτωσι, τί καὶ φρονήσῃ ἐκεῖνος ἀπὸ τούτων; ἃ δὴ νῦν καινῷ λόγματι ἐλέγομεν πρὸς ὀλίγον ἀπισχνοῦν τὴν ἐλευθερίαν, ἂν ἄρα οἷόν τε τοὐναντίον αὐτοὺς ἐκ τῆς ἴσης καὶ πλουσίους πενομένους τοῖς πλουσίοις, μὴ ἀθύρματα αὐτῶν μηδ' ἁμαρτυρον τὴν δόμησιν ἀλαζονείαν, μηδ' ἀνόνητόν τι καὶ ἄχρηστον τῶν πραγμάτων τὸ κάλλος, καὶ τὸ οἴκων τὸ μέγεθος; ἢ γὰρ οὕτω τὰ πάντα ἐρᾷσιν, ὡς τὰ δὴ τὰ πάντα νοσφίσεσθαι. καὶ ὅτῳ γε ἔχει μηδὲν ὄφελος ἐστὶν ὧν πλουτεῖ οἰκοῦντι, μηδὲ χρυσῷ καὶ ἐλέφαντι, ἃ μή τις αὐτὰ θαυμάζοι. ἐγὼ δὲ τούτῳ τοι κατηφῆ αὐτῶν, καὶ ἀνωφελῆ νέμειν τὴν δωρεάν, ἐπεὶ πῶς ἔσαυτα ὦ πλέον τὴν ἐκπλαγησομένην; οὐκ ἂν

lunt, vestibula mane complent, & accedentes ipsos quasi dominos appellant: quid quæso etiã cogitare illos cõsentaneũ est? Quòd si verò cõmuni decreto vel paululũ modò abstinerent ab hac voluntaria seruitute, an nõ putas è diuerso ipsos diuites ad fores pauperũ atq; mendicorum vẽturos esse, vltrò rogantes ne ignobilem atq; obscuram, & quasi absq; teste latentẽ ipsorum felicitatem relinquerent: néve paterentur vt inutilem, & ab omni vsu remotam & mensarum pulchritudinem, & domorũ magnitudinem pelvire? Neq; enim sic ipsas diuitias amãt, vt propter diuitias beatos atque felices seſe existimari. Atque ita sanè res habet, vt nulla sit vilitas possidenti, neque pulchrarum ædium, neque auri, neque eboris, nisi sit qui illa admiretur.

Oportebat igitur tali aliqua via diminuere ipsorum existimationem, & extenuare potentiam, obijciendo, & quasi propugnaculum aliquod opponendo diuitijs, despicientiam ipsã atq; contemptum: nunc verò cõlendo contrà & obsequendo,

ὡς ἀπόνοιαν ἄγειν. καὶ τὸ μὲν ἄνηθας ἰδιώτας, καὶ ἀναφανδὸν τὴν ἀπαιδευσίαν ὁμολογοῦντας τὰ ἑαυτῶν ποιεῖν, μετριώτερον ἂν ἀκότως νομισθείη. τὸ δὲ καὶ τὸν φιλοσοφεῖν προσποιουμένων, πολλῷ ἔτι τούτων γελοιότερα δρᾶν, τί ἂν δόξειε τὸ δεινότατον ὄν; πῶς γὰρ οἷόν τὴν ψυχήν διατεθῆναί μοι, ὅταν ἴδω τούτων τινὰ μάλιστα τῶν βεβυκότων ἀναμιμνήσκοντα, καὶ τῶν ἐπ' ἀξίας τινὰ λορυφορουμένων, καὶ τοῖς ἐπὶ τὰ δεῖπνα παραγίνεσθαι λοιπολογούμενον ἐπιστομότερον ὄντων ἄλλων ἀφ' τοῦ σχήματος ὄντα, καὶ φανερώτερον καὶ ὁ μάλιστα ἀγανακτῶ, ὅτι μὴ καὶ τὴν σκευὴν μεταλαμβάνουσι, τὰ ἄμα γελοίως ἐπικινούμενοι τῷ ῥήματι; ἃ μὴ γὰρ ἐν τοῖς συμποσίοις ἐργάζονται, τίνι τῶν λοιπῶν ἀκόλουθα; ἀκλινφοῦνται μὲν ἀπεροκαλότερον, μεθύσκονται

ad stultitiam atq; amentiam illos adducūt: atq; homines quidem indoctos, & ignorantiam manifestè confitentes, huiusmodi factitare, tolerabilius meritò existimetur. D at verò eos qui philosophari quoq; se simulant, multò etiam ineptiora his, magisq; ridicula facere, illud tandem omnium grauissimum est. Quomodo enim mè putas animo affectū esse, quoties video istorum aliquē, maximè eorū qui ætate prouecti sunt, adulatorum turbis immisceri: & illorum aliquem, qui honores gerunt, satellitum modo deducere atq; sectari: deinde & cum ijs qui ad cœnam vocare solent, colloquia serere, insigniorem autem, magisq; conspicuum cæteris ob ornatum & habitum esse? e Quod vel maximè indignari soleo, quòd nō ita

dem personam ac habitum mutant, cùm vtiq; quod ad cætera attinet, eodem modo fabulam agant. Nam quæ in conuiuijs operantur, cui quæso adulatorū illa comparabimus? An non replentur cibo, multo quàm cæteri minore modestiæ

& ornatu

φιλόδοξος ἢ φαντασίας, ἢ ἀφανισμὸς ἢ πάντων ὕπαιθρος, ἢ πάθος ἢ φειδωλία τῶν ἄκρων ἐξίεσαν, οἱ δὲ ἀκόλουθοι πομπεῖς αὐτῷ μὴ ἔλαττον προσχόντας, μὴ τοῦτο μὴ ἐν γελοῖα ἐγκῶμ. μάλιστα δὲ ἐκάμνετο τῶν ἐκ μισθοῦ φιλοσοφούντων, μὴ πλὴν ἀριστίνδην ὄντων ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς προῖστο θέατρον ἐργασίαν γὰρ ἐκάλει μὴ καπηλεῖα τὰς τέχνας ὀνομάζει. ἐξὸν γὰρ ἐπὶ τοῖς καλοῖς προῖεσθαι διδάξοντα, πρῶτον ἐκ παρέχειν ὑψηλότερον λῆμμάτων. ἀμείνω μὴ πράττων τοῦτο τὰ ἀντίκαι, ὁ μόνον πρῶτα δεῖ ἀξιοῦσι σωφρονίσαι, ἀπὸ μὴ ζῆν ἀκολούθως ἐπαρκῶν. μὴ πάσης πλουτίας καταφρονεῖν. Ἐοίκει δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸν ἄν προσηκόντως, ἐπ μηδὲ τ ἐαυτῷ φιλοσοφοῦντα ποιεῖσθαι πρόνοιαν. ὅς γε μὴ ἀγρὸν ἐπὶ ἔχ τ πόλεως ἐκπεμπόμενος, ἐκ ἐπιθῦσαι αὐτῷ πομπῶν ἐπαν ἔξιονος, ἀπ-

E Annón inebriantur magis quàm alij manifestè? à cõtinuo autẽ surgunt omnia vltimi: deinde & plura alijs auferre se cũ volunt: si qui verò ipsorum vrbamores paulò sunt, sæpenumerò etiã cantare incipiũt. Atq; hæc quidẽ pro ridiculis illi cẽsebat. Præcipuè verò etiam eorum mentionem faciebat, & quã pacta mercede philosophẽtur, virtutẽq; ipsam venalem tanquã de foro proponunt. Ergastula igitur & canponas illorũ scholas vocabat. Cernebat enim, eum qui diuitias cõtemnere alios docere vellet, principiò seipsum lucris & quæstu superiorem gerere debere: H quoniam & ipse verè ita agebat, non solùm gratis conuersando ac differendo cũ volentibus, sed & indigentibus necessaria subministrando, omnẽq; omnino diuitiarum abundantiam contemnendo. Ac tantum aberat ab expetendo ea quæ ad ipsum nihil spectabant, vt ne suarum quidẽ rerum, quæ illi interim corrumpebantur, cũ aliquam gereret, vt qui & agrum quem non procul ab vrbe habebat, multis iam annis ne inuisere quidẽ dignatus fuerit.

Quin

ἀπ' ἀρχῆς τῶν ἀνθρώπων διαμολύνεται τοῖς ὀψιγόνοις, ὅτι τὸ μὴ φύσει ἐόντων ἐν νόμῳ κεῖται, νόμῳ δὲ καὶ ἡμεῖς ἐσχήκαμεν τῶν χρωμένων αὐτῶν εἰς ἀεὶ ὕστερον παραλαμβάνοντες, ὀλιγοχρόνιοι δυνάσται νομιζόμεθα· μικρὰ δὲ ἡ προθεσμία παρίληπται πλωτικῶν παραπλησίως ἂν ἄνθρωπος, ἀφηλικὰ δ' ὀνόματα. ὀλίγα μὲν γὰρ ἔνεστι παρ' ἡμῖν τοῖς ἡλικιώταις ἐθέλουσι παραδέχεσθαι, ἢ προφῆς τὸ ἀπειθέστερον, καὶ ἡ γυμνασίων τὸ ὠμότερον, καὶ ἡ προσώπου τὸ αὐστηρόν, καὶ ἡ ἐσθὴς καὶ τὸ μίσθιον, ἃ ἔνεσι μὲν καὶ τούτοις ἡμῖν ἀρχαῖα τὰ μὴ μοσμένα, καὶ τὸ ἄμορφον τῆς πρόσεως. παρέστω δὲ καὶ τὸ τοῖς συνοῦσι μὴ ἀπαβάπτωτον τὸ ἀγαθόν, ὅπερ ἐστὶν ἡμῖν ποιεῖν, προθεσμίας ἐκλιπούσας ἑορτὰς, ἢ ὥσπερ ἡμέρας, ὡς ἀπ' ἐκείνων ἀρξομένους ἢ μὴ φάσεσθαι, καὶ τὰ δίκαια ποιήσαι, ἀξιοῦν δὲ

Quin & principiò neq; fuisse illum cõstituebat: illud opinor, distinguens ac disputans, quòd natura quidem istarum rerum nullius dominii sumus: lege autem & per successionem vsum earũ in tempus incertum acquirentes, temporanei seu momentanei possessores habemur: ac posteaquam terminus ille constitutus præterierit, tunc rursum alius easdem à nobis accipiens, nomine illo fruitur. Non parua autemetiam illa præbent imitari volentibus exempla, vita eius scilicet frugalitas, exercitiorum iustus modus, personæ ipsius venerabilitas, & vestitus mediocritas, & super omnia hæc aptum ad omnia mentis attemperamentum, morumq; facilitas. [i] Monebat autem eos qui cum eo versabantur, ne cunctarentur, aut in certas dies extraherent bene aliquid facere, id quod multi soberent: præfinientes sibi velut diem aliquam constitutam, aut festiuitates sacrorum, aut solennes conuentus, tanquã ab illis auspicaturi mendacia vitare, & conuenientia facere. Volebat enim

ἐξ ἀρχῆς δὲ τὸν πᾶν τὸ ἀναλόγιστον ὑπολαμβάνοντα καὶ ἄλογον φιλοσόφων, οἱ τοῦτον ἄσκησιν ἀρετῆς ἐπιτηδεύειν ἔφασκον, ὡς πολλῶν ἀνάγκαις καὶ πόνοις τὸν νοῦν ὑποτυπτόντων καὶ ταλαιπωρούντων. οἱ δὲ χαλεπὸν μαστιγοῦντες· οἱ δὲ χαλεπὸν σοφοί, καὶ διὰ ῥᾳδίας ὑπομονὰς αὐτὸν καταξύοντες. ὑπὲρ δὲ μείζονα πρότερον ἐν τοῖς ψυχαῖς τὸ σφοδρὸν τοῦτο καὶ ἀναλγὲς καὶ ἀσπάσιον, καὶ ἅσπερ ἀνάλωμα ἀνθρώπου πολυτιμότερον, ἔτος ἦν ψυχῆς, ἔτος δὲ σώματος, τοῦτο δὲ ἐπιμέλειαν τινὰ καὶ τῆς πρότερον ἀγωγῆς ἐποιοῦντο, ἵνα μὴ τὰ παρὰ δύναμιν ἐπιτάττωσιν ἐπίτονα. πολλοὶ γοῦν καὶ τῶν ἀκροατῶν ἔφασκον οὕτως ἀλόγως ἐπιτηδύεσθαι. ἵνα δὲ καὶ μόνος ἄλογος, ὃς καὶ γαστρὸς καὶ τῶν παρ' ἑκάστοις ἡδονῶν, ἐπιδιὰ τέλους

enim liberè & ab omni cunctatione remotum esse illùd ad honesta impulsum, ac mentis impetum. Manifestò aût apparebat, quòd & tales philosophos damnabat, qui virtutis meditationẽ eam putabant, si multis necessitatibus atq; laboribus adolescẽtes reflictare, exercitatione ac vsu assuefeciſſent. Atq; ob id multi ligare atq; vincire se iubebant, alij cuĩ flagellis verberabant. Qui verò elegantiores paulò erant, etiam ferro superficiem corporis vadebant. Putabat enim ille multò prius in animis duritiem istam & firmitatem contra dolores ac perturbationes parandam esse. Et qui optimè instituere atque erudire homines vellet, partim animi, partim corporis, partim etiam etatis, & prioris educationis rationem atque

obſervationem quandam habere debere: ne ea que vires excederent, imponendo, reprehenſionem incurreret. Multos itaque & mortuos ex eo esse dicebat, dum præter vationem ita supra vires intenderentur. Vnum autem etiam ipse vidi, qui cùm iam ea apud illos mala degustasset, quæ primùm

vetos

λισα λόγων ἀκριβῶς ἐπήκοος ἦν, ἀμεταστατεῖ φαίνων, ὡς αὐτὸ ἀφικτὸν, καὶ ἄπορον ἐκφυγεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ. ἤδη δὲ τούτων ἀφεστὼς, ἦν ἄσμενος αὐθις ἀνθρώπων ἐμνημόνευε, καὶ τὰς ἐν τῇ πόλει φαγὰς ἀνέξεσε, καὶ τὸν ὠθισμὸν αὐτῶν, καὶ τὰ θέατρα, καὶ τὰς ἱπποδρόμους, καὶ τὰς τῶν ἐκεῖσε ἀνάκτας, καὶ τὰ τῶν ἵππων ὀνόματα, καὶ τὰς ἐν οἷς συμποσίοις περὶ τούτων ὁμιλίας. πολὺ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ ἱππικὴ μανία, καὶ πολλῶν ἤδη σπουδαίων ἐν Δουκίοντων ἐπάλγησε πόθῳ. μιᾷ δὲ ταύτῃ ἐπίδρᾳ δράματος ἕπεται τὰ ἀμφὶ τὴν ἀνατίθησι καὶ ἀγαθὰς βαλίτας λεμφῶν, προσθὰς ὅτι μίαν φωνὴν οἱ ῥωμαίων παῖδες ἀληθῶς παρ' ὅλον τὸν βίον πείσονται, τὴν ἐν τοῖς ἀγαθαῖς λόγοις, ἵνα μὴ ἄρτι παύσωσι τὰς σφετέρας ἀληθείας. ἃ δὲ καὶ μεταξὺ λέγοντος ἐκεῖνος ἐπῆλθε προσθεῖναι, ὅτι

veros ſermones veramq; diſciplinam audiuit, irreuocabili curſu aufugientem inde, ad ipſum peruenit, videbaturq; multò quàm antea quietiore animo eſſe. Iam verò digreſſus ab iſtis, aliorum rurſus hominum mentionem faciebat, perſequendo verbis & eos qui in vrbe fiunt tumultus, & quo pacto alij ab alijs impelluntur. Praeterea & theatra, & circum, & equeſtres ſtatuas, & eorum ipſorum nomina, deq; ijs ipſis in angiportis colloquia. Multa enim reuera equorum paſſim ibi inſania eſt. Iam & multos eorum qui pro ſtudioſis ac gratijs habentur, reprehendebat. Poſt haec autem quaſi alteram fabulae partem attingebat, notando ea quae circa funera mortuorum & teſtamenta agitantur: hoc addens,

quòd vnam hanc vocem Romanorum pueri per omnem aetatem veram emittant, eam intelligens quae in teſtamentis vſurpatur, qua petunt ne à ſua veritate depellantur. Illa verò etiã interea cùm ab eo diceretur, riſu proſequi coactus ſum,

quòd

ὅτι καὶ σοφιστεύσειν ἑαυτοῖς δόξουσι τὰς ἁμαθίας, καὶ τὴν ἀναλγησίαν ἐγγράφον ἐμοὶ ποιοῦσιν, οἱ μὴ ἐάσαντες ἑαυτοῖς ἐπιδακρύσαι συγκαταφλίσθησαν τῶν παρὰ τὸν βίον τιμίων, οἱ δὲ καὶ παραμίσγειν τινὰς οἰκίναις τοῖς τάφοις, ἵνιοι δὲ καὶ στέφειν τὰς σήμας ἄνθεσιν, δύδας ἔτι καὶ παρὰ τὸν τελευτῶν ἀβρύνεσθαι. ἑκάστων δὲ ἀξίωμά τι σύμβακλα τοῖς παρὰ τὸν βίον, ἢ τοιαῦτα περὶ τῶν μετὰ τὸν βίον διατιθέσθαι. τάτας γὰρ ἐν τοῖς τὸ πολυτελὲς ὄψον ἀναμίνυσι, καὶ τὸν οἶνον ἐν τοῖς συμποσίοις μετὰ μύρου τι καὶ ἀρωμάτων ἐκχέοντας, τοῖς μισοχρηστοῦσι καὶ ἐμπιπλαμένοις ῥόδων, καὶ τὸ σπάνιον αὐτῶν, καὶ τὸ παράκαιρον ἀγαπῶντας, τὸ δὲ ἐν ὥρᾳ, καὶ κατὰ φύσιν, ἐν ἀνθηλῇ ἀκμῇ φανοῦσιν. τάτας ἐν τοῖς καὶ τὰ μύρα πίνοντας, ὃ καὶ μάλιστα δίκαιον αὐτῶν, ὅτι μηδὲ χρῆσθαι ἴσασι τῇσι ἐπιθυμίσαις, ἀπὸ

quòd & secum sepelliri ignorantiâ suam velle eos aiebat, & stultitiâ suam apertè scripto etiam testari, dum alij vestes, quibus in vita preciosioribus vsi sunt, K cõburere eodem rogo secũ mandant: alij autem & seruos certos ad sepulchra adstare, rursum alij cippos siue columnas quoque cõronari sertis præcipiunt, stolidi videlicet etiam in ipsa morte manentes. Conieciurã igitur inde fieri volebant, inquit, L quid in vita ab illis actum sit, quandò talia de ijs quæ post mortem secutura sint, testamentis mandant. Flos enim illos esse, qui preciosa ac chara obsonia emere solent, vinumq; in conuiuijs cum plausu & odoribus effundunt: qui media etiam hyeme opplentur rosis, raritatemq; illarum & intempestiuum amant: illud autem quod suo tempore & secundum naturam sit, pro vili & abiecto fastidiunt. Flos illos esse, qui & vnguenta bibunt: quo nomine vel maxime eos carpebat, quòd ne vti quidem cupiditatibus scirent, sed

ἀλλὰ μᾶλλον ταῦτας παρανομῆσαι, μὴ ὄρος συγχέασι, πάνδεινον τῇ φυσῇ παραδόντες αὐτὰς ψυχὰς παθῶν, μὴ τοῦτο ἢ τὸ ἐν ταῖς τραγῳδίαις τι καὶ λεγόμενον, ἤδη μὴ παρὰ θύραν αἰσθανόμενοι, ὅλοι κεκινημένοι ἦσαν ἱκανῶς τὸ ζωιστὸν τῶν ἀλόγων· ἀφ' ἧς αὐτὸς γνώμης ἐμμανῶς ἔλεγεν, ἀτιμάζων τὰ μέτρα τὸν λόγον μιμούμενος· ὡς γὰρ ἐκεῖνος ἐμίμησε ταῦρον ἡμιθρέμμονα θεὸν, ἃ πεθύνατο ὀφθαλμῶν τὰ λίαν ἄτοπα, ἵνα δὴ καὶ αὐτὸς ἐπιδεῖξῃ σκαιότητα, ὅτι μὴ ἔφασι σκάνδαλον ἄτοπον ἀνάγειν, ἔφη, τῇ νοερᾷ τῶν ἰωμένων· μὴ ῥόδων χαίρουσιν, ἀλλὰ τῇ ῥινὶ μᾶλλον ἐχθρῶν αὐτοῖς σκιρτᾶσι, παρ' αὐτῶν δεῖ ὅλον τὸν ἀνθρωπον στεφανοῦσθαι, τοὺς θεωμάσιόν τινα τῶν σταλῶν περὶ τὰ δεῖπνα ποικιλίαν καὶ τερπνότητα ποιεῖσθαι καὶ τερπνότητα.

sed & in hiſce peccarent, ſenesq; earũ confunderent, vndiq; permittentes voluptatibus animũ proterendũ & cõculcandum: & hoc quod in Tragœdijs atque Comœdijs dicitur, M Iam & præter caſam incitati. N Solœciſmum igitur vocabat hoc genus voluptatum. Cæterũ ex eadẽ ſententia etiam illa dicebat, prorſus O Momi illius verba imitatus. Vt enim ille rem prehendebat P tauri artificem Deũ, qui nõ præpoſuiſſet oculis cornua: ita ſcilicet & ipſe accuſabat eos qui coronas geſtabant, quòd locum vbi eas adhibere deberent, neſcirent. Nam ſi afflatu atq; odore, inquit, violarum roſarumq; delectãtur, ſub naſum eos potiſſimùm coronari oportebat, iuxta ipſam quàm proximè fieri poteſt reſpirationem, vt quàm plurimum inde voluptatis attraherent. Eodem modo & illos irridebat, qui miram quandam diligentiam in apparandis cœnis adhibent, dum liquamentorum varietatem & bellariorum curioſum atque immodicam compoſitionem ſectantur.

Nam

ὡς δὲ αὖ καὶ τότε ἔφασκεν ὀλιγοχρόνιόν τι καὶ βραχείας ἡδονὰς ἐρᾶσι, πολλὰς πραγματείας παρεχούσας. ἐπιφανῆ γὰρ τινα δάκτυλον αὐτοῖς εἶναι πρὸς τοῦτο πάντα πονεῖσθαι τὸν βίον, ἐφ' ὅσον ὁ μάκις καὶ ἀνθρακικὸς λιμὸς δέρει. ἔστι γὰρ πρὶν ἐμφαγεῖν ἀκριβῶς ἐπιστῆναι τῷ ἰσχνῷ μέτρῳ, ἕστε βρεβίντων, ἀδίω γνῶναι τῶν ἀεὶ τῶν πολυτελεστέρων πλησμονῶν. λοιπὸν οὖν ἂν τῷ ἐν τῷ παρόδῳ γιγνομένῳ ἡδονῷ ζώντων ὑπῆρξε χρημάτων. ἅπερ ἂ πάσχειν ἔλεγεν αὐτοὺς, ἐπ' ἀκαθαρσίας τὰς ἀληθεστέρας ἡδονὰς ἀγνοοῦντας, ἃν ἕκαστον φιλοσοφία χορηγὸς ἂν τοῖς πονοῦσι παρεσκεύασε. περὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς βαλανείοις θορυβούμενα, πολλὰ μὲν διῆλθε τὸ πλῆθος καὶ τῶν ὑποδεεστέρων, τὰς ὕβρεις, τὰς ἐπιπαμένας τοῖς οἰκέταις, καὶ μετρὰ δάκρυα ἐκφερομένους. ἦν δὲ τι καὶ

Nam rursum & hoc dicebat breuis ac modico tempore duraturæ voluptatis amore multa negocia sustinere. Indicabat autem, quatuor illos digitorũ causa totũ hunc sustinere laborẽ solere. Totum enim digitorum mensuram ad quam vel longissimũ hominis guttur. Nam neq; antea quàm eorũ quæ tã charo emuntur, quicquã ederunt, vllã voluptatẽ eos capere: nec rursum posteaquã illa deuorata atq; absumpta sunt, suauiorẽ cæteris illam quæ fit ex tam pretiosis & charis istis, repletionem reddi. Restare igitur, vt illam quæ velut in trãscursu percipitur, voluptatem, tam grandi pecunia mercentur. Consentanea aũt ipsis dicebat accidere ob inertiam atq; imperitiam istam, quòd veriores illas voluptates ignorarent, quas omnes Philosophia suppeditat, & quasi subministrat ijs qui laborare volunt. Cæterùm de ijs quæ in balneis agũtur, multa sanè commemorabat, & de multitudine prosequentium, & de contumelijs, & de ijs qui seruis impositi gestarentur, ac tantum non efferrentur. Vnum autem

τι καὶ μάλιστα μισθὸν ἰσχύϊ, πολὺ δ' ἐν τῇ πόλει τῷ, καὶ τοῖς βαλανείοις ἐπιχωριάζον. πολύσας γάρ τινας τῶν οἰκετῶν δεῖ βοᾶν καὶ παραγγέλλειν προορᾶσθαι τοῖν ποδοῖν, μὴ ὑψηλόν τι ἢ λοῖσθον μέτωσιν ὑποβαίνειν, καὶ ὑπομιμνήσκειν αὐτοὺς τὸ καινότατον, ὅτι βαδίζουσι δύνον ἐν ὑποδήμασι, καὶ σώματος μὴ ἀπορίᾳ δίκην ὑπέχοντες μὴ δίκωσι, μηδὲ χαρῶσι, μηδὲ τῶν ὤμων ἀκούσωσιν, ὀφθαλμῶν ὑγιαίνουσιν ἀπορίαν δίκωσι, προφασιζόμενοι, καὶ ἀνίσχουσι, φωνὰς ἀκούσασι λυσχίσιν ἀνθρώποις πρεπούσας καὶ πεπρωμένοις. ταῦτα δὲ καὶ τὰ σχολαῖα ἐν τοῖς ἀγοραῖς ἡμέρας μέσης καὶ οἱ τὰς πόλεις ἐπιτεραμμένοι. ταῦτά τε καὶ ἄλλα ἔτι δεινὰ ἀκοῦσαι, δυστυχέσι ἀνθρώποις ἁρμόττοντα. ἐγὼ δέ τίνος μὲν ἤκουσεν αὐτὸς τυφλὸς, καὶ σιωπῶσι προφασιζόμενος. ἐπειδὴ δὲ ἐπαύσατο, τὸ δὴ τοῦ Φαίακων πάθος

maximè ac præter cæteros dixisse verbũ visus est, frequentiũ in ciuitate hoc est, & in balneis propemodũ familiare ac patrium. Prætereuntes enim quosdam ex seruis clamare oportet & admonere vt pedib. prospiciant, si quid extantius paulò, aut cauũ sub ipsis turi sint, atq; ita commonefacere eos (id quod absurdissimũ est) quo scilicet meminerint ire sese. Graue igitur atq; intolerandũ putabat esse, si, cùm ederent, alieno ore nõ indigerẽt, aut manibus: neq; cùm audirent, aliorũ auribus vterentur: oculis aũt aliorũ, valentes ac sani, ad prospiciendũ opus haberent, ac sustinerent voces audire, quæ miseris hominibus & excæcatis conuenirent. Hæc enim ipsa accidere illis in foro, & medio die: & hoc, ciuitatem atque rempub. ipsis vestibus humeris suis sustinentibus. Hæc atq; hucusmodi multa alia verbis persecutus, dicendi finem fecit. Q Ego verò huiusq; cum admiratione ac veluti stupefactus auscultabam illum, metuens ne conticesceret. Vbi verò hic loqui desijt, illud nimirũ quod Phæacibus olim accidit,

πάθος ἐπιπρόθεμ πολλοῦ γὲ δὴ χρόνου ἐς αὖτ ἀπιδόντα μοι δοκῶ, ἔστα ποθὲν συγχυθὲν καὶ ἰλιγγιῶ καὶ ταραττόμενος, ἕως μὴ ἐρρωθῶ καὶ ἀναφρήσω, ἔτ' ἀφίξεσθαι βραδέως ἐς ἐπιπλέον τι καὶ ἀνακοπόμενον, καὶ ἥκιστα φωνὴ ἕπεται, καὶ γλῶττα διαμάρταν καὶ τἄλλα, ἰδιάπυρον ἐκρέον μοι· ἐπεὶ γὲ ἐς ἐπιπόνως, ἀλλ' ἐκ τυχόντος, ἐμοῦ γε ὁ λόγος παύεται. βαθεῖα γὴ καὶ ἐμοὶ πληγὴ ἐγένετο καὶ μάλα ἐσόχως ἐνέκειτο ὁ λόγος, αὐτῷ, ἀ οἶμαι τι ἐπῆν, λείοντι καὶ ψυχαῖς. ἀ γάρ τι καὶ ἐμὲ ἔβαλε καὶ φιλοσόφων πεσόντα λόγων, ἀλλ' ἐπὶ τοῦτον ἐπέπτωκα, δοκεῖ μοι ἐκείνοις τοῖς ἐμπείροις ψυχὴν μάλα σκοπῷ τινι ἀπαλῷ προσεικέναι. ὀξεῖα γάρ, ὡς οἶμαι ἐγὼ θείου κέντρου τὰς φαρέτρας ποικίλας καὶ παντοδαπῶν λόγων, ἐμοὶ μὲν ἑκάστου ἐσοχα τοξεύσας. ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν σφόδρα τὰς νευρὰς ἐπὶ τέλους τεταμένοι καὶ ἐντονώτερον

cidit, ego quoq; passus sum. Longo enim tẽpore ad ipsum aspiciens, quasi delinitus atq; permulsus, deinde multa confusione atq; vertigine correptus, partim sudore manabã: partim loq; volẽs, destituebar viribus, ac retrò inhibebar: ipsaq; vox deficiebat me, neque lingua tã amplius officio seruiebat suo: postremò præ dubio atq; inopia agendi lacrymabar. Neq; enim summã dantaxat cutẽ perstrinxerat, aut fortuito aliquo leuiq; ictu oratio illa tetigerát me, sed altius, & omnino ad viuũ vsque plaga hæc pertenerat: Ac certò admodum scitéq; librato iactu emissa oratio, ipsum, si ita dicendũ est, animum intercidit. Si enim decet nonnihil & me iam philosophicos attingere sermones, ita equidẽ de hisce existimo. Videtur mihi animus hominis solertis & ingenioſi admodum similis esse scopo alicui tenero ac molli. Sagittarij aũt in hac vita multi, qui plenas quidẽ pharetras variis atq; omnis generis orationibus habent: cæterũ nõ omnes certò iaculãtur, ac destinata feriunt, sed alij ipsorum neruo minimùm intento,

ἀδυνάτῳ ἐπὶ πλεῖον καὶ ἀφιᾶσι. καὶ ἄλλοι μὲν οὐδὲ ἐφ' ὁδὸν, τὰ δὲ βέλη αὐτῶν ἐν μέσῳ τῷ σκοπῷ, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐσφοδρότατος ἐπιλαβόντα, καὶ παρορώσαντα ἀκριβῶς μόνον τοῦ τραύματος τὴν ψυχὴν ἀπολιπόν. ἄλλοι δὲ, πάλιν τέλος ἀπηυτίους. ὑπὸ γὰρ ἀδρανίας τινὸς καὶ ἀδυνάτου ἐπὶ ἀφικνεῖται τὰ βέλη αὐτοῖς ἄχρι πρὸς τοῦ σκοποῦ, ἀλλ' ἐκλυθέντα καταπίπτει μεσάκις ἐν μέσῳ τοῦ δρόμου. ἔνιοι δέ ποτε καὶ ἀφίκοντο, ἄκροις μὲν ἐπιλιχμῶντα ἄκμαις, βαθείας δὲ οὐκ ἐργάζεται πληγάς· ὑπὸ γὰρ ἐκ ἰσχυρᾶς ἐμβολῆς ἀπεσείσατο. ὅς τις δ' ἀγαθὸς τοξότης, καὶ τέτῳ ὅμοιος, πρῶτον μὲν ἀκριβῶς σκοπεῖ τὸν σκοπὸν, εἰ μὴ σφόδρα μαλακὸς, ἢ μὴ κρύστινος· καὶ βέλος γίνονται γὰρ καὶ κἀκεῖνοι σποδοί. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα ἴδῃ, τηνικαῦτα χρίσας τὸ βέλος, ὅτι ἐῷ, vehementiori impetu quàm satis est, telum emittũt: & apprehendunt quidem etiã istũ viam, sagittæ aũt ipsorum in scopo nõ manent, sed præ vehemẽtia ictus penetrantes ac transuolantes, pertusum modò atq; hiantem vulnere animum relinquere solent. Rursum aliis diuerso huic pacto euenit. Nam præ imbecillitate virium, & quòd laxiore neruo iaculantur, sagittæ ipsis ad scopũ vsq; non perueniunt: sed soluto impetu, sæpenumerò in medio cursu deficiunt ac decidunt. Quòd si verò interdum etiam scopũ contingunt, summum illum quidem & in superficie tantum perstringunt, altiorem autem plagam nequaquam infligunt. neque enim valido impulsu atque impetu emissæ fuerunt. At qui bonus iaculator est, atque huic nostro similis, principiò quidem diligenter circumspiciet scopum, ne nimis mollis, néve nimis solidus, & transmittendo telo durior sit. Sunt enim & scopi quidam, qui omnino ne vulnerari quidem possunt. Vbi autem hæc omnia perspecta habet, tum demùm tincta atq; infecta sagitta, non veneno,

ἐξ, καθάπερ τὰ Σκυθῶν, χρίονται, ὅτι ὀπῷ, καθάπερ τὰ Καφήτων, ἀκμὴν ἡμῖν ἀκλινῶ τι καὶ γλυκεῖ φαρμάκῳ ξυνιέναι, ἀτιτρώτως ἐπέρχεσθαι. τὸ δὲ ἐνεργὲς μάλα αὐτόθεν, καὶ ἁρμόττον ἅμα καὶ ἐπιτήδειον, μὴ σφαλερὸν, μηδὲ σφοδρὰ φαρμάκου ἀφίησιν, ὃ δὴ συνδιαμένον, ὅλῳ ἐμ κύκλῳ τῷ ψυχῇ περιέχεσθαι. καὶ τόδε μὴ λανθάνει, μὴ διαπαύσασι μεταξὺ ἀκούοντος, ὅπερ καὶ αὐτὸς ἔπασχον, ἐνέχεσθαι ἄρα τὸ φαρμάκου τῷ ψυχῇ συνειθισμένον. ἐπεὶ δ' οὖν μοι ἔδοξε αὐτὸν τὸ ἔπος ἐκεῖνο λέγειν, βάσκ' ἴθι, ἄνιξ τι φάος ἔσται ἐμοὶ γοῦν. ὥσπερ γὰρ οἱ τὰ Φρυγῶν αὐλὰ ἀκούοντες, ἅπαντες μαίνονται, ἀπ' ὀλίγου δὲ αὐτῶν ἕκαστος, οὐδὲν ἧττον μαίνεται ἢ πάντες, ὅτῳ δὴ καὶ φρένας ἀκόρεστον, ἅπαντες ἔνθεοι καὶ θαυματίαι ἀπίασιν,

venena, quemadmodum Scytharum sagittæ tinguntur: neque resina perinde vt Cretum: sed sensim mordicante pariter, & dulci pharmaco inuncta, verè iaculari solet. Illud autē quod iactum est, bene adeò & pro modo suo satis fortiter impulsum, eoq; penetrans, vt iam transiturū esse videatur, citrà tamē desinat, & manet pariter, & multum medicamenti illius de se emittit: quod videlicet dispersum, totum circumquaq; animum ambit, & complectitur. atq; hoc illud est, quo & oblectantur, & cum lachrymis inter audiendum emittunt. Quod & mihi accidit, paulatim ac tacitè medicamento illo animum mihi obeunte. Succurrebat igitur mihi Homericum illud ad ipsum dicere: Si iace, si qua viris per te noua lux oriatur. Quemadmodum enim qui Phrygium tibiam audiunt, non omnes insaniunt, sed quotquot ipsorum à Rhea corripiuntur, atq; id audito carmine, prioris affectus ac perturbationis reminiscuntur: ita & qui philosophos audiunt, non omnes attoniti ac sancij abeunt: sed

σιν, ἀπ' οἷς ἐκλῦ τι ἐν τῇ φύσει φιλοσοφίας συγγενίς. ὡς σεμνὰ, καὶ θαυμάσια καὶ θεά γε, ὦ ἑταῖρε, διελήλυθας, ἐκλελύθεις τε μοι ποιῆσαι ἀληθῶς, ἀμβροσίας, καὶ ἄνωθεν ἀκηκοέναι. ὥστε καὶ μεταξὺ σε λέγοντος ἔπαθόν τι ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ παυσαμένου ἄχθομαι, καὶ ἵνα μὴ κατὰ σε ἅπαξ τι πάθω, λέγε μοι. καὶ μὴ θαυμάσῃς. οἶδα γὰρ ὅτι καὶ οἱ πρὸς τῶν λυττώντων ὑπὸ τῶν λυσσώντων δηχθέντες, οὐκ αὐτοὶ μόνοι λυσσῶσιν, ἀλλὰ ἔχειν τινὰς ἐπιφέρει καὶ αὐτοῖ ἐν τῇ μανίᾳ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀφεῶσι καὶ αὐτοὶ ἐκφερεσθαι γίγνονται. συμμεταβαίνει γάρ τι ἐκ πάθους ἄρια τῷ δήγματι, καὶ πολυανθρωπία νόσος, καὶ πολλὰ γίγνεται τῆς μανίας ἀφορμή. ἐκοῦ καὶ αὐτὸς ἐμὲ ἐρᾷν ὁμολογεῖς; πάνυ μὲν οὖν καὶ πρὸ ὀλίγου τινὰ τῶν θεραπόντων ἐπινοῶν. τὸ τῆ

illi soli, quibus quasi fomes aliquis philosophiæ cognatus, iam antea natura insitus atq; innatus fuit. LV. Quam grauia & admiratione digna, atq; adeò diuina, ô amice, verbis cõmemorâsti? Multa & reuera ambrosia & loto saturatus, me non aduertente fuisti. Quare et interim dum ista dicis, nescio quid animo meo accidit: et nũc desinente atq; tacente te, mœrore affician. ac et tuo videlicet exẽplo dicã quoq;, sauciusq; sum. Neq; erũ mireris. nosti enim & illi qui à cambus rabiosis mordentur, non ipsi solum rabie corripiuntur, sed & si quos alios ipsi in ea insania eodem illo modo afficiunt ac læsdunt, etiam illos mente deiici, atq; in furorem verti solere. Nam simul cum morsu etiam affectionis istius quiddã in alium transfertur ac morbus ille fœcunditate quadam subinde alios atque alios de se procreat, hinc insaniæ istius omnino multiplex successio. PHIL. Itaq; etiam ipse nobis iam amare confiteris? LVC. Prorsus igitur: teq; iam etiam oro, vt communem aliquam medicinam nobis excogites atq; inuenias.

PHI. Et

τί νῦ ἄρα Τηλέφῳ ἀνάγκη ποιεῖν. ποῖον αὖ λέγεις τὸ πρᾶσσοντα ἰκέσθαι, ἔφθω παρακαλεῖν.

PHI. Ergo Telephi illud necesse erit facere. LV. Quòd nā illud dicis? PHI. *Vt ad eum à quo vulnerati fumus, redeamus, & ab illo medicinam petamus.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

NIgrinum Platonicum philosophum veluti specimē & exemplar proponit ijs, qui à vulgari strepitu, diuinarum & humanarum rerum contemplationi omnes suos conatus destinārūt Taxat deinde suorum temporū mores: Romanorum fastum, insolentiam & luxum subinde, non minus graphicè quàm eleganter describēs.

a VT verò grauis.] *Occasio dialogi, ab incessu & moribus philosophi.* *b* Ter beatus.] μακαρίζω. *c* Profectus in vrbem.] *Narratio, continens occasionem encomij.* *d* Quibus omnibus.] *Exordium à commendatione ipsius Nigrini, & à suauitate & vi orationis illius.* *e* Aedonas.] *hoc est, philomelas.* *f* Philosophiam laudaret.] *Improbitas nihil habet commune cum philosophia, multo minus improbi. Sic Plato in epistolis ad Archidorum:* τὸ δὲ βέβαιον καὶ πρὸς τὸ ὑγιὲς, τοῦτο ἐγὼ φημι εἶναι τὴν ἀληθινὴν φιλοσοφίαν. *Id est: Nam quod firmum est, ac fide dignum, adhæc minimè corruptum, hoc ego aio veram esse philosophiam.* *g* Videtur enim.] *Amplificatio à simili.* *h* Confide.] *Exordium à commendatione orationis, & eius effectis, quantum ad materiam sine subiectum attinet.* *i* Festinantem hortatis.] *Metaphora est, ducta ab his qui cursu certāt, quibus acclamatio solet addere velocitatem Sumpta ex illo Homeri Iliad. θ.*

Ἀτρεΐδη κύδιστε, τί μιν σὺ δὲ πάντα κελεύεις,

ἐπρώϊας. *Id est:* Quid me sponte mea properantem maxime Atrida Extimulas? *Eodem alludit Odyss. ω:*

ὡς ἐπὶ νῶϊν ἐπειγε παλαιὸν μεμαῶτε ἀέθλου. *Id est:* Iam dudum promptam, ac cupientem, his Pallada dictis

dictis Excitat. *Itaq; curretem incitamus, cùm ad id vocamus aliquem, ad quod suapte cupiditate fertur, ac propendet.* k Aculeum quendam.] *De Pericle hic versus ex Eupoli citatur.*

ἡ μὴν σὺ τῶν ῥητόρων τὸ κέντρον ἐγκατέλιπε
τοῖς ἀκροωμένοις. l Vereor ne interim.] *Exordium ab extenuatione suæ, referentis scilicet, personæ.* m Histrionibus.] *Histriones artifices, seu ludiones, qui personati in scenis fabulas agunt sic dicti à nomine* Hister, *quod Tuscо verbo ludionem significat, authoribus Livio sub principium l.b.7. Dec.1. & Valerio. Plutarch. prob'. 106. rem secus narrat. Scribit enim multos olim & bonos histriones ex Hetruria Romam venisse, & in his Histrum cæterorum fuisse excellentissimum, quo omnes deinde scenici, histriones appellati sunt.* n At verò cessо.] *Propositio* o Athenis.] *Athenarum encomium, & eorum qui ibi philosophantur.* p. Commorantur.] *Athenæ Attica urbs, quæ bellicis rebus & bonis artibus quòdam omnium fuit celeberrima. Tu lege Strabonem lib.8. & 9. Herod. lib. 1. 2. & 8. Plin. lib. 4. cap. 7. & lib. 35. cap. 14. Volaterranum lib. 38 cap. 8. Paralip. Lucianum nostrum in encomio Demosthenis, in principio. Archelaus primùm illam occupauit, grauiq; seruitio pressit. L. Sylla circumsessam magno labore expugnauit, & in antiquam libertatem restituit. Postremò tamen, quum Galli rebus exciderent Constantinopolitanis, Athenas diu obtinuerunt cum Peloponneso: quorum imperiо, dum in regnum transferretur Neapolitanum, ad manus Acciaiolorum Florentinorum sub Ioanna regina peruenit. Denique ad Turcas. Hodie verò Barbari corrupto vocabulo* Sethinæ *vocant.* q Sed si quis etiam veniret ad illos.] *A temperantia & honestate vitæ, & à doctrinæ effectu.* r Ex purpuratis.] *Doctrinæ confirmatio ab exemplo.* s Ei illorum hominum.] *Collatio, & intemperantiæ reprehensio maximè urbis Romæ, vt philosophos minimè conueniat:* t Cur autem infelix.] *Verba Tiresiæ sunt ad Vlyssem, ex Odyss. 12.*

u Quemadmodum Iupiter Hectorem.] *Allusit ad prouerbium* ἐξω βελῶν, *extra telorum iactum, quod est in tuto citraque periculum. Est autem apud Homerum Iliad. ξ:*

ἐκ βελέων, μήποτε σφι ἐπαϊξειε κλαγγῇ.

Extra

Extra tela, vti nequis vulnus forsitan addat
Ad vulnus. *Hoc proverbio vsus est Lucianus in Dial. Nept. & Cyclops, Veneris & Cupidinis.* Rursum in votis. *Sed in Bacho alio huic contrario.* x Ac me ipsum.] *Amplificatio cœptæ descriptionis, per distributionem.* y Licet autem philosophiam mirari.] *Consolatio, & effectus philosophiæ.* z Ridiculi sint.] *Quæ ridicula ac stulta.* A In humanitatem.] *adulatorum, & sectantium cœnas.* B Ego verò.] *Amplificatio adulatorum dementiæ, ab effectu & consequentia.* C Quòd si verò ex.] *Commemoratio ex contrario.* D At verò eos.] *Alia amplificatio, à personarum qualitate siue conditione.* E Quòd vel maximè.] *Descriptio simulatorum philosophorum.* F An' non inebriantur.] *Ab intemperantia.* G Qui pacta mercede philosophantur.] *Ab auaritia.* H Quoniam & ipse reuera.] *Redit ad Nigrinum, quẽ vt veri philosophi exemplum proponit. Et vt antè illius orationem, ita hic doctrinam & vitam eius commendat.*

I Monebat autem eos qui eum.] *Doctrina de bene agendo.* K Comburere eodem rogo secum.] *De funebribus cæremonijs, & earum irrisione, plura reperies in Luctu, & in Charonte contemplantium. Has funebres expiationes submouit Lycurgus, nec concessit, vt quicquã vnà cum cadauere sepeliretur. Nam aliæ nationes, si quid fuissent viuo charissimum, id mortuo addebant in sepulchro. damnosa semul ac ridicula superstitione, quasi mortui sentiant aliquid. Sed in puniceo amictu, & oleæ foliis ex æquo positos omnes sepeliri iussit.* L Quid in vita ab illis actum sit.] *Exitus respondere principijs.*

M Iam & præter casam incitati.] *Lucianus Erasmo respexisse visus est, ad hoc adagium Demiphonis Tarentiani in Phormione, Ita fugias ne præter casam, quo quidẽ admonemur, ne sic aliquid vitiũ fugiamus, vt in aliud maius incauti diuolemur.* N Solœcismũ vocabat hoc genus voluptatũ.] *Solœcismus per trãslationem latè accipitur, vt quicquid perperam fit, nec rectè nec ordine peragitur, dicitur solœcismus. De hac affatim apud eundem Lucian. de Saltatione scripsimus.*

O Momi illius.] *Aristoteles de Partibus animalium libro tertio, meminit Momi, qui naturã incusãrit, quòd bobus cornua*

in capite, ac non in armis potius addiderit: videlicet, quo vehementius possint ferire. Ad quod allusisse videtur idem Lucianus, quum in secundo Verarium narrationum libro scribit, se vidisse boues quosdam, quibus cornua insererentur in fronte quemadmodum reliquis, sed sub oculis. Iaq; ita visum esse Momo. P Tauri artificem deum.] *Neptunum. Fabula notissima est ex eiusdē Luciani Hermotimo de Sectis, quam cōpendio recenset. Is enim Momi dentem in tauro effigiendo non vitauit. Q* Ego verò hucusq;.] *Conclusio, qua, vt à principio, rursum cōmendat orationem à re & effectu. R* Ac certò admodū, sciteque] *Amplificatio effectus à simili & efficiente. S* Rhea corripiuntur.] *Matris deum sacerdotes haud obscurè innuit, qui audito Phrygio tibicine statim in furorem agantur: id quod aliis itidē hominibus vsu nō venit. Seneca epist. 109. Quidā ad magnificas voces excitantur, & transeunt in affectum dicentiū, alacres vultu & animo: nec aliter concitantur, quàm Phrygij solens tibicinis sono semiuiri, & ex imperio furentes. Per semiuiros, Gallos, matris deum sacerdotes, intelligit.*

ΔΙΚΗ ΦΩΝΗ. *IVDICIVM VOcale tum.*

Martino Bolero interprete.

ARGVMENTVM.

Est autē lusus valde festiuus atq; elegans, ad exemplū iudicialis actionis cōpositus. Quæritur enim σύγκρισις de vi et iniuria Ἰαύῳ, quem ab eo pluribus dictionibus spolietur, et quasi de sua possessione deijciat. Exordio benevolētiā captat simulatione modestiæ, & excusando necessitatē suā. Deinde per translationē ad ἠθος venit, nullā literarū suo loco & ordine mouendā esse. Hinc iudicibus admonitis, vt pro officio suo agant, & cæterarū ordinē atq; dignitatem cuiusq; cōseruent: narrationē subiungit, quę cōfirmationē causę continet. Hanc postea longa primùm enumeratione aliorum damnorum eidem sibi illatorū amplificat. deinde etiā collatione modestiæ suę, & illius petulātiæ tū erga se, tū erga cæteros etiā hominēs, quā idem etiam hominibus inuisum ac detestabile sit docet

a IMPE-

ΕΠΙ ΑΡΧΟΝΤΟΣ Ἀριστάρχου Φαληρέως, Πυανεψιῶνος ὀγδόῃ ἱσταμένῳ, γέγραφε δὲ ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ ἐπὶ τοῦ ἱππαντίδος πρυτανεύοντος, Βίων εἶπε, ἐπὶ τοῖς ἑπτὰ φωνήεσι, καὶ ἁρπαγῆς, καὶ ἁρπαγάς λέγων πάντων τῶν εἰς τὸ ΑΠΟ φερομένων.

a IMPERANTE Aristarcho Phalereo, septima Octobris, actione instituit σίγμᾳ b aduersus τοῦ, constitutis ciudicibus septem vocalibus, de vi & d rapina, e spoliari se dicens omnibus illis vocibus quæ duplici τοῦ proferri solent.

ΜΕχρι μὲν, ὦ φωνήεντα δικασταὶ ἐλάγχανε δικάζομαι τούτοις τοῖς ἔτεσι, καὶ λαγχανόμενός τοῖς ἐμοῖς, καὶ καταφρονῶ ἔνια μὲ δεῖ, ἃ βαρέως ἔφερον τὸν διάβολον, καὶ παρῄνουν ἔνια τῶν λεγομένων διὰ τὴν μετριότητα, ἵνα μὲν φυλάττουσά σε πρός τι ὑμᾶς, καὶ τὰς ἄλλας συλλαβάς. ἐπεὶ δὲ ἐλθοῦσα ἥκει σωτηρία, καὶ ἀνοίας, ὥστε ἐφ' οἷς ἠνεχόμην πολλάκις ἐν ἀγανακτῶ, κἄτι καὶ πλέον κοσμιάζεται, ἀναγκαίως αὐτὸ νῦν ποιῶ νῦν παρὰ ταῖς ἀμφοτέραις ἀλόγοις ὑμῖν. ἀλλ' ἃ μὲν πρόσθεν ἐσιώπων τῆς ἀφθονίας ἕνεκα ἐπέχειτε τῆς ἐμαυτοῦ.

HActenus f quidem, ô Iudices Vocales, non admodũ graui initus ria affectus ab hoc τοῦ, quòd meis rebus abutebatur, & inde auferebat vnde minimè conueniebat, quod quidè dãnũ nõ grauiter tuli: nonnulla etiã quæ dicebãtur, audiuisse me dissimulabam, propter modestiam, quã vos ipsi nostis me seruare cùm erga vos, tum erga alias syllabas. Postquã verò ad tãtam auaritiam & amentiam peruenit, vt non modò non sit contentũ ijs quæ ego sæpe dissimulaui, verum iam maiorem vim inferat, ipsa me necessitas cogit vt accusem ipsum apud vos, qui vtrumq; nostrũm nouistis. g Non autem exiguus metus propter istam miseriam me inuasit.

Nam

δὲ γὰρ προσπραγμόνοις ἀεί τι μεῖζον προσθεὶς, ἄρδην με τῆς οἰκείας ἀφελίξει χώρας, ὡς ὀλίγον μὲν ἡσυχίαν ἀγαγόντα, μηδὲν γράμμασιν ἀσχημονῆσαι, ἐᾶσον δὲ λαθεῖν ἐμὲ φόβε. Δίκαιον οὖν ἐστὶ καὶ ὑμᾶς, οἳ δικάζετε νῦν, ἀπὸ τῆς τοιαύτης γράμματος πέρας ἔχειν ἴσα φυλακῆς. εἰ γὰρ ἐξεῖναι τοῖς βουλομένοις ἐφ' ἑαυτὰ τάξεως ἐκ ἀκοσμίαν βιάζεσθαι, μὴ τοῦτο ἐπιτρέψετε ὑμᾶς, ὃν χωρὶς ἄδικόν τι γράφεσθαι, ἐχ ὁρῶ τίνα τρόπον ἂν σωτάξεις τὰ νόμιμα, ἐφ' οἷς ἐτάχθη τὰ κατ' ἀρχάς, ἴσεσιν. ἀλλ' οὔτε ὑμᾶς οἶμαι ποτὲ ἐς τοσοῦτον ἀμελείας τινὶ παροράσωσι ἥξειν, ὥστε ἐπιτρέψαι τινὰ μὲν δίκαια οὕτω ἐᾶσαι διαφθείσειν ἢ ἀγῶνα ὑμῖν, ἐμοὶ παραλιπεῖν δὲν ἀδίκημάτων. ἐκ ἔβη μὴ τῶν ἄλλων ἐνεκόπησαν τότε ἂν τόλμαι, τοὺς ἀρξαμένων παρανομεῖν, μὴ ὀκ ἂν ἐπολέμει μοι νῦν ὧδ' λάμβδα ὧδ' ῥῶ, ὅμως

Nam cum prioribus iniurijs maiores semper addat, prorsus me è domestica sede expellet, ita vt parùm iam absit, dum ego ista dissimulo, quin ne inter literas quidem amplius numerer, & in simili quodam verser metu. [h] *Est itaque æquũ, non modò vos iudices, sed omnes etiam reliquas literas huius doli curã gerere. Nam si, vt libet, vnicuique licebit è suo ordine in alium violenter irrumpere: idq; vos, sine quibus nihil omnino scribitur, permiseritis: non video quomodo sua quique ordines iura, iuxta quæ à principiò constituti sunt, tuebuntur. Sed non existimo vos vnquã ad tantã incuriã vel negligentiã peruẽturos, vt ea feratis, quæ cum æquo & iure pugnant. Et vt vos certamen omiseritis, tamen mihi, qui iniuria affectus sum, negligendum non erit.* [i] *Atq; vtinam aliarum quoque literarum audacia ab initio statim cùm cœperunt contra leges delinquere, esset repressa. nec enim ligitaret ad hunc vsq; diem λάμβδα cũ ῥῶ disceptans*

ἀμφισβητῶν περὶ τῆς διαφορᾶς, ἢ διαφαλαίας. οὔτε τὸ γάμμα τῷ κάππα διηγωνίσατο, οὐδὲ χεῖρας μικρὸν ἄφρακτος ἐμάχετο ἐν τῷ διαλόγῳ περὶ γραφάων. ἐπίσαυτο δὲ οὐδὲ τὸ λάμβδα μαχόμενον, τὸ μόγις ἁρμαρύθμου αὐτῷ, καὶ μάλιστα παρακαλοῦσα, καὶ τὰ λοιπὰ δὲ ἄρθρα συγχύσεως ἄρχειν παρώμνυ. καλὸν γὰρ ἦν αὐτοῖς μένειν ἐφ' οἷς ἐτύγχανε τάξεως. τὸ γὰρ ὑπερβαίνειν ἀμηχάνου δὲ τὸ λοιπόν. καὶ ὅτι πρῶτος ὑμῖν τοὺς νόμους τούτους διατυπώσας, ἔστι Κάδμος ὁ νησιώτης, ἔστι Παλαμήδης ὁ Ναυπλίου, καὶ Σιμωνίδης ἴσως τοῖς σοφίσμασι τούτῳ μεμιμήσατο ταύτῃ, ἐν τῇ τάξει μόνον. διὸ δὴ καὶ προσήκατε βιβλιοφύλακα, Δίφθερον δὲ πρῶτον ἔσαι, ἢ Δέλτερον, ἀπὸ τοῦ πολίτου, ἃς ἕκαστον ὑμῶν ἔχει, καὶ φανάμενος σωθέντος. καὶ ὑμῖν μὲν, ὦ δικασταὶ, πλὴν μείζω δικάζουσι τιμὴν, ὅτι

disceptans de voce διφθερα & διαφαλαία. Neq; etiam τῷ γάμμα esset cum κάππα certamen: neq; tam sæpe ad manus prope venissent in fullonia; de dictionibus γραφάω & γράφω disceptantes. Quin cessasset etiã hoc γάμμα cũ λάμβδα cõtendere, dictionem μόγις illi surripiens; imò sufferrant. Adeoq; reliquæ itẽ literæ quieuissent sedi tiones mouere cõtra leges. Est enim pulchrum, vnamquamq; literam in eo ordine quẽ primũ sortita est, manere: transcendere verò eò quò non oportet, eius est qui ius & æquum soluit. Et qui primus vobis has leges finxit & formauit, siue Cadmus fuerit ille insularis, siue Palamedes Nauplij filius (quanquã nonnulli hanc prudentiam Simonidi tribuant) non ordinem tantũ, per quem sua quibusq; literis præsidentiæ dignitas firmiter permanet, definierunt: videlicet quæ debeat esse prima, quæ secunda: sed qualis esset etiã & virtutes quas habent singulæ nostrum, constituerunt. Et vos quidem, ô iudices, honore affecerunt præcipuo,

propterea

ὅτι καθ' αὗ]α ἁμάσθι φθίγγε-
σθαι, ἀμιφώνοις ἢ τῶ ἡμιξέσι,
ὅτι πεσθήκης ἀς]ὸ ἀκουσθῶσι
ἀβ]αι. πασᾶν ἢ ἰσχάτων ἐνόμι-
σαν ἔχειν μοῖραν ἔνια τ πάν-
]ων, οἷς ὀδὶ φωνὴ πρόσκει. καθ'
αὐτὰ ἢ οὐ]ὲ φωνήεντα φυ-
λάττειν ἔοικε τὸς νόμους τ]ῶν.
τὸ ἢ Τ τ]ὸ (ὃ γὰρ ἔχω αὖ]ὸ λέ-
γειν ὀνομάσαι βάρβα]ι, ἢ ᾧ κα-
λᾶται, ὁ μὰ τὸς θεὸς, ἃ μὴ ἐξ
ὑμῶν δύο σωῦλλαβον ἀγαθοί, ἢ
καθεκνί]ᾳ ὀραθῶσα,]ό,]ι ἄλ-
φα, ἢ]ὸ υ, ἐκ ἂν ἀκάθημάνον)
ἔδ οὐ]όλμυσεν ἀδικᾶν μι-
πλεῖν τ πόπο]ι βιασαμένων,
ὀνομάτων μι ἢ ῥημά]ων ἀπο-
λέσαι πα]ρῴων, ἰκδιῶξαι ἢ ὁμᾶ
συσδίσμων ἅμα καὶ προδίκ-
ασιν, ὡς μηκίτι φέραν τῶν
ἄκροπον πλουσιξίάν. ὅθεν ἢ
καὶ ἀπό τινων ἀρξάμενον, ὥσ-
περ λέγων. ἐπειδὴ μὲν γοῦν
Κυβέλῳ (τὸ δὲ ὅτι πολύ-
χνιον ἐκ ἀγνῶς, ἄποικον, ὡς ἐ-
πίσης λόγ, ἀθηναίων) ἐπη-
δόμην ἢ τὸ ὑράτιστον ῥᾷ,

*propterea quòd vestro mā-
te poteſtis ſonum efficere.
¶ Semuocales verò ſecundò
loco dignati ſunt, eo quòd
ſine veſtro acceſſu exaudiri
nequeunt. Ex omnibus etiam
literis, quibuſdā omnium po-
ſtremū locū decreuerunt, mu-
tis ſcilicet & voce tarētibus.
Has itaq; leges per vos voca-
les conſeruari decet. r Hoc
verò tauū (neq; enim poſſum
ipſum turpiori nomine ap-
pellare, q̄ quo nominari ſo-
let per deos) niſi duæ quædā
s bonæ ex vobis & aſpectu
decenti, ἄλφα ſcilicet & ὖψι-
λὸν, ſe illi cōiunxiſſēt, t ne au
diretur quidē ſolū. u Hoc, in-
quā, mihi maiorē vim quàm
vllæ vnquam literæ, inferre
auſum eſt. Nā nominibus &
verbis patrijs me extrudere,
præterea ex ipſis etiā coniun-
ctionibus & præpoſitionibus
bus expellere tentas, adeò vt
iſtam x immodicam auarie
tiam porrò ferre nequeam.*

Y *Verùm iam tēpus eſt dicere, vn-
de & à quibus res initium ſumpſerit. Peregrinabar aliquandò
in Cybelo (id oppidulū eſt non iniucundū, colonia, ſicuti fer-
tur, Athenienſium) adducebam verò mecum fortiſſimum ꝓē,*

ex vicis

φέτεσωρ τὸ βίλλισωρ. καταγνόμενον παρὰ λωμαδίων τινὶ ποιητῇ, Λυσίμαχον καλῶ, Βοιώτιον μὲν, ὡς ἐφαίνετο, τὸ γένος δ' ἀνειλημμένον, ἀφ' μίσους δ' ἀξιουμένου λίγιδων τῶν ἀστικῶν. παρὰ τούτου δὴ ὧν ἐγὼ τοῦτο τοὔνομα ἐφόρουν. μίγνυμι δ' ἐγὼ ὀλίγοις ἐνιαύτεσι τριακοσίοις δραχμάς. ἐπιτρέπω μὲν τῷ πεπιστευμένῳ μοι, συνήθης ὢν αὐτοῦ πάμπολυ χρόνον. ἔτι δὲ τίμιον καὶ τὰ ὅμοια ἐνισκώπτειν. ἴδιον τοῦτο λίγυρ. καὶ οἷσιν ὧν μοι τὸ ἄστομα, καὶ ὁ σκυτοτόμος ἐκεῖνος ἐν ἀγορᾷ ἐν τούτῳ ἀρξάμενος ἐτόλμησεν βαυλίτρον ἀντ' ἐμοῦ καὶ βάτταλον, καὶ τρίπλαν, ἔτα ἅπαντα φυσιάσας, καὶ βασίλιπλαν ὁσημάξας, ὁ μιαρὸς ἐνὶ ζώνῃ ἀγανακτῶ. καὶ τίμιος μὲν, ἀλλὰ μὴ ὧν χρόνῳ καὶ τὰ σῦκα τοῦτα τις ὀνομάσῃ. λέγω μοι νὴ Δία ἀθυμοῦντι καὶ μι-

ex vicinis meis optimum. Diuertebam verò ad Comicum quendá poëtam, huic nomen erat Lysimacho: & à maioribus, quantùm apparebat, genere erat Bœotius: sed tamen de se dici volebat, quòd in media Attica natus esset. Apud hunc hospitè ego huius τοῦ Α quaritiam deprehendi. Equidem cũ hactenus paucis quibusdam manus intulisset, docẽdo Β τριπλάκουσα, priuans me meis cognatis, existimabam eam esse consuetudinem C literarum, quæ vnà mecum essent educatæ. Præterea cùm D τίμιον & simules quasdam voces mihi detraxisset, diceretq; eas esse suas, audiebam patienter, nec vehementer admodum me ea res mordebat: verùm cùm ab eis initium sumpsisset, atque postea assumeret etiam dicere βαυλίτρον & βάττυμα, & Β πίτταν: deinceps abiecto omnì pudore, Βασίλιπλαν quoq; nominare: haud leuiter sum cõmotus, & ira accensus, timens ne quis temporis successu etiã σῦκα τοῦτα appellet. Oro autem vos per Iouem, vt mihi indignanti,

& F iusta

καὶ μεμονωμένῳ τῶν βοηθησόντων, συγγνωστὴ τῆς δικαίας ὀργῆς. οὐ γὰρ περὶ τὰ μικρὰ καὶ τὰ τυχόντα ἐστὶν ὁ κίνδυνος, ἀφαιρουμένῳ τῶν συνήθων καὶ συνεσχολακότων μοι γραμμάτων. κίσσαν μὲν λάλον ὄρνεον, ἐκ μέσων ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν κόλπων ἁρπάσαν, κίτταν ὠνόμασεν. ἀφείλετο δέ μου φάσσαν, ἅμα νήσσαις τε, καὶ κοσσύφοις, ἀπαγορεύοντος Ἀριστάρχου. περιέσπασε δὲ καὶ μελισσῶν οὐκ ὀλίγας. ἐπ' Ἀττικὴν δὲ ἦλθε, καὶ ἐκ μέσης αὐτῆς ἀνήρπασεν ἀνόμως Ὑμηττὸν, ὁρώντων ὑμῶν, καὶ τῶν ἄλλων συλλαβῶν, ἀλλὰ τί λέγω ταῦτα; Θεσσαλίας με ἐξέβαλεν ὅλης, Θετταλίαν ἀξιοῦν λέγειν, καὶ πᾶσαν ἀποκεκλεισμένον τὴν θάλασσαν, οὐδὲ τῶν ἐν κήποις φεισάμενον σεύτλων, ὡς τὸ δὴ λεγόμενον, μηδὲ πάσσαλόν μοι καταλιπεῖν. ὅτι δὲ ἀνεξίκακόν εἰμι γράμμα, μαρτυρεῖτέ μοι καὶ αὐτοὶ, μηδέποτε ἐγκαλέσαντι τῷ ζῆτα, σμά=

& F iusta ira commoto, præterea omni ope & auxilio destituto, ignoscatis. Neque enim paruum hoc aut leue est periculum in quo versor, cum præterquam quòd assuetis & familiaribus literis me spoliauit; etiam κίσσαν, id est, picam, auem meam loquacissimam, ex medio sinu, vt dici solet, abreptam, κίτταν appellauit. Quin & φάσσαν, id est, palumbum, vnà cum νήσσαις, id est, anatibus, & κοσσύφοις, id est, merulis, G abstulerat, H interdicente Aristarcho. Eripuit etiam non paucas apes. In Atticam verò veniens, ex media illa regione I ὑμηττὸν præter ius rapuit: idque vobis ipsis & alijs quibusdam syllabis videntibus. Verum quid ego ista commemoro, cum me tota K Thessalia expulerit, velitque eam Thettaliam dicere? Tota insuper mari sum exclusus. Neque à betis hortensibus sibi temperat, vt iam, quod dici solet, ne paxillus quidem mihi reliquus sit. L Quòd verò litera sim quæ nulli nocere studeam, vos ipsi mihi testes estis. Neque enim vnquam accusaui literam ζῆτα, quæ

σμάραγδον ἀφῃρπάσαντι, καὶ πᾶσαν ἀφῃρημένῳ τὴν σμύρναν, μηδὲ τῷ ξῦν, πᾶσαν παραβάντι συνθήκην, καὶ τὴν συγγραφὴν τῷ διὸς τῷ ἰχνηλάτῃ Θουκυδίδῃ σύμμαχον. ξῦν μὲν γὰρ τοῦτό μοι ῥᾳδίως ἐποίησαν συγγνώμην, καὶ παρ' ἐμοῦ φιλώσαντί μοι τὰς μυρρίνας, καὶ πᾶσαν τὴν μοῦσαν μελαγχολίας ἐπὶ κόρῃ καὶ γῶ μὲν τοιοῦτον τὸ κεφάλαιον σκυπῶν, ὡς φύσει βίαιον καὶ πρὸς τὰ λοιπά. ὅτι δὲ ἐκ τῶν ἄκρων ἀπέσχισμαι γραμμάτων, ἀπὸ καὶ τὸ δίλτα, καὶ τὸ θῆτα, καὶ τὸ ξῖτα, μικροῦ δεῖν πάντα ἀφίκοντο τὰ στοιχεῖα, αὐξάνοιτο δὲ τὰ ἐλλιπῆ γράμματα. ἀκούσατε φωνήεντα διπλᾶ, τὸ μὲν δίλτον, ἀφειλετό μοι τὸν ἐνδιλίχαν, ἐγκαλίχαν ἀξιοῦν λέγεσθαι παρὰ πάντας τοὺς νόμους τῶν θῆτα λέγοντος, καὶ τὴν λιφαρὰν τὰς τρίχας τίλοντος ἐκεῖνο ἢ λοιδορεῖσθαι ἐστι, ῥᾴδιον τῶν ξῦλα τὸ συρίσαν, καὶ σαλ-

quae mihi σμάραγδον abstulit, & totã M σμύρναν surripuit. Nec ipso etiã ξῦν omnia fœdera & pacta rumpenti, litem intendi, ipso etiã Thucydide opem illi ferente. Etenim vicino meo ἐῷ venia danda, quòd morbo affectum sit, & meas apud se μυρρίνας. id est, myrtus, plantárit: & quòd melancholiæ malo laborans, me in faciem percusserit. Et talis quidem litera sum ego. Hoc verò tam quàm sit natura violentum aduersus reliquas omnes literas, & quàm à nullis omnino abstinuerit, consideremus. Sed & δίλτα & θῆτα & ξῖτα, & propè omnia literarum elementa iniuria affecit. Accerse mihi N læsas literas. Auditis, O vocales iudices, P ipsum δίλτα dicere: Surripuit mihi meam ἐνδιλίχαν; pro qua vult vt dicatur ἐγκαλίχαν: quod sanè contrarium est omnibus legibus. Auditis vociferari θῆτα, & Q capiti capillos euellere, eo quòd priuatum est cucurbita. Auditis ipsum etiam ξῖτα suis vocibus συρίσαν

καὶ σαπίζαν, ὡς μηκέτ' αὐτῷ ἐξεῖναι μηδὲ γρύζαν. τίς ἂν ἐτέρων ἀνάσχοιτο; ἢ τίς ἐξαρκέσει δίκη πρὸς τὸ πονηρότατον τετὶ θαῦμα; ἢ ἄρα καὶ τὸ ὁμόφυλον τῶν στοιχείων μόνον ἀδικᾷ γνώ, ἀλλ' ἤδη καὶ πρὸς τὸ ἀνθρώπειον μεταβέβηκε, τοῦτο τὸν τρόπον. ὁ θεὸς ἐπιτρέπει γε αὐτὸς κατ' αὐτὸ φέρεσθαι τὰς γλώττας. μᾶλλον δέ, ὦ δίκαι· καὶ μεταξὺ γάρ μοι πάλιν τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα ἀνέμνησε· νῦν δ' γλῶτται, ὅτι καὶ ταύτης μου τὸ μέρος ἀπέκοψε, καὶ γλῶτταν ποιεῖ τὴν γλῶτταν, ὦ γλῶτται ἀληθῶς νόσημα. ἀλλὰ μεταβάλλομαι πάλιν ἐκεῖνο, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναγορεύσω, ἵνα μὴ ἐς αὐτὸν πλημμελῶ. δισμοῖς γάρ τισι σφᾶς αὐτοὺς καὶ σπαράττειν αὐτῶν τὸ φωνῆεν ἐπιχειρεῖ· καὶ ὁ μέν τι καλὸν ἴδοι, καλὸν εἰπεῖν βούλεται· καὶ ἢ παράσημόν, καλὸν εἶναι αὐτὸς ἀναγκάζει, ὡς ἅπασι προσῆν ἔχειν ἀξιοῖ. πάλιν ἕτερον πρὸς πλήμμελον ἐσκέμμεται, τὸ

σαπίζαν *spoliatum esse: adeò vt ne* γρύζαν *quidem, id est, mutire, illi porrò liceat. Quis ista, quæso, ferat? aut quæ pœna satis magna erit tam scelesto? Verùm hoc non tantùm cognatis sibi elementorum genus lædit, sed iam ad homines etiã ipsos de moribus se contulit. Neq; enim permittit* R *vt rectà ferantur linguis. Imò verò, iudices interim enim res humanæ rursus me admonuerunt* γλῶσσης, *id est, linguæ. nã expulsum me hac quoque parte,* γλῶτταν *facit* γλῶτταν. *O' reuera linguæ* S *pernicios⁹ morsus⁹! Verùm rursum me conferam ad illud quod cœperam, atq; homines defendam in ijs* T *in quibus aduersus eos delinquit. Nã conatur illorum voces quibusdam vinculis constringere & discerpere, ita vt si quis pulchrum quidpiam videns, id* καλὸν *appellare velit, hoc* καῦ *statim irruens,* καλὸν *ipsum dicere cogit. adeò cupit in omnib.* V *præsidentiã obtinere. Rursum alius quispiã dicit* X περὶ πλήμμελος, *id est,*

τὸ Κ) τηλεμον γὰρ ἦν ἀληθῶς τηλεμα κεκοίνηκε τὸ λεῖμμα. καὶ ὁ μόνον γε τοὺς τυχόντας ἀδικεῖ, ἀλλ' ἤδη καὶ τοῦ μεγάλου βασιλῆ, ὃ καὶ γλῶ καὶ θαλάσσαν ἐξω φασί, καὶ τὴν αὐτοφόνων ἐκεῖνα, τὸ δὴ καὶ τότε ἐκίνδυνεν, καὶ ἐῤῥομένον τὸν ὄντα, τύραννόν τινα ἐπιφανῆ. ὅτω μὲν οὖν ὅδε ἦν ἐς φονικὰ ἀνθρώπους ἀδικεῖ, ἱερὰ δὲ πῶς κλάσειν ἂν ὄφελον, καὶ τὰ αὐτὰ τύχη ἀδίκηται, καὶ λάθρα ἐλαφρότατα πολλάκις, ὅτι τὸ τραῦς ἐς τὸ τῶν τυχόντων γράμμα παρήγαγε. ὧδε δὲ τέτταρσί φασι τὰς τυράννους ἀκούειν θανατᾶν καὶ μιμεῖσθαι ἀπὸ τοῦ πλάσμα, ἔπειτα σχήματι διὰ τοῦτο ξύλα τιλτήναντας ἀνθρώπους ἀνασκολοπίσαι ἐπ' αὐτὰ ἐκ δὲ τούτου, καὶ ὧδε τυχήματι ὧδε πονηρῷ τὸν πονηρὸν ἐπονομίαν εὑρεῖν. τίδαι δὲ ἀπάντων ἕνεκα, πόσον θανάτων τὸ τοῦ ἄξιον ἔσται τεμεῖν; ἐγὼ μὲν δὴ οἶμαι ἅπασι τὸ μόνον ἐς τὸν τοῦ τιμωρίαν πολάσεσθαι, τὸ

id est, de palmite: hoc verò, (est enim τευτα τηλεμον, id est, miserũ) τηλεμα facit, quod erat λεῖμμα. Et quidem non plebeios tantũ homines iniuria afficit, sed iam etiam magno illi regi, cui fama est ipsam terrã & mare cessisse, atq; ἐ naturas suas reliquisse, insidias tendit, & ex ipso, cùm α ἐῤῥ & sit, τύραννόν quendam efficit. Atq; in hunc modum vocem hominum lædit. Quomodo verò re ipsa & opere eosdem ledat, audite. Plorãt homines, atq; suæ fortunæ vices deflent, atq; ipsum sæpe Cadmũ execrãtur, quod ταῦ in literarũ genus induxerit. β Aiunt enim tyrannos γ eius literæ corpus secutos, atq; figuram imitatos, postea simili figura ligna fabricasse, in quibus homines suspendant: atque ex hoc huic tam perniciosæ fabricæ & pessimum nomen obuenisse. Propter ista omnia quot mortibus ipsum ταῦ dignum esse iudicatis? Ego quidem existimo, meritò hoc solum ad supplicium ipsius ταῦ relinqui

τὸ τῷ σχήματι τῶν αὐτὸ τοῦτο λίκλω ἐπισχεῖν, ὃ δὲ σταυρὸς ἐστὶν, ἀπὸ τούτου μὲν ἐσταυρῶσθαι, ἀπὸ δὲ ἀνθρώπων ὄνομα λάβοντα.

vt pœnam in sua illa figura sustineat, propterea quòd crux ab ipso fabricata est, & ab eo nomen illi homines imposuerint.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

LVcianus hîc ludens inducit σῖγμα ad disquisitionem ταῦ vocans ac coarguens, quòd furatibam exerceret ac aliena violenter invaderet. Apud Atticos & Dores frequenter ac ex plerisque dictionibus ejectum, in suum locum ταῦ se nullis comitijs suffecerit, Objicit insuper, & vinculis quibusdam vocem humanam intorqueat, ac dilacerare conetur. Exhibet enim vt cæteræ mutæ ori nonnihil inter pronunciandum negotij. Concludit tandem ipsum ταῦ videri dignum, quod in id cōtoleretur, quòd ipsius exprimeret figura. Tau autem litera longa & suspendiosorum imago crucem efficit Tum σαύρας pet ταῦ furcam & patibulum designari probant Grammatici.

a IMPERANTE Aristarcho.] *Actio intentatur apud indices vocales imperante Aristarcho Phalereo grammatico; quì tantum sibi in Homeri pœmate permisit, vt versus quos vellet, velut suppositititios partus, ab Homeri familia submoueret. Vide etiam hodie Aristarchos vocamus alienorum scriptorum censores. Ouid. de Ponto:*

Cuttigere at res est tantò magis ardua, quantò
Magnus Aristarcho maior Homerus erat.

b Aduersus ταῦ.] *in iudicium vocauit, quòd multarum literarum locū occuparet. Contendit enim cū ταῦ, quòd multis in dictionibus pro σῖγμα ponatur.* c Iudicibus.] *vindicibus & inducio præsidentibus ad clepsydram.* d Rapina.] *peculatu.* e Dicens spoliari se.] *Quærens se inde perpetuò exturbari vbi ταῦ geminatum scriberetur.* f Hactenus.] *Exordium à simulatione modestiæ, & excusatione necessitatis.* g Non autē exiguus metus.] *Amplificatio à futuro periculo. Nam prorsus*

τὸ τῷ σχήματι τῷ αὐτοῦ τὴν ξύλων ἀποσχῆμ, ὃ δὴ σταυρὸν ..., ὑπὸ τούτου μὲν ἐδημιουργήθη, ὑπὸ δὲ ἀνθρώπων ὀνομάζεται.

et pænam in sua illa figura sustineat, propterea quòd crux ab ipso fabricata est, & ab eo nomen illi homines imposuerint.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

LVcianus hic ludens inducit σῖγμα ad disquisitionem ταῦ vocans ac coarguens, quòd furatinam exerceret ac aliena violenter inuaderet. Apud Atticos & Dores frequenter ac ex plerisque dictionibus ejectum, in suum locum ταῦ se nullis comitijs suffecerit. Obijcit insuper, quod vinculis quibusdam voceæ humanam intorqueat, ac dilacerare conetur. Exhibet enim vt cæteræ mutæ crimen nihil inter pronunciandum negotij. Concludit tandem ipsum ταῦ videri dignum, quod in id cōtolleretur, quod ipsius exprimeret figura. T autem litera longa & [illegible] diosorum imago crucem efficit. Tum σαυρὸν per ταῦ [illegible] cam & paxillum designari probant Grammatici.

a IMPERANTE Aristarcho.] Actio intentatur apud iudices vocales imperante Aristarcho Phalereo grammatico, qui tantum sibi in Homeri pœmate permisit, vt versus quos vellet, velut suppositios partus, ab Homeri familia submoueret. Vnde etiam hodie Aristarchos vocamus alienorum scriptorum censores. Ouid. de Ponto:

> Corrigere at res est tantò magis ardua, quantò
> Magnus Aristarcho maior Homerus erat.

b Aduersus ταῦ.] in iudicium vocauit, quòd multarum literarum locū occuparet. contendit enim cū ταῦ, quod multis in dictionibus pro σῖγμα ponitur. c Iudicibus.] vindicibus & iudicio præsidentibus ad clepsydram. d Rapina] peculatu. e Dicens spoliari se.] Quærens se inde perpetuò exturbari vbi ταῦ geminatum scriberetur. f Hactenus.] Exordium à simulatione modestiæ, & excusatione necessitatis. g Non autē exiguus metus.] Amplificatio à futuro periculo. Nam propter

[illegible] ingens timor me habet, ne ijs contumelijs allidar omni[illegible] opprimar, eq. literarum albo penitùs explodar. h Est [illegible] quum.] A translatione. Par est publicæ securitatis [illegible] tabere. i Atqui vetinā aliarū.] Exemplū damni antea [illegible] tranquillati. k De voce.] σίος γέας.] τοῖς ἐπιστήμοσι [illegible] ille pumice & re ad exterendos expoliendosq; libros apta. l [illegible]] i. capitis dolore. Attici vocant κεφαλαργίαν. m Ad manus venissent.] manus conseruissent. n Est e[illegible] pulchritu] Locus communis. Satius enim est cuiq; intra [illegible] tenuā suā se cōtinere, quàm transilire metas, intra [illegible] solucre. o Cadmus Insularis.] Phœnix, fertur [illegible] hominibus ingenij acumine præcelluisse, vt qui & se[illegible] primus omnium in Græcam è Phœnica attulerit [illegible] Troiano bello quattuor adiecit ξ. θ. φ. χ. & totidem Simoni[illegible] medicus ζ. η. ψ. ω. p. Et vos quidem, ô iudices.] [illegible] caeteris omnibus antecellunt. Semiuocales.] [illegible] incipientes, vocē per se plenā efficere nō possunt [illegible] quòd in se ipsas desinant. Sic haud multa ope subnixæ [illegible] r Hoc verò ταῦ.] Propositio. Dicitur enim [illegible] crux, & suspendiosorum imago. s Bonæ ex vobis [illegible] decenti] Insignes, egregiæ, eximiæ. t Ne audire [illegible] quidem potuisset. u Hoc, inquam, mihi [illegible] vim.] Me longè præ cæteris ausum est offendere. x Immodicam auaritiam] tantā iniuriarū. y Iam tē[illegible] dicere.] Narratio continens causæ confirmationē. Iam [illegible] vt à quibusuā exordiar. z Sed tamen de se [illegible]] Sed quis ob dicendi elegantia è media Attica di[illegible] A Auaritiam deprehēdi.] primum arrogantiam & [illegible] B πεπαρῴνηκε.] Aristoph. pro παρῴνηκε. i. [illegible] C Literarū.] coalitarū. & quæ vnà mecū essent [illegible] D πήμερον.] Atticè pro σήμερον i. hodie, ex τῆ articulo [illegible] Aristoph in Pluto. E Iniusta ira commoto.] Amplificatio confirmationis, à [illegible] iniuriæ, quā præcedentium enumeratione amplifi[illegible] G Abstulerat.] Interceperat. H Interdicente.] Re-

claman-

clamante. I Ὑμηττίου.] *Hymettum florentissimum ac mellitissimum Atticæ montem mihi ademit. K* Thessalia.] *Græciæ regione. K* Quod verò litera sim.] *Collatio suæ modestiæ & aduersarij protervitatis. Vos autem ipsæ locupletissimum aff rre potestis meæ comitatis atq; humanitatis testimonium, quæ aduersus ζῆτα nunquam dicam conscripsi, neque ipso ξῆ negotium feci. Quamuis auxiliarem assertoremque Thucydidem habeat. M* σμύρναν.] *Myrrham & lachrymam Arabicæ arboris, de qua Dioscor. lib. 1. cap. 78. Theophr. lib. 4. hist. plant.* ζμύρνα dicitur κ μύρρα. *N* Læsas literas.] *Quæ iniuriam accepere. O* Vocales iudices.] *A testimonijs aliarũ.*

P Ipsum εἶπε.] *Quid conqueratur. Corinthus de Atticæ dialecto agens, proprium fuisse Atticorum ait,* σὺ θαλίττεις σὺ πλίττεις vocare, *his verbis: πεσμυρίσας μυρσὶ ας λίγειν (de Atticis loquitur) κ τ συρίζειν συρίττειν κ τὴν σὺ θαλίττεις σὺ πλίττεις. Dores ζ in σδ' jolusmt, & pro συρίζειν, i. fistula canere, sibilare συρίσδειν dicunt, & pro σαλπίζειν, id est, clangere, buccinari σαλπίσδειν. σὺ πλίττεις per τ pluribus probatur, de quo Bud. in Asse, qui dicit putat quasi τὰ σύπλεως σωμοχλία. i. perfecti corporis comprehensionem. Aristot. lib. 2. de gen. anim. cap. 1. Gaza lib. 1. c. 16. de caus. plant.*

Q Capiti capillos euellere.] *Gestus est grauiter indolentium & indignantium. Homer. Odyss. κ. R* Vt recta ferantur linguis.] *Eos facilè & rectè linguam explicare.*

S Pernicioſus morbus.] *Pernicies. T* In quibus aduersus eos delinquit.] *Causam suam probabilem facit ex ijs quæ idem πῶ etiam in alios peccarit. V* Præfidentiam obtinere.] *Primas partes vindicare. X* ἐλίμητος.] *de palmite, pampino. Gazæ interpretatio & sarmenti fasciculus dicitur. Arist. lib. 5. anim. Y* Non plebeios tantùm homines.] *amplificatio à personæ qualitate. Z* Naturas suas reliquisse,] *quique eorum naturam immutatis a* Cùm κὲ sit.] *Et cùm ei Cyrus nomen inditum sit, in τῦρον quendam ferum animal transformare nititur. β* Aiunt enim Tyrannos.] *Antiquis Reges tyranni sunt nuncupati. Virg. 4. Aeneid.* Nomadumque tyranni Odere. *& 6.*

Pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyranni.

In

In bonam partem consule Seruium, Ouid. 11. *Metam. Laomedontem Phrygiæ tyrannum vocat, nomine præcis non inuiso, quòd à Syris Chaldaïsque, quorum lingua fit antiquissima, manasse videatur, à quibus principes & potentes Turanim appellantur, y Eius literæ corpus.*] *Hinc est quod Mars τοῦ Gallicum pro cruce festiuè dixit, & symbolicè. Galli enim assueti sunt cruces & patibula in similitudinem τοῦ literæ formare. A Pessimum nomen.*] *Ex hac & nefario artificio nefariam crucis & patibuli nuncupationem profectam constat. a Propertilla.*] *Epilogus.*

TIMΩN, ἢ ΜΙΣΑΝΘΡΩΠΟΣ. *TIMON, SIVE Misanthropos.*

Erasino Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

HOc dialogo de diuitijs tractatur, quis scilicet verus diuitiarum vsus sit, & quomodo retineantur, quibus potissimùm obuentant, & quales reddant possessores. Occasio dialogi à persona Timonis sumpta est, quem Athenienses, quòd inhumanus planè esset, hominumque congressus ac societatem vitaret, imò etiam publicis malis gauderet, Misanthropon appellârunt: cuius mortui quoque sepulchrum (vt scribit Suidas) in accessum & inuium factum fuit: cum mare, tanquam ipsum quoque perosum illius inhumanitatem, inundatione eam terræ partem vbi sepultus erat, à reliqua abstractam secluſisset. In quo & tale epitaphium inscriptum fuisse fertur:

Hic iaceo, vita miseraq; inopiq; solutus:
Nomen ne quæras, sed malè cuncta peri.

Huic igitur Timoni fames reddi & diuites, videtur intelligere velle Lucianus: vtpote quos diuitiæ & fastuosos & insolentes & planè barbaros efficere consueuerunt. Fingit autem ab initio diuitem fuisse, sed ob liberalitatem, & quòd absq; iudicio in quosuis benignus esset, ad paupertatem redactum esse. Quam rem cùm

Iupiter ex ipsius querela, qua cum illo expostulando, in hominum malitiam & ingratitudinem à principio inuehitur, cognouisset, misertus illius, eo quòd & in deos pius fuerat, & multa illis sacra pergerat, diuitem denuò facere statuit, ac Plutum cum thesauro ad ipsum mittit. Qui principiò ne detrectat, ostendens illum sua culpa pauperem factum esse, & cum talibus hominibus minimè perdurare se posse, atque æquè odisse eos vt sordidos atque auaros illos, qui nunquam omnino se vtantur. Mediocritate enim vtenti se gaudere. Atque hic locus vsum diuitiarum, & quomodo conseruari eædem debeant, docet. Deinde cùm Iupiter in sententia persisteret, atque ita Plutus duce Mercurio ad Timonem proficisceretur, inter eundum fingitur claudicare. Ibi, interrogante Mercurio, causam eius rei reddit, quòd quoties à Ioue mittatur, tardè incedat, neque videat quorsum eat, neque norit ad quos eat. quoties autem à Dite mittatur, etiam alatum esse. Quo figmento significare videtur, improbos ac malos semper melioribus successibus frui: probos autem, & à Ioue dilectos, aut nunquam, aut tardè in hac vita felices ac diuites fieri. Postremò interrogatus à Mercurio, cur deformis ac pallidus, tantopere ametur ab hominibus? respondet, insciti ac cæcitate illorum hoc fieri. Atque ibi cùm hos, tum alios effectus suos exponit: quæ omnia postremò actione & quasi reijpsa comprobantur, cum Timonem ab initio Plutum reijcere atque auersari fingit: vtpote ex paupertate modestum ac temperantem iam factum, & agnoscentem superiora mala in quæ ex diuitiarum copia inciderat. Mox eundem acceptum cum summa cura asseruare: tumidumque & insolentem omnes alios homines vitare atque contemnere. Additis ad finem etiam adulatoribus, scurris, assentatoribus, sycophantis, fumi venditoribus, & id genus alijs: qui vt corpus vmbra, sic ipsi diuitias atque fortunam comitantur.

ALIVD

ALIVD ARGVMENTVM
Ioannis Sambuci in Timonem seu Misantropon.

Distribuens aurum Timon incautus amicis,
Mendicus subitò è diuite factus erat.
Ira igitur motus falsos contemptis amicos:
Atq; alios, parcè viuere constituens:
Iuppiter huic iterum succurrens grandia misit
Munera, quæ tanti causa doloris erant.
Queis acceptatis, didicit dein parcere nummis,
Fabula, qui rectus, nos monet, vsus opum.

Ὦ Ζεῦ φίλιε καὶ ξένιε, καὶ ἱκέσιε, καὶ ἀστεροπητὰ, καὶ ὄρειε, καὶ νεφεληγερέτα, καὶ κεραυνίε, καὶ ἅτι ἄλλο σε ἐμβρόντησι ποιητὰ καλέσι, καὶ μάλιστα ὅταν ἀρρώσι πὲς τὰ μίτρα τῶν ἐπῶν πολυόνυμε γινόμενε, καὶ ἀναπλήροις τὸ μέτρον, καὶ ἀναπληροῖς τὸ ἔπος· ἢ ῥυθμὸς πῶς σοι νῦν ἀτελὴς καὶ ἀσαφὴς, καὶ ὁ βαρύβρομος βροντὴ, καὶ ὁ αἰθαλόεις, καὶ ἀργὴς, καὶ σμερδαλέος λιραυνός: ἅπαντα δὲ ταῦτα λῦε· ἢ δὴ ἀναπέφηνε, καὶ λαπνὸς ποιητὴς

IVpiter a Philie, hospitalis, solalitie, domestice, fulgurator, iusiurandice, nubicoge, grandistrepe, & si quod aliud tibi cognomen attoniti poëtæ tribuunt: maximè cùm hærent in versu. nam tum illis tu multinominis factus, carminis ruinam fulcis, metriq; explens hiatum. Vbi tibi nunc magnicrepum fulgur, grauisremum tonitru? Vbi ardens, candens, ac terrificum fulmen? Nam hæc omnia iam palàm apparet mugas esse, fumumq;

ποικίλικὸς ἀτεχνῶς, ἴξω τ' κατάγε τῶν ὀνομάτων. τὸ γὰρ ἐμοῦ σε, ὦ ἰχθύολον ὅπλον, καὶ πρόχειρον, οὐκ οἶδ' ὅπως τὸ λοιπὸν ἀπιστῶ, καὶ ψυχρόν ὄν, μικρὰ ὀλίγον σπινθῆρα ὀργῆς κατὰ τῶν ἀδικωτάτων ἐξεφυσάπλον. βάπλον γοιῶ τῶν ἐπιορκεῖν τις ἐπιχειροώτων ἔπλον βρυαπίδα φοβηθείη ἄν, ἢ πλὴ τὸ παυδαμάτορ & λιφανοῦ φλόγα. ὅτω λαλάν τινα ἐπανατείναθαι δοκεῖς ἀὐτοῖς, ὡς πῦρ μὲν ἢ λαπνὸν ἀπ' αὐτῶ μὴ λιθλίωμ. μόνον δ' ὅτο οἴεσθαι ἀπολαύειν τῶ πράγματ&, ὅτι ἀναπλησθήσονται τῆς ἀσθόνης. ὥστε ἤδη δῆτα τισὶ τὰ σαλμωνίως ἀντιβρονῆαι ἐπόλμα, ὃ πάνυ σοι ἀπίθαν& ἂν πρὸς ὅτω ψυχρὸν πλὴ ἀργιλώδικα, θερμουργὸς ἀνὴρ, καὶ μεγαλαυχόμ&. πῶς γάρ, ὅπου γε λαβάπερ ὑπὸ μανδραγόρᾳ καθεύδας, ὡς οὔτε τῶν ἐπιορκούντων ἀκούεις ὅτε τὸν ἀδικουμένων ἐπακούεις; ἡμῖν

poeticum, nec omnino quicquam praeter nominum strepitum. Sed decãtata illa tua arma enimus ferientia, expromptaq́, nescio quomodo penitus extincta sunt, frigentiq́ adeò, vt ne minimam quidem scintillulã iracundiæ aduersus nocẽtes reliquam obtineãt. Itaq; citius quisuis ex his qui peieraturi sunt, extinctũ ellychnium metuerit, quàm flammã fulminis cuncta necantis: vsqueadeò titionem quempiam in sese vibrare te putant, vt incendium aut fumum ab illo proficiscens, nihil quicquam formident: verùm hoc solum vulneris inferri posse iudicent, vt fuligine compleantur. [b] Quibus rebus factum est, vt iam [c] Salmoneus tibi sit ausus etiã obtẽnare: neq; id admodũ ab re, quippe aduersus Iouem vsq; adeò ita frigidũ, vir ad facinora feruidꝰ, audaciaq; tumidus. Quidni enim faciat, vbi tu perinde ac [d] sub mãdragora flertis, qui neq; peierãtes exaudiat, neq; eorũ q [e] flagitia cõmittunt, respectũ agas?

Cæcutis

ποιητικὸς ἀτεχνῶς, ἔξω τῆς κατάγε τῶν ὀνομάτων, τὸ δ' ἀοίδιμόν σε, καὶ ἑκηβόλον ὅπλον, καὶ πρόχειρον, ἐκ οἶδ' ὅπως τελέως ἀπέσβη, καὶ ψυχρόν ἐστι, μηδ' ὀλίγον σπινθῆρα ὀργῆς κατὰ τῶν ἀδικούντων διαφυλάττον. θᾶττον γοῦν τῶν ἐπιορκεῖν τις ἐπιχειρούντων ἕωλον θρυαλλίδα φοβηθείη ἄν, ἢ τὴν τοῦ πανδαμάτορος κεραυνοῦ φλόγα. οὕτω δαλόν τινα ἐπανατείνεσθαι δοκεῖς αὐτοῖς, ὡς πῦρ μὲν ἢ καπνὸν ἀπ' αὐτοῦ μὴ δεδιέναι. μόνον δὲ τοῦτο οἴεσθαι ἀπολαύειν τοῦ τραύματος, ὅτι ἀναπλησθήσονται τῆς ἀσβόλης. ὥστε ἤδη διὰ ταῦτά σοι καὶ ὁ Σαλμωνεὺς ἀντιβροντᾶν ἐτόλμα, οὐ πάνυ τι ἀπίθανος ὤν, πρὸς οὕτω ψυχρὸν τὴν ὀργὴν Δία, θερμουργὸς ἀνὴρ, καὶ μεγαλαυχούμενος. πῶς γάρ, ὅπου γε καθάπερ ὑπὸ μανδραγόρᾳ καθεύδεις, ὃς οὔτε τῶν ἐπιορκούντων ἀκούεις, οὔτε τοὺς ἀδικοῦντας ἐπισκοπεῖς: λημᾷς

pestilens, nec omnino quicquam praeter nominum strepitum. Sed decantatum illum arma emittens ferentes, ac promptaque, nescio quo modo penitus extincta sunt, frigentque adeo, ut ne minimam quidem scintillulam iracundiae adversus nocentes reservan[illegible] obtineant. Itaque citius quis ex his qui peierarunt sunt, extinctum ellychnium metuerit, quàm flammam fulminis cuncta necantis: [illegible] titionem quempiam in se vibrare se putant, ut [illegible] dium aut fumum ab [illegible] proficiscens, nihil quic[illegible] formident: verum hoc [illegible] bum vulneris inferri pe[illegible] indicent, ut fuligine compleantur. [b] Quibus rebus factum est, ut iam [c] Salmoneus tibi sit ausus etiam obtonare: neque id admodum ab re, quippe adversus Iouem [illegible] que adeò ira frigidum, vir [illegible] facinora fervidus, audacia tumidus. Quidni enim [illegible] at, ubi tu perinde ac [d] sub mandragora sterteis, qui neque peierantes exaudias, neque eorum qui [e] flagitia committunt, respectum ag[illegible]

Caecu

σει δὲ, καὶ ἀμβλυώττεις πρὸς τὰ γινόμενα, καὶ τὰ ὦτα ἐκκεκώφησαι, καθάπερ οἱ παρηβηκότες. ἐπεὶ νέος γε ἔτι, καὶ ὀξύθυμος ὤν, καὶ ἀκμαῖος τὴν ὀργὴν, πολλὰ κατὰ τῶν ἀδίκων καὶ βιαίων ἐποίεις, καὶ οὐδέποτε ἦγες πρὸς αὐτοὺς ἐκεχειρίαν, ἀλλ' ἀεὶ ἐνεργὸς πάντως ὁ κεραυνὸς ἦν, καὶ ἡ αἰγὶς ἐπεσείετο, καὶ ἡ βροντὴ ἐπαταγεῖτο, καὶ ἡ ἀστραπὴ συνεχὲς, ὥσπερ εἰς ἀκροβολισμὸν, προηκοντίζετο. οἱ σεισμοὶ δὲ κοσκινηδὸν, καὶ ἡ χιὼν σωρηδὸν, καὶ ἡ χάλαζα πετρηδόν. καὶ ἵνα σοι φορτικῶς διαλέγωμαι, ὑετοί τε ῥαγδαῖοι καὶ βίαιοι, ποταμὸς ἑκάστη σταγών. ὥστε τηλικαύτη ἐν ἀκαρεῖ χρόνου ναυαγία ἐπὶ τοῦ Δευκαλίωνος ἐγένετο, ὡς ὑποβρυχίων ἁπάντων καταδεδυκότων, μόγις ἕν τι κιβώτιον περισωθῆναι προσοκεῖλαν τῷ Λυκωρεῖ, ζώπυρόν τι τοῦ ἀνθρωπίνου σπέρματος διαφυλάττον εἰς ἐπιγονὴν κακίας μείζονος.

Caecutis autẽ lippitudine, & hallucinaris ad ea quae fiunt, auresque iam tibi obsurduerunt instar horum qui aetate defecti sunt: quandoquidem cùm [f] iuuenis adhuc esses acrique animo, vehemensque ad iracundiam, permulta in homines maleficos ac violentos faciebas: neque tum vnquam tibi cum illis erant induciae: sed perpetuò fulmen erat in negocio, perpetuò obuibrabatur aegis, obstridebat tonitru [g] fulgur continenter iaculorum in morem densissimè ex edito loco deuolantium torquebatur: terrae quassationes cribri instar frequentes: ad haec nix cumulatim, neque non grando saxorum in morem: atque vt tecum grandius loquar, imbresque rapidi & violenti, ac flumen quotidie exundans. Hinc tantũ repentè Deucalionis aetate naufragium ortum est, vt omnibus sub aqua demersis, vix vnica scaphula seruaretur, quae in montem Lycorum appulit, humani generis quasi scintillulas quasdam seruans, vnde sceleratius etiam genus in posterum propagaretur,

μείζονα. οὐδὲ γὰρ σοὶ ἀκόλουθα τὰ ῥωθωνίας τἀπίχαρα λοιδορῆσθαι πρὸς αὐτῶν, ὅτι θύουσι καὶ τισὶν, ὅτι στεφανοῦσι, ἃ μή τις ἄρα πάρεργον ὀλυμπιάσιν, οὐδὲ τὰ πάνυ ἀναγκαῖα ποιεῖν δοκῶν, ἀλλ' ἐς ἔτι καὶ ἀρχαῖον σωτῆρα. οὐδὲ κατ' ὀλίγον χρόνον σε, ὦ θεῶν γενναιότατε, παραφάνδην, παρασάμβοι τὰ τιμᾶς, ἐῶ λέγειν ὁποσάκις ἤδη σε τὰ νεὼν συνελάκασιν. οἱ δὲ οὐδὲ σοὶ τὰς χεῖρας ὀλυμπιάσιν ἐπιβεβλήκασι. καὶ σὺ ὁ ὑψηφορώτατος, κινήσας ἢ ἀνασῦσαι τὸς κώνας. ἢ τὸς γάλους ἐπικαλέσασθαι. ὡς βοηθήσαντάς σοι τὸς συμμάβοις, ὅτι συσκευαζόμενος πρὸς τὸν φυλλοβόλον ἀπ' ὀργυιᾶς, οὐδὲ γιγαντολίτου, καὶ τιτανοκράτορ ἐκάθησο, τὸς πλοκάμους πεπιεσμένος ὑπ' αὐτῷ, ἀκάπιχον λιπαρωτὸν ἔχων ἐν τῇ ὀξιᾷ. ταῦτα δίνων, ὦ θεομάσιστε, πλινίκα σαύσασθαι ὅτως ἀμελῶς παρορώμενα; ἢ ποτὲ μολάσεις τὸν δεσπότην

retur. Nimirum igitur Vulcani cognum socordia præmium ab illis reportas, cùm iam nec sacra faciat tibi quisquam, nec coronas offerat, nisi si quis obiter in Olympicis: ac ita ne is quidem rem admodum frugiferam facere videatur, sed priscum quendam ritum magis referre: ac penè Saturnum, ô deorũ generosissime, te reddunt, magistratu abdicantes. Omitto loqui, quoties iam templum tuum sacrilegio compilârint, quũ tibi etiam ipsi in Olympicis manus admoliti sint. Atque interea tu altissimus ille pigitabaris vel excitare canes, vel vicinos advocare, vt auxilio accurrentes illos comprehenderent, quum etiamdum ad fugam adornarentur. Sed egregius ille, gigantumq; extinctor, & Titanum victor, h sedebas, quum tibi cæsaries ab illis circumtonderetur, decemcubitale fulmen dextera tenens. Horum igitur, ô præclare, quis tandem erit finis, quæ tu adeò securè despicis? Aut quando de tantis maleficijs pœnas

ἡδὺ ἀδικίαν; πόσοι φαίθοντα τῶν, ἃ λοιπαλίωνος, ἱκανοὶ πόσ' ἄτως ἀπείραντον ὕβριν τῷ βίᾳ; ἵνα γὰρ τὰ λοιπὰ καλῶ, τάμα εἶπα, ὅσοις ἀθύμαισιν ἐς ὕψος ἤρας, καὶ πλείστης ἐκτησάμην ἀφελίας, καὶ πᾶσι τοῖς ἀπομοχθοῦσιν ἐπικουρῆσαι μᾶλλον ἢ ἀθρόον ἐπιδιῳκῆσαι τῶν φίλων; ἐκ πολλῆς ἂν ἐμοὶ τοῦτο ἐγχωροῦν, ἐκ ἔτι δὲ γνώσομαι πῶς αὐτῶν, ὅτι προσέπεσόν οἱ τινες ἀπορροῦντες καὶ πενιῶντες, λιμῷ νεκρωθέντες, ἀγνῶτες ἐμοὶ γεγόναμεν ἀνηρτημένοι. ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἐλάθ βαδίσαν ἐντύχοιμι τινὶ αὐτῶν, ὥσπερ τινὰ σκιὰν παλαιᾶς νεκρὸν φαίνεσθαι; ἢ τῷ χρόνῳ ἀνατεθραμμένον, παρίρχονται, μηδὲ ἀναγνόντες. οἱ δὲ καὶ πόρρωθεν ἰδόντες, ἑτέραν ἐκφίπτονται, ἀνοράντητον καὶ ἀκατόπτωτον θέαμα ὄψιν ἀθρόαν ἀναλαμβάνοντες, τὴν ἐμὲ πόνου σωτῆρα, καὶ εὐερ-

nas fiones? Quot Phaëtontes aut Deucaliones satis idonei sint, ad expiandum tã inexhaustam morũ iniquitatem? Etenim vt de communibus fileam, de ijs quæ mihi acciderunt dicam. Cùm tam multos Athenienses in sublime euexerim, ex pauperrimis diuites reddiderim, cunctiq; quotquot opus haberent suppeditãrim, imò semel vniuersas opes in amicos iuuandos effuderim: simulatq; his rebus ad inopiam deuenni, iam ne agnoscor quidem ab illis, nec aspicere dignantur me, qui dudũ reuerebantur, adorabãt, meoq; de nutu pendebant. Quòd si quando per viam ingrediens, fortè fortuna in eorum quempiam incidero, perindè vt euersam hominis iam olim defuncti statuam, ac temporis longitudine collapsam prætereunt, quasi ne nosrint quidem. Porrò alij procul conspecto me, aliò sese deturquent: existimantes sese inauspicatum abominandumq; visuros spectaculum, quem non ita pridem seruatorem & adiu-

ὑπηρέτην αὐτῶν γεγενημένον. ὥστε ἀπὸ τῶν παρόντων ἐπὶ τὰ ἀπόρρητα τὴν ἰσχαλέαν φαπόμενος, ἀναψάμενος διφθέρας, ἐργάζομαι τὴν γῆν ἀπομισθὸς ὀβολῶν ἑξωδάρων, ἢν ἐρημίαν καὶ τὴν ἀκίνητον πεσφιλοσοφῶν γαῦθα. Ἕτερον οἶμαι δοκῶ κερδανεῖν, μικρὸν ὄψιθεν ὠφελήσειν παρὰ τὴν ἀξίαν τὸν πράττοντας· ἀνιαρότερον γὰρ τοῦτό γε ἤδη ποτὶ οἶμαι, ὦ Κρόνου καὶ Ῥέας ὑὲ, τὸν βαθὺ τοῦτον ὕπνον ἀφυσσάμενον, καὶ νάδυμον (ὑπὲρ τὸν ἐπιμενίδειον γὰρ ἐκοίμησα) καὶ ἀναῤῥιπίσαντα τὸν κεραυνὸν, ἢ ἐκ τῆς Οἴτης ἐναυσάμενον, μιχάλου ποιήσαντα τὸν φόνον, ἐπιδεῖξαί τινα χολὴν ἀνδρώδη καὶ γενναῖον Διός. ἢ μὰ ἀληθῆ ἐστὶ τὰ ὑπὸ Κρητῶν περὶ σοῦ, καὶ τῆς σῆς ταφῆς μυθολογούμενα. Ζ. τίς οὗτός ἐστιν, ὦ Ἑρμῆ, ὁ κεκραγὼς ἐκ τῆς ἀβύσσου, παρὰ τὸν Υ μυχὸν ἐν τῇ ὑπωρείᾳ; πικρὸς ὅλος, καὶ αὐχμῶν, καὶ ὑποδιφθέρου· σκάπανον ἔχει, οἶμαι, ἐπικυφὸς, λάλος

ut adiutorem suum esse prædicabant. Itaque prementibus malis, k ad extrema redactus consilia, rhenone arrepto terram exerceo, quæternis conductus obolis, atq; hic cum solitudine cum ligone philosophor. Hóc interim lucri mihi videor facturus, quòd posthac non intuebor pleroſque præter meritũ secundis fortunæ successibus victes. nam illud vel maximè vrit. Iam igitur tandè aliquando Saturni hæc proles, excusso profundo isto grauiq; somno (nam l Epimenidem quoque dormiendo vicisti) denuò iactato fulmine, aut ex Oeta redaccenso, ingenti reddita flamma iram aliquam strenui illius ac inuenilis Iouis ostende, nisi vera sint quæ à Gretensibus de te tuaq; sepultura feruntur. IV.m Quis hic est, Mercuri, quem audio sic vociferantem ex Attica, ad radicem montis Hymetti, horridus totus ac squalidus, pelle q; hircina amictus, fodit aũt, vt arbitror. nam pronus incumbit, homo

ἀπρίητον αὐτῷ γενήσεσθαι
πορ. οὐκ ἐκ τῶν λαπάρων ἐκ
τούτων τῶν ὀχαλίων φαίνε
ται, ἀναβάλλ᾽ ἐπιφώνει,
ἐγγελόμενος τῷ γέροντι
ὀβολῶν ἐλεήσαντες ἐπιφανῆ
τῇ ἀνάγκῃ περιπεσόντα
ἄνδρα. Ἐγὼ γοῦν μοι δοκῶ καὶ
Δαμίᾳ, μισητὸς ἐγκλῶσι πολλοῖς
ἐκ παρὰ τῶν ἀξίων ὧν πρατ
τοῦσι· ἀπαράσιτον δὲ τοῦτό
γε ἴσως ἐστὶ σοὶ, ὦ Κρόνου καὶ
Ῥέας ἠ, τὸν Διόβολον τοῦτον
ἀπορρίπτειν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἢ κάθαι
μον (ὅπερ τὸν ἐπιφθονώτατον
ἐκκόπτουσιν) ἐκ ἀναστέλλειν
τὸν λιμὸν ἀπὸ σοῦ, μηχάνημα πονη
ρὸν ἀνακαλύπτων, καὶ πάντα τὰ
ἄλλα τὰ ἐκ τοῦ ἐπιφθόνου ἐκ
κόπτων, ἐπειδήπερ ἐκ
ἔστιν ἐκ τῶν χρημάτων ἀπαλλαγῆναι
τῶν ἀνθρώπων ἐκ
ἐπιτρέπει Δίκη, ἀ μὴ ἀνάγκη ἐστὶ
τὸ ὑπὸ Κρητῶν ἀγεῖ σὺ,
πρὸς τῶν οὐ τάφων μνησθήσῃ
ῥᾳ. Σ. τίς οὗτός ἐστιν, ὦ Ἑρ
μῆ, ὁ λιμαγχονικὸς ἀνὴρ,
παρὰ τὸν Ὑμηττὸν ἐν τῷ νοτ
φάσι, καὶ πάχ
μῆν, καὶ ὑπὸ διψῆς· σκε
λῶν ἅ, οἷμαι, ἰσχνότερος,

ὀβολοστόκος, ἢ θησαύ
των ἐπιθυμητής, ὁ δὲ ἀν
ἀπολαύσεως λόγος ἀπέχει
πολὺ ἐμοῦ. Ἑ. τί φῄς, ὦ πάν
τολμε Τίμωνα ἐ ἔλεγες
νῦν ἐπιτυχεῖν, οὗτος ἐστὶν,
ὁ πολυτελὴς καθ᾽ ἑαυτὸν
τυραννίσκος, ὁ πάνδη
μος, ὁ πάσας καταλύσας, παρ᾽ ᾧ
καθ᾽ ἑκάστην ἑορτάζειν
ἐδόκει, Ζ. φεῦ δυστυχεῖς.
ἑκάστου δὲ, ὁ πλοῦτος,
ἐφ᾽ οἷς ἐπῄρθη φίλοις τε καὶ
ἑταίροις ἐστί; αὐχμη
ρὸς, ἰδοὺ, καὶ σκαπανεύς,
ἐκτετικὼς, ἐ τοιοῦτον, ἅτε
δεσμὸν ἐπιφέρων τῷ δίς
κῳ. Ἑ. ἀλλοί μὲν ἀπέ
στησαν αὐτὸν, καὶ
φυλάττει, τὸ δὲ κεῖ τὸν
ἄνδρα ἄξαντας οἰκεῖ.
ἀλλ᾽ ἐπὶ λόγῳ, ἄνοια, καὶ
ἐκδύσει, καὶ ἀκριβῶς σκέ
ψει μὴ, ὅτι σωρὸς λύρακε
καὶ πᾶν· χαυλιόμῃ. ἀπ᾽
αὐτοῦ δοίτων ὁ κακοδαί
μων λαμβάνῃ τὸ ἔπαρ,
φίλους

homo loquax & confidens. mirũ ni philosophus est. neq; enim alioqui adeò impia nec fanda in nos fuerat dicturus. MER. Quid ais pater? annon nostri Timonem Echecratidis filiũ, Colyttensem? Hic nimirum est, qui nos sæpenumerò in sacris legitimis conuiuio accepit, ille repentè diues factus, ille quũ totas hecatombas, apud quẽ splendidè Ioualia festa consueuimo agitare. IVP. Hem, quæ nam ista rerum cõmutatio? hiccine honestus ille? ille diues, quem tã frequentes cingebant amici? Quid igitur accidit vt hoc sit habitu? squalidus, æruminosus, fossor conducticius, vti cõspicio, quum tam grauem ligonem gerat. MER. Ad hunc modum illum quodammodo probitas euertit atque humanitas, & in omnes quicunq; ea gerent, miseri ordia: at reuera vecordia potiùs, facilitate, talibusq; in suspiciendis amicis delectus: quippe qui primum intellexerit, sese cornua lupis & largiri. Quin magis, quam à vulturibus tam multis misero iecur eroderetur,

obid

φίλους ἐὰν αὐτὸς καὶ ἐταίρους ὦσιν, ἀπ' εὐνοίας ἢ πρὸς αὐτὸ χαίρουσας ἢ βορᾷ. οἱ δὲ τὰ ὄντα χυμώσαντος ἀκριβῶς, καὶ περιτραγόντες, καὶ εἴ τις μυελὸς ἐνῆν ἐκμυξήσαντες, καὶ τὸν μάλα ἐπιμελῶς, ὥχοντο τὸ κύριον αὐτῆς, καὶ πᾶς ῥίζας ἀποτιλμένον ἀφελκόντες, ἐκ γωνείου καὶ ἔτι, ἐκ πρόβλητον (πόθεν γὰρ) ἢ ἐπικαρσίους, ἢ ἐπιδιδόντες ἐν ὧν μέρει. διὰ ταῦτα δυσκόλους καὶ διαφθορέας, ὡς ὁρᾷς, ἐκπεπὼν ὑπ' αἰσχύνης τὸ ἄστυ, μισθῷ γεωργεῖ, μελαγχολῶν οἷς ἔκοιε, ὅτι οἱ πλούσιοι παρ' αὐτὸν, μάλα ἀτρεμαίως παρίχονται, ἐκ τύχης ἀνόητα ἐκ Τίμωνα ἐκάλουν. Z. καὶ μὴν ὁ παροξυνθεὶς ἀνὴρ, ἐκ ἀμελητέος. ἀκόντα γὰρ ἠγανάκτησε δυσχερῶν, ἐπὶ καὶ ὅμοια ποιοῦσιν οἷς ἔκολακεύουσιν ἐκείνοις, ἐπιπλησσόμενοι ἀνδρὸς, ὃς σὰ τὰ ταύρων τε καὶ αἰγῶν πιόταλα

ob id amicos eos neceſſarios ſi iudicabat, quaſi benevolentia erga ſeſe afficerentur, quum illos epulæ magis caperent. Ergo poſteaquã oſſa penitus nudaſſent, circumroſiſſentq; deinde ſi qua medulla ſuberat; hanc quoque admodum diligenter exuxiſſent, aufugerunt, exuccum & radicitus defectum deſtituentes, adeò vt poſtea nec agnoſcant quidem; aut aſpiciant: tantũ abeſt vt ſint qui ſuppeditent, impartiantq; Has ob res foſſor, & ſago, vt vides, opertus pellitco, vrbem præ pudore fugiens, mercede terram exercet, aduerſus ingratos atra bile ſtomachatur, qui quidem ſua benignitate ditati, admodum faſtuosè nunc præterant, ac ne nomen quidem an Timon vocetur nouerint. IVP. Atqui profectò vir neutiquam faſtidiendus, neque negligendus: & iure optimo indignatur, qui ijs tantis in malis agat. Quare ſceleratos iſtos adulatores ipſi quoq; fuerimus imitati, ſi eum virũ neglexerimus, qui tantum taurorum & caprarum pinguiſſimas

optimo indignatur, qui ipsi non [illegible] patos istos adulatores, ipsi quoq; fuerimus visi, si eum neglexerimus, qui tantum laborum & caperum pos-

simas quasq; nobis in aris doleuerit, quarū nidor etiā nunc mihi in naribus residet: tametsi propter negocia, maximamq; turbam peiurantiū, tum vi non iure agentiū, neque non aliena rapientium: præterea ob forcipidimen, quā mihi pariunt sacrilegi, qui quidem tum multi sunt, tum obseruatu difficiles, adeò vt ne minimum quidem nos cōmiuere sinant: iampridem profectò ad Atticam regionem oculos detorsissem, maximè posteaquam philosophia & de verbis diglaadiationes apud istos increuerunt, ita vt pugnantibus inter se istis vociferantibusq;, he exaudire quidem mortalium vota liceat: vnde mihi necessum est aut auribus obturatis fedare aut dirumpi ab eis, conficiq; qui virtutem quandā, & incorporea quædam, meraq; nugas ingenti vociferatione con-

ἀλλ' ἴτω ὁ Πλοῦτος καὶ τὸν Θησαυρὸν μετ' αὐτοῦ, καὶ μηδέτερον αὐτῶν παρὰ τῷ Τίμωνι, μηδὲ ἀπαλλαττέσθων ἔτι ῥᾳδίως, ἂν ὅτι μάλιστα ἀπὸ χειρὸς ἐθέλωσιν αὐθις ἐκδιδόναι αὐτὸς τὰς οὐσίας. περὶ δὲ τῆς καλάμης ἐκείνης, καὶ τῆς ἀχαριστίας, ἣν ἐπεδείξαντο πρὸς αὐτὸν, καὶ αὖθις μὴ σκέψομαι, καὶ λίαν μέσως ἔχουσιν, ἐπειδὰν τὸν κεραυνὸν ἐπισκάσω. καταγμένα γὰρ αὐτῷ, καὶ ἀκριβῶς γεγυμνωμένα ἐστὶ δύο ἀκτῖνι ἐπὶ μίαν ἴσα, ὅτι φιλοτιμότερον ἐπόησα πρώην ἐπὶ τὸν Σοφοκλῆ ἀναξαγόραν, ὃς ἔφασκε τοὺς ὁμιλητὰς μὴ ὅλως εἶναί τινας ἡμᾶς τοὺς θεούς. ἀπ' ἐκείνου μὲν διέφαρτον. ἀπηρίσχετο γὰρ αὐτῷ τῷ χάρακι Περικλῆς. ὁ δὲ κεραυνὸς ἐστὶ τὸ δεξιὸν παρασκήψας, ἐπὶ πολὺ τὸ ἀκρωτήριον, καὶ αὐτὸς ὀλίγον δεῖν συντρίβων παρὰ τῷ πέραν πλῷ ἱκανὸν ἐν ζοφερᾷ καὶ αὔτῃ τιμωρίᾳ ἴσαι αὐτοῖς, ἃ ἐπράξατε Διώνυσον τὸν Τίμωνα ὁρῶσιν.

Ερ. οἷον

Porrò Plutus vnà secum dúcat & Thesaurum: & vtrique apud Timonem perseuerent, neq; vsquam adeò facilè demigrent, etiamsi quàm maximè rursum illos per bonitatem ex ædibus exegerit. ¶ Cæterum de palponibus illis, atq; ingratitudine quæ in hunc sunt vsi, in posterum consultabo: pœnasq; daturæ sunt, simulatq; fulmē instauraverō. Nam fracti sunt in eo vetusa cuspide duo è radijs maximi, quum nuper ædes vidius in sophistam. Anaxagoram iaculatur, qui suis familiaribus suadebat, nullo pacto esse vllos nos qui dij vocaremur. Ac illum quidem errore non feriebam, propterea quòd Pericles obtenta manu eum protexerit cæterum fulmen in Castoris ac Pollucis templum detortum, tum illud exussit, tum ipsum parum abfuit quin ad saxum comminuerētur. Quanquam interim vel id supplicij satis magnum in

Ερ. οἷον

istos fuerit, si Timonē conspexerint egregiè locupletem factū.

MER.

MER. Quantũ habet momenti, altum vociferari, & obstreperũ audacemq; esse! Idq; non ijs modò qui causas agunt, verùm etiam qui vota faciunt, conducibile. Ecce mox è pauperrimo dives euaserit Timon qui se in precando clamosum & improbum præstiterit, Iouiq; rediderit attentũ. Quòd si silentio fodisset incurium, etiã nunc foderet neglectus.

PL. At ego, Iupiter, [t] haudquaquam ad istum rediturus sum.

IVP. [u] Quid ità non rediturus, optime Plute, præsertim à me iussus?

PLV. Quoniam per Iouem iniuria me affecit ejiciendi, & in multa fragmenta dissecandi: idq;, quum illi paternus essem amicus: ac me, penè dixerim, fuscinis ex ædibus extrusit, nec aliter quàm ij qui è manibus ignem abijciunt. [x] Num rursus ad istum ibo, parasitis, adulatoribus & scortis donandus? Ad eos me mittis, ô Iupiter, qui munus intellecturi sint, qui amplexuri: quibus equidem in precio sum, & maiorem in modum

ἐπόθεις. οὔκουν οἱ λάροι, ἢν τι νέφος ξυνίστασθαι, λῷον πεπλιμῶσιν ἡμῶν, καὶ λιφθέραν παρ' αὐτῆς λαβόντα, καὶ λίκνιον, ἀγαπάσασαν ἄθλιοι, τέτταρας ὀβολοὺς ἀφορίσουσι, οἱ λικατας πάντως ἀφορὰς ἀμιλλητὶ πείθεσθαι. Ζ. ἔλεγε τι καὶ τοιοῦτον ὁ Τίμων ἐργάσεσθαι περὶ σοῦ πάνυ δῆλον ὅτι ἐμὲ λίκνιον ἐπαιδαγώγησεν, ἃ μὴ παυσάμενον ἀπάλλυτός ἐστιν ὧδε ὁσφῶ, ὡς χρῆν σε ἀπὸ τῆς νυκτὸς πεφαρμάκωται. ἀμέλει τοι πάνυ μεμέλημαι ρ. ἐπεὶ μοι δοκεῖς, ὃς νῦν μὲν τὸν Τίμωνα αἰτιᾷ, διότι σοι τὰς θύρας ἀνεπέτασας, ἀφεὶς πεπνοσθαι ἀνθρώπους, ὅτι ἀφελέσθαι, ὅτι ξηλοτυπῶν. ἄμοιγε δοκεῖ τοῦτο μὴ ἀνάπλεως κατὰ τὸ πλουσίων, κατακεκλεῖσθαι λίθων πρὸς αὐτῶν ὑπὸ μοχλοῖς, καὶ κλεισί, καὶ σημείων ἐπιβολαῖς, ὡς μηδὲ παραχύψαι σοὶ τὸ φῶς ἀνωτέρω ἔνδον. ταῦτα γὰρ ἀποδύρῃ πρός με, ἀφανίζεσθαι λίθων ὑπὸ τοσούτων σκότος. καὶ δῆτα τοῦτο ἀχθος ὑμῖν φαίνεται, καὶ

exoptatus. At hi stupidi cum inopia cõmercium habeant, quam nobis anteponunt, vt ab ea accepto sago pelliceo, ligoneq; sat habeant quum quatuor lucrãtur obolos, decẽ talenta contemptim dono dare soliti. IVP. Nihil istiusmodi posthac in te facturus est Timon, quippe quem ligo abundè satis corripuerit: nisi prorsus nullum dolorem sentiunt illius ilia, te videlicet potius, quàm inopiam esse præoptandam. Y At tu mihi querulus admodum videris esse, qui nunc Timonem incuses quòd tibi patefactis foribus liberè permiserit vagari, neque includens, neq; zelotypus in te. Porrò aliàs diuersa de causa in diuitet stomachabare, quum diceres te ab illis, repagulis, clauibus, ac signorum obiectaculis impressis ita fuisse conclusum, vt ne prospicere quidem in lucem tibi liceret. Id igitur apud me deplorabas, affirmans præfocari te nimijs tenebris: eoq; pallidus nobis occurrebas,

ται, καὶ φρουτίδα ἀναπλῶντες, σωρεύοντας τὸ διακλυνούσης τὸ ἔθος τὸ συλλογισμόν, καὶ ἀφαιρούμενοι ἀπολλῶν, ἃ λαμβάνοιεν παρ' αὐτῶν. καὶ ὅλως τὸ πρᾶγμα ὑπὸ δέους ἐλάττονος ἐλάττονι χαλκῷ ἢ σιδηρῷ θαλάμῳ, καθάπερ τὴν Δανάην παρθενεύοντα καὶ ἀνεπιβούλευτον ὑπὸ παμπονήροις παιδαγωγοῖς ἀνατρεφόμενον, ὡς τέκνα, καὶ ὠνίοχοις, ἀδόκιμοις ποιεῖν ἔφασκεν αὐτὸς, ἐρῶντας μὲν ὡς ὑπερβολῇ, ἰσχύοντας δὲ παύεσθαι καὶ θαμῶντας, ἐπὶ ἀδείαις χρωμένους τῷ ἐρωτι, λυείους γε ὄντας, ἀλλὰ φυλάττεσθαι ὑπομένοντας, ἐν τῷ σωμάτων ἡδονῇ μᾶλλον ἀσκαρδαμυκτὶ βλέποντας, ἱκανὸν ἡγούμενους, ὅτι τὰς ἀκριβείας ἴσχυον, ἀλλὰ τὸ μηδέποτε μιᾷ βλεφαρίδι νύττεσθαι ἀφαιρούμενος, καθάπερ τὴν ἐν τῷ φάτνῃ κριθὴν, μήτε αὐτὸν ἐσθίοντα τῶν ἐκείθεν, μήτε τὸν ἵππον ἀνιέντα. καὶ ποιητὴς γε καὶ κατηγόρας αὐτῶν

rebat, & cunis confectum, digitis etiamnum ex assidua colligendi coacernandique vsu cõtractis, cõtortisque. Quòd si quando daretur opportunitas, aufugiumque quoque ab illis ire minitabatur. In summa, rem supra modum acerbam iudicabat, in arco ferreóve thalamo, Danaës exemplo, virginem asseruari, atq; à sceleſtiſsimis educari pædagogis, Fanore, & Computo. Proinde absurdè facere aiebat hos, quòd te præter modum adamarent: neq; quum liceret, frui auderent: neque quum ipſis eſſet in manu; amore ſuo ſecurè vterentur, ſed vigiles obſeruarent, ad ſignum ac ſeram oculis nunquam conniuentibus, neque vſquam dimouis ſemper intuentes: abundè magnum fructum arbitrantes, non quòd ipſis fruendi facultas adeſſet, ſed quòd nemini fruendi copiam facerent, nõ

aliter quàm [z] in præſepi canis, nec ipſe veſcens hordeo, nec equum famelicum id facere ſinens. Quinetiam ridebat

αὐτῶν φαλομένων, μὴ φυλαττόντων, καὶ τὸ λιανότατον ὠτῶν ἐκλεπτοποιούντων· ἀγνοούντων δὲ ὡς ἐμοὶ ἄρα ὁ οἰκέτης, ἢ οἰκονόμος, καὶ παιδότριψ ἀπασιῶν καθάρσεως ἐπιπαροινήσοντα λαμπρὸν καὶ ἀνέραστον κἀπόπτυστον, πρὸς ἀμαυρόν τι καὶ μικρόσωμον λυχνίδιον, καὶ δι' ἀλίου θρυπτίδιον, ἐπαγρυπνοῦντα ἰάσασθαι τοῖς τόκοις. πῶς ἂν οὖν ἀδικοίην, πάλαι μοι σὺ ταῦτα αὐτιᾶσθαι, νῷ δ' ὦ Τίμων τὰ ἐναντία ἐπικαλεῖς; ΜΝ. καὶ νῦν ἄγε πάλαι ἐξετάζοις, ἅμα ἐμοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅμα δόξῃ ποιεῖν τῷ τε Τίμωνος τὸ πάνυ δὴ ἀνεπιμόνον, ἀμελὲς καὶ ἀκηδὲς, ὡς ἐμοὶ φαίνεται δικαίως ἂν λοιδορεῖσθαι τῷ τε αὖ Δαμάλᾳ φασὶν ἐν βύρσαις, καὶ σάκει φυλάττοντας, ὅπως αὐτοῖς μαχόμενος ἐγκοιμῶ, καὶ μιμνήσκῃ, καὶ ἀκριβῶς ἐπιμελῆσθε, ὅτι πεφοβημένους αὐτοὺς, ὅτι δὲ τὸ φῶς πεφεύγοντας, ὡς μὴ ἀφθόνως πρόσεστιν, ἀνοή-

istos, qui parcerent, asseruarentq. & (quod esset absurdissimum) ipsi quidem sibi subtraherent, vererenturq. contingere: non intelligerent autem fore vt aut scelestissimus famulus, aut dispensator, aut lib. rorū pædagogus furium subiret, ludibrio habiturus infelicem & inamabilem herum, quem postea sinat ad fuliginosam, & ostris anguſti lucernulam, ac ſiticuloſum ſcirpulum vſuris inuigilare. Quid itaq. annon iniquum, quum hæc quondam inculſaueris, nunc in Timone diuerſa his criminari? PLV. Atqui ſi rem verè perpenderis, vtrumque me iurè facere iudicabis. Nam & Timonis iſta nimia lenitas, negligentia potius, haud beneuolentia ſtudiiq. quod ad me pertinet, meritò videatur. At è diuerſo. qui me oſtijs ac tenebris incluſum ſeruabant id agentes, quo ſcilicet craſſior ſaginaciorq. ac vehementer corpulentia onuſtus euaderem: quum interim neq. ipſi contingerent, neq. in lucem producerent, ne vel aſpicerer à quopiam, hoc

ἀνοήτους ἡγεμίζομεν, ἢ ὑβρεις καὶ ἀδικουμένους ἀμείνους τοῖς ἀτιμοις καὶ ἀσυνέτοις ἐδόκουν εἶναι, ἢ μισθαμισθὲν ἀπέσειον ἄν τινι τῶν ἀμφὶ Λυμόνωμα καὶ Καλλιτόνεα, ἄλλῳ ἱκανὸς, ὅτι τὰ πάντα κέχρηκε μοι τούτοις ἐπαινῶ, ἀλλὰ τὸν ὄνειρον δεῖσω, μὴ προσεπιθῶνται τῷ πράγματι, μήτε ἀφιξομένους τοπαράπαν, μήτε πεπλημμέλειαν τὸν ὅλον σκόπει γάρ, ὦ Ζεῦ, πρὸς τὸν Διός, εἴ τις νόμος γάμου καὶ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἐπὶ τέκνοις καὶ φυλάττοι, μήτε ζηλοτυποῖ τὸ παράπαν, ἀφεὶς ἢ βαδίζειν ἔνθα ἂν ἐθέλοι νύκτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν, ἢ ξυνεῖναι οἷς βούλοιτο, μᾶλλον δ' ὥσπερ ἀπὸ σκοποῦ μοιχοφυλακοῦμεν ἀνοίγοντας θύρας, ἢ μαγειρεύομεν, καὶ πάντας ἐπ' αὐτῷ καλῶν, ἆρα ὁ Διὸς ἱερὸν δόξαν ἄρχειν σύγε, ὦ ξένε, τῶν φώτων ἄν, ἱμασθεὶς πολλάκις. ἃ δὲ τις ἐμπαλιν ἐλευθέραν γυναῖκα εἰς τὸν οἶκον νόμῳ πασ-

hos dementes & contumelioſos in me iudicabã, quippe qui me nihil commeritum tot in vinculis cogerem ſitu cariéq; putreſcere: haud intelligentes, quò mox demigrem, me alij cuipiã, cui fortuna fauerit, relicturi. Nec hos igitur próbo, ſed me illos quidẽ qui nimium facilè mihi manus admouent: ſed qui (quod eſt optimum) mediocritate vtantur, vti nec prorſus abſtineant, neque penitus profundant. Etenim illud per Iouem cõſidera Iupiter: A Si quis vbi puellulam & formoſam lege duxiſſet vxorẽ, poſtea neq; obſeruet, nec vlla omnino zelotypia proſequatur: videlicet ſinens illã noctu atq; interdiu quócunq; libitum ſit ire, & quicũq; voluiſſent, cũ ea habere rem, vel potius vtrò vt adulteretur, fores aperiẽs, proſtituturúſq;, & quoslibet ad illã inuitans, num hic amare videbitur? Profectò hoc tu nequaquam dices Iupiter, qui ſæpenumero amorem ſenſeris. Rurſum ſi ingenuam lege domum

μὲ παραλαβὼν ἐπ' ἀρότῳ παίδων γνησίων, ὧν μήτε αὐτὸς προσάπτοιτο ἀκμαίας ἡλικίας παρθένῳ, μήτε ἄλλῳ προσβλέπειν ἐπιτρέποι, ἀγονον δὲ καὶ σπαρᾶν καλλιπόσας παρθενῶνος, καὶ ταῦτα ἱερᾶν ζώσαν, καὶ ἀλλ' ἄν ἀεὶ τὴν χρόας, καὶ τὸ σῶμα ἐπιζηλήσας, καὶ τὸ φθαρὲν μὲν ἐπανορθώσαιτο, ἐῶ δ' ὅπως ὁ θεώμενος ἢ παραπαίειν δόξειεν ἄν, ἢ μὴν παιδοποιεῖσθαι, καὶ ἀγαλλόμενον τὸν γάμον, καταμαραίνων τὸ πρόσωπον ὅτῳ καὶ ἐπίρρατον μόρῳ, καθάπερ ἴτρεαν τῷ θεσμοφόρῳ τρίφων δοῦναι τὸν βίον; ταῦτα καὶ αὐτὸς ἀγανακτῶ πρὸς ἑνίων μὴ ἀτίμως καλλιρρόμβῳ καὶ λαφυσσόμβῳ, καὶ ἐξαυτλόμενος, ὑπ' ἐνίων δὲ, ὥσπερ στιγματίας θαπίτης πιπλημένος. τί δὲν ἀγανακτῆς κατ' αὐτῶν; διδόασι δὲ ἄμφω καλὼ τῷ δίκῃ. οἱ μὲν ὥσπερ ὁ Τάνταλος ἄκροι καὶ ἄγωνοι, καὶ ξηρὸν τὸ σῶμα, ἐπικεχωότος μόνον τῶν χεν-

deducat, vti liberos legitimos progeneret, cæterùm nec ipse contingat florentem ætate decoramq; virginem, nec alium sinat aspicere, sed inclusam, orbã, sterilemq; in perpetua virginate contineat, idq; præ amore se facere prædicet: & hunc quidem præferat, pallorem, corpore exhausto, oculis refugis, num fieri potis est vt huiusmodi non desipere videatur? quippe qui quum liberis oportuerit operam dare, fruiq; coniugio, puellam adeò formosam atq; amabilem sinat emarcescere per omnem vitam, tanquam Cereri sacerdotem alens. Huiusmodi & ipse indignè fero, cùm à nonnullis ignominiosè cædor calcibus, lanioríq; atq; exhauriors à nonnullis contrà perinde vt stigmaticus fugitiuus cõpedibus vincior. IV. Quid est autè quòd aduersus illos indigneris, quandoquidem vtriq; pœnas egregias luunt? Alteri quidem dum B Tantali in morem neque bibere sinuntur, neque edere, sed ore ficco dumtaxat inhiant auro:

μο παρασᾶν τὰ ἀρότρα παίδων γενοίεν, ὃ μήτε αὐτὸς προσέχοιτο ἀκμαίας ἡλικίας παρθένῳ, μήτε ἄλλῳ τῳ βλάπτοι τὴν γαμετήν, ἀγροῦ ἢ οἰκίας καλλιεργέας χαρίσηται, ἢ ταῦτα ἰδὼν ἀφανίσῃ, ἢ ὅλως ἐν ἀφ' ἡμέρας, ἢ ὑφ' ἑτέρου ἀπολέσῃ, ἢ τὸ ὄφθαλμῶν ὑπολιπόντων, ὡσ' ἐπὶ ὁ ἐλαιῶν ἐπαρυσίμῳ δόξῃ ἄν, ἀλλ' ἀπολοσοιῆσθαι, καὶ ἀγλαΐαν τῇ γάμῳ, ἐκπαιφάσιν τῷ ἀφόσυνον τῷ κρίνοντι μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ἐπὶ τῇ βίᾳ; ταῦτα καὶ τοῖς ἀγανακτῶ τῶν ἐπὶ τῷ μὲν ἀπίσω καλλιόμενος καὶ παροινούμενος, καὶ ἐξαπλιόμενος, ὡσ' ἐπὶ ὅσον ἐπιπατίας ἡμῖν ἐπὶ τῷ ἀγανακτῆς καὶ' ὠπῶν; διόπερ ἐν ὅσον καλῶ τῶν ἀλλων οἱ μὲν ὅσον ὁ Τάνταλος ἔκεῖσι καὶ ἄγαται, καὶ ξυρεῖ τὸ σῶμα, ἰσπιχλωίσῃ μόνον ὧν χρῆ

declucat, nihilue eos legimos progenerat, cetera nec ipse contingat formosa ætate decorem; neque alium sinu foueat, sed inclusam, ut ita dicam, sitibundam perpetua virginate contineat, ideo præcantet, & sacra præcidere: & hunc quidem præferat, pallor, corpore exhausto, oculis refectis, ne fieri potis est vt hinc sibi non diffidere videatur: quippe qui quum liberis operam dare, fruíq; connubio, puellam adeò formosam atq; amabilem sibi matrefecere per omnem ætatem, tanquam Cereri sacerdotem alens. Hunc deinde ipse indigné ferat, cum ei nullus ignominiæ eam calcitret, lamentéq; exhauriat: à nemine contemperande vt stigmatices fugitiuus cõpellatus vnicior. IV. Quid est ami quòd adhuc sustillem indignaris, quando quidem etiæ pœnas ego

gias luunt? Alteri quidem dum a Tantali in inorem neque bibere fruuntur, neque edere, sed ore ficco deinceps inhian-

ἀγρίῳ. οἱ δ', καθάπερ ὁ Φινεὺς τὰ ὄρνεα τῷ ἀφόρῳ τῷ προσῆκε ἐπιχεῖν ἀφαρπάζοντες. καὶ ἔστι ἴδη σωφρονιστήριον τιμωρίαν Τίμωνι ἐπιτηδεύσῃ. ΤΙ. ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἐθέλω τὸν λοιπὸν τὸν χρόνον ἐν λοφίνῃ τιμωρίᾳ, πρὶν ὅλως ἀφυσῆσαι τὸν κωδῶνα ἐξαυτῆς, ἵνα βεβαίῳ τῷ ὑγιεῖ, καὶ ὑπὲρ αὐτῷ ἀνενοχλήτου ἀπόλαυσιν; ὡς ἐπιτηδείως ἔχοντος ὑδροφορεῖν μοι δοκῶ, καὶ μάτην ἐπιπονεῖν, ἐπὶ τρύπῃ μὲν τινὶ, ἀπὸ πάσης ἀφυλίου, ἐκκεχυμένῳ ἐπὶ τοῦ ἐπιρρύτου. ἵνα τοιγάρτοι τὸ πῶμα τῷ ἀγκυρῷ ἐπιθῶ, καὶ ἀκόλουθος ἡ ἔξοδος. ΖΕΥΣ. ἀλλὰ μὲν ἐμφράξω γε τὴν λίχμην τοῦτο, καὶ ἐπὶ ἐπὶ ἀναπλαμῶσον, ἐπιφῶ ἐν βραχεῖ σε, ῥᾳδίως ὑφίσο τῷ διφθέρᾳ τῷ διέκπαμ ἐν ᾧ νυνὶ τὸ οἶνον. ἀπ' ἄσπιδος, καὶ πλατίζῃς αὐτὸν. ΠΑΝ. μὴ μέντοι γε, ὦ Ἑρμῆ, λανθάνῃς ἡμᾶς ἄγαν τὰς κύστεις ἐν τῷ Αἴτνῃ, ἵνα

auro: alteri verò, dum hic ceu Phineo cibos Harpyiæ ipsis è faucibus eripiũt, Sed abi iam, Timone multo posthac vsurus cordatiore. PLV. An ille aliquando desinet me ceu foraminoso cophino, priusquam omnino vi fluxerim, data opera exhaurire, quasi conetur occupare quo minus influã: veritus ne si copiosius infundar, ipsum vndis obruam? Quo fit, vt in Danaidũm doliũ aquam mihi videar allaturus, frustráq; infusurus, vase non continente liquorẽ: imò priusquam propemodũ effuso quod influit, quàm influxerit. Adeò latus doliȳ hiatus ad effusionẽ, ac liber exitus. IV. Proinde nisi hiatum istum obturauerit, perpetuáq; perstillationem sistere studuerit, facilè propediem effuso, facilè rursum sagum & ligonem in doliȳ fece reperiet. Sed interim abite, atq; illũ diutiùs reddite. At tu Mercuri face meminceris, vt rediès Cyclopas ex Aetna tecũ adducas,

ἅπως [illegible] ἀκονήσαι τὸν ἰπίσκιον ἀσουσιν, ὡς ἥδιον γε τυφλομύσι σοὶ λυσόμεθα.

Ερ. πρόιωμεν, ὦ πάτερ. τί ἔτι ἀποκάμνεις; ἰλιγγιᾷς μι, ὦ χρυσόλα, ἐ τυφλὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ χωλὸς ὤν. πλὴν οὐκ ἀεὶ ἔτι, ὡς ἔρμαι, ἀλλ' ὁπόταν μ' ἀπίω παρά τινα, συμφοιτᾷς ἀεὶ ἔτι Διὸς, οὐκ οἶδ', ὅπως βραδύς ἐμι καὶ χωλὸς ἀμφοτέροις, ὡς μόλις τινὰ ἐπὶ τὸ τέρμα περιφέρεσθαι. καὶ ἐνίοτε τὸ πεμφθὲν τοῦ ὁπόταν ἀπαλλάττωμαι λίαν, πλανῶμ ὄψα, πολὺ τῶν ὀρνίθων ὠκύτερον. ἅμα γοῦν ἔκ τε ὕσπληγος ἐφέλκομαι ἥδη ἀναπνεύσομαι ὑφιππεύων, ὑπερπηδήσας τὸ τέλειον, ἐκ ἐλάττων ἐνίοτε τῶν θεατῶν.

Ερ. ἐν ἀληθείᾳ ταῦτα φής. ἐγὼ δὲ καὶ πάλαι ἂν ἐπᾶρ ἔχοιμί σοι, εἰ μὴ ἐκ ὀβολοῦ ὄντι πρίασθαι βρόχον ἰσχυρόν τε, ἅμα δὲ τιμιον φαίνοιτο, καὶ πολυτελᾶς, ἐπὶ λευκοῦ ἐλέφαντος ἐληλάσθαι δοκοῦντας.

quo fulmen cuspide restitutæ resarciant. Nam eo vobis acuminato opus fuerit.

MER. Eamus Plute. Quid hoc? Num claudicas? Equidem ignorabam, ô præclare, te non E cæcum modò, verùm etiam claudum esse.

PLV. Atqui non hoc mihi perpetuum, Mercuri. verùm si quando proficiscor à Ioue missus ad quempiã, tum nescio quo pacto tardus fuo, & utroque claudus pede, ita vt ægrè ad metam perringere queam: sene nonnunquam interim facto, qui me operiebatur. Porrò quum discedendum est, alatum videbis, multò quibus celeriorem. Vnde fit, vt vix iam amoto repagulo, ego iam præconis voce victor pronuncier, saltu stadium transmensus, ne videmibus quidem aliquoties spectatoribus.

MER. At ista quidem haud vera narras, imò ego tibi permultos commemorare queam, quibus heri ne obolus quidem erat quo restim emerent, qui hodie repente diuites facti, splendidè viuant: albis quadrigis vehantur, quibus

ego tibi permultos commemorare queam, quibus in me obolus quidem erat quo vestem emerent, qui hodie rapti dimites facti, splendidè vivunt: albis quadrigis vehun-

quo fulmen cuspide nostra te reficiam. Non nam bis acuminato opus fuit. MER. Etenim Plute. PLV. Hoc? Num claudus? Ego demigrandum, ô pretiosissime, te non E cacumine, verùm etiam claudum ? PLV. Atqui non hoc mihi perpetuum, Mercuri videri quando proficisci à me missus ad quempiam, tum me sic quo pacto tardo pede & utroque claudo, ita tamen agere ad metam properare quam: sese nonnunquam interim fallo, quin operiebar. Porrò quin discedendum est, clamant debui, multò multò celerem rem. Vnde sit, paulisper à remoto repagulo, ego ut præconis voce victor pronunciet, falsa fladium crebro mensus, ne videntibus quidem diligentiori specta toribus. MER. At istæc dudum haudquaquam narras, ut

quibus antè ne asselli quidè suppeditârit. Ii tamè purpurati, aurumq; manibus gestantes obambulant: qui me ipso quidem, opinor, credere possunt, qui & per somnium diuites sint. PLV. Absit hoc abs vera est, Mercuri. Neque enim tum meis ipsius ingrediar pedibus: nec à Ioue, sed à Dite ad istos transmittor: qui, & ipse nimirum opum largitor est, ac magna donans: id quod ipse etiam nomine declarat. Itaq; quoties est mihi ab alio ad alium demigrandum, in tabellas injciunt me, ac diligenter obsignantes, sarcinæ in morem subbatum transportant. Interea defunctus ille alis cubi in æduum tenebricosa parte iacet, vetere linteo in genua injecto tectus, de quo feles digladiantur. Porrò qui me speranzane obtinere, in foro operiuntur, hiantes non aliter quàm hirundinem aduncum

ἀνακηρυχθῇ μὲ ὁ λανὸς λα-
σπέτης, ἤτοι συγγενής τις, ἢ
λόλαξ, ἢ καταπύγων οἰκέτης,
ἢ παιδικῶν τίμιος, ὑπεξνρ-
ρηχὼς ἔτι τῷ γνάθῳ, ἀντὶ
ποικίλων καὶ πανδοκαπῶν κα-
δωνῶν, ἃς ἤδη ἔξαρ ὧν
ἀφῃρέτησεν αὐτῷ μέγα τὸ μέ-
θυμα ὁ γενναῖος ἁρπάσας,
ἐπᾶν ᾖ, ὅσις ἄρα ἦ ποτὲ, ἁρ
πασάμενος μὲ αὐτῷ λέπτῳ,
θέτις φέρων, ἀντὶ ἔ τέως Πυρ-
ρίας ἢ Δρόμων, ἢ Τιβίς, Με-
γακλῆς, ἢ Μεγάβυζος, ἢ Πρώ-
ταρχος μετονομασθείς, τὸν
μάλιν ἐκχυσάτας ἐκείνους ἐς
ἀλλήλους ἀφειδήσοντας ἐᾷ ἀλ-
πῶν; ἀληθὲς ἄγοντας τὸ ψύ-
θος, οἷος αὐτὸς ὁ θυμὸς ἐκ-
μυχᾶ τ' ἀγελώης λέφυγε, ἐκ
δίλιον τὸ δίλιαρ ἐᾷ ἀπιόν.
ὁ δ' ἐμπνοὸν ἀρρώς ἐς
ἐμὲ ἀπαρόκαλ καὶ κἀχύ-
διρμος ἄνθρωπος, ἔτι
τῷ πάλιν ψιφισθεὶς, καὶ ἃ
πασῶν ἄν μαίμαί τις,
ὄρθιον ἐφεισὰς τὸ ὄς, κρὸς ἢ μυ-
δῶνα, ὥσπερ τὸ ἀνάβροχον

nouus dominus pronũciatus
est, siue cognatus quispiam,
siue adulator, siue seruulus
obscœnus, qui puerili obse-
quio fauorẽ emeruerit, etiam
tum mento subraso, pro va-
rijs et opiparis voluptatibus,
quas illi iam exoletus suppe-
ditauerat, ingens scilicet
præmium ferens generosus
quisquis ille tandem fuerit,
nonnunquam me ipsis cũ ta-
bellis arreptum fugiens ap-
portat, cõmutato nomine, vt
qui modò Pyrrhias, aut
Dromo, aut Tibius: iam Me-
gacles, aut Megabyzus, aut
Protarchus appelletur. Cæ-
terùm illos nequicquam hiã-
tes, seq; mutuam intuentes
relinquis, ac verũ luctũ agẽ-
tes, quòd euanuerit H thym-
mus ex intimo sagenæ sinu sit
elapsus, qui non parũ magnã
escam deuorârit. At hic re-
pentè totus in me irruens, ho-
mo vitæ mundioris atq; ele-
gantioris studis, pingui illo-
taq; cute, qui compedes es

tiam dum horresc it, & si quis præteriens loro increpet, ar-
rectis stet auribus: quiq; pistrinum perinde vti templum

adoret:

προσκυνῶμ, ἐὰν τι φορητὸς ὃν
ζῶις ὑβρυχάνουσιν, ἀπὸ τῆς τῦ
λωφήσεως ὑβείσῃ, ἢ τὰς ὁμο-
λίνας μαστοῖ, ἀφ' ἑρόμῦ &
ἃ μὴ αὐτὸς λάβοι ταξάμενος ἄν
χρις ἂν ἢ ἐς πορνίδιον τι ἐμ-
πεσὼν, ἢ ἱπποτροφίας ἐπὶ θυμῆ
σας, ἢ κόλαξι παραδὺς ἑαυτ
ὸν μύσοιμ. ἢ μᾶλλ' ὑμορφότα-
τον μὲν Νιρέως ἔστ' αὐτόν, ὑπὸ
τοῦ πλουτοῦ δ' Κίνρος & Κό-
φης, σωφρονέστατον δ' Ὀδυσσέως,
πλουσιώτατον δ' σωμα Κροί-
σου ἐπιθυμῶ, ἐμ ἀκαρῆ τε
χρόνον ἄθλι & ἀηδὴς τὰ λοι-
πὰ λίγον ἐκ πολλῶν ἐπιορκιῶν καὶ
ἁρπαγῶν καὶ πανουργιῶν σωλ-
λεγμένα. Ερ. αὐτά τοι σχεδὸν
φέρε τὰ γιγνόμενα. ὁσάτας δ'
οἶμαι αὐτοὺς βαδίζειν, πῶς
ἔτι τυφλὸς ἂν ὑβείσαις
πλὴν ὁδόν; ἢ πῶς ἀφεγνόη
σατε, ἡνίκα ἔμελλον σὺ ὁ Σὺν ἀφι-
κέσθαι, κείνας ἐὰν τὸ πλε-
ῦμ' ἀφῆτε; πλ. οἶσθ' ἐμοὶ ὑβεί-
σατε μηδὲ τὼ ἐσι; Ερ. μὰ
τὸν Δία ὐ μέντ. ὐ γὰρ Ἀκε-
σίλλα καταλιπὼν, Ἰπονί-
κου τῆς Καλλίᾳ πρώτης, τῆς
adoret: non est deincepta tole-
randus ijs quibuscũ viuit: ve-
rũm & ingenuos officit con-
tumelia, & conseruos flagris
cædit, experiens nunquã sibi
quoq; similia liceant, donec
aut scortulo cuipiã irretitus,
aut equorum alẽdorũ studio
captus, aut adulatoribus ses
se permittens deierantibus
Nireo formosiorẽ esse, & Cre-
cropē Codróue generosio-
rem, & callidiorẽ Vlysse, vnũ
autem vel sedecim pariter
Cræsi opulentiorẽ, momẽto
temporis semel profundat in-
felix, quæ minutatim multis
ex periurijs, rapinis, flagi-
tijs fuerant collecta. MER.
Ista fermè sic habent vti nar-
ras: verùm vbi tuis ipsius in-
grederis pedibus, qui tandẽ,
cæcus quũ sis, viam inuenire
soles? Aut qui dignoscis ad
quẽnam Iupiter te misc-
rit, dignos illi visos quũ
diuitijs abundent? PL. Ea
nimuero credis me reperi-
re istos, ad quos mittor?
MER. Per Iouem haudquaquam. Neq; enim alioqui Aristi-
de præterito, ad Hipponicum & Callian acceſissem, tum
ad

φοις ἄλλοις ἀθλιώτερον, οὐδὲ ὀβολοῦ ἀξίους. πλὴν ἀλλὰ τί πρὸς ἡδὺς καὶ μεταβολὴς; πλέον ἡμῖν ἐστὶν ἀπατᾶσθαι πλείονος ἕνεκα, ἄχρις ἂν πάθω τινὶ ἀμηχάνῳ. ὀξὺ ὅπως ἂν πρῶτός μοι πλεονεκτῇ, ἀπαγαγὼν ἴχνος, ὃ Ἑρμοῦ ἐπὶ τῷ παραλόγῳ τοῦ κέρδους κεκωμῳδηκώς. Ερ. ἀκοὴν οὖν ἐξηπάτηται ὁ Ζεὺς οἰόμενός σε κατὰ τὰ αὐτοῦ δοκοῦντα πλουτίσειν, ὅσους ἂν οἴηται ἐπὶ πλεῖον ἀξίους; πλ. μὰ μᾶλλα δικαίως, ὦ γαθέ. ὃς γε τυφλὸν ὄντα ἄλλως, ἐκ πολλοῦ ἀναμενόμενα δυσώρητον ὅσον χρῆμα, καὶ προσκαθῆσθαι τῷ βίῳ, ὅπερ δεῖ ὁ Λυγκεὺς ἂν ἐξάροι ῥᾳδίως, ἀμωρὸν ὄντα καὶ μικρὸν ὄφ. δι᾽ ἃ δὴ ἄρα ἐγὼ ἀγαθὸν οἰόμενον ἐπιτυχεῖν, πονηρὸν ἀπέφηνα ἐν τοῖς πόνοις τὸ πᾶν ἐκκόψαι. ῥᾷον γὰρ ἐστὶν ἐκποδὼν ἀπαλλάττειν τὸν μηδὲν ὠφελοῦντα, ἢ ἀγνοούμενον εὖ ποιῆσαι. Ερ. ἔτα πῶς ἐκεῖνα λέγ᾽ ἐκαλλίπετε αὐτούς, ῥᾳδίως φάναι ἐν ἀλλοις καὶ ἐλόγ; Πλ. ὀξέως

ad alios Athenienses homines ne obolo quidem æstimandos. Cæterum quid facit, quando quidem es emissus? PLV. Sursum ac deorsum circumcursans oberro, donec imprudens in quempiam incurrero. hic autem quisquis ille sit, qui fortè primus me naclus sit, abducit ac possidet, te Mercurii prò lucro præter spem obiecto venerans atq; adorãs MER. Num ergo fallitur Iupiter, qui quidem credat ex ipsius animi sententia ditari abs te hos, quos ille dignos existimárit qui ditescerent? PL. Et iure quidem optime fallitur, ô bone: quippe qui cum me cæcũ esse nõ ignoret, emittat vestigatum tam usque adeò reperiu difficilẽ, & iam olim è vita sublatam, quã ne Lynceus quidẽ facilè me reperiret: quæ nimirum adeò obscura sit, ac minuta. Itaque cùm rari sint boni, improbi porrò in ciuitatibus omnia obtineant: oberrans facilè in huiusmodi mortales incurro, ac recibus illorum illigor. MER. At qui fit, vt quos tuis eos deseris, celeriter aufugias, quum vias tu ignorans?

PLV.

Κα. ἐξυδρικὸς τότε πῶς ἡ ἀρτέμις γίγνομαι πρὸς μόνον τὸν Δία φεύγειν; Ερμ. ἔτι δῆτα οἱ ἀπόκειται, πῶς τυφλὸς ὢν (ἀφίσταται γὰρ) ἡ πόθεν ἀχθὸς, καὶ βαρὺς ἐν ὄψει σκληρὸς, ὥστε πάντας ἀφλίπαρ ἐς σὲ, ἡ τυχόντας μὲν ἐνδαιμονοῦν οἴεσθαι, ἃ δὲ ἀτυχοίης, ὑπ' ἀνιχνεύθαι ζῶντας; οἶδα γοῦν τινας ἐκ ὀλίγους αὐτῷ ὄντας, ὥστε καὶ ἐς βαθυπλουτίαν πόνῳ φέροντα ἐρίψαι αὐτὸς, καὶ πάντων ἀπιβάτων, ὑπερορᾶσθαι νομίζοντα ὑπ' αὐτοῦ, ὅτι μὲ ἐκ τῶν ἀρχῶν ἐάρας αὐτὸς. καλῶ ἀπὸ καὶ σὺ ἄμ, ὦ οἶδα, ὅτι ὁμολογήσεις, ἄτιμος ἐσσ', λαρυβδηλιᾶν αὐτὸς, ἐρημικῷ διήτῃ χειμαζόμενος. καὶ εἰα ἐγὼ διῶν, οἷός ἄμι, ἐρᾶσθαι αὐτοῖς χαλεπὸν, ἢ τυφλὸν, ἢ ὃς ἄπαξ μοι πρόσεσχε; Ερ. ἀπαξ κακὸν, ἢ πολλοὶ, ἢ μὲν τυφλοὶ καὶ αὐτοὶ πάντες ἐσίμεν. ἢ τυφλοὶ, ἢ ἄφρονες ἀπ' ἀγχόνης, καὶ ἀπάτης, ἄπερ

PLV. Tum demum acutum cerno, pe[illegible]uíq; valeo, vbi ad fugam tempus inuitat. MER. *Iam illud quoq; mihi respondeto: qui fit, vt cùm sit oculis captus (dicendũ enim est) præterea pallidus, postremò claudus, tam multos habeas amantes, adeò vt omnes in te defigant oculos: & si potiantur, felices videantur: sin frustrentur, non sustineant viuere? Ex his equidẽ non paucos noui, qui sic perditè te amârint, vt se aëreo è scopulo piscosi in æquoris alta præcipites abiecerint, rati fastidiri sese abste, prætereà quòd illos nullo pacto respexisses. Quanquam sat scio, tu quoq; fateberis, si quo modo tibi ipsi notus es, fuisse istos, qui eiusmodi amore sunt dementati.* PLV. *At enim credis me, qualis sum, talem istis videri: nempe claudum aut cæcum, aut si quid aliud adest mihi vitij.* MER. *Quidni ô Plute? nisi fortè & ipsi omnes cæci sunt.* PL. *Haud cæci quidẽ, ô optime: verũ M infelicia errorq;*

(quæ

ἅπερ νῦν καλλίχρωμα πάντα, ἐπισκιάσουσιν αὐτοῖς ἔτι δὲ κἀγὼ αὐτὸς ὡς μὴ παντάπασιν ἄμορφος ἦλθω, πρόσωπόν τι περιθήσομαι καὶ ἱμάσιόν τι, διάχρυσον, καὶ λιθοκόλλητον, καὶ ποικίλα ἐνδύσομαι. οὕτω γὰρ αὐτοῖς οἱ μὲν αὐτοπρόσωποι νεανίσκοι ὀφθήσομαι καὶ ἐρῶσι, καὶ ἀπολοῦμαι μὴ ἐντυχάνοντός μοι. ὡς εἴ τις αὐτοῖς ὅλον ἀποκαλυψάμενος ἐπιδείξαιμι, δῆλον ὡς καταγέλαστον ἂν αὐτὸ ἀμφιλαφήσουσι τὰ τηλικαῦτα, καὶ ἐρῶντες τὸν ἀνδρόγυνον καὶ ἀμόρφων πραγμάτων. ΕΡ. εἰ δὲ καὶ ἐν αὐτῷ ἤδη τῷ πλεῖν γενόμενοι, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτὸ πιεθίμενοι, ἔτι ἐξαπατῶνται καὶ μὴ τις ἀφαιρῆται αὐτὸς, θᾶττον ἂν πλοῦ ἀφαλοῦ ἢ τὸ προσωπεῖον χρύσοιο; ὁ γὰρ δὴ καὶ τότε ἀγνοῶν ἀνὴρ αὐτὸς, ὡς ἐπίχρυσος καὶ εὐμορφία ὄντως, ἐνδοθεν τὰ πάντα ὁρῶντας. ΜΗ. ἐπ ὀλίγα, ὦ Ἑρμῆ, καὶ πῶς ἔτ' ἐμοὶ σωτηρία ἔσται. ΕΡ. τὰ ποῖα; ΜΗ. ἐπαλάμη τις ἐντυχὼν

(quæ nunc occupant omnia) illis offundunt tenebras. Adhæc ipse quoq; ne per omnia deformis sim, persona vehementer amabili tectius maurata, gemmisq; picturata, ac versicoloribus amictus eis occurro: at illi rati sese natiui vultus venustatem aspicere, amore capiuntur, dispereuntq;, nisi potiantur. Quòd si quis me toto corpore renudatum illis ostenderit, dubio procul futurum sit, vt se ipsi damnent, qui tantopere cæcutierint ad amantes tes neutiquà amandas, ac fœdas. MER. Quid ergo? postaquà eò peruentum est, vt iam diuites euaserint, iamq; personam sibi circumposuerint, rursum falluntur? Adeò vt si quis illis detrahere conetur, penè caput potius quàm personam abiciant? Neque enim verisimile est etiam tum illos ignorare, auro bracteatam esse formam, quã intus cuncta inspexerint. PLV. Ad id non parum multa res, ô Mercuri, mihi sunt adiumento. MER. Quænam? PLVT. Simulatque quis me

χὰρ ὑπῶζον, ἀναπλάσας τὼ θύραν ἀσθλιχτά μι, συμπαρασπερχται μετ' ἰμῦ λαθὼν ὁ τύφ&, καὶ ἡ ἄνοια, καὶ ἡ μιγαλοχία, καὶ ἡ μανία, καὶ ὕβρις, καὶ ἀπάτη; καὶ ἅπαντα ἄπλα μυῖα. ὑπὸ δὲ τούτων πάντων καταπαγεὶς τῷ ψυχλῷ, θαυμάζει τὰ θαυμαστὰ, καὶ ὀρέγεται τῶν φθαρτῶν. ἐκεῖνο τὸν πάντων ἀπάνθρωπον πατέρα τῶν ἀσυνηνυθότων ἀκακῶν τίθηνι, λορυφορέμενον ὑπ' αὐτῶν. καὶ πάντα πρότερον πάθοι ἄν, ἢ ἐμὲ πεῖσαι ὑπομεῖναι. ὁ ἄν. Ερμ. ὡς ἀ λαῶ ὃ ὦ πάτερ, καὶ ὀλιθηρὸς, καὶ ἀνεπάθικτ&, καὶ ἀφαπτὸς; ἀλλ' εἶναι ἀντιπαλῶ πανοχήμ& βιβαίαν ἀπ' ὄσπερ ἰχθύδιον, ἢ οἱ ὄφεις, ἐξ ἐλαιόλυρον φαπτάσαι, ἐκφλὰξ ὄντες. ἐκ ψυχὴ δ' ἐμπαλιν ἐφάλης τε, καὶ ὀλισθὺς, καὶ μυῖα τὰ ἄκρα ἐκπεφυκότα ἐξ ἅπαντ& τὰ σώμα& ἔχουσα, ὑπηρετάσαντας τοὺς ἔχεσθαι καὶ μὴ ἔχειν ῥᾳδίως ἀφυπνοῦσαι. Πλ. ἐπὰ μιᾶς ὑλὴ φλυαροῦντας ἡμᾶς πρᾶγμα ὁ μικρὸν λίαν λαθὼν

me primùm nactus est, aperitis foribus excepterit clancülum unà N mecũ introùe elatio, vecordia, iactantia, nollicies, violentia, dolus, atq; alia item innumerabilia: à quibus omnibus postea quam est animus occupatus, iam admiratur quæ nequiquam sunt admirãda, & appetit ea quæ sunt fugienda, meq; cunctorũ illorum quæ introierant malorũ patrem stupet, illorum satellitio vallatum: quidvis potiùs passurus, quàm vel me compellatur. reijcere. MER. Vt levis ac lubricus es Plute, retentu difficilis, ac fugax, neq; vllam præbens ansam certam quo prensus teneare: sed nescio quomodo anguillarum ac serpentum in morem inter digitos elaberis. Atè diuerso paupertas, viscosa, prensu facilis, totoq; corpore mille uncos gerit hamos, vt qui tetigerunt, illicò hæreant, nec facilè queant avelli. Verùm interea dum nugamur, rem haud paruam omi-

λαβὼν. Ερ. Τὸ ποῖον; ὃ λέγεις τὸν Θησαυρὸν δὲ ἐπηγαγόμεθα, οὗπερ ἕνεκα μάλιστα πλ. βάρβαρος ἦν γὰρ ἔνεκα, ἐφ' ᾧ καὶ καλαλείπων, ἀνέρχομαι παρ' ὑμᾶς, ἐπισκήψας ἔνδον μένειν ἐπικαθεσάμενον τῷ θύρᾳ, ἀνοίξαντα δ' μηδενί, ἢν μὴ ἐμοῦ ἀκούσῃ βοῶντος. Ερ. ἐκεῖνον ἐπιβαίνωμεν ἤδη; ἀπίκασι. καὶ μοι ἔπου ἐχόμενος τῆς χλαμύδος, ἄχρις ἂν πρὸς τῷ ἰσχαρίᾳ ἀφίκωμαι πλ. νῦν ποιῶ, ὦ ἑρμῆ, χαριζόμενος, ἕως ἐῶν γε ἀφλίκτους με, Ὑπερβόλῳ τάχα, ἢ Κλεωνύμῳ ἐμπεσόντα ποιήσεις. ἀπὸ τίνος ὁ ψόφος οὗτος ἦν, ἐὰν ἄπειρος σιδήρου πρὸς λίθον; Ερ. Τίμωνός ἐστι σκάλλοντος ὀνάριον, καὶ ἐπὶ λίθον ἐκβάλλον. παπαῖ, καὶ ἡ πενία πάρεστι, καὶ ὁ πόνος ἐπ' αὐτῷ. ἡ καρτερία δή, καὶ ἡ Σοφία, καὶ ἡ ἀνδρία, καὶ ὁ ὅλος τοῦ ὑπὸ τῶν λιμῷ ταλαιπωρουμένων ἁπάντων, πολὺ ἀμείνους ἢ σῶν δορυφόρων. πλ. τί δ' ἂν ἀπαναπλάσαιμεθα, ὦ ἑρμῆ, τῷ ταχίστῳ; ἐγὼ δὲ

simus. PLV. Quã? MER. Nempe quia Thesaurum non adduxerimus, quo vel in primis erat opus. PLV. Isthac quidem ex parte bono sis animo. Nam non nisi in terra relicto illo ad vos ascendere faleo, iussóq; intus manere foribus occlusis, neq; cuiquam aperire, nisi me vociferantem audierit. MER. Iam igitur Atticam adeamus. Tu me cõsequitor chlamydi adhærens, donec extremam vitam attigerimus. PLV. Rectè facis, Mercuri, quum me per viam duxis. Etenim si me despexeres, forsan oberrans in Hyperbolum aut Cleonẽ incideram. Sed quis hic stridor ceu ferri saxo impacti? MER. Timon hic est, quũ proximè montanum & pentricosum fodit solum. Papæ: adest & Paupertas, & Labor ille, tum Robur, Sapientia, Fortitudo, atq; id genus aliorum turba: quorũ omniũ agmen Fames cogit, longè præstantius quàm tui sint satellites. PL. Quin igitur quàm ocyssimè discedimus, Mercuri?

Neq.

ὃ δ' ἄρ τι ἡμᾶς δράσαμεν ἀξιόλογον πρὸς ἄνδρα τοιοῦτον τοιαύτῃ στρατιᾷ περιοχημένον; ΕΡ. ἄπιμεν ἴδοξ· ὦ Διί, μὴ ἄρα ἀθλίοις ἡμῖν φωὶ. ΠΛΟ. τοῦτον ἄγομεν, ὦ ἀσχάριστε, ἁρπάσαντες, χαρᾷ γεωῦν; ΕΡ. ἰοὺ ἰοὺ τὸν Τίμωνα ἐκκεκλημένον ὑπὸ τοῦ Διός. ΠΛΟ. ποῦ Παῦ; ὦ Τίμωνα, ἐπὶ τοῦτον ἐγὼ ἔρχομαι ὑπὸ τῆς ἡμετέρας παρακληθεὶς, ἀδίκως ἀπολωλεκὼς τὴν σοφίαν ὑπὸ τῆς πενίας παραλαβοῦσα, ἀδίκως παραλαβοῦσα, τῇ σοφίᾳ μὴ ὠφελίμου ὄντος, γνοὺς ἄνδρα μὴ πονηρὸν ἄξιον ἀπολέσαι; ἔτως ἄρα ὑμᾶς ἀφρόνως ὑμῖν πονίαν δοκῶ, μὴ νοῦν ἔχειν; ἀλλ' ὁ μὲν πόνος κλαύσας ἄχθος, ἀφαιρεθεὶς μὲν ἀκαιρότατος ὢν ἐπὶ τοῦτον ἀφιγμένον· ἐν αὖθις ὁ πλοῦτος παραλαβὼν αὐτὸ, ὕβρεως μὴ πλέον ἐμπλήσας ὄμμιον ὢν πάλαι μαλθακὸν, καὶ ἀγνῶτα αὖ καὶ ἀνόητον ἀφανίσας, ἄλλο πάλιν ἡμῖν ῥᾴδιον ἔδαφος ἐργασάμενος. ΕΡ. ἔοικεν ταῦτα, ὦ πονία, ὦ Διί. ΠΛΟ. ἀπέρχεσθε, καὶ ὑμεῖς μέν, ὦ πόνε, καὶ Σοφία, καὶ οἱ λοιποὶ, ἀκολουθεῖτε· ἐγὼ δὲ τὸν Τίμωνα ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν τύχην ἀναβιβάσομαι.

Nec enim vllum operæ pretium fecerimus cum homine eiusmodi vallato exercitu. MER. Secus diſsum eſt Ioui: quare ne metu deterreamur. PAV. Quò hunc nũc Argicida manu abducis? MER. Ad hunc Timonem, ad quẽ à Ioue ſumus ire iuſſi. PAV. Itáne rurſum Plutus ad Timonem, poſteaquã ego hunc antea delicijs malè corruptũ ſuſcepi, cõmendandúſq; Sapientiæ & Labori, ſtrenuũ, multíſq; precij virum reddidi? Adeõne deſpicienda, iniuriæq; idonea vobis Paupertas iudicor, vt hunc, quæ mihi vnica erat poſſeſsio, eripiatis, iam exactiſsima cura ad virtutem excultũ? O vt Plutus hic, vbi denuò fuſkeperit, per contumeliam & arrogantiam illi manu iniecta, talem reddiderit: qualis erat dudum, mollem & ignauum, ac vecordem: rurſum mihi reſtituat, vbi iam nihili factus erit, & reiiculus? MER. Sic, ô Paupertas, Ioui placitum eſt. PAV. Equidem abeo: at vos, Labor & Sapientia, reliquíq;

ἀκολουθᾶτέ μοι, οὗτος ἀλλάξα
σθαι, οἵαν μὲν οὖσαν ἀπολεί-
ψω, ἀγαθὴν σωτῆρα καὶ διδά-
σκαλον τῆς ἀρίστων, ἣ σώσει,
ὑγιαίνοντι μὲν τὸ σῶμα, ἐρρωμέ-
νῳ δὲ τῇ γνώμῃ διαγαγόντι,
ἀνδρὸς βίον ζῶντι, καὶ πρὸς αὐτὴ
ἐμβλέποντι. τὰ δὲ περιττὰ καὶ
νοσώδη ταῦτα, ὥσπερ ἐστίν, ἀπο-
πόρια ὑπολαμβάνων. Ερ. ἀπέρχονται.
ἡμᾶς δὲ πρόεσθαι
οὐκ. Τι. τίνων ἕνεκα, ὦ κατάρα-
τοι; ἢ τί βουλόμενοι λύπην ἄκλη-
τον ἀνδράσι γεγάτῳ καὶ μισθοφόρου
ἐνοχλήσοντες; ἀπ' ἐμοῦ χαίροντες
ἄπιτε, μιαροὶ πάντες ὄντες.
ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς αὐτίκα μάλα
βάλλων λίθοις καὶ βόλοις καὶ λί-
θοις σωφρίσω. Ερ. μὴ λαμβάνε,
ὦ Τίμων, μὴ βάλῃς. οὐ γὰρ ἀν-
θρώπους ὄντας βαλεῖς, ἀλλ' ἐγὼ
μὲν ἑρμῆς εἰμι, οὗτος δὲ πλού-
του ἱκέτης ἐστὶν ὁ Ζεύς, ἱκέτας
σας τῆς νίκης. ὥστε ἀγαθῇ τύ-
χῃ λῆξαι τὸν ὄλβον, ἀφεὶς
τὸν πόνον. Τιμ. καὶ ὑμεῖς οἰμώ-
ξεσθε ἄρα, καὶ ζῶ θεοί ὄντες,
ὡς φατέ. πάντας γὰρ ἅμα καὶ
θεὸς

consequimini me. Porrò hic breui cognoscet, qualis in se fuerim, quam nunc relinquet: nempe adiutrix bona, & rerum optimarum doctrix: quicum donec habuit commercium, sano corpore, valentiq; animo persecutauit, virilem exigens vitam, & ad se respiciens: superuacua autem & vulgaria ista, aliena, ita vt sunt, existimans. MER. *Discedunt illi, nos ad eum adeamus.* TIM. *Quinam estis, ô scelesti? aut qua gratia huc aduenistis, horum operario mercenario negocium exhibituri? Verùm haud quaquam lœti accipietis, scelesti vt estis omnes: nam ego vos illicò glebis & saxis petitos comminuam.* MER. *Nequaquam, ô Timon, ne ferito: neque enim feries mortales: verùm ego sum Mercurius, hic Plutus. Misit nos Iupiter, votis tuis exauditis. Quare, quod bene vertat, opes accipe, desistéq; à laboribus.* TIM. *Atqui vos tam plorabitis, etiamsi dij sitis, vt dicitis. Siquidem odi pariter omnes*

tum

θεὸς καὶ ἀνθρώπους μισῶ. τοιγαροῦν τὸν τυχόντα, ὅστις ἂν ᾖ, μὴ ἐπιτρίψῃς μοι δοκῶ τὴν δίκην. ΠΛΟ. ἀπιτέον, ὦ Ἑρμῆ, πρὸς Διός· μανικῶς γὰρ ἔχει ὁ ἄνθρωπος· ἀπόπληκτός μοι δοκεῖ, μή τι καὶ ἐμὲ ἀπίθανον προσλάβῃ. ΕΡ. μηδαμῶς, ὦ Τίμων· ἀλλὰ τὸ πάνυ τοῦ ἄγριον, καὶ πικρὸν καταβαλὼν, προτείνας τὴν χεῖρα, λάμβανε τὴν ἀγαθὴν τύχην, καὶ πάλιν ἐν Ἀθήναις τὰ πρῶτα, μὴ ἀνιέρατα ἄλλα εἶναι κέλευε, μόνος αὐτὸς εὐδαιμονῶν. ΤΙΜ. ἀλλ' ὑμῖν μὲν ἄσχολα, μὴ ἐνοχλῆτέ μοι, ἱκανὰ ἐμοὶ πρὸς ἃ πράττω ἐστὶ λίκμα, τὰ δ' ἄλλα εὐδαιμονίστατός εἰμι, μηδενός μοι πλησιάσαντος. ΕΡ. ἴτω, ὦ Τίμων, ἀπανθρωπότατος· τόνδε φέρω Διὶ μῦθον ἀλλοῖα τιμιώτερόν τι; καὶ μὴν ἐκεῖ ὧν μισάνθρωπον μὲν οὐδὲν ἔσεσθαι, ἴσασιν ἅπαντες· εὐτυχοῦντα δὲ τὸν τοιοῦτον μισοῦσι μᾶλλον ἢ μηδαμῶς, ἴσασιν ἐπιμελούμενοι σοῦ θεοί.

tum deos, tum homines. Sed hunc cætū, quisquis hic fuerit, mihi certū est ligone impacto commouere. PLV. Abeamus per Iouē, Mercuri, quandoquidem hic homo mihi videtur non mediocriter insanire: ne malo quopiam accepto, discedam. MER. Ne quid ferociter Timon: quin exue potius penitus istam ferocitatē, asperitatemq; ac manibus obuiā excipe bonā fortunam. Rursum diues esto, rursum Athenienſium princeps: & ingratos illos despicito, quum soli florebis. TIM. Nihil mihi vobis est opus: ne obturbare: fat opum mihi ligo. præterea fortunatissimus sum, si nemo propius ad me accesserit. MER. Adeóne quaso inhumaniter? Hæc ego sæua Iouī refero, atq; immania dicta? Atqui par erat forsitan homines tibi haberi inuisos, vt qui tam multa indigna in te commisissent: deos odio te prosequi, nequaquam erat consentaneum, quum illi tantopere tui curam agant.

Τίμ. ἀλλὰ σοὶ μὲν, ὦ Ἑρμῆ, καὶ ὧν Διΐ, πλείστη χάρις ἐπιμεληθέντι τοῦδε τοῦ πλούτου· ἐκ ἄρα λάβοιμι. Ἑρμ. τί δή; Τίμ. ὅτι καὶ πάλαι μυρίων κακῶν μοι αἴτιοι οὗτος κατέστη, διαβολῆς τινὰς παράδοξε, καὶ ἐπιβούλους ἐπαγαγὼν, καὶ μῖσος ἐπικήρατε, καὶ ἀλυπαθέας καταφθείρας, καὶ ἐπίφθονον ἀφρόνας, τέλος δὲ ἄφνω καταπίπτων ἔτους ἀπίστους καὶ ἀδοκήτως ἡ βιαίτερα πᾶσι μόνοις μὲ τοῖς ἀνδρικωτάτοις καταχυμάσας, καὶ μετ' ἀληθείας καὶ παῤῥησίας πεσοῦμαι δόσα, τά τε ἀναγκαῖα λάμψαντι παρέχει, καὶ τῶν πολλῶν ἐκείνων καταφρονῆσαι ἐπαίδευσεν, ἐξ αὐτοῦ μοῦ τὰς ἐλπίδας ἀπαρτήσασά μοι βίᾳ, καὶ διέξασα ὅσις ἐμοὶ ὁ πλοῦτος ὁ ἐμὸς, ὃν ὅτι μάλιστα θαυμάσῃς, οὔτε συκοφάντης φοβῶν, οὔτε δῆμος παροξυνθεὶς, ἐκ ἐκκλησίας ἐκ ψηφοφορίας, ὁ τύραννος ἐπιβουλεύσας, ἀφελέσθαι ἐμοὶ ἂν ἐδυνήθη· ἐγὼ δὲ διαγαρῶ τὸ τ πόνῳ, τεῦνι

TIM. *At tibi Mercuri, & tuis, quòd me respicitis, plurimâ equidè habebo gratiam: cæterùm hunc Plutũ nequaquã recepero.* MER. *Quid ita?* TIM. *Quoniam pridem innumerabilium malorũ hic mihi fuit auctor, quũ me assentatoribus proderet, insidiatores in me inuitaret, conflaret odium, illecebris corrumperet, inuidiæ obnoxiũ redderet: demiq; quum me adeò perfidè ac proditoriè destituerit. Contrà* R *Paupertas optima me laboribus viro dignissimis exercens, mecumq; verè & liberè conuiuens, & quibus opus erat, subpeditauit laboranti, et vulgaria ista docuit contemnere: effecitq; vt mihi vitæ spes omnis ex meipso penderet, demonstrans quænam essent opes veræ meæ: nempe quas neq; adulator assentans, neque sycophanta minitans, neque plebes irritata, neque conciliator suffragiorum auctor, neque tyrannus intentus mihi diis queat eripere. Itaque iam validus effectus ob laborem*

Τίμ. ἀλλὰ δί᾽ ὦ, ὦ Ἑρμῆ, ἢ τοῦ Διὸς κλῆσαι χάριν ἐπιμελέστερον τοῦτον ἢ τὸν πλοῦτον ἐκ ἀφθόνου ποιῆσαι. Ἑρμ. τί δέ; Τίμ. ὅτι ἢ πάντα μενοῦν ἐκεῖνον μοι ὅπως ἐστὶ σὺν τοῖς ἐμοῖς, ἢ ἐπιβάλλει ἐπαγαγὼν, ἢ μὴ σὺν ἐπαγάγῃς, ἢ ἐδεσπότης καθαρὰς, καὶ ἐπιφθόνου ἀφρένας, τὸ δὲ ἄφρον καθαπερ ἔστιν ἀνίμερον ἢ πάντα ἐδεστικὸν ἢ βιαίσιον ἢ πνικτὰ μέσοις μὲν ἔστι ἀνθρώποις ἐπιτήδειον καταχρώμενον, ἢ μετ᾽ ἀληθείας καὶ παῤῥησίας ὠφελοῦντα ἔδοσαν, τότε ἀναγκαῖα ἁμέσως παρέχει, καὶ τῶν σοφῶν ἐκείνων καταφρονῶν ἐπαίδωτο, ἐξ ἀπὸ ἐμοῦ τὰς ἐλπίδας ἀπαρτήσασά μοι ἢ βίς, καὶ δοξαζ ὅσις ἔστι ὁ σοφὸς ὁ ἐμὸς, ὃν ὅτι ἐλάχιστα ἐυκώμων, οὔτε συκοφάντης φοβῶν, ἢ δίμοις παροξυνόμενος, ἐκ ἐκκλησιαστὴς ψηφοφορήσει, ἢ τύραννος ἐπιβουλεύσας, ἀφανιῶ δ᾽ ὡσ᾽ ἂν ὑβρισμένος ὑπ᾽ ἐκείνου τοῦ τύραννος.

TIM. At tibi Mercuri, ἀ nisi, quòd me respicias, primùm equidem laboraremus cæterum hunc Plutum nequaquam recepero. MER. Quid ita? TIM. Quemadmodum Q. immoderabilium malorum hic mihi fuit auctor, qui assentatoribus prodens, & sectatores in me animos conflaret odium, illorum corrumperet, insidiis damnoxiũ redderet: denique me adeò perfidi ac prodigi destituerit. Cum R Paupertas optimis moribus vitæ dignum exercens, mecumq; veritè conuiuens, & cùm opus erat, S supplicium à bonorũ, & vulgaris insania cuiq; contemnere: efficiet mihi vitæ spes amicum ipso pendere, denique quæ nam essent opes mecum: neque quæ neglector assumens, neque sycophantis ministrans, neque bellis irritata, neque comissator suffragiorum auctor, neque tyrannus insanus ob dijs quæ erat eripere. Itaque iam validus effectus ob labo-

dum hunc agellum gnauiter exerceo, neq; quicquam eorũ quæ sunt in ciuitate malorũ aspicio, abundè magnum & sufficientem victũ mihi ligo suppeditat. Quare tu Mercuri, quam venisti viam rectà recurre, vnà tecum Plutum abducès ad Iouem. Illud mihi sat fuerit, si effecerit vt omnes mortales per omnè ætatè ciulent. MER. Nequaquam, ô bone. neq; enim omnes ad ciulandũ sunt accommodi. Quin tu iracũdã pueriliáq; ista missa face, ac Plutũ excipe. non sunt reiicienda munera quæ à Ioue proficiscuntur. PLV. Vim' Timon, vt contra te partes defendam meas? an grauiter feres si quid dixero? TIM. Dicito, ne multis tamen: neque cum procatistimi isti solent oratores. nam huius Mercurij gratia te feram paucis dicendum, tot abs te accusato. T Attamen vide, num qua in re

ἀπάντων ἄτιός σοι καθέστηκα, τιμῆς, καὶ προεδρίας, καὶ στεφάνων καὶ τῶν ἄλλων προφῆτης. πειβιωλλος δέ σοι καὶ εὐείδιμος ἀεὶ ἐμὲ ἔφασκες, καὶ πολυπόθητος. ἐπὶ δὲ τι χαλεπὸν ἐν τοῖς ἀνθρώποις γένοιτο, ἀναπτόμενος ὑφ' ἡδονῆς. μᾶλλον δ' αὐτὸς ἐλέγχεται ὑφ' ἑαυτοῦ, διότι μετὰ τοσαύτης τιμῆς ἀεὶ καὶ ἀνδράσι καταράτοις, ἀπαιδεύτοις, καὶ καλαγοκτόνοις καὶ πάντα πόρρω ἐπὶ δουλείαις μοι καὶ τοῦ γε πλουτεῖν ἔφηθα, ὡς προδιδωκά σοι τἀναντίον ἢ κατὰ τοὺς ἀγαλλόμενοι σοι πάντα πόρρω ἀπολαβεῖν ὑπ' οὖ, καὶ ἐπὶ ἀνοφανδὸν ἐχθοῦς τῆς αἰτίας. δι' ἃ ἐγὼ ἀντὶ μαλακῆς χλαμύδος, καὶ τοιούτων τῶν διαθήκαν ἢ τοιαύτην δι' ἃ ἐγὼ ἀντὶ μαλακῆς χλαμύδος, καὶ τοιούτων τῶν διαθήκαν ἢ τοιαύτην δι' ἃ ἐγὼ ἀντὶ μαλακῆς χλαμύδος, καὶ τοιούτων τῶν διαθήκαν ἢ τοιαύτην

quarumq; rerum tibi extiterim auctor, opifexq; auctoritatis, præsidentiæ, coronarum, aliarum item voluptatum. Mea opera conspicuus erat, celebris, & obseruandus. Cæterùm si quid molesti ab adulatoribus accidit, non mihi potes imputare: quia ipse magis abstersum affectius contumelia, propterea quòd me tam ignominiosè viris illis execratis suppeditaris, qui te mirabantur, ac præstigijs dementabant, mihiq; modis omnibus insidias struebant. Porrò quod extremo loco dixisti, te à me prodiũ desertumq; fuisse: istud crimínis in te possum retorquere, quũ ipse sim modis omnibus à te reiectus, præceps exactus ex ædibus. Vnde ego molli chlamyde: ego illud charissima tibi Paupertas circumposuit. Itaq; testis esto mihi hic Mercurius, quantopere Iouem orauerim ne ad te venirem, qui tam hostiliter esses in me debacchatus. MER. *At nunc vides, Plute, in cuiusmodi hominem sit commutatus. Proinde audacter cum illo confuetudinem*

ἀκάλλων ἄτιτος ὢι καλλιλιθ, τιμᾶς, ἢ φρονήσεως, ἢ σωφροσύνης ἢ ἄλλης ἀρετῆς. ἀπολλύμενος δὲ ὢι ἢ ἀοίδιμος ὄι ἐμὲ ἐποίησας, καὶ πανταχοῦ ἀκούεσθαι ποιεῖς. ἐθέλω τοίνυν ἐκ τοῦ κολάκων τίνων θαι, ἀναίτιος ἐγὼ ὢι. μάστιγι δ' αὐτὸς ἑαυτὸν ἐλέγχεις ἐπὶ τοῖς ἐδέσμασι τοῖς ἀνθρώπων καταρᾶσθαι, ἐπιτιθεὶς, ἢ καλαγωγὰς ἢ πάντα πρὸς ἡδονὴν ἐπιτηδεύοντας μοι. ἢ τί γε πλούσιον ἴσχυθι, ὃς πρὸ δίκης καὶ ἀναιτίους ἐκάλεσας ἐπὶ ἀκροάσεις τῆς ἀτιμίας. ἀλλ' ἐγωὶ ἐκεῖ μάλιστα χαίρω, ταῦτα τῶν ἀνθρώπων ἐπιστάτην ὢι μᾶρτυς ἐπιτηδειότατον. ὧν μάρτυς ἐστὶν ὁ Διὸς μοι πρόπολος Ἑρμῆς, ὃν ἐκεῖνος ἐμοὶ πρὸ ὀλίγου ἐξαπέστειλε, καὶ ἐπιτάττει μοι πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. Ερ. ἀπάντων ὁρᾶς, ὦ Μάλιτι, οἷ' ἔδη γέγονε τὰ πράγματα ὧν; ἐκ ἐξαίφνης ξυνελάσαι

quarum rerum tibi exitium auctor, opificq; exitialis, praesidensue, eorum, aliarum item rerum plurium. Mea opera compluti erant, celebri, & obnoxiosi. Caeterum si quis mihi ab adulatoribus accidit, non mihi potes vitio vertere: quae ipse magis etiam pro facinore communia, praeterea quòd me tam ingenuose viro illi eximia suppeditarim, quae te maestitia, ac praesidio donarunt, mihiq; modis exitiosis insidias struebant. Porro quod extremo loco dixisti, me à me prodiisse dementer fuisse: istud crimen ut possim retorquere, quibus ipse modis omnibus à me iectus, praeceps exactus ad eiburn, videtur mollebi- [illegible] quibus ipse cherisses tibi. Pauperta excusporsuit. Itaq; ipsa est mihi lit Mercurius. quamobrem [illegible]

nem orationem ne ad te veniret, qui tam hostiliter esses in me debacchatus. MER. At nunc video. Plute, in cuiusmodi hominem fis communicatus. Proinde audacter cum illo consere-

[illegible] dinem age. Tu verò fode ita vt facis. Tu interim thesaurum sub ligonem adducito. Audiet enim, si ita accersieris. TI. Parendum est, Mercuri, rursusq; discendum. Quid enim facias, quum dij compellant? tamen vide in quas turbas me miserum cõijcies: qui quidem quum ad hunc vsq; diem felicissimè vixerim, tantum auri repentè sum accepturus, nihil commeritus mali, tantumq; curarum susceptarus. MER. Suspitne Timon mea gratia, tametsi graue est istiusmodi, atque intolerandum, quòd videlicet palpones illi præ inuidia rumpantur. Ego porrò superata Aetna, in cœlum remigio facio volauero. PLV. Abijt ille quidem, sicut apparet: nam ex alarum remigio facio coniecturam. Tu verò hic operire: siquidem digressus Theusaurum ad te transmittam. sed feri fortius. Tibi loquor auri thesaure, Timoni huic audienti esto, ofa

Fode Timon, altius impingens.

Caeterùm

ἐγὼ δ' ὑμῖν ἀποδήσομαι. Τί. ἄγε δή, ὦ δίκτυα, νῦν μοι ἐπίρρωσον σαυτὸν, καὶ μὴ διάμεις ἐκ τῆ βαθους τὸν θησαυρὸν ἐς τοὐμφανὲς πρόκαλουμένη. ὦ ξύν τρόπαι, καὶ φίλοι Κορυβάντες, καὶ ἑρμῆ ψυδᾶν, πόθεν χρυσίον τοσοῦτον ἤνεγκας ὑπὲρ ταῦτα δὴ τὰ δίκτυα; μὴ ἄνθρακας ὕπερθεν ἐπιπρόμιζ&. ἀλλὰ μὲν χρυσίον δῆτα ἐπίσημον, ὑπέρευφρον, βρύον, καὶ τῶν πρόσθεν ἀμείνω ἐξαίδιον. ὦ χρυσὲ, λιπαρώτατον βροτοῖς. ἀεθόμην γὰρ πῦρ ἄττι ἀμφὶ πάσας καὶ νύκτωρ, καὶ μεθ' ἡμέραν. ἐλθὲ, ὦ φίλτατε, καὶ ἵμερος μετάτατε. νῦν καίπερ γε καὶ Δία τοτὲ γενέσθαι χρυσόν. τίς γὰρ ἂν πρόσω& ἀναπλαμένοις τοῖς κόλπους ἐπαλίξαιτο ἕτω καλὸν ἱμάτιον δῆτ' τίνες καταρρίπτοντα; ὦ Μίδα, καὶ Κροῖσε, καὶ τὰ ἐν ἀνθρώποις ἀναθήματα, ὡς ἐδὲν ἄρα ἦτε ὡς πρὸς Τίμωνα, καὶ τὸν Τίμωνος πλοῦτον, ὃν οὐδὲ Βασιλεὺς ὁ Πέρσῶν ἴσος.

Cæterùm ego à vobis digrediar. TIM. Age iam, ô ligo, nunc mihi tuas vires explica, neque defatigere dum ex abdito Thesaurum in apertum euocaris. Hem prodigiorum auctor Iupiter, amuci Corybantes, VV ac luctifer Mercuri, vndénam auri tantum? Num somnium hoc est? Metuo ne carbones reperturus sim experrectus. At qui aurum profectò est insigne, fuluum, graue, & aspectu multo iucundissimum. Pulcherrima aurum faustitas mortalibus: quippe quòd igni in morè ardes, noctesq; & dies renides. Adeò ô mihi charissimum desideratissimumq;. Nunc demum credo vel Iouem ipsum olim auru esse factu. XEtenim quæ tàdem virgo nō exporrecto sinu vsqueadeò formosum amatorē excipiat per tegulas illapsum? O ligo, ac munera Delphico in templo dicata, vt nihil cratis, si cum Timone, cumq; Timone tuis apibus conferamini: cui ne Persarū quidem rex par est. O ligo,

ὦ δίκτυα-

λίκιμα, καὶ φιλτάτη διαθέσθαι, ὑμᾶς δὲ τοῦτον τὸν τόπον ἀνασῶσαι λαπόν. αὐτὸς δὲ κἀμὲ παρ' ἀνασῶσαι καὶ τὴν ἰσχατιὰν, πυργίον οἰκοδομησάμενον ὑπὲρ τῆς θησαυροῦ, μόνον ἐμοὶ ἱκανὸν ἐνδιατρῖψαι, τὸν αὐτὸν καὶ τάφον ἐκεῖνον ἔχειν μοι δοκῶ. διόλου δὲ ταῦτα, καὶ γνωσθέντα ὑπὸ πάντων ἐπὶ πλεῖστον βίον, ἀμιξίαν πρὸς ἅπαντας, καὶ ἀγνωσίαν, καὶ ἀπειροφιλίαν. φίλον δὲ καὶ ξένον, καὶ ἑταῖρον, καὶ ἑλκὴν βωμὸν ὕβλον καὶ πολύν· καὶ τὸ οἰκτίρμον λαχρύοντα, καὶ ἐπικουρῆσαι δυσμόρῳ, ἀβασανίστοις καὶ ἀπελπίσοις τὴν ἐλπίδα μονήρης ἐὼν διάλλαξαι, ἔκ τοῦ βίου δὲ ἐκλυκοῦς. καὶ φίλον δὲ εἶς Τίμωνα. οἱ δὲ ἄλλοι πάντες ἐχθροί, καὶ ἐπίβουλοι, καὶ τὸ πρόσωπον μιαίνεσθαί τινι αὐτῶν, μίασμα. καὶ ἅπαντα ἴσα μόνον, ἄκρατος ἀμιξία, καὶ ὅσοι ἀνδρειότατοι ἀδίκων, χαλκῶν, μυδρὸν ἐς χεῖρα ἀφαρπάσαντες, καὶ μὴν ἐπὶ ἐμὲ ἀφίξονται, καὶ μὴν κἀγὼ ἀμυνοῦμαι παρ' αὐτῶν, μέχρι σπονδὰς σπεισάμενοι. ἢ ἐφ' ἁμίᾳ ὅρος ἔστω τῶν αὐτῶν.

O'ligos sagum charissimũ, vos huic Pani suspendi commodum est. At ego quammaximè semotum mercatus agrum, turriculaq; seruandi auri gratia constructa, vbi mihi affatim vixero: sepulchrum itè inibi mihi defuncto parare est sententia. Hæc igitur decreta sunto, placitaq; in reliquum vitæ: scilicet odio, ignorantia, fastidiũ erga mortales omneis. Porrò amicus, hospes, sodalis, aut aræ misericordiæ, meæ nusquam. Tum cõmiserari lachrymantem, suppeditare egentibus, iniquitas, ac morũ subuersio: at vita solitaria, qualis est lupis, vnus sibi amicus Timon, cæteri omnes hostes, & insidiarum machinatores. Cùm horum quopiam congredi, piaculum: adeò vt si quem aspexero duntaxat, inauspicatus sit ille dies. In summa, non alio nobis habeantur loco, quàm signa saxea, ærea: neque fœdus ab illis missum recipiamus, neq; fœdera feriamus. Solitudo terminus esto. Cæterùm

φιλί-

tribules,

φυλέται ὦ, καὶ φράτορες, καὶ δημόται, καὶ ἡ πατρὶς αὐτὴ, ψευδῆ καὶ ἀνωφελῆ ὀνόματα, καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων φιλοτιμήματα. πλουτείτω δὲ Τίμων μόνος, καὶ ὑπερορᾶτω ἁπάντων, καὶ προφέρεσθω μόνος καθ' ἑαυτὸν, ἱκανὰς καὶ ἁπάντων φορτικῶν ἀπηλλαγμένος. καὶ θεοῖς θυέτω, καὶ ἀνακείσθω μόνος ἑαυτῷ γάστωρ καὶ ὅμορος ἁπάντων τῶν ἄλλων. καὶ ἅπαξ ἑαυτὸν ἀξιούσθω ἀποθνήσκειν, ἢν δέῃ ἀθανατεῖν, καὶ αὐτῷ σίφωνος ἐπιγενέσθω. καὶ ὄνομα μὴ ἔστω ὁ μισάνθρωπος ἄλλῳ. τὰ τρόπον γνωρίσματα, δυσκολία, καὶ πραγύτης, καὶ σκαιότης, καὶ ὀργὴ, καὶ ἀπανθρωπία. εἴ δέ τινα ἴδοιμι ἐμπυρὶ ἀμφθαρόμενον, καὶ σβεννύναι ἐπιτάττοντα, πίπτε καὶ ἐπαίω κατασβεννύσα. καὶ εἴ τινα ἔ χαμὼν ὁ ποταμὸς πραφέρῃ, ὀὐ τὰς χεῖρας ὀρέγω, ἀντιλαβέσθαι δίκτυ, ὡς θᾶσσον καὶ ῥᾷον ἐπὶ ἀφαλῶς βαπτίζοντα, ὡς μηδὲ ἀνακύψαι δυνηθῆναι ὅτω γὰρ ἂν πλὴν ἑαυτοῦ

tribules, cognati, populares, postremò patria ipsa, frigida quædam & sterilia nomina, stultorumq; mortalium gloriæ. Solus Timon diues esto. despiciat omnes: solus ipse se cùm oblectetur, liber ab assentationibus, & onerosis laudibus. Dijs sacra faciat, & epuletur solus: sibi ipsi vicinus, sibi partis ceps, excutiens sese ab alijs. Ac semel decretum esto, vt vnus seipsum comiter accipiat, si moriendum sit, aut necesse habeat sibi ipsi coronam admouere. Nullumq; nomen sit dulcius, quàm Misanthropi, id est, hominum, osoris. Morum autem notæ, difficultas, asperitas, feritas, iracundia, inhumanitas. Quòd si quem conspexero incendio conflagrãtem, obtestantem quò restinguam. pice oleoq; restinguere. rursum si quem flumen vndis abstulerit, ut manus porrigens, imploret vt retineatur: hunc quoq; demerso capite propellere, ne possit emicare: hunc ad modum par pari relatu-

ἐκλάβοιμι. ἄγε νῦν ἐμοὶ τὸ νόμισμα Τίμων Ἐχεκρατίδου Λαμπτρεὺς, ἐπέψηφισε τῇ ἐκκλησίᾳ Τίμων ὁ αὐτὸς, ἔφη. ταῦτα τοίνυν διαλέγεσθε, καὶ ἀφ' ἡμῶν ἐμμένετε αὐτοῖς. πλὴν ἐκεῖνό γε περὶ παντὸς ἂν ἐποιησάμην ἅπασι γνῶναι μοι τοῦτο γενέσθαι, διότι πάρεστιν ἀγχόνη γε ἕτοιμον πρᾶγμα χρῆσθαι αὐτοῖς. καὶ δὴ τί τοῦτο φρυάττεσθε τοσοῦτον; ταυτὶ γὰρ ὑμῖν ἐστὶ τὰ χρήματα, ἀνθρακιὰ μαραινόμενα, καὶ πνεύσαντος, ἐν οἷς ὅθεν ὀσφραίνομαι χρυσίου. πότερον οὖν ἐπὶ τὸν κρημνὸν τοῦτον ἀναβάντες ἀπορρίψω αὐτοὺς ὑμῖν ἀπὸ τῆς ἀκροτάτης κορυφῆς, ἢ τέως ὑμᾶς παραπομπεύσωμεν, ὡσπερεὶ αὐτοῖς ὁμιλήσαντας, ὡς πλέον ἀνύσαντες ὑβρισόμενοι; ἆρ' οἶσθα καὶ ἄμεινον. ἔστι λιχνώμενόν τινα αὐτὸν ὑποπτεύω. φέρε ἴδω τίς ὁ πρῶτος αὐτῶν οὗτος ἦν; Γναθονίδης ὁ λάλαξ, ὀπτάλου ἕνεκεν ἀνήσαντί μοι ὀρίξας τὸν βρόχον, πίδυος ὅλης παρ' ἐμοὶ σπάνις ἐμεμηκώς. ἀλλ' ἦν γε ἐκείνου ἀφειδήσω, σιμόξυτα γὰρ τὰ τῶν ἄλλων.

Γν. ὦ

relaturus est. Hanc legem Timon tulit Echecratides Coelytensis, & concionis subscripsit suffragijs idem ille Timon: Age haec decreta sunto: haec fortiter tueamur. Caeterùm magno emerim re id omnibus innotescat, quòd opibus abundo: nam illares illos praefocauerit. Sed quid illud? Hem, quae trepidatio? Vndique concurrunt pulueres lenti atque anheli, haud scio vnde aurum odorati. Vtrum igitur hoc conscenso colle saxis eos abigo, è sublimi deiaculans: an hac tantum in re legem violabimus, vt semel cum illis congrediamur, vt magis anganur fastidirí, repulsíq; ? Ita satius esse duco. Itaque restemus, quo illos excipiamus. Age prospiciam. primus eorum iste quis est? Nempe Gnathonides adulator, qui mihi nuper coenam petenti funem porrexit, quo apud me saepenumerò solida dolia vomuerit. Sed bene est quòd ad me venit: nam primus omnium vapulabit.

GNA.

Γνα. οὐκ ἐγὼ ἔλεγον, ὡς οὐκ ἀμελήσουσι Τίμωνος ἀγαθοῦ ἀνδρὸς οἱ θεοί; χαῖρε Τίμων ὡμορφότατε, καὶ ἁδιστε, καὶ συμποτικώτατε. Τι. νὴ καὶ σύ γε, ὦ Γναθωνίδη, γυπῶν ἁπάντων βορώτατε, καὶ ἀνθρώπων ἐπιτηδειότατε. Γνα. ἀλλ' φιλοσκώμμων σύ γε. ἀλλὰ σοὶ τὸ συμπόσιον, ὡς ἱκανόν τι σοὶ ἄσμα τ' νοδιδάξω λιθυράμβων ἥκω κομίζων. Τι. καὶ μὴν ἐλεγεῖά γε ἄσῃ μάλα πρεπωδὰ τοῖς τοιούτοις δεικνύς. Γνα. τί τοῦτο; παῖσον Τίμων; μαίνομαι, ὦ Ἡράκλεις. ἰὴ, ἰή. πεπαλυνμένος τραύματος ἐς ἄρειον πεδίον. Τι. καὶ μὴν ἄν γε μικρὸν ὑπορραδιώῃς, φόνου τάχα κἀμὲ πλήσεις μι Γναθ. μεθαμῶς, ἀλλὰ σύ γε πάντως τὸ τραῦμα ἴασαι, μικρὸν ὑπολιπὼν ἰσπαθὲς ἐν χρυσίῳ. δαιμῶς γὰρ ἰσχαμόν ἐστι τὸ φάρμακον. Τι. ἔτι μέγας; Γνα. ἄκαμι, σὺ δ' οὐ χαρίσασ' ἔτω σκαιὸς ἐκ χρυσοῦ γεγόμφου. Τι. τίς οὗτός ἐστιν ὁ πρόσω, ὁ ἀναφαλαντίας; Φιλιάδης

GNA. *An non dixi Timonem virum bonum non neglecturos esse deos? Salue Timon formosissime, iucundissime, conuiuator bellissime.* TIM. *Scilicet & tu Gnathonides, vulturum omnium edacissime, atq; hominū perditissime.* GNA. *Semper tibi grata dicacitas. Sed vbi comportamus? Nam nouam tibi adfero cantilenam ex his quos nuper didici dithyrambis.* TIM. *Atqui elegos canes admodum miserabiles, ab hoc docto ligone.* GNA. *Quid istuc? Feris ô Timō? Attestor, ô Hercules. Hei, hei: in ius te voco apud Areopagitas, qui vulnus dederis.* TIM. *Atqui si cunctere paullisper, mox cædis me reumages.* GNA. *Nequaquam: quin tu planè vulneri medere, paululo auri muncto. Mirum enim in modum præsentaneum id est remedium.* TIM. *Etiam mnes?* GNA. *Abeo. At tibi malè sit, qui quidem ex viro commodo tā famus factus sis.* TIM. *Quis hic est q accedit recaluaster ille?* Philiades,

Γναθωνίδῃ ἑλίσθαι, ὃς ἐν ἀπάσῃ Τίμωνος ἀεὶ ἀνδρὸς εἰ θεοὶ χαῖρε Τίμων ὡμορφότατε, καὶ ἁδίστε, καὶ συμποτικώτατε. Τι. τί καὶ σύ γε, ὦ Γναθωνίδη, γνώριμε ἀπάντων βορώτατε, καὶ ἐνθρώπων ἱκανώτατε. Γνα. ἀλλὰ μισοπάμμων οὐ γε, ἀλλὰ διὰ τὸ συμπίνειν, ὃ τι καὶ μέγιστον ἄθλων ἡγοῦμαι ἐγώ. Τι. καὶ μὴν ἐπαινῶ γε ἄνδρα τὸν ἀληθῆ. Γνα. τί τῦθ'; πάνυ ὦ Τίμων μεγάλοφρον, ὦ Ἡρακλεῖς ὡς ἐπαινετὸν τὸ φρόνημα. ὡς ἄρα πολλοὶ ἐγένοντο. Τι. καὶ μὴν ἄν γε μείνῃς ἐπὶ ῥᾳδιούσης, φόνος τάχα πολλοὺς μὲν Γναθ. μελανεῖ· ἀλλὰ σύ γε πάντας τὸ φιλόμαθες, μιμητὰ ἱκανὸς ἔσῃ μοι. Δαιῶς γὰρ ἰσχνόμορος εἶ τὸ φρόνημα. Τι. ἴσθι μέντοι; Γνα. ἄκομαι, τὸ δ' οὐ χαρίεντα τὰ σκώμματα ἐν χρεῖ γνώμῃ δ'. Τι. τίς οὗτος ἄρα ἀκροατής; ὁ πλούσιος, ὁ ἀναφλαντίας;

GNA. An non dixi Timonem virum bonum non negleturos esse deos? Sic Timon formosissime, iucundissime, conuiuator bellissime. TIM. Scilicet & Gnathonides, vultorum omnium edacissime, atq; homini pudentissime. GNA. Semper bi grata dicatis. Sed ne compotamus? Non nosse tibi adfero conuiuium exquisitum nuper dilectis. TIM. Atqui ingratum nec admodum mirandum ab hoc doctissimo. GNA. Quidisthuc? Perii? Tuā Attestor, ô Hercules, fidem! Timon in te roce apud Athenienses, qui primus dilectus TIM. Atqui ista cauebam prius, mox cedit ex animo. GNA. Nequaquam, quæ tu plane vultum reddis paulo auri auarissimi. TIM. Etiam mea? GNA. Abeo. At nisi male fallor, quidem ex viro communis recalcitrabis? Philiades, assentatorum omnium execratissimus. Hic cū à me solidum acceperit fundum, tum filiæ meæ dotem talenta duo, laudationis præmium, quum me canentem reliquis silentibus omnibus solus maiorem in modum extulisset, deierans me vel ossoribus magis canorum: ubi me pridem ægrotum conspexisset, (nam adieram ossoraturus vt mei curam ageret) plagas etiā egregius ille vir impegit. PHI. O impudentiam: nunc demum Timonem agnoscitis: nunc Gnathonides amicum & conuiua. Bene numero habet ille digna se, quandoquidem immemor est, atque ingratus. At nos qui iam olim conuictores sumus, æquales ac populares: tamen modestè agimus, ne insilire videamur. Salue here. Fac vt istos adulatores sacrilegos obserues, qui nusquam adsunt, nisi in mensa: præterea à coruis nihil differunt. Neq; posthac huius ætatis mortalium vlli fidendum ingrati & scelesti. At ego quum tibi talentum adduxerem,

famus factus sis. TI. Quis hic est q accedit recalcitrabis? Phil.

μίζων, ὡς ἔχοις πρὸς τὰ παρεόντα χρῆσθαι, καθ' ὁδὸν ἥκειν δή πλησίον ἥκων ὡς πλούσιος ἀνδρὶ συμβουλεύσων τινὰ πλοῦν. ἥκω δὲ ἐπὶ ταῦτα σὺ γὰρ ἔτω δοκεῖς ἄρ, ἀνὴρ ἔσεσθαι σύμβουλος τῶν παρ' ἐμοῦ λόγων, ὃς καὶ τῷ Νέστορι τὸ δίκαιον πρᾶσσειν ἄρ. Τίμ. ἔσται ταῦτα, ὦ Φιλιάδη. πολλὰ ἀπὸ πρόσωθι, ὡς καὶ σὺ φιλοφρονήσωμαί σε δικαίως. Φι. ἄνθρωποι, μαίνεσθε ἢ ὑμᾶς τὸ ἀχθέσιον, διότι τὰ συμφέροντα ὑποθήσεται αὐτόν. Τί. ἴδε τρίτος οὗτος ὁράτωρ Δημέας πόσον ἔρχεται, φήσομαι ἔχων ἐν τῇ ἀριστερᾷ, καὶ συγγενὴς ἡμέτερος εἶναι λέγων. οὕτως ἐκκαίδεκα παρ' ἐμοῦ τάλαντα μιᾶς ἡμέρας ἐκλείσει τῇ πόλει, καταδιδάσασθαι, καὶ ἀδίδιδες, μάχομαι ἐλεύθερος, ἐκ ἀφειδίδες, μαχοῦμαι ἐλεύθερος, ἐκσώσω αὐτὸν, ἐπειδὴ πρόπαλαι ἔπαχθὴς Ἐρεχθεῖδαι φυλῇ ὀφειλόμενον τὸ θησεικὸν, μάχομαι ἐκσῶσαι αὐτὸ τὸ γιγνόμενον, ἐκ ἴφη γνωείσαν πολίτην ὄντα μι. Δη. χαῖρε ὦ Τίμων, τὸ μίσθωμα

ducerem, quo posses ad eà quæ velles uti, in via accepi te summas quasdam opes esse nactum. Proinde accessi his de rebus admoniturus te: quanquam tibi forsitan me momitore nihil erat opus, viro nimirum adeò prudenti, vt vel Nestori ipsi, si necesse est, consilium dare queas. TIM. *Ita fiet Philiades. sed age accede: ò te ligone comiter accipiam.* PHI. *Viri, caput mihi comminutum est ab hoc ingrato, propterea quòd eum ea quæ in rem illius erant, admonui.* TIM. *Ecce tertius huc orator Demeas se recipit, tabulas dextra gestás, ait́q; se mihi cognatum esse. Hic vna die de meo talenta sedecim talenta ciuitati dependit: nam damnatus erat, ac vinctus. at quia soluendo non esset, ego misertus illum redemi. Porrò quum illi sorte obuenisset, vt Erechtheidi tribui distribueret erarium, atq; ego audiens, id quod ad me rediret, poscerem, negabat se ciuem nosse me.* DEM. *Salue Timon, præcipuum*

μίσμ, ἀς ἔχοις πρὸς τὰ λοιπὰ
πειρώντα χρῆσθαι, καὶ ἐδίμ-
θη πλησίον ἐλθὼν ὡς σπουδῆς
ἀφικνεῖται τινὰ πολλὴν, ἔκα
λεῖ σῶν τοῦτο σε νῦν ἐπι-
σκοπῶ. καὶ δὴ οὐ γε ἀγνοεῖς
ἀφ' οἵων ἐκίνδυνευσας παρ
ἡμῖν ἀπελθεῖν, ὅτ' οὐ τῶν Νικο
τὸ διαφθείραντας ἄφ. Τί-
μων τοῦτο, ὦ Φιλιάδη, πολλῶ
ἀμᾶ χρείᾳ, ὡς καὶ σὺ φρο-
φρονεῖσθαι τῇ δίκῃ. Φι-
σκέψασθαι, καὶ ταῦτα ἔμοιγε
ὡς τὰ ἀληθῆ, ἀλλὰ τὰ συμ
φέροντα νοοῦντας σοὶ εἶναι. Τι-
δὴ γὰρ οὐδὲν ἑρᾶν ἄλ
φίας πόρρωθεν, γέγραφα δ
χωρὶς τῆς δίκης, ἢ συγγρά
ἀμείνω ἐν λόγῳ. οὐ
ἐκκλησία παρ' ἡμῖν τάλαντα
ἀλλ' ἀμείνω ἐστὶ τὰ ἐλεύ,
δικαιοδίκαιος ἦ, καὶ ἐλεύθ
ὃ, ἐκ δραχμῆς, ἐμοὶ δὲ ἰκανὸ
ὅτι, ἐκκλησίαν κοινὴν, ἐναφί
πρῶτον ἐναγορεῖν Ἐρεχθεῖδι φυ
ἀφ' ἑστίας τὸ ἀνοσιώτ, ἐμ
τὸ πεῖσμα τοῦτ' ἐξ ἐγγυημα
νον, ἐκ ἔφη γενέσθαι πολίτα
ὅτου μι. Δι. χαίρει ὁ Τίμων,

ducerem, quo posset ab
quæ vellet sui, maxime
it summas quasdam opes
se nactum. Prouide itaq
bus de rebus admonemus
quamquam tibi forsitan
monere mihi erat op
vtro nemirum edò prodi
ti, vt vel Nestori ip
necesse est, consilium de
quere. TIM. Iudex Phi
liades, sed age accede, a
ligone comiter accipi
PHI. Vtri, cæpe mihi
vnumquemque ab hoc regno,
propterea quòd tum ex
in vrbem illinc erant, excita
TIM. Ecce tertius hic
tor Demeas se recipit, ubi
las dextra gestat, atq; fa
bi cognatum esse. Hunc
die de meo Z solerem ob
ta ciuitati deprædicandi
natus erat, ac vinctus, ex
soluendo venisset, ego
ferum illum redemi. Iam
quemilli forte obuenisset
Erechtheidi tribus alia
barret æternum, atq; ego
dient, id quod ad me redi
TIM. Scitur

τὴν ἐφικτὸν ἐγγύᾳ, ὁ ἱερὸ
ἐφεστῶσαν, τὸ πρόβλημα
Φιλιάδη, τὸ μὲν πάντα σὺ ὁ
ἐπιμελήσῃ μοῦ, καὶ σὺ
ἐπιμελήσασθαι τὸ χρῆσμα,
ἐπιδὴ Τί-
ἐπιμελήσεται λοιπὸν, ἐπὶ
ἐπὶ καλὸς ἀγα-
ὁρᾶσι, ὡς ἐκ ἄν
ἐπὶ πάντα χρό-
τὰ ἄλλα πράττω
γένεται ἐπὶ πολύ, καὶ
ἡμέραν ὀλυμπίᾳ
καὶ πολὺ ἄρα
ἐπιδεῖ πομπῆ. Τί-
ἐπὶ ἀθήνας ἐγὼ νῦν
ἐπιμέλειαν. Δη. τί οὖν;
ἐπιμ. τὰ διαῦ-
πολλὰ πολλάκις ἄμα-
ἐπὶ ἐπὶ πολὺ ἐπὶ τῶν
ἐπὶ πολὺ πρὸς Ἀχαρ-
ἐπὶ Πελοπον-
μοίρας. Τίμ. πῶς;
ἐπὶ μὲ ἔχαμ ὅπλα,
ἐπὶ ἐν τῷ λα-
ἐπὶ. μίαν τὰ πρὸ
ἐπὶ, ἐμοῦ δ' ἀχαΐ-
σαν ἄμ

poscerem, negabat se eum nosse me. DEM. Scitur

præcipuum generis tui præ
sidiū, fulcimentum Athenie
sium, defensaculum Græciæ.
Profectò iamdudū te popu
lus frequens & vtraq; curia
operitur. Sed prius decretū
audi, quod de te conscripsi:
Quandoquidē Timon E
hecratidæ filius, Colyttensis, et
non modò probus & inte
verumetiam sapiens, quan
tum alius in Græcia nemo,
nunquam per omnem vitam
destitit optimè de Repub.
mereri: tum autem in Olym
picis vicit pugil, & lucta
cursuq; die eodem, ad hæc so
lenni quadriga, equestriq;
certamine. TIM. *At ego ne*
spectator quidem vnquam
in Olympicis sedi. DEM.
Quid tum? spectabis post
hac. sed ista communia ad
di satius est. Tum anno su
periore apud Achar nenses
pro Repub. fortissimè se
gessit, & Peloponnesium
duas acies concidit. TIM.
Qua ratione? quippe qui
arma gesserim, neq; vnquā militiæ dederim nomen.
DEM. *Modestè tū quidem de teipso loqueris: nos tamen in*

σοι ἂν ἅπαξ ἀμνημονοῦντος. ἔτι δὲ καὶ ψηφίσματα γράφων, καὶ συμβουλεύων, καὶ στρατηγῶν, ἐμικρὰ ὠφέλησα τὴν πόλιν. ἐπὶ τοῖς ἅπασι δὲ καὶ τῇ βουλῇ, καὶ τῷ δήμῳ, καὶ τῇ Ἡλιαίᾳ κατὰ φυλὰς, καὶ τοῖς δημοσίοις ἰδίᾳ, καὶ κοινῇ πᾶσι, χρυσοῦν ἀνατεθῆναι τὸν Τίμωνα, παρὰ τὴν ἀθηνᾶν ἐν τῇ ἀκροπόλει, λιπαρουμένην τῇ δεξιᾷ ἔχουσαν, καὶ ἀκτῖνας ἐπὶ τῇ λιφαλῇ, καὶ στεφανοῦσαν αὐτὴν χρυσοῖς στεφάνοις ἐπτὰ, καὶ ἀναγορευθῆναι τοὺς στεφάνους σὺν μύρῳ διονυσίοις τραγῳδοῖς καινοῖς. ἀχθῆναι γὰρ δὴ καὶ τὸν ἐμὸν μύρον τὰ διονύσια. ἔστι τοίνυν ἐμοὶ Δημέας ὁ ῥήτωρ συγγενὴς αὐτῷ ἀγχισῦς, καὶ μαθητὴς αὐτῷ ὢν καὶ γὲ ῥήτωρ ἄριστος. ὁ Τίμων, καὶ τὰ ἄκρα πάντα ὅσα ἔμ᾽ ἐθέλοι. τοῦτ᾽ μὲν οὖν ἔστω τὸ ψήφισμα. ἐγὼ δὲ σοι καὶ τὸν υἱόν σου βουλεύσομαι ἀγαγεῖν παρὰ σὲ, ὃν ἐπὶ σῷ σῷ ὀνόματι Τίμωνα ἀνόμακα. Τίμ. πῶς, ὦ Δημία, ὃς οὐδ᾽ γεγάμηκας, ὅσα

grati futuri sumus, nisi mea minerimini. Praetereà in ferendis plebiscitis, & in consultationibus, & in administrandis bellis non mediocrē utilitatem attuli reipub. His de causis omnibus visum est curiæ, plebi, magistratibus tributim, plebeijs singulatim, cōmuniter vniuersis, aureum statuere Timonē iuxta Palladem in arce, fulmen dextera tenentē, radijs tiporra ambientibus: viq; septem aureis coronis coronetur, hæq; coronæ hodie in Dionysijs per tragœdos nouo promulgentur. Siquidem hodie illi Dionysia sunt agenda. Dixit hoc suffragium Demeas orator, propterea quòd cognatus illius propinquus, ac discipulus eius sit. Nam & orator optimus Timon: præterea quicquid voluerit. Hoc igitur tibi suffragium. Sed utinam & filium meum ad te pariter adduxissem, quem tuo nomine Timonem appellaui. TIM.

Qui potes Demea, cùm ne vxorem quidem duxeris vnquam, quamuis

ὅστις γε καὶ ἡμᾶς ἀδίκως; Δη. ἀπὸ γαμῶ, ὦ διδῶ θυὲς ἐμοὶ τοῦτο, καὶ παιδοποιεῖσθαι, καὶ τὸ γενησόμενον (ἄρρεν δὲ ἔσται) Τίμωνα θήσω καλῶ. Τίμ. ἐκ οἶδα ἀ γαμῶσας ἔτι, ὃ οὗτος, πλὴν κακῶς σὲ παρ' ἐμοῦ λαμβάνων. Δημ οἶμοι, τί ἔτι τυραννίδι Τίμων ἐπιχειρῆς, καὶ τύπτας τοὺς ἐλευθέρους, ἐλαυθερῶν ἐλεύθερος, ὁδ' ἀνεὶς ὄρνις ἀπὸ δόσεως ἐμοὶ τάχα τῶν δίκων, τάντα ἄπα, καὶ ὅτι τῶν ἀκρόπολιν ἐνέπρησας. Τίμ. ἀπ' ἐκ ἐμπέπρηκα, ὦ μιαρὲ, ἀκρόπολις. ὥστε δῆτα καὶ ἀσυκοφαντῶν. Δη. ἀπὸ καὶ πλουτῆς, τὸν ὀστοδόδαμον διωρύξας. Τίμ. ἐ διώρυχα δὲ οὔτε. ὥστε ἀπίθανά σε καὶ ταῦτα. Δη. διωρυχθύντων μὲν ὕστερον, ἤδη δ' εὖ πάντα τὰ ἐν ὠῷῷ ἦν. Τίμ. ὀκοιῶ καὶ ἄπλω λέμβειν. Δη. οἶμοι τὸ μὲν τάρρυφον. Τίμ. μὰ δίκαιόν γε, ἐπειδὴ καὶ σὺ κἀμοὶ πάντα κάθοιμι, δύο

quamvis nobis aliena? Dem. Ducam nempe, ut dixi, uxorem, liberosque procreabo, et quem genuero (virum fore spero) Timonem nuncupabo. Tim. An uxorem tu sis ducturus, equidem haud scio, tanta a me plaga accepta. Dem. Hei mihi: quid hoc est rei? tyrannidem Timon occupat? pulsatque eos qui sunt ingenui, ipse nec ingenuus planè, nec civis? verum propediem poenas daturus, cum aliis nominibus, tum quod arcem incenderis. Tim. Atqui nec conflagravit, arx, scelestè. proinde palam est, te calumniatorè agere. Dem. Verum effosso erario dives effectus es. Tim. Atqui non effossum isthuc, unde ne haec quidem probabiliter abs te dicuntur. Dem. Verum effodietur posthac. Sed tu interim omnia quae in eo condita, possides. Tim. Alteram itaque plagam accipe. Dem. Hei sepulcris meis. Tim. Ne vociferare: alioqui etiam ubi illidam. Etenim res planè ridicula mihi accidet,

Λύσω μὴν Λακεδαιμονίων μοίρας καταπόνησας ἄνοπλος, ἂν ἓς μιαρὸν ἀνθρώπιον μὴ ἐπιτρίψας. μάτην γὰρ ἂν ἔλεγε τὴν ἐγκειμένην ὀλυμπιακὴν πύξ, καὶ πάλαι. ἀλλὰ τί τοῦτο; ὁ Θρασυκλῆς ὁ φιλόσοφος οὗτός ἐστιν; ἢ μὴν δῆτα ἀλλ' ἐκπεπτάκασι γὰρ τὸν πώγωνα, καὶ τὰς ὀφρῦς ἀνατείνας, καὶ βρυθυόμμός τι πρὸς αὐτὸ ἔρχεται, τιτανώδη τὸν βλέπων, ἀνασοβούμενός τὸν ἐπὶ τῶν μετώπου λόφον, Λιβυσσορίας τις, ἢ Τρίτων, οἷος ὁ Ζεῦξις ἔγραψεν. οὕτως ὁ τὸ σχῆμα ὑπολύς, καὶ λόσμιος τὸ βάδισμα, καὶ σωφρονικὸς τὴν ἀναβολὴν, ἕωθεν μυείσθω ὅτι περὶ ἀρετῆς διαλεγῶν, καὶ ἡδονὴν κακόν τε ὀνομάζων, καὶ τὸ ὀλιγαρκὲς ἐπαινῶν, ἐπαθλεῖ καὶ σπάνιον ἀφίκοιτο ἐπὶ τὸ ἄδηνον, καὶ ὁ πᾶς μιχθήτω τῷ λύχνικα ὀρθρίαν αὐτῷ (ὡς ἔμοιγε τὸ κάρη μάλιστα) καθάπερ τὸ Λήθης ὕδωρ ἐπιὼν, ἐναπλύσατο ἐπὶ τοῖς λάχνυσι τοῖς ἐωθινοῖς ἐκείνοις λόγοις, πεφαρμάκων ὥσπερ ἐκεῖνος τὰ ὄψα, καὶ τὸν πᾶσιον παραγκωνιζόμενος, καὶ

si quum inermis duas Lacedæmoniorũ acies fuderim, vnũ sceleſtum hominem nõ protriuero. Tum fruſtra vicerim in Olympijs & pugil, & palæſtrites. Sed quid hoc? ánon philoſophus Thraſycles hic eſt? Profectò ipſius eſt, promiſſa barba, ſubductiſq; ſupercilijs, & magnum quiddam ſecũ murmurãs accedit, & Titanicũ obtuens, caſariẽ per ſcapulas fluentem ventilans, alter quidã Boreas, aut Triton, quales eos Zeuxis depinxit. Hic habitu frugalis, inceſſu moderatus, amictu modeſtus, manè mirum quid multa de virtute diſſerit, damnans eos qui voluptate capiuntur, frugalitatẽ laudãs: at vbi lotus ad cœnã venit, puerq; ingentẽ illi calicẽ porrexit (meraciore aũt maximè gaudet) perinde vt Lethes aquã ebibens, à diluculariis illis diſputationibus diuerſiſſima quæ ſunt, exhibet, dum mihi inſtar prætipit obſonia, & proximum cubito oppoſito arcens, mentio in-

γύμνος

φύσας τὸ χρῆσον ἀνάπλεως, ἐνυπνίῳ ὑμφορήμφ, ὑπὸ πυκνότητος, διὰ πάντων τῶν λοιπῶν ἀριστῶν ὑρώμενος λοπῶν, ἀπειθῶς τὰ πρόβλητα ἔχειν ἀνω ἀφομένων, ὡς μηδὲν ἧττον τῷ μνήματι καλλιπωσι μιμφίμοιρ ἀπ' ὠτὸν τὸν παπαιῶτα ὅλον, ἢ τὸ σὼ μόνοις τὸν ἄπαντα λάβοι, ὅτι περ διχηάσας τὴν ἀπληστίας ὄφιν. μίθυσος, τὴν πάρουσαν ἐπ' ἄμμις φθάσας τὴν ὀρχηστύν μόνον, ἀπὰ ἀοιδοίας, τὴν ὀργὰς πόσιν, καὶ λόγοι πομοίπαι τὴν ἐύλιπι, τότ' ἤδη μάλιστα περὶ σωφροσύνης καὶ ἰσομοίρης. καὶ ταῦτα φησὶν ἤδη τὸ ἀκράτε πεσόρας ἔχων, καὶ ὑποφαυλίζων γελοῖος, ἑταῖρον ἐπὶ τέλει. καὶ τὸ πλανᾶσθαι, ἀράμβοι τινὸς ὑφέρεσθαι αὐτὸν ἐν τῷ συμποσίῳ τῆς ἀκαιρίας ἀμφότερας ἐπαλαμμένον. ὥλιβ ἀλλὰ καὶ ὑφορ, ἐλθοὶ τῶν πρώτων παραχορέσας ἄν, φάσμα ἵνα, ἢ θρα-

to interim cõdimentis oppleto, dum cani ritu ingurgitat, prono incumbens corpore, perinde atq; in patinis virtutem inuenturũ sese speret: dumq; vsqueadeò diligẽter cacinos extergit indice digito, vt ne paululum quidem reliquiarũ sinat adhærere, nunquam nõ querulus, tanquã deteriorẽ, partẽ acceperit, vel si totam placentam aut suem solus omnium accipiat: qui quidem edacitatis & insatiabilitatis est fructus, temulentus, vinóq; bacchatus, non ad cantum modò, saltationemq;, verùm ad conuicium vsq; & iracundiam. Adhæc multus inter pocula sermo (tum enim vel maximè) de temperantia, sobrietatéq;: atque ista quidem loquitur, quum iam à mero malè affectus, ridiculè balbutit. Accedit his deinde vomitus. Postremò, sublatum cum de conuiuio efferũt aliqui, ambabus manibus ibicinæ inhærentem. Quanquam alioqui me obtrusum quidem vlli primariorum cessisse, vel mendacio,

ἢ θρασύτητος, ἢ φιλαργυρίας. ἀλλὰ μὴ κολάκων ὄντα πρῶτα, μὴ ἐπιορκᾶ προχειρότατα. καὶ ἡ γοητεία πονηρεύεται, μὴ καὶ ἀναισχυντία παρομαρτῇ, καὶ ὅλως πάνδοφον τὸ χρῆμα, καὶ παντὸς χύθην ἀρετῆς, καὶ ποικίλως ἐντετιλίς. οἰμώξεται δι' ἁρπαγὴν ἐπὶ μακρὰν χρηστὸς ὤν. τί τοῦτο; πάππα, χρόνῳ ὑμῖν Θρασυκλῆς. Θρασὺ καλὰ ταῦτα, ὦ Τίμων, ὧν ποιοῦσι τοὺς ἀφρόνημα, ὥσπερ οἱ πλέον σκυθρωπότες. ἀργυρίῳ καὶ χρυσῷ, καὶ δήπουθεν πολυτελῶν λιθιδίοις διαμύκασι, πολλῷ τῷ κολακείᾳ ἐπιβαλλόμενοι πρὸς ἄνδρα. οἶδά σε ἁπλοϊκὸν καὶ ἧττον ὀπωπικόν. οἶδα γάρ ὡς μάζα μὲν ἐμοὶ δεῖπνον ἱκανὸν, ὄψον δὲ ἅλισον θυμόν. ἢ λάρδαμον, ἢ ἄπυστι πυφόλιν ὀλίγον τῶν ἁλῶν. ποτὸν δὲ ἐνυπάρχοιεν. ὁ δὲ πίθαρ αὖτος, ἢς βόλε πορφυρίδος ἀμείνων. τὸ χρυσίον μὲν γάρ, ὑπὲρ τιμιώτερον τῶν ἐν τοῖς ἀγιαλοῖς ψηφίδων μοι δοκᾶ. οὐ δ

vel confidentia, vel auaricia. Quin & inter assentatores primas tenet. Peierat promptissimè, antein impostura comitatur impudentia. In summa, prorsus admirãdum quoddã spectaculũ est, omni ex parte exactũ, varieq; absolutũ: proinde non eiulabis clarius videlicet, quum sis modestus. Quid hoc? papæ tandem nobis Thrasycles? Thr. Non hoc animo adeo venio Timon, quo plerique isti, qui nimirum operi admirati tuat, argẽti, auri, opiparorum cõuiuiorum adductã spe concurrunt, multaq; assentatione delimunt te: hominem videlicet simplicem, facileq; impertienté id quod adest. Siquidem haud ignoras, offam mihi in cænam satis esse, tum opsonium suauissimum, cepe aut nasturcium: aut si quando lubeat lautius epulari, pusillũ salis. Potrò potũ fons Athenis nouẽ fœliens venit, suppeditat. Tum pallium hoc quauis purpura potius. Nam aurũ nihilo magis apud me in precio est, quàm calculi qui sunt in littoribus. Sed

σῦ χὼτῷ χάριν ἰσάλλιν, ὡς μὴ
ἀφορθείῃς σε τὸ λαχιστον τῶν
κτημάτων ἀτιμα καὶ πλεῖ-
στον, ὁ πονηροῖς πολλάκις οὖσι
βίου ἀνηκέστων συμφορῶν γε,
ὀφθαλμὸν δὲ μάλα μοι πάσοις,
μάλιστα ὅλον ἀπὸ τῶν θαλάτταν
ἐμβαλεῖς αὐτὸν, κἂν ἀναγκ-
καῖον ἀνδρὶ ἀγαθῷ ὄντα, καὶ
τὸν φιλοσοφίας πλεῖον ἀρᾶν
ἀπαμφῶ, μὰ μὲν δι' ἐς βά-
θος, ὦ ἑταῖρε, ἀλλ' ὅσον ἐς βυ-
θῶνας ἐπιβὰς ὀλίγον πρὸ τ
ἀκρογιαλίας γῆς, ἐμβόρω-
τον μόνα. ἐὰν μὲν τῶν βάλῃ,
σὺ δ' ἄκοπον πρόπον ἀμένω
καὶ τάχ' ἐκφόρησον αὐτ
ἐκ τῆς οἰκίας, ᾗ μᾶλ' ὁδὸν
αὐτῶν ἀνῆς ἁπλοῦς ἅπασι
δοῖς δεομένοις, ὦ μὴ πρότε-
θαχμὰς, ὦ δ' μνᾶν, ὦ δ' τά-
λαντον. ἂν δέ τις φιλόσοφ
ἦν, δυοῖν ἐπαρ' ἢ τεττοιεῖαν
φέρεσθαι δίκαιον. ἐμοὶ δ'
ἐκεῖνοι ἐπιμαστὸν χάριν αὐτῶν,
ἂν ὅπως μεταλῶ τῶν ἑταί-
ρων τοῖς δεομένοις, ἱκανὸν
ἐ τούτων τῶν πύραν ἐμπλή-
σῃς παράσχοις, ἀλλ' ὅσον δύο
μυρίμνας

Sed tua ipsius gratia huc me conuli, vt ne te subuerteret pessima ista atq; insidiosissima res, opulentia: quippe quæ multis sæpenumero immedicabiliū malorū exiterit causa. Etenim si me audies, postissimùm opes vniuersas in mare præcipitabis, vtpote quibus nihil sit opus bono viro, quiq; philosophiæ possit opes perspicere. Ne tamen in altū, ô bone, sed fermè ad pubē vsq; ingressus, paulò vltrà solū fluctibus opertū, me quidem vno spectante. Quòd si hoc nō vis, tute igitur eas potiore via ex ædibus ejicito, ac ne obolū quidem tibi facias reliquū: vim delicet largiens ijs quicunq; opus habent, huic quinque drachmas, illi minā, alij talentum. Porrò si qui erit philosophus, hunc æquū est duplam aut triplam ferre portionē: quanquā hoc quidem mihi non mea ipsius gratia postulo, sed quò amicis, si qui egebunt, donē: sat est, si modò peram hanc largitione tua expleueris: ne duos quidem

μυρίμυνος χαρδοπᾶν ἀχινητικός. ὀλιγαρκὴς γὰρ μίσηρος χρὴ εἶναι φιλοσοφοῦντα, καὶ μηδὲν ὑπὲρ τὴν πέραν φρονεῖν. Τι. ἐπαινῶ ταῦτα σου, ὦ Θρασυκλῆς, πλὴν γοῦν τὴν πέρας, ἣ λοιπὴ, φέρε σοι τὴν ἰσχαλέαν ἐπιπλήσω λοιδόρων, ἐπιμενῶ. Θρ. τὴν δίκην. Θρα. ὦ δημοκρατία καὶ νόμοι, παιόμεθα ὑπὸ τῶν καθαρτῶν ἐν ἐλευθέρᾳ πόλει. Τίμ. τί ἀγανακτεῖς, ὦ ἀγαθὲ Θρασύκλεις; μῶν παρὰ πίνδυσμόν σοι; καὶ μὴν ἐπιμεβαλῶ κοινικᾶς ὑπὲρ τὸ μέτρον τίλφρας. ἀπατᾷ τί ἔτι; πολλοὶ ξυνέρχονται. Βλεψίας ἐκάνης, καὶ Λάχης, καὶ Γνίφων, καὶ ὅλως τὸ συνταγμα τῶν ὀλιγοχρημάτων. ἔστι τί ἐκ τῆς πέρας ἀναπαύσεως, ἢ μικρὰν ὑπόγειον ἀναπαύσεως πεπεντηκύαν; ἀλλ' ἐστὶ τοιοῦτος λίθος ξυμφορήσας. ἐπιχαλασῶ πόρρωθεν αὐτούς; Βλ. μὴ βάσῃς, ὦ Τίμων, ἁπτόμενος γάρ. Τι. ἀλλ' οὐκ ἐπιμενοῦσι γε ὑμᾶς, ἢ κἂνθ' ψοφοῦμάτων.

dem modios Acgineticos capientem. Nam, paucis contentū modestūq; cōuenit esse, eum qui philosophatur, neq; quicquā vltra peram cogitare. Ti. Equidem ista quæ dicis, probo, Trasycles: ergo, si videtur, priusquā perā expleam, age tibi caput ops plebs tuberibus, posteaquā ligone sum mēsus. Thr. O' libertas, ô leges, pulsamur ab impurissimo libera in ciuitate? Ti. Quid stomacharis, ô bone Thrasycles? num te defraudaui? Atqui adijciam vltra mensurā chanices quatuor. Sed quid hoc negotij? Complures simul aduenium, Blepsias ille, & Laches & Gnipho, breuiter agmen eorum qui capulabunt. Itaq; quin ego in rupem hanc conscendo, ac ligonem quidē istundum fatigatum, paulisper interquiescere sino: at ipse plurimis congestis saxis, procul eo lapidum grandine petet.

Bl. Ne iace Timon: abimus enim. Tim. At vos quidem & nec citra sanguinem, nec absque vulneribus.

GILBER.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

TImon Athenienſis, ob naturæ aſperitatem cùm eſſet inhumanus & inhoſpitalis, μισάνθρωπος, id eſt, oſor hominum dicebatur, fugiebat namque hominum congreſſus, præterquàm vnius Alcibiadis: humanum autē genus exoſus, vitam quandam inhumanam & feram ſequebatur, in cibiſq; non modò vulgaribus, ſed etiam vtiliſſimis, & ab reliquis hominibus prope damnatis acquieſcebat. In eius verò ſepulchro erat epiraphium, quod ipſe ſibi dicitur feciſſe, cuius ſenſus eſt talis:

Hic ſum poſtᵗ vitam miſeramq́; inopemq́; ſepultus:
Nomen ne quæras, Dij lector te malè perdant.

De Timone ferè omnes intelligunt hūc Horatij locum, 1. Serm.

vt quidam memoratur Athenis
Sordidus ac dives, populi contemnere voces
Sic ſolitus, &c. Huiuſmodi eſt apud Plautū Euclio.

a O IVPITER.] *Expoſtulatio cum Ioue, quòd hominum prauitatem & malitiam multam ſinat. Ariſtoteles in libro de Mundo: Quem Deus, inquit, vnus ſit, multa nomina habet, ab affectionibus variis. Dictus eſt enim Græcè* Ζεὺς, *quòd, vt omnes interpretantur, vitæ dator ſit vel quòd animantibus vitas inſpiret. Lactantio tamen magis placet, vt* Ζεὺς *dictus ſit, quòd primus ex libris Saturni maribus furtim à matre ſubtractus vixerit. Quomodo enim, inquit, vitæ dator ſit, qui vitam alium. de accepit? Latinè dicitur Iupiter, à iuuando, quaſi iuuans pater. Appellatus eſt* φίλιος, *quòd amicitiæ præeſſet.* ξένιος, *id eſt, hoſpitalis, quem inuocabant hoſpites, ſi quando hoſpitium violarent. De quo Virgilius:*

Iuppiter, hoſpitibus nam te dare iura loquuntur.

ἑταιρεῖος, *id eſt, ſodalitij iuris diſceptator. hunc Iaſon cum Argonautis ſacra feciſſe dicitur in* Φέρεσι, *domeſticus, familiaris, Lararium. nam ipſe hic* Ἑστίος *penates interpretatur.* ἀερίου, ἀερίου πάτερ, *id eſt, fulgurator. à* ἀστεροπή *vibris,* ἀστράπτω, *id eſt, fulmen iniator,* ἔρκειος, *quòd eſſet violati iuriſiurandi vindex. Huc ipſe auctē Iouis Orcij ferunt eo in loco, vbi Eliorum cogebatur ſe-*

natus, fuisse statuam effigie horrendam, quippe vtraque manu fiscinam tenentem: credo vt homines à periurio deterrerentur, ἀφλαγεσίης, *id est, nubicoga. Huius mentio est frequens apud Homerum, Hesiodum, & poetas cæteros.* ἐρίγδουπος, *id est, grandisonus: &* βροντᾶν, *id est, tonare, quòd in exregi ne quæ supra nos est, nubes & tonitrua cogat, undeq; fulmina torqueat, tempestatesque & turbines inde deferamus.*

b Quibus rebus.] *A consequentibus, & exemplo.* c Salmoneus tibi sit.] *Salmoneus Aeoli filius, regnantis quondã in Elide vrbe, quæ est sub Olympo monte, dum æreo ponte constructo, & superinductis curribus sonitum æmularetur, vt propterea deus crederetur, per Iouem fulmine ictus in tartara præcipitatus est. Meminerunt huius Lucianus in Tragopodagra, suo sinem. item in Philopatre, paulò post initium. & Virgilius Aeneidos libro 6.*

Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas,
Dum flammas Iouis & sonitus imitatur Olympi.

Hæc fabula docuerunt poëtæ, non esse æmulandum, quod longè supra fortunã nostram habeatur. Sed vtinam homo ille, bombarda (fas sit mihi nouo in re noua vti verbo) inuentor, ad generis humani exitium natus (is monachus quidam Franciscanæ hæresis fuisse perhibetur, vt iam nihil malorum sine hoc hominum genere emergere ex inferis ceriò (cias) cum Salmoneo fulmine, quod ipse reperit, dum flammas Iouis & sonitus imitaretur Olympi, flagrasset: primusq; in montem quempiam, seu in spaciosum aërem, impellente sulphureo puluere, igneq; tartareo consumptus fuisset, vt bombis cœlum omne compleuisset. Nunquam pestea tot vrbes diruæ, tot fortia hominum corpora, illo mortis genere essent prostrata. d Sub mandragora stertis.] *Mandragoræ somnifica vis inest, adeò vt enecet etiam largiore potu, si Plinio credimus, Historiæ mundi libro 15. Dioscor des indicat, radicem vino decoctam sumi aduersus insomnia. Datur & secandis aduersus intolerabilem cruciatum. Quin & sedi immissa herba glandis vice, somnum facit. Hanc Pythagoras ἀνθρωπομορφον appellauit, quòd radix imitetur hominis formam. Vnde Columella in carmine seminum dicit:*

Quam

Quamuis semihominis væsano gramine fœra
Mandragoręq pariat flores. *Vnde qui cessant in negocio siue officio, torpentiq;, sub mandragora dormire, aut multã mandragoram bibisse dicuntur. Idem quoq; Lucianus inter magnificas Demosthenis laudes, ab illo inquit, solitos excitari Athenienses, tanquã mandragora sopitos: Sic vltus Lucianus in epistola quadã ad Calixenũ: ἃ φασὶν αὐτὸν πολλὴν μανδραγόραν καταπιεῖν, id est, Annon videtur multam hausisse mãdragoram? Vsurpat & Demosthenes in Philippica quarta: ἀλλὰ μὴν δραμάτου πεπώκασιν ἢ φάρμακόν τι τοιοῦτον ἐοίκασιν ἅπαντες. Id est, Similes videmur his qui mandragoram biberunt, aut aliud simile pharmacũ.* e Flagitia cõmittunt.] *Iuris violato es aduertis.* f Cùm iuuenis adhuc esses.] *Ab antecedẽtib.* g Dignũ socordia præmiũ.] *A consequentibus, & euentu.* h Sedebas, cùm tibi cęsaries ab illis circũtonderetur.] *Hic proverbialis schemate σχηματίζομαι τὸν πλοῦμον, pro ludibrio habitum, dixit Lucianus: vt annotat Erasmus. Nam id lusus gratia fieri solet stupidis, vt eis non sentientibus cæsaries circumtondeatur. Vsurpat idẽ Lucianus in Pseudomante.* i Ex pauperrimis diuites redderim.] *Descendit à generali querela ad speciem.* k Ad extrema redactus consilia.] *Epilogus, per exhortationẽ.* l Epimenidẽ quoq;.] *Historia de Epimenide Cretensi theologo, extat in noctibus Gellianis. & apud Laërtium. Is ambulando sessus in specum quandam subierat, illic obdormiuit: nec experrectus est à somno annis exactis annos 47. Laërtius & Plinius ponunt 57.*

m Quis hic est.] *Personæ descriptio, & occasio dialogi.*

n Ad hunc modum.] *Non liberalitate, sed parsimonia diuitias retinet.* u Atqui profectò vir.] *Digressiuncula in Athenienses mores & philosophos continens excusationem neglectæ Timonis* p Hæc in causa.] *Mendacium Ioue.*

q Cæterùm de palponibus.] *Alia excusatio, cur non statim pœnas nocentes. iocosa.* r Anaxagoram.] *Anaxagoras Clazomenius, philosophus Asiaticus, Xerxis Persarum regis tempore floruit, & hoc mundi atque naturæ opificium ab æterna mente architectatrice conditum & ordinatum esse docuit hoc versu:* Νοῦς ἦν Ἀναξαγόρας τε τῶν πάντων αἴτιος.

Quod

Quod est: Mens æterna ist, quæ gubernans omnia, omniũm est causa. Quæ professio semper laudabilis, tantum inuidiæ sibi peperit, vt Atheniẽses ex ea anjam rapientes, eum, quum parricidæ talentum erat promissum, interfici voluerint: nullam aliam ob causam, quàm quòd deorum turbam hac professione eum negare iudicabant. r Quantum habet momenti.] *Epiphonema, audaces atq; improbos hæreticos increpans.* s Haudquaq; ã ad istum rediturus sum.] *Hic inducit Plutũ omnia formidãtem, nullius; sẽsum. N. q; verò dissimilem animi habitum opes adferunt diuitibus, cùm cõtrà paupertas securã in vtrumq; dormiat aurem.* u Quid ita nõ rediturus.] *Detrectatio Plutũ, à qualitate personæ.* x Num rursus ad istũ.] *Est autem collatio prodigorum & auarorum, offendens, verũ vsum diuitiarum in mediocritate vtendi consistere.* y At tu mihi.] *Sordidorum descriptio.* z In præsepi canis.] *Vitium eodem alterius indoctum, qui egregios codices inclusos diligenter adseruet, quos nec ipse vnquam euoluat, nec alijs euoluendi faciat copiam. Extat elegans apud Græcos epigramma, in eos quis rebus suis nec vtuntur, nec alijs vti patiuntur. Sic habet epigramma Latinè versum à Moro nostro:*

In præsepi canis fœno nec vescitur ipse,
Nec finit vt fœnum qui cupit edat equus.
Seruat auarus opes, opibus nec vtitur ipse:
Atq; alios vti, qui cupiunt, prohibet.

A Si quis vbi puellã.] *Amplificat similitudine. B* Tantali in morem.] *Tantalus Phryx ob inculentas diuitias in fabulam hominum venit, ita vt fingatur & apud inferos simile quiddam pati, cuiusmodi solent inter congestas opes tenaces isti diuites. Horatius in Sermonibus:*

Tantalus à labris sitiens fugientia captat
Pocula. quid rides? mutato nomine, de te
Fabula narratur.

Offendit, allegoriam figmenti ad diuites sordidos pertinere, quibus adsunt quidem bona, verùm ijs frui denegatũ est. De Tãtali pœnis lege Homer. Odyss 11. & ea quæ in Dipsadibus annotauimus. C Ceu Phineo cibos.] *Quoniã Phineus filios suos, ex Cleopatra susceptos excæcauit, à dijs excæcatus est, & harpyiæ im-*

Quod eſt: Mente æterna eſt, quæ gubernans omnia, ſtatum eſt cauſa. Quæ profectò ſemper laudabilis, tantum laudis ſibi peperit, vt Athenienſes ex ea anſam ſapientiæ, cum, quantum cuique talentum erat promiſſum, pacifci vellent: nullam aliam ob cauſam, quàm quòd eorum turbem hæc profectò cum ſe gere indicabant. s Quantum habet momenti.] Ipſius mea, audaces eſſe improbos fortunam iuuare. t Haudquaq; i adiſtum redituru ſum.] Hic inducit Plato mea furioſa tem, mutatis ſententiis. Neq; verò diſſimulem animi habitum ſpe adferunt diuitibus, cùm contrà pauperum ſpes in virtute, ſ mas auerſum. u Quid ita nõ redituru.] Detrectatio Plat. i qualitate perſonæ. x Num rurſus adiſtũ.] Eſt autem oblat prodigiorum & anatorium offendens, verũ vſum diuinarum mediocritate vtendi conſiſtere. y Actu mihi.] Seriũdum deſcripſit. z In præſepi canis.] Vitium eodem ſcriptorum doctum, qui egregios codices inclufos diligenter aſſeruat, ut nec ipſe vnquam eos lat, nec alijs euoluendi facia ſpem. Extat elegans apud Græcos epigramma, in eos qui rem ſu nec vtuntur, nec alijs vti patiuntur. Sic habes epigrammatis Latinè verſum à Moro noſtro:

In præſepi canis fœno nec veſcitur ipſe,
Nec ſinit vt fœnum qui cupit edat equus.
Seruat auarus opes, ob ibus nec vtitur ipſe:
Atq; alios vti, qui cupiunt, prohibet.

A Si quis vbi puellã.] Amplificat ſimilitudine. B Tantali in morem.] Tantalus Phryx ob inuidentiã deorum fabulam hominum venit, ita vt fingatur & apud inferos ſimile quoddam pati, cuiuſmodi ſolent inter conuiuium opes tuas iſtis dimites, Horatius in Sermonibus:

Tantalus à labris ſiciens fugientia captat
Pocula. quid rides? mutato nomine, de te
Fabula narratur.

Offendit, allegoriam figmenti ad diuites fordidos pertinere, qui bus adſunt quidem bona, verùm ea fruendi facultate eſt. De Tan lo pœnis lege Homer. Odyſſ 11. & ea quæ in Diſpadibus annotauimus. C Ceu Phineo cibos.] Quoniã Phineus filius fu ex Cleopatra ſuſceptos excæcauit, à diis ea caſus eſt, & ho

ſpitalitatem violaſſe, quæ cibos & menſam eius turpiſſimè fœdarunt. Harpyiæ autem volucres fingunturfuiſſe monſtroſæ, facie virgi nibus vultures referentes. De his Virg. 3. Aen. D Ceu rapaci ſo cophino.] id eſt, tanquam è ſitula perterebra ta, quorum non continente. Alludit ad pertuſum dolium Da naidum, quod inferos, quarum fabula hæc eſt. Belus Priſcus E gypti rege Iſidis & Telegoni filio natus, genuit Danaũ & Aegyptum, vnde regio nomen accepit. Danaus autem ex pluribus coniugibus quinquaginta filias habuit, dictas Belides à Belide, quæ eosdem Aegypti fratris Danai filios mu ſierũt. Hi cùm reſponſum accepiſſent, ſe à genero interfectum iri à ſuorum patrũ, factaq; ſimul coniuratione, omnes ſpon ſas interfecerunt, præter Hypermneſtram, quæ Lyno viro ſuo pepercit. apud Danaũs. poſtquam annos regnaſſet quinq; triginta ſex eſt. Propter quod flagitium Plato ſcribit Danaidas apud inferos has pœnas dare, vt vrnis perſtillantibus aquas in perforata dolia inferant, atq; in perforata dolia inferant, graui nimirũ laborc. Ouid. 4 Metamorph.

Mœrentiq; ſuis lectum patruelibus auſæ
Affidue reperunt, quas perdunt, Belides vndas.

Idem in Ibin:

Quæque gerunt humeris perituras, Belides vndas.

Horatius mentionem facit rurſus Lucianus in Hermotimo. Diſpadibus, & in dialogo Cratetis ac Diogenis. Alcio nem Diſpadibus Galeni ad Cyrſonem ad hanc alluſit, τὴ λαγὼ ἐν τοῖς Δαναΐδων τὰς ἀμφορεὺς ἀναπληροῦν πίθους. id eſt, Lagonem in Danaidum proverbium, amphoras in Danaidum dolia infun dere. Lucianus in Pſeudolo: In pertuſum ingerimus dicta do lia virgineis idem ille repleuerit vrnis. Catullus:

Quot ſunt in Cyrenis Hiſpaniæ locis huius domicilium con ſeruantibus ſubterraneis Hiſpaniæ locis huius domicilium fingitur. Po quod regio ea metallorum fœcunditate reliquis an ſtet. apud Theocritum in Meſſoribus non ſolùm cæci ſed & Cupidinem dicit. Virtutis claudus Pedet.] Ouidius poſſimè obuenit: improbis ac ſtultis videri ſe bonis ac modeſtis. Id quod ſignificare voluit,

à Ione claudum & cæcũ exire, & ad ignotos fingit: contrà autẽ à Dite alatũ et ã. Lucianus hic imitatus est Aristoph. in Pluto, qui consimilia quæaũ de Pluto diuitiarũ deo narrat, quòd cæcus quidã semper est, ac tũ demũ claudicãt, quoties ad bonos viros mittitur, aliàs pedibus pernicissimis. G Per somnium diuites sint.] *Ne vatis immodicis Nẽ quicquid optaris, id somniare cõtingit: sicut Micyllus noster diuitẽ se ac prapotentem somniat. Et piscator apud Theocritũ in Piscatoribus, somniat aureũ pisce. Apud eundem, Eclogã 9. pastor quidã, vim magnã ouium, multaq; capellas. Infimæ sortis homines, nonnunquam regiarum coniugum somniant, inquit Erasmus. Cicer. in Sallust. Repentè tanquam somnio beatus. H* Thynnus est apsus] *Prouerbium: piscis est marinus, in portu Lusitano magno numero capitur, ad Lysibonam, & iuxta mare Herculeum. De eo Plin. lib. 9. cap. 15. Athan. libr. 7. Eustath. in Iliad. ad ξ. & μ. χ. Oayss. Dictus est à πυρὸ τὸ θύω, τὸ θύω, ὁ ἐστι ὀρμῶ, à dando impetu, & mutus vehementia. Nam sub ortũ canis astro agitatur. I* Cecrope generosior] *Cecrops primus Athenarum rex fuit circa annũ Mundi 2425. K* Callidiorem Vlysse.] *Homerus Vlyssem vbiq; vafrum & callidum facit. L* Vt se aëreo.] *Alludit ad Theognidis poetæ carmen illud de paupertate, quod in progymnasmatis Aphthonij in sententiæ exhortatiuæ exemplo extat:*

χρὴ πτωχὸν Φόβην τε, καὶ ἐς πολυκύμονα πόντον
ῥιπτῆναι, καὶ πετρῶν κρημνοὺς κατ' ἀλιβάτους. *Id est,*

In mare fluctuosum, ne te premat aspera egestas,
Desili, & à cellis corrue Cyrne iugis.

Quod quidam hunc ad modum expressit:

Paupertatis enim duræ terraq; mariq;
Quærere Cyrne aliquod conuenit effugium.
Ac satius multò est inopem succumbere morti,
Quàm dura pressum viuere paupere.

Ad hoc item alludit idẽ Lucianus, in dialogo de Mercede conductis. Ac forsitan tibi hoc volebat Theognis, cùm diceret eam ab ustum mare, ac præruptis de scopulis præcipitẽ dari oportere. Theodoretus quoq; de curatione Græcarum affectionũ libro 11. allegans huc adducit. M Insciti, errorq;.] *Effectus diuitiarum, insciti & error. N* Mecum introijt.] *Vecordia, superbia, pro-*

seruitus,

Seruitas, &c. O Vt Plutus hic.] *Iam eorum quæ quasi verbis hactenus disputauit, exemplum quoque & actionem subijcit.* P Quinam estis.] *Effectus paupertatis, modestia scilicet, & diuitiarū contēptus.* Q Innumerabilium malorum hic mihi fuit auctor.] *Accusatio diuitiarū, ab effectu & accidentibus.* R Paupertas.] *Artium inuentrix, laboris & industriæ magistra, & incitatrix ad virtutem est, sic Theocritus ait in Piscatoribus. Aristophanes in Pluto eundem locū communē tractat, commemorans quæ cōmoda paupertas humano generi adferat: quæ contrà incommoda, copia rerum, & luxus. Et Iuuenalis Satyr. 6.*

Nullum crimen abest, facinusq; libidinis, ex quo
Paupertas Romana perit —.

Et paulò pòst:

Prima peregrinos obscœna pecunia mores
Intulit, & turpi fregerunt secula luxu
Diuitiæ molles &c.

Et Claudianus in Kapin:

-sed quòd dissuasor honesti
Luxus, & humanas oblimat copia mentes
Prouocet vt segnes animos, rerumq; remotas
Ingeniosa vias paulatim exploret egestas.

Et Virgilius de aureo seculo, in 1. Georg.

-labor omnia vincit
Improbus, & duris vrgens in rebus egestas.

Hesiodus ait: Sudorem posuēre dij virtutis ad arcem, &c.

S Suppeditauit lab.] *Paupertas sic definitur apud Aristophanem: Paupertas est, cùm quis parcè viuit intentus operi, nec illi inpereſt quicquam, neque neceſſaria deſunt.* T Attamen vide.] *Defensio, per remotionem criminis, in male vtentem.* V Ac lucrifer Mercurius.] *Mercurius apud Græcos multa habet cognomia.* κερδῶο hic & in Nauigio seu vero dicitur, *quasi Lucrorum conciliator & compendiarius, quæstuarius & quæstuarius. Et* ἐμπολαῖο ἐρμῆς ἢ ἀγοραῖο, *quasi negociator & circumforaneus. Plaut. in Pœnulo: Ecquid amare videor? Mil. Damnum quod Mercurius minimè amat.*

X Etenim quę tandem.] *Effectus diuitiarum: fastus scilicet, inhumanitas & insolentia, &* τὸ νεὸ μεγαλοφρονεῖν.

Y Quis

γ Quis hic est.] *Assensatores & simulati amici.* ζ Sedecim talenta ciuitati dependit.] *Sycophanta, hæredipetæ, & fumiuenditores.* α Scire licuit.] *in Græco intelligitur ἐξεῖναι.*

β Titanicum obtuens.] *ἰσα ἐστὶ, vultu Titanico aspiciens: hoc est, terribili, torui.* *Idem in Icaromenippo: At Iupiter admodùm terribiliter, acriterq;, & Titanico me intuens vultu.* γ Paucis contentum.] *Vltra per eam esse solicitum, prouerbiali figura dicit Iesus etiã vetat cogitare de crastino. Debet aiũt Christianorũ & philosophorũ vita esse frugalis, parca, & ab omni strepitu atq; ambitione semota.* δ Nec citra sanguinem.] *Apud Græcos αἱματηρὰ νικᾶν. i. citra sanguinem vincere dicitur. Latini incruentã victoriã vocant, cùm nulla cæde contigit victoria. Gell. lib. 5. cap. 6. Onandi, inquit, causa est, cùm deditio repentè facta sine pulvere, vt dici solet, incruentaque victoria obtenit.*

ΑΛΚΥΩΝ, Η ΠΕΡΙ μεταμορφώσεως. ALCYON, SIVE De transformatione.

Augustino Datho Senensi interprete.

ARGVMENTVM.

IN hoc dialogo de potestate diuina disputat Socrates, quòd scilicet Deo possibilia sunt omnia, & quòd nos illius operum atq; effectuũ causas, intellectu ac ratione consequi non possumus. Esse enim nos, quod ad collationem Dei & rerũ æternarũ attinet, pueros, ac veluti cæcos. Quòd aũt Deus multa facilè efficiat, quæ nobis impossibilia videntur, probat primùm à signo siue exemplo tempestatum, quæ illius prouidentia seu administratione ex maximis & turbulentissimis subitò in summam tranquillitatem & serenitatem conuertuntur. Item ab incremento & collatione ætatum hominis: cùm æquè mirum sit, ex puero imbecilli ac paruo virum tantum & tã fortem fieri. Postremò ab effectis & vi naturæ, quæ quãuis Deo longè inferior sit, tamen ea quæ nobis ratione scilicet ac sensu omnia metientibus, impossibilia videri poterant, operatur. Occasio dialogi sumitur à cantu & obiectu Alcedinis disputationis autem à fabula quæ de transformatione illius narratur.

CHAERE-

γ Quis hic est.] *Assentatores & simulati amici. Scilicet talenta ciuitati dependit.*] *Sycophanta, hereditatis sumsuendi tores.* α *Scire licuit.*] *in Graco intelligitur ὑμᾶς.*

β Titanicum obtuens.] *Sic est, vultu Titanico aspiciens: est, terribili, torua que. Idem in Icaromenippo: At longe aliter terribiliter, acriterque, & Titanico me intuens vultu, &c. Vtra per eam contentum.*] *Vtra per eam esse felicitatem, prouerbialiter dicens. Iesus cui vetat cogitare de crastino. Debet aute homini & philosophorii vita esse frugalis, parca, & ab omni luxu atq; ambitione semota.* δ *Nec citra sanguinem.*] *Apud Gracos ne quidem victoria, i. citra sanguinem vincere dicitur. Lunam eruentā victoriā vocant, cum nulla cede conuicta vidua. lib. 5. cap. 6. Quando, inquit, causa est, cum deficit repositione pulueris, vt dicit Solon, incruenta atque victoria obtenta.*

ΑΛΚΥΩΝ, Η ΠΕΡΙ μεταμορφώσεως. *ALCYON. SIVE De transformatione.*

Augustino Datho Senensi interprete.

ARGVMENTVM.

IN hoc dialogo de potestate diuina disputat Socrates quòd scilicet Deo possibilia sunt omnia, & quòd illius operum atq; effectuū causas, intellectu ac ratione consequi non possumus. Esse enim nos, quod attinet ad rationem Dei & rerū æternarū attinet, pueros, ac rudes eos. Quòd aūt Deus multa facile efficiat, quæ nobis impossibilia videntur, probat primùm à signo hiemis & tempestatum, quæ illius prouidentia tenuissima ratione ex maximis & turbulentissimis subitò in lætissimam tranquillitatem & serenitatem conuertuntur. Item à crementō & collatione ætatum hominis: cum ex puero imbecilli ac parum virium tantum ille fortem fieri. Postremò ab effectis & viribus naturæ, quæ Deo longè inferior sit, tamen ea quæ nobis rationi licet ac sensui omnia mirabilia, impossibilia videantur, operatur. Occasio dialogi fuit à crudi obiectu Alcedinis disputationis auctori: à fabula quæ de transformatione illius narratur.

CH.

Τί ἐ μικρὸν πεῖδακρυ ἐπὶ τοῖς, ὦ Σώκρατες, ἐπὶ τῷ ἀκρωτηρίῳ ἀφ' ἧς ἀγίας ἀκρας ἐκείνης; ὡς ἡδὺ ἀκοῦσαι; τί τοτ' ἄρ' ἐστὶν τὸ ἐπιτερπέστατον ἔφην; ἆρα καὶ ὕδατος. Σω. θαλαττίου, ὦ Χαιρεφῶν, ὄρνιος, ἐπιπαφομένου, ὥσπερ καὶ πολυθλάστου. ἀνθρώπου δὲ πανταπάσι ἀνθρώπου. φασὶ γάρ τον ἵζειν ἀδόλως ἔχοντα πρὸς ἀλήθειαν, ἀκριβῶς ἐπιστάμενον, θρυλλούμενος, Κύκνα τὸν ἐκ Θεσσαλίας, ἢ Εὐφόρβου ἢ Ἀπόλλωνος παιδὸς καλὸν ἄσματος βάλλουσιν. ἐπὶ τοῦτον πρὸς ἐκείνην ἀκρωτηρίου, ἐκεῖσε ἰκνεῖται μεταμορφούμενος, ὡς μυθολογοῦσιν ἐνταῦθα. ἐγὼ δὲ ἐκεῖνον, ὦ σὺ

οὐδαμοῦ πρόσθεν ἐκεῖνον

οὐδαμοῦ potuit.

Alcyon est, quod ait

QVAE vox insonuit nobis, ô Socrates, procul à littoribus & promontorio illo? quàm iucunda auditu? quódnam est, inquam, vocale hoc animal? a Nam muta quidē sunt quæ in aquis degunt. SO. Maritima quædam ales, ô Chærephon, cui Alcyon nomen est, luctuosa admodum, & per quàm flebilis: de qua ueteres iampridem hominibus b fabula proditur. Etenim ferunt hanc aliquando mulierem, c Aeoli Græci filiam, quem à puella uirum accepe-rat, studiq; atq; amoris gratia lugere mortuum, d Trachinii Ceyca Luciferi e Astri pulchri atq; honesti patris pulchrum quoq; atque honestum filium. Mox verò diuino quodam numine pennis circumfusam, volucris instar maria circumdare, atque illum perquirere. Cæterùm terram omnem peragrans, inueni-

CHAER. Nunquid? Neque ego unquam antè

κόραν τῆς φωνῆς. ἀλλά μοι ξύμ-
φησι τῷ ὄντι πεύκινον. γοῦν δὲ
γοῦν ὡς ἀληθῶς τὸν ἴχορ ἀ-
φῆσαι τὸ ῥεῦμα. πυκνὸν δέ τι
καὶ ἰσὶ, ὦ Σώκρατες, καὶ ὃ
μέγα. μεγάλῳ μὲν γὰρ δὴ
τῷ φιλαρμόνιαν ἄλκυσι περὶ
θεῶν τιμᾷ. ἐπὶ γὰρ τῇ τόκου
φιλίᾳ καὶ τὰς ἀλκυονίδας
καλουμένας ἡμέρας ὁ
κόσμος ἄγει, κατὰ χειμῶ-
να μέσον διαφέρουσας τῶν
ἄλλων, ὥρ ἰσὶ καὶ ἡ τήμε-
ρον παντὸς μᾶλλον. ἦ ὁ-
ρᾷς ὡς αἴθρια μὲν τὰ ἄνω-
θεν, ἀνύμανδρον δὲ καὶ γα-
λεώτερον ἅπαν τὸ πέλαγος, ὁ-
μοῖον, ὡς ἔπος, κατόπτρῳ;
Χαρ. λίγας ὀρθῶς. φαίνεται
γὰρ ἀληθινὴ ἡ τήμερον ὑ-
πάρχειν ἡμέρα, καὶ χθὲς δὲ
διαύτης ἐν ἀπὸ θεῶν,
ὥστε καὶ παλαιὰ τοῖς
ἐξ ἀρχῆς. ὦ Σώκρατες, ὡς ἔξ
ὀρνίθων γνῶναί ποτε ἐγέ-
νετο, ἢ ὄρνιθας ἐκ γυναικῶν;
παντὸς γὰρ μᾶλλον ἀδυνά-
του

hanc vocē audieram: at mihi quidem externa quæpiam contigit. Lugubrem scilicet perquàm verè vocem. prosfundit animal. Cuiusmodi quæso & hoc est, ô Socratēi? Soc. Non magnum, Charephon: at magnum, ob coniugalem pietatem, & diis accepit honorem. Siquidē in nidulatione istarum auiū & Alcyonum, quas appellāt, dies mundus agit per meā diam quoque hyemem tranquillitatis diffrentis, è quibus est & hodierna præsens nunc in primis. Nonne cernis summa ac superiora maris, quàm serenissima? Pacatum autem ac tranquillum omne pelagus, simile denique (vt ita dixerim) speculi? Char. Recte dicis. videtur namque hodierna Alcyonis dies. sed & hesterna talis quæpiam fuit. Sed per deos quæso, nunquid eò pus est iis fidem adhibere, quæ initio habita sunt. ô Socrates: vt vel ex auibus mulieres aliquando effectæ sint, vel ex mulieribus aues? Nullo enim pacto tale quippiam videtur

ἔστιν φαίνεται πᾶν τὸ δυνατόν.
Σωκρ. ὦ φίλε Χαιρεφῶν, οἱ μὲν ἡμεῖς τῶν δυνατῶν τῶν πρὸς ἀνθρώπους ἀμυδρωσοί τινες ἴσως ἂν εἴμεν πάντως. δοκιμάζομεν γὰρ δὴ κατὰ δύναμιν ἀνθρωπίνην ἄγαν σφόδρα δῆλον, καὶ ἄπιστον, καὶ ἀόριστον. πολλὰ οὖν φαίνεται ἡμῖν καὶ τῶν ἀνθρώπων ἄπορα, καὶ τῶν θείων ἀνίφαντα. συχνὰ μὲν καὶ δι' ἀπειρίαν, συχνὰ δὲ καὶ διὰ νωθρότητα φρενῶν. ὥστε γὰρ τὸν αὐτὸν καὶ ἐνίοτε μὲν πάντα ἄνθρωπον, καὶ ὀλίγου πάνυ γίγνεσθαι, ἵνα δὴ μικρὸν πάνυ καὶ νοήσειε τὰ βιαιότατα τῶν πάντων εἶναι· τί δ' ἄρ', ὦ γαθέ, οὐκ ἀγνοοῖτο ἂν τῶν θείων καὶ δαιμονίων ἁπάντων ἕκαστα ἔχειν ἄρα ἁπάντως; πότερον δυνατὸν ἢ ἀδύνατόν τι τοῦτο εἶναι; ἑώρακας Χαιρεφῶντι πώποτε ἡμέραν, ὅστις ἐν ὀλίγῳ

detur fieri posse. Soc. O amice Charephon, videmur nos quidem & eorum quæ fieri possunt, & eorum quoque quæ effici nequeant, tardi atque obtusiores quidam esse iudices. Nam iudicamus nos planè pro humanæ facultatis viribus, quæ & rerum ignara ac rudis est, & difficilè adducitur vt credat: sed & nequaquam perspicaciter intuetur. Itaque complurima nobis & de iis quæ facilia sunt, difficilia: & quæ consequi possunt, impossibilia sæpe videntur. Atque id quidem nonnunquam per imperitiam, sæpenumero verò ob quandam mentium ipsarum infantiam. Omnis namq; homo infans vtiq; videtur esse, vel vltima senectute prouectus: quandoquidem pusillum admodum, ac nouellum est vitæ tempus

ad vniuersum eius. Quid est igitur, ô bone vir quod ex eiusmodi rebus, possibile ne, an impossibiles sint, dicere quippiã possint, quos deorum ac dæmoniorum lateat potestates, quibusve totius naturæ vis incognita est? Memmisti, ô Charephon, quanta nudiustertius tempestas exciterit?

καὶ ἐνθυμηθέντι γάρ τοι ἀλλ' ἐπιπλῆξαι καὶ τὰς ἀστραπὰς ἐπαύσας καὶ βροντὰς, ἀνίμων τι ἐξαίσια μηχέτι; ἐπιλαβὼν ἄν τις τῶν σκευμάτων ἄφασαν, καὶ δὲ συμπνῆσθαι. μετὰ μικρὸν δὲ θαυμασή τις κατάπαυσις ἀνδίκα ἐγένετο, καὶ λείμανεν ἄνεμος γενέσθαι νεώ. πότερον ὃν οἷα μεῖζόν τι καὶ ἀργαλέωτερον ἦν, τοιαύτην ἀθεσίαν ἐξ ἐκείνης ἐς ἀνύποπτον καὶ ἁπλῆν καὶ τραχεῖαν μεταβῆναι, καὶ ἐς γαλήνην ἀναγαγεῖν τὸν ἅπαντα κόσμον, ἢ γυναικὸς ἀθρόον μεταπλάσαι ἐς ὄρνιθός τινος πτῆσιν; τὸ μὲν γὰρ ζωῖδε, καὶ τὰ παιδάρια τὰ περὶ ἡμῖν, τὰ πλάσματα ἐπισάμενα πηλόν, ἢ κηρόν, ὅταν παύσηται ἁπλῶς ἐπ' αὐτῷ πονηθέντος ὄγκου, μεταχηματίζει ποικίλας ἰδέας φύσεως. ὧδε δαιμονίως μεγάλων καὶ συμβουλεύω ὑπὲρ ὀλίγου ἔχοντι πρὸς τὰς ἡμετέρας διανοίας, ἀκόπως τυχόν ἅπαντα τὰ τοιαῦτα, καὶ πᾶσα.

B Nam vel cogitantem quidē tum fulgura illa ac tonitrua, tum C uentorum incredibiles atq; immenſas magnitudines, cogitantem inquam, pauor inceſsit, vereretur forſitan quiſpiam, vniuerſam iamiam ruituram mundi fabricam. Porrò verò admirabilis quædam tranquillitatis conſtitutio exorta eſt, quæ ipſa & hactenus perduranit. D Vtrum igitur maius ac difficilius arbitraris eſſe, eámne ſerenitatem ex illo vehementiſſimo turbine ac perturbatione traducere, transferréq; in tranquillitatem per mundum omnem: an potius mulieris formam transfiguratam in auis cuiuſpiam ſpeciem conuertere? E Etenim & pueri noſtri quoq; huiuſmodi aliquid fingere ac formare ſcientes, limum cerámve cùm ceperint, facilimè ex eadem maſſa varias multiplicesq; transfigurant formarum naturas. Diuino autem numini, quicum ne minima quidem ex parte noſtræ facultates conferri debent, perfacilia ac prona hæc ſunt omnia.

Tum

ξαὶ τ ὅλον ὐρανὸν πόσῳ τι-
μὶ σοκῶ Λοκῆς ἔναι μείζω,
φράσαις ἄν; Χαρ. τίς δ' ἀν-
θρώπων, ὦ Σώκρατες, νοῦ-
σαι δυνατ' ἂν ἢ ὀνομάσαι
τι τ τοιούτων; ἐδὲ γὰρ ἐπῆν ἐ-
φικτόν. Σωκ. ἐκοινῶ δὲ ὑμῖν
ἐγὼ ἀπορῶν πρὸς ἀλλή-
λους συμβαλλομένοις μεγά-
λας τινὰς ὑποχὰς, ἐν τοῖς
μικροῖσι καὶ ἀδυναμίαις
ὑπάρχειν. ἐν γὰρ τ ἀνθρώ-
πινα, πρὸς τὰ θεῖα πάντα
λῆς βρίφη, τὰ σπουδαῖα ἐν
γοντες, ἢ δικαιοσύ, σωμα-
τικῶν ὅλων ἴχε πῶ διαφορὰν
μικρὰν ἢ καὶ ἀδυναμίαν,
ἐν πάσαις σχεδὸν τοῖς καθ'
ἡμᾶς βίου πράξεσι. καὶ ὅσ' ἐν τῶν
τοιούτων τίτων ὅτω πολυπη
χάνων, καὶ ὅσῳ ἧ τ σώματος
καὶ ἧ τ ψυχῆς ἰσχύουσι. τού-
τοις γὰρ δοῖς νέοις ὡς ἂν ἔπορ
πεδίοις, ἐκ' ἀς νοῦν ἐνθεῖν
δυνατὰ φαίνεται, καὶ τῆς ἐ-
κείνου ἧ τ ἄλλοις ἀνθρώποις τινὰς
τὸ μέγεθος, ἀμήχανον ὅσον
ἴχε πῶ ὑπερβολὴν πρὸς ἐκεῖνα.

Tum mundum omnem quanto tecipso maiorē putas esse? Dicasne tu. CHAER. *Quis hominum, ô Socrates, huiusmodi quicquam vel cogitatione complecti, vel oratione consequi valeat? Neque enim id dicēdo quisquam assequatur.* SO. *Itaque iam cernimus homines, si fortè inuicē conferantur, permultum differre inter sese, præstareq; alterum alteri tum viribus, tū etiam imbecillitatibus.* FRtenim *matura hominū ætas collata ad pueros penitus infantes, quinq; puta decēmve dies natos, quàm magnum quæso, quamq; admirabile discrimen habet & infirmitatis, & roboris, cùm in omnib. ferè vitæ actionibus, atq; artium studijs: tum in ijs quoq; omnibus quæcunq; aut corpore administrantur, aut animo geruntur? Hæc namq; (id quod paulò antè dixi) tenerioribus pueris ne in mentem quidem videntur venire posse. Ac roboris quidem magnitudo eius qui perfecta ætate sit, quantam, quámve immensam atque inæstimabilem præ illis præstantiam habet?*

Μυριάδας γὰρ ἂν ζώντων εἷς ἀνὴρ πάνυ ποικὰς χειρώσαιτ' ἂν ῥᾳδίως. ἡ γὰρ ἡλικία παντελῶς ἄπορος καὶ δεῖ πεπαντὸς, καὶ ἀμηχάνου ἐξαρχεῖν βραδυτῆτι τοῖς ἀνθρώποις. τὰ δὲ φύσιν ὁπλίτην οἷον ἄνθρωπον ἐποίησεν, ἀνθρώπῳ δοῦναι δημιουργῷ, τί νομίζομεν ἢ σμικρὰν ὁρᾶν πρὸς τὰς ἡμετέρας δυνάμεις φανῆναι ἄν, τοῖς τὰ τοιαῦτα θεωρεῖν ἐθισθεῖσι; πιθανὸν δὲ ἴσως λέγεται ποιεῖ, ὅσῳ ἔχετο μείζονος τοῦ κόσμου πλῆθος πρὸς τὸ Σωκράτους καὶ Χαιρεφῶντος ἄλλος, τηλικοῦτον καὶ τὸν ἀνδρα μιμοῦνται, καὶ τὸν φρόνησιν, καὶ διάνοιαν, ἀναλογον ἑκάστῳ τῆς περὶ ἡμᾶς ἑκάστου. οἱ μὲν γὰρ καὶ ἐμοὶ καὶ ἄλλοις ποιοῖς, ζώοις οὖσι, πάμπολλα ἀδύνατα τῶν ἐνθάδε ῥᾳδίων. ἐπεὶ καὶ τὸν λύειν τοῖς ἀνεπίκλοις, καὶ ἀναγνῶσαι καὶ γράψαι τοῖς ἀγράμματοις γραμματικὸν τρόπον, ἀδύνατον ὅτῳοῦν, ἕως ἂν ᾖ.

G Myriadas enim talium vir unus permultas H manu cõplectatur, & quidem facilè. Aetas namque ab ipso initio imperita prorsus rerum omnium, & quæ moliri nihil posiit, hominibus natura contingit. Cum igitur homo homini (vt videtur) tantum interfit: quid censebimus vniuersum videri cœlitibus præ nostris facultatibus, ijs qui talia hæc cognitione assequantur? Credibile itaque fortasis plerisque videbitur, cuiusmodi habet mundi magnitudo præstantiam ad Socratis & Chærephontis formam: eiusmodi & ipsum potestate, & prudentia, ac denique cognitione similiter eam quæ in nobis ineſt antecellere facultatem. Proinde multa & tibi & mihi sed & aliis qui perinde ac nos sunt, impossibilia videntur ex ijs quæ forsitan perfacilia sunt: I quandoquidé & tibia vti ijs qui tibicines non fuerint, & legere ac scribere Grammaticæ artis ignaris impossibilius est, vt qui

ἔρ ἔσιν ἀγνοῆσαι τις, ἢ γυναῖκας ἐξ ὀρνίθων γενέσθαι, ἢ ὄρνιθας ἐκ γυναικῶν. Ἡ φύσις ἐν ληρίῳ σχολὴν παρέλαβε, ἵνα ὄρνιν, πτηνὸν, πόδας ἀνθρώπου, καὶ πλευρὰς, καὶ πτερύγων καὶ καλῆς καὶ ναυβλαστοῦ χρωματος, μίξασα ἁρμονίᾳ ἀπείλεξε ἑαυτῇ μίξιν ἰρχαίην ἔκτισε ἄῤῥητον καὶ ἀψυχον, ποσὶ χήνης πλάσασα. Ἄλωπεκα τε καὶ σῦν καὶ ἀνθρώπου ἦνα, ὡς λόγος, τίγνασι τιμῶν ἐν θεοῖς ἀνὴρ καὶ μεγάλα κερδαίνειν οὐρίας ἀθανάτων. Ἀλκυόνας μυθολογέουσι, ἀνδρὸς ἢ σμικροῦ πανυπερτάτης θέσπιν, ἡνίκα τὰ μεγάλα ἀνεμώλια καταφθείρει, οὔτ' ἄν τὰ σμικρὰ, τὰ πολλοῦ δ' ἄξια ῥοιῶσιν, οὐδ' ὑπὲρ ἡμέρας συμπάντων πατῶν, οὐκ ἄν ἔχοιμι ἐνὼν βεβαίως, οὔτ' ἀληθέων τίνα, οὔτ' ἀγνοούντων. λέγω δ' μύθους, οἷσιν ὑπισχνοῦσι πατέρες, ἔνιοι

vt qui illa ignorent, quàm aut mulieres constituere ex auibus, aut ex mulieribus quas. Ac K natura quidem L quũ informe fermè animal compararet, & pedum & manuum & pennarum experi: pedes subijcientes, atque adhibens pennas. sed & varietate quadã multiplicium variorumq; colorum exornans, apem effinxit, sapientem M diuini mellis N effectricem O Quinetiam ex multis ouis atq; mammis cõpluria genera constituit animalium tum volucrum atq; terrestrium, tum etiam aquatilium. P aetheris magni (vt nonnulli tradunt) sacris vtens artibus. Q Quamobrem immortalium R potestates (quæ profectò S quàm maxẽ mæ sunt) mortales not, ac pusilli, & qui nec magna, nec etiam parua percipere valeamus: pleraque etiam addubitemus eorũ quæ circa nostros versantur. haud firmum quicquã vel T de alcyonibus, vel de philomelis tradere possimus. Cæterùm gloriã fabularũ, qualis à patribus prodita est, ita-

ζιῦζ καὶ παισὶν ἡμοῖς ὦ ὄρνιθες ἡδίω μὲν ἢ παραδώσω τῶν σῶν ὕμνων περὶ σοῦ τὸν εὐδαίμονα φίλανδρον ἔρωτα πολλάκις ὑμνήσω, γαμήξι τ' ἐμοῖς Ξανθίππῃ τε καὶ Μυρτοῖ λέγων τά τ' ἄλλα; πῶς δ' οὐ καὶ τιμῆς, οἵας ἔτυχες παρὰ θεῶν. ἆρά γε καὶ σὺ ποιήσεις τι ζιῦζον, ὦ Χαιρεφῶν; Χαιρ. πρέπει γοιῦν, ὦ Σώκρατες, καὶ τὰ ἐκ τοῦ θεοῦ ῥηθέντα διπλασίαν ἴσχειν τὴν παράκλησιν πρὸς γυναικῶν τε καὶ ἀνδρῶν ὁμιλίαν. Σωκρ. οὐκοῦν ἀσπασαμένοις τὴν ἀλκυόνα, προΐωμεν ἤδη πρὸς ἕσπερον ἐκ Φαληρικοῦ. Χαιρ. πάνυ μὲν οὖν.

talem & pueris meis, ô alce quæsitum ac lusitum (debeo enim) præburo de tuis laudibus. Tum verò pium ac studiosum viri amorem concinam crebrò vxoribus meis, Vxanthippæ ac Myrto, referens cùm alia multa, tum in primis quem à dijs honorem consecuta es. Tu quoque, ô Chærephon, huiusmodi aliquid feceris. CHAE. Decet igitur plane, ô Socrates, & quæ absoluta dicta sunt, duplicem vt habeant persuasionem: ad mulierem inquam consuetudinem, ac virorum. Iam igitur Alcyoni salutatione facta, regredi ad vrbem ex Phalerico tempus. SOCR. Sanè quidem: igitur sic faciamus.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ALcyonem hunc Luciano ascriptum, Leonis philosophi Academici esse, testantur Athenæus Dipnosoph. 11. & Eustathius in Platone. Nec Platoni hic dialogo elapsus est, sicut nonnulli putãt, quos Socratis persona in errorẽ pellexit. Occasio dialogi à cantu Alcedinis. Pulcherrimũ est cõmentum, in quo splẽdidè de immẽsa summi, atq; æterni principis potestate disseritur, deq; diuinis rebus

«NAM tuta quidem sunt quę in aquis degunt.] *Causam adfert Aristoteles, quòd his neque pulmo sit, neq; arteria,*

ἐπεὶδὴ καὶ παισὶν ἡμῖν ὕδατι ἐβλάβη μόνοις παραδόξοις τῶν αὖ ὑμῖν σοφῶν καὶ σεμνῶν ἀσεβῆ φιλοσόφων ἔργα ποιοῦντας ὑμᾶς, χωρὶς γὰρ ἡμῶν ἔστι δίκην τινὰ Μητιόχῳ λέγειν τὸν ἐμὸν πάππον, ὃς ἀνὴρ τιμὴς, ἱερὰς ἐτήρει παρὰ θεῶν, ἄρα γε καὶ σὺ κοινὸς τοῖς ἄλλοις ἔσῃ, ὦ Χαιρεφῶν; Χαρ. πρὸς γε σοῦ, ὦ Σώκρατες, καὶ τὰ μὲν σὰ ῥᾴστα δικαιολογεῖσθαι ἔχει πρὸς παράκλησιν πρὸς γοῦν τὸν ἀνδρῶν ὁμιλίαν. Σωκρ. ἀκοὴ ἀσπασμένοις μὲν ἀληθῆ, ψεῦδος δὲ ἥδιστον ἐστὶν ἐμοὶ ὅσῳ λαμπρὸς εἶ σὺ Φαληρικῶν. Χαρ. πάνυ μὲν οὖν ἐμπρόσθεν ἦσθα.

talem & pueris meis, quæstum ac lucrum (si vera dicam) præbuere. Tuus verò pater ac studiosum me semper existimat, & Xanthippe uxor, reverentiam tibi & honorem consecutus. Quoque, ô Charephon, impii aliquid fecisse CHAE. Dicere ignoras, ô Socrates, quæ dicta sunt, dupliciter persuasionem afferant mendacium confirmatum, ac vivorum. Alcyoni salutem fecit redi ad urbem x ex Phalerico tempore. SOCR. Sic quidem: igitur sic faciamus.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ALcyonem hunc Luciano ascriptum, Leonis Platonici Academici esse, testantur Athenæus Dipnosophistarum. & Laërtius in Platone. Nec Platonis hic dialogus esse videtur, nonnulli putant quos Socratis persona in errorem pellerit. Occasio dialogi, a cantu Alcedinis. Publicarum ædificationum, in quo splendide de immortalitate animorum, atq; æterni principis potestate disseritur, deq; divinitus

a NAM reuera quidem sunt quę in aquis degunt. Cæterum adfert Aristoteles, quòd his neque pulmo sit, neque

gustur. Etiamsi sint nonnulla, q
dorem edunt. quorum de numero
phoca, quem hinc dictum appar
prodidit Athenæus libro
non naturalibus organis vocis ea
arum, vel ab interioribus quæ
dis: O' mutis quoque p
beat sonum Idem Lucianus in
ἄφωνον καὶ ἰχθύων: id est, Multò
Rursus, aduersus indoctum, μᾶ
id est, Imò verò magis es m
proditur.] Occasio disputati
Halcyone in hunc fermè modum
it Ceyx Luciferi filius Trachi
, à quæ cùm prohibitus, esset
rem delictum fuisset in Trachi
se præcipitauit. Postea mise
sunt ambo in aues mar
dicuntur, Latinis Alcedines, v
Hæ referente Plinio lib. 10. cap.
sunt passim colore cyaneo, col
brumæ, qui dies Græcis ἁλκυονίς
Negs apparent, nisi mari tra
autem septem ante brumam
ibus pariunt. Vnde Maruian
dies nauis sunt notissimam in his t
ficant autem medio in mari. N
ore, per quàm angustia, grau
spinis aculeatis compacti, ta
Frangunturq; ictus valide
ilitate Halcyonidum dieru
ueritate mis ἀλκυονίδων τρεῖς
Halcyon: id est, Nidulantia siquidē
quæ vocant dies, azis nauigandi. Hinc
Aristophanes, in Auibus: ἀλκυο

ait: id est, Atque Halcyonios duxit assiduè dies: hoc est, tranquillam & ociosam egit vitam. Plautus in Pœnulo: Nisi mihi illam tam tranquillam facis, quàm mare est olim, tum ubi Halcedo pullos educat suos. Idem in Casina: Halcedonia nunc circa forum: id est, tranquilli as & silentium. Virgilius inter prognostica futuræ tempestatis hoc quoque refert:

Non cepidum ad solem pennas in littore pandunt
Dilectæ Thetydis halcyones——.

Meminit harum & Theocritus Idyllio octavo: Homerus Iliados κ. Servius Georgicorum 1. Ceryli maris Halcyonum Theocritus in Bionis morte: qui ubi consenuit, à coniuge alis impositus gestari dicitur. Est talis coniugium amor est in his auiculis, vt quum alte aereis interiit, quæ superstes est longo tempore amissam sociam lugubri voce deploret. Alii Cerylum ab Halcedone discernunt, sed tamen de eo genere esse statuunt. Aristoteles de Historia animalium lib. 8 cap. 3. etiam videtur discernere ab Halcedonibus: attamen eundem locum & victum vtrisq; tribuit. Gaza Carulum vertit. c Aeolici Græci.] *Κεὺξ vocatum, cuius regiam describit Virg. 7. Aeneid. d* Trachiniumque Ceyca.] *Ceyx in Trachinia Thessaliæ oppido in finib. Phthiotidis ad Oetam montem, & Thermopylarum angustias, alioqui asperitate nomen habente, regnauit, qui idcirco Trachyniius à poëtis cognomen natus est. e* Astri pulchri.] *Stellæ illius vltchri, &c. f* Lugubrem] *Mantuanus:*

mœstæ Halcyone lugubre dabat per litora carmen.

Theocritus de morte Bionis: Nec; Alcyon tanto dolore deplorauit Ceycis interitum. g Aἰ ἰὼ] *ἰὼ ἰὼ, fortè legendum κλαγγὰ. Ad hanc fabulam alluſit Euripides in Iphigenia in tauris act. 4 in choro. πάντα δ' ἀκτὰν ἀλκυὼν. h* Accipit honorem.] Halcyo Alcedonia. *i. tranquillitatem maris. i* Equibus est.] *hæc vel præcipua. k* Simile speculi.] *Inuenimus multa quæ rerum referunt imagines, velut aqua, æs politum, gemmæ quædam, nihil æquè perspicuè reddit simulachra, vt vitrum plumbo sublitum. Nam vitrum quidē vt rarum ac perluci lum maximè capax est imaginū, verùm acceptas non perinde continet ob pellucentiam: proinde sublitum plumbum, obscurum aliquatenus, naturaq; densitatem, fixit impressam imagi-*

gi-

gitaram, neque dilabi sinit. Evanescunt enim simulachra, non secus atque candelæ lumen in sole, quoties excipiuntur in corpore nimium tenui perspicuóque, velut in aëre, pura aqua, crystallo, vitróque non obscurato corporis alicuius oppositu. Rursum in nimium densis & ob eam rem non hærent, velut in silice, lignóve. Proinde natura solertissima rerum omnium architectrix, oculum animantium ad speculorum imaginem finxisse videtur. quippe parti pellucenti nigrorem quendam addidit a tergo, quo sublato prorsus vellatur & videndi facultas. Vnde sciè dictum est illud: Vt speculum oculus est animi, ita oculum esse naturæ speculum. Illud miraculo dignum, speculum non modò clarissimè repræsentare simulachra rerũ omnium, quæcunq; obiecta sunt: verumetiam intervalla, colores, motus, breuiter res ipsas, penè dixerim euidentius quàm sunt, hoc vno discrimine quòd aduersa refert. Cuius causa hæc est, quòd species quæ a corpore solido per aerẽ manat ad speculi superficiẽ simp ex puraq; est vnde fit, vt non alia sit aduersa, quàm aduersa. Quibus de rebus acutissimè disserit Leo Nolanus in Quæstionibus suis. Sed & natura, inquit Seneca, facultatem vel inopi est impertita ipsum viuendi: fons cuique perlucidus, aut leue saxum imaginem reddit. Hinc illud Virgilij ex Bucolico ludicro:

Nuper me in littore vidi,
Quum placidum ventis staret —.

Sed & Lucianus in primo dialogo Marinorum colloquentibus Diuido ac Galatea, inibi inquit Dorix: Aliaqui vbi libebit scire qua fis facie de scopulo quopiam in aquam, si quando tranquilla steterit, despectãs, tripsam contẽplare. ℓ O Socrates, qui nam credibile.] Propositio. Quæris aũt an priscis hominibus fides habenda sit, pro certo affirmantibus ex mulier bua anus. & contrà ex anibus mulieres fallas. m Eorũ quæ fieri possunt, & effici nequeunt.] *de p ſibilibus & impoſibilibus rebus. n* Tardi & obtusiores iudices] *Hallucinantes & cæcutientes. o* Iudicamus] *Expendimus. p* Mentiũ infantiã.] *Hinc Seneca: Non, inquit, bis pueri sumus, vt vulgo dicitur, sed semper: verũ hoc interest, quod maiora nos ludimus. Ad hæc merito impia, animi tenuitas, & hoc ipsum, nihil sapere, in sani-*

in senibus infantiam quandam referre videtur. Aetas est & puerilis in Politicis. Aristot. post annos 48 ingenij vigorem evanescere. Quapropter Eurip. in Bacchis ait: τὸ γηρᾶς ὑμᾶς εἰσορᾶν σοφοὺς σοφοὺς ἴχνος, vestram vbi senectam video mentis indagem.

q Vltima senectute proiectus.] *Alludit ad prouerbium: Bis pueri senes, de quo Erasmus.* r Pusillum vitæ temp.] *Modicum.* s Ac nouellum,] *Nihil aliud quàm puerilia.*

t Ad vniuersum æuum.] *Scil. comparatum. Plin. lib. 7. Aristot. in Pol. item; Rhet. lib. 1.* u Quos deorũ latent potestates.] *Sic ea quæ Dei sunt, nemo nouit, nisi Dei spiritus, inquit Paul. 1. Cor. 2. Rom. 11. Sap. 9. Tob. 3. Psal. 17. 35. 38. Iob. 5. 8. 37.* x Dij & dæmoniorum.] *Dæmonis autem nomen latè desumptum est. Nam & pro diis ipsis supremis & procalestibus atque aërijs persæpe obseruamus, vt hic.* y Quibus naturæ vis incognita.] *Natura quoq; pro Deo habita est, & eam Straton Deum statuit, vt Arnob prodit, & Seneca lib. 4. de beneficijs lib. 7.* z Meministi.] *Argumentum à signo. A* Extiterit.] *fuerit. B* Nam vel cogitantem.] *In animo repetentem. C* Ventorum incredibiles.] *Inusitatos ventorum impetus atque turbines. D* Verum igitur maius.] *Epilogus amplificatur à minori. E* Etenim puerti.] *Sic Lucianus puer varias rerum formas, cera effingere solebat, vt in somnio suo teslatur. F* Etenim natura hominum ætas.] *Ab hominum incremento, & ætatis collatione. G* Myriadas.] *multa millia. H* Manu complectatur.] *Subijciat. I* Quandoquidem & tibia.] *A quotidiana vitæ vsu, quo alius alio differt. K* Ac natura quidem.] *Ab effectis naturæ, à minore. Columella: Benignissima rerum omnium parens natura. L* Cùm informe.] *Apes intelligit quæ nascuntur neq; ex coitu, neq; partu, sed ex putredine herbarum & foliorum fingũtur: postea per incubationem vermiculus subnascitur, sicut Aristot. lib. 5. cap. 21. de Animal. tradidit: sed Plinio de eo nonnihil dubitat, ore emittere fœtum traduntur. Cùm autem interierunt, ex tauri interfecti putrescente corpore reparari solent, vt est in fine 4. Georg. Virgilij. Græcis aũt ab opere mellario, μελίσσαι dictæ sunt. Pleriq; verò Latinis, apes, quasi sine pedibus, quos in prima sua origine non habent. Hinc Ouid. 15. Metam.*

Metam. Molliferarum apiũ sine membris corpora nasci. *M* Diuini mellis.] *Hinc Virgil.* 4. *Georg.* Protinus aërij mellis cœlestia dona. *N* Effectricem.] *Varro*: Deniq; ex hoc putrefactione nasci dulcissimas apes mellis matres. *O* Quin etiam ex mutis ouis & inanimis.] *Inanimatis. De ouorum natura mirabili & eorum variis generibus, loquitur Cæl. Rhod. antiq. lect. lib. 27. c. 17. Arist. de gen. Anim. l. 5. P* Aetheris magni.] *Summi Dei. Lucr. lib* 1.

Postremò pereunt imbres vbi eos pater æther,
In gremium matris terrai præcipitauit. *& Virgil. 2. Georg.* Tum pater omnipotẽs fœcundis imbribus æther, *&c. Q.* Quamobrem immortalium.] *Conclusio. R* Potestates.] *Virtutes. S* Quæ maximæ sunt.] *Incomprehensibiles. T* De Alcyonibus.] *Ad ea quæ superiùs iam annotauimus, hæc addemus. Causam huius nidulationis hybernæ, quærit Albertus, eam esse suspicatus, quòd auicula ea rarò adeò sit textura, vt aestate propter nimiam corporis ariditatem progenerare nequeat, hyeme verò obturatis præ frigore poris, humidióreque effecto corpore, fiat ad conceptum idonea. Hanc videre est omnium rarissimè: ferè enim circa Virgiliarum occultationem brumamque ipsam apparet, & vbi primum per portum non plus quàm nauem circumuolauerit, statim abit, vt nusquam præterea conspiciatur. de quo apud Suidam Laërtius. V* Xantippæ ac Myrto.] *Socrati Hieronymus in Iouinianũ vxores fuisse duas scribit, Xanthippen & Myrthonem, Aristidis neptem, alij dicunt filiam, Laërtij etiam testimonio: & Plutarchi in Aristide. X* Ex Phalerico.] *portum. Phaleros enim portus est Athenis celeber, à quo Demetrius Phalereus cognominatus est.*

ΠΡΟΜΗ

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ, Η ΚΑΥΚΑΣΟΣ. PROMETHEVS, sive Caucasius.

Ottomaro Luscinio interprete.

ARGVMENTVM.

VIdetur hoc dialogo Lucianus, id quod & in sequentibus facit, deorum gentilium vanitatem, & ineptam de illis persuasionem hominum reprehendere atq; irridere voluisse. Occasionem autē sumpsit ex fabula Promethei, quem poetæ fingunt, eō quōd Iouem in distributione carnium decepisset, deinde & homines formasset, postremò autem è cœlo ignem surreptum terris intulisset à Ioue Caucaso alligatum, aquilamq; immissam, quæ hepar illius carpendo attereret. Fingit itaq; hic, interea dum rupibus affigitur, causam dicere, & apud Mercurium & Vulcanum se de criminibus obiectis purgare. Primùm de distributione carnium, per extenuationem, dicendo iocum fuisse conuiualem, non fraudē: neq; tantum supplicium mereri, ex aduerso priora sua merita referendo. Secundo loco de plastice, vbi bifariam respondet: & super eo, an homines in vniuersum finxisse, diis damnosum fuerit: & super modo & forma ostendens, non modò nihil incommodi fictionem hominis attulisse dijs, verum etiam vtilem & propè necessariam fuisse. Deinde & hac forma, ita vt deos referrent facie, & rationis participes essent, necesse fuisse creari. Vltimò de furto ignis respondet, neque cœlesti igni quicquam ademptum esse, & ad officium deorum pertinere vt homines iuuent: præsertim quum ea re ipsi neque opus habeant, neque vtantur, homines autem sacrificando indigeant, & ad ipsorum deorum ministerium adhibeant. Occasio apologiæ sumitur ex eo, quòd cùm Prometheus sui misereri Mercurium iuberet, ille contrà meritò eum pati hæc dixerat.

MERCV-

Ομ. Καὶπαῖ, ὦ Ἥφαιστε, οἷος, ὃς τὸν ἄθλιον τιτᾶνα τοῦτον τὸν προμηθέως συσκοπεῖ ἤδη λαμπρόν τινα ἐπιτάδειον, ἅπτου τοῦ χιόνος καὶ γυμνοῦ ὄντος, ἐς βαθύτερον καταπαγέντα τὰ δεσμά, μὴ οὖν ἄκαιρος ἐπιφανὴς ἂν ἡρπαμένος. Ηφα. πειρώμεθα, ὦ Ἑρμῆ. ὅτι γὲ ταπεινὸν καὶ χρήσιμον ἐσωρᾶσθαι χρή, ὡς μὴ ἐπαμύνειν αὐτῷ τὰ πλάσματα αὐτοῖς οἱ ἄνθρωποι. ἔστι μὲν κατὰ τὸ ἄκρον· ἀσφαλὲς γὲ ἂν εἴη τοῖς κάτω. ἀλλ' ἀλοχεῖ, κατὰ μέσον ἐστανῶσθαι σε χρὴ τὸ φάραγγος ἐπιστατοῦντα, ἐπιτηδὲς τὸ χῶρον ἐκ τοῦδε τοῦ ἐσταντίου. Ερ. οὐκ ἔχεις· ἀπόλωμαι γὰρ ἀπίστως, καὶ ἀφόρβατος, πανταχόθεν ἄρτια ἐπιτηρητέα. καὶ τοῦ μοῦ σφαλῇ ποδὸς ἐπὶ θάτερα ὁ ἡρπαμένος ἴχα τῷ ἐπιβαίην, ὅτ ἀκροποδιτὶ μου μόλις ἐσάπτα, καὶ ὅλως ἐπιπαρέτατ' ὁ σκοπὸς.

ENa ubi Caucasum, & Vulcane, tui miser hic bTitan affigendus est. Itaq; circumspicimus sicubi locus pateat in præcipiti, nisi datus nuc, cui firmius insegantur vincula, & unde suspensus ipse magis promineat; & fiat conspicuus. VVL. Circumspectandum profectò, Mercuri, nobis est, ne humili loco, ac propè terram affixus, plasmatis sui (nempe hominum) experiatur auxilia: aut rursus in sublimi prò pendent, ijs qui in montis radice versantur, minimè appareat. Quamobrem, nisi aliter tibi uisum fuerit, hic in montis medio csupra convallem, possis hinc atque illinc eregione manibus, cruci affigatur. MER. Rectè dicis. præruptæ enim hic undique sunt saxa, & nemini accessa, quippe propendentia prorsum in præceps: tanta proinde angustia, ut nullum pene uis recipiant uestigium, cùm vix summis hic insistas pedibus: deniq; quammaximè opportuna, in quibus furca fiat.

ρὸς ἄρ᾽ ἦν οἴοιτο. μὴ μέντοι δῆτα, ὦ Προμηθεῦ, ἀλλὰ ἀνάβαινε, καὶ πάρεχε σαυτὸν καταπαγησόμενον πρὸς τὸ ὄρος. Προ. ἀλλ᾽ ὑμᾶς γοῦν, ὦ Ἥφαιστε καὶ Ἑρμῆ, κατοικτίρω μὲν παρὰ τὴν ἀξίαν δυστυχοῦντας. Ἑρμ. τί γὰρ ἔφης, ὦ Προμηθεῦ, τὸ κατοικτίσαι, ἀντὶ τοῦ ἀναπαυσόμενον ἀνιαρότατα μάλα πρᾶγμα πεπονθέναι ἐπιτίμιον τοῦτο. καὶ γὰρ ἱκανῶς ἔναγές σοι λοιπὸν ὁ Καύκασος, καὶ ἄλλος ἄν τις ἐπιβήσεται δεύτερος προσπαλαιόμενος; ἀλλ᾽ ὄρθιος τὴν ἀξίαν. σὺ δέ, ὦ Ἥφαιστε, κατάκλειε, καὶ πρόσκλα, καὶ τὴν σφῦραν ἐρρωμένως κατάφερε. δεῖ γὰρ καὶ τὴν ἑτέραν, κατασφῆλαι ἵνα μᾶλλον, καὶ αὐτὴ ἵνα ἔχῃ καταπῆξαι δι᾽ ἅδην καὶ ὁ ἀντὶ τοῦ ἀρπεδῶν τὸ κῆρ, ὡς πάντα ἔχοις ἀντὶ τοῦ καλῶς καὶ ὡς μηχάνου πλαστικῆς. Προ. ὦ Κρόνε καὶ Ἰαπετέ, καὶ σὺ Γῆ μῆτερ, οἷα πέπονθα ὁ κακοδαίμων, οὐδὲ ἀδικῶν ἀργαλέως; Ἑρμ. ἀδικῶν μὲν οὐδὲν ἀργαλέως, ὦ Προμηθεῦ; ὃς πρῶτα μὲν τὴν νομὴν τῶν κρεῶν ἐκκρι-

cas fiat. Ne igitur cunctetur, Prometheę, sed ascende, & præbe te monti affigendum. PRO. At uos saltem, ô Mercurii & Vulcane, misereſcite mei, qui citra ullam prorſus noxam calamitatem iſtam incidi. MER. Miſereſcite, ais Prometheę? Tanquam parum ſit tibi Caucaſo alligari, niſi nos quoque ambos Iupiter eidem pœnæ mox deſtinet, veluti mandato ſuo immorigeros? Sed tu porrige dexteram. Vulcane tu reclude, & affige malleo potenter immiſſo. Præbe lęuam, quò & illa ritè implicetur. Bene actum. iam nunc deuolaturæ tibi [d] aquila iecur depaſcet, ne quippiam tibi unquam deſit præmij pro opere illo tuo tam pulchro, tum ingenioſo. PRO. [e] O Saturne, ô Iapete, & tu Tellus parens, infelix ego quibus afficior pœnis, qui neq; facinus unquã graue admiſerim. MER. [f] Nullum facinus, ais Prometheę? qui primò quidem diſtribuendarum carnium obiens munus,

minus

θεὰν, ὅτως ἄδικον ἐποίησας, καὶ ἀπανηλίσκ, ὡς αὐτῷ ἦν τὰ κοινὰ ἀγαθὰ, τὴν Δία ἢ ὑπαναγίεσθαι, ὅσα σε λύπας ἀργίτι ἡμῖν; μίμνησαι Ἡσιόδου τὸ Διὶ οὕτως ἀνόητον. ἔπειτα ἢ τὰς ἀνθρώπους ἀνίσλασας, παρερχόντας ἅβα, καὶ μαλισά γε τὰς γυναῖκας. ἐπὶ πᾶσι ἢ τὸ τιμιώτατον κτῆμα τῶν θεῶν τὸ πῦρ ἐκλέψας, καὶ τοῦτο ἔδωκας δὸς ἀνθρώποις. ὃ ἔστω ἀπὸ ἅρπαγος μόν, ἐς μικρὰν ἀδικίαν ἀλλοδαπὰ, Πρ. ἔοικας, ὦ Ἑρμῆ, καὶ σὺ κατὰ τὸν ποιητὴν ἀναίτιον κατηγορεῖσθαι, ὃς τὰ δίκαια πορίσας, ἐφ' οἷς ἔχεις τῶν ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως, ἃ τὰ δίκαια ἐγίγνετο, ἐπιμέμφεσθαι ἄν μοι δοκεῖς. ἐμοὶ γοῦν σχολὴ ἦν, εἰδέναι ἂν σοὶ καὶ ἀπαντησαίμην ὑπὲρ τῶν ἐγκλημάτων, ὡς δίκαιον ἔστιν ἀδικεῖν, ἐπειδὰν ἐπιτήδειον ᾖ. ἀλλὰ σὺ μὲν ἐπιλάθου τῶν τοιούτων, ἐμοὶ δὲ ἐπίτρεψον ἀπολογήσασθαι πρὸς τὰ ἐγκλήματα.

mirum quàm vafrè egeris, atque improbe. optimam enim partem tibi subducens, Ioui ossibus candido adipe velatis imposuisti. & Hesiodi ipsius iam mihi in mentem venit, qui meherclè de hac re verba facit. Deinde & homines effinxisti, animantis genus quo non est aliud versutum magis ac callidum, & quidem maximè omnium mulier. Super omnia autem ignem thesaurum deorum omnium præstantissimum furtim furripuisti, hominibus eiusce rei summ tradens. At verò quum tanta admiseris flagitia, mirum quomodo dicere aussis, te quasi insontem, & nemini prorsus iniurium, vinculis implicari. PRO. Videris quoque & tu mihi Mercuri, iuxta poëtam, incusare innocuum, quando talia mihi obijcis, quæ ego iure optimo me fecisse contenderim: ob quæ equidem in Prytaneo publicè alendum me, si pro merito mecum ageretur, censuissem. Verùm si vacat tibi audire ex me defensionem minimè mirandam, ego detortam in me culpam facili conatu diluere curabo, simulatque perspicuum fuerit oratione mea,

l quàm

λάξωμι ἔδικα ἰγωνόντα περὶ τῶν τὴν Διὸς. οὐ δ', ὦμοὶ ἐγὼ ἔφ' ἔ, καὶ δικανικὸς, ἀρκόλογόσαι ἂν αὐτῷ, ὡς δικαίως ἂν τῷ ψόφῳ τῷδε, ἀνεσαῦρῶσθαί μι πλησίον τῶν Καυκασίων τούτων πυλῶν, ἐπὶ τοῦ Καυκάσου, οἰκτίσιον θέαμα πᾶσι Σκύθαις. Ερ. ἴσως μέν, ὦ Προμηθεῦ, τῷ ἔργῳ ἀγωνιῇ, καὶ ἐς ἀεὶ λιορ. ὅμως δ' οὖν λέγε. οὐ γὰρ ἄπαξ ὑβρισμένῳ ἀναγκαῖον, ἐς ἄρ' ὁ Διὸς βέλος καταπεῖν ἐπιμελησόμενός σε ἔπαῦ. τῷ ἐν τῷ μέσῳ δὲ ταύτῳ σχολῇ καλῶς ἂν ἔχοι, ἐς ἐκφόβησιν καταχέασθαι ἐκ τοῦ ἐκκλησιαστηρίου, οἷ ἂ σὺ πανηγύρτα ἐν τοῖς λόγοις. Προ. πρὸς δὲ σὺν ὦ ἐμοῦ λέγε, καὶ ὅπως μου ὡς λιότατα κατηγορήσεις, μηδ' ἀλαθρῆσαί τι τῶν δικαίων τοῦ πατρός· σὶ γ', ὦ Ηφαιστε, δικαστὴ ποιοῦμαι ἔγωγε. Ηφα. μὰ Δί' ἀλλὰ κατὰ τὸ

quàm iniquè aduersum me Iupiter pronunciauerit. [k] Tu verò quandoquidem tam eloquio pollet, quam iuris scientia, Iouis partes tueberis? denique effingas, vt iubet, quod me haud miuria [l] prope portas Caspias Caucaseo isti affigendum iudicauit, quod miserrimum Scythis omnibus fiam spectaculum. MER. Inanem in vmit operam Promethee, si prouocare velit à Iouis in te lata sententia: tenuas re enim isthuc, prorsus exilissimo inutile. Verùm quando alioqui tàm sperat mihi hic mansendum est, dum ex ardua aduolet aquila, quæ hepatis tui curam gerat: occasionem nimirùm hæc nobis mora ministrabit te auscultandi declamantem, qui præter ostium quo cunctos mortales superas. Rhetoricen quoq; probè calles. PRO. Primùm igitur Mercuri tu velim dicas, quibus de rebus mecum pater tuus expostulet: quas dein exaggerare tibi licebit, & longè grauissimas facere. Caueto autem in primis, ne prætermissum tibi aliquid excidat. Cæterùm, tu Vulcane censor esto, ac de causa cognoscas velim. VVLC. Ita me amet Iupiter, pro iudice

ἀντεξεργᾶσθαί μοι ἔξεστιν. Δι. τὸ πῦρ ὑφαιρόμενος, ψυχρὰν μοι τὴν καμίνου ἀπολείπεις πᾶσι. Προ. ἀκούω· διαλέγου τὴν κατηγορίαν, οὐ μὴν ὑβρίζοντα γε ἁλοὺς σιωπᾷς. Ἑρμῆς ἢ καὶ τὴν ἀνθρωποποιΐαν, καὶ τὴν ἐριφοποιΐαν ἀτιάσεται. ἄμφω δὲ τεχνίται. καὶ ἀνὴρ ἄμφω ἱκανὸς ἐν. Ἑρμ. ὁ Ἑρμῆς καὶ σὺν ἐμοὶ ἥξει. ἐγὼ μὲν οὐ πῶς λόγοις ἴσῃ δικαιοτοιοῦτος ἐμοί, ἀπ' ἀμφοῖν τὴν κλῆσιν ἔχω τακτικά. ὁ δὲ ῥήτωρ δῆθεν, τὰ δίκαια οὐ πρὸς ὀργὴν μεμελέτηται αὐτῷ. Προ. ἐγὼ μὲν οὖν ἄρτι ἥκω πρὸς τὸν κλητῆρα τὸν Ἑρμῆν ἐπιτάδην ἄρτι ἀνάβα, ὡς ἀναδιδάξαι μοι τὸ δίκης ὁμοιοτρόπου ὄντι. πλὴν ἀπ' ἀγορᾶς δίδου, ὦ Μαίας παῖ, ὑφίσταμαι, καιρὸν ἔδωκας τὴν κατηγορίαν. Ἑρμ. πάνυ γοῦν, ὦ Προμηθεῦ, μακρὸν δὲ λόγων,

iudice accusator tibi futurus sum, eò quòd compilato igni, gelidam mihi officinam reddideris. PRO. Patiri igitur vos conueniet actionem, vt ea quæ ad furtū pertinent, in vnam congeras: at Mercurium quæ hominū formationi conueniunt, carnium q; distributioni, impugnare conetur. Nihil autem video quod vos vereatur, quum ambo sitis egregij artifices, & ad componite dicēdū impendiò instructi. VVL. Mercurium meam obibit prouinciam, cui hæc non obiter curæ sunt, vtpote rhetori. Nam ego quum haudquaquam in iudicialibus disseruationibus versor, sed magis circa focū, ibiq; nonnihil est quod meæ possint vires: quo pacto oratore agam, non video. PRO. Nihil est quòd Mercurium de furto dictum suum suspicer. Quomodo enim furti me suggillauerit, cuius ipse author est? Vnde necessitudo quædam mihi cum Mercurio intercedit, propter idem artificium. Atqui tempus expetis. ô Maiæ soboles, si me culpæ cuiuspiā arguere velis, vt mox proponas accusationem. MER. Si mihi propositum sit

λόγων, μὴ ἱκανῶς τιν& παρα-
σκευῆς, ἐπὶ τὰ δὶ σκαμμέ-
να. ἐχὶ ἃ ἀπόχρη μόνα τὰ ἐκ
φαλαια ἀπὸ τῶν ἀδικημά-
των. ὅτι ἐπιτραπήσῃ σοὶ μοι-
ράσαι τὰ ἱερία, σαυτῷ μὲν τὰ
λάπαρα φυλάξῃ, ἐξηπατη-
κὼς τὸν βασιλία, καὶ τὸς
ἀνθρώπους ἀνέπλασς, οὐδὲν
ὄφελος. καὶ τὸ πῦρ ἀλλὰ ψας παρ'
ἡμῶν, ἐκόμισς παρ' αὐτούς.
καί μοι λοιπὸν, ὦ βέλτιστε, μὴ
φωνήσῃς ἐπὶ τοῖς τηλικούτοις,
μᾶλλον φιλανθρώπου τοῦ Διὸς
παραμένοντ&. ἃ μὲν οὖν ἐξάρ-
ν& ἃ μὴ ἠργάσθη αὐτὰ, δηλό-
τα καὶ ἀνάγκην, καὶ βραχύ
τινα μακρὰν ἀφτάνειν, καὶ
παρᾴδια, ὡς ἔνι μάλιστα, ἐμ-
φανίζην τῶν ἀληθῶν. ἃ δ'
ἐξ ἰσαύτου ποιεῖσθαι τῶν
νομίμων τῶν ἱερῶν, καὶ τὰ πε-
ρὶ τὸς ἀνθρώπους καινουργῆ-
σαι, καὶ τὸ πῦρ ἀνακομίσαι,
ἱκανῶς διατεθόρηταί μοι,
καὶ μακρότερα ἂν ἂν ἔποιμι.
λλ' ἐξ ἄπαντος τὸ ζητοῦντος.

malefacta tua inſectari, lon-
ga profectò oratione opus
fuerit, & apparatu aliquo:
neque enim quaſi compen-
dio quodam recenſere cri-
mina ſatis eſt; [m] quo pacto
videlicet commiſſo tibi di-
ſtribuendarum carnium of-
ficio, regem meliori parte
fraudaueris, atque illam pro-
te ſeruaris: quodq; homines,
quos eſſe minimè decebat,
effinxeris: denique, quòd ig-
nem quoque à nobis ſuſtu-
leris, ad illos eum perferens:
qua in re abuſus es profectò,
vir optime, Iouis benigni-
tate, ac viſus es mihi eam
parum intelleziſſe. At ve-
rò ſi hæc inficiaberis, te ad-
miſiſſe flagitia, longiore
tecum vtemur ſermone,
quo ſimul & dicta tua re-
fellamus, & vt veritas
quammaximè fiat perſpi-
cua, laboremus. Cæterùm, ſi
ea conceſſeris, quæ de car-
nium diuiſione diximus, ho-

Προ. ἐ

minibus [n] recens formatis, atque ablato igne, abundè iam
mihi in hac accuſatione ſatisfactum eſt. Quid enim pluri-
bus opus? quando aliter diſcere, iam planè ſit nugari.

PRO-

Προ. ἀ μὲν δὴ ταῦτα λῆρός ἐστι, ἀ ἄρτιος, ὀψόμεθα μικρὸν ὕστερον. νῦν δὲ ἡμῖν ἐκεῖνα πρῶτα ἱκανὰ ἐξ ἐμοῦ τὰ διατεθρυλημένα, παραδώσω ὡς ἂν οἷός τε ὢν ἀμαλδύξω τὰ ἐγκλήματα. καὶ πρῶτόν μὲν ἀκουσόν τὰ περὶ τῶν κρεῶν, καί σοι τὸν οὐρανόν, καὶ νὴ λίγδην ταῦτα, ἀσχύνομαι μὲν ὑπὲρ τοῦ Διός, ἀ οὖν μικρολόγος & μὴ μεμψίμοιρός ἐστι, ὡς διότι μικρὸν ὀστοῦν ἐν τῷ μερίδι εὗρεν, ἄνευ σπλαγχνισθησόμενον πίμπαρ παλαιὸν οὗτα ἐὸν, μετὰ τῶν συμμαχίας μνημονεύοντα, μετὰ αὐτὸ γ' ὀργῆς τὸ μεγάλαρον ὄφιν, ἐννοούμενα, ἢ ἀναμαξαῖς τὰ διῶδον, ἀργίλλῳ, ἢ ἀκανθαλῶν, ἃ μὲν τὸ μέσον αὐτὶς λήψῃ. καί σοι πάντα ἐκάστοτε, ὦ Ερμῆ, τὰ διαύταις συμπλοκὰς οὔσας, ἐκ μὲ εἶναι ἀπομνημονεύειν, ἀπ'

Pro. Siquidem isthuc ea sit nugari, posthac videris mus: nunc verò quoniam absoluta tibi est aduersum me (vt ais) accusatio, ego, praepotens Mercuri, haec obiecta facilè amoliri tentauero. Et primò quidem audi, obsecro, quae dicam de carnibus. Caelum testor, si me non Iouis loco nunc pudet vt recenseam quàm ille sit pusillanimus & quàm rusticus: non tam aliam ob causam, quàm quia minutula quaedam ossa in portione, quae sibi fortè obtigerat, offendit: & huius rei gratia me tanto nunc tempore à cunctis pro deo habitum, palis huc affigendum misit. immemor sanè, quibus eum iuuerim beneficijs, neque satis probè perpendens, cuius momenti sit tantae indignationis origo atque materia. Nam quis non videt, puerilem hanc esse iram, vt excandescas, & in quo ferat animo, quoniam 9 maiorem partem non accepit? Verùm, quanto foret aequius, Mercuri, continuas tum huiuscemodi fraudium decipere ne recordari quidem,

ἀπ' ἀλλά τι ἡμάρτηται μετα-
ξὺ θορυβοῦντα, παιδιὰν
ἡγεῖσθαι, καὶ οὐδὲν ἐν τῷ συμ-
ποσίῳ καταλιπεῖν πλὴν ὀργήν.
ἐς δὲ τὸ αὔριον ταμιεύεσθαι τὸ
μῖσος, καὶ μνησικακεῖν, καὶ
ἐνόρκου τινὰ μνήμην ἀχρεν-
δεστάτην ἄπασιν, οὔτε θεοῖς
πρέπον, οὔτε ἄνθρωποις βασιλι-
κόν. ἢν γοῦν ἀθλιός τις τῶν
συμποσίων τὰς λοιδορίας λά-
θῃ, ἀπεστὼς καὶ σκώμματα, καὶ
τὸ σικκάνειν, καὶ ἐπιγελᾶν, τὸ
καταπίνοντα δὴ μόνον, καὶ
λέγειν, καὶ σιωπᾶν, σκυθρωπὸν
καὶ ἀτρεπῆ πράγματα, καὶ ἥκιστα
συμποσίου πρέποντα. ὥστε
ἐγὼ φοβοῦμαι μὴ καὶ τῶν
ὑστεραίαν ἴσως ἔμελλον τὸν Δία,
ὁπόσους καὶ τηλικούτους ἐπ'
αὐτοῖς ἀγανακτήσαντας, καὶ πάν-
δεινα ἡγησαμένους πεπονθέναι,
εἰ ἀφανίμων τις ἔρις, ὡσπερ
Διδύμου τινὰ ἔφασκε, παρέλ-
θῃ. ἀ δὴ σκοπεῖν ἐν τῷ βέλ-
τιον ἐδόκουν, τίθει δ', ἔφη, τὸ καταπότερον, μὴ
πλὴν ἐλάττω μοῖραν ἀνενέγκω-
μεν τῷ

& dimissa ira, symposij delictum veluti lusum æstimare atq; iocum? Quippe quum in crastinum cõtinere odia, vt meminisse iniuriæ veteris, haudquaquam reges deceat, ne dicam deos. Sed age dum tollamus è conuiuijs lepores illos & sales, risum, & subdolas captiones: quid, oro, præter temulentiam, edacitatem & silentium fiet reliqui? Quæ quum tristia admodum sint, & parum iucunda, decentius ridere crediderim huiusmodi è conuiuio. ¶ Nam Iouem in posterum diem recordaturum quis oro putaret huiusce distributionis carnium, in qua nil præter iocum notares ac lusum? Vt ne interim dicam quòd molestè nonnihil esset laturus, tanquam hi rebus leuiculis potuerit offendi. Nihil enim aliud explorare volebam in ea diuisione, quàm in delectu partium meliorem num Iupiter ab aliis dignosceret. ¶ Sed age Mercuri, vt illi iam aliquid concedamus, minorem portionem ei tradidimus in parti-

sione

ἐπ' ἀ καὶ τὰ μάρτυρα μα-
ταῖο θορυβῶμεν, παιδιὰν
ἡγούμενοι, ἢ οὐδὲ ὑφ' ὧν συμ-
πεσεῖν καὶ ἀπολωλέναι τὸν ὀργιλόν.
ὡς δ' τὸ αὐτὸν ταμιεύσασθαι τὸ
βίου, καὶ μηχανήσασθαι, καὶ
ἔνιόν τινα μήνιμον ἀφορ-
μὴν ἄνευ, οὔτε θεοῖς
ἀρκοῦν, οὔτε ἄνθρ βασκα-
νὸν. ἐγὼ γοῦν ἀθλίαν τιν τῶν
συμπεσεῖν τὰς λοιμώξας ἰδὼν
τας, ἀσπάλω τὰ σπλάγχνα, καὶ
γὰ σπλάνχνα, καὶ ἡπατίαν, τὸ
λοιπὸν σύμβιον ὃν μέλει, καὶ
λύπ, καὶ σκιπὶ, ἀνυδρεῖν
ἀ ἀτρὶ πρόγματα, καὶ ἔκτε
ται συμποσίῳ τρίποντα. ἐπι
ἐγὼ οὖν μνημονεύσας ἐπ τὰ
θεξάμαν ἔτι ὑμῖν τὸν Δία,
ὁὐχ ὅπως καὶ ταπαῖτα ἐν
αὐλῖς ἀγαπήσαν τὸν κάν-
δαλα ἡγούνται ἐκεῖνα,
ἐ ἀφιέμαν τι λέγα, ως
δικὸν τινα ἔνωσι, ὑπερ-
μῷ ἀ ἀφιλόξενα τὸ βίως
τον ὁ ἀφιλῶν, τὸν Α,
ἔρμῆ, τὸ χαλκοῦν ἐφ, καὶ
ὧν ἐκάστα μοῖραν ἀφεῖναι
κρέων ὧν

ge dimissa ira, sympotis
ctum pelati lusum ostua
atq; iocum? Quippe qui
in crastinum iracundiæ
et memoriæ iniuria ni
rit, hauddequaquam negle
erat, ne dicam deos. Sed q
dum collimas e conuiuio
pores illos & fabe, ripas
subdolas capitum: q
ero, præter irritabile,
edacitatem & sitiendi
reliqui? Quæ quam ni
stia admodum ista, quæ
iucunda, decernas ut
credideris beatissimæ
conuiuio. Nam hæc
posterum dicet mecum
qui ero patrimonii
tributionis curam, q
mul prater iocum sanc
lusum? Vtne interea
quòd molestè sonuit q
lauatus, tanquam hæc
lenicolis ponerit ego
Nihil enim aliud cupio
volebam in ea diuina
quam in dolcta pau
meliorem nunc Iupite
alijs dignoscerer. Sed age Mercuri, vt illi iam ebi
concedamus, minorem portionem si tradidimus in pi

[illegible] ἀλλ, τὰν δ' ἄλλων ὑ.
[illegible] τί οὖν ὀργιζόμε ἐς
[illegible] λόγε τὸν ἀπ-
[illegible] μιχθῆ, καὶ ἀπο-
[illegible] ταμοὺς καὶ Καύκας
[illegible] ιπαῖον, καὶ ἀετὸν
[illegible] καὶ τὸ ἐπ' ἐκεῖνος
[illegible] καὶ κομιδῆ ταῦτα
[illegible] ἀφαιρεῖσθαι αὐ-
[illegible] ἀχθόμαν ἢ
[illegible] τὸς ὀργιλὸν ὠχὶ-
[illegible] ιπαῖον οὔδε, ὃ-
[illegible] λιόμε, ἢ ἐρεῖν
[illegible] ταῦτα ἐρεάσ-
[illegible] οἱ ἄνθρωποι
[illegible] Διὸς καὶ τὸν
[illegible] ἄε ἐκὼς ὧν
[illegible] ὀργιλὸν ὀφυτίκες ἂν
[illegible] ὅμως ἐκάμαν ἂν
[illegible] μαγάρε σαυρεῖν
[illegible] ἀλλὰ ἐρία ἴψαν,
[illegible] ἔμοὶ τι
[illegible] ὅ, ὁπλομαχῶν ἀν
[illegible] ἐρεῖν καὶ ἐρέχ-
[illegible] ἐγγυήμιλον ἀφεῖς
[illegible] ἂν ἢ πάνυ ὀργὶ
[illegible] ἐπιτρίψαν,
[illegible] ἐ καὶ
[illegible] lambere, aut ex veru nonnihil tostarũ carnium vel
[illegible] ὠμάρτ. Magis enim veniam illis impertiunt, nisi vehe
[illegible] furiens irati. tunc enim incutiunt coquo pugnum,

tione: adde quòd fœdâ, quòd horrendam atq; molestam. Et, si lubet, huge me omnino portionem fustulisse: quid tum? Numquid ideo decebat cœlum (ceu prouerbio dicitur) terræ misceretur, vincula excogitarentur, & cruces, totusq; Caucasus, aquilæ debine demitterentur, quæ hepar dilaniarent? Falsor, si hæc nõ sunt aperta pumillanimitatis vindicia, animi ignobilis, & propensi in iram. Nam cùm hæc agit ob pauculas carnes, quid ore fecisset, si bos integer illi fuisset ademptus? Videre iam licet homines in pari negocio lõgè modestius affectos: qui quum diis immortalibus natura sint inferiores, acrius illos excandescere par erat, quàm deos. Atqui nemo hactenus fuit qui coquũ cruci adiudicarit, eam ob causam, quòd carnes elixas, bamissum insculo digitum, vsus

ἢ μὴ κατὰ λόγους ἐπάταξαν, ἀνισοπολοπίδη δ' ὁδὸς παρ' αὐτοῖς. τῶν τυπικώτατον ἴσως τὰ. καὶ περὶ μὲν τοῦ ξύλου, ἀσχαλῶ μὲν ἐμοὶ ἀπολογοῦσθαι, πολὺ δ' ἀσχίων ἐστὶ συρορᾶν ἐκείνου. περὶ δὲ τῆς πλαστικῆς, καὶ ὅτι τοὺς ἀνθρώπους ἐποίησε, καιρὸς ἤδη λέγειν. τοῦτο δέ, ὦ Ἑρμῆ, διττὴν ἔχομεν ἡμῶν κατηγορίαν, ἐν οἷς δοκοῦμεν ὁ πρότερον ἀπιδεῖν μὲν πρὸς, ὡς ἐκ ὅλως ἐχρῆν τοὺς ἀνθρώπους γεγονέναι, ἀπ' ἄμεινον δὲ ἐπιμέλειαν αὐτοὺς ἡμῖν ὅλως ὄντας ἀνεργάσασθαι, ἢ ὡς ἐπιπολῆς μὴ χρῆν, ἄλλον δέ τινα, μὴ μὰ τοῦτον δημιουργηματίδη τὸν τρόπον; ἐγὼ δ' ὅμως ὑπὲρ ἀμφοῖν ἐρῶ. καὶ πρῶτόν γε ὡς εὐμήκια τοῖς θεοῖς ἀεὶ τέτυ βλάβη γεγένηται, τῶν ἀνθρώπων ἐς τὸ βίον ἐπαχθέντων, πρόφασιν λαμβάνουσαν. ἔπειτα δέ, ὡς μὴ συμφέρουσα μὴ ἀμένα ταῦτα αὐτοῖς πρᾶσσον, ἢ ἀφέμεν καὶ ἀπαθέως

aut verberant genas: verùm qui in crucem vllum fustulerit, inuenias neminem. Et hæc de carnibus, vilis sanè defensio: sed vnde multo vilior planè ac turpior in Iouem redundet accusatio. Tempus nunc monet, vt de plasmate & hominibus à me formatis disseratur. qua in re geminam constat sitam esse accusationem: neque satis comperium habeo, Mercuri, cuiusnam culpæ me primò reum agas: num illius, quòd homines haudquaquam procreari debuerint, qui monerentur: sed conducibilius foret, terram ipsam vnde sunt progeniti, prorsus esse ociosam. An verò, quòd formam quidè hominis haud fuerit absurdum, sed longè aliter, & fermè ad aliam figuram ac formam, quàm ego illos fabricârim. Ego ad vtrumq; facilè respondebo, simulatque ostendere tentauero, quòd non modò nulla penitus iactura, malóve decorum, homines in vitam sint adducti, verùm etiam quòd in rem eorum istinc potissimùm cedat, magis quàm si (vt iam olim

ἀνθρώπων σπανίσαντι τῷ
γῇ μόνῃ, λῷον ἂν οὕτω πάλαι
ἦν ἅπαν ἔτι δὴ καὶ ἄρτι ἐμοὶ
γε, εἴ τι ἀλλήσας ἐγὼ, μετα-
κοσμήσας τὴν περὶ τοὺς ἀνθρώπους τὸ
θεῖον μόνον τὸ ἐπουράνιον
σχῆμα. ἀ γὰρ ἦν, ἄγριόν τι
χῶμα καὶ ἄμορφον, ὕλαις ἄτε
βαθὺ, καὶ τούτοις ἀνημέροις
λάσι, οὔτε βοσκοὶ θεῶν,
οὔτε, τόθ' ἥκιστα, ἄνθρωποι, ἔ-
ξόανον, εἴ τι ἄλλο τοιοῦτο, οἷα
νῦν ἀπανταχόθι φαί-
νεται μοι τὰ πάσης τιμῆς
λάσι τιμώμενα· ἐγὼ δ' (ἀπ-
ἀρ]τι προθυμῶ ἀ]ὐ καινὸν,
καὶ σπεύδω ὅπως ἀφθόνως
τοῦ μὴ τὰ τῶν θεῶν, ἐπιδέ-
σθαι δ' καὶ τἄλλα πάντα ἐς
δέουσι, κ]αὶ μάλ') ἐπηνέ-
σας ἐς ἄμεινον ἅπαν ὀλίγου δεῖν
δὸ πηλοῦ καθέντα, ζῶα
τινὰ συνίστασθαι, καὶ ἀνα-
πλάσαι, τὰς μορφὰς μὴ ἀ-
μοίρους αὐτῆς προσοικείτα. καὶ
δή μοί τι δόξαι τῶν θεῶν,

olim fuit) tellus deserta, & hominibus qui eam colerẽt, destituta maneret. [u] Sic enim nullo negocio palàm fieret, num ego deliquerim in hac formæ humanæ renouatione, quam solam cõstat diuinam esse, & planè cœlestem. Quum itaq; tellus inculta, rudi ac hirta sylua horresceret, ac squalleret situ, adeò vt neq; vspiam gentium videres aras deorum, templum, signum, simulachrum, aut aliud huiusce modi, quemadmodũ summa diligentia iam vndique apparent hæc elaborata, non sine eximia deorum veneratione: ego cùm alioqui propensus sum ad prouidendum incommune, ne quid desit, quod ad incrementum rei diuinæ, decus ac venustatem pertineat, tacitus mecum reputani, nec quicquam posse fieri melius, quàm si pullum luti acciperem, & inde animantia effingerem nobis, dũs forma non admodum absimilia. Quippe videbat vnicum, in quo mihi natura diuina deficere videbatur,

μὰ ὄντ' ἐναντίον αὐτῷ, καὶ πρὸς ὃ ἔμπροσθεν ἀφίστασις γίγνεσθαι μᾶλλον, ἢ ὁμαλώτερον ἂν φανῆναι αὐτό. ὑγιὲς μέν γε αὐτὸ ἐστιν, εὐμηχανώτερον. ἀπλοῦν δὲ καὶ σωφρονέστερον, καὶ βέλτιον ἀσφαλέστερον. τὴν δὲ κατὰ τὴν ποιητικὴν πόνον, γῆν ὕδατι φύρας, καὶ μαλάξας, ἐνέπλασα τοῖς ἀνθρώποις καὶ πλὴν ἀθλιότατα παρακαλέσας συμπεριβαλέσθαι μοι τῇ ἔργῳ. ταῦτ' οὖν, ἃ μικρὰ ἴσως τοῖς θεοῖς ἀδίκημα. καὶ τὸ ζωμίαμα ὁρᾷς σκληρόν, ἀλλ' ἐκ σκληρῶν ζῴων ποιήσας, καὶ τὸ τίμιον ἀκίνδυνον ἐς κίνησιν ἤγαγον. καὶ ἐκ τούτου, τὸ ἀεὶ ἐκάνυ ἄλλον θεοὶ ἀντὶ σφῶν οἱ θεοί, διότι καὶ ἐπὶ γῆς ἔνεστι τινὰ ζῷα γεγένηται. ἔτω δὲ καὶ ἀγανακτᾷ ὁ Ζεὺς, ὅσπερ ἐπαθημάτων τῶν θνητῶν ἐκ τῆς τῶν ἀνθρώπων γενέσεως. ἃ μὲν ἄρα τοῦδε δίκαιον, μὴ οὐ δεῖ ἀπόσασιν ἐπ' αὐτὸ βλέπειν

quòd nullius collationem fa-licior appareret, atq; perfe-ctior: veluti modò si eam cū homine cōferas, prudentia, ingenio, ac rerum opinatū capiu intellectúve præstante, sed mortali tamen. Cæterùm × iuxta Poëtæ dictum, terrā aquæ cōmiscens, ex liquida molliq; effinxi homines: Y Minerua interea adhortatus, vt in opere absoluendo mihi ferret suppetias. Hæc sunt magna illa & arduа, quibus nos deos offendimus: totiusq; mali (vt vides) hæc summa est: ex luto perfecta nobis sunt animantia: & quod antehac immotum erat, nos ad mobilitatem perduximus. Iam verò mirū quàm indigneturIuppiter ex tali terrestrium animantium formatione. Quòd si verò deinceps deorum sustinere cogatur penuriam, & procreatis hominibus, iam futurum sit vt diis suis orbetur. Verùm quis vnquam tam demens extiterit, vt solitudinem in Iouis curia propter generatos homines aliquando verisimiliter futuram formidare queat? Nisi forte id vereatur, ne defectionem molianturhomines,

quid nullius collatione
lior apparuit, aspec
lior: velut modò ex
homine cōserue, prudē
ingenio, ac terrena spec
capta intellectuæ præ
te, sed mortali tamen. Ce
tum x nacta Pœne delet
terrā aquæ cōsortes, cō
qui da mollitiē ejusq; hu
nes: Y Nimirū immen
hortatus, vt in spec
uendo mihi ferre
Hæc sunt magna
das, quibus nō dea
dimus: ceterūq; mihi im
det) hac summa ejus
perfecta nobis fac
tia: & quod exactum
tum erat, nec ei nobis
tem perduxisse. Ita
mirū quàm indignē
piter ex tali terrestrium
manium formatum
si verò deserpi
sustinere cogatur
& procreare

ōnem futurum sit vt dijs
tem dementi excitetis, vt
generatos homines aliquando verisimiliter futurum
dare queat. Nihil ferme id pœnitet, ne defectionem

homines, & armis deos la
cessant: id quod olim fece
rūt z gigantes. Itaq; neminē
fugit, quæ ego sim modestiæ
vt iam iniquè de me quispiā
queratur, vel operibus meis
industria absolutis, quòd in
de dij immortales offensi
sint, ac damnum acceperint.
Quin tu Mercuri minimum
aliquod profer, & ego con
ticuero, velut meritò hæ
daturus sim pœnas. Atqui in
promptu est cognoscere,
quanta hinc dijs accedat vti
litas, si cōtempleris terram,
quæ prius informi situ ac
squallore obducta erat, vr
bibus, agriculturis & mutio
ribus plantis exornatā, mare
nauigatū, insulas habitatas,
undiq; aras & delubra, sa
crificia & festiuitates, adeò
vt iam passim viæ & fora,
te vertas, A prorsus omnia Iouis plena sint.
rei priuatæ intentus, solum mihi homines, rem
eſſe existimassem, profectò quantum ex fructu
ferret qui ad me inde rediret, vos dij immortales opi
nione ne mihi quidem conferendi sitis. Verùm ego
deorum vtilitati consulens, ac commodi propri
in rem vestram homines potissimùm produci.

Nam

νιῶν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ φέρων, ἴσθι δὴ ὑμῖν αὐξῆς μᾶλλον ἢ Διὸς ἢ καὶ Ἀπόλλωνος, καίτοι ὦ Ἑρμῆ, καὶ ἱλαρῶν ἁπάντων καὶ προμηθίως ἢ ἐλαμῶς. ὅπως φῇς ὅπως τἀμαυτοῦ μόνα σκοπῶ, τὰ κοινὰ δὲ καταφρονήσω μα, καὶ ἱλάττω ποιῶ; λίθοι δή μοι, ὦ Ἑρμῆ, καὶ τόδε, ξυνόκλωρ ἄττι σοι δοκεῖ ἀγαθὸν ἀμάρευρον ἢ κλῆμα, ἢ ποίημα, ὃ μηδεὶς ὄψεται, μηδ' ἐπαινέσεται, ὁμοίως ἀδύ καὶ τερπνὸν ὅσῳ οὐδ' ἔχοντι· πῶς δέ τι τοῦτ' ἔφην, ὅτι μὴ γιγνομένων τ ἀνθρώπων, ἀμαρεῖν ἐοικὸς σωιδῆναι τὸ ἐκεῖ τ ὂν τὸν, καὶ πλεῖστον τινα καταδεᾶ ἐμὲ μομφήν, οὔτε ὦ ἄνακτινὸς θαυμαζομένου, οὔτε ὑμῖν αὐξῆς ὁμοίως τίμιον. ἐπεὶ γὲ ἄν ἄχθομαι πρὸς ὅ, τι ἥλαττον παραθῶμαι αὐτὸν, ἐπ' ἄν σωίσωμαι ἀλίκα ἀπολαμοιβῶμαι, ἐκ ὁρᾶντός δε μοίρας τῶν ὑμετέρων τινός. οὕτω γὲ δὴ καὶ τὸ μέγα λαχθὲν ἄν μέγα, εἰ ὦ μικρῷ παραμείναι

Namsi quæ ad tempub. attinent, ego attenuare molior, quo res meas promouea, velim mihi cómonstres & templum Promethei, quèadmodū Iouis & Appollinis nusquā nō videas: demiq; & tibi Mercurii, quædam delubra sunt sacra. Cæterùm isthuc interea tecum expendas velim, num tibi bonum aliquid appareat, sine omni penetratione, & num oblectare queat habentem possessio, aut quod nemo videat, nemo laudet, nemo admiretur. Quod ideo dixerim, quia nisi fierent homines, iam futurū erat vt omnis cunctarū rerum decor esset sine teste, & opes nostræ ne à nobis quidem ipsis haberentur in precio, cùm nemo alius sit qui harum admiratione caperetur. Adde, quòd nemo ex nobis felicitatem suam sit intellecturus, si non liceat se conferre cum illis qui respectu quodam sunt inferiores: quippe bonorum nostrorum expertes. Nam quis vnquam rem quandam ceu magnam æstimárit, si non cum exigua illam dimetiatur

γωὶ ἢ ἀς τὲ δεινὸν ἐργον, ἢ
θέκα ὑμῖν αὐτοῖς μᾶλλον ἢ
Διὸς ἢ τῆ Ἀθηνᾶ ἢ γυναιξὶ,
ὦ Ἑρμῆ, νῦν· ἰδὰν ἔκαστ' ἀγα-
θὰ Προμηθεὺς ἢ δεδεμένος ὑπὸ
βρῶν ὅτου τάχιστ' ἀπὸ μέτα σκο-
πῆ, τὰ λοιπὰ ἢ ἀπροσδόκη-
τα, τῆ ἰδόντι κοινᾶ γενήσε-
ται, ὦ Ἑρμῆ, ἢ τίδι, ἐννόησον
ἔτι δὲ καὶ ἀγαθὸν ἀνάρτυ-
γμα, ἢ ποίημα, ὃ μᾶλ-
λον ὀφέλημα, μὴ ἐπιστῆται, ὃ
μοίως ἰδὼν ἢ τυφλὸν ὄντα ἢ
ἔχοντα· πῶς δὲ τις τοῦτ' ἔρδοι,
ἅτι μὴ γιγνομένων τ' ἀνάρω-
πων, ἀμφὶ τοῦτον σωτῆρια τὰ
κὰ ἢ τὸν ὄλεθρον, ἢ πλοῦτ-
τινα παρέχοι ἀνθρώποις, οὔτι
ὦ ἄνδρες τινὲς θεσπεσιώτα-
τον, οὔτε ὑμῖν αὐτοῖς ὑμέτε-
ρον. ἐκ γὰρ ἄν ἔχοιμι πρὸς
ὅ, τι ἔλαττον παραβάλω τὰς
τὸν, ἐκ ἂν σωτῆρι ἐλπίσα
ἀπολοίμην, ἢ ὑφ' ὑμῶν
ροίμης τὸν ὑμετέρων τινὰ;
ὅτου γὰρ δὴ καὶ τὸ μέγα δαι-
θάν ἄν μέγα, ἐὰν μικρὸν πα-

ραμε-

Nam si que ad tempo
nem, ego attuli, qu
quo tempore ego pro
sum mihi consuluerit
pi. Promethei, ac
dū loqui. Appollinem
qui mihi vidi
bi Mercurii, quadam
sum facta. Cæterū
interea rerum experta
sum, eam tibi bonam
apparet, sum eam pro
teste, eam ob hanc
habemus possessio, ad
post quod nemo vidit,
no laudet, nemo admi
Quod ideo dixerim,
nisi fuerint homines,
tum erat ut omnes
rerum decor esset
& opes nostra ut
quidem ipsa habeamus
precio, cum nemo
qui harum admirator
perent. Adde, quod
mo ex malis felici
fuerit se interfecturus
licet se conferre
ſ

Is qui respectu quodam sunt inferiores: quippe homines nostrorum experti. Nam quis unquam rem
rem magnam æstimârit, si nemo eam exigua illam

tur? Verumenimuero quum optimo iure honorem à vobis pro rebus bene gestis in repub. sperare debuerim, in crucem à vobis leuatus, mercedem capio mei tam salutaris consilij. Sed ais C flagitiosi quidam sunt inter homines, puta mœchi, bellatores, sororum mariti, & parentum acerrimi hostes: tanquam apud deos non æquè liceat reperire hanc scelerum multitudinem, & huius rei gratia in cœlum culpam reijcias, ac terram, vnde dij fuerunt prognati. Nec verò est quòd dicas; hominum formationem dijs immortalibus facessere negocium & augere curam, alioqui ociosis. D Sic enim eandem ob causam pastor qui gregem citrandum susceperit, in pluuia eum non continebit, quando operosum sibi istud videbitur: quum alioqui cu
coniunctam exercitationem, non admodu
iucunda. Sed adime, obsecro, dijs omne
, vt iam nihil sit cui prouideant: quid iam a
, quam quòd torpeant ocio, nectar imbiban
& v

κοὴ ἐμβρυοίας ἐπιφορέμε-
θα, ἐὰν ποιοῦ͂σιν. ὃ δὲ μάλιστά
μ' ἀνιᾷ, ἔτ' ἐπίλοιπον. οἱ μὲν ἄλλοι
σοι τῶν ἀνθρωποειδῶν μάλι-
στα τὰς γυναῖκας, ὅμως ἐρᾷσι
αὐτῶν, καὶ ἀμηχάνως διατίθε-
ται, ἄρρι μὲν ταῦροι, ἄρρι δὲ σά-
τυροι καὶ λύκοι γυμνοί, καὶ
θεὸς ἐξ αὐτῶν ποιοῦσι ἀξιοῦσι-
τον. ἐπ' ἐμοὶ μὲν, ἴσως φήσας,
ἀναπαυσάσθω τὸν ἄνθρωπον,
ἔπειτα δίκαιον πρόπον, ἀπὸ μὲ
μικροῦ καὶ ἀσθενοῦς. καὶ ἔπειτα παρά-
δειγμα τοῦτο ἔμοιγε ποιησα-
σθαι, ὃ πάντως καλὸν ἐπι-
τηδεύσω· ἢ δυνατὸν καὶ θεοῦσθαι
ἄλλα, καὶ ἄτοπον ἀπεργάσεσθαι τὸ
βοῦν καὶ τὸν ἄνθρωπον θῦσαι,
ἢ τὰς ἄσας ὑμῖν τιμὰς ἀπέ-
νεμεν, ἐγὼ τοιοῦτοι γνώμονες;
ἐπ' ὑμᾶς ὅταν μὲν ὑμῖν τὰς
ἑκατόμβας προσάγωσιν, ἐκ
ἐνεγκεῖν ἔμοιγε ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν
ἐνθάδε ἅμα μετ' ἀμύμο-
νας ἀθανάτας. τὸν δὲ τὸν τι-
μῶν ὑμῖν καὶ θυσιῶν ἄτιμον
ἀπεσω-

& ventrè diſtendant ambro-
ſia? Cæterū malè me habet,
quòd inuehendo opus à me
bis elaboratū, fœminas pos
tiſſimum reprehenderitis, quæ
tamē impendiò adamatis, &
modò tauri, modò ſatyri &
cygni effecti, ad illas vos
demiſiſtis: vt ne interim dis
cam, quòd in cœlū admiſſas,
diuinitatis cōſortes reddidis.
B At qui non erat, eis, abſurdum, vt fierent homines, ſi modò ad noſtrā hāc formam ſimilitudine quapiam nō accederent. Ego ſi exemplar aliud nouiſſem quod formā præcelleret, ad illius inſtar homines effigiaſſem: niſi beluinum magis deceret eſſe, & prorſus agreſte illud animantis genus. F Sed ſi hoc dixeris, non video quomodò vos diuino honore afficerent, aut accumularent ſacrificijs: quæ quam grata ſint vobis, coniicere licet ex eo maximè, quòd nō grauamini vel vltra Oceanū ſumma celeritate proficiſci, poſt inculpatos Aethiopas, ſi quando ſenſeritis vobis afferri ab illis hecatōbas: verūm me, q honorū huiuſcemodi ac ſacrificiorum author ſim atq origo, neſcio quo iure

in crucem

ἐπιτεθρύλληται. πρὸ μὲν δὴ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ταῦτα ἀναιδὴς ἦν, ἀλλὰ δοκῶ, ἐπὶ τὸ πῦρ μεταβαίνειν, καὶ τῶν ἀπόρων Αἰσωπικῶν καὶ πῶς θεῶν τοῦτό μοι ἀπόκρινον μηδὲν, ἀκούσας, ὅτι ἐμοῦ ἕνεκα πυρὸς ἐφάψαιο, ἵνα μὴ παρ' ἀνθρώποις ἴσμεν, εἰ ἄρ' ἔστοις. αὐτὰ γὰρ οἶμαι φύσει τοιαῦτ' ἔχειν πάθη καὶ ἐθέλω τι ἴσως ἄπορον ἐρέσθαι, ἃ καὶ τοῖς ἄνω καὶ αὖ μεταλαβεῖν. ἐγὼ γὰρ ἀφανές τι ἴσως ἐμαυτῷ ἐνορῶ τοιοῦτον. φθόνος δὴ ἀντικρυς τὸ διαβολὴ, ἀφ' ὧν μηδὲν ὑμᾶς ἐδίηνεκὲς τοῦτον ἐνόσφιν μεταδιδόναι ἄλλοις ζῴοις. καίτοι τοὺς γε ὄντας, ἀγαθοὺς καὶ ὄντας, καὶ δωτῆρας ἑαυτῶν καὶ ἵλεω φάναι τοιούτους εἶναι, ὅστις γε καὶ τὸ σμικρὸν τοῦτο πῦρ ὑφιεὶς δόξῃ καὶ μεταδώσειν ἐς τοὺς δεομένους, μηδὲν ὅλως τι αὐτοῦ καταπονῆσον, ἐμοὶ μέγα ὑμᾶς ἐλλιπεῖν. ἴσθι γὰρ ὑμᾶς λεῶν ἂν ἐκ μόνου

in crucē ſuſtuleritis. ○ *Hæc ſunt quæ de hominū plaſmate fat fuerit cōmemoraſſe. Ad ignem tranſeamus direptum, ſi placet, ſædam vimirum & inexpiabilem rapinam. Per deos autem in primis te orauerim, ne cunctaris: ſed mox mihi reſpondeas, numquid ex igne dij quippiam perdiderint, ex quo ille fuit apud hominet. quod quidem vix unquam dixeris: & quando ſic natura comparatum eſt, vt ignis nihilo fiat minor, ſi quis etiam cum alio communicet: deniq; non extinguitur ideo, quia alius inde flammam tranſtulerit. Itaque euidentiſſimum hinc colligo argumentū inuidiæ, quòd quum cura vllam ias fluram igne carere potueritis, ab eius tamen vſu arcere in animum induxeritis eos qui hoc potiſſimùm egere videntur. 1. Quod contrà oportebat, deos omnes eſſe bonarum bonarum rerum largitores, & ab inuidia longè abeſſe. 2. Sed quid ſi omnem prorſus ignem ſuffuratus, detuliſſem in terrā, adeò vt nihil vobis feciſſem reliqui? quānam oro iniuria vos affeciſſem, quibus ignis haudquaquā poteſt eſſe vſui: quum*

μήτι ἦν οἰωτέον, μήτι ἕψουτὸν ἡλίῳ ἀμβροσίαν, μήτε φωτὸς ἐπιδεᾶ νυκτὸς ἀνόμβροιοί γ' ἄνθρωποι καὶ ἀεὶ τὰ ἄπνα μὴ ἀναγκαίως χρῆναι ὦ πυρί, μάλιστα δ' ἐν τοῖς θυσίαις, ὅπως ἔχοιεν ἐπισοβεῖν ἀγυιᾶς, καὶ τὸ λιβανωτὸν θυμιᾶν, καὶ τὰ μηρία καίειν ἐπὶ τῶν βωμῶν. ὁρᾶτε γὰρ ὑμᾶς μάλιστα χαίρουσας ὅταν καπνῷ, καὶ τῷ νῦν χειμαινομένῳ ἐπιθυμοῦντας, ὅπόταν ἐς τὸ ὀρόροὺν ἡ ἰνδάλλουσα γένηται ἐπιθυμούμενον περὶ καπνοῦ. ἀναπαύσασθε οὖν ἐπὶ τοῖσιν ἡμῖν ἀγρόικοις αὖθις ἡμέρας ἀπόνοις καὶ μὴ ψόγοις ἀνθ' ἡμῶν τροφῆς. θαυμάζω γὰρ ὅπως ἐχὶ καὶ τὸν ἥλιον ἐκκαυλύκατε καταλάμπειν σφᾶς, καὶ τοὶ πῦρ οὕτως ἀπὸ πολὺ θερμότερόν τι, καὶ πυρώδέστερον. ἢ μᾶλλον ἀτιμάσθε, ὡς σπανθῶντα ὑμῶν τὸ κλῖμα; ἔρηκα. σφῶν γ', ὦ Ερμῆ καὶ Ηφαιστε, εἴ τι μὴ καλῶς ἀρῶσθε λοιπὸν, διαθυμίᾳ, καὶ διὰ λιπόξυτι, μᾶλλον ἢ διὰ ἀπληστίαν. Ερμ.

quum nec coquere vobis nō cessum sit, nec frigidare ambrosiā? Adhæc, nō egetis artificioso lumine: verūm hominibus cūt ad alia necessaria ignis habendus est, tum maximè ad sacrificia, quo videlicet in bivio nidore vobis parent, thura incendāt, & pecudum coxas adoleant in aris. Verūm quum (vt video) ingentem vobis lætitiā pariat fumus ille, nihil proinde tam gratum, quod in epulorum vicem vos reficiat, quàm vbi nidor simul cum fumo voluptatis ad cœlum vsq; permeat. Itaq; parum appositè profectò, & nimium absurdè vos demini vaporem huiusce modi nunc incusare. M. Miror autem cur Soli potestatē fecitis lucendi hominibus, nec illi vitio vertitis, quòd in administrando deorum bono tam prodigus sit, atq; intemperans, quum ignis ille sit multo quàm hic noster diuinior, & candens magis. Dixi. Vestrūm erit, Mercuri ac Vulcane, ea quæ perperàm à me proposita sunt, ad rectitudinem perducere, & rationibus quibus potestis nostra hæc impugnare: deinde rursus ad respondendum accingemur.

MER.

MER. *Haud facile est, Promethee, cùm tam generoso oratore certare: verùm vehementer ex re tua fuit, quòd hæc abs te non audiuit Iupiter. Id enim certò scio, sedecim vulturibus negocium dedisset, qui posthac visceribus tuis pascerentur. adeò grauiter ipsum criminatus es, aliud fermè agens: nam defensionem pro te dicere institueras. Mirum autem profectò, N quum vates sis, quomodo præsagire nequiueris, has te modò daturũ pœnas.* PROM. *Præsciui hæc, Mercuri: neque me præterit, quòd rursus liberabor: & nunc O Thebanus quidã veniet tibi amicus, qui eminus iaculetur aquilam, quam supernè polliceris deuolaturam.* MER. *Vtinam hæc eueniant, solutum te à vinculis videro, nobis conuiuam additum, at non carnes partientem.* PROM. *Bono sis animo, epulabor vobis-* [illegible] *Iupiter me liberabit, non exiguæ felicitatis gratia.* [illegible]R. *Ne, oro, grauieris dicere, quæ sit illa felicitas.*

Προμ. οἶδα, ὦ Ἑρμῆ, τἀμὸν θεῖον· ἀλλ' οὐ μὴ λέξω. φυλάξομαι γὰρ ἄμεινον τὸ ἐπόρθησόν, ὡς μισθὸς ἔσῃ, καὶ λύσιμα μοι ἀντὶ τῆς ἁλύσεως. Ἑρμ. ἀλλὰ φύσει, ὦ Τιτᾶν, ἀνέτου ἄμεινον. ἴσθι δὲ ἀπίωμεν, ὦ Ἥφαιστε· καὶ γὰρ οὗτος ἤδη πλησίον ὁ ἀετός, ὑπόμνησιν ἔχων λαγωῶν. ἂν δὲ γνῶ ἔτι θηρῶντα, ὀψόμενον, ὅπῃ ἐξόπισθεν ἐπιφαυλίσω ὡς παθόντα ἀναπτερυγώσομαι ὑπὸ τοῦ ὄρνιθος.

PROM. *Noſtin' Mercuri? Theſin? Sed quid verbis opus? præſtat enim celare arcanum, quo me maneat præmium poſt ſoluta pœna.* MERC. *Quando quidem id præſtat, tecum recondas licebit. Quin not, Vulcane, abimus? iam enim non longè abeſt aquila. At tu Titan, præſtolare tantiſper, dum tibi Thebanus (vetus) ſagittarius cõtingat, quĩ te ab alitis huius laniatu quietum reddat, ac liberum.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

DEfenſionem Promethei Caucaſo affixi Lucianus hic proponit, in qua verius deprehendere liceat, veluti ex inſtituto, acriorem in Iouem ac reliquos ethnicorum deos recriminationem. Verùm quis fuerit Prometheus, & quam ob culpam Caucaſi ſupplicio deſtinatus, ſuperiùs diximus in Apologia in eum à quo fuerat Prometheus appellatus Lucianus. De quo Heſiodus in Ergis, Ouidius, Horatius, ex recentioribus Eraſmus in Chiliadibus ſuis, & Cœlius in Antiquitatibus annotârunt.

a ΕΝ tibi Caucaſum.] *Exordium Dialogi ab occaſione loci, & Caucaſi montis altiſſimi Septentrionalis Aſiæ tractûs, Indiam dirimentis à Scythia, cacumina habentis præruptа, & perpetuò nivibus tecta. Huius montis deſcriptionem apud Arrianum in vita Alexandri lib. 3. reperies. Prometheum verò affixum fuiſſe ad Caucaſum, tam multi affirmant, vt vix negari poſſit. Hoc in primis teſtatur Cicero lib. 2. Tuſcul. quæſt. Hoc etiam*

Πρεσβ. εἰδὼς, ὦ Ἑρμῆ, τὰ θνητῶν· ἀπὸ δὲ μηδὲν πρᾶγμα πάσχειν τὸ ἀθάνατον ἔχων, ἐς μηδὲν ἀφεῖλον τῶν ἐμαυτοῦ ἀγαθῶν, ἀντὶ δὲ ἀλγηδόνων Ἑρμῆν καὶ Τιτᾶνα, ἐπὶ τῷ ἀθανάτῳ· ἐμοὶ δὲ ἀπαλλαγὴ, ὦ Ἕρμων καὶ τὸ οὐδὲν ἀλγεῖν· ἀνίᾳ δὲ ἀθανασίᾳ, ὑπὲρ ἐμοῦ ἀχθομένῳ. ἂν δὲ ἀγγέλῳ δεῖ τῷ ἀθανάτων, ὃν φὴς δεῖν ἀντὶ σοῦ ὑπὸ τῷ ἀετῷ εἶναι, ἐγὼ ἐθέλω ἐς τὸν ἀντὶ σοῦ ἀετὸν ἀναπτῆναι.

PROM. Nostin' Nereae? Theini? Sed quid ambas? quasi? praestet eorum cruciatus, quo me mens praesciat posse solerem. MERC. Quando quidem id praestat, mihi condas licebit. Quo me, Vulcane, abiturum? Non non longe abest aquila a Titan, praeclare mecum per, dum tibi Tartarum (a dii) sagittarius cingat, ut ab alitis huius laniatu quietum praestet, ac liberum.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

DEfensionem Promethei Caucaso affixi Lucianus hic proponit, in qua vetus deprehendere licet, veluti ex instituto, acriorem in louem ac reliquos ethnicorum deos recriminationem. Verùm quis fuit Prometheus, & quam ob culpam Caucasi supplicio destinatus, superiùs diximus in Apologia ioci cum Ioue fuerat Prometheus appellatus Lucianus. De quo fiodus in Ergis, Ouidius, Horatius, ex recentioribus rasmus in Chiliadibus suis, & Cœlius in Antiquarum annotationi.

a EN tibi Caucasum.] *Exordium Dialogi ab ipso loci, & Caucasi montis altissimi Septentrionali Asiæ tractu dissimi diuimenta à Scythia, cæmentis habenis præruptis, ita surgi montibus tecta. Hunc montis descriptionem apud Arr num in vita Alexandri lib. 3. reperies. Prometheum vero ad sum fuisse ad Caucasum, tam multi affirmant, vt vix aus ponit fuisse ad Caucasum, quem Prometheum Scythiæ fuisse Cicero lib. 2. Tusculan. quæst. Hoc in primis testatur Cicero lib. 2. Tusculan. quæst.*

Apollonius in fine 2. libr. Argonaut. asserit, quod eius in fabulosa formata. Illud ipsum Paulanias, Seruius, & alij multi.

[Titan.] *Prometheus filius Iapeti, qui fuit vnus ex sex Titanibus.* c Supra conuallem passis hinc atque illinc [manibus.] *Philostratus in Apollonio Tyanco refert esse Caucasi cacumina, stadio inter se disiuncta, quibus Promethei manus affixas fuisse ferunt.* d Aquila ie- [cinerascet.] *Aquilam hanc Higinius Tiphone & Echidna affirmat, alij Terra & Tartaro, alij à Vulcano factam.*

[Tolerabo, ô Iapete, ô tu tellus parens.] *Iapetus (a Titanide filius fuit, vir potens apud Thessalos, qui, teste Hesiodo, quatuor reliquis filios, Atlantem magnanimum, gloriosum Menatium atque Prometheum varium, versipellem, Epimetheum f Nullum facinus.] Causæ ob quas Prometheus Caucaso defigitur.* g Hesiodi.] *Ex Theogonia colligitur, quando Prometheus, quæ illius astutia & prodigiosa, Ioui Opt. Max. impolluerat, præcipuè in carnium victimarum distributione, quam Græci scrij sores solitis sunt appellare.* Siquidem sibi opipara, & forinsecus marcida, cutis tum optio dabatur, ossa alba pinguedine obducta. Vnde videtur esse prouerbium, Promethei portio. Ideo [Iupiter, cùm quòd homines finxerat luto, & ignem ferula furatus erat, tum propter hanc impostùram, Caucaso eum affixit, vbi eius epar ab aquila corroditur, quod nocturno, iterumq; exeditur, vt perpetua crucietur pœna.

[Conqueritur Prometheus, se iniustè à Ioue damnatum, nihil mali patrauerit.] i In Prytaneo publico [Prytaneum locus erat Athenis in arce dignissimus, vbi & magistratus habere consilium solebant, & vbi aluntur publicè, qui bene meriti erant de Republ. sic dictum [quasi] ταμίειον, tritici victus promptuarium.] k Tu ve- [rò quidem tam eloquio polles.] *Præparatio ad* [*sequentem*, seriens dialogi decoro, eademque vice exordij] [ope portas Caspias.] *Caspijs populis Scythici generis* [*ad Tauri montis angustiæ, adducto millia passuum in* [*longitudinem extensa, latitudine tam exigua, vt vix plaustro* [*commeare*] *quas idcirco Caspias portas Scriptores appellant,*

quòd per eas ex Babylonia & Perside ad mare Caſpium pateat tranſitus. m Quo pacto.] *Repetit capita accuſationis.* n Recens for.] *Græcè καινεργήσαι καινεργεῖν, deſignare & nouas res edere, ἡ τὸ καινοποιεῖν ſignificat.* o Pro deo.] A` *perſona.* p Maiorem partem. ] A` *circumſtantijs facti.* q Nam Iouem.] A` *conſilio facti.* r Sed age Mercuri.] *Amplificatio κατ' ἐπίτασιν.* s Cœlum terræ. ] *Hyperbole prouerbialis eſt, pro, omnia perturbare, nihilq; non facere. Erasmo noſtro interprete.* t Videre iam licet.] A` *collatione humanorum morum.* u Sic enim.] A` *conſilio & cauſa finali.* x Iuxta Poetæ dictum.] *Homines ſe è luto finxiſſe non negat Prometheus: quem ſermonem ex Aeſchyli Prometheo decerpſit Lucianus. Et eſt tranſitio ad ſecundum caput de ſtaſtice, ad quam bifariam reſpondet. Primùm: Nihil damni ex hac fictione acceſſiſſe Ioui Secundò: Multum verò etiam vtilitatis inde promanaſſe, à conſequentibus & effectis.* y Mineruam.] *Quæ ſapientiæ & bonarum omnium artium dea, & ex Iouis cerebro ſine matre procreata eſt.* z Gigantes.] *Terræ filij exceſſiſſimæ ſtaturæ in deorum pernitiem procreati, vt ſuperiù ſcilicet bellum inferrent, Iouemque de cœli poſſeſſione deijcerent.* A Prorſus omnia Iouis plena ſint.] *Lucianus ex Arato ſumpſit, quæ Virgilius hoc verſu reddidit in Palemone Eclogæ 3.*

Ab Ioue principium Muſæ: Iouis omnia plena.

B Templum Promethei.] *Conqueritur Prometheus; nullam ſibi aram dicatam eſſe, nullum extructum templum, cùm in honorem Iouis, Apollinis, Mercurij, fana ac delubra condita paſſim viſantur.* C Flagitioſi.] *Obiectio, quam exemplo deinde diluit.* D Sic enim eandem.] *Alia, quam per inuerſionem à ſimili.* E Atqui non.] *Elegans amplificatio obiectionis per regeſtionem.* F Sed ſi hoc dixeris.] *Altera pars huius capitis, qua & de modo ſigmenti reſpondet.* G Hæc ſunt.] *Tranſitio.* H Quando.] A` *natura rei.* I Quod contra.] *Ab officio de rum.* K Sed quid.] *Ab vſu ignis.* L Ad alia neceſſaria ignis habendus.] *Ab vtili ex conſequentibus.* M Miror autem.] *Amplificatio ab exemplo.* N Cùm vates ſis.] *Exprobrat Prometheo vim ſignificatio-*

nis

quòd per eas ex Babylonia & Persida mare Caspium ad
transitus. m Quo pacto.] Repet. capita
n Recens for.] Græcè καινοτροπῶν καινοτροπίαν, id est, no
uos res edere, ἢ τὸ καινοποιὸν significas. o Vno deo.] A
persona. p Maiorem partem.] A circumstantia fac
q Nam Iouem.] A consilio facti. r Sed age Mercur.]
Amplificatio ἀπὸ συντόνου. s Cœlum tetra.] Hyperbo
proverbialis est, pro, omnia perturbare, nihilq; non facere. Ex
Iouis nostri interprete. t Videte iam licet.] A celatione lo
manorum mortem. u Sic enim.] A consilio & causa finis.
x Iuxta Poetæ dictum.] Homines se è luto finxisse
negat Prometheus: quem sermonem ex Aeschylo Prometheo de
corpsis Lucianus. Est transitio ad secundum caput deprec
ce, ad quam bifariam respondet. Primùm: Nihil damnati ac
fictione accessisse Ioui. Secundò: Multum verò etiam vtilitat
inde promanasse, à consequentibus & efficta. y Mater
uam.] Quæ sapientia & ignarum omnium artium dea? e
Iouis cerebro sine matre procreata est. z Gigantes.] Tem
filij excellissimæ staturæ in deorum perniciem procreati, vi pa
ru felices bellum inferrent, Ioviemque de cœli possessione deiec
rent. A Prorsus omnia Iouis plena sint.] Lucianus a
Arato sumpsit, quæ Virgilius hoc versu reddidit in Palæmon
Ecloga 3.

Ab Ioue principium Musæ: Iouis omnia plena.

B Templum Promethei.] Conqueritur Prometheus, nul
lam sibi aram dicatam esse, nullum extructum templum, cùm
honorem Iouis, Apollinis, Mercurij, fana ac delubra cuncta pe
sim visantur. C Flagitiosi.] Obiectio, quam exemplis am
de diluit. D Sic enim eandem.] Alia, quam per simi
nem à simili. E Atqui non.] Elegans amplificatio
flionis per regestionem. F Sed hoc dicetis.] Alterpat
hmios capitis, quæ & de motu figurali respondet. G Hæ
sunt.] Transitio. H Quando.] A natura rei. I Quod
contra.] Ab officio ad rem. K Sed quid.] Ab vtilit
L Ad alia necessaria ignis habendus.] Ab vtilit
sequentibus. M Miror autem.] Amplificatio ab exempl
N Cùm vates sis.] Exprobrat Prometheo vim significa

minis. Nam cùm sit Προμηθὴς vocatus, debebat prouidere ne
eus eiusmodi fortunam. O Thebanus.] Herculem ex
na & Ioue natum intelligis, quem implacabile Iunonis
maximè nobilitauit. P Thetin.] Cùm Iupiter Theti
captus, vxorem eam ducere vellet, Prometheus fu
praescius, à nuptijs eius modi magnopere eum deterruit:
fatis esse diceret, quicunque ex Thetide nasceretur, pa
orem fore. Memor itaque Iupiter eius exempli, quod
tem suum ediderat, veritusque ne æmulus à filio de
ne depelleretur, à Thetidis nuptijs abstinuit: me
ficij quod in se Prometheus contulerat, Hercu
Caucasum mittit, qui interfecta aquila, Prometheum
liberauit. Vide plura de hoc apud Seruium in illud Vir
Eclog:

Cuncaeasque refert volucres, furtumq; Promethei.

quem Dialogo, vbi liberationem Prometheti ad Mer
rem. Fabula extat apud Pindarum Hymno octauo I
m, Apollon. Rhodig. lib. 4. carminis Argonautici, & O
Metamorph.

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

bi Caucasum.] Exordium dialogi, ab occasione lo
dicis præ.] Actio & afflictio Promethei, ve
dramatis petitur. Ne igitur cunctetis.] μὴ σκε
vos saltem.] συλλάμβ. Tanquam parum
ans. Sed tu porrige [προσέχε. Ne quip
] παραμύθ. O Saturne, ô Iapete.] χαλεπὰ
. Qui primò quidem.] Accusatio Promethei.
ic vacat.] κατήγορος. Tu verò quando qui
Præparatio ad defensionem, seruiens dialogi decoro,
vice exardij. Verùm quando.] Correctio. Pri
igitur.] ἄξιόν γε μετέχειν τῆς μισθοῦ. Cæterùm
ulcane.] ἀνεπιφθόνως προσκείμενοι. Partiri igitur vos.]
τῆς κατηγορίας. Nihil autem video.] ἀλλὰ μὴ

δωματῶν κλοπαίαν. Mercurius meam obibit prouinciam.] *Reuelis partes in Mercurium.* Nam ego.] *Extenuatio sui.* Nihil est quod Mere.] *Interfatio.* Quomodo enim.] ἀπαγγελτικὴ. Atqui tempus expetit.] *προοίμιον ἀδικίας προσχήματος ἕνεκα.* Si mihi proposituṁ.] *Repetit capita accusationis.* Quo pacto videlicet.] διαίρεσις τῆς κατηγορίας. Denique quòd ignem.] αἴτησις. At verò.] προκατάληψις καὶ ἔκθεσις τῆς πίστεως. Cæterùm si.] τὸ δόλιον μίξον. Quid enim.] ἀπόστασις λόγου. Nunc verò.] παρεκβολὴ πρὸς τὴν τῶν ἐγκλημάτων λύσιν. Et primò quidem.] *Apologia Promethei ad primum caput de carnium distributione, per ἀξίωσιν καὶ δίκαιον καὶ μέτριον.* Immemor sanè.] *Exprobratio.* Nam quis non.] *A persona.* Sed agendum.] *Concessio.* Nam iouem.] *Expolitio superiorum ad commorationem.* Vt ne intetim.] ὁ λογισμός. Nil enim aliud.] παρομολογία. Meliorem.] ἀφαίρεσις. Sed age Mercuri.] σωφρισμὸς, αἴτησις τῆς δίκης, μείωσιν τοῦ ἐγκλήματος. Fallor si hæc.] *Conclusio calumniæ.* Nam quum hæc.] *A minori consentio.* Videre iam licet.] ἄλλη ἀπόδοσις συγκριτικὴ αἰτήσεως ἕνεκα. Tempus nunc monet.] μετάβασις καὶ κατάστασις. Cuius culpæ me.] διαίρεσις. Quàm ego illos.] ἔκθεσις. Ego ad vtrumque.] κατασκευὴ διμερὴς. Sic enim nullo.] ἐκ τῆς εὐθύτητος. Cùm itaque tellus.] ἐπιδιήγησις. Adeò vt neque.] ἡ πρόφασις ἀφορμή. Ego cùm alioqui.] ὁ λογισμός. Quippe vel id erat.] τὸ ἀπορον τοῦ προχείρου. Cæterùm iuxta.] αὐτὸ τὸ προχείρον. Hæc sunt magna.] *Clausula narrationis per extenuationem.* Iam verò mirum.] παραλείψεως. Itaque neminem fugit.] *Conclusio primi argumenti.* Atqui in promptu est.] *Secundum argumentum, multum verò etiam vtilitatis inde promanasse, à consequentibus & effectis.* Quòd si ego.] τὸ κρατιστεῦσαι. Verùm ego.] ἀπόστασις. Nam si ad rempubl.] κατασκευή. Cæterùm istuc.] *Aliud argumentum, à causa finali.* Quod ideò dixerim.] ἐκ τοῦ ἐναντίου εὐθύτητος. Adde quòd nemo ex nobis.] ἐπιχείρημα. Verùm enimuerò quùm optimo.]

plusio. In crucem à vobis leuatus.] *Καὶ τοῦ κρέμασθαι.* Sed ais, flagitiosi.] *Obiectio, quam exempto deinde dilues.* Liceat reperire hanc.] *Ἐξεύρειν.* Nec verò est quòd dicas.] *Alia, quam per immersionem à similis soluis.* Sed adime obsecro dijs.] *Τὸ τοῦ ἀπνιγμοῦ.* Cæterùm malè me.] *Aliud caput accusationis secundæ.* Quas tamen.] *Elegans amplificatio obiectionis, per regressionem.* Atqui non erat.] *Altera pars huius capitis qua & de modo figmenti respondet.* Sed si hoc dixeris.] *A' consequenti contrario.* Hæc sunt quæ.] *Conclusio.* Ad ignem transeamus.] *Transitio.* Fortium caput de igne è cælo iublato. Fœdam nimirum.] *Ἐξωλισμός.* Per deos autem.] *Δέησις.* Sed mox mihi.] *Ἐρώτησις πρὸς τὸν ἑαυτοῦ.* Quod quidem vix.] *Τὸ ἐπιχείρημα, ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος.* Itaque euidentissimum.] *Κατάκλεισις.* Quo contra.] *Ab officio deorum.* Sed quid si omnem.] *Concessio.* Quibus ignis.] *Ratio.* Cùm neque coquere.] *Ab vsu ignis.* Verùm hominibus.] *Ab vtili ex consequentibus.* Itaque parum appositè.] *Clausula.* Mirer autem.] *Amplificatio ab exemplo.* Vestrùm erit.] *Ἐπλογὴ τοῦ ἐπιχειρήματος.* Haud facile est.] *Interiectio Mercurij.* Mirum autem.] *Ἐπιφώνησις τοῦ ἐρωτήσεως.* Præsciui hæc,] *Ἀπόκρισις.* Et nunc Thebanus.] *Μακαρισμός.* Venam hæc.] *Ἀχί.* Bono sis animo.] *Παραμυθία.* Ne oro graueris.] *Αἴτησις.* Nostin' Mercuri.] *Ἐπήρεια.* Quin nos, Vulcane, abimus?] *Conclusio.*

DEORVM DIALOGI.

ARGVMENTVM IN eosdem.

Dialogi qui sequuntur, tam superorum quàm inferorum deorum, quasi quandam syluam ac summam continent omnium ferè fabularum, quæ partim apud Homerum & cæteros Epicos Poëtas, partim à

Tragicis, Aeschylo, Euripide, Sophocle & reliquis tractantur. Sunt autem vti breuiores, ita argutiores quoque, siue res, siue verba & compositionem spectes: adeoque germanam illam Atticæ eloquentiæ festiuitatem & gratiam exprimunt. Videtur autem Lucianus non hoc tantùm agere voluisse, vt deorum gentilium & Homericorum vanitatem argueret atque irrideret (quis enim veterum, saltem mediocriter sapientum atque doctorum, vnquam fuit, qui huiusce modi nugis vllam fidem adhiberet, aut numen nostris & humanis affectionibus obnoxium esse crederet) verùm illud quoque, vt (quod in Prometheo ipse de se dicit) Heroicam illam dialogi personam, & tragicam grauitatem, Comico risu temperaret. Et quia in omni genere scriptorum versatum esse oportet eum, qui veram ac solidam eloquentiæ atque doctrinæ laudem assequi cupit, quemadmodum ipse infrà in Lexiphane præcipit: existimo equidem etiam exempli & exercitationis causa, ad hunc modum in hoc genere illum sese exercuisse. Nam vt hic Tragicorum & Homericorum fabulas, vt infrà Comicorum quoque argumenta retractat, & ad dialogorum festiuitatem reuocat. Interim tamen etiam seria obiter monet ac docet: vt in Cupidine, vbi tacitè illud indicat, quod Cicero pro Cælio multis verbis commemorat: studiosos puta, & literarum amantes, nullis externis ac prauis cupiditatibus alligari ac vinci. quod idem & Theocritus de Musis aperte dicit:

Nam quos aspiciunt illæ (inquit) *exhilarantq́; videndo,*
Nulla venenosæ lædunt hos pocula Circes.

ΠΡΟΜΗ-

Tragicis, Aeschylo, Euripide, Sophocle & reliquis ornantur. Sunt autem vti breuiores, ita argutiores sententiae, siue res, siue verba & compositionem spectes: deoque germanam illam Atticae eloquentiae formam retinent & gratiam exprimunt. Videtur autem Lucianus hoc tantùm agere voluisse, vt deorum genus & Homericorum vanitatem argueret atque irrideret (qui enim veterum, saltem mediocriter sapientum atque doctorum, vnquam fuit, qui hu usceusci de gigantum fidem adhiberet, aut numen nostris & humanis affectionibus obnoxium esse crederet) vtrumque illud quoque, vt (quod in Prometheo ipse scite dicit) Heroicam illam dialogi personam, & tragicam grauitatem, Comico risu temperaret. Et quia in omnium rerum scriptorum versatum esse oportet eum, qui veram ac solidam eloquentiae atque doctrinae laudem assequi cupit, quemadmodum ipse infra in Lexiphane praecipit: existimo equidem etiam exempli & exercitationis causa, ad hunc modum in hoc genere libello sese exercuisse. Nam vt hic Tragicorum & Homericorum fabulas, vt infrà Comicorum quoque argumenta retractat, & ad dialogorum festiuitatem reuocat: ita interim tamen etiam seria obiter monet ac docet: vti Cupidine, vbi tacitè illud indicat, quod Ciceroni Cælio multis verbis commemorat: studiosos parum à literarum amantes, nullis externis ac prauis cupiditatibus alligari ac vinci quod idem & Theocritus de illis aperte dicit:

Nam quos aspicimus ille (inquit) *exhilarant; videmus*
Nulla venenosa ludunt hos pocula circa.

ΠΡΟΜ

ΠΡΟΜΗΘΕΩΣ ΔΙΟΣ

PROMETHEI & Iouis.

Iacobo Micyllo interprete.

PROMETHEVS.

Τοῦτό μοι, ὦ Ζεῦ, δεινὸν ἐργάσῃ, ἐπὶ τοιούτοις κακοῖς ἐμὲ καθιστὰς ἐπὶ τὴν σκοπιὰν ταύτην τὴν ἐρημοτάτην, ἀπὸ γῆς ἀπέχοντα, καὶ ἀνθρώπων ἀπολιπόντα, καὶ τὸν ἀετὸν τὸν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ μοι καθήμενον, ὃς ἐπὶ μὲν τὰ ἄλλα ἐμὲ ἐλεεῖ, ἐπειδὰν δὲ ἐπὶ τὸ ἧπαρ ἔλθῃ, ἐπιλαμβάνεται καὶ ἐσθίει, καὶ ἐπειδὰν ἐμπλησθῇ, ἀναπτάμενος ἀπέρχεται, καὶ ἐμοὶ πάλιν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ἄρχεται ἡ τιμωρία· ἃ μὲν γὰρ ἐγὼ ἐν τῷ διανομῇ ἐμαυτῷ ἐπιμελῶς ἐφύλαξα, ἰσχνὰ καὶ ἀπίμελα καὶ ἀπαθῆ, ταῦτα ἐκείνῳ παρατίθημι, καὶ τὴν μοῖραν σώζω, τί χρὴ λέγειν; ἐπειδὰν ἐπὶ πλεῖστον ἐμαυτὸν ἐξαπατήσω, καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἐμαυτὸν ἐξαπατήσω, τοσοῦτον χρόνον ἀπολαύσομαι τῆς ἐπὶ τούτοις ὀργῆς. ἐπειδὰν δὲ ἐπὶ τὸν τρίτον ἔλθῃ Ζῆτα, οὐκ ἀποκτενεῖ με, ἀλλὰ παύσεται, ἐπειδὰν ἐμὲ ἀπολέσῃ.

SOlue [a] me Iupiter, [b] grauia enim iam passus sum. IVP. Soluam te, ais, quem oportebat grauiores pedicas habêtem, & Caucasum totum super caput incumbentem, à sedecim vulturibus non solùm corrodi epar, sed & oculis carere effossis: eò quòd talia nobis animalia, homines videlicet, effinxeris: & ignem furtim surripuisti, & mulieres fabricatus es? Nam [c] quibus meipsum decepisti in distributione carnium, ossa pinguedine obducta mihi apponens, & meliorem partium tibiipsi seruans, quid attinet dicere? PRO. Igitur sufficientem iam pœnam exolui, [d] tantum tempus Caucaso affixus, pessimam auium perditam equilam nutriens hepate.

IVP. Ne minimum quidem hoc eorum quæ te oportet pati.

Προ. μὴ μὲν ἀμισθί μι-
λήσεις, ὦ Ζεῦ, ἀπαὶ σοι μη-
νύσω πάνυ ἀναγκαῖον. Ζ.
Κατασοφίζῃ μου, ὦ Προμηθεῦ;
Προ. καὶ τί πλέον ἕξω: οὐδὲ
ἀγνοήσεις αὖθις, ἵνα ὁ Καύ-
κασός ἐστιν, οὐδ' ἀπορήσεις δεσ-
μῶν, ἵν' τι τυχόντων ἁλίσκω-
μαι. Ζ. ἀλλὰ πρόσορον, ὅπου τινα
πιθὸν ἀκοτίσας ἀναγκαῖον
ἡμῖν ὄψῃ. Προ. ἦν ἄπο ἱερῶ, ὅ,
τι βαδίσῃς νῦν, ἀξιόπιστός σοι
ἔσομαί σοι καὶ περὶ τῶν λοιπῶν
μαντευόμενος; Ζ πῶς
γὰρ οὔ; Προ. παρὰ τὴν Θέ-
τιν, σωθρόμενος αὐτῇ. Ζ. τυ-
τὶ μὴ ἴσθι. τί δ' οὖν τὸ ἐπ'
τούτῳ; δοκῶ γάρ τι ἀλη-
θὲς ἐρᾶν. Προ. μηδέν, ὦ
Ζεῦ, κοινωνήσῃς τῇ Νηρηΐδι.
ἢν γὰρ αὐτὴ ἐνοφορήσῃ ἐν
σοὶ, τὸ τυχὸν ἐσαὶ ἐργάσεται
σοι, οἷα μὴ σὺ ἔφασας ἐ Κρό-
νῳ. Ζ. τοῦτο φὴς, ἐκπεσῶσθαί
μου τῆς ἀρχῆς; Προ. μὲν γὰ-
νοιτ' ὦ Ζεῦ. πλὴν τοιοῦτό τι ἐ
μίξῃς αὐτῇ ἀκόλη. Ζ. χαρίσ-
τα τοιγαροῦν ἐ Θέτιν· σὺ δὲ ὦ
Ἥφαιστ ἐκ τούτου λυσάτω.

PRO. *Atqui non sine mercede me solues Iupiter, sed tibi significabo valde necessarium.* IV. *Blandiendo decipis me Promethee.* PRO. *Et quid plus habebo? Non enim ignoras rursus vbi Caucasus est: neque indigebis vinculis, si quo modo versutias agens deprehendar.* IVP. *Dic prius, quam mercedem persolues necessariã nobis existimem?* PRO. *Si dixero ad quem locũ vadis nunc, fide dignus ero tibi & de reliquis vaticinanti.* IVP. *Quomodo enim non?* PRO. [e] *Ad Thetin, coiturus cum ipsa.* IVP. *Hoc quidem nosti. Quid igitur postea? videris enim verum quiddam dicere.* PRO. *Nihil, ô Iupiter, vei habeas* [f] *cũ Nerine hac, si enim ipsa grauida reddetur ex te, fœtus sæmulus faciet tibi, qualia & tu fecisti Saturno.* IVP. *Hoc ais, expulsurum me regnum?* PRO. *Vtinam ne fiat, ô Iuppiter: verumtamen tale aliquid coitus ipsius & minatur.* IVP. *Vulcani igitur Thetis: te vero* [h] *Vulcanus ob hæc soluat.*

GILBER.

Προ. καὶ μὴν ἐν ἀμισθί με [illegible] λύσαις, ὦ Ζεῦ, ἀπολ σοι μ[illegible] γέγα πάνυ ἀναγκαῖον. Ζ. καταστρίψῃ με, ὦ Προμηθεῦ; Προ. καὶ τί πλέον ἕξω; [illegible] ἀγνοεῖς αὐτὸς, ἵνα ὁ Καύκασός ἐστι, [illegible] [illegible] [illegible] μῶμ. Ζ. [illegible] [illegible] ἀναγκαῖον ἡμῖν [illegible] Προ. [illegible] τί βαδίζεις [illegible] ἄξιόν τι [illegible] [illegible] μαντευόμενος; Ζ [illegible] Προ. παρὰ τὴν Θέτιν [illegible] Ζ. [illegible] τί δ' οὖν τὸ ἐπὶ τούτῳ; δοκεῖς γάρ τι ἀληθὲς ἐρεῖν. Προ. μηδὲν, ὦ Ζεῦ, κοινωνήσῃς τῇ Νηρηΐδι. [illegible] [illegible] τὸ τεχθὲν ἴσα [illegible] [illegible] Κρόνος [illegible] Ζ. τοῦτο φὴς, [illegible] τῆς ἀρχῆς; Προ. μὴ γένοιτο, ὦ Ζεῦ. [illegible] [illegible] [illegible] Ζ. χαιρέτω [illegible] Θέτις· [illegible] [illegible] ἐπὶ τούτοις λυθήτω.

PRO. Atqui non sine mercede me solues Iupiter, [illegible] tibi significabo valde [illegible] [illegible] IV. Blandiris [illegible] cipis me Promethe. PR. Et quid plus habebo? [illegible] enim ignoras [illegible] casus est: neque [illegible] [illegible] tias agens deprehende. IVP. Dic [illegible] mercedem [illegible] [illegible] nobis [illegible] Si dixero ad quem [illegible] dis nunc, fide [illegible] bi[illegible] de reliquis [illegible] IVP. Quomodo [illegible] PRO. [c] Ad Thetin [illegible] rus cum ipsa. IVP. [illegible] quidem nosti. Quid [illegible] postea? videris [illegible] quiddam dicere. PRO. [illegible] hil, ô Iupiter, [illegible] Nereide hac. [illegible] vida reddetur [illegible] [illegible] faciet tibi, [illegible] fecisti Saturno. IVP. [illegible] dis, expulsurum [illegible] PRO. [illegible] [illegible] coitus ipsius [illegible] piter: veruntamen tale aliquid [illegible] Valeat igitur Thetis: te vero [b] Vulcanus ob hac solu[illegible]

GILB

[G]ILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

[illegible] me, Iupiter.] Prometheus hic orat Iouē, vt tan[illegible] [illegible]. *b* Grauia enim iam sum passus.] *De* [illegible] *inquit idem Lucianus de Sacrificijs, cui non cogni-* [illegible] *atrocia sit passus, propterea quòd supra modum* [illegible] *amans fuerit. Siquidem hunc Iupiter in Scy-* [illegible] *tatum super Caucasum montem cruci suffixit, ad-* [illegible] *aquila, quæ iecur illius assiduè circumroderet.* [illegible] quibus meipsum decepisti.] *Breuis repetitio ca-* [illegible] *sationis Promethei. Hyginus in Astronomico poëti-* [illegible] *inquit, cùm maxima ceremonia deorum immor-* [illegible] *ficia administrarent, soliti erant totas hostias in* [illegible] *consumere flamma. Itaque cùm propter sumptus* [illegible] *sacrificia pauperibus non contingerent, Prome-* [illegible] *propter excellentiam ingenij miram, homines finxisse* [illegible] *recusatione dicitur ab Ioue impetrasse, vt partem* [illegible] *conijcerent, partem in suo consumerent vsu. Idq;* [illegible] *firmauit. Quod cùm facile à deo, non vt ab* [illegible] *impetrasset, ipse Prometheus immolauit tauros* [illegible] *primùm iecinora quum in ara posuisset, reli-* [illegible] *ex vtroque tauro in vnum compositam, corio bu-* [illegible] *ossa autem quæ circum fuerunt, reliqua pelle con-* [illegible] *collocauit, & Ioui fecit potestatem, vt quam vel-* [illegible] *sumeret partem. Iupiter autem, etsi non pro diuina* [illegible] *nec vt deum decebat, omnia qui debuit antè* [illegible] *sed quoniam credere instituimus historijs, deceptus* [illegible] *vtrunque putans esse taurum, delegit ossa pro sua* [illegible] *Itaque postea in solennibus & religiosis sacrifi-* [illegible] *hostiarum consumpta, reliquam, quæ pars fuit dea-* [illegible] *igne comburunt.* Hæc Hyginus: *ex cuius verbis* [illegible] *quod scribit hic Lucianus.* *d* Tantum [illegible]] *Aeschylus dicit in Prometheo, Prometheum aliquot* [illegible] *millia Caucaso affixum fuisse.* *e* Ad Thetin.] [illegible] *lib. 1. Metam. hoc vaticinium attribuit Proteo: sed* [illegible] *hic videtur Aeschyli poëtæ & aliorum sequi senten-* *tiam*

tiam. *f* Cum Nerine.] *Theride & Doride filia.* *g* Minatur.] *Constitutum erat in fatis, Thetin pariturum filium longè præstantiorem patre, quod Prometheus Ioui, & Proteus ipsi Thetidi prædixerunt.* *h* Vulcanus.] *Præcedenti proximo dialogo Prometheus dixit Herculem liberaturum eum.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Iuppiter iratus furto fraudiq; Promethei,
Vinctum Caucaseis liberat inde iugis.
Significat curas hepar: cœlestis at ignis,
Nostrum animum, quoniam cœlitùs ille datur.

Solue me] *Deprecatur supplicium Prometheus.* Solnam te.] *Recusatio Iouis.* Eò quòd talia.] αἰτιολογία δι' ἀποφάσεως. Nam quibus] παρέλειψις. Tantum tempus.] *Pœnæ exaggeratio & extenuatio.* Qui non sine] ὑπόσχεσις τῦ μισθοῦ διὰ καταφάσεως. Si dixero.] ἀποφατικὸν ἢ ἀποφατικὸν μέρος. Nihil, ô Iupiter.] ἀπορροσία. Vtinam ne fiat.] εὐχή. Te verò.] *Impetratio veniæ.*

ΕΡΩ.

tium. f Cum Nerine.] Theside & Doride filia. g Natur.] Confirmatum erat in fatis, Thetin parituram longè ore ipsi Thetid. prædixerunt. h Vulcanus.] Proximo dialogo Prometheus dixit Hercalem aliquantum

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Iuppiter iratus furto fraudiq; Promethei,
Vinctum Caucaseis liberat inde iugis.
Significat curas hominum: cœlestis at ignis,
Nostrum animum, quoniam cœlitùs ille venit.

Solue me.] Deprecatur supplicium Prometheus. Recusatio Iouis. Eò quòd talia.] Nam quibus] Tum tempus.] Pœna exaggeratio & extenuatio. non sine] dixero.] Nisi ô Iupiter.] Vtinam ne fiat]

Eodem interprete.

CVPIDO.

Atsi quid etiam peccaui, Iupiter, ignosce mihi: [a] puer enim admodum sum, & adhuc imprudens. IVP. Tu puer autem Cupido, qui antiquior multò Iapeto es? An quia neque barbam habes, neque canos produxisti, propterea etiã infans putari cupis, senex & versutus adeò cũ sis? CVP. Qua verò iniuria affeci te ego senex ille, vt tu ais, cur me vincire quoque cogitas? IVP. Specta, ô sceleste, an parua, qui me ita ludibrio habes. Itaq; iam nihil est quod me non effeceris, satyrum, taurum, [b] aurũ, cygnum, aquilam: omnia hæc fecisti me. At quæ me vicissim amaret, nullam planè vnquã fecisti: neq; intellexi me etiam vxori propter te gra- [illegible]: sed oportet me præstigijs vti ad illas, & mei- [illegible]ndere. Illæ autem taurum aut cygnũ exosculan-

[illegible]tur:

φιλῶσιν, ἐμὲ δὲ μὴ ἴδωσι, τεθνᾶσιν ὑπὸ τοῦ φόβου. Ερ. ἀπόστηθι· ὑγὲρ φέρουσιν, ὦ Ζεῦ, θυνταὶ ὅσαι πλὴ πρόσοψιν. Ζ. πῶς δ' ἔστ' Ἀπόλλω ὁ Βράγχου καὶ ὁ Υάκινθος φιλῶσιν; Ερω. ἀπ' ἀλάφης λαβόντα τοῦτον ἔφυγε, καί τοι καμόντα καὶ θηνεῶντα ὄντα. ἡ δ' Ἰθύλλας ἔπειρας ἦν, μὴ ἐπίσω τὸν αὐχίδα, μηδὲ τὸν ὑπερωνὸν φύρῃ, ἄπαν δὲ ἄλλο σοι ποία σε κυτὸν, ἵνα καὶ γραθὺς λαβαμὶν ποδηνύσῃ, τὴν μίτρα τούτοις ἀναλαμβάνου. πορφυρίδα ἔχε, ὑποδόσιον χρυσόδας, ὑπ' αὐλῷ καὶ τυμπάνοις ἴχνευμα βᾶσιν, καὶ ὄψει ὅτι πλείονες ἀκολουθήσουσί σοι τῶν Διονύσου Μαινάδων. Ζ. ἄπαγε. οὐκ ἂν ἀφαίμην ἔπειρας ἦν τοιοῦτος χνόμφος. Ερ. ἄκουσον, ὦ Ζεῦ, μηδ' ἱερᾶν θέλειν ῥᾴδιον ἦ τοῦτό γε. Ζ. ἔκ ἀπ' ἐρᾶν μὲν, ἀπραγμόνιστον δ' αὐτοῦ ἐπιτυχάσαν. ἐπὶ τούτοις αὐτοῖς ἀφίημί σε.

tur: me verò si aspiciant, mòriuntur præ formidine. CYP. Meritò. neque enim ferunt, ô Iupiter, vt quæ mortales sint, aspectum tuum. IVP. Quomodo igitur [c] Apollinem Branchus ille & Hyacinthus tantopere amant? CYP. [d] At Daphne etiam fugiebat illum, quamuis comatum & imberbem. Quòd si autem volet amabilis esse, neque concutias [e] ægidem, neq; fulmen geras, sed quàm suauissimum teipsum perhibe: vtrinque demisso capillo, eoq; mitra reuincto, vestem sume purpuream, crepidas subliga auratas, ad tibiam & ad tympana compositò gressu incede: & videbit quòd plures te sequentur, quàm Bacchum Mænades. IVP. Apage, equidem nolim amabilis esse isthoc pacto, vt talem meipsum exhibeam. CYP. Proinde & amare nolis: nam hoc certè facile est. IVP. Quin amare quidem volo, minore autem negotio illo potiri. Atque ob hæc nunc dimitto te.

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

Dialogi argumentum continet hoc incerti autheris dō-

Quidis ad te ô puer, quæ tela, quæ tibi arma, quæ pharetra, quæ ales, quæ pulchritudo? Id est, Quid tibi eripiam sic lusuri puer inquit Amori. Cui puer ille: Tona, dein vò cygnus eris.

Hoc videtur lacebus Sannazarius:

Dum tenens nato quæsta est Dictynna Tonanti,
Quòd nimis ille puer promptus ad arma foret.
Suscepter accito ostendens grave fulmen Amori:
Hoc tibi tuæ puer spicula tranget, ait.
Illa secus Amor met shæc reddidit alis:
Quid si iterum posito fulmine cygnus eris?

Amor.] Pingebatur puer imberbis, cæcus, alatus, facem & sagittas: qua tum una cuspide aurata vulnerates ad amorem, altera plumbea ad odium impellit. quorum omnium [illegible] teriorum vestibus Marullus & Aeneas Sylvius [illegible] complexi sunt. b Aurum.] Cupido Iouem dissimulatione immemorem, ad furtivos Danaës amplexus è cœlo [illegible] in imbre aureo demisit. c Apollinem.] [illegible]nes, Branchi, & Hyacinthi pulchritudine arsit, [illegible]ne.] Quæ cùm Apollinis vim alioqui effugere [illegible]plorato patris Penei flumini auxilio, in lauream [illegible]commutata. Ouid 1. Metam. e Aegidem.] [illegible]horacem, seu loricam: sic enim Martialis exponit libro septimo Epigrammatō.

ΑΠΟΛ-

ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ καὶ Ἡφαίστου. APOLLINIS & Vulcani.

Eodem interprete.

VVLCANVS.

Ἔωρακας, ὦ Ἀπολλον, τὸ τῆς Μαίας βρέφος, τὸ ἄρτι τεχθέν, ὡς καλόν τι εἶναι δοκοῦ τισὶ, καὶ προσηνὲς πᾶσι, καὶ ἡδύ τι ἤδη ὡς μέγα ἀγαθὸν ἀπεκυοῦμενον; Απ. ἐκεῖνό γε ᾧ βρέφος, ὦ Ἥφαιστε, μέγα ἀγαθὸν, ὃ δ' Ἰαπετῷ πρόσ-βυτερόν ἐστιν, ὅσον ἐν τῇ πανουργίᾳ. Ἡφαι. καὶ τίνα ἂν ἀδικῆσαι δυνάμενον ἄρτιτοκον ἔη; Απ. ἰρώτα τὸν Ποσειδῶνα, οὗ πλὴν πτέρναν ἔκλεψεν ἢ τὸν Ἄρη, καὶ τοῦτο γὲ ἐξέκλεψε λαθὼν τὸ δουλικοῦ τὸ ξίφος, ἵνα μὴ ἐμαυτὸν λέγω, ὃν ἀφῆκεν ἐν τῷ τόξῳ, καὶ τῶν βιλῶν. Ηφ. τὸ μυρμηκόμορφον λαῦτα, ὃ μόνος ἐκινήθη ἐν ζῶσι σπαργάνοις; Απ. ἔσῃ, ὦ Ηφαιστε, εἴ σοι πεσοῦμαι μόνον. Ηφ. καὶ μὴν πεσοῦμαι ἤδη.

VIdistin' Apollo Maiæ infantulum illum nuper geniti, vt formosus est; & arridet omnibus, & iam quoq; tale quiddam præ se fert, quasi in magnum aliquod bonum euasurus sit? APOL. Illumne ego infantem dicam, ô Vulcane, aut in magnum aliquod bonum euasurum, qui ipso Iapeto antiquior est quantum ad fraudulentiam attinet? VVL. Et quem adeò iniuria afficere potuerit, iam primùm in lucem editus? APOL. Interrogá Neptunum, cuius tridentem subtraxerat est, aut Martem: nam & huius subtraxit clàm è vagina gladium, vt interimam meipso non dicam, quem arcu spoliauit, & sepsit

VVL. Haeccine infantulus & modò natus ille, qui vix mouebatur in cunis inter muolucra? APOL. Scies Vulcane si modò ad te aliquãdo venerit. VVL. Atqui venit iam

APOL

APOL. Quid ignor… …ferme omnia fabula… …narrauit, nec latu… …illius ubi natus e… Omnia, Apollo. AP… …men inspice diligenter … Per Iouem, fortasse… …deo APOL. Sed vide… …alicubi inter muliercu… …ut infantis. VVL. … …e adimere tantum ha… …inde ac si in ipso te… …in me dicitatus esse fa… …tionis? APO. An… …sit ipsum loquentem … …arguta ac verbabilis … …Atq; hic etiam mira… …bus puls. Heri aute… …ad se Cupidine, sta… …palestra superauit … …que pacto pedere t… …bens. Deinde cum … …laudaretur, inter… …surripuit cingulu… …amplexata ipsum … …victoriam. Iouc… …te, serpentum d… …plus ignis habuisset … …VVL. Celerem at… …APOL. Quam… …VVL. Videmus hanc rei conic…

n

Απ. τί οὖν; πάντα ἴχας τὰ ἐργαλεῖα, καὶ εἴ τι ἐπόλωλεν αὐτῶν; Ηφ. πάντα, ὦ Απολλον. Απ. ὅμως ἐπίσκεψαι ἀκριβῶς. Ηφα. νὴ Δία τοῦτο γε ἑώρακα οὐχ ὁρῶ. Απ. ἀλλ' ὅπως αὐτοῦ γε μὴ σπαργάνοις τοῖς βρέφεσι. Ηφ. οὔτοι ὀξύ χαλκεῖον ἐστί, καθάπερ ἐν τῇ γαστρὶ ἐκμιλτώσας τοῦ κλοπιμαίου; Απ. εἶδες κύσας αὐτὸ καὶ λαλοῦντ' ἤδη σωμάτια καὶ ἐπίπροκα. ὁ δὲ καὶ δοκοῦσθαι ἡμῖν ἐβούλετο. χθὲς δὲ πρὸς καλλισάμενον ἤρωτα, κατακάλων σὺν αὐδὴν, ἐν οἷς ὅπως ὑφέλοιτο τὸ πόδιον. ἅτε μεταξὺ ἐπαινουμένου, τῆς Ἀφροδίτης μέν τι λιτὸν ἐκλεψι, πρὸς πλησάμενος αὐτὸ ἐπὶ τῇ νίκῃ. τοῦ Διὸς δὲ γελῶντος, τὸ σκῆπτρον. ἀλλὰ μὰ βαρύντερόν γε ὁ Ἡφαιστος ἦν, καὶ μόλις τὸ πῦρ ἔχει, ὡς πάνυ ἂν ὑφήλετο. Ηφα. γοργόν τινα δὲ παῖδα φῆς. Απ. ἁπαλὸν μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ μουσικόν. Ηφα. ὦ Ζεῦ πλημμαίρουσι ἴχθες;

APOL. Quid igitur? habéne omne fabrile instrumentum? necdum quicquam illius tibi amissum est? VVL. Omne, Apollo. APO. Animen inspice diligéter. VVL. Per Iouem, forcipem non video. APOL. Sed videbis illũ alicubi inter inuolucra in cunis infantis. VVL. Adeóne [a] aduncas manus habet, perinde ac si in ipso ventre iam tũ meditatus esset furãdi ratione? APO. An non audisti ipsum loquentẽ quoq; iam arguta ac volubilia quæda? Atq; hic etiam ministrare nobis vult. Heri autem vocato ad se Cupidine, statim illum palæstra superauit, nescio quo pacto pedes illi subtrahens. Deinde cùm à cæteris laudaretur, interea Veneri surripuit cingulũ, quum illa amplexata ipsum fuisset ob victoriam. Ioue autem ridente, sceptrum illius sustulit: & nisi grauius fuisset, & plus ignis habuisset, ipsum quoque fulmen subtraxisset. VVL. Celerem atq; agilem quendam puerum mihi narrat. APOL. Quinimò & musicum præterea. VVL. Vndenam huius rei coniecturam facis?

Απ. χελώνην τινὰ εὑρὼν τὸν ὄρχανον ἀπ' αὐτῆς συνεπήξατο. πήχεις γὰρ ἐναρμόσας, καὶ ζυγώσας, ἔπειτα διελὼν αὐτῆς τὰ νῶτα, καὶ μαχαίριον ὑποθεὶς, διὰ τῶν ἐντεταμένων καὶ ἐπὶ χορδὰς, μιλακῇ πάνυ ἡλαφρὸν, ὦ Ἥφαιστε, καὶ ἐναρμόνιον, ὡς ἐμοὶ αὐτῷ φθονεῖν, τὸν πάλαι λιθαξίμων ἀσκωλιάστα ἴλιγξι Δὶ καὶ Μαίᾳ, ὡς δὴ μόνοι τὰς νύκτας ἐν τῷ οὐρανῷ, ἀπ' ὑπονοίας ἄρχει τοῦ ἄδειν λατίοι, λαλίων τι ἐμπαθὲς μηλαδὲν. ἐπῆλθε δ' ἐς, καὶ ῥάβδον τινὰ πεποίηται θαυμασίαν τὸν δύναμιν, ἣ ψυχαγωγεῖ καὶ λατάττει τοὺς νεκρούς. Ηφαι. ἐγὼ ἐκείνην ἔδωκα αὐτῷ παίγνιον εἶναι. Απ. τοιγαροῦν ἀπίδωκέ σοι τὸν μισθὸν τὴν πυράγραν. Ηφαι. νὴ γε μεμνησαι. ὡς βαδίσιμα ἀπολυόμενον αὐτὸν, ἅ νῦν, ὡς φῂς, ἐνεθήκω ἐν τοῖς σκεύεσιν.

APOL. *Testudine mortua alicubi inuenta, instrumentum ex ea compactum dedit. Brachijs enim adaptatis, & iugo superinducto, deinde calamis (chordarum effusis videlicet) infixis, fundoque infrà, & quasi quodam dorso subiecto, atque inde septem chordis suspensis & intentis, iucundum adeò quiddam modulatur, & concinnum, vt ego quoque illi iam inuideam, qui iam olim personando citharam me exercebo. Cetera ipsa Maia illud quoque diceba, quòd neque in cœlo noctu maneret, sed præ nimio agendi studio adinferos vsque descenderet, furaturus scilicet etiam inde aliquid.* [b] *Alatus autem quoque est, ac virgam quandam apparauit, mirificam potestatem ac vim habentem, qua animas euocat, & educit mortuos.* VVL. *Ego illam dedi ipsi, vt esset quasi ludicrum.* APOL. *Promde & mercedem istam tibi retulit, forcipem videlicet.* VVL. *Rectè sanè admonuisti quare ibo vt illum recipiam: sicubi, vt ais, inter inuolucra in cunis inuenire poterit.*

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a Aduncas manus.] *Mercurium furem, & furum præsidem poëtæ faciunt, vnde ἀγκυλὰς à Luciano dictus est, & manibus aduncis.* b Alatus quoque est.] *Lilius Gregorius in Mercurij tynagmate scribit, vidisse se Mercurij imaginem in libro quodam antiquitatum hoc modo effictam: filo quidem erat corporis iuuenili, facie imberbi, cum alis supra aures, nudus verò totus, præterquam quod pallium habere videbatur, dextra marsupium continebat quod supra caput hirci iacebat. Sinistra verò caduceum præferebat, ad pedes illius hircus & gallus suberans, Vide Macrob.* c Aë virgam quandam.] *De Mercurij virga Homerus Odyss. 5. cuius verba expressit Virgil. 4. Aeneid.*

Tum virgam capit, hac animas ille euocat Orco
Pallentes, alias sub tristia tartara mittit,
Dat somnos, adimitq; & lumina morte resignat. *Vide nostram annotationem in Protesilai Dialogo. Ab aurea autem virga dictus est Mercurius χρυσόῤῥαπις.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Ἐπιδεικτικὸς καὶ ὑπομνηστικός.

Furto quàm promptus fuerit Cyllenius infans,
Exponit Phœbo claudus vbique faber.
Sic natum memorant: & iam natura manebit
Illi, qui tali fidere prodit homo.

MAIAE infantulũ.] *ἴνωσις ἀπὸ μητρὸς, ἀπὸ ἡλικίας, ἀπὸ σχήματος, καὶ ἀπὸ πράξεως.* Et arridet omnib] *ἁρμοδίως.* Tale quiddam.] *ἀναγκαῖον.* Qui ipso Iapeto.] *ἀπὸ τοῦ προγόνου συγκρίσεως.* Interroga.] *ἀπορήσεως τῆς λέξεως.* Nam & huius.] *Descriptio personæ ψυχικὴ, ἀπὸ φύσεως καὶ ἠθῶν.* I. *ὅτι κλέπτης.* Sæpe Vulcane, si modò.] *Enumeratio furtorum.* Per louem.] *ἔρως.* Adcóne aduncas manus.] *ἐκφάνσεως δυνάμεως.* An non audisti ipsum.] II. *ὅτι κλέπτης.* Statim illum.] III. *ὅτι κλοπὴ κατ' ἀφάνειαν.* Veneri surripuit.] *Redit ad furta.* Et nisi grauius.] *τὸ παραλογώτερον.*

Celerem.] *Transitio.* Quinimò & muſicum.] ὅτι μετὰ σικός, ἀφήγησις, *quomodo cytharam confecerit: cauſa efficiens, forma, materia, finis, effectus.* Cætetùm ipſa.] *Ad furtivos ictus tranſit.* Alatus autem.] *Alia deſcripsit, à corpore & actu.* Animas euocauit.] ὅτι ψυχαγωγικὸς καὶ νεκροπομπός. Rectè ſanè.] *Concluſio.*

ΗΦΑΙΣΤΟΥ καὶ Διός. *VVLCANI & Iouis.*

Iacobo Micyllo interprete.

VVLCANVS.

Τί μοι, ὦ Ζεῦ, δεῖ ποιεῖν; εἶπε γάρ, ὡς ἱκανῶς ἔχων τὸν σίδηρον ὀξύτατον, κἂν λίθον τις μοι μᾶλλον διατεμεῖν. Ζεῦ. Οὐκοῦν, ὦ Ἥφαιστε, ἀπὸ δεῦρο τὸν ἐμὸν τοῦτον ἀφελοῦ ἐκ κεφαλῆς, κατάγνυε. Ηφ. παρὰ μὲν, ὦ μῆμνα; πρόσταξε δ' οὖν τἀληθές, ὅπερ θέλεις σοι γένεσθαι. Ζεύς. ἀνάρθρωσόν μοι τὸ κράνιον. ἐὰν δὲ ἀπειθήσας, οὐ νῦν πρῶτον ὀργιοῦμαί σοι ῥάστα μου. ἀπὸ καὶ καθικνεῖσθαι πάλαι ὦ θυμῷ, μηδὲ μέλλειν. ἀπόνυμαι γὰρ ὑπὸ τῶν ὠδίνων, ἃ μου τὸν ἐγκέφαλον ἀναστρέφουσιν. Ηφ. ὅρα, ὦ Ζεῦ, μὴ κακόν τι ποιήσωμεν.

QVid me oportet facere, Iupiter? venio enim ita vt iuſſiſti, ſecurim habens acutiſsimam, etiamſi lapides opus ſit vno ictu diſſecare. IVP. Rectè ſanè, Vulcane. Sed iam impacta illa, diuide mihi caput in duas partes. VVL. Tentas me num inſaniã? Impera igitur verè quod vis tibi fieri. IVP. Diuide mihi caluariã volo. ſi verò nõ obedierit mihi, me experieris non nunc primùm irascentẽ. Veruntamen ferire oportet audacter, & præſenti animo, neq; cũctari. Pereo enim præ doloribus, qui mihi cerebrũ inuertunt. VVL. Vide Iupiter, ne quid mali faciamus.

Acuta

ξύς γὰρ ὁ χάλκεος ἐστι, καὶ οὐκ ἀνάιμωτί, οὐδὲ κατὰ τὼ εἱ-
μαρμένην μαθήσεταί σε. Ιλα-
θέσθαι μέντοι, ὦ Ἥφαιστε, θαρ-
ρῶν. οἶδα γὰρ ἐγὼ τὸ συμφέ-
ρον. Ηφαι. ἄκων μὲν, κα-
τοίσω δέ. τί γὰρ χρὴ ποιεῖν,
σὲ κινδυνοῦντ᾽; τί τοῦτο; κόρη
ἔνοπλος; μέγα, ὦ Ζεῦ, κα-
κὸν ἔχεις ἐν τῇ κεφαλῇ ἀκό-
σμως γὰρ ὀξύθυμος ἔοικα, τηλι-
κοῦτος ὢν τὸν μέγιστον παρ-
θένον ἐκγονῶν, καὶ ταῦτα ἔνο-
πλον. ἦτοι σκατόπτορον, ὃ κε-
φαλῇ, κεκινημένη ἔχων ἐπὶ τῷ
δεξιᾷ, καὶ σειρὴν ἐξ, καὶ τὸν ἀσπί-
δα ποικίλον, καὶ τὸ δόρυ πάνυ.
καὶ ἐνθουσιᾷ. καὶ τὸ μέγιστον, κα-
κὰ πάνυ καὶ ἀκμαία γέγηκας
ἤδη ἐν βραχεῖ, σκαιοῦσαι
μὲν, ἀπὸ κοσμεῖ καὶ τοῦτο
ἔκορυς. ὦπαι, ὦ Ζεῦ, μαίωφά
μοι ἀπιδών. ἐγκύησόν μοι
αὐτίκα. Ζ. ἀδύνατα αἰτεῖς,
ὦ Ηφαιστε. παρθένον γὰρ ἀ-
ἀεὶ θέλει μένειν. ἐγὼ γοῦν, τό-
γε ἐπ᾽ ἐμοὶ, οὐδὲν ἀντιλέγω.

Acuta enim securis est, & non absque sanguine, neque etiam ad Lucinæ mortem tibi obstetricabitur. IVP. *Incute modò Vulcane audaciter: ego enim noui quid sit conducibile.* VVL. *Inuitus quidem, sed tamen feriam. Quid enim agat aliquis, te iubente? Sed quid hoc? puella armata hæc est. Magnũ, ô Iupiter, malum habuisti in capite. meritò igitur iracũdus fuisti, tantam intra cerebri panniculũ virginem viuam nutriens, idq; armatã. nimirum castra, non caput habuisti, nõ aduertens. Hæc verò etiam saltat, & cum armis tripudiat, clypeum concutit, ac hastam vibrat, & quasi quodam furore concitatur: &, quod maximũ est, formosa admodum, ac maturis nubilis annis breui adeò iam facta est, cæruleos quidem oculos habens. Sed tamen & huic gratiam addit galea. Quare, ô Iupiter, obstetricandi præmium hoc mihi refer: desponde mihi illam.* IVP. *Impossibilia petis, Vulcane: perpetuò enim virgo manere vult. Ego certè, quantum in me est, nihil repugno.*

Ηφαι. τοῦτ' ἐβουλόμην, ἐμοὶ μελήσει τὰ λοιπά. καὶ ἤδη συναρπάσω αὐτήν. Ζεύς. ἢ σοι ῥᾴδιον οὕτω, τοιοῦτον καὶ οἶδα, ὅτι ἀδύνατον τοῦτο ἔσται.

VVL. Hoc volebam: reliquum quod est, ipse curabo: ac iam simul rapiam hinc ipsam. IVP. Si tibi facile adeò hoc, facias licet: veruntamen illud scio, quòd amas ea quæ tibi contingere nequeunt.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

FAbulantur poëtæ, à Ioue deuoratam μῆτιν, qua deuorata, mox Mineruam concepisse. Iupiter, inquit Hesiodus, Metin vxorem suam, deorum atque hominum sapientissimam deuorauit, Cœli terræque consilio, ne quis alius deorum imperium ei præripere posset, &c. Sicui vacat, Proclí & Moscopuli hunc in locum annotata adeat. Clemens etiam Epiphanius, Theophilus huius fabulæ mentionem faciunt. Addunt Vulcanũ securi Iouis patris sui caput aperuisse, ex quo Minerua adulta & armata prodijt: à qua re κορυφαία dicta est Lucanus lib 9:

Hanc & Pallas amat, patrio quæ vertice nata est.

Et alius: *-quæ de patrio vertice nata dea est.*

Hoc & Lucianus ridet.

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Διηγηματικῶς. De Minerua nata ex cerebro Iouis.

Vulcanus findit iussus caput Altitonantis,
Quo in latuit menses Pallas amica decem.
Artes proueniunt alti de sede parentis,
Nascitur è cerebro quippe Minerua dei.

QVID me oportet.] ἐρώτησις. Venio enim ita.] *Ratio accessus.* Rectè sanè.] *Collaudatio.* Sed iam impera.] *Iussio.* Tentas me.] *Recusatio, cum iussione.* Diuidi mihi.]

Ἥφ. τῦτ' ἐκπόμπων, ἵνα μηκέτ' τὰ δοτέα, καὶ τὸν ἐν συμποσίοις ἀντλῇ. Ζεύ. ἄγε ἐξέτιον οὖτα, καὶ τοῦδε φείδου, ἐπεὶ καλῶς οἶδα, ὅτι ἀδικεῖς.

VVL. Hoc volebam: aliquam quod est, ipse cibo: ea iam simul tu hanc ipsam. IVP. Sis facile adeò hoc, faciet: pertentamen illius quòd amas ea quæ tibi contingere nequeunt.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

FAbulantur poetæ, à Ioue deuoratam Metin, quæ uorata, mox Mineruam concepisse. Iupiter, inquit Hesiodus, Metin uxorem suam, deorum atque hominum sapientissimam deuorauit, Cœli terræque consilio, ne quis alius deorum imperium et principatum affer, &c. Si cui vacat, Proculi & Moschopuli huius rei cum annotata adeat. Clemens etiam Epiphanius Theophilus huius fabulæ mentionem fecere. Ait Vulcanū securi Iouis patris sui caput aperuisse, ex quo Minerua adulta & armata prodijt: à quare ἐπώνυμος dicta est Lucanus lib 9:

Hanc & Pallas amat, patrio quæ vertice nata est.

Et alius: *-quæ de patrio vertice nata dea est.*

Hoc & Lucianus ridet.

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Διογενηῦς. De Minerua nata ex cerebro Iouis.

Vulcanus findit iussus caput Altitonantis,
Quo in latuit menses Pallas amica decem.
Artes proueniunt alti de sede parentis,
Nascitur è cerebro quippe Minerua dei.

QVID me oportet.] *ἐρέσσειν.* Venio enim ita] *ἐπὶ σὲ ἐκπέμπει.* Recte sane.] *Collaudatio.* Sed iam mitte.] *Insitio.* Tentas me.] *Recusatio, cum insultatione.* Perdimihi.] *Repetit mandatum.* Si verò non.] *ἀπειλή.* Veruntamen.] *Hortatio.* Pereo.] *Querela.* Vide Iupiter.] *Dehortatio à periculoso.* Incute modò.] *Hortatio.* Inutilis quidem, sed.] *Assensus ad iussionem.* Quid hoc? pudia armata?] *Exclamatio admirantis.* Virginem viuam.] *ἐρωτᾷς Palladis.* Quare, ô Iupiter.] *αἴτησις.* Impossibilia petis.] *Recusatio.* Hoc volebā.] *Conclusio.*

ΔΙΟΣ, ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ, ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ. *IOVIS, AESCVLAPII, & Herculis.*

Eodem Interprete.

IVPITER.

ΠΑίεπαῦ, ὦ Ἀσκλη-πιὲ καὶ Ἡράκλεες, ἐπιμίγνυτε πρὸς ἀλλήλους ὡς ἐμοὶ ἄνθρωποι. ἀφιστᾶσθε ταῦτα, καὶ ἀπόστατε τοῦ σφαγείου τῶν ἐμῶν. Ηφ. ἄπιθι, ὦ Ζεῦ, τοῦτό τοι φορτικὸν προσαλλᾶσθαι ἐκεῖνο. τὸ Δία καὶ ἀμύνειν χρὴ ἀεί. Ηρ. κατὰ τί, ὦ ἐμὲ ἐπιτρέπει ἢ ἀφίστη σε ὁ Ζεὺς ἐπιτάττων, ἢ μὴ δίκαιος ποιῶ; ναὶ μὰ κατ' ἔλεγον αὐθις ἀπώλεσεν μ[ε]ὴ ἐπιλαβόμενος Ἀσκληπιὸν ἐγὼ καὶ σὺ, ὦ Ἡρακλῆ, ὃν ἐγὼ Οἴτῃ κατάφλεξα, ὅτι μοι ὀργὴ ἐξέδη τὸ πῦρ; ἐπιφανὲς ἐποίησας. AES. Oblitus verò etiam tu es Hercules, quidem Oeta cōflagrásti, quandoquidem mihi ignem obiecisti?

DEsinite, ô Aesculapiè & tu Hercules, contendere inter vos iurgijs, perinde vt homines. Ista decora enim hæc, & à communio deorum aliena. HER. At vis, ô Iupiter, medicamentarium istū priore loco accumbere, quàm me? AES. Quidni, per Iouem? melior quoq; enim sum. HER. In quo igitur, ô attonite, an quòd te Iupiter fulmine aliquando percussit, eò quòd quæ nefas erant, fecerat: nunc autem ex misericordia iterum immortalitatis parem fecit es? AES.

Θρα. ἔκυρῆσα καὶ ὅμοια βιοῦσαι ἡμῖν, ὃς διὸς μὲν υἱός εἰμι, τοσαῦτας δὲ πεπόνηκα ἐκ παθαίρων τὸν βίον, θηρία διαταγωνιζόμενος, καὶ ἀνθρώπους ὑβριστὰς τιμωρούμενος. σὺ δὲ ῥιζοτόμος ἦ, καὶ ἀγύρτης, νοσοῦσι μὲν ἴσως ἂν θρώποις χρήσιμος ἐπιθήσων τὰ φαρμάκων, ἀνθρώδεις δὲ ἀθλίως ἐπιδιδόμενος. Ασκ. οὐ λέγεις, ὅτι σα τὰ ἐγκαύματα ἐσάμην, ὅτε πρώην ἀνῆλθον ἡμίφλεκτος, ὑπ' ἀμφοῖν διεφθαρμένον ὑπὸ σάπιος, καὶ χιτῶνος, καὶ μιξὰ τοῦ, καὶ πυρός. ἐγὼ δὲ ἀνίμησά σε ἄλλο, ὅτι ἐδόκουσα ὥσπερ σὺ, ἔτι ἔξαυον ἔτι ἐν Λυδίᾳ, πορφυρίδα ἐνδεδυκὼς, καὶ παιόμενος ὑπὸ τῆς Ομφάλης χρυσῷ σανδάλῳ. ἀπ' οὐδὲν μεταχολήσας ἀπίκεσα τὰ τίκνα, καὶ τὴν γυναῖκα. Ηρα. ἐμὲ μὲν πάνυ λοιδορούμενός μοι, αὐτίκα μάλα ἥσυ, ὡς οὐ πολύ σε ὀμμοῦ ἡ ἀθανασία. ἐπὰν ἀράμενός σε, ῥίψω ἐπὶ λιφαλὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

Herc. Nequaquam æqualia atq; similia sunt quæ vterque in vita egimus, vt qui ipse quidem Iouis filius sum, tantos autē labores sustinuerim, expurgata vita, deuictis bestijs, & hominibus contumeliosis vindicta ac pœna affectis. Tu verò radicum incisor es, & circulator, ægrotātibus fortasis hominibus vtilis medicamenta adhibendo: virile autem nihil quicquam opere præstitisti. Aesc. Recte dicis, quoniam & inustiones tuas curaui, quando paulò antè ascendisti ad nos, semiustulatus, corpore vtrinque corrupto ac perdito, & tunica ista, & posti illam etiā flāma. Ego verò quid? si nihil aliud, tamen neque seruiui quemadmodum tu, neq; lanificium exercui in Lydia indutus purpura, & ab Omphale verberatus sandalio aureo: neq; verò etiam insidiens occidi liberos & vxorē

ὥστι

Herc. Nisi desinas comiciari, statim admodū senties, quòd non multū tibi profutura sit immortalitas: quoniā sublatū hinc è cælo præcipitē dabote vt nō

ξει μηδὲ τὸν παίονα ἰᾶσθαί σε, τὸ πρανίον σοῦ τρυφύτα. Ζ. παύσασθε φημὶ, καὶ μὴ ταράττετε ἡμῖν τὴν ξυνουσίαν, ἢ ἀμφοτέρους ἀποπέμψομαι ὑμᾶς τοῦ συμποσίου, καὶ τοῦ δείπνου, ὦ Ἡράκλεις, προκατακλινέσθω σὺ τὸν Ἀσκληπιὸν, ἅτε καὶ πρότερον ἀποθανόντα.

vt ne ipse quidem Paon curaueritte, diminuto atq; efracto tibi cerebro. IVP. Desinite, inquam, & ne perturbate nobis conuersationẽ hanc: aut ambos hinc ablegabo vos è conuiuio. Quanquam etiam æquũ est, ô Hercules, priore loco accumbẽre Aesculapium, quippe qui & prior mortuus est.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

AEsculapius & Hercules de discubitu & fossione contendunt.

a IVPITER fulmine percussit.] *Aesculapius adeò excelluisse in ægrotorum curatione dictus, vt mortuos ab inferis excitare crederetur: quare apud Iouem accusatus, fulmine ictus est. Hippolytum vitæ restituit, vt Pausanias inquit.* b In Oeta conflagrâsti.] *Oeta mons in finibus Thessaliæ, Doridi à tergo incumbens, morte & sepulchro Herculis nobilitatus. Illic enim Hercules se hominem incendio exuit, vnde factum est nomen tragœdiæ Senecæ, quæ Hercules Oetæus inscribitur. Post mortem ob fortitudinem in deorum numerũ relatus est.* c Ab Omphale verberatus.] *Omphale Lydiæ regina Herculem amore sui captum ad lanificium compulit, cùm ipsa calasiburn & calum, cultusq; fœmineos, sagittis & clauæ leonisq; tergmine mutasset.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Προσυγκλινὴς ἐ ἰατρικῆς: *Aesculapium enim & Herculem de sessione contendunt.*

Non vult inferior factis Aſclepius eſſe
Herculis, Actęo qui dedit oſſa rogo.
Dirimit hanc litem radiantis rector Olympi,
Quod præſtent medicæ viribus vſque manus.

DESINITE, ô Aeſculapi.] ἀ παῦλα δὲ ἔστω μόγις τοῦ ἐμπεπῶς ἢ τὸ πάν. At vis, ô Iupiter.] ἀ ἔφης. An quód.] ἀ ὕστερος ἢ λοιδορέω. Oblitus verò.] ἀ πάνυ γε δῆλον, ἢ ἀπλοῦς λοιδορέω. Nequaquam.] ἀ πάνυ γε δῆλον. Vt qui ipſe.] *Commendatio ſui.* Tu verò radicitus.] ἀ παπαῖ δῆτα: *vituperatio Aeſculapij.* Rectè dicis.] *Commeſſatio, & ἀντιμελισμός.* Ego verò.] *Compenſatione tenait ei alias cantimelias.* Niſi deſinas.] ἀ ἐκπλαγεὶς ἀγωνιᾷ καὶ ἀρέσκεται ἀνομοιομερῶς. Deſinite.] ἀ παῦλα, *Iouis lites dirimens, cum ἐκπλήξει.* Quanquam.] ἀ τοῦ Διὸς ἐπίκλησις ἁρμονικῆς.

ΗΡΑΣ ΚΑΙ ΔΙΟΣ. IVNONIS ET Iouis.

Iacobo Micyllo interprete.

IVNO.

ΕΓὼ μὲν ἠσχυνόμην ἄρ', ὦ Ζεῦ, εἰ μοι τοιοῦτος ὑὸς ἦν, θῆλυς ὅτῳ κόμη μὲν ἁβρὰ μύρου, μίτρᾳ δὲ ἀναδούμενος τὴν κόμην, τὰ πολλὰ δὲ μετὰ γυναικῶν διατρίβων, καὶ ἐν ταῖς γυναικωνίτισι συνών, ἁβρὸς τῷ ὄντι καὶ ἁπαλός, καὶ τύμπανα καὶ αὐλοῖς καὶ κυμβάλοις χορεύων, καὶ ὅλως παντὶ μᾶλλον ἢ ἀνδρὶ ἐοικώς, ἢ εἰ ὅπως ποιεῖ. Ζεῦ, καὶ μὴν οὗτός γε, ὁ θηλυ-

EQuidem erubeſcerem, ô Iupiter, ſi mihi talis eſſet filius, effœminatus adeò, & perditus ebrietate, [a] mitra quidem religata coma incedēs: ut plurimum autem cum infames mulieribus conſuetudinem habens, molliori ipſis illis ad tympana & tibias & cymbala choreas agens, & inſumma, cuiuis magis quàm patri tibi ſimilis. IVP. At verò hic mutatus & mu-

lieroſus,

μέψης, ὁ ἀδρότης τῶν γυναικῶν, ὁ μόνον, ὦ Ἥρα, τὴν Λυδίαν ὑπαγαγόμενος, καὶ τοὺς ἀμφὶ τὸν Τμῶλον οἰκοῦντας τὸν Τμῶλον ἅπαντα, καὶ τοὺς Θρᾷκας ὑπηγάγετο, ἀλλὰ καὶ ἐπ' Ἰνδοὺς ἐλάσας τῷ γυναικείῳ τούτῳ στρατιωτικῷ, τοῖς τε ἐλέφασι λαβὼν, καὶ τῇ χώρᾳ κρατήσας, καὶ βασιλέα αὐτὸν ἠναγκασμένον ἀντιστῆναι τολμήσαντα, αἰχμάλωτον ἀπήγαγε, καὶ ταῦτα ἅπαντα ἐποίησε, ὀρχούμενος ἅμα καὶ χορεύων, θύρσοις χρώμενος καὶ τυμπάνοις, μεθύων ὡς φῄς, καὶ ἐνθουσιῶν. εἴ τις ἐπιχάρην λοιδορήσειεν αὐτῷ, ὑβρίζεσθαι νομίσας, καὶ τοῦτον ἐτιμωρήσατο, ἢ καταδήσας εἰς κλοιὸν, ἢ ἀμφοτέρωθεν ποιήσας ἐκ τῆς μιτρώσας ὅσον οὐ νεκρόν. ὁρᾷς δὲ ἀνθ' ὧν ταῦτα, καὶ ὅτι ἀναίσχυντος καὶ μανιώδης καὶ πρὸς πάντας ἐπιτήδειος, οὐδὲ φθόνος. καὶ μάλιστα ἀλογίσαιτο τὸ τις οἰνοφλυγίαν ἢ μεθύσους ὀνειδίσειεν, ὅτι ταῦτα μεθύων ποιεῖ.

Ηρ.

lierosus, non solùm, ô Iuno, Lydiam subiugauit, & eos qui ad Tmolum habitant cepit, præterea & Thraces sub se redegit, verumetiam contra Indos profectus cum muliebri isto exercitu, & elephantos cepit, & terra potitus est, ipsumq; regem, qui aliquantulum resistere ausus fuerat, captiuum abduxit. Atq; hæc omnia fecit, saliens pariter, & choream ducens, hastili vtendo hederaceis, ebrius interea, vt ais, atque furore correptus. Quòd si verò quispiam illum conuiciari aggressus sit, contumeliosè de sacris illius loquendo: etiam hunc vlciscì solet, vel palmitibus ipsum implicando, vel à matre, perinde vt himnulum, lacerari faciendo. Vides quàm virilia hæc, et me patre minimè indigna? Si verò lusibus quoque & delicijs inter hæc indulget, non est quòd inuideas: & maximè si quis cogitet, quàm hic fobrius futurus erat, quando etiã ebrius hæc facit.

IVN.

Ηρ. σύ μοι δοκεῖς ἐπαινεῖσθαι καὶ τὸ εὕρημα, αὐτὸ τὸν ἄμπελον, καὶ τὸν οἶνον, καὶ ταῦτα, ἐρῶν οἷα μεθυσκόμενοι ποιοῦσι σφαλλόμενοι, καὶ πρὸς ὕβριν τραπόμενοι, καὶ ὅλως μεμνήσθω ἀπὸ τοῦ πότου. Τὸ γοῦν Ἰκάριον, ᾧ πρῶτῳ ἔδωκε τὸ κλῆμα, οἱ ξυμπόται αὐτοὶ διέφθειραν, πεσόντων τῶν διακόνων. Ζ. ἀλλ' τοῦτο φής. ἐπεὶ οἶνός ταῦτα, ἀλλ' ὁ Διόνυσος ποιεῖ. τὸ μὲν ἄμετρον πόσιος, καὶ τὸ πῦρ τοῦ καλῶς ἔχοντος ἁμαρτάνειν τοῦ ἀκράτου. ὃς δ' ἂν ἐμμέτρως πίνῃ, ἱλαρώτερός τε καὶ ἡδίων γίνοιτ' ἄν. οἷον δὲ ὁ Ἰκάριος ἔπαθεν, ἀλλ' ἄρχειν σοὶ δοκῶ ξυμποτῶν, ἀλλὰ σὺ ζηλοτυπεῖν ἔοικας, ὦ Ἥρα, καὶ τῆς Σεμέλης μνημονεύειν, ἅτε εἰδυῖα τοῦ Διονύσου τὰ κάλλιστα.

IVN. *Tu mihi videris etiam laudare* [b] *inuentum ipsius, vitem videlicet, & vinum: & hoc cùm videas qualia inebriati isti faciunt, titubantes, & ad contumeliam prolabentes: & insumma, mſamentes præ vino. Itaque & Icarium illum, cui primò donauit palmitem, ipſi compotores interfecêre, ligombus cæſum.* IVP. *Nihil hoc dicis. Non enim vinum hæc, neque ipſe Dionyſius efficit, ſed immoderatus potus, & vltrà quàm decet & ſatis eſt, repleri mero. Cæterùm ſi quis moderatè bibat, hilarior ille quidem & ſuauior fieri ſolet. Qualia verò Icarius paſſus eſt, tali nihil vlli compotorum facilè fecerit. Sed, tu adhuc* [c] *zelotypia affici videris, ac Semeles reminiſci, Iuno: ſiquidem eas res Dionyſij calumniaris, quæ ſunt omnium pulcherrimæ.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

Iuno Ioui mollitiem Bacchi obiicit.

[a] MITRA quidem.] *Mitram geſtaſſe viris tempe & molle cenſebatur: vt apud noſtrum Lucianum alibi apparet. quin*

&

& φιλυμίτης per probrum hic Bacchus vocatur. *b* Inuentum ipſius.] *Calumniatur Iuno vini inuentorem Bacchum. Cui inpster vinum mala non deſignare reſpondet, ſed nimium eius potus. c* Zelotypia affici videris.] *Iunonem muliebri illo dolore ex Iouis incontinentia ſuſcepto excruciatam, ac detrahentem rebus Bacchi egregiè geſtis ſic obiurgat.*

IOANNIS SAMBVCI, ANNOTATIONES:

Iuno cùm Semeles gnatum contemnat Iacchum,
Inueniſſe illum noxia quæque putat.
At pater hunc laudat contrà: ſic res que nocere
Nil per ſe ducit: ſolus abuſus obeſt:

EQVIDEM erubeſcere.] *Exprobrationis τῦ ὀνειδισμῦ propoſitio.* Mitra quidem.] ἐκθεσις κατ' ἐκφορσιν τῦ σχεσσάπα, Bacchi ab habitu, moribus & actibus, ψεκπκλώ. At verò hic mitratus.] ἀντεισαγωγὴ, compenſatio: ἐπανάληψις, ab enumeratione rerum præclare & fortiter geſtarum, à repugnantibus. Quòd ſi verò.] *Reſpondet ad alias inientatas calumnias.* Si verò luſibus.] *Alia pars.* Et maximè.] *Concluſio.* Tu mihi videris.] *Obiectio. Vinum non eſt à te laudandum, quia reddis homines ebrios.* Itaque & Icarium illum.] *Ab exemplo & effectu.* Nihil hoc dicis] λύσις. Non enim.] ἔλεγον, ὅτι ὁ οἶνος ἀναίτιος τῦ μέθης ἐστί. Cæterùm ſi quis.] αἰτίας veræ cauſæ. Ille quidem.] *Vtilitates vini, & commendatio.* Qualia verò Icarius.] *Reſpondet ad exemplum.* Sed tu adhuc zelotypia.] ἀναλογία συμπεραίνει.

ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΟΣ. *VENERIS ET Cupidinis*

Eraſmo Roterodamo interprete.

VENVS.

Τί ἄρα σοι, ὦ Ἔρως, τὸν μὲν ἄλλους θεοὺς ἅπαντας, τὸν Δία, τὸν

QVid tandem in cauſa eſt, [a] Cupido, vt quum reliquos [b] deos omneis ador

ius

Ποσπδᾶ, ἢ Ἀπόλλω, τὸν Ἥφαιστον, ἢ τὸν μητέρα, μόνην δ' ἀπέλιπε τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ ἵν' ἐκείνης ἄπυρον καὶ μὴ δριμὺ δᾷς, κενὴ δ' εἴη ἡ φαρέτρα, σὺ δ' ἄτοξος ᾖς, καὶ ἄτοξος. Ερ. Δίδου, ὦ Μῆτερ, αὐτὸν φοβερὰ γάρ ἐστι, καὶ χαροπὴ, καὶ δεινῶς ἀνδρική. ὁπόταν οὖν ἐντανύσῃ τὸ τόξον ἐπ' αὐτὸν, ἐπισείσῃ τὸν λόφον, ἐκπλήττομαι καὶ ἀπορρομαι γίνομαι, καὶ ἀφῃρέθη μοι τὰ τοξεύματα ἐκ τῶν χερῶν. Αφρο. ὁ Ἄρης γὰρ ἐφοβήθη; καὶ ὅμως ἀφέπλισας αὐτὸν, καθωπλίσω. Ερ. ἀλλ' ἐκεῖνος ἐκὼν ἔθειξέ μοι, καὶ προσκαλεῖται. ἡ Ἀθηνᾶ δ' ὑφορᾶται ἀεί. καὶ πολλάκις μὲν ἄκων παρίεμαι, κινδυνεύων ἴσως τὸν λαμπάδα. ἡ Ἀ. ἄ μοι πρόσα, φησί, κἀκεῖνον πατέρα, ὃν λοιπὸν ἐπεκέρασα, ἢ τοῦ ποδὸς παβουμένῳ, καὶ ἐς τὸν τέρταρον

tus expugnaris, Iouem ipsum, Neptunum, Apollinem, Iunonem, me denique matrem, ab vna Minerua temperet, vtq; aduersus hanc nec vllum habeat incendium tua fax, & iaculis vacua sit pharetra, tum & ipse arcu careas, neque iaculari noris? CVP. Equidem hunc metuo, mater: est enim formidabilis, truculentoq; aspectu, ac ferocitate quadam supra modum virili: proinde si quando tenso arcu petam illam, galeæ cristâ quatiens expauefacit me, moxq; formidine tremere occipio, sic vt arma mihi è manibus excidâ. VEN. Atqui Martem non erat hac formidabilior? & hunc tamen superatum exarmasti. CVP. Imò ille cupidè me recipit, atque vltrò etiam muitat: verùm Minerua semper aduersus supercilijs obseruat, quin aliquando temerè ad illam aduolaui, facem propiùs admouens. At illa: Siquidem ad me accesseris, inquit, per parentē Iouē, quouis modo te ciò fecero, aut lancea te transfigā, aut pedibus arreptum in

tata

ρον ἐμβαλῶ, ἢ αὐτὴ δι-
σπαράξομαί σφαδάζουσα πολλὰ
τοιαῦτα ἀπειλήσασα, καὶ ὀργὴ δὴ
δεινὴ, καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχει
πρόσωπόν τι φοβερὸν, ἰχθύδια
ταῖς κατακόμοις, ὄφεις μεγάλους δύο. μορμολύτ-
τομαι γάρ μι, καὶ φεύγω, ὅταν
ἴδω αὐτό. ΑΦΡΟΔ. ἀπὸ τῆς
μὲν Ἀθηνᾶς δύο, ὡς φῄς,
καὶ τῆς Γοργόνα, καὶ ταῦτα,
μὰ φοβηθὰς τὸν κεραυνὸν
τὸν Διός. ἀλλὰ Μῦσαι, δι' τί
σοι ἄπρωστοι, καὶ ἔξω βιβλῶν
ὦσιν; ἢ ἀκούουσι λόγους ἐπι-
σείους, καὶ Γοργόνας προ-
φαίνουσιν; ΕΡΜ. ἀλλὰ μὰ αὐ-
τάς, ὦ μῆτερ· σίμους γάρ
ἐσι, καὶ δὴ τι φροντίζουσι καὶ
περὶ ὠδῆς ἔχουσι. καὶ ἐγὼ πα-
ρέπεμψα πολλάκις αὐτάς, ἐκ-
κρούσας ἐπὶ τὰ μέλη. ΑΦΡ.
Εἶα γὰ ταῦτας, ὅτι σεμνὰ πολλὰ
ἦ Ἀρτεμίν τίν ἐστιν ἃ τι-
θάσσει; ΕΡ. τὸ μὲν ὅλον, ἐκ
δὲ κεφαλαίων αὐτῶν οἷόν τι,
φαίην.

tata dabo præcipitem, aut ipse te discerpam. Plurima interim id genus comminabatur. Adhæc acribus obtenebratur oculis: postremò & in pectore [d] faciem quandam gestat horrendam, viperis capillorum vice comatam. hanc nimirum magnoperè formido: territat enim me, fugioq; quoties eam aspicio. VEN. Esto sanè, Minerua metuis, vt ais, atque huius gestamen Gorgona reformidas, [e] idq; cùm Iouis ipsius fulmen non formidaueris. Cæterùm [f] Musæ quam ob causam abs te non ferimtur atque à tuis iaculis tute agunt? num hæ cristas quatiunt, aut Gorgonas prætendunt? CVP. Has quidem reueor mater: sunt enim vultu pudico ac reuerendo: præterea [h] semper aliquo tenentur studio, semper cantionibus animũ intentũ gerunt. quin ipse etiam non rarò illis assisto, [i] carminis suauitate delinitus. VEN. Esto, nec has adoriris, propterea & sint reuerendæ: at [k] Dianã qua tandem gratia non vulnerabis? CVP. Vt breuiter dicã, hãc ne deprehendere quidẽ vsquam sum potis.

quippe

φεύγειν ἀεὶ δίκ τῶν ἀρῶν, ἄτα καὶ ἴδιόν τινα ἵμερτα ἄλγη ἰᾷ. Αφρ. τίνα, ὦ τέκνον; Ερ. θήρας, καὶ ἐλάφων καὶ ἀγρίων ἀρᾶν τινὰ διώκει, καταξύων, καὶ ὅλως πᾶς ὡς ἔοικεν ἐστὶν, ἵνα τὸν μὲν ἀδελφὸν αὐτῆς, καίτοι ἐκ πόθου αὐτὸν ὄντα, καὶ ἐκπεπληγότα.

quippe perpetuò per montes fugitantem. Adhæc alterius cuiusdam sui Cupidinis illa tenetur cupidine. VEN. Cuius, ô gnate? CVP. Nempe venatu ceruorum & hinnulorum, quos insectatur vt capiat, ac iaculo figat. Ac prorsum tota rerum huiusmodi studio tenetur: tametsi fratrē eius, qui nimirum arcu valet & ipse, feritq; eminus.

VEN. *Teneo gnate, cum sæpenumerò sagitta vulnerâsti.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ELeganter hoc dialogo ostendit, nullum amori & obscœnæ libidini esse locum apud eos, qui nunquam opere vacent, sed aliquo semper labore & negotio distringuntur. Nam hunc eius esse dialogi quasi scopum, quiuis facilè viderit, tum plurimorum malorum causam existere ocium, denique libidines obscœnas luxu atque ocio nutriri, vt ille in tragœdia testatur. Itaque rectè ingeniosus Poëta de Remedio amoris:

Fac monitis fugias ocia prima meis.
Hæc vt ames faciunt, hæc quæ fecêre iuuentæ,
Hæc sunt incendi causa cibusq; mali.
Ocia si tollas, periêre Cupidinis arcus:
Extincta ardet iacent, & sine luce faces.

Huc pertinet quod mox sequitur:

— finem qui quaris amori:
Cedit amor rebus, res age, tutus eris.
Quæritur, Aegisthus quare fit factus adulter?
In promptu causa est, desidiosus erat.

a CVPI-

a CVPIDO.] *Cupido amoris deus, quem Simonides & Cicero ex Marte & Venere natũ esse volunt. Pingitur puer imberbis, cæcus & alatus: armatus flammis, & duob. dissentissimæ naturæ speciebus, altero videlicet aureo, altero plumbeo, quorum illud vim habet amorem conciliandi, hoc pellendi fugandiq́: vt pulcherrimè scribit Ouid. libr. 1. Metamo. in fabula Apollinis & Daphnes. Idem Aeneas Syluius & Marullus ingentissimè versibus complexi sunt. A pharetra, id est, sagittarũ theca, Pharetratus à poëtis dicitur. Venus porrò ab antiquis, amorum, gratiarũ, pulchritudinis, deliciarũ, voluptatiũq́; omnium habita est dea. Minerua ex Iouis cerebro prognata, sine matre. Ferunt enim Iouem, quum Iunonem sterilẽ videret, ne prorsus sine prole esset, cerebrũ suũ percussisse, indeq́; Mineruã prosiliisse. Sapientiæ & disciplinarũ omniũ dea, quã Græci Palladẽ vocãt, ἀπὸ τοῦ πάλλειν, id est, à vibrando, propterea quòd hastã tenens, eam velut vibrare videatur. Fiebat enim eijs simulachrum galea, scuto, in quo erat caput Gorgoneæ Medusæ, & hasta formidabile. Ab Homero peculiari epitheto γλαυκῶπις dicitur, à glauco oculorũ colore: vnde & Caesiam nostri cognominant. Oggygis regis temporibus, circa Tritonidem Africæ paludẽ virginali facie dicitur apparuisse. Vulcani nuptias constantissimè fertur detrectasse, virginitatemq́; perpetuò illibatã seruasse: vnde & Innuptam appellant poëtæ. b* Deos omneis.] *Cupidinem non solùm hominibus, sed dijs ferè omnibus imperare, & ipsum Iouem amori succombere, latè scribitur in Iunonis & Iouis dialogo. Iouis porrò aures, & quòd cœlum liberis impleuerit, habemus de Sacrificijs inferijs. c* Tartara.] *Locus inferorum profundissimus dicitur, in quo fontes plectuntur, & sol non lucet. d* Faciem.] *Medusæ Gorgonidis. e* Iouis fulmen.] *Iouis fulmen attribuunt poëtæ. f* Cæterùm Musæ quam ob causam.] *Musas nõ pepli à Cupidine, hoc etiam epigrammate sectatur, quod Platoni tribuit Diogenes Laërtius.*

ἃ Κύπρις Μούσαισι, τεοῦσία ταὶ Ἀφροδίτας
πρᾶτ' ἀπ' ἐμᾶ ἴσαν ἰφθονίσομαι.
χ' αἱ Μοῦσαι πρὸς Κύπριν ἄρειν τὶ ἐμμέλα ταῦτα,
ἴμῳ δ' ἀ νίκατις τῦτο τ' παιδάριον.

Hoc ità vertit Buchanus:

Hæc Venus ad Musas: Venerem exhortescite nymphæ,
In vos armatus haud Amor exiliet.
Cui contrà Musæ. Lepida hæc loca tolle precamur,
Aliger huc ad nos non volat ille puer.

Marsilius Ficinus hoc Platonis epigramma illustrans, ideò priscos, Musas & Mineruam castas esse voluisse indicat, quòd coitus spiritus subtiliores exhaurirat, cerebrum debilitet, labefactet stomachum, quo malo nihil ingenio admodum esse potest: Venere siquidè & Baccho studiosas adolescens abstinuit. Vide Theocritum Idyll. 11. Homerus in hymno Veneris, deos deasq; omnes amore capi docens, Dianam, Vestam, & Mineruã excipit: non ita Musas puto, quia Musarum filij prædicantur Linus, Orpheus, Palæphatus, Temius, Rhesus, omitto reliquos. Fuit autem Rhesus Strymonis fluminis & Terpsichores vel Euterpes filius. Cicer. de Nat. deor. 3. Itaq; Achillem Astyanactis carnulas ianchissimè colit: qui si deus est, & Orpheus & Rhesus dij sunt, matre Musa nati. g A tuis iaculis tutæ.] *Alludit ad prouerbium,* ἐξω βελῶν, i. extra telorum iactum, *pro eo quod est, in tuto citraq; periculum, quod pluribus explicuimus in dialogo Cyclopa & Neptuni.* h Semper aliquo tenentur studio.] *Semper aliquid meditantur Musæ.* i Carminis suauitate delinitus.] *Idem de Saltatione dixit, suauem vocum modulationem motus decorum longè esse pulcherrimũ, atq; omnibus iucundissimum.* k Dianam.] *Diana eodem partu cum Apolline ex Ioue & Latona nata est, & ob virginitatis amorem fertur hominum consortia fugisse: & vt à se libidinis pruritum amoueret, venando sylvas incoluisse, paucarum virginum comitatu contenta. Arcum ferebat, & pharetram, succincta semper incedens, & cothurno induta. Ob hanc causam sylvarum & nemorum dea putabatur. Apud Callim. Diana, postquam Ioue patre, quicquid voluerat, impetrasset, nymphas primum 60. ad chorum delegit: deinde ad Cyclopes pergit, à quibus pharetram cum sagittis postulet.*

Huius Dialogi argumentum festiuissimè in Cupidine suo tractauit Georg. Sabinus, quem libet hoc loco adscribere, cùm ad huius videatur imitationem confictum, nec minus sit elegans:

Cypria

Cypria compellens pharetratum mater Amorem,
Flebilis audita est talia verba queri:
Dic age, qui fiat, dulcissime nate Cupido,
Omnes cùm timeant numinis arma tui,
Humanumq; genus, manes Erebiq; profundi,
Sollicitent superos & simul illa deos:
Sola tamen doctis quæ præsidet artibus, omne
Effugit imperium casta Minerua tuum?
Iupiter immensi moderator & arbiter orbis,
Ipse tuas sensit captus amore faces.
Sensit & æquoreis Neptunus victus in vndis,
Iunoq; furtiuo sæpe reperta toro.
Vt taceam reliquos: & tu quoq; nate parentem
Iura pudicitiæ me violare iubes.
Degener an solam quo Pallada vincere possis,
Extinctus nullam vim tuus ignis habet?
Desine diua parens mirari, & quærere causas, CYP.
Hanc mea quòd nequeunt tela ferire deam:
Cumq; potestati sint omnia subdita nostræ,
Sola meas spernat cùm tamen illa faces.
Hanc ego perculsus metuo, cum lumine tantum
Aspicit, aut vultu me truculenta notat.
Sed tamen aggressus sumptis quandoq; sagittis,
Cùm dea non esset casside tecta fui:
Cælauiq; meum perplexis artibus ignem,
Ne tacitos posset prodere flamma dolos.
Nemo sed occultum quantumuis cęlat amorem,
Ipse meo semper proditus igne fui.
Insidias igitur postquam cognouit apertas,
Me procul in celerem depulit illa fugam.
Concita tum quoties galeam dea vibrat, & hastam,
Pectore cuncta mihi membra pauente tremunt.
Quid galeam metuis? quid acutæ cuspidis hastã? VEN.
Nate tuo vanos excute corde metus.
Marte quid asperius fuit, aut quid durius ipso?
Succubuit segnis trux tamen ille tuis.
Qui prius indomitus tibi tela necemq; parabat,

Nónne dedit vinctas in tua vincla manus?
CVP. Mars deus armorum nobis se dedidit vltrò,
Ipse nec impositum ferre grauatur onus.
At quoties oculis me conspicit improba Pallas,
Quas iracundo non iacit ore minas?
Quã gerit horrendam magna vi concutit hastã:
Taliaq; insano dicta furore refert:
Ne mihi tela puer, mihi ne puer arma mineris:
Erras, baud quaquam nos tua turba sumus.
Si tamen accedes, nec me finis esse quietam,
Nostra tibi sæuas afferet ira manus.
Aut ego te pedibus rapiens ad tartara mittam,
Aut tibi transfiget lancea nostra latus.
Hoc pater ipse deum cuius sum vertice nata,
Iuppiter, hoc Erebi rex mihi testis erit.
Tales quando refert irato pectore voces,
E' manibus nobis tela facesq; cadunt.
Præterea anguicomæ gestat caput illa Medusæ,
Cuius ad aspectum lumina nostra pauent.
Hoc vbi prætendit, fugio ceu cerua leonem,
Aut fugit infestum territa dama lupum.
VEN. Siccine tu metuis conterritus ægide diuam?
Magnanimi curas qui Iouis arma nihil.
At quoq; contemnunt quare tua spicula Musæ?
Imperiumq; fugit turba nouena tuum?
Num galeas vibrant etiam, aut hastilia torquent,
Diráve prætendunt Gorgonis ora tibi?
CVP. Aonides vultu sunt, ô Cytherea, pudico:
Vnicè & illarum numina sancta colo:
Artibus hç semper studijsq; tenentur honestis,
Iuris in his igitur nil meus ignis habet.
Cantibus inuigilant, ducuntq; per arua choreas:
Luxuria verò desidiaq; vacant.
Adde quòd illarum captus dulcedine vocis
Sępe voluptates, gaudia sępe fero.
Deniq; casta manet quare Dictynna, nec vllum
Vulnus habet iaculis saucia facta tuis?

In nullo

In nullo manet illa loco, cursuq; pererrans
Omnia, conatus effugit illa meos.
Nunc iuga montis adit, cuius nunc vallibus errat.
Aut nemorum saltus irrequieta tenet.
Nunc ibi veloces sequitur per deuia ceruos,
Subdola nunc alibi retia tendit apris:
Suspensumq; humeris arcum gestatq; pharetram,
Armat & illius cuspidis hasta manum.
Hæc super Aonio cœtu, castisq; deabus,
Arcitenens matri verba Cupido dedit.
Quisquis at insani vitare Cupidinis arcum,
Ignibus & vacuum pectus habere cupit:
Numina Pieridum, venatricémve Dianam,
Aut locat armigeram Pallada, tutus erit.

IOANNIS SAMBVCI, ANNOTATIONES.

Ἐξηγητικός.

De puero quærit mater, cur Pallada solam
Non lædat iaculo, Castaliumq; chorum:
Aliger excusat factum, commune Minervæ
Nil est cum tædis, ingeniumq; hebetant.

Quid tandem in causa.] *Cupido omnes deos superat, ex cepit Minervâ, Musis, & quibusdam alijs. Propositio* Θεωρητική, *per comparationem. Distributio,* μεριστικόν. Equidem hanc metuo.] ἀφήγησις, *causæ expositio, cur amor Minervam non vincat.* Atqui Mars.] ὑποφορὰ ἐνστατική, ἢ συγκριτική. Imò ille.] ἀπάντησις. At illa, si.] τὰ φοβερὰ, αἱ τῆς Ἀθηνᾶς ἀνάλωσις. Cæterùm Musę.] *Transitio ad alteram partem, cur Musæ cupidò non feriat.* Reuereor eas, ô mater.] ἡ τῆς ὑποφορᾶς αἰτιολογία. Graues enim sunt.] *Musarum actiones.* Esto nec has adoritis.] μετάβασις *ad tertiam partem: cur Dianam venatricem sagittis suis non petat.* Prorsum tota rerum.] *Apollo.* Teneo gnate.] *Conclusiuncula.*

ΑΡΕΩΣ ΚΑΙ Ἑρμοῦ. MARTIS ET Mercurij.

Erasmo Roterodamo interprete.

MARS.

ΗΚουσας, ὦ Ἑρμῆ, οἷα πάλαγος ἡμῖν ὁ Ζεὺς, ὡς ὑπερόπλικα, καὶ ἀπίθανα; ἦν ἰθιλήσω, φησίν, ἐγὼ μὲν ἐκ τοῦ ἀραιοῦ σφᾶς ἐλκύσω, ὑμεῖς δ' ἢν ἀκριμαθήτε, καταστᾶν βιάζεσθέ μοι, μάτην πονήσετε· ἐγὼ δὲ καὶ κατελκύσω. ἃ δ' ἐγὼ θελήσαμι ἀνελκύσαι, ὑμῶν μόνων ἂν μᾶς, ἄμα μὲν τῷ γῇ ἅμα, μὲν τῷ θαλάσσαν σωαρτήσας ρῖψαιεῖν. μὴ τᾶμα, ὅτῳ καὶ σὺ ἀκήκοας, ἐγὼ ἦ ὅτι μὴ καθ' ἓν ἅπαντων ἀμείνων, καὶ ἰσχυροτέρος ὤν, ἐκ ἂν ἀρνηθείλω. ὁμῶ ἦ τοσοῦτον ὑπερφέρειν, ὡς μὲ καταβαρύσαν αὐτὸν, κἂν τῷ γῇ κἂν τῷ θαλάσσαν πολλάκις μὴ, ἐκ ἂν παυθείλω. Ερ. ἀφίημι, ὦ Ἄρη· σὺ γὰρ ἀσφαλὲς λέγειν τὰ δίκαια, μὰ καί τι κακὸν ἀ-

AVdistin', Mercuri, cuiusmodi nobis minatus sit Iupiter? quam superbo, quamq; dicta absurda? Ego, inquit, si vos lucro, [a] catenam ex æthere dimittam: vnde si vos suspensi me vi detrahere conemini, [b] luseritis operam: nunquam enim me deorsum trahetis. Contrà ego vos si velim in aliũ attrahere, non vos modò, verumetiam tum terram ipsam, tum mare pariter subuectum in sublime sustulerim. Adhæc alia pe multa, quæ tu quoque audisti. At ego, si quidem cum vno quolibet singulatim conferatur, ita præstantiorem cum esse, viribusq; superiorem, haudquaquam negauerim: rerum vnum tam multis pariter in tantum antecellere, vt cum ne pondere quidem vincere queamus, etiamsi terram ac mare nobis adiunxerimus, id neutiquam crediderim. MER. Bona verba, Mars. Neque enim sat iutum est ista loqui, ne quid forte mali nobis hæc

ΑΡΕΩΣ ΚΑΙ Ἑρμοῦ. | MARTIS ET Mercurij.

Erasmo Roterodamo interprete.

MARS.

Ἤκουσας, ὦ Ἑρμῆ, οἷα κἀπήλησεν ἡμῖν ὁ Ζεύς, ὡς ὑπεροπτικὰ, καὶ ἀπίθανα; ἢν ἐθελήσω, φησίν, ἐγὼ μὲν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ σειρὰν καθήσω, ὑμεῖς δὲ ἀποκρεμασθέντες, κατασπᾶν βιάσεσθέ με, μάτην πονήσετε· οὐ γὰρ δὴ καθελκύσετε. εἰ δὲ ἐγὼ θελήσαιμι ἀνελκύσαι, οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τὴν γῆν ἅμα, καὶ τὴν θάλασσαν συναρτήσας μετεωριῶ. καὶ τἆλλα, ὅσα καὶ σὺ ἀκήκοας. ἐγὼ δὲ ὅτι μὲν καθ' ἕνα πάντων ἀμείνων, καὶ ἰσχυρότερος ἐστιν, οὐκ ἂν ἀρνηθείην. ὁμοῦ δὲ τῶν τοσούτων ὑπερφέρειν, ὡς μὴ καταβαρήσειν αὐτὸν, ἢν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν προσλάβωμεν, οὐκ ἂν πεισθείην. Ερ. Εὐφήμει, ὦ Ἄρες· οὐ γὰρ ἀσφαλὲς λέγειν τὰ τοιαῦτα, μὴ καί τι κακὸν ἀπολαύσωμεν τῆς φλυαρίας. [Ἄρ. Οἴει γ]άρ με πρὸς πάντας ἂν ταῦτα εἰπεῖν, οὐχὶ δὲ πρὸς μόνον σὲ, ὃν ἐχεμυθήσειν ἠπιστάμην; ὃ γοῦν μάλιστα γελοῖον ἔδοξέ μοι, ἀκούοντι μεταξὺ τῆς ἀπειλῆς, οὐκ ἂν δυναίμην σιωπῆσαι πρὸς σέ. μέμνημαι γὰρ οὐ πρὸ πολλοῦ, ὁπότε ὁ Ποσειδῶν, καὶ ἡ Ἥρα, καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἐπαναστάντες ἐπεβούλευον ξυνδῆσαι, αὐτὸν λαβόντες, ὡς παντοῖος ἦν δεδιὼς, καὶ ταῦτα τρεῖς ὄντας. καὶ εἰ μή γε ἡ Θέτις κατελεήσασα ἐκάλεσεν αὐτῷ σύμμαχον Βριάρεων ἑκατόγχειρα ὄντα, κἂν ἐδέδετο αὐτῷ κεραυνῷ καὶ βροντῇ. ταῦτα λογιζομένῳ, ἐπῄει μοι γελᾶν ἐπὶ τῇ καλλιρρημοσύνῃ αὐτοῦ. Ερ. Σιώπα, φημί· οὐ γὰρ ἀσφαλὲς οὔτε σοὶ λέγειν, οὔτ' ἐμοὶ ἀκούειν τὰ τοιαῦτα.

Audistin', Mercuri, cuiusmodi nobis minatus sit Iuppiter quam superbe, quamque absurda? Ego, inquit, si voluero, a [a] coelo catenam demittam: unde suspensi me vi detrahere conabimini, frustra operam sumetis: neque enim me deorsum trahetis. Contra ego si velim attrahere, non modo vos, verum etiam terram ipsam, tum mare pariter suspensum in sublime tollam. Ac haec alia praeterea, quae tu quoque audisti. At ego, si quidem cum quolibet singulatim conferatur, ita praestantiorem et viribus superiorem haud equidem negauerim: verum tum multis pariter in tantum antecellere, ut eum ne pondere quidem vincere queamus, etiamsi terram ac mare nobis adiunxerimus, id neutiquam crediderim. MER. Bona verba, Mars. Neque enim sat tutum est ista loqui, ne quid forte mali haec petulantia conciliet. MARS. An vero credis apud quemlibet haec dicturum me? imo apud te solum id audeo, quem linguae continentis esse sciebam. Sed quod mihi maxime ridiculum videbatur tum quum haec minitantem audirem, haud queam apud te reticere. Etenim memineram, cum nō ita multo ante Neptunus, Iuno ac Pallas, mota aduersus eum seditione, machinarentur comprehensum illum in vincula coniicere, quantopere formidarit, vtque in omnem speciem sese verterit, idque quum tres duntaxat essent dij. Quod ni Thetis [c] misericordia commota, [d] Briareum centimanum illi auxilium accersiuisset, ipso pariter cum fulmine ac tonitru vinctus erat. Haec reputanti, ridere libebat eius magniloquentiam, iactan[tiam]. MERC. Tace, bona verba. neque enim [e] tutum est [tibi] dicere, vel audire mihi.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a CATENAM.] *Iouis Catenæ fit mentio in Tragœdia.*

b Luserítis operam.] *Quod Lucianus dixit μάτην πονεῖτε, Erasmus vertit, operam luseritis. antiqui enim latinitatis auctores sic loquuti sunt, quum frustra aliquid fieri putabant. Plautus in Casina: Si nunc me suspendã, meam operã luserim. In Pseudulo: In pertusum ingerimus dicta dolium, operã ludimus. Terentius in Phorm. In stillã operã luditur, id est, perditur & frustratur.* c Thetis misericordia.] *Cum Pallas, Iuno, Neptunus alíq; ex dijs nonnulli, aduersus Iouem coniurassent, Briareus à Thetide Nerei filia persuasus in eã ascendit, vt Iouem supprimendas ferret: cuius aduentu cũ coniurati territi, à cæpto desiissent, & cum Ioue in gratiam redierũt, teste Homero in 1. Iliad. Hæc etiã hauritur in Ioue tragœdo.* d Briareum.] *centũ manibus armauit fabula. Iouí auxiliatrem, à cæteris dijs per insidias appetito vnde ἑκατόγχειρα Homerus, centimanum Latini, & centumgeminũ ingentia vocant, nominis etymo robustũ & prænalidũ significante: id enim est βριαρός.* e Turũ est.] *Theocritus in Bacchis, in fine, dicit, neminẽ facta deorum vituperare debere. Hoc enim nomen à rei natura est confictum: nam βριαροὶ Græcis vocantur, βαρεῖς, ἀγριοὶ, στερεοὶ κ. φοβεροὶ, lædiosi, molesti, agrestes, solidi duri & terribiles. Hesiod. Briarei & fratrum genealogiam tradit, & memorat Briareum, Cottum & Gygem fratres fuisse, & terræ filios, quorum singulis centum fuerint capita, ac totidem manus. Hi multa bella contra Saturni filios gessernnt. Tandem deiecti ad inferos præcipites dati sunt.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Iouis iactantia irridetur.

Iuppiter ostentans vires, quibus eminet omnes,
Se cunctos iactat vincere posse deos.
Hoc Mar. non credit, certa argumenta aq; profert:
Nemo ergo fortis, qui non etiam metuat.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a CATENAM.] Ioan. Catena fa mentis in Tirpit.

b Luscentis operam.] Quod Lucianus dixit pro eo quo- ...ver. Erasmus vertit, operam lusciosis annos ...ant. Ita res sic loquendi iuni, quam fraudem aliquid fieri persuas... Plautus in Casina: Si nunc me fustibus ...ret, nunc operæ in ...ndo. Pseudo: In perditum ingenium dicta dictum, operæ lusum. Terentius in Phorm. In illis operæ ludunt, ubi ...ortuna ... fruitur. c Thetis misericordia.] Cum Pallas, ... Neptunus alijq; ex dijs nonnulli, adiuvissent Iunonem, ... Etiamsi à Thetide Nerei filia perfugisset in cubile Iovis, ... mo supplex astiterit: cuncta tamen ad commune terror, ... deffixit aut, & cum Ioue in gratiam redierit, testis Homerus Iliad. Hæc enim habentur in Ioue tragœdo. d Briareum. ... tis manibus armatum fabula. Ioui exhibetur, ... insidias appetito vade ego ... Homerus, centimanum ... soni, & centumgeminis ... ingentes vocans, nempe ... & prævalidis significans: ad enim est Βριάρεως, ... Theocritus in Bacchis, in fine, dicit, nemini facta ... perare debere. Hoc enim nomen à vi natura est ... Βριαρεοὶ Græci vocantur, βίη, βίης, ἀγχοῦ, ... diosi, molesti, agrestes, solitas aures & terribiles ... & fratrum genealogiam tradit, & memorat Briareum, ... & Gygem, aiunt fuisse, & terræ filios, quorum ... centum fuerint capita, ac totidem manus. Hi multis ... tra Saturni filios gesserunt. Tandem deniqui ... pitei dati sunt.

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Ioui iactantia irrisetur.

Iuppiter ostentans vires, quibus eminet omnes,
Se cunctos iactat vincere posse deos.
Hoc Mar... non credit, certa argumenta quæ; profec...
Nemo ergo fortis, quin etiam me, vat...

...in.] *Propositio* τῆς ζωὴς ἀπλῆς. Ego, inquit.] ...ἐγκωμιαστικὴ ὑποφορά. Contrà ego.] *ἀντιπόδοσις.* ...] *clausula* ἀντιπεφορὸς κατ' ἀντίφρασιν. Haud equidem.] παροιμιῶδες. Bona verba.] *εὐφημοῦς.* Neque enim] *αἰτιολογία* ἀπὸ τοῦ κινδυνώδους. Putas verò.] ...τοῦ εὐφήμου. Etenim] *Conclusio.* Quòd si Iuno. *A contrario & minori amplificatio.* Hęc reputa... Bona verba.] *εὐφήμους.*

ΙΥΣ ΚΑΙ ΗΛΙΟΥ. *IOVIS ET Solis.*

...acobo Micyllo interprete.

IVPITER.

...ruvixar, ὦ Τι... ...ρῳ λάκιτε; ἀφ... ...ιμε τὰ ἐν τῇ γῇ ... ...ιο ἀνοήτῳ νε... ...ε, ὃς τὰ μὲν λα... ...ος ἡνιόχει, τὰ δὲ ... ἀφῆκε πλανᾶσθαι ἐκτὸς ... ἡνιῶν ἀφεστάσης τὸ ... ἐκθερμῶ, τὰ δὲ ξυνε... ...ξυνέχει, καὶ ἀφὴ... ...ιν νόμῳ, λα... ...ῶ ἰδαυνῷ, ἐκ... ...ρ ἁπαν ἐτάραμ... ...ρ ἐμοῦ ἢ ὁρᾶν ... ...ἀπλῶ ἐκπί... ...ρ, ὦ Ζεῦ, ...

Q Valia feciſti autem, Titanum peſtime? qui, quæ in terris ſunt, perdidiſti omnia, adoleſcentulo fatuo ac ſtulto a commiſſo curru, qui alia quidem exuſſit, nimis prope terrã curſu delatus: alia verò præ frigore corrumpi fecit, longiùs ab ipſis abſtracto igne: & in ſumma, nihil non conturbauit & commiſcuit: ac niſi ego animaduerſis ijs quæ gerebãtur, deturbaſſem ipſum fulmine, nullæ ne reliquiæ quidem hominum ... Talem nobis pulchrum iſtum aurigam atque ... exhibuiſti. SOL: Peccani, Iupiter: ſed

ἀλλὰ μὴ χαλέπαινε· ἀλλ' ἐπάθλιον
ἦν σοι ποιῶ ἐντυγόντι. πόθεν γὰρ
ἂν καὶ ἔλαβε τηλικοῦτον γενέ-
σθαι ἀκόλουθον; Σώς. ἀκήλεις,
ἔφης ἐλαύνων ἀκριβέως τὸ πρᾶ-
γμα, ὡς ἐν βραχύ τι ἐκβαίνῃ
τῆς ὁδοῦ, οἴχεται πάντα;
ἠγνόεις δὲ καὶ τῶν ἵππων τὸν
θυμόν, ὡς δεῖ σωφρονεῖν ἀε-
σθένειαν τὸν χαλινόν; ἐὰ γὰρ
ἐφεῖσί τις, ἀφιοπλοῦσιν
ἀθύρματος, ὥσπερ ἀμέλει καὶ ὑμῖν
ὑμᾶς ἐξέωσαν, ἄρτι μὲν ἐπὶ
τὰ λαιὰ, μικρὸν δὲ ὑπὲρ τὰ δεξιὰ, καὶ ἐς τὸ ἐναν-
τίον αὖ ῥόμου, ἐνίοτε καὶ
ἄνω καὶ κάτω, ὅλως ἔνθα
ἐβούλοντο αὐτοί. ὁ δὲ οὐκ ἀ-
γνῶν ὅ, τι χρήσαιτο αὐτοῖς.
ΗΛ. ταῦτα μὲν πάντα ἐπι-
στάμην, καὶ δι' ὑμᾶς αὖ-
τὸν ἐπαινῶ, καὶ οὐκ ἐπι-
στορ αὐτῷ τὰ ἵππων.

ἐπὰ δὲ

sed ne offensior eo fias, si credidi puero multa supplicanti. Nam unde vel sperare potui, hoc tantum futurum esse malum? LV. Annon noras quàm multa opus habebat diligentia negocium hoc, & vi si quis etiam modicum excidat à via, pereant protinus omnes? Ignorabas autem etiam equorum vehementiam, ut oporteat vi quadam continere frenum? Si quis enim permittat illis, arrepto eo continuò diuersimbeunt: quemadmodum videlicet & istum transuersè abripuerunt, nunc quidem ad lævam, paulò autem pòst ad dexteram, interdum etiam in contrarium eius quem cœperant cursus, & in summa, sursum ac deorsum, quocùmque ipsis libitum fuisset. Ille autem ignarus nesciebat quomodo utendum ipsis esset. SOL. *Equidem omnia hæc sciebam, & propterea resistebam quoque aliquandiu, neque illi aurigationem committere volebam.*

Posse

ἐπὶ δ' ἐκπλαγεῖσαν λαμπρύνῃ, καὶ ἡ μήτηρ Κλυμένη μετ' αὐτοῦ, ἀναβιβασάμενος καὶ ἐπὶ τὸ ἅρμα, ὑπεθέμην, ὅπως μὴ χαλεπαίνοι αὐτὸν, ἢ ὁπόσον δ' ἐς τὸ ἄνω ἀφορᾶτε ὑπερφέρεσθαι, εἶτα ἐς τὸ ἐκτανύειν αὖθις ἀπειράτην, καὶ ὡς ἐγχρατῆ τῶν ἡνιῶν, καὶ μὴ ἐφίεσθαι τοῦ θυμοῦ τῶν ἵππων. ἔλεγον δὲ καὶ ἡλίκος ὁ κίνδυνος, ἐὰν μὴ ὀρθὴν ἐλαύνοι. ὁ δὲ (παῖς γὰρ ἦν) ἐπιβὰς τοῦ ζυγοῦ ἀνῆκε, καὶ ἐπικύψας ἐς βάθος ἀχανὲς, ἐξεπλάγη, ὡς τὸ ἐκὸς, εἰ δὲ ἄρα τοι, ὡς ἤσθετο οὐκ ὄντα ἐν μέσῳ τὸν ἐπιβεβηκότα, καὶ ταραχθέντες τοῦ μαστιγίου, ἐξετράποντο τῆς ὁδοῦ καὶ τὰ λοιπὰ ταῦτα ἐπεποιήκασιν. ὁ δὲ τὰς ἡνίας ἀφεὶς, οἶμαι, δεδιὼς μὴ ἐκπέσῃ, ἀντεῖχε τῆς ἄντυγος. ἀφ' ἑαυτοῦ τε ἴσως ἦν τῶν δεινῶν, ἡμῶν, ὦ Ζεῦ, ἐπιόντων τὸ τελευταῖον.

Z. ἐκα-

Postquam autem impensius obsecrabat lachrymando quoque, & mater [b] *Clymene vnà cum ipso: in currum impositum submonui, quo pacto oporteret insistere viæ ipsum, quantum in sublime agitantem sursum ferri, deinde rursum per declive deorsum vergere, & vti habenas regere, neque impetum permittere equis deberet. Dixi autem etiam quantum periculum foret, si non recta via ageret. At ille* ([c] *puer enim erat*) *conscenso tanto igne, & vastæ adeò profunditati suæ pernè incumbenti, vt consentaneum est, obstupuit. Equi verò vt senserunt non me esse eum qui conscendissem, contempto adolescentulo, è via diuerterunt, & hæc tanta mala perpetrárunt. Ille autem dimissis habenis, metuens, opinor, ne excideret ipse, iugum currus apprehendit ac tenuit. Sed & ille iam pœnas suas de-*

dit: & mihi, [d] *Iupiter, satis supplicij luctus hic est.*

IVP.

Z. ἱκανὸν λέγεις, ὦ Ἰοῦ πάτερ· καὶ σὺ μὲν ἐπιτρέπω σοι· ἐς δὲ τὸ λοιπὸν, ἢν τι ὅμοιον πλημμελήσῃς, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον σαυτοῦ διάδοχον ἀπέμψῃς, αὐτίκα ἴσθι ὅπόσῳ ἧττον σὸν πυρὸς ὁ ἡλέκτρου πυρσὸς λάμπει. ὥστε ἐκεῖνον μὲν οἱ ἀδελφαὶ θάπτουσιν ἐπὶ τῷ Ἠριδανῷ, ἵνα περ ἔπεσεν ἐκβληθεὶς τοῦ ἅρματος, ἄλικτρον ἐπ' αὐτῷ δακρύσασαι, καὶ ἄλλοι γε νῦν ἐπὶ τῷ πάθει σὺν αὐταῖς συμπενθοῦσιν· τὸ δὲ ἅρμα (διάτιτα γὰρ καὶ ὁ ῥυμὸς αὐτοῦ, καὶ ἄτερ τῶν τροχῶν σωτήριον ἦλθεν) ἐλαύνει, διαγαγὼν τοὺς ἵππους· ἐμὲ δὲ μίμνειν δεῖ τῶν ἀπόντων.

IVP. Satis autem, qui tali ausus sis? At nunc quidem venam tibi tribuo: deceterò autem si quid simile deliqueris, aut talem aliquem successorem tibi emiseris, statim senties quanto igne tuo fulmen nostrum plus ignis habeat. Quare illum quidem sorores ipsius sepulchro tradant & iuxta Eridanum, quo loco etiam decidit curru excussus, electrū ipsi illachrymantes: deinde & in populos conuertantur præ dolore. tu verò cōpacto curru (fractus enim temo ipsius est, & altera rotarum comminuta) auriga re, iunctis denuò equis: ac vide, vt memineris horum omnium.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a COMMISSO curru.] *De eo quòd Phaëton currum Solis perperàm ducens, è curru patrio Solis deturbatus à Ioue sit. Fabula omnibus nota, ex Ouid. lib. 2. Metamorph.* b Clymene.] *Clymene Oceani & Thetios filia: quæ, quia forma præstabat, Soli placuit, ex quo peperit Phaëtontem, & sorores eius.* c Puer enim erat.] *Errauit, tapsus est ætatis vocinio, anni & moderationem & prudentiam addidisse. Puerilia veniam merebatur.* d Pœnas suas dedit.] *Ne-*

tisi.

Z. ἱκανὸν λέγεις, ὦ Ἥλιε, καὶ τὰ ἐν μέσῳ τοῦτο μὲν ἐν συγκράμῳ ἀφεῖναι δίκαιον ἐστι. καὶ ἐς τὸ λοιπὸν ὧν τι ὁμοίων πράττοιμεν, ἢ ἄλλο τι δόξομεν σωφρονεῖν διαλογιζόμενοι, ἐπειδὴ καὶ σὺ ἐπιτρέπεις, ἀφίημι καὶ ἐγὼ τὴν ὀργήν. ἢ σὺ μηδὲν ὑπὲρ τοῦ παιδὸς ἀχθέσῃ. ὅτι ἐκεῖνον μὲν ἐκ Διὸς ἀναβαθμοῦ βαλοῦσα ἐγὼ Ἥφαιστον ἐκώλυσα, ἵνα μὴ ἐπιόντα ἐκδέξωμαι, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἐκεῖνος ἐς τὴν Λῆμνον ἐνεχθεὶς τὸν πόδα (λαγὼς γὰρ ἦν ὁ ἅρπαξ) τὸν ἄριστον τῶν ποδῶν ἀπώλεσεν) ἵνα μὴ ἀγανακτῇ τοῖς ἐμοῖς· ἀπὸ μέντοι γε τοῦτου ἀκλινῆ.

[IVP. Satis autem, ... cessisse. Atnunc quae ... nam tibi tribuo: deum ... quem si quid simile de ... ris. aut talem aliquem ... cessorem tibi ... senties quanto ... men nostrum ... brat. Quare illum ... sorores ipsius ... dant & iuxta Eridanum ... loco etiam decidit ... cussus, ele ... manet: deinde ... conuertimus ... verò cõpello ... enim tenui ... ratorum ... pigare, ... ac vide, vt memineris horum omnium.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a COMMISSO curru.] Deo quòd Phaëton ... Solis perperàm ducens, è curru patris Solis ... sus. Fabula omnibus nota, ex Ouid. lib. 2. Metamorph. & ... mene.] Clymene Oceani & Thetidis filia: quæ, ... præfuerat, Solis ... vxor eius. c Puer enim erat.] Errauit, lapsus ... vocinio, anni & moderationem & prudentiam ... Puerilia venium meretur. d Fœnas suas; dedi...

... Phaëtontem ætate iam adulta, cùm patris cur... illo die, multumq; neganti volui... ignaui insitiuam incendio miscuisse, ambustum ... quéque percussum in Eridanum fluuium decidisse. ... postrum.] Suprema & alta sedes vnde calor e... ... Ioui sit attributa, ideo illum vetustas fulgura & ... confinxit. f Sorores ipsius.] Phaëtontia... dicta, qua dum fratrem in Eridanum curru excus... ... flerent, mœroreque contabescerent, conuersæ ... bus, vt Virg. 10. Aen. ait, vt verò Ecloga 6, in alnos ... sententiæ accedens & Græcorum, earum no... Phaëthusa, Lampetiæ. g Iuxta Erida... ... fluuium, qui in Vesulo monte nascens, & in ma... influens, hodie notiore nomine Padus appella...

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

... κατηγορικὸς, ἢ ἀπολογητικός. Deo quòd ... Solis perperàm ducens punitus sit.

... letisti.] κατηγορία καὶ ἀποστροφή. Et in summa.] ... ἐπαινεῖν. Talem nobis.] ἐπιφώνημα. Pec... ... ter.] Concessio per deprecationem. Nam vnde ...] Praxis ignorantiæ. An non noras.] In... ... tiæ. Si quis etiam.] αὔξησις ἀπὸ τῶν ἐναν... ... ἀπόφασις. Ille autem.] Secunda pars. ... omnia sciebam.] ἐξομολόγησις. Postquam ... ἀπὸ τοῦ αἰτίου κατηγόρει. Dixi autem ... spondet ad secundam partem, quòd non ignora... ... monitus fueris. At ille puer.] ἀφήγησις. Sed ... patio. Et mihi Iupiter.] Inficiatio. Errasti ... erat. At nunc quidem.] ἐπιπλῆξις, comminа... Quare illum.] αἰτιολογία. Ac vide.]

... Commonitione conclu...

d.r.

MARI.

MARINI DIALOGI.

ARGVMENTVM IN eosdem.

NEque horum dialogorum diuersa aut alia ratio est, quod ad occasiones & argumenta pertinet, quàm superiorum. Nam & ipsi ex Homericis ac Tragicis fabulis desumpti sunt, & eadem elegantia ac festiuitate nitent: nisi quòd omnes (quod idem tamen & in superioribus propè fit) de rebus amatorijs tractant. Vnde illud quoq; verisimile est, Lucianum ostendere voluisse, quòd quæcunq; sub hac tota mundi machina mouentur & viuunt, inter cæteros affectus præcipuè amori obnoxia sint, ac voluptatem appetant. Illumq. adeò generalem quendam omnium tam deorum quàm hominũ domitorem esse. Quòd autem deos maximè ex amore desipere atque insanire, deinde & voluptatibus deditos esse fingit, ex professione sua facere videtur. Fuit enim, quanquam omnibus philosophorum factionibus ex æquo propè infestus, ad Epicuream tamen magis quàm cæteras inclinatus, qui & voluptatem finem bonorum asserebant, & deorum prouidentiam negabant. Id quod cùm alibi passim, tum in Demonacte, & in Cõcilio deorum animaduertere licet.

ΚΥΚΛΩΠΟΣ ἢ Ποσειδῶν. — *CYCLOPIS ET Neptuni.*

Iacobo Micyllo interprete.

CYCLOPS.

Ὦ Πάτερ, οἷα πέπονθα ὑπὸ τοῦ καταράτου ξένου, ὃς μεθύσας, ἐξυπνήσαντί μοι, λοιμωττόντι ὑπεκρύσας. Πῶς γὰρ οὐ τοιοῦτον ὄντα χρὴ μίσαι, ὦ Πολύφημε; Κύκ. Τίς δὲ οὐ χρὴ μίσαι; Νεπ. Τί ἔπαθες; Κύκ. Πρῶτον μὲν ἐμὸν ὀφθαλμὸν ἐξορύξας.

O Pater, qualia passus sum ab execrabili isto hospite, qui mè inebriatum excæcauit, somno grauatum aggressus. NEP. *Quis verò est qui isthæc facere ausus fuit, Polypheme?* CYCL. *Principiò quidem ipsi oculum*

πωλον, Οὔτιν ἑαυτὸ ἀπικάλη· ἐπὰ ἢ διέφυγεν, καὶ ἔξω λοιπὸν βέλος. Ὀδυσσεὺς ὀνομάζεσθαι ἔφη. Πως οἶδα, ὦ πλοῦτε, τὰ τοιαῦτα σοφὸν, ἐξ ἀνίας δ' ἀνήκεστα ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἔπραξεν, ἐς πάνυ φοβερὸς ἀνδρὶ λῃστῇ. κατέλαβον μὲν οὖν ἄσμενος, ἐς δ' νομὴν ἀναστήσας, ποιμὴν τινας ἐπιβουλεύοντας ἐλαφυροῦν ἑαυτοῖς τοῖς φυλάττουσι τὰ ἑαυτῶν ἐκ τῆς σπηλαίας θύρας τὸ κῶμα (πέτρα ἦν ἐπὶ μεγάλη μεγάλης) καὶ τὸ πῦρ ἀνέκαυσα, καυσάμενος δ' ἐξέλκω δένδρον ἐκ τοῦ ὄρους ἐρράκισα ἀκμῇ· ἐπὶ δὲ αὐτὸς πεφύκειν ἐξ ἀκρωτηρίου τινός. ὅστε ἐπὶ τὸν ἀνθρακιὰν ἐκεῖνον, ἔστι Οὖτις, ἔστι Ὀδυσσεὺς ἐμοὶ. Δίδωσί μοι πιεῖν φάρμακόν τι ἡδύ, καὶ ἐγὼ πίνω· ἐπὶ δὲ ἐνόσουν, ἐπιβαίνω τὸ σπήλαιον ἐπὶ τὸ στόμιον ἐγὼ καὶ τὰ πρόβατα ἐπὶ τὰ ἔξω. ἄφαντα δὲ αὐτὸς ἐδόκει μοι πρὸς ἀφρὸν πιόντι, καὶ τὸ σπήλαιον αὐτὸ ἀνεστρέφετο, καὶ ἐκ

seipsum Neminem vocabat: [a] postquā autem effugit, atq; extra tela, vt dicitur, fuit, Vlyssem nominari se aiebat. NEPT. Noui quem dicis, [b] Ithacensem illum: [c] ex Ilio autem nauigabat. Sed quo pacto hæc peregit, quum alloqui non ita audax atq; animosus sit? CYCL. Deprehendi in antro, è pascuis donum reuersus, multos quosdam, insidiantes videlicet pecuarijs. Posteaquam autem appositi foribus operculum (saxum autem quoddam mihi est perquàm magnum) atq; ignem resuscitaui, accensa arbore quam de monte mecum ferebam, visi sunt abscondere sese parare. Ego verò comprehensis ipsorum quibusdam, vt par erat, deuoraui, vt qui prædones essent. Hic igitur [d] versutissimus ille, siue Nemo, siue Vlysses fuit, dat mihi bibere, infuso quodam veneno, dulci illo quidem, & fragranti, cæterum ad vsidias struendas præsentissimo, & maximè turbulento. nam statim [e] omnia videbantur mihi, posteaquam bibissem, circumagitari, & antrum ipsum inuertebatur,

& pror-

καὶ ὃν ἔτι ὅλως ἐν ἐμαυτῷ ἦ-
μην. τέλος δὲ εἰς ὕπνον ἐμπε-
σόντα λῶ. ὁ δὲ ἀφυπνίσας τὸν μο-
χλὸν, καὶ πυράγρας λαβών, πόσῳ τι
ἐτυφλώσω με ἐμβαθύνοντα, καὶ
ἐπ' ἐκείνῳ τυφλὸς ἀμοί γε, ὦ
Πόσειδον. Πο. ὡς βαθὺν ἐποι-
μήθης, ὦ τέκνον, ὁς δὴ ἐξεθο-
ρύβησε μεταξὺ τυφλόμυττον. ὃς δ'
ἂν Ὀδυσσεὺς πᾶς διέφυγεν; ἢ
ἦρ' ἄν, εἰ μὴ οἶδ' ὅτι, ἐδυνήθη
ἀφελὼν τὸν πέτρον ἀφ' τ
θύρας. Κύ. ἀπ' ἐμοῦ ἀφέλου,
ὡς μᾶλλον αὐτὸ κάθοιμι ἐξι-
όντα, καὶ λαθόμενος πρὸ τῶν θύ-
ρων, ἐθέρων τὰς χεῖρας ἐκπι-
τάσεις, μόνα πρὸς τὰ πρόβατα
ἐς τὸν νομὸν, ἐν[θ]αλμῷ τῷ
λευκῷ, ἀπόρῳ ἐχρῆν πράττειν αὐτ
ὑπὲρ ἐμοῦ. Ποσ. μανθάνω ὑπ'
ἐκείνοις ὅτι γε ἔλαθον ὑπεξελ-
θόν σε, ἀπατήσας ἅπαντας γε. Κύ.
πλὴν σὲ δεῖ ἐπιβουλεύσαι ἐπ'
αὐτόν. Κύ. σωτικάλεσα, ὦ πά-
τερ, καὶ ἔκρυον. ἐπὶ Οὔτιδι τ
ἐπιβουλεύον[τ]α τὸ ὄνομα, ἐπ-
ῃνὼ ἔφην, ὅτι Οὔτις εἰσί, μιλαγ-
χολᾷν οἰηθέντα με, ὥχον-
το ἀπι-

& prorsum apud me amplius ipse non eram: postremo autem somno correptus iacui. Ille verò exacuato f vecte, eodemq; igne succenso, insuper etiam excæcauit me dormientem: & ex eo iam tempore cæcus tibi sum: Neptune. NEP. Vt aliè nimis dormisti, fili, qui non interea exilueris, cùm excæcarerit. Vlysses igitur ille quo pacto effugit? Non enim, sat scio, potuit dimouere saxum à foribus. CYC. At ego amouì ipsum, quò facilius illum comprehenderem inter egrediendum. Ac collocato meipso ad fores, extentis manibus venabar, solis dimissis in pascua ouibus, & arieti negocio dato, quæ nam ipsum agere pro me oporteret. NEP. Intelligo rem. Sub illis latuit te, elámse subducēs. At cæteros certè Cyclopas conueniebat te inuocare cōtra ipsum. CYC. 8 Cōuocauì illos, pater, atq; etiam venerunt: sed postquam me interrogassent insidiatoris nomen, atque ego dicerem, Neminem esse: insanire me arbitrati, relic-

ὃ ἀπιόντες. ἅτω καταθρίξ τό μὲ καταράζ ὦ ὀνόματι. καὶ ὃ μάλιστα λυπεῖ μὲ, ὅτι καὶ ὀναδέξωρ μοὶ τῶν συμφορῶν, δὰ ὁ πατήρ, φησίν, ὁ Ποσειδῶν λαθήσεταί σε Πο. θάρσει, ὦ τέκνον· ἀμυνῶμαί σε καὶ αὐτός, ὡς μαθῇς ὅτι ἐκ τῶν πόνων μοι ὀφθαλμῶν ἰάσομαι ἀσθενοῦντα. τὰ γοῦν τῶν πολλῶν τὸ σόφισμα οὐτός, καὶ ἀφανῶς ἐπ' ἐμοὶ πρόσεισι πλοῦς ἔτι.

cto me iterum discessserunt, Ita imposuit mihi execrabilis ille, nomine. Et quod omnium maximè mihi ægrè fuit, contumeliosè obiecta mihi clade hac: Ne pater quidem Neptunus, inquit, leuabit te hoc malo. NEP. Confide fili. h vlciscar enim ipsum, vt sentiat, etiamsi cæcitatem oculorum mederi non queam, nauigantes certè tamen feramus vel perdere, pœnes me esse. nauigat autem adhuc.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

MArini dei à Græcis θαλάσσιοι, vel σύάλιοι vocantur, quorum turba ingens fuit. & horum princeps Neptunus, & eo antiquiores Nereus & Oceanus: Alij fuêre in hoc numero litorales dij, qui à Græcis αἰγιάλιοι nũcupantur. Scribit Gellius, antiquos vocasse Neptuni filios, immanes & feroces homines, ab omniq; humanitate alienos, tanquam è mari genitos, cui & Seruius in 3. Aen. subscribit: ait enim de Harpyis agens. Neptunum prodigiorum omnium patrem: & perinde etiam factũ, vt quotiensc unq; desunt parentes, redeamus ad generalitatem. Sic & peregrinos, Neptuni filios dicimus, quorum ignoramus parentes. Sed enim & Phurnutus ait, propter maris violentiam, omnes violenti & audacioris animi homines. Neptuni filij vocati sint, vt Cyclopes, sic dicti, quòd vnum tantùm haberent oculum, eumq; orbicularem, media in fronte situm Certè Maro Cyclopes vocat æneos fratres cœlo capita ferentes. de quorum oculo sic scribit 3. Aen. *Argolici clypei & Phœbeæ lampadis instar*, vide nostras Annotationes in Cataplum.

a POSTQVAM autem effugit, atque extra tela fuit.] *i. in tuto citraq; periculum. Hic proverbium frequens est apud Lucian. in Votis, in Baccho, & in dialogo Veneris & Cupidinis.* *b* Ithacensem illum.] *Vlyssem ex Ithaca urbe & patria insula in mari Ionio, ante Epirum frequentibus scopulis aspera.* *c* Ex Ilio.] *In cuius obsidione decennium ferè consumpserat. Haec Asiae urbium civitas fuit florentissima, sub Priamo ob Helenam à Paride raptam à Graecis decennali bello obsessa, ac demum expugnata. A Troë rege Erichthonij filio Troia dicta.* *d* Versutissimus.] *Fingitur ab Homero vir multa praeditus facundia, nec minore experientia, vafer consilio, egregius bello, laborũ patientissimus.* e Omnia videbantur mihi.] *Naturam & imaginẽ hominis vino & scapula grauati exprimit.* *f* Vecte.] *Palo. Virg. 3. Aen.* —— & telo lumen terebramus acuto. *g* Conuocaui.] *Ad Polyphemi clamorem excitii omnes undiq; Cyclopes cõfluunt, periclitanti auxiliaturi.* *h* Vlciscar ipsum.] *Vlyssem, qui tibi oculum extudit, vt scias, me vitae necisq; potestatem habere.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Ὀδυσσεὺς, διαγηλικὸς, καὶ παροιμιῶδης: quomodo Vlysses Polyphemum ex academia.

Commemorat Cyclops se oculo vt spoliarit Vlysses,
Is mario potxit dum cyathos ille mero.
Non potuit durare diu Polyphemetyrannis,
Cogeris en pœnas soluere promeritas.

Ὁ PATER.] *ἡ αὐτόσις narrationis αὐτοκλῶ continens.* Quis verò.] *ἐρώτησις αὐτὸ τῦ αὐτοσωπ.* Principio quidem seipsum.] *ἀφήγησις αὐτὸ.* Nouì, quem dicis.] *μετάβασις ad πρόσωπ. id est, modum.* Deprehendi in antro.] *ἀφήγησις. rei periodo vt gestae, eiusq; modi occasio.* Postea quam.] *Facta antecedentia Cyclopis.* Ipsorum quibusdam.] *socioru Vlyssis. Odyss. 9. Aeneid. 3.* Nam statim omnia.] *Ab effectis viui.* Postremò autem.] *τὰ μέσα.* Insuper etiam.] *τὸ συνεχές.* Et ex eo tempore.] *τὰ μεθεξῦ χρόνου.* At cæteros acerbè.] *τὰ ἐπόμενα.* Ita impositi.] *ἐπιφώνημα ἀγωνιστικὸν.* Obiecta mihi clade hac.] *Insultatio Vlyssis.* Confide fili.] *παραμυθία καὶ ἀπειλή.*

ΑΛΦΕΙΟΥ ΚΑΙ Ποσειδῶνος.

ALPHEI ET Neptuni.

Iacobo Micyllo interprete.

NEPTVNVS.

Τί τοῦτο, ὦ Ἀλφεέ, μόνος τῶν ἁλμυρῶν ἐς τὸ πέλαγος, ὃν ἀναμίγνυσαι τῇ ἁλμῃ, ἡδὺ ὂν ποτὸν ἀνίης ἄπαντος, οὔτε ἀναπάσης σαυτὸν ἁλμυρᾶς, ἀλλὰ διὰ τῆς θαλαττίης ξυῤῥεῖς ὑγρότητος, καὶ γλυκὺ φυλάττων τὸ ῥεῦμα, ἀμίγλυκες ἔτι καὶ διαῤῥέον ἀνεπίμικτον, ἐν οἷς δὲ πόροις βαθέσι καὶ ἀφανέσι, διαδὰς εἰς πάροιθε ἱρωμένοιο, καὶ ἐοικὼς πάνακλυστὸν πῦρ, καὶ αὖθις ἀναφαίνῃ σαυτόν; Αλ. ἱρωμενικόν τι τὸ πρᾶγμα δῆτα, ὦ Ποσείδον, ὥστε μὴ ἔλεγχε ἐράσθης ἤδη καὶ σὺ τῶν ποταμίων. Πο. γυναικός, ὦ Ἀλφεέ, ἢ νύμφης ἐρᾷς, ἢ καὶ τῶν Νηρηίδων τινὸς μιᾶς; Αλ. ὄχ, ἀλλὰ κυνός. ὦ Ποσείδον. Πο. ἆρα τὸ δι' ἄντρου ῥεῖν; Αλ. νυσιωτίτις δή σικελικὴ, Ἀρέθουσαν αὐτὴν καλοῦσιν. Πο. οἶδα, ἐκ θαμοφόρου, ὦ Ἀλφεέ, τὴν Ἀρέθουσαν

QVid hoc, Alphee, quod tu solus aliorũ in mare delapsus, neque cũ salsugine misceris, pmde vt solent cætera flumina omnia: neq; cohibes teipsum aquis diffusis, sed per mare veluti concretus, ac dulci custodito fluore, incorruptus etiam & purus cursu laberis? nescio quo locorũ in profundum teipsũ, quemadmodũ gauiæ atq; ardeæ faciunt, submerso. ac videris rursum emergere quoq; alibi, & teipsum iterũ spectandũ exhibere. AL. Amatoria quædã res hæc est, Neptune: quamobrẽ ne mihi vitio vertas. Amasti autẽ & ipse sæpenumero. NEP. Mulierẽne, Alphee, an nymphã amas, an etiã Nereidum ipsarum vnam aliquã? AL. Non, verum fontem, Neptune quendã. NEP. Vbi igitur terrarũ ille manet? AL. Insularis est, in Sicilia, Arethusam ipsum vocant. NEP. Scio: non deformem sanè, Alphee, Arethusam

Ἐν. ἀλλὰ διαλύεις τί δῆτα, ὦ ἑταῖρε Ἀλφειέ, καὶ ἐᾷς ἀναβλύσαι, καὶ ἐπιπρίπτεις τῶν ψηφίδων, ὅπως ἂν καὶ φανόμενον ἀργυροῦν ᾖ. Αλ. ὡς ἀληθῶς οἶδα τὸν πλοῦν, ὦ Πόσειδον, παρ' ἐκείνης ἴσως ἀπέρχομαι. Ποσ. ἀπ' ἄπιθι μή, καὶ σὺ τυχὸν ἐν ὀλίγῳ ἔρως τι ἐκείνου δίψιος ἀπεῖ, πῶς τὸν Ἀρέθουσαν ἄδῃς, οὐδὲ μὴ Ἀρκὰς ὦμι; καὶ ἐν Συρακούσαις εἶμι. Αλ. ἐπεγόμενόν με κατέχεις, ὦ Πόσειδον, πρίν γε ἐρωτῆσαι. Ποσ. οὐ λίαν. χάρα πρὸ τοῦ ἀγανακτῆσαι, καὶ ἀναδὺς ἀφ' θαλάττης, ξυμπαίσας μίγνυσο τῇ πηγῇ, καὶ ἐν ὕδωρ γίνεσθε.

thusam amas: sed & liquidus fons ille est, & perpurum scaturiendo ebullit: atq; ipse aquæ etiam calculi gratiam addunt, supra quos tota ea velut argentea apparet. AL. *Vt verè nostri fontem hunc, Neptune: ad illum igitur abeo nunc.* NEP. *Sed abi quidem, & feliciter vtere amore. Illud autem mihi dic, vbi tu Arethusam cõspicatus es, f Arcas ipse cùm sis, fons autem ille in Syracusis manet?* AL. *Properantem me moraris, Neptune, curiosè nimis interrogando.* NEP. *Probè dicis. Abi igitur ad amatum, ac emergens iterum è mari, eodem alueo cum fonte illo miscearis, & in vnam aquam redigamini.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

Hic sequutus est poëtarũ fabulas, qui Arethusam venatricem Dianę comitem fuisse tradunt, ab Alpheo adamatam: cui quum ille vim adhibere pararet, eaque effugere non posset, Dianæ miseratione in fontem sui nominis esse conuersam, occultissimeq; meatibus & per subterraneos cuniculos, ne amatoris vndis pollueretur, in Siciliam vsq; fugisse, tandemq; in ea parte Syracusanæ vrbis, quæ Ortygia dicitur, magna aquarum vi erupisse, Alpheumque amatæ Nymphæ desiderio eodem esse insequutum. Virg. 3. Aeneid.

Alpheum

—Alpheum fama est huc Elidis amnem
Occultas egisse vias subter mare, qui nunc
Ore Arethusa tuo Siculis confunditur undis.

Verum hæc fabulosa esse constat, quum Alphei aquæ nusquam absorbeantur, vt docet Strabo lib. 6. eiusque ostium manifestè videatur inter Ichthyn promontoriũ & Haliartum oppidum. Cæterum fabulam Alphei & Arethusæ refert Ouidius lib. Metamorph. 5. & Lucanus eius meminit in 3:

—popu'isque per æquora mittens
Sicanijs Alpheus aquas —.

Silius Ital. lib. 13:

Hic Arethusa suum piscoso fonte receptat
Alpheon, sacræ portantem signa coronæ.

Sed longè venustissimè Papinius, in epthal. Stell: & Vol.

—timidè sic transfuga Pisa,
Amnis in exteros longè flammatus amores,
Flumine demerso trahit intemerata canali,
Donec Sicanios tandem perlatus anhelo
Ore bibat fontes. Mirantur dulcia Naïs
Oscula, nec credit pelago venisse maritum.

a QVID hoc Alphee.] *Alpheus fluuius in Elide Peloponnesi regione, per quam funditur, quem Pausanias lib. 5. tradit occultis meatibus subter mare labi, & in Arethusam Siciliæ fontem definere. Suidas multò luculentius eiusdem fluminis naturam, cursum & οἰκήσεις describit.* b QUEMADMODUM Gauiæ.] *λάρου. Larum Gaza vertit Gauiam, cuius mentionem facit Plinius inter maritimas & aquaticas Halcyonem & mergum lib. 10. cap. 32. Idem cap. 74. eiusdem libri, aquaticæ, anates & gauiæ. λάρου Latinè quidem commodè reddi non posse dicit in Lario hiante, Erasmus.* c ARDEÆ.] *ἐρωδιοὶ, Aues, quarum tria genera ponuntur ab Aristot. Hæc auis vrinatur sicut & λάρος.* d AMASTI & ipse.] *Neptuni amores habentur apud eundem Lucianum in Philopatre & alibi.* e SICILIA.] *Italiæ insula à plerisque Trinacria & Triquetra, quod Triquetræ figuræ triangularis faciem obtineat, nuncupata est, tribus promontorijs in diuersa procurrentibus,*

ren. bius, ſuam claudens amplitudinem, Lilybeo Aphricam, Pachinno Græciã atq; Peloro Carthaginem ſpectantibus. De qua re Plin. lib. 2. cap. 8. Sub Pachinno Siciliæ promontorio ſunt Syracuſiæ vrbs Græcorum maxima & fons Arethuſæ à quo Syracuſiæ Arethuſides apud Poëtas plerumq; dicuntur. Ouid. lib. 4. Faſt.

Vtq; Syracuſas Arethuſides abſtulit armis
Claudius—.

f Arcas.] *ab Arcadia. Gentile.* *g* Syracuſis manet.] *Syracuſæ ciuitas Siciliæ ampliſſima, ſub Pachinno monte ſita, vbi fons Arethuſæ ab Alpheo Elidis fluuio per ſubterraneos cuniculos means, magna aquarum vberitate erumpit.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Ἐρατομαλικὸς καὶ διγαμικός. *Quòd Alpheus amnis dulcem in mari aquam retineat.*

Alpheus nulla inficitur ſalſugine Ponti,
Naturam retinet ſemper vbiq; ſuam.
Neptuno quoſdam ſimul hiſce fatetur amores,
Arcas init thalamum ſæpe Syracuſiæ.

Qvid hoc.] *Propoſitio θαυμασιὰ καὶ ἀφήγητα μαγερο-τέχνων, καὶ ἐλεγκλικὰ.* Amatoria quædam.] *ἀπόφασις.* Mulierémne.] *ἐρώτησις ἀπὸ τοῦ ἐρωτικοῦ τύπου.* Inſulanis eſt.] *διήγησις, interſatio de loco.* Non deformem.] *ἀπόφασις.* Vt vetè noſti.] *ἐπίφασις.* Liquidus fons.] *Laus fontis.* Ad illum igitur.] *Diſceſſus quaſi colloquentium* Properantem me.] *Reprehenſio morantis.*

MENE-

ver. bus, suam clauum ampliandi. Libro Aphricam, & clauno Græciâ atq; Pelore Carthaginem spectantibus. Depre Plin. lib. 2. cap. 8. Sub Pachyno Sicilia promontorium ju Syracusæ vrbi Græcorum maxima & finis Arethusæ ap. Syracusæ Arethusides apud Poëtas plerunq; dicuntur. Ita lib. 4. Fast.

Vtiq. Syracusas Arethusides abstulit armis
Claudius—.

[f] Arcas.] ab Arcadia. Gentile. & Syracusis mox. Syracusæ ciuitas Siciliæ amplissima, sub Pachyno sita. vbi fons Arethusa ab Alpheo Elidis fluuio per submarinos cuniculos means, magna aquarum vberitate exsurgit.

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Ἐφαπτομένης κ. ἀνηλικός. Quòd Alpheus non habeat in mari aquam retinentem.

Alpheus nulla in fcitur fa'fuginе Ponti,

Naturam retinet semper vbiq; suam.

Neptuno quoddam simul hisce fatetur amores,

Arcas init thalamum tæpe Syracusiæ.

QVID hoc.] Propositio ἄτοπος καὶ ἀδύνατος καὶ ψευδὴς πάντως. Amatoria quædam.] λόγους ἐρωτικούς. Ineptiæ delicatæ.] ἐφύβρεις καὶ τρυφερὰ τοιαῦτα. Inepta dicémne.] ἐφύβρεις καὶ τρυφερὰ τοιαῦτα. Inepta & delicata. ἀνάρμοστος, interstitio de loco. Non cóformem.] ἀνάρμοστος. Vt verè nosti.] ὡς ἀληθῶς γνώσῃ. Liquidò scies.] Ita ἀληθῶς. Ad illum igitur.] Discessum quæsi colloquium ab illo. μετάστασις. Propertantem me.] Repetentem. μετάστασις. Mouentem.

ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΚΑΙ Πρωτέως. *MENELAI ET Proteï.*

Eodem Interprete.

MENELAVS.

Ἀλλὰ θέλοις μέν σε γένεσθαι, ὦ Πρωτεῦ, ἐκ ἀπίστου, ἀτελεύτητον μέντοι γε, καὶ ἀξύμφορον τοῖς φορηθεῖσιν. ἢ λέγεται ὁπότε ἀπὸ μάχης ἔμοιγε ἐλθὼν ἔξαπίνης. ἀλλ' οὐ γὰρ ἐνδέχεται ἀδύνατον ἐμὲ πεποιθέναι οἰκοῦντα τὸ πολὺ ἐν θαλάσσῃ, καὶ ἀπιστῶ. Πρωτ. μὴ θαυμάσῃς, ὦ Μενέλαε, γίγνεσθαι μὲ ἐγώ. Μεν. ἔδοξε καὶ αὐτός. ἀκούσει δοκεῖ (ἀρέσκει γάρ τί σοι) ἐπιτάττειν τινὰ πρᾶγμα καὶ τὰς ὀφρῦς ἐπαίρειν ὑπερόπτας. ὁρῶ γὰρ ἐμαυτὸν ἐν τοιούτοις γιγνόμενον. Πρω. καὶ τίς ἂν ἀπιστήσειεν; ἐκ ἀπὸ τοιούτων ἐμοὶ λόγων, ἃ ἔφη μαντικῶς καὶ τὸ πρᾶγμα φανεῖσθαι δοκεῖ, φαντασίαν

AT in aquam cõuerti te Proteu, incredibile adeò non est, marinus vtiq; cùm sis: etiam arborem fieri, tolerabile: præterea & in leonem aliquando muteris licet, tamen neq; hoc supra fidem est. Quòd si autem & ignem fieri te possibile est, cùm in mari habites, hoc omnino miror, neq; adducor vt credam. PRO. Ne mireris Menelaë: fieri enim soleo MEN. Vide equidem ipse: veruntamẽ videris mihi (dicetur enim hic apud te) [a] præstigias quasdam adhibere rei, atque intuentium oculos decipere: quã interim ipse nihil tale fias. PRO. Et quæ'nam adeò deceptio in rebus sic manifestis fierĩ queat? Annón [b] apertis oculis vidisti, in quàm multa ipse me transformauerim? Quòd si verò non credis, & res hæc tibi falsa videtur, nempe appa-

ταστις πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἰσαμενὴ, ἱπτάλαμπυρ γένεσθαι, πρόσφιλές μοι, ὦ γενναῖε Ζάλευκε, τὸ χάρα. ἔσῃ γὰρ ἃ ὁρῶμαι μόνον, ἢ καὶ τὸ καίριν ὅτι μοι πρόσεστιν. Μεν. ἐκ ἀσφαλὲς ἂ πεῖρα, ὦ Πρωτεῦ. Προ. σὺ δὲ μοι Μενέλαε δοκεῖς ἤδη πολύποδα ἑωρακέναι πώποτε, ἢ δοκεῖ παλαιὰ οἰκεῖος οὕτως, ἀλλ' ἀγνοεῖν. Μεν. ἀλλὰ τὸν μὲν πολύποδα εἶδον· ἃ παθεῖν δὲ, ἢ δίκαιος ἂν μαθοίμι παρὰ σοῦ. Προ. ἐμοὶ μὲν ἂν πέτρα προσπεσοῦσα ἁρμόσῃ τὰς λοπάδας, καὶ πρόσφυς ἔχηται κατὰ τὰς πλευρὰς, ἐκείνῃ ὅμοιον ἀπεργάσεται ἑαυτῇ, καὶ μεταβαλοῦσα τῷ χρόᾳ, μιμήσεται τὸν πέτραν, ὡς ἂν λάθῃ τὰς ἁλιέας, μὴ δεικνύουσα, μηδὲ φανερὸς ὦν δεκτέος, ἀλλ' ἐοικὼς ᾧ λίθῳ. Μεν. φασὶ ταῦτα, τὸ δὲ σὸν πρᾶγμα παραδοξότερον, ὦ Πρωτεῦ. Προ. ἐκ οἶδα, ὦ Μενέλαε, εἰ μὲν ἄλλῳ τινὶ ἔλεγες, ἴσως ἂν ἀπιστήσας, οἷς σαυτοῦ ὀφθαλμοῖς ἀπιστῶν.

rentia quædam inanis ante oculos obuersans, posteaquã ignis factus fuero, applica mihi heus generose tu manum: nimirum senties, vidéarne tantum ignis, an & vrendi vim habeam. MEN. Periculosum est experimentum hoc, Proteu. PROT. At tu Menelae, videris mihi neque polypum vidisse vnquam, neq; etiam quid piscí huie accidere soleat scire. MEN. [c] Verùm polypum ipsum quidem vidi: quæ verò accidant illi, libenter ex te cognouerim. PRO. Cuicunq; saxo accedens [d] acetabula sua applicuerit, atq; affixus mhæserit [e] cirramẽtis, illi se ipsum similem efficit, [f] mutatq; colorem, imitando saxum: quo videlicet lateat piscatores, nihil ab illo varians, neque ob hoc manifestè apparens, sed omnino saxum referens. MENE. Ferunt hæc: sed tuũ hoc multò magis omnẽ opinionem excedit, Proteu. PROT. Nescio Menelae, cui tamen alteri facilè credas, qui tuis ipsius oculis non credas.

MEN.

Μεν. Ἰδὼν ἔδοξ', ἀπὸ τοῦ πρά-γματος πρᾶγμα, τὸν αὐτὸν πῦρ καὶ ὕδωρ γί-γνεσθαι.

MEN. *Videns equidem vidi: sed tamen res ipsa monstro similis est, eundem videlicet ignem atq; aquam fieri.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

PRoteus deus marinus, Oceani & Thetyos filius, Iliaci belli tempore quum Aegyptus rege careret, in regem assumptus est, quē Aegyptij Cetea appellabant. Hunc artium peritum fuisse tradunt, Homerus Odyss. 4. & Virgilius item quarto Georgicorum, & in varias se formas vertere solitum: vt nunc animal, quandoq; arbor, aut ignis, aut aqua, aut quid aliud videretur. Quod figmentum Diodorus libro 2. sequutus Herodotum, ad Aegyptiorum regum morem refert, quibus familiare fuit, leonis aut tauri, vel draconis priorem partem in capite gestare, necnon arborem, quin ignem quoque, principatus insignia. Idem Lucianus in commentario De saltationibus, Protea illum in varias se demutantem rerum facies, non ferè alium intelligit, quàm saltatorem eximium, ad effingendum quicquid omnino collibuisset, veluti Empusa, docilem. Heraclitus Ponticus diuersam his colligit allegoriam. A' Proteo natum est adagium hoc, Πρωτέως παιγνιώτερος, id est, Proteo mutabilior: quod in vafrum & versipellem competit. Plato in Ione: ἀλλ' ἀτεχνῶς ὥσπερ ὁ Πρωτεὺς παντοδαπὸς γίγνου, id est, Sed prorsus Protei in morem, in omnem speciem verteris sursum ac deorsum teipsum distorquens.

a PRAESTIGIAS adhibere.] *Incantationes, delusiones, cuiusmodi sunt quæ Gallia magiæ specie fiunt, & alia apparent, quàm reuera sint.* *b* Apertis oculis.] *Intensis & fixis.* *c* Verùm polypum.] *De polypi vario ingenio memiñit Plinius libro 9. cap. 29. Præterea Plutarchus in libello περὶ πολυφιλίας, ex Theognide:*

πυλάποδος νόον ἴσχε πολυπλόκου, ὃς ποτὶ πέτρῃ
τῇ αὐτοσμιλίζει, τοῖο ἰδὲ ἰφθίμη. *Id est,*
Mentem habeas vafri polypi, qui protinus illa
Se quibus admòrit, saxa colore refert.

Idem Lucianus in eo qui Περὶ ἀρχίτου *inscribitur, ex Pindaro opinor:* πανὸς ἥρως πετραίᾳ νόον ἴσχων. *id est, marinæ beluæ mentem habens. d* Acetabula.] *Acetabula sunt veluti quidem calculi in ijs piscibus quæ mollia appellantur, vt in Polypo: de quibus Plin. lib. 9. cap. 30. e* Cirramentis.] *Capillamentis. f* Mutatque colorem.] *Colorem mutat maximè in metu. Nam persequentibus piscatoribus, petris affigit sese, & cuicunque petræ adhæserit, eius colorem corpore imitatur, videlicet ne queat comprehendi.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Μυθικὸς quòd Proteus cùm in varias formas, tum in ignem, &c. conuertatur.

Proteus se in varias gaudet conuertere formas,
In pelagi qui se continet vsq; specu.
Fit lignum, fit aqua, & fulua ceruice leæna,
Flammæ etiam formam suscipere est solitus.

AT in aquam conuerti.] ὁμολογία. Quòd si autem.] ἀφαίρεσις. Ne mireris.] *Asseueratio.* Vide & ipse.] *Obiectio.* Et quænam.] *Refutatio.* Apertis oculis.] *Testimonio Menelai.* Quòd si verò non.] ἄλλη πίστις καθ' ἑαυτήν. Nimirum senties.] ἐπίφορος. At tu Menelaë.] *Ab exemplo simili.* Verùm polypum.] ἀξίωσις. Cuicunque saxo.] ἀφομοίωσις. Illi seipsum similem efficit.] *De polypo ipso, eiusq; in varias res transformatione.* Erunt hæc.] *Concessio.* Sed tuum hoc.] *Correctio.* Nescio Menelaë.] *Conclusio.*

HELIOS NEPTVNI

Eodem Interprete.

NEPTVNVS.

LAando, [illegible]
Delphen[illegible]
amantis [illegible]
Nam [illegible]
Isthmia forsitan, [illegible]
Scirenti scopulis, [illegible]
mare præcipitata [illegible]
nunc in cithara [illegible]
thymeni sit ipse [illegible]
cithara receptor [illegible]
ri cantatis, ne [illegible]
digne à nostri [illegible]
DEL. Ne mireris [illegible]
sphomuh. bene [illegible]
& ipsi ex homin[illegible]
sti sumus. Ne[illegible]
ob id reprehend[illegible]
cor nandi [illegible]
tis ferramus, [illegible]
pisces solum [illegible]
pere: quemadmo[illegible]
tum pos sitis [illegible]
quo pacto ca[illegible]
accidit, sese h[illegible]
e Periandri [illegible]
ebatur hom[illegible]
Ille ait dieri[illegible]

ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ καὶ Δελφίνων.

NEPTVNI ET Delphinum.

Eodem Interprete.

NEPTVNVS.

Ἔρρει, ὦ Δελφῖνες, ὅτι ἀεὶ φιλάνθρωποί ἐστε, καὶ σάλου μὲν τὸ τῆς ἰνδῆς ναυάγιον ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν ἐκομίσατε, ἐκ δὲ ξύμπλοι ἀπὸ τῶν Σκιρωνίδων πετρῶν μετὰ τῆς μητρὸς ἁμιπτόμ. καὶ νῦν σὺ τὴν θαρφδὸν τόνδε, τὸν ἐκ Μυθύμνης ἀναλαβὼν, ἐξενίξω τε Τάναρον αὐτῇ σκευῇ καὶ διαθάρξ, οὐκ ἀπολεῖς ἀκακῶς ὑπὸ τῶν ἑαυτῶν ἀκροώμενος. Δελ. μὰ θαυμάσῃς, ὦ Πόσειδον, εἰ τοῖς ἀνθρώποις ὑπ' οἴκτου μᾶλλον, ἐξ ἀνθρώπων γε καὶ αὐτοὶ ἐγενόμενοι. Πε. καὶμὲν οὖν ἐγὼ Διονύσῳ, ὅτι ὑμᾶς καταναυμαχήσας μετέβαλε, μόνον, ὥσπερ τοὺς ἄλλους ἀπηγξατο. ὅπως γοῦν τὰ κατὰ τὸν Ἀρίονα τοῦτον ἐχέτω, ὦ Δελφίνες Δελ. ὁ Περίανδρός γ', οἶμαι, ἔχαιρεν αὐτῷ, καὶ πολλάκις μετεπέμπετο αὐτὸν ἐπὶ τὴν τέχνην. ὁ δὲ πλεύσας παρὰ τὸ τυραννεῖον ἐπεδείκνυτο τὴν τέχνην.

LAudo, [a] recte facitis Delphines, quod semper amantes hominũ estis. Nam & olim [b] Inus filium in Isthmũ portastis, [c] exceptũ à Scironys scopulis, vnde cum matre præcipitatus fuerat: et nunc tu citharœdo isto Methymnensi cũ ipso ornatu & cithara recepto, in [d] Tœnarũ enatastii, neq; passus es indignè à nautis perire illum. DEL. Ne mireris, Neptune, si hominib. benefacimus: nã & ipsi ex hominib. pisces facti sumus. NEP. Atq; equidẽ ob id reprehendo Bacchũ, q vos nauali prælio superatos ita trãsformauit, cũ deberet captiuos solũ in deditionẽ accipere: quemadmodũ & cæteros in potestatẽ redegit. Sed quo pacto cũ Arione hoc qđ accidit, sese habeat? DEL. [e] Periander iste, puto, delectabatur homine, ac sæpe illũ ad se accersebat artis gratia. Ille aũt dies iã factus à tyranno, cons

νῆ, ἐπιθύμησε πλώσας οἴκαδε, εἰς τὴν Μάτυμναν, ἐπιδεῖξαι τὴν πάτραν. καὶ ἐπιβὰς πορθμείου τινὸς λακόρχων ἀνθρώπων, ὡς ἔλαξε πολὺ ἄχυρον καὶ ἄργυρον, ἐπὶ λαμπρὰ μίσθωμα τὸ Αἰγαῖον ἐγκύκλιον, ἐπιβαλόντες αὐτῷ οἱ ναῦται. ἤδη (ἀκροάμενος γὰρ ἄπαντα, παρῄνουν ὡς σκάφη) ἐπὶ ταῦτα ὑμῖν δόκιμα, ἔφη, ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἀναβάντα μοι, καὶ ἅσαντα θρηνῴδημά τινα ἐπ' ἐμαυτῷ, ἐκόντα ἆσαι ῥᾴων ἐμαυτόν. ἐπῄνησαν οἱ ναῦται, καὶ ἀνέβαν τὴν σκηνὴν, καὶ ἦσε κάνυ λιγυρῶς, καὶ ἔπεσεν ἐς τὴν θάλατταν, ὡς αὐτὸς πάντως ἀρθρούμενος. ἐγὼ δὲ ὑπολαβὼν, καὶ ἀναθέμενος αὐτὸ, ἐξῳκήσαμεν ἔχων ἐς Ταίναρον. Πολλαπλασιῶ τῆς φιλοσοφίας: ἄξιον γὰρ μισθὸν ἀπέδωκας αὐτῷ τῆς ἀκροάσεως.

no, concupiuit, nauigando in patriam, Methymnam vis delicet, spectandas ibi diuitias suas exhibere. Ac conscensa ad trajiciendum naui hominum quorundã sceleratorum, posteaquam cognitum est multum auri secum ferre, vbi ad mediũ fermè Aegaeũ peruentum fuit, insidiari illi nautæ cœperunt. Ille verò (nam auscultabam omnia, iuxta nauigium natando) Quoniam hoc vobis ita visum est, inquit, at me saltem assumpto ornatu, & decantato prius mihi ipsi funebri aliquo carmine, volentem sinite præcipitare meipsum. Concesserunt nautæ. Tum ille assumpsit ornatum, & cecinit admodum lene ac blandum quiddam, atq; ita in mare præcipitauit sese, tanquam statim omnino moriturus. Ego verò excepto atque impositio illo, enataui vnà cum ipso in Tænarum. NEP. Laudo & studium erga Musicam tuum: dignam enim mercedem retulisti ipsi pro eo quod auscultâras.

GILBERTI COGNATI

ANNOTATIONES.

ANNOTATIONES.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a RECTE facitis Delph.] δέλφις, δέλφις & Delphinus dicitur piscis & maris belua. Delphines ingenti amore homines, præcipuè pueros prosequi solent, & dorso acceptos vltrò citroque per mare incolumes vectare ac reducere: qui si quo casu postea interirent, vocem edunt humanis gemitibus similem, & ipsi tandem mœrore confecti moriuntur. Refert aliquot exempla noster Lucianus in nauigio seu votis, & Plin. lib. 9. cap. 8. musicis harmonijs mirificè demulcentur, vt Plutarch. scribit in lib. septem sapientum. b Inus filium.] Melicertam. Inus fabulam lege Ouid. libr. 3. Metam. Hom. Od. 1. c Exceptum à Scironijs scop.] Qui in Attica sunt posti Crommionem ad eam viam quæ ab Isthmo Megara ducit, & à Scironis insignis latronis nomine dicti sunt, qui ea loca insidens in viatores præterentes sæuiebat. d Tenarum.] Laconiæ promontorium, oppidum eiusdem nominis habens, vbi habitum donarium diuitissimè in Arionis testimonium: ex ære Delphinus cum insidente Arione dextra victoriam prætendente, læua lyram sustinente. e Periander.] Corinthiorum tyrannus. f Methymnam.] Lesbi ciuitatem. g Studium erga Musicam.] Mulcentur Delphines & sono & cantu.

IOANNIS SAMBVCI
ANNOTATIONES.

Δελφινὰς: Delphinos amatores esse hominum, & ab aliquo istorum Arionem eiectum à prædonibus in mare transiectum esse.

Mira est Delphinum verè natura, quòd omnes
Sic redamant homines, haudquaquam perire sinunt,
Euadit mortem Cithara submersus Arion:
Musica nam curas pectora mœsta leuat.

LAVDO, rectè facitis.] *Collaudatio à φιλανθρωπία.* Nam & olim.] *Probatio à signis antecedentibus & coniunctis.* Et nunc tu.] Α' προσφωνεῖ πρὸς τινὰ Delphinē, qui exportauit Arionē. Ne miteris Neptune.] *Ἀπόκρισις αἰτιολογικὴ à coniugatis.* Atq; equidē ob id.] *μιμῆσις à similibus.* Quemadmodum & cæteros.] *Ab exemplo.* Sed quo pacto cū Arione.] προσωδίη

ad fabulam de Arione. Periander iſte puto.] *Narratio à perſona regis Corinthi.* Ac conſcenſa.] *τὰ πρᾶγμα.* Nam auſcultabam.] *Gell. libr. 16. cap. 19. ex lib. 1. Herodoti.* Laudo ſtudium.] *Collaudatio à gratitudine.*

MORTVORVM DIALOGI.

ARGVMENTVM in eoſdem.

QVanquam ex eadem occaſione & hi dialogi, quibus inferorum querelæ, iudicia, pœnæ, & id genus alia deſcribuntur, exceptis paucis quibuſdam, quorum argumenta de ſuis temporibus ſumpſiſſe Lucianus videtur, cum ſuperioribus progreſſi ſunt: alium tamen atque diuerſum ab illis finem habent, aliaque monent ac docent. Supra enim amores & affectus deorum tractatur: at hic illud indicatur, atq; etiam oculis penè ſubijcitur, quòd apud Inferos, & eos iudices, quorum ſententiæ poſt hanc vitam ſubijciendi omnes ſumus, nulla perſonarum ratio, nulla potentiæ, diuitiarum, honorum, famæ, aut cuiuſcunq; fortunæ æſtimatio futura eſt: ſed quòd omnes, quod ad conditionem attinet, æquales futuri, & pro eo ac quiq; in hac vita ſe gerit & meretur, ſupplicium aut præmiũ accepturi ſumus. Tametſi illud quoq; non ignorem, Lucianum ex ironia magis pleraq; hęc, quàm quòd ita animo ſenſerit, dixiſſe videri poſſe, vtpote Epicureum, &, vt ab alijs vocatur, ἄθεον, qui neque de dijs, neq; de immortalitate animarum rectè quicquam ſenſerit. Verũ tamen etiam aliàs, cùm de veris moribus philoſophorum ſcribit, vt in Nigrino, Demonacte, & cæteris quibuſdam, eiuſmodi de præſentis vitæ rebus & actionibus præcepit & tradit, quę illum haud dubiè de futura quoq; nonnihil cogitatione ac ſenſu præcepiſſe confirmare poſſint. Vtut autẽ hęc ſe habent, digni tamen dialogi illi ſunt qui legantur, & ob oculos q̃ ſæpiſſimè reuocentur, vel ob hoc ſolũ, vt à cupidita-

cupiditatibus ac rerum externarum desiderio mentem auocemus, & ad illud respiciamus, quod poeta dixit:

Puluis & vmbra sumus:

quodque post hanc vitam neq; opes, neque potentia, neq; vllæ aliæ fortunæ defunctos sequentur aut iuuabunt.

Operæpretium facturũ me spero, si huc adscripsero incerti Autoris Græcũ Epigramma, ab hoc argumento non alienum, cuius versionem ex Ausonio subijciemus.

Ἐλθὼν εἰς ᾅδου, εἶδε Διογένης ὁ κύων,
Διογένης ὁ κύων, πρόσθεν ἰδὼν ἰγάλμ.
Καὶ στήσας ἐ χάρακι τὶ τρισσὸν ἰσχυρὸς ἐκάνυ
τὴν πολιὴν ἐκ πασσάλῳ χρυσοῖ ἀφυσσαμίνε
Εἶπεν, ἰμοὶ κ᾽ σοὶ πάντα τεκ᾽ ὅσα γὰρ ἔχω
πάντα φέρω σὺν ἰμοὶ πρόσθεν. Σὺ δ᾽ οὐδὲν ἔχῃς.

Ausonius:

Effigiem rex Crœse tuam ditissime regum
Vidit apud manes Diogenes Cynicus.
Constitit vt; procul solito maiore cachinno
Concussus, cinxit; quod tibi diuitiæ
Nunc prosunt, regum rex ô ditissime quidam fuit
Sicut ego fuimus, mecum quoque pauperior.
Nam quæcunque habui mecum fero, cùm nihil ipsè
Ex tanto, tecum Crœse feras, opibus.

Diogenes in hisce dialogis, dicteria maximè in eos iacit, qui supra mortalitatem suam efferri cupiuerunt.

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ Πολυδεύκους. — *DIOGENIS ET Pollucis.*

Iacobo Micyllo interprete.

DIOGENES.

Ὦ Πολυδεύκους, ἰυθὺς μοὶ δοκῶ ἰπιδεῖν τάχιστα ἀνιόντα (οὐ γὰρ δὴ που οἶμαι τὸ ἀναβιῶναι αὖθις ἔστιν)

COmmendo tibi, Pollux, quãprimũ ad superos ascẽderis (etiã enim est, vt fallor, cras reuiuiscere)

αὔριον) λῦπε ἰδὼς Μένιππον τὸν λυσσῶντα (νήφοις δ' ἂν αὐτὸν ἐν Κοίνθῳ καταλάβοις Κράνειόν, ἢ ἐν Λυκείῳ, τῶν ἐριζόντων πρὸς ἀλλήλους φιλοσόφων καταγελῶντα) ἀπὸν πρὸς αὐτὸν, ὅτι σοι. ὦ Μένιππε, κελεύει ὁ Διογένης, εἰ σοι ἱκανῶς τὰ ὑπὲρ γῆς καταγελάσαι, ἥκειν ἐνθάδε ποτὲ πλέων ἐπὶ τὰς σόμβρους. ἐκεῖ γὰρ ἐμφιβόλῳ σοι ἔτι ὁ γέλως ἔσται, καὶ πολὺ τὸ, τίς γὰρ ὅλως οἶδε τὰ μετὰ βίον; ἐνταῦθα δὲ πάσῃ βεβαίως γελῶν, καθάπερ ἐγὼ νῦν, μᾶλλον ἐπιδὰν ὁρᾷς τοὺς πλουσίους καὶ σατράπας καὶ τυράννους, ὅτι ταπεινοὶ καὶ ἀσήμους, ἐκμόνους οἱ μὴ σὺν δόξῃ ἐνσωσομένους, καὶ ὅτι μαλθακοὶ καὶ ἀσθενεῖς εἰσι, μεμνημένοι τῶν ἄνω. ταῦτα λέγε αὐτῷ, καὶ πρόσειπε μεπηνσάμβολον τὸν πέραν ἥκειν θέρμων τε ποικίλων, καὶ ἅ τυ ὑροι ἐν τῇ τριόδῳ Ἑκάτης δεῖπνόν κάμβον, ἢ ὠὸν ἐκ καθαρσίου, ἅτι ζωπυρῶ. Πολ. ἀλλ' ἀπαγγελῶ ταῦτα, re) vt ſicubi videris [b] Menippum canè illũ, (inuenies autè ipſum [c] Corinthi circa [d] Craneũ [e] aut in Lyceo, deridentè contendentes iſtos inter ſe philoſophos) dicas illi: Menippe, inquiens, iubet te Diogenes, ſi ſatis ea quæ ſuper terram ſunt, deriſiſti, quò & huc ad inferos deſcendas, vbi multò plura quæ rideas, habiturus es. Illic enim in ambiguo tibi adhuc riſus fuit, & frequens illud obijci potuit: Quis enim omnino ſcit, quæ poſt vitã futura ſint? Hic autem non deſines cõſtanter atq; perpetuò ridere, quemadmodum ego quoq; nunc facio: & maximè poſtquam videris diuites iſtos ac [f] ſatrapas & tyrannos ita humiles & obſcuros eſſe, ſoloq; eiulatu ab alijs dignoſci: tum quòd & molles & ignaui ſunt, remineſcentes eorũ quæ in vita geruntur. Hæc illi quæſo vt dicas, & vt præterea etiam [h] pera veniat [i] impleta & multo lupino, & ſicubi in triuio poſitam inueniat [k] Hecates cœnam, aut [l] ouum ex luſtratione relictũ, aut ſimile quippiam. POL. At renunciabo hæc illi, Dioge-

Διόγνω. ὅπως ἂν ἀλλὴν μάλιστα ὑποῖός τις ὢν τὸν ὄψιν: Διογ. γέρων, φαλακρὸς, τεθύριον ἔχων πολύτυρον, ἅπαντι ἀνίμῳ διαπεπαμένον, καὶ ταῖς ἐπ' ἐσχάτοις τῶν ῥακίων ποικίλον. γελᾷ δὲ ἀεὶ, καὶ τοὺς ἀλαζόνας τούτους φιλοσόφους ἐπὶ σκώμμα. Πολ. ῥᾴδιον ὑμῖν ἀπὸ τούτων. Διογ. βέλτιον καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐκείνους ἐντέλλωμαί τι τῶν φιλοσόφων; Πολ. λίαν. εὐβαρὲς γὰρ καὶ τοῦτο. Διογ. τὸ μὲν ὅλον, παύεσθαι αὐτοὺς παρηγγύακέναι, καὶ περὶ τοῦ ὅλου μὴ ἐρίζειν, καὶ μὰ τὰ κέρατα φύειν ἀλλήλοις, μὴ κροκοδείλους ποιεῖν, καὶ τοιαῦτα ἄπορα ἐρωτᾶν. διδάσκειν τὴν νοῦν. Πολ. ἀλλ' ἐμοὶ ἀμαθῆ καὶ ἀκίβδηλον αὐτὸν φύσει, κατηγορουμένου τῆς ὑφίας αὐτῶν. Διογ. οὐκοῦν εἰμόξαν αὐτοῖς παρήλιξιν. Πολ. καὶ ταῦτα, ὦ Διόγνη, ἀπαγγελῶ. Διογ. τοῖς πλουσίοις ἴ, ὦ φίλτατον

Diogenes: sed quò melius illum agnoscere queam, cuiusmodi facie est? DIOG. Senex est, caluaster, pallio indutus lacero, & vento cuiuis peruio, præterea & diuersorum pannorum assumentis variegato. Ridet autem semper, ac plerunque arrogantes istos Philosophos acerbè perstringit. POL. Facile erit muenire illum, ex his vtique signis. DIOG. Visne vt ad ipsos quoque Philosophos illos aliquid tibi mandem? POL. Mandes licet. non enim graue necesse hoc mihi fuerit. DIOG. In vniuersum adhortare illos, vt desistant à nugis suis, neque de toto contendant, neque [m] cornua sibi mutuò affingant, neque [n] crocodilos faciant, neque huiusce modi sterilia atque ieiuna interrogare, animum instituant. POL. At indoctũ me & meruditum esse dicent, qui doctrinam illorum reprehendam. DIOG. [o] Tu verò plorare illos meo nomine iube. POL. Et hæc nunciabo illis. DIOG. Diuitibus autem, ô le-

τᾶ]ον Πολυθώκιον ἀπάγγει-
λει ταῦτα παρ' ἡμῶν. τί, ὦ μά-
ταιοι, ἢ χρυσὸν φυλάττετε; τίν
τιμωρεῖσθε ἑαυτούς, λογιζόμε-
νοι τὸς τόκους, καὶ τάλαντα ἐπὶ
ταλάντοις σωτιθέντα, ἂς
μὲν ἕκαστος ὀβολὸν ἔχοντας, ἥκειν
μετ' ὀλίγον; Πολ. θράσος καὶ
ταῦτα πρὸς ἐκείνους. Διογ. ἀλ-
λὰ καὶ τοῖς καλοῖς γε καὶ ἰσχυ-
ροῖς λέγε, Μεγίλλῳ τινὶ τῷ Κο-
ρινθίῳ, καὶ Δαμοξένῳ τῷ παλ-
αιστῇ, ὅτι παρ' ἡμῖν ἔστι ξανθὴ κόμη, ἔστι τὰ χαροπὰ ἢ
μέλανα ὄμματα, ἢ ῥόθιμα
ἰσχία πρόσεστι, ἢ νεῦ-
ρα εὔτονα, ἢ ὦμοι καρτεροί,
ἁπαλὰ πάντα, μία ἡμῖν κόνις
φασὶ, κρανία γυμνὰ τῆ κάλ-
λει. Πολ. ἐχαλεπὸν ὁπωσ-
τα ἐπῆλθε πρὸς τὸς καλὸς καὶ
ἰσχυρές. Διογ. καὶ τοῖς σχύη-
σιν, ὦ Λάκων (πολλοί δ' εἰσὶ,
καὶ ἀχθόμενοι τῷ πράγματι, καὶ
οἰκτειρόντες τὴν ἀφέλειαν) λέ-
γε μήτε ἀκριβῶς, μήτ' οἰ-
μωξαι, ἀνιησάμενος τὴν ἐν-
ταῦθα ἰσοτιμίαν, καὶ ὅτι ἂν-

pidissimum caput, hæc nostro nomine annuncies quæso: Quid, ô vani, inquiens, an rum tantoperè custoditis? quid autem excruciatis vos ipsos, supputantes vsuras, & talentum aliud super aliud accumulantes: quos non plus quàm vnum obulum habentes venire huc paulò pòst oportet? POL. Dicentur & hæc ad illos. DIOG. Sed & formosis istis & robustis dicas, Megillo puta Corinthio, & Damoxeno palæstritæ, quòd apud nos neq; flamea coma, nec cærulei nigrive oculi, neq; rubor faciei amplius vllus est: neq; præterea nervi intenti & robusti, neq; humeri laborum tolerantes: sed omnia vnus puluis, vt aiunt, nobis, calvaria forma nudata scilicet. POL. Non molestum erit neque hæc ad formosos & robustos illos dicere. DIOG. Etiam paulò peribus, ô Lacon dicas licet, (multi autem sunt, quibus & cares perquàm molesta est, & inopiam lugent, vt neque lachrymentur, neque plorent, exposita illis æqualitate hac, quæ hic est: & quòd videbunt

ψοῦμαι τὸν ἐκεῖ πλοῦτον ἀφ' ὑμῶν ἀμείνους αὐτῶν. καὶ Λακεδαιμονίοις τοῖς ὑμῖν, ταῦτα, ἃ λοκῆ, παρ' ἐμοῦ ἐπιτίμησον, λέγων ἐκλελυσθαι αὐτούς. ΠΟΛ. μηδαμῶς, ὦ Διόγνητε, περὶ Λακεδαιμονίων, λέγε, ὃ τι ἂν ἐκείνοις δοκῇ. ἃ δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους ἔφησθα, ἀπαγγελῶ. ΔΙΟΓ. ἴσως μὲν τοίνυν, ἐπεὶ δὲ λοκῆ σοι δοκεῖ, οὐκ ἀπόρρητα, ἀνήνεγκα πρὸς ἐμοῦ τοὺς λόγους.

bunt eos qui illic diuites sunt, nihilo meliores quàm ipse hic esse. Lacedæmonijs autem tuis hæc, si videtur, nomine meo obijcias, molles & eneruatos ipsos esse dicitãs. POL. Ne de Lacedæmonijs Diogenes quicquam dicas, non enim feram: sed quæ ad cæteros mandasti, ea illis renunciabo. DIOG. Missos igitur faciamus hos, quando tibi ita videtur: tu verò quibus antea dixi, ad eos sermones hos meos deferas.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a TVVM cras reuiuiscere.] *Pollux Iouis ex Leda filius, & Castoris frater, qui cùm immortalis esset (vipote eodem cum Helenâ prognatus) à Ioue fertur petijsse, vt sibi cum fratre vita functo immortalitatem suam partiri liceret, quare impetrata, alterius mori tradiuntur & reuiuiscere: de quibus Virg. 6. Aen.* b Menippum canem.] *Canes enim vocantur Cynicæ sectæ philosophi.* c Corinthi.] *Corinthus vrbs Achaiæ Græcarum omnium vrbiũ clarissima fuit, quæ ne Romanæ quidem vrbi concessit.* d Cranëum.] *Gymnasium.* e Aut in Liceo.] *Id enim superiori gymnasio nomen fuit* f Satrapas.] *Dictio Persica, significans præfectum prouinciæ.* g Tyrannos.] *Qui per ipsa tamen imperij viribus abutebantur, & viquadam animi libidine dominabantur non iure & legibus æquis.* h Pera.] *Saccule ex alutâ, à collo ad lumbos pendente.* i Impleta lupino.] *Lupinum leguminis genus omnium amarissimum & vilissimũ, de quo idem Lucian. in lib. de Mercede seruientibus.*

k Hecates cœnam.] *Mos erat diuitibus, vt singulis men-*

sibus Hecatæ sacrificando in trivijs panes atque alia quædam ponerent, quæ postea à pauperibus auferebantur ac devorabantur: hanc Hecates cœnam dicebant. Suidas & Athenæus libro 7. Athenienses autem & theatra & conciones & cæteros conventus hominum lustrare solebant, aut ibidis paruis & vitulis quibusdam hostijs, vt Suidas tradit. eò videtur hic alludere. Huius rei etiam meminit Aristophanes in Pluto, & eius interpres. Item Theocritii Glossematarius ἐν τῇ τριάδι. 1 Ouum exlustratione.] *Catharsio. Catharsium Græci videtur purificatio quædam dici. Morem quippe Athenis fuisse produnt, conciones expurgandi atque theatra, & omnino quemlibet populi conventum. Id verò munus fiebat procellis, quos nominabant catharsia. Eiusmodi obibant munus qui dicebantur à collustratione Periflliarchi. Ona illustrationibus aptè monstrat Iuuenalis illud.*

—— nisi se centum lustrauerit ouis.

Sed & in arte Ouidius ona hac lustratia indicat illis versibus:

Et ventat quæ lustret anus, lectumque locumque.
Præferat & tremula, sulphur & ona manu.

Consule Thucydidem & Herodotum de dolo. Sed nil tam necessarium quàm sulphur. Homerus Odyss. χ. εἶσε θεραπόντων κακὸν ἄκος. Plinius lib. 35. habet & in regionibus locum ubi phur ad expiandas suffitus domos, hoc libauit. libr. 8. Columella. m Neque cornua.] *Per κέρατα captiosos syllogismos ad hunc modum constatos intelligit Chrysippus: ἃ οὐκ ἀπόλλυς, τοῦτ' ἔχεις, κέρατα δ' οὐκ ἀπόλλυς, κέρατα ἄρα ἔχεις. Quod non perdidisti habes. Cornua non perdidisti: cornua ergo habes.*

n Crocodilos faciant.] *κροκόδειλος. Sophisma ex fabula mulieris Aegyptiæ huiusmodi nomen habet, cuius mentionem facit Lucianus in Vitiarum auctione, sub finem. Quintilianus lib. Ceratinas & Crocodilinas ambiguitates appellat. Fabulam Crocodili tractauimus in nostris narrationibus libro 1.*

o Tu verò plorare illos.] *Ita autem Græcos loqui solitos, vt plorare iubarent eos, quos à se contumeliosè demittebant, notum est. Hac etiam voce vsus est in Tragopodagra, & in sequenti Dialogo contra Menippum bis, plurimisque alijs locis. Horatius in 5. Satyra:*

Inuenict

Inueniet nil sibi legatum præter plorare.
Idem in extrema Satyra lib. I. Demetri.
—tuque Tigelli
Discipulorum inter iubeo plorare cathedras.
Cic. in Epist. quadam ad Q. Fratr. ἀλλ' εἰμὶ ζητ., nos modò valeamus. p Omnia vnus puluis.] *Alludit ad defunctorum cineres, inter quos nihil apparet discriminis.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

πρὸς τὰ τοῦ Δημέου.
Mittitur ad viuos Pollux, mandata Menippo
Vt referat, pulchris, diuitibusque simul.
Ad miseros etiam, ne demirentur auaros.
Fabula post vitam cuncta perire monet.
O pollux.] ἡ σύντομη. Inuenies autem.] *à loco.* Dicas illi Menippe.] *Expositio mandati.* Illic enim.] *Ratio per comparationem.* Hic autem non desines.] *μετανόθεσις.* Et maximè.] *αὔξησις.* Hæc illi quæso.] *Conclusio.* Senex est.] *προσωπογραφία ab ætate, habitu & actu.* Visne vt adiuuem te.] *ἐρώτησις.* Mandes licet.] *σύντομη πρὸς τοὺς φιλοσόφους,* Neque de toto.] *Ἰδίωμα Platonicæ.* Neque cornua.] *κεφαλίη.* Neq; Crocodilos.] *κροκοδειλίης* At indoctum me.] *ὑποφορά.* Et hæc nunciabo.] *ἀνάκλασις ἀφανισμοῦ.* Diuitibus autem.] *ἀπαγγελία ad diuites.* Sed & fortiosis.] *Ad fortiosos & robustos.* Quod apud nos.] *Quid statuit apud inferos.* Etiam pauperibus.] *Ad pauperes.* Lacædemoniis autem.] *Σαρκασμὸς ad Lacedæmonios.* Neque Lacædemonijs.] *ἀπαγόρευσις.* Sed quæ ad cæteros.] *ὑπόκρισις.* Missos igitur.]
Epilogus.

ΠΛΟΥΤΩΝ, Η ΚΑ-τὰ Μενίππου.

PLVTO, SEV CONtra Menippum.

Iacobo Micyllo interprete.

CROESVS.

ΟΥ φέρομεν, ὦ Πλούτων, Μένιππον τουτονὶ τὸν κύνα παροικεῖν, ὅστις ἃ ἐκείνοις ποιεῖ κατασκώπτων, ἢ ἡμᾶς μετοικίζομεν ἐς ἕτερον τόπον. Πλού. τί δ' ὑμᾶς δεινὸν ἐργάζεται, ὁμόσε νικῶν ὤν; Κροῖ. ἐπειδὰν ἡμῶν ὀλοφύρωμεν, καὶ σχώμεν, ἐκείνων μεμνημένοι τῶν ἄνω. Μίδας μὲν γὰρ τοῦ χρυσίου, Σαρδανάπαλος δὲ τῆς τρυφῆς, ἐγὼ δὲ τῶν θησαυρῶν, ἐπιγελᾷ, καὶ ἐξονειδίζει, ἀνθράκωδα καὶ καθάρματα ἡμᾶς ἀποκαλῶν. ἐνίοτε δὲ καὶ ᾄδων, ἐπιταράττει ἡμῶν τὰς ὀλοφύρσεις, καὶ ὅλως, λυπηρός ἐστι. Πλού. τί ταῦτα φαίην, ὦ Μένιππε; Μέν. ἀληθῆ, ὦ Πλούτων. μισῶ γὰρ αὐτοὺς ἀγνώτας καὶ ἀληθεῖς ὄντας, οἷς ἐνάχθομαι.

NOn poterimus ferre, Pluto, [a] Menippum hũc canem cohabitantem nobiscum: quapropter aut illum hinc amotum aliò colloca, aut nos hinc aliò commigrabimus. PLVT. Quid autem vobis mali adeò facit, quando eodem modo mortuus est ac vos? CROESVS. Postquam nos ploramus & ingemiscimus, illorum reminiscentes quæ apud superos habuimus, ridet [b] Midas hic auri, [c] Sardanapalus autem multæ voluptatis, [d] ego verò thesaurorum irridet, & cum conuicijs exprobrat ea nobis, mancipia & piacula nos vocitando. Interdum autem etiam cantando conturbat ploratus nostros: & in summa valdè nobis molestus est. PLVT. Quid hæc audio de te, Menippe? MENIP. Vera Pluto. Odi enim ipsos, ignaui ac perditi adeò cũ sint, quibus

πλέον βιῶναι κακῶς, ἀλλὰ καὶ ἀποθανόντας ὅτι μὴ μνῶνται, καὶ περιέχονται τῶν ἄνω. χαίρω τοι γοῦν ἀνιῶν αὐτούς. Πλού. ἀλλ' ἐχρὴ λυπεῖσθαι γὰρ οἱ μικρῶν στερόμενοι. Μεν. καὶ σὺ μωραίνει, ὦ Πλούτων, ὁμόψηφος ὢν τοῖς τέτταρσι σφαγμοῖς; Πλούτ. ἐδάμεν. ἀλλ' οὐκ ἄρ' ἐθελήσαμι πεισάρᾳ ὑμᾶς. Μεν. μὴ μὴν, ὦ λάκκοι Λυδῶν καὶ Φρυγῶν καὶ Ασσυρίων, ὅτω γενήσεσθε ὀδυνηρὸν μὲν. ἔνθα γὰρ ἂν ἦτε, ἀκολουθήσω ἀνιῶν καταφθόνως καὶ παλαγηλῶν. Κροῖσ. ταῦτα οὐχ ὕβρις; Μεν. οὐκ, ἀλλ' ἐκεῖνα ὕβρις ἦν, ἃ ὑμῶν ἐποίει τις προσκυνῶν ἀξιῶν, καὶ ἐλευθέροις ἀνδράσιν ὑπερφρονῶν, καὶ ἐκ θανάτου τοπαράπαν ὑμᾶς μεμνημένους. τοιγαροῦν οἰμάζω, πάντων ὑμῶν ἀφειμένους. Κροῖσ. φιλῶν γε, ὦ θεοί, καὶ μιγάλων κτημάτων. Μιδ. ὅσα μὴ ἐγὼ χρυσᾶ; Σαρ.

quibus non satis fuit vixisse malè, sed etiam mortui insuper cogitatione atq; animo illis qui apud superos sumus, inhærēt. Delector itaq; ægrè ipsis facīendo. PLVT. *Sed non decet: dolent enim non exiguis rebꝰ priuati.* MEN. *Etiam tu deliras, Pluto, qui gemitus istorum tuo quoque calculo approbas?* PLVT. *Haudquaquam: verùm nolim vos discordes ac seditiosos esse mutuò.* MEN. *At verà, ô pessimi Lydorum, Phrygum, & Assyriorū, ita de me cognoscite, vt quī neq; vnquam desiturus sim. Nam quocunque abieritis hinc, eodem sequar, ægrè faciendo, cantando, atque irridendo vos.* CROES. *An non hæc contumelia est?* MEN. *Non: sed illa contumelia erāt, quæ vos facere sinebatis, qñ & adorari vos volebatis, & hominibus liberis pro libidine abutebamini: neque tū mortis qui equā memores eratis. Proinde plorare nūc, omnibus illis despoliati.* CROES. *Multis certè, ô Dij, & magnis possessionibus.* MID. *Quanto equidem ipse auro?*

Σαρ. ὅσης δ' ἐγὼ πυρῶς; Μέ. εὖγε· ἄτω ποιεῖτε. ὀδύρεσθε μὲν ὑμεῖς, ἐγὼ δέ, τὸ γνῶθι σαυτὸν πολλάκις σεσωφρονικὼς, ἐπᾴδομαι ὑμῖν. πρέπει γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις τοὺς οἰμωγμοὺς ἐπᾴδεσθαι.

SARD. Quanta verò ego voluptate? MEN. Recitè sanè, ita facitè: [h] lugete vos quidem, ego verò tritū illud, Nosce teipsum, identidem connectendo, vobis occinā. decet enim huiusmodi ploratus, si crebrò illis accinatur.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a MENIPPVM canem.] *Menippus Phœnix, Philosophus cynicus & ideò canis dictus.* b Midas hic auri.] *Phrygiæ Rex pecuniosissimus, cui Plinius primum tribuit locū inter insigniter dimites.* c Sardanapalus.] *Apud Athenæum lib. 12. agitur de luxu Sardanapali, qui Rex fuit Nini Persicæ regionis, delicijs usqueadeò effœminatus, vt inter puellas ipse puellari cultu desidere sit solitus.* d Ego verò thesaurorum.] *Cræsus Rex Lydorum opulentissimus, de quo Ouid. 4. de Ponto.*

e O pessimi Lydorum.] *Cræsus Rex Lydorum.* g Phrygum.] *Midas Phrygum Rex.* g Assyriorum.] *Sardanapalus vltimus Assyriorum Rex, & trigesimus à Nino, cuius epitaphium refert Cic. 5. Tusc. quæst.*

Hæc habeo, quæ edi, quæque exaturata libido
Hausit: at illa iacent: multa & præclara relicta.

h Lugete vos.] *Paulò antè, Plorate nunc.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Ὀδοιπορικὸς διάλογος.

Diuitias Crœsi ridebat sæpe Menippus,
Ornatus varios delitiasque leues.
Non fert spretorem Crœsi, iam mortuus olim:
Auri tantus amor præterit ve bonis.

NON poterimus ferre.] *Propositio minor.* Quapropter aut.] *Ἐπιμερισμὸς & conclusio.* Quid aūt nobis.] *ἀποστροφὴ probationis.* Postquam nos ploramus.] *Antecedentis approbatio per enumerationem.* Quid hæc audio.]

ἀποστροφὴ,

Σαρ. ἔσυ δ' ὑγὼ πυρὰς; Μι. ὑγὼ ἄνω ποιήσω, ὁδυρώμενός μ' ὑμᾶς; ὑγὼ δ', τὸ γνῶθι σαυτὸν παλαιὸς σωφρων, ἡδέως ἀμίμ. πρὸς ἄνδρας] ἀσὶ τοὺς οἰμωγᾶς ἐναδόλφους.

SARD. Quanta tandem voluptate? MEN. Rectè à me, ita facitis: & lugere quidem, ego verò irrideo. Nosce teipsum, ἰδεωτὸν connectendo, rectus animus decet enim huiusmodi ploratus, si crebrò illis accesserit.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a MENIPPVM canem.] *Menippus Phœnix, Diogenes cynicus & ideò canis dictus.* b Midas hic auri. *Phrygiæ Rex pecuniosissimus, cui Plinius primum tribuit locum inter auri diuites.* c Sardanapalus.] *Apud Athenæum lib. 12. agitur de luxu Sardanapali, qui Rex fuit Assyriorum. Is inter pueros & puellas, in gynæcis, deliciis vsque adeò effœminatus, vt inter pocula & pulmenta vitam finierit.* d Ego verò thesaurorum istorum cultus desidero sic sanè. d Ego verò thesaurorum] *Crœsus Rex Lydorum opulentissimus, de quo Iuuenalis, & Plinius referunt &c. 5. Tuscul. quæst.*

Crœsus Rex Lydorum.] e O pessimi Lydorum.] *Crœsus Rex Lydorum.* f Phrygum.] *Midas Phrygum Rex.* g Assyriorum.] *Sardanapalus vltimus Assyriorum Rex, & effœminatissimus: Nero, cuius luxum referunt &c. 5. Tuscul. quæst.*

Hæc habeo, quæ edi, quæque exturata libido
Hausit: at illa iacent multa & præclara relicta.

h Lugere vos.] *Paulò antè, Ploratemini.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Ὀδοῦ ἕνεκα διάλογος.

Diuitias Crœsi ricebat sæpe Menippus,
Ornatus varios delitiasque leues.
Non fert spretorem Crœsi, stam mortuus olim:
Aut tantus amor præterit ire boni.
Non poterimus ferre.] *Propositio minor. Quamquam aut.*] *διλημμα ἀξιολόγως & concinnè.* Quid aut cebat. ἀναίτιος probationis. *Postquam nos ploramus.*] *Assumptio probationis. Quid hæc iacent? conclusio per enumerationem.*

ἀσεμφὸς ὑπερβολή. Vera Pluto.] *Confitetur factum, per ἀπαραπροσδόκητον.* Dolent enim.] *Ab indecoro.* Haud.] *Ratio.* Atverò pessimi.] *ἁπλῶς.* Annón hæc.] *Querela.* Non, sed illa.] *Recriminatio.* Proinde deplorare.] *παραπλησίως.* Quanto equidem.] *Amplificatio.* Rectè sanè.] *Conclusio ἀφωνική.*

ΠΛΟΥΤΩΝΟΣ ΚΑΙ ΕΡΜΟΥ. PLVTONIS ET Mercurij.

Iacobo Micyllo interprete.

PLVTO.

Τὸν γέροντα] οἶδα, τὸν πάνυ πλούσιον καὶ μεγαλοπάροικον, ὃς ἐδεῖτο μὲν οὐδὲν ἐκ τῶν ἑαυτοῦ, τὸν δὲ πλησίον ἁρπάζων, καὶ τὰ ἐπιτήδεια θησαυρίζων; Ερ. ναὶ, τὸν Σικυώνιον φής. τί δῆτα; Πλού. ἐκεῖνον μέν, ὦ Ἑρμῆ, ἐᾶσον ἐν τοῖς ἐννενήκοντα ἔτεσιν, ἃ διέζησεν, ἐπιμυρίας ἄλλας τοσαύτας, ἢ καὶ πλείους τοῦτον, εἰ ἐπὶ πλεῖόν τις ἐθέλοι, τὸν δὲ γέροντα κάλεσας αὖθις, Χαρίνου τοῦ μειρακίου, καὶ Δάμωνα, καὶ τοὺς ἄλλους παρασίτους ἐφεξῆς ἅπαντας. Ερ. ἄτοπον ἄρα δίκην τινὰ δοῦναι. Πλού. οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ δικαιότατον.

ΤΙ

Sed ἐνέμνε nosti, istum ætate omnino cõfectum dico. Eucratem diuitem, cui liberi quidem nulli sunt, hæreditatis autem captatores plus quàm a quinquaginta millia. MERC. Noui: Sicyonium illum dicis. Sed quid postea? PLV. Viuere illum quidem, Mercuri, sine vltra eos quinquaginta annos quos ætate peregit, alteris totidem accumulatis, si modò possibile sit, atque etiam pluribus, adulatores autem ipsius, Charinũ adolescentem, & Damonem, & cæteros abripe huc ordines ocs. MERC. Atqui ab-

videri queat. PLV. Haudquaquà imò iustissimũ.

τί γὰρ ἱκανοὶ παθόντες, ὡς χρῆναι ἀποθανεῖν ἱκανόν, ἢ τῶν χρημάτων ἀντιποιῆναι ἄλλῳ προσήκοντες; ὃ δὲ πάντων δὴ μιαρώτατον, ὅτι καὶ τοιαῦτα ἐνέχόμενοι, ὅμως θεραπεύουσιν ἵνα ὦσι φανερῶς. καὶ νοσοῦντος δὲ μὲν βελτίονα φῆναι, πᾶσι πρόδηλα, θύσαν δ' ὅμως ὑπισχνοῦνται, ἢν ῥᾳσθῇ. καὶ ὅλως, ποικίλη τις ἡ κολακεία τῶν ἀνθρώπων, ἀφ' ταῦτα ὁ μὲν ἔνδον ἀθάνατος, οἱ δὲ προαπίασαν, αὐτὸς μάτην ἐπιχανόντες. Ερ. χλοῖα πάσονται, πανδρηοὶ ὄντες. πολλὰ δὲ λαχάνου ἂν μᾶλλα ἀφαβακολᾶ αὐτὸς, καὶ ἐπιλαίξῃ. καὶ ὅλως, ἀὴ θανόντι ἰοικὼς, ἔρρωται πολὺ μᾶλλον τῶν νέων. οἱ δὲ ἄλλ τὸν πλοῦτον ἐν σφίσι διηρημένοι, βόσκονται, ξωλὸν μακαρίαν πρὸς ἐκείνους τι θέντες. Πλ. ἀκὰν ὁ μὲν ἀποδυσάμενος τὸ γῆρας, ὥσπερ Ἰόλαος ἀνηβήσατο. εἶδ'

Quam enim ob causam illi adeò optant illum mori, nisi quis pecuniâ illius ambiunt, nulla propinquitate iuncti? Quod autem omnium sceleratissimum est, interea cùm talia precantur, tamen obseruant & colunt manifestè vtique illum. Ac quæ ægrotante illo apud se consultet, nemo ignorat: attamen sacrificaturos sese promittunt, si conualescat denuò: & in summa, varia quædam adulandi ratio illorum hominum est. Quamobrem ipse quidem immortalis sit, illi autem præ ipso abeant, [b] frustrà hiantes. MERC. Ridicula patientur, scelerati cùm sint. Sed tamen & ille admodum scitè circumducit illos, & [c] spe pascit inani: & in summa, semper morituro similis, multo validus magis est, quàm quisquam iuuenis. Illi autem hæreditate inter se diuisa pascuntur, vitam quandam beatam secum ipsi animo præcipientes. PLVT. Proinde ipse exuta senectute, [d] quemadmodum Iolaus ille, in iuuenem redeat: illis

οἱδ' ἀφ' μίσων τῶν ἐλπίδων τὸν ὑπαροπολῆντα πλοῦτον ἀφλιπόντες, ἀκίτωσαν ἄδη, καιροὶ κακῶς ἀφθανόντες.

Πρ. ἀμίλησον, ὦ Πλοῦτων: μιζηπώσομα γάρ σοι ἄδη αὐτὰς, ἵνα ἕξῆς ἑκάστ' ἦ. οἰμαί, ἦσι. Πλ. καταύσα. ἐᾶ παραπίμψῃ ἕκαστον, ἀντὶ γέροντ' ἄνδρα προθέβυς γνώμονα.

illi ante e in ipsa media spe, f diuitijs illis quasi per somnum spectatis destituti, abeant tam huc malis malè mortui. MERC. Alias res curaPluto, iam enim accersam tibi illos, alium super alium ordine, 8 septem autem, opinor, sunt. PLVT. Deducas licet. Ille autē mittat singulos præ se, ex jene iterum in adolescentem conuersus.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

EVcrati Sicyonij diuitis captatores sua spe frustrantur, aeres euenit secus, atq; illi expectabant. Eucrates enim semper aliquam inuenit rimam, vt inquit Plautus, per quam elabatur, & aliquo prætextu si fides requiratur subterfugiat. Huius meminit idem Lucianus in somnio siue Gallo sub finem. Est apud Aristophanem in Equitibus: Eucrates, qui quum molitor esset & diues, tamen remp. administrabat.

4 QVINQVAGINTA millia.] *Numerus infinitus pro finito, hoc est, septem* b Fruſtrà hiantes.] *Res multum sperata, multumq; expetita frustrati discedant.* c Spe pascit inani.] *Incendis, incitat, monet, implet. Sed interim cursos deludit hiantes, arte frustratos.* d Quemadmodum Iolaus.] *Hic cùm ad decrepitam ætatem peruenisset, Herculis precibus iuuentuti restitutus est, vt Ouid fabulatur 9. Metam.*

—dubiaq; legens lanugine malas
Ora reformatus primos Iolaus in annos. e In media spe.] *Spes stultis addit animos. Hinc Catull.* Suscitat à cano vulturium capite. *Captatores autem vulturios dici, non Catullus modò, sed Seneca indicauit,* f Diuitijs illis quasi

quasi per somnum spectatis.] *Solent enim plerunque, quæ quippiam magnopere exoptant, id in somnis cernere, & vel extremæ sortis homines aliquando magnifica quædam somniare, quemadmodum Luciani nostri Micyllus, qui per somnum opulentissimus, experrectus, cerdo quispiam erat Iro penè pauperior.*

g Septem opinor sunt.] *Qui idem cadauer certatim captant.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

ἀρπαστικὸς, in hæredipetas, qui sæpe antequam captati moriuntur. λοχητικὸς:

Eucratis exoptant mortem Damonq; Charinusq;
Vt citiùs capiant minerua magna senis:
Quis iubet illudi Stygijs qui præsidet oris:
Ne alterius cupias ergo obitum ante diem.

SENEM me nosti.] *ἐμέ που καὶ πρεσβύτην.* Noui, Sycionium.] *Affirmatio.* Sed quid postea.] *ὑ πρόσθεξις.* Viuere illum.] *τὸ δ' ἀπίτρεσον μίζω* Adulatores autem.] *ὑποφορά.* Atqui absurdum.] *ἀλλ' ὑποφορὰ καὶ βίαιον.* Quam enim ob causam.] *αἰτιολογία.* Quod autem.] *αὔξησις.* Quamobrem.] *conclusio mandati.* Sed tamen & ille.] *ἀφήγησις ἀλλὰ τὸ δικαίοτης.* Proinde ipse.] *ἄλλη σύστολή.* Illi autem in.] *Altera pars hæredipetis.* Alias res.] *Conclusio.*

ΤΕΡΨΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΠΛΟΥΤΩΝΟΣ.

TERPSIONIS & Plutonis.

P. Virunio interprete.

TERPSION.

Τοῦτ', ὦ Πλοῦτον, δίκαιόν ἐστιν, ἐμὲ μὲν τεθνάναι, πρὸ ἑξήκοντα ἔτη γεγονότα, σὲ δὲ ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα γεγονότα

IVstumne hoc est, ô Pluto, me quidè è vita abijsse, triginta cũ sim annorum: Thucritum verò senem septuagenarium, & vltrà adhuc

γέροντα θούκειτον ζῶ ἔτι; Πλά. δικαιότατον μὲν οὖν, ὦ Τερψίων, ἀγνοῶ μὲν ζῇ, μηδέν-να ἀχόμενον ἀφθονῆν τῶν φίλων, οὐ δὲ παρὰ πάντα τὸν χρόνον ἐπιβλέπουτε αὐτῷ, πα-σμένων τὸν κλῆρον. Τερ. ὁ γὰρ ἐχθὲς γέροντα ὄντα, καὶ μηδέ τι χρήσασθαι ὧν κτᾶται αὐτὸν δυνάμενον, ἀπιλθεῖν τοῦ βίου, παραχωρήσαντα τοῖς νέοις; Πλά. ἴκανὰ, ὦ Τερψίων, νομοθετῶν, τὸν μηδέ-τι ὧν πλούτῳ χρήσασθαι δυ-νάμενον ἧκες ἀπολιπὼν, ἀφε-θέναι. τὸ δὲ ἄλλως ἡ Μοῖ-ρα καὶ ἡ φύσις διέταξεν.

Τερ. οὐκοῦν ταύτην ἀτιμᾶσα τῆς διατάξεως. ἐχρῆν γὰρ τὸ πρᾶγμα ἐξῆς πως γίνεσθαι, τὸν πρεσβύτερον πρότερον, καὶ μετὰ τοῦτον, ὅστις καὶ τῇ ἡλι-κίᾳ μετ' αὐτὸν; ἀναστρέφειν δὲ μηδαμῶς, μηδ' ζῶ μὲν τὸν ἀκέραιον, ὀδόντας τρεῖς ἔτι λοιπὸς ἔχοντα, μόγις ὁρῶν-τα, ὀλιγίστας τίλασιν ἐπὶκι-κυφότα, κορόξας μὴ πλὴν ῥίνα λέμης δὲ τὸν ὀφθαλμὸν μισὸν ὄντα

adhuc viuere? PLVT. Iu-stissimum quidem, ô Terpsio. Nam etsi ipse viuit, certè [a] ad nullius tamen mor-tem affectus est: tu verò o-mni tempore illius hæredi-tatem exspectans, eum mori auidissimè cupiebas. TER. Nónne opus fuerat, quum senex sit, nequeaq; dece-terò suis vti diuitijs, locum dare iuuenibus? PLVT. Nouas, ô Terpsio, statuis le-ges, quum ad voluptatem diuitijs vti nequeat, ipsum è vita decedere. Aliter au-tem & [b] Parca & natu-ra statuisse videtur. TER. Proinde hanc ob huiusce-modi [c] accuso ordinem. decebat enim has res suc-cessione gradúq; fieri, se-nem primò, deinde qui in ea ætate sequeretur, mori: haudquaquam autem exer-ceri aut viuere, qui [d] se-nectute decrepitus esset, qui tres duntaxat dentes ha-beat, cui vix deseruiunt o-culi, qui curuatus à quatuor famulis deducitur, deguttantes nares, lipposq; oculos habens,

ὄντα, οὐδὲν ἔτι ἡδὺ ἀλλότα, ἔμψυχόν τινα τάφον ὑπὸ τ ν ων κατακλώμενον: ἀφ= θόνως δὲ καὶ ἐσ ἐραμενεστέτες νεανίσκους. ἄνω δὲ πολαμὸν τὸ τόχ. κ τὸ τ κωτᾶον ἀδ νκα ἰχθῶ, πότ κὴ τιθυέξεται τῶν γερόν των ἕκας ⊙, ἵνα μὴ μάτω ἄρ ἰνίσε ἰθυράπνου. νιῶ δὲ τὸ τ παροιμίας, Η ἅμαξα ἢ βέρ ποκλεις ἰκφέρα. Πλὴ. ταῦτα μὲν, ὦ Τερψίων, πολὺ σανιότερα γίνεται, ἢπερ σοὶ δοκᾶ. κ μῶς ὄ τι σαθόντω, ἀποπτοῖς ἰσιχαίρετε, κ τοῖς ἀτέκνοις τ γερόν των ἀσποιᾶ σι, φέροντὸ αὐτὸς; τοιγαροῦν γίνοῖα ὀφλισκάνε, κὲς ἰσ πένου κατορυπόμενοι, κὴ τὸ πρᾶγμα τοῖς ποποῖς ἄλλο ν γίνετα. ὅσῳ γὰρ ὑμᾶς ἰκείνους ἐκθανεῖν ἔνχεσθε, τοσούτ ἅπασιν ἡδὺ, πρ= αποθανεῖν ὑμᾶς αὐτῶν. ὑπο νλὺ γάρ τινα τοῦτο τέχνω ἰπινγοίκατε, γραῶν κὴ γε= ρόντων

habēs, nihil deniq; voluptatis degustans, haud aliud existiens, quàm [c] animatum quoddam sepulchrum, [f] ab ipsa iuuentute derisum: & contrà mori optimos atque robustissimos adolescentes. Nam hoc perinde esse videtur, ac si flumina surrectum deferantur. Aut saltem scire necesse foret quando & senum quilibet obiturus esset, ne quos, prout eis mos est, fallerent. Nunc verò illud accidit quod prouerbio dici solet: [h] Quadriga bouem sæpissimè ducit. PLVT. Hæc quidem, ô Terpsio, prudentius fiunt, quàm tibi profectò videntur. Verùm & vos quid passis ex istis quòd rebus alienis gaudetis, & senibus filijs orbatis vosmet, tantoperè in adoptionem traditis? quamobrem in derisum adducti, ab illis sepelimini: quod quidem plurimis fit periucundū. Nam quantò vos magis mori illos peroptatis, tantò plus omnibus quàm gratissimum est, si ante eos vos mori cōtingat. Etenim nouā quandam in medium adducitis artem, aniculas atq; de crepitos

ρόντων ἐρᾶσθαι, καὶ μάλιστα οἱ ἄπαιδες ἀνδρες οἱ δὲ εὐπαιδες, ὑμῖν ἀνήρασται. καίτοι πολλοὶ ἤδη τῶν ἐρωμένων, συνεχέντες ὑμᾶς τὴν σωφροσύνην τοῦ ἔρωτος, καὶ τέχνοις παῖδας ἔχουσιν, μισοῦσιν αὐτοὺς πλάττοντας, ὡς καὶ κείνοι ἐρασὰς ἔχωσιν. εἶτα ἐπὶ τοῖς δικάζει, ἀπωμόσθησαν μὲν οἱ πάλαι δεινοφορήσαντες· ὁ δὲ πατὴρ, καὶ φύσις, ὥσπερ ἔπος δίκαιον, ἐραστῶσι πάντων· οἱ δὲ ὑποπρίουσι τοὺς ὀδόντας, ἀποσμυχόμενοι. Τυρ. ἀληθῆ ταῦτα φής. ἐμοὶ γοῦν Θέρσανδρος καὶ ὅσα ἐπαίρων, ἃ τυθήσεσθαι δοκῶν, καὶ ὀπόσοις ἐοίκοιμι, ὑποσίνων, καὶ μάχιμον τι, καθάπερ ἐξ ἀοῦς νεοττὸς ἀΐσσων, ὑποκρόσσων; ὥστ' ἐγὼ γοῦν ἀεὶ ἔπεμπον αὐτῷ δῶρα οἰόμενος ἐπιθυμεῖν αὐτῶν τῇ σορᾷ, ὑπαμώμητα καὶ ἀκόμητα, ὡς μὴ ὑπορράκαλον τὸ μειράκιον ἀπὸ τῆς μαλακίας, καὶ τὰ κομψὰ ὑπὸ φρενῖτιδος ἄγρυπνος ἐκάμνω,

crepitos cum amatis: præsertim quidem, si liberis sint orabati. Qui verò liberos habent, illorum vobis non est cura. Atqui ex ijs qui amantur, plurimi, minimè vestri ignari æstus, etiam si ipsis liberos esse contingat, illos odisse dissimulant, vt & ipsi habeat amatores. Inde ijs in testamento exclusis qui munera diutissimè obtulerunt, liberi, sicuti profectò dignum est, omnem eorum substantiam consequuntur: at illi tristitia affecti, suaq; spe delusi, dentibus fremunt. TVR. Omnia hæc vera sunt quæ de me & Thucrito autumas. Quantùm enim meorum ille deuorauit, quū semper eū mori putarem? Ac quoties ad eum ingrediebar, gemedo, & internū quiddā perinde atq; ex ouo pullus aliquis immaturus stridēdo, ægritudinē simulabat. Vnde quantò citius eum ad sepulchrum dueī existimabam, tantò plus illi donorum mittebam, vt ne ij qui in amore concurrebant, muneribus me præclaris vincerent. Plerunque etiam præ nimia solicitudine inconsultis iacebam,

singula

μλω, ἀειθμῶν ἕκασα, καὶ ἐξε-
τάσων. ταῦτα γάρ μοι τῆ τοῦ
ἀπροσδοκήτου αἰτία γεγένηται, ἀε-
γρυπνία, καὶ φροντίδων. ὁ δὲ
τοσοῦτόν μοι δέλεαρ κατα-
πιὼν, ἐφάνη θαπτομένῳ
πρόθυμα ἐπιγελῶν. Πλά. νὴ
γῆ, ὦ Θουκυδίδη, ἵνα ἐπιμάκι-
σον, πλειόνων ἅμα, καὶ τῶν ζών-
των καταγελῶν: μὴ δὲ πρό-
τερόν γε σὺ ἀποθάνοις, ἢ προ-
πέμψας πάντας τοὺς κόλα-
κας. Τηρ. τοῦτο μέν, ὦ Πλού-
τωνος, καὶ ἐμοὶ ἥδιστον ἂν ἦν,
εἰ καὶ Χαριάδης πρωτοφάνεται
Θουκυδίδου. Πλά. θαῤῥεῖ, ὦ Τηρ
ψίων. καὶ Φίδων γε, καὶ Με-
λαν[τ]ος, καὶ ὅλως ἅπαντες
πρωτεύουσι αὐτῶν, ὑπὸ τῶν
αὐτῶν φροντίσιν. Τηρ. ἐ-
παινῶ ταῦτα. ἵνα ἐπιμάκι-
σον, ὦ Θουκυδίδη.

singula enumerans, ac vnumquicque disponens. Eaq; etiam causa mihi fuit, curæ videlicet & vigiliæ. Ille autem deglutito hoc illectamento meo tanto, adstitit mihi quando sepeliebar paulò antè, arridès PLVT. Euge, ô Thucrite, diutissimè viuas, vnà & diuitijs abundans, & huiusmodi homines deridens: neque prius moriaris, quàm hos blandiatores cunctos præmittas. TER. Hoc quidem, ô Pluto, periucundum mihi foret, si dudè Thucritum Charias des vita decederet. PLVT. Bòni animi sis, ô Terpsio: & Phido etiam, & Melantus, & omnes penitus ipsum præcedent, suis ipsorum curis confecti. Hæc ego summoperè laudo, ô Thucrite, diutissimè viuas.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

TErpsionis cum Plutone expostulatio, quòd senes iunioribus superuiuant. Pluto autem docet omnibus ex æquo moriendum, nec vllis viribus arceri fati necessitatem. Diuina enim decreta non commutantur, humanæ leges pro tempore variantur. Hom. Odyss. γ:

Ao

At verò mortem communiter omnibus æquam
A' dilecto homine, neque dij depellere possunt,
Quem funesta dies fati iamiam vrget acerbi. Hinc mors παράγραφος & nomini parcens seu omnia venans.

a Ad nullius mortem affectus.] *Heredipetæ alienis funeribus inhiant, & per mortes incerta spe bona aliena captãt. Sed captantes sæpe capti sunt.* *b* Parca & natura.] *Parcarum fusis ætatem mortalium euolui fabulantur poëtæ. Quam & theologi metam vitæ fatalem, periodum appellant, quam prætercurrere nulli fas sit.* *c* Accuso ordinem.] *Cùm quod prius est natura, posterius refertur.* *d* Senectute decrepitus.] *Recenset aliquod senectutis incommoda, quæ morbus est. Vnde illud Horatij in Arte poët.*

— subeunt morbi tristisq; senectus. *e* Animatum quoddam sepulchrum.] *Terpsion, Thucritum senem decrepitum ἐμψυχον τι τάφον, i. animatum sepulchrum siue cadauer appellat, qui prouerbiali figura vtitur Sophocles in Antigone. Huc pertinet etiam illud Mimi Liberij apud Gellium: Similis sepulchris nil nisi nomen retineo.* *f* Ab ipsa iuuentute derisum] *Ætas illa fuit esse desipientibus omnibus.* *g* Ac si flumina sursum deferantur.] *Terpsion heredipetæ delusus Plutonem incusat, quòd ipse iuuenis ad hanc morte prepropus esset, superfuit Thucrito sene, quem captauerat, idq; contra naturalem ordinem. αὖθις γὰρ ποταμῶν τῶν τόγε, inquit. Iudicans pristinum rerum ordinem, legitimasq; rerum vices inuersi atque omnia præposterè fieri. Rursus idem Lucian. vsurpat hanc paroemiam in Apologia Libelli, εἰς τὸ ἐπὶ μισθῷ συνόντων.* *h* Quadriga bouem.] *De re quæ præposterè geritur, veluti si ratio pareat affectui. Translata metaphora à plaustris per declive retrolabentibus, vnaq; secum bouem auferentibus.* *i* Causa interitus mihi fuit.] *Fit autem ἀπενήνεμος, vt heredipeta, & qui testamentis inhiat, mortemq; alterius expectat, prior ipse moriatur, etiamsi iunior aut robustior fuerit. Nam ipsa hominis vita fragilis & interia res est, & quouis casu abrũpitur. Igitur*

Cùm dubia & fragilis sit nobis vita tributa,
In morte alterius spem tu tibi ponere noli.

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Expostulatio, quòd plerique senes iuuenibus inuideant.

Accusat Parcas iuuenis, quòd mortuus antè
Sit, quàm gibbosus Tucritus ille senex.
Huius opum cupidi præcidit stamina Clotho:
Possibile est iuuenes ergo perire breui.

IVSTVM'NE hoc.] *Propositio à rei indignitate.* Iustissimum quidē] ἀπόκλησις cum asseuerationē. Nam & si ipse.] *Ratio ex comparatione.* Nónne opus fuerat.] *Regressus ab æquo.* Cùm senex sit.] ἡλίκης ἀφορισμικὴ. Nouas, ὁ Terpsio.] μετάστασις. Proinde hanc.] πέρασμα καὶ παῦσις. Decebat enim.] αἰτιολογία, ἢ ὄψις. Haud quaquam.] ἡ ἄφεσις. Qui senectute decrepitus.] καθαγεραφὴ finis decrepiti. Et contrà mori.] ἀνάθεσις. Nam hoc perinde.] ἡ κατασκευὴ ὁμοιωτική. At saltem.] *Altera pars.* Nunc verò.] *Conclusiuncula.* Prouerbio dici solet.] παροιμία. Verùm & vos.] ἀνασκευὴ expostulationis siue querelæ. Quod reb. alienis.] ἡ ἀντικατηγορία. Nam quanto vos magis.] ἡ αἰτιολογία. Etenim nouam quandam]ἡ κατασκευή. Atqui ex ijs] ἐπεξεργασία. Omnia hæc vera.] *Confessio.* Quantum enim.] *Ratio per ἀφήγησιν.* Ac quoties.] *Tucritus callidus.* Perinde atque] ὁμοίωσις. Vt ne ij qui amore.] τὸ παραβόλως. Plerumque.] ὁ λογισμὸς ἢ τελικὸν κῶλον. Eaque etiam.] τὸ συνεχές. Ille autē deglutit.] *Redit ad Thucritū.* Euge, ὁ Thucrite.] ἡ ἀνάκλησις. Hoc quidem, ὁ Pluto.] ἡ ἀνάχυσις. Boni animi.] τὸ παραμύθιον. Hæc ego.] *Clausula.*

ΖΗΝΟΦΑΝΤΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΔΗΜΙΔΟΥ.

ZENOPHANTIS & Callidemidæ.

Erasmo Roterodamo interprete.

ZENOPHANTES.

ΣΥ δὲ, ὦ Καλλιδημίδη, πῶς ἀπόλωλας; ἐγὼ μὲν γὰρ, ὅτι καὶ ἐβούλετο

AT tu Callidemides, quo pacto interisti? Nam ipse quemadmodum [a] Diniæ [b] parasitus

ράσιος ἂν Δημύλος, πλὴν ἐπὶ δεῖπνον ἐκαλεῖτο ἀφαγὼν ἀπνιγόμενος, οἶσθα: παρῆν δὲ ἀφνίκοντί μοι Καλλιπάριδι ὦ Ζηνόφανες, τὸ μὲν ἐμὸν, παράδοξόν τι ἐγένετο. οἶσθα γὰρ ἐμὲ πάνυ Πτολεμαῖον ἢ γέροντα. Ζη. ἄγαν πάνυ, μάλιστα δὲ σὺ τὰ πολλὰ ἡδέως συνόντα; Καλ. ἐκεῖνον αὖ ἀεὶ ἐθεράπευον, ὑπειγνύμενόν τε ἐμοὶ τὰ μάλιστα ἐς τὸ σῶμα ἐς μικιστον, μὴ ὑπό τι πάθοι ὁ γέρων ἔξω, ἐπιτομόν τι καὶ ἄδηλον ἐπὶ πλεῖστον ἐξεύρον. ἐμάμνος γὰρ φάρμακον, ὃν ἐνέπασα τῷ οἰνοχόῳ, ἐπιδόντα τάχιστα ὁ Πτολεμαῖος καὶ αὐτὸν πιεῖν (πίνειν δ' ἐπιεικὲς) ἅμα τὸ τρόπον ἐμβαλόντα ἐς κύλικα, ἕτοιμον ἔχειν αὐτὸ, μὴ ἐπιδῶναι αὐτῷ. ἐδόκει τοῦτο ποιῆσαι, ἐς λύθρον ἐκπομπάσαι ἀφέσαν αὐτόν. Ζη. τί δ' ἐγένετο; πάνυ γάρ τι παράδοξον ἐρᾷν ἔοικας. Καλ. ἐπὴ τοί νυκτὸς ἐμάμνοι ἤκομεν, δύο ἄνδρε ὁ παρακίσκ καὶ κύλικας ἑτοίμους ἔχων, τὸν μὲν τῷ Πτολεμαίῳ, τὸν δὲ ἔχοντα τὸ φάρ-

rasitus quãe esset, immodica ingurgitatione præfocatus fuerim, nostri aderas. n. morienti. CAL. Aderam Zenophãtes. Porrò mihi nouũ quiddã atq; inopinatum accidit. Nã tibi quoq; notus est Ptolemæi senex. ZEN. Orbũ illũ dicis, ac diuitẽ, apud quẽ te assidue versari cõspiciebãt? CAL. Illũ semp captabã, colebãq; id mihi pollicens fore, vt meo bono quãprimùm moreretur. Verùm quũ ea res in longum proferretur, sene videlicet vel vltra Tithonios annos viuẽte, cõpendiariã quandã excogitaui viã, qua ad hæreditatem peruenirẽ. Siquidẽ empto veneno, pocillatori persuasetã vt simul atq; Ptolemæus potũ posceret (bibebat aũt prolixius) præsentius in calicem mixceret, haberetq; in prõptu, porrecturus illi. Quod si fecisset, iureiurãdo confirmabãt me illũ manumissurũ. ZEN. Quid igitur accidit? nã inopinatũ qdã narraturus mihi videris. CAL. Vbi iã loti

venissemus, puer duob. paratis poculis, altero Ptolemæo cui ve-

μακρὸν, τῷ δ' ἑτέρᾳ ἐμοί, σφαλὲς ἐκ οἶδ' ὅπως, ἐμοὶ μὲν τὸ φάρμακον, Πτοιοδώρῳ δὲ τὸ ἀφάρμακτον ἐπέδυκεν ἔπα ὁ μὲν ἔπινεν, ἐγὼ δὲ αὐτίκα μάλα ἐκτάδην ἐκέμην, ἐμβυκιμῶ δ' αὐτ' ἐκεῖνος νεκρός. τί τοῦτο γελᾷς, ὦ Ζηνόφαντε; καὶ μὴν οὐκ εἰκὸς γε ἑταίρῳ ἀνδρὶ ἐπιχαίρειν. Ζη. ἀεὶ γάρ, ὦ Καλλιδημίδη, πίπτουσας. ὁ γέρων δέ τί πεὸς ταῦτας; Καλ. πρῶτον μὲν ὑπελαράχθη πεὸς τὸ ἀφνίδιον· ἔπα σιωπᾷς, οἶμαι, τὸ γεγενημένον, ἐγέλασε καὶ αὐτὸς, οἷά γε ὁ οἰνοχόος ἄρτασα. Ζη. πάλιν ἀπ' ἀρχῆς σὺ πάλιν ἐπείτομον ἐχεῖν πραπίσθαι. καὶ γὰρ ἄν σοι δόξαι τῆς λιποφόρτος ἀσφαλέστερον, ἢ καὶ ὀλίγῳ βραδύτερον ἦν.

nenum erat additũ, altero mihi: nescio quomodo errans, mihi venenũ, Ptœodoro porrexit innoxiũ. Mox ille quidẽ bibit, at ego protinus humi porrectim stratus sum, suppositicium videlicet illius loco funus. Quid hoc? Rides Zenophantes? Atqui d non cõuenit amici malis illudere. ZENO. Rideo profectõ. nam eleganter ac lepidè tibi hæc res euênit. Porrò senex ille quid interim? CAL. Primum ad casum subitum atq; inexpectatum sanè conturbatus est: deinde simul atque intellexit id quod acciderat, puta pocillatoris errore factum, risit & ipse. ZENO. Rectè sané. Tamen si non oportuit ad compendium illud diuertere, siquidem venisset tibi populari vulgataq; via tutius certiusq;, etiamsi paulò serius.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

IN hęredipetam, qui alieno funeri inhiabat, & per mortem incerta spe bona alterius captabat, sed delusum mors inopina ante senem, rapuit. Callidemides Ptœdorum senem veneno è medio tollere tentabat, sed aliter accidit: veneno enim quod alteri parauerat, perijt. Tales milui vocantur.

a DINIAE.] *Vide de Dinia in Toxaride.* *b* Parasitus.] *Is dicitur qui aliorum mensas sequitur, homo cibo ventriq́ue deditus, cuius gratia nihil non patitur & facit.* *c* Tithonios annos.] *Fabulæ tradunt, auroram Tithonum Laomedontis filium, formosum in primis adolescentem amasse, eundemq́; rapuisse, vnde natus sit Memnon: demum tandem Tithonum, ob nimiam eius senectutem in cicadam mutatum ferunt, adeò vt vsque in proverbium eius nomen deductum sit: vt hic & in Hermotimo, item apud Erasmũ nostrũ legimus.* *d* Non conuenit amici malis illudere.] *Sed potiùs cõdolere, iuxta illud Euripidis in Phœnissis: κοινὰ γὰρ φίλων ἄχη. i. Communia omnia esse amicorum dolor.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Διηγανῆς: *Hæredipeta veneno, quod alteri paraverat, periit.*

Annosi cupiens quidam diteſcere rebus,
Viuere ne poſſit, dira venena dedit.
Inſidians alijs iuuenis perit ipſe bibendo;
Auctori citiùs quare aconita nocent.

At tu Callidemides.] ἐφάπτοις, *quo pacto interieris.* Nam ipſe quemadmodum.] *Occupatio de ſua morte.* Aderam Zenophantes.] διηγοῦ, ἐρωτηχή. Orbum illum dicis.] *Interrogatio de perſona, eiusq́; ἐκφορᾶς.* Illum ſemper.] τὸ προηθεότα ὑπόμνημα λογισμοῖ Verùm cùm eas.] *Cauſa ſpem infringens.* Compendiariam quandam.] *Nouum conſilium.* Siquidem empto veneno.] τὸ προηχθὲν μίσος. Quod ſi feciſſet.] τὸ ἄπορον πλοκήν. Quid igitur accidit.] *Interſatio in media narratione.* Vbi iam loci veniſſemus.] τὸ ἐπόμενον. Mihi venenum.] τὸ ἐκπαὶ ὁ κακὸς βυλὴ, τῷ βελλόντι κακῶς. Quid hoc rides.] ἀποσκοφὴ ἐπιμυθική. Rideo prefecto.] *Defendit illud à iuſto.* Primum ad caſum.] τὸ ἄλλα ἀνδάνει. Recte ſané.] ἐπιτρέπεις. Tametſi non.] ἐρώτησις. Siquidem veniſſet.] *Langſam leicht thut wol.*

ΚΝΗΜΩΝΟΣ ΚΑΙ Δαμιππου

CNEMONIS ET Damnippi.

Eraſmo Roterodamo interprete.

CNEMON.

ΤΟῦτο ἱκανὸν τῆς παροιμίας, Ονηδρος τίλλεται. Δάμ. τί ἀγανακτῶ, ὦ Κνήμων. Κνήμ. πωθάνη, ὅτι ἀγανακτῶ; λυπεροῦμαι ἀκέσι & καταλίποιπα, καὶ σοφιεῖς ὁ ἄθλι &, ὃς ἰδιόμην ἂν μάλιστα σχεῖν τἀμά, παραλιπών. Δάμ. πῶς τοῦτ' ἐγένετο; Κνή. Ερμόλαον τὸν πάνυ πλούσιον, ἄτεκνον ὄντα, ἐθεράπευον ἐπὶ θανάτῳ. μάλιστα & ἐκ ἀνάγκης τῷ θεραπείαν προσῆκε. ἔδοξε δέ μοι καὶ σοφὸν τοῦτ' εἶναι, θεῶν διαθήκας εἰς τὸ φανερὸν, ἐν αἷς ἐκεῖνος καταλίποιπα. ὃς μόλις & ἐγνώσθη, καὶ τὰ αὐτὰ πράξαι. Δάμ. τί δ' ἦν ἐκεῖνο & Κνή. ὅ, τι μὲν οὖν αὐτὸς ἐνέγραψε τοῖς ἑαυτοῦ διαθήκαις, οὐκ οἶδα. ἐγὼ

HOC.[a] *illud eſt quod* vulgò *dici conſueuit:* [b] *Hinnulus leonem* DAM. *Quid iſthuc eſt quod te tum ſtomachare Cnemon?* CNE. *Quid ſtomacher, rogas? Equidem hæredē reliqui quendā præter animi ſententiam, videlicet aſiu deluſus miſer: ijs quos maximè mea cupiebam habere, præteritis.* DAM. *Sed iſthuc quinam euēnit?* CNE. *Hermolaum nobilē illum diuitem, quum orbus eſſet, imminēte morte captabam, aſsidens atq; inſeruiens. Neq; ille grauatim officium meum admittebat. At interim illud quoq; mihi viſum eſt ſcitum, conſultumque, vt teſtamentum proferrem ac publicarem, quo illum rerum mearum in ſolidum hæredem inſtitueram: nimirum vt ille viciſſim idem faceret, meo prouocatus exemplo.* DAM. *At quid tandem ille?* CNEM. *Quid ille ſuo in teſtamento ſcripſerit, id quidem ignoro: cæterùm*

ego

ἐγὼ γὰρ ἄφνω ἀπόθανον, τοῦ τέχνης μοι ἐπιπεσόντος. νῦν νεῶ Ερμόλαε ἴχνη τὰμὰ, ὥσπερ τις λάθρᾳ, καὶ τὸ ἄγκυστρον ὦ Δαίμονι συγκαταπάσας. Δάμ. ἀ μόρον, ἀπὸ νῦ αὐτόν σι ἅλιᾳ, ὥστε σόφισμα κατὰ σαυτὸ συντέθεικας. Κνέ. ἔοικα: οἰμώξω τοι γαρόν.

ego repentè atq; insperato è vita decessi, tecti ruina oppressus: & nunc Hermolaus mea posſidet, lupi cuiuspiam in morem c ipso hamo cum esca pariter auulso. DAM. Imò non escam modò cũ hamo, quin te quoq; piscatorem simul abstulit. Itaq; d technam istam in tuum ipsius caput struxeras. CNE. Sic apparet, idq; adeò deploro.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a Hoc illud.] *De hæredipeta sive testamenti captatore, quæ quia diuitem ex asse hæredem scripsisset, ac testamentum protulisset, quo diuitem ad idem faciendum prouocaret, tecti ruina subitò oppressus est, ac sua reliquit illi, cuius facultatibus inhiârat: atq; iuuenis à sene, captator à captatore captus est.* b Hinnulus leonẽ.] *Subaudiendum, capit, vicit, aut prouocat, hoc est, fortior superatur à debiliori, aut indoctius certat cum doctissimo. Vide Erasmum in Chil.* c Ipso hamo.] *Rursus vtitur hoc prouerbio in libello De mercede cõductis.* d Technam.] *Id est, commentum, artem seu fallaciam, in tuum ipsius exitium & perniciem reperisti. Adagium est, de quo Erasmus.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Διηγηματὰ in hæredipetas.

Externum Cnemon hæredem scripsit auarus,
Fecerat id certa conditione tamen.
Scilicet Hermoleos quo se quoq; scribere vellet:
Ereptus Cnemon sed fuit ante senem.

Hoc illud est.] ἡ ἀγαπάπτησις ἐ αἰμωγή. Quid istuc.] ἐρώτησις. Quid stomacher rogas?] ἀπορεῖσθε νῦν ἐρωτᾷ. Sed istuc.] ἀφήγησις. Cn. Hermolaum.]

τὰ ἡγούμενα. At interim.] τὰ μέσα καὶ λοιπά. Cæterum ego.] τὰ ἔπειτα, genuit; mortis. Et nunc Hermolaus.] τὰ παρόντα. Imò, in eam modò.] αὔξησις. Malè consilium cõsultori pessimè est. Sic Apparet.] Clausula.

ΧΑΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΕΡΜΟΥ. CHARONTIS ET Mercurij.

Martino Bolero interprete.

Interlocutores: Charon, Mercurius, Mortui, Menippus, Charmoleus, Lampichus, Damasias, Philosophus, Rhetor.

CHARON.

ΑΚόσας ὡς ἔχεις ὑμῖν τὰ πράγματα. μικρὸν μὲν ὑμῖν, ὡς ὁρᾶτε, τὸ σκαφίδιον, καὶ ὑποσαθρὸν ὄν, καὶ διαῤῥεῖ τὰ πολλά. καὶ ὦν πρωῒ ἐπὶ θάτερα, οἰχήσεσθε περιτραπέν ὑμῶν δ' ἐνίοις καὶ τοσοῦτοι ἅμα ἄνεισι, πομπὰ ἐπιφερόμενοι ἕκαστος, ὧν ἔνι μὲν ἃ τούτων ἀμβῆται, δι' ἃ μὴ ὕστερον μεταπούσεται, καὶ μάλιστα ὁπόσοι νεῶν ἐπίστανται. Νεκροί. πῶς γὰρ ποιήσαντες εὐπλοήσομεν; Χά. ἐγὼ ὑμῖν φράσω. γυμνοὺς ἐπιβαίνειν χρὴ, τὰ περιττὰ ταῦτα πάντα ἐπὶ τῆς ἠιόνος καταλιπόντας· πόλις γὰρ ἂν μὴ ὅτω δίξαιτο ὑμᾶς τὸ πορθμεῖον. σοὶ δ', ὦ τρμεῖ,

AVdite, quo loco sint res vestræ. Equidem parua est nobis, quæ admodum videtis, & carios a nauicula, & quæ undique perfluit: quòd si in alterâ parte inclinârit, planè submersa peribit: atque vestrûm tã multi simul cõfluũt, & singuli plurimas sarcinas adferunt. Quòd si cum his nauiculâ cõscenderitis, vereor ne postea vos facti pœnitentiæ: maximè verò eos qui nandi sunt imperiti. MO. Quid igitur faciendum erit, vt sine periculo nauigemus? CHA. Ego vobis dicam: nudos vos ingredi oportet, atq; ista omnia quæ superflua sunt, in litore relinquere. nã sic etiã vix capiet vos nauicula. Tibi verò Mercuri,

μῶ, μηλόβοα, τὸ ἀφ' τότε μυ-
δήμα παραδέχεσθαι αὐτῶν,
ὃς ἂν μὴ ψιλὸς ᾖ, καὶ τὰ ἐ-
πίπλα, ὥσπερ ἔφλω, ἀφ-
ελών. παρὰ δὲ τῶν ἀφελῶν
θραν ἱστὰς, ἀναγινώσκει αὐ-
τούς, καὶ ἀναλαμβάνει γυμ-
νοὺς ἐπιβαίνειν ἀναγκάζων.
Ερμ. εὖ λέγεις, καὶ οὕτω
ποιήσωμεν. ἱστοῖ τίς ὁ πρῶ-
τος ὅτι; Μεν. Μένιππος ἔγω-
γε. ἀπ' ἰδοὺ, ἀπῆρά μοι,
ὦ Ερμῆ, καὶ τὸ βάκτρον, ἐς
τὸν λίμνον ἀφῆφθαι. τὸν
τρίβωνα δὲ οὐκ ἐνόμισα, εἰ
ποιῶν. Ερμ. ἔμβαινε, ὦ Μέ-
νιππε, ἀνδρῶν ἄριστε, καὶ τὸν
πρωρέα ἔχε παρὰ τὴν ἐν
βρεντίῳ ἐφ' ὑψηλοῦ, ὡς ἐν
πίσκοπον ἅπαντας. ὁ καλὸς
δ' οὗτος τίς ὅτι; Χαρ. Χαρ-
μόλεως ὁ Μυσικὸς, ἐπίρα-
στος, οὗ τὸ φίλημα δ' ἰτάλαν-
τον ἦν. Ερμ. ἀπόδυθι τοί-
νυν τὸ ῥάκος, καὶ τὰ χεῖ-
λη αὐτοῖς φιλήμασι, καὶ τὸν
πόλιον τὸν βαθύβαρυ, καὶ τὸ
ἐπὶ τῶν παρειῶν ἐρύθημα,
καὶ τὸ θέρμα ὅλον. ἔχει κα-
λῶς. ὄψιν δ', ἐπίβαινε δ'
ἤδη. ὁ δὲ τὸν πορφυρίδα ἐπο-

Mercuri, demceps curæ erit,
nemmem ex illis recipere,
nisi nubus sit, & supellectilem
lem abiecerit. Itaque ad ip-
sas scalas te statuas, ipsosq;
cognoscito, & suscipito, nu-
dosq; ingredi cogito. MER.
Recte dicis, atque sic faciemus. Quis est ille primus?
MEN. Ego Menippus sum.
Ecce autem peram & bacu-
lum in paludem abieci: ve-
rum rectè feci, qui pallium
non acceperim. MERC.
Ingredere, ô Menippe, vir o-
ptime, primumq; apud gu-
bernatorem navis locum accipe, in ipsa summitate, quò
omnes posiis intueri. Verùm
qs ille formosus est? CHA.
Charmoleus sum Megarensis ille amator, cui osculum
unum duobus talentis constitit. MERC. Exue igitur
istam pulchritudinem, & labia vnà cum osculis, istam
etiam densam comam, & genarum ruborem, adeòque
totam cutem. Benè se res habet, expeditus es, ingredere
nunc. Quis verò ille est pur-

σι, καὶ τὸ διάδημα, ὁ βλοσυρὸς puratus, & diademate præ-
ἐκεῖνος, τίς ὢν τυγχάνει; Δαμ. cinctus, grauitatem quan-
Λάμπιχος, Γηλώων τύραννος. dam præ se ferens? Quis es
Ερμ. τί οὖν, ὦ Λάμπιχε, το- tu? LAMP. Lampichus
σαῦτα ἔχων κάρη; Λάμ. τί sum, Geloorum tyrannus.
οὖν ἐχθῶ, ὦ Ερμῆ, γυμνὸν MERC. Quid igitur cum
ἅπαν τύραννον ἄνδρα; Ερμ. tot sarcinis venistis? LAMP.
τύραννον μὲν ἐδαμῶς, νε- An ne nudum aduersari cō-
πρὸν δὲ μάλα. ὥστε ἀπόβου ueniebat tyrannum? MER.
ταῦτα. Λάμπ. ἰδοὺ σοι ὁ πλοῦ- Nequaquam tyrannum, sed
τος ἀπόκειται. Ερμ. καὶ τὸν mortuum. itaque depone ista. LAMP. Ecce abieci
τύφον ἀπόῤῥιψον, ὦ Λάμ- diuitias. MERC. Sed su-
πιχε, καὶ τὴν ὑπερηφίαν: βα- perbiam, ô Lambiche, & fa-
ρεῖσθε γὰρ τὸ σωρευθὲν συ- stum etiam abiice. nam ista
μπεσόντα. Λαμ. ἀκουῶ ἀλ- si in nauiculâ coincidat, ve-
λὰ τὸ διάδημα ἔασόν μοι ἔχειν, hementer grauabunt eam.
καὶ τὴν ἐφιππίδα. Ερμ. LAMP. Igitur sine vt dia-
ἐδαμῶς, ἀπὸ καὶ ταῦτα ἄφες. dema habeam saltem, & stra
Λάμ. ἔχω. τί ἔτι; πάντα gulum. MERC. Nequa-
γὰρ ἀφῆκα, ὡς ὁρᾷς. Ερμ. quam, imò & hæc relinquito. LAMP. Sit ita. quid
καὶ τὴν ὠμότητα, καὶ τὴν ἄ- præterea vis? Nam omnia,
νοιαν, καὶ τὴν ὕβριν, καὶ τὴν vt vides, abieci. MER. Cru-
ὀργὴν, καὶ ταῦτα ἄφες. Λάμ. delitatem etiam, & amentiã,
ἰδοὺ σοι ψιλὸς εἰμι. Ερμ. ἴθι & violentiam, & iracundiã,
βαῖνε ἤδη. σὺ δὲ ὁ παχὺς, ὁ atque his similia depone.
πολύσαρκος, τίς εἶ; Δάμ. LAMP. Ecce nudus sum.
Δαμασίας ὁ ἀθλητής. Ερμ. MER. Ingredere hũc. Tu ve-
ναὶ ξύνισας. οἶδα γάρ σε, rò pinguis admodũ & carnosus, quis es? DAM. Camasias
ego sum athleta. MER. Certè videris ille esse. scio enim te
sapa

πολλάκις ἐν τῇς παλαίστρας ἰδών. Δαμασ. νὴ, ὦ Ἑρμῆ, ἀπὸ παράδειξόν μοι γυμνὸν ὄντα. Ερμ. οὐ γυμνὸν, ὦ βέλτιστε, τοῦτον σάρκας περιβεβλημένον, ὥστε ἀπόδυθι αὐτὰς, ἵνα καταδύσῃς τὸ σκάφος, τὸν ἕτερον πόδα ὑπερβὰς μόνον. ἅμα καὶ τοὺς στεφάνους τούτους ἀπόῤῥιψον, καὶ τὰ μυρύγματα. Δαμασ. ἰδοὺ γυμνὸς, ὡς ἱρᾶς, ἀπεθῶς εἰμι, καὶ ἰσοσάσι τοῖς ἄλλοις νεκροῖς. Ερμ. ἴτως ἄμεινον ἀβαρῆ ἄνω, ὥστε ἐμβαίνειν. καὶ σὺ μὲν τὸν πλοῦτον ἀπόβαλε, ὦ Κράτων, καὶ τὴν μαλακίαν καὶ τὴν τρυφὴν, μὴ δὲ τὰ ἐντάφια λάμβανε, μὴ δὲ τὰ τῶν προγόνων ἀξιώματα. κατάλιπε δὲ καὶ γένος καὶ δόξαν. καὶ εἴ τινά σε ἡ πόλις ἀνεκήρυξεν εὐεργέτην δικόντι, καὶ τὰς τῶν ἀνδριάντων ἐπιγραφὰς, μὴ δὲ ὅτι μέγαν τάφον ἐπὶ σοὶ ἔχωσιν, λίαν βαρεῖα γὰρ καὶ ταῦτα μνημονεύματα. Κράτ. οὐκ

sæpe in palæstris à me vis sum. DAMAS. *Ita est, ô Mercuri. Verùm accipe me, nudum existentem.* MERC. *Nequaquam, ô bone vir, nudus es, tanta carne circundatus: itaque exue eam. Nam si vel alterum tantùm pedem in nauem posueris, submerges eam. Sed & coronas istas & præconia abjicito.* DAMAS. *En planè nudus sum, vt vides, & simili cum dijs mortuis statura.* MERC. *Sic præstat leuem esse. itaque inscende iam. Et tu, ô Crato, diuitias abjice, præterea mollitiem & delicias, neque feras tecum epithaphia, neque maiorum tuorum dignitates. Relinque etiam genus, & gloriam. Item ciuitatum, de quibus scilicet benè meritus es, publica præconia, statuarum inscriptiones: & dicas ne tibi magnum sepulchrum construant. nam & hæc grauant, si in memoriam reuocentur.* CRAT.

Inuitus

ἐχ ἑκὼν μὲν, ἀποῤῥίψω δέ. τί γὰρ ἂν καὶ πάθοιμι. Ερ. βαδίζε βαδὶ, σὺ δ' ὁ ἕνοπλος, τί βέλει; ἢ τί τὸ τρόπαιον τοῦτο φέρεις; Κρά. ὅτι νενίκηκα, ὦ Ερμῆ, καὶ ἀνδρικῶς, καὶ ἡ πόλις ἐτιμήσατό με. Ερμ. ἄφες οὖν τὸ τρόπαιον. ἐν γῇ γὰρ ἀφανὲς καὶ ἄδηλον ἔσται μένον. ὁ σκηνὸς δὲ οὗτος ἀπόκειται σχῆμα, καὶ βαρυθυμίαν, ὁ τὰς ὀφρῦς ἐπηρκώς. ὁ ἐπὶ τῷ φρονήματι, τίς ἐστιν, ὁ τῷ βαθεῖ κόσμῳ καθαμένος; Μέ. φιλόσοφός τις, ὦ Ερμῆ, μᾶλλον δ' ὀγκώμων καὶ τερατείας μεστὸς, ὥστε ἀπὸ φύσεως καὶ τοῦτον· ὄψει γὰρ πολλὰ καὶ γελοῖα ὑπὸ τῷ ἱματίῳ κρυπτόμενα. Ερ. καθάθες οὖν τὸ σχῆμα πρῶτον, ἔπειτα καὶ τὰλλα τί πάντα, ὦ Ζεῦ, ὅσων μὲν τῶν ἀλαζονείαν κομίζει, ὅσων δὲ ἀμαθίαν καὶ ἄνοιαν καὶ κενοδοξίαν, καὶ περπόσας ἀπόρους, καὶ λόγους ἀκαρθάλους, καὶ ἐννοίας πολυπλόκους, ἅμα καὶ μεγαλοφροσύνην μάλα πολλὴν, καὶ

Inuitus certè, sed tamen abiiciam. quid enim faciam? MER. *Papæ, quid tibi vis armatus? aut quid istud trophæum tecum circumfers?* CRAT. *Quia vici, Mercuri, & res præclaras gessi, propterea ciuitas hoc me honore affecit.* MER. *Relinque trophæum in terra. apud mortales enim pax est, neq; vllis armis opus est. Verùm quis ille est ipso habitu grauitatem quandam præ se ferens, elatus, & contractis supercilijs propter curas, longa barba? quis est ipse?* MEN. *Philosophus quidam est, ô Mercuri, imò præstigiarum & nugarum plenus. Itaque & hunc exue. videbis enim multa, eaq; ridicula, sub palliolo occulta esse.* MER. *Depone tu hunc habitum primùm, deinde hæc quoque omnia. O Iupiter quantam ille arrogantiam, quantam insciitiam, & quantum cons*

ntionum, & inanis gloriæ, *quantum quæstionum dubiarum, quantum spinosarum disputationum, & cogitationum perplexarum circumfert? immò quàm multos vanos labore*

& de-

ἐχέτω μὴ, ἀποξέψω δὲ. τί
δὲ ἂν καὶ ἀκούσαιμι. Ερ. Βα-
βαὶ, σὺ δ' ἐνεστᾷς, τί βέλει;
ἔτι τὸ πρόσωπον τοῦτο φησὶ;
Κρὰ. ὁτι ψεύδῃ, ὦ Ἑρμῆ, καὶ
ἐξαπατᾷς, καὶ ἡ πόλις ἐτιμήσα-
το. Ερμ. ἄρ' οὐκ ἐγὼ τὸ πρό-
σωπον ἦν Ἀδρήστου καὶ Ἀμ-
φιάρεω καὶ Πολυνείκους καὶ Τυ-
δέως; ὁ σκυτοτόμος δὲ οὗτος; ἀπὸ τίνος σχήματος; καὶ
βυρσοδέψης; ὁ τὰς ὀφρῦς
ἐπηρκώς. ὁ ἐπὶ τρισὶν ὀβολοῖν
τις ἦν, ὁ τῶν Βαβὼ κόγχα-
ων λαλαθμός; Μί. φιλόδοξός
τις, ὦ Ἑρμῆ, μάταιος ἦν καὶ
περιττὰς μισεῖ, οὐκ ἀσύ-
δυρμ καὶ τοῦτο· ὀψὲ δὲ πολ-
λὰ καὶ γνώσει ὑπὸ τῆς ἰδιωτείας
ἐμπεσόντα. Ερ. καλῶς οὖν
τὸ σχῆμα πρόσωπον, ἔτα καὶ ἄλ-
λο τι πάσχει, ὅταν τις ἐν τῷ
ἀληθείᾳ κομίζηται, θᾶττον ἂν
μαθὼν καὶ ἧττον καὶ κρυόλο-
γίαν, καὶ ἱματίου ἀσέρας, καὶ
λόγος ἀκαρδάλους, καὶ ὑπ-
ροῖτος ψευδηγόρους, ἀπὸ καὶ
μετεωρολογίαν μάλα σοφὴν,

humus cernit, sed tamen
cium. quid enim facies
MER. Pape, quid tibi
armatus? aut quid sibi
phasma tecum circumfert
CRAT. Quæris? Mercu
ri, & res præclara gesta, pa
pierre cuncta decora hom
re effecit. MER. Rideo
trophæum terra exim
feret enim parcè, nec
armis opus est. Verum
ille est ipso habitu pau
tem quendam præ se fe
elatus, & contracti supe
lis propter cæsaries, longi
ba. quis est ipse? MER
losophus quidem ut ego
curi, imò præ superbia
mugarum plenus. hunc
hunc exue. videbimus
ta, eáq; ridicula, fa
lo occulta esse. MER
pone tu hunc habitum
mum, deinde hæc omn
omnia. O Iupiter quan
ille arrogantiam, q
insitiam, & quanta
ἐ πιον-um, & inanis gloriæ, quantum quæstionum & cognitio-
rum, quantum spinosarum disputationum, & cognitionum
perplexarum circumfert? immò quàm multos vanos fa-

ὑπάδειον ἐκ ὀλίγου, καὶ ὕ-
λης μικρολογίαν. νὴ Δία,
καὶ χρείας γε τοιᾶς καὶ ἀδυ-
κατάληκτα, καὶ ἀναισχυντίαν,
καὶ ὀργὴν, καὶ τρυφὴν, καὶ
παλακίαν. ἐ κίνυδι γάρ με,
ἐ καὶ μάλα σκεπτόμενος αὐ-
τά. καὶ τὸ φιλόδοξον δὲ ἀπό-
δυσ. καὶ τὸ τύφου, καὶ τὸ οἴε-
σθαι ἁπάντων ἔγωγε τῶν ἄλλων.
ἐκ ἔγνωκα ταῦτα ἔχων ἐμ
βαίνειν, ποία συμπεκόντο-
μ' ἄξιστο ἄν σοι, Φιλ. ἀλ
λοτιθέμενα τοίνυν αὐτὰ, ἐπεί-
περ ἔτα κελεύεις. Μέν. ἀπὸ
τοίνυν κόμενα τοῦτον ἀφ-
ῥίδιον, ὦ Ἑρμῆ, βάρος τι
ὄντα καὶ κάσιον, ὡς ὁρᾷς:
σίσυραν τοίνυν τινὰ ἐκ τελά-
χιστον. Ἑρμ. ὦ λίγας, ἀπό-
θου καὶ τοῦτον. Φιλ. καὶ τίς
ὁ ἀγκὼν ἔσται; Ερμ. Μέ-
σιος ἐκοὶ, καθὼν πίλυ-
κατῶν ναυπηγικῶν, ἀφικό-
μενον, ἐκπέμπει τὴν ἀναβάσ
θρασυνόμενον. Μέν. ἐκ, ὦ
Ἑρμῆ, ἀλλὰ μείονά μοι ἀνάς
λαβε ξυρόμενον. ἦ τοῦτο.
Ερμ.

& deliramenta non pau
ca? quantas item nugas, &
quantam curiositatem? Sed
per Iouem, aurum etiam hoc,
& voluptatem, & impu
dentiam, iracundiam, deli
cias & molliciem secum ha
bet: neque enim latenti me i
sta, etiamsi studiosè celat.
Verùm abijce mendacia e
tiam & superbiam, & opi
nionem illam, qua existimas
te omnibus reliquis præstan
tiorem esse. Nam si cum re
bus omnibus ingrediaris, quæ
quinqueremis te acciperet?
PHILOS. Depono igitur
ea, quandoquidem sic iubes.
MEN. Sed & barbam
hanc deponat, Mercuri, gra
uem equidem & hirsutam,
vt vides. capilli sunt trium
minarum ad minus. PHI
LOS. Sed quis abradet?
MER. Menippus ille secu
rim accipiens, quib. naues fa
bricantur, eam resecabit: ve
tetur autem scalis nauali bus,
quibus superposita barba re
secetur. MEN. Nequaquam
Mercuri, sed da mihi ferram. hoc enim erit magis ridiculum.

MERC.

Ερμ. ὁπίλιπε ἱκανός. Μεν. οὔκουν, ἀνθρωπινώτερον γὰρ νεκροῦ ἀναπέφηνας, ἀρθεὶς καὶ αὐτοῦ τοῦ λιγάθρου. βέλτιον, μικρὸν ἀφίλωμαι καὶ τῶν ὀφρύων; Ερμ. μάλιστα: ὑπὲρ τὸ μέτωπον γὰρ καὶ ταύτας ἐπῆρκεν, ἐκ οἷδ' ἐφ' ὅτῳ ἀνατείνων, ἑαυτόν. τί τοῦτο; καὶ ἀκριβῶς, ὦ κάθαρμα, καὶ πρὸς θάνατον ἀφθαλμιᾷς; ἔμβυθι δ' οὖν. Μεν. ἓν ἔτι τὸ βαρύτατον τῶν μάλης ἔχω. Ερμ. τί, ὦ Μένιππε; Μεν. λοιδορίαν, ὦ Ερμῆ, πολλὴν ἐν τῷ βίῳ χρησιμωσασαν αὐτῷ. Φιλ. ἐκοῦ καὶ σὺ, ὦ Μένιππε, ἀπόθου τοῦ ἀφθονίαν, καὶ παῤῥησίαν, καὶ τὸ ἄλυπον, καὶ τὸ γενναῖον, καὶ τὸν γέλωτα. μόνῳ γοῦν τῶν ἄλλων γελᾷς. Ερμ. μηδαμῶς· ἀλλὰ καὶ ἔχει ταῦτα, λοῦφα γάρ, καὶ πάνυ εὐφορα ὄντα, καὶ πρὸς τὸν κατάπλουν χρήσιμα· καὶ ὁ ὑπερ δὲ σὺ ἀπόθου τῶν ῥημάτων τοῦ τοσούτου ἀπιραντολογίαν, καὶ ἀντιθέσεις, καὶ παρισώσεις, καὶ παρομοιώσεις,

MERC. *Sufficiet hîperbolæ nis.* MENIP. *Euge, humanior nunc apparès, a depositò hircino fœtore. Vis ne vt parum etiam de supercilijs auferam?* MERC. *Maximè: nam hæc super frontem etiam attollit, nescio quid sciò quò seipsum extendat. Quid hoc rei est? etiam ploras sceleste? & mortem times? ingredere igitur.* MEN. *Vnum quiddam adhuc grauissimum gestat b sub alis.* MERC. *Quid Menippe?* MEN. *Adulationem, Mercuri: quæ illi dum viueret, multum profuit.* PHIL. *Igitur & tu Menippe, tuam abijce libertatem, & loquendi audaciam, lætitiam, animi magnitudinem, & risum. An tu solus alios omnes ridebis?* MERC. *Nequaquam, sed retine ista. leuia enim sunt, & planè facilia portatu, & ad nauigandum prona sunt. Tu verò Rhetor, abijce istam tantam verborum contradictionem, & antitheses, & similitudines, item periodos,*

σόδους, καὶ βαρβαρισμὸς, καὶ τἆλλα βάρη τῶν λόγων. Ρύθ. ἄγε, ἰδὺ ἀρτίθυμοι. Ερμ. νῦν ἴχα, ὥστε νῦν τὰ ἀπόγεια, τὼ ἀρχάθραν ἀναλάμβανε, τὸ ἀγκύριον ἀνασπάσθω, πίταζον τὸ ἰσίον. ἴθιωνι, ὦ πορθμεῦ, τὸ πηδάλιον, εὖ πάθωμεν. τί οἰμώζετε, ὦ μάταιοι, καὶ μάλιστα ὁ φιλόσοφος σύ, ὁ ἀρτίως τὸν πώγωνα λυσάμενος; Φιλ. ὅτι, ὦ Ερμῆ ἀθάνατον ᾤμην τὴν ψυχὴν ὑπάρχειν. Μεν. ψεύδεται, ἀλλὰ γὰρ ἔοικε λυπᾶν αὐτόν. Ερμ. τὰ ποῖα; Μεν. ὅτι μηκέτι λαμπρὸς πολυτελῆ λάμπα, μὴ νύκτωρ ἐξιὼν, ἅπαντας λανθάνων, ἱματίῳ τὴν κεφαλὴν κατηλεῖς, περίσεσιν ἐν κύκλῳ τὰ χαμαιζυγᾶ, καὶ ἅμα τοῖς ἐφαπτοῦσι τῆς νέας ἐπὶ τῇ σοφίᾳ, ἀργύριον λήψεται, τοῦτ' αὐτὸν λυπεῖ. Φιλ. σὺ δ', ὦ Μένιππε, ἐς ἄρα ἀποθανών; Μέν. πῶς, ὅτι ἔσωθεν ἐπὶ τὸν θάνατον, καλούμενος μηδενός; ἀλλὰ μεταξὺ λόγων, ἐκρα-

riodos, & barbarismos, atque alia sermonis pondera. RHET. Enabēcio. MER. Benè se habent res. Itaque solue funem. attollamus scalas, attrahatur anchora, expande velum, tuúc nauta clauum dirige. Simus hilares. Quid ploratis, ô vos amentes? præsertim tu Philosophe, qui paulò antè tua barba spoliatus es? PHIL. Quia existimabam immortalem esse animam. MEN. Mentitur. nam alia sunt quæ videtur eum mœrore afficere. MER. Qualia? MEN. Quia non amplius tam opiparas cœnas habebit, neque noctu exiens clàm omnibus circũuoluto palliolo capiti, ordine omnia accedet scorta, nec manè deceptis adolescentibus sua sapientia, pecuniam accipiet. hæc sunt quæ illi dolent. PHIL. An tibi molestum non est, Menippe, quòd mortuus es? MEN. Quomodo posset esse molestũ mihi, qui ad mortem festinanti, nemine vocante? Verùm nónne clamor quidam interim

ἀκροωμένη τις ἀκέκραται, ὥσπερ τινῶν ἀφ' ὑμῶν βοώντων; Ερμ. ναὶ, ὦ Μένιππε, οὐκ ἀφ' ἑνὸς μέχρις· ἀλλ' οἱ μὲν ἐς τὴν ἐκκλησίαν συνελθόντες, ἄσμενοι γελῶσι πάντα ἐπὶ τῷ Λαμπίχῃ θανάτῳ. καὶ γυνὴ αὐτοῦ σωὶ χεῖται πρὸς τῶν γειτονισσῶν, καὶ τὰ παιδία νεογνὰ ὄντα, ὁμοίως ὑπὲρ τῶν πάππου βάλλεται ἀφθόνοις τοῖς λίθοις. ἄλλοι δὲ Διόφαντον τὸν ῥήτορα ἐπαινοῦσιν ἐν Σικυῶνι, ἐπὶ ταφίοις λόγοις διεξιόντα ἐπὶ Κράτωνι τούτῳ. καὶ νὴ Δία γε, ἡ Δαμασία μήτηρ ὠκυάδα ἐξάρχει τοῦ θρήνου σὺν γυναιξίν, ἐπὶ τῷ Δαμασίᾳ. σὺ δὲ οὐδείς, ὦ Μένιππε, σκληρὸς, καθ' ἡσυχίαν ἀκούσας μόνος. Μεν. ἔλαττον, ἀλλ' ἀκούσῃ τῶν γειτόνων μετ' ὀλίγον, ὠρυομένων οἷον ἐπ' ἐμοί, καὶ κοράκων τυλομένων τοῖς τέγεσι, ὁπότ' ἂν συνελθόντες θάπτωσί με. Ερμ. γυνάδας εἶ, ὦ Μένιππε, ἀλλ' ἐπὶ κατασκοπὴν

interim dum nos confabulamur, exauditus est velut quorundam in terra vociferantium? MERC. Certè Menippe: verùm non vno tantùm loco exauditur clamor, sed quidam in vnũ cœtum conuenientes, cum voluptate deridēt mortuum Lampichum, & illius vxorem mulieres circumstrepunt: atque illius pueri nuper admodum geniti, multis lapidibus à pueris obruũtur. Quidam Diophantum Rhetorem laudant, in Sicyone funebres orationes recitantem de hoc Cratone. Et per Iouem Damasiæ mater vlulans, lamentationem inceptat vnà cum mulieribus pro Damasia. Te verò, Menippe, nemo est qui deploret, & solus iaces tranquillus. MERN. Nequaquam. nam haud ita multò pòst aut dies canes miserabiliter latrantes propter me, & coruos alas concutientes, quando ad sepeliendum me conue

nient. MER. Fortis es, Menippe. Sed quia iam transfretauimus,

ἐ κρημνὸ τις ἀπέπεσε, ὥσ-
περ τινων ἐκ τῆς βάρ-
ραρ. Ερμ. νὴ, ὦ Μένιππε.
πλοῖα γὰρ ἡμῖν ἑτοῖμα· ἀλ-
οἱ μὲν ἐ τῶν ἀκριβῶς ε-
πεπόνται, ἄσχολοι γὰρ
πλεῖν ἐπὶ τὴν Λαμπτρίαν ἐα-
πεται. καὶ γὰρ καὶ ἀπὸ σκη-
πλεῖν πρὸς τὴν γειτνιῶσαν,
καὶ τὰ πολλὰ ταῦτα ὄντα,
ἀφικόμενα ἐκεῖσε ἐπὶ τὴν σκά-
ἀφ' ἑκάστου τοῖς
δαν βαπτίζεται ἀφέντα τὸν
πλοῦν. ἄπει δ' Διόγνητος
τὸν ῥήτορα ἐκκαίοντα τὴν Σι-
πυλῶν, ὡς τάφῳ κόσμει δι-
ξ ὕστερα ἐπὶ Κράτητι τῷτ. καὶ
ἡ Δημαίνη μήτηρ
ἐπὶ Διόγνητι, ἡ Δημαίνη μήτηρ
ἐκείνου γυναῖκα, ἐπὶ δὲ Δημα-
σία. οἱ δ' ἑξῆς, ὦ Μένιπ-
πε, ἐκ ἀνθρώπων
τι, ἀλλὰ, καὶ ἀνιέρων
Ἀχαιῶν μύρ. ἀλλ'
μεῖς, ἀπ' ἀκούης τῶν ἐκεῖ-
σε ἀπίωμεν, ἐρημώτερον οἱ-
μαι τὸ πλοῖον ἔσεσθαι, καὶ τὸν κυβερνή-
τὴν ἡδίω ἀκούσεσθαι τοῖς ἐρήμοις λα-
λοῦντος τοῖς ἔξωθεν ἀκού-
σαι ἂν συμπλέοντος ἀκόλου-
θα. Ερμ. γενέσθω ταῦτα,
Μένιππε, ἀπ' ἐκ κατέρα-
κάκιστα

ment. MER. Fortè te, Menippe.

interim dum nos conscen-
lamur, exaudiuerit ratis
quorundam in terra nostra
tantùm? MERC. Cer
Menippe: verùm nos ea
tantùm loco exaudiam cla-
mor, sed quidem maxi-
tium concursum, cum
lupiter denique nostra
Lampichum, & illum ma
rem mulierē circumfu
punt: atque illi pun
per admodum quàm
tis lapidibus aperiū
tur. Quidam Diogenes
Rhetorem laudat, qui
cyone funebrem orationem
citauerit de hoc Ostra
Et per Iouem Stygium
rer dixisse, lamentando
inceptat ma cum subi
bus pro Damœta. Tibi
Menippe, nemo est qui
ploret, & solus iam ab
quibus. MEN. Nequa
nam haud ita multis
dies casus miserabiles
rentes propterea, qu
mas dies concutiens, p
do adsepelienda cu

uimus, abite vos rectà p hanc
viam ad forū iudiciale: ego
verò & nauta alios transue-
ctabimus. MEN. Feliciter
nauigate, ô Mercuri, nos quo-
que progrediemur. Verùm qd
præterea de vobis futurū est?
Iudicii de vobis ferre opor-
tebit, & quidem aiunt pœnas
esse graues, rotas, aquilas, &
lapides. Vniuscuiusq; autem vita examinabitur.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

in Scaphidium.

Hæc videbis, quàm vana prorsus & fucata sint omnia ea quibus orbis regitur & gubernatur, maximè verò ea quę præcipua esse videntur, probitas, doctrina & potentia: quæ cæteà omnia quæ mundus admiratur, & pro quibus parandis, in hac vita homines digladiantur, esse abiicienda cū ad Charontis nauiculam peruentū fuerit.

Chaon portitor inferorum, quem poëtæ fabulantur defunctorum animas subtili cymba per Stygiam paludem transuehere. Virgil. 6. Aeneid.

Portitor has horrendus aquas & flumina seruat,
Terribili squalore Charon: cui plurima mento,
Canities inculta iacet, stant lumina flamma:
Sordidus ex humeris nodo dependet amictus.
Ipse ratem conto subigit, velisque ministrat,
Et ferruginea subuectat corpora cymba.

a HIRCINO fœtore.] *Alarum aut reliquarum partium excitatore odore ad libidinē incensi. Hinc Horatius, animum huiusmodi libidinosum in alis habere. Lysimachus apud Plautum in Mercatore: Iam plenus ætatis animo, fossida, senex hircosus.*

b Sub alis.] *Quicquid clàm & occultè non properatò vel fit, vel gestatur, sub ala prouerbio etiam fieri dicitur. Quo vsus est Demosth. contra Aphob.* ψοῦδομαι ἐγὼ ὑπὸ, καὶ δύο τῶν ἑταίρων

ἀλλ' ὑπὸ μόλης ἡ πολύκλησις, γίγνεται, ἀλλ' ἐν τῇ ἀγορᾷ μέσῃ καὶ λαῷ παροῦσιν. i. non vnus, neq; duo ista norunt, neq; sub ala(vt aiunt) pronocatio facta est, sed in medio foro, multis præsentibus. Ita dicitur alibi ab eodem Luciano ὑπὸ κόλπῳ sub sinu. c Immortalem.] *Apud Herodot. lib. 2. scribitur, primos Aegyptios statuisse animam hominis esse immortalem, &c.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

πρὸς τὰ γραφικὰ καὶ ἐρωτικά.

Nil est post vitam quo præstet amicus amico:
Aequalis docto tum ruris esse potest.
Aurum deserimus, robur, formam, sophiamq;:
Fabula quid doceat, lector amice vides.

AVDITE, quo loco.] *Facit sibi aud entiam Charon.* Equidem parua est.] *Exponit periculū.* Quòd si cum his.] τὸ ἀκόλαστον κακόν. Quid igitur.] *Petit consilium.* Ego vobis.] *Promittit, & dat consilium.* Nā sic etiā.] *Amplificatio à minori.* Tibi verò Mercuri.] *Dat mandatū super eo, Mercurio.* Itaq; ad ipsas.] *Præscribit quæ facere debeat.* Rectè dicis.] *Promittis se obtemperaturū.* Quis est ille primus] *Recipit in nauiculā singulos numerando.* Ego Menippus sum.] I. *Menippus.* Primumq; apud.] *Dat locū apud gubernatorem.* Charmoleus sum.] II *Charmoleus, nomen.* Exue igitur.] *Mors omnia tollit,* wir müssen alles dahinden lassen. Lampichus sum.] III *Lampichus tyrannus Geloorū.* Sed superb ā.] *Tyrannorum diuitias, superbiā, fastū, diadema, crudelitatem, amentiam, violentiā, iracundiā, & cætera mors aufert.* Tu verò pinguis.] IV. *Damasias, pinguis & carnosus, athleta.* Carne circundatus.] *Abijcit carnes, coronas, præconia.* Et tu, ò Crato.] V. *Crato, diues* Neq; feras tecū.] *Bona fortunæ deserenda.* Quid tibi vis] VI. *Armatus miles relinquit trophæum.* Quia vici Mercuri.] κωμῳδικὸς *militaris.* Apud inferos.] *A contrario.* Verùm quis ille] VII. *Philosophus, eiusq; descriptio.* Videbis multa.] *Quæ in philosophis falsis sint vituperanda.* O Iupiter.] ἐκφώνησις καὶ θαυμασμὸς ἐρωτικὸν. Nā si cū.] αὔξησις *à minori.* Sed & barbam.] *Mercurius depositor.* Menippus ille securim.] *Depositio Beani.* Sed da mihi.] Reth jhm das *Participium.* Humanior nunc appares] *Beanus emis-*

mus emittis vnum fictorem. Etiam ploras.] *Nolite vexare eum qui mortem contemnit.* Igitur & tum.] *ἀπὸ τοῦ πρὸς Μενοππῶ ex comparatione.* Nequaquā.] *Inficiatio elenchi.* Tu verò.] VIII. *Rhetorica ius ornamentis.* Itaq; solue funē.] *κλαυμωνιαστικόν.* Quid ploratis.] *ἀκλαυσὶ ἀγῆται.* Mentitur nam.] *Argues philosophū mēdacy, & causam ploratus alibi transfers.* An tibi molestum.] *ἀποφορά.* Quomodo posset.] *λύσις.* Verū nonnē.] *τὰ τοῖς νεκροῖς ἐπόμενα.* Nequaquam] *ἀνάπόδοσις μελαίνης.* Sed quia.] *Epilogus.* Ad forū.] *τὸ δικαστήριον.* Iudicium.] *ἡ κρίσις.* Et quidem aiunt.] *ἡ κατάδικη.*

ΚΡΑΤΗΤΟΣ ΚΑΙ Διογένους.

CRATETIS ET Diogenis.

Erasmo Roderodamo interprete.

CRATES.

Μοίειχον τὸν πλούσιον ἐγίνωσκον, ὃν διώκωσιν, τὸν πάνυ πλούσιον, τὸν Κορίνθιον, τὸν τὰς πολλὰς ὁλκάδας ἔχοντα, οὗ ἀνεψιὸς Ἀρίστιας, πλησίον καὶ αὐτὸς ὤν· τὸ δημόσιον ἐπιλείπειν, ἡμᾶς ἀναπείθουσι. Δι. τίνος ἕνεκα, ὦ Κράτης, ἠθροίκατον ἀπόλεις; Κρά. τὰ ἀμφοῖν ἕνεκα ἐκατέρου, ἀλλήλοιν ὄντοιν. καὶ τὰς διαθήκας ἐς τὸ φανερὸν ἐτίθεσθον, Ἀριστίαν μὲν ὁ Μοίειχος, ἀποθάνοι, ἀποπέμπων ἁπάντων· Μοίειχον

Morichū[a] diuitem nouerāsne Diogenes? illum inquā supra modū diuitem, illū[b] Corintho profectū, cui tot erant naues onustæ mercedibus: cuius cōsobrinus Aristeas, quū ipse quoq; diues esset, [c]Homericum illud in ore solebat habere: Aut me cōfice tu, aut ego tete. Di. Cuius rei gratia sese captabāt inuicē, Crates? CRAT. Hæreditatis causa, quū essent æquales, uter q; alterum captabant. Iamq; testamenta publicauerāt ambo, in quibus Mœrichus, si prior moreretur, Aristeam omniū rerū suarum dominū relinquebat:

Μοιειχομ ὁ Αυτίας, ἀ πθα-
πίλθοι αὐτ. ταῦτα μὴ ἰγί-
γραπλο· οἱ ἰβιβράπουν ἀπά-
λυς, ἰπιβαπόμψοι τὰ ἰιλα-
πία. ἢ οἱ μάνλ(ς, ἅτι ἀφ τῶν
ἄσφων τιπιπαρόμψοι τὸ μίλ-
λον, ἅτι ἀφ τ ὀνιράτων, ἅς
γι Χαλδαίων παίλθν, ἀπὰ ἢ
ὁ Πύθι& αὐτὸς, ἄρτι μ Αυ-
σᾶ παρᾶχι τὸ ιράτ&, ἄρτι
ἧ Μοιείχω. ἢ τὰ τάλαντα πο-
τὶ μὴ ἰπὶ τῦζον, νιῶ δ ἰπ' ἰ-
πάνον ἰρίπι. Δι. τί δ, πίρας
ἰχγίνζο, ὦ ιράτης; ἀκύσαι γὰ
ἄξιον. Κρά. ἄμφω τιθνᾶσιν
ἰπὶ μιᾶς ἡμίρας, οἱ δ ιλη-
ροι ἰς Εὐνόμιον καὶ Θρασυ-
πλία πιριπλθον, ἄμφω συγ-
γινῆς ὄντας, ὧν πώποτι πθ-
μαντθομένις ὅτω γινίσθαι
ταῦτα. ἀμπλίοντω γὰ ἀφ
Σικυῶν& ἰς Κίῤῥαν, ιατ-
τὰ μίζον τὸν πόρον πλα-
γίῳ πιπισόντω ὑπ' Ιάπυ-
γι, ἀνιτράπσαν. Δι. νῦ ἰ-
ποίησαν. ἡμᾶς δ, ὁπότι ἰν
ὡ βίῳ ἤμ, ἐδ τοιοῦτον
ἰνχο-

Mœrichum vicissim Aristeas, siquidem ipse prior è vita decesserat. Hæc igitur quum essent in tabulis scripta, illi inter se captabant, & alter alterum adulationibus obsequijsq; superare contendebat. Porrò diuini, haud scio vtrum ex astris id quod futurum sit coniectantes, an somnijs, quemadmodum [d] Chaldæi faciunt: quin & [c] Pythius ipse, nunc Aristeam victorem fore pronunciabat, nunc Mœrichum: [f] ac truina quidem interim ad hunc, interim ad illum propendebat. DI. Quid igitur tandem euênit? nam audire est operæ precium, Crates. CRAT. Eodem die mortui sunt ambo: cæterum hæredi tates ad Eunomium ac Thrasyclem deuenerunt, quorum vterque cognatus illis erat: atqui de his nihil prædixerant diuini, futurum vt tale quippiam accideret. Etenim quum [g] Sicyone [h] Cirrham versus nauigarent, medio in cursu obliquo orto [i] Iapyge euersa naui perierunt. DI. Rectè factũ. At nos quum essemus in vita, nihil ciusmodi

aliter

Μαίοχος ὁ Λυσίας, ἀπαγ-
γείλαι αὐτῷ. ταῦτα φήσι-
γραφῶ· οἱ δὲ ὑφαίνουσιν ἀλλ-
λας, ἀκριβῶς οἶμαι τὴν λεπ-
πὰν. ἢ οἱ μάτην, ἀπὸ τοῦ
ἄστρου τεκμαιρόμενοι τὰ μέ-
λον, ἅπερ ἐκ τῆς ὑπερόπτου, ἐν
γὰ χαλεπὴν τὴν ἐκ, ἐκ δὲ τῆς
ὁ Ποσειδῶν αὐτὸς, ἄρτι μὲν Ἀθη-
νᾶ παρῆκεν τὸ ἱμάτιον, ἄρτι
ὑ Μοίρᾳ. ἢ τὰ τοιαῦτα πο-
τὶ μᾶλλον τοῦτον, νῦν δὲ ἐπ' ἐ-
κείνου ἥκομεν. Δι. τίδ' ἔστιν;
ὑ γὰρ, ὦ ἑταῖρε; ἀλλὰ τὸ
ἄστρον. Κρά. ἅμαξα τετράστε-
ροι ἐς Εὐρώπην καὶ Θρᾴσσαν
κλὰ ἀναλόγου, ἅμαξα συν-
γῆς ὄντας, ἐπὶ ταῦτα πε-
μαντευομένους ἀπὸ γῆς ἐκ
ταῦτα. ἀμελήσαντες δὲ ἀπ'
Σικυῶνος ἐς Κίρραν, ἐκπ-
τὰ μιᾶδρ τὴν ὥραν πλα-
γίᾳ πνεούσῃ τῷ ἱστί-
γι, ἀνῃράσαμεν. Δι. οὐ-
ποίησας, ἐμὲ δ', ὑπὸτῆς
τοῦ βίου ἥδη, ἐκ τοιού-

Mariclium vicissim Antis-
thenem, quandoquidem ipse prior ei cessit
cedam. Hæc igitur quando
sens in tabulis scripsi, illi
ter sese capiebant, ut
alterum delusisse
cupiebat superare contendebat.
Porro Mercurius, hæc ipsa
rum ex aspectu quæ
rum sui conscientia ipsum
nigri, quem maxime odio
derisuros: quæ cum
thi ipse, nam despexi
florem fore prosperum,
nunc Mariclium: nec
na quidem interim
interim ad illum pro
bat. DI. Quinigitur
dem curant? num non
est opera pretium,
CRAT. Eodem modo
sunt ambo: enimvero
tates ad Euxinum
sycles decernent,
rum utrique copiam
erat: atque de his
dicerem dicam, fortasse
tale quippiam

Etenim quum a Sicyone b Cirrham versus navigare
dio in cursu obliquo orto i Iapyge coacti
DI. Recte facis. At non quum essemus in vita, mihi

ἐπεβάλλομεν περὶ ἀλλήλων οὔτε
πάνυ τοιαῦτα Ἀντισθένει
ἐφιέμενον, ὡς κληρονομήσο-
μι τὰ βακτηρίας αὐτοῦ: ἆρα
βάκτρα ἐμοὶ ἐπιτιθεὶς ἐπὶ κο-
ρυφὴν ἐκείνην. οὐκ, οἶ-
μαι, οὐ γὰρ ἐκράτησ ἐπεθύμησ
κληρονομῆσ ἀφανοῦντ ἐ-
μὲ, τὰ πλήματα, καὶ τὸν πλ-
ον καὶ τὼ ἄσαρα, κοίνικας
δύο ἑκάστῳ χέσαν Κρ. ἀλλ
γὰρ μοι τούτων ἦλθ, ἀπ' ἀλ
δί, ἃ Διόγνωθ. ἀλλ' ἐγὼ,
σύ τ Ἀντισθένει κληρονό-
μησας τὰ σά, πολλῷ μά-
λο ἢ συμφέρτερα τῆς Περσῶν
ἀρχῆς. Δι. τίνα ταῦτα φής;
Κρά. ὑγίειαν, αὐτάρκειαν, ἀ-
λήθειαν, παῤῥησίαν, ἐλευθε-
ρίαν. Δι. τὰ Δία μέμνημαι
τοῦτον ἀμείνω ἐκ τὸν
παῖδ παῤ Ἀντισθένει καὶ
δί ἴσως πολὺ καταλιπόν.
Κρά. ἀπ' οἱ ἄλλοι ἀνθρω-
τῶν τοιούτων ἐπιτηδευμά-
ὰ ἰδίᾳ ὠφέλειαν ἡμᾶς,
κληρονομή-

alter de altero cogitaba-
mus. Neque enim ego vn-
quam optabam vt moreretur Antisthenes, quò nimi-
rũ baculus illius ad me re-
diret hæredem; neq; tu Cra-
tes opinor desiderabas, vt
me mortuo in possessionum
mearum successionem veni-
res, puta dolij, ac peræ, in
qua quidem [k] lupini [l] chœ-
nices inerant duæ. CRAT.
Neque enim mihi quicquam
istis rebus erat opus, imò ne
tibi quidem Diogenes: si-
quidem quæ ad rem perti-
bant, quæq; tu Antisthenis
successor accepisti, deinde
ego successor tibi, ea nimi-
rum multò sunt potiora,
multoq; splendidiora, quam
vel Persarum imperium.
DIOG. Quænam sunt
ista quæ dicis? CRAT.
Sapientiam inquam, frugalitatem, veritatem, dicendi viuendiq; libertatem.
DIOG. Per Iouem memini me in istiusmodi opum hæreditatem Antisthenis successisse, tibiq; eas longè etiam maiores reliquisse. CRAT. Verùm reliqui mortales hoc possessionum genus aspernabantur, neq; quisquã nos obspem

λαμβάνομεν προσδοκῶν. ἐς δὲ τὸ χρυσίον πάντες ἐμβλέπομεν. ΔΙ. ἀκότως· ἀγὲ δή μοι ἔνθα δὴ ξαυτὸ τὰ ζωιαῦτα παρ' ἡμῶν, λιπαρρύπκότου τοῦ τρυφῆς, καθάπερ τὰ σφόρτα τῶν βαλαντίων. ὥστε ἤποτε, κἂν ἐμβάλοι τις ἐς αὐτὸς ἢ σοφίαν, ἢ παῤῥησίαν, ἢ ἀλήθειαν, ἐξέπιπλον εὐθύς, καὶ διέῤῥει, ζοῦ πυθμένα ἔχειν οὐ δυναμένου, οἷόν τι πάσχουσιν αἱ τοῦ Δαναοῦ αὗται παρθένοι, ἐς τὸν τετρυπημένον πίθον ἀπαντλοῦσαι. τὸ δὲ χρυσίον ὁδοῦσι κἀὄνυξι, καὶ πάσῃ μηχανῇ ἐφύλαττον. Κρὰ ἐκεῖνον ἡμᾶς μὲν ἔχομεν ἐκτὸς αὖθις τὸν πλοῦτον, οἱ δ' ὀλοὸν ἔχουσι δομίσαντες, καὶ ζοῦσον ἄχρι τῆς πορθμίως.

potiundæ hæreditatis obsequijs captabat, sed ad aurum omnes intendebant oculos. DIO. Nec iniuriatus enim habebant quo facultates ciusmodi à nobis traditas acciperent: quippe rimosi iam, vitiatiq; delicijs, non aliter quàm vasa carie putria. Quo fit, vt si quando quis in illos infundat vel sapientiam, vel libertatem, vel veritatem, effluat illicò profilletq; , fundo, quod immissum est continere non valente: cuiusmodi quiddam & Danai filiæ aiunt accidere, dum in dolium perfusum hausta aquam important: at ijsdem aurum dentibus & vnguibus, omniq; ri seruabant. CRAT. Proinde nos hîc quoque nostras posidebimus opes: illi simul atque huc venerint, obolum duntaxat secum ferent: at ne hunc quidem vlterius quàm ad portitorem.

GILBER-

κληρονομίαν προσδοκῶν. ἐπεὶ τὸ χρυσίον πᾶσιν ἐμοὶ δοκεῖ. ΔΙ. ἀκούεις σὺ ταῦτα, Διόγνητε, ἃ ἡμεῖς ἀκούομεν τῶν ἐπὶ τῇ προικὶ, καίτοι τὰ θεραπεύματα τῶν βασιλικῶν ἐστιν ἀκριβῶς ἐπιστάμενα, ἢ ἐλπίδας, ἐξαπατῶντα τοὺς καὶ δίκην, ὃν συμμιγὲς ἀνήρ οὐ δυσμαχήσει, οἷος σὺ νῦν ἀπὸ Δαναῶν κατακεκυφὼς τὸν τοῦτον ἐπιτήδειον ἡμῖν. τὸ δ' ἀκριβὲς ἐδόκει καὶ ὑπὲρ ἡμῶν μηδὲν ἐξαπατᾶν. καὶ ἐπεὶ ὑμᾶς μὲν ἔχουσα τὸν πλοῦτον, οἷς ἐπιτήδειον, καὶ ἔτι ἀμφισταῖς, καὶ τῶν συγγενῶν.

potiendæ hereditatis ob quas captabat, sed ad arcana omnes intendebamus cultui. DIO. Nec mirum, cum eum hactenus eo cultu colueritis, quo traditus accipere: quippe vanissimum, vanissimi non aliter quam rei vanissimæ patrię. Quod si quando quis in illos mittendo vel sapientiam, vel veritatem, vel illicò prosiliet, fatebitur, quod unumquemque reperiet, non reperire: cæteri quidem ut Dæmonis filii aiunt errabiles, ita dolum penitus habebunt aquam ut portent: ut dem autem dominum quibus. CRAT. Pro nabant.

de nos hic quoque nostras positidebimus opes: ut si quæ huc venerint, obolum duntaxat secum ferat: at ne hunc quidem ulterius quam ad portitorem.

GILBE-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a MOERICHVM.] *Mœrichus & Aristæas duarum sororum filij, & annu æquales fuêre, & facti sunt lupi fruſtrà biennio, quoniam re multum sperata, multumq; appetita, frustra discedunt. Tales testamento: in captatores & hæredipetas, quiq; duntaxat obsequijs & adulationibus aucupantur, vt testamento misceantur, prouerbio vultures dicuntur.* b Corintho.] *Hæc Græcarũ omnium vrbium clarissima fuit, à Corintho Marathonis, siue (vt alij volũt) Pelopis filio, qui eam euersam instauravit. Cùm aũt Ephyre diceretur, censetur inter Achæa vrbes ferè in medio Isthmi Peloponnesiaci sita. Græci vocant Isthmos angustias, quibus à peninsula ad continentẽ est aditus. Vide argumentum prioris ad Corinthios epistolæ Pauli, per Erasmum à strum.* c Homericum.] *Huic eiusdem Homeri hunc Iliad. 2. non dissimile est:*

Τίπτε σὺ νῦν οἷος κοίλοις παρὰ νηυσὶν ἕηαι Ἀργείων, Φοίβῳ δὲ μάλιστα θεῷ.

Id est,

Aut morere Prœte, aut interfice Bellerophontem,

d Chaldæi.] *Assyriorũ magi, ex gentis vocabulo dicti sunt, qui diuturna iterum obseruatione scientiam putantur effecisse, vt prædici posset, quid cuiq; euenturum, & quo quisq; fato natus esset.* e Pythius.] *Apollinis cognomen, à Pythone serpente iudium, quẽ sagittis suis adhuc puer dicitur interemisse.* f Trutina.] *æquilibrium.* g Sicyone.] *Ea est vrbs Achaiæ, non procul à Corintho.* h Cirrham.] *Phocidis oppidum, ad radices Parnassi montis regione Sicyonis. Ibi Apollo religiosissimè colebatur. Hinc Cirrhæus à Seneca in Hercule dicitur.* i Iapyge.] *vento ab occasu solstitiali spirante, qui & Caurus dicitur commodissimus ex Italia in Græciam nauiganti bus.* k Lupini.] *Fitis vilitatem nostri Lucianus notat, De mercede sementibus cùm rogat: Num vsqueadeò defuerit lupini & aqua fontanæ copia, vt in eam sese conijceret seruitutem. Leguminis genus omnium amarissimum, de quo nos in Charmide & Mechippo.* l Chœnices.] χοινιξ, *Attica mensura pro uno die, maximè cibo diurno, cuius capacitas est sesquisextarius, vnde Pythagoræ dictum est: Chœnici ne insidiare.*

in Danai filiabus.] *Notißima est fabula puellarum Danaidum, quæ ob sponsos necatos, has pœnas apud inferos dare dicuntur, vt situlis perstillatibus aquam hauriant, atq; in dolium item pertusum infundant, graui nimirum, sed inutili labore. Cuius fabulæ mentionem facit idem Lucianus in Timone, & in Hermotimo. Affluit enim dum exhauritur negocium, labori ſ; & contrà fit, atq; in Danaidum dolio. Rursus de Ipſis dolis meminit etiam Horatius in Odis* : Et inane lymphæ

Dolium fundo pereuntis imo.

Item Tibullus.

Et Danai proles Veneris quę numina lęſit,
In caua letheas dolia portat aquas.

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

ἐξηγητικὸς rursus de hæredipetis.

Est nimiùm cęcis natura immersa tenebris,
Hinc rebus tantum diuitijsq; ſtudet.
Non durat multũ tamen hęc: nam cuncta caducą
Sola manet virtus, nescia (crede) mori.

MOERICHVM.] *Propoſitio καὶ ἔκθεσιν τοῦ ποιήματος, de Mærichо.* Cuius consobrinus.] *Eius consobrinus, ἀπὸ ψαλίδος.* Cuius rei gratia.] *Inuestigatio, & expoſitio cauſæ.* Hæreditatis cauſa.] *διάγνωσις.* Iamq; testamenia.] *τὸ ἐγκώμιον.* Aristeam omnium rerum.] *Verba testamentorum.* Hæc igitur.] *conclusio, τὰ μέσα.* Porrò diuini.] *Coniecturæ de futuris rebus, ex astris & somnijs, Chaldæi coniectores.* Ac tutina.] ὀλιγωρίας. Quid igitur.] *τὰ ἐπίλοιπα.* Eodem die mortui.] *τὰ συμβάντα καὶ ἀποτελέσματα.* Nihil prædixerant.] *Notat astrologos & coniectores.* Euersa naui perierunt.] *Genus mortis.* Rectè factum.] *ἐπίκρισις.* Neq; enim ego.] *Digrediuntur in narrationem.* Deinde ego.] *ἐπιφώνημα.* Quæ nam sunt.] *ἀνάγνωσις.* Verum reliqui.] *Comparatio.* Nec iniuria.] *ἐπίκρισις.* Quippe timoſi iam.] *αἰτιολογία.* Quod fit.] *κατασκευή.* Quando quis.] *A simili.* Fundo quod immissum.] *Ab effectu manet in similitudine.* Cuiusmodi quiddam.] *Ab exemplo.* Proinde nos hic.] *Epilogus ex collatione.*

A R-

ARGVMENTVM.

Hic Hannibalem, Scipionem & Alexandrum apud inferos in certamen gloriæ rerum gestarum disputantes, iudens introduxit, vt videatur pares quodammodo eos fuisse velle sentire. In Alexandro magno, Hannibale, Scipione, & plerisq; alijs ingentia vitia cum magnis virtutibus certauerunt, vnde Plato; αἱ μεγάλαι, inquit, φύσεις μεγάλας ἐυφέρουσι καὶ τὰς κακίας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, ΑΝΝΙΒΟΥ, ΜΙΝΩΟΣ & Σκιπίωνος. LVCIANI Scipio.

P. Virunio interprete.

Interlocutores: Alexander, Hannibal, Minos, Scipio.

ALEXANDER.

ΕΜὶ δῆτα πολεμεῖσθαί σε, ὦ Λίβυ: ἀμείνων γάρ εἰμι. Αν. ὄμοσον, ἀπ' ἐμοί. Αλ. ἐπὰν ὁ Μίνως δικασάτω. Μί. τίνα δ' ἐστί; Αλ. οὗτος μὲν Ἀννίβας ὁ Καρχηδόνιος, ἐγὼ δ' Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου. Μί. νὴ Δία ἴνα δοξοι γε ἀμφότεροι. ἀλλὰ περὶ τίνος ὑμῖν ἡ ἔρις; Αλ. περὶ πολεμείας. φησὶν γὰρ οὗτος ἀμείνονα γεγενῆσθαι στρατηγὸς ἐμοῦ. ἐγὼ δ' ὥσπερ ἅπαντα ἴσως εἶσθα, οὐχὶ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ πάντων σχεδὸν ἀνθρώπων

Ο[a] *Libyce, me decet præponi. melior equidem sum.* HA. *Imò verò me.* ALEX. *Iudicet ergo* [b] *Minos, qui semper iustissimus iudex est habitus.* MIN. *Quis es tu?* ALEX. *Hic est Hannibal Carthaginensis: ego autem Alexander Philippi regis filius.* MIN. *Per Iouem, vtriq; glorioso. Sed quæ de re vobis altercatio est?* ALEX. *De præstantia: dicit enim is sese meliorem quàm ego ducem exercitus fuisse: ego verò quémadmodũ omnes sciũt, nõ hoc solũ, sed omnib. fermè q ante meã ætatẽ fuẽ-*

πρὸς ἐμὲ φημὶ διαφερόντως τὰ πολέμια. Μι. ἀκούσῃ ἐν μέρει ἐπειτα δὲ ἐπιδείξω, σὺ δὲ πρᾶτον ὁ Λίβυς λέγε. Αν. ἐν μὲν δὴ τοῦτῳ, ὦ Μίνως, ἀγαθόμαι, ὅτι ἐν ταύτῃ καὶ τῷ Ἕλληνι ἐξήμαθον, ὡς ἐδυνάμην πλεῖστον οὕτω νικῆσαί μου. φημὶ δὲ τοὺς μάλιστα ἐπαίνου ἀξίους εἶναι, ὅσοι, τὸ μηδὲν ἐξ ἀρχῆς ὄντες, ὅμως ἐπὶ μέγα προῆλθον, δι' αὐτῶν δυνάμεώς τε σφετέρας, καὶ ἄξιοι δόξαντες ἀρχῆς. ἐγὼ γοῦν μετ' ὀλίγων ἐξορμήσας ἐς τὴν Ἰβηρίαν, τὸ πρῶτον ὑπῆρξα δὲ ὧν ἀδελφῷ μείζονι ἀξιωθείς, ἄμεινον πεισθείς. καὶ τοὺς μὲν Κελτίβηρας εἷλον, καὶ Γαλατῶν κρείττους ἐγενόμην, τὴν Βοσπορίαν, καὶ τὰ μεγάλα ὄρη ὑπέβαλον, τὰ περὶ τὸν Ἠριδανὸν, ἅπαντας καταδραμὼν καὶ ἀνάστατος ἐποίησα ζοσαύτας πόλεις. καὶ τὴν πεδινὴν Ἰταλίαν ἐχειρωσάμην, καὶ μέχρι τῶν προαστείων τῆς προὐχούσης πόλεως ἦλθον. καὶ

re, in re militari præstantiorem me esse affirmo. MIN. Dicat ergo uterque vicissim pro virili: tu verò, ô Libyce, prius loquaris. HAN. Vnum hoc me iuuat, quòd & hic sermonem Græcum didicerim, vt neque etiam hac in re Alexander me superet. Porrò illos maximè laudis dignos puto, qui quum parui à principio fuêre, propria virtute ad magnam gloriam euasêre: potentesque per se ipsi facti, & principatu digni habiti. Ego igitur cum paucis quia bustiam Hispaniam primùm inuadens, quum subconsul essem fratri additus, maximis rebus idoneus atque optimus iudicatus, ibi tum [d] Celtiberos cepi, atque Gallos ipsos deuici: & quum [e] magnos mõtes transmigrassem, omnem [f] Eridanum transcurri, multásque ciuitates euerti, & planam Italiam subiugaui, & vsque ad suburbia Romæ grassatus sum, totóque vno die 8 Romanos cecidi. vt eorum

κὲ ὑμᾶς φαμὶ διηγήσασθαι τὰ
πολέμια. Mi. ἄκαιρα ἐρωτᾷς
ἑωθινὰ ὄντα, οὐ δὲ πρέ-
πον ὁ Λίβυς λέγει. Ar. ὦ
βέλτιστε, ὦ Μίνως, ἀκούσω,
ὅτι μὴ ταῦτα καὶ τὰ ἐπιτή-
δεια ἐξήσκουν. ἐγὼ δὲ
κρείττων ἐκείνου ἐγενό-
μην, ἐπεὶ καὶ ἐκεῖνος με
ἐν τοῖς ἀρίστοις ἔταττε, ὅτι τὸ
μεθ' ἡμέραν ἐξ ἀρχῆς ἔστιν, ὅπως
ἐπὶ μηδὲν προλήψομαι, εἰ
αὐτὰς διανοίας τε εἰβαλ-
λόμην, καὶ ἄριστος δοξαστὴς
ἀρετῆς. ὑπὸ γὰρ μετ' ἐλπίδων
ἐξεμανίας τε τῶν ἐξαπί-
νης ἐπῆλθε, τὸ
φῶ μηδὲν ἐξιέναι, ἀλλὰ
κατάστ. καὶ τὸς μὲ Κιμμέ-
ριον, καὶ Γαλατικὸν ἐκπο-
τῆς, Ἕλληνάς τε καὶ τὰ μεγά-
λα ἔργα Ἡρακλέους, καὶ τὰ περὶ τὴν
Ἀμαζόνα ἄβολα, καὶ τὰ περὶ τὸν
Ἀθηνᾶν ἀγῶνα, ἅπαντα ἐξήσκη-
μαι, καὶ ἀγαπῶ τοῖς ἐπαί-
νοις τοῖς ἐμοῖς. καὶ τὰ μὲν
διελθὼ Ἰταλίαν ἐξεπολέμωσα,
καὶ μέχρι τῶν πρὸς ἕω τόπ
προῆλθον πόλεως ἑλλη-

re, iure militari præstare
rem me esse affirmo. Mi.
Dicta ergo vtere nostra
pro vsu: non enim decet
prius loquaris. Har. Ve
rum hoc mihi mensa, quæ
hic sermones Græci à
dicerim, ne quem turbe
in re Alexander mi
Porro illos mores
dignos puto, qui
parui à principio
propria virtute
gloriam euasit: pa
tesque per sepul
principatu
Ego igitur cum
bellum Hiberum
multum vastaui, cum
cui essem fere
tui, maximi rebus
ut atque optimus
ibitum Celtiberique
que Gallos ipsos
quum magnos
magressem, omnes
danum transiui,
tisque cinxerat
planam Italiam
ui, & pene
bis Romæ grassatus sum, totq;
rno die 8 Romanorum

MORTVORVM DIALOGI 283

νὴ Δία ἀπεῖλαν μιᾶς
ἡμέρας, ἐπὶ τοὺς ἀκλινίους
αὐτῶν μιλίμνοις ἀριθμῶ-
σαι, καὶ τοὺς ποταμοὺς γεφυρῶ-
σαι πυροῖς. καὶ ταῦτα πολ-
λὰ ἐψεύσατο, ἔστι Ἄμμωνος υἱὸς
ἀναπλάττων, ὅτι θεὸς ἔλεγε
προσποιούμενος, καὶ νὴ νυκτὸς τῆς
μητρὸς διαλεγόμενος, ἀπ' ἀνθρώ-
που δὲ ὁμολογῶν, σφαληροῖς
τοῖς δὲ σωματοφύλαξι ἀντεξε-
τάζων, καὶ στρατιώτας
δὲ μαχιμωτάτοις συμπλε-
κόμενος, ἐ Πέρσας καὶ Ἀρ-
μενίους καταγωνιζόμενος ὑπ-
περαίροντας, πρὶν διάκεν
σθαι, καὶ ὑπὸ δουλείαν πα-
ραδίδοσθαι τοῦ τῶν νικῶν.
Ἀλλ' ἐμὲ, παρόσον
ἀχθὲν σφαλῆναι ξάνθιον,
καὶ παραπολὺ ἰσχύσαντα, ἠφα-
νισμένον δὲ πρὸ τῆς τύχης ὁρμῆ
ἐκεῖ οὖν ἐνίκησά τε, καὶ
τὸν ἄλλον ἅπαντα ἔπαινον ἀρέσ-
λοιπὸν τοῖς Ἀρβήλοις ἐκφεύ-
γοντα, ἐκτὸς τῶν παρόντων,
προσποιεῖσθαι ἄξιον. νὴ Δία
τὸν Μαδιλὸν μύτ
διάγειν ἐπιτρέπ, καὶ ἐμισ
φόνα ἐν δὲ συμποσίοις τὸς
φίλους ἀποκτείνας ἐπὶ θανάτῳ. ἐγὼ δ' ἔφυν ἐπὶ πᾶσι τοῖς πα

ut eorum annulos modijs
mensurari oporuerit, & ex
cadaueribus pontes flumini-
bus fecerim. Atq; hæc om-
nia peregi nec [h] Ammonis
dictus filius, neq; Deum me
fingens, aut matri [i] insomnia
narrans: sed me hominem fa
tebar, pugnabamq; contra
duces magna prudentia, cõ-
tra milites magna audacia
atque fortitudine præditos:
nõ aduersus [k] Medos, aut Ar
menios, qui antequam quis
piam sequatur fugiunt, &
facilè cuiuis audenti victo
riam tradunt. Alexander ve
rò [k] regni patris successor, &
id fortunæ quodam impetu
ampliauit: qui quum deuicto
misero illo [l] Dario apud Is
sum & Arbelas victoriam
cepit, antiquam ex patre cõ
suetudinem omittens, adora
ri sese voluit, seséque ad Me
dorum delicias inuitari li
benter tulit: atque [m] in con
uiuijs amicos interemit, in
terficientibúsque auxilium
tulit. Ego autem patriæ do

πρίδος,

φρίδ☞, καὶ ἐπεδὴ μετεπέμ-
ψατο, τῶν στρατιωτῶν μεγάλῳ
στόλῳ ἐπὶ τοὺς Λιβυς πλέοντων ☞ Λι-
βύης, ταχέως ὑπήκοον, καὶ ἐ-
δημόσιον ἐμαυτὸν παρέσχον, καὶ
ἐκαταδικασθεὶς, ἀδίκως μὲν
γνωμόνως τὸ πρᾶγμα. καὶ
ταῦτ' ἔπραξα, βάρβαρος ὤν,
καὶ ἀπαίδευτος παιδείας τῆς
Ἑλληνικῆς. καὶ ὅτι Ὁμηρον,
ὅσπερ οὗτος, ἐξέμαθον, ὅτι
ὑπ' Ἀριστοτέλει τῷ Σωσιγένους παι-
δευθεὶς, μόνῃ δὲ τῇ φύσει ἀγα-
θῇ χρησάμενος, ταῦτά σοι, ὦ
ἑταῖρε Ἀλέξανδρε ἀμείνων φη-
μὶ εἶναι. εἰ δ' ἴσως καλόν ἐστι
σοὶ, διότι διαδήματι τὴν κε-
φαλὴν διεδέδεσο, Μακεδόσι
μὲν ἴσως καὶ ταῦτα σεμνά. οὐ
μὴν δοκεῖ γ' ἀμείνων δόξειν
ἂν γυναικὸς καὶ στρατηγικῆ ἀν-
δρὸς, τῇ γνώμῃ πλέον, ἢπερ τῇ
τύχῃ κεχρημένῳ. Μί. ὁ μὲν
ἔρηκεν ἐκ ἀγχινοῦ τὸν λόγον,
ἐδ' ὡς Λίβυα ἀκὸς ἦν, ὑπὲρ
αὐτοῦ. σύ δὲ, ὦ Ἀλέξανδρε, τί
πρὸς ταῦτα φῂς; Αλ, ἐκεῖνο
μὲν, ὦ Μίνως, μηδὲν πρὸς ἄν-
δρα ἄτοπα θρασύ. ἱκανὴ γὰρ ἡ
φήμη

minatus sum: quæ quum me reuocaret, hostium magna classe aduersus Libyam nauigante, parui, continuoq; me hominem priuatum dedi, & damnatus æquo animo rem tuli. Atque hæc egi barbarus cùm essem, omniscq; Græcorum disciplinæ expers: & neq; Homerum, vt hic, edidici, nec Aristotele sophista magistro eruditus fui, sed solùm mea natura optima fretus. Hæc sunt quibus me meliorem Alexandro esse puto. Si verò ea causa mihi hic præferendus est, quòd caput diademate ornauerit, id decorum forsan apud Macedones est: non tamen ob id præstantior hic videri debet generoso duce, & viro qui mentis sententia magis quàm fortuna est vsus: MIN. Hic certè oratione neq; ingeneroſum, neque vt Libycum decebat, dixit: tu verò Alexander quid ad hæc inquis? ALEX. Oportet quidem, ô Minos, homini adeò temerario nihil respondere. Sola enim te fama

φήμη διαδῶσαι, οἵ τ' μὲν ἐγὼ βασιλεύς, οἵ τ' Ἀιδοῦς τ' καὶ κρείσσων ἐμοῦ. ὅμως δ' ὅρα. ἐὰν γάρ ὀλίγον αὐτοῦ διλώσωμαι, ὃς νεώτ' ὢν ἔτι, πρὸς τοὺς ἀρχαίους ἐπὶ τὰ πράγματα, καὶ τὴν ἀρχὴν παρειλημμένην κατίσχων, καὶ τοὺς φονέας τοῦ πατρὸς μετέλθω, καταφοβήσω τὴν Ἑλλάδα τῇ Θηβαίων ἀπωλείᾳ, σφαγησόμενος ὑπ' αὐτῶν χαριοῦμαι θεός. οὐκ ἀξιῶ τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν πρίασθαι, ἀγαπῶν ἄρχειν ὁπόσων ὁ πατὴρ κατέλιπεν, ἀπὸ παντὸς ἐπιβοηθῶν τοῖς ἐμοῖς. καὶ δεινὸν, ἡγοῦμαι, εἰ μὲ ἀπάντων κρατήσαντα, ὀλίγους ἄνδρας, ἰσίβολον ἐς τὴν Ἀσίαν, καί τι Γρανικῷ ἐκράτησε μιᾷ μάχῃ. καὶ τὴν Λυδίαν λαβὼν καὶ Ἰωνίαν καὶ Φρυγίαν, καὶ ὅλως τὰ ἐν ποσὶν ἀναχαράξω, ἄλλον ἐπὶ ἵππου, ἵνα Δραῦς τὰ πάντα μυριάδας ποιῶν ἀγωνιῶ. τὸ δὲ τέλος, ὦ Μίνως, ὑμεῖς ἴστε ὅσους ὑμῖν νεκροὺς ἐπὶ μιᾶς ἡμέρας κατεπέμψαμεν. φησὶ γοῦν ὁ πορθμεὺς,

fama satis edocere potest, qualis hic latro habitus fuerit. Aduerte tamen an parum ipsum superauerim, qui cùm adolescens adhuc essem, rem aggressus, regnum obtinui, & de patris mei interemptoribus supplicium sumpsi. At quid P Thebas subuertissem, toti Græciæ terror fui, ab ea dux electus. Neque dignum putaui, Macedonum regno me contentum esse, quod pater reliquerat: sed q totum terrarum orbem sitiui: durum ſ putans, nisi rerum omnium dominus essem, paucos quosdam mecum agens, in Asiam exercitum traduxi, & apud r Granicum magna pugna vici: Lydiam, s Ioniam, & Phrygiam cepi. Et tandem quæcunque transieram subiugans, veni ad Issum, vbi Darius me expectabat, infinitos exercitus secum agens. Posthæc, ô Minos, vos ipsi scitis quot ad vos vno die mortuos miserim. Dicit enim Charon, tunc sibi sca-

μινὺς, μὴ ἀρκέσαι αὐτοῖς τότε τὸ σκάφος, ἀλλὰ σχεδίας διαπηξαμένους, τοὺς πολλοὺς αὐτῶν διασωσαι, καὶ ταῦτα δὲ ἐπαίρων, αὐτὸς πολεμιωτάτων, καὶ τιμώρασθαι ἀξίων. καὶ ἵνα σοι μὴ τὰ ἐν Τύρῳ, μὴ δὲ τὰ ἐν Ἀρβήλοις διηγοῦμαι, ἀλλὰ καὶ μέχρις Ἰνδῶν ἦλθον, καὶ τὸν Ὠκεανὸν, ὅρον ἐποιησάμην τῆς ἀρχῆς, καὶ τοὺς ἐλέφαντας αὐτῶν εἷλον, καὶ Πῶρον ἠχμαλώτισα. καὶ Σκύθας δὲ, οὐκ ἀκαταφρονήτους ἄνδρας, ὑπερβάς τὸν Τάναϊν, ἱππικῇ καὶ μεγάλῃ ἱππομαχίᾳ. καὶ τοὺς φίλους ἐν ἐποίησα, καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐτιμωρησάμην. εἰ δὲ καὶ θεὸς ἐδόκουν τοῖς ἀνθρώποις, συγγνωστοὶ ἐκεῖνοι, παρὰ τὸ μέγεθος τῶν πραγμάτων, καὶ τοιοῦτόν τι πεισθέντες περὶ ἐμοῦ. τὸ δὲ ἔσχατον, ὑπὸ τούτων περὶ ἐμοῦ, ὑπὸ καὶ βασιλεύων ἀπέθανον: οὕτω δὲ ἦν φυγῇ, παρὰ Προυσίᾳ τῷ Βιθυνῷ, καθαπερ ἄξιον ἦν, πανουργότατον καὶ ὠμότατον ὄντα. ὡς γὰρ δὴ ἐκράτησα τῶν Ἰταλῶν, ἐῶ λέγειν· ὅτι ἐν ἰσχύι, ἀλλὰ

bi ſcapham non ſuffeciſſe, ſed ratibus compoſitis illorum pleroſq; ſe tranſportaſſe. Atque hæc confeci me ipſum periculis opponens, & in pugna vulnerari non timens. Et vt quæ apud [t] Tyrum & Arbelas geſta ſunt, omittam, vſque [u] ad Indos veni, atq; [x] Oceanum mei regni terminum feci, & illorum hominum elephantes cepi, ac [y] Porum captiuum abduxi. Scythas verò homines certè non ſpernendos, [z] Tanaim tranſiens, magna equitum pugna vici: ac amicos meos remunerauì, inimicos autem vltus ſum. Si verò Deus hominibus videbar, parcendum illis erat. Nam rerum magnitudine, vt tale aliquid de me crederent, inducti ſunt. [A] Tandem mors me regem occupauit. Hic autem Hannibal apud Pruſiam Bithyniæ exulauit, vt crudeliſſimo & peſſimo homini conueniens erat. Nam quo pacto Italos vicit, omitto dicere: nam

ἐπὶ πονηρίᾳ καὶ ἀπιστίᾳ καὶ δόλοις. νόμιμον γὴ πρῶτον ἐστὶν ἐν ἅπασιν ἐπὶ τὰ κρείττω τῶν προφῶν, ἐκεῖνα μὲν οὖν ἐπιλήσεσθαί μοι δοκῶ οἷα ἐποίησεν ἐν Καπύῃ, ἑταίραις συνὼν, καὶ τὰς τῶν πολεμίων καιρὸς ὁ θυμάσιν καθηδύπαθῶν. ἐγὼ γὴ, εἰ μὴ μικρὰ τὰ ἐπιτήδεια δόξας, ἐπὶ τῶν ἐμῶν ἐπολέμουν ἀρμοσάμενος, εἰ ἄν μοι καλὰ ἔπραξα, Ἰταλίαν ἀναμωτὶ λαβὼν, καὶ Λιβύλλῃ, καὶ τὰ μέχρι Γαδείρων ὑπαγόμενος; ἀλλ' ἐκ ἀξιόμαχα ἔδοξέ μοι ἐκεῖνα, ἀποπλυνόντα ἥδη, καὶ ἀνεπόπτως ὁμολογοῦντα. ἔρημα. σὺ γὴ, ὦ Μίνως, δίκαιος ἐκεῖνα δὲ σοφῶν καὶ ταῦτα. Σκ. μὴ πρότερον, ἢν μὴ καὶ ἐμοῦ ἀκούσῃς. Μι. τίς γὲ εἶ, ὦ βέλτιστε; πόθεν ὧν ἥκεις; Σκ. Ἁλικάνης Σκηπίων, σφαγεὺς, ὁ Καρχηδόνα, καὶ Λιβύλλαν μεγάλας μάχας. Μι. τί δὴ καὶ σὺ ἥκεις; Σκ. Ἀλλ

nam non virtute, sed malitia atq; perfidia & dolis id pretegit, nunquam aut alicuius claritudinis aut iusti memor. Sed quoniam quòd delicioſè vixerim, vituperauit; oblitus mihi videtur eorum quæ apud Capuam admiſerit. Ibi enim mulieribus deditus fuit, & voluptatibus, vir iſte mirabilis, belli gerendi occaſiones prodidit. Ego verò niſi ea quæ ſub Occidente ſunt, parua quidem putans, verſus Orientem me impuliſſem, quidnam adeò magni perfeciſſem? Quâ Italiam ab ſq; ſanguine capere, ac Libyam, omnemq; eam oram Byſq; ad Gades, ſub potestatem redigere facilè potuiſſem? Sed hæc ego tanta contentione digna non putaui, præſertim iam antea illis perculſis, ac dominum me agnoſcentibus. Dixi. Tu verò Minos iudica. nam & hæc è multis protuliſſe ſatis eſt. SCI. Non, niſi me quoq; prius audias, ô Minos. MIN. Quis tu, vir optime, es, aut vnde, quod hiſce claris ducibus conferre audes? SCI. Scipio Romanus, q Carthagine deleui, & Afros multis magnis prælijs deuici. MIN. Quid igitur & tu dicis?

SCIP

Σκ. Ἀλεξάνδρῳ μὲν ἄπωθεν ἐμοῦ, τῷ δ' Ἀννίβᾳ ἀμείνονι, ὃς ἐμὲ ἐλεξανικήσας αὐτὸν, καὶ φυγὴν καταναγκάσας ἀτίμως. πῶς οὖν ἐκ ἀναισχυντοῦ τοῦτο, ὃς πρὸς Ἀλεξάνδρου ἀμείνονα, ὦ δὶ Σκιπίωνι ἰόντα, ὑφικνοῦμαι αὐτοῦ, παραβαλλεσθαι ἀξιῶ; Μί. νὴ Δί' ἀγνοήμονα φῆς, ὦ Σκιπίων, ὥστε πρῶτον μὲν κεκρίσθω Ἀλεξάνδρου, μετ' αὐτὸν δ' ἂν, εἰ δοκεῖ, καὶ δεύτερος Ἀννίβας, ἀλλ' οὗτος οὐκ ἀκαταφρόνητος τοῦ ἄνδρος.

SCIP. *Alexandro quidem minorem esse me, Hannibale autem præstantiorem, ut qui ipsum persecutus fuerim, & ad turpem fugam compulerim. Quomodo igitur non impudens iste videatur, qui cum Alexandro se comparet, cui ne ipse quidem Scipio, qui istum deuici, comparare me ausim?* MIN. *Per Iouem aqua dicis Scipio: quapropter primus quidem iudicetur Alexander, deinde post illum tu: atque tu, si placet, tertius hic Hannibal, quippe qui nec ipse contemnendus existat.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

O' Lybice.] *Lybicus adiectiuum à Libya tertia parte orbis, quam & Africam dicimus, unde Libs ventus flat. Annibalem autem Carthaginensium ducem Amilcaris filium Libycum vocat.* *b* Minos.] *Apud inferos animarum iudex.* *c* Vicissim.] τὸ μέρος. *i.* μεταξὺ, *seorsim aut vicissim.* *d* Celtiberos.] *Ad Iberum Hispaniæ fluuium populos.* *e* Magnos montes.] *In Alpibus occurrentem sibi Titum Sempronium consulem apud Trebiam profligauit. Flaminium cons. fudit ad Trasimeni lacum cæsis 15000. Romanorum. Liu. 4. Eutr. 3.* *f* Eridanum.] *Ita ix fluuium è Vesulo monte in mare Adriaticum influentem, qui hodie dicitur Padus, omnium fluuiorum maximus.* *g* Romanos cecidi.] *Præter illos ad Trasimenum, ad Cannas, ad quadraginta millia peditum, & duo millia*

Σκ. Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου, καὶ τοῦ Ἄμμωνος ἀφηγοῦμαι, ἐπειδὴ διαβεβαιοῦσθαι αὐτὸν οἴονται. ὃν καλοῦσιν οἱ Ἀσσύριοι Δία. ἐκεῖνος γὰρ ἐμὲ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν ἐν Ἀσσυρίοις ἀνδρῶν, ὁ δὲ Σκορπίων, παρὰ τὸν ἐκείνου γάμον, ἐπιβουλεύσας ἀπέκτεινε, καὶ ἐκεῖνον ἐκ τῆς ἀδελφῆς ἐμοῦ γεγονότα. Μι. τί δὲ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος, ὁ Σκορπίωνος, ἐν τοσούτῳ ἦν; Σκ. ἐν κυνηγεσίοις ἦν, μετὰ τοῦ Ἀντίβατρος, καὶ ἄλλων ἑταίρων ἐν ὄρει τινὶ τῆς Ἀσσυρίας.

SCIP. Alexandro Philippi & Ammonis narrem? Hos enim Iouis esse filium aiunt. Quem Assyrii Iouem vocant. Nam me quidem, qui illustrissimus Assyriorum fui, Scorpio, quia sororem meam duxerat, insidiis interfecit. Ipse autem Alexandri Scorpionis filius, quid interea agebat? Venabatur, inquit, cum Antibatro & aliis quibusdam in monte Assyriae.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

O Lybice.] *Lybicus adiectiuum à Libya ductum est, vt Libycus orbis, quam & Africam dicimus, vnde Libyes Hannibalem autem Carthaginenses dicere Africum. Sic Libycum vocat.* b Minos.] *Apud inferni iudicem Minoem.* c Vicissim.] *Ex priori. i. vicissim.* d Celtiberos.] *Ad Iberam Hispaniæ fluuium pertinentes.* e Magnos montes.] *In Alpibus occurrentes.* f Sempronium consulem.] *Sempronium Longum consulem apud Trebiam profligauit. Tacitus conf. dit ad Trasimenū lacum cæsis 15000. Romanorum.* 4. Eutr. 3. f Eridanum.] *Ita is fluuius à Poetis vocatur.* mare Adriaticum influentem.] *Padus dicitur Padus mare fluuiorum maximus.* g Romanos cecidi.] *Primo Trasimenum, ad Cannas, ad quos viginti millia peditum,*

millia supra septingentos equites, cæsi dicuntur. h Ammonis dictus filius.] *Alexander Magno Iouis Ammonis filius fabulose creditus, de quo infra Dial. 13. Diog. & Alexandri.* i Medus aut Armenios.] *Populi sunt Asiæ à Media & Armenia regionibus, de quibus pòst in Dial. Philip. & Alex.* k Regni paternis successor.] *Philippi Macedonum regis. Dicentibus autem pueris Alexandro: Hæc omnia tibi parat pater. Quod profecto, inquit Alexander, si multa prosidens agam nihil I Dario.]* Darium Persarum regem subegit m In consiliis amicos interemit] *Clytum, Callisthenem, & alios.* n Barbarus cùm essem.] *Hic colligere licet, omnes gentes præter Græcos olim barbaros fuisse habitos.* o Neque Homerum edidici.] *Adeò delectatus est Homero, vt illum ad verbum edidicerit, ac dormiens etiam cervicale suppositum habuerit,* p Thebas quum subuertissem.] *Thebanos vicit ac vendidit. Diod. Iustin. Plutarch.* q Totum terrarum orbem fatui.] *Cùm Anaxagoram audisset dissentem, innumerabiles Mundos esse, illachrymasse dicitur, addendo, annon videor merito flere, qui cùm Mundi sint innumerabiles, nos nondum vnius dominari facultatem.* r Granicum.] *Granicus Bithyniæ fluuius, illa pugna nobilis, in qua sexcenta millia Persarum cæsa fugataq; sunt ab Alexandri exercitu non maiori triginta millibus peditum, & equitum millibus quatuor & quingentis.* s Ioniam.] *Asiæ minoris regionem vt Phrygia.* t Tyrum.] *Quum mari rubro fuit. Plin. l. 5. c. 19. Diod. l. 17. Curt. libr. 4.* u Ad Indos veni.] *Orientalis regionis populos. Quorum Indiæ quinq; millia oppidorū fuit, & elephantis abūdat.* x Oceanum.] *Oceani nomine propriè intelligitur vastissimū illud mare, quo vniuersus ambitur orbis terrarum.* y Porum.] *Indiæ regem mire procerstatis, à suorum postea dolo interemptus.* z Tanaim transiens.] *Scythiæ fluuium, Asiam ab Europa diuidentem.* A Tandem me regem mors occupauit.] *A Pyrrho occisum.* B Vsq; ad Gades.] *Insulas, vltra finem Bæticæ prouinciæ, & in extremo nostri orbis versus occidentem, vbi Europa ab Africa dirimitur.* C Afros.] *Scipio nihil è tanta victoria & hostium spoliis, ingratæ patriæ cedens, quàm Africani cognomen retulit.*

Ἀγωνιστικὸς, ἢ ἱερατικὸς ἕνεκα τῆς συγκρίσεως, καὶ οἱονεὶ πρωτοκλισίας.

Hi tres contendunt præstantes roboré quondam,
Præferri nullus vult alúmve sibi.
Tristis decernit Minos, & iurgia soluit,
Certo constituens ordine quemq; loco.

O Libyce.] *Initium contentionis, cuius arbitrum Minoën constituunt.* Imò verò me.] *ἐξέτασις τοῦ διαιτητοῦ.* Iudicet ergo Minos.] *ἐπαναφορὰ καὶ διάσκεψις τοῦ ἔργου.* De præstantia.] *Expositio rei.* Ego verò quemadmodum.] *κατάστασις καὶ συγκρίσεως.* Dicat ergo.] *πρόταξις.* Vnum hoc me iuuat.] *Hannibalis καυχησις, primùm quòd linguæ Græcæ peritus sit.* Potiò illos maximè.] *Maior γνωρισις.* Ego igitur cum paucis.] *συνλογισμὸς τῶν ἰδίων καὶ σύγκρισις κατ' ἀπαρίθμησιν τῶν πράξεων καὶ δήξεων καὶ πόνων.* Quæ hæc omnia.] *αὔξησις rerum à se gestarum, quas propriàs sibi vendicat.* Non aduersus.] *Comparatio.*] Alexander.] *ἀνασκευὴ, id est, altera contentionis pars, cum extenuatione rerum ab Alexandro gestarum, & vituperatione personæ eius.* Ego autem.] *Redit ad suam personam.* Libyam nauigantes.] *Minor propositio.* Atque hæc egi.] *ταῦτα πολλὰ καὶ continens συμπέρασμα καὶ αὔξησις.* Hæc sunt.] *Conclusio.* Si verò.] *Occupatio.* Id decorum.] *λύσις.* Hic certè orationem.] *Iudex ἐπαινεῖ laudat orationem Hannibalis, & rogat sententiam Alexandri* Oportet quidem.] *Exordium à criminatione aduersarij.* Sola enim.] *Ratio.* Aduerte tamen] *ἀξίωσις.* At cùm Thebas.] *διήγησις κατ' ἀπαρίθμησιν.* Neque dignum putaui.] *Enumeratio rerum ab Alexandro Magno gestarum.* Post hæc ô Minos.] *ἐπιμερισμὸς τοῦ ὑπερβολῆ κατ' ἐπιφορὰν.* Atque hæc confeci.] *αὔξησις.* Et vt quæ.] *παραλήψεως. continuat narrationem.* Si verò Deus.] *Occupatio.* Nam rerum.] *Ratio à causa.* Hic autem Hannibal.] *αὐτάνδησις λοιδορίαν ἔχουσα.* Non virtute.] *παραλήψις.* Sed quoniam.] *Occupatio per*

αὐτιλή-

Ἀριστεῖδε, ἢ ἐρεῖς σὺ τὸν πρεσβύτατον καὶ δικαιότατον ἀποκαλεῖσθαι.

Hi tres contendunt præstantes robore quondam,
Præferri nullus vult alium ve sibi,
Tristis decernit Minos, & iurgia tollit,
Certo constituens ordine quemque loco.

Ὁ Λίβιξ. *Iustum contentionis, cum arbitrum Minoa constituunt.* Imò verò me.] ἐξαιρεῖσθαι τὸν ἐμὲ. *Me excipiunt.* dicere ergo Minos.] ἐπιφωνῶ δὲ διακρίνειν τὸν Μίνω. *Dico præstare* a.] *Expositiua rei.* Ego verò quemadmodum, πρωτεύειν. Dicat ergo.] εἰπάτω. *Vestra hoc me iuuat.* Hannibalis πρωτεῖος, primum, vel quasi Græc *peritus sit.* Putò illos maximè.] ἡγοῦμαι μάλιστα ἐπίστασθαι. *Ego* Ego igitur cum paucis.] ἐγὼ μὲν οὖν ὀλίγοις ἐρῶ. *Quæ hæc omnia.*] πάντα τὰ πραχθέντα ὑπ' ἐκείνων, *quæ perpetrata rerum ab Alexandro gestarum, quas* Alexandri, rerum ab Alexandro gestarum per orbem.] Librum tabulæ in Ego autem.] *Reor adjumento per orbem.*] ἡγοῦμαι τοῦτο. *Scribo* ge.] *Minor propositio.* Atque hæc ego.] ταῦτα μὲν οὖν ἐγὼ γράφω. *Hæc sunt.*] ταῦτα μὲν ἐστιν. *Hæc* tumen συμφέρειν τὸ μὴ γράφειν. *Hæc sunt.*] ταῦτα μὲν ἐστιν. *Hæc cetera* Occupatio. Id decorum.] κόσμος. *Hæc cetera* Index ἐπικρίνειν ἐστὶ τὰ τοῦ Ἀννίβου, ὅτι πρέπει τὸν τοῦ tuam Alexandri Oportet quidem.] *Expectare tuam* sione admittatur. Scio enim.] διαγνοὺς γὰρ ἀποδέξεται. *Scio* ἀμείνων. At tum Thebas.] *Enumeratio rerum ab Hercule* Neque dignum putau.] ἐπιφέρειν. *Neque* dro Magno gestarum. Post hæc ὁ Minos.] ἐπιφέρειν ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Διογένους. Atque hæc conici, in ἔφησεν. Et vt quæ.] παραλείψω. *Omittam* Deus. Et vt quæ.] παραλείψω. *Omittam* Deus. veró Deus.] *Occupans.* Nam rerum.] Ἐπεὶ τὰ τοῦ Hic autem Hannibal.] παραλείπεται δὲ καὶ ἐκεῖνος ὁ virtute.] παραλείψω. Sed quoniam.] *Occupans* ἀπὸ

ἀποκαλεῖσθαι. *Ego verò.*] *Redit κυκλικῶς ad suas res gestas.* Tu verò Minos.] *Clausula.* Non nisi me quoque.] *Interpellatio Scipionis.* Quis tu, vir optime, es.] *Rogatio de persona, & responsio.* Alexandro quidem minorem.] *Comparatio iuncta illis duobus.* Quin ipsum persecutus.] ἐπιφορεῖς. *Quomodo igitur.*] *A maiori ad minus.* Per lucem.] ἐπικρίνειν *Minois. suum enim fert iudicium de singulis.*

ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ καὶ Ἀλεξάνδρου.

DIOGENIS & Alexandri.

Erasmo Roterodamo interprete.

DIOGENES.

Τοῦτο, ὦ Ἀλέξανδρε; καὶ σὺ τέθνηκας, ὥσπερ ἡμεῖς ἅπαντες; Αλ. Ὁρᾷς, ὦ Διόγενες, ὁ περιδόξου μὲν, ἀνθρώπου δὲ ὤν, ἀσθένεια. Διο. οὐκοῦν ὁ Ἄμμωνος ἐψεύσθη, λέγων ἑαυτὸν εἶναι υἱὸν Διός; Αλ. Φιλίππου ἀμελλᾷ· εἰ δὲ ἄρ' ἐτεθνήκειν, Ἄμμωνι ἂν. Δι. καὶ μὴν καὶ περὶ τῆς Ὀλυμπιάδος ἔφασαν λέγειν, φάσκοντα ὁμιλῆσαι αὐτῇ, καὶ βλαστῆσαι ἐν τῇ μήτρᾳ, ἅτε ἐκ δράκοντος τεχθέντα.

QVid hoc rei a Alexander? itáne defunctus es tu quoque, perinde atq; nos omnes? ALE. *Vides nimirum Diogenes: tametsi mirandum non est si homo cùm fuerim, defunctus sum.* DIOG. *Num ergo Iuppiter ille Hämon mentiebatur, quum te suum esse filiũ diceret? an verò tu Philippo patre prognatus erat?* ALE. *Hauddubiè Philippo. neq; enim obijssem, si Hämone parente fuissem progenitus.* DIOG. *Atqui de Olympiade etiam consimília quædam fatebantur, puta draconem quendam cum ea fuisse congressum, visumq; in cubiculo: ex eo grauidam peperisse te.*

ἢ Φίλιππον ἐξαπατῆσαι, οἰόμενον πατέρα σε εἶναι. Αλ. κἀγὼ ταῦτα ἤκουον, ὥσπερ σύ. νυνὶ δὲ ὁρῶ, ὅτι οὐδὲν ὑγιὲς ἔτι ἡ μήτηρ, ἔτι οἱ τὸν Ἀμμωνίων προφῆται ἴλεων ἔχουσιν. Δι. ἀπὸ τοῦ ψεύδεσθαι αὐτὸν ἐκεῖνόν σοι, ὦ Ἀλέξανδρε, πῶς τὰ πράγματα ἐγήνιζε, φοβοῦμαι γὰρ μὴ ὑπέπτησεν, θεὸν εἶναί σε νομίζοντα. ἀλλὰ τὴν ἀπιμοι, τίνι τοῦτο ζημιοῦσα ἀρχὴν μᾶλλον ἔλαττον ἔλιπας; Αλ. ἐκ οἶδα, ὦ Διόγενες· ἡ γὰρ ἔφοβεῖτο ἴσως καί τι περὶ αὐτὸν, ἢ τὸ μόνον, ὅτι ἀπεθνήσκων, Περδίκκᾳ τὸν δακτύλιον ἔδωκα. πολλοῦ ἀπὸ τίνος, ὦ Διόγενες; Δι. τί γὰρ ἄλλο, ἢ ἀνημάθων οἷα ἰδιῶται Ελλῆνες, ἄρτι σε παρεληφότα τοῦ ἀρχοῦ, ἰσολακοῦντος, καὶ πεσόντος ἀμφοῖν, καὶ σφαταγὸν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. ἔνιοι δὲ καὶ ζῶντι ἀπέδειξαν θεοῖς πεποιθότες, καὶ νεὼς οἰκοδομοῦντο, καὶ θύοντος ὡς ἀφανοῦς ἐφῶ; ἀλλ'

portrò *Philippum errare*, *jailiq*, *qui te natum patrem esse crederet.* ALEX. *Inaudieram quidem & ipse ista, quemadmodum tu: at nunc video, neq; matrem neque* [b] *Hammonios illos vates sani quicquam aut veri dixisse.* DIO. *Attamen istud illorum mendacium, Alexãder, ad res gerendas haudquaquam tibi fuit inutile, propterea quòd vulgus te verebatur, metuebat, quum Deum esse crederet. Sed die mihi, cujnam tam* [c] *ingens illud imperium moriens reliquisti?* ALEX. *Id equidem ignoro, Diogenes. celerius enim è vita submovebar, quam ut esset ocium de illo quicquã statuendi, præter id unum quòd moriens* [d] *Perdiccæ annulũ tradidi. Sed age, quid rides Diogenes?* DIO. *Quid ni rideam? annon meministi quid Graeci fecerint, quum nuper tibi arrepto imperio adularentur, principemq; ac ducem aduersus Barbaros deligerent, nonnulli verò in duodecim* [e] *deorũ numerum referrent, ac phanã constituerent, deniq; sacra facerent tanquam Draconis filio?*

Sed

ἀπ' ἀτέμοι, τῶ σοι Μακε-
δόνες ἔθαψαν; ΑΛ. ἴστι μὲ Βα-
βυλῶνι πάνυ, τετάρτω ταύτην
ἡμέραν. ΔΙ. ἐπιμένεται Πτολε-
μαῖος ὁ σωματοφύλαξ, ἕως ποτὲ
ἀχάνη σχ[illegible] τῶν θορύ-
βων τῶν [illegible]ίων, ἐς Αἴγυ-
πτον ἀπαγαγών με, θάψαν
ἐκεῖ, ὡς χρησμὸς εἶς τῶν Αἰ-
γυπτίων θεῶν. Δι. μὰ γελάσω,
ὦ Ἀλέξανδρε, ὁρῶν σε ἔτι
ἔτι σε μωραίνοντα, καὶ ἐλπί-
ζοντα Ἀνουβίδα ἢ Ὄσιρεν γενή-
σεσθαι; καλὼ ἀπὸ ταύτα μέν, ὦ
θαύματε, μὴ ἐλπίσῃς. ἐγὼ δὲ θε-
μιτὸν ἀναθεῖναί σοι τὰ ἄπαξ δε-
δακρυσμένα τῶν λίμνων, καὶ
ἐς τὸ ἄσυλον τρυπήσοντα,
ἐγὼ ἀμελῶ ὁ Αἰακός,
ἀλλ' ὁ Κέρβερος ἁρπαγμένος
ἂν μάλιστα ἐκ τάχους, ἐκπέ-
μψαι πρὸς σέ, πῶς φέρεις, ὁπόταν
ἄρ' ἐννοήσῃς, ὅσων ἀγαθῶν
ἀπέρ γῆς ἀπολιπὼν, ἀφίξῃ
ἐκεῖ, σωματοφύλακας, καὶ θερα-
πεύσας, καὶ ἁρπάσας, καὶ χρυσὸν
ζυγῶν, καὶ ἔθνη προσκυνοῦντα,
καὶ Βαβυλῶνα, καὶ Βάκτρα,

Sed illud mihi dicito, [f]vbi te sepelierunt Macedones? A. LEX. *Etiã dum in* 8 *Babylone iaceo, tertium iam diẽ: porrò Ptolemæus ille satelles meus, si quando detur ocium ab his rerum tumultib. quinunc instant, pollicetur in* [h] *Aegyptũ deportaturũ me, atq; inibi sepulturũ, quòd videlicet vnus fiã* [i] *ex diis Aegiptijs.* DIO. *Non possum nõ ridere Alexãder, qui quidem te videam etiã apud inferos desipientem, sperantẽq; fore vt aliquando vel Anubis fias, vel Osiris. Quin tu spes istas omittis, ô diuinissime?* [k] *neq; enim fas est reuerti quenquam, qui semel paludem transmiserit, atq; intra specus hiatum descenderit, propterea quòd neq; indiligens est* [l] *Aeacus, neq; contemnendus* [m] *Cerberus. Verum illud abs te discere peruelim, quo feras animo quoties in mentem redit, quanta felicitate apud superos relicta huc sis profectus, puta corporis custodibus, satellitibus, ducibus, tum auri tanta vi, ad hoc populis qui te adorabant: præterea Babylone,* [n] *Bactris:*

καὶ τὰ μιγαλα θηρία, καὶ τιμὴν, καὶ δόξαν, καὶ τὸ ἐπίσημον ἔναι ἐπαίνοντα, ὅτε λιλαμμένον ταινίᾳ λευκῇ τὴν κεφαλὴν, πορφυρίδα ἐμπεπορπημένον. ἐλυπᾶ ταῦτά σε ἐπὶ τῶν μνήμιον ἰόντα; τί δακρύεις. ὦ μάταιε; ἢ ταῦτά σε ὁ ὀρὸς Αριστίππης ἐποίησεν, μὴ οἴεσθαι βίβαια ἔναι τὰ παρὰ τῆς τύχης. Αλ. Οὐ φὸς, ἀπαιδεύτων ἐκᾶν καὶ κολάκων ἐπιτριπτότατον ὄν. ἐμὲ μόνον ἔᾳσον τὰ Αριστίππους ἀλλήλοις, ὅσα μὴ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ, οἷα δὴ ἐπίστασθε, ὡς δὴ λατυχῶτό μου τῆ περὶ παιδείαν φιλοτιμία, θαυμάσαι καὶ ἐπαινέσαι, ἄρτι μὴν ἐς τὸ λοιπὸν, ὡς καὶ τοῦδε μέρους ὄντα ἀγαθοῦ, ἄρτι δ' ἐς τὰς πράξεις, καὶ τὸν πλοῦτον. καὶ γὰρ ἂν καὶ ταῦτ' ἀγαθὸν ἡγᾶτ' ἔναι, ὡς μὲ ἀσχημόνοις καὶ αὐτὸς λαμβάνων. γόης, ὦ Διόγενες, ἄνθρωπος, καὶ τυχόντος.

immanibus illis belluis, dignitate, gloria: deinde quòd eminebas conspicuus, dum vectareris. dum ° amiculo candido caput haberes reuinctum, dum purpura circumamictus e[illegible] numquid hæc te discruciant, quoties recurſant animo? Quid lachrymaris, ſtulte? annón id te ſapiens ille docuit? Ariſtoteles, ne res eas quæ à fortuna proficiſcantur, ſtabiles ac firmas exiſtimares? A. LEX. Sapiens ille? quum ſit aſſentatorum omnium perditiſſimus. Sine me ſolum Ariſtotelis facta ſcire, quàm multa à me petierit, quæ mihi ſcripſerit: deinde quemadmodum abuſus ſit mea illa ambitione, qua cupiebam eruditione cæteris præſtare, quum mihi palparetur interim, ac prædicaret me nunc ob ¶ formam, tanquam ipſa ſummi boni pars quædam eſſet: nunc ob res geſtas atque opes: nam has quoque in bonorum numero collocandas eſſe cenſebat, ne ſibi vitio verteretur quòd eas acciperet. Planè præſtigioſus vir ille quidem erat, ac fraudulentus,

καὶ τὰ μεγάλα φρόνια, καὶ τιμὰς, καὶ δόξαν, καὶ τὸ ἐπὶ σκηπτρον ἔσθαι ἐλαύνοντα, ὡς δηλαδὴ μόνος τανίς καλὸς τῶν ἀνθρώπων, πορφυρίδα ἐμπεπαρμένος. ἀλλὰ ταῦτά σοι ἐκ τῶν μεμιμημένα ἔστω; τί δ' ἂν πάθοις ὦ μακάριε ἐγὼ τοιαῦτα ἀκούσας ἐκ Διὸς Αἰσχίνης ἐκκαλεῖ, μὴ σὺ δὲ μὴ βίβαζε ἔνδον τὰ σπὰ ἐκ τοῦ τάχους. Αλ. Οὐ ἐπιμελήσομαι ταῦτα ἐκεῖνος ἀπαγορεύσει ἐκεῖνος. ἐκεῖνος μόνον ἐάσω τὰ Αἰσχίνους ἀκούειν ἀφόβως, ὅτι μὴ ῥήτορας παρὰ ταῦτα ἐκεῖνος, οὐκ ἀκούσομαι. ὡς ἀκαταστάτου καὶ ἀνοήτου μοι τοῦτο φαίνεται, ἐκπεσόντα ἐκ τοῦ πλούτου καὶ τῆς ἀρχῆς, ἔτι ἐν τῷ σώματι ὄντα, καὶ τὴν ἀκριβῆ ἐκείνην ἐπιμέλειαν καὶ τὸν κόσμον ἐπιδεικνύμενον τοῖς ἀνθρώποις καὶ αὐτὸν ἀναπλάττοντα. γέρε, ὦ Διόγενες, καὶ τυχὸν ἐκ τοῦ τάχους.

immanibus illis belluis, & gnitate, gloria: deinde quid erimnabus conspicuus, tha vectaueris. dum ego amicè candido capite habeam re unctum, dum purpuream cumamictus, hæc te discruciant, quæso recurfant animo? Quid lachrymaris, fatue? ouocati te sapiens ille docuit? Ari stoteles, ne tecum quidem ipso tuna profecisse, si stabile ac firmas existimare? Di LEX. Sapiens ille? quam sit offensionum expers, ditissimus. Sine me plan Aristotelis: facilem, cui multa à me petieris, quæ hi scripserit: deinde quemd modum aliquis is res illa ambitione, quæ expulsa raditione cæteris præstet, quam mihi palpanti eum rum, ac prædicari te mun ob formam, tanquam ipsa iumni bona per se dam esse: nunc ob ea quæ

τοις. καὶ ἐμὲ τοῦτό γε ἐκπολλοῦ αὐτοῦ τῆς σοφίας, ἣν ἐκείνου ἐκ τοῦ μιγίστης ἀπολαύσεσθαι, ἃ κατηκριβωμένα μετρίως ἐμπεσόντα. Διο. ἀλλ' οἷα ὀφλήσεται. ἄκος γάρ σοι ἐκλέξεις ἐκεῖνο ἐκεῖνο, καὶ ἐκ τοῦ ἀπόλαυσις. σὺ δὲ ἐκ τοῦ λήθης ὕδωρ χαμαὶ ἐκεῖνος ἀφροντίστως, καὶ ἀνεπιστήμων, καὶ κοπάνης· ὅταν γὰρ ἐκεῖνος καὶ ἐκ τοῦ Αἰσχίνους ἀπολαύσῃ καὶ ἐκ τοῦ Καλλισθένους ὁρῶ, καὶ Καπιδόφιν, καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ ἐκ τοῦ ἁρπάζοντας, ὡς διαπαλαίσοντας, καὶ ἀμύμονα ὄντα ὧν ἔφαγες ἐκεῖνος. ὅτι τοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀπόλαυσις ἐκ τοῦ πολλάκις, ὡς ἔφην.

tus, ô Diogenes: quanquam illud fructus scilicet ex illius sapientia fero, quod nunc perinde quasi [e] summis de bonis excrucior, ob ista quæ tu paulò antè commemorásti. Dio. Anscin' quid facies? ostendam tibi molestiæ istius remedium. Quandoquidem in his locis [d] veratrum non prouenit, fac vt [f] Lethæi fluminis aquam auidis faucib. attrahens bibas, iterúmque ac sapiùs bibas: atque eo pacto desines de bonis Aristotelis discruciari. Verùm enim [g] Clitũ etiam illũ & [x] Callisthenem video, cumq; his alios complureis raptim huc sese ferentes, quò te discerpant, panasq; sumant ob ea quæ quondam in illos commisisti quare fac in alteram hanc ripam te conferas, & crebriùs, vt dixi, bibas.

atque opes: nam has quoque in bonorum numero collocandas esse censebat, ne sibi odio verteretur quòd eas contemneret. Planè præstigiosus vir ille quidem erat, & fraudulen-

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

OMnes reges cùm moriuntur, vnà cum vita exuuntur omni potestate. Diogenes Alexandrum fatigat.

a ALEXANDER] *Rex Macedonum, Philippi & Olympiadis filius, longè omnium excellentissimus fuit, cui rebus actis & auctis,* Magni *inditum est nomen. A nonnullis tamen traditum est sed fabulosè quodam commento, Hammone (ita Iouem nuncupant) qui sub serpentis specie cum matre consuetudinem habuerit, eum genitum fuisse. Iupiter autem in speciem arietis in Libya colebatur, quòd sitienti Libero patri in Arabiæ desertis, Iouemq; imploranti, apparuerit in forma arietis, qui terram concutiens pedibus fontem ostenderit. Quamobrem templo illic ædificato, Iouis Ammonis, hoc est, Arenario consecrauit. Græci enim ἄμμον arenam vocant. De Ammonis delubro & oraculo Plin. lib. 6. cap. 19. lib. 5. cap. 5 Lucianus lib. 9. & (ut. lib. 4.* b Hammonios illos.] *Illud autem dæmonis prodigij. Si Inabri miraculum est, gestantes simulachrum sacrificos quò Dei nutus monstret, eò sua sponte, vel (vt Curtius scribit) αὐτομάτως ferri. Hos sequuntur matronæ virginesq;, pæanas & inconditum quoddam carmen cantillantes, quo Iouem propitium credunt, vt certum edat oraculum. Huius loci celebritate motus Alexander, profectus est ad sacrarium Hammonis. inde in deserta Libyæ & inaquosa progressus, arenosam & vastam eam solitudinem offendit. In sacrario à vatibus obuijs honorificè exceptus fuit. Vnus porrò sacerdotum, cùm accuntem Alexandrum Græcè cuperet salutare, ac παῖ φίλε, id est, filiole vellet dicere, per barbarum παῖ διὸς inquit, id est, Iouis fili. Vnde cœlestis originis capiata creditur gratia, cui initia error dederit. Lege Lucianum de Astrologia.* c Ingens illud imperium.] *Græciæ Imperator dictus est, Thebanos vicit, Darium Persarum regem subegit. Babyloniam & Susam accepit, Persepolim diripuit, Cossæos fregit, cum exercitu in Asiam traiecit, ad Granicum Persas superauit: Sardium, Miletum & Halicarnassum cepit. Terris omnibus vsq; ad Phrygiam deiectis, Ciliciam obtinuit. Denique celebrato Hephæstionis funere*

mortuus

mortuus est. regnauit annis 12. De eius phanis & aris copiosè Plinius. d Perdicæ annulum.] *Perdicas Macedo, inter comites Alexandri Magni, qui etiam in regni parte successit, tanta vir audacia, simul & fortitudine, vt leæna præsente, catulos è cubili per vim auferret. Aelianus de varia historia. De eo etiã in lib. de non temerè credẽdo calũniæ. e* Deorũ numeriũ.] *Alexander non solùm Iouis filius haberi voluit, sed & Deus dici atq; adorari: vt fusiùs proximè sequenti Dialogo audies. f* Vbi te sepelierunt.] *De Alexandri morte, deq; eius corporis in Mẽphin ac Alexandriam translatione, Q. Curtius in fine 12. libri de Alexandri gestis: Cæterùm, inquit, corpus eius à Ptolemæo, cui Aegyptus cesserat, Memphin & inde paucis pòst annis Alexandriam translatum est, omniq; memoriæ ac nomin honos habetur. Hic Ptolemæus, Lagi gregarij militis fuit filius, maximæ authoritatis apud Alexandrum. pòst cuius mortem Aegypto. & Africa. & magna Arabiæ parte potitus, regnauit annis quadraginta, à quo deinceps Aegyptij reges Ptolemæi appellati sunt. g* In Babylone.] *Babylon vrbs nobilissima, Chaldææ totius caput, quam Euphrates fluuius mediam interfluit. Hanc Strab. lib. 16 à Semiramide conditam tradit, cœlilii latere. Inter septem orbis spectacula numeratur. h* Aegyptũ.] *Ea est regio inter Asiam & Africã sita, Nilo circumdata, quæ quum nunquam pluuijs aut rarissimè irrigetur, solo Nili incremẽto facundatur. In ea sunt ciuitates præcipuæ, Thebæ, Babylon, Memphis, Abydos, Heliopolis, & Alexandria, quæ hodie principatũ obtinet, ab Alexandro Magno ad eb. lamydis Macedonicæ figurã condita. i* Ex diis Aegyptijs.] *Verè omnigenũm Deũm monstra, vt inquit Virg. Aen. 8. Coluit quippe bouem, ciconiam, felẽ, canem, lupum, capram, crocodilum, Anubim filium Osiridis, qui canis specie cultus fuit, aut certè capite canino, cuius alterum filiorum Macedonem lupi simulachro venerabantur: Osirim solem, Isidem terram credebant. Non recipiebant intra muros aut Saturni fanum, aut Serapis. His religiosum erat, pecudibus aut sanguine placare Deos, precibus tantùm & thure litabant. Fana extra pomœria posita erant. k* Neq; enim fas est.] *Huc migrantibus reditus ad superos via in æternum præclusa est & ab inferis redire ad superos. quod poëta 6. Aeneid. dicit:*

Reuocare gradum superasq; euadere ad auras,
Hoc opus, hic labor est, &c.

Idem Lucianus in Menippi & Chironis Dialogo: De integro, inquit Menippus, tibi quærēda erit vitæ cōmutatio, atq; hinc quòpiam aliam in vitā demigrandū: id quod arbitror fie i nō posse.

l Aeacus.] *Eum tantæ iustitiæ fuisse dicūt vt apud inferos animarū creditus fuerit à Plutone delectus iudex, cum Minoē & Radamantho, & peccantium peccata discutere.* Quid,

— tuasque

Aeacus in pœnas ingeniosus erit.

id quod Lucianus dixit, nā indiligens. m Cerberus.] *Cerberū πεντέφαλον κυνία, id est, tricipitē canē, ex Echidna & Typhaone natum, Hesiodus in Theogonia canit. Cur aūt inferum perugil custos poēte dictus sit, alibi docuimus. Virgil. 6. Aeneid.*

Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci
Personat, aduerso recubans immanis in antro.

n Bactris.] *Bactra regio vltra fines Assyriorū à Bactro amne. Bactrum oppidum antè Zariaspe vocatum, regionis caput.*

o Amiculo.] *Diademate regio insigni, vt in proximè præcedenti Dialogo, Alexandri, Annibalis, &c. p* Aristoteles.] *Docuit, ne res eas in bonis (sic enim vocat Aristot.) quæ nō pertinent propriè ad hominē, ducamus: inter quæ extremæ sunt opes, & reliqua quæ à fortuna proficiscuntur. Hic eius existimatio eleuatur, qui Stagirites philosophus fuit, Peripateticorū princeps, patre Nicomacho medico, matre Phasliade, ob summā eruditionē socius, præceptor & secretarius Alexandri factus, illi vsq; adeò charus, vt Stagiram eius patriam ab se dirutam refecerit. q* Ob formam.] *Cui contigerit corpus ingens, robustum, formosum, præualidum, eum non semquent quidē è numero felicium: sed ita vt nihil secius primas teneant diuitiæ, proximas nobilitas, animi postrema cura est. r* Summis de bonis.] *Peripatetici, quorum princeps fuit Aristoteles, triplicia constituunt bona, animi, corporis, & fortunæ: de quibus fusiùs in Vitarum auctione annotauimus. s* Veratrum.] *Ἐλλέβορος λοιγὸς νόσων μέλας, vterq; satis notus: & cùm ad alia multa, tum ad atrā bilem remedium est efficax. vnde prouerbio, qui parū animo constat, siue insanit, elleboro opus habere dicitur: &*

elleboro.

elleborum bibere, sine purgare se elleboro iubetur. Horatius:

Expulit helleboro morbum, bilemq; meraco.

r Lethæi fluminis.] *Lethæus amnis inferorum est apud poëtas, cuius aquam qui gustant, omnium statim præteritorum obliuiscuntur. Idcirco ἀπὸ τῆς λήθης, id est, ab obliuione nomen sumpsit. Sed cur induxerint poëtæ, vnde apud Firm. De diuin. præ. cap. 22.* s Clitum.] *De Clito lachrymabilis est historia apud Quint. Curtium lib. 9. quē Alexander post cœnam ebrius, contentione iniecta occidit, magna inde pœnitentia ductus. Nutricius enim Alexandri filius fuit, & dux eius fidelissimus, qui Alexandrum pugnantem ab ictu lethali sese obiiciens defendit.*

x Callisthenem.] *Callisthenes philosophus Olynthius, Alexandro Magno familiaris, eiusdemq; sub Aristotele condiscipulus, quem ille postea in Asiam accersiuit, vt res suas memoriæ proderet. Huic nocuit immodica libertas, grauitasq; inuisa regi, quum haudquaquam assentantium accommodatus ingenio esset. Nam quum Alexander ex Persica victoria arrogantior factus, regio more adorari vellet, acerrimus inter recusantes Callisthenes fuit, palàm dictitans: Alexandrum non adorandũ esse. Quæ res & illi & multis principibus Macedonum exitio fuit. Siquidem Alexander coniurationis conscium criminatus est, eumque truncatis membris, abiciss̄isq; auribus ac naso labijsq; deformatum, cum cane in cauea clausum circumferri iussit, diuq; tortum tandem necauit. Hæc latius habentur apud Q. Curtium de Alexandri gestis.*

IOANNIS SAMBVCI ANNOTATIONES.

Irridetur Alexander ob superbiam: qui mortalis cùm esset, diuinos tamen honores sibi passus sit exhiberi.

Magnus Alexander, totum qui subdidit orbem,
Ad Stygias ductus morte peremptus aquas:
Reges sternebat, diuino est cultus honore:
Nunc vita functas se videt esse minas.

QVID hoc rei.] *τί τόδε πρᾶγμα.* Vides nimirum.] *λέγεις τῦ ξυμμαχεῖν ἀ coniugatis.* Num ego Iupiter.] *Obiectio.*

Elio. Haud dubiè.] *ἐπάκρασις.* Atq; de Olympi.] *Ab exemplo similis.* Audieram.] *ἀντίσπασις.* Attamen.] *Rogerit ab vtile.* Præterid vnum.] *ἐξαίρεσις* Sed age quid.] *ἀπορήσεως.* Quid ni rideam.] *Irrisio διαγέλωτος. Alexandri.* Sed illud.] *Interrogatio de illius sepulchro.* Porrò Ptolemæus.] *ἐπαγγελία.* Pollicetur in Aegyptū.] *Spes altertus sepulchri.* Non possum non.] *Irrisio* Quin tu.] *ἀπορήσεως.* Neq; enim fas est.] *γνώμη.* Verùm illud.] *Comparatio cū anteacta vita.* Quid lachrymaris.] *ἐπιτίμησις.* Ne res eas quæ.] *συγχωρήσεως.* Sine me solum.] *Alexandri defuncti de Aristotele suo magistro iudicium.* Quanquam illud.] *Clausula.* Quandoquidem.] *Consilium ἐφοδικόν.* Verum enim Cletum.] *Amici Alexandri, quos in conuiuio interemit.* Quare fac in alteram.] *Conclusio.*

SEQVVNTVR ORATIONES: quarum quædam adhuc inter Mortuorum dialogos, quædam inter Satur. epistolas prius relatæ fuêre: nonnullæ quoque Dramaticæ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ Ε. ΠΙ ΜΙΣΘΩ ΘΝΗΤΩΝ. *DE IIS QVI MERcede conducti in diuitum familys viuunt.*

Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

AVlicæ vitæ molestias & incommoda, oratione hac depingit Lucianus: quamq; indigna ea sit homine, præsertim docto & liberaliter instituto, exponit: confutatis etiã causis ijs, quib. sese tuẽtur qui hoc vitæ genus sectãtur, & in seruitutẽ vltrò sese præcipitant. Exordiũ ab attentione incipit, amplificãdo rei magnitudinẽ, fidẽq; faciẽdo dictis, ab eorũ persona qui in eadẽ vita aliquandiu vixerũt. Mox & benevolentiã captat Timoclis, eius ad quẽm scribit, ab officio amicitiæ, in id se hoc propterea illi scribere, vt quia illũ iã olim de hac vita suscipiẽda cõsilia agitare intellexerit,

ne quid

ne quid olim, si res malè cadat, & illum consilij sui pœnitere incipiat, accusare sese possit, vt à quo admonitus aut reuocatus nō fuerit, præsertim quando sciat hāc vitā non per se difficilem atq; periculosam esse, verumetiam homini philosopho, aut quocunq; denique disciplinarum genere docto, minimè conuenire. Exordio in hūc modū peracto, cōfutationē statim subiungit earū causarū, quibus sese uerisimile tolerent q hoc vitæ genus vltrò amplectuntur. Dilui aūt omnes eas per inuersionem, ostendens ea maximè vel sequi, vel negari, quę illi cum primis euitare vel cōsequi student: ac postremò etiā turpe esse homini docto & ingenuo, ob solam spem voluptatis alicuius, in voluntariam seruitutem sese dare. Atq; hinc iam ad ipsam rem accedit, propositis per diuisionē ijs de quibus dicturus sit. Principiò igitur recenset, quanta incōmoda, quantaq; molestiæ perferendę sint, antequam in aulam recipiaris: deinde, quę & quanta tolerāda, atq; adeò deuoranda, vbi iam receptus fueris, circa prima conuiuia, circa pactionē mercedis, circa seruitutē reliquam, quæ mox exceptū atq; perdomitum, paulatim in contemptū adducit, & ad adulandū impellit. Prætereà & metu periculisq; inuoluit, ob quæ variæ exinde querelæ, & vitæ mutatæ pœnitentia sequuntur. Atq; hęc omnia non domi tolùm perferenda esse indicat, verumetiam foris, vbi interim multò sordidiora ministeria imponuntur, etiam à mulieribus, quibus æquè ac viris adulandum est. Post hæc & circa munerum compensationes, quo pacto nuncij ac dispensatores conciliandi: & circa mercedis solutionē, quanta cū molestia exigenda illa, quantaq; aliorum etiam inuidia accipienda sit: & postremò, quàm ignominiosi exitus plerosque maneant senes iam, & exhaustos, cùm clàm aut turpiter ab aula profugiunt, aut reijciuntur. Quæ omnia ad finem, velut in tabella quadam proposita, breui, sed eleganti admodum imagine depingit, & ob oculos ponit, amplificatis etiam in media passim oratione ijs quæ maximè vrgere aut commendare voluit.

KAI

ΚΑΙ τί ϭι τρῶϭν, ὦ φιλότης, ἢ τί ὕστϭν, φασὶ, καταλέξω τῶν, ἀπάσχϑν ἢ ποιεῖν ἀνάγκη τὸς ὑπὶ μισθῷ σωϑέντας ϭῶν τῶς τῶν ἀλλοτρίων τῶν φιλίας ἐξιταζομένους; ἀχϑὴ φιλίαν τὴν ϭιαὐτῶν αὐτ ἀσκλείαν ἀποδόμάζαν. οἶδα γὲ πολλὰ, καὶ σχεδὸν τὰ πλεῖστα τῶν συμβαινόντων αὐϭοῖς, ἐν αὐτοῖς, μὰ Δία, ϭοῦ ϭιϭοῦ πεπαθώς. ὁ γὲ ἐν ἀνάγκη μοὶ ἐγγεγένϭ (μὴ ἄϭῶ θεοί γένοιϭο) ἁπὰ πολλοῦ τῶν τὸν βίον ϭοῦϭον ἐμπεπλεκότων, ἐξηγόρευσεν πρός μι, οἱ μὴ ἔτι ἐν ϭῷ ϭαπῷ ὄντϭ, ἀπαλγόμενοι, ὁπόϭα καὶ ὁποῖα ἔπασχον· οἱ ἂ ὥσπερ ἐκ δεσμωτηρίϭ τινὸς ἀπφάνϭες, οὐκ ἀγϭὸς μνημονεύοντες, ὧν ἐπεπόνθεσαν: ἅπα γὲ ἐφαίνετο,

QVID[a] tibi primum, amice, aut quid postremum, quemadmodum vulgò dici consueuit, recenseam, ex his quæ tum facere tum pati coguntur, qui mercedis gratia sese in alienas domos, contictumq; tradunt alienum, quiq; in locupletum istorum amicitiam accensentur? si modò eiusmodi illorum seruitutem conuenit amicitiam appellare? Noui enim permulta atque adeò pleraque omnia, quæ illis ibi soleant accidere, non per Iouem quòd ipse ea experimento cognorim (neque enim mihi vnquam exsperiundi incidit necessitas, ac ne quando incidat, Dij prohibeant) sed quòd complures qui in hoc vitæ genus inciderant, apud me soliti sint commemorare: partim qui in ipsis etiamdum malis constituti, quæ & quanta ferrent, deplorabant: partim qui tanquam è carcere quodam profugi non absque voluptate

φραίνονται, ἀναλογιζόμενοι οἷόν τ' ἀκινδύνως. ἀξιοπιστότεροι δ' ἦσαν οὗτοι, ὃς πάσας, ὡς ἐπεῖν τινες, ἐξηλαννθότας, καὶ πάντα ἐξ ἀρχῆς εἰς τέλος ἐπισκώπτοντας. ὁ παρέργως ἔν, ἀλλ' ἀμελῶς ἐψάλλον αὐτοῖς, ἀλλὰ πανταχοῦ ἀσφάλειαν παρέλοιπον ἀκινδύνως· οἷοί ἐσιν οἱ πρὸς ταῖς ἱεροῖς ἐξυρημένοις τὰς κεφαλὰς, σὺν ἅμα πολλοῖς τὰς ἡμικυμίας καὶ ζάλας, καὶ ἀκρωτηριασμοὺς ἐκδόλας, καὶ ἴσως καὶ ἀπάσας, καὶ παραλίων ἀφανισμοῖς ἀνεξιόντας, ἐπὶ πᾶσι δὲ τοῖς διοσκόροις ἐπιφανομένοις (οἰκεῖοι γὰρ τοιαῦτα πραγμάτια οὗτοί γε) ἤτιν' ἄπορ ἐκ μηχανῆς ἔφασαν, ἐπὶ τῷ καρχησίῳ καθεζόμενον, ἢ πρὸς τοῖς παλαιοῖς ἐσθῆσι, καὶ πρὸς ἴσια πέπλα μαλακὰ ἀπεσκιασμένα τὸν ναῦν, ἢ προσφυχθέντας ἤμισυ αὐτῆς ἤρμα καὶ καθὰ σχολὴ ἀγκυβίσαι, αὐτοὶ δ' ἀσφαλῶς ἀφίσασθαι χάστι

luptate recordabantur, commemorabantq; ea quæ fuerant perpessi: imò iuuabat reuocare ob oculos, quas arũnas effugissent. Atq; hi quidẽ digniores mihi visi sunt, quibus fides haberetur: vt qui eius sacri ritus (vt ita dixerim) omneis, omniaq; mysteria perdidicissent, cũctaq; ab initio ad finẽ vsq; perspexissent. Hos igitur haudquaquã indiligenter, nec oscitãter audire soleo, veluti naufragium quoddã, ac præter spem obiectam salutẽ enarrantes: cuiusmodi sunt isti, qui in tẽplis de raso rapite, complures simul obambulantes, immanes vndas, procellas, sublatos in cœlũ fluctus, iactus, malos fractos, gubernacula reuulsa narrãt: [b] in primis aũt gemmos Castore & Pollucẽ apparentes (nã hi peculiariter ad hãc tragœdiã pertinent) aut aliũ Deũ quempiã repẽtè (quæ admodum in fabulis fieri conuenit) exortũ, summisq; antennis insidientem, aut iuxta clauum adsistentem, qui nauim ad litus aliquod molle dirigeret: ad quod appellens futurũ esset vt & ipsa paulatim ac lentè solueretur, et ipsi tutò in solũ descenderẽt,

idq;

καὶ ξυμφορὰ τῶν θεῶν. ἐκεῖνοι, μὲν οὖν τὰ σώματα ταῦτα πρὸς τὸν παραυτίκα χρόνον ἐπιτραχωδῦσιν. ὡς παρὰ πλέονων λαμβάνοιεν, ὁ Λυσυχᾶς μόνον, ἀκαιρίᾳ θεοφιλής τινων ἐν Λακεδαίμονι. οἱ δὲ τὰς ἐν ταῖς οἰκίαις χαμάδας, καὶ πρικυμίας, καὶ νὴ Δία ψυταπυμίας τι καὶ λικακυμίας, ἃ οἶόν τι ἄπεμ, λιμηόμενοι, καὶ ὡς τὸ πρῶτον εἰσί. πλουσίων, γαλιῶν ἀποφανομένων τοῦ πελάγους, καὶ ὅσα πράγματα παρὰ τὸν πλοῦν ὅλον ὑπέμειναν, ἢ λιψῶντος ἢ ναυτιῶντος, ἢ ὑπραυτλόμενοι τῇ ἅλμῃ. καὶ τίνα, ὡς πρὸς ὑπέρ τινα ὕφαλον, ἢ σιδηρίτην ἐπόρυμνον, ἐξεύρῃσαν τὸ λιμένιον σκαφίδιον, ἄθλιοι κακῶς ἐξωθάσαντο γυμνοί, καὶ πάντων ἐνδεεῖς τῶν ἀναγκαίων. ἢν δὲ τῇ τύχῃ, καὶ τούτων λιμηνάσῃ, ἐλόκυν μοι τὰ πολλὰ οὐδὲ ὑπ' ἀσχολίης. ἐπικρύπτεσθαι, καὶ ἐκόντος ἄνω ἐπιλανθάνεσθαι αὐτῶν. ἀλλ' ἐγὼ

id ſ. ope fauore ſ. diuino. Atque iſti igitur permulta id genus ad præſentē cōmoditatē exaggerantes commemorāt: quò videlicet à pluribus ſtipem accipiant, ſi non calamitoſi modò, verumetiā dijs chari eſſe videantur. Porrò ij dum eas quas in tectis tulerūt tēpeſtates referrent, atq; immanes illas undas, quinetiam decumanos fluctus, ſi fas eſt dicere: & quemadmodum primùm à littore ſoluerint mari tranquillo, quantúmque moleſtiarum perpetua nauigatione ſint perpeſſi, dum ſitiunt, dum nauſeant, dum ſalo perfunduntur? denique quemadmodum infelici nauigio in cautem quampiam ſub undis latentem, aut in ſcopulum aliquem præruptum, & aſperum illiſo fracto ſ., miſeri ægrè enatârint, nudi, cunctarumq; rerum inopes: hæc inquam quum referrent, mihi quidem viſi ſunt permulta præ puore ſubticere, volentesq; ac ſcientes obliuiſci. At

ego

ἐγὼ καὶ ταῦτα, καί τιν' ἄλλα ἐκ τῶν λόγων ξυντιθείς, ἐνέσκωπτον πρὸς ταῦτα τῶν τοιούτων ξυνουσίας· ἃ δὴ ὑπονοῶ σοι πάντα, ὦ ἑταῖρε Τιμόκλεις, διεξελθεῖν. δοκῶ γάρ μοι ἐκ πολλοῦ κἀγαυγοῦσθαι, σκοπεῖν τὸν βίον ἐπιχειροῦντα. καὶ πρῶτόν γε, ἐπλουτικα περὶ τῶν τοιούτων ὁ λόγος ἐνέπεσεν, ἔστα ἐκείνοις τις τῶν παρόντων τὸν τοιοῦτον μισθοφορὰν, τοὺς δαίμονας εἶναι λέγων, οἷς μετὰ τοῦ τὰς φίλας ἥκειν τὰς ἀείσους ξυμπαίσων, καὶ δεῖπνα λαύτα παρασκευῶν καὶ ἀσυμβόλα, καὶ οἰκεῖον ἐν καλῷ, καὶ ἀφθόνως μετὰ πάσης ῥᾳστώνης καὶ κώνους, ἐπὶ λευκοῦ ξύλου, ἀτύχοι, ἐκ ξυνηδίας ὄντας, πόσιτε καὶ μισθὸν τῆς φιλίας, καὶ ὧν νῦν πάσχουσι, τούτων λαμβάνειν οὐκ ὀλίγον ὄφλημα, ἀτυχῶς γὰρ ἄπορα καὶ ἀνήροτα τοῖς τοιούτοις τὰ πάντα φύεσθαι.

ego etiam illa, præterea autem & alia nonnulla ex illorum narrationibus coniectans deprehendi quicquid eiusmodi conuictibus coniunctum est. Quæ quidem omnia haud grauabor, optime Timocles, tibi percensere. Iamprídem enim mihi videor animaduertisse, te de capessenda hac vitæ ratione cogitare. Nam olim quū his de rebus sermo incidisset, mox ex his qui præsentes erant, quispiam mercenarium hoc vitæ genus laudare cæpit: fortunatissimos eos affirmans, quibus contigisset horum vti familiaritate, qui apud Romanos essent optimates: tum conuiuijs adesse opiparis, idq; immunes: præterea splendidis in ædibus diuersari: tum peregrinari omnigena cum commoditate voluptateq;, alba interim in rheda (si forte libeat) resupinatos. Insuper ob hanc amicitiam, obq; commoditates, quibus afficiuntur, etiam mercedem capere: id verò non mediocre videri. Istis enim haud dubiè, citra sementē ac culturam (quod aiunt) cuncta prouenire.

ὅπότι δὴ ταῦτα καὶ τὰ ὅμοια τούτοις ἅπαντα ἀκούσειας, ὁρῶν ὅπως ἐπιχέαντας πρὸς αὐτὰ, καὶ πάνυ σφόδρα πρὸς τὸ λίνεσθαι ἀνατεταμένον παρῆχον τὰ στόματα· ἆρ' οὖν τὸν ἀμύητον ἁπάντων τούτων ἐξὸν μεμφόμενον ἢ μᾶλλον ἔχοις λέγειν, ὃς ὁρῶν ἕλκοντα τὴν δικτὸν μετὰ τοῦ καθεδοῦς ἄγκιστρον καταπίνοντα, ἐκ ἐπιλαβόμενα, ἀλλὰ πρὶν ἐμπαγῆναι ὑπὸ τοῦ καμοῦ σπερασθῆναι, ἀλλὰ προϊδηλόσαντα, ἀπὸ τοῦ παραμένοντος ἐξελκομένου καὶ ἐμπεπηγότος, ἤδη συρόμενον, καὶ πρὸς ἀνάγκην ἀγόμενον ὁρᾶν, ὅτ' ἤδη σοφιστέον, ἐσῶν τοῦ ἐπιδακρύσαι; ὅπως μὲν ταῦτα λέγειν ποτὲ, πάνυ ἄδηλον, ἐμοὶ λέγειν, καὶ ἄφυκτα ἡμῖν, ὡς ἐκ ἀδικουμένοις, μὴ πεμιλιύσασθαι, ἄκουσον ἐξ ἀρχῆς ἁπάντων, καὶ τὸ δίκαιον καὶ αὐτὸ, καὶ τῶν κύρτων τὸ ἀδικεῖσθαι ἔκδηλον ἐπὶ σχολῆς, ἀπὰ μὴ ἐνδοθῶν ἐκ τῶ μυχῶ προπεπόσηκα. καὶ ἐ ἀγκίστρε ἢ τὸ ἀγκύλον, καὶ

Hæc igitur atque id genus alia quum audires, animaduerti quemadmodum ad ea inhiaueris, quamq; auidè ad escam os apertum porrexeris. Proinde ne quid mihi certum in posterum positis imputare, neque expostulare queas, quod quum te conspiceremus tantum vnâ cum esca deglutientem hamum, non reuocaremus, neque priusquam in gutture demergeretur, reuulserimus, neque præmonuerimus, verùm posteaquam cessassemus, donec eo iam adacto atq; infixo, trahi iam ac vi duci conspiceremus, tum quum nihil opis afferri posset, frustra adesse nos, atque illachrymari: hæc nequam ne quando possis dicere (quæ si dicantur, meritò profectò dicantur, neq; à nobis reselli possent, quo minus peccasse videremur, vt qui prius ista non indicassemus:) audi nunc ordine omnia. Ac rete quidem ipsum cuiusmodi sit, quámque nullum habeat exitum: non intus mediis in sinibus inuolutus, sed foris tuto

atq;

ἡ πάλιν ἐστὶ τὸ ἔμπαλιν ἐκ σκόλοπ & ἀναστροφῶν, ἡ ἐκ πρώνης, τὰς ἀκμὰς ὡς τὰς χάρας λαβὼν, καὶ πρὸς τὸν γνάθον προσυσιγίζων ἀφεδράμῃ &, ὧν μὴ πάνυ ὀξὺς, μηδ' ἄφυκλα, μηδ' ἐνιαρὰ ἐν τοῖς πρώμασι φαίνηται βιώσεσθαι ἡ ἀμάχως, ἀντιλαμβανόμενα, ἁμᾶς ἢ ἐν τοῖς διαλοις, ἡ δῆ τοῦτο πέφυκεν, ἀναγραφῆ, σαν ἐκ παρακαλῶσι θαρρῶν, ὡς ἐκ πάρεργα, ἃ θέλεις, κατάπερ ὁ λάρος, ὅλον περιχανὼν τὸ πέλαγος. ῥηθήσεται δὲ πᾶς λόγ &, τὸ μὲν ὅλον ἴσως διάσει, πάλιν ἀπ' ἄγκιστρον ἐπὶ τῶν φιλοσόφων ὑμῶν μόνων, ἐδ' ὀλίγοι σπεδασθήσεται πάλιν προκρίνειν προσήκοντα ἐν τῷ βίῳ, ἀπὰ ἡ περὶ γραμματιστῶν, ἡ ῥητόρων ἡ μουσικῶν, ἡ ὅλων τῶν σοφιστῶν σοφίαν, ἡ μισθοφορᾶν ἀξιωμένων. λοιπὸν δ' ὡς, ἐπὶ πᾶσι ὅλοις, ἡ ὁμοίων τ ξυμβαινόντων ἅπασι, λῆλον ὡς ἐκ ἐξαίρεται μὲν, ἀσχίον δὲ τὰ αὐτὰ ὅλα γίγνεται τοῖς φιλοσόφοις.

atq; per otium amet contemplator, unci æris aculeũ, reflexã hami aciem, ac tridentis cuspides manu tentãs maleq; admotas [f] experiens. Quod nisi vehementer acuta, nisi sic illigentia, vt effugiendi nulla sit facultas, nisi dira vulnera factura videantur, acriter trahentia, & inexplicabiliter retinentia: nos quidem inter formidolosos, atq; ob id etiam pauperes famelicosq; abscribito: ipse verò sumpta fiducia, venatum istum, si videtur, aggreditor, & Lari in more totam esca hiatũ deglutiens. Atq; in vniuersum quidem forsitan tua causa omnis hic sermo dicetur: [h] quanquã nõ solùm de vobis philosophis aut his quicunque vitæ institutum sibi delegerunt cum virtutis studio coniunctius, verumetiam de grammaticis, rhetoricis, musicis, breuiter de omnibus, q in doctrinæ professione versari, quæstumq; facere proposuerũt. Cæterùm quum omnia sint inter ipsos communia, eademq; prorsus accidant omnibus palàm est, philo-

λοσοφοῦσιν, ἢ τῶν ὁμοίων τοῖς ἄλλοις ἀξιοῖτο, καὶ μηδὲν αὐτὸς συμνότερον οἱ μισθοδότου ἄλλοις. ὅ, τιδ' ἂν οὖν ὁ λόγος αὐτὸς ἐπιὼν ἐξαιρήσει, τοῦτο τῷ ἀτίμων μάλιστα μὲν οἱ τοιοῦτοι αὐτοί, ἔπειτα δὲ οἱ συμφοροῦντες αὐτοῖς, δίκαιοι ἔχειν. ἐγὼ δὲ ἀναίτιος, εἰ μὴ ἀληθείας καὶ παῤῥησίας ἐπίτιμόν τί ὄφελος μέντοι τοῦ ἄλλου σκέψεως, οἷον γυμνασάς τινας, ἢ λόγους ἰδιώτας, καὶ μικροὺς τοὺς νόμους, καὶ ταπεινοὺς αὐτοῖς ἀνθρώπους, ὅτι ἀρτήσεται ἄξιον τῶν τοιούτων συνουσιῶν (διὰ γὰρ ἂν παθήσεται) ὅτι μὲν αὐτίκα καλῶς ἔχει, μὴ ἀφλαπομένους τῶν μισθῶν, εἰ καὶ πάνυ πολλὰ ὑποσείσοιντο ὑπ' αὐτῶν: ἀκριτοι γὰρ, καὶ οὐκ ἀνάξιοι τῆς τοιαύτης διατριβῆς. ἄλλως τε δὲ

losophorum conditione non esse à reliquis eximiam, imò hoc illis turpius ista contingere, quum sint cum aliis communia, si ij qui conducunt, non aliis præmijs eos quàm reliquos dignos iudicent, nihilóque magis quàm cæteros in honore habeant. Sed quicquid erit, quod narrationis series aperiet, eius culpam potissimùm in ipsos conferre par est, qui eiusmodi faciunt: deinde in eos qui talia sustinent. Ego verò culpari non debeo, nisi fortè veritas & libertas in commemorando reprehensionem mereatur? Ac reliquum quidem hominum vulgus, puta palæstricos quospiam, aut adulatores imperitos, sordidóque animo ac suopte ingenio humiles & abiectos homines, ne operæprecium quidem fuerit ab eiusmodi conuictu dehortari, quippe nequaquam obtemperaturos: neque rursum æquum sit illis vitio vertere, quòd non relinquant suos conductores, etiam plurimis ab illis contumelijs affecti. fiunt enim ad eam vitæ rationem accommodati factique, neque ea videlicet indigni. Præterea ne habeant quidem

ἢ σχοῖν ἄν τι ἄλλο, πρὸς ὃ, τι μὴ ἀφικόμενοι τὰς αὐτὰς, παρεῖχεν αὐτοὺς ἐνεργοὺς, ἐπ' ἐκεῖ τις αὐτῶν ἀφέλῃ τοῦτο, ἄτεχνοι αὐτίκα, καὶ ἀργοὶ, καὶ σκαιοὶ εἰσιν. ὅθεν οὐ δεινὸν ποιοῦσιν ἐς τὴν ἀρίδα, φασὶν, ἐνουρουῦντα, ἐπεὶ γε δὴ τὸν θέον ταυτὸν ἐξ ἀρχῆς παρέρχονται ἐς τὰς οἰκίας, καὶ ἀνέχεσθαι τὰ γιγνόμενα. περὶ ἃ ὧν προεπόρουν τῶν παιδευομένων, ἄξιον ἀγανακτεῖν, καὶ παρᾶσθαι, ὡς ἔνι μάλιστα, μετάγειν αὐτὸς, καὶ πρὸς ἐλευθερίαν ἀφαιρεῖσθαι. δοκῶ δή μοι καλῶς ἂν ποιῆσαι, ἃ τὰς αἰτίας, ἀφ' ὧν ἐπὶ τὸν τοιοῦτον βίον ἀφικνοῦνταί τινες, παρεξιόντας, λέξαμι ὰ πάσαν βιαίους, οὐκ ἀναγκαίας. ἔστω γὰρ ἂν αὐτοῖς ἡ ἀρχὴ προαναιρεῖτο, καὶ ἡ πρώτη ὑποθέσεως τῆς ἐπιλοδελφίας. οἱ μὲν δὴ ποιοὶ τὴν ψυχὴν, καὶ

quidem aliud quippiam ad quod seſe conuertant, & in quo seſe exerceant, adeò vt si quis eam vitam illis adimat, ignaui illicò, consilijq; in opes, desidiosi atq; inutiles redantur. Quamobrem nec ipſi rem aliquam indignam patiantur, nec illi contumeliosè facere videantur, si (quod aiunt) in matellã imminxerint. Etenim ad eas ipſas contumelias iam inde initiò præparati, conferunt seſe in familiam, atq; hæc sola illis ars suppetit, ferre & perpeti quicquid acciderit. Cæterùm eruditorum nomine de quibus instituerã loqui, meritò indignandum, [k] enitendumq; vt quã maximè fieri poteſt, eos inde reuocatos, in libertatem vindicemus. Videor autem rectè facturus, si quibus de causis se quidã ad hoc vitæ genus cõferunt, eas causas excusſero, parumq; idoneas atq; efficaces esſe demonſtrauero. Siquidem eo pacto omnis illis præripietur excusatio, sumusq; ille titulus, quo suã spontaneam seruitutem solent obtexere. Iam igitur plerique paupertatem &

τὴν τῶν ἀναγκαίων χρείαν προβάλλονται, ἱκανὸν τοῦτο προκάλυμμα, οἶμαι προβαλλόμενοι πρὸς τὸν βίον τοῦτον αὐτομολίας· καὶ ἀφαιροῦσιν αὐτοῖς νομίζουσιν, ἂν λίγοι γε, ὡς ξυγγνώμης ἄξιον πεῖσαι, τὸ χαλεπώτατον τῶν ἐν τῷ βίῳ τούτῳ νοσημάτων διαφυγεῖν ζητοῦντας. Εἶτα ὁ Θεόγνις πρόχειρον, καὶ ποτὲ τὸ, Πᾶς γὰρ ἀνὴρ πενίην δυσφορέει, καὶ ὅσα ἄλλα λέγεται ὑπὲρ τῆς πενίας οἱ ἀγχινούστατοι τῶν ποιητῶν ἐξενηνόχασιν· ἐγὼ δέ, ἐμοὶ ἑάρων αὐτὸς φυλή τινα ὡς ἀληθῶς τῆς πενίας ἐνεσκομμένους ἐκ τῶν δοκούντων ξυνεσιῶν ἐκ ἄρ ὑπὲρ τοῦ ἄγαν ἀληθείας ἐμπροσθολογήσω πρὸς αὐτούς· ἐπὰ δέ (ὡς ὁ Ἰκαλὸς τοῦ ῥήτορ ἔφη) τοῖς τῶν νοσούντων σιτίοις τοιούτοις λαμβάνουσι, τίς ἔστι μηχανὴ, μὴ ἐχὶ καὶ πρὸς τοῦτο κακῶς βουλεύσασθαι δοκεῖν αὐτοὺς, ἀπὸ μιᾶσης ὁμοίας αὐτοῖς τοῦ ἀποβιοῦν τὸν βίον; πενία

rerum neceſſariarum inopiam proponunt, atque eam vmbram ſatis idoneam exiſtimant, qua ſuum factum prætexũ, quòd vltrò ad eam vitam acceſſerint: ac ſibi ſufficere credunt, quum aiunt ſe quiddam ignoſcendum facere, qui id quod eſt in vita moleſtiſſimum, nempe paupertatem ſtudeant effugere. Poſtea[l] in promptu Theognis, atq; illud plurimum in ore. [m] Nã quemcunq; virum paupertas enecat. & ſi qua alia terricula abiectiſſimi quique Poetæ de paupertate prodiderunt. [n] Equidẽ ſi viderè ex huiuſmodi coniectu paupertatis effugiũ aliquod verè contingere, non admodum anxiè cum eis de vehementer amplectenda libertate diſceptarem, At poſteaquam eiuſmodi quædam accipiunt, cuiuſmodi ſunt ægrotantium alimenta (quemadmodũ egregius ille dixit orator) quî queant effugere, quò minus in hoc ipſum parũ rectè ſibi conſuluiſſe videantur, nimirum ſemper illis manente eodem vitæ illius argumento?

Semper

πενία γὰρ ἐς ἀεὶ, καὶ τὸ λαμβάνειν ἀναγκαῖον, καὶ ἀπόθεσιν οὐδεμίαν ἔχει, οὐ περιποιεῖται φυλακίν. ἅμα τὸ λοιπὸν, μὴν λοιπὸν, μὴν ἀθρόως ληφθῇ, πᾶν ἂν καταβῶσι, καὶ τὰ χρείας ἐνδεῶς καταναλίσκεσθαι, καλῶς δ' ἔχει, μὴ διαιροῦντας τὰς ἀφορμὰς ἐπινοεῖν, αἰεὶ τὸν πενίαν τηρεῖσι, παραβοηθεῖσαι μόνον αὐτῇ, ἀλλ' αἰ τέλειον ἐξαιρήσεσι. καὶ πάντως τοιούτε, καὶ ἐς βαθυπλοῦτα μόνον ἴσως ῥιπτᾶν ἰδεῖν, ὦ Θεόγνι, καὶ πενίαν, ὡς φῂς, κατ' ἀλιβάτων. ἃ δ' τις ἀεὶ πενήσεται, καὶ ἐνδεὴς καὶ ἀπόμισθος ὤν, οἴεται πενίαν αὐτῷ τοῦτο ἀφαιρεῖσθαι, ἐς οἶδα πῶς ὁ τοιοῦτος ἐς ἄβυσσόν ἑαυτὸν ἐξαπατᾷ. ἄμεινον δὲ πενίαν μὴ αὐτῷ ἐκ ἀεὶ φοβεῖσθαι, ἢ καταπλαγῆναί φασιν, ἃ ἐθιάνθρωποι τοῖς ἄλλοις ὁμοίως πονοῦντα, ἐκποδεῖλαι τὰ ἄφελα, νῦν δὲ (πένονται γὰρ αὐτοῖς τὰ σώματα, ἢ ὑπὸ γήρως, ἢ ὑπὸ νόσων) ἐπὶ τῶν δὲ βάσιν οὐδεμίαν,

Semper enim manet paupertas, semper accipiēdi necessitas: nihil quod seponatur, nihil supereſt quod reſeruetur: verū quicquid datū fuerit, vt detur, vt vniuerſum etiā capiatur, prorſus omne inſumitur, ita tamē, vt ne id quidem in vſus ſufficiat. Reclius autem futurū fuerat, ſi nequaq̄ cauſas eiuſmodi cōminiſcerētur, quæ paupertatē ſeruāt alumq̄, atq̄ eatenus duntaxat opitulantur, verū quæ illam tandē aliquando tollant. Ac forſitan tibi hoc volebas Theogni, quū diceres eam in altum mare, ac præruptis de ſcopulis præcipitē dari oportere. Quòd ſi quis ſemp pauper, ſemper egēs, cum ſemper mercede conducēs mereat, hoc ipſo ſeſe arbitretur auſu giſſe paupertatem: nō video quî fieri poſſit, quò minus hic ipſe ſeſe fallere videatur. PRurſum alij negāt ſeſe paupertatem formidaturos, ſi modò reliquorum hominum in morem poſſint ſuo labore ſuaq̄ induſtria ſibi victum ſuppeditare: at nunc ſibi fractas eſſe corporis vires, ſeu ſenio, ſeu morbis: eoq̄ ad eam vitam

τὴν μισθοφορὰν, ἁπλωτικίναι. φέρ' οὖν ἴδωμεν εἰ ἀληθῆ λέγουσι, καὶ εἰ ἐκ τοῦ ῥάστα ποιεῖσίγε ταῦτα αὐτοῖς τὰ διδόμενα, μὴ πολλὰ, μὴ δὲ πλέω τῶν ἄλλων πονοῦσιν. ἐγὼ γὲ ἄν οἰκότα ἂν ταῦτά γε, μὴ πονήσαντα μὴ δὲ ἱδρῶντα, ἕτοιμον ἀργύριον λαβεῖν. τόδε δὴ καὶ ῥηθῆναι κατ' ἀξίαν ἀδώλεσχον, τοσαῦτα πονοῦσι, καὶ ἱδρῶσιν ἐν ταῖς συνουσίαις. ὥστε πλέον ἐνταῦθα, καὶ ἐπὶ τοῦτο μάλιστα τῆς ὑγείας δεῖσθαι, μυείων ὁτιῶν ὀσημέραι τῶν ἐπιτριβόντων τὸ σῶμα, καὶ πρὸς ἰσχάτῳ ἀπόπνοιαν καταπονούντων. λέξομεν δ' αὐτὰ ἐν ὧ πρόσκοπος καιρῷ, ἐπειδὰν καὶ τὰς ἄλλας αὐτῶν ἀνοχρείας διέξιωμεν. τὸ δὲ νῦν εἶναι, ἱκανὸν μὲν ἴσως ἐπιδεῖξαι, ὡς οὐδ' οἱ ἀπὸ ταύτης λέγοντες αὐτὰς ἀληθεύειν τὴν πρόφασιν, ἀληθεύοιεν ἄν, λοιπὸν δὲ

mercenariam, facilè videlicet atque commodam confugere. Age igitur, inspiciamus num vera prædicent, & num ea quæ dantur, ex facili illis suppetant, ac non multò, nec adeò maiore labore cõstent, quàm vulgo suus victus. Nã id quidem etiam votis expectendum, vti citra laborem, citra sudorem, nullo negotio paratum argẽtum accipiat. Verùm quàm hæc absint à vero, istud profectò vt dignum est, ne dici quidem satis potest: tantum laborum, tantum sudorũ in eiusmodi conuictibus exhauriendum, vt hic ne valetudo quidem ad id par sit, quippe quum quotidie fexcenta nõ desint negocia, quæ corpus conficiant, atq; extremam vsque defectionem delassent. Verũ hæc suo loco dicemus, quum etiã reliquas illorum incommoditates commemorabimus. ¶ In præsentia sat erit ostendere, qui se aiunt hac de causa in seruitutem addicere sese, ne istos quidem vera dicere. Superest iam vt eam causam referamus, quæ quidem vt est verissima, ita ab illis minimè profertur:

nempe

ἀλλὰ καὶ ἀληθέστερον μὲν, ἧττον δὲ πρὸς αὐτῶν λεγόμενον, ἡδονῆς ἕνεκα, καὶ τῶν ποικίλων τῆς ἀθρόως ἐπιόντων, ἐσπεσόντας αὐτοὺς εἰς τὰς οἰκίας, καταπλαγέντας μὲν τὸ πλῆθος τοῦ χρυσοῦ, καὶ τοῦ ἀργύρου, ἐνθαυμασάντας δ' ἐπὶ τοῖς δείνοις, καὶ τὴν ἄπληστον ἐλπίσαντας δ' ὅσον αὐτίκα χανδὸν ἀδεῶς ἐπισπάσεσθαι, σίτου τοῦ χρυσίου. ταῦτα ὑπάρχειν αὐτοῖς, καὶ δούλους ἀντ' ἐλευθέρων ποιήσειν, οὐχ ὧν τῶν ἀναγκαίων χρεία, λέγουσιν ἔφασκον, ἀλλ' ὧν τῶν οὐκ ἀναγκαίων ἐπιθυμία, καὶ τῶν πολλῶν καὶ πολυτελῶν ἐκείνων ἕλξειν. τοιγαροῦν ὥσπερ δυσέρωτας αὐτοὺς, καὶ κακοδαίμονας ἱκετεύειν τινὲς, καὶ πρόσωπα ἱκέσια προβάλλειν, παραδόντες ὑπερφυῶς πειθοῦς ἔχειν, ὅπως ἀεὶ θεραπεύοντα αὐτῶν θεραπεύοντες, ἀπολαύσαι δὲ τῶν παιδικῶν, ἀλλ' οὐδὲ μίχρι φιλήματος ἥκειν μεταδιώκοντες. ἴσασι γὰρ ἐν τῷ τυχεῖν τῶν ἡδέων ἀπολείποντα τὸν ἔρωτα.

nempe ipsos voluptatis gratia, & amplis illis [r] spebus incitatos, vltrò inuadere familias diuitum, auri argentique vim & copiam admiratos: præterea quòd felices sibi videantur ob conuiuia, & reliquas eius vitæ delicias: sperantes futurum vti mox nemine vetante affatim aurum bibant. Hæc nimirum sunt, quæ illos adducunt, atque ex liberis seruos constituunt: non rerum necessariarum vsus, quem præterexebant: sed rerum non necessarium cupiditas, atque ingentium illarum & amplarum opum admiratio. [s] Enimuerò quemadmodum miseros istos atq; infelices amantes, callidi quidam & veteratores amasij receptant, & fastidienter ducunt, lactantq; videlicet quò iugiter amantes ambiant ipsos, atque inseruiant: cæterum ex amoris fructu ne summo quidem osculo impertiunt. Intelligunt enim, copia facta dissoluendum amorem.

ταῦτ᾽ οὖν ἀποκλείουσι, καὶ ξηλοτύπως φυλάττουσι. τὰ δ᾽ ἄκρα, ἐπ᾽ ἐλπίδι δὲ καὶ ταῦτα ἐρασταὶ ἔχουσι. διὸ δεῖ, μὴ αὐτὸν ἡ ἀγόνωσις ἀπαγάγῃ τῆς ἄγαν ἐπιθυμίας, ἢ ἀνέρασος αὐτοῖς γένηται. προσμαθήσονται δέ, καὶ ἐπισχύσουσι, καὶ ἀεὶ ποιήσουσι, καὶ χαριοῦνται, καὶ ἐπιμελήσονται πολυτελῶς. ἐπ᾽ ἔλαττον ἄφνω ἐκράσαντες, ἔξωροι γενόμενοι, καὶ οὗτος μὲν ἐρᾷ, κἀκεῖνος μισοδιδόναι δοκῶσι δ᾽ αὖ αὐτοῖς ἥδιον, ἐν ἄπαυστον ὦσι βίον, ὥρα δ᾽ ἐλπίδος. τὸ μὴ δὲ ἡδονῆς ἐπιθυμίαν ἅπαντα ἀποφέρειν, ὑπάνυ ἴσως ὑπάτιον, ἀπὸ συγγνώμης ἔστιν ἡδονῇ χαίρειν, καὶ ταύτῃ ἐξ ἀκριβοῦς ὅπως μισθοῦ βδαπτὴ ὅπως μισθοῦ αὐτῇ, καὶ τοι ἀσχολοῦσας, καὶ ἀνθρακοδοκοῦσα, ἀποδόσθαι δεῖ ταύτῃ ἑαυτὸν πολὺ δὲ ἡδίων ἡ ἐκ τῆς ἐλευθερίας ἡδονή. ὅμως δ᾽ ἂν ἐκείνης τινὰ συγγνώμην αὐτοῖς, εἰ ἐπιτυγχάνοιεν.

id igitur ne fiat, præcauent, diligenterq; sui copiam subtrahunt. Alioqui spe semper retinent amatem, metuentes ne desperatio minuat cupiditatis ardorem, amatemq; ab se alienet. Proinde semper arrident, pollicenturq; semper facturi sunt, semperq; gratificaturi: semperq; ingentium sumptuũ rationem habituri: donec imprudentes ambo senuerint, atque vtriq; iam præterierit ætas, huic ad amandũ, illi ad dãdum: atq; ita omni vita nihil illis peractum est vltra spem meram. Atqui voluptatis cupiditate nihil non ferre, id quidẽ fortasse nõ vsqueadeò vitio vertendũ: quin magis venia danda, si quis voluptate capiatur, & hanc vndequaq; consectetur, quò possit ea potiri: quanquam turpe forsan ac seruile, si quis ea gratia semet in ius tradat alienum: propterea quod voluptas quæ ex libertate percipitur, multò suauior est, quàm ea quam ille libertatis iactura sectatur. Attamen hoc quoq; aliquo pacto ignoscendum illis sit, si modò consequantur.

Verum,

τὸ δὲ ἡδονῆς ἐλπίδα μόνον ποιμὰς ἀθλίας ὑπομένειν, γε- λοῖον οἶμαι καὶ ἀνόητον, καὶ ταῦθ' ὁρῶντας ὡς οἱ μὲν πόνοι παρῆσαν καὶ πρόδηλοι, καὶ ἀναγ- καῖοι, τὸ δ' ἐλπιζόμενον ἀφα- νὲς, ὅ, τι δὲ καὶ ἔσται τὸ ἡδύ. ἔτι ἐγίνετό πω τοσοῦτο χρόνος, ὥστε τι δὲ οὐδὲ χρήσιμον ἦν ἀπ' αὐτῶν, ἃ τις ἐκ τῆς ἀληθείας λογίσοιτο. οἱ μὲν γὰρ Ὀδυσ σέως ἑταῖροι, γλυκύ τινα τὸ λωτὸν ἡδόντες, ἐμέλησαν τῶν ἄλλων, καὶ πρὸς τὸ παρὸν ἀλύ, τ καλῶς ἐχόντων καὶ ἀφρό ντιστ, ὡς ἐ πάντη ἄλογος & ἀσ- τ ὲ λήθη τὸ καλὸ, πρὸς τὸ ἡδὺ ἐκεῖνο ἀ ψυχῆς ἀπριβάσης, τὸ δὲ λιμῷ ξυνόντα, παρεσῶτα ἄλλα τὸ λωτὸ ἐμφορεμένῳ, μηδὲν μεταδιδόντι, ἀπ' ἐλπί. Λπτ μόνης τῆ ἀᾶν αὐτ παρα γενομένῃ ποτε βοηθῆσαι, τ κα- λῶς καὶ ὀρθῶς ἐχόντων ἐπιλα- θομένων, Ἡρακλεῖς ὡς καταγέλαστον, καὶ πλησίον τινων Ο- μηρικῶν ὡς ἀληθῶς δεόμενον.

τὰ

Verumenimuerò ob ſolam voluptatis ſpem multas perferre moleſtias, equidem & deridiculũ arbitror & ſtultum, maximè quum videant labores certos eſſe, manifeſtos, & inuitabiles: porrò illud quod ſperatur, quod quidem nihil aliud tandem eſt quàm voluptas, ne tam longo quidem tempore contigiſſe, præterea autẽ nec verſimile videri vt cõtingat aliquãdo, ſi quis modò rem recta reputet via. At Vlyſsis quidem ſocij, dulci quadã guſtata loto, reliqua negligebant, ac præſenti voluptate delinita honeſta contẽnebant, vt nõ prorſus cum ratione pugnârit in illis honeſtatis obliuio: nimirum animo voluptatis illius ſenſu occupato. Verùm ſi quis famelicus alij cupiam loto ſeſe ingurgitanti, neq; quicquam inde impertienti aſsiſtat, idq; ſolã ob ſpem, quòd credat fore vt & ipſi aliquã do deguſtandam lotum porrigat: aſsiſtat inquam ad hunc modum, recti atque honeſti oblitus, dij boni quam hoc vidis culum, planéq; verberibus quibuſdam Homericis dignum.

Ergo

τὰ μὲν τοίνυν πρὸς τὰς ξυνουσίας αὐτοὺς ἄγοντα, καὶ ἀφ' ὧν αὐτοὺς φέροντες ἐπιτρέπουσι τοῖς πλησίοις χρῆσθαι πρὸς ὅ, τι ἂν ἐθέλωσι, ταῦτά ἐστιν ἢ ὅτι ἐγγύτατα τούτων. πλὴν, εἰ μὴ πάνυ τις μιμνῄσκοιτο ἀξιώσει, τῶν καὶ μόνῃ τῇ δόξῃ ἐταρομένων τοῦ ξυνεῖναι ὑπαρξάσας τι καὶ ὧν παρόντος ἀνδράσιν. εἰσὶ γὰρ οἳ καὶ τοῦτο πρεπῶδες, καὶ ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς νομίζουσιν. ὡς ἔγωγε τοὐμὸν ἴδιον, οὐδὲ βασιλεῖ ὧν μεγάλῳ αὐτὸ μόνον σωθῆναι, καὶ σωθὲν ὁρᾶσθαι, μυρίων χρεῶν ἀπαλλαττόντων τῆς ξυνουσίας, ἀνέξομαι ἄν. τοιαύτης δὲ αὐτοῖς τῆς ἐπιθυμίας οὔσης, φέρε ἤδη πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς ἐπισκοπήσωμεν, οἷα μὲν πρὸ ἧς ἀσφαλῶς καὶ τυχεῖν ἐπιμένουσιν, οἷα δ' ἐν αὐτῷ ἤδη ὄντες πάσχουσιν· ἐπὶ πᾶσι δέ, ἥτις αὐτοῖς ἀκαταστροφὴ ἢ βάσανος γένηται. οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γε ἀπὸν ἔσται.

Ergo quæ istos ad diuitum cõuictum adducunt, & quibus impulsi esse illis dedunt, ad quod unicũ lubitum fuerit vtendos, hæc sunt, aut hinc fermè simillima. Nisi si quis & illos commemorandos esse iudicat, quos hæc vna res ad id commouet, quòd glorioſum arbitrantur cum illuſtribus atque opulentis viris habere conſuetudinem. Sunt enim qui hoc quoque præclarum ac magnificum, ſupráq; plebem eſſe exiſtiment. Nam ego quidẽ, quod ad me prope attinet, recuſárim vel cum Perſarum rege conuiuere duntaxat conuictores que videri, ſi nullus ex eo conuictu fructus ad me redeat. Quum itaque cauſa eius vitæ ſuſcipiendæ ſic illis habeat, age iam conſideremus apud noſmetipſos, primùm cuiuſmodi ſint illis perferenda priuſquam obtineant: deinde, cuiuſmodi in ipſa iam vita conſtituti patiantur: poſtremò, quæ tandem cataſtrophe, quis fabulæ exitus illis contingat. Neque enim illud dicere poſſumus, hæc

ὰς ἐ κὴ πονηρὰ ταῦτα, ἴνλα-
βε γὰρ, κὴ ὁ ποιῶ δ κὰ ἡ πό-
νος, ἀλλὰ διλλῆσαι δεῖ μόνον, ἃ
τῶ σοι πάρακλαι τὸ πᾶν ὡς
μαρῶς. ἀλλὰ ποιῆς μὴ ἡ δεή-
σομαι, σωιχῶς δὲ ἡ θυραω-
λίας, ἕως ἐκ ἐξανισάμενον,
πεμένεν ἀθέμενον, κὴ ἀπα-
κλόμενον, κὴ ἀναδησόμενον ἱ-
μάτιον, κὴ ὑπηρὸν δοκῆς ὑπὸ
θυρωρῶ, κακῶς συείσοντι, κὴ
ὀνομακλήτος διένκῶ ταπεί-
μενον, κὴ μισθὸν τιλῆς τῆς
μνήμης τὸ ὀνόματ. κὴ μὴν
κὴ ἰδίᾳ ὑπὲρ τῶν ὑπάρχο-
σαν δωσαμεν ἐπιμεληθῶμεν
μὲν, πρὸς τὸ τὸ θεραπευόμενο
ἀξίωμα, κὴ χρώματα ἁρμό-
σθαι, οἷς ἄρ ἐκῶ ἥδιστ, ὡς
μὴ ἀπάδῃς, μὴ δὲ πρασινῆς
βλεπόμεν, κὴ φιλοπόνως
ἔχεσθαι, μᾶλλον δὲ ἡγῆσθαι,
ὑπὸ τῶν εἰκότων πρωτρεύμε-
νον, κὴ ὥσπερ τινα πομπὴν
ἀναληρῦντα, ὁ δὲ οὐδὲ προ-
βλῆτα ποιῶν ἐξῆς ἡμερῶν.
ἢν δέ ποτε κὴ τὰ ἄτοπα πρά-
ξῃς, κὴ ἴδῃ σε, κὴ προσκαλέ-
σας ἔρηται τί, ἂν ἄρ τύχῃ.

hæc tametsi molesta sint, tamen assuesci facilè, neq; ad id multo opus esse labore: A sat esse si velis modò, posteà reliqua omnia factu fore facilia. Imò necesse est vt B primùm diu sursum ac deorsum cursites, manè excitatus assiduè pro foribus obuerseris, vt pdutes quũ protruderis, quũ excluderis, quũ improbus interdũ atq; importunus videris, cùm ianitori malè Syrissanti, ac nomenclatori Libyco subijceris, quũq; nominis tui memoriã mercede redimere cogeris. Quinetiã vestitus tibi est apparãdus supra tuæ rei facultatẽ, pro dignitate eius cuius cõuictũ ambis: deligendus color quo ille potissimũ gaudeat, vti ne discrepes, néue oculos illius offendas. C Postremò vti gnauiter assectãre necesse est, vel antecedas potius, à famulis protrusus, ac veluti põpã quãdã expleas, at ille interim cõplures iam dies ne aspicit qdẽ te. Quòd si qñ

res tibi felicissimè verterit, si te respexerit, si accersiuerit, dixerit ſ, quicquid illud fuerit, quod illi fortè in buccam venerit:

τότε δὲ τότε πολὺς μὲν ὁ ἱδρὼς, ἀβρόν δὲ ὁ ἵλιγγος, καὶ τρόμος ἄκαιρος, καὶ γέλως τῶν παρόντων ἐπὶ τῇ ταραχῇ καὶ πολλάκις ἀκαρὴς δι' ὀργῆς ἐστιν, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀχαιῶν, ὅτι χιλίαι νῆες ἦσαν αὐτοῖς, λέγειν. τοῦτο οἱ μὲν κόσμοι ἀδῶν ἐκάλεσαν, οἱ δὲ δόλοι μηροὶ ἁπαλοὶ, οἱ δὲ κακοήθεις ἀπαιδευσίαν. σὺ δ' οὖν ἐπισφαλεστάτης παραδὰς τῆς πρώτης φιλοφροσύνης, ἀσῶν δὲ καὶ σαθρὰ ἀσκήσας σαυτῷ πολλὰ καὶ ἀπόνοια, ἐπεδὰν δὲ πολλὰς μὲν ἀύπνους νύκτας ἴσῃς, ἥματα δ' ἀμαχητὶ ἄρτα δι' ἀχάρις, οὐ μὰ Δία τῆς Ἑλένης ἕνεκα, οὐδ' ὑπὲρ Πριάμου Περγάμων, ἀλλὰ τῶν ὀλιγομέτρων πέντε ὀβολῶν, τύχῃς δὲ καὶ φαγικοῦ τινος θεοῦ σωτῆρος, ἐξέτασις τοιαύτη ἔσται τῶν σῶν μαθημάτων. καὶ ὃ μὲν πλησίον ἀμφιβολίαν οὐκ ἀνεῖς, ἐπαινούμενος καὶ εὐδαιμονιζόμενος τοῖ

tum denique, tum plurimus sudor, tum multa oculorum caligo, tum intempestiua trepidatio, tum sannæ eorum qui adsunt hæsitatiam tuam ac perplexitatem ridentium. Qua quidem non rarò accidit, vt quum oportuerit respondere quis fuerit rex Achiuorum, mille naues illis fuisse respondeas. Atque id si qui sunt modesti, pudorem vocant: immodesti timiditatem nominant: improbi insciti am. Ita fit, vt tu primâ hanc diuitis comitatem, tibi periculosissimam expertus, ita discedas vt tantam animi tui imbecillitatē ipse condēnes. Porrò vbi multas iam noctes insomnes duxeris, vbi plurimos dies cruentos egerit, haud quidē Helenæ gratia per Iouem, neq; ob Priameia Pergama, verùm spe quinque obolorum. contigerit autem & Deus quispiam tragicus qui tibi sit auxilio: iam illud restat, vt exploreris, exercitatisq; num literas noris. Atque ea quidem disceptatio non iniucunda est ipsi diuiti, quippe qui laudatur interim, ac felix esse prædicatur.

Cæterùm

τοὶ δὲ ὁ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἀγὼν, καὶ ὑπὲρ ἅπαντ' ἤδη τὸ τελευταῖον κεκριμένου. ὑποίσεις γὰρ ἀκόντως τὰ μὲν δι' ὑπ' ἄκρα ἂν καταδεχόμενον, κἂν ἧττον ἀφελεῖσθαι, καὶ οἰόμενον ἂν ἀδύνατον. ἀνάγκη δοκεῖν, ὡς μέγα διαφερόντων τούτων, οἷς μὴ ἀντιβαλομένοις φθονεῖσθαι (τίθησι δὲ καὶ ἄλλους ἂν τῶν αὐτὰ ἀντιποιουμένους) αὐτὸν δὲ πάντα ἐνδεῶς ἀρχαῖνειν νομίζοντα, φοβούμενον δὲ, μὴ λιπίζοντα, καὶ πρὸς τὸ ἐκείνου πρόσωπον ἀτενίζοντα, καὶ ἃ μὲν ἐκφαυλίζοιτ' ἀκούομένων, ἀφομνύμενον, ἃ δὲ μαθόντα ἀκοῦ, χαίροντα, καὶ ἔνιοτε καθιστάμενον. ἀκὸς δὲ πολλοῦς ἂν τοὺς ἐναντία σοι φρονοῦντας, καὶ ἄμουσ ἀστὶ σοῦ τιθεμένους. ὧν ἕκαστος, ὥσπερ ἐκ λόχου τοξεύων, λάθρᾳ ἄν' ἐνόησον ἄνθρακα ἐμβαλεῖ μάχονι, καὶ πολιᾷ τῇ κόμῃ ἐφιστάμενον, ἤ τι οἶδεν ἐφέλιμον, καὶ οἷς μὲν δοκοῦντα ἀρχαῖ, οἷς δὲ μὴ, μισῶ

Cæterùm tibi videtur de vita ipsa, deq; omni fortunatum certamen esse paratum: propterea quòd tibi venit in mentem, idq; meritò, futurè vt alius nemo sit admissurus, si prius ab hoc reiectus ac repudiatus videare. Interim in varias curas distraharis oportet, dum inuides iis qui pariter ex æquo tecũ examinantur. Pinge enim & alios esse qui eiusdem fortunæ tibi sint competitores: te verò tibi videri cuncta parum absolutè respondisse, metuentem interim simul & sperantẽ, ac miserè de illius vultu pendentẽ, qui si quid parum probet eorum quæ dixeris, peristi. Sin arridens auscultat, hilarescis, & spe bona fultus consistit. Porrò consentaneũ est, esse non paucos qui tibi aduersentur, atque alios in tuũ locum velint inducere. Horum vnusquisq; clanculũ velut ex insidijs in te iaculatur. Iam verò illud considera, quale sit, virũ promissa barba, cana coma, examinari num quid bonæ rei didicerit, & alijs quidem didicisse videri, alius secus.

Superior

μίσ& ἐν τοσούτῳ χρόν&, καὶ πολυπραγμονεῖταί σε ἅπας ὁ παρελθὼν βί&. κἂν μέν τις ἢ πολίτης ὑπὸ φθόνου, ἢ γείτων ἐκ τινο& ἐντελὴς αἰτίας προσκεκρουκὼς, ἀναπεισόμενο& ἅπτηται ποιχὸν, ἢ μοιχεῖας, ἢ παιδεραστεῖν, τὸτ' ἐκεῖνο ἐκ τῶν Διὸς λίθων ὁ μάρτυς. ἂν δὲ πάντες ἅμα ἐξῆς ἐπαινῶσιν, ὕποπτοι καὶ ἀμφίβολοι καὶ δυσδιάσημόν δι, καὶ τοίνυν πομπὰ ἐντυχεῖσαι, καὶ μηδενόλως ἐναντιοῦνται: μόνως δὲ ἂν ἅπτα κρατήσασας. ἴθι, μὴ δὴ ἐντύχηταί σοι πάντα ἐκ τύχης μεῖζον& αὐτός τι δὲ ἐπέγνωσται τὸν λόγον, καὶ τῶν φίλων οἱ ἐντιμότατοι, μὴ οἷς μάλιστα πιστεύεται τὰ τοιαῦτα, ἐκ ἀπίστως ψαν. ἔτι δὲ μὴ μόνον βούλεται, ἐκ ἀνεπιτήδειόν δὲ ἐδὲ ὁ ἐπίτροπο&, ἔστι ὁ οἰκονόμο& ἐδέ τις ἐμέμψατό σε τὸν βίον, ἀπὸ πάντα ἴλεω, καὶ παυσαχόθεν αἴσια τὰ ἱερά. κεκράτηκας δή, ὦ μακάριε, καὶ ἔσπευσα τὰ Ολύμπια, μᾶλλον δὲ Βαβυλῶνα ἤλπφας,

Superior interim vita, & omnis anteacta ætas tua curiosiùs disquiritur. F Quòd si quis aut ciuis inuidia, aut vicinus leui quapiã de causa prouocatus te deferat, & adulterũ dicat vel pæderastẽ: is protinus iuxta vetus illud prouerbium, ex Iouis tabulis testis. Porrò si pariter omnes bene de te prædicent: suspecti, leues, ac largitione redẽpti videbuntur. Nam admodũ omnia tibi constent oportet: nihil prorsus sit, quod tibi queat obsistere: alioqui nũquam obtinueris. G Age sanè, hoc quoq; contigit, ac bona quapiam fortuna cuncta tibi feliciter cesserunt, & probauit ipse doctrinam tuam: & amicorum præcipui, quibusq; ille huiusmodi in rebus plurimam habet fidem, non dehortantur. Ad hæc vult etiam vxor. Non refragatur domus præfectus, neq; item dispensator. Nemo tuam insimulauit vitam, dextra omnia & omni ex parte bene promittunt sacra. Vicisti igitur, ô fortunate, & coronatus es Olympia. Quin Babylonem magis

ἕληφας, ἢ τὴν Σάρδιων ἀκρόπολιν καθέληκας. καὶ ἔστιν ἔξεστι τὸ τῆς Ἀμαλθείας κέρας, καὶ ἀμέλξεις ὀρνίθων γάλα. δεῖ δὴ σοι ἀντὶ τῶν τοσούτων πόνων, μίγιστα ἴλικα γενέσθαι τὰ γαθά, ἵνα μὴ φύλλα μόνον ὁ στέφανός σου ᾖ, καὶ τὸν τῶν μισθὸν οὐκ ἀνάλαφρόν τοι ὀφθῶσι, καὶ ὁ τοῦτον ἐν καιρῷ τῶν πόνων ἀπαραιτήτως ἀποδιδόσθαι, καὶ τὴν ἄλλην τιμὴν ὑπὲρ ὧν ἐπωλοῦντο ἀπάντων, πόνων δὲ ἐκείνων, καὶ πλοῦ, καὶ ὁδόμων, καὶ ἀγρυπνιῶν ἀναπαυθῆναι, καὶ τοῦτο δὲ τὸ τῆς ὑγιείας, ἀφτέναντα τὸν πόδα καθεύδειν μόνα ἱκανὰ πράττοντα, ὧν ἕνεκα τῶν ἀρχῶν παρῆλθες, καὶ ὧν ἐμισθοῦ ἐξεργάζῃ μὲν οὕτως, ὦ Τιμόκλεις, καὶ οὐδὲν ἂν ἔτι μέγα κακὸν, ὑπολύσαντα φέρειν τὸν ζυγὸν, ἐλαφρόν τε καὶ εὔφορον, καὶ τὸ μυρίσον, ἐπίχρυσον ὄντα: ἀπὸ πολλῶν, μόνον δὲ τῶν παντὸς ἄθ.

magis cepisti, aut Sardium arcem occupasti. Habebis H Copiæ cornu, & gallinaceum lac emulgebis. Iam sanè par est, vt aliquando præmia capias, maxima videlicet, & quæ laboribus tantis respondeant, ne corona tua frondea duntaxat sit, simul vt merces haudquaquā contemnenda præstituatur, eáq; commodè ad vsum citraq; negocium persoluatur, vtq; reliquus item honos tibi præter ministrorum vulgus supeditetur. Cæterùm à laboribus illis, à luto, à cursitationibus, à vigilijs, in otium te recipias, vt id quod vulgò solent optare mortales porrectis pedibus dormias, nihilq; iam facias præter ea sola quorum gratia primùm receptus es, & in quæ conductus. ita enim consentaneum fuerat Timocles: neque ingens malum erat futurū, si quis subdita ceruice ferat iugum, leue nimirum, & portatu facile, quodq; est omnium maximum, auro illitum. Aliqui longè secus res habet, imò nihil horum reperietur.

μνεία γάρ ἔστιν ἀφόρη, τὰ ἐν μέσοις τοῖς τοιούτοις γιγνόμενα. σκέψαι δ' αὐτὸς ἐξῆς ἀκούων, εἴ τις ἄρ' αὐτὰ ἐνεγκάμενος δύναιτο, καὶ δέοι μὲν ἐπ' ἐλευθερίοις, ἄρξομαι δ' ἀπὸ τοῦ πρώτου δείπνου, ἧν λοκῇ, ὅ σε ἀκὸς ἀπήσασθαι τὰ πρωτόλεια τῆς μετρούσης ξυνουσίας. εὐθὺς οὖν πρόσεισί σοι παραγγείλων τις ἥκειν ἐπὶ τὸ δεῖπνον, οὐκ ἀνομίλητον & οἰκείως, ὃν χὴ πρότερον ἴλεων ποιήσασθαι, παραβύσαι δὲ εἰς τὼ χεῖρε, ὡς μὴ ἀθέλητον & ἄσυμβολον λοκῆς, τοὐλάχιστον πέντε δραχμάς. ὁ δὲ ἀκοντίσαι μὲν & τοῦτο, μὴ ἄπαγε, παρὰ σοῦ δέ τι ἐγώ; μὴ Ἡράκλεες, μὴ γένοιτο ἀπαθὴς, φήσει & ἀπόθη, μὴ ἄσασί σοι πλατὺ ἐγχανών. σὺ δ' ἐσθῆτα καθαρὰν πρόσχεισάμενος & , μὴ στεφανωσάμενος & κόσμιώτατα σχηματίσας, λουσάμενος & ἥκειν ἀνιέναι μὲν πρὸ τῶν ἄλλων ἀφίκοιο, ἀπαρόσ-

Siquidem in mediis ipsis id genus conuictibus excente res accidunt viro ingenuo neutiquam tolerandæ. Quæ quum audieris, ipse tecum ordine reputato, num quisquam ea perpeti queat, cui quidem cum eruditione vel minimum commercij fuerit. Exordiar autem, si videtur, à primo conuiuio, vnde consentaneum est te consuetudinem illam auspicaturum. Primùm igitur adest tibi quispiam qui te iubeat ad conuiuium accedere, famulus nō incomis: qui tibi prius placandus, datis in manum, ne videaris inciuilis, vt minimum quinque drachmis. At ille Acciſſans, seq; quam maximè cupiat, cupere dissimulans: Apage, inquit: Egóne quicquam abs te? Addit & illa: Absit, dij prohibeāt. Tandem flectitur atque obtemperat ac discedit, te latè diductoricto subsannans. Tu porrò nitida sumpta veste, mundissimèque cultus, lotus accedis, solicitus interim ne prior alijs aduenias; nam id inurbanum: quemadmodum posire-

ἐκπαρόκαλον γάρ· ὥσπερ καὶ τὸ ὕστερον ἦκεν, φορτικόν. αὐτὸ οὖν τηρήσας τὸ μέσον τοῦ καιροῦ, ἀσινὴς ἔλθοις, καὶ σε πάνυ ἐντίμως ὑποδέξονται. κἂν παραλαβών τις κατάκλισιν μικρὸν ὑπὲρ τὸ πλουσίου, μετὰ δύο που σχεδὸν τῶν παλαιῶν φίλων, σύ δ' ὥσπερ τὸ Διὸς τὸν οἶκον παρελθών, πάντα τεθαύμακας. καὶ ἐφ' ἑκάστῳ τῶν προφερομένων μετέωρος ἦ. ξένα γάρ σοι καὶ ἄγνωστα πάντα, καὶ ἅτε οἰκείαις ἐπὶ σὲ ἀφειλῆφε, καὶ τῶν παρόντων ἕκαστος ὅ, τι πράξεις ἐπιτηρεῖσιν. οὐκ ἀνάγκη δὲ ἀμελεῖν τῶν πλησίον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ προσέχειν τισὶ τῶν οἰκετῶν ἐπίσκοπον, ὅπως ἐς τοὺς πόδας, ἢ ἐς τὸν γνάθον, ἃ ποιήσεις ἐκ παντὸς ἀποβλέψῃς. οἱ μὲν γὰρ τῶν συνδείπνων ἀκόλουθοι, ἐρῶντός τινος ἐπιμελοῦσιν, ἐς τὸν ἀπειρίαν τῶν ἀμείνων ἀποσκώπτουσι, γελοῖον ποιούμενοι τὸ μὴ πάλαι πρότερόν σε μεθύσκειν.

postremum venire, graue. Proinde media inter vtrumque obseruata opportunitate ingredieris: teque sanè quàm honorificè excipient. Tum arrepta manu te quispiam iubet accumbere, paulò supra diuitem, inter duos fermè veteres amicos. At tu perinde atque in Iouis ædes veneris, nihil non admiraris, & ad omnia quæ geruntur, suspensus inhias, propterea quòd noua tibi atque inusitata sint cuncta. Interim familia te spectat, omnesque qui præsentes sunt, quid agas obseruant. Neque verò ea res curæ non est ipsi diuiti, quippe qui famulis aliquot præmonitis negocium dederit, vt oculis obseruent quemadmodum te geras in pueros, aut in vxorem, num subinde ex obliquo respectes. Ac reliqui quidem conuiuæ, simul atque te vident propter imperitiã ad ea quæ fiunt, attonitum ac stupefactum, deridentque clanculùm, coniectantes te numquam antea apud alium quempiam

ἀνδραποδικὸν, καὶ τὸ καινὸν ἔναι σοι τὸ χρόμακτρον τιμώμενον. ὥσπερ οὖν ἀνάγκη, ἐπὶ ἀρείας τινὰ ἀνάγκη ἐπ' ἀρείας, καὶ μήτε διψῶντα πιεῖν ὑπὸ τῶν τολμᾶν, μὴ λόξης οἰνόφλυξ τις ἔναι, μήτε τῶν ὄψων παρατιθέντων σοι πίνων, πρός τινα τάξιν ἐσκευασμένων, ἀδύνατον ἐφ' ὅ, τι πρῶτον ἢ ὕστερον τὴν χεῖρα ἐνίγκῃς. Ταραχθήσεται δὲ ἐς τὸν πλησίον ἀνὴρ, πρὸς ἄνδρα ζηλοῦν, καὶ μανθάνειν τὸ δίαιτα τὴν ἀκολουθίαν. τὰ δ' ἄλλα ποικίλα ἄν, καὶ θορύβου πλέως τὴν ψυχὴν, πρὸς ἔκπληξιν τῶν παραλογιζομένων ἐκπεπληγμένα. καὶ ἄρτι μὲν ἐυδαιμονίσεις τὸν πλοῦσιον τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἐλέφαντος, καὶ τῆς τοσαύτης τρυφῆς· ἄρτι δ' οἰκτείρεις σαυτὸν, ὡς τὸ μαδρὸν ὕδωρ, ἅτα ῥᾴδιον πολλάκις βάνας. ἐνίοτε δὲ κἀκεῖνο ἀσύρχιτόν σε, ὡς ἐλεεινόν τινα βιόσῃ τὸν βίον, ἅπασιν ἐκείνοις ἐντρυφήσαν, καὶ μισθὸν

cœnasse, nouumq; tibi esse vt mantile apponatur. proinde, sicuti verisimile est, præhæsitantia sudes oportet, ac neque cùm sitias, audeas potum poscere, ne vinosus videare: neque variis appositis opsonijs, & in ordinem quendam extructis, scire possis, cui prius aut posterius manum admoueas. Quare ad eum qui proximus accumbit, respectes necesse est, atque eundem imitatus conuiuij rationem & ordinem discas. Alioqui anceps sedes, & varians, animoq; penitus perturbato, & ad omnia quæ illic geruntur obstupescens. L Atque interim quidem diuitis admiraris felicitatem, propter auri vim & eboris, tantasque delicias. Interim tuam ipse deploras infelicitatem, qui quum nullius sis rei, tamen viuere te credas. Nonnunquam & illud in mentem venit, fore vt admirandam & expetendam quandam vitam, quippe qui sis omnibus delicijs illis fruiturus, cunctorumq; ex æquo

ξων

futurus

ξον αὐτῷ ἐξ ἰσοτιμίας. οἶδ γὰρ ἅσαὰ Διονύσια ἑορτάσαν. καὶ ὡς καὶ μαράκια ὠραῖα διαπονήμφα, καὶ ἁρίμα προσμαθήσετα, γλαφυρωτέραν ἐπιγράφεσθαι τῷ μίμησαν δέσποτιλλι, ὡς τι σωιχῶς τὸ Ομηρικὸν ἐκεῖνο φθέγγεσθαι, Οὐ νέμεσις, Τρῶας καὶ ἐυκνήμιδας Ἀχαιοὺς Ποσὶ πονεῖσθαι χρόνον περὶ τοῖς τοσούτοις ἀνδραμονίας. φιλοτησίαι τὸ ἐπὶ τέτοφ, καὶ σκύφον ἀμοιβίθ τις αὐτόσας, πρεσβυτίσσοι δὲ διδασκάλῳ, ἤ ὅ,τι λίποτι προσαπάν. σὺ δὲ λαβὼν, ὅ,τι μέρτι σι καὶ αὐτὸν ἐπαπάν ἔδῃ, ἐννόησας ὑπ' ἀπειρίας καὶ ἀγροικίας δόξαν ἔχειν. ἐπίφθονον δ' οὖν αὐτοῖς πρὸ πόσιος ἐπάνω πολλοῖς τ' ἀλλοῖς ἐπιφέρον γίγνεσθαι. καὶ πρότερον ἐπὶ τῇ καλαπλοΐᾳ ἐνύπνιασ ἰδεῖν αὐτ', ὅτι τύμβον ἔκαν, πρὸ ἐκείθεν ἀνδρῶν πολυετῆ δουλείαν λιπτηκότων.

futurus particeps. Arbitraris enim te semper bacchanalia festa celebraturum. Quin & adolescentuli formosi præministrantes, ac silentio arridētes, suauius in posterum hoc vitæ genus pollicentur: vt Homericum illud nunquam desinas in ore habere:

Haud vitio vertī debet, si Troïa pubes,
Armatiq́ simul Danai, sub Marte laborum

Ponderata tanta ferāt——: ob tantam videlicet felicis tatem. Accedunt ad hæc imitatiuncule ad bibendum: ac postulato per quàm ingēti scypho quispiam præbibit tibi, præceptorem aut aliud quiddam denique te appellans. At tu recepto scypho quid vicissim oporteat respondere, propter eiusmodi morum imperitiam ignoras, iamque rusticanus & inelegans esse videris. Cæterùm ea propinatio multorum veterum amicorum inuidiam in te concitauit, è quibus nonnullos iamdudum tuus acubitus clanculùm vrebat, quòd modò cùm aduenēris, ijs anteponāre, qui multorum annorum seruitutem exhauserint.

κότων, ἀθῦς οὖν καὶ τοιοῦτός τις περὶ σοῦ λόγος ἐν αὐτοῖς, τῶν ἡμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀνοσίοις ἐλείπετο, καὶ τῶν ἄρτι εἰσηλυθότων εἰς τὴν οἰκίαν ἀστέρους εἶναι. καὶ μόνοις τοῖς Ἕλλησι τούτοις ἀνέωκται ἡ Ῥωμαίων πόλις καὶ τοι τί ἄν μ' ἐφ' ὅτῳ τιμῶντα ἡμῶν: οὐ ῥήματα λύπλιν λέγουσι, οἷον καί τι παραμύθιον ὠφελοῦν; ἀλλ' ἐκ, οὐ γὰρ ἄλλο ὅσα μὴ ἔπιεν, ὥσπερ ἂν τὰ παραλελυμένα συλλαβὼν κατέφαγεν, ἀπαρόπαλιν ἄνθρωπος, καὶ λιμοῦ πλέως, οὐδ' ὅναρ λοιπὸν ποτὲ ἄρτου ἐμφορηθείς, οὔτε γε Νομαδικοῦ, ἢ φασιανὸν ὄρνιθος. ἆρ' μόλις τὰ ὀστᾶ ἡμῖν καταλέλοιπεν ἐκεῖνος ἄλλος, ὦ μάταιοι, φησί, πρὸ τοῦ δὲ ὅλων ἡμερῶν ὄψιν οὐδὲν ἐν ταύτῃ σου ἐν ἡμῖν τὰ ὅμοια πολυτιμώμενον. νυνὶ μὲν γὰρ ἄκαιρα τὰ ναυτικὰ τῶν ἀναλημμάτων, ἐν τιμῇ τινι καὶ ἐπιμελείᾳ ὄντων. ἐπειδὰν δὲ κατὰ θῦ πολλάκις, κἀκεῖθεν ἤδη πολλῇ ἀνα πλασθῇ,

Protinus itaq; talia quædam de te inter illos dicta feruntur: Illud scilicet malis nostris deerat, vt etiam ijs qui nuper in familiam cómigrárunt, posthabeamur. & , Solis Græculis patet vrbs Romana &, Quid habent quãobrem nobis debeant anteponi? Num mirificam quandam vilitatem adferre videntur, quum verbula quæ dã misera dicunt? Rursus alius hæc: Annon vidisti quãtum biberit? quemadmodum cibos appositos auidè corripiens deuorárit? Homo inelegans, ac fame enectus, qui ne per somnium quidẽ vnquã fuerit o albo pane saturatus, multò minus alite Numidica, aut Phasiano, è quibus nobis vix ossa reliqua fecit. Porrò tertius: Fatui, inquit, priusquã quinq; abeant dies, videbitis hunc nihilo pluris fieri quàm nos. Nam nunc quidem non secus atq; calcei noui solent, in precio est, & habetur charus: verùm vbi crebrò iam fuerit calceatus, lutóq; deformatus, tum missus

sub

πλαθῇ, ὑπὸ τῆ κλίνη ἀθλίως ἐρρίψῃ), κόρωμα, ὥσπερ ἡμᾶς, ἀναπλῆσαι. ἱκανοὶ γὰρ τοιαῦτα περὶ σοῦ πομπὰ φέρουσι, καὶ πᾶν ἤδη κἀπὶ πρὸς ὀφθαλμὸς τινες αὐτῇ παρασκευάζονται. τὸ δ' ἐν συμπόσιον ὅλον ἐκεῖνο σόν ἐστι, καὶ περὶ σὲ οἱ πλεῖστοι τῶν λόγων, σὺ δ' ὑπ' ἀηθείας πλέον τῆς ἱκανῆς ἡμπιὼν οἴνου λιτοῦ καὶ δριμέος, θάλαττάν γε ζέουσὰν ἐπανέστης, πονηρῶς ἔχεις, καὶ ἔτι προσαναπλῶσαί σοι καλὸν, ὅτι μένειν ἀσφαλὲς. ἀφίστασθαι δέ σοι τοίνυν τῆς πότε, καὶ λόγων ἐπὶ λόγοις γιγνομένων, καὶ θαμάτων ἐπὶ θάμασι παυόντων (ἄπειρα γὰρ ἐπιδείξασθαί σοι τὰ αὐτῆ βάλει) κόλασιν ὁ λιπαρὰν ὑπομένειν, μήτε ἑρῶν τὰ γιγνόμενα, μήτ' ἀκούων ἢ τις ἄλλ', ἢ κιθαρίζῃ πάνυ τιμώμενος παρ' ἐκείνοις. ἀλλ' ἐπανίει μὲν ἀνάγκης, ὀλίγη δὲ ἡδονὴ, συμπεσεῖν ἐκεῖνα κάλλα, ἢ κυρκαίαν τινὰ προσαγγελῶσαι, ἵνα ποτὲ, καὶ

sub lectica abijcietur, cimicibus, quemadmodum nos, oppletus. Atque inter illos talia permulta de te iactantur, ex quibus aliquot iam ĩ eiam ad calumniandum insimulandumq; te meditantur. Omne igitur illud cõuiuium tui plenum, ac plerique de te sermones. Tu verò propter insolentiam atque insuetudinem plus quàm satis est, hauris vini tenuis & acris, eóq; P iamdudum aluo tibi cita discruciaris: verùm neque decorum tibi ante alios è cõuiuio discedere, neque rursus manere tutum. At producta interim in longũ potatione, dũ sermo alius ex alio nascitur, dũ spectacula alia proferũtur in cõuiuium (nã vniuersum fortunæ suæ strepitũ tibi cupit ostentare) non mediocriter discruciaris, cui non liceat neque videre quæ geruntur, neque auscultare si quis voce citharáve canat egregiè dilectus adolescentulus. At laudas tamen inuitus: cæterùm animo illud optas, vt aut terræmotus repẽs ortus ea cuncta discutiat, aut incẽdiũ aliquod renũciẽ, quo simul cõuiuiũ

κὴ δεηθῆ τὸ συμπόσιον τοῦτο μὴ λύσοι τὸ πρῶτον, ὦ ἑταῖρε, καὶ ἥδιστον ἐκεῖνο λάβωμεν, ἐκτίμησιν τοῦ θύμου, καὶ τῶν λευκῶν ἀλῶν ἥδιον, ὁπλίσκα βόλομαι, καὶ ὁπόσον ἐνωθίζερος ἐθέλομεν. ἵνα γοῦν σοι τὴν ὀξυρυκίαν τὴν ἐπὶ τοῦζοις παρῶ, κὴ τὴν τῇ νυκτὶ ἔμετον, ἕωθεν λύσοί σε περὶ τὸ μιαῦ ξυμβῆναι ὑμᾶς, ὁπόσον τε κὴ ὁπόζι ἔστι χρὴ λαμβάνειν. παρόντων δὲ λύο ἢ τριῶν φίλων, πῶς καλίσας σε κὴ καθίξας κλινοῦσας, ἄρχεσθαι λέγειν, τὰ μὲν ἡμίτομα, ὁποῖά ὄψει, θάρακας ἥδη. καὶ ὡς τοῦτος ἐν αὐτοῖς οἷ εἰς ἀπαραλήπτα ἦ, καὶ πρὸ πάντα, καὶ λιμοτικά. χὴ δίκαιος ἔχειν, ὡς ἂν πάντων ἡμῖν κοινῶν ἐσομένων. ἐνδοιον γὰρ, ἢ τὸ κενόταλον. πλὴν ψυχεῖόν σοι πλὴν ἐκεῖνο, ἢ καὶ νὴ Δία τῶν παιδῶν, (εἰ παῖδάς ἐγε αὐτῷ παιδεύσεσθαι δεόμενοι) ἐπιτήπιον, τῶν ἄλλων μὴ ἐπίσης ἐχοίμην δεσπότην.

tandem aliquādo dirimatur. Habes, amice, primum illud scilicet & suauissimū conuiuiū, quod mihi quidē haud quaquam suauius sit cepis cādidoq; sale, liberè quū velim ex his, & quantū velim edenti. Verūm vt ne tibi cōmemorem ructus acidos qui deinde sequuntur, vt ne nocturnos vomitus, manè vobis erit de mercede pacto transigendū, quantū & qua anni parte te oporteat accipere. Ergo præsentibus duobus aut tribus amicis, accersito te, & considere iusso, sic loqui incipit: Facultates nostræ cuiusmodi sint, ia perspicere potuisti, quàm nullus in his fastus, sed citra ostentationem moderata ac popularia omnia, sed mediocria omnia ac plebeia. Sic autem animum inducas velim, vt existimes omnia nobis fore cōmunia. Nam ridiculum profectò, si quū charissimam possessionū meārū partem, puta meam ipsius vitam, aut per Iouem liberorū etiā (si fors illi liberi fuerint erudiendi) tibi credam, non aliarum item rerum te mecum ex æquo dominum ac possessorem existimem.

σκέπτω. ἐπεὶ ὅ γε μὴ οὐκ οἶδα τι δεῖ, ὁρῶ μὲν τὸ μέτριον καὶ αὐτάρκως καὶ σὸν τρόπον. καὶ σωφρονεῖν, οὐκ ἐκ μικροῦ ἐπιδεῖ πρασιλήνους ἡμῶν τὴν οἰκίαν τ' ἀξίαν ἄλλων ἕνεκα τ' οὐσίας παρ' ὑμῶν, καὶ τιμᾶς ἂν παρὰ πᾶσιν ἕξεις. ὅμως δ' ὅν καὶ οἶδα τι. σὺ δ' αὐτὸς ὅ,τι καὶ βούλει λέγειν, μιμνῃσκόμενος, ὧν φίλτατ' ἐστὶ, κἀκείνων ἅπερ ἐν ἑορταῖς ἐπισήμοις ἐκὼς ἡμᾶς παρίξεν. ὁ γὰρ ἀμείνων δρᾶν ἐκ τοιούτων, ἃ καὶ μὴ νῦν αὐτὰ σωτηρίμενα. ποθεῖ δ', οἶδα, ἔτος ἐκ τοιαύτου ἀφορμιὰ κὴ πρὸς ἐκεῖνα τοίνυν ἀφελίσιμον, μετεώτερον δηλονότι ἐπιβάλοις ἡμῖν τ' μειζόν. ἄλλως τε κὴ πρίσπον ἄν ἄλλοις ἐπιδώσεις μέτροις ὑμῖν ἐρείπεσιν ὃν χρὴ μάτων. ὁ μὲν ταῦτ' ἐπὼν, καὶ ἄλλον σ' ἀφασέσας τῶν ἐπίσι, τιθασσὸν ἑαυτῷ ἐποίησε σὺ δ' πάλαι, πάλαιζα καὶ μνεία. λας ὑπερποιεῖσθε, καὶ ἀρὸς ἔλασ, καὶ σωφροσύνας, σωφρ μὴ

stimē. Cæterùm quando certi quippiam est præfiniendum, equidem video vitæ tuæ frugalitatē & animū paucis cōtentum. Neq; non intelligo, haud mercedis adductiū spe te in nostrā veniſſe familiā, verùm aliarū gratia rerum, puta nostræ in te beneuolentiæ causa, tū honoris qui tibi præter omnes continget. Atstamen præfiniendum est aliquid. Quin ipse magis quod videbitur statuito, habita ratione, vir amicissime, munerum eticm illorum quæ quotannis festis diebus à nobis accepturus videris. Neq; enim vel ista nobis fuerint neglectui futura, etiamsi nunc hæc pactione non complectamur. Scis autem complures per annum eiusmodi munerum occasiones incidere. Horum igitur habita ratione, moderatius nimirū præmiū nobis præscribas. Præterea decet etiā vos homines eruditos pecuniam negligere. Hæc ille dicens, totumq; te varia spe labefactās, mitē sibi ac tractabilē reddidit. Tu porrò qui dudū talenta, ac multa nummūm millia somniabas, solidos agros, & familias, sentis quidem

ῥίμα τ̃ μικρολογίας, σαίνεις
ὅμως τῶν παρόχθων, καὶ τὸ
Πάνλα ἡμῖν κοινὰ ἔσαι. βί-
βλιον καὶ ἀληθὲς ἐρωδὸ νομί-
ζεις, ἐκ ἀΐδως, ὅτι τὰ ἰδιώτα,
Χάλυβα μὲν τ' ἰδίμυιν, ὑπερά-
λλω δ' ἐκ ἰδίμυν. τηλοῦσθον δ'
ὦν' ἀὸς αὐτῷ ἐπίπνοιας. ὁ δ'
αὐτὸς μὲν ὃ φησιν ἐρεῖν τ̃ φί-
λων δίκαια τ̃ παρόντων κατ-
κόψ, μᾶλλον ἀληθούλα τ̃ πράγ-
ματος ἀπεῖν, ὃ μήτ' αὐτῷ γέ-
νοιτ' ἂν βαρύ, καὶ πρὸς ἀπά-
λοτον ἀνακαυσόμενα δαπανῶν
λι, μήτε τῷ λυπουμένῳ ἐνίκλης.
ὅδε ὁμοιόπεπων τις, ἐκ παίδων
κολακείας σώπροφ, ὡς μὴ
ἐκ εὐδαιμονίσαιος ᾖ, φησι, τ̃
ἐν τῇ πόλει ἀπάντων, ὃ οὗτος,
ἐκ ἂν ἅπαις, ὦ γε τ̃το πρῶτον
ὑπῆρχεν, ὁ πολλοῖς πάνυ γλι-
χομένοις μόλις ἂν γένοιτο πα-
ρὰ τ̃ Τύχης. λέγω δ' ὁμιλίας
ἀξιεβίωσαι, καὶ ἑστίας κοινωνῆ-
σαι, καὶ ἐς τὸν πρᾶτον οἰκίαν
τ̃ ἐν τῇ ῥωμαίων ἀρχῇ κλα-
δίχθηναι. τ̃ο γὰρ ὑπὲρ τὰ Κροί-
σε τάλαντα καὶ τ̃ Μίδε πλοῦτον

tacitus apud te hominis sor-
des ac parsimonia. nihilomi-
nus blãditur tibi pollicitatio
tamẽ: atq; illud, Cõmunia fo
tura sunt omnia: ratiõ et oerũ
fore arbitraris, ignarus eius-
modi dicta, summis è labijs,
non imò è corde pfecta. Tan
dem præ pudore ipse statuen
di ius defers. Verùm ille fa-
ctur: sese negat: cæterùm ex
amicis præsentib quẽpiã in
eo negotio veluti mediũ in-
tercedere iubet, q solarij mo-
dũ pronũciet, eũ qui neq; ip-
sum grauet, vt cui plurimas
tũ alias in res magis hic ne-
cessarias sumptus sit faciẽ-
dus: neq; rursus ei qui laturus
est, sit omnino indignus. Atq;
is seniculus quispiã diuitiis æ-
qualis, vnà cum illo à pueris
adulando educatus: Eho tu,
inquit, num inficias ire potes,
quin vnus sit qui in hac vrbe
viuunt omnium fortunatis-
simus, cui primũ contigerit,
quod pluribus miserè cupien
tibus, vix à fortuna dari posiit, nempe vt in huius hominis con-
suetudinem admittaris? vt communes penates habeas? vt in
familiam inter Romanos primariam recipiaris? Id nimirum
tum Crœsi talenta, tum Midæ diuitiæ superat, si modò mo-

ἢ σωφρονῆν οἶδα. ἄδορ δ' ποσὶς τ' ἐνδοκίμως, ἰθιλό-
ζ[ν]τας ἄν, ἃ καὶ πεδιδόναι
δ[ο]ι μόνης τ' λόξης ἕνεκα συς
νῦναι τότῳ, κ' ὁρᾶδ' πρὶ αὐτ',
ἑταίρες κ' φίλες ἂν δοκεῖν[ε]ας.
ἀπ ἔχω, ὅπως σι τ' ὑπο[μ]ίας
μακαείσω, ὃς κὴ προσλύψ
μισθὸν ἐκ τοιούτης ἐνδαιμο-
νίας. ἀρκᾶν δ' νομίζω, ἢ μὴ
πάνυ ἄσω[ς] ἃ, ὅσόν δ' τι
ἀπὸν ἐλάχισον, κὴ μάλισα
πρὸς τὰς σὰς ἐκείνας ἐλπί-
δας· ἀγαπᾶν δ' ὅμως ἀναγ-
κῶμ. ἐγὼ δ' ἂν φυγᾶν ἔτι
δι λωα[τ]ίντος ἀρκύων χρο
μένε. δ' ἐκ τοίνυν τ' χαλινὸν
μύδς, κὴ τὰ πρῶτα νὐάγω
γ' ἃ πρὸς αὐτόν, ἁ πάνυ πι-
σκεύ[ε]α, ὀλ' ὡξέως νυ[π]οδύ[ε]α,
μίγρις ἂν λάθῃς τίλιον αὐ-
τῶ σωπὴν χρόμεν' εἰ μὴ
δὲ ἔξ ἄνθρωποι, τὸ μετὰ
τῦτο ξηλοῖσι, ὁρῶντ' ἐντὸς
τ' λιγκλίδ' διατείδον[τ]α, κὴ
ἀκινδύνως ἀσιόν[τ]α κὴ τ' πά-
νυ τινὰ ὕδορ χρομένον.

desius esse noris. Et quidē non paucos noui magni nominis viros, qui cupiissent, etiamsi quid vltrò dandū fuisset, gloriæ duntaxat causa cum isto viuere, & familiares apud hūc atq; amici videri. Quapropter haud inuenio quibmodis tuam prædicem felicitatem, qui quidem ad hanc tam expetendam fortunam etiam præmio addito admiteris. Proinde mihi satis esse videtur, nisi planè exinsolēs, si tantum accipias. simulq; pronunciat sanè minimum quiddam, præsertim ad spes illas tuas: attamen boni consulas necesse est. Neque enim iam possis effugere, quum intra retia tenearis. Frenum igitur recipis, musitans ac dissimulans, ac initiò quidem non magnoperè illi reluctans: facileq; sequeris, vt quod non admodum te torqueat, neque stringat, donec illi tandem paulatim assueueris. Tum verò ij qui forsi sunt mortales, hoc ipso nomine tuam fortunam admirantur, quòd te conspiciant intra cancellos versantem, ac nullo prohibente introeuntem, prorsus præclaris illis opibus dare, eiusq; domesticum quendam ac familiarem esse factum.

σὺ ἢ αὐτὸς οὔπω ὁρᾷς οὕτως ἕνεκα σοῦ ἐμαίμωξ αὐτοῖς δοκεῖς, πλὴν ἅμα χαίρειν καὶ σαυτὸν ἐξαπατᾷς, ἢ ἀεὶ τὰ μέλλοντα βελτίω γνήσιον νομίζεις. τὸ δ' ἔμπαλιν, ἢ σὺ κλῆσις, γίγνεται, καὶ ὡς ἡ παροιμία φησὶν ἐπὶ μανδραβούλου χωρεῖ τὸ πρᾶγμα, καθ' ἡμέραν ἀργαμικρωόμενον, καὶ εἰς τὸ πίσω ἀναποδίζον. ἀρίγνωτα οὖν, ὥσπερ ἐν ἀμυδρῷ τῷ φωτὶ τότε πρῶτον διαβλέπων ἄρχῃ καταμανθάνειν, ὡς αἱ μὴ χρυσαῖ ἐκεῖναι ἐλπίδες, ἀλλ' ἀμπύλαί τινες ἦσαν ἐπίχρυσοι, βαρεῖς δὲ καὶ ἀληθεῖς, καὶ ἀπαραίτητοι καὶ σωγχεῖς οἱ πόνοι. τίνων οὖν ἕνεκα, ἴσως ἐρήσῃ μοι. ἐγὼ ὁρᾷ γὰρ ὃ, τι τὸ ἐπίπονον ἐν ταῖς ἐκείνων ξυνουσίαις ἐστίν, οὐδ' ἐπίνοιαν ἔχω τίνα ἔρωθεν τὰ καματηρὰ καὶ ἀφόρητα. ἀκήκοα, φῂς, καὶ ἐμαυτὸν ἐγνωκὼς, μὴ δὲ κάματον ἐνεστὶν ἐν τῷ πράγματι μέγαν ἐξετάζων, ἀπὸ καὶ τὸ ἀσχολον καὶ ταπεινὸν, καὶ σιωπώμενα λοιδορίας, ἃ ἐν παρέργῳ ἀποφαίνῃ τιθέμενος καὶ πρὸς

At ipse nondum videre potes quam ob rem illi te felicem existimèt nisi quòd gaudes tamè, teq; ipse fallis semper futura meliora fore existimans. Cæterùm contrà atque speraris euenit, & quemadmodum adagio dicitur, iuxta Mandrabuli morè negotium procedit, in singulos (vt ita dixerim) dies deteriùs ac retro relabens. Vnde paulatim velut in luce dubia, tum demum despiciens intelligere incipis, aureas illas spes nihil aliud fuisse, quàm ampullas quasdam inauratas: labores autem esse graues, feros, ineuitabiles, ac perpetuos. Sed quinam isti sint, forsitan me rogabis. Neque enim video, inquies, quid in hac consuetudine sit adeò molestum, neque intelligo ista quæ commemoras grauia atq; intoleranda. Audi igitur, vir egregie, nō molestiam modò negotij perpendens, verùm fœditatem, humilitatem, prorsusque seruilitatem vel præcipuè interim considerans. Principiò memineris ex

τὸν γὰρ μιμνήσῃ, μηκέτι ἐνθάδε θορυβεῖν τὸ ἀπ' ἐκείνου, μὴ δ' ὑπαναπείθειν σαυτὸν οἴεσθαι πάντα γὰρ ταῦτα, τὸ γήρᾳ, τὴν ἐλευθερίαν, τοὺς προγόνους ἔξω τῆς θύρας καταλείψαντι, ἐπὶ δὲ τὴν δουλείαν αὐτὸν καταβήσῃ. ἐὰν δέ σοι ἡ ἐλευθερία ξυμβαίνῃ ἐφ' ὅτῳ ἀγωνιᾷ πράγματα καὶ ταπεινὰ ἀσιόντι. ἀλλ' ὅμως, ἂν καὶ πάνυ ἀχθέσῃ τῷ ὀνόματι, καὶ ἐκ ἐνὸς, ἀπὸ πολλῶν ἀλλ' ἀναγκαίως ἴσῃ, καὶ θυτέον εἰ δέοι τὸν γνώμονα ὡς ἥκιστα ἐπιεικῆ, ἀπειλοῦντι μισθῷ. καὶ ἔτι δὲ μὴ ἐκ παίδων τῇ δουλείᾳ ξυντραφείς, ὀψιμαθὴς ᾖς, καὶ πόρρω τῆς ἡλικίας παθὼν ὅμως τὸν αὐτὸν, ὃν πάνυ ἀηδέκιμον ἴσῃ, εἰ πολλοῦ ἄξιον ἑαυτὸν διισχύσῃ. ἅμα φθαρεὶς γὰρ σὺ μνήμην τῆς ἐλευθερίας ὑπιδοῦ, καὶ ἀφορμὴν τοῦ ἐνίοτε ποιεῖ, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῇ δουλείᾳ πονηρὸς ἀκαμάτην.

ris ex extempore te iam neq; liberum neq; ingenuum posse videri. Noueris enim te hæc omnia, genus, libertatẽ, progenitores ante limen relinquere, quum in huiusmodi seruitutem temetipsum addicẽs in ædes ingredieris. Siquis dẽ libertas tibi comes ire recusárit, ad vitã tam indignã, tam humilem te conferenti. Seruus itaq; (tametsi nomine ipso grauiter offenderis) seruus inquam, velis nolis, futurus es: neq; vnius seruus, verùm complurium, operamq; seruilem præstare cogẽris obstipo capite, à diluculo in vesperam vsq;, idq; mercede vili atque indigna. Adde, quòd ne placebis quidem ad modum, neq; domino satisfacies, neq; ab illo magnifies, vt qui non à puero fueris ad seruitutem institutus, sed serò didiceris, atq; ætate multum aliena cœperis ad id erudiri. Excruciat autem te pristinæ libertatis memoria animo recursans, faciúq; vt interdum resilire conẽre, reluctẽrisq;, atque ob id ipsum fit, vt seruitus tibi molestior accidat. Nisi

πωλῶ ἃ μὴ ἀφίχθω σοι πρὸς ἐλευθερίαν νομίσας, τὸ μὴ Πυῤῥίᾳ, μηδὲ Ζωπυρίωνι τῷ πατρὶ ἦναι, μηδ' ὥσπέρ τις Βιθυνὸς ἀπὸ μεγαλοφώνου τοῦ κήρυκος ἀπημπολῆσθαι· ἀλλ' ὁπόταν, ὦ βέλτιστε, τῆς νουμηνίας ἐπισάσης, ἀναμιχθεὶς τῷ Πυῤῥίᾳ, καὶ τῷ Ζωπυρίωνι, πρὸς πάντας τοὺς χάρα, ὁμοίως τοῖς αὐτοῖς οἰκίτας, καὶ λαβὲς ἐκεῖνο, ὅ, τι δήποτε τὸ διδόμενον, τοῦτο ἡ πρᾶσις ἐστί. κήρυκος γὰρ οὐδὲν ἧττον ἑαυτὸν ἀφυβρίσας, καὶ μακρῷ κόσμῳ μνησθεὶς ἅμα τοῦ δεσπότου. ἆρ' ὦ κάθαρμα, φαίλου ἄρα καὶ μαθὼν πρὸς τὸν φιλόσοφον φάσκοντα, ἢ μή τις ἢ πλούτου καταφρονήσας συλλαβών, ἢ λῃστὴς ἀνδράποδον, ὠνήσεται ἄρα σεαυτὸν, ὡς παρὰ τὴν ἀξίαν δυσχερῶντα. ἢ εἴ τις σε συμβάλοιτο, ἢ λοῦπον ἄνω πίνων, ἰδὼν ἄρα τοὺς νόμους, καὶ δεινὰ ἐποίησε, καὶ ἠγανάκτησε, καὶ ὦ γῆ,

Nisi fortè illud tibi ad libertatem sufficere putas, quòd non fueris Pyrrhia, aut Zopyrione patre prognatus: aut quòd non sic vti Bithynicum aliquod mancipium vociferante præcone diuendaris. Atqui tum, vir egregie, cum instante nouilunio Pyrrhiæ & Zopyrionibus inimixtus, manum itidem vt alij ferauli protendis, capisq; quodcunque illud tandem est quod datur: hæc videlicet est auctio. Nam præcone nihil opus erat homini qui ipsius sui fuerit præco, quiq; ipse vltrò sibi multo tempore dominum ambierit. Q. Age iam, ô scelestе (cur enim non dicã, præsertim in eum qui se philosophum esse dicat) si quis te piratæ inter nauigandum captum, aut si quis prædo in seruitutem tradidisset, teipsum deplorares, tanquam indignam fortunæ iniuriam patientem: aut si quis manu iniecta te duceret in seruitutem asserens, leges inclamares, omnia faceres, acerbè ferres, & ô terra,

γᾶ, καὶ βοᾷ μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἐκπεπραγμένος ἂν σεαυτὸν δι, δεδιὼς μὴ ἐπικαθεύδωμεν, ἐν τέτῳ τῆς ἡλικίας, ὅτι καὶ ἡ φύσις δοῦλα & κάθα, καρὸς ὢν, πᾶς ἐλευθερίαν ἤδη ὁρᾷ αὐτῇ ἀρετῇ καὶ δοξίᾳ φέρων ἀπημπόλησας, ἀπὸ τῶν πολλῶν ἐκείνων λόγων ἀπολωθᾶς, ἢ ὁ καλὸς Πλάτων, ἢ ὁ Χρύσιππος & ὁ Ἀριστοτέλης διεξιόντες ἀπαινῶσιν, τὸ μὲν ἐλευθέριον ἐπαινῶσιν, τὸ δὲ πονηρίτης δὲ δεδαίμονος. καὶ ἐν ἀσχολίᾳ, δὲ ὀλίγῳ ἀνθρώποις, ἢ ἄχθεσθαι καὶ βωμολόχοις ἀντιξυταλόμβῳ &, καὶ ἐν τοσούτῳ πολύθρῳ ῥωμαϊκῶν μόνος & ξυνίεις ὢν τείβωνι, καὶ σοῦρος πρὸς ῥωμαίων φωνὴν βαρβαρίζων, ἅτα λαπυγᾶν δᾶπανα βορυβώδη καὶ πολυάνθρωπα, συγκλύδων τινῶν, καὶ τῶν πλείστων μοχθηρῶν. καὶ ἐν αὐτοῖς ἐπανᾶς φορτικῶς, καὶ οἴνας πίρα τῇ μιτείως ἔχοντος &, ἐωθὲν τινὰ ἐλθόντα ἐξανασᾶς, ἀφοσιάμενος & ὕδωρ ὕπνου τὸ ἥδιστον, συμπινθάς ἄνω καὶ κάτω, tintinabulum expergefactus, *terra, ô dij, magno clamore vociferaretis. nunc verò quum ipse te ob paucos obolos id ætatis in qua etiamsi seruus natus esses, tamen tempestiuum fuisset iam ad libertatem aspirare, cum ipsa virtute ac sapientia vltrò addictum vendideris. nihil illa reueritus, quæ permulta ab egregio Platone, Chrysippo, Aristotele disseruntur, quum libertatem laudant, seruitutem damnant: annon te putet, quum inter homines assentatores & impios ac scurras versant, ex æquo cum illis æstimaris: quū in tanta Romanorum turba solus peregrino in pallio versaris, quumque Romanam linguam perperam ac barbarè sonas: præterea quum agitas contiuia tumultuosa, magna hominum turba conferta, quorum plerique colleciitij, quidam sunt & improbi? atq; inter hos latidas odiosè: bibisq; præter modum: deinde manè ad* dijcussa ab oculis dulcissima somni parte, *vnà sursum ac deorsum circumcursas,*

ἔτι τὸ χθιζὸν πηλὸν ἔχων ἐπὶ
τοῖν σκέλοιν, ἕπως ἀπρεῖα μή-
σει θέρμων ἔσχῃ, ἢ τ' ἀγρίων
λαχάνων, ἐπιλιπὼν δὲ καὶ ἃ
λαπᾶσι ῥίζαισιν τῇ ψυχρῇ ὕδα-
τος, ὡς ἐπὶ ταῦτά σοι νῦν ἀμη-
χανίας ἐληλάμεν; ἀπὸ θήλου,
ὡς ἐχ ὕδατος, ἀλλὰ θέρμων, ἀλ-
λὰ πυμμάτων καὶ ὄψων, καὶ
οἴνου ἀρθονίης ἐπιθυμῶν ἰδά-
λως, καθάπερ ὁ λάβραξ αὐτὸν
μάλα δικαίως τὸν ὀρεγόμε-
νον τούτων λαμὸν ἁρπάσας.
παρὰ πόδας τοι σαρῆν τὴν νι
χνίας ταύτης τὰπίκαρα, καὶ
ὥσπερ οἱ ἰθηκοὶ, κλοιῷ δέ-
δεσαι. ἔτραχηλον, ἄμοις μὲν γέ-
λωτα παρίσχας· σαυτῷ δὲ ὀ-
κάθωμ ἀφθόνως ἐνεργάσῃ.
ἡ δ' ἐλευθερία, καὶ τὸ ἀνθρώ-
αὐτοῖς φυλίταις καὶ φράτορ
σι, φρᾶδα πάντα, καὶ δὲ μνή-
μη τις αὐτῶν. καὶ ἀναπτὸν, ἢ
μόνον τὸ αἰσχρὸν πεφεύγῃ ὦ
πράγματι, δῆλον ἀντὶ ἐλευθε-
ρίας

hesterno luto etiamdum tibijs adhærente? Vsqueadeò ne te R lupini aut holerum agrestium tenuit penuria? Vsqueadeò tibi defuerunt fontes frigida manantes aqua, vt per desperationem ad ista deuenires? Haud puto: quin potius palàm est, te non frigidæ aquæ, neque lupini, sed bellariorum atque obsoniorum, viniq; odorati cupiditate captum eò venisse: quæ dum lupi piscis in morem auidiùs appetis, tuo merito euênit, vt hamus tibi fauces transfixerit. Itaque præstò sunt huius intemperantiæ gulæq; auctoramenta. Ac perinde ac fismia à trunco reuinctus collo, reliquis quidem omnibus risui es: at ipse tibi delicijs affluere videris, cui contigerit affatim expleri coryciis. Cæterùm libertas, ingenuitas, vnà cum ipsis gentilibus ac tribulibus, hæc omnia mirùm euanida cuncta, atque istarum rerum memoria quàdam olla. quanq; am̃ hoc quoq; ferendum, si vita ista cũ hac turpitudine duntaxat esset coniuncta, quòd è libero seruum

videri facit: non labores etiá accederent, cũ illa seruorum colluuie communes. Sed vide, num quæ tibi imperantur, leuiora sint his quæ Dromoni aut Tibio mandãtur. Nam doctrinæ quidẽ (cuius rei cupiditate simulârat te in familiam suã accersisse sese) perquàm exigua illi cura est. Quid enim (vt dici solet) commercij asino cũ lyra? An non vides videlicet quàm miserè macerentur immodico desiderio vel Homericæ sapientiæ, vel Demosthenicæ grauitatis ac vehementiæ, vel Platonicæ sublimitatis? Quorum mehercle ex animis si quis aurum, argentum, atq; harum rerum curas tollat, nihil fuerit reliquum præter fastum, mollitiem, lasciuiam, luxum, ferocitatẽ, imperitiam. Atq; ad ista nihil prorsum opus te. Verùm quoniam tibi barba ingens propendet à mento, quoniãq; vul

[illegible] & venerandum præ te fers, tum quia [illegible] decenter amictus es, norunt̃q; iam omnes [illegible] esse, seu rhetorem, seu philosophum:

pulchrum

καλὸν αὐτῷ δοκῇ, ἀναμιμῆ-
χθαι καὶ ζωστόν τινα ζοῖς πεῖ-
σι καὶ πομπαῖσιν αὐτῶν.
δόξειν γὰρ ἐν τούτῳ καὶ φιλομα-
θὴς τῶν Βαλιωικῶν μαθημά-
των, καὶ ὅλως περὶ παιδείαν
φιλόκαλος. ὥστε μινδωνῆς
ἂν γένοιτο, ἀντὶ τῶν θαυμα-
σίων λόγων τὸν πάγωνα καὶ τ
πρίωνα μιμιθωκύων. χρὴ δὲ
σε ἀεὶ σωὺ αὐτῷ ὁρᾶσθαι, καὶ μη-
δέποτε ἀπολείπεσθαι, ἀλλ' ἕω-
θεν ἐξανασάντα παρέχειν
σεαυτὸν, ὀφθησόμενον ἐν τῇ
θεραπείᾳ, καὶ μὴ λιπεῖν τὴν
τάξιν, ὅθ' ἑκιβάλλων ἐνίοτε
ζοι τὴν χάριν, ὅ, τι ἂν τύχοι,
λυπεῖ, τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐκ-
πλαπνύμενον, ὡς ἐπ' ὀδῷ
βαδίζων, ἀμελῶς δὲ τῶν
Μουσῶν, ἀπ' ἂς καλὸν τὸν
ἐν ζῷ πεπάτηται σχολήν. σύν' ἄθλιον,
τὰ μὲν παραβαλλόμενον, τὰ
δὲ βάλλων ἅπαντα ποιᾷ, καὶ
κάπαντα (τοιαύτη γὰρ, ὡς
οἶδα, ἡ πόλις) περιπλανῶν
ἱδρω-

pulchrum ille sibi putat, vt & eiusmodi quispiã ante ambulonum suorum pompæ permixtus esse videatur. futurũ enim hac re, vt Græcanicarũ disciplinarũ studiosus, reliquæq; omnis doctrinæ neq; negligens neq; rudis esse putetur. Vnde fit vt in periculũ, vir egregie, venias, ne non tã ob admirandas illas artes, quin magis ob barbam pallium q; cõductus esse videare: proinde vt perpetuus apud illum conspiciaris oportet, neq; absis vnquam, verum vt diluculo relictis stratis in famulitio temet exhibeas conspiciendum V neq; locũ in acie deseras. Porrò ille iniecta nonnunquam tibi manu, quicquid forte in mentem incidet, de hoc tecũ nugatur, obuij ostentans quàm X ne per viam quidem ingrediens, incurius sit literarum. quin vt illud ipsum etiam otiosus quod inter inambulandum datur, in re quapiam honesta collocet. At tu miser interim, nunc cursim, nunc gradatim, nunc scansim plerunque, nunc descensim (nam scio huiusmodi esse vrbem) obambulans,

tum

ἴνδρωκάς τι, καὶ πνευσᾷς· ἐκπίνει ἴνδαλμα τινὶ τῶν φίλων, πρὸς ὃν ἦλθε, ἀγχίνοε μίνυ, μεδ' ὅπου καθίζεται ἴχων, ὁρᾷς ὅτ' ἀρείας, ἀναγινώσκειν τὸ βιβλίον πεχειρικάμ, ἱπτάμενον ἢ ἄειτόν τι καὶ ἄπολον ἀ νὺξ ἐαλακάδη, λεσάμ@ πρωτρῶς ἀώρι, περὶ αὐτό τε σχολὸν τὸ μιξ Ϛυκτιον ἔχειν ἰσὶ τὸ δῆ. πτερ, ἐκ ἴδ' ὁμίοως ἴντιμ@, ἐκ παίζεται@ ζοῖς παρᾶσιν, ἀπ' ἐῶ τις ἄπ@ ἱπασίνθε ναλίπρ@, ἐς τὸ πίσω σύ. καὶ ὅταν ἐς τὴν ἀτιμοτάτην χωρίαν ἐξωθᾶς, κατάκεισαι μάρτυς μόνον τῶν παραφερομένων, τὰ ὀστᾶ, ἃ ἀφίκοιτο μέχρι ζῆ, καθάπερ οἱ κυῶνες, περιτθίων, ἢ τὸ σκληρὸν τῆς μαλάχης φύλλον, ᾧ τὰ ἄπια σωπλῦσιν, ἀνυπροφθέτ τὸ τῶν πόκα. τακτμένων, ἄσμ@ ἱπὸ λιμῦ παραφόμ@. οὐ μὴν ἐλλ' ἄπαγ ῥᾷον ἄπιτον, ἀπ' ἔτι πὲρ ἴχαι μόν@, ἐῤῥ

tum ſudas, tum ſpiritum anhelus trahit. Deinde illo inatus cum amico quopiam, ad quem acceſiit, confabulante, quum tibi interim locus deſit, vbi vel aſſidere queas, librum videlicet ſtans in manum ſumis, quoq; fallas tædium, legis: Poſt vbi ieiunio te ſitientem q; nox occupauit, incommodè lotus, intempeſtiuè, puta nocte fermè concubia, ad cœnam accedis, haud perinde deinceps in precio habitus, neque conſpiciendus his qui adſunt. Verùm ſi quis aduenerit recentior, tu poſt tergum reiiceris. Itaque in angulum aliquem abiectiſſimum retruſus accumbis, teſtis duntaxat ac ſpectator eorum quæ apponuntur, canum ritu oſſa circumrodens, ſi fors ad te perueniat vel aridum maluæ folium, quo reliqua inuoluunt, ſi faſtidiatur ab iis qui ſupra te accumbunt præ fame libenter arripiturus. Audi iam & aliud contumeliæ genus. Quid quòd ne ouum quidem ſoli tibi apponitur?

ἀ γὰρ ἀναγκαῖόν ἐστι μὴ οἱ τ' αὐτῶν ἀεὶ τοῖς ξένοις καὶ ἀγνώστοις ἀνυποιήτως, ἀγνωμοσύνη γὰρ σὺ τοῦτό γε. ἔστι δ' ὄρνις ὁμοία τοῖς ἄπαις, ἀπὸ ὧν μὴ πασσάλῳ παχεῖα καὶ πιμελὴς, οἱ ἐγκοπὸς ἡμίεφθος, ἢ φάττα τις ὑποσκληρὸς, ὕδρευς ἄντιπρυς, μὴ ἀτιμία. ποτὲ δὲ ἄρα ἐπιλίποι ἄπαξ τινὰς, ἀφνιδίως ἐπὶ παρόντος ἀράμενος ὁ λάκων, τὰ οἱ παρακείμενα φέρων, ἐκεῖνο παρατίθακεν ὑποζυγορύσσει, σὺ γὰρ ἀμείτρος ἔ. τιμνομένης δὲ γὰρ ἐν ᾧ μέσῳ ἢ συὸς ὑπόασπις, ἢ ἐλάφου, μὴ ἐκπαγὲς τὸ δὲ ἀνιμένοντα ἐλπίων ἔχειν, ἢ τὸν Προμηθέως μοῖραν φέρεσθαι, ὃς καὶ ἀνακαλυμμένα τῇ πιμελῇ. τὸ γὰρ ὦν μὴν ὑπὲρ σὲ τὸν λοπάδα παρεῖναι, ἵν' ἂν ἀπαγορεύσῃ ἐμφορούμενος, σὲ δ' ὅτῳ ταχέως παραδραμεῖν, τίνι φορητὸν ἀνθρώπῳ ἀνδρὶ, ὃς ἀπόσιτον ἀπὸ ἐλαφρὸν τὸν σκαλὸν ἐχοντι;

Neq; enim cõuenit, vt tu semper eadem requiras, quæ hospitibus atq; ignotis ministrãtur: quandoquidẽ hæc tua sit inscitia atq; inurbanitas. Neque auis eiusmodi tibi apponitur, qualis alijs, verùm diuiti illi pinguis & succuléta, tibi pullus dimidiatus aut palumbus aliquis aridus atq; insipidus: non auis videlicet, sed manifesta contumelia ludibriumq;. Neq; verò rarò fit vt si quando desit alibi, minister repentè te inspectante submouens ea quæ tibi erant apposita, alijs apponat, illud tibi ad aurem immurmurans: Tu profectò noster es. Quòd si quando interim dissecetur vel porca fœta, vel ceruus: aut structorem tibi modis omnibus propitium habeas oportet, aut certè Y Promethei partem feres, nempe ossa adipe circumtecta. Nam quòd ei qui supra te accumbit, patina sinitur adstare quoad satiatus repudiet, te contrà tam celeriter prætercurrat: quis tandem isthuc ferat, qui modò sit ingenuus, cuiq; tantum insit bilis, quantum vel ceruis adest?

χοντι; καὶ ζυγάδιπα ἐκεῖνο ἴσφλω, ὅτι τ̄ ἄπωρ ἥδιστόν τι τῇ παλαιότατον οἶνον πινόντων, μόνον δὲ σὺ πονηρόν τινα καὶ παχὺν πίνεις, ὑπαπύων ἀεὶ τὸν ἀργύρεον ἢ χρυσοῦν πίνων, ὡς μὴ ἰλιγγιᾷς ἀεὶ ἢ χώμαζον, ὅταν ἄτιμον ὦν ξυμπότης. μὴ οὖν γε ἀφ' ἑκάστου τοῦ πίνειν, νῦν δὲ ποικίλης ἀπέσχεσθον, ὁ πᾶς ἀεὶ ἀίοντι ξοικεν, ἀνιᾷ δέ σε ποικὰ καὶ ἀθρόα, καὶ σχεδὸν τὰ πάντα, καὶ μέλιτα, ὅταν σε παροινοκοπῇ λιναιόλος τις, ἢ ὀρχηστοδιδάσκαλον, ἢ ἰωνικὰ ξυνείρων, ἀλεξανδρωτικὸς ἀνθρωπίσκον. ὅτις ἦν γὰρ τὰ ἐρωτικὰ ταῦτα ἀκκουσμένοις, μὴ γραμματίδια ἐν μόλυβδος ἀκκομίσῃ, ὥσθ' ὃν γ' ἐστίμον καλαπέμψον; ζυγαρῶν ἐν μυχῷ τῷ συμποσίῳ, καὶ ἐκ' ἀδίκῳ καταδιδυκὼς εἶναι, ὡς τὸ ἄκος, μὴ σιωπῶν ἐλεεῖσθαι, καὶ ἀντὶ τοῦ τύχω,

est. Atq; illud equidem nondum dixi, quòd reliquis suauissimum ac vetustissimum vinũ bibentibus, tu solus malum quoddam & pingue bibis. Proinde illud semper cura vt auro argentóve bibas ne colore prodente palàm fiat te vsqueadeò contemptũ neglectumq; esse conuiuam: quanquam bene tecum ageretur, si vel illud ipsum ad satietatẽ vsq; bibere liceret. At nũc vbi crebriùs proposceris, minister audisse dissimulat. Adde iam multas interim & alias esse res quæ te discrucient: imò nihil esse fermè, quod non sit acerbum, maximè quum tibi cinædus aliquis antefertur: quin pluris te sit is, qui saltandi docet artem, qui iocos Ionicos cõtexit Alexandrinus quispiam homunculus. Nam qui tibi speres tu vt in accubitu æquêrit ijs qui voluptates & amatoria submiſtrant: qui literulas in pectore gestant? Proinde in obscuro quopiam comitij latibulo tectus, præq; pudore abstrusus suspiras, vti coniectandum est, teq; ipsum deploras, ac fortunam

χλω, ἀλλ' ὀλίγα σοι τ χαείτων ἐπιψιχάδες ἂν. ὡδὶ δ' ἂν μοι δοκῆς μὴ ποιητὴς γενέσθαι τ ἐρωτικῶν ἀσμάτων, ἢ ἐὰν ἄνωθεν ποιήσῃς, ἀλλ' ἄδῃ ἄξιος. ὁρᾷς γὰρ οἱ τὸ προτιμᾶσθαι καὶ εὐδοκιμεῖν δεῖν. ὁπόσοις δ' ἂν, ἐὰν μὴ μόνον ἢ μανθάνειν ἐπικείνασθαι σοι, τῶν ἀλλότριων πολυπραγμονῆς, καὶ ἀρχὰς, μὴ ἀθρόους τοὺς κτήτας ἐπισχυσμένων. καὶ γὰρ οὐ μὴ τούτους ὄψει ἐν φρομένους ἐν τοῖς φιλίαις, καὶ ποσῶν ἀξιομένους. ἐὰν γὰρ τι γένῃ τούτων ἀδύνατον ἂν γένοιο, ὡς μὲ ἀπόδυτος καὶ πλουσίους ἄνῃς, ἀλλ' ὁπόταν ταῦτα ὁ κακοδαίμων πιθανὸς ᾖ. δεινὸν γὰρ ἀσθενῆ μεῖσθαι, καὶ σιωπῇ ἀνέχεσθαι ἐπιμένοντα καὶ ἀμελόμενον· ὧν μὴ γὰρ κατάπτυ ἐοῦ τις ψίθυρος οἰκέτης, ὡς μόνος ἂν ἐπίνιξε τὸν τῶν δεσποίνης παιδίσκον ὀρχούμενον, ἢ λιθαξέσυλα, λίνδων ὁ μικρὸς ἐν τῷ πράγματος. καὶ

incusas tuã, quæ tibi ne paruũ xillulum quidem lepõris ac venustatis asperserit. Ac prorsus ita videris affectus, vt optes poëta fieri, vt amatorias conscribas cantiones: aut si id non contingit, vel eam assequi facultatẽ, vt possis ab aliis cõditas dignè canere. Vides enim quibus in rebus situm est vt quis efferatur, plurimiq; fiat. Quin & illud ferre queas: vt magi quoq; aut aruoli personam (si necesse sit) induas, ex horum genere, qui amplas hereditates, qui imperia, qui cumulatas opes pollicentur: quãdo quidẽ hos quoq; vides nõ mediocriter à diuitibus amari, plurimiq; fieri, eoq; vel vnũ quodlibet horũ fieri si percupias, vti ne prorsus reiiculus atq; inutilis appareas. At quinẽ ad ista quidẽ docilis es, ima felix: proinde submittas te oportet, musitesq; ac tacitus feras, clàm apud te plorans

ac neglectui habitus. Etenim si te famulus aliquis susurro deferat, qui solus omnium non laudaris puerum hera saltantem, aut cithara canentem, ista scilicet ex re non leue dis-

cretum

χρὴ δὲ χρυσᾶν βακτρίαν λίπλιν διψῶντα λιπαραγῆσαι, ὡς ὑπόσημος ἔσῃ ἐν τοῖς ἐπαινοῦσι, καὶ λαρυγῶν, ἐπιμελόμενος. πολλάκις δὲ καὶ τῶν ἄλλων σιωπησάντων, αὐτὸν ὑπηνῆ ἰσχνόμυσον τινὰ ἔπαινον, πολλῷ γλῷ λοιδορίαν ἐμφανίοντα. τὸ γὰρ λιμῷ ξιφοῦντα, καὶ νὴ Δία γε διψῶντα, μύρῳ χίῳ θύειν, καὶ στεφανοῦσθαι γλῷ λιπαρᾷ λίθῳ, μέγιστα καὶ γελοιότατα, ἐπὶ οἰκίας γὰρ τότε σκηνὴν ἰδόντα τινὸς νικῶν, ἄγουσι ἀναθήματα. καὶ γὰρ ἱκανὸς καταχίαντος μύρου, καὶ τὸν στέφανον ἐπιθέντος, αὐλοὶ πίνουσι, καὶ ἐνδαίνυνται τὰ παρεσκευασμένα. ἢν μὲν γὰρ καὶ ζηλοτυπός τις ᾖ, καὶ παῖδά τινα μορφοῖ ἔχῃ, ἢ γύναι καὶ σὺ μὴ παντελῶς πέρα Ἀφροδίτης καὶ Χαρίτων ἦς, οὐκ ἐν ἀρλιὴν τὸ πρᾶγμα; σὺ δ' ὁ λίνδιλιος καταφρόνητος. ὅτα γὰρ καὶ ὀφθαλμοὶ βασιλίως πολοὶ, ἐ μόνον crimen impendet. Quapropter terrestris in morem ranæ sitiens vociferaris necesse est, id operam dans vt in laudantium numero insignis ac præcipuus appareas. Quin sæpiculè silentibus reliquis tibi ficta quædam laus proferenda, quæq; multam sapiat assentationem. Iam verò magnopere ridiculum est, cùm esurias interim, sitiaq;, vnguentis collini, ac vertice gestare coronam. Siquidem id temporis non dissimilis videre sepulchralis columnæ vetusti cuiuspiam cadaueris, quæ gestare solet ea quæ Manibus inferuntur. Nam huic infuso vnguento, impositáq; corona, ipsi & bibunt & edunt apparatas epulas. Porrò si etiam zelotypus quispiam fuerit, simque illi vel pueri formosi, vel vxor puella, neque tu prorsus à Venere Gratiisque fueris alienus: profectò non satis tuta res, neque periculum negligendum, propterea quòd regis plures sunt oculi, qui quidem non vera solùm

ἀ μόνον τἀληθῆ ὁρᾶν ζῶν, ἀλλ' ἀεί τι καὶ πρόσθεν μικρὸν ζῶν, ὡς μὴ νυσάζειν δοκοῖεν. διὰ δή, ὥσπερ ἐν τοῖς Περσικοῖς δεῖ πνεῖν, οὕτω νοῦν ἔχοντα ἐμὲ χρὴ ὦν, δι' ὀλίστα μὲν τις ὑπόπτως σε ἴδῃ προσβλέψαντα μεθ' ὑπερφυοῦς ἀκριβείας, ἐπεὶ ἄπορος γε ὀργὴ, ἐντεθαμμένον πάλαι τὸ τόξον ἔχων, ἃ μὲ βίεται ὁρῶντα, διαπείρας ὡς θᾶσσον μεταξὺ πίνοντος καὶ γνάθου. ἔστ' ἂν πλάθῃς ὑπνος, μικρόν τι κατίδαρθον, ὑπὸ δ' ὠδῖνι ἀλεκτρυόνων ἀνεγρόμενος, ὦ δαῖμον ἐγὼ φῆς, ἡδὺ ἄθλιον, οἵας τὰς πάλαι διαπρίβας ἀφῆκεν, καὶ ἑταίρους, καὶ βίον ἀπράγμονα, καὶ ὕπνον μετὰ πρόμου τῆς ἐπιθυμίας, καὶ πλεονάκτας ἐλαθίρους, ὡς οἷον βάραθρον φέρων ἑαυτὸν ἐνέσεσακα; τίνος ἕνεκα, ὦ θεοί, ἢ τίς ὁ λαμπρὸς μισθὸς οὗτός ἐστιν; ἢ γὰρ καὶ ἄλλος μοι πλεῖω τούτων ἐκποδεῖζαν ἀνιατὸν λῶ, καὶ προσῶ τὸ

vident, sed semper veris aliquid addunt ad cumulum, ne conniuere videantur. Quas ob res vultu demisso tibi est accumbendum, quemadmodum in Persicis cōiuuijs fieri mos est, verito, ne quis eunuchus sentiat te in concubinam aliquā cōijcientem oculos: moxq; alter eunuchꝰ, cui iamdudum arcus in manus tensus est, quia videris quæ videre nephas, inter bibendum malam iaculo transfigat. Iam peracto conuiuio, vbi paululùm dormieris, ad galli cantum expergefactus: O me miserum, inquis, ô infortunatum. Cuiusmodi quodam conuiciis, quos amicos reliqui, tum vitam tranquillam, & ocij plenam, sommū quem meapte cupiditate metiri soleo: deambulationes liberas: atque ex his in quale barathrum memet præcipitem dedi? ô, Deum immortalem, cuius tandem rei gratia? Aut quòdnam istud magnificum præmium? At ne fieri quidem potuit, vt mihi vnquam aliàs plures commoditates suppeterent, quàm tum suppetebant. Tum

τὸ ἐλεύθερον, καὶ τὸ πάντα ἐπ' ἐξουσίας; νυνὶ δὲ τὸ ζῦ. λέγου, λίαν κρόκη δεδεὰς, ἄφω καὶ κάτω σβισύρομαι, τὸ πάντων οἰκτιστον, οὐδ' ὡς δυσμενῆν ἄλλως, οὐδὲ ἐυχρήστως μήν ἔνεκα δεδεμένον. Ita dilatus γὰρ ὑπ' αὐτῶν ζώντων, καὶ μάλιστα σφαδασμῷ ἀνθρώπων, τυγχάνω τὸ πρᾶγμα πεποιημένος. ὡς δὲ καὶ ἀχαρίστος εἰμι, καὶ ἄκικυς συμποτικὸς, οὐδὲ ὅδ' γίλωτα ποιῆσαι δυνάμενος. σωφρονῶ γὰρ ὡς καὶ ὑποχαλῶ πολλάκις βλεπόμενος, καὶ μάλιστ', ὅταν ἐλεύθερον αὐτὸς αὑτὸν θέλῃ. σκυθρωπὸς γὰρ αὖ δοκῶ καὶ ὅλως ἐπέχω ὅπως ἁρμόσωμαι πρὸς αὐτόν· ἢ μὴν γὲ ἐπὶ τῷ συμπότῃ ἡμᾶς, ἀνιᾶς ἴδοξα, καὶ μενοῦνγε φασὶ, ἢ ἐμαυτὸν, καὶ μᾶλλον ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἀεὶ τὸ ἄλλο σῶμα, καταφρόνησον ὠθῶν, καὶ

auetm accedebat libertas, atq; omnia pro meopte arbitrio faciendi facultas. Nūc porrò iuxta id quod prouerbio iactatum est, α Leo chordula vinctus sursum ac deorsum circūferor. Quòdque omnium est miserrimum maximéque deplorandum, neque efficere possum vt placeam, neque gratiam eo mereri queo: propterea quòd harum rerum sum imperitus ac rudis, maximè compositus collatúsque cum his qui hæc velut artem profitentur. Proinde iniucundus sum, ac neutiquam aptus conuiuijs, quippe qui nec risum quidem concitare norim. Quinetiam sentio me non rarò molestum esse & importunum quum adsum, maximè quum ipse seipso festiuior esse conatur. nam illi tetricus videor. In summa, nullam inuenio viam, qua me illi accommodem. Etenim si meam ipsius auctoritatem ac seueritatem tueri perdo, iniucundus videor, ac propemodum horrendus ac refugiendus. Contrà si riscro, vultúmque quàm possum maximè ad hilaritatem composuero, fastidit illicò ille,

καὶ διάπνευσι. καὶ τὸ πρᾶγμα ὅμοιόν μοι δοκεῖ, ὥσπερ ἂν εἴτις κωμῳδίαν ὑποκρίνασθαι, τραγικὸν πρόσωπον πρινάμενος. τὸ δ' ὅλον, τίνα ἄλλον ὁ μοιχὸς ἐμαυτοῦ βιώσομαι βίον, τὸν παρόντα δῆλον ἀλλὰ μὴ βδιακῆς; ἔτι σὺ ταῦτα διαλογιζομένου, ὁ λαλιὰν ἔχεις, καὶ μὴ τῶν ὁμοίων ἴχνη, καὶ πνευσᾶν, καὶ ἱσᾶναι παλάψαντα χι πρότερον δὺς βουβῶνας μὴ τὰς ἰγνύας, ἃ θέλεις διαρκέσει πρὸς τὸν ἄθλον, εἶτα λέπαιον ὅμοιον, μὴ ἐς τὴν αὐτὴν ὥραν πρυγημένον, καί σοι τὰ τῆς διαίτης πρὸς τὸν παλαι βίον ἀντίστροφα. καὶ ἡ ἀγρυπνία δὲ, καὶ ὁ ἱδρὼς καὶ ὁ καλμαὸς ὑρίμα ἴδιη ὑπορύσσειν ἢ φθόλω, ἢ πνευμονίαν, ἢ κόλον διάγημα, ἢ τὴν καλὴν ποδάγραν ἀναπλάττοντες. ἀνατίλλει ὁ ὄμως, μὴ ποικάκις καταπαῦσαι δίοιμι, ὁ ἢ τῶν συγκλύστων.

& auersatur. Ac prorsus tale quiddam mihi videtur, quale sit si quis in persona tragica comœdiam agere tentet. Postremò quam tandem aliam vitam mihi viuam demens, posteaquam hanc præsentem alteri vixerim? Dum hæc tecum loqueris, iam sonuit tintinabulum, iamque ad eadem tibi redeundum est, obambulandum, standum, sed ceromate munctis antè femoribus poplitibúsque, si modò velis par esse certamini, præmióque tollendo idoneus. Deinde conuiuium idem & eadem apparatum hora. Iámque adeò diuersa viuendi ratio, superiorique contraria, tum insomnia, sudor, defatigatio, paulatim quasi suffossis cuniculis inducunt vel tabem, vel pulmonis exulcerationem, vel intestini torsionem, vel egregiam illam podagram. Reluctaris tamen sedulò: ac frequenter quum valetudo poscat vti lecto decumbas, ne hoc quidem licet, eò quòd affimulari

μητρα. σκῆψις γὰρ, ὁ νόσος, καὶ φυγὴ τῶν καθηκόντων ἴδιον ἔχει. ὥστε ἐξ ἁπάντων ὠφελεῖ ἀπὸ καὶ ὅθεν ἀδικεῖται τις φυξούμενος ἕκαστος. καὶ τὰ μὲν ἐν τῇ πόλει ταῦτα. ἢν δὲ πᾶσι καὶ ἀφθονίαν ἀγοραῖοι, τὰ μὲν ἄλλα ἐῶ, γίνεται δὲ καὶ κωμῳδικὸς, ὅταν τις ἐπὶ δεῖπνον (ἐπὶ δεῖπνον γὰρ ἐπὶ ἀποκεκλημένοις) καὶ τὸ ἱμάτιον πρισμένος, ἵνα τι ἄρ' ἐκ ἔτ' ἔσῃς κατάγωγὸς, ὦ μακάριε, ἢ ὦ τῆς δυσποίνης κομμωτῆ συμπαθήσουσιν, ἀλλ' ὦν φρυγανίων λαφυκῶς ἀποδαλόντος. ἐκ οἰκοῦ δὲ ἐπὶ τὴν διηγήσεως ὅμοιον Θεσμόπολις οὖν τις ὁ Στωϊκὸς διηγήσατο ξυμβὰν αὐτῷ πρόην γενέσθαι καὶ νὴ Δί' ἐκ ἀνέλπιστον, ὡς ἄρα καὶ ἄλλῳ ταὐτὸν συμβάν. σωλῶν μὲν γάρ τινι, καὶ τρυφῶντι τῶν ἐπιφανῶν ἐν τῇ πόλει. ἀπῆρε δὲ καὶ ἀφ' ἡμέρας ποτὲ, τὸ μὲν πρῶτον ἐπήνει παθὼν ἔφη γενόμενον, συγκαθίσθαι παρ' αὐτῷ πρὰ-

mulari morbus, quò munia officiáque iusta defugias, existimatur. Hinc præter omneis perpetuò pallet, semperque iamiam morituro videre similis. Et hactenus quidem de his quæ domi ferenda sunt. ὃ Quòd si quando fuerit peregrinandum: vt ne interim referam alia incommoda, sæpe fit vt pluuio cœlo, vbi postremus veneris (nam is locus tibi forte contigit) vehiculum opperiaris, donec nullo iam reliquo loco vbi diuerseris, proximè coquum, aut heræ comptorem te reclinant, ne stipulis quidem affatim substratis. Neq; verò tibi referre grauabor, quod mihi Thesmopolis iste Stoicus narrauit, sibi accidisse, rem profectò nimisquã ridiculam, quæ tamẽ eadẽ posset & alij cuiuis accidere. Consueuerat enim cũ opulẽta quadã ac delicata mulierẽ ex illustribus istiis & vrbanis. Eam, quum aliquando peregrè proficisceretur (nam id primùm aiebat sibi maximopere deridiculum accidisse) in curru sibi vna

minime

πᾶσαν ἀποδύσασθαι φιλοσόφου ὄντι, λινοῦν δέ τινα τῶν πεπιλωμένων τὰ σκέλη, καὶ τὸν πώγωνα πρὸς ἑξήκοντα μνῶν. ὃς τιμῆς ἕνεκα αὐτὸν ἐκάλει, ὡς τὸ ἀπὸ τούτου καὶ ἐκεῖνος τὸ λινοῦν ἐκεῖνο ἀπομνημονεύοι. Χελιδόνιον γὰρ ἐκαλεῖτο τὸ ζῷον πρῶτον ἑλκύσαν, σκυθρωπῷ, καὶ γέροντι ἀνδρὶ, καὶ πολιῷ τὸ γένειον (οἶσθα δὲ ὡς βαθὺν καὶ σεμνὸν ὁ Θεσμοπόλις ἔχει) παρακαθίσαι φυλάττοντα, καὶ ἀγρυπνοῦντα, καὶ ἀμυδρὰ μὲν ὁρῶντα, καὶ ῥᾳδίως ἐκπεπλασμένον τὸ βλέμμα, καὶ τὸν τράχηλον ἐπικεκλασμένον, οὐ Χελιδόνα, μὰ Δί', ἀπὸ γλαυκός τινα, περιτετιλμένον τε πάντα καὶ τὰ πτερὰ, καὶ ἔχοντα μὲν ποικίλα λιθύδια ἀνά, καὶ τὸν λιπρὸν φαλόν ἔχοντα, ἐνίοτε καὶ περιφαλῆ ἂν συγκαθίσαι. τά δ' ἄλλα, παρ' ὀλίγα πάνυ, ὁ ἄλλος μυείας τὰς ἀγαθίας ἀναχίσθαι, ἀκάθορτον καὶ περιπίλητον, ἃ δὲ μὰ ἐπάγειν αὐτὸς, ἴσως

nimirum philosopho adimere ausum esse cinædum quempiam picatis cruribus, derasa barba: quem illa honoris (vt conjicio) gratia secum ducebat. Quin nomen quoque cinædi commemorabat. aiebat enim Chelidonium vocari. Iam primùm illud cuiusmodi fuerit vide. iuxta virum severum tetricúmque, tum senem, canóque mento (scis autem quàm profundam ac venerabilem barbam habuerit Thesmopolis) assidere nihili hominem & effœminatum, picturatis oculis, lubrico vultu, fracta cervice, non Chelidonem per lotium, id est, hirundinem, sed vulturem magis, rerumbentis barbæ plumis. Quod ni magnopere illum fuisse deprecatus ne faceret, futurum fuisse vt flammeum etiam in capite gestans assideret. Præterea autem perpetuo hoc itinere molestias innumerabiles pertulisse sese, illo cãtillante garriente{que} demum (nisi idem hominem coërcuisset) invehe-

dactiam

ἔσως ἂν καὶ ὀρχημούς τινὰς τῶν ἀπλῶν. ἔτερον δ' ὅρ τι καὶ ἐκ τοῦ θεάτρου αὐτῷ προσπεβλήθαι: λαβὼν γὰρ αὐτὸν ὁ γυνὴ, Θεσμόπολι φησὶν, ἔτως ὄναιο, χάριν ἀμικρὰν ἀξίωσόν μου, μηδὲν ἀντιπάσῃν, μηδὲ ὅσων ἐγὼ πολλὴν σου δεήσομαι, πρᾶσσε μόνας. οὐ γὰρ, ὅσπερ ἀπὸ τοῦ, ὑποσχομένου πάντα πρᾶξαι, δίομαί σου τοῦτ', ἔφη, χρεὼν ὀρῶσά σε καὶ ἐπιμελῆ, καὶ φιλόστοργον. πρὸς ταῦτα, ἔφη, οἶδα, πρὸς Μυρρίνην ἀναλαβὼν εἰς τὸ ὄχημα, φύλαττέ μοι, φησὶν, ἐπιμελοῦ, ὅπως μηδὲν κακὸν ἐν ὁδῷ ἔσται. βαρύνεται γὰρ ἡ ἄθλία πρὸς γαστέρα, καὶ σχεδὸν ἂς ἐπιτέξεσθαι, οἱ δὲ κατάρασοι οὗτοι, καὶ ἀπαθεῖς οἰκίται, οὐχ ὅπως ἐπάνυσι, ἀπ' ὀλίγου δεῖν καὶ πολλοῦ ποιοῦνται πολέμου ἐν ταῖς ὁδοῖς, μὲ ζῶντ' τὸ σμικρὸν οἰηθῆναι ὠφελῆσαί μι, τὸ περισπουδαστόν μοι, καὶ ἥδιστον κωμίδιον διαφυλάξαι. ὑπισχνεῖτο ὁ Θεσμόπολις, ποιήσειν, καὶ

dactiam saltaue. Addebat secundo loco tale quiddam sibi fuisse mãdatum: Accersito illi mulier, Thesmopoli, inquit, ita tibi dij bene faciant, magnũ quoddam officiũ abs te requiram, quod caue recuses: neque expectes vt quicquam te sim rogatura studiosius. Atque hoc (vt est credibile) omnia se facturum pollicito: Hoc, inquit, te rogo, quandoquidem video te virum probum, diligentem & amantem, caniculam quam nosti Myrrhinam in vehiculum recipe, eámque mihi serua, curans ne quid illi desit. Nam misera grauida est, atque adeò propemodum iam propinqua partui. At isti sceleſti & immorigeri miniſtri, non dicam huius, ſed ne mei quidem ipſius magnopere rationem habent in peregrinationibus. Quare ne te putes mihi mediocre beneficiũ facturum, ſi chariſtimam mihi iucundiſtimamq; caniculã ſeruauiſ. Recepit Theſmopolis quum illa tantopere rogaret, ac pro-

κὴ μονονυχὶ κὴ λακρυόσαι. Τὸ δ' πρᾶγμα παγκάλοιον ἦν, λυβίδιον ἐκ ἱματίε κεκυλισμένον, μικρὸν ὑπὸ τὸν πώγωνα, κὴ λατερῆρ ὠσκάλκιε, ἃ κὴ μὴ ταῦτα ὁ Θεσμόπολιε πεφυτίθει. κὴ βαθὺ μὲν κιγδῆ τῇ φωνῇ (ζιαῦτα γὲ τὰ μικρὰ ταῦα) κὴ τὸ γήθιον ἐ φιλοσόφε περιεχόμενον, μάλιστα εἴ τι δὴ χθιζὶ κῶκ ξυμποσίῳ ἐπατεμίμικε. κὴ ὁ Κίνδυλ@, ὁ ξυνέδρ@, οὐκ ἀμέσως ποτὲ κὴ ἐς τὰς ἄκρους, τὰς παροψίδας ἐν ᾧ ξυμποσίῳ ἀφροκάθαρον, ἐπεδίκοτε, κὴ ἐπὶ τὸν Θεσμόπολιν ἐκεῖνον τὸ σκῶμμα, περὶ δ' Θεσμοπολίδ@, ἔφη, ἐδ μόνον ἀπὲρ ἔχω, ὅτι ἀνδρὶ Στωϊκῷ κύνὶ ἐκυνικὸς ἡμῖν γεγένηται. τὸ δ' εὖν ἐκκίνοιον κὴ τιζκεύαν ἐν ᾧ πρίβωνι ἐδ Θεσμοπολίδ@ ἐπυθόμην. ζιαῦτα ἐνεφανίσαν, μᾶλλον δ' ἐνυβείξουσι ζῆς ξυνοῦσι, κατὰ μικρὸν αὐζὸς χλοάζειν τῇ ὕβρει παρα-

ac propemodum etiam flere. Porrò spectaculum erat supra modum ridiculum, canicula è pallio prominens prospectansq; paulò infra barbam, ac subinde immeiens (tametsi hæc quidem Thesmopolis retinuit) ac gracili voce latrans (huiusmodi enim catellæ iam in deliciis sunt) neque non philosophi mentum oblingens, maximè si quid pridiani iuris inhæreret: Porrò Cinædus assessor ille, quum non insulsè super conuiuium dicteria quædam iecisset in eos qui aderant, ac denique & ad Thesmopolim vsque dicacitas peruenisset: De Thesmopolide, inquit, vnum hoc possum dicere, eum è Stoico Cynicum iam nobis esse factum. equidem audiui caniculam etiam peperisse in Thesmopolidis pallio. Huiusmodi deliciis illudût, vel (vt verius dicã) huiusmodi cõtumelijs ac ludibrijs tractãt eos qui cũ ipsis viuunt; paulatim eos cicures ac manfuetos ad ferendas contumelias reddens

παρασκευάζοντας. οἶδα δ' ἐγὼ καὶ ἑτέρου τῶν Καρχάρων, ἐπὶ δεῖπνῳ κεκλημένου, μὴ λυτέον τὰ ὑποδήματα, ἀλλὰ πάνυ ἡδέως, καὶ ξυγκεκροτημένως, ἐπαινεῖν τὸν μεταξὺ οἰνοῦντα, ὑπὸ δ' ἄλλων μεμιγμένον, ἀλλὰ πρὸς οἶνον ἀμφορέα λέγων. καὶ τοῦτο ἐποίησεν τὸ τάλαντον ἐπὶ διακοσίαις δραχμαῖς ἐκείνῳ. ταῦτα μὲν ἴσως μέτρια. ἢν δ' ἐρωτικὸς οὗτος, ἢ συγγραφικὸς ὁ πλοῦτος ᾖ, παρὰ τὸ ἀδύνατον λαβὼν ῥαψῳδῶν, τότε καὶ μάλιστα διαῤῥαγῇ καὶ ἐπαινοῦντα καὶ λοιδορούμενα, καὶ πρόσωπ' ἐπαίνων καινοτέρων ἐπινοοῦντα. ἀνάγκη δ' οἶ μὴ ἐπὶ μάκαρ θαυμάζεσθαι βούλονται, καὶ δεῖ Ἀδώνιδας αὐτὸν, καὶ Ὑακίνθους ἀκούειν, πάντως ἐνίοις πλὴν ῥῖνα ἔχοντας. εἰ δ' ὧν ἐᾶν μὴ ἐπαινῇς, ἐς τὰς ναυσιβοώμιας τὰς Διονυσίου αὐθις ἀφίξῃ, ὅτε μὴ φθονῶν, μὴ ἐπιβυ-

reddentes. Praeterea autem & Carcharorum orationem nouam, qui iussus super cœnam declamabat, neutiquam ineruditè per Iouem, imò grauiter & absolutissimè, ac laudabatur interim ab illis bibentibus, quum non ad aquæ modum, sed ad vini amphoram oraret. Atque eam molestiam ob ducentas drachmas perpeti ferebatur. Verùm hæc quidem fortassis vicunque toleranda. A Poetò si diues ipse aut poëticus fuerit, aut historicus, qui sua ipsius scripta in conuiuio recitare gaudeat: tum verò maximè futurum est vt discrucieris ac dirumparis, nempe quum admirari, quum assentari, quum nouos quosdam laudandi modos comminisci necesse habes. Sunt autem qui & formæ nomine studeant admirandi videri. Eos nunc Adonidas, nunc Hyacinthos appelles necesse est, etiã si illis naris nonnũquã cubita li biet specu. Quod ni laudaris, protinus in lapidicinas Dionysiacas asportaberis, tãquã qui illi tũ inuideas, tũ insidieris,

malis

ἐπιδεικνύων αὐτῶν. καὶ ἢ καὶ σοφὸς, καὶ ῥήτορας ἅπαν αὐτοῖς, ἐᾶν ἅττι σολοικίζωσιν τὴν φωνήν. αὐτὸ τὸ τῆς Ἀττικῆς καὶ τοῦ Ὑμηττοῦ μεστὸν λοιπὸν τοὺς λόγους, καὶ νόμον ἅπαν τὸ λοιπὸν, οὕτω λέγειν. καὶ δοκεῖ φορητὰ εἶναι τὰ τῶν ἀνθρώπων. οὐ δὲ οὖν γυναῖκάν, καὶ ἢ εἴ καὶ τόδι ἐστὶ τῶν γυναικῶν σπουδάσματα. τὸ ἔναίνας αὐτὰς πεπαιδευμένας, μισθοῦ πολλῆς ξυνόντας, ἢ ὧν φορείῳ περιπεμψάς. ἢν γάρ τι καὶ τοῦτο ἔπαν ἐλαφρὸν πεισμάτων αὐτὰς δοκεῖ, ἢν δὲ γέλαι, ὡς πεπαιδευμένας τι ἔσει, καὶ φιλόσοφοι, καὶ ποιοῦσιν ἄσματα, οὐ πολὺ τῆς Σαπφοῦς ἀφεδέοντα. δοκεῖ δὲ ταῦτα μισθωτὸς καὶ αὗται περιφέρονται ῥήτορας καὶ γραμματικὸς καὶ φιλοσόφους. ἀκροῶνται δ' αὐτῶν πλείστα (κλοιὸν γὰρ καὶ τοῦτο) ἤδη μεταξὺ διομένας, καὶ τὰς κόμας περιπλεκόμενας, καὶ παρὰ τὸ δεῖπνον. ἄπορ

maléque velit. Ad hæc & sapientes & rhetores sint necesse est. Quòd si etiam rusticè quippiam dixerint, tum verò iuxta illud quod dici solitum est, Atticæ atque Hymetti plenam orationem videri voluni, atque in legem abire, vt deinceps ita loquantur homines. Quanquam quæ viri faciunt, ferri forsitan queant: sat verò mulieres (nam mulieribus etiam illud studio est, vt doctos aliquot in suo conuictu conductitios habeant, quique sese mercede assectentur) quandoquidem hoc quoque ad reliquum cultum elegantiámque pertinere putant, si dicantur eruditæ, si philosophæ, si carmina componere Sapphicis haud multò inferiora: ob hæc sanè hæ quoque conductitios Rhetores, Grammaticos, Philosophos circumferunt. Hos autem audire solent (id quod ipsum est ridiculum) tum temporis, quum vel comuntur, aut capillos in orbem religant, vel in conuiuio. Nam aliàs

ἄλλο τι γὰρ ἐκ ἄγοσι σχολή. σοφάκις δὲ καὶ μεταξὺ τοῦ φιλοσόφου τι διαλεχθέντος ἡ κόρα πρὸς τὸν θεράποντα, ὥρας ἦν περὶ τὸν μοιχὸν γράμματίον, οἱ δὲ περὶ σωφροσύνης ἐκβάλλοι λόγοι ἐσάκις παρεμπίπτουσιν, ἕως τ' ἂν ἐκείνη ἀντιγράψασα τῷ μοιχῷ, ἐπαναδράμῃ πρὸς τὴν ἀκρόασιν. ἐπαλλὰξ δὲ ποτε δεῖ μακροῦ τοῦ χρόνου, Κρονίων ἢ Παναθηναίων ἐπισκώπτων, σίμπηκά τι ἢ ἰφυσιδίου ἄθλιον, ἢ χιτῶνιον ὑπόῤῥυπον, ἐν ταῦθα μάλιστα πομπῶν δεῖ καὶ μιχθῆναι τῷ πομπῷ, ἐκεῖ ὁ μὲν πρῶτος, αὐθὺς ἐπὶ σκευοφόρου παρακείμενος τῇ ἀποδύσει, πόῤῥωθεν καὶ πεμπώμενος ἀπήρχεται, μισθὸν ἐκ ὀλίγον τῆς ἀγγελίας πορταβάρ. ἔωθεν ἡ φιλοσόφαινα ἥκει νομίζοντες ἕκαστος, ὡς πομπὴ ἥξει, καὶ ὀψὲ θύμηνοι, καὶ ὡς ἐπιφανῆς, τὸ ἐκπώμιον ἐπὶ λίθῳ λήψεσθαι. ἅπαντες δ' ἂν ἀπαμάτ-

aliàs non ſuppetit illis ocium. Porrò ſæpenumero fit, vt interim dum philoſophus quippiam diſſerit, interueniens ancilla literulas ab adultero porrigat: ac præclari illi de pudicitia ſermones intermittuntur, opperientes donec illa reſcripſerit adultero, atque ità redeat ad auditionem. Porrò ſi quando poſt multum temporis inſtãtibus Saturnalibus, aut Panathenæis, miſera quæpiam vmbella tibi mittatur; aut vtumicula ſemiputris ac detrita, tum denicq; plurima miſſitentur oportet. Atq; aliquis qui ſtatim ſubauſcultârit herum id facere deſtinantẽ, præcauerit, ac primus rei index, abieniſq, non exiguum precium aufert, qui renũciârit. At minũ plus tredecim te adeunt idem apportantes nuncij: quorum quiſque commemorat quàm multa dixerit, quemadmodum ſubmonuerit, quemadmodum adhortans commodiora ſubiecerit. Omnes itaque donati præmio diſcedunt, at non

ἀπαλλάττοντα λαβόντος, ἔτι
μὴ βρυχυθύμους, ὅτι μὴ πλείω
ἕλωκας, ὁ μὲν γὰρ μισθὸς αὐ-
τὸς, κατὰ δύο ὀβολοὺς καὶ
τέτταρας, καὶ βρῦς αὐτῶν σὺ
καὶ ὀχληρὸς δοκεῖς, ἵνα δ' ἔμ-
πάθῃς. διὸ παντὶ μὲν αὐ-
τὸς, καὶ ἱκετεύτῳ θεραπευ-
τέον ἢ ὁ οἰκονόμος, οὗτος μὴ
μὴ ἄκρος θεραπείας τρόπος. ἐκ
ἀμελητέος δὲ οὐδ' ὁ ξύμβου-
λος, καὶ φίλος. καὶ τὸ ληφ-
θὲν ἤδη πεφειδίλοφ ἰματιο-
κακκάβῃ, ἢ ταρῷ, ἢ σκυ-
τόμῳ τινί. ὥρα οὖν σοι τὰ
δῶρα καὶ ἀνύοντα, πολὺς δὲ
ὁ φθόνος. καί πως καὶ ἀγθο-
μένη τις ἤρίμα ὑπιξανίσταται
πρὸς ἄνδρα ἤδη τὸν κατὰ σὲ
λόγοις ἡδίοσιν ἐνδεχόμενον· ὀρᾷς
γὰρ ἤδη σὲ μὴ ὑπὸ τῶν σιωπ-
χῶν πόνων ἐκτετρυχωμένον,
καὶ πρὸς τὴν θεραπείαν σκλ-
ληρυντα, καὶ ἀπνευληκέτα τὴν
ποδάγραν δ' ὑπανιέντα. ὅλως γὰρ, ὅπερ ἐν τοῖς νοσημάτα-
σιν οἱ ἀναπιεσμοὶ, καὶ

sine murmure tamen, qui non plura dederis. Porrò salarium ipsum, sex fermè obolorum: idq; si tu postules, grauis atque importunus haberis. Proinde quò illud aliquando auferas, primùm ipsi hero aduleris supplexque fias necesse est: deinde captandus & dispensatoris fauor. nam hoc quoque quoddam est seruitutis genus. Neque verò negligendus is quem in consilium adhibet, neque item amicus. Deinde quod acceperis, iamdudum debebatur vel vestiario, vel medico, vel cerdoni cuipiam. Vnde fit vt fera atque intempestiua, eáq; inutilia præmia tibi accedant: cæterùm inuidia ingens. Iamq; etiam cæ lumniæ quædam paulatim struuntur in te, apud hominē qui iam non inuitis auribus accipiat, si quid aduersum te dicatur: quippe qui perspi-

cias [illegible] auribus assiduis iam detritum, & ad obeunda mu[illegible] claudicantem atque obaudientem, ac podagra [illegible] grauari. Proinde posteaquam id quod erat in te floren-

florentissimum decerpsit, æ-
uique partem maximè frugi-
feram, ac præcipuum cor-
poris vigorem detriuit, iámque te lacerum panniculum reddiderit, tum modis omnibus circumspicit in quod sterquilinium te portatum abiiciat, atque alium perferendis laboribus idoneum, in tuum substituat locum. Ibi insimulatus vel quòd pusionem illius tentaris, vel quòd homo senex vxoris ancillam virginem vitiaris, vel alio quouis imposito crimine, noctu obuolutus ac præceps datus extruderis, discedisque desertas ab omnibus, atque omnium inops rerum, optimam & podagram vnà cum senecta comitem ducens: cùm interim quæ quondam scieueris, tanto temporis spacio dedidiceris, tum ventrem culeo reddideris ampliorem, tibiq; paraueris inexplebile quoddam & implacabile malum. Etenim gu-

[illegible] assuenit, flagitat: quæ cùm negantur, indigna-
[illegible], quòd præterea nemo te posthac recepturus est

ἤδη γηγονότα, καὶ ζῆς γηραιόσιν ἵπποις ἐοικότα, ὃν δεῖ τὸ δίφρια ὁμοίως χρήσιμον, ἄπως τι, καὶ ἐν τῇ ἀφροδίτῃ ἀσχολῇ, πρὸς τὸ μᾶλλον ἀκαλομῦνα, μοιχὸν ἢ φαρμακία σι, ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο λοκᾶν ποιεῖ· ὁ μὴ γὰρ λαστάτορος & πᾶ σιωπῶν ἀξιόπιστος εἶ δ' Ἕλλη, καὶ ῥᾴδι & τὸν τρόπον, καὶ πρὸς πᾶν ἀδικίαν εὐκολ &. δοκοῦσι γὰρ ἅπαντας ἡμᾶς εἶναι οἴονται, καὶ μαλακὰ ἀκότως. δοκῶ γοῦν μοι καὶ τῆς δοκούσης δόξης αὐτῶν, ὧν ἔχουσι περὶ ἡμῶν, ἀπαγωγὴν ἀκίαν. πολλοὶ γὰρ οἱ ἐς τὰς οἰκίας πρὸς θέντων, ὑπὲρ τοῦ μηδὲν ἄλλο χρήσιμον ἀλλήνα, μαντείας καὶ φαρμακίας ὑπισχνουμένους, καὶ χάριτας ἐπὶ ζῆς ἐρωτικοῖς, καὶ ἀπαγωγὰς ζῆς ἐχθροῖς, καὶ ταῦτα πιπαδιῦσθαι λέγοντων, καὶ τρίβωνας, ἀμπεχόμενοι, καὶ πώγωνας οὐκ ἀπαταφρονίζους μαθημένοι.

in familiam, vtpote cuius iam praterierit ætas, quique similis euaseris equis senio affectis, quorum ne pellis quidem perinde vt aliorum animantium est vsui. Quin ex hoc ipso quòd eiectus es, & calumnia quàm potest proximè ad verisimilitudinem conficta, facit vt aut adulter, aut venefi cus, aut aliud quippiam tale videaris. Nam accusatori vel tacenti fides habetur: in verò Græculo, moribus leuibus, & ad omne facinus facilis. Siquidem huiusmodi nos omnes esse ducunt, idque iure optimo. Videor enim mihi causam aduertisse quamobrem eiusmodi de nobis obtineant opinionem. Nam plerique qui in familias accedunt, propterea quòd alioqui nihil bonæ rei didicerunt, diuinationem ac maleficia profitentur, concõliationem amorum, abductiones in hostes: atque id quum faciunt, doctos sese affirmant, palliis amicti, barbisq; neutiquam contemnendis onusti

Hic

ἐλαγγανόντα, καὶ δὶς γιγνομένοις ἐπαίοις ἐπαίστα, ἢ ἐπὶ τὸ ἄμεινον ἐμοίως κἀκείνοις ἄπασι τε, καὶ ἐπὶ τὸ ἀφρόνως ἀλλόκοτον ἄγαν, καὶ μέσον ἀκαίρως, μετὰ τοῦ φαυμαστοῦ, ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο ἀνθρώπινον πάσχουσι. ἢ ὧν τοῦτο καὶ ἡμᾶς ἀνάγκη πάσχειν, καὶ ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις ἀξιοπίστοις εἶναι, καὶ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ ἐπὶ τοῖς κακοῖς. διὸ δὴ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τοῖς ἐμοὶ δοκοῦσι, καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῖς ἐπὶ μισθῷ. δοκῶ γάρ μοι ἐγὼ τῆς διαίτης ἀδίκως ἀπ' αὐτῶν ἐξωσθεὶς ἐπιτηρεῖν, καταγνοὺς τῶν ἀνθρώπων. νομίζω οἱ εἰς τὰς οἰκίας ὥσπερ ἔστιν, ὅταν τὰ μεῖζω ἄλλα, καὶ χρήσιμα ἄλλοις, καὶ ἀφελιμώτερα ὑπάρχοντα, καὶ χάριτας ἐκ τοῦ ἐμφανεστέρου, καὶ ἐπαινουμένας ὑπὸ τῶν ἐντυγχανόντων, καὶ τιμωμένας ὑπὸ τῶν ἐπιτυχόντων, καὶ χρήματα ἐκ τούτων ἀνθρώπων λαμβάνοντα, καὶ πλούσια, ἀμελοῦσι, καὶ οὐδενὸς λόγον ποιοῦνται, καταφρονοῦσι καθαπερεὶ ἀεὶ τοιαῦτα

in familiam, propterea iam praeterita ea, ut similia euenturis, quae fortasse effecit, quorum ne quidem perinde ut alium animantium est ratio. Quippe ex hoc ipso quod cognoscimus, calumniis quibusdam proxima ad inuidiam consuetudinem conficit, sunt aut adulter, aut adulteri, aut adulterandi leuidem. Nam quod vellacem fiat, libere verto Graecum, mollem leuiter, & molliculum facilis. Simili modi res occurrit cum, idem cum videor tum me offendisse, eduerisse, inquam, insimodi de rebus aut opinionem. Nam que quis in familia dum, propterea quod nihil bonae rei rum, diuinationem lescia profitetur, lisionem amens, dum sui

His rebus fit, vt non iniuria eandem de reliquis omnibus habeant opinionem, quando eos quos praecipuos esse iudicant, videant tales: maximè verò posteaquam animaduerterint quam sint in conuiuijs reliquòque conuictu adulantes, quàm ad lucrum humiles ac seruiles. Deinde eiectos eosdem iam oderunt: neque id iniuria: ac modis omnibus adnituntur, vt eos funditùs perdant, si quo modo possint. Verentur enim, ne cuncta illa vitae suae mysteria in vulgus efferant, quippe quâ nihil non exactè norint, quique illos nudos conspexerint. Ea res igitur illos malè angit. Omnes enim similes sunt pulcherrimis istis libris, quorum aurei quidem umbilici, purpurea foris pellis: caeterùm intus aut Thyestes est, liberos in conuiuio comedens, aut Oedipus matris maritus, aut cum duabus pariter sororibus rem habens. Sunt & illi, splendidi, conspicuique: por-

ctiones in hostes: atque id quam faciunt, dolor
mant, pallijs amicti, barbaq; nemiquam concinnatae

ἄλλοι, ἔνδον δ' ὑπὸ τῇ πορφύρᾳ ποικίλῃ τῶν τραγῳδίαν σκήπτουσι. ἕκαστον οὖν αὐτῶν ἢν ἐξελίσσῃς, δρᾶμα ἐμπρὸν ἀνήσεις Εὐριπίδου τινός, ἢ Σοφοκλέους τὰ δ' ἔξω, πορφύρα ἀνεβῶς, καὶ χρυσοῦς ὀμφαλός. ταῦτ' οὖν ξυνεπιπάμφοι αὐτῇ μισοῖσι, καὶ ἐπιβουλεύουσιν, ἃ τις ἀφεσὰς ἀνακυβῶς, καταγνοὺς αὐτὸς ἐπιτραγῳδικά, καὶ πᾶς ποικὸς ἱρᾶ. βούλομαι δ' ὅμως ἔγωγε, ὥσπερ ὁ Κέβης ἐκεῖνος, εἰκόνα τινὰ τοιαύτα σοι βίου γράψαι, ὅπως εἰς αὐτὸν ἀφίκῃ ποτε, αὐδὲς ἂν σοι σφίτητόν δὲν εἰς αὐλιόν, ἀδίως ἢν Αμπνᾶ τινος, ἢ Παρράσιον ἢ Ἀετίωνος, ἢ καὶ Εὐφράνορος ἄν ἰδιώτου ἐπὶ τῶν γραφίου. ἐπεὶ δ' ἄπορον νῦν εὑρεῖν τινα ὅτῳ χρησόμεθα, καὶ ἀκριβῶς τῶν ἔγνωμεν, ψιλὸν, ὡς οἷόν τε, σοι ἐπιδείξω τὸν εἰκόνα καὶ δι' γραφῆς πεπλασμένα καὶ ὑψηλὰ καὶ ἐπίχυτὸ intus ſub purpura varias occultent tragœdias. Quorum vnumquemque ſi euolueris, explicueriſque, fabulam non mediocriter longam reperies Euripidis euiuſpiam, aut Sophoclis. Contrà foris nihil niſi purpura ſplendida, aureique vmbilici. Harum itaque rerum ſibi conſcij oderunt illos, atque inſidias parant ſi quis penitus ab illis deprehenderit, qui eos probè cognitos depingat, qualeſq; ſint. euulget. Iam verò libet mihi Cebetis illius exemplo imaginem quandam tibi depingere, vt eam contemplatus, ſcire queas num ex vſu tuo ſit eam adire. Equidè magnopere cupiam vel Apellem quempiam, vel Parrhaſium, vel Aëtionem, vel Euphranorem ad hanc depingendam tabulam adhiberi. Verùm quoniam fieri non eſt, vt aliquem artificem tam egregium atq; abſolu[illegible] nanciſcamur, in præſentia tenuem quandam pro mea imaginem adumbrabo. Ergo pingatur veſtibulum ſub

que maturatum, neque
mi ſtrum in ſolo, vt
cul à terra in edific
faſtigio: præterea v
ſum fermè & abrupt
bricoq; aſtim, nam p
que qui ſe iam ad ſu
vſque vertiſem pene
ſperant, lapſo pede p
pitati cernicem fran
intus autem Opulentia
deat, tota ſtruxi vider
aurea, maiorem in mo
formoſa, atque amac
Porro Amator vbi vir
dem conſendit, iamque
fores acceſſit, obſtupef
oculis in aurum defixis
inde Spes, quæ ipſa fe
ſe vultu eſt, ac verſico
amicta, manu prehen
troducat, mire iam ip
greſſu attonitum.
ab eo quidem tempore
vſque illum antecedi
catque: tum adu
ret illum excipient
ta Fallacia, Seruitu
dant Labori. At i
penitus defatigat
malam morbidam, coloreque con

πίχυς, καὶ μὴ κάτω ἐπὶ τῆ γῆ κάθηται, ἀλλ' ἄνω τῆς γῆς ἐπὶ λόφου λάμπρα· καὶ ἀπότομον καὶ ἀνάντης, καὶ ὄπισθεν ἔχουσι, ὡς πολλαχοῦ πάλιν πρὸς τὸ ἄκρον ἰσχνὸν εἶναι ἐπιβάντας ἐπαναχωρῆσαι ἀδύνατον, ἁμαρτόντας δὲ ποδός. ἔνδον δὲ ὁ πλοῦτος αὐτὸς καθῆσθαι, χρυσοῦς ὅλος, ὡς δοκεῖν, καὶ ὑμορφος, καὶ ἐπέρασος. ὁ δὲ Ἔρως μόγις ἀνελθὼν, καὶ πλησιάσας τῇ θύρᾳ, τυπήτω ἀφορῶν εἰς τὸ χρυσίον. παραλαβοῦσα δ' αὐτὸν ἡ Ἐλπὶς, ὑπροσωπος καὶ αὐτὴ, καὶ ποικίλα ἀμπεχομένη ἱμάτια, σφόδρα ἐκπεπληγμένον τῇ ἀσάλῳ τύχῃ. ἔνθεν δὲ ἡ μὲν Ἐλπὶς ἀεὶ πρόσω ἄγουσα προσιέμενον δ' αὐτὸν ἄπαντα γιγνώσκει, Ἀπάτη καὶ Δόλος, παραδόντων ὧν Πόσων ὁ ἔμπορος τὸν ἄθλιον κατασυμπάσῃ, τὰ σαθρὰ ἐπεισάγουσα ὧν Γήρᾳ, ἤδη ὑπερόσοῦντα, καὶ τετραμμένον τὼ χρόᾳ. ὑσάτη δὲ

que inauratum, neque id humi situm in solo, verùm procul à terra in edito collis fastigio: præterea inaccessum fermè & abruptum, lubricoq; aditu, ita vt plerunque qui se iam ad summum vsque verticem penetrasse sperant, lapso pede præcipitati ceruicem frangant. Intus autem Opulentia sedeat, tota (sicuti videtur) aurea, maiorem in modum formosa, atque amabilis. Porrò Amator vbi vix tandem conscendit, iámque ad fores accessit, obstupescat, oculis in aurum defixis: deinde Spes, quæ & ipsa specioso vultu est, ac versicoloribo amicta, manu prehensa introducat, mirè iam ipso ingressu attonitum. Atque ab eo quidem tempore Spes vsque illum antecedat, ducátque: tum aliæ mulieres illum excipientes, puta Pallacia, Seruitus, tradant Labori. At is miserum penitus defatigatum tandem Senectæ tradat iam morbidum, coloreque commutato.

τῦὑ Υβεως ἐπιλαβομένη, συ-
ρίττω πῶς τῶι ἀπόγνωσιν. ἡ
δ' Ελπὶς, τὸ μὲν τότε ἀφανὲς
ἀναπάλιν. καὶ μικρὸν, καὶ
ὃν ἀοῦλθε τὰς κρυφὰς φρῆ-
νας, ἐκ τινος δ' ἀφροφόρε, νῦ
ἀληθείας ἐξόδου ἐξωθέσθω
θυμὸς, πρὸς αὐτὸν, ὠχρὸς, ἐκ-
φωρ: τῇ ἑτέρᾳ μὲν τῶν αὐλῶν
σκέπουσαν, τῇ δ' ἀνεξιᾷ αὐτὸς ἑαυ
τὸν ἄγχων. ἀπαντάτω δ' ἐκ
ξιόντι ἡ Μετάνοια, δακρύοις
ἐπὶ δάκρυσιν, καὶ τῇ ἄθλιον
ἐπαποδύσῃ. τοῦτο μὲν ἴσω τὸ
τῆλος ἡ πραξις. σὺ δ' ὅμως,
ὦ
ἄνερ Τιμόκλες, αὐτὸς κἄν ἀ-
πιστῶσι ἐπισκοπῶν ἕκαστα, ἵνα
νόμῳ, ἃ οἱ καλῶς ἔχει, πρὸσ-
ιόντα ἐς τῶν ἀκόνα κατὰ
ταὐτὰ ταῖς θύραις, ἐκείνῳ τῶν
ἄμπαλιν αὐχρῶς ὅτως ἐπιτη-
δεῖμ. ὅ, τι δ' ἂν πράξῃς, μίμε-
νῦν ἡ ὑφηλίου τοῦς, ὡς θεὸς
ἀναύτου, αἰτίαν ἐκλο-

Postremò Contumelia arreptum illum ad Desperationē pertrahat: & hoc quidem tempore Spes auolans euanescat. Tum ille non per atrium illud atrium, per quod ingressus fuerat, sed per posticum quoddam, & occultum exitum extrudatur nudus, ventricosus, pallidus, senex: læua quidem pudorem occultans, dextra verò seipsum strangulans. Occurrat autem exeunti Pœnitudo frustra lachrymans, & miserum bis etiam confiteatur. Atq; hic quidem esto peractæ finis. Cæterùm tu, Timocles optime, ipse diligenter considerans singulis expende, num è re tua sit vt phanē imaginem per aureas illas fores ingressus, per illas longè dissimiles, tam turpiter exutiaris. Quicquid autem feceris, memineris sapientis illius qui dixit: v. Deum culpa non esse, verùm qui sua sponte delegerit.

GILBE

ARGVMENTVM.

[illegible] id e
[illegible] & mercenario præcer
[illegible] commoda cōmemorat: qui ab om
[illegible] magno applausu approbatur: fe
[illegible] nihilo secus fortis sufpœnit
[illegible] quamvis dulcedinis suppedit
[illegible] nec cuiquam gratior
[illegible] atrum deosculari, aut alia fo
[illegible] subitæ ministeria. Quales multa
[illegible] sunt, qui hodie aulas sectantur, in c
[illegible] nihil amoris, nihil fidei.
[illegible] tionis & perfidiæ, omnia plena
[illegible] criminationis, invidiæ, æmula
[illegible] simulatæ assentationum, tum etiam
[illegible] rum sequipedalium. Expertus loqu
[illegible] semper ab iis quibus maximè fidebi
[illegible] deceptus, falsus, impedimus, & pr
[illegible] vbiuis tutius, beatius, sanctiu
[illegible] posse, quàm in aula: vbi nullu
[illegible] nulla ratio eruditionis, null
[illegible] nulla gratia probitatis, nullum
[illegible] nullus honos literarū: vbi pluris fi
[illegible] literatus & vitæ integer: vbi
[illegible] contemptis bonis: vbi primas
[illegible] venditores, & proditores, &
[illegible] & adulatores, & parasiti & relic
[illegible] quotidie non diecadis moc
[illegible] circularijs detractoribus & fusur
[illegible] plus etiam datur præmij qua
[illegible] virtutibus exornato. Sed qu
[illegible] semā, aulam inquam. Tum ir
[illegible] fabulis est fœdior & cōtam
[illegible] morum stercoribus & merdis est

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

Hic Dialogus περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων, id est, de mercede seruientibus & mercenario præceptore, aulicæ vitæ incommoda cõmemorat: qui ab omnibus quidem legitur & magno applausu approbatur: sed necio quî fiat, vt quemq; nihilo secus sortis suę pœniteat, non animaduertentẽ quantũ dulcedinis suppeditet viuere λυπῶς μὲν, ἀλλ' οὐ δολερῶς: nec cuiquam gnatonicè & parasiticè χαιρὸν ἔπος manum deosculari, aut alia fœdè palpantiũ indigna subire ministeria. Qualia multa illis ferẽda & facienda sunt, qui hodie aulas sectãtur, in quibus nihil est sinceritatis, nihil amoris, nihil fidei. Sed omnia plena simulationis & perfidiæ, omnia plena delationis proditionis, criminationis, inuidiæ, æmulationis, odij, & turpissimarũ assentationum, tum etiam ampullarũ & verborum sequipedalium. Expertus loquor, quippe qui ferè semper ab ijs quibus maximè fidebam, omnium maximè deceptus, falsus, impeditus, & proditus. Itaq; ego sic statui, vbiuis tutiùs, beatiùs, sanctiùs & suauiùs aliquẽ viuere posse, quàm in aula: vbi nullus est respectus honestatis, nulla ratio eruditionis, nulla autoritas integritatis, nulla gratia probitatis, nullum præmium virtutis, nullus honos literarũ: vbi pluris fit ἄμυσος eques quàm vir literatus & vitæ integer: vbi in precio sunt centauri contemptis bonis: vbi primas tenent Turini illi fumorũ venditores, & proditores, & delatores, & palpones, & adulatores, & parasiti & reliquæ pestes, per quas aula quotidie non dicendis modis atroditur: vel clancularijs detractoribus & susurronibus plus habetur fidei, plus etiam datur præmij quàm virò graui & omnibus virtutibus exornato. Sed quid hanc immensam vitiorũ lernã, aulam inquam, sum ingressus? quæ centũ Augeæ stabulis est fœdior & cõtaminatior: ita omnium vitiorum stercoribus & merdis est oppleta,

vt ne à trecentis quidem Herculibus purgari & mundari queat, nedum à me paucis verbis describi & pro dignitate depingi. Erasmus multæ vir eruditionis & facundiæ, huius libelli interpres, non oportere ait pertinentiã arq; socordiam cibũ alienum sectari, sed sua quemq; industria necessaria sibi cõparare, quãdo, ait, aliena sit fœdum viuere quadra. Concludam igitur his suauissimis Senecæ versiculis, quos in Thyeste suo Chorus recitat:

Rex est, qui metuit nihil,
Hoc regnum sibi quisq; dat.
Stet, quicunq; volet, potens
Aulæ, culmine lubrico.
Me dulcis saturet quies,
Obscuro potius loco,
Leni perfruar otio.
Nullis nota Quiritibus
Aetas per tacitum fluat:
Sic, quem transferint mei
Nullo cum strepitu dies
Plebeius moriar senex.
Illi mors grauis incubat,
Qui nouis nimis omnibus,
Ignotus moritur sibi.

a ECQVID tibi primum.] *Hoc initium sumptum est ex Hom. Odyss. lib. 9. in quo Vlysses ad hunc loquitur modum:*

τί πρῶτον, τὸ δ' ὔπατον, τί δ' ὔστατον ῥηϊτερέξω: hoc est,

Quid primũ, quid mox, & quæ tandem vltima dicã? *Significat autem rerum copiam tantam esse vt hæsitet vnde potissimùm exordiatur, perplexusq; dubitat, quid primùm agere debeat. Exordium ab attentione & rei magnitudine fidem expositione parat à personarum conditione.* b In primis autẽ,] *Amplificatio ex contrario.* c Quæ quidem omnia.] *Beneuolentiæ captatio, à personæ cuius cui scribit instituto, & sua erga illum beneuolentia.* d Citra culturam.] *Quæ citra studium & operam nostram nobis eueniunt, ἀπόνως καὶ ἀμόχθως cõtingere dicunt Græci. Idem in Parasito & in Rhetorum didascalo. H c paulò post dicit, citra laborem & sudorem, nullo negocio.* e Cum esca.] *Hoc prouerbio etiam vsus est in mortuorum Dialogis, Cnemonis & Damnippi.* f Experiens, &c.] *Assueneratio.* g Lari in morem.] *Larus auis auida, voraxq;. Hinc larus hians dicitur, vbi quis auidiùs inhiaret prædæ.*

h Quanquã non solùm.] *Amplificatio à personæ officio.*

i Ac reliquũ quidẽ hominũ vulgus.] *A collatione personarũ, & cæterorũ qui in aula seruiunt.* k Enitendumq;]

Accedit

vt ne à trecentis quidem Herculibus pugnã sit nimis
ri queat, nedum à me paucis verbis describi & pro-
tate depingi. Erasmus multæ vir eruditionis & lu-
diæ, huius libelli interpres, non oportere ait permis-
ari; socordiam cibũ alienum sectari, sed sua quæque, a
dustria necessaria sibi cõparare, quãdo, an alteri sit
dum viuere quadra. Concludam igitur his fere ilsdem
Senecæ versiculis, quos in Thyeste ipso Chorus recin-

Rex est, qui metuit nihil, Aetas per tacitum fluit.
Hoc regnum sibi quisq; dat. Sic, quæcunq; transferas ad
Stat, quæcunq; volat, potens Nullo cum proprio mo-
Animo, cui mens inuicto Plebeium metus est.
Me dulcis saturet quies, Illi mors gravis incubat,
Obscure positam loce, Qui nouit nimis esse se.
Leni perfruar otio. a Eequis
Nullis nata Quiritibus Ille ex Hom. Odyss. 4. sup
mum.] Hoc insinuat sompe
Vlysses ad hunc loquitur modum:
Quid primũ, quid mox, & quæ tandem vltima tã-
Sicut enim rerum copiam tantam esse vi
tudinis orationem exordiatur, perplexus dubitat, quid
debeat. Exordium ab attentione & re
positione paras à personarum conditione. c Quæ quidem omnia
Amplificatio ex contrario. c Quæ quidem omnia
lentiæ captatio, à persone eius cui scribit
ga illum benevolentia. d Citra cultura
dium & operam vestram nobis
tingere dicunt Greci. Idem in Parasito & in Rhetore
scalo. Hi paulo post dicit, citra laborem
gocio. e Cum esca.] Hoc proverbio
rum Dialogis, Cnemonis & Damippi. f Experere,
Asseueratio. g Lari in morem.] Lares
Hinc larvæ hians dicitur, vbi
b Quanquã non solum.] Amplificatio
i Ac reliquũ quidẽ hominũ vulgus.] A
seruitiorũ, & castrorũ qui in aula
dicendi ad causam, & primò confutatis causis, quibus plerique
adduci soleant, instituunt; suis defendunt. l In promptu
Theognis.] Lucianus in hanc Theognidis sententiam multa
disserit. Vide Plutarchũ in libello cui titulus: πῶς ἂν τὸν νέον
ὠφελοῖμεν λόγοις. m Nam quęcunq;.] Paupertas prima cau-
sa. n Equidẽ si viderem.] Dilutio per inuersionẽ. o Rectiùs
dixit.] Communitio à contrario. p Rursum alij.] II. causa. Con-
dicio ætatis, vel ætas, vel valetudo corporis. q In præsentia]
Dilutio per inuersionem. r Spebus incitatos.] III. causa.
spes voluptatis, & utilitatis. s Enimuerò.] Dilutio prima:
quod nec hæc neq; illos perficiat, argumento à simili amplifi-
cato. t Verumenimuerò.] Argumentum ab inhonesto, per
hypophoram. u Vlyssis quidem socij.] Amplificatio per colla-
tionem à contrario. x Nisi si quis.] IIII. causa. Gloriæ cupi-
dus, quam confutat regestione eorum quæ perferenda sunt.
y Cum Persarum rege.] Epulantur enim Persæ exquisitè
& sumptuosè de quorũ epulis & victu legatur Xenoph. l. 8. Cy-
ropæd. & Athen. l. 4. c. 6. z Deinde cuiusmodi.] Propo-
sitionis orationis. A Sat esse si velis.] Studium discendi
quomodo conflat, inquit Quintil. quæ cogi nequit. B Pri-
mum diu.] I Quæ faciendæ ferendæq;, antequam in fami-
liaritatem. C Postremò.] I. Salutatio & assectatio.
D Sæpe illud restat.] II. Exploratio vitæ & an idoneus satis
E Esse non paucos.] Inuidia competitorum & delatio-
nis. F Quòd si quis.] Amplificatio à conditione personæ.
G Age sanè.] Transitio cum amplificatione gratulationis.
H Copiæ cornu.] Capra Amalthea Iouem infantem in
fabulosè fertur altuisse, cuius postea cornu Iupiter adstuenti
omnium rerum bonarum copia complenisse dicitur: idq; ἀφ'
ἑνὸς λόγου, hoc est, copiæ cornu prouerbiali figura vocatum est.
I Ἀδύνατα γὰρ ἐστι. id est, copiæ cornu habebis, & pluri-
mum laudarum capies. Fabulam, à qua translatum est, in
præceptore recensuimus. I Primũ igitur.] II. Quæ
quidem, si perceptis iam sustinenda sint. K In ordinẽ extru-
dere. Græco ἐκβιβάσαι, i. ἀγαγεῖν. L Atq; interim.] Amplificatio
à personis. M Oporteat respondere.] Ab æmu-
lorum & inuidia aliorum. N Ne per somnium.] Luciano

proverbia-

proverbialiter dicitur in Gallo, & hic rursus de Electro. Adquod eleganter alluſit Theocritus cùm βυκλίσκῳ, apud quem Erynica picella civilis, rufticum, baſium dare conantem ab ſe repellit, licens: tantum abeſſe, vt illi ſit data baſium, vt hoc ne per ſomnium quidem oporteat ſperare. Vide carmen. O Albo pane.] Græcis album panem in deliciis fuiſſe, locis aliquot teſtatur Lucianus, nominatim hic. Apud Athenæum lib. 4. deſcribitur conuiuium Atticum, in quo commemorantur & panes λευκὸς πυρίτης. Ὁ, id eſt, albiores nitæ. Græci autem panes elegantiores λευκᾶς appellabant, ſordidiores φαιὰς, hoc eſt, fuſcos ſeu nigros. P Iamdudum aluò.] A periculo valetudinis. Q Age iam, ô ſceleſté.] Obiurgatio amplificata à minoris & perſonæ qualitate. R Lupini.] Notat hic Lupini vilitatem, quam & notauit Iuuenalis:

—unicam mihi malo lupini,
Quam ſi me toto laudet vicina pago.

De lupino diximus in Mortuorum Dialogis. S Sed vide.] Amplificatio ſeruitutis, ab accidentibus, & cauſæ inuerſione. T Quid enim.] Adagium eſt, quod torqueri ſolet in eos, qui indecorè tentant artificium, cuius ſunt imperiti, & æquo naturæ abhorrent. V Neque locum in acie deſeram.] λιπεῖν τὴν τάξιν, id eſt, ordinem deſerere dicitur, qui deſiit officio ſuo in re quapiam peragenda: ducta allegoria ab illis quæ fiunt in acie. Ariſtophanes in Veſpis: Φυλακὴν γὰρ τὴν ἐμὴν οὐκ ἐπιτρέψω διδάσκουσιν, id eſt, deſerere nocturnam decet cuſtodiam. Simpliciter vſus eſt Iſocrates in Oratione de pace, μὴ μόνον γίνονται τῶν τὰς τάξεις λιπόντων καὶ ἀποδιδρασκόντων. id eſt, magis infames fiunt iis qui ordinem deſerunt, quàm clypeos abiiciunt. M. T. C. in Epiſt. ad Atticum, de præſidio cedere dixit in Finibus bonorum deſerere præſidium. In Catone de ſtatione decedere: nimirum variè reddens, quòd Græci dicunt λιπεῖν τὴν τάξιν. Apud Athenæum lib. Eubulus Comicus facit hos verſiculos ex Archilocho:

ἀσυμβόλητος δείπνου ὃς ἔστιν ἑστηκὼς,
τούτου τοιχάνει τὴν τάξιν λιπών: Id eſt,
Ceſſando cœnæ quiſquis immunis deeſt,
Hic idem in acie facilè deſeret locum.

proverbialiter dicitur in Gallo. & hic [illegible] de [illegible] quod eleganter allusit Theocritus [illegible], apud quem [illegible] puella ciuilis, rusticum, basium dare [illegible] [illegible], dicens: tantum abesse, vt illi sit dare basium, vt [illegible] somnium quidem oporteat sperare. Vide tamen. [illegible] ne.] Græci album panem in delitijs fuisse, [illegible] Lucianus, nominatim hic. Apud Athenæum lib. [illegible] tur conuiuium Atticum, in quo [illegible] [illegible], id est, albiores niue. Græci autem panes [illegible] [illegible] appellabant, sordidiores [illegible] seu nigros. P Iamdudum aluo.] Obiurgatio [illegible]

Q Age iam. ô scelesté.] Obiurgatio [illegible] & personæ qualitate. R Lupini.] Notat hic lupi [illegible] tum, quam & notauit Iuuenalis:

—unicam mihi malo lupini,
Quam si me toto laudet vicina pago.

De lupino diximus in Mortuorum Dialogis. S [illegible] Amplificatio seruitutis, ab accidentibus, & [illegible] T Quid enim.] Adagium est, quod [illegible] qui indecorè tentant artificium, cuius sunt [illegible] naturæ abhorrent. V Neque locum in acie [illegible] λιπεῖν τὴν τάξιν, id est, ordinem deserere dicitur, qui [illegible] cio suo in re quapiam peragenda: ducta allegoria [illegible] stant in acie. Aristophanes in Vespis: [illegible] [illegible], id est, deserere [illegible] [illegible] dam. Simpliciter vsus est Isocrates in Oratione [illegible] [illegible] γίνονται τῶν τὰς τάξεις λειπόντων [illegible] λόντων: id est, magis infames fiunt ijs qui ordinem [illegible] clypeos abijciunt. M.T.C. in Epist. ad [illegible], de [illegible] cedere dixit in Finibus bonorum deserere [illegible], quia Græci [illegible] de statione decedere [illegible] verè reddens, quia Græci [illegible] λιπεῖν τὴν τάξιν. Apud Athenæum lib. [illegible] fert hos versiculos ex Archilocho:

[illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] τάξιν λιπεῖν. Id est,
Cessando cœnæ quisquis immuni decet,
Hic idem in acie facilè deseret locum.

[illegible] in sua classe manere dicuntur qui non deserunt vitæ [illegible], & classem suam deserere qui mutant. Aristoteles [illegible] Moralium 5. Inter ea quæ lex vetat, commemorat τὸ μὴ [illegible] τὴν τάξιν μηδὲ φεύγειν, μηδὲ ῥίπτειν τὰ ὅπλα: id est, non [illegible] ordinem, non fugere, non abijcere arma. Pœnam deser[illegible] aliàs commemorauimus in Nauigio seu Votis, Demosthe[illegible] [illegible] probro dictum, in Parasito, & Tragœdo. [illegible] Ne per viam quidem.] Idem in Hermotino: Ne in via [illegible] sis, sed animo intento, semper aliquid serij agens, [illegible] ad studium tibi profuturum sit. In Græcis εἰς κενόν. i. [illegible]. Y Promethei partem.] Ferunt poëtæ Prometheum [illegible] distributioni, quam vocant creonomiam, præpositum [illegible] admodum & festiuè Ioui adortum imponere: quippe nil [illegible] diuinitatem summi Dei: sibi quidem præpinguia & sa[illegible] subduxit, Ioui autem ossa modò apposuit, obducta ἀργέτι [illegible], vt Hesiodus inquit, id est, pinguedine candida. Quo no[illegible] simul quia homines finxisset, & ignem furtiuum homini[illegible] [illegible], Vulcano & Mercurio dicitur ab Ioue traditus in [illegible] suffigendus. Ex hoc item facto Lucianus hic, vice pro[illegible] [illegible], Promethei portiunculam pingui contecta ossa. [illegible] plures sunt oculi.] Allegoria inde ducta, quòd [illegible] quamplures vbique sunt exploratores atque ob id oc[illegible] [illegible], complures auscultatores, quibus velut auribus v[illegible] [illegible] Idem refertur aduersus ineruditum. Eiusdem meminit [illegible] in 3. Polit. α Leo chordula vinctus.] Dicitur [illegible] commodo detentus, apud aulicos ostentatur [illegible] quòd princeps tantum alat virum. Hoc enim principes [illegible] ducunt, si doctos & excellentes viros cogunt sua re[illegible] [illegible] ingenia, & aulicæ seruire pompæ. β. Quòd si quan[illegible] [illegible] ad ea quæ foris perferenda, atque hæc sub [illegible] Thesmopolis Stoici commemorat. γ Non ad quæ.] [illegible] quendam iocatur, alludens ad priscum iudicio[illegible] [illegible] in quibus ad clepsydræ modum dicebatur. Actio[illegible] [illegible] ac patronis causarum forensium certus aquæ mo[illegible] [illegible] clepsydras infundebatur, vt superuacanea verborum [illegible] iudicibus tædium adferret, tum ipsi etiam causæ [illegible]: denique alijs agere volentibus aditum præcluderet.

δ Porrò

η Porrò si.] *Adulatio dominorum, doctos se videri volentium.* ι. In lapidicinas Dionysiacas.] *Cicero in Verrem actione 7. Latumias Syracusanas omnes audistis, plerique nostis. Opus est ingens, magnificum, regum ac tyrannorum, totum est è saxo in mirandam altitudinem depressum, & multorum operis penitus excisum. Item in eadem: Carcer ille est, qui est à crudelissimo tyranno Dionysio factus Syracusis, quæ Latumiæ vocantur, in istius imperio domicilium Romanorum fuit. Ut quisquis istius animum aut oculos offenderat, in Latumias statim conjiciebatur. Huius carceris insignis à Dionysio extructi meminit T. Livius belli Punici 2. lib. 6. Item Plautus in Captiuis: Inde ibis porrò in Latomias lapidarias. Philoxenus ingenio cùm arguto, tum libero & inepti arum ac tyrannidis impatiens, cùm aliquando eius dem Dionysij tragœdias spectaret, nec applaudens vt alij, assurgeret: seu vt idem Lucianus aduersus indoctum, à risu se minus contineret, à Dionysio ipso in lapidicinas missus fuisse dicitur. Historiam hanc Stobæus ex Demosthene recitat. Item Gemistus Pethon in priori suæ historiæ libro, & Plutarchus lib. 2. De fortuna & virtute Alexandri.* ζ At verò mulierem.] *Mulierum adulatio.* ι Tunicula semiputris.] *Hic χιτώνιον pro virili tunica obtrudit, cùm eam vocem pro mulebri accipiendam esse immut in Lexiphane.* θ Podagram.] *Podagra senectutis comes.* ι Calumnia.] *Exitus doctoris mercenarij.* κ Oedipus.] *Congressus propria cum matre Iocastæ, liberos genuit quatuor: Polycinem, Eteoclem, Antigonem, & Ismenem. Tandem verò intelligens, se incestum patrasse, seipsum obcæcauit.* λ Tereus.] *Cùm sequeretur Prognem vxorẽ & eius sororem Philomelam, ambæ versæ sunt aues, teste Ouidio 6. Meth. Perf. Sat. 6.* μ Imaginem huius vitæ.] *εἰκὼν totius vitæ suprà descriptæ.* ν Deum in culpa non esse.] *Considerat enim id quod est in hominum moribus vt cum ipsissima incogitantia præcipites ruant in malis: deinde tamen ijs irretiti culpent fortunam & numina. De qua hominum iniquitate est etiam apud Homerum 1. Odyss. querela grauissima: vbi Iupiter in conuentu Deorum suam concionem ita orditur:*

ὦ πόπ-

ὦ πάτερ, εἶον εἰκῇ θεοὺς βροτοὶ αἰτιώνται.
ἐξ ἡμῶν γὰρ φασὶ κακὰ ἐμφῦναι, οἱ δὲ καὶ τὰ
σφῶν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν. id est,

Proh Dij, vt homines accusant Deos.
Nam ex nobis dicunt existere mala: at ipsi
Sua prauitate præter fatum sustinent mala.

Mercurius in Aeschyli Prometheo non dissimilem protulit sententiam sub finem.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ἐπὶ μισθῷ συνόντων. *APOLOGIA PRO his qui mercede conducti seruiunt.*

Petro Mosellano interprete.

ARGVMENTVM.

HAec apologia est non in genere omnium eorum qui mercede cõducti seruiunt, sed libri seu orationis superioris propriè, & auctoris ipsius Luciani. Nam post scriptũ illud editũ, senior iam in aulã atq; familiã Cæsaris sese cõtuletur, & cõditionẽ procuratoris (vt videtur) principis in Aegypto acceperat, vt infrà ex ipsa quoque oratione patet. Hoc igitur factũ suũ, q̃ a cũ superiore scripto prorsus pugnare videtur, defendit: primũ à diuisiõe seu diuersitate conditionũ, q̃ lõgè alia res si principi operã suam locare, q̃ apud diuitẽ aliquẽ priuatũ seruire. Deinde q̃ non omnes mercenarios miseros dixerit, sed solùm eos q̃ prætextu doctrinę & literarũ seruiant: se verò alio pacto mercedẽ accipere q̃ illos, nempe cùm p̃ter salarium ingens, certã in magna existimatione viuat, publicisq; rebus procurandis præstiturus, tam certã quoq; spem totius alicuius prouinciæ, aut regni aliquando administrandi, propositã habet. Deniq; q̃ cùm nemo quicquam ferè gratis faciat, & tamen bonũ virum conueniat certo alicui operi intẽtũ esse, neq; ignauiter feriati, neq; ipse adhuc dum eò perfectionis venerit, vt omnem mercedem aut honorẽ prorsus cõtemnere queat. Atq; huic defensioni præmittit Sabini (cius ad quem scribit) accusationem per prosopopœiam, qua seipsum fingit abillo grauiter accusari, vt qui suprà quidem de seruitute apud di-

pud diuites, optimè atq; vtiliſſimè ſcripſerit: nunc autem contrà, quaſi mutata ſententia, idem vitæ genus ingreſſus ſit, perinde quaſi aliud lingua ſonare voluerit, aliud animo ſenſerit, exaggerata hac vitæ ſcriptorum q; diuerſitate ac repugnantia, multis varii q; tum ſimilibus, tum exemplis. Exorditur autem per præoccupationem à ſimulatione admirationis, quam & ipſam à circumſtantijs ætatis & cauſæ amplificat.

Πάλαι σκοπῶ πῶς ἐμαυτῷ, ὦ καλὲ Σαβῖνε, ἅτινά σοι ἀκούσεται βιβλίον λῶν ἀναγνόντι ἡμῶν τὰ πρὸς ἐπὶ μισθῷ συνόντων βιβλίον. ὅτι μὴ γὰρ ἂν ἀγελαῖοι διηγήσας αὐτὸ, μὴ πάνυ μοι πρόδηλον· ἂν μὲν γὰρ ἐπὶ πᾶσιν, ἃ σὺ ἐλήλυθας ταῦτα νῦν ἐφαρμόσειεν ἑαυτῷ τοῖς ἀναγνωσομένοις. ἃ τοίνυν μὲν ἀκοῦσι λέγω μανθάνω, δοκῶ μοι ἀκούσαν σου λέγοντος ἅτινα τις αὐτὸς ταῦτα γεγραφὼς καὶ καταγνοὺς ἅτινα ἄλλῳ καταγνοὺς τῷ τοιάδε βιβλίῳ διηγεῖσθαι, ἅπαντα πάντων ἀκηκοέναι· ὀρθῶς, φησί, μυκτηρίζεται, ἐκὼν ἐκεῖνος ἑαυτὸν φίλαυτος ἅτινα καὶ ἐφανῇ καὶ πεῖθεσθαι ἐνῇ;

I Amdudum[a] *apud me ipſe cogito, præclare Sabine, quæ tibi noſtrũ de ijs qui mercede conducti ſeruiunt, libellum legenti veriſimile eſt in mentem veniſſe, quæ q; credibile eſt te dixiſſe. Nam quòd in eo legendo riſum nõ tenueris; mihi vel in primis conſtet. Sed quæ inter legendum ad ſingula à te ſubinde ſint obiecta, ea nunc noſtris à te iam lectis cõnor accommodare. Quare ſi non fruſtrà diuinendi artem didici, audire mihi videor te ſic tecum ſubmurmurantem: Ecquis hic tandem eſt, qui cum hæc ipſe ſcripſerit, & grauiadeò accuſatione aulicam vitam inceſſat, poſtea tamen omnium oblitus, velut teſtula,* [b] *quod aiunt transſmutata, ſua ſponte in ſeruitutem manifeſtariam adeò & illuſtrem ſe ipſe coniecit?*

Quo

πόσοι Μίδαι καὶ Κροῖσοι, καὶ Παχηλοὶ ὅλοι μετεπέμψαντο ἀφ' ἑαυτῶν μὴ πλὴν ἐκ παίδων φίλων καὶ σώφρονα ἔλευθερίαν, πῶς αὐτῷ ἄλλα ὧν Αἰακῷ γένηται, καὶ μονονυχὶ τὸ ἕτερον πόδα ἐν ᾧ πορθμεύει ἔχοντα, παρέχειν ἑαυτὸν ἄλλοσε καὶ φέρεσθαι, καθάπερ τινὰ κλοιῷ τινι χρυσῷ ἢ αὐχένα δηθύνοντα, οἷά δὴ τὰ τυφώντων πλουσίων τὰ σφίγγια, καὶ τὰ περάπλια, ποικίλῃ δὲ ἡ ἀφωνία ἢ νῦν βία πρὸς τὸ σύγγραμμα, καὶ τὸ ἄνω τῆ ποταμῆ χωρῆν, καὶ ἀνισοῦσθαι τὰ πάντα, καὶ παλινῳδῆν, πρὸς τὸ χεῖρον, τοῦτ' ἄρ' ἄν ἐκ χειρὸς Ἑλληνίς, μὰ Δί' ἐδ' ὁπηοῦν τῶν ἐπ' Ἰλίῳ γενομένων, ἀπ' ἔργων ἀναπιπομένων τ λόγων, καλῶς πρότερον ἀρᾶσθαι δοκοῦντων, ταῦτα μὲν πρὸς ἑαυτὸν, ὡς τὸ ἀκὸς, πλὴν παίζοι· ἐκάστας δ' ἔσως καὶ πρὸς αὐτὴν ἐμὶ ξυμβαλοῦ τινα

Quot Midæ, quot Cræsi, quot Pactoli vel totii hùc homunem à sententia diducere adeò potuerunt, vt dulcissimam illam libertatem, in qua iam inde à pueris est enutrito tui, repudiet? & tametsi iam non procul ab ipso abest Aeaco, imò tantùm non [c] alterum pedem in Charontis cymba habet: tamen præbeat sese alieno arbitrio huc atque illuc distrahendum, perinde ac si collario quopiam aureo foret innexus, non aliter quàm à diuitum illorum ac delicatorum collo amuleta illa & coralliia dependent? Longè ergo lætéque hoc vitæ genus in quo nunc es, à scriptis dissidet tuis: iamq; hoc sanè videri posset, [d] quod prouerbio dicûnt, Flumina sursum incedere, omniumq; rerum ordinem inuerti, atq; cuncta in deterius recantari, idq; nõ Helenæ placandæ gratia p Iouem, neq; eorum quæ apud Ilium gesta sunt, nomine: sed quòd verba quæ antè probè dici sunt visa, nunc ipso auctoris opere subuertantur. Hæc sanè te verisimile est tecum dixisse. Nec pigebit forsan te & ad meipsum

τινα διαῤῥᾳθυμίαν ἐκ ἄκαιρον, ἀλλὰ φυσικῶς, καὶ οἶμαι δι᾽ ἡσυχίαν τὴν φιλοσόφῳ ἀνδρὶ πρέπουσαν. ὥστε ἔμοιγε καὶ ἀξίαν ὑποδύεσθαι τὸ νῦν πρόσωπον ὑποκείνασθαι, εἴ σοι ἄρα ἐμοῦ ἔχει, καὶ ὧν λέγω δύσομαι. ἃ δὴ μὰ, ἀπὸ σὺ προσδήσας τὰ ὑποδήματα. ὥρα δοίνων μεταστρώσαντας ἡμᾶς τῶν σκευῶν, ἐμὲ μὲν σιωπᾷν, καὶ ἀνίχνευτον τιμνόμενον καὶ λαμόμενον, ἃ δ᾽ οἶσθα, ἐπὶ σωτηρίᾳ, σὲ δὲ ἐπιτάττειν τὰ φαρμάκων, καὶ τῶν σκίλλων ἅμα πρόχειρον ἔχοντα, καὶ τὸ καυστέον διάπυρον. καὶ δὴ παραλαβὼν τῶν ῥάπτρων, σὺ ταῦτα πρός μὲν Σαβῖνον ἤδη λέγεις. πάλαι μέν, ὦ φιλότης, ὡς ἐκὸς, ἐνδοκιμῶ σοι τοῦτο τὸ σύγγραμμα, καὶ ἐν ποσῷ πωλεῖσθαι ἠκουσθην, ὡς οἱ τότε ἀκροασάμενοι διηγοῦντο, καὶ ἰδίᾳ παρὰ τοῖς πεπαιδευμένοις ὁπόσοι ὁμιλοῦσιν αὐτῷ, καὶ δὴ χάρος ἔχειν ἠξίωσαν ὅτι ἐγὼ τὸ λόγων

eius generis consilium adferre, idq; non intempestivum, neq; importunum, sed amicum & quale tibi viro cùm bono tum eruditò congruat. Itaq; si tuam personam, quâ indutus iam paro, feliciter gessero, optimè quidem nobiscum actum putabo, atque in hoc [e] eloquentiæ præsidi Mercurio sacrificabo. Si verò quod sequor, parum assequor: tuæ partes erunt, quæ mihi desunt, explere. Iam ergo fuerit tempus, vt quæ si scena transformata, & actoribus permutatis, ipse quidem vocem teneam, meq; tibi salutis gratia secundum, &, si & hoc necesse fuerit, vrendum præbeam: tu verò medicinas adornes, simulq; acum vnà cum vstorio habeas in promptu. [f] Nunc igitur tu, ô præclare Sabine, dicendi vice à me acceptâ sic mecum agis: Olim quidem, ô amice, hic tuus libellus non immeritò erat in precio, & quemadmodum qui tum audiuerunt, nobis narrârunt, cùm vulgo ceu magnum quiddam ostentabatur, tum præcipuè eruditorum manus occupabat, quotquot eiusmodi rerum studiosi literas tractare operæpretium ducũt. Neq; id admodũ est mirũ. quandoquidẽ præter-

παρασκευὴ, ἀμιμησίᾳ, ἢ ἀπο-
σία κακίᾳ, ἢ ἀμαθείᾳ τῶν πραγ-
μάτων, ἢ ὅλῃ ἁπαξ ἀφῶς ἀπά-
γνῳ, καὶ τὸ μέγιστον, ὅτι χάρις-
μα πᾶσιν ἴδῃ, καὶ μάλιστα τοῖς
πεπαιδευμένοις, ἃς μὲν ἀπ' ἀρ-
χαίας σφᾶς αὐτῶν εἰς δουλείαν
ἀπαγομένους ἀπὸ δικτάτορος
βιαίου τοῦτ' ἔστ', καὶ τῶν μὲν
Ελευθερίαν μακρὰ χαίρειν
ἐᾷν, ἡγησαμένους τὸ ἀγεννέστατον
ἀπάνω λαμβάνειν, ὅπως τὸ λίαν
δ', παρὰ φύσιν δουλεύειν.
ὅρα ὅπως μηδέν τι ἀκόσμη-
τόν σε ἀναγινώσκοντες αὐτὸ,
ἀπὸ μηδ' ἄπω παράσχῃς τ
τ παρόντα δι βίου ὀρθύτερα,
ἰκανὸν ἂν ἀγγραμμένα. ἐχε
δ' Ερμῆ ὧν χθονίῳ καὶ τ ἀπο-
κάτωθεν πρότερον ποιήσῃ λέ-
θην κατασκευάσαι, ἃ λόγος
ἔστ' Κορινθίᾳ μύθος ταυτόν τι
πεπονθέναι, ὡς τὰ σαυτ' ὁ βιβ-
λιοφόρητος γράφας τὸ βι-

q̄ quòd ipse dictionis tuæ color culpa careat, & narratio planè est varia, miraq; est rerū experientia: maximā quoq; habet gratiam, quòd omnia à te nō scitè solū, sed & dilucidè recensentur. & super omnia verò est, quòd quæ scripsisti, utilia sunt cum omnib. tū maximè eruditis, videlicet ne prorsū inscitiā in seruitutē possit hac sese conijciant. At cū iam sententia planè in diuersum mutata, aulicā hanc viuendi rationē præstare statueris, & libertati longum valere dixeris, tum iambicū illud seruile nimis, & generoso animo indignū, sumpseris imitatione exprimendū (Vbi est lucrum, natura adacta seruire) videndum tibi erit, ne quispiā te id libelli legentem forte ausculter: imò summa ope curandum, ne cuiquam ex ijs, qui præsentem vitæ tuæ statum norunt, tua scripta legenda exhibeas. Ad hæc feceris operæpretium, si ab Mercurio illo inferorum legato, votis impetres, quò is omnium aures, qui antè de hoc libello quippiam audierunt, obliuionis fonte aspergat. Alioqui simile quiddam tibi accidet, quod iuxta fabulā illam Corinthiam Bellerophonti. Vt enim ille literas in suā perniciem tulit, ita tu li-

βλίσμ. μὰ γῆ ἢ λί᾽ ἐχ ὁρῶ τὼ ἀληλογίαμ ἤ τις ἂμ ἀντρόσωπος ὢν γνοίη πρὸς τὰς κατηγορίας, τί μάλιστα ἂμ σοὶ γίγνωνται αὐτὰ ποιοῦσι, ἐπαινοῦντες μὲν τὰ γεγραμμένα, τῇ τῶν αὐτοῖς ἀληθείαμ, αὐτὸν δὲ τὴ συγγραφέα δηλαδὴ ὄντα ὀρθῶς, καὶ ἐκόντα ἐπιθέντα τὰ ἀληθέστατα ὧν ἔγωγε ἀνδρὸς ἂν τὸ βιβλίον, τί σὶ τὸμ λοιδορίαμ ἀποτείοις πλεῖστοις ἀγάμενος. ἢ ἅπερ σάμ ὄτ᾽, ὁμοιά σι ὧν Σαλαύθῳ ποιοῦμ, ὃς πικρότατον κατὰ μοιχῶμ τοῖς Κροτωνιάταις νόμον θὰς, καὶ θαυμαζόμ ἐπ᾽ αὐτῷ, μιτὰ μικρὰμ αὖθις ἅλω μοιχώμ τοῦ ἀδελφοῦ τὼ γυμαῖκα. περὶ πόδα τοίνυμ τί σὶ τὸμ Σάλαθομ ἐκεῖνομ φαίη τις ἄμ. μᾶλλομ δὲ πολὺ μικριάτερ ἐκεῖν, ἕρωτι μὲν ἁλὰς, ὡς ἔφασκεμ ἀπολογούμ, ἐκὼμ μάλα ἐθέλοντα, ἐς τὸ πῦρ ἁλόμ,

brũ aduersum te ipse scripsisti. Quod ad me attinet, quæ defensionis facie, saltẽ æqua aduersum accusatores uti possis, non video, præsertim si actionem suã nonnihil iocis & ridiculis condiant: nimirũ ut scripta tua, atq; item libertatem, quam præ se ferũt, laudent: te verò scriptorem seruientem videant, & sponte tua collũ iugo subdentem. Itaque non iniuria agerent, si libellum ipsum vel alteri, generosiori scilicet assererent, te verò interim velut graculũ alienis exultare plumis: vel si tuus esset, similem quidem tuam esse causam dicerent Salathi illius iudicio, qui cùm contra adulteros legem durissimam Crotoniatis tulisset, & per hoc multis admirationi esset, paulò post cum fratris sui vxore in adulterio fuit deprehẽsus. k Quare non meptè quispiam te Salæthum illum diceret, nisi quòd illius factum non paulò est tolerabilius, qui quod fecit (vt & ipse dum causam diceret, fatebatur) amore captus fecit: & voluntarius, nihil reluctans, in ignem animo magno insiliit:

quòd illius factum non paulò est tolerabilius, qui ea (vt & ipse dum causam diceret, fatebatur) omnia ex

brit aduersum te ipse scripsi. Quod adhuc attinet, ne defraudetur fama, si aduersum accusatores nihil scribam, videor, quòd ea quæ scripta sunt, ea non libenter, quæ verò nihil, laudem: ne cui scripsisse videar, ea quæ scripta sunt, sponte tua cassa esse. Itaque nunc quoque rem si libet, generosum facito, ne scribas, te scripsisse gracula illius exemplo: nihil enim quidem tam est absurdum, quod non contra dicatur. Quis enim contra Solecismum gem disertissimum non irrideret, & non admirationi, vt pote cum fratris sui crepitio? Ne scripseris igitur, ne non recte scripsisse videare. Lethum illius sunt

λόγῳ & ἐκεῖνοι ἐκάνωσαν αὐτὴν ἐδίκαζον, καὶ ἐνδιέτριβεν ἐνταῦθα, ἐβάδιζε, τὸ κεφάλαιον μικρὸν ἀποτέμνουσιν ἀκεφάλου & μὴ ἐν τοῖς λόγοις τῷ τοιούτῳ βίῳ λοιδορηθεὶς, καὶ καταγορεύθη & ἔπειτα ἐπὶ σκηνῆς τινὸς ὑπηκόου ἐκεῖνος, καὶ καθήρξας ἑαυτὸν ἀνέχεσθαι μετὰ τοῦ δυσχερῶς πάσχοντος ἢ ποιεῖν, ἐν χερὶ δ' ὑπάτου ὀφθῆναι ἤδη ἐπὶ τὸν ἴδιον ἄνω ἀγωνιζόμενον καταφρονητικῶς, καὶ μονονουχὶ καὶ ὑπερκύπτοντα αὐτῷ, ὅσα γλῶσσα, βασιλικώτερον & εἶτ' ἀνδράσι δούλοις καταγελασόμενος ἂν δίξαις ἂν ἀντιφωνεῖν & τῷ βιβλίῳ τῷ βιβλίῳ, καὶ τί δὲ ἐφιλῶ ἐπὶ σὲ καταγορεύειν ἐστὲν, μετὰ τῶν θαυμασιῶν ᾠδῶν ἀλίσκεσθαι, Μισῶ σοφιστὴν, ὅστις ἐκ αὐτῷ σοφός; ἐκφοβοῦσι δ' οἱ καταγορεῦντες τὸ μὴ ἄκαιρον παραδιαμέλ-

insilijt: tametsi Crotoniatæ hominis miserebantur: &, si luberet exulandi facultatem permittebant. At tuum negotium multis partibus est absurdius, qui vitæ quidem eiusmodi seruilem conditionem accuratè etiam liberis editis es persecutus, & grauiter incusas si quis in diuitis alicuius famulitium incidat, seq; ipse velut vinculis astringi sustineat, interim nihil non molestum cùm faciens, tum patiens: attamen ipse in extremo senectutis gradu, & certè longè vltra limen illud Homericum progressus, ingenerosum adeò & abiectum seruitutis genus elegisti, atque ob id tantùm non scriò triumphas. Ergo qui tibi malè volunt, quantò magis insignis ac conspicuus appareas, tantò te aiunt magis omnium risui obnoxium: via animi tua tantùm, scriptis ipsis reclamante. Et quid attinet nouam accusandi rationé aduersum te quærere, posteà celebrem illam & admirandam Tragœdiam, quæ dicit:

Sapientem eum odi, qui sibi ipse non sapit:

Tametsi & alia multa quibus te adoriantur accusatoribus

τῶν ἐπὶ σὶ, ἀπ' οἰ μὴν τοῖς τραγικοῖς ὑποκριταῖς ἐπάσσουσιν, οἱ ἐπὶ μὴν τῆς σκηνῆς, Ἀγαμέμνων ἕκας ὦ αὐτῶν, ἢ Κρέων, ἢ αὐτὸς Ἡρακλῆς ἐστιν, ἔξω δὲ πάλιν ἢ Αἰσόπος μὸ, ἀφθίμβροι τὰ πόσωπα, γίγνονται ὑπόμισθοι πρὸς γελοίωτον, ἐκπίπλουσιν καὶ συναυλόμβροι, ἐνίοτι δὲ μισθὸν γόμβροί τινων αὐτῶν, ὡς ἂν ἢ θεάτρῳ φοκῆ. ἄλλοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἀκροθῖνα σι φύσουσιν, ὃν Κλεοπάτρα τὴν πάνυ φασὶ γένεσθαι. ἱκανὸν γὸ διδαχθῆτα τίνος μὴν ὀρχεῖσθαι πάνυ κοσμίως καὶ ἐμμελῶς, καὶ ἐπικοὺ θαυμάζεσθαι μέγα ποιοῦντα ἐν τῷ σχήματι, καὶ τὸ πρέπον φυλάττουσα, καὶ τοῖς ἄδουσι καὶ αὐλοῦσι συγκέκμβον ὑμνῶσαν, ἐπεὶ δὲ ἔδειξεν ἱκανὰ, οἶμαι, ἢ ἁμὶλλαν ἀποδῦναι τὸ ῥῶμα καὶ τὴν ἁρμονίαν, μικρὰ χαίρειν φράσασα τοῖς αὐλοῖς καὶ ῥυθμοῖς καὶ ὀρχήμασι σκαρπάσασα καταπόδαν, ἀπέρριψεν, μᾶλλον δὲ σωτείλατο

tuis suppetunt. Nempe alij similem te facient Tragicis actoribus, quorum quisque in scena quidem est vel Agamemnon, vel Creon, vel etiam Hercules ipse: foris autem depositis personis fiunt Polus aut Aristodemus. scilicet ad agēdas fabulas mercede conducti: qui vt visum fuerit spectatori, iam ejicium tur, iam exibilantur, interim aliqui & stagnis cædunt. Porrò alij idem tibi contigisse dicent quod simiæ, quam magna illa & celebris Aegypti regina Cleopatra habuisse dicitur. Ea enim saltationum genera probè edocta, cùm aliquandiu cōpositò modulatéq; nō sine magna spectātium admiratione saltantis habitum exhibuisset, ac decorum seruasset, iamq; Hymenæum voce ac cythara canentibus respondisset, postea quàm carycásne an nucem nescio, procul iacentem conspexisset, persona abiecta, imò præ festinatione discerpta, modulis & saltationibus longùm valere iussit, nucem verò correptam arro-

dere

abiecta, imò præ festinatione discerpta, nobis longùm videre iussit, nucem verò compo-

tuis suppetat. Nempe ij familiem te facies Thy-
cis actoribus, quorum qui in scena quidem ipsi
Agamemnon, vel Creon,
etiam Hercules ipse: in
autem deposito personis
Polus aut Aristodemus,
bere ad egrediendum
crede consilio: ea nimi
fuerit spectatum, non
tur, non exhibere. n
tum aliquis & sharpe
tur. Porro ubi tibi
tigisse dicent quod
quam magna illa
Agrypni regnum
habuisse dicam. Exem
tationum generi
cla, cum simulatio
tò modulatus vi
frictionum admi
tantis habenis
ac decernas, sequ
Hymenæum non
ra canentibus re
possea quam
nascentis specie, procla
tem conspexisse, pul
rei, & tum quod non prius in tuū ipsius sinum inspueris, quàm

dere cœpit. Non aliter & tu non histrio quispiam, sed ipse pulcherrimarum rerum autor, & velut legumlator, ostenso alterius vitæ splendore quasi nuce quadam, te ipse simiam esse prodidisti, vt qui n summis tantùm labijs sis philosophus. quicquam nihil quidem veritus interorū portas, alia quidem mentem occultes, alia verò linguam depromas: vt non immeritò quis de te diceret, quæ scribas, quibus & te venditet, ea labra quidem tua rigasse, palatum autem interius aridū reliquisse. Quamobrem statim o ante pedes quoque vibricem pœnam sensisti, qui cùm antè audacia procaci humanarum rerum necessitatibus insultaris, ipse tamen haud ita multò pòst libertatem velut sub præconibus abiuraris. P Atqui apparet Adrasteam iam tum tibi à tergo assistentem, ea quibus tu partim te ipse venditabas, partim alios incusabas, egregiè risisse: quippe quæ cùm sit, non ignorârit futurum vt ipse mutata sententia in simile vitæ genus transiis

ἀλλ', καὶ ὅτι οὐκ ἐς τὸν κόλπον ὠθοῦσι πρότερον, ἀξίους καταγορεῖν τῶν δὲ ποικίλας τινὰς τύχας τοιαῦτα πράξαντας ἀπομύττομαι. ἃ γοῦν ὑποθοιτό τις ὡς κόσμῳ τῶν Αἰσχίνῃ, μετὰ τὴν κατὰ Τιμάρχου κατηγορίαν, αὐτὸν ἀλῶναι, καὶ φαυλότατα ὅμοια πάσχοντα, πόσον ἂν οἴει παρὰ τῶν ὁρώντων γενέσθαι τὸν γέλωτα, ἢ Τίμαρχον μὲν οὐθενὸς ἐπὶ τοῖς ἁπ' ὤρας ἡμαρτημένοις, αὐτὸς δὲ γέρων ἤδη, τοιαῦτα εἰς ἑαυτὸν παρλώμενον· τὸ δ' ὅλον ἐκεῖνο ὡς φαρμακοπώλης ἔοικας, ὃς ὀξυκηρύττεις βιαίως φάρμακον, καὶ αὐτίκα παύσειν τοὺς πάσχοντας ὑπισχνούμενος, αὐτὸς μεταξὺ σπένδων ὑπὸ βιαίου ἁλοὺς φαίνῃ. ταῦτα μὲν καὶ τοιαῦτα πολλὰ ἕτερα ἔποιτις ἄν, οἷος σὺ κατηγορῶν ἑνὸς ἁμαρτάνοντος ὑποθοῖ, καὶ μυρίας τὰς ἀφορμὰς παρίχομεν, ἐγὼ δὲ ἤδη σκοπῶ ὅτῳ τινὶ καὶ πράπω-

eos accusares, qui ob varias fortunæ vicissitudines eiusmodi facere sustinent. Iam si quis verbi gratia Aeschinem post grauem illam orationem, qua Timarchum accusauit, fingat ipsum in idem incidisse scelus, ac per hoc in simile crimen vocatum: quantus quæso hinc spectantium risus fuerat futurus, quod Timarchum quidem eius peccati gratia, ad quod hominem ætas tulit, grauiter incessuit, ipse verò iam senex eadem in sese commisit? Denique si milis videris illi pharmacopolæ, qui cùm remedium contra tussim venditaret, & qui eo vterentur, eos statim eo malo liberari polliceretur: miser tamen ipse eius morbi vehementia interim concuti cernebatur. Hæc atque id genus alia quispiam accusando tibi obiiceret, præsertim in hac materia adeò copiosa, quæque mille ansas aduersario præbeat. Cæterùm nunc apud me ipse cogito, quam

viam

λὼ, καὶ ὅτι οὐκ ἀστοχήσει
πω αὐτῶν πρότερον, ἀ-
ξίους καταμηνύειν τῶν δὲ
ποικίλας τινὰς τῶν τοιού-
τα πράττειν ἀναμένειν.
ἃ γοῦν ἀκούσειέ τις ἂν λέ-
γειν τὸν Αἰσχίνην, μετὰ τὴν
κατὰ Τιμάρχου δικαίαν, καὶ
ἐμὲ, οἶμαι, ἀκούειν, καὶ φα-
γεδαίνα τὰ ὅμοια πάσχον-
τα, πόσον ἄρα ἐν μικρῷ τὸν
ἀρχαῖον χρόνον τὸν γένους
τα, ἃ Τιμάρχῳ μὲν ἀδίκως
ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς ἁμαρτή-
μασι, τούτοις δ' ἐγὼ ἐδίδουν,
τοιούτοις ὑπὸ τοῦ μαθεῖν
μὲ τὰ ὄντα ἐκεῖνος οὐ φα-
σκόντων ἔσεσθαι, ὃς ἀρχὴν
ἐποίησε λόγων, ὃν ἐγὼ
ἔχειν, ἀνάξιος τοῦ βίου
τοῦ τοιούτου ἐμοῦ· ἐπεὶ
τοῦτο γε ἐκεῖνος οὐ φα-
σκόντων ἔσεσθαι, ὃς ἀρχὴν
ἐποίησε λόγων, ὃν ἐγὼ
ἔχειν, ἀνάξιος τοῦ βίου
τοῦ τοιούτου ἐμοῦ· ἐπεὶ
τοῦτο γε

eos accusaret, qui ob
riam formam vicissim
riusmodi facere soleat
Zonas quis vestri gratia
schenen post gratam
orationem, qua Timarchu
accusauit, fingat aliqu
idem accidisse sibi, qu
hoc in famie crimen
tum: quantus quis
spectantium risus
turus, quod Timarchu
quidem eius pertinaci
ad quod honestum
lit, grauiter increpat, q
uero iam sues edoc
sese commenti? Quan
nullis vsitatis illa phan
pole, qui eius vsum
contra ipsum vertam
& qui eo nomine, q
stianos maledicentia
liceremur: nisi nunq
eius morbi vehemen
tarum concari rotabo
Hec atque id genus
quisitores accusatio
obgerent, præterea n
materia adeò copiosa
quæ mille mala

rio præbeat. Cæterùm nunc apud me ipse

DE MERCEDE CONDVCT. 377

μέσημαι πρὸς τὸν ἀρχαῖον
ον, ἀρά μοι κράτιστον ἐστὶν
ποιήσαντα, καὶ τὰ ὄντα ἐπι-
σχόντα, καὶ ἀδικεῖν ἐκ ἀρνού-
μενον, ἐπὶ τὸν κοινὸν ἐκεῖνον
ἀφορμὴν καταφυγεῖν, λέγω
δὲ τὸν τύχην καὶ μοῖραν καὶ ὅ τι
μενοῦν, καὶ παραπλήσιά συν-
γνώμην ἴσχειν μοι τοὺς ἐπιτι-
μῶντας, ἀδόξας ὡς ὀδυνᾶς
ἐμὰς νέμει, ἀπ' ἐκείνου
ἀρξάμενος, μόρον δ' μιᾶς τ
τερυγμένην ἀγόμενα, οὐχ
ἥκιστα, ἀπ' ἀνάγκαι παν[ά]σ
ποιεῖν ὄντα, ἃ ἄρχεσθαι, ἢ
ποιεῖν, ἐ τοῦτο μὲν νομιδὴ
ἰδιωτικὸν, καὶ οὐδ' ἂν σύ μι,
θρώπης, ἀνάσχοιο τοιαύτ
τὸν ἀρχαῖον προεχόμενον, ν
συνήγορον ἢ Θεμιστοκ πα
ραμύθιον. καὶ τὰ ἐκεῖνα
ἐπιβαθύνοντα, Μοῖραν δ'
ἐ τινὰ φημι πεφυγμένον ἀν
θρώπων δὲ τὸ, Γενόμενον.
ἐπίσταται γάρ, ὅτι μὲν τύχη μέ
τηρ. ἐὰ

viam expurgandi mei apud
te inuenire queam. Num
ergo optimum fuerit, vt me
ad malũ hoc mea voluntate
coactum confitear, dorsum
verberaturo aduertã, improbitatem non negem, sed ad communem illam excusandi rationem confugiam, nimirum fortunæ fatiq; ineuitabilem necessitatem meo facto prætexens? Atque interim ab obiurgantibus veniã deprecer, ob id spero nostræ causæ æquioribus, quòd non ignorẽt quàm nihil sit in nostra ipsorum manu, quodúe potẽtioris alicuius numinis, Fortunæ scilicet aut Fati arbitrio, vel contra nostrã voluntatem impellimur, adeò vt crimen nullum in nos hæreat, quantumuis aliquid vel dicamus vel faciamus. Aut hæc via nimis est vulgaris, ne tu quidem (quanquã amicissimus) huiusmodi excusationis obtentu me finas elabi, etiã si patronum habeam Homerum, eiusq; carmina hæc decantẽ:

Factorum nexus fugisse, haud dixero quenquam.

Tum illud:

Filium Parca dedit nascenti matris ab aluo.

A 5 Itaque

τηρ, ἀ δ' τοῦτον ἀφὲς τὸν λόγον, ὡς ὐπάνυ ἀξιόπιστον. ἐκῆνα λέγοιμι, μήτι τῷ χρημάτων, μήτε τῷ ἄλλης τινὲς ἐλπίδος τοιαύτης ἀπολαθεῖν, ἀλλὰ τῷ παρεῦσαν συνουσίαν, ἀλλὰ τῷ σώτειρ, καὶ ἀνδρίαν καὶ μεγαλόνοιαν τοῦ ἀνδρὸς θαυμάσας, ἐπιθυμῆσα κοινωνῆσαι πράξεων τοιούτων, δι' οἶδα μὲ πρὸς τῇ ἐπιφερομένῃ κατηγορίᾳ κολακείας αἰτίαν προσλαβεῖν, πᾶσα ὑπείσκωμαι ἄλη, φασὶν, ἐκκρούειν τὸν ἦλον, καὶ μείζονί γε τὸν σμικρότερον ὅσῳ κολακεία τ ἄλλων ἁπάντων κακῶν τὸ ἀνελεύθερον ἔσχατον ἔστ, καὶ ταύτῃ χείριστον νενόμικεν. τί οὖν ἄλλο, ἢ μήτε ταῦτα, μήτε ἐκῆνα λέγειν λοιπὸν, ἢ τἄλλοιπόν δεῖ, ἢ ὁμολογεῖν μηδ' ἡμᾶς ὑγιὲς ἐπιπᾶν ἔχειν· μία μοι ἴσως ἐκπώμη ἄκυρα ἔτι ἄβροχος, ἐξ ἀνθρώπου τὸ γῆρας, καὶ τῷ νόσον καὶ μᾶλλον τῶν πενίαν, πάντα ποιᾶν

Itaque si hac ratione tenquam parum proba neq; fide digna posthabita, illud dicerem, neque pecuniae causa, neque spe aliqua alia inescatum me, praesentem seruitutem ferre, [s] sed ipsius principis prudentiam, fortitudinem & magnanimitatem admiratum, rebus eius interesse voluisse: hîc vereor ne ad prioris criminis huiusmodi, adulationis quoque nota accedat, videárque, quod aiunt, clauum clauo pellere, & crimen minus maiori velle obscurare, quatenus adulatio malorum omnium [t] maximè est seruile, & ob hoc pessimum censetur. Quid ergo, si neq; haec neque illa videntur dicenda, nobis restat, nisi vt ingenuè fateamur, nihil nobis esse sincerum ac sanum, quo deinceps vitium nostrum palliemus? [u] Vna forsan anchora ad hoc nobis supereſt, quam

im aquam nondum demisimus, videlicet senectutem nostram ac morbum in miserationem vocare, paritérque paupertatem causari, qua vt exitari queat, hominem nihil non

τὰ ποιᾶν ἢ πάσχειν ἀναπέ-
θεσθαι, ὡς ἱκανός τις αὐτλῶ.
πρὸς ἐν τῶ τοιούτῳ ἐκ ἄκαιρον
ἔσοις πρὸς τλῶ τῦ Εὐριπίδε Μή-
δειαν παρακαλέσαι, παρια-
θοῦσαν ἀπᾶν ὑπὲρ ἐμοῦ ἐπᾦ-
να τὰ ἰαμβεῖα, μικρὸν ὠτὰ
παρηδέσασαν· Καὶ μανθά-
νω μὲν οἷα ἀκᾶν μέλλω κακὰ,
Πψία δ' ἐμᾶσσων τῶν ἐμῶν
βουλευμάτων. τὸ μὲν γὲ τῦ
Θεόγνιδ' πᾶν ἐγὼ μὲ λέ-
γω, τίς ἐκ οἶδεν, ἐκ ἀπαξιῶν-
τας κἀγὼ βαθυκύτια πόντον
σφᾶς ὠτὸς βίπλαν, κὴ κατὰ
πρημνῶν γε λιβάτων, ἢ μὴ
λοι τις οὕτως ἀφθάσειεν τλῶ
ψυχίαν; ταῦτα μὲν ἂν δοι-
κᾶ, ἅ τις ἂν ὡς ἐν τοιούτῳ
ἐκλογήσαιθαι ἴχοι, οὐ πά-
νυ ἀπρόσωπον ἴκασεν αὐτῶν.
σὺ δέ μοι θάρρει, ὦ ἑταῖρε, ὡς
οὐδ' ἐγὼ τούτων ἐμοῦ χρήσο-
μένου. μὴ γὲ τοσοῦτός πο-
λιμὸς καταναύσειε τὸ Αργος, ὡς
τλῶ κοινῶν Αραβίλιν σπάρα
ἐπιχαρᾶν. οὐδ' ἡμᾶς οὕτω πό-
νυκτον ἐνδόξου ἐκλογίας, ὡς
ἐπ'

non tum faceve tum pati persuadet. Quod loco non intempestiuum fuerit, Medeā illam quae est apud Euripidem, in auxilium aduocare, quae huc progressa, Iambica illa non nihil huc detorta, pro me tibi occinat: Haud nescio quàm sint mala haec quae nunc paro, Sed mitis imperio reclamat pauperies. Nam illud [x] Theognidis quis ignorat, tametsi nullus citem: Non vitio dare ri, si quis se ipse vel in profundū mare demergat, vel è rupe praecipitet, modò [y] paupertatis onus hoc pacto excutiat? Haec ferè sunt quae quis in eiusmodi causa pro se dicere posset, etiamsi nihil eorum admodum deceram gerat personam. [z] Tu verò, ô amice, quantum ad me attinet, bono animo es, quandoquidem in mea defensione id genus auxilijs nullis sum vsurus. Neque enim spero, tanta fames vnquam

urgere poterit Argiuos, vt de caua Arabia serenda cogitemus: neque ipsi nos iussu adeò excusatione destituemus vnquam, vt si quando

ὦ· ἀρείας τὰ τοιαῦτα κρη-
σφύγιλα πρὸς τὸν κατηγορεῖς
ἀμ ζητῆμ. ἀλλά μοι ἐπῆνο ἐν-
νόησον, ὡς πάμπολυ τὰ τοι
αῦτα διαφέρει, ἐν οἰκίαμ τινὸς
πλουσίου ὑπομισθον παρια-
βόντα, δουλείαμ καὶ ἀνέχε-
σθι, ὅσα μοι φησὶ τὸ βιβλίον,
ἢ δημοσίᾳ πράττοντά τι τῶν
κοινῶν, καὶ ἐς ἀωάμιν πο-
λιτευόμενον, ἐπὶ τούτῳ παρὰ
βασιλέως μισθοφορεῖν. ἀνια-
βὼμ δὲ τὴν ἰδίαν καταβὰς ἐκά-
τερον, σκέψαι ἐνρήσεις γὲ τὸ
τῶν Μουσικῶν δὴ τοῦτο, ἐν
δὶς διὰ πασῶν τὸ γράμμα, καὶ
τοσοῦτον ἀποκόπτας ἀπὸ τοῖς
τοὺς βίους, ὅσον μόλιβδον
ἀργύρῳ, χαλκὸς χρυσῷ, καὶ
ἀνεμώνη ῥόδον, καὶ ἀνθρώ-
πῳ πίθηκος μὴ γὲ
δὲ καὶ κἀνταῦθα, καὶ τὸ
ὦ· ἄκρα τάπιτα, τὸ δ' πρᾶ-
γμα πάμπόλλω ἔχει τῶν δια-
φωνίαν, ἐπεὶ μὴ γὲ δηλόα σα
φὲς, καὶ ἐ πολὺ τ ἀργυρουρ-
γὸν καὶ οἰκοπίδων διαφέρουσιν
οἱ ἐπὶ

si quando accusemur, eiusmodi latebras quærere cogamur. A Quin illud mihi considera, quàm magno hæc inter sese discrimine distent, videlicet in prædiuitis alicuius familiam adscriptum, seruire seruitutem, eáq; omnia perferre, quæ libellus ille meus recenset: & publicè rem populi tractantem, ac pro virili remp. administrantem. hoc nomine ab Imperatore salarium accipere. Age contemplare hæc, & vtrumque per se ac seorsim perpende: reperies certè res ipsas, iuxta illud Musicorum proverbium, B dis ἐξ πασῶν, hoc est, tõgissimo interuallo inter se dissidere: tum duas has vitæ rationes tantum inter se conuenire, quantum est affinitatis plumbo cum argẽto, æri cum auro, anemonæ cum rosa homini cum simia. Siquidem vt illic, ita & hic merces accipitur: & accidit vtrobique, vt alteri sit parendum. Cæterùm in ipsa negocij ratione ingens est dissonantia: quandoquidem illic seruitus est manifesta, & qui illorum conditionem accipiunt

emptitiã

ἂν ἐπιδείξαιμι τὰ τοιαῦτα πράγματα πρὸς τὴν κατηγορίαν ἀφορῶντα. ἀλλά μοι ἐκεῖνο ἱκανόν, ὡς πάμπολυ τὰ τοιαῦτα διαφέρει, εἰς οἰκίαν τινὰ πλουσίου ἐπὶ μισθῷ παρελθόντα, δουλεύειν καὶ ἀνέχεσθαι, ὅσα μοι φησὶ τὸ βιβλίον, ἢ δημοσίᾳ πράττοντά τι τῶν κοινῶν, καὶ ἐς δύναμιν πολιτευόμενον, ἐπὶ τούτῳ παρὰ βασιλέως μισθοφορεῖν. διασκέψαι δὲ ἑκάτερον, καὶ ἐπισκοπήσας τὸ τῶν μουσικῶν δὴ τοῦτο, δὶς διὰ πασῶν τὸ γράμμα, καὶ τοσοῦτον ἐοικότας ἀλλήλοις τοὺς βίους, ὅσον μόλιβδος ἀργύρῳ, χαλκὸς χρυσῷ, καὶ ἀνεμώνη ῥόδῳ, καὶ ἀνθρώπου πίθηκος. μισθὸς μὲν γὰρ δηλαδὴ κἀνταῦθα, καὶ τὸ ὑπ' ἄλλῳ τάττεσθαι, τὸ δὲ πρᾶγμα παμπόλλην ἔχει τὴν διαφορὰν ἐν ἑκατέρῳ, καὶ ὁ πολὺ τῶν ἀργυρωνήτων διαφέρων ... οἱ ἐπὶ

si quando occasionem, [illegible] modi scribas quarentur [illegible] [illegible]. A Quin illic [illegible] sidera, quam magno [illegible] ter sese disferunt [illegible] videlicet in praediuitis [illegible] ius familiam adscriptum seruire seruitutem, [illegible] nia perferre, quae [illegible] le meus recensuit: [illegible] rem populi tractare, [illegible] pro viribus [illegible] tem. hoc nomine [illegible] tore salarium accipere [illegible] contemplare hoc, [illegible] que per se ac seorsum [illegible] de: reperies [illegible] iuxta illud Musicorum [illegible] uerbium, [illegible] hoc est, [illegible] inter se dissident: [illegible] has vitae rationes [illegible] ter se conueniunt, [illegible] affinitatis plumbo cum [illegible] gento, aeri cum auro, [illegible] ac cum rosa [illegible] mia. Siquidem [illegible] hic merces accipitur [illegible] vidit vtrobique, vt alteri sit parendum. Caeterum [illegible] gocii ratione ingens est dissonantia: quandoquidem [illegible] nicus est manifesta, & qui illorum conditionem [illegible] [illegible]

οἱ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ πολιτευόμενοι. οἱ δὲ τὰ κοινὰ διὰ χειρὸς ἔχοντες, καὶ πόλεσι, καὶ ἔθνεσιν ὅλοις σφᾶς αὐτοὺς χρησίμους παρέχοντες, οὐκ ἂν ἀκότως ἐπὶ μόνου τοῦ μισθοῦ διαβάλλοιντο, καὶ ἐς ὁμοιότητα καὶ κοινωνίαν τῆς κατηγορίας καθέλκοιντο, ἐπεὶ οὐκ ἂν φθάνοι τις ἁπάσας ἀναιρῶν τὰς τοιαύτας προστασίας· καὶ οὔτε οἱ τοσαῦτα ἔθνη ἐπιτροπεύοντες, οὔθ' οἱ τὰς πόλεις ἁρμόττοντες, οὔθ' οἱ τὰς φάλαγγας ἢ στρατόπεδα ὅλα ἐγχειρισμένοι, ὀρθῶς ποιήσουσιν, ἐπεὶ καὶ μισθὸς αὐτῶν τῷ ἔργῳ πρόσεστιν. ἀλλ' οὐκ ἀφ' ἑνός, οἶμαι, χρὴ ἀνατρέπειν τὰ πάντα, οὐδ' ἰσοτιμίαν τῶν μισθοφορούντων καθιστάναι. τὸ δ' ὅλον, οὐ τοὺς μισθαρνοῦντας ἅπαντας ἐγὼ φαύλῳ βίῳ συνεῖναι ἔφασκον, ἀλλὰ τοὺς ἐπὶ ταῖς οἰκίαις ἐπὶ προφάσει παιδεύσεως δουλεύοντας ᾤκτειρον. τουτὶ δέ, ὦ ἑταῖρε,

emptitijs illis & manuarijs seruis non admodum praestant. At qui rempublicam tractant, & in vsum ciuitatis nationumque totarum strenuam operam collocant, nullo iure, ob solam mercedem in calumniam vocari poterunt, inque crimen cum illis commune trahi, C Alioqui fieri non poterit, quin hac ratione & praefecturae omnes exauctorentur, vt neque tot ac tantarum gentium praesides, neque ciuitatum rectores, neque ordinum militarium ductores, imò nec ipsi totius exercitus imperatores rectè facere videantur, quando horum omnium laboribus proposita sunt praemia. D Caeterùm vnius mercedis nomine non oportet opinor vel bona omnia euertere, vel mercedem accipientibus, aequalem conditionis gradum tribuere. Denique mercenarios miserae vitae obnoxios illic dicebam, non omnes, sed qui doctrinae praetextu in diuitum famulitio seruiunt, eos tanquam aerumnosat

ὃ ἐτέρῳ, τὸ ἐμὸν πρᾶγμα παντάπασιν ἑτεροῖόν ἐστιν. ἄγε τὰ μὲν οἴκοι ἰσότιμα ἡμῖν, δημοσίᾳ δὲ τῆς μυρίας ἀρχῆς κοινωνοῦμεν, καὶ τὸ μέρος σωδιαφάλομεν. ἴσως οὖν, ἂ σκέψασθε, δόξαμεν ἄν σοι οὐ τὸ σμικρότατον τῆς Αἰγυπτίας, ταύτης ἀρχῆς ἐγκεχειρίσθαι, τὰς δίκας ἀσάγαν, καὶ τάξιν αὐτῶν τῶν προσκυνούντων ἐπιτιθέναι, καὶ τῶν πραττομένων καὶ λεγομένων ἅπαντα ἀπομνήματα γράφεσθαι, καὶ τὰς τελευτὰς τῶν δικαιολογουμένων ἐνθυμεῖσθαι. καὶ τὰς τοῦ ἄρχοντος ἐνθέσεις, πρὸς τὸ σαφέστατον ἅμα καὶ ἀκεραιότατον, σὺν φιλοτιμίᾳ διαφυλάττειν, καὶ παραδιδόναι δημοσίᾳ πρὸς τὸν ἐκ χρόνου ἀφικνούμενον. καὶ ὁ μισθὸς οὐκ ἰδιωτικὸς, ἀλλὰ παρὰ βασιλέως, οὐ σμικρὸς ἐδὲ οὔτος, ἀλλὰ πολυτάλαντος, καὶ τὰ μὲν ταῦτα ἁπλᾶ φαῦλα ἐπὶπλέον,

sos miserebor. At nostrum negocium, ô amice, modis omnibus est diuersum. Quanquam enim quæ ad domesticam vitam pertinent, nobis cum illis sunt communia, publicè tamen summi impery participes sumus, eiusq; administrandi pro uinciam cum rege partimur. Ipse ego, si diligenter expendas, Aegyptiaci regni portionem non mammam sub manibus habeo, dum nunc pœnas statuo, nunc iusta tributa impero, nunc dictorum factorumq; omnium rationaria conscribo, nunc litigantium acta certa lege perpendo. Ad hæc principis ipsius decreta ad certissima simul & rectissima quæque summa fide perduco, eademque diligenter adseruata subditis trado, reipublicæ cura in omne æuum conseruanda. Deinde proponitur merces non vulgaris, sed à principe: nec ea exigua, sed talentis numerata. Posse hæc, modò recta via res procedat, superesse spes, neque hæc contem-

θῶ, ἢ τὰ ἀκόντα γίγνοιτο, ἀπ' ἔργου ἐπιτραπῆναι, ἢ τινας ἄλλας πράξεις βασιλικάς. ἐθέλω γοῦν ἐν σπουδῇ χρήσασθαι τῇ παῤῥησίᾳ, καὶ ὁμόσε χωρῆσαι τῷ ὑπερφερομένῳ ἐγκλήματι, κἀπ' ἀκριβοῦς ἐξελέγξασθαι. καὶ δή φημί σοι μηδένα μηδέν ἀμισθὶ ποιεῖν, οὐδ' ἂν ζῆν τὰ μέγιστα πράττοντας ἅπαντες, ὅτου μὴ βασιλεὺς αὐτὸς ἄμισθός ἐστιν. ἐφορεῖλιον, οὐδὲ λακεδαιμονίοις, ὁπόσοι παρὰ τῶν ἀρχομένων ἐπίτηδοι φοιτῶσιν, ἀπ' ἴσης βασιλεῖ μισθὸς μίσγεται, ἐπαινοῦσι, καὶ ἐκ παρὰ πᾶσιν ὀνήλατα, καὶ τὸ ἐπὶ τοῖς ἀβγοσίοις προσκυνεῖσθαι. ἀπόνοια δὲ καὶ νεὼ καὶ τιμένη, ὁπόσα παρὰ τῶν ἀρχομένων ἔχουσι, μισθοὶ καὶ ταῦτα ἀσὶν ἀπὸ τῶν φροντίδων καὶ πόνων, ὧν ἐφίενται, προσκοπούντων ἀεὶ τὰ κοινὰ, καὶ βελτίω ποιούντων. ὡς δὲ μικρὰ μικρόποις ἀκάζεται ὧν ἐθέλεις, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς τοῦ σορῦ

contenenda videlicet, vt prouinciæ alicui quasi iam emeritus præficiaris, aut regium aliquod negocium tibi demandetur. E Iam verò gestit animus in hac loquendi libertate paulò magis progredi: & crimen ab accusatoribus supra modum exaggeratum, itidem copiosiùs refellere. Equidem apertè pronuncio, ne nunc quicquam facere gratis, ne si vel maximarum rerum administratores obieceris: quando nec ipse princeps mercedis est expers. Non hîc dico tributa, nec vectigalia, quæ per singulos annos à subditis penduntur: verùm principi maxima fuerit merces, si à laudatis laudetur, si nomen eius ab omnibus celebretur, si beneficiorum nomine nummis vice adoretur. Porrò imagines, templa & aræ, & quæcunque eius generis à subditis suis habent, mercedis loco sunt & ipsa, nimirùm pro curis, proq; solicitudine qua cõmune ciuium bonũ procurant, cunctaq; in melius promouent. Et, vt magnis parua componam, si mitiò iam inde ab ipsius

ρῦ κορυφῆς, ἐφ' ἑκασῳ τούτων, ἀφ' ὧν σύγκειται καταβαίνων, ὄψει ὅτι μικρὰ καὶ σμικρότητι διαπαίσομεν τῶν ἀκροτάτων· τὰ δ' ἄκρα, μισθοφόροι ὁμοίως ἅπαντες. ἐμοὶ μὲν γὰρ τοῦτον ἐτεθείκειν τὸν νόμον, μηδένα μηδὲν πράττειν, ἵνα ἔχῃ ἄμεμπτος ἑκάστοτε δόκιμος τῇ παρανομίᾳ· εἰ δὲ τοῦτο μὴ ἐδαμῶς βιβλίοις λελίκται μοι, καὶ δὴ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα ἐνεργὸν εἶναι, τί ἂν ἄλλο εἴη ἀμείνων αὐτῷ χρῆσθαι, ἢ φίλοις συμπονοῦντα πρὸς τὰ βέλτιστα, κἂν ὧν μέσῳ τῷ πάθει καὶ πείρᾳ αὐτοῦ διδόντα, ὅπως ἔχοι τὰ πλείστων καὶ σπουδῆς καὶ ἀνοίας πρὸς τὰ ἐπιχειρούμενα, ὡς μὴ τὸ Ομηρικὸν ἐκεῖνο, Ετήσιον ἀρούρης ἄχθος ἄνω; πρὸς δὴ τῶν ὅλων μιμνῆσθαι χρὴ τοὺς ἐπιτιμῶντας, ὅτι ὁ σοφῷ ὄντι μοι, εἰ δή τις καὶ ἄλλος ἐστὶ τῶν σοφῶν, ἐπιτιμήσουσιν, ἀπὸ τοῦ ἐκ τοῦ νόμου δήμου λόγους μὲν ἀσκήσαντι, καὶ τὰ μέγιστα ἐπανουμένῳ ἐπ' αὐτοῖς, πρὸς

ab ipsius velut acerui cacumine sumpto, per singula quibus compositus assurgit descendas, videbis sanè nos non nisi magnitudine & paruitate à summis differre: cæterùm mercenarij simul omnes sumus. Itaq; si hanc tuli ssem legem, neminem qui quam facere debere, non iniuriâ iniquitatis reus essem. Sin hoc in nullo libelli nostri angulo à me est dictum, & bonum virum operi alicui intentum esse decet: quî posset operam suam collocare quis rectius, quàm vt ad optima quæque promoueat amicos, ac m medio omnium luce & de se det periculum, quanta fide, quâve diligentia, qua postremò animi benuolentia negocia commissa queat expedire? ne videlicet locum habeat illud Homericum: Telluris inutile pondus. Atqui meos obiurgatores meminisse oportet, quòd cùm me reprehendunt, haudquaquā sibi res est cum sapiente quopiam (si modò est aliquis hoc dignus nomine) sed eo qui sit vnus è media plebe, ex literarum exercitatione mediocrem

ὧρὸς δὶ τλὼ ἄκραρ ἰκάνω τ κορυφαίαρ ἀριτλὼ οὐ πάνυ γιγυμνασμίνῳ. κὴ μὰ Δί ὅλ' ἰπὶ τότῳ ἀνιᾶσθαί μοι ἄξιορ, ὅτι μηδὶ ἅπαξ ἴσχων' ὅρ ἰντλύχηκα, τλὼ τ σοφῶ ὑπόσχισιρ ἀκριβοῦντι. σῦ μίρ τοι κῆ θαυμάσαιμ' ἄρ ἰπιτιμῶντός μο ὧν νυνὶ βίῳ, ἄγι ἰπιλιμάνι, ὅρ πρὸ πολλοῦ ἤδιας ἰπὶ ἐκλοιπὴ λυμοσίᾳ μιγίσαρ μισθοφορὰς ἰνιγκάμινορ, ὀκό τι καλὰ θίαρ τ ἰσπβίν Ωκιανῆ, κὴ τλὼ κιλτικλὼ ἅμα ἰπιὼρ, ἰνίτυχθ' ὑμῖρ, τοῖς μιγὰ λομίσθοις τ σοφιστῶρ ἰναιθμυμινοις. ταῦτά σοι, ὦ ἰταῖρι, καί τοι ἰρ μυρίαις τᾶς ἀσχολίαις ὤρ, ὅμως ἀπολογησάμιλω, ὀκ ἰρ παρίργῳ θίμινοῦ τλὼ κινκλὼ παρὰ σῦ κὴ σπύρη μοι ἰνιχθῶαι. ἰπῆ πρός γι τὸ ἄπορ, κἄρ φωνάσαμα πάντ' ἀπατηλορᾶσιρ, ἱκανὸρ ἄρ ἔκ μοι τὸ φρονῖσ ἀποκλείσαι.

mediocrē nominis celebritatem nactus: attamen qui ad ſupremam illā virtutem. quò non niſi ſummatibus datur aditus, non admodū ſit inſtitutus. Quanquā ne hoc quidem nomine grauius dolere debeo per Iouem cùm in nullum vnquam inciderim, qui omnes ſapientiæ quàm profitebatur, numeros expleret. Te verò, quòd hanc viuendi rationem nobis vitio vertis, non poſſum non mirari, qui iam olim eidem crimini obnoxium non obiurgaris, cùm non ſine ingenti mercede dicendi facultatem publicè agendis cauſis locarem. Quo tempore tu peragrata ſimul Gallia, ad occidentalis Oceani ſpectaculū profectus, fortè fortuna in nos incidiſti, cùm inter quæſtuoſos Rhetores & nobis erat locus. Hæc ſunt, mi amice, quæ obiicient tibi, quanquam mille negociis diſtrictus, vtcunque reſpondi: F mirum vt videas quàm non in poſtremis habeam, ſi tuo ſuffragio candido pleno q; noſtra cauſa probetur. Nam quod ad alios pertinet, etiamſi ſimul omnes accuſent, mihi tamen ſufficerit illud: G Haud curat Hippoclides.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a IAMDVDVM] *Exordium à præoccupatione & simulatione admirationis.* b Quod aiunt] *Abstracti mi, quos florentes hominũ fortunæ subitò vertuntur, ratione, mamasse videtur adagium:* ὅτε ἀπὸ τῆς τροφῆς, *testulæ comessio quo etiã vsus est Eunapius Sardianus, in Chronographia in hac verba scribẽs:* ὅπως ὁτὲ μὲν ἀπὸ τῆς τροφῆς ἐπὶ τὸ βέλτιον ἐχώρησαν μετῆλθον: *hoc est, Romanis fœlicius præter spem res cecidit, tanquã in diuersum prolapsa testula. de Ostracismo plura in Aristide & in Themistocle. Aristot. 3. Polit. Alexander Neapolitanus in Genialib. Bud. in comment. Græcæ linguæ.* c Pedem in Charontis.] *Amplificatio ab ætate: extremæ enim decrepitæq; senectæ, non procul abesse ab Aeaco, & alterum pedem in Charontis cymba habere, dicuntur hic. In Votis verò, in nauicula Stygis, in tumulo: quoniam breui mittendi sunt ad inferos.* d Quod prouerbio.] *A fine.* e Eloquentiæ præsidi.] *Mercurius eloquentiæ disciplinarumq; parens est. Hinc Mercurij typus & caduceum, adagiales species, pro insigniter eloquentibus, & omnibus doctrinæ numeris absolutis. in Pseudologista dicitur, Logius à disciplinis & facultate dicendi: fuit enim eloquentissimus. Hinc Horat. 1. carm. Od. 10.* Mercuri facunde nepos Athlantis. f Nuncigiturru.] *Accusatio sub persona Sabini.* g Super omnia.] *A collatione superioris orationis & prælatus vitæ.* h A Mercurio illo.] *Mercurius superis & inferis ex æquo communis: denique Deorum interpres & legatus.* i. Fabulam.] *De Bellerophonteis literis, quam cõmemorant Græci fabulam, reperies apud Erasmum nostrum Chiliadu secundæ centuria sexta, adagio 82. Lucianus huius mentionem facit adnectens indoctũ, qui emptione librorũ doctrinæ famam aucupabatur. Et, De non temerè credenda calumnia.* k Quare non ineptè.] *Amplificatio à persona Salethi.* l Sapientem eum odi.] *Vsurpat Cicero in epistola quadã ad Trebatium, ostendens ex Tragœdiæ Medeæ eum versum sumptum: Quæ sibi ipsi sapiens prodesse nequit, nequaquam sapit. Ennius eo respexit his verbis:*

Qui sibi ipsi non sapiunt, alteri monstrant viam:
Quib. diuitias pollicẽtur, ab his dragmas ipsi petunt.

Extas

Extat apud Ciceronem, libr. 1. *de Diuinat.* *m* Nempe.] *A collatione tragicorum histrionum.* *n* Summis labijs Philosophus.] *i. non verè qui verbis duntaxat simulat quippiam, non autem ex animo facit. Idem in Dialogo amatorijs: ἐπ' ἄκρου τοῦ χείλους τὰς ἀρχὰς ἔχοντι. Summis in labijs iusiurandum habentibus. Idem in Rhetorum præceptore: κὴ ἄρχῃ ἐπ' ἄκροις ἀεὶ τοῖς χείλεσι i. semper in labijs summis periurium.* *o* Ante pedes.] *A consilio & euentu.* *p* Atqui apparet.] *Nemesim deam finxerunt veteres, quæ animaduerteret in eos, qui superbè, insolenter, arrogãter, tyrannicè, sceleratè, perfidè, aut proteruè in vita versarentur. De ea multa Caelius Rhod. libr.* 11. *cap.* 19. *Plin. libr.* 11. *cap.* 45 *& alijs in locis. Erasmus in Prouerbio Adrastik Nemesis, siue Rhamnusia Nemesis. Sed optimè Budæus libr.* 1. *De contemptu rerum fortuitarum.* *q* Tum quod non.] *Ab exemplo κατ' ἀνθυπόνοιαν.* *r* Num ergo.] *Responsio per occupationem.* *s* Sed ipsius principis. *A persona & qualitate principis.* *t* Maximè est ferule.] *Ab ætate & inopia rerum.* *u* Vna fortassis ancora.] *i. illud mihi adhuc superest quò possim confugere. Metaphora est, qua vtimur quoties ad extrema præsidia confugitur. Ea Lucianus rursus vsus est in Drapetis. i fugitiuis, & in Ioue Tragœdo. Euripides in Helena: ἄγκυρ' ἐμοὶ νῦν τοῦτο λείπεται μόνον. Mihi ab vnica fortuna pendet ancora: hoc est, Vna duntaxat spes mihi superest.* *x* Theognidis quis ignorat.] *Theognidis poëta Græci sæpè meminit in Legibus Plato. Ex hoc opinor Theognidu versus promanauit etiam illa Plauti in Trinummo, nimis quàm detestanda sententia: De mendico malè meretur, qui ei dat quod edat aut bibat. nam & illud quod dat, perdit, & illi producit vitam ad miseriam.* *y* Paupertatis onus.] *Terentianus Phor. Nunquam æquè, inquit, ac modò paupertas mihi onus visum & miserum & graue.* *z* Tu verò, ô amice.] *Reiectio, qua ad veram & propriam defensionem facti transit.* *A* Quin illud mihi] *Argumentum à diuisione & diuersitate conditionum.* *B* Δὶς λεγόμενον.] *Vsus est contra eum qui dixerat, Prometheus est in verbis. Rursus De Conscrib. hist. Vide Erasmi Chiliad.* *C* Alioqui fieri.] *Amplificatio à consequentibus.* *D* Cæterùm vnius.] *Interpretatio dicti, & quomodo mercedem accipia-*

 lam

E Iam verò gestit.] *Locus communis: Neminem quicquam gratis facere, & tamen bonum virum operi alicui intentum esse debere. F* Nimirum vt videas.] *Non parvo æstimabo, si suo candido plenoq; suffragio nostra causa probetur. Alludit ad calculorum morem, cuius meminit Ouidius 15. Metam. Antiquitùs enim missis in vrnam calculis, ita ferebantur à iudicibus sententiæ, vt albis absolverent, nigris damnarent. Vide Arist. in Problematis. G* Haud curat Hippoclides.] *Adagium est, quo significat se non magnopere laborare, aliorumq; negligere sententiam. Natum est ex Hippoclidis Tisandri filij historia, qui propter turpem saltationem sponsa Agaristæ excidit, sed respondit socero Clisthenis: Hippoclides non curat. Quam Herodotus in Eratone lib. 6. & Erasmus noster in Adagiorum volumine pereleganter & doctè referunt. Idē eo iterū vsus est in Hercule.*

TYPANNOKTONOΣ TYRANNICIDA.

Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

QVod ad Argumentum declamationis attinet, infrà ab ipso auctore ponitur. Cæterùm genus orationis iudiciale est, status qualitatis. De eo enim potissimùm quæritur, dignùne sit præmio Tyrannicidæ, qui filium tyrāni occidit, an non. Incidit tamē legalis quoq;. nam & de eo qui tyrānicida vocandus sit, & de legis sententia disputatur. Exordiū attentione & docilitate comparanda fermè consumitur, dum & summam petitionis & rei magnitudinem patefacit ac nouitatem exponit, nisi quòd interim & beneuolentiam sibi ex merito facti, & aduersario ex suspicione inuidiam parat. Narratione grauitatē atq; sæuitiā tyrānidis primùm persequitur, eiusque omnē causam in filiū tyrāni trāsfert, vt videatur videlicet certo cōsilio filium ante patrē aggressus esse: deinde & modum peractæ cędis & consiliū suum exponit. Hinc propositio siue petitio sequitur: post quā confirmatio, in qua principiò petitionem suam cōmendat amplificatione euentus, & bonorū quæ ex hoc facto secuta sint, cum

cum aduersarij obiectione comparata. Deinde verbis legis opponit definitionem tyrannicidæ, à genere comprobatã, puta quòd non solùm is qui sua manu & gladio tyrannũ occidit, hoc nomine dicendus sit: sed etiã qui per alium, & quocunq; modo illũ tollit. Postea etiam a fine legis argumentatur contra scriptum. Vltimò locum q̃ eam Rhetores à summo ad imum vocant, siue etiam communem, tractat: in quo cõsilium siue voluntas, conatus, actio, eaq; per comparationem aut effectionem amplificata. Postremò & euentus considerantur. Peroratio autem locis patheticis constat. nam ipse quidem pro se affectus mouet, à modo & instrumento actionis: à tyranni autem persona, hypotyposi quadam seu descriptione dictorum & factorũ illius. Ad finem propositionem reiecit, & sui beneficij veluti memoriam quandam in auribus auditorum relinquit.

Ἀνῃλθέ πως ἐς τὴν ἀκρόπολιν, ὡς ἀποκτενῶν τὸν τύραννον· καὶ αὐτὸν μὲν οὐκ ἔσχε, τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ ἀπέκτεινε, κατίλιπε τὸ ξίφος ἐν τῷ σώματι ἐλθὼν ὁ τύραννος, καὶ τὸν υἱὸν ἰδὼν ἤδη νεκρὸν, τῷ αὐτῷ ξίφει ἑαυτὸν ἀπέκτεινεν. αὐτὸς ὁ ἀνελὼν, καὶ τὸν τοῦ τυράννου υἱὸν ἀνελὼν, γέγραφε, ὡς τυραννοκτόνος.

Duo τυράννους ἀνελεῖναι, ὃν ἕνα δεήσει δικάσαι, μιᾶς ἡμέρας, τὸν μὲν ἤδη παρηκμακότα, τὸν ἀκμάζοντα, καὶ πρὸς ἅπαν ἐπιχειρῆσον τῶν ἀδικημάτων ἑτοιμότερον, ἕνα μίαν ὅμως ἑκατέροις αἰτήσων δικαιάν. μόνος τ' ἀπὸ τῶν τυραννοκτόνων πολλῶν μιᾷ πληγῇ μιᾷ δύο τοὺς τυράννους, ἀνῃρεθην ἀμφοῖν, καὶ

Quum duos eodem die tyrannos occiderim Iudices, alterũ quidem ætate iam affecta, alterũ æuo florentem, & ad scelerũ successionẽ capessendã paratum: vnicum tamen pro ambobus præmiũ petitũ venio, qui quidem vnus omniũ quotquot vnquã tyrãnicidæ fuerunt, vnico vulnere duos maleficos fuerim amolitus,

καὶ φονεύσας, ἢ μὴ παῖδα ὄν-
τα ἔτι, ἢ πατέρα ἂν πρὸς τὸν
υἱὸν φιλοστοργίᾳ. ὁ μὲν δὴ τύ-
ραννος, ἀνθ' ὧν ἐποίησεν, ἱ-
κανὴν ἡμῖν δίδωκε τιμωρέ-
αν, ἅτε μὲν τὸν υἱὸν ἐπιθεὶς
προενηργμένον παρὰ τὸν
τελευτῶντα, τελευταῖον δὲ ἐλάσ-
κασεν, τὸ παραδόξοτα-
τον αὐτὸς αὐτοῦ γενόμενος τυραν-
νοκτόνος. ὁ παῖς δὲ ὁ ἐκείνου
τίνυται μὲν ὑπ' ἐμοῦ, ἀκρίτ-
ως δέ μοι καὶ ἀπροβουλεύ-
τως ἔσον φόνον ξῶντι μὲν
συνεπιπόνῳ τῷ πατρί, μετὰ
θάνατον δὲ παροικονόμησας,
ὡς ἐδύνατο. τὸν μὲν οὖν τυ-
ραννεύσαντα ἀπώλεσας ἀμείνω.
καὶ τὸ ξίφος, ὃ πάντα ἄρξα-
σαι, ἐμὸν τῶν δὲ πάλιν ἐνέπλη-
ξας τῶν φόνων, καὶ ἢ πρό-
τερον ἐκπεπόμφασιν ἢ πουη-
ρῶν τινὰ τῶν ἢ μὲν ἰσχυρό-
τερον, καὶ ἐμοὶ μὲν δυσάμυ-
νον ἀπῆλθεν, τὸν γέ-
ροντα δὲ μόνῳ παραχωρή-
σας τῷ ξίφει, ἐγὼ μὲν ὅμως οὐ πε-
ριεπόμενος ἐπὶ τούτοις ὧν ἤλπι-
ζον ἐκομισάμην παρ' ὑμῶν,

neciq; dederim, filium vide-
licet esse, patrem indulgen-
charitate, qua filiũ adama-
bat. Itaq; tyrannus pro his quæ
cõmisit, abundè magnas pœ-
nas nobis dependit: quippe
qui & viuus aspexerit filium
prius morte sublatũ, & quod
est omniũ maximè nouum, cæ-
pulsus sit denique ipse sui ty-
rannicida fieri. At filius illius
mea quidé manu peremptus
est, cæterũm occisus alteram
ad eadem operã mihi suam
commodauit, dum qui vino
patri scelerum socius fuerat,
eiusdem post mortem (quate-
nus licuit) exitii parricida.
Ego itaq; sum is qui ty-
rannidem sustuli: pariterq;
mecum gladius, quo cæ-
dis confecta sunt, meum: tam-
etsi cædis ordinem commu-
tarim, ac morem modumq;
nouarim conficiendi scelera-
tos: nempe hunc qui valen-
tior erat, ac sese defendere
poterat, ipse perimens, por-
rò senem soli gladio reser-
uans. His igitur de causis &
amplius quiddam à vobis me consequuturum arbitrabar,

præmiaq;

καὶ ἀφεῖσθαι δοκεῖσθε μοι τοῖς ἀνηρημένοις, ὧν ἂν τὸ παράπαν ἀπαλλάξας ὑμᾶς μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν μισούντων καὶ ἐπιβούλων. καὶ τὴν ἐλευθερίαν βέβαιον παρασκευάσω, ἀλλὰ παραλειφθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἀδικημάτων. μείζω δὲ κερδάνω, τοσαῦτα κατορθώσας, ἀγόμενος ἀπὸ ὑμῶν, καὶ μόνος σύριος τὸ παρὰ τὸν νόμον ἀμοιβῆς, ἃς δικαίως ἔχω. ὁ μὲν γὰρ ἀντιλήψομαι τοιοῦτος, οἷόν μοι ὁ κηδόμενος, ὅς φησι, τοῦ κοινοῦ τῆδε ποιεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς τελευτηκόσι λυπηρῶς, καὶ ἀμυνόμενος τὸ ἐκείνοις τὸν θανάτου αἴτιον γεγενημένον. ὑμᾶς δὲ ἀνάσχεσθέ μου, ὧν ἄνω δίκαιος ὢν, πρὸς ὀλίγον, τὰ ἐν τῇ τυραννίδι, καὶ ἧς ἀδόσιον ὑμῖν δεδεῦσθαι λυπουμένους· καὶ γὰρ τὰ μέγιστα οὕτω μάθοιτ' ἂν τὴν ἐμὴν εὐεργεσίαν τῆς ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ μᾶλλον ὑμᾶς ἀφαρπάσαι, λογιζόμενοι ἂν ἃ κτησάμην. ὡς γὰρ, ὥσπερ ἄλλοις τισὶν ἡδὺ σωθῆναι πολέμιοι, πραπόντα λαβεῖν, quæ numero æquarent eos qui essent interempti: vtpote qui non præsentibus modò malis vos leuârim, verùm etiam futurorum formidine: quique stabilem pepererim libertatem, nullo relicto qui scelerũ eam pessat successionem. Verùm interim tantis rebus strenuè peractis, in discrimen adducor, ne præmio fraudatus à vobis discedam, ac ne solus non feram mercedem, quam leges à me seruatæ pstituunt. At qui contrà dicit, is mihi videtur non Reipublicæ studio (quemadmodũ ait) hoc facere, sed quòd extinctos esse illos grauiter ferat, atq; eum qui illis mortis auctor extitit, vlcisci conetur. Vos igitur, Iudices, mihi paulisp attendite, dum tyrannidis mala, tametsi ipsi optimè nostis, commemoro. Siquidem hoc pacto futurum est vt & beneficij mei magnitudinem intelligatis, & ipsi plus capiatis voluptatis, reputantes nimirũ quibus sitis leuati malis. Neq; enim, quemadmodũ aliis quibusdã sæpenumerò accidit,

ἁπλῶν ἡμᾶς τυραννίδα, ἡ μίαν δουλείαν ὑπομέναμεν, ἐδ' ἑνὸς ὑβρισθέντες ἰδίᾳ δεσπότου, ἀπὰ μόνοι τῶν πάντων τὰ ὅμοια δυσυχήσάντων, δύο ἀνθ' ἑνὸς τυράννους ἔχομεν, καὶ πρὸς διπλᾶ οἱ δυστυχεῖς ἀδικήματα διηρούμεθα. μετριώτερος ἦν ὁ πρεσβύτης ἐκεῖνος παροξυνθῆναι, καὶ πρὸς τὰς ὀργὰς ἁπιώτερος, καὶ πρὸς τὰς καλάσεις ἀμβλύτερος, καὶ πρὸς τὰς ἐπιθυμίας βραδύτερος, ὡς ἂν ἤδη ἡλικίας τὸ μὲν σφοδρότερον καὶ ὁρμῆς ἐπιχώσης, τὰς δὲ ἡδονὰς ὀρίξας χαλιναγωγούσης. καὶ πρός γε τὴν ἀρχὴν τῶν ἀδικημάτων τὸ παιδὸς ἄκων προσῆχθαι ἐλέγετο, οὐ πάνυ τυραννικὸς αὐτὸς ὤν, ἀλλ' ἄκων ἐκείνῳ φιλότεκνος γάρ ἦν ὑπερβολὴν ἐγγίνεσθαι. ὡς ἔδειξε. καὶ πάντα ὁ παῖς ἐκεῖνος, καὶ ἐκείνῳ ἐπείθετο, καὶ ἁδίκει ὅσα κελεύοι, καὶ ἐκόλαζεν ὅσους προσέτατε, καὶ πάντα ὑπηρέτει. καὶ ὅλως, ἐτυραννεύετο ὑπ' αὐτοῦ, καὶ

itidem & nos simplicem tyrannidem atque vnicam seruitutem sustinebamus, nec vnius domini violentiam toslerabamus: verum soli omnium quos similis habuit calamitas, duos pro vno tyrannos habebamus, & in gemmas contumelias distrahebamur infelices. Porrò senex multò erat moderatior, quippe ad iras lentior, ad supplicia segnior, & ad cupiditates tardior: vt potè cui iam ætas vehementiam impetus cohiberet, voluptatumq; cupiditates refrenaret. Quin ad suscipienda maleficia filij instinctu nolens impelli ferebatur, ipse alioqui non admodum tyrannicus, nisi quòd illi morem gerebat. Siquidem indulgens in filium supràquàm credi queat, erat: id quod re declarauit, ita vt filius illi esset omnia. Illi parebat: per vim faciebat quicquid ille iusserat: supplicio afficiebat quoscunque

praeceperat, ac prorsus in omnibus illi obsequundabat. In summa, filius in patrem tyrannum quendam agebat:

pater

καὶ δορυφόρ& τῶν ζῶν πα-
ιδὸς ἐπιθυμιῶν ἓν ὁ νεανίας
ἦν, τῆς μὲν τιμῆς παρεχώρει
ἐκείνῳ διὰ ἡλικίαν ἐκείνῳ, καὶ μό-
νῳ ἐξίστατο ζῶν τῆς ἀρχῆς ὀνό-
ματ&. τὸ δ' ἔργον τῆς τυ-
ραννίδ&, καὶ τὸ κίνδυνον
αὐτὸς ἓν. καὶ τὸ μὲν πίνον καὶ
ἀσφαλὲς ἀπ' αὐτοῦ παρῆν
τῇ ἡλικίᾳ, τὸν δ' ἀπόλαυ-
σιν μόν& ἐκαρπᾶτο τῶν ἀ-
δικημάτων. ἐκεῖν& ἓν, ὁ
τὸς παρυφέρους σωίχων, ὁ
τὸν φρουρὰν κρατῶν, ὁ
τὸς τυραννομένους ἐκκόπων,
ὁ τὸς ἐπιβουλεύοντας φοβῶν. ἐκ
κεῖνος ὁ τὸς ἐφήβους ἀνασπῶν,
ὁ συνδυάζων ζοῖς γάμοις. ἐκεί-
νῳ αἱ παρθένοι ἀνήγοντο. καὶ
εἴ τινὸν σφαγαὶ, καὶ εἴ τινὸν
φυγαὶ, καὶ χρημάτων ἀφαι-
ρέσεις, καὶ βάσ&οι, καὶ ὕ-
βρεις, πάντα ταῦτα τολμή-
ματα ἓν νεανικά. ὁ γέρων δ'
ἐκεῖν& ἠκολούθ&, καὶ συμπαί-
κτα, καὶ ἐπίνε μόνον τὰ ἧ πα-
ιδὸς ἀδικήματα, καὶ τὸ πρᾶ-
γμα ἡμῖν ἀφόρητον ἐποίησε.
Ὅταν γὰρ αἱ γνώμης ἐπι-
θυμίαι τὸν ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐξου-
σίαν

pater filij cupiditatum satel-
les erat. Tametsi huic pro-
pter ætatem honorem cede-
bat adolescens, solóque im-
perij nomine temperabat,
tamen res & caput tyranni-
dis erat ipse. Et quanquam
tutamentum præsidiúmque
principatui ab illo mutuas
retur, scelerum tamen emo-
lumentis solus fruebatur. Il-
le erat, qui satellites conti-
nebat, qui custodias obti-
nebat, qui tyrannidem af-
fectantes è medio tollebat,
qui insidias formidabat. Il-
le qui castrabat ephebos, qui
coniugia violabat. illi vir-
ginei producebantur. Tum
si quæ cædes, si qua exilia, si
quæ pecuniarum expilatio-
nes, delationes, contumeliæ,
ea omnia iuuenis temeritate
gerebantur; porrò senex illi
obsequebatur, comitémque
scelerum sese præbebat, ac
comprobabat duntaxat filij
sui flagitia. Itaque quum ea
res nobis erat intoleranda,
propterea quòd quum animi
cupiditatibus ex imperio po-

σίαν προσπάθωσιν, οὐδ' ὑφ' ἕτερον ποιοῦνται τῶν ἀδικημάτων· μάλιστα δ' ἐπῆνε τοῦτο, τὸ οὐδ' ὑφ' ἑαυτὸν μαρτάνειν, μᾶλλον δ' ἀϊδίου τὴν δουλείαν ἰσομοίρων, καὶ ἐκ δίκης δυσὶ παραδοθησομένων τῷ αὐτῷ, ἄλλοτε ἄλλῳ διαπότῃ, καὶ πονηρῷ, διακρουόμενα γοητεύοντι τὸν δῆμον. ἀστοῖς γὰρ ἄλλοις οὐ μικρά τις ἐλπὶς αὐτῷ, τὸ λογίζεσθαι, καὶ πρὸς αὐτοὺς λέγειν, ἀλλ' ἤδη παύσεται, ἀλλ' ἤδη τις θνήξεται, καὶ μετ' ὀλίγον ἐλευθεροι γενησόμεθα. ἐπ' ἐκείνῳ δ' οὐδὲν τοιοῦτον ἐλπίζω ἀλλ' ἐπ' ἐμοὶ ἤδη ἕτοιμον τὸν τῆς ἀρχῆς διάδοχον. τοιγαροῦν οὐδ' ἐπιχαρεῖν τις ἐτόλμα τῶν γενομένων, ἢ τὰ αὐτὰ ἐμοὶ προμοῦμενος, ἀπέγνωσαν παλλάπασιν ἐλευθερίαν, καὶ δῆμος ὁ τυραννὶς ἐδόκει, πρὸς τοσούτους ἰσομοίρους τῆς ἐπιχαρέσεως. ἀλλ' οὐκ ἐμὲ ταῦτ' ἐφόβησεν, οὐδὲ τὸ δυσχερὲς τῆς πράξεως λογισάμενον μὴ

testas accedit, nullum fastigij modum imponit: tum illud in primis discruciabat, quòd prospicerentur diuturnam, vel aeternam potius seruitutem eam futuram, & per successionem alij post alium domino tradendam Rempublicam, populúmque homini scelestae hereditatis mstar obuenturum. Namid alijs spem non exiguam facit, quod apud sese reputant, quod inter se dicunt: At mox coercebitur, at mox demorietur, paulò post liberi sumus futuri. Verum de his nihil eiusmodi sperabatur, quin potius iam intuebatur paratum tyrannidis heredem. Vnde factum est, vt ne aggredi quidem quisquam fortium ciuium, & qui eadem quae ego, animo statuisset, auderet: sed desperabatur ab vniuersi libertas, atque inexpugnabilis tyrannis videbatur: quippe quum esset cùm tam multis confligendum ac dimicandum. At me nihil ista deterruerunt, neq; perpensa negotij difficultate

μηδ' ἀπάνηθε, ἀλλ' πρὸς τὴν λίνδωσον ἀπαλλαγὴν· μόνον δὲ, μόνον δ' πρὸς οὗτος ἰσχυρὰν καὶ πολλῷ τῷ τυραννίδι, μᾶλλον δ' ἀλλ' μόνον, ἀλλὰ μετὰ ζοῦ ξίφους ἑνὸς ζοῦ συμμαχομένης, καὶ τὸ μὲν σωστικὸν ζοῦ ξυναπόντος, πρὸ ὀφθαλμῶν μὲν μοι τῶν τυραννῶν ἔχων, ἀπροφάσιστος δ' ὅμως τῷ λοιπῷ ἐπιτηδείαν τῆς σφαγῆς τῆς ἐμῆς. ἐντυχὼν δὲ τῇ πρώτῃ φρουρᾷ, καὶ φυλάκῳ δ' ῥᾳδίως τοὺς λοιφορέοντας, καὶ τὸν ἐντυχόντα τύπτων, καὶ τὸ ἀνθιστάμενον πᾶν ἀμφοβάρων, ἐπὶ τὸ μιφακώδειον αὐτὸ τῶν ἔργων ἤμελλον, ἐπὶ τῷ μόνῳ τῆς τυραννίδος ἰσχυῖ, ἐπὶ τῷ καθ' ἑαυτὸν τῶν ἀμυτήρων συμφορᾶς· καὶ ἐπισὰς ὧν τῆς ἀπροπόλεως φρουείῳ, καὶ ἰδὼν γυμνικῶς ἀμυνόμενον καὶ ἀνθιστάμενον πολλοῖς πολεμίοις, ὅμως ἀπέκτανα. καὶ ἐμὲ μὲν τυραννὶς ὕδη καθῄρηκε, πολλὰς δ' ἔχει μοι τὸ τόλμημα· καὶ

ficultate refugi, neque ad suscipiendum discrimen trepidaui: verùm solus, solus inquam, aduersus adeò validam variámque tyrannidem: vel non solus potius, sed gladio comite consensi: quippe qui mihi sit auxiliatus, mecúmque ex parte tyrannum interemerit, quū mors mihi interim ob oculos obuersabatur: at ediucrsò perpendenti, quòd publicam libertatem meam cæde redempturus essem. Ergo vbi in primam irruissem custodiam, neque mediocri negotio satellites submouissem: occidens interim in quem incurrissem, & quicquid obsisteret amoliés, ad ipsum negotij caput ferebar, ad vnicum tyrannidis robur, ad nostrarum calamitatum fontem: atque irrupto arcis propugnaculo, quum viderem illum fortiter tuentem sese, multisque vulneribus resistentem, tamen occidi. Et iam tum erat sublata tyrannis, iam tum mihi confectum facinus.

καὶ τὰ ἀπ' ἐκείνου, πάντων μὲν ἐλεύθεροι. ἐλείπετο δ' ὁ γέρων ἔτι, μόνος ἄνοπλος, ἀφυλάκητος ὑπὸ φύλακας, ἀπροπλήκτως τὸν μέγαν ἐκεῖνον ἀπολωλεκὼς δορυφόρον, ἔρημος, οὐδὲ γυναῖκας ἔτι χερὸς ἄξιος. ἐνταῦθα τοίνυν πρὸς ἐμαυτὸν, ὦ ἄνθρωπε λογισάμενος, τοιαῦτα ἐλογισάμην, πάντ' ἔχει μοι καλῶς, πάντα πέπρακται, πάντα κατόρθωται. τίνα ἄρ' ὁ περίλοιπος καλοκαγαθίας τρόπον; ἐμοῦ μὲν γὰρ ἀνάξιός ὅτι, καὶ τῆς ἐμῆς δεξιᾶς, καὶ μάλιστα ἐπ' ἔργῳ λαμπρῷ καὶ γενναίῳ καὶ γυναικὶ ἀνδρειοτάτῃ, καταισχύνην ἀμήχανον τῷ σφαγιάσαντι δι' ἐμὲ νέον καὶ μεγαλοπρεπῆ ἀπεργάσασθαι. ἀλλὰ μετὰ τοῦ συμφορᾶς, μηδὲ τοῦ αὐτοῦ ἐπιδεᾶσθαι, εἰ τοῦτο, καταδύτου παρακάλυμμα ἐχέτω τὸ ξίφος. ζώτω τὰ λοιπὰ ὑπὲρ ἐμοῦ. ταῦτα βουλευσάμενος, αὐτὸς μὲν ἐν σοβαρῷ ἀπημαλόμην· ὁ δ', ὅπερ ἐγὼ προὐμαρτυρόμην, ἀνεπράσατο.

Ex eo tempore liberi omnes, nisi quòd reliquus adhuc erat senex solus, inermis, nudatus custodijs, iámque amisso magno illo suo satelliite desertus, neque deinde dignus sorti dextra. Ibi nimirum mecum ipse, Iudices, hæc animo reputabam: Cuncta mihi pulchrè habent, cuncta confecta sunt, cuncta eò quò destinâram perducta: at eum qui reliquus est, quo tandem modo pœnas dare conuenit? Me quidem meáque dextera nequaquam est dignus, præsertim si post splendidam facinus iuuenile atque magnificum interimatur, priorem illam cædem dedecoraturus. Carnifex aliquis quærendus est illo dignus: verùm post calamitatem, ne vel hanc ipsam lucrifaciat. Videat, discrucietur, appositum habeat ensem: huic reliqua mando. Hæc vbi mecum statuissem, ipse quidem illinc discedo: at ille peregit id, quod ego prædiuinaue-

καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου, πάντα μὲν ἐξῆν τοῖς ἐκείνου ἑκάστοις. ἐκείνῳ δὲ ἐγὼ μόνῳ ἔτι, μάν' ἄκουσον, ἀφειδήσασθε ὦνδρες φίλοι, ἀγαπήσατε τὸν μισοτύραννον, ἵνα μοι καὶ ὑμῖν ἐπιτρέψῃ, οὐκ ἀποκτείνας ἔτι χαρεῖς ἄξω. ἐπαύσω τοίνυν ὑμᾶς ἐκεῖνος, ὡς ἔοικε, τοιαῦτα ἐκφοβήσας, τοιαῦτα ἐκφοβήσας, πάντα ἐπράξατο, πάντα ἐτόλμησε. τίνα δὲ ὑποκλινεῖ καὶ δουλεύσει πρόκας; μὴ γὰρ ἀπὸ τῆς ἀναίδους ὄψει, καὶ τῆς ἐμῆς ἀμύνει, καὶ μάλιστα ἐν ἄρχῃ καιρῷ καὶ παντὶ ἀγωνιεῖται, καὶ γὰρ ἀγωνιεῖται καὶ ὑπὲρ ἐκείνου τῶν ὁμοίων; ἐγὼ δὲ ἄξιόν τινα δᾶδος στεφανώσω, μηδὲ τῶν ἀστῶν ἑνὸς ἀφαιρήσομαι, ἀλλὰ πάντας ὁμοίως ἐλευθέρους ἀφήσω. ἐπὶ τοῦτο παρακέκλημαι τὸ βῆμα. ταῦτα βουλεύσασθε, ἀνδρες φίλοι ἐκ τοῦ παρόντος ἀγαπήσαντες ἐμὲ ὑπὲρ ὑμῶν προκινδυνεύοντα, ὑπὲρ

dem illinc discedo : at ille peregri

Ex eo tempore libertas mea, nisi quod reliqua omnia hunc erat fenus, omnibus, meliorem impetum ad libertatem sumsit. Nunc igitur quae decreta sunt, ea vos ipsi iudicate, quae tyrannicidae debeantur praemia. Iam meis fruimini factis. Vacua, sicut videtis, sceleratis hominibus arx. imperat nemo. quin & magistratus creare liberum est ; & causas agere, & ex legibus contradicere. Atque haec omnia vobis mea contigerunt opera, meaque fortitudine, vin delicet ex una illa caede, post quam pater iam viuere non quibat. Aequum itaque censeo, vt is pro meritis debitum mihi à vobis praemium donetur: non quòd lucri auidus, aut sordidus quispiam sim, nec is qui meo cedit gratia de patria bene merereri statuerim : verùm quòd praemio cuipiam officia mea comprobari, neque repudiari aut inglorios fieri conatus meos, si velut irriti,

ἀνηρέθη, καὶ τύραννος ἐπέθανεν, καὶ τέλος ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς βράβευσι κάρα μοι σὺν κομίσῃ ὑμῖν τὴν δημοκρατίαν, καὶ παρρησίαν ἅπασι προκηρύξῃ ἅπασι, καὶ τὴν ἐλευθερίαν εὐαγγελίσῃ. ἴδε σὺν ἀφειδοῦντα τῶν ἐμῶν. ἀπόλωλε, ὡς ὁρᾶτε, πονηρῶν ἡ ἀκρόπολις· ἐπιτάττω δὲ τοῖς ἀστοῖς, ἅμα καὶ τιμᾶσθαι ἔξεστι, καὶ δικάζειν, καὶ ἀντιλέγειν κατὰ τοὺς νόμους. καὶ ταῦτα πάντα γενήσεται δι' ἐμὲ ὑμῖν, καὶ δεῖ τῶν τόκων τὴν ἐμὴν κεφαλὴν ἀποτίνειν φόνου; μισθὸν οὐκ ἔτι ζῶν πατὴρ ἐλύπει. ἄξιόν δ' οὖν ἐπὶ τούτοις τὴν ἐφαλομένου λοιπὴν μετ' ἀγαθῆς ὑμῶν δωρεᾶς, οὐ φαυλιστὴς, οὐδὲ μικρολήψ τις ἄρ', οὐδ' ἐπὶ μισθῷ τῆς πατρίδος ἀνορεττὴν προσήκειν, ἀλλὰ βεβαιωθῆναί μοι βούλομαι τὰ κατορθώματα τῇ ἀρετῇ, καὶ μὴ ἀβέλτερόν, μάτ' ἄν δοξῶ ἡδέως τὴν ἐπιχείρησιν τὴν ἐμὴν, ὡς ἀτελῆ, καὶ ἀνεπίτευκτον

uinaueram : tyrannum occidit, summámque meae imposuit fabulae. Adsum igitur, popularem administrationem vobis apportans, cunctisque bono iam vt animo sint edicens, ac libertatem annuncians. Iam meis fruimini factis. Vacua, sicut videtis, sceleratis hominibus arx. imperat nemo. quin & magistratus creare liberum est ; & causas agere, & ex legibus contradicere. Atque haec omnia vobis mea contigerunt opera, meaque fortitudine, vin delicet ex vna illa caede, post quam pater iam viuere non quibat. Aequum itaque censeo, vt is pro meritis debitum mihi à vobis praemium donetur: non quòd lucri auidus, aut sordidus quispiam sim, nec is qui mero cedit gratia de patria bene merereri statuerim : verùm quòd praemio cuipiam officia mea comprobari, neque repudiari aut inglorios fieri conatus meos, si velut irriti,

praemioque

καὶ γὰρ ἀναξίαν λύπης μηδὲν. ἀτοσὶ δὲ ἀντιλέγει, καὶ φησὶν, οὐκ ἄδικον ποιεῖν με, τιμᾶσθαι θέλοντα, καὶ μισθὸν λαμβάνειν· οὐ γὰρ ἵνα τυραννοκτόνος, ἀδικεῖσθαί μοί τι κατὰ τὸν νόμον, ἀλλ' ἵνα δίκην τινὰ τῷ ἔργῳ ᾧ ἐμοὶ, καὶ ἀπαίτησιν τῆς λοιδορίας· πεπαύσομαι δέ. γνα αὐτοῦ τί λοιπὸν ἀπατᾶς παρ' ἐμοῦ; οὐκ ἐβουλόμην; οὐκ ἀνῆλθον; οὐκ ἐφάνην; οὐκ ἀπελυθέρωσα; μή τις ἐπιτάξει; μή τις διώκει; μή τις ἀπειλᾷ δεσπότης; μή τις μοι τῶν πακούργων λείψανον; οὐκ ἂν ἔποις, ἀλλὰ πάντα ἀρίδηλα μισά. καὶ πάλιν οἱ νόμοι καὶ ἐλευθερία σαφὴς, καὶ δημοκρατία βέβαιος, γάμοι ἀνύβριστοι, παῖδες ἀδικίας, καὶ παρθένοι ἀσφαλεῖς, καὶ ἑορτάσιμα πᾶσι τοῖς θεοῖς ἀτυχίαν ἡ πόλις. τίς δὲ ὁ τούτων ἅπάντων αἴτιος; εἰς ὃ ἐκεῖνα μὲν παύσει, τὰ δὲ παρισχημένος; ἀ γάρ τις ἂν τῶν περὶ ἐμοῦ τιμᾶσθαι δίκαιος,

præmióque indigni iudicentur. At hic contradicit, negátque æquum facere me, qui decorari munere, præmiumq; ferre cupiam. Neque enim tyrannicidam esse me, neque quicquam à me pro legis sententia confectum esse, verùm facinori meo deesse quidam ad hoc vt præmium postulem. Percontor igitur illum, quid præterea requiris à me? nónne volui? nónne ascendi? nónne occidi? nónne libertatem peperi? num quis imperat? num quis iubet? num quis minitatur Dominus? num quis nocentium manus effugit meas? Haudquaquam dixeris, sed omnia plena pacis, omnes restitutæ leges, libertas manifesta, democratia stabilis, inuiolata connubia, pueri tuti, virgines absque periculo: publicamq; felicitatem solenibus feriis celebrat ciuitas. Quis igitur horum omnium auctor? quis est qui illa fecerit, hæc peperit? Etenim si quisquam præ me dignus honore

ἀίκαιον, παραχωρῶ ζῆν γέρας, ἐξίσταμαι τῆς ἀρετῆς. ἃ δ' μόνον ἐγὼ πάντα διεπραξάμην, τολμῶν, κινδυνεύων, ἀνιῶν, ἀναιρῶν, διελέγχων, δι' ἀπόνοιαν τινὰ μορούμενον, τί μου δῆτα βάσας τὰ καθορθώματα; τί δὲ ἀχάριστον πρός με τὸν δῆμον ποιῆς ἔναι; οὐ γὰρ αὐτὸν ἐφόνευσας τὸν τύραννον, ὁ δὲ νόμον τυραννοκτόνου δίδωσι τῷ ἀρετῇ. ἐξέφηνας δ', ἀπί, μοι, τί, ἢ αὐτὸν ἀνελεῖν, ἢ ζῆν θανάτου παρασχεῖν τῷ αἰτίᾳ; ἐγὼ μὲν δὴ οὐδὲν οἶμαι ἄλλο τοῦτο μόνον ὁ νομοθέτης ἔδωκε, τῷ ἐλευθερίᾳ, τῷ δημοκρατίᾳ, τῷ τῶν κακῶν ἀκαθαρσίᾳ. ζῆν τ' ἐτίμησε, ζῆν τ' ἄξιον ἀμοιβῆς ἐνόμισεν, ὅπερ οὐκ ἂν ἔπεσεν μὲ δι' ἐμὲ γενέσθαι· ἃ γὰρ ἐφόνευσα, δι' ἃ ἐκεῖνος ἔμελλε ζῆν οὐκ ἐδύνατο, αὐτὸς πεπράσται τῷ σφαγῇ. ἐμὲ δὲ φόνος, ἃ χεὶρ ἐκείνου. μὴ τοίνυν ἀπεδόλογοῦ ὅτι περὶ

nore sit, cedam præmium, desistam à petendo munere. Quòd si solus omnia peregi, audens, periclitans, ascendens, interimens, excrucians, alterum virtus in altero, quid mea calumniaris officia? quid facis vt populus parum erga me gratus existat? Ateniim non occidisti tyrannum? Porrò lex, tyrannicidæ præmium decernit. Verùm dic mihi, numquid interest virum ipse interimas, an mortis causam mihi præbeas? Mea profectò sententia, nihil: verùm hoc solum spectauit legis conditor, libertatem, democratiam, sceleratorum sublationem. Huic honorem decreuit, hoc præmio dignum iudicauit: quod quidem inficiari non potes, quin mea contigerit opera. Etenim si occidi eum, quo occiso ille non poterat viuere: nimirum ipse cædem peregi, ego occidi, sed illius manu. Itaque ne discepta de cædis modo:

περὶ τοῦ τρόπου τῆς τιμωρίας, μᾶλλον ἐξεταζε ὅπως ἀπέθανεν, ἀλλ' ἀπέθανεν μὲν οὐκέτι ὄψομαι, ἀπέθανε δὲ ἐμοὶ τὸ μηκέτι ἄνους ἴσθι. ἐπεὶ καὶαὐτὸν προσέταττόσαν μοι δοκᾶς, καὶ συκοφαντήσαν τοὺς ἀνθρώπους, ἃ τις μὲν ξύλοις, ἀπὸ λίθῳ ἢ ξύλῳ, ἢ ἄλλῳ ὧτινι τρόπῳ ἀπέκτα-νεν τί δῆτα, ἃ λιμῷ ἐξανδραποδίσατο τὸν τύραννον, πλὴν ἀναγκαίως τῆς τελευτῆς παρέχων, ἀπήτεις ἄν καὶ τότε παρ' ἐμοῦ αὐτόχειρα πλὴν σφαγῆν, ἢ ἐνδεᾶν ἔλεγές μοι τι πρὸς τὸν νόμον, καὶ ταῦτα; καλὸν πάτερον τοῦ κακούργου προνομεύον; ἢν μόνον ἐξέταζε, ζῶντο ἅπαντα, τοῦτο πολυπραγμόνα. τίς τῶν πονηρῶν λέλειται; ἢ τίς ἐλπὶς ζῆν φόβου; ἢ τί ὑπόμνημα τῶν συμφορῶν; ἃ δὲ καθαρὰ πάντα, καὶ ἀρίστα; συκοφαντῶντός ὅτι, ὦ

modo: neque illud expende, quemadmodum interierit, verùm an iam perierit: & an quod periit, id à me sit profectum: quandoquidem & illud excussurus mihi videris, atque his aduersus benè de Republica meritos calumnijs vsurus: Si quis non gladio, verùm lapide, ligneve, aut alio quouis pacto peremerit. Quid porrò si fame tyrannum obsedissem, ad mortis necessitatem compellens: num ibi quoque requisiturus eras à me cædem meam ipsius manu peractam? aut desiderari adhuc quiddam dicentes ad id, vt legi factum à me satis videatur: atque id, quum sceleſtum acerbius etiam atque atrociore mortis genere trucidassem? Vtrum hoc dumtaxat spectâ, hoc require, hoc excute: Quis nocentium reliquus? aut quae metus expectatio? aut quod calamitatum vestigium? Quòd si purgata omnia, si pacata, profectò sycophanticum est, modum

τῷ τρόπῳ τῷ πεπραγμένῳ χαμαιζήλῳ, ἀπιστεῖν ἰθιλειν τοῖς ἐπὶ τοῖς πεπονημένοις ἆθλοις. ἐγὼ δὲ καὶ τοῦδε μέμνημαι διηκριβωμένον ἐν τοῖς νόμοις ἐκεῖνο, ἢ μὰ δι' ὃν πολλὸν δουλείαν ἐπιλέλησμαι καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀρημένων, ἀτίμως θανάτου ἄξιον λέγεσθαι, ἅ τις αὐτὸς ἀπέκτανεν ἢ ἅ τις μὴ αὐτὸς μὲν ἀπέκτανεν, μηδὲ τῇ χειρὶ ἔδρασε τὸ ἔργον, ἐπάλαισε δὲ, καὶ πεπλεγμένῳ ἀφορμὴν τοῦ φόνου, τὰ ἴσα καὶ τοῦτον ἀξιοῖ ὁ νόμος αὐτὸν ἀντικολάζεσθαι· μᾶλλον δικαίως, ἢ εἰ ἐβάλετο τὴν πεπραγμένην ἴσον γίγνεσθαι τὴς ἀδείας, καὶ πιστεῦσαι λοιπὸν ἡ ἐξουσίαν τοῦ πράττειν τὴν ἀρετήν. ἅτε τὸν μὲν ἄτης ἀπαλλάττοντα δικαίαν ὡς ἀνδροφόνον δικαιοῖς, καὶ ἀδάμως ἀφιέναι δίκης. τὸν δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τύπον πράττοντα τῷ πόλει, ἃ τῶν ὁμοίων ἀξιώσεις τοῖς ἀνδρείοις τοῦτο; οὐκ ἂν ἔχοις λέγειν,

modum rei gestæ columnantem, præmio frustrari velle, quod ijs quæ virtute confecta sunt debeatur. Equidem & illud memini dissertum in legibus (nisi fortè propter diutinam seruitutem oblitus sum eorum quæ ab illis dicuntur) causam mortis esse duplicem: puta si quis ipse occidat: aut si non ipse quidem occidit, neque manu facinus peregit, verùm compulit, præbuitq; mortis occasionem: ex æquo & hunc quoque lex censet supplicio afficiendum esse, idq; iure optimo. Neq; enim statuit minus valere oportere audaciam, quàm facinus: ac posteà supervacaneum est cædis rationem diligenter spectare. Deinde hunc qui sic occiderit, tanquam homicidam pœnas oportere dare censebis, ac nequaquam ab oluendum esse. At me qui per omnia consimili modo Rempubl. iuui, non censes eá capere oportere, quæ ijs debentur qui beneficio iuuerunt. Neque enim illud

νὴν μᾶρ, ὡς ἐγὼ μὲν ἁπλῶς αὐτὸ ἔπραξα, ἀκολάστως δέ τι τὸν ἄνδρα χρησάμενος, ἐμοῦ μὲν θαλάσσαν. τί γὰρ ἔτι ἐλπίδα, τὸν ἰσχυροτέρου προσωμάτου; τί δὲ λοιπὸν τὸ ξίφος ἐν τῇ σφαγῇ μὴ πάντως τὸ ἰσόμοιρον αὐτὸ προσμανθάνομεν; ἐκτὸς εἰ μὴ τοῦτό φῂς, ὡς ὁ τύραννος ὁ τυθεὶς ὤν, δεῖ καὶτοῦτο ἔχειν τὴν προσηγορίαν, δεῖ δῆπου ἐκ' αὐτῷ πομπὰς ἀγαθάνοι, ἑορτὰς ἄγειν ὑμᾶς ἐδάκατι. ἀλλ' ἐκ ἂν ἔφοις. ἅτε τοίνυν τύραννα προσωμίνου, τῶν τὴν αἰτίαν παρασχούσης δ' σφαγῆς ἐκ ἀρδίως ἂν τὴν δημοκρατίαν; ἢ τῶν πολυπραγμοσύνης. μικρὰ δίκαι πᾶς ἀπέθανεν, ἀφηκάσουσι τὴν ἐλευθερίας; ἢ τὸν τὴν δημοκρατίαν ἀφελόμενον, πιεσθέντα ῥᾴ τι πεῖσαντες; καί τοι ὅ γε νόμος, ὡς φῂς, τὸ μεφάλαιον ἐξετάζει τῶν πραγμένων, τὰ δὲ μέσα δὲ πάντα ἐᾷ, καὶ ἐκ ἔτι πολυπραγμονᾷ. τί γὰρ; καὶ ἐκὶ ἐξελάσας τὸν τύραν-

dicere possis, me quidem imprudentem fecisse, sed exitum quendam commodum fortunam fuisse cōsequutum præter animi sententiam. Nam quid præterea iam formidassem, eo qui validior erat, interempto? Cur autem gladium in vulnere reliquissem, nisi plenè quod erat euenturum, id ipsum prædiuinassem? Nisi forsan illud dices, hunc qui extinctus est, tyrannum non esse, neq; hāc appellationē illum competere: neque vos multum præmij hoc nomine, si ille fuisset occisus, decreturos fuisse. Atqui istud dicere non queat. Anne tyranno interempto, ei qui eandis causam ministrauit, præmium negabis? O curiositatem: de illo laborat quo pacto interierit, quum interim libertate fruaris? Aut ab eo qui democratiam restituit, nescio quid superuacaneum præterea requiris? Atqui lex (vti fateris) ca-

put rei gestæ spectat: quæ verò ad id conducunt, ea omnia missa facit, neq; iam vltrà curiosius excutit. Qui enim? an si tyran-

τύραννον, ἢ δι' τιμωρὸν ἐλαβε τυραννοκτόνος; καὶ μάλα δικαίως, ἐλευθερίαν γὰρ ἀφαιρεῖται & ἀντὶ δουλείας παρέσχετο· τὸ δ' ἐν ἐμοὶ γεγενημένον, ὑφυχὴ, οὐ φωτίρας ἐκ καταστάσεως ἐλπίδι, ἀπὸ παντελοῦς καταίρεσις, οὐ φανερὸν θεία παντὸς ἔχθους, οὐ φιλοτιμίαν τὸ ἅπαν ἐκκόμισμα μέγεθος. καί μοι, πῶς θεῶν, ἤδη ἀπ' ἀρχῆς ἐς τέλος, ἡ δοκεῖ, πάντα ἐξετάσατε, εἴ τι τῶν πρὸς τὸν νόμον παραλειπόμενον, ἢ ἐνδεὲς τῶν προσόντων ὀφειλόντων τυραννοκτόνῳ. πρῶτα μὲν δὴ νόμιμον προϋπάρχειν καὶ φιλόπολιν, οὐ πρὸ τῶν λοιπῶν ἐνδιαιτᾶσθαι, καὶ ὧν εἰκὸς θανάτῳ τῷ τ' ποιῶν σωτηρίαν ἀντιβολεῖν. ἆρ' ἦν πρὸς τοῦτο ἐνδείσα, ἐμαυτὸν ἀξιῶν, ἢ προδόμενος τινὰ τῶν ὅλῃ μέσῃ ἐνδιαίτων ἐπάκουσε; ἐκ ἂν ἄποιτο· μὴν tyrannum exegerit quispiam, non is iam tyrannicidæ præmium cepisset? cepisset opinor, idq; iure optimo: siquidem & hic pro seruitute libertatem peperisset. At id quod à me patratum est, non exilium habet, non in posterum instaurandæ tyrannidis metum: verùm absolutam sublationem, totiusq; generis internicionem, omnèq; malũ radicitùs excisum. Et mihi per deos iam ab initio ad finem vsq; (si videtur) rem totam perpendite, num quid eorum quæ ad leges pertinent, sit prætermissum, & num quid in me desideretur ex his quæ tyrannicidæ oportebat adesse. Principiò mentem prius oportet subpetere fortem, & amantem Reipub. quæq; pro communibus commodis periculum adire non recusset, quæq; priuato suo interitu multitudinis incolumitatem ausit redimere. Num hac parte quicquam mihi defuit? Num frangebar animo? Num quum præscirem per quæ pericula mihi perrumpendum esset, per ignauiam refugi? Profectò non potes dicere

μένε ζεῖναι ἐπὶ τούτῳ ἔτι μόνῳ, καὶ νόμιζε τοῦ θελῆσαι μόνον, καὶ τοῦ βουλεύσασθαι ταῦτα, εἰ καὶ μὴ χρηστὸν ἀποβέβηκεν, ἐκ τοῦ τῆς γνώμης αὐτῆς καταστάντα με, γέρας ἀξιοῦν, ὡς εὐεργέτην λαμβάνειν. εἶτα μὴ ἐμοῦ δυνηθέντος, ἄλλου δὲ μετ' ἐμὲ τὸν τυραννοκτονηκότος, ἄλογον, εἰπέ μοι, ἢ ἀγνῶμον ἦν παρασχεῖν; καὶ μάλιστα, εἰ εἶπον, ἄνδρες, ἐβουλόμην, ἠθέλησα, ἐπεχείρησα, ἐπειράθην τῆς γνώμης, μόνος ἄξιός εἰμι τιμᾶσθαι, τί ἂν ἀπεκρίνω τότε; νῦν δὲ οὐ τοῦτό φημι, ἀλλὰ καὶ ἀνῆλθον. καὶ ἐκινδύνευσα, καὶ μυρία πρὸ τῆς τοῦ νεανίσκου σφαγῆς ἐποίησα. μὴ γὰρ οὕτω ῥᾷστον, μηδ' εὐχερὲς ὑπολάβητε εἶναι τὸ πρᾶγμα, φρουρὰν ὑπερβῆναι, καὶ δορυφόρων κρατῆσαι, καὶ τρέψασθαι τοσούτους μόνον, ἀλλὰ σχεδὸν τὸ μέγιστον ἐν τῇ τυραννοκτονίᾳ καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν ἔργων, τοῦτό ἐστιν.

In hac interim parte tantum commorare, atque æstima, an non vel voluisse tantum ista, ac statuisse praeclarum facinus futurum fuisse videatur. Ac putato me solius animi voluntatisque argumento præmium postulare, tanquam qui beneficio iuuerit. Tum si voluntati meæ facultas defuisset, verùm alius post me tyrannum occidisset: dic mihi, num absurdum aut præter æquum fuerat dare præmium? Minimè. Si dicerem, ciues, volui, statui, aggressus sum, voluntatis experimentum dedi, solus dignus sum qui præmium feram: quid tum responsurus fueras? Nunc porrò non hoc dico, sed insuper, ascendi, periclitatus sum, atque innumerabilia priusquam iuuenem occiderem, patraui. Neque enim vsqueadeò facilem, factuque proclivem esse rem existimetis, custodias perrumpere, satellites opprimere, vnumque hominem tam multos amoliri. Quin isthuc penè maximum est omnium quæ sunt in tyrannicidio, totiusque negocij caput.

Nam

ἐ γὰρ δὴ αὐτός γε ὁ τύραννος, μέγα καὶ δυσάλωτον καὶ δυσκατέργαστόν ἐστιν, ἀλλὰ τὰ φρουρούμενα καὶ συνέχοντα τὴν τυραννίδα: ἃ τις ἂν νικήσας, πάντα οὕτως διαπέφευγε, καὶ τὸ λοιπὸν ὀλίγον. τὸ δὲ δὴ ἄχρι τῶν τυράννων πεσεῖν, οὐκ ἂν ἔτι μοι, μὴ σὺν τοῖς πρὸ αὐτοῦ φυλάκων καὶ δορυφόρων ἀπάντων ἀπαθὴς ἀκροβολισάμενος ἅπαντας προσφιλονεικήσαντι. ἐγὼ γὰρ τί πεποίηκα, ἀλλ' ἢ τούτων αὖθις μέγα. φυλακῆς κρατήσας, δορυφόρους νικήσας τὸν τύραννον, ἀφύλακτον, ἄοπλον, γυμνὸν ἀπέδειξα. τιμῆς ἄξιος ἐπὶ τούτοις ἄνωθεν ἐκ λόγου, ἢ τί μᾶλλον παρ' ἐμοῦ τὸν φόνον; ἀλλ' εἰ μὴ φόνον ζητεῖς, οὐδὲ τοῦτο ἐνδεής, οὐδ' ἀνάμακτός εἰμι, ἀλλ' ἄρτασμαι μεγάλων καὶ γενναίων ἀγαθῶν ἀναίσχυντος ἀκμάζοντος, καὶ πᾶσι φοβεροῦ, ἀλλ' ἐπιβουλῶς διαπεπονημένου, ἃ μόνον ἰδάρδη, ὃς ἀντὶ πολλῶν ἦρκα δορυφόρων. ἀφ' οὗ

Nam ipse iam tyrannus non magna res est, neq; expugnatu neq; cõfectu difficilis: verùm ea quæ tuentur continentq; tyrannidem: quæ quidem si quis superârit, il mirum cuncta quæ destinauit, peregerit, & perfusillum est id quod supereſt. sed ad tyrãnos peruenire nunquam mihi contigisset, ni prius qui illum cingũt custodes oppressissem, omnesq; satellites antè debellassem. Nihil adhuc addo: verùm in his tursum immoror. Custodiam oppressi, satellites superaui, tyrannum incustoditum, inermem, nudum reddidi. Virum his rebus confectis non tibi videor honore dignus? an adhuc cædem ipsam à me requires? Quin etiam si cædem quæris, ne ea quidem desiderabitur. Non sum incruentus, verùm cædem peregi, magnam ac strenuam, nempe iuuenis ætate ac viribus florentis, atq; omnibus formidandi, per quẽ ille ab insidijs

eras tutus, cui uni fidebat, qui cõplurium satellitũ instar erat.

ἄρ' οὖν ἐκ ἄξιός, ὦ οὗτος, ἀλλ' οὐδὲ, ἀπ' ἄτιμος ἐπὶ τηλικούτοις γίνωμαι; τί γάρ, ἀδορυφόρον ἵνα; τί δ', ἐ ὑπερίστω τινὰ τ τυράννου ἐπιβήναι; τί δ' ἀνίκητον τίμιον; ἀ μέγα ἄρ' ἔδοξα ἐν τῷδε. ἀνιαδόντα ἐν μέσῃ τῇ ἀκροπόλει, ἐν μέσοις δὲ ὅπλοις, φόνον τινὸς ἐργάσασθαι τῶν τυράννου φίλων; νῦν δ' ἐν τὸν πατροκτονοῦντα αὐτὸν ἴδε, ὡς ἓν τυράννε, μᾶλλον δ' τύραννος χαλεπώτερος, καὶ ἀνοσιώτερος ἀπαραίτητος, καὶ ὑβριστὴς ὠμότερος, καὶ ἐπαχθὴς βιαιότερος. τὸ δ' μέγιστον, κληρονόμος τῶν ὅλων, καὶ διάδοχος, καὶ ἐπὶ πολὺ παραθεῖναι τὰς ἡμετέρας συμφορὰς δυνάμενος. βούλει τῷδε μόνῳ πιθάσθαι μοι, ἓν ἔτι τὸν τύραννον ἀπηφανότα; χεῖρας δὲ ἐπὶ ζώσῃς αὐτῷ. τί φατε, οὐ δόσετε; οὐκοῦν ἀφαίνον ὑφαρπάσω; οὐ ἀνοσιώτερος, οὐ βαρὺς, οὐκ ἀφόρητος ἓν νῦν

Annón igitur, quæso te, præmio dignus videor, sed tantis rebus gestis honore fraudabor? Quid enim si fatè liceret vnum, atq; adeò quid si tyranni ministrum quempiam interemissem? quid si seruum aliquem charum? annón hoc quoq; magnum visum fuisset, conscendisse, mediáq; in arce, medijs in armis, aliquem è tyranni familiaribus iugulare? Nunc & hunc ipsum qui occisus est, cuiusmodi fuit, considera. Filius erat tyranni, vel tyrannus potius crudelior, dominus intolerabilior, ad supplicia dirior, ad contumelias violétior: quódque est maximum, hæres ac successor omnium, quíque in longum nostras calamitates posset prorogare. Vin' hoc solum mihi contigisse, ipsum verò tyrannum viuere adhuc, fuga ereptum? Iam horum nomine præmium postulo. Quid dicitis? Non dabitis? Annón & illum verebamini?

Annón dominus, annón grauis, annón intolerandus erat?

Porrò

ἔρουμαι ἢ ἄξιος, ὦ οὗτος, ἀνὴρ εἶναι, ἀνὰ ἀπὸ τοιούτων ἐπιτηδευμάτων; τί δ' ἂν ἐγὼ τοιοῦτος ὢν τιμηθείην; ἢ μικρὰ ἂν ἴδοις τὰ ἀπορούμενα, ἐν μέσοις οἷς ἔσομαι. ἐγὼ γὰρ τὸ τυράννειον φίλημα, πρὶν ἢ καὶ τὸν πατέρα μου τὸν ἐμὸν ἀνελεῖν, τοῦ μειρακίου ἀπὸ τῶν χειλῶν, μᾶλλον ἢ τοῦ πατρὸς ἀπεσπάσθην, καὶ ἀπεστάθην τοῦ ἔρωτος, καὶ ἐπὶ βασιλείᾳ. τὸ δὲ μισεῖν, ἀκριβῶς τὸν ὅσον πω, ἀφ' ἑαυτοῦ τὸν πατροκτόνον ἀπωσάμενον τὸν ἀμύητον βροτῶν τὸ μίσος ἐπιφέρεται μοι, ἵνα ἢ τὸν τὸν τύραννον ἀφανισμένον; γέρας ἀπὸ τοιούτου ἔργου; ἐγὼ δὲ ἐπὶ τούτοις αὐτὰ. τί φατε, οὐ δίκαια; οὐχὶ δεδέσθαι ὑφ' ἑαυτῶν; οὐ δικαίως, οὐ βαρεῖς, εἰ ἀφίεσθε ἐμοῦ,

Annón igitur, quæso, quo modo dignus videor felicitatibus gestu honore frui bonis? Quid enim si sim tyrannum, atq; alienis cædibus manifestum, non semel tantummodo, sed bis? Ego quidem, qui osculum illud tyrannicum, priusquam patrem meum interficerem, ab ipso adolescente, non minus dolore quam nefario facinore affectus, abstraxerim, ac ab imperio, quod ille tenebat, abhorruerim, ut qui parricidam, & tyrannidis hæredem, considerem? Et tamen odium, vel tyrannum ipsum, delitum, etiam sanguine & liore, ed fœdatum, quod consuetudine peccandi, non sit nativum, sed quæ ab initio, non ac sponte venerit, quæ in longum odium lamentatæ fuerint? Vis hoc fiat? Vis fectum esse, ipsum ex tyrannum eiecisse, & interfecisse? Ne premium petitis? Quid dicitis? Nonne dignus ego & illum occidisse? Annón

ἐπεὶ ἢ τὸ ἐμφάνισον αὐτὸ ἐγνώκατε; ὁρᾶτε οὖν ἀκριβῶς, εἰ, ὃ ἐγὼ ἐποίησα, ἄξιον ἦν τυραννοκτονίας, τοῦτο, ὃ ἐκεῖνος ἐμοὶ ἐπεβούλευσε, δεῖται δικαιοσύνης. ἢ τὸν τύραννον ἀπὸ τοιαύτης ἐπιθυμίας ἐτίμησα φόνου, ἐκ ἀκμῆς, ἐκ παιδὸς μιᾷ ὅπερ δυσαίτιαλον ὧν ἀνδρί, ἐπὶ τοιούτοις ἀδικήμασιν, ἀπὸ τῆς πεδασαμένος νομῆς, καὶ ἐμοὶ τοῖς ἀμφὶ ἐμὲ δόξας τὰ φίλτατα εἰκῇ προκάμψα, ἐμοὶ ἐμαυτοῦ, ἐ καὶ πονηρὸν ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἀμείψοντα, καὶ ὅμοιον ὧν πατρὶ αἵματος καὶ ἐμοὶ ἀνηκεστοτάτου; ταῦτ' ἴσα πατέρων τὰ πρόσωπα, ταῦτα ξίφη δικαίως τυράννων ἐπεξόν. οὗτος θάνατος ἄξιος ἡμῶν τυράννων. αὗται πρέπει πρόσωπα τοιούτοις ἀδικήμασι. τὸ δ' ἐνθένδε ἄφνω ἀπόλλυσθαι, τὸ δ' ἐνθένδε ἀγνοεῖσθαι, τὸ μηκέτι οἴεσθαι ὅλως ἀδικεῖν, εἰ τύραννος ἦν τοιοῦτος ἐκβάλλειν ἄξιον. ὁ γὰρ ἀγνώς, ὃ οὗτος, ἐκ ἀγνοῶν, ἐκ τῶν ἄλλων ἰδὼς, ὅσων ἕνεκα ὑπόκειται πρὸς τὸν ὑὸν

Porrò nunc negocij caput denicq; ipsum perpidite. Etenim quod hic à me requirit, hoc quàm fieri potuit, pulcherrimè cõfeci, tyrannum & aliena cæde occidi, non simpliciter, nec vulnere vno, id quod fuerat optatissimũ illi, videlicet tantorũ facinorum sibi conscio: sed posteaquam illum prius multo dolore ex carnificassem, tum quo nihil habebat charius, miserabiliter prostratum coram oculis ostendens, puto filium in ipso aui flore, tametsi sceleftum quidẽ illum, attamẽ & ætate vigentem, & patri similem, sanguine taboq; oppletum. Hæc mirum sunt parentũ vulnera, ij gladij verorum tyrannicidarum, hæc mors digna crudelibus tyrannis, hæc vltio tantis sceleribus congruit. Cæterùm protinus interire, protinus excidere sibi, neque huiusmodi vllum spectare spectaculum, profectò nihil habet tyrannico

supplicio dignum. Neq; enim ignorabam, vir egregie, nõ ignorabam inquã, neq; quenquam aliũ latuit, quanta illa charitate

ὑὸς ἔλεγε. καὶ ὃτ᾽ ἐκ ἀνυπόξιστον ἐνεβιβάσατο ὀδὸν ὀλίγον αὐτῶ χρόνον. πάντως μὲν ὃ πατὴρ ἴσως πρὸς τὰς παῖδας τοιοῦτος· ὁ δὲ καὶ περιττότερόν τι τῶν ἄλλων ἔχων, ὡς κότως, ὁρᾶν μόνον ἱκανὸν ἐμφανίσαι, καὶ φύλακα δ᾽ τυραννίδος. καὶ μόνον προκατεσκευάσατο τὸ πατρὸς, νὴ τὼ ἀσφαλεστέρᾳ τῇ ἀρχῇ παραμένον. ἐπεὶ ἃ καὶ ἐδόκει τῶ υἱῶ ἐννοίαν, ἀπὸ δὲ τῶ ἀπόγνωσιν, νὴ τὸν ἀπισάμην τὸν ἡμέτερον αὐτὸ, καὶ λογιζόμενον, ὡς ἐδὲν ἴσι τὰ ἐμῶ ὄφελος, τὴν ἐκ τὸ παιδὸς ἀσφαλείας ἐμαθηκυίας. ἅπαντα τοῖς ἐμοὶ αὐτῶ ἀθρόα περιίστα, τῶ φύσει, τῶ λύπῃ, τῶ ἀπόγνωσιν, τὸν φόβον, τὰς ἐπὶ τῶν μελλόντων ἐλπίδας χρόνων, ἐπ᾽ αὐτὸν ἐμοὶ ἐχυσάμην τοῖς συμμάχοις, καὶ παρὰ τῶ τιμωρίαν ἐς κέντρῳ σκήψιν μαστιγίαις &c. ἀπέθανεν ὑμῖν ἄτικος, μελαγχολῶν, ὀδυρόμενος, δακρύων, filium sit prosequutus, adeò vt illo extincto ne paululum quidem temporis sibi in vita morandum esse fuerit ducturus. At qui haud scio, an omnes patres hunc admodum affecti sint erga liberos: verùm hic etiam vltra reliquos habebat quid dam, id, ut mihi, quippe qui conficeret illum venenum esse qui curaret seruaretq; tyrannidem, quiq; solus pro patre pericula susciperet, & tutamen imperio adderet. Itaque si non ob charitatem, certè ob rerum disperationem sciebam illum protinus exiturum è vita: perpensurum enim, iam nihil esse quur vellit viuere, adempto tutamine quod illi filius ministrauerat. Nimirum effeci vt hæc omnia illum agminatim circumsisterent, forma, dolor, desperatio, formido, quiq; in posterum imminebant metus. his aduersus illum auxilijs sum vsus, atque ad id extremum illum consilium adegi. Interijt itaq; vobis orbus, excruciatus, plorans lachry-

filium si profequatur, tibi illo exercitio ...
lum quidem tempus ...
in vita meditandum ...
rii ducerum. ...
scio, ex communi ...
admodum ...
liberos ...
dem, ...
re qui confuetudi ...
mium ...
aurei ...
sciret, ...
periodicum. ...
ob eam causam, ...
rentes differentes ...
bam illum ...
tum ...
mia, ...
lus erant, ...
quod illi ...
tat. ...
hac omnia ...
tim circumstan ...
ma, dolor, ...
modo, quia ...
mutatus ...

fus illum auxiliis fum vsus, atque ad id tempus ...
filium adegi. Iustitiæ itaq; vobis vtilis, ...

δακρύων, πικρότατον πάντων ...
σοι, ὑπὲρ γεγονότος μὲν, ...
νῦν παρὰ καὶ τὸ λοιπὸν, ...
αὐτὸς γὰρ αὐτὸν, ὅσπερ θανάτων ...
ἁπάντων, ἡ κοπρῷ χαλεπώτα=
τον, ἢ ἀνὴρ ἄπιστος γένοιτο. ...
μοί ὁ ξίφος, μή τις ...
ἄλλος ἔνοπλος; μή τις ...
ἄπιστον ὅπλον ἔνδον ἔνι; ...
τὶ αὐτὸ ἐν τῷ ἀκροπόλει ...
ἀναίμακτον, πρὸς ἔνδυτον ...
τὶς ἐμοῖ, τίς αὐτὸ ἐπ' ἐκ=
κάτερα δείσαντι; ὦ ξίφος ...
καινὸν καὶ διαβόητον τῶν ...
ἐμῶν καλλιστευμάτων, μετὰ ...
ἔνδυτος κινδύνου, μετὰ ...
ἔνδυτος φόνου ἀμυνάμενα, ...
καὶ ἀνάξιοι δοκοῦμεν ἔτι ...
μεῖς, ἀ γῦν ὑπὲρ μόνου ἔνδο=
τέρω τιμῶ πλείω παρ' ὑ=
μῶν, ἢ γῦν ἔλαττον, ἄνδρες, ...
ἐφιέσθαι ἐπιτιθέντι τῷ τυ=
ράννῳ, καὶ ἀνάπαλιν ἐπὶ τὸν ...
ἐμοῦ καταπεμφθέντα, ξίφος ...
πρὸς ἔνδυτον ἀφίεντα, ἢ πρὸς ...
τὸν τῆς ἐλευθερίας φίλον. ...
ἄρτι παντὶ, τοῦτο τιμᾶς τε ...
καὶ δωρεᾶς ἄξιον νομίζετε, ...
ἀκούσατε

lachrymans. Luxit luctum, non illum quidem diuturnũ verùm qui satis magnus esset patri. Postremò, quod est omnium acerbissimum, ipse sibi necem conscisit: quod quidé mortis genus, præ cæteris miserrimum, mulióque atrocius est, quàm si per alium perferatur. Vbi mihi gladius? Num quis alius eũ agnoscit? Num cuiq; alterius hoc gestamen erat? Quis eum in arcem adduxit? Ante tyrãnum quis eo est vsus? Quis eũ ad illũ misit? O ensis particeps successorúq; meorum egregiè factorũ: post tanta pericula, post tantas cædes contemnimur, & indigni præmio iudicamur? Nam si huius tantùm nominis præmium à vobis postularem: si sic dicerem Iudices: tyrãnum, quum mori vellet, quum id temporis inermem se deprehendisset, meus hic illi gladius inseruiit, & ad consequendam libertatem auxilio fuit vniuersis: hunc quoque laude præmióque dignum iudicassetis. Porrò

ἀποστόλῳ οὕτω δημοτικοῦ ἤθους ἐν ἀρχῇ ἁψάσθαι, οὐκ ἄμ' ἐν τοῖς ἀριστεῦσι ἀναγράψαντι; ἐν ἀρχῇ τὸ ξίφος ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀνατέθεικεν, οὐκ ἄμα τὰ τῶν θεῶν ἐκεῖνο τεθαυμακότι; νῦν μοι ἐννόησον, οἷα πεποιηκέναι εἰκὸς τὸν τύραννον, οἷα δ' ἀρνήσασθαι πρὸ τῆς τελευτῆς. ἐπεὶ γὰρ ὑπ' ἐμοῦ φονεύεσθαι, καὶ τιτρώσκεσθαι μοιχοῖς πρέπουσα εἰμὶ τὰ φανερὰ τοῦ σώματος, ὡς ἂν μάλιστα λυπήσαιμι τὸν γεγαμηκότα, ὡς ἂν ἐν τῇ πράξει θίγαι δόξαιμι, ὁ μὲν ἀνιβόησεν οἰκτρὸν, ἐκβοᾶσθαι τὸν γεγαμηκότα, οὐ βοηθὸν, οὐδὲ συμμαχον. ἄλλα γὰρ πρόβουλα ὄντα, καὶ ἀσθενῆ, ἀπὸ θεατῶν τῶν οἰκείων κακῶν. ἐγὼ γὰρ ἀπηπαφόμην, ποιητὴς μὲν τῆς ὅλης τραγῳδίας γεγενημένος, καταλιπὼν δὲ ὧν ἐπῆλθε τὸν νεκρὸν, καὶ τὸν σκηλὸν, καὶ τὸ ξίφος, καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ δράματος ἐκεῖνος

domino tam popularis erga nos gratiam retulisseris? Nonne inter eos qui de Republica bene meriti sunt, scripsisti? Non'ne gladium inter sacra monumenta consecrasseris? Non illum secundum Deos veneraremini? Nunc mihi considerate, quæ verisimile est fecisse tyrannum quæ dixisse priusquam sibi mortem conscisceret. Quum iuuenis à me trucidaretur, ac multis etiam vulneribus confoderetur, idq; in ijs corporis partibus, quæ conspicuæ magis, magisq; sint oculis obuiæ, videlicet vt quammaximè discruciaret eum qui genuerat, quo'q; primo statim conspectu perturbaret, miserabiliter inclamabat, parentem implorans non adiutorem, nec opitulatorem: quippe qui senex iam esset, atque inualidus: verùm domesticarum cladium spectatorem. Nam ego interim discesseram, auctor quidem totius tragœdiæ, relinquens actori cadauer, scenam, gladium, reliqua quæ ad actum fabulæ pertinebant.

Atille

ἀνεστήλω οὗτα ἀμαστιλιῶ
δ ἕλκων ἐκ ἂν ἀμάχεσθαι,
οὐκ ἂν ἐφ' ἵππου ἐλαύνειν ἀ-
γυρράψας, ἐκ ἂν ἰδ ξίφος ἐφ'
ἵππου ἵππου ἀντίκρυς, οὐκ ἂν
μετὰ τῶν θεῶν ἐκάνο πόσ-
κωσ ἔστι; πῶς μοι ἐννοεῖτε,
εἰ ἐκ ἐπιτρέψω ἀλλὰ τὸν τυ-
ράννον, εἶτα ἀ ἀφανίσω πρὸ
τοῦτο τοιοῦτο. ἐκὰ δ' ὦ
ἐμοῦ φονεύσ, καὶ τίμια
σεαυτῷ ποιήσ τοιοῦτο
σε ἐκ τὸ φανδὲ ἐν σώμα-
τ, ὡς ἂν μάλιστ ἐκτείνω
ἕμαλον τὸν ἐγχειρήσοντα, ἐκ
ἂν ἐκ τῶν ὑμέτερ εἷς ἐξα-
τρίζησε, ὁ μὲ ἀνεξόμεν τὸν
κρίν, ἐπὶ σφάξ τὸν γεῖρ
ναῦτα, οὐ βαρέσε, οὐκ ἀμυ-
μαχον. ἐδὲν δ' προσδόκω
ἔστα, καὶ ἀσφαλῆ, ἀπὸ ἐκα-
κῶν τῶν οἰκείων ἐκεῖνον. ἐγὼ
δ' ἀκκαπάσμαι, καιρὸς
μὲ τῆ ἐκεῖ παρόδοις γεγε-
νημένῳ, καταλαβὼν ἐκεῖ
ἐκάκωσ τὸν κυρίν, καὶ
πάλιν σαλαβὼ, καὶ τὸ ξίφ,
καὶ τὰ λοιπὰ ὦ φονεύσ.

dominatum exercuisset: nam gratiam reuulsisset: nemo inter eos qui de Republica bene meruerint locum inuenisset. Non me gladium meum ea monumenta consecrasse? Non illum secum deportaturum? Nemo ita desperatus, qui non consideret, quæ præmia esset ferre tyrannum occidisse. Quam multi me inuidebunt, etiam vulnera mea, si quis ea viderit, ita commendabunt, vt ne quis tyrannis, si quis eum aggressus fuerit, ex animo feriat. Ego autem, si quis me tanquam seruum contempserit, ac lento supplicio me conficiet, producatque mihi mortem, reddatque mihi cædem longiorem. Atque hæc locutus, ensem quærebat. Nam ipse inermis erat, propterea quòd per omnia filio fideret. Verùm ne is quidem deerat, vt qui iamdudum fuerit à me paratus, atque ad facinus futurum relictus. Euulso igitur è cæde gladio, atque è vulnere exempto, ait:

Dudum me occidisti: nunc finem malis impone gladio.

ἐκεῖνε, δ' ἰκᾶν ὦ, ὡς ἐδὲν
ἴδε, ὑφ' ἅτε πόνου, ὀλίγον
ἐκπνέοντα, ἐμαγμένον, ἐμ-
πεπλεσμένον τοῦ φόνου, καὶ τὰ
τραύματα σωρεῖ, καὶ πολλὰ
καὶ ἐκέα, ἀνεβόησε τοῦτο·
τέκνον, ἀπεθάνομεν, πεφονεύ-
μεθα, τετυραννοκτόνημεν·
ποῦ ἐσμεν οὗτος, τίνι με τηρεῖ,
τίνι με φυλάττει, ἵνα τοῦτον, τέκ-
νον, πεπαυσόμενον; ἢ μή
τι ὀλίγον χρόνον ὑπερορᾷ με,
ὡς τῷ βραδύτητι ὀλοίσθαι
ἤδη, καὶ πρόεται μοι τὸν
φόνον, καὶ μακροτέραν μοι
τὴν σφαγὴν ποιεῖ; καὶ ταῦτα
τὰ λόγω, ἵστατο τὸ ξίφος·
κἀτὶ δ' ἄνομος ἐῶ, ἵνα
τὸ πάντα τοῦ παιδὸς θαρ-
ρῶν. ἀλ' οὐδ τοῦτο ἐνε-
κάμε. πάλαι δ' ἐῶ ὑπεμέ-
νε τοῦτο πεπεισκαμένον
καὶ τὸ μέλλον τόλμημα
κατειλημμένον. ἀφοπλί-
ζει δὲ τῆς σφαγῆς, ἵνα τοῦ πρό-
σω ἵστατο τὸ ξίφος, φο-
νεύσ μικρὸν μὲν ἀπίστα-
σας, πάλιν δ' ἀράσσοντος ξίφος·
κατὰ

At ille adstans vbi filium conspexit, quem habebat vnicum, semiuiuum, sanguinolentum, cæde conspersum, tum vulnera perpetua ac plurima lethalia, hunc ad modum exclamauit: O natе, extincti sumus, interempti sumus, tanquam tyranni iugulati sumus. Vbi mactator? Cui me seruat? cui me reliquit? qui quidem iamdudum propter occisum te, fili, sum exanimatus: nisi forte me tanquam seruum contemnit, ac lento supplicio me conficit, producitque mihi mortem reddítque mihi cædem longiorem. Atque hæc locutus, ensem quærebat. Nam ipse inermis erat, propterea quòd per omnia filio fideret. Verùm ne is quidem deerat, vt qui iamdudum fuerit à me paratus, atque ad facinus futurum relictus. Euulso igitur è cæde gladio, atque è vulnere exempto, ait:

πατρὶ πενθοῦντι παραμύθιον
ἀλλὰ καὶ πρόθυτικὴ χεὶρ ἀνευ-
ψύξασα τιναχώνισαι, ἀλόχῳ
σφαξον, τυραννοκτόνησον, καὶ
τῷ πρεσβυτέρῳ ἀπόλωλεκον. ἤλι-
πρότερος σοὶ γενέσθαι εἴθε τῷδε
τάξιν πεῦλαβον τοῦ φόνου.
ἐπίστευον ἄν, ἀπ' ἄλλου τε
φανέντος μόνου, ἀπ' ἐπινομί-
ας νίκην ἐκείνου· νῦν δ' ὡς
ἅπαντ', νῦν δ' ὡς ἐμὲ φονέ-
ως ὑπορῶν καὶ τοῦθ' ἅμα λέ-
γων, πίπτω μὲν ὡς ἀραίῳ, πρί-
μοιρος ὢν ἀνδρὸς, ἐπιθυμῶν
μὲν, ἰσχὺν δ' οὐκ ἔχων τῷ ὑ-
πουργοῦντι τὸ δρᾶμα τ' ἀνδρὸς. πόσ-
θεν κολάσῃ τοσοῦτον; τόδε πρᾶ-
γμα; πόσοι θάνατοι; πόσα
τυραννοκτόνια; πόσα ἄλ-
λα τ' ἀνδρὸς, ὡραίαν πάν-
τα τὸν μιαιφόνον κολάσεα
σον, ἢ μικρὸν, ἢ οὐκ ἀπα-
γωνιστὸν ἔργον τὸν πρεσβύ-
την δ' αὖ αὖθις ἐξικνούμενον,
καὶ τὸ αἷμα ἀμφοῖν ἀνακεί-
σεσθον, τὸν ἀνδρεῖον ἐ-
κεῖνον καὶ ἀνίκητον ἀπο-
κτείνασαν καὶ ἐπινίκιον σφαγὴν,
καὶ τὰ ἔργα τῆς ἐξεστοῦ ἀμοῦ.

Adest patri lugenti solamen, sed lenis & mansuetam manum & infestam adiuua, iugula, tyrannum occide, luctu libera. Vtinam prior in te incidissem, vtinam in cæde priorem occupassem locum. O cidissem quidem, sed tanquam tyrannus dum taxat, sed qui crederem mihi superesse vltorem: nunc autem tanquam orbus occumbo, nunc tanquam cui desit etiam mastigator. Atque hæc vbi dixerit, gladium adegit, tremens, neque sat potens. Cupiebat quidem, verum non supperebant vires ad facinus exigendum. Quot hîc supplicia? Quod vulnera? Quot mortes? Quot tyrannicidia? Quot præmia? Postremò spectatissimus omnes iuuenem dudum prostratum, nec exiguum profectò, neque mediocrium virium opus. at senem huic circumfusum, atque amborum sanguinem commixtum, libertatis illam & victorialem victimam mixque gladij facinora.

At

αὐτὸ δὲ τὸ ξίφος ἐν μέσῳ ἀμφοτέρων ὑπέδυνόμενον, ὡς οὐκ ἀπάξιον γενήσεται ἧς ἔσχε πίστεως, μαρτυρόμενον ὅτι μοι πιστὸς διηκονήθη. τοῦτο ἐμὲ γενόμενον, μικρὸν ἂν ἔμπροσθεν ἦν τῆς αὐθαδείας. νῦν μὲν οὖν τὰ τυραννίδος πάθη, ἀμφὶ ἐμοὶ ἐστὶ μεμερίσθαι δὲ εἰς πολλοὺς τὸ ἔργον, ὥσπερ ἐν θρύλλοις. νῦν τὰ μὲν πρῶτα ἐγὼ διανενέμημαι, τὰ δεύτερα δὲ ὁ παῖς, τὰ τρίτα δὲ ὁ τύραννος αὐτός. τὸ ξίφος δὲ πᾶσιν ὑπηρέτησεν.

At gladius ipse in medio amborum, declarans quàm non indignũ se domino præstitit, testandóque quòd mihi fidam nauasset operam. Id si à me ipso fuisset paratum, minus fuerat futurum: nunc autem illustrius est ipsa nouitate. Atque ego quidem sum is qui tyrannidẽ sustuli: cæterùm actio in multos est distributa, quemadmodum in fabulis fieri consueuit. Ac primas quidem partes egi ipse, secundas autem filius, porrò tertias tyrannus ipse. Nam gladius omnibus inseruiuit.

GILBERTI COGNATI ARGVMENTVM.

QVidam in arcem ascendit vt tyrannum occideret, atque ipsum quidem non reperit: verùm filium eius interemit, gladiumque in vulnere reliquit. Aduenies tyrannus, vbi filium extinctum conspexit, eodem cultro necem sibi conscit. Is qui ascenderat, tyrannique filium peremerat, præmium tanquam tyrannicida petit.

DECLA-

DECLAMATIO D. ERASMI ROTERODAMI, NON ILLA QUIDEM VERSA, SED quæ superiori Declamationi è Luciano versæ respondeat.

ARGVMENTVM.

Est iusdem generis hæc cum superiore, eiusdemque status est, sed aduersaria. Vt enim illic contenditur, præmium esse dandum tanquam tyrannicidæ, ei qui filium tyranni interfecerat: ita hîc negatur eum satisfeciſſe legi, aut tyrannicidâ esse, qui non ipsum tyrannum, sed filium tyrâni occidiſſet. Exordio beneuolentiam captat à persona iudicũ: deindè calumniæ aduersarij, qua in suspicionem adductus fuerat, quasi ipse quoq; tyranni di faueret, quia illi præmium dandum negabat, respondet per absolutionem primùm, deinde & per infitiationem ex locis coniecturalibus, elementa interim illius personæ, atque ipso vicissim in suspicionem eò modo actionis vocato. Post exordiũ propositio sequitur cum attentione & admonitione iudicis, quorsum in hac causa maximè spectare debeat: atque inde ad cõfutationem venitur. In qua primùm resciuntur ordine capita illa quæ alter in argumento ab imo ad summum tractârat, puta Voluntas, Conatus & Effectus. Ac voluntati quidem opponit voluntatem legis, vt quę non quid quisq; voluerit, sed quid effecerit, spectet: neq; cogitationes, sed facta præmijs compenset. Conatũ verò esse nat varijs ac multis similibus & exemplis, ostendens in nullo pacto, aut contractu, aut certamine, aut alijs deniq; id genus rebus satis esse conari aliquid & cœpisse, sed præstari oportere, Effectum conditiones sequi, non conatum. Et quòd alter etiam conatum in legibus spectari dixerat, id distinguit, ostendens diuersam esse rationem præmiorũ & pœnarũ. In maleficijs interim & voluntatem puniri: in beneficijs autem nunquam præmiũ dari, nisi ei qui quod lex proponit, reipsa effecerit.

Postremò

Postremò & patriæ gratis inseruire ac officium præstare cives debere: & illum satis mercedis pro conatu suo retulisse, laudem & gloriam. Effectum autem refellit, quia non simpliciter id effecerit quod lex iubet, sed fortuna seu numine ita ferente, cædem filij mortem patris confecutam esse. Non enim quia ipsius gladio tyrannus postea se pium confecerit, ob id ipsius hoc factum esse. Deinde etiam incertum fuisse exitum, & quidnam pater occito filio facturus fuerit: & hic consilium quoque petiturus iubuerit, primò vt incertum & periculosum, neque certis rationibus firmatum: deinde etiam vt fictum, & post euentum rei demum simulatum. Denique non idem esse occidere, id quod lex iubet, & mortis causam qualemcunque præbere. Idque iterum multis similibus probat. Atque hoc loco disputationem suprà cœptam renouat, de eo quatenus voluntas in legibus spectatur, & in quibus per se sufficiat, nempe in maleficijs, & non in beneficijs, & ob id neque hic præmium illi deberi, vt qui cœperit, non absoluerit beneficium. Confutatis igitur hoc pacto voluntate, conatu & effectu, quarto loco id aggreditur, quod peritos in narratione potissimùm amplificat: puta filium fuisse caput & caulam tyrannidis, eoque sublato etiam tyrannidem sublatam fuisse. Ac primò quidem filium ostendit non fuisse tyrannum, neque tyrannidis caput, confutatis signis & cæteris rationibus quæ alter ad earum rem probandam adduxerat. Deinde, vt maximè fuerit, legem iubere ipsum tyrannum, non vt quisque tyranno similis, aut nocentior etiam est, occidere. Et hic multis verbis de auctoritate legum disputat, & quòd non temerè verba legũ huc aut illuc deflectenda sint: alioqui multa pericula & incommoda ex eo secutura esse. Postremò etiam ipse locum ab imo ad summum tractat, & vt alter voluisse, egisse, effecisse se dixerat, ita hic contrà neq; animum ad rem gerendam habuisse illum, neque recta via aggressum esse, neque denique id quod lex

iubet,

iubet, perfeciſſe oſtendit. Et ſub hæc orationem concludit breui ἀναπεφαλαιώσει, & conformatione ſeu proſopopœia legum, Reipublicæ & deorum quoque expoſtulantium cum petitore, vt iniquè & præter merititum præmium petente.

SI mihi cauſa hæc, Iudices, apud concionem populārem, quæ ſtudijs potius quàm exacto rerum iudicio duci conſueuit, eſſet agenda, ac non magis apud Iudices ex honeſtiſſimis ordinibus delectos, nimirum grauiſſimos, ſapientiſſimoſq; : nonnihil profectò vererer, ne omnium animis noua hæc & inſperata lætitia geſtientibus, atq; (vt ita dixerim) exultantibus, nec ſatis attentos, nec dociles eſſem auditores habiturus : porrò fauentes, beneuolosq; multò minus : quippe qui frontem modò, quaſiq; perſonam huius negocij intuentibus, non faciem ipſam propiùs contemplantibus, videri fortaſſe poſſim in communi totius ciuitatis gaudio, tum autem in cauſa tam populari, velut importunius obſtrepere atque obturbare. Enimuerò quum omnis affectus inutilis eſt ad rectè iudicandum : tum ingens, intemperans, atque exundans lætitia, non ſolùm iudicium omne funditùs tollere ſolet, verùm etiam noſtri ſenſus non rarò nobis eriperet præſertim ſi (quemadmodum hæc noſtra) poſt graues diuturnaſq; calamitates, ac veluti tempeſtatem grauiſſimam, ſeu pentè præterque ſpem quaſi portus quidam fuerit obiecta. Quid autem tam acerbum liberæ multitudini, quàm ſeruitus ? Quid tam dulce, quid tam exoptatum, quàm libertas ? Itaque non rebus modò ipſis, ſed vel inanibus harum rerum vocabulis, plebis animus queat ad quidlibet impelli : maximè primis his aliquot diebus, dum gaudiorum adhuc velut æſtus quidam impotens, omnia ſurſum ac deorſum miſcet, dum lætitia

iubet, perfeciſſe oſtendit. Et ſubhanc orationem ex-
eiuſdem libri ſunt ἀντιγραφικαὶ, & conformationes pa-
ſopopœia legum, Reipublicæ & deorum ſanctorum
poſtulantium cum petitore, vt iniquè & præter me-
tum præmium petenti.

SI mihi cauſa hæc, Iudices, eiuſmodi eſſet, vt
populerem, quæ ſtultis potius quam ſa-
rerum iudicio dari conſueuit, ſpectan-
ac non magis apud Iudices, quam ſpectatores
ordinibus delectet, nimirum ego non
ſapientiſſimos ſ: nonnihil profectò verear, ne noua
mus noua hæc & inſperata lætitiis geſtiantibus, ac
rerum) exultantibus, nec ſatis attentos, nec ſatis
ditores habituri: porrò ſeuerum, benoleq; me
quippe qui frontem modò, quæſq; perſonam
intuentibus, non faciem ipſam propriè contem
videri forſaſſe poſſim in communi totius ciuitat
tum autem in cauſa tam populari, velut impro
pere ac quæ obturbare. Enimuerò quum omni
lieſſe ad rectè iudicandum: tum ingens, tum
exundans lætitia, non ſolùm iudicium omne
re ſolet, verùm etiam noſtri ſenſus non ra
præſertim ſi (quemadmodum hæc noſtra) ſ
turnaq; calamitates, ac veluti tempeſtates ſ
pentè præterque ſpem quaſi portus quidam
tus? Quid autem tam acerbum libere
Itaque non rebus modò ipſis, ſed
vocabulis, plebis animus quæ
primis his aliquot diebus, dum
quidam impotens, omnia ſurſum ac deorſum

litiæ tenulentia, dum gratulãdi dulcit quædam ebrietas pe-
ſtem occupans, animum ad cogitandum inſtituere non ſinit.
Verum veſtra, Iudices, ſingularis ſapientia perſpicacitásque,
non hoc tantùm ſcrupulo me leuat, verùm & hanc mihi fi-
duciam ſuppeditat, vti ſperem futurum, vt hoc contradicen-
dimanus, quod equidem nec inuidentia nec fauore in Ty-
rannidem (ſicut iſte calumniabatur) ſed ſolita mea, & (vt
opinor) nota Reipub. charitate ſuſcepi, vobis non modò non
inuidioſum, ſed fauorabile plauſibileq; videatur. Etenim
poſſumne viderem manifeſta quadam Deorum benenolen-
tia, poſt diuturnam ac miſerrimam illam ſeruitutem, totiet
Reipub. votis expetitam libertatem aliquando contigiſſe:
nihil prius curandum nobis eſſe iudicaui, quàm vt gratos
animos exhiberemus in eos, à quibus nobis tam egregia felicitas
eſſet profecta, quò videlicet munus ſuum huic vrbi proprium
perpetuumq; facere vellent, & conſtabilire tuerique quod
iam ſecerant non eſſent grauati, meminiſſemusq; ijſdem in ma-
nibus ſtatum eripere ingratis, quod optantibus dediſſent.
Duo autem vel primæ gratitudinis partes, intelligere vide-
licet cui beneficium acceptum ferre debeas. Et hac vna ra-
tione mortales diuinæ beneficentiæ gratiam referre poſſu-
mus, ſi beneficium acceptum agnoſcamus, ſi celebremus,
ad illos auctores referamus. Neque mihi committendum
putauj, vt dum nimiùm candidi in ciuem eſſe volumus, in
hoſtem impij reperiamur. Neque enim iſthoc nomine
quicquam laboratur, ne hoc præmij pereat ærario, &
ne quid ex eo accreſcat (quanquam id quoq; longa iam tyran-
nis conſuetudo eſt, quam vt inde temerè dari præmia con-
ſueuerint meretricibus:) illud agitur, ne dij immortales, qui hu-
manis conſulta nobis verterint bene, hoc tantum munus
ingratis reponſcant, ſi quod ipſis ſolis debe-

tur honoris, laudis, gratiæ, id illis fraudatis, in hominem contulerimus. At quem hominem, obsecro? Nempe qui quum priuatus contra leges iuuenem occiderit, atque hac temeritate sua, restitutæ libertatis periculosam occasionem modò præbuerit, idq; adeò imprudens (vti mox docebimus) non veretur pulcherrimum tyrannicidæ titulum dijs eripere, sibi arrogare: Reipub. diem dicere, ac leges ipsas in ius vocare: ciuitatem ingratitudinis ream agere, nisi sibi totam hanc felicitatem ferat acceptam. Nullum quidem, Iudices, factum specioſius tyrannicidio, nullum dijs dignius: verùm hoc impudentior, qui sibi laudem tam eximiam vsurpat immeritus. Nullum præmium honestius illustriusq;, quàm quod tyrannicidæ debetur: sed hoc impensius accuratiusq; spectandum, ne temerè decernatur indigno. Permulta siquidem, permulta ad id requiruntur, vt hoc tam egregio dono, vt hoc tam diuino præmio dignus quis esse videatur: quorum nihil in hunc competere, paulò post ostendemus. Proinde quum non tolerandæ improbitatis notæ videantur, qui legibus tum homicidij, tum temeritatis pœnas debeat, eum à legibus præmium omnium maximum petere, petere dixi? imò flagitare: & ita flagitare, vt etiam si omnes ex huius arbitrio dependerint, tamen multa insuper ipsis debitori sint debitura. Quæ cuncta quum possulare posset, petere potuisset, maluit tamen homo verecundus, [illegible] soluto, reliqua sibi deberi: vt haberet nimirum quod [illegible] iæ Reipublicæ quoties libido sit, possit impropterare. [illegible] illud vtrum risu potius, an odio dignum existimem; [illegible] tribunalibus, quòd apud ornatissimum seuerissimumq; [illegible] cum confessum, Thrasonem quendam nobis [illegible] tulit? Sensistis, Iudices, vt è corona plerique [illegible] quierint, dum personatus iste Hercules [illegible]

[illegible] de sese ter & quater tyrannic[illegible]
[illegible] consultore suo, qui per se prude[illegible]
[illegible] videlicet, qui inter sidera collocetur
[illegible] relato. Dij boni, quam [illegible]
[illegible] impulit facinus illud nobis [illegible]
[illegible] quam militari iactantia
[illegible] vultu quam arroganti
[illegible] Quæso, Iudices, vt etiam nunc honorum
[illegible] nobis eximat videatur? num
[illegible] illo meo ac fortissimo gladio, qui reliquos
[illegible] habebit, asturus sit? Quis tandem
[illegible] vel in eo qui verè tyrannum occi
[illegible] causa, Iudices (neque enim insciandum
[illegible] obsisterem petitioni: vel magis vt im
[illegible] etiam, vt odiosam huius imputationem
[illegible] libertatis auctoritas gratuletur, vt
[illegible] ne dum ingesserit, quam insigni
[illegible] immolatas. Sibi hunc
[illegible] restitutæ libertatis auctorem
[illegible] focos, omnia publica priuata
[illegible] gladio deberi. Agite quid
[illegible] ammi, si ad huius intolerabilem
[illegible] pestra comprobatis,
[illegible] Quid, nisi vt tyranno
[illegible] pareat, qui vemose
[illegible] quendam exerceat? Qui
[illegible] tragœdiam ingerat, qui
[illegible] & gladium prodigio

tur honoris, laudis, gratiæ, id illis fraudatu
tulerimus. At quem hominem, obsecro? Nemo
priuatus contra leges iure occidi
tate sua, restituæ libertatis periculosam occ
præbuerit, idq; adeò imprudens (etiamsi
peretur pulcherrimum tyrannicidæ
bi arrogare: Reipub. diem dicere, ac leges
re: ciuitatem ingratitudinis reum agere,
felicitatem ferat acceptam. Nullum quidem
speciosius tyrannicidio, nullum dijs
pudentior, qui sibi laudem tam
rus. Nullum præmium honestius illustrius
rannicidæ debetur: sed hoc imperatur
standum, ne temerè decernamus indigno. Per
permulta ad id requiruntur, vt hoc
vt hoc tam diuino præmio digna
rum nihil in hunc competere, quis
Prorsus quam non tolerandæ
tur, qui legibus tam honoridis, tam
beat, eum à legibus præmium
tere dixi? imò flagitare: & ita
ex huius arbitrio dependerint,
ditori sint debitura. Quæ cuncta quæ
re potuisset, maluit tamen homo
soluto, reliqua sibi deberi: et habere
xie Reipublicæ quoties libido
illud verum ris potius, an odio
tribunalibus, quòd apud ornatissimam
eum confessum. Thrasonem quendam
tulit: Sensistis, iudices, vt è corona
quierint, dum personatus iste Hercules

nobis recitabat de sese ter & quater tyrannicida, de
illo gladio commilitone suo, qui per se prudens
demit: digno videlicet, qui inter sidera collocetur, domi-
deorum numerum relato. Dij boni, quibus phaleris,
facis, quibus ampullis facinus illud nobis suum orna-
iactauit, exaggerauit? quàm militari iactantia, quàm
grea voce, quàm fastuoso vultu, quàm arrogantibus su-
illis, quàm stupidis oculis, suum ipse vobis encomiū dete-
? Quæso, Iudices, vt etiam nunc humanis vultum dili-
attendatis: nónne vobis minitari videtur? nônne dice-
mihi præmium decreueritis, haud feretis impunè, ina-
diuino illo meo ac fortissimo gladio, qui vel sine me
dicet, vbi lubebit, acturus est? Quis tandem istam
iactantiam, vel in eo qui verè tyrannum occidisset?
quo me causa, Iudices (neque enim inficiandum est)
uidit, vt huius obsisterem petitioni: vel magis vt immo-
arrogantiam, vt odiosam huius imputationem re-
. Videbam iam inde ab initio, quum certatim uni-
itas dijs libertatis auctoribus gratularetur, vt hic se-
in medium ingesserit, quàm indignè tulerit
dijs seruatoribus immolatas. Sibi hunc honorem
sese vnicum esse restitutæ libertatis auctorem procla-
ges, aras, focos, omnia publica priuata q; suæ dex-
magnificeo gladio deberi. Agite quid futurum de-
dicet, auguramini, si ad huius intolerabilem iactan-
stra auctoritas, vestra comprobatio, si præmium
mus decesserit? Quid, nisi vt tyranno submoto al-
huic ciuitati paretur, qui ventosæ linguæ, glo-
tyrannidem quandam exerceat? Qui quotidie
sum istam suam tragœdiam ingerat, quotidie dex-
Herculanam, & gladium prodigiosum minite-

tur? Verum est hoc, Iudices, tyrannide liberari, an mutare tyrannum? Videtis ipsi quàm minaci fronte me iam obtueatur. Quid mihi succenses? Quid minitaris oculis? Quid terres supercilio? An mihi non licebit libertate in contradicendo (tuo scilicet munere) uti, quum tu sic abutare? qui liberum tibi putaris (id quod etiã in proscenio leges fieri vetant) crimẽ tã atrox, tã capitale in ciuẽ impingere, tantùm quia libuit, idq; apud Iudices iratos, in tã frequenti ciuiũ corona, quod nequeat vel leuissimo confirmare argumento. Siquidẽ quàm reliqua gloriosè, tam illud impudenter dicebas, mihi nullã fuisse causam quare tibi contradicendi partes susciperem: nisi quò tyranni necem, quæ me discruciaret scilicet, vlciscerer. Quo quidem tuo exemplo si vicissim in te liberet uti, mox intelligeres quàm atrocia, quanto probabilius in te possint retorqueri. Nam tuum istud tam inuidiosum (quemadmodum tu quidem existimabas) conuicium, me longè minus etiam territabat, quàm (quod vulgò dicunt) ex pelui redditum fulgur. Etenim præterquam quòd neque affinitas, neque cognatio, neque necessitudo, neque emolumentum, neque prorsus alia res vlla mihi cum tyranno intercesserit, quur mea referret illum viuere, sine quibus rebus nullam in quenquam criminis hærere suspicionem tu quoque scires, nisi nunquam tribunalia vidisses, ac nisi hodie deuium te lucelli spes fecisset iureconsultum: equidem arbitror meam fidem, integritatem, pietatem, totamq; meam vitam sic huic Reipub. spectatam esse, vt isto crimine tibi potius improbitatis odium quàm mihi suspicionem vllam conciliarit. Videsne quàm male adductus sim causis, vt tibi obsisterem? Denique (si scire vis) bona ciuium pars id à me enixissimè flagitauit, vt sui patrocinium aduersum te caperem, negantes sibi videri tyrannide liberos esse, nisi te à tyrannicidæ præmio deiecerem.

Non

Non quòd pudeat homini debere hanc felicitatem: tametsi id quoq; durum, ei debere qui sic imputet. Sed debere arroganti, sanè quàm molestum est: at debere cui non debeas, isthuc verò non grauissimum modò, verùm etiam stultissimum. Equidem ne lenoni quidem vel verbo refragor, si modò is promereatur: sed obnoxium esse tam importuno impudentiq; impudentiq; iuuerit, id verò bis miserum est, bis stultum est. Nullus enim insolentius exprobrat beneficium, quàm qui quod non dedit, id vult dedisse videri. Sed finge mihi nullam esse causam quur tibi me opponerem, nisi quia sic animo lubitũ sit meo: profectò nihil habes quod mihi iure succenseas. Etenim quum apud Iudices tam sanctos agatur, si verè præmium meruisti, non tibi honorem eripio: verùmetiam vehementer illustro, quando non paulò magnificentius est tyrannicidæ præmium euicisse, quàm tulisse. Sin minus, æquus veniam dabis, si boni ciuis fungor officio, si nullo meo emolumento Rempub. debiti præmij ream defendo, si stultitiæ crimen, si imprudentiæ infamiam à ciuitate depello, si non sino vt nostro omnium periculo hæc vrbs in deos existat ingrata. Postremò, si deorum immortalium causam ago, quibus honorem debitũ tu conaris interuertere: vt vel hinc sat liqueat quanta religione reliquam causam egeris, qui statim ingrediens tam impudenter sis calumniatus. Contradicit igitur, contra Rempublicam fauet tyranno. Quanquam ego illud quoque liberæ ciuitatis esse iudico, hoc loco vel tyrannorum causas citra fraudem agere licere. Neq; tamen à vobis postulo, Iudices, vt vel mihi prosit in causa hoc meum erga Rempub. studium, vel huic obsit tam insolens arrogantia: imò non deprecor inuidentiæ suspicionem, non refugio vel atrocissimam illam quam iste mihi conabatur impingere, inuidiam, vt tyranno fauisse videar,

dear, nisi certiorib. quàm vt à quoquam refelli possint, argumentis euinco, nisi demum & aduersario persuadeo, modò ne tergiuersetur, vt quammaximè ciuiliter quis agat, nullum ei deberi præmium: sin exactius, seueriusq; pœnam etiam ab ipso deberi. Quæ quidem dum quàm potest breuissimè facio, quæso, Iudices, vt me attentis animis atque auribus audiatis. Meministis, Iudices, vt iste inter dicendum subinde nobis conatus sit ob oculos ponere, id vnum spectare iusserit, quantis malis tyrannide simus leuati. Hoc passim inculcabat, hac re bonam orationis partem occupabat: nihil nos aliud perpendere voluit, nisi quòd grauem seruitutem toleràssemus, nunc optata libertate frueremur. Nimirum id tantum vos spectare voluit, quod ad hoc iudicium nihil attinebat. Neque enim hoc in quæstionem venit, quam misera sit tyrannis, quàm optanda libertas: sed de illo cognoscitis, Iudices, quum libertas huic vrbi sit restituta, quanta hinc Laudis portio huius virtuti debeatur: & an id quod euentu cum huius facto coniunctum est, idem cum eius merito coniunctum videri oporteat. Relegam autem eadem vestigia, quibus ipse in causam ingressus est: quod equidem refellendi genus simplicissimum esse puto: sequarq; partes illas quibus iste rem secuit, id nimirum agens, vt quemadmodum ingeniosi conuiuatores ijsdem carnibus alio atq; alio modo coquendis condiendi q; efficiunt vt multa opsoniorum genera videantur, itidem iste nobis ex vnico homicidio multa faciat tyrannicidia. Repetam igitur ordine gradus illos, quibus iste facinus suum sibi visus est mirificè attollere, & in quibus identidem restitabat. Quòd si me deturbante, vel in vno quolibet consistere poterit: tum ipse sese victorem pronunciet licebit. Quot tyrannicidia, inquit, quot præmia? Primùm quòd volui, deinde quòd conatus

ſum: tum autem quòd filium occidi, plus quàm tyrannum: poſtremò, quòd pater ob mortem huius ſibi necem conſciuit. Principiò quòd voluit, Iudices, quis non leuius eſſe videat, quàm vt ſit refellendum? niſi quòd iſte tanta voce intonabat, toties inculcabat quòd tyrannum voluiſſet occidere, atque id (vt nihil iam accideret) tamen præmio dignum aſſeuerabat. Quid autem tam ridiculum, quam nudæ voluntatis præmium à lege flagitare? quæ adeò nihil ad ſe pertinere putat quid velint aut in animo ſtatuant homines, vt neque pœnam irrogent ſi quid velis, modò perperam: neq; præmium oſtendant, ſi quid officioſè velis: verùm id vnumquenq; voluiſſe interpretantur, quod nulla vi coactus effecerit. Ergò ne, inquies, non magna facti pars eſt voluiſſe, quod quidem arduum in rebus vel ſolùm ſufficere ſolet? Rectè ſanè: ſed apud deos modò: quippe quibus ſolis perſpicuum eſt quid nolis aut velis. ab his præmium expectandum, ſi quid præclarum animo conceperis. Lex hominum vices agit, & quid in obſcuris illis ſinuoſi cordis ſpecubus mortales agitent, adeò ſua referre nihil putat, vt non dicam abdita aut ſuſpicioſa, ſed ne ea quidem admittat quæ populari ſunt opinione facta & iactata. Poſtremò vt non niſi comperta recipiat, non audiat niſi quæ ſunt certiſſimis argumentis deprehenſa, probata, euicta. Cedo, quod eſt facinus tam neſarium, cuius ſimplex voluntas in crimen vnquam eſt vocata? Iſta iudicia, Aeaci Rhadamanthique tribunalibus ſeruantur. Hîc mihi non quid volueris, ſed quid feceris adferto. Quòd ſi nulla lex vlli flagitio ſupplicium minatur, quod in animo ſtatueris: quæ tandem eſt impudentia, pro merito quod præſtare volueris dumtaxat, perinde quaſi præſtiteris, à lege quaſi præmium poſtulare? Quæquidem quum ad id vnum ſit comparata, vt maleficia vel deterreat, vel coërceat, multóque

quæ magis ad eius partes pertineat nocentibus irrogare pœnam, quàm bene merentibus largiri præmia (id quod mox copiosiùs demonstrabimus) posteaquam in crimimibus non accipit insimulationem meræ voluntatis: quæso te, in petendis præmijs ostentationem voluntatis admittet? Quis autem est ciuium vel quantumlibet ignauus, qui non velit tyrannum occidere, si tutò liceat? Quis non vel leno, saltem emolumenti causa velit? Denique quis non facilè simulare possit, voluisse se, videlicet quò præmium gratis auferat? Vis itaque dicam quantum hoc totum habeat momenti, voluisse occidere? Nempe perinde est, quasi te somniaris occidisse. Par pari pensari conuenit. Qui præstitit beneficium, ei lex beneficium rependit: at qui bene voluit tantùm, ei quid debetur, nisi vt vicissim bene velit Respublica? I nunc, & hoc in gradu nos iube consistere. Rem tam eximiam, inquis, animo versasti, statui, decreui: an præmium negabitis? Non fraudaberis præmio, si isthoc nomine postules. verùm illud interim præmij feres: velut homo nimium perfrictæ frontis, irrisus, explosus, exibilatus discedes, quem non puduerit id à lege postulare, quod ne leno quidem ausit à quoquam petere vt rem pro voluntate auferat. Nemo tam vecors, qui concedat, vt voluntatem nescio quam, hoc est, minus quàm verba precio redimat. At non volui tantum, inquis: verùm & periclitatus sum: ascendi, submoui satellites. Primùm isthuc tu quidem consultè facis, quòd de gradu illo desiliſti, in quo nimis profectò incommodè stabas: quanquam ne in hoc quidem multò commodius consliteris. Nam etiamsi paulò minus absurdum videatur, haud ita multò minus impudens tamen est, quum lex palàm præmium decernat ei qui factum præstiterit: te, quòd conatus modò sis, præmium poscere. Ergo in-

quæ magis ad eius partes pertineat necne illius improbi
nam, quàm bene meretibus largiri præmia (id quod
copiosiùs demonstrabimus) posteaquam is omn
bus non accipit simulationem mere voluntatis: ac
so te, in petendis præmijs ostentationem voluntatis &
mittet? Quis autem est ciuium vel quantuluscu
gnatus, qui non velit tyrannum occidere, si
erat? Quis non vel leno, saltem exiguum cert
Denique quis non facile simulare possit, velisse
quo præmium gratis auferat? Vis itaque dicam
hoc totum habeat momenti, voluisse occidere? Nam
vinde est, quasi te sommaris occidisse. Pa
conuenit. Qui præstitit beneficium, tiles
pendit: at qui bene voluit tantùm, ei qui debet, ni
vicissim bene velit Respublica? I nunc, & hoc
iube consistere. Rem tam eximiam, tam
statui, decreui: an præmium negabis? Non
præmio, si ipsos nomine postules. verùm
mij ferent: volut homo nimium perfrictæ
fus, exibilatus discedes, quem non
lare, quod ne leno quidem
pro voluntate auferat. Nemo
voluntatem nescio quam, hoc est, mi
redimat. At non volui tantum, inquis: verùm
tus sum: ascendi, submoui satellites. Primùm
dem consulè facit, quòd de gradu ille
profectò incommodè stabat: quamquam
multò commodius consiterit. Nam
fuerdum videatur, haud ita multò minus
quam lex palàm præmium decreuit ei qui
terit: te, quòd conatus modò sis, præmium

hoc quidem iuris erit apud te legibus, quod per illas est ci
priuato cum ciue priuato? Age, quid si quis ciuium tecum
iussit contractum, ita vt ille pecuniam stipulatus, tu condi
tionem pactus esses: mirum ni suo vterque periculo, atque is
secundum præstita conditione nummos his verbis abs te pe
tat: Cedo mercedem, conatus sum, tentaui, adnisus sum: án
non protinus impudenti homini respondebit, Cedo condi
tionem? Nam de tuo conatu quid mea refert? quandoquidem
ego tecum abs te pactus sum, non conatum. Puta totidem ver
bis nunc respondere legem: Agnosco contractum, non
pacta, debeo præmium: sed si tu conditionem præsti
sti, tyrannum occidisti. Verbis aut obligantur aut absol
uuntur homines. Si conato pollicita sum præmium, non gra
uabor dare: sint ei qui facimus peregisset, quod tandem ius
ille ferre quod ex stipulatu? me non ferre quod sum pa
ctus? In priuatis ac minutis contractibus nemo tam impro
bus inuenitur, vt lucrum conditione promissum postulet, non
præstita conditione: nemo tam stultus vt det, si quis postu
let, & tu à Republica maximum omnium præmium postu
les, quòd conatus modò sis? Nihil mihi nisi nugas adfers, do
ctissime iuuenum audiam, quod te præstare oportebat. Volui, in
sedi, perrupi custodias, submoui satellites: quantulum
est illud quod superest? Quid adhuc desideras? Nem
pe nihil desidero præter illud, cui soli debebatur præ
mium. Non intellexisti, in istiusmodi contractibus duplex
esse negotium: quorum alterum ad hunc tantùm, alterum ad
eum quoque pertinet: videlicet persoluendæ mercedis, &
præstitæ conditionis? Ego meo periculo præmij dependen
dum suscipio: neq; tua referre putes, neque refert, quàm
multi tecum vnde corradendum quod debeam precium.
Tu conditionem tuo suscipis periculo: neq; mea quic-

quam intereſt quo ſudore, quo periculo ſit ea tibi præſtanda. Totam iſtam curam, totum hoc negocium tibi relinquo. Quòd ſi ego iam præſtita abs te conditione commemorem tibi, in agris meis malè prouenisſe ſegetes, merces naufragio periiſſe, nihil auelli à malis debitoribus, non ſine graui diſpendio conſtari poſſe pecuniam quam tibi debeam: dic obſecro, nónne nugas agere me dicet, negans horum quicquam ad te pertinere? Hoc vno modo poſſe ſatisfieri tibi, ſi pecunia numeretur. Neque quiſquam eſt iudex tam iniquus, quin te tuo vti iure fateatur. Et mihi pulchrè ſatisfactum exiſtimas, ſi tu mihi tragœdiam adferas, quantum adieris periculi, quantum ſudorum, quantum vigiliarum exhauſeris, dum ſtudes præſtare conditionem? Res eſt (mihi crede) calumnioſior ſcrupuloſiorq́, quàm vt legibus tam occupatis conueniat alienam expendere voluntatem, alienos penſiculari conatus: quorum ſuos quiſq́ nimio ſolet æſtimare, non ſuos difficile eſt adamuſſim perpendere. At facti facilis eſt æſtimatio. Proinde ea in legis cognitionem cadit: hinc reliqua omnia conſueuit metiri. Tametſi non piget interdum æqui bonique rationem habere. Verùm in his litibus quæ de vetere illa formula pendent, inter bonos bene agier oportet: in contractibus, quæ neque vi, neq; dolo coierunt, quid eſt quod à præſcripto recedatur, niſi quis reſti ea omnino à pactis diſcedere? Quiduis circumſpice: & ſi potes vſquam inuenire exemplum, non nego præmium. Sæpe numerò in pugilum Olympicis, ſæpe in certamine ſpectator (opinor) ſediſti: cedo, num quando vidiſti quenquam tam impudentem, qui palmam ſibi hoc nomine vendicaret, quòd ſtrenuè certaſſet? Non arbitror, atq; id merè penè ludicra, certè ad voluptatem comparata. Et tu in tam ſeria omniumq́ ſplendidiſſimo negocio id tibi poſtulas, quod in ſeriolis

ſcenicis illis pudeat vel impudentiſſimum tentare? Age quoties & illud vidiſti euenire, vt qui ſeſe fortiſſimè doctiſſimè q; geſtiſſet in curſu, is à præmio longiſſimè abeſſet, & ignauiſſimo faueret euentus? Habeat ille ſanè quod cauſetur: excidiſſe habenas, conſternatum equum, fractam rotam, iactet ſe vel arte vel viribus tanto præcellentiorem, quantò Therſitæ præſtitit Achilles: niſi metam prior attigerit, profectò poſtulandi præmij ius nullum habebit: fortunam ſuam incuſare licebit. Cæterùm agonotheta non indignabitur, propterea quòd hoc animo in certamen deſcenderit, vt eius vteretur conditione: id eſt, ita demum præmium ferret, ſi virtuti fortuna faueret euiſſet. Alioqui ſi conatui, non tantùm effectui præmium deberetur, tot palmis eſſet opus, quot in Olympicum certamen veniſſent. Quanquam in huiuſmodi ludis qui ſolennitatis voluptatis q; gratia proponuntur, fit interdum, vt victis quoq; præmia ſtatuantur, non honoris, ſed ſolatij gratia: verùm ſeriis in rebus, atq; adeò periculoſis, quæ nam obſecro lex vnquam mercedem ſtatuit, niſi ſi quis facinus peregiſſet, & ita peregiſſet, vt omnes numeros impleſſet? A quo tu quantum abſis, mox audies: nam nunc de conatu tantùm agimus. Lex igitur ciuicam promittit coronam ei qui ciuem in bello ſeruarit. Quis vnquam ad hunc honorem vel aſpirauit, quòd ſe telis obiecerit, quòd non ſine multis vulneribus diſceſſerit? Profectò niſi ciue ſeruato, nemo ciuicam petit. Quis vnquam his verbis muralem petijt: Acriter contendi, Iudices, vt mœnia ſuperarem, omnia feci, ſed depulſus ſum? Quantumlibet enim fuſus ſit, niſi cõſcenſo muro, nemo tam inuerecundus eſt vt muralem coronam ſibi deberi dicat. Obſidionalem nemo flagitat, niſi depulſa obſidione. Poſtremò nullus honos petitur, niſi ab eo qui id effecerit, ad quod honor inuitat. Qui nauim in tempeſtate deſertam

ad littus perduxerit, huic ex lege vendicatio est earum rerum
quæ naui vehebantur. Quorsum attinet hic tuam iactare pe
tiam, sudores, pericula, conatus? Nihil nō fecerit quo nauē in
tutum reduceres, sed victus tempestate deseruisti: audebis
quicquā ex his quæ sunt in naui, tibi vendicare? Aut si nihil,
futurum speras vt quisquam te vel pilum sinat attingere?
Non opinor. Si quis vnquam ouationē supplicationē, triū
phum obtinuit, quòd ad victoriam omnibus neruis esset in
sus, quòd grauiter se gesserit in bello: nisi superior discē
serit, nisi præceptum à lege numerum hostium fuderit:
de & tu tibi præmium promittere, quòd tyrannicidium
aggressus. Quod si nemini hominum memoria contigit, de
ne tibi noua spe blandiri, desine inaudito exemplo po
quod sperare sit improbissimum, dare postulanti
mum. Noli nobis commemorare quanto capitis periculo
rum arcis conscenderis, qua virtute satellitium tyra
perruperis, alios depulerit, alios occideris: quorum ma
partem tibi liberum est fingere. Ad obtinendum tyran
dæ præmium, duobus duntaxat verbis est opus, Tyrannū
cidi. Quantumuis conatum exaggeres, alleues, attollas
nisi tyrannicidæ debetur præmium. Alioqui quid dices
dem illo die quo tu arcem conscendisti, permulti
gressi, sua quisq; virtute freti, quorum nemo
num interemisset: verum omnes tyrannicidæ
tur ex æquo, nempe quia conati? Age quid si
nuè rem aggressis, vni cuipiam, qui sit omnium
(vt non semper virtuti respondet fortuna) cū
interficere, annon præteritis reliquis, hic vni
feret? Quamobrem tandem? Non quia plus
sed quoniam id confecit, cui lex honorem decreuit.
fortasse rursus incipies deplorare, frustrā

re esse, verum egregios conatus vertere fr
tunæ, nisi fortunæ suffragio adiuuentur. Sed
quod esse iniqua conditio, quam nemo compe
uerit, nisi in cordatis? Quantumlibet iniqua con
tum, tam numerum facit æquissimum, quisquis su
tuit. In alea ludo (si ea est hoc exemplum co
qui iniquus, quam vel summum artificem ab
imperare: si modò iactus commodè cadat?
Iudex nemo tam iniquum censebit: prope
plum locis tamen lex non probatur, ei liberum
obijcere. Itaque lex quid præstari velit, id p
que tacito proponit: quid ab re præstari p
dum non expendendum. Illa nihil manuit, qu
quemque cadat: quòd si postea quam nihil iam
deuicerit, quo tamen efficeret, per fortunam sic
dum (quod) nihil habere te quod legi succen
non licuisset, in tuc voce cum lege nihil tibi rei
commisit, aut nihil debet, nisi præstanti. Neque
tum. Iudices, istud à maioribus qui hanc legem
in ea fuisse ratione factum, vt conato p
dum fauendum putarint, videlicet illud ca
tum ne arcipiter istas & inexplicabiles
dum lites inuitaret, verum etiam quod
quemquā conatum non posse nisi summo ci
ri posse. Vnde futurum prospicieb ant, vt si
sequi essent, temeritate conatuum Respon
quam restitueretur. Eterum tyran
gna capitale q; ciuitatis vlcus? huic
tumores digna proposita est: quam ita
cum præsens emolumentum attulerit. Verum
quos admoliri maorum, tale certum

negabis æquum esse, virtutis egregios conatus merito fraudari præmio, nisi fortunæ suffragio adiuuentur.. Sed quæ tandem potest esse iniqua conditio, quam nemo compellitur accipere, nisi cui cordi sit? Quantumlibet iniqua conditio proponitur, eam nimirum facit æquissimam, quisquis suapte sponte recipit. In aleæ ludo (si fas est hoc exemplum conferre) quid iniquius, quàm vel summum artificem ab imperitissimo superari: si modò iactus commodè cadat? Atque id adeò nemo tanquam iniquum causatur: propterea quòd cui lusus huius lex non probatur, ei liberum erat non suscipere. Itaque lex quid præstari velit, id palàm atque in medio proponit: quid abs te præstari possit, id tibi relinquit expendendum. Illa nihil mauult, quàm vt res quamoptimè cadat: quòd si posteaquam nihil iam intentatum reliqueris, quò minus effeceris, per fortunam stetit, intelligis (opinor) nihil habere te quod legi succenseas. Fortunam, si ita lubet, in ius voca. cum lege nihil tibi rei: quæ vt nihil promittit, ita nihil debet, nisi præstanti. Neque verò existimemus, Iudices, istud à maioribus qui hanc legem tulerunt, sine summa ratione fuisse factum, vt conato præmium non esse statuendum putârint, videlicet illud cauerunt, non tantùm ne ancipites istas & inexplicabiles huiusmodi de conatu lites inuitarent; verùm etiam quòd intelligerent tyrannicidij conatum non posse nisi summo ciuitatis periculo suscipi. Vnde futurum prospiciebant, vt si conatui præmium statuissent, temeritate conantium Respon. subuerteretur potius quàm restitueretur. Etenim tyrannis quid aliud est quàm graue capitale & ciuitatis vlcus? huic si quis medeatur, ei merces digna proposita est: quam ita demum ferat, si remedium præsentaneum attulerit. Verùm huic malo neminem oportet admoliri manum, nisi certum artifi-

cem,

rem, qui sua diligentia peritiáq; fretus, non sinat hoc licere fortunæ, vt dum ipse salutem dare conatur, illa vitam penitus eripiat. Quid? vtrum tu igitur in eiusmodi discrimine conatum præmio iudicas muitandum esse: an potius pœna deterrendum, nisi quod conatus est quispiam, idem præstiterit? Nec illud te subleuat, quòd mihi videbare ratiocinando colligere, quum lex in maleficijs pœnam irroget simplici sceleris molitioni, par esse vt multò magis in benefactis conatus habeat rationem. nam oportere legem multò propensiorem videri ad compensandam virtutem, quàm ad retaliandam culpam. Atq; vide, quàm hîc tota erras via. Principiò non animaduertis hoc tyrannicidij facinus toto genere à reliquis discedere, propterea quòd aliorum molitio cum priuato molientis periculo modò coniuncta est, huius cum publico Reipub. discrimine copulata: vt temerè moliri tyrannicidium nihil aliud sit, quàm temeritate priuata rem omnium prodere. Deinde lex nec in quouis crimine, nec qualemcunque conatum in quæstionem venire sinit: verùm in paucis duntaxat, quæ vel propter insignem atrocitatem hoc odij merentur: vel eiusmodi sunt, vt prius exitium adferant, quàm conatus dent significationem: quod genus parricidium, veneficium, proditio. Postremò nõ vides nihil esse simile, totáq; natura ratione q; discrepare, pœnæ legitimam irrogationem; & honoris largitionem. Nam alterum quidem proprie legum munus, alterum quasi quædam de iure concessio, legisq; candor (vt ita dixerim) quidam est. Hoc ita habere, sic demum intelliges, si reputes quàm multa sint quæ lex iubeat, addita pœna ni pareas: quàm multa item vetet, nisi obtemperáris, supplicium minitans: contrà vix vnum atque alterum esse, ad quæ præmio solicitet. Quædam enim eiusmodi sunt, vt durum ac seruile videatur ad ea metu mali adigi: quo de genere

genere ſunt, vxorem ducere, peram dare liberis. Hic lex ni-mirũ vrbanius ac verecũdius tecũ agit: patris, nõ magiſtratus ſumit habitum: precio ad id inuitat, quod alioqui gratuitò te præſtare decebat. Rurſus alia tametſi id genus ſunt, vt à quo-uis non improbè uiue præſtari velle oporteat, tamen & fortiora uidentur, quàm à multis præſtari queant: & pericu-loſiora, quam vt multi velint ſuſcipere: nam inhumanum ui-detur, cuiquam vitæ ſuæ contemptum imperare. Ad hæc igi-tur præmio animat, quaſiq; calcar addit virtuti. Proinde non oportet hanc legum indulgentiam longiùs trahere, quàm ad quæ ſemel ipſa adſtringit. Nec mirandũ eſt ſi attétior, ſi vigi-lantior, ſi exactior eſt in proprio naturaliq; munere ſuo, quàm in eo in quo pro temporis ratione in alienas partes deſcendit. Huic adſtipulatur illud, quòd nouis etiam criminibus exem-plum aut nouum noua lege ſolet inſtitui, aut à ſimili lege mu-tuò ſumi. Neq; tamen idẽ fieri conſueuit, ſi quis quid noui fe-cinoris cum laude patrauit, vt præmium à ſimili conſtitutio-ne decernatur. Niſi lex extet, quæ nominatim honorem ſta-tuat ciui facto: quod roget, vix habebit: quod poſtulet, haud quaquam. Cur enim legi neceſſe ſit, paſſim ciuium ſuorum officium mercede redimere? quandoquidem ne ſit im-punita improbitas, id publicitùs omnium refert: at probus eſſe nemo gratis poteſt. Quid autem eſt quod non vel gra-tis patriæ debeat ciuis? cui ſi vel animam impenderis, quid mirandum, ſi quod acceperas, id reſtituis? Vt ſupplicio dignus ſis, niſi parentũ pietatis officium perſoluas: non præmium illis eò tibi debeatur, ſi perſoluas: itidem ſi quid in leges commi-tas, nõ poteris effugere ſupplicium: at non ſtatim illæ tibi præ-mium debituræ ſint, ſi quid cũ officio feceris. Nam ſi ciues o-mnes ſeſe in officio continerent, ne opus quidem eſſet vllis legi-bus quippe quæ non ad bonos mores comparatæ, ſed malis è

moribus

moribus natæ sunt (id quod verè vulgò dicitant) ac pharmaci vice fungantur. Finge itaq; nullas esse leges, quemadmodũ de aureo Saturni seculo fabulantur poëtæ, suo quenq; sponte fungi officio: an tu hic clamabis perire benefacta, quòd nulla lex præmiũ decernat? Vti lex non minatur nisi improbis, ita nõ pollicetur, optimis ciuibus. Quorsum enim opus promisso, quũ virtus absoluta abundè seipsa cõtenta sit? Proinde petere quod illa nõ sit pollicita, profectò plus quàm impudentissimũ est: improbè flagitare quod ea candidè ciuiliterq; promiserit, ciuis est probitatis non satisspectatæ. Tu quid merueris, paulò pòst excutietur. Interim finge sanè præcipuam quandã vtilitatem attulisse, cui tamen ex lege præmium non debeatur: virum protinus clamitabis infrugiferum fuisse officium, ciuitatem in ius vocabis, plebem ingratam vociferabere, minitabere iudicibus nisi tibi mercedem ex animi tui sententia decernant: an potius ipsam virtutem abundè magnum sui præmium iudicabis? oblectabis te conscientia recti: hunc esse maximum fructum officij duces, quòd de alijs citra tuum emolumentum benemerendo, ad deorum benignitatem via dearis accedere? Nimirum hæc tibi futura sunt satis, si modò ciuis sis optimus. Quòd si non contentus istis, aliud adhuc nescio quod præmium desideres, certè maximo proximum est gloria: hoc tu iam propemodum tulisti. Quando metiris precio, volitare pro ora mortalium, celebrari, laudari, digitis notari mille, oculos omnium in te coniectos circumferre? Ista inquam vel maxima præmij pars: nam pecunia sanè quàm exiguum momentum adfert. Tu conatus dum taxat ex permagna portio, vel caput potius ipsum tuo deesse facinori. At cùm interim his rebus frueris, dum non occiso tyranno, tamen velut tyrannicida celebraris, quæso te, quanta pars abest à tuo præmio, quod laturus eras etiamsi tyrannus occisus

moribus natæ sunt (id quod vere vulgò dicitur) ac pro
ei vice fungantur. Finge ita, nullas esse leges, quemadmo
de aureo Saturni sæculo fabulantur poëtæ, sua cuique fa
fungi officio: an tu hic clamabis petere benefacta, ac mi
la lex præmiis decernas? Vti lex non minatur ut
ni pollicetur, optimis ciuibus. Quorsum enim opus
quæ virtus absoluta abunde seipsa contenta sit? Proinde
quod illa nihil pollicita, profectò plus quam
est improbi flagitare quod ea condita ciuitas
ciuis est probitatis non satisspectatæ. Tu quid
post exoluetur. Interim finge sanè præmium
tatem attulisse, cui tamen ex lege præmium
verum protinus clamitabis infrugiferum fuisse
unitatem in ius vocabis, plebem ingratam
tabere iudicibus nisi tibi mercedem ex
cernant: an potius ipsam virtutem
præmium iudicabis: obiectabit te
esse maximum fructum officij ducere,
emolumentum benemerendo, ad
decoris accedere? Nimirum
dò ciuitas optimus. Quòd si non
nescio quod præmium desideres,
est gloria: hoc tu iam propemodum
precio, polliceare pro ora
eis notari mille, oculos
re? Ista in quam vel maxima
quàm exiguum momentum
permagna portio, vel
ri. At cùm interim
no, tamen velut tyrannicida
parti abest à suo præmio, quod

occidisses? Postremò isthuc ipsum præmium, penè dixerim,
inuidendum mihi videtur, quòd iam tibi licuit toties Reipu-
blicæ tyranni cui dium imputare, quòd in celebri iudicio, ti-
bi contigit honestissimum præmium flagitare, & in tam
frequenti theatro, spectante Republica, magnificam istam
tuam tragœdiam peragere. Mihi videtur, Iudices, beneficij
tulisse gratiam, quisquis exprobrare beneficium potuit. Tu
fortunæ, tu deorum munus imputas ciuitati, & sunt fortas-
sis qui tibi libertatem acceptam ferant: an hæc tanta præ-
mia contemnit, quæ vel verò tyrannicidæ sufficere debue-
rant, nisi lex maluisset præmio conatum ab effectu distin-
guere? Quanquam nullum meherclè præmium magis con-
uenit ei, qui tyrannum conatus sit occidere, nec occiderit,
quàm vt illi contingat tyrannicidæ præmium sperare, nec
ferre tamen. Hiccine erat ille gradus, in quo nos tecum com-
morari iubebas? Quanquam hoc nomine tuus conatus mi-
nus promeretur præmium, quòd aliorum proposito fortuna
modò defuit, tibi voluntas, vt ais. Effecisti quod voluisti: id
quod erat necesse, nec fecisti, nec voluisti. Sed iamdudum
alium gradum (vt video) circumspectas, in quem te recipias:
nam in hoc quàm citra omnem præmij spem consistas, intel-
ligis. Age sequemur te per omnia, & aliundè aliò fugitan-
tem persequemur, nec vsquam sinemus consistere. Atqui
non tantùm aggressus sum, inquis, verùm etiam occidi. nem-
pe filium: atque id facinus in duo secas tyrannicidia, & quòd
filium sustuleris plus quàm tyrannum, tum tyrannidis suc-
cessorem: & quòd parenti, necato filio, mortis causam mi-
nistraris. De illo mox: nunc hoc, cuiusmodi sit, inspiciamus.
Parentem ais abs te, iugulato filio, eadem occisum opera.
Negas enim referre qua via peremeris, modò sustuleris: imò
splendidius isthuc videri vis, quòd tuo quidem ense, verùm

ipsius dextera sit interemptus. Hæc tam honesta, Iudices, oratio posiit parum attentum fallere ; præsertim hoc rerum fucis illis suis & phaleris venditante, dum nobis ob oculos ponit validum illum florentémque iuuenem, sic patri adamatum, crebris vulneribus confossum : parentem senem miserum illi circumfusum, eodem exanimatum ense, sanguinem vtriusque inter se confusum. Ista quidem dictu splendida, sed quid ad tuam causam attinent ? Nemo tam cæcus qui non videat, nemo tam effrons qui neget, spectaculum illud multò omnium iucundissimum extitisse ciuitati, quum senem tyrannum iuueni videret incumbentem, exanimem exanimi : & in altero gauderet sese leuatum malis præteritis, in altero futurorum metu. Hæc quum per se maxima, quum Reipublicæ sint gratissima, quid attinet verbis exaggerare ? Illud vnum in hoc iudicio vertitur, vtrum tibi acceptum ferri oporteat, quòd pater sine controuersia tyrannus occisus est, an fortunæ, superiúmque dexteritati ? Quòd enim tuo gladio peremptus est, id verò quàm est futile, nihilque ? Quid si tuo gladio ab eo qui eum vtendum abs te rogasset, tyrannus esset necatus, num tu protinus tyrannicidæ præmium petitum venires ? Lex occisori pollicetur honorem : tu eum iugulásti, de quo certè controuersum esse poterat, tyranni nomine censensus esset, nécne : eum de quo nihil erat dubitationis, reliquisti. Si prudens, prudens excidisti à præmio : sin metu, multò minus etiam causæ est postulandi muneris. Verùm illud tute vehementer vrgebas, vti prudens volénsque reliquisse viderêre. Sed quod tandem erat istud tuum consilium, quũ tibi sic in manu esset, non toto metu liberare Rempublicam, sed vltorem tui facinoris, & verum certumque tyrannum relinquere ? Intelligebat (vt ais) omne negotium confectum extinctio iuuene, propterea quòd modis omnibus futurum

futurum præscires, vt senex illicò sibimet eodem gladio necem conscisceret. Videte, Iudices, in manifestissimo mendacio qua rima conatur elabi: nisi diuinandi scientiam commentus fuisset, non poterat hinc explicare sese. siquidem hæc vel augur, vel haruspex, vel vates diceres, fortassè nonnullos inueniret qui ista prædicenti fidem essent habituri. Nunc quid impudentius, quid vanius, quid veri dissimilius, quàm asseuerare id certum præscisse te, quod tale sit, vt quiuis alius exitus potius fuerit expectandus? An coniecturis es assequutus id euenturum quod euênit? At quid aliud effici coniecturis poterat, nisi vt vel speraret, vel suspicaretur? Porrò in re tam ancipiti, quæ dementia erat spem incertam sequi, discrimen certum negligere? Sed audiamus obsecro certas illas coniecturas, quibus hic noster vates præsensit inopinatum omnibus exitum. Iam ætate fessus erat, inquis, iam viribus defectus, nec obtineri iam autumabat posse tyrannidem adempto filio. Tum indulgentiùs amabat, quàm vt filio vellet esse superstes. Nôtne sentis hæc adeò non esse naturæ rerum consentanea, vt iam omnibus videantur esse confutata, vel priùs quàm refellantur? Vtrum seni mentem vllam fuisse putas, an non putas? Si non putas, fieri potuit vt illi tutum videretur, quod neutiquam erat tutum: atque ita protinus toto falleris augurio. sin putas sapuisse, quur erat quòd vsque adeò diffideret? Quasi verò tyrannis viribus duntaxat venius hominis, ac non multò magis ingenio, versutia, calliditate, largitione, crudelitate que contineatur: quæ omnia si magis in senem, quàm in adolescentem competunt, quur tu in diuersum torques augurium? An non illa ætas vsu rerum callentior est? an non altiùs dissimulat? an non cauet diligentiùs? an non prospicit oculatiùs? irascitur implacabiliùs? tenaciùs iniuriæ meminit? melius que in longinquum consulit?

His solis rebus imperium tyrannicum administratur. In mi-
litiæ duce quantulum est illud momentum, quod corporis
vires afferunt? at in tyrannide profectò multò minus. Cui
magis illum terreret, ademptus filius, quàm extinctus satelles quispiam audacior, quum arx supereſſet approbè munita, supereſſent opes, arma, satellitum ingens agmen, tot ciuitate factiosi potentesque, qui non solùm tyranni partes adiuuabant, verùm etiam tyrannos agebant? quos equidem spero nunc nobis non esse metuendos (nolim enim infausta omnari) at ita tamen, ne nimium securè negligantur. Vsqueadeòne senem crudâ viridiq; (quod omnes norunt) senectâ, callidum, animosum, ambitiosum, non stultum, vna filij mors consternauit, vt rebus desperatis protinus è vita sibi migrandum duxerit, præsertim quum ille patris dominatum nihilo reddiderit tutiorem, sed multò inuidiosiorem, idq; ob libidinem, atque ætatis insolentiam temeritatemque, adeò vt expedierit propemodum illi ad stabiliendam tyrannidem filium è medio tolli? Etenim quò propius ad iusti regni speciem accesserit tyrannis, hoc minus est inuidiæ obnoxia, magisq; tuta. Iuuenis ille solùm hoc augebat, quod maximè tyrannos solet euertere: vera illa tyrannidis munimenta in callidi senis pectore erant collocata. Sed teneriùs adamabat filium, quàm vt defuncto posset supereſſe. De matercula quapiam priuata loqueris, an de viro sene, callido, crudeli, denique tyranno? Quid ego, Inquies, in eo sermone argumentis coarguendo sumam operam, quem ipsa natura, quem mos, quem communis omnium sensus repudiat? Quis enquam istud audiuit, tyrannum vsquam adeò pio in liberos fuisse animo, vt non dicam commori voluerit, sed conuiuere commodè quiuerit? Credite mihi, priorum istis sunt affectus: tyrannus neque quid natura, neque

natura, neque omninò quid sit officium, nouit. Et
tyrannis familiare quæ tyrannum indutt. Omnia com-
mutanda, omnia necessitate metiuntur. Scio hoc de
tyranno tamen ille amat, qui vel deos ipsos odit) quæ
non, vt tollere nondum expedit, aut quorum operæ
vtcunq; ad facinorum imperium indiget. Quòd si ob
hæc amant, similes ferè sui diligerent, imprimis, qui-
bus ipse fictor: quando nihil ad concilandam cha-
ritatem magis familiaritate. Atqui ne improbi quidem
inter se, nisi quatenus adiuuant: adeò vt præpos-
terum ponas quendam Stoicum tyrannum exi-
stere quum qui quam tam Stoicus fuit, vt æquè de-
mentes afficiebus, atq; tyrannus: hoc modo illos dis-
cat philosophus honesto meritos suæ conditionis, hic
cos. An ille illum pietatis ignarum in quempiam
misericordem potuit, qui in parricam, vitæ parentum ob-
trectatorem omnium bonorum auctorem tam fe-
dam crudelissimæ opprimat seruitutis, bonum pa-
tronum contemnat? Verùm vt longiùs ne tibi nos-
tra ingenia primatos effectus in tyrannicum pectus
ingenium se flumen transferre: an tandem persuade-
re queamus indulgenter illum adamasse filium, ut-
pote omnes vitæ suæ spes, voluptatis, opesque
omnes, vt illo sublato ne mentionem quidem vitæ cum
dulcedine esse posset? Repete, non dicam ex hoc
toto rerum vniuerso mortalium genere: non ex hoc
ipso orbe condito, & ab ipso (vt sic) Prometheo
homine: omnibusque fuit pater, quotquot matres
vbique liberorum necem sibi fatum accersiuerit? Natos
odisse, & quem nemo ferè non modestè ferat,
superbum vel maledicentissimum, mulierculæque mem-

que quid pietas, neque omninò quid sit officium, nouit. Exuit hæc omnia, simulatque tyrannum induit. Omnia commodis omnia metu, omnia necessitate metitur. Solos hos amat (si quos tamen ille amat, qui vel deos ipsos odit) quos aut metuit, & tollere nondum expedit, aut quorum operæ ministerioq; ad fulciendum imperium indiget. Quòd si vllos ille posset amare, similes certè sui diligeret, impios, violentos, rapaces, scelestos: quando nihil ad conciliandam charitatem efficacius morũ similitudine. Atqui ne improbi quidem illi chari sunt, nisi quatenus adiuuant: adeò vt præposterum vel peruersum potius quendam Stoicum tyrannus exprimat. Neque enim qui quam tam Stoicus fuit, vt æquè vacârit omnibus affectibus, atq; tyrannus: hoc modo illos discernit, quòd Philosophus honesto metitur sua consilia, hic commodo. An ille vllum pietatis igniculum in quenquam mortalium sentire potuit, qui in patriam, vitæ parentem altricémque, qui in cœlites omnium bonorum auctores tam sit impius, vt illam crudelissima opprimat seruitute, horum phana despoliet, iura contemnat? Verùm vt largiamur tibi nonnihil, finamúsque te priuatos affectus in tyrannicum pectus, hoc est, ignem in flumen transferre: an tandem persuadebis illud, vsqueadeò indulgenter illum adamasse filium, vsqueadeò in eum omnes vitæ suæ spes, voluptates, opésque semel contulisse, vt illo sublato ne minimam quidem vitæ eam sam sibi reliquam esse putaret? Repete, non dicam ex hac ciuitate, verùm ex vniuerso mortalium genere: non ex hoc seculo, sed ab orbe condito, & ab ipso (si vis) Prometheï simulachro: quotusquisque fuit pater, quotaquæque matercula, quæ ob liberorum necem sibi fatum accersierit? Naturalis hic dolor, & quem nemo ferè non modestè ferat. Priuatis parentibus vel indulgentissimis, mulierculæque interem-

peranisimis affectibus mediocris luctus sufficit: tyranni in filium charitati non nisi solam mortem satisfacturam esse, tu Lynceus prævidebas? Age, hoc quoque tibi donamus, vicerit homo tyrannus priuatorum in liberos pietatem, vicerit indulgentia matercolas omneis: quî tibi compertum esse potuit, vtrò se dolor paternus inclinaret, in rabiem, an in desperationem? Quò diligebat impotentius, hoc erat probabilius, vt senex naturâ ferus, ciuibus infensus, vel maximè vellet esse superstes: vel ob id denique, quò veterem illam iram, nunc filij nece acerrimè exasperatam irritatamq; Reipublicæ supplicijs saturaret. Quòd si aliàs vitæ pertæsum fuisset, hæc nimirum vna causa poterat illum in vita retinere. Quid autem senili animo vindictæ cupidius? An nescis quàm impotentes ætas illa concipiat impetus, quo rapiatur æstu, quo flagrare soleat incendio, si quando atroci insigniq; contumelia lacessitur? Quæ verò potuit esse atrocior, quàm filij cædes sic amati, vt ea quidem ais? Hæc nimirum, quicquid in illo fuerit vnquam crudelitatis, quicquid sæuitiæ, quicquid immanitatis: si qua sanguinis sitis, si qua supplicium fames, denique si quid tyrannicum: id omne semel de integro poterat excitare, quasiq; renouare. Mitiora etiam animalia, datæ orbitatis mœstitia in rabiem solet agere: & tu in tyranno (quo nullum animal immanius) nihil tale metuendum esse certissimus augur existimasti, quod in tigribus videmus euenire? Quòd si tibi vm compertum erat, tyranno sic in deliciis esse filium: quid igitur aliud tua fiebat opera, nisi vt sæuissima illa tigris rapto catulo in rabiem versa, in miseram in hanc ciuitatem dilaniandam discerpendámque insiliret? Id si non euênit, magna dijs gratia, tibi magnus debetur malum: qui quantum ad te pertinet, tam diram belluam in nostra capita fortunásque immiseris. Elige

nunc

nunc vtrum malis, an verum fateri, nihil fuisse tyranno cum nostris affectibus commune, an confingere sic adamasse, vt matercularum quoque vicerit delicias. Certè neutro modo tua constabit diuinatio: quæ nisi constiterit, non est quòd ad eius rei laudem aspires, quæ fortunæ commoditate te imprudente euenerit. Postremò donemus & hoc tibi, vt præscieris, & certum præsciueris: Deo videlicet quopiam te certiorem faciente (nam alioqui fieri nequaquam potuit) perinde est ac si non præscieris, quum præscientiæ tuæ fidem legi facere non possis. Proser quibus prædixeris id euentuum quod euenit: doce quis deorum quando isthuc tibi prænunciârit. Nihil habes quod dicas. Verùm posteaquam rem feliciter euenisse videres, tum demum post factum vaticinari cœpisti, quemadmodum vulgò tum fieri, tum dici consuevit, post euentum stultos etiam sapere: & quò fortunæ beneficium verbis in te transmouerei, tragœdiam istam nobis comminisci cœpisti, causas reperisti, quibus præscisse videâre. Sed dij boni, quàm non bonum Poëtam te præstitisti, qui tam inconsistentia, tam cum natura pugnantia finxeris, sæuissimum tyrannum ob pietatem erga filium, virò vitam fugisse: ob vnius capitis necem tutum sibi non putasse in vita commorari, quum omnia superessent, quibus tyrannis & paratur, & obtinetur, sublato eo in quo omne tyrannidis præsidium collocârat, repentè rebus suis diffisum ad inferos abïsse. Age, mitto nunc argumenta. hæc omnia vera, non ficta credemus esse, tametsi ne fucum quidem vllum habent veri: si mihi ex omni hominum memoria, vel vnum tyrannum potes nominare, qui liberos suos sic adamârit, vt non spadones ac pallacas longè prætulerit: qui fit illis indulserit, vt non suspectos haberet obseruaretq; : qui fit illi sit fidus, vt non in barbaris quibusdam latronibus ac fer-

uis stigmaticis plus quàm in illis fiducia posuerit. Ego tibi permultos referre possim, qui filios sic oderint, vt vivos esse pati non possent: adeò metuerint, vt ne cibum quidem vnà capere vellent: adeò diffiderent, vt tum demum se tutos esse putarent, si quis illos è medio submouisset. Nullus inutilior tyranni satelles, quàm filius. Ex extrema barbarie conducticios mauult ille ficarios, fugitiuos, homicidas, sacrilegos: his vitam suam mauult committere, qui sua patria frui non possint, & alienam euertere gaudeant, qui barbaricis ferimis viribus antecellant, & Gigantes illos impios referant: qui propter animi cupiditatem non difficilè ad quoduis periculi suscipiendum perducuntur, & propter ingenij feritatem à nullo facinore abhorrent. Hi sunt idonei tyrannorum ministri hi fiducia, munimentum præsidiumque tyrannidis multò tutissimum: hos si quis ademerit, causam videatur dedisse, cur rebus tyrannus diffidat. Nam filius qua tandem ratione dominatum sustinebat? Aetate? at vtilior ætas grandior. Robore? vnus erat. Prudentia? magis sapit senecta. Custodijs, quas obtinebat? at si aduersus patrem obtinebat, mors illius sen etiam optanda. Si patris nomine, quid nisi vnus satelles ademptus erat? Nam custodiæ quo deficerent, nisi ad eum cui alebantur? Tutior igitur erat futurus tyrannus amoto filio. Res enim tyranno suspecta, filius violentus & insolens, propterea quòd reliqui illi Barbari solo lucro contenti sunt: filius illud præmium spectat, tyrannidis successionem. Nec vllus pietati locus, vbi mentem possidet dira regnandi libido. Ibi contemptis naturæ legibus & filium horret pater, & patris interitum optat filius. Sed dicturis iamdudum nescio quid: mane, præsensi. nihil inexpugnatum omittam. vrges, Nisi præter modum adamauit filiũ, nisi diffisus est, cur sibi mortem conscisiit? Isthuc verò me

rito

nus stigmaticis plus quàm in illis fiducia posuerit. Ignis
formulios referre potuit, qui sui sic oderunt, ut nunc
pati non possent: adeò metuerunt, ut ne cibum quidem
capere vellent: adeò diffiderent, ut tum demum se tuti
putarent, si quis illos è medio submouisset. Nam ut
tyranni satellites, quàm filius. Ex extremis barbaris con-
citatos manuali ille sicarios, fugitiuos, homicidas, sceleri
bus etiam suam manum committere, qui sua parricidia
possint, & alienam exercere gaudeant, qui habeant in
mus cruribus antecellant, & Gigantes illos superent
qui propter animi cupiditatem non dissentire de cæteris
riculi susceptendum perducuntur, & propter ingen-
tem inuidiam nullo facinore abhorrent. His ideo tyranni
non sibi hi fiducia, quia nemo eorum professionis quod
multo tutissimum: hos si quis adimerit, cæteros reddi
disse, cur rebus tyrannum diffidat. Nam filius quod
ratione dominatum sustinebat? Aetate? at etiam ea
dior. Robore? imbecillus erat. Prudentia? magis ei
Custodes, quas obtendebat? at his auctoritas patris
mors illius seni etiam optanda. Si patris amor, qui
rentes tollebat ademptus erat? Nam cæcitate quis
rent, nisi ad eum cui alebantur? Tutior igitur
tyrannus amato filio. Res enim tyranno suspecta, hæ
lemnis & insolens, propterea quòd reliqui illi subo
bitro contenti sunt: filius illud præmium spectat, ut
dis successionem. Nec vllus pietati locus, vbi
det diræ regnandi libido. Ibi contemptis sanctæ
filium horret pater, & patris interitum optat
Furiis simulatum nescio quid: mone, præsenti
gnatum amittam. ergo, Nisi prius me
nisi dissimulas est, cur sibi mortem
Sed

vide demorandum: quippe quod præter omnium, ac tuam etiam spem euenit. Verum ego nihil ad me pertinere puto, vt tibi rationem reddam, quid illi dij in mentem immiserint vt sibi vim afferret: hoc tantùm euincere sat est, te nullis coniecturis hunc exitum certò præscire potuisse, quantumlibet amarit filium: tametsi causa non admodum obscura. Iam deorum si qui fuerunt huic infensi Reipub. iras diuturna nostra calamitas satiauerat. Iam propitios nostra vota, nostra sacra commouerant: aderat illud fatale tempus, quum impius ille senex dijs atque hominibus dignas admissorum pœnas daturus erat. Iam aderant vltrices Erinnyes, aderant Furiæ facibus & hydris omnibus armatæ: hæ illi mentem ademerunt, hæ vanam formidinem incusserunt, hæ etiam ad spontaneam sui cædem impulerunt. Nihil minus arbitrabatur quàm fugisse qui filium peremerat, quàm una cæde contentum fore. qua quidem vna in re iure potes gloriari, quòd tyrannum vehementer fefelleris. Virum esse putabat, qui hoc facinus peregisset. Credebat esse talem, qualem audierat esse solere tyrannum, qui magno suæ vitæ contemptu tyranni caput impeterent: qui non adorirentur facinus, nisi ratione probè perspecta, qua possent perficere. Hanc suspitionem [a] Pan ille, aut si quis alius est Deus, nouis terriculis exagitabat. Arbitrabatur instare sibi carnificem, sensit adesse necessitatem illam fatalem, quam nemini nocens tium vitare licuit. Itaque quod huius vrbis pietati, quod deos tum bonitati debetur, cur tu id phaleratis dictis in te transferre conatus? Vbi discrimen erat subeundum, tibi fugitabat: nunc vbi res præter spem pulchrè cecidit, tutumq; putas, fortunæ laudem in te deriuas. Sed finge diuersum exitum fuisse consequutum, pone tyrannum ira percitum, passim ciues ad exquisita supplicia rapere, proscribere, iugulare, in exilium

agere, possessionibus exuere: quid hæc dices? Non sinet, opinor, eorum malorum causam in te tanquam in auctorem referri, & fortunæ argumento culpam deprecaberis. Negabit tibi imputandum esse, si quid fortuitò præter propositum euenerit. At nunc nónne iniurium est, quod boni, fortuna commoditate præter spem euênit, id totum in te velut auctorem velle traducere? Etenim te nihil expectasse minus, quàm id quod euênit, vel ipsa res clamitat. Si hoc animo conscendisses aream, vt filium non patrem occideres, credi poterat te talem quandam spem animo concepisse: nunc casu nescio an metu potius, in iuuenem incidisti: & tum demique diuina ista mens & futurorum præsaga, sed quæ non nisi post euentum sua prodat oracula, te corripuit. Quum esset fugiendum, ibi demum Iudices, in re tam tumultuosa, secum velut otiosus consultare cœpit, verum senem sua dextra diguum existimaret: ibi demum præuidere cœpit, fore vt pater ipse sibi manus afferret. Et quò commentum tam impudens, Iudices, efficiat paulò probabilius: quæ nec vidit, nec videre potuit, ea perinde describit, nimirùm vt iactat poëta, quasi spectator adstiterit, quid in mentem venerit tyranno, quid dixerit, quid fecerit, quomodo ferrum strinxerit. Eiusdem prosectò impudentiæ, fingere præsciisse se quod esset euentu consequuturum: & quod non videris, id ita narrare quasi videris. Quantò melius tuo commento, id est, fabulæ tuæ fides constitisset, si ita finxisses: te quum peremptio iuuene, strictio gladio ad senem ire destinasses, repentè à tergo affusse. Pallidem illam Homericam, & iam euntem capillis reuocasse: retinuisse, ne tam inculentum faceret senili cæde obsitum: sese eius tuam operam curaturam, vt ille suapte manu, sed tuo gladio peremptus, gloriæ tuæ nihil tenebrarum offunderet, sed multum etiam adderet lucis: deinde abditum te priuatum

contemplatum, vel (quod est te dignius) repentinæ tabulæ, vt tyrannicæ necis tutus & otiosus inspiceret: nec prius illinc discessisse, quàm necatum certissimum vidisset. Hæc si confinxisses, posset aliquam partem te præstitisse. Sed ocium, opinor, ignoscendum omnes fabulæ partes commodè tractanti: non iuris cupiditate te protinus ad præmium posse inuitat. Nunc vel ipsa te prodit inconstantia, fingit. In aream ascendisti, quò tyrannum occiturum putabas, quod solè ipso clarius videri videretur negotio facinoris nescio quis Deus oculos tibi rerum ordinem futurum id quod accidit. Porrò si verè hæc euenissent, narrare deberas quemadmodum iuuenem aream ascendere, forsit formosa obuio nemine, non dicam vt adulescentem, sed vt experiretis si quod tuò facinus posset: hæc molienti, coramdiam fauisse fortunam. Ita delerentem solum atque incassum dirum offensa iuuentus atrocissimi tyranni magnam metus partem (nam haud scio (vt mores illius erant) multo quàm atque immodica libidine defessum, forsitan dormitare, & somnum illi cum morte, id est, gere (vt ait Homerus) cum germano contigisse: denique hinc proruli stridere capillum, exanimatum ita fugisse, vt vestem gemitu, ibi te metu exanimatum ita fugisse, vt vestem gladium è vulnere tollere, quem nec patricida vellet relinquere, ne deprehendatur. Interea tamen ipsum laudem de fuga cogitantem, & longam latebras animo circumspectantem, dum possis inuitati patris sanissimam salutem

agere, possessionibus exturre: quid hic dices? Non tam ego, eorum malorum causam in te tanquam in authorem ferri, & fortunæ aggumento culpam deprecabris. Nempe tibi magnandum esse, si quid forte præter propositum ceciderit. At nunc nomine iniuriam est, cui bona commoditate præter spem euenit, id rectum in te vindicem rem velle traducere? Etenim te nihil expedit mutare, quam id quod euenit, vel ipsa res clamat. Sibe enim ferendissimes arcem, vt filium non parum occidere, nisi terras te talem quendam spem animo concepisse: vel nescio an meum potius, in iuuenem incidisti: & mea diuina ista mens & futurorum præscia, sed quæ euentum sua prodat oracula, te corripuit. Quare gitandum, ibi demum iudices, te in tam tenebricosa velut ocio sus consultare cepit, rerum sen. in his grauem existimares: ibi demum prudere cepit, si ipse sibi manus offerret. Et quo commentum iudices, efficiat paulo probabilius: quæ necessitas potuit te perire de scripsit, nisi rerum ratione? Astutus adhuc, quid in mentem venerit rogo. Fallere me, quid fecerit, quomodo ferrum sit secutus. Fateor frendo impudentiæ, fugere præsidio se quid sit sequuturum: & quod non videris, id sit, fabula sua Quanto melius tuo commento, id est, fabula tua dixisset, si ita finxisses: te quum perimpio animo dixisse ad senem ire assimulasses, repente à tergo stricto illum Homericum, & iam eum cæcidisse: ne vereri se, ne tam inculpatam facinus scelus crederet: te ciuitatum operam euertisse, vt ille regno suo otio perfruetur, gloria tua nihil tenebricosa vel, sed multum etiam adderet lucis: debuisse

Tyrannum contemplatum, vel (quod est te dignius) repentè eum sepsisse nebula, vt tyrannicæ necis tutus & otiosus spectator assisteres: nec prius illinc discessisse, quàm negocium omne confectum vidisses. Hæc si confinxisses, pauca hominum malum poetam te præstitisses. Sed ocium, opinor, non suppetebat ad omnes fabulæ parteis commodè tractandas, videlicet lucri cupiditate te protinus ad præmium postulandum rapiente. Nunc vel ipsa te prodit inconstantia, figa mentiq; coarguit. In arcem ascendisti, quò tyrannum occideres: neque tum præuidebas, quod sole ipso clarius videri vis. In medio negocio subitò nescio quis Deus oculos tibi refixit, vt videres futurum id quod accidit. Porrò si veris fidem facere voluisses, narrare debueras quemadmodum nocturnus explorator furtim arcem conscenderis, in ædes clanculum irrepseris, fortè fortuna obuio nemine, non dicam vt tolleres aliquid, sed vt experireris si quod tutò facinus posses designare: hæc molienti, commodùm fauisse fortunam. ita ne quum adolescentem solum atque incustoditum offendisset (vt est ea nimirum ætas securior periculiq; minus cogitans: præterea diuturna tyrannis iam magnam metus partem exuerat:) tum haud scio (vt mores illius erant) multo vino sepultum, atque immodica libidine defessum, fortiter iugulasse scilicet, & [a] somnum illi cum morte, id est, gerere mauum (vt ait Homerus) cum germano coniunxisse: deinde vbi iam cardines procul stridere cœpissent, exaudito via delicet morientis gemitu, ibi te metu exanimatum ita fugisse, vt non vacârit gladium è vulnere tollere, quem nec parricida, nec sicarij solent relinquere, ne deprehendantur. Iuuerat dam latuisse te, iamdudum de fuga cogitantem, & longinquas aliquas semotasq; mundi latebras animo circumspectantem, in quibus abditus posses irritati patris sæuitiam fallere.

Iam q

Iamq; te ad ſpontaneum exilium accinctio, repentè in vul-
gus exiſſe famam, liberam eſſe ciuitatem, tyrannum vnà cum
filio iugulatum, reliquos metu fugiſſe, auctorem ignorari fa-
cinoris ibi repentè ad nouam tuæ fabulæ cataſtrophen vul-
mutaſſe te animum; & qui priùs de ſalute fueras ſolicitus,
protinus ad præmij ſpem erectum fuiſſe, lucriq; auiditate,
priuſquam tibi ſatis eſſet excogitata ratio, qua totam huius
inopinati euentus laudem in te traduceres, proſiliſti in me-
dium,, id quod vidimus, clamitaſſe tuum illum eſſe enſem,
tuum facinus, non vnum præmium tuæ virtuti fore ſatis. Hæc
nemo non credidiſſet: ſunt enim rerum naturæ conſenta-
nea, vſu comprobata, omnium opinione recepta. At tu
dum ſedulò quidem, ſed tamen parum ex arte, tuam nobis
præſcientiam niteris perſuadere, quàm multa commiſces
vis, non dicam tota facie à vero diſtantia, verùm etiam cum
ſenſu communi, cum more, cum natura penitùs pugnantia?
primùm tyrannum tam maternè filium adamaſſe, vt ſine
eo viuere noluerit: ſic ob vnius mortem metu ſuiſſe conſter-
natum, vt in vita manere non ſit auſus: ſic illi toto pectore
fiſum, vt ipſe nullas circum ſe cuſtodias haberet: adeò fre-
di animi fuiſſe, vt tam chari pignoris truculenta cæde non
potuerit ad vltionem inflammari: tam inualidum, vt tua
dextra fuerit indignus: tam inermem, vt ni tu illi gladium
reliquiſſes tuum, defuturum fuiſſet quo ſe iugulet. Non
vides quàm non competat tam inſignis in tyrannum pietas,
tam ſecura in eam ætatem fiducia, tantus metus in hominem,
excepto filio, reliquis omnibus præſidijs munitum, tanta con-
ſternatio in hominem tot periculis exercitatiſſimum, tanta
imbecillitas in iratum? Quid igitur erat cur tu ſenem il-
lum tantopere contemneres, vt indignum haberet qui tua
iſta magnifica dextra iugularetur? Tùne indignum iudica-
bat

tum occidere, quum rem Reſpublica non potuiſti indi-
gnam ſeruitute, quam maximo ſuo cum dolore ſer-
uitutem illam, Indices, non talem ſenſum, vt cum
commemoratu videri debuerit. Neque tu eum tuum
ingeni: nisi forte contemnere eſt, miſerè formidare.
Iuuenem enim reſpexeram, ſciebas ſupereſſe ſatellites,
tuos (ſi ſeni viret decerni) ſufficiebat iugulan-
dum ingerebas (id quod nemo noſtrùm neſcit) quem
tibi parum exercitatio, partim ingenij ferinas e-
ludendas reliquerat. Tum non te fugiebat, frigi-
dum ferrum feruentem aeri dolore inflammari, vt in-
uenem validiſſimum ſæpenumerò fuerit inuolerandum,
ni ſibimet illud robur quod ætatis gelu velut obtor-
pefactum diquo animi motu recudiſſet. Quis autem
credibile eſt, vt non illi pudor, ira, dolor ingens vires
ſuppeditarit, quod illum inopinatum, inermem, dor-
miſcentem obiecit. Cum hoc pugnandum erat, ei-
dendo, prædo denique. Hoc erat cur gladium relin-
ret, tum ne tantiſper quidem morari meum, dum reci-
ret, veretus videlicet ne tantillum ferramenti te redderet in
ſcelere. Reliquiſti inuitus, quo tyranno prodi poſ-
ſimulatus, quàm deprehendi. Neque ego tuum
ſcelus accuſo, imò miror magis quòd pedibus
ſis, quid fugere potuerit, quum audires mouere ty-
ſatellites, ſtridere arma: intelligeres tibi non cum
ſenibus, ſed iuuenibus viris, accinctis, armatis, fobrijs,
ſis, denique cum rabioſo parre dimicandum eſſe: non
ſenem, cui ſat ſit filij mori commouerer, ſed quod ar-
ſcio an verè, ſe periiſſe, dexteram
ſuam in filio. Iuuene & ſpera, non dicam hoc

Indices,

Iamq́ te ad spontaneum exilium accinctio, repentè ad [illegible]
gus exijsse famam, liberam esse ciuitatem, tyrannum [illegible]
filio iugulatum, reliquos metu fugisse, auctorem [illegible]
cinoris ibi repentè ad nouam tuæ fabulæ [illegible]
mutasse te animum: & qui priùs de salute fueras [illegible]
protinus ad præmij spem arrectum fuisse, lucriq́ [illegible]
priusquam tibi satis esset excogitata ratio, qua totam [illegible]
inopinati euentus laudem in te traduceres, [illegible]
dium, id quod vidimus, clamitasse tuum illam [illegible]
facinus factum, non vnum præmium tuæ virtuti [illegible]
nemo non credidisset: sunt enim rerum [illegible]
tea, vsu comprobata, omnium opinione recepta. [illegible]
dum sedulò quidem, sed tamen parum ex arte, [illegible]
præscientiam niteris persuadere, quàm [illegible]
ris, non dicam tota facie à vero distantia, [illegible]
sensu communi, cum more, cum natura [illegible]
primùm tyrannum tam materne filium [illegible]
eo viuere noluerit: sic ob vnius mortem [illegible]
natum, vt in vita manere non sit ausus: [illegible]
fessum, vt ipse nullas circum se custodias haberet: [illegible]
sti animi fuisse, vt tam chari pignoris [illegible]
potuerit ad vltionem inflammari: tam [illegible]
dextra fuerit indigus: tam inermem, [illegible]
reliquisses tuum, defuturum fuisset quo se iugula[illegible]
vides quàm non competat tam [illegible] in tyrannum [illegible]
tam secura in eam ætatem fiducia, tantus metus [illegible]
excepto filio, reliquis omnibus præsidijs [illegible]
sternatio in hominem tot periculis exercitatissimum, [illegible]
imbecillitas in iratum? Quid igitur erat cur [illegible]
non tantopere contempseris, vt indignum [illegible]
ista magnifica dextra iugularetur? Tùm indignum [illegible]

bat quem occideres, quum eum Respublica non putârit indignum quem formidaret, quem maximo suo cum dolore ferret? Non talem illum, Iudices, non talem sensimus, vt cuiquam contemnendus videri debuerit. Neque tu eum vnquam contempsisti: nisi fortè contemnere est, miserè formidare. Sciebas arcem armis refertam, sciebas superesse satellites, quorum vel vnus (si seni vires deerant) sufficiebat iugulando tibi. Non ignorabas (id quod nemo nostrûm nescit) quantum virium illi partim exercitatio, partim ingenij feritas etiam in illa senecta reliquerat. Tum non te fugiebat, frigidum illud senium sic interdum acri dolore inflammari, vt iuuenibus etiam validissimis sæpenumerò fuerit intolerandum, si quando solitum illud robur quod ætatis gelu velut obtorpuerat, magno aliquo animi motu recanduit. Quis autem tam inualidus est, vt non illi pudor, ira, dolor ingens vires suppeditet? Hoc erat videlicet cur tu filium quàm patrem malueris occidere, quòd illum inopinantem, inermem, dormientem fortuna obiecit. Cum hoc pugnandum erat, armato, vallato, irato denique. Hoc erat cur gladium relinqueres, ratus ne tantisper quidem morari tutum, dum reciperes, metuens videlicet ne tantillum sarcinæ te redderet in fuga tardiorem. Reliquisti inuitus, quo tyranno prodi posses: sed prodi maluisti, quàm deprehendi. Neque ego nunc formidinem tuam accuso, imò miror magis quòd pedibus consistere, quòd fugere potueris, quum audires moueri tyrannicam familiam, stridere arma: intelligeres tibi non cum puero, sed cum vigilantibus viris, accinctis, armatis, sobrijs, irritatis, denique cum rabioso patre dimicandum esse: non quòd illum vsqueadeò filij mori commoueret, sed quòd arbitraretur, & haud scio an verè, se petitum fuisse, dexteram tuam errasse tantùm in filio. I nunc & spera, non dicam hos

Iudices,

Iudices, viros omnium perspicientissimos, sed vel è media plebe quenquam esse tam mucosis naribus, cui non suboleat, imò qui non planè odoretur, præsentiatq; totam hanc fabulam ebs te confictam. Et quod poëtæ solent, quum hærent in explicando tragœdiæ argumento, hanc velut deam diuinationem arte quadam induxisti, quò præsensionem tuam Iudicibus probares, sine qua videbas præmium obtineri non posse. Sed occasionem, inquit, ministraui paternæ mortis, qui gladium, quo se feriret, reliquerim: atque id solùm non modò satis esse putat ad petendum præmium, verùm etiam meritum esse vt ipse ensis inter arma deorum consecretur, dominus pro Deo præsenti colatur. O hominem suauem, si hæc spes verè concepit: impudentem, si quum non speret, postulat. Itáne tyranno gladius erat defuturus, nisi tuum illum reliquisses? Tu in arcem arma, hoc est, in syluam ligna portanda putásti? Nisi forè tuum illud ferrum magicis precamnibus erat imbutum, vt vltrò ad mortis adegerit necessitatem. At verò nihil referre putas, quam præbeas occasionem, quomodo, quo animo? Primùm, gladium reliquisti, quo nihil minùs deest tyranno: nunquam ferrum abest, non in cubili, non in triclinio, non in sacris. Reliquisti metu trepidus. Tua quidem ista illud interim demiror, qua fronte eũ gladiũ tuum ausis appellare, quem habueris pro derelicto. Metu, inquã, exanimatus reliquisti, quem postea recepiũ optabas. Reliquisti rem ancipitem. Quid si tyrannus illum eundem ensem in ciuium iugulos destrinxisset? quid si eodem lectos aliquot ex huius vrbis iuuentute adolescentes filio suo inferias mactasset? Si tyrannum occidisti, quia tuo occisus est gladio, & horum omnium indigna cædes ad te pertinebit: quippe cuius ense peracta est. Id si non euenit, nihil ad te pertinet. nam anceps occasio quem in partem cadat, id dijs in manu est. si bene verterit, nihil gra-

tum ei qui dedit imprudenti: sin malè, temerarium. Nec enim culpa caret, qui periculosam monstrat viam, etsi feliciter, tamen ornet: sin infeliciter, damnasse dicant. At quanto probabilius erat, fuisse eo tempore deos in vsu, abuteretur? Scio me, Iudices, non fallere verbis, quàm necesse videatur, tam manifestum id mihi propositum est, nullum illum non excussum, non exagitatum, non retractatum. Quare quæso ne pigeat, ita vt antehac solerter atq; attentè cognoscere, dum hunc ob gratiam defendo. Hic sibi vehementer fidebat, hunc vincere. Negabat vitari posse, quin præmium meritum ei decerneretur, si non relicto gladio optimum argumentum iam haberet pro defensione sua. Namque in legibus differtum aiebat, quemcunque manu sua quis occidat, eum mortis esse reum. Addebat, æquum esse, vt quum in maleficijs vltionem imponerent leges ad supplicium, mutuò meritis beneficia ad præmium. Hæc aiebat non ego, sed legibus esse disputata: illud addens, Thrasybulum si sibi diuersa sensisset, legum memoriam obiturum. Non tu legum oblitus propter diuinam defuturum quid sibi velint leges, inquisisse videbaris. Quemadmodum igitur errat, qui neque causæ satis rationem, neque accusationem discernat, id quod legibus traditum est: ita non videris longè diuersam esse rationem malefactorum puniendi. Quid ais nouercalis ille pater? Si ego te indicem vel ad pœnam vel ad præmium, quomodocunque causam dedisse? Nihil interest, Hector an Achillem occideris manu, an alio quouis quo se posset confodere? Atqui hanc laudem

Iudices, viros omnium perspicientissimos, sed nullus adhuc
br quenquam esse tam mucosis naribus, cui non libidinosi
quæ non plane odoretur, præsertim à tetram hanc fabu
abs te confictam. Et quod poëtæ solent, quum tragoe
plicando tragœdiæ argumento, hanc relinquit exclama
nem arte quadam se luxisti, quò præsentium oculis hi
cibus probaret, sine qua videbat præmium obtineri neq
se. Sed occasionem, inquit, ministrat parricida, q
gladium, quo se feriret, reliquerim: atque ille sponte
dò satis esse putat ad petendum præmium, nisi cæsus
ritum esse vt ipse enim inter arma deprehensus, in
mus pro Deo præsenti colatur. O hominem impu
fres vere concepit impudentem, si quum non sit ne
Itane tyranno gladius erat defuturus, nisi tuus hic
quisque? Tu in arcem arma, hoc est, in ipsius tyranni
patriæ? Nisi forte tuum illud seruum magistratum
erat in buccam, vt plurimo ad mortis adegerit metum
verò nihil referre putas, quam præceps occidere
do, quo animo? Primùm, gladium reliquisti, ne
deest tyranno: nusquam ferrum abest, non
eluio, non in sacris. Reliquisti mentem perturbatam
illud interim demiror, qua fronte reliquisti gladium
pellare, quem habueris pro arrelicto. Nempe
reliquisti, quem postea recepta optabat. Reliquisti
pitem. Quid si tyrannus illum eundem cultrum
dor destrinxisset? quid si eodem ferro sibi spopondisset
inuenture adolescentes filio suo miseris manibus
mum occidisti, quia tuo occisus est gladio, & hom
indigna cadet ad te perimebit: quippe cum ego
Id si non euenit, nihil ad te pertinet: nam ego
do partem caudat, id dico ne impune ejus bona

tio debetur ei qui dedit imprudens: sin malè, temeritas imputatur. Neque enim culpa vacat, qui periculosam ministrat occasionem: quæ si feliciter, mirentur omnes: sin infeliciter, merito occidisse dicant. At quantò probabilius erat, futurum vt tyrannus tuo ense alios in vsus abuteretur? Scio me, Iudices, hæc pluribus refellere verbis, quàm necesse videatur, quippe tam friuola: verùm id mihi propositum est, nullum illius argumentum non excussum, non exagitatum, non reuisum prætermittere. Quare quæso ne pigeat, ita vt antehac facilis, patienter atq; attentè cognoscere, dum hunc ab gradu finissimo deijcio. Hîc sibi vehementer fidebat, hunc acriter vrgebat locum. Negabat vitari posse, quin præmium deberetur, quòd patri necis causam ministrasset, si non relicto gladio (nam hoc opinor argumentum iam habet pro derelicto) seruet reato filio. Nam ita in legibus dissertum aiebat, nihil interesse verum manu sua quis occidat, an mortis causam præbeat. Addebat, æquum esse, vt quum in maleficijs causam datam imputarent leges ad supplicium, multò magis idem obseruare in benefactis ad præmium. Hæc aiebat meminisse sese, in legibus esse disputata: illud addens Thrasonicum, nisi sibi diuturna seruitus, legum memoriam obliterasset. Non tu legum oblitus propter diuturnam desuetudinem, sed nunquam quid sibi velint leges, inquisisse videri. Bis enim hîc erras, qui neque causæ datæ rationem, neque debiti animum discernas, id quod legibus traditum est: nec animaduertis longè diuersam esse rationem maleficij & beneficij imputandi. Quid ais noue iuris interpres? Itane satis esse iudicas vel ad pœnam vel ad præmium, qualemcunque quomodocunque causam dedisse? Nihil ista iuris refert, Hector an Aiacem occiderit manu, an gladium illum dederit quo se postea confodit? Atqui hanc laudem

laudem nunquam ille sibi vendicasset: tametsi probabile videri poterat, in eum vsum hosti ab hoste datum fuisse ferrum. Quin ergo fabros ærarios omnes vel ad pœnam vocamus, vel ad præmium, quoties armis in eorum officina perfectis aut iugulantur ciues, aut seruantur? Postremò quæ hoc quod tu petis præmium, non ensis istius tui opifex petit potius? Tyrannus gladium erat habiturus, te non porrigente: tu porrigere non poteras, nisi huius industria tibi ministrasset. Age, si telo inter venandum temerè misso fortè tyrannum vicinum interfecisses, clamares tibi tyrannicidæ deberi præmium: an potius nihil tibi deberetur laudis, quòd imprudens & insciùs iaculum torsisses? Imò in ius potius vocandus esses, qui missi teli temeritate ciuem (quod in te fuit) occideris. Nam quòd in tyrannum incidit, id nihil ad te. Quid si caupo vinum lene ac suaue, quale Polyphemo dedit Vlysses, tyranno vendidisses, at que ille eius dulcedine captus, auidiùs sese ingurgitasset, eaq; re concepta febri decessisset, auderesne caupo vini, titulo tyrannicidæ præmium flagitare? At quis non te cum tua flagitatione vt temulentum vinoq; madidum exploderet? Cæterùm quanto frigidiore titulo nunc idem postulas? Vtcunque coniecturis præcipi poterat: vt ætas vinosa tam illicibili vino auidiùs intemperantiusq; frueretur, crapulam consequeretur morbus, præsertim insane: morbum mors: vulgò hæc eueniunt. Tu eam tyranno mortis causam dedisti, cuius nullum extat in hominum memoria exemplum. Quis enim antehac ob filij necem sibi manus intulit? Accedam propiùs. Finge te tyranni coquum esse, probè callere palatum domini: medicos interdicere cibum, quo tamen ille oppidò quàm lubens vescatur: interminari morbum capitalem, ni temperet: id te non fugere. eum cibum tu arte tua, cupediisq; & condimentis magis de magis

[illegible] reddit, consequitur edendum morbum
[illegible] medici, emeritur tyrannus, liberatur ci-
[illegible] ciuem coquum è culina in forum profiteri, & ad-
[illegible] fulgere vnger, tyrannicidæ præmium po-
[illegible] securiculam, tonsillum, & ollas offerentibi, armis
[illegible] tyrannidem expugnaris? Non eris (opi-
[illegible] in ea causa, quæ tamen ipsa tua multo est
[illegible] Nam illi volenti occidendi non defuit, proba-
[illegible] causam. Tunc in hoc inquisisti filium, quò
[illegible] relinqueret: & causam dedisti ad quid-
[illegible] ad istud idoneum. Accipe exemplum, tuo
[illegible] si vno (quod aiunt) simile. Quid si ty-
[illegible] quem ille miserè ac perditè deperisset, occi-
[illegible] regnia re tyrannus sibi vnam abrumperet,
[illegible] pectum despiceret? audereris dicere, te certum
[illegible] tyrannum spemq; fugere è vita? Certè quem-
[illegible] auderet, nemo tibi præmium decerneret: tuum
[illegible] & cæpta dicerent: omnes fortunæ gra-
[illegible] cuius commoditate res felicitet euasisset. Tu
[illegible] præmium existimarent, si commissi venia
[illegible] Primùm igitur diuersum vnpiandi ma-
[illegible] bene secq; rationem conuenit distinguere.
[illegible] æqualitatem, postremò animum: æque ma-
[illegible] quid vbi lex debeat. Nam quid ait boni le-
[illegible] esse oportere ad reddendam præmium,
[illegible] pœnam: id in priuilegijs, quæ in exem-
[illegible] fortasse locum habet: in iure communi
[illegible] (vti superiùs demonstrauimus) mul-
[illegible] eandem pœnam: pauciq; bene facto pre-
[illegible] Tum in malefactis etiam conatum iuncticem

laudem nunquam ille sibi vendicasset: tamen probitatem
devi poterat, in eum vsum hosti ab hoste demitigatæ
tum. Quin ergo fabros erariosque omnes vel ad præmium
sus, vel ad præmium, quotiescunque in rem ipsorum
fectis aut iugulandum esset, aut seruandum? Postremo
hoc quod in pueris præmium, non enitebatur in virtute
potius? Tyrannus gladium erat habiturus, neque tempo
te: ut porrigere non poterat, nisi hunc subinde in
straret. Age, si tela inter venandum temere in
rannum vicinum interfecisset, clamaretne tyrannus
beri præmium: an potius nihil sibi deberi, qui
imprudens & inscius iaculum torsisset? Hoc magnopere
candus est, qui missis telis temerarium casum (quem
occiderit. Nam quod in tyrannum non occidi. Quid
Quid si caupo vinum lene ac suave, quale Pontanus
D'esset, tyranno vendidisset, atque ille eum subinde ex
studuisse sese in gurgitasset, eaq; re concepta febre ob
auderesne caupo vini, titulo tyrannicidæ præmium
re? At quis non te cum tua flagitatione in ridiculum
madium exploderet? Cæterum quanta fecisset
nunc idem postulas? Vicenique conchas, quas sibi nauseam
vt ætas vinosa tam illiberali vino, cui sibi nauseam
frueretur, crapulam consequeretur morbus, profecto
ne: morbum mori: vulgò hoc eueniunt. Itaque
no mortis causam dedisti, cuius nullum exstat in hominis
moria exemplum. Quæ enim morbus ob ingestum
mum vesicæ? Accedam propius. Finge te quandam
esse, probè callere palatum domini: medicum vero
bum, quo tamen ille oppido quam habeat velum: ad
monari morbum capitalem, ni temperet: id quod
cum cibum tu eum tua, capedoque & confusum

magis illecebrosum reddit, consequitur edentem morbus
quem prædixerant medici, emoritur tyrannus, liberatur ci-
uitas. Hiccine coquus è culina in forum prosilies, & ad-
huc iure madens fuligine niger, tyrannicidæ præmium po-
stulabis? mortarium, tonsillum, & ollas ostentabis, arma
scilicet quibus tyrannidem expugnaris? Non eris (opi-
nor) tam impudens in ea causa, qua tamen ista tua multò est
abiectior. Nam illi voluntas occidendi non defuit, proba-
bilem præbuit causam. Tu nec in hoc iugulasti filium, quò
patri vitam relinqueret: & causam dedisti ad quid-
uis potius quàm ad istud idoneam. Accipe exemplum tuo
simulum, quàm ouum sit ouo (quod aiunt) simile. Quid si ty-
rannus amicam, quam ille miserè ac perditè deperisset, occi-
disset: eáq; cognita re tyrannus sibi vitam abrumperet,
auderes ad præmium aspirare? auderes dicere, te certum
præscisse, fore vt tyrannus sponte fugeret è vita? Certè quan-
quam plures amicas extinctas sequuti sint quàm filios: ne-
mo tamen tibi crederet, nemo tibi præmium decerneret: tuum
factum periculosum & anceps dicerent: omnes fortunæ gra
tias haberent, cuius commoditate res ea feliciter cessisset. Ti-
bi abunde magnum præmium existimarent, si commissi venia
donatus discederes. Primùm igitur diuersam imputandi ma-
leficij, & ascribendi beneficij rationem conuenit distingue-
re, deinde æquitatem, postremò animum: atque ita
demum liquebit quid tibi lex debeat. Nam quòd aiebas le-
gem prouidorem esse oportere ad reddendum præmium,
quàm ad infligendam pœnam: id in priuilegijs, quæ in exem-
plum non vocantur, fortasse locum habet: in iure communi
longè secus est. Siquidem (vti superiùs demonstrauimus) nul-
lo nocenti lex non minatur pœnam: paucis benefactis præ
mium ostendit. Tum in maleficijs etiam conatum simplicem

ſupplicio proſequitur, in benefactis ſemper exitum requirit. Nec mirum, nec iniquum, ſi lex eſt diligentior in eo negocio ad quod vnum eſt nata atque inſtituta, quàm eo in quo temporis ratione tanquam alienas ſibi ſumit partes. Ergo in utroque communiter ſpectat, vt cauſa ſit idonea: deinde vt animus adſit, non tantùm caſus. Hoc rurſum intereſt, quòd in benefactis nec cauſa idonea, nec animus idoneus ſatisfacit legi, niſi his acceſſerit eventus item idoneus. In malefactis ſi quid nocendi animo temes, non expenditur nec euentus, nec cauſa: ſed ex animo factum tuum lex metitur. Sic enim iudicat, tibi nihil ad ſcelus defuiſſe præter fortunam: quate ſublenari, quod tandem ius ſit? In euentus ſimul & cauſam datam, & animum expendit. Si animum vitioſum comperit, nihil moratur cauſam, quàm ſit idonea: putat animum & euentum ad pœnam commerendam ſufficere. Sin animo ſimplici data eſt cauſa mali idonea, & non conſequitur euentus: lex quaſi conniuet ad id, & non putat ad ſuam cognitionem magnopere pertinere. Sin euentus eſt conſequutus, etiamſi de animi vitio doceri non poteſt, tamen temeritatis & negligentiæ nomine pœnam irrogat, partim propter ſuſpectam dantis voluntatem, partim vt hæc latebra peccantibus eripiatur, Imprudens feci: diſcant ſe homines vel ſuo periculo cauere, quod alieno faciam periculo. Ergo qui prudens & ſciens, certam atque euidentem noxæ cauſam dederit: eum perinde lex cenſet, quaſi facinus manu peregerit: veluti ſi quis hoſtem opibus copiiſque iuuerit, perinde eſt ac ſi ipſius arma contrà ferat. Siquidem id ſuppeditauit, ſine quo bellum geri non poterat. Aut ſi quis inimicum ſuum per dolum nauigio ſolutili imponendum curet, vt naufragio intereat: aut in conclaue penſili teſtudine inducat, vt enim opprimatur: aut iuxta lectulum ægroti, loco

pharmaci

supplicio prosequitur, in benefactis semper exitus spe
Nec minus, nec iniquum, si lex est diligentior in
ad quod omnis est nata atque instituta, quam in
temporis ratione tanquam alienissimis semel pec
in utroque communiter spectat, ut conflet ultimo
ut animus adfuit, non tantum casus. Electrum
quòd in benefactis nec causa iuuenis, nec animus
tuscule legi, nisi his accessere circumstantiæ ultimo
benefacta si quid nocendi animo tentet, non experiatur
mentis, nec causa: sed ex animo facientis omnia
Sic enim iudicat, tibi nihil ad sceleris definitionem
mum: quæ te sublevari, quod tandem in his?
mul & causam datam, & animum expedit, quo
tionem comperit, nihil moratur causas, quin
pendat animum & eventum ad pœnam recensendo
cere. Sin animo simplici data est causa mali
consequatur eventus: lex quasi communis stili, qui
tas ad finem cogitationem magnopere pertinere.
tus est consequatur, etiamsi de animo nihil
tamen temeritatis & negligentiæ nomine
partim propter suspectam dantis voluntatem,
hæbra a pecuniosis eripiatur, imprudenti frequenter
mones vel suo periculo cauere, quod alioqui
Ergo qui prudens & sciens, certam aqua
aquam dederit: cum perinde lex teneri, quasi
ma peregerit: velimi si quis hostem opinor
perinde est ac si ipsius arma contra se
pediatur, sine quo bellum geri non potest.
suorum fauore per dolum magistro
ne mancipio interest: eam in
dicat, præsertim opprimatur

pharmaci venenum ponat, futurum sperans vt eo hausto pereat, tametsi non bibit ægrotus: tamen veneficij postulari potest qui posuit, propter vitiosam animi voluntatem. Nam vehementer erat probabile id euenturum, quod ille moliebatur. Huic si detrahas nocendi voluntatem, nihil illi cum lege reifuturum est. Si detracta nocendi voluntate, apponas euentum: non effugiet temeritatis crimen, nisi illum inculpata ignorantia absoluerit. Porrò si in loco non ad id destinato, puta in via publica, aut in fundo alieno, arcu tecum exerceas: lex tecum non agit, nisi si quem occideris, aut vulneraris, aut si cui damnum dederis. Cæterùm quod facis, tuo facis periculo. Quòd si quid horum consequutum est, cum lege tibi res est. Neque tibi tua patrocinatur imprudentia, quippe quæ culpa temeritatis non vacet. Siquidem in te fuerat præcauere, quod probabiliter poterat præuinci. Vides quanto discrimine disiita sint, inter quæ tu nihil interesse dicebas? Primùm non statim imputatur ad præmium, quod ad pœnam: idq; non à malignitate legumlatoris, sed partim ex ipsarei natura proficiscitur, partim à legum officio. Deinde discernitur animus: causa data diiudicatur: spectatur euentus. Age nunc, si libet, tuam causam, qua tuum facinus æstimari vis, expendamus. Finge te certam inexitabilem mortis causam tyranno dedisse, sed imprudentem: nulla tibi sit præmij petitio. Quis enim misericors benemereri dicitur? Fortibus viris præmia dantur, non fortunatis tantùm. Nam euicimus iamdudum, opinor, ne posthac affirmes te in hoc iugulasse filium, vt pater sibi necem conscisceret, quod euenturum ne vates quidem quisquam præscire poterat, tu nec suspicari: imò posteaquam rem plenam discriminis, fortunæ arbitrio commisisti, quia bene successit, hoc nomine lex te non postulat: aridem si

malè euenisset, temeritatis pœnas erat debiturus. Neque enim tibi succurreret inculpata ignorantia. Quid enim æquè formidandum erat, quàm ne tyrannus simulatque occiso filio se peti insidijs persensisset, omnia tyrannidis mala in nos conduplicaret? Iam vt de animo res tibi constet, causam dedisti non solùm non idoneam, verumetiam periculosissimam Reipub. Vin' hoc tibi argumento euidentissimè demonstrari? Finge te quempiam è ciuibus vitio occidisse: tum extincti patrem id facere, quod modò fecit tyrannus: vtrum tu duplici cædis crimine teneberis, an simplici? Simplici opinor. At vxor & mariti mortem imputabit, qui necato filio, seni causam mortis dederit. atque his fermè tuis argumentis vtetur: Indulgentissimè filium adamabat, in illum omnem familiæ curam reclinauerat, illo se oblectabat. Atque hæc de priuato sene cum fide dicet, quæ tu de tyranno minus durè (ne dicam ridiculè) dicebas. Addet ea te scisse, præuidisse futurum vt ille vitam fugeret orbatus filio, in quo vno omnia vitæ oblectamenta collocârat. non tibi defuisse iugulandi senis voluntatem, sed hoc tantum egisse, vt miserabilius sua dextra perimeretur, vt odium tuum plenius miseri patris malis exaturares. Ideo iuuenem necasse, in hunc vsum gladium in vulnere reliquisse. Videt quantò sint hæc probabiliora in hac, quàm in tuo negocio: & tamen negabis paternam necem ad te pertinere, atque animi suspicionem causæ qualitate purgabis. Negabis causam idoneam fuisse cur ille sibimet manus adferret. Te nec præscire nec timere potuisse id quod sit consequutum: quòd rarum extet exemplum patris ob filij necem sponte fugientis è vita. Alioquì futurū fuisse, vt & mater sibi fatum accerseret: quippe quam impotentius amare sit consentaneum, ac minus aduersum dolorem animo virilibus valere. Hæc non dubitarem tibi pro futura

malè euenisset, temeritatis pœnas erat dicturus. Nihil enim tibi succurreret inculpata ignorantia. Quid enim què formidandum erat, quàm ne tyrannus filiola grauiter in filio se peti insidijs persensisset, omnia tyrannidis iura confundens? Iam vt de animo rei tibi constet, vt non dedisti non solùm non idoneam, verumetiam publicæ saluti summum Reipub. Vin' hoc tibi argumento euidentissimo demonstrari? Finge te quæ mens est cæteris patrum erga filios, eadem fuisse patrem id facere, quod malo fecit quam perire ex duplici cæcitatis crimine tenebris, ab inscio filio, ab inscio patre. At vxor & mariti mortem impensius, quàm caro filio, seu causam mortis dederis atque hæres eius. Indulgentissimè filium educat, & quamuis vterus: Indulgentissimè filium educat, & quamuis omnem familiæ curam reclamarent, ille solus Atque hæc de primo: seu cum fide dicat, quæ nè ei minus dare (ne dicam ridiculè) diceba. Adhuc præsidisse furorem vt ille vitam fugeret orbem filio vno omnia vitæ oblectamenta collocans. non filio impulsam di senis voluntatem, sed hoc tantum agit, vt nobilitas sua dextra periret, vt odium non posset ei patris malis exturbaret. Ideo iuuenem occidit, vbi suum gladium in vulnere reliquisse. Vides quemadmodum probabiliora in hac, quàm in vno negocio: & cum his patrem necem ad te pertinere, atque eam ipsam causa qualitate purgabis. Negabis causa idoneam eam ille sibimet manus adferret. Te nec quicquam potuisse id quod sit causa putatum: quòd tamen patrem obstitit necem sponte fugerent tela. fuisse, vt & mater sibi fatum accersere, & nunc c impotentius amare sit consentaneum. ac nunc dolorem omnes morbos vincere. Hæc non dubitamus

sumenda ad alterum crimen depellendum, & prodesse dubio procul. Atqui quod in maleficijs valet, ne quid imputetur: id multò magis in hac causa valet, ne quid accepium ferat tua. Ibi te liberaret à voluntatis suspicione, quòd causas parum idoneas dederis: hic ex causis multò minus idoneis prouideris personam tyranni, videri vis non modò quod euenit, fuisse suspicatus, verumetiam certum præscisse. Ibi temeritatis peccatum non poteras, propterea quòd tametsi vitio abs te data est causa, tamen idonea non sit ad id quod euenit: imò ipse totaret imputabitur, & legibus pœnas dabit, sepultura prohibitus, quòd ciuitati citra causam idoneam ciuem vnum ademerit. Tibi non nisi vnius filij mors imputabitur, etiamsi mater quoque, & filiæ, & sorores, & tota tribus huius necem fuerit mitata. Hic poterat, nisi feliciter euenisset: quippe vbi summum Reip. periculum & verteretur, & prætimeri probabiliter posset. Venio nunc ad quartum illud præsidium, ludices, quod iste tutissimum, ac penè inexpugnabile iudicabat: vnde ego illum ita deturbabo, vt non solùm is non habiturus quo tyrannicidij & huius laudis arcem obtineat: verùm viz etiam latebram inuenturus, vbi temeritatis ac maleficij pœnam effugiat: quò nimirum intelligat, quàm non inimicè, non curiosè (vt aiebat) secum agam: vt quum possim in crimen ac pœnam vocare, sat habeam ab honore non promerito secludere, Ait sibi deberi præmium vel hoc vno nomine, quòd iuuenem occiderit iam plus quàm tyrannum, tum tyrannidis paratum hæredem, etiam si hunc euentum dij non dedissent, vt senex ipse vitam abrumperet. O deploratam impudentiam. Tu tibi præmium peteres, si tyrannum suæ furiæ non essent vltæ? Dij quiduis potius dederint, quàm isthuc quod tu fingis. Sed tamen frugamus interim orationem, quandoquidem id tutò licet: tametsi ad

solam mentionem inhorrescit animus. Túne inquam, occiso filio, relicto sene viuo, tyrannicidæ præmium peteres? An potius nec ipse superesses, qui possis petere: nec esset Resp. quæ dare posset? Nam tu aut exquisitis supplicijs exanimarêris, aut in extremis Orcadis exul delitesceres: nos pro tyranno iam immanissimum carnificem patereмur: & tuum caput, vbicunque terrarum latitares, diris imprecationibus deououeremus, qui nos tua incogitantia, vel præcipiti magis lucri cupiditate in tantam malorum tempestatem coniecissēs. Sed re filius erat tyrannus, inquis: patrē præter inane nomen nihil erat reliquum. Quid ego audio? duos igitur hæc ciuitas tyrannos alebat? Nam de patre nemo vnquam dubitauit, qui tyranni vocabulum mereretur. Quando autem antehac vnquam fando auditum est, duos vna in ciuitate sedisse tyrannos? id quod magis etiam naturæ repudiat, quàm eodem in corpore gemina capita. In ijsdem alueatibus duo se reges pariter non ferunt. In armentis taurus tauro cedere cogitur. In ijsdem lustris non conuenit duobus inter se leonibus: & tyrannus (quo nullum animal efferatius) parem in eadem vrbe patitur? Non vides necessariò fieri, vt è duobus aut alter alterum oppugnet, cui alter alteri cedat? Vtrum tu fuisse mauis, in patre, an in filio? Si iuuenis aduersus senem obtinebat tyrannidem, quid à Rep. præmium postulas? Tyranni partes adiuuisti, non Reip. Sin patri cessit: quid eandem illum vocare potes, nisi tyranni vel præfectum, aut satellitem? Quandoquidem seniori tyrannicā appellationem ne tu quidem audes detrahere. Verùm vt quoquo modo tyrannidem omnem in adolescentem oratione deriuares, quàm multa tu quidem non ex re, sed pro causa tuæ commoditate comminiscebaris? Cæterùm quàm in his confingendis decori quod in personis situm est, nullam habuisti ratio-

nem

solam mentionem inhorresceit animus. Tum igitur, si
eiso filio, relicto sene vivo, tyrannicida pretium petat
An potius nec ipse superesses, qui posset petere? nec
Resp. quæ dare posset? Nam in aut exspirasset sanguine
non nacta esset, aut in extremis Orcadis esset desiderata: n
pro tyranno iam immanissimum carnifícem poterat
cunum caput, ubicunque terrarum latitaret, dira ven
tionibus denuncrarunt, qui nos tua negotiatio, qu
cipiti magis lucri cupiditate in tam atrocem malorum
rem conieciisse. Sed re filius erat tyrannus, nomine pa
præter inane nomen nihil erat relictum. Quid igi
dunt igitur hæc civitas tyrannos alebat? Non dubi
vno vnquam dubitauit, qui tyranni vocabulum
Quando autem antehac vnquam fuit eadem
tua in ciuitate sedisse tyrannos? id quod magis mi
ve repudiat, quàm eodem in corpore genuina cupidi
à alueariibus duo se reges pariter non ferunt, in
pus tanto cedere cogitur. In vsdem lustris non
sues inter se leonibus: & tyrannus (quo nullum
tiri) parem in eadem vrbe patitur? Non video
ri, vt è duobus aut alter alterum oppugnet, aut
dat? Verum tu fuisse mauis, in patre, cui
oderunt sua senectam obtrectabat tyrannidem, quid
postulas? Tyranni partes adimisti, nos Reipu
sti: quid tandem illum vocare potes, nisi tyrannu
stum, aut satellitem? Quandoquidem senectus
pellationem ne tu quidem audes detrahere. Vtinam
modo tyrannidem animum in adolescentia
ves, quàm nulla tu quidem non ex re, sed præcipua
meditate commiscebaris. Caterum quàm illi
dis decori quod in persona stupeat, nullam

nem? Si enim (vt memini) inducebas in fabulam senem
ion ætate mitem, & qui omnem tyrannidis acerbitatem ob
senectam exuisset: non secus atque mala, quæ natura acerbæ, tempore mitescunt, & in alium abeunt succum. porrò iu
nemem ferocem illo incolumi gerentem tyrannidem, tamquè
patrivino succedentem. Priuatus paterfamiliâs non fert filium se vivo successorem: & tu vis isthuc credi in tyranno?
Illi non sinit vllum è liberis rem domesticam ex animi sui libidine moderari: & tyrannus sese veluti abdicans imperio, negocium omne in adolescentem reiecerat? Non dubito quin
& ipse videris quàm dura sint ista, & quàm à communi sensu abhorrentia. Verùm quid faceres? nisi tales personas induxisses, exitum inuenere tragœdia tua non poterat?
Quæso te, an vnquam auditum est tyrannum ætate mitescere? Quando tu defines, ea quæ sunt priuatorum, quæ bonorum principum, tyrannis tribuere? Vt eodem igni cera
molescit, limus durescit: ita ætate plerique reddumtur mitiores ac temperationes, tyrannus magis exasperatur. Vt
tempus nonnullis pomis amaritudinem adimit, vt vinis nonnullis acorem conciliat: itidem tyrannis non adimit sæuitiem ætas, sed exaggerat. Ves ipsissimam tyrannici ingenij
tibi demonstrem imaginem? Spinam cogita, quæ quò magis senescit, eò pungit acrius. Echinos cogita, qui quò plus
habent ætatis, hoc testa sunt asperiore. Vulgaribus ingenijs
fortasse nonnulla vitia senecta vel detrahit, vel certè mitigat, etiam si plura irritat, nonnulla parit: at tyrannorum mẽtibus ad scelus, ad crudelitatem natis, scelere & immanitate imbutis atque educatis, præter vitiorum omnium incrementum adferre senecta quid potest? Nisi fortè libidinem
adimit. Quanquam ista tyrannidis quantula tandem est portio? Sed esto fuerit sanè propter ætatem ad voluptates

segnior, verùm erat fastidiosior: unde fit, ut imbecillior sit ad coitum, ad raptum auidior. Fortasse pauciores huic execabantur ephebi, sed insigniores. Pauciores producebantur virgines, sed exquisitiores. Quur non autem & plures, videliret quò semle fastidium optione & varietate vinceret? Hoc ita esse, quòd ego tibi testes citare possem, qui quò nobiliores sunt, quò fortuna præstantiores habent liberos, hos magis eis à flagitiosissimis senis cupiditate metuebant. An tu putas vnà cum viribus senescere libidinem? Multò secus habet: imò quantum ætas improborum hominum facultati detrahit, tantum adjecit cupiditati. Quanquam tyrannorum animum his in rebus non tam voluptatis vsus capit, quàm nostra delectat contumelia. Vt frigeat in sene tyranno Venus, certè ferueat vigeatq; malitia, sæuitia, necendi libido. Postremò totum illud vitiorum agmen, quæ propria tyrannorum sunt, cupiditas, rapacitas, improbitas, impudentia, impietas, iracundia, violentia, impotentia, suspicio, fraus, perfidia, crudelitas, implacabilitas, immanitas, periurium (quid attinet omnia commemorare, nobis omnibus heu nimium nota?) horum inquam nullum non ætate fit acerbius, propterea quòd iuuenta nonnunquam naturæ bonitate vincitur, præterea quædam mala nondum didicit: at senecta, si quid pudoris, si quid humanitatis, si quid melioris ingenij à natura insitum est, id omne multo ac diuturno flagitiorum vsu penitus exuit, & prorsum in immanissimam quandam feram abijt. Id ita euenisse, Iudices in execratissimo illo sene, quid ego coner argumentis docere, quum sua cuique memoria abundè satis exemplum suppeditet? Quòd si inuenis sese gerebat insolentius, videlicet patris abutens imperio: num eum hunc continuò tyranni nomine donabis? Ergo ex eadem tyrannide sexcentos tyrannos facilè reddideris. Nam quis est

omnino

segnior, verùm erat fastidiosior: unde fit, ut inhabilibus
ecitum, ad raptum audior. Fortasse puniores hi cen-
bantur ephebi, sed insignores. Pascitur pulchritudine
virgo: at sed ex iustitiores. Quæ nam amo? quas
liceat quid semel fastidium optime & verecundissi-
ma rejit, quot ego tibi testes citare possem, quæ-
ret sunt, quo fortuna præsentiores habent libros, eo
gis eis flagitiosissimum senis cupiditate meretur.
tas vnà cum viribus senescere libidinem? Multi sunt
bet: imò quantum getas improborum hominum fastidi
trahit, tantum adjecit cupiditati. Quamquam tyran
norum his in rebus non tam voluptatis ipsa capi, quam
fira delectat contumelia. Vi frigeat in sese gravida
cere ferum vigeriq; malitia, fatuus, necedi libidi-
torum illud vitiorum agmen, quæ propria tyranno
cupiditas, vecordia, improbitas, impotentia, suspicio, fraus, prodi-
cundia, violentia, impotentia, suspicio, fraus, prodi-
lium, implacabilitas, immanitas, perfidia, (
ret omnia commemorem, nobis omnibus hæ
horum iniquam nullum non ætate sit acerbius, ne
quòd inuenta mentium quam naturæ bonitate
rerè quædam mala nondum didicit: ad
doris, si quid humanitatis, si quid mei
insitum est, id omne multo ac diuturno flagitiorum
tus exuit, & prorsum in immanem feram
abijt. Id ita esse, Iudices, in exemplum
ego coner argumentis docere, quum
mdè satis exemplum suppeditet? Quid si
rebor insolentius, videlicet patris
hunc continuò tyranni nomine donabo? Ego
ramnide fecerunt tyrannos facilè reddidisse

omninò in tyranni familia, vel extremum mancipium, qui nõ
ipse penè tyranno sit ferocior, violentior, sceleratior? Fi
lius, inquit, emolumentis imperij potiebatur: patri præter no-
men nihil cessit. Quasi verò non sit isthuc omni tyrannidi
commune. Longè minima fructuum pars, qui solent ex ty-
rannide capi, ad ipsum redire tyrannum, quemadmodum in
latrocinio fieri consueuit: prædæ communiter in omnes diſ
tribuuntur, vel in eos potiùs, quorum opera capiuntur. Alio-
qui non cohærebit cohors illa scelerata: nisi dux ille, quis-
quis fuerit, plus etiam permittat suis, quàm sibijpsi. Solum no-
men sibi propriè vendicat. Et in nullos est tyrannus indulgen-
tior, quàm in scelerum ministros: quippe quorum opera sen-
tiat suum imperium contineri. Proinde sub vnius vmbra sa-
tellites omnes, omnis minister, familiaris, leno, tyrannidem
quendam in ciues exercet. Ridiculè fecero, si hoc quoq; eos
ter argumentatione probare, Iudices. Vidimus, sensimus, ex-
perti sumus, nisi fortè tam diuinæ calamitatis memoriam tã
pauculi dies obliterauerunt. Neque enim esset res vsquequaquè
miseræ tyrannis, si vnius modò foret toleranda violentia.
Quot ferendi latrones, quot sacrilegi, quot ex extrema bar-
barie aduenæ, feris quàm hominibus similiores? Neque de-
sunt, qui se simulent apud tyrannum sceleribus suis gratiam
promeritos esse: quo nimirum hoc nomine metuantur à ciui-
bus. Horum igitur vnum quemlibet tyrannum appellabis, &
pro quolibet occiso tyrannicidæ præmium petes? Non in tan-
tum omnem exues pudorem opinor. Sed pater ætate fessus,
omnem dominatum in filium transtulerat: quicquid tyran-
nicum in vrbe gerebatur, id iuuenis violentia committeba-
tur. Sed isthuc quantum absit ab imagine veri, quis tam cæ-
cus, vt non videat? quis tam obliuiosus, vt non possit experi-
mento refellere? Ego tibi complures nominare satellites pos-

sum, filio insolentiores. At hæc verisimillimum est, nullam insolentiam minùs approbasse senem, quàm filij, vel quòd odit omnem tyrannidis affectatorem omnis tyrannus, vel quod intelligit ex illius moribus longè plus inuidiæ odijq; sibi conflari (callidissimi autem tyranni est, eatenus legitimum imitari regnum, quatenus obtineri tyrannis possit:) vel quòd pater etiam pessimus, tamen liberorum nonnihil offenditur vitijs, & ad crudelitatis ministeria alienis quàm suis vti mauult. Quòd si clàm patre rapinas, raptus, atque id genus scelerum designabat filius: profectò non tyrannum agebat, sed insolentem satellitem. Sin approbante patre, qualisq; per illum exercente tyrannidem, viri tandè par erat imputari commissa? huic per quem gerebantur, an ei cuius auctoritate arbitrioque fiebant? Non arbitror obscurum, quin huic, cui in manu erat, nutu, ne fierent, vetare. Quid autem non agunt per alios tyranni? Nam ipsi quidem neque pueros emasculant, neque virgines abripiunt, neque proscribunt, neque bona diripiunt, neque phana dispoliant, neque hæreditatibus manum injiciunt, neque compilant ærarium, neque tormentis exeruciant, neque quenquam iugulant, neque armis vicos expugnant, neque incendunt villas. Totum hanc tyrannicum ludum per ministros exercent. In vnum tamen tyranni nomini inuidia competit, in vnum occidendum lex præmium instituit, in vnum stringendi ferri ius facit, illos sua cognitione reseruat. Quorum vt quisque suo opera & tyranno profuit, ita aliud atque aliud vocabulum imponi potest: certè tyranni vocabulum nemini congruit, nisi vni illi, sub cuius velut clypeo tota illa pernicioſissimorum hominum colluuies latitat. Arbitror vobis, Iudices, sæpenumerò auditum esse, id quod eleganter à doctissimis viris est scriptum, tyrannis non longas modò, verùm etiam plurimas esse mu-

plurimos oculos, quàm acerrimos: plurimas aures quàm capaces. Omninò prodigiosum quoddam est enumerare multitudinem Tumultus illius Briareo & Enceladio potentiorem: centenis capitibus, centenis linguis, centenis manibus. Quæ enim habet scelerum ministros, totidem habet oculos. Atque vt ex membris corpus, ita tyrannidem conflat ministris. Verùm vt illud quod corporis est, nihil est aliud quàm quidddam omnibus ex membris compositum: ita in tyrannide, vnum quippiam est, quod pluribus, nempe manus, neq; vllum aliud membrum, quod non ministeria: ac ita contineat, vt ab ijs possit separari, quæ manus vocantur. Proinde exaggerare quamlibet insolentiam, violentiamque, præfectum ejus ministros, oculos nominesque licebit, eam si manus detexerit, quidem satis præcipuum tyranni caput dixerit: tyrannum certè vocare nequaquam potes. Verùm esto, pertentum tyranni nomine censet, cuius ego membra crudelia hæc membra velim animaduertere: id quod ei permittit occidere. Non vult te in oculum tollere: non finit vt caput aliquod amputet, ne multa exoriantur, quod de Lernæa hydra fabulantur, quæ pro capite resecto, duo pestilentiora subnascebantur. Ipse excusso oculo, plures acriores succedunt: manu dextera, multæ robustiores subpullulant. Non sinunt arbitrumque constituit, qui sibi succedat. Quamobrem nomen: quo sublato, futurum sit vt omnes destituantur spiritu, emoriantur, ejus cervices. At quid ego tecum iam accuratis argumentationibus? Possem illicò mitis te verbis reuincere, ac delectare: non inficiabere. rursum alio loco dicebas,

omnes

filium, filio insolentiorem. At hæc verisimilitudo est nul-
insolentiam minuit: approbasse fenem, quem ubiq; vel omni-
dit omnem tyrannidis affectationem omnis tyrannus, vbi-
intelligit ex illius moribus longe plus multo scelerum
conflari (callidissimi autem tyranni est, eatenus ignem
imitari regnum, quatenus obtineri tyrannis potest) nul-
patere etiam possimus, tamen libentius tenebris, silen-
virtus, & ad crudelitatis ministeria alienum quem sibi ne-
nuli. Quid si etiam patre rapinas, rapinas atque ini-
cinere detegnabat filium: profectò non tyrannum agnos-
insolentem satellitem. Sin approbamus patrem, nequa-
lum exercente tyrannidem, verisimile parentem impera-
missa? huic per quem gerebantur, ex ei cum maxima
birtioque subiani? Non arbitror objectum quenquam
magna erat, natu, ne ferrent, petiam. Quid autem
per alios tyrannos? Nam ipse quidem ut pueros
lent, neque virgines abripiunt, neque proximos, neq;
ne abripiunt, neque phana dispoliant, ne quis homi-
manum inijciat, neque compilent aurum, neque
tis exercitum, neque quenquam insultet, neque ma-
ces expugnent, neque incendant villas. Totum hunc
micum ludum per ministros exercent. In vrbe occidendi
mici nominis inimicitia competit, in vrbe occidendi
tyrannum instituit, in vrbem strenuosi ferri ne sinit
suæ cognitione reseruat. Quorum ut quisque in quo
tyranno profuit, ita aliud atque aliud peculium
sest: certè tyranni vocabulum nemini reperies, qui
sub cuius reluti clypeo tota illa pernicies
nonn collimet latitet. Arbitror vobis, iudices, ho
anditum esse, id quod de legum
gium, tyrannis e non longa
gium, tyrannis e non longa

plurimus: plurimos oculos, eosq; acerrimos: plurimas aures
eaq; longissimas. Omninò prodigiosum quoddam est animal
tyrannus, multoq; Titanibus illis Briareo & Encelado por-
tentosius, centenis capitibus, centenis linguis, centenis mani-
bus pedibusq;. Quot enim habet scelerum ministros, totidem
habere membra videtur. Atque vt ex membris corpus, ita ty-
rannis ex huiusmodi constat ministris. Verùm vt illud quod
corpus appellatur, nihil est aliud quàm quiddam omnibus ex
membris aggregatum: ita in tyrannide, vnum quippiam est,
quod neque periit, neq; manus, neq; vllum aliud membrum,
continet autem vniuersa: at ita contineat, vt ab ijs possit
separari, idq; tyrannus vocatur. Proinde exaggera quan-
tumlibet iuuenis insolentiam, violentiámque, præfectum ar-
cis vocet licebit, oculum nomines licebit, aut si mauis dex-
tram: aut si ne id quidem satis, præcipuum tyranni caput dix-
eat licebit: tyrannum certè vocare nequaquam potes. Vi-
tium enim illud portentum tyranni nomine censet, cuius au-
ctoritate titulóq; cuncta hæc membra velut animantur: idq;
quum forti ciui permittit occidere. Non vult te in oculum
aliquem inuolare: non sinit vt caput aliquod amputet, ne
tale quiddam eueniat, quod de Lernæa hydra fabulantur
Poetæ, vt pro vno capite resecto, duo pestilentiora subna-
scantur: pro vno excusso oculo, plures acriores succedant:
pro vna rescissa dextera, multæ robustiores subpullulent.
Vnius vitæ te dominum arbitrúmque constituit, qui sibi sit
ensis tyranni vindicare nomen: quo sublato, futurum sit vt
membra reliqua quasi destituta spiritu, emoriantur, aut cer-
tè fœnentur. At quid ego tecum iam accuratis argumenta-
tionibus ago? Possum illicò tuis te verbis reuincere, ac velu-
ti tuo te laqueo capere. Iuuenem paulò antè magnũ patris sa-
tellitẽ nominabas: non inficiabere. rursum alio loco dicebas,

omnes

omnem tyrannidem occupasse filium: solius appellationis honorem cessisse. Quî conuenit eundem & satellitem & tyrannum appellari? Tum si cessit, non igitur vsurpauit tyranni nomen. Contractus autem verbis aut tacitis sunt, aut rescinditur. Lex hæc tecum formula contraxit: Si quis tyrannum occiderit, præmium ferat. Quid tu mihi inuenis flagitia commemoras? Id te lex voluit occidere, quodcunque illud esset animal, quod tyrannus diceretur. Magnum (vt ipse fateris) satellitem occidisti, non tyrannum: quid tibi cum lege rei est? At rem inquit, legis sequutus sum, non syllabas: eum interfeci, qui caput erat tyrannidis, paratus hæres paterni dominatus libertatem peperi, seruitutem sustuli: hoc lex sensit: huius rei auctori præmium præstituit. Satellitem, inquam, occidisti, nihil minor quamuis, quàm grauem, quàm ferocem, quàm scelestum: satellitem tamen occidisti tyrannidis, non caput: aut si caput, vnum è pluribus. Sed hæc omnia tibi ex animi sententia largiamur: fuerit sanè res tota tyrannis filius: pater nihil nisi vocabulum quoddam inane tyrannis quemadmodum in fabulis habetur, & Echo nympham nihil aliud quam meram quandam fuisse vocem sine corpore. Quid tibi licuit in re tanta à verbis legis discedere? præsertim ita dilucidis, vt perspicuum magis nihil esse possit. & commentitiam interpretationem domi tuæ natam in iudicium adferre? Ego, Iudices, nullum in Rempublicam exemplum perniciosius induci posse iudico, quàm si consuescant homines calumniosi à præscripto legum recedere: & interpretamenta, quod ad prætexendum facinus quisque sum maximè ideneum cominisci queat, id iudicibus obijcere. Quis autem vnquam meminit de legis sententia quæri solere, nisi quum in scripto quiddam apparet ambiguè obscuréve dictum: aut quum ex verbis & euentu absurditas quæpiam exiit, eáque manifes-

manifesta? In priore non cuiusuis commentum, sed Iurisprudentium responsa, sed iudicum sententia recipi solet. In hoc posteriore necessitas ipsa compellit aliquantisper à legis verbis deflectere, & æquitatem iuris potius quàm verba spectare. Duplex itaque periculum videtis, Iudices: alterum, ne superstitiosa cauillatione literarum legis, ab eo quod lex spectauit, abducamur: alterum, ne passim à præscripto discedendo, leges omneis & iudiciorũ religionem subuertamus. Quorum illud quidem multò leuius est, propterea quòd vix vnquam accidat vt legislator obscurè, quid voluerit, explicuerit: aut absurdum quiddam exoriatur. Hoc multò periculosissimum, perniciosissimumq. Etenim quæ tandem lex futura est, quam versutus calumniator, quò pœnam effugiat, non facilè possit aliquo commento subuertere? Neq; quisquam nõ elabetur è iudicio vestro nocens, nisi qui sit vsqueadeò nullius ingenij, vt ne friuolam quidem aliquam commentatiunculam queat inuenire. Atque vt cuique commodum erit, aut animi libido feret: ita pro sene iuuenem, pro tyranno satellitem, pro homicidio tyrannicidium, & passim aliud pro alio interpretabitur. Vestra interim, Iudices, religio, vestrum iusiurandum, qua tandem ratione seruabitur? quibus nihil futurum est certi, quod in cognoscendo sequamini: verùm ambiguas diuersasq; litigatorum coniecturas spectare necessum erit? Ergo quum in omni causa maximoperè cauendum sit, ne sine grauissima ratione à legis præscripto discedatur: tum in hac non periculosum modò, verùm etiam absurdissimum, quum legis verbis nihil possit esse dilucidius, sententia nihil æquius: interpretamento, quod præter legis mentem inducitur, nihil pestilentius. An credimus legis huius auctorem usqueadeò insanum, & verborum inopem fuisse, vt dicere non potuerit: Qui quouis modo tyrannidem sustulerit, huic

præmium

præmium esto, si modò isthuc sensisset? Neque verò fugit illum, totam tyrannidem per satellites & præfectos exerceri solere, permultosq; in his esse vel tyrannis ipsis sceleratiores, atque vt ita dixerim, tyrannicos magis, & omninò supplicio digniores: nisi & omnium omnia ministrorum scelera tyranno imputarentur. In vnum tamen illum, qui hoc nomine censetur, tibi ferro grassandi facultas data est. In reliquos non tibi permittitur idem: non quòd illos vita dignos iudices lex, sed quòd vnius cæde totam tyrannidem tolli velit, non multorum cæde reddi duriorem. Tum erat legi simpliciter parère: neque eius verba quasi plumbeam quandam regulam ad tuum facinus accommodare: verùm ad illius præscriptum, factorum tuorum rationem instituere: præsertim in hoc exemplo, quo non aliud potest admitti pestilentius, vt ex legis arbitraria interpretatione, quem velis, interficiendi tibi pro tua libidine licentiam sumas. Non illud hìc spectandum, Iudices, quàm iniusus Reipublicæ sit qui occisus est, quàm maiore etiam supplicio dignus: verùm id etiam atque etiam perpendere oportet, exemplum præter leges interpulandi homines semel in ciuitatem receptum, semel vestris sententijs approbatum, denique præmio compensatum, quò tandem licentiæ sit processurum. Quod iste sibi in tyranni filium licere voluit, hoc alius sibi volet in ditissimum quemque ciuium licere. Quisquis pauper à locupletè contumelia afficietur, protinùs tyrannum eum appellabit, & veneno aut ferro adorietur. Postremò, si cui magistratus non placebit, si cui iudex erit iniusus, non dubitabit è medio tollere. Porrò ad facinoris defensionem, sophistam quempiam aut sycophantam consulet (si ipse ingenio stupidior fuerit) & nouam legis interpretationem vobis adducet. dicet, nihil aliud sensisse legislatorem, quàm vt huiusmodi ci-

ciuium genus non homine, sed re tyrannidem agentium, ferro, igni, veneno tollatur è medio. Atque ita breui futurum est, vt quod in vno factum semel & probauimus, & gauisi sumus: id in multis sæpiùs & dolemus, & improbemus. Credite mihi, non mediocre discrimen neque conuenienter accipiendum, vt titulo reperto priuatus hominem indemnatum interficiat. Id ita esse facilè liquebit: si quidem animaduertimus, nihil omnium esse quod lex parcius circumspectiúsque permiserit. Etenim (si memini) tribus duntaxat temporibus lex indulsit, vt quis [b] citra iudicium hominem occidat. [i] Primùm adulterum, sed in vxore deprehensum: id quod intemperanti & insuperabili mariti dolori donatum est: at ita, si corpus vtrumque pariter interimat, si argumentis idoneis deprehensum fuisse doceat. Deinde in vi depellenda: at ita, si demonstret te mortem effugere nequiisse, nisi mortem intulisses. id lex ita interpretatur, quasi sese tueri potiùs sit isthuc, quàm alium occidere. Vterque tamen, facti sui rationem reddere compellitur, statim sese prodere, nec expectare donec in ius trahatur: atque (vt ita dicam) vltro semet reum facere cogitur. Quod si omnia constabunt argumenta: ita demum à lege dimittitur, vt venia non laude dignus esse videatur. Postremò in tyrannicidio, vbi propter periculi suscepti magnitudinem lex præmium quoque proponi: at ita, si eum quem tibi lex isto velut insigni tyranni nominis denotauit, fortiter occiderit: non si sceleſtum alio scelere sustulerit: neque patietur te ius occidendi permissum, latiùs quàm ad unicum tyranni caput trahere, nisi si quis obsistat, vt per illius necem tibi necesse sit ad illum penetrare. Iámque hoc factum tuum secunda illa ratione defenditur. Huic tertio generi fortasse proxima videbatur hostem in bello feriendi

facultas:

facultas : quam tuæ tamen libidini lex non permisit. Nisi palàm hostis sit declaratus, nisi in Imperatoris verba iurârit, nisi ille aciem eduxerit, nisi signa canere iusserit, tibi fraudi futurum est hostem interfecisse. Tu dicturus es : Hostem occidi, nam plus quàm hostilia faciebat : nomen hostis tantûm aberat, re hostem agebat. Lex respondebit, suarum partium fuisse, hostem declarare : ac tuo fortasse scelere fruetur : verùm ne serpat exemplum, pœnas de te sumet. Quid autem aliud abs te factum est ? Vnum tibi lex nominatim designauerat : tu illius vocabulum tuapte authoritate in alium transfers, quod nisi in vnum non potest competere : neque traduci debet ab eo cui lex attribuerit, ne tibi fas sit aliquando quem voles magistratum, quem voles iudicem, quem voles ciuem, tyrannum appellare. Neque verò sine grauissimis causis lex tot vinculis astrinxit hanc in vitam alterius licentiam. Perpendit nihil minus eripi cuiquam posse, quàm vitam : vidit in extinctum facilè varias causas confingi etiam impunè posse, quandoquidem ille non sit refutaturus, qui iacet. Vidit quàm multis titulis suum quisque dolorem posiit prætexere, si posit occisum hominem vlla causa recipiatur, præter eas quæ legibus fint expressæ. Quid quòd grauatim sibi quoque lex permisisse videtur, vt homini vitam eripiat ? quàm comperta, quàm multa requirit argumenta ? quàm multa concedit reo ? quàm malignè agit cum actore, quem non nisi suo periculo vult accusare ? quantum spacij largitur ei, qui defertur ? quàm liberam Iudicum reiectionem ? Quantùm igitur à mente legis abest : putes, vt cuilibet permittat, vel pro suo priuato dolore, vel domestica iuris interpretatione, hoc est, subuersione, in cuiusquam vitam grassari ? Neque ad rem pertinet, quantum criminum acerbum exaggeret. quantum-

uis

iis etiam verorum, addo notorum: dicas, parricidam, sacrilegum, incestum, proditorem, peculatorem, veneficum interfeci: Tyrannum lex iubet occidi. Atqui hic vnus multis tyrannis erat sceleratior, pestilentiórque ciuitati. Ad ista tam multa crimina lex tibi verbo respondebit: Nihil moror quàm fuerit sceleratus, qui perijt: in vnum tyrannum tibi ius feceram occidendi, in reliquos in iure trahendi. Si detulisses: auditus, reuictus, damnatus à me palàm pœnas dedisset, omnéq; Reipublicæ salubri exemplo fuisses. Nunc tu priuata libidine interficiens, pro saluberrimo exemplo perniciosissimum in ciuitatem induxisti, & legum instaurationem à legis violatione auspicaris: hoc est, malis malo mederi studes. Anime clàm esse putas, quàm militi sint in hac turba vita indigni, morte dignissimi? At eos meæ cognitioni, non tuis manibus seruo: sunt fora, sunt tribunalia, sunt iudices, sunt carceres, secures, carnifices. Quur tu mihi præire conaris? cur nullo mandante magistratum occupas? & dum tyrannicida videri vis, tyrannum imitaris? Nam quo alio nomine tantopere mihi est inuisus ille, nisi quòd mihi parêre recusat, & præire conatur? Ei demum ferrum tractare licebit, cuius manibus ego permisero. Si iuuenem occidisses, quòd non alia patuisset ad tyrannum via, darem veniam necessitati: nunc occidisti non obsistentem, non auxilium ferentem patri, sed patris opem implorantem. Huius vnius cæde cõtentus discessisti, tyrannum nec impetisti, in quem vnum tibi ius feceram. Meum erat expèndere, vtrum ex vsu Reip. fuerit, an iuuenis occidi reiur: malueram illum exquisitioribus excruciatum supplicijs, exemplum omnibus edere. Neq; hæc dico, Iudices, quasi parum gaudeam pariter cũ patre sublatum filium: vtinã eadem opera simul omnes sint oppressi, quibuscunq; tyrannus placet. Sed quis prohibet simul & gaudere quòd deorum bo-

nitas nobis hanc rem bene verterit: & tamen non committere vt huius meritas, si iudicio comprobetur, in legem atq; in exemplum trahatur? Nec de iuuenis iniuria vindicanda nunc agitur, sed de legis violatæ maiestate. Non enim par est, vt cuiquam personæ præter ius extincti odium in scelere suffragetur. Neq; tam spectandum in quem commissum sit facinus, quàm quo exemplo commissum. Alioqui quur non eadē opera fas sit in tyranni nepotes, pallacas, pueros, vxores, liberos, lenones grassari? Bonam tyrannidis partem vxor sæpenumerò suggerit. Ad summam immanitatem nonnunquam libertus aliquis, aut vernula instigat: quur non & hos iugulas, si tibi ius est æstimatione priuata meritorum ciuem iugulare? Quid quòd est aliquid tyranno nocentius, in quod tamen haudquaquam tibi ius sit occidendi? Finge esse qui totam hanc vrbem, templa, domos, curiam conatus sit incendere, imò quū iam compluribus locis ignem subiecerit, sed incendium subitò exorto imbri restinctum: auctorem non obscurum, verùm abditum latitare. Eum forte fortuna repertum tu ense tua trucidas. nam lex tuum fatum approbabit? Non opinor. Atqui tyranno ille quantò erat nocentior? Tantò minorum, quanto est atrocius ciuitatem semel funditùs euertere, quàm expilare: ciues vniuersos vno igni finire, quam in pauca quædam sæuire capita. Et tamen in unum tyrannum stringendi ferri potestas priuatim permittitur: illum deferendi modò ius habes. Hic in re tam aperta legis mentem calumniari, & nouo interpretamento tuum facinus palliare, quid tandem aliud est quàm legum auctoritatem euertere, atque id per cuniculos quosdam agere, quod tyrannus palàm ac vi facere consueuit? In recipienda lege fas est populo, causam æquitatemq; legi excutere: cæterùm receptæ, & longa iam vsu comprobatæ, simpliciter oportet obtemperare. Neq;

cum

enim existimandum est maiores illos nostros, viros sine controuersia sapientissimos, ita sine grauissimis rationibus instituisse, vt priuatim interficiendi tyranni facultas vnico capite finiretur. Primùm ad iugulandi licentiam, fenestram aperiendam ciuibus non putauerunt: deinde perspiciebant tyrannidem fatale quoddam esse Reipublicæ malum quod minore noxa toleraretur, quàm malè exagitaretur: neque posse semel tolli, nisi tyranni ipsius cæde. Quo submodo, videlicet qui legibus imperabat, non parebat, iam nihil opus esse priuata audacia, nimirum illis in Reipub. administrationem vindicatis. Quòd si tyrannus in ius vocari potuisset, ne hunc quidem tuæ dextræ arbitrio permisissent. Videbant & illud: tyrannidem, nonnullam habere [k] monarchiæ legitimæ speciem: hoc tantùm interesse; quòd in monarchia populus regi paret, rex legibus: in tyrannide omnia vnius libidini subiecta sunt. Rex publicam spectat vtilitatem, tyrannus priuatim suam: vnde publicitùs expedit, vt tyranno veluti principi legitimo ciuitas pareat, donec idoneus aliquis vindex exiterit, qui legum auctoritatem in pristinum statum restituat, atq; id vnius si fieri potest capitis iactura. Nam hac moderatione in fatalibus illis pestibus, quæ totum reip. quasi corpus corripiunt, legum prudentia consueuit vti, vt exemplo magis quàm admissi talione, morbo medeatur: ne dum ciuitatem sanare studet, magnâ ciuitatis partem interimat. Hinc est quòd in seditionibus publicis non nisi in ipsos auctores consueuit animaduerti, reliquis quos tempestas illa commouerat, dari venia, aut vix etiam dari venia, qui in publico Reipublicæ tumultu quietem egissent. Quæ potest autem pestis esse fatalior, quàm tyrannis? Quæ sese latiùs in ciuitatis membra diffundit? Quota quæq; vrbis pars ab hoc vitio sincera poterit esse? Omitto iam quicquid est ambitiosorum, ære alieno

obſtrictorum, ſcelere contaminatorum, barbarorũ (nam hæc tota ſentina hominum tyrannide gaudet, vt in qua nullis maiora quàm ſceleratis ſint præmia) bonos etiam ciues hoc malum inuoluit, dum vel timent fortunis ſuis, vel rectum iudicant ſeruire tempori. In hoc itaque rerum ſtatu leges non extinctæ, ſed oppreſſæ modò, cautim & circumſpicienter agunt: intelligunt hoc vulcus citra ſummam ciuitatis perniciem exaſperari non poſſe, vnius capitis diſpendio commodè ſanari poſſe. Quare docto cuipiam medico præmium oſtendunt, digito demonſtrant quod membrum ſecari velint, quibus abſtineri. Caput indicârunt illæ, tu dextram ſecuiſti. illæ tyrannum, tu tyranni ſatellitem occidiſti. Quo præmio dignus? Nempe eo, quo qui morbo inſciè exagitato, totum hominem in extremum vitæ diſcrimen adducat, quo qui homnem legibus vetantibus occidat. Neq; ego nunc te cædis reum ago: aget alius fortaſsis, cuicumque lubitum erit: verùm illud modò conſilium fuit, oſtendere tibi quàm inſignitæ ſit impudentiæ, in ea cauſa tam eximiam tibi vendicare laudem, tam egregia poſcere præmia, in qua nequeat obtinere: ſi modò tecum exactiùs ac ſeueriùs agatur, vt grauetis pœnas effugias. I nunc, & curioſum me voca, qui tam candidè, tamq; ciuiliter tecum agam, vt quũ te poſſim in graue diſcrimen vocare, ſat habeam legis & Reipub. cauſam defendere, ne circumuenta præmium dare cogatur ei, qui nihil boni ſit promeritus. Id quod non iudicibus modò (quibus iſthuc iamdudum liquere puto) verùm tibi etiam ipſi cupio perſuadere: & facturum me confido, ſi modò tantiſper animum poſsis attendere. Vin' igitur, vt quemadmodum tu faciebas, itidem & nos ſummatim totam cauſam ob oculos reuocemus? diſpiciamusq; quàm multa tuo in facto deſiderentur ad id, vt legi ſatisfeceris: & quantum tu ſis hallucinatus.

quum multa diceres etiam superesse? Tria quædam res quiri lex, & ita requirit, vt si quodlibet horum desit, aut pœnam te, aut certè nihil gratiæ debere se credat. Quorũ ego nõ unum aliquod, sed vnumquodq; deesse docebo. Quod si fasso, verum æquo animo cedes præmio, an impudenter petere persistes? Ergo rem accipe. Nisi tria hæc tibi consiterint, non est quòd tyrannicidæ præmium petas: Animus, via, & effectus. Animus duo quædam complectitur, vel quid speraris, vel quid proposueris. Nam si tyrannum per imprudentiam occidisses, si præter propositũ, non magis profectò præmium tibi debeatur, quàm si quis tyranno amicissimus idem fecisset. nam idem potuit accidere. Tu porrò quid propositi in artem attulerit, ipse videris: ita demum legi persuasum erit, te voluisse occidere tyrannum, si occideris. Non occidisti, atq; id etiam quum tibi in manu fuerit (vt ais) si libuisset, interficere. Lex negat sua referre, vtrum tyrannicidij propositum in arcem non attuleris, an allatum repentè mutaris. Iam quid speraris, excutiamus. Quanquam istiuc leges non ita valde curiosè pensiculantur: sed tamen in tam absoluto facinore omnes conuenit constare oportet. Quid enim si tyrannum interfecisses, quò tyrannidem ipse occupares, vtrum præmium sperares, an supplicium metueres? Quid si quò priuatum enimi tui dolorem vlciscereris, tyrannum occidisses, atq; id esset palàm, num præmium auderes poscere? Quid si latrones tyrannum fortè fortuna obuium obtruncassent, num ad hunc honorem aspirarent? Quid si quis tyranno priuatim inimicus, magna te pecunia conduxisset quò ei tyranno venenum dares, dedisseiq;, num quæso tyrannicidæ præmium postulares? Ego hîc tecum non ago coniecturis: nihil dico inuidiam tuam, quæ quidem obscurior est, quàm vt tu, alioquì non gloriosus, quicquam de ea ausus fueris dicere: illud vnum

affirmare non dubitem, qui tyrannum quum tuto licuerit, non occidit, planè noluit occidere. Qui eum occiderit, cuius mors extremũ exitium Reip. videretur allatura, potius quàm vllam commoditatẽ: is aut priuatũ dolorem vlcisci voluit, nõ libertatem publicã vindicare: aut emolumentum suum sequutus est Reip periculo, non suo periculo Reip. studuit prodesse. Postremò non potest nisi gloriæ ieiunio adductus videri, quũ tam insolenter se iactat. Non potest nõ videri lucrũ sequutus, qui tam improbè præmium flagitat. Annón vides igitur quantopere hac parte à tota legis mente dissentias? quem illæ tuæ vitæ periculo sua causa voluit occidere, eum tu nõ solùm volens præteriisti, verumetiam periculosè in Remp. irritâsti. quẽ sua causa noluit occidi, eum tu magno nostro periculo, tui compendij aut animi fortassè gratia iugulâsti. Sed finge te animum tyrannicida dignum ad facinus attulisse, lucri perinde vt vitæ contemptorem: magni tamen refert, qua ratione tyrannidem tollere aggrediaris. Iam enim omnia tibi ex animi tui libidine largior: quæ tamen nemo alius tibi concessurus est. Te in filio iugulasse patrẽ, in non tyranno tyrannum. Largior istuc, Delium aliquẽ tibi prædixisse, vt certũ præscire potueris, quod ipse etiam vix diuinare Delius potuerit. Licuisse tibi patrem occidere, si libuisset: verùm hac pœnæ genus tibi magis placuisse. Sustuleris sanè tyrannidem: idq; noua quadam & inusitata ratione. Vides quàm multa tibi dono. Tamen obstistam tibi, nec sinã ferre præmium, propterea quòd ea via sustuleris quæ legi non probatur, quæ non expediat moribus ciuitatis, quæ non sit forti viro digna. Age quid si tyranni filium infantem in cunis iugulasses: & rursum adfuisset Delius ille, per quem certum præscire posses, fore vt necato puero pater sibi mortem accerseret, atque id euenisset. virum te tanquam tyrannicidam suspicerent Respublica

ed, an potius tanquam immanem & ferum hominem execra-retur, qui in eam sæuieris ætatem, cui etiam ab hoste armato parcitur, quæ leonibus etiam miseranda videatur? Quin ergo mitur tuo maleficio Respub. cæterùm exemplum haudquaquam probabit. Quid si tyranni vxorem, quam ille miserè diamaret, per vim constupraſſes, atq; ille eius impatiens contumeliæ, fugerit è vita; vtrum tyrannicidij laudem flagitabis, an raptus & adulterij supplicium potius formidabis? Res obscura non est. Conferam tuo facto propiora. Quid si tyranni medicus quum esſes, veneno ægrotanti dato, illum sustuliſſes, vtrum vt veneficum oderit te Respub. an vt virum fortem admirabitur? Tyrannum sublatum gaudebit, facti rationem modamq; detestabitur. Quid si quum te tyrannus familiaris veteretur, tu in conuiuio, prætextu necessitudinis venenum porrigeres? Denique, si per magicas imagines ac maleficas quaſdam deuotiones tyranno vitam ademiſſes, vtrum à lege præmium an pœnam expectares? Atqui tyrannidem vtcunque sustuliſti. Euentu gaudet lex: verùm exemplum tam perniciosum in Rempublicam non recipit, vt conſuescant ciues scelus vltiſci scelere, patrem in filio iugulare. Vides quantum momenti sit in modo viáque, vt factum tuum approbetur? Quod lex permittit vt fiat, non statim permittit vt id via qualibet efficias. Adulteros ferro occidere licet, veneno aut incantamentis non licet. Cur ita? Quia pestilens exemplum est omnino, tractare venena: nec id vlla causa quantumuis honesta finit in ciuitatem irrepere. Quid quòd ne hostem quidem veneno aut malis artibus interficere fas est? Nam nuſquam non improbat maleficia lex: & veneno tincta tela etiam in bellis interdicta sunt. Quòd si modus facti spectatur in his, in quibus nullum petitur præmium: quantò magis id fiet in his,

in quibus summum petitur? Lex triumphum statuit ei, qui certum hostium numerum fuderit. Fuderit aliquis non acie, sed aqua & pabulo veneno imbibita: verum eiusmodi hunc equitem oculis spectare poterunt triumphantem, an potius sicuti reum veneficium oderint, auersabuntur, execrabuntur? Quid quod priuatis etiam in rebus via modusq; perpenditur? quo magis idem oportebit tum in publico, tum in splendidissimo facinore te uti à quo conueniat omnem sceleris suspicionem abesse? Age illud tecum reputa, si medico mercedem pactus esses, quò te morbo leuaret: atq; ille non pharmacis, sed maleficis cantibus & incantamentis morbum eximisset: utrum præmium dabis, an magis hominem in ius trahes? iniuriæ malis attribuas? ultæ reum agas? Clamabit ille. Morbo te leuaui: quia vis, quid istuc tua refert? Hoc tantùm spectabas, vt morbo liber esses. ei rei merces est promissa. Ingratum te vocabit, qui nisi sua opera, ne esses quidem qui præmium negare posses. Tu protinus respondebis opinor: Medico te præmium esse polliciturum, non magno: neq; debere quicquam, nisi rem malam ei qui beneficium malè dederit. Quanquam ne dedisse quidem videtur, qui malum malo tollit. Id enim mutare est non commodum, non amouere. Dicet enim animo nocitum, dum corpori subuenitur. Atque istam litem vincet etiam vnius iudice. Atqui eadem, aut melior etiam & vincibilior est tecum causa legi, quàm quæ tibi futura fuerat cum medico. Nam ibi de priuata mercedula disceptaretur, hic de publico honore. Ibi falsus est vnus, hic legi fraus facta, per quam cauere cum oportuit ne quisquam ciuium circumueniatur. Ibi salutaria, certa quidem & efficaci, sed suspecta & improbata via: hic nefario scelere (quare enim non sic appellem) homicidium, quod in ciuem contra legem admissum est, non libertas restituta, sed in extremum discrimen adducta

quæ: quidem rem non facium perinde habet, ac si mercenarium ad curam mercede conductus, rem eum pro re sanitate: quod tamen ægrotanti (ita re postulante) per occasionem morbum adimat. Quæ malefici susceptum ferret quòd viuat: tibi mortem, non impetrabit. Neque sua referre putabit, rerum quæ per artem ac studiose pro pharmaco venenum dare: proinde quòd tale fuerat officij, aut non suscipere, aut fidem simul & artem & malustriam, ac quid à probato artifice solet requiri, ad perficiendum adhibere. Sed age, finimus adhuc possidere te, quod iniuriam eripuit: vt planè ista via tyrannum occiderit, ab homicidij discrimen. Lex non approbabit facinus ab inuidiæ crimine, verùmetiam ab omni crimine liberabit: nec videlicet ea quæ in hoc potestatis data est ciuitati, vt maleficij omne scelus, quæ non conueniebat aut Deo cuipiã, aut cerimoniæ bonum acceptã referri, sceleri debere dicemus. Nihil moliebatur, nisi tyrannum ipsum quem nouerat ipsa, quæq; permittit via sustulerit: ne per periculosum exemplum in Rempublicam irrepat. Postremo non clamculariæ ac maleficiæ artibus, nisi manifestum, nisi vitæ tuæ manifesto contemptu tyrannidem exercet. Neque enim hoc tantùm spectat lex, vt tyrannus à pectat submoueatur: verùm illud multò magis vt ciues mortales intelligant, in ea ciuitate virtutem, qui non ferentur vitæ suæ dispendio patriæ libertatem restituere: ac præclari exemplo facinoris, omnes posterum ab affectatione tyrannidis deterreant: cùm videant in ea ciuitate nullum esse tyrannidis præmium, quandoquidem illud nemo nescit, qui

Rex. quandoquidem tuum factum perinde habet, ac si medicus quispiam ad curam mercede conductus, venenum pro remedio ministret: quod tamen ægrotanti (ita vt non raro consuevit accidere) per occasionem morbum adimat. Qui tyrannum, sum satis acceptum ferat quòd viuat: tibi mortem, tametsi viuarit, imputabit. Neque sua referre putabit, vtrum imperitia, an perperam ac studiosè pro pharmaco venenum porrexeris: propterea quòd tui fuerat officij, aut non suscipere negocium, aut fidem simul, & artem, & industriam, ac diligentiam, & quicquid à probato artifice solet requiri, ad curam adferre. Sed age, finimus adhuc possidere te, quod diudum sumus largiti: vt planè ista via tyrannum occideris, citra vllum Reipub. discrimen. Lex non approbabit facinus tuum, nisi non tantùm à crimine, verùmetiam ab omni criminis specie procul abfuerit: ne videlicet ea quæ in hoc potissimùm adhibita est in ciuitatè, vt maleficiũ omne sceleratæ, incolumitatè suã quam conueniebat aut Deo cuipiã, aut certè Dijs immillimo homini acceptã referri, sceleri debere dicatur. Non approbabit inquam, nisi tyrannum ipsum quem nominatim indicauit ipsa, quaq; permittit via sustuleris: ne per tuam istã periculosum exemplum in Remp. irrepat. Postremò non nisi ferro, non clancularijs ac maleficis artibus, nisi palàm, nisi manu, nisi vitæ tuæ manifesto contemptu tyrannum trucidaris. Neque enim hoc tantùm spectat lex, vt tyrannus in præsens submoueatur: verùm illud multò magis perficit, vt omnes mortales intelligant, in ea ciuitate viros esse fortes, qui non fereantur vitæ suæ dispendio patriæ communibus consulere: ac præclari exemplo facinoris, omnes etiam in posterum ab affectatione tyrannidis deterreantur: cùm videant in ea ciuitate nullum esse tyrannis satis tutum præsidium. quandoquidem illud nemo nescit, qui

vitæ suæ sit contemptor, cum esse alienæ vitæ dominum. Nam quod omnino satellitium, quæ excubiæ, qui parietes, quæ arx, quæ arma aduersus huiusmodi animum tyranni caput defendant, qui patriæ libertatem suæ vitæ bene credat emi? Postremò autem, vt maximè tibi constet animus, vt constet via: id quod est totius negocij caput non effecisti. Tantum enim abes vt tyrannum occideris: vt quantum in te fuit, tyrannidem maiorem in modum auxeris, interfecto tyranni filio. Quid autem refert, malitia an stultitia Rempub. in discrimen adduxeris? Nam illo quod vulgò dicunt, nihil verius, intempestiuam beneuolentiam nihil à simultate differre. Tantum abest vt occideris tyrannum, vt ne suspicari quidem potueris id euenturum, vt ipse semet occideret. Sed iuuenem occidisti patre insolentiorem: quid tum postea, si patri & huius scelera lex imputat? Magnum proinde tyranni satellitem, non tyrannum occidisti. Sed paratum tyrannidis hæredem occidisti: in tyrannidem succedit, qui prior, qui potior est in occupando. Verùm esto sanè, certum hæredem sustuleris: igitur qui tyrannus erat futurus interimisti. Atqui quod futurum est, id nondum est. Porrò lex eum qui iam tyrannus sit, tolli iubet: non quem aliquando futurum diuinet. An qui statuam ex pacto debeat, & rudem truncum præstiterit, fidem persoluisse videatur? Non arbitrabor. Vbi nunc igitur sunt illa tam multa, quæ tibi ad præmium postulandum supererant? Videt quàm ne vnum quidem omnium tibi constet, quorum nihil oportebat deesse. Volui, inquis. Id demum voluisse te lex credit, quod effeceris. Postea è re nata propositum est commutatum. Hoc igitur præmij tibi debetur, quod ei qui in Olympijs medio è cursu, relicta meta, ad carceres reflectit habenas. At periclitatus es. Proinde id laudis auferes, quòd is qui fudauit in Olympijs

vrbem, nec vicit. Sed occidisti denique: verùm eum, quem lex permittebat arbitrio tuo, neque ex vsu publico fuerat occidi. At bene vertit ciuitati, quod feceris. Numini igitur gratia debetur tali, qualem Palladem Atticis fuisse ferunt, de qua prouerbium extat, quòd Athenienſium malè cõſulta in bonum exitum vertere conſueuit. Non tu leges ſeruaſti, ſed ſuſtuliſti: non libertatem reſtituiſti, ſed numen aliquod huic vrbi propitium, quod euentum tuæ temeritati debitum, ſua commoditate à nobis auertit, quod tuam ſtultitiam nobis vertit in occaſionem reſtituendæ libertatis. Non ego ingratum erga te populum conſtituo, imò tu populum ingratum in Deos reddere laboras: quem quum ſemel in periculum vocaris, ne pro ſimplici tyrannide duplicatam patereris: nunc rurſum in diſcrimen trahere conaris, ne ab iratis ſuperis in priſtinam ſeruitutem aut grauius aliquod infortunium retrudatur. Quid tu te fucis & phaleratis dictis in alienã meritum inſinuas? Quid tibi in eo negocio laudem vindicas, ex quo præter pœnam temeritatis nihil ad te redire meritò poſſit? Si Reipublicæ, ſi Iudicibus pro lege potes animum tuum tyrannicida dignum, qui nullum periculum vitæ Reipublicæ cauſa recuſarit: ſi facimus non ſinistre, non pernicioſo exemplo, ſed legitima via peregiſti: ſi fortuna tuis egregijs conatibus bene expeditum dedit euentum: aut tyranicidam te vocare, aude pulcherrimum ac prope diuinum munus à Republica poſcere, aude nobis ſeruatas leges, reſtitutam ciuitatem: aude templa, aras, foros, ſpectacula omnia, tutos pueros, inuiolatas virgines, impollutas matrimonia, denique hoc ipſum quod hîc lege & apud Iudices agimus, exprobrare: aude mihi minari, quòd obſtiterim: aude ciuitatem ingratitudinis inſimulare, niſi laudem ingentem perſolueris: aude Iudices vel iniquos vel corru-

ptos cla-

Ptos clamitare, nisi suis sententijs præmium tibi decreuerint. Contrà si suspectum quid volueris, si periculosum, si cõtra leges, si cum scelere coniunctum quid feceris: sit pudor, ac desina tandem improbè præmium flagitare, quod nulla ratione promeruerit: pœnam, si sapis, incipe deprecari. Isthinc fortasse ab æquitate Iudicum, à ciuitate deorũ munere læta, queas impetrare. Neque enim putes vnum me te à præmio deterrere. Imaginare isthac in causa pariter & leges & Remp. & deos tibi aduersari. Puta leges his tecum verbis agere: Si nos verè restitutas videri vis, sine nostram auctoritatem primùm in hac tua causa valere. Longè plus laudis ex hoc iudicio referes, si nobis cesseris, si parueris, si tuam cupiditatem nostro submiseris arbitrio: si primum exemplum in te ciuibus ediderís, reuixisse nos: si monstrâris ciuitati iam non ex sceleratorum libidine, sed ex nostro præscripto cuiq; viuendũ esse. Atq; altera ex parte Rempublicam, hac tecum oratione vti puta: Si ciuem bonum mihi præstare studes, noli hanc stultitiæ notam mihi inurere, vt in posterum recognita, dicar ea brietate quandam gaudiorum ei præmium decreuisse, cui pœna magis deberetur. Noli mihi deos, quos vix deniq; tam diuinis votis, tot sacris, tot precibus, tot meis malis placaui, commoui, propitios reddidi, denuò per ingratitudinem iratos atque infensos reddere. Sine, vt mihi per te liceat saltem illorum beneficio frui. Quòd si te neq; leges neq; Respublica commouet: certè deorum orationem vereri debes, quos ita tecum agere putato: Quid tu te in nostræ laudis possessionem imperis? Quid honori nostro inuides? Quur non sinit nos in hanc ciuitatem perpetuò benignos esse? Quur tu ipse tam ingratus ex istis? Ciuitas hæc semel mihi restitutam libertatem debet, tu bis debes commoditati nostræ, & quòd Remp. seruauimus, cuius tu pars es: & quòd commoditate nostra tuam

pericu-

periculosam stultitiam, vel scelus potius, in maximam felicitatem verterimus. Etenim nisi nos dextri propitiiq; adfuissemus, quid aliud tu quàm perieras, & per te Respublica? Quod si planè contendis, vt præmium aliquod feras: abundè magnum præmium à nobis persolutum est, quòd per nos res à te malè institutæ, beneuerterit. A' legibus meritò maior relata est gratia, si nostræ prosperitatis respectu, temeritatis simul & sceleris veniam condonârint. A' ciuitate satis amplam laudem feres, si ea patiatur, vt in restitutæ libertatis historia tuũ quoque nomen admisceatur. Hac laudis parte contentus, desine nobis debitum velle præripere; ciuitati munus nostrum eripere, legibus auctoritatem adimere. Sed finem facio, nimirum extillata iam aqua. Quod superest, nunc vestræ partes sunt, Iudices, statuere, vtrum secundum leges, secundum Deos, secundum Rempub. sententiam dicere, an secundum hunc glorioſum ostentatorem pronunciare velitis. Vtrum hanc vrbis felicitatem huius temeritati, huius sceleri acceptam ferre malitis, sæpiùs exprobrandam, & breui fortassis à superis iratis (id quod abominor) auferendam: an in Deos, quibus sine controuersia tota debetur, referre, eorundem pietate seruandam, augendam, beneq; fortunandam: vtrum magis ex vsu sit, vt primo hoc iudicio statim leges circumuentæ dicantur, an vt appareat legum restitutarum seueritatem, & Iudicum sapientiam aduersus vnius iniquam postulationem valuisse.

GILBER.

a PAN ille.] *De Pane capripede humana reliquum effigie nonnihil dictum est in Luciani epigrammate de Echob* Somnum.] *Mors enim somnus est, sed perpetuus, & mortis imago est. Quare apud Homerum & Hesiodum in Theogonia fratres iudicantur & noctis filij. Virg.*

Tum consanguineus leti sopor, *& alibi:*
Dulcis & alta quies, placideq; simillima morti.

Nam hi duo, quia simul sunt, necesse est vt somnus qui omnia cum fratre Thanato natus maiore habet communia, eius aliquando opera exerceat: hæc nempe, vt ex dolore in se hominem incidant, ac statim quiescentes molestijs relevent, quod vltrunq; præstat mors. c Impotentius.] *Mares filios impotentius amant. d* Alucarib.] *Apes aliæ ἠγεμόνες seu βασιλῆας, qui à Virg. li. 4. Geor. ductores, duces & reges vocantur, quib. grex apum parere solet. Iuxta enim tanquam ἄνδρα μέλισσαι λαοῖσι. Sed apud Græcos propriè rex apum est ἴσος, qui & hominum fuit apud Callimachum in Hymno Iouis. Recte igitur apud Xenophontem Cyrus audit: Tu es natura rex, sicut apum rex est. e* Non longas modó.] *Videtur ad illud Ouidij in Helenæ epistola alludere:*

An nescis longas regibus esse manus?

Etiam vulgo in ore est: A regibus cauendum, quòd eis prælonga sint brachia. Mirum quòd per suos, quibus brachium vice vtuntur, possint etiam procul dissitos affligere. Potest & ad tempus referri, quòd reges etiam si diutiùs dissimulant, solent tamen aliquando pœnam sumere de ijs, quibus infensi fuerint, vel Homero teste Iliad. α. Non enim desunt regibus manus & pedes quamplurimi fortassis ne venires quidem. Vide cuiusmodi portentum sit tyrannus, & quidem formidandum, tot oculis, ijsq; emissitijs, tot auribus, ijsq; tam assimilis ac longis, tot manibus, tot pedibus, tot ventribus, ne reliqua parte honesta commemorem instructum. Plura annotauimus in Luc. de Mercede cond. & aduersus indoctum. f Titanibus illis Briareo.] *De Briareo illud apud Hesiod. legitur, qui Cœli & Terræ filius facit Cottum, Briareum & Gygen, centenis singulos manibus, quin-*

quinquagenis capitibus metuendos: de quibus Apollodorus in Bibliotheca hæc, Benedicto Aegio Spoletino interprete, Celus primus orbis vniuersi imperio præfuit, qui ducta vxore Tellure priores ex ea filios sustulit, quos Centimanos appellárunt, Briareum, Gyan ac Cœum Homerus fabulæ addit: à immortalibus Briareum appellatum, à mortalibus verò Aegæonem, Iliad. a. Cœus apud Hesiod. κόῖος dicitur. Hi multa bella contra Saturni filios gesserunt: tandem demicti, ad inferos præcipites dati sunt. g Echo nympham.] Ea cùm antea esset garrula, à Iunone hac pœna affecta dicitur, vt iam musa sit, neque vllam vocem prior edere possit: verùm hoc ipsi relictum est, vt vltimas voces auditas iterare vel repetere possit. Vide annotationem nostram ad Luciani epigramma de Echo & Pane. h Citra iudicium.] Augustus post Solonem & Platonem 9. de legib. tulit legem Iuliam, gladioque iussit in adulteros animaduerti. Valerius Publicola etiam tulit, qua nominem licebat indicta causa necare. i Primùm adulterum.] Licuit olim iure ciuili, deprehensum & deprehensam in adulterio impunè interficere, quod hodie non licet, vt docuit Iulianus Aurelius, in 2. Sermonum Horatij. k Monarchia.] Tres formæ sunt Rerumpublicarum: μοναρχία, ἀριστοκρατία, δημοκρατία. Hic verò Erasmus ponit discrimen inter Monarchiam tyrannorum & regum. Monarchia quippe dicitur vnius principatus, Oligarchia paucorum, Democratia populis, non equidem plebis: quum populus & plebs differant, vt genus à specie, vt docet Iustinianus Institut. de iur. natur. gent. & ciuili.

ΑΠΟΚΡ.

ΑΠΟΚΗΡΥΤΤΟΜΕΝΟΣ. *ABDICATVS*, Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

QVidam abdicatus artem medicinæ didicit. Patrem insania laborantem, reliquis meditis desperantibus, dato pharmaco cùm sanasset; denuò receptus est in familiam, post hæc nouercam insania correptam sanare tussus, abdicatur. Porrò genus orationis Iudiciale est: Status qualitatis. Sub hac enim & abdicationis causas Quintilianus ponit, quarum duas species facit: alteram criminis perfecti, & alteram imperfecti, ad quam & præsens causa hęc pertinet. Exordium maximè ex paratę querela constat. Nam & de iniquitate patris conqueritur, qui se non secundum artem, sed ad præscriptum curare iubeat: & de ingratitudine, vt qui pro beneficio restitutæ sanitatis, eam sibi nunc grattam referat, vt iterum abdicare cogitet. Hanc querelam personarum, suæ & nouercæ videlicet; conditionibus amplificat, inuidiæ paternæ accusationis etiam occurrens, à consueto & more patris: id quod statim ab initio facit. Exordium Propositio sequitur, cui Narrationem submittit: non tam exponendæ actionis gratia, quàm vt artem tam suam, & beneficium in patrem collatum, iudicibus cõmendet. *Confirmatio tribus locis consumitur*: primo, quo ostendit non licere patri, vt in familiam receptum, denuò abdicet, à causa legis, & voluntate legislatoris: quod argumentum similitudine & fictionibus, seu κατ' ἐπίνοιαν amplificat. Secundo, quo iniquum esse docet, si tam bene meritum de patre, iterum abdicari, & pro præmio pœna affici. Hic locus variè amplificatur, ex qualitate beneficij, à conditione personæ; à difficultate & accidentibus artis, à natura & lege, &c. Postremo, neque causas abdicationis satis idoneas aut efficaces esse probat. Neque enim se quicquam peccasse, neque nunc cogi debere vt arte sua vbiuis vtatur: idq; exemplo reliquarum artium, & ob artis bu-

ius

jus conditionem & præstantiam, deinde ex sua persona, qui illam non impēsis patris, sed tum cùm à familia alienus esset, didicerit: alioqui etiam necessitatē quandā rei absurdam consecuturam esse. Deniq; non posse curari hunc morbum, quo loco multa de qualitate corporum, morborum & medicinæ in genere disputat: ostenditq;, etiamsi aliàs sanabilis hic morbus esset, in nouerca tamen suspicionis periculum sibi metuendum esse, si quid ipsum fallat, aut ars destituat. atq; ita orationem concludit, admonens patrem periculi superioris in quod ne iterum per iram & indignationem recidat, cauere ipsum iubet.

Ἀποπεψυχθείς μοι ἰατρικῶ ἐξέμφρων μανίας τ πατέρα, καὶ ὑπὸ τ ἄλλων ἰατρῶν ἀπηγωσμένος, ἰασάμην Φαρμάκῳ δεσμ, αὐτληφθαιῶδες εἰς τὸ ἡμερ. καὶ ταῦτα, μεμιωμαι τὸ μυτηκὸν ἰασασ κελεύσαντος, ἀπαγγεῖλαι.

OVκουν ἀ ταῦτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδ πρώτοξα, ὑς πὸ ζῦ πατρὸς ἐν δι πρόσθι γιγνόμενα, οὐδ νῦν πρῶτον τὰ τοιαῦτα ὀργίζεται· ἀπὸ ἔρχθρ καὶ οὗτ ὁ νόμ ἀσ, καὶ σώνυμος ἐπὶ τοῦτ ἐκκαλυπτα τὸ δικαστήριον. ἐκεῖνο δ μανότερον νῦν λυπεῖ, ὅτι τοιοῦτον δ ἔλαθον ἐν ἔχω, ἐπιδικάζω δ τιμωρίαν ἐπ ἐμοῦ τοσοῦτον ἐπὶ τῆς τέχνης, ἐ μὲν φάσκοντα μάθοιμι τὸν ἰατρὸν· οὐ τί γοῦν ἄν δικαιότερον, θεραπεύων ἐν πονήμασι, ἐπὶ τῷ ὠφελεῖν τέχνην λαμβάνω.

HAud quaquam noua sunt hæc, Iudices, neq; miranda, quæ in præsentia facit pater, neque nunc primùm ad hunc irascitur modū: verùm hæc lex illi facilis est, & assuetq; ad hāc causā accedit. Verùm illud mihi nouo calamitatis genere accidit, & cū nullū proprium sit crimē, quod mihi possit imponi, tamen in periculū vocor ne pœnas dē artis nomine, nisi huic iubenti, p omnia parēre possit. Quaqdē re quid fieri possit absurdius? Si curē ex præscripto, nā iam

νη λώστα, ἀλλ' ὡς πατὴρ βούλεται; Βουλόμην μὲν ἔγωγε τὴν ἰατρικὴν, καὶ τοιοῦτόν τι ἔχειν φάρμακον, ὃ μὴ μόνον τοὺς μαινομένους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀδίκως ὀργιζομένους παύειν ἐδύνατο, ἵνα καὶ τὸ τοῦ πατρὸς νόσημα ἰασαίμην. νυνὶ δὲ τὰ μὲν τῆς μανίας αὐτῷ τέλεον πέπαυται, τὰ δὲ τῆς ὀργῆς μᾶλλον ἐπιτέτακται. καὶ τὸ λυπούμενον, τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασι σωφρονεῖ, μετ' ἐμοῦ δὲ τοῦ θεραπεύοντος μόνου μαίνεται. τὸν μὲν οὖν μισθὸν τῆς θεραπείας ὁρᾷς τίνα οἷόν ἐστι λαμβάνων, ἀπηυθόμην δ' ἐγὼ αὐτοῦ πάλιν καὶ τοῦ γήρους ἀπορεῖ· οὐμὸν δὲ λώτιστον, ὥσπερ ἤδη τοῦτ' ἀναληφθεὶς πρὸς ὀλίγον, ἵν' ἀτιμότερον γένωμαι, πολλάκις ἐκπεσὼν τῆς οἰκίας. ἐγὼ δὲ, ἐμοὶ μὲν οὐδὲν ἐναντίωμα πεποίηκε, πρᾶγμα δὲ οὐκ ἄκλητος ἦλθον ἐπὶ τὴν θεράπαιναν. ὅταν δέ τι τηλίκον

quatenus ars valeat, sed patris arbitratu. Quare optarim equidem vt medicorum ars eiusmodi quoque remedium aliquod haberet, quòd non modò laborantes insania, verumetiam præter æquum irascentes liberare posiit, nimirum quò liceat & patris iracundiæ mederi. Nunc autem ipsa quidem insania leuatus est, cæterùm iracundia magis etiam exasperatur. Quodque est omnium grauissimum, erga cæteros omneis sanus est, in me vnum insanit: à quo, morbo fuit liberatus. Videtis igitur cuiusmodi mercedem curationis ferat, cùm rursum ab illo abdicor, iterum alienor à familia, ceu ob id ipsum ad breue tempus receptus, vt maiore infamia sapiùs ejiceret domo. At ego quidem in his quæ præstare queam, ne expecto quidem patris iussum, vt ego quidem non accersitus ad opitulandum accesserim. Verum vbi

ἐπίλυτος ἀπεργασομένου, οὐδ' ἐπιχειρῆν βούλομαι· ἐπὶ δὲ τῆς γυναικὸς ταύτης ἀκίνδυνος καὶ ἀζημιότερός ἁμαρτεῖν ἡγοῦμαι· οἷα πολλοῖσιν ἄλλοις ἀπὸ τοῦ πατρὸς, ἀφθονα ὑπάρχων, ἐς οὐδὲν ἀρξάμενος τῆς θεραπείας, ἀπεκηρύχθην. ἄχθομαι μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῇ μητρυιᾷ, καὶ λίαν ὡς ἐμοὶ δοκῶ, χαλεπῶς ἔχοντα, χαλεπῶς γὰρ τῷ ἐπὶ τῷ πατρὶ δὲ ἐκείνῳ ἀνιωμένῳ· τὸ δὲ μέγιστον, ἐπ' ζημιοῦσθαι ἀναιτίαν λοιμοῦτι, καὶ ἃ πεπόνθαμεν, ἀσυργῶν οὐ δυναμένῳ, καὶ δι' ὑπερβολὴν τῆς νόσου, καὶ ἀσθένειαν τῆς τέχνης. πολλὰ δὲ δίκαιον οἶμαι, ἀπεκηρύχθαι τὸν, ἃ μὲν δύναται ποιεῖν, μηδὲ τῶν ἀρχῶν ὑπεισχνούμενον. δι' ἃς δὴ οὖν αἰτίας καὶ πότερον ἀπεκήρυξέ μι, ἐξέλιον σωιδεῖν ἐκ τῶν παρόντων· ἐγὼ δ' οὐδὲ ἱκανὰς μέν, ὡς οἶομαι, ἱκανῶς δὲ μετὰ ταῦτα βίῳ ἀπολογήσασθαι καὶ ταυτὶ δοκῶ, ἃ νῦν ἐγκαλῶ, ὡς

vbi res est eiusmodi, vt nulla omnino spes sit, tum nec aggredi velim. Porrò in hac muliere multò etiam minus aũsim, neque id temerè. Siquidem reputo quæ in me facturus sit pater, si res non successerit, cùm iam abdicet nondum aggressum curationem. Quare doleo, Iudices, nostrae vicem, grauiter laborantis. erat enim proba. Deinde patris nomine, quem huius morbus excruciat. Maximè tamen mei ipsius causa, qui videar immorigerus patri, cùm non possim quæ iubeor præstare, partim ob morbi magnitudinem, partim ob artis imbecillitatem. At sanè non arbitror æquum esse vt abdicer, si quod efficere non queam, id ne recipiam quidem. Itaque quibus de causis prius abdicârit me, facilè fuerit ex hoc negocio coniicere. Quanquam ad illas, opinor, satis respondi ipsa post acta vita. Ad hæc autem quæ nunc obiicit,

ὡς ἀμφοῖν τι ὦ, ἀπολογήσομαι, μικρὰ ὑμῖν διηγησάμενος περὶ τῶν ἐμῶν. ὁ γὰρ ἀνσαλγὴς καὶ ἀνσπαθὴς ἐγὼ, ὁ κατασχιώνων τὸν πατέρα, καὶ ἀναίδεια περιπορῶν τοῦ γένους, τότε μὲν οὐκ, τὰ πολλὰ ἐκεῖνα βοῶντι, καὶ λοιδορουμένῳ, ὀλίγα κἀγὼ ἀντιλέγειν ὤόμην. ἀπιὼν δ' ἐκ τῆς οἰκίας, ἐνόμιζόν μοι δικαστήριον ἑστάναι μέγα, καὶ ψῆφον ἀνηθῆ, τὸν μετὰ ταῦτα βίον, καὶ τὸ φαίνεσθαι πάμπολλον τῶν τοῦ πατρὸς ἐγκλημάτων ἐπάνω ἀφεστηκότα, καὶ περὶ τὰ λοιδορήσαντα τῶν ἐπιτηδευμάτων ἐσπουδακότα, καὶ τοῖς ἀείοις συνόντα. πεισομαι δ' καὶ τοιοῦτόν τι, καὶ ἐπάξιον, μὴ δὴ, ὡς οὐ σφόδρα καθυβρικότος καὶ πατρὸς, ἀδίκως ὀργίσθαι, καὶ ἐγκλήματα ψευδῆ καθ' ὑοῦ συστήσαι. καὶ ἔσάρ τινων, οἱ μανίας ἄρχειν ταῦτ' ἔπαι νομίζοντες, καὶ ἀπολλὺ καὶ ἀκροβολισμὸν, οὐκ ἐς μακρὰν ἐπιστρέψειν τοῦ λα-

pro virili sum responsurus, si prius de statu meo pauca vobis exposuero. Ego intractabilis ille, & immorigerus, patrem dedecorans, & indigna genere meo patrans, id quidem temporis multa id genus vociferanti, ac fine fine obclamanti, paucis contrà dicendum esse duxi: Verùm domo cedens, existimaui mihi grauissimi iudicij instar fore, verumq; calculum, ita eclam deinde vitam vt apparet me à paternis illis criminibus quàm longissimè abesse, sed potius honestissimis studijs dedisse operam, cúmque optimis viris habuisse consuetudinem. Iam tertò & eiusmodi quiddam prospiciebam, ac suspicabar fore, vt aliquando pater, qui non admodum animo constaret, mihi sine causa succenseret, falsâque in filium crimina struereret. Neque deerant qui ista morbi initium interpretarentur, minâtque ac tela paulò pòst irruturi mali,

nempe

ἐμοῦ, μῖσος ἄλογον, καὶ νόμον ἀπλωῦν, καὶ βλασφημίας προχείρους, καὶ λιθασμὸν συνδρωπὸν, καὶ βοὴν καὶ ὀργὴν, καὶ ὅλως χολῆς μεστὰ πάντα· διὸ δὴ τοῦτό μοι καὶ ἰατρικῆς λήσεσθαι ποτὲ πᾶσι δόξαν. ἀποδημήσας δὲ, καὶ ὑπὸ ἀλλοκότων τῶν ἐπὶ τῇ ἀλοδαπῇ ἰατρῶν συγχρόμενος, καὶ πόνον πολὺν καὶ σπουδὴν ἀπρᾶ μηχανήσας, ἐξέμαθον τὴν τέχνην ἐπανιὼν ἤδη, καὶ ταλαμβάνω τὴν πατρῴαν σφῶν ἤδη μεμνότα, καὶ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἰατρῶν ἀπογνωσμένον, ἐκ δὲ βάθους ὀρύττων, δεῖ δὴ ἄκεα θᾶσι φλοκευνέυσων τὰς νόσους. καλῶ ὅπως γε ἀνὴρ ἰῶ ποιῆν μηδὲν ἠὼν, ὅτι μνησικάκης καὶ τῆς ἀφυρμῆσιος, οὔτι μετὰ πολλῆς γνώσεως τὰς ἀμαυρὰ· οὐδὲ γὰρ ἔχόν τι αὐτῶν ἴδιον ἐπεκάλουν, ἀλλὰ πάντα ἐπῆν ἐμοὶ ἀλλότρια τὰ ἀμαρτήματα, καὶ ὥσπερ ἔφην ἤδη, τῆς νόσου. ἐπιὼν οὖν ἄκλητος,

nempe odium absque causa, mores asperos, conuicia parata, censuram fœueram, clamorem, iracundiam, in summa, omnia plena bilis: vnde vsu venturum credebam, vt mihi aliquando arte medicinæ foret opus. Proinde foràs profectus, ac probatissimorum, quos in peregrinis regionibus nanciſci potui, medicorum vsus doctrina, plurimo labore, vehementiq; animi studio artem perdidici. Porrò domum reuersus, offendo patrem manifestâ iam insania laborantem, & ab huius loci medicis desperantibus destitutum, qui non altiùs introspiciunt, nec admodum exactè morbos diiudicant. At ego sanè, sicuti par erat facere frugi filium, neque superioris abdicationis iniuriam recordabar, neque vt accerſeret operiebar. Neque enim erat quicquam

quod illi propriè imputare possem, verùm peccata illa omnia fuerant aliena: nempe, quemadmodum modò dicebam, ipsius morbi. Ergo cùm inuocatus accessissem, non sum

ἄπληστ☉, οὐκ ἀθυσί, ἰασαμ-
μίω· οὐ γὰρ οὕτω ποιῆν ἔθος
ἡμῖν, οὐδὲ ταῦτά τι,
χνη πρανῆ, ἀλλὰ πάντων
πρώτων διδασκόμεθα σωφρο-
σύνην, εἰ τὶ ἀσιμόρ ἐστι τὸ νό-
σημα, ἢ τ' ἀνήκεστον, καὶ ὑ-
περδεδηκὸς ζοὺς ὅρους τῆς τέ-
χνης. καὶ τῶνκαῦτα, ἢν μὲν
ἐυμεταχείρισον ᾖ, ἐπιχειροῦ-
μὲν, καὶ πᾶσαν σπουδὴν ἰσ-
φερόμεθα σῶσαι τὸν νοσοῦν-
τα. ἢν δ' ἀκατηκὸς ἤδη,
καὶ νφικηκὸς τὸ πάθ☉ ἰδω-
μὲν, οὐδὲ τῶν ἀρχῆν ποιού-
μεθα, νόμον τινὰ παλαιὸν
τῶν πατόρων τῆς τέχνης
ἰατρῶν φυλάττοντ☉, οἳ φασι
μὲν δεῖν ἐπιχειρεῖν ζοῖς ἀκ-
ρατημένοις. ἰδὼ οὖν τ παν-
τίρα ἔτι ἐυτόνε τῆς ἐλπίδ☉,
καὶ τὸ πάθ☉ οὐχ ὑπὲρ τῶν
τίχνων, ἐπιπολὺ τηρῶ καὶ
ἀκριβῶς ἐξετάζων ἕκαστον, ἐ-
πιχείρουν ἤδη, ἢ τὸ φάρμακο
κου τυφλῶν ἐνίκων. ἐκ δὲ τοιούτ τῶν πρότερον
ἐπόπωκον τῶν δόσιν, καὶ τὴν

equidem protinus medicaꝑ
tus. neque enim hic nobis
mos est, neque id præcipit
ars, verùm illud omnium
primum iubemur obseruare,
sanabilisne sit morbus, an
insanabilis, atque artis ter-
minos prætergressus. Ac
tum si eiusmodi fuerit malum
vt commodè possimus
aggredi, aggredimur, co-
que admitimur studio vt
ægrotum seruemus. Quòd
si viderimus iam insaluisse, superasseque, nec ma-
num admolimur omnino,
idque vetustam quandam
legem eorum qui primi me-
dicinæ prodiderunt artem,
secuti: qui negant tentan-
dos esse morbos qui iam in-
ualuerunt. Itaque cùm pa-
trem adhuc intra spem esse
perspicerem, neque malum
supra artis vires esse, diu ob-
seruatis ac pensitatis singu-
lis: ita demum aggredie-
bar, ac pharmacum fiden-
ti animo porrexi. Multi
sanè eorum qui tum ade-
rant, suspectam habebant administrationem pharma-

ci-

τὴν ἰασιν διέβαλλον, καὶ πρὸς τὴν θεραπείαν παρεσκεύαζον. πρῶτον δὲ καὶ ἡ μητρυιὰ, φοβουμένη καὶ ἀπιστοῦσα, οὐ τῶν παρόντων ἐμὲ, ἀπὸ τῶν διδύμων, καὶ ἀνεύλογα ἐδέδιει πονηρὸς ἐκείνου ἀγανάκτουν. ἠπίστατο γὰρ μόνη τὰ πάντα σωοῦσα, καὶ ὁμοδίαιτος τῇ νόσῳ. πλὴν ἀλλ' ἔγωγε οὐδὲν ἀπιστῶν (ἀπιστῶμεν γὰρ οὐ ψευσόμενά μοι τὰ σημεῖα, οὐδὲ παραβήσεται τὴν τέχνην) ἐπῆγον τὴν ἰασιν ἐν καιρῷ τῆς ἐπιχειρήσεως. καί τινες ἐμοὶ τῶν φίλων συνεβούλευσαν, μὴ βρασυνόμενον, μὴ καὶ σφαλείς τινα μείζω ἐπενεγκεῖν μοι τὸ ἀτύχημα, ὡς ἀμυνομένου τὸν πατέρα φαρμάκῳ, καὶ μνησικακήσοντι ὧν ἐπεπόνθει ὑπ' αὐτοῦ. καὶ τὸ διαφλαῦρον, σῶν μὲν οὕτως ἀνθρώπων ἔτι, καὶ ἰσοφρόνων πάλιν, καὶ πάντα διηγιγνωσκόντων. οἱ παρόντες δὲ ἐθαύμαζον ἐπὶ τούτοις καὶ ἡ μητρυιὰ, καὶ φανερὰ ἦν ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν ἡδομένη.

ci, calumniantes curationem meam: iámque parabant in ius vocare me. Aderat autem & nouerca pauida atque diffidens, non id quidem odio mei, sed quòd meturet, vtpote probè sciens illum grauiter laborare. Nam sola nouerat omnia quippe familiaris & assiduè conuiuens agrotanti. Attamen ego nihil his rebus deterritus (sciebam enim futurum vt mihi signa non mentirentur, neque falleret ars) adhibui curam, obseruato tempore idoneo. Quanquam erant amici non nulli, qui mihi consilium darent ne fiderem, ne fortè si res malè succesisset, maiorem aliquam calumniam mihi accerserem, quasi patrem veneno vltus essem, memor iniuriarum quibus me affecerat. In summa, ille protinus conualuit, pristinæ redditus sanitati: cognouítque omnia. Familiares admirabantur: denique laudabat & nouerca, ac palàm omnibus vtrinsq; nomine gaudebat, tum mihi laudem assecuto,

ἐμοὶ ἀδοκιμοῦντι, καὶ πάνυ σωφρονοῦντι. οὕτω δ' οὖν (μαρτυρῶν γὲ αὐτῷ ἔχω) μήτε μιλήσῃς, μήτι συμβουλον τινα περὶ τούτων προσλαβών, ἀφεὶς τὰ πάντα ἤκουσε τῶν πρόσθεν, ἔλυσε μὲν τὴν ἀποκήρυξιν, υἱὸν δὲ ἐξ ὑπαρχῆς ἐποιήσατό με, σωτῆρα καὶ ἀγχίστευν ἀπεκαλῶν, ἀκειβῆ πᾶσαν ἐπιφανῆ ὁμολογῶν, καὶ περὶ τῶν ἔμπροσθεν ἐβέβαια ἀπολογούμενος. ταῦτα γνόμενα ὠφραινε μὲν πολλοὺς, ὅσοι παρῆσαν χρηστοὶ ἐλπιδες δ' ἐκίνουν, ὅσοις ἀποκήρυξις ἡδεῖα ἀναλήψεως. ἔδοκουν γοῦν τότε οὐ πάντας ὁμοίως ἡδομένους τῷ πράγματι, ἀλλ' ὡσθ' ἕνα καὶ χόαν φιλομειδῆ, καὶ βλέμματα τραγικὸν, καὶ πρόσωπον ἀρτισμένον, οἷον ἐκ φθόνου καὶ μίσους γίνεται. ἡμᾶς δὲ οὐ, ὡς τὰ ἀκρα, ἐν ὠφροσύνῃ καὶ θυμηδίαις ἦμεν, ἀπλοῦς ἀπαλλαγέντας. ἐ μὲν

tum illi ad sanam mentem reuerso. Atque hic quidem (nam illud de eo testari possum) neque contatus, neque quopiam his de rebus in consilium adhibito, simulatq; rem omnem è familiaribus cognouit: irritam fecit abdicationem, ac denuò me filium fecit, seruatorem ac beneficum appellans, confitens sese certum experimentum mei cepisse, decq; illis antè factis semet excusans. Id factum communibus attulit voluptatem, nimirum quotquot aderant probi. Cæterùm verebat eos, quibus abdicatio filij iucundior fuerat reuocatione. Proinde videbamus tum non eodem modo eos gaudentes omnes, sed verat cuius & colorem illicò verti sensi, & oculos turbari, & vultum iracundum, quemadmodum ex inuidia odióque solet accidere. Nos igitur, vt est consentaneum, in complexibus & animi gaudijs versabamus, vtpote vtroque alteri reddito.

Cæterùm

ἁπαντᾷ δ' μετὰ μικρὸν νὺξ ὑποτοσὸν ἤρξατο, νόσον, ὦ, ἄνθρ' δικασὰ, χαλεπὴν καὶ παράλογον. ἀρχόμενον γὰρ ἐκεῖνο τὸ λανθάνον παρεφύλαξε. οὐ γὰρ ἁπλοῦν, οὐδ' ἰσότιμον τῆς μανίας τὸ εἶδος, ἀλλά τι παλαιὸν συνοικοῦσ' ἐν τῇ ψυχῇ λαθὸν ἀπέρρηξε, καὶ εἰς ζοῦμφανὲς ἐξέπεσεν. πολλὰ μὲν ἔμ καὶ ἄλλα ἴσμεν δεῖ σημεῖα τῶν ἀνιάτως μεμηνότων. ἐν δ' ἰσάτῳ λοιπὸν ἐπὶ τῆς γυναικὸς ταύτης παρεφύλαξε. κἄν μὲν γὰρ ζοὺς ἄλλους ἰατρεύσῃ, καὶ πράᾳ ὄντα, καὶ παρόντων, ἁπλῶν ἄντι ὑπνου. ἂν δέ τινα ἰατρὸν ἴδῃ, καὶ ζοῦ ἀκούσῃ μόνον, ἐπ' ἰσάτου μάλιστα παροξύνεται, ὅπερ καὶ αὐτὸ, ζοῦζε, ζοῦ πονήρου καὶ ἀνηκέστου ἔχειν δοκεῖ τινὸς ῥέγκος. ταῦτ' ὀρῶν, ἐγὼ μὲν ἐπεκάμνω, καὶ τλὼ γυναῖκα ἄκρατα, ἀξίαν οὖσαν, καὶ μετὰ τοῦ προσήκοντος ἀνυσιτέλους ἀνὴρ δ' ἐκ ἰδιωτάκας

Cæterùm nouerca paulò pòst ægrotare protinus cœpit, morbo, Iudices, graui & impotenti. Nam filium obseruabam vt nascebatur malum. Neque enim simplex erat, aut leuis insaniæ species: quin potius vetus quidam morbus, quì iam pridem delituerat in æquimi domicilio, erupit, vìsq; in apertum prodijt. Sunt autem nobis cùm alia multa signa insanabili laborantis insaniæ, tum illud commune in hac obseruandi muliere. In cæteros placatior est ac mitis, atque illis præsentibus conquiescit morbus: quòd si quem conspexerit medicum, imò si vel audierit tantùm de medico, in hunc supra modum incenditur. Quod & ipsum argumento est, illam graui & insanabili teneri malo. Hæc cùm perspicerem, equidem acerbè ferebam, miserabarq; mulieris, vt debui, præter meritum tanto laboratis infortunio. Pater verò ob imperi-

τάας (οὐ γὰρ εἰδέναι οὔτε ἐρχὴν τοῦ κατέχοντος κακοῦ, οὔτε τὴν αἰτίαν, οὔτε τὸ μέτρον τοῦ πάθους) ἰατρεύεσθαι, καὶ τὸ ὅμοιον ἐγχεῖν φάρμακον. ἔδοξε γὰρ ἐμοὶ ἐν μανίας εἶναι γένει, καὶ μίαν τὴν νόσον, καὶ ταὐτὸν πάθημα ταυτὸν, καὶ παραπλησίαν τὴν θεραπείαν ἀνεχόμενον. ἐπεὶ δ', ὅπερ ἀληθέστατον, ἀδύνατος τὸν ἔτι φημὶ σβεσθῆναι τὴν γυναῖκα, καὶ ἀπέσθαι τοῦ νόσου ὁμολογῶ, ἀγανακτῶ, καὶ ὀργίζεται, καὶ φησὶν ἐκόντα κακῶς ἀφεῖσθαι, καὶ προδιδόναι τὴν ἄνθρωπον, ἐγκαλῶν ἐμοὶ τὴν ἀφύκιαν τῆς τέχνης. καὶ πάσχει μὲν σύνηθες τοῖς λυπουμένοις, ὀργίζονται γοῦν ἅπαντες τοῖς μετὰ παῤῥησίας τἀληθῆ λέγουσι· πλὴν ἐγωγε, ὡς ἂν οἷός τε ὦ, διαλογοῦμαι πρὸς αὐτὸν, καὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τῆς τέχνης. καὶ πρῶτόν γε ἀπὸ τοῦ νόμου ἄρξομαι, καθ' ὃν οὗτός μοι ἐπε-

tiam, (*neque enim nouit vel originem mali quo tenetur, vel causam, vel morbi magnitudinem*) *iussit vti medicarem, ac simile pharmacum exhiberem: arbitratus idem esse insaniæ genus, eundem morbum, eandem ægrotationem, quæ similem curandi rationem admitteret. Verùm vbi, id quod erat verisimum, dico fieri nullo pacto posse vt mulier seruetur, fateórque me morbo imparem esse: indignatur ac succenset, atque me studio detrectare, ac mulierem destituere, mihi crimini vertens artis imbecillitatem. Atque huic quidem accidit, quod solet ijs qui dolent. & Succensent enim omnes ijs, qui libere verum loquuntur. Tamen ego sanè pro veribus illi respondebo, tum meo ipsius nomine, tum artis. At primùm quidem à lege sumam initium, per quam hic me præ-*

ἀποκηρύξαι βούλεται, ἵν' ἀπ-
αλλᾷ, οὐκ ἴσ' ὁμοίαν οὖσαν
ἐξουσίαν, καθ' ἣν πρότερον,
τῶν ἰδίων χρημάτων. οὐ γὰρ ἅπαν-
των, ὦ πάτερ, ὁ νομο-
θέτης, οὐδὲ πάντας υἱέας,
οὐδὲ ἐπὶ πᾶσαις αἰτίαις
ἐᾷ ὅσοις τοῖς πατράσι τὰ
τοιαῦτα ἐγχείρισθαι ἐφῆ-
κεν, οὕτω καὶ τῶν πα-
τέρων πεποίηκεν, ὡς μὴ ἀ-
δίκως αὐτὸ πάσχωσι. καὶ
διὰ τοῦτο εἰς ἐλευθέραν ἔ-
φη γίγνεσθαι, οὐδ' ἄκει-
τον τὴν τιμωρίαν, ἁπλῶς
δικαίαν εἶναι, καὶ δο-
κιμαστὰς ἐπέδωκε τοὺς μή-
τε πρὸς ὀργὴν, μήτε δι' εὐ-
κολίαν τὸ δίκαιον ἐξεταστάς.
ἤδη γὰρ πολλοῖς πολλάκις
ἐλέγχους αἰτίας ὀργῆς κακεί-
σεσθαι, καὶ τὸν μὲν ψευ-
δῆ τινι διαβολῇ πεισθέντα
τὸν, ἐχθρὸν εἰσιέντα πισώσον-
τα, ἢ γυναικὸς ἐχθρᾶς. οὐκ οὖν
ἤθελε ἀδίκημα γίγνεσθαι
τὸ πρᾶγμα, οὐδ' ἐξέρημος
τοῦς

abdicare : vt intelligat, sibi non esse posthac eandem abdicandi facultatem, quæ priùs fuit. Neque enim legislator omnibus, ô pater, istam potestatem permittit : neque vti quoslibet filios, neque quoties libuerit, abdicent : neque quibuslibet de causis. Verùm quemadmodum patribus concessit certis de causis irasci: ita prospexit & liberis, ne id immerentibus accidat. Eáque gratia iussit, ne libera esset, ac citra iudicium, vindicta : sed ad iudices vocat, æstimatores constituit, qui neque per iracundiam, neque per calumniam, quod iustum sit iudicent. Noverat enim frequenter accidere multis, vt ob causas iniquas ad iram commouerentur : hic quidem alicui falsæ calumniæ credens, ille famulo fidem habens, aut vxori cuipiam inimicæ. Quare noluit rem iniudicatam agi, neque indefensa

causa

τὸς παῖδας ἀνὺς ἀλίσκε-
σθαι, ἀπὰ κὴ ὕλης ἐγχάπτει,
κὴ λόγ& ἀφαιδίδοται, κὴ
ἀνέξιτασον οὐδὲν καταλεί-
πεται· ἐπὶ δίναι ἴξεσι, κὴ
δῦ μὴ ἐγκαλεῖν μόνον ὁ πα-
τὴρ λύει&, δῦ κρῖναι ἐᾷ,
ἀ ὕλογα ἀτιᾶται, ὑμᾶς οἱ
δικάζοντες. αὐτὸ μὲν, ὅ μοι
ἐπιφέρε, κὴ ἐφ' ᾧ νῦν ἀ-
γανακτῶ, μηδέπω σκοπᾶς
τι. πρότερον δ' ἐκεῖνο ἐξε-
τάζετε, ἆ ἔστι δοτέον ἀπεκ-
ρύψαν αὐτὸν, ἅπαξ ἀπεκη-
ρύξαντι, κὴ ἐμοὶ τῷ πα-
ρὰ δῦ νόμου ἐξουσίαν, κὴ ἀ-
ποπληρῶσαντι τὸ παρε-
λὼν τοῦτο ἀμαρτάδα, ἂν'
αὖθις ἀναλαβόντι, κὴ λύ-
σαντι τὴν ἀπόρρηξιν. ἐγὼ
μὲν γὰρ ἀδικώτατον ἅπαν φη-
μι τὸ δεῖν ἀπορᾶνας γε-
νέσθαι τῶν παίδων τὰς τι-
μωρίας, κὴ ποιᾶς τὰς
καταλήξας, κὴ τὸν φό-
βον ἀΐδιον, κὴ τὸν νό-
μον ἄρτι μὲν συνοχὴ εἶναι,
μετὰ μικρὸν δὲ λύεσθαι,
κὴ πάλιν ὁμοίως ἰσχυ-
ρὸν εἶν, κὴ ὅλως, ἄνω κὴ
κάτω στρέφεσθαι τὰ δίκαια.

causa liberos statim capi, vbi
ciique: verùm & aquam re-
fundit, & ratio redditur,
& nihil inexcussum relin-
quitur: quandoquidem fa-
lùm hoc auctoritatis datum
patri, vt ad iudices vocet: ve-
rùm iudicandi auctoritas,
an meritò accuset, id penes
vos, qui iudicio præsideris.
Ac nondum spectate crimen
quod mihi imponit, cuiusq;
gratia nunc indignatur: ve-
rùm illud prius expendite,
num posthac illi ius sit ab-
dicandi, qui semel abdica-
uerit, iamq; sit vsus faculta-
te, quam lex concedit, atque
hanc [b] paternam potestatem
expleuerit, deinde rursum
in familiam receperit, ac
superiorem abdicationem ir-
ritam fecerit. Nam ego cer-
tè iniquissimum istud esse
dico, vt liberorum quo-
que sint infinitæ pœnæ, vt
multæ condemnationes, ac
metus perpetuus: neque
lex nunc irato inferatur,
mox deinde faciat irri-
tum quod actum est: rur-
sum

τὸ ἐπὶ λαμπρῷ λοιδο-
ρῆσαι παρόντα. ἁπλῶς τὸ μὴ
κρῖναι, ἄξιον ἐφίεται, καὶ
ἀνανεώσασθαι σωφρονικὸν
ἦν, καὶ λύσιν τῆς τιμω-
ρίας ποιῆσαι τὸν ἐγκρυπτό-
μενον. ἐὰν δ' ἅπαξ ἀναλύσῃ
τὴν ἐξουσίαν, καὶ καταχρή-
σηται τῷ νόμῳ, καὶ ἐμπλησθῇ
τῆς ὀργῆς, ἔπειτα μετὰ ταῦτα
ἀναλάβῃ, χρεὼν ἦν μετα-
νοῆσαι. ἐπὶ τούτων ἀνάγκη
μὴ μίσαι, καὶ μηδέτι μετα-
πέμψαι, μηδ' μεταβουλεύ-
σασθαι, μηδ' μεταποιῆσαι τὴν
κρίσιν. Οὐ γὰρ τὸν ἐγκρυ-
πτόμενον, πονηρὸν ἢ χρηστὸν
ἐκβήσεσθαι οὐκ ἦν, οἶμαι,
γνῶσσθαι δῶ. καὶ διὰ ταῦτα
τοὺς ἀναξίους τοῦ ἐπιτροπεύειν παρ-
ἐπιτρέπεσθαι συγχωρήσαι, τοῖς
ὅτι ἐγνόουν ἀναπιμπλαμέ-
νοις. ὅταν δὲ μὴ κατ' ἀ-
νάγκην, ἀπ' ἐξου-
σίας, αὐτός τις ὑφ' ἑαυτῷ,
καὶ δοκιμάσῃ ἀναλάβῃ,
τίς ἔτι μηχανὴ μεταβάλ-
λεσθαι,

sum vt eodem modo valeat. In summa, vt ius sursum ac deorsum torqueatur, vtcunque patribus pro tempore visum fuerit. Verùm initiò quidem æquum erat vti concederet, cumq; indignante pariter indignaretur, ac puniendi ius faceret ei qui genuisset. Porrò vbi semel potestatem absumpserit, ac lege sit abusus, iracundiam expleuerit, post hæc rursum in familiam receperit, & in hanc opinionem discesserit, vt frugi putet: in his perseueret necessum est, neque postea resiliendum, aut retractanda sententia, neque rescindendum iudicium. Nec quæ enim scire poterat, ò pinor, is qui natus fuerat, frugine, an contrà esset euasurus. Atque hanc ob causam permissum est vt genere indignos abdicent, quos cùm educabant, cuiusmodi essent futuri, nesciebant. Cæterùm vbi non coactus, sed suapte sponte atque auctoritate ex sese comprobatum recipit, qua deinde ratione possit

mutare

ωα, ἢ τίς ἔτι χρῆσις ὑπόλοιπος τοῦ νόμου; φαίη γὰρ ἄν τις ὁ νομοθέτης, ἀ πονηρὸς οὗτος ὢν, καὶ τοῦ ἀρχηρυχθῆναι ἄξιος, τί ποθῶν ἀνεκάλεσας, τί δ' αὖθις ἀπαγαγὼν εἰς τὴν οἰκίαν; τί δ' ἔλυσας τὸν νόμον; ἐπαθήρα γὰρ ἦσθα, καὶ τοῦ μὴ ποιεῖν ταῦτα κύριος. Οὐ γὰρ δὴ ἐπηρεφὴν σοι δοτέον τοῖς νόμοις, οὐδὲ πρὸς τὰς σὰς μεταβολὰς ἀνάγκη τὰ δικαστήρια, οὐδ' ἄρτι μὲν λύεσθαι, ἄρτι δὲ κυροῦσθαι νόμους, καὶ τοὺς δικαστὰς καθῆσθαι μάρτυρας, μᾶλλον δὲ ὑπηρέτας τῶν σοι δοκούντων, ὁτὲ μὲν κολάζοντας, ὁτὲ δὲ στεφανοῦντας, ὁπότ' ἂν σοι δοκῇ. Ἅπαξ γεγάμηκας, ἅπαξ ἀνατέτροφας, ἅπαξ καὶ τὸ ἀρχηρύθμιον ἀντὶ τούτων ἔχεις· καὶ τότε, τότε μέν, ἐὰν δικαίως αὐτὸ ποιῇν δοκῇς· τὸ δὲ ἄπαυστον τοῦτο, καὶ

mutare factum, aut quid legis vsus supereſt? Etenim ipſe legislator hunc ad modum tecum egerit: Hic ſi improbus erat, dignusq; quem abdicares, quid accidit vti reuocares? Cur denuò in familiam reduxiſti? Cur legem irritam feciſti? Nam liber erat, tibiq; in manu erat iſta non facere. Neque enim tibi concedendum eſt, vt legibus tuo arbitratu abutaris, vtque iudicia, vtcunque mutatus ſit animus tuus eò trahantur. Neque vti nunc irritentur leges, nunc rurſum valeant, iudices, interim teſtes ſedeant, vel vt rectius dicam miniſtri tuæ voluntatis, modò punientes, modò abſoluentes, quando cunque tibi viſum fuerit. Semel genuiſti, ſemel educaſti: pro his ſemel item abdicare potes: atque ita potes, ſi iſtud meritò facere videaris: verùm vt hoc fiat finis ſit, vt perpetuò, de

frequen-

καὶ ἄδικον καὶ πολὺ καὶ ῥᾴδιον, μᾶλλον ἤδη τῆς πατρικῆς ὄντα ἐξουσίας. μὰ δὴ πρὸς Διὸς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, συγχωρήσητε αὐτῷ ἑκουσίῳ τὴν ἀναλυψιν ποιουμένῳ, καὶ λύσαντι τὴν γνῶσιν τοῦ πάλαι δικαστηρίου, καὶ ἀνερέσαντι τὴν ὀργὴν, αὖθις ἐπὶ τὴν αὐτὴν τιμωρίαν ἀναχαλᾶν, καὶ ἐπὶ τὴν ἐξουσίαν τὴν πατρικὴν ἀναρίχαν, ἐξ ἧς ἦλθ, καὶ ἐκ πολλοῦ καὶ μόνῳ τούτῳ ἄνερ, καὶ πολλὰ πανηνημένῳ. ὁρᾶτε γὰρ που καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις δικαστηρίοις, ὡς ἂν μή τῶν ἄλλων λαχόντων δικασᾶν, ἐᾷ τις ἄδικον οὖσαν γνῶσιν τὴν ἐμὴν, δίδωσι δὲ νόμος τοῖς ἑτέροις ἐφεῖναι δικαστήριον. ἐὰν δέ τινες ἑκόντες αὐτοὶ σωθῶσι δικασταὶς, καὶ πολλάκις ἐπιτρέψασι διατᾶν, οὐκέτι. οἷς γὰρ ἐξὸν μηδὲν τὴν ἀρχὴν ἐμεῖναι, ἢ τούτους τις αὖθις ἀρχὴν ἔλαττον εἰσήγαγε δὴ δίκαιον τοῖς ἐγνωσμένοις.

frequenter, vt facilè, id verò supra patris ius est. Quare per Iouem, iudices, ne permittatis huic, vt quæ sua sponte receperit, superioris iudicij sententiam irritârit, iram damnârit, rursum ad eandem prouocet pœnam, & ad patriam recurrat potestatem, cuius tempus iam excessit, euanuitque priuilegium, nec huic vni quicquam valent, quippe antehac consumpta. Etenim illud considerate, quemadmodum in reliquis iudicijs, vbi iudices sortibus ferunt sententiam: si quis perperam pronunciatum existimat, permittitur alios adire iudices. Porrò si qui ipsi suapte sponte iudices constituerint, delectisq; arbitris causam commiserint, posthac non idem licet. Etenim si quis, quorum sententijs initiò stare nõ cogebatur, hos sponte delegerit, iam æquum est bonis consulere, quæ statuerint.

Itidem

ἅτε δὴ καὶ σὺ, ὃν ἐξῆν μηδὲ ἀναλαμβάνειν, ἃ μὴ ἄξιον ἐδόκει τῷ γένει. ὅμως δέ, ἐπεὶ ἀγνοῶν ἦν, πάλιν ἀνέλαβες, οὐκέτ' ἀρνητέον ἐστίν. ὅτι γὰρ οὐκ ἄξιον αὖθις ταῦτα, ἀπ' αὐτοῦ σοῦ μεμαρτύρηται, καὶ χρεὼν ἦν ἀνωμολογῆσθαι. ἀμεταπόητον οὖν τὴν ἀνάληψιν, καὶ τὴν δικαιολογίαν βέβαιον εἶναι χρὴ καὶ μετὰ ταῦτα ποιεῖσθαι ἅπαξ τοῦτο ποιῶν, καὶ δύο δικασήρια, ἐν μὲν τὸ πρῶτον, ἐφ' οὗ παρητήσω· δεύτερον δὲ τὸ νῦν ὅτι μετεβουλεύσω, καὶ ἀνάξιον ἐποίησας, τὰ πρότερον ἐγνωσμένα λύσας, βεβαίοις τὰ μετ' ἐκεῖνα βεβουλευμένα. μένε τοίνυν ἐπὶ τοῖς τελευταίοις, καὶ φύλαττε τὴν σαυτῆς κρίσιν. πατέρα σε ἐχρῆν εἶναι, τοῦτο γὰρ ἐκ τούτων ἐδοκίμασας, τοῦτ' ἐπύθοντο. ἐγὼ μὲν οὖν εἰ μὴ φύσει σὸς ἦν, ἀπεκηρύττομεν ἄν σε, ἐξῆν δὲ ἄν σοι ᾠόμην.

Itidem sanè tu quoque, quem antea liberum erat non recipere, nisi dignus maioribus videretur, hunc si probum arbitratus esse, denuò recepisti, iam demde non erit abdicandi ius. Siquidem indignum esse in quem ista denuò fiant, ipse testatus es, iam de integro frugi filium esse confessus. Itaque non conuenit pœnitere receptionis, sed firmare reconciliatio sit oportet, nimirum post totiens pronunciatam sententiam, ac rebus iudicatam: primùm cùm abdicares: iterum, cùm ipse mutâsti consilium, nec in familiam reuocâsti, rescissis decretis superioribus confirmans illa quæ postea sunt placita. Proinde perseuera in his quæ proximè statuisti, tuumq; ipsius iudicium serua. Pater sis oportet, quòdquidem id abs te decretum, id probâsti, id ratum fecisti. Ego quidem si natura non essem filius, sed adoptatum abdicare velles, ne tum quidè existimârem tibi licere.

Quod

ὃ γὰρ τὸν ἀρχὴν ποιῆσαι δυνατὸν ὂν, τοῦτ' ἄδικον λύσαι ἅπαξ γενόμενον. τὸν δ' υἱὸν φύσει, καὶ αὖθις προαιρέσει νενόμενον ἐπιποιημένον, πῶς οὐλογον ἂν ἀπωθεῖσθαι, καὶ πολλάκις τῆς μίξεως οἰκειότητα ἀφελέσθαι; ἃ δ' οἰκέτης ἂν ἐτύγχανον, μὴ τὸ μὲν πρῶτον πονηρὸν οἰόμενον ἐπίδηξας, μεταπεισθεὶς ἄν, ὡς οὐδὲν ἱκανὸν ἐλεύθερον ἀφεῖναι ἐν. ἆρ' ἄν σοι, πρὸς Διὸς ἐφορῶν ὀργισθείς, αὖθις ἐξὸν σε τὸν ὁμοίαν δουλείαν ἐπανάγειν; ἐάσαις· τὰ γὰρ οἰκεῖα, βέβαια, καὶ ὅσα σαυτοῦ λύειν οὐκ ἀρχὴν οἱ νόμοι ἀξιοῦσιν. οὐκοῦν μὴ οὖν τοῦ μικροῦ ἐξαίνου τούτου ἀκριβεύσαι, ὃν ἅπαξ ἀκριβώσας, ἐκὰν ἀνέλαβεν, ὅτι πολλὰ ἀνάξια ἔχων, ὅμως κακόσομαι. σκέψασθε δή, οἷον ὄνομα καὶ ἀκριβεῖς μι, καὶ ἀδίκως τοῦτό φημι, ὡς τότε μὲν ἰδιώτην, νῦν δ' ἰατρόν· ἐὰν γὰρ ἄρ πρὸς τοῦτο τύχῃ συναγωνιούμενος, ἐὰ

Quod enim initiò liberum erat non facere, id semel factum, iniquum est rescindere. Porrò cum qui primùm naturâ sit filius, posteà iudicio sententiáque accersitus, quæso num par est rursum expellere, & eadem familiaritate priuare sæpiús? Age, quid si fortè seruus esset, ac tu quidem primùm improbum esse ratus, in vincula conieciſſes, deinde vbi cognitum esset me nihil peccasse, manumisisses: num tibi liceret, vtcunque contigerit, irasci, rursus in eandem reuocare seruitutem? Minimè liceret. Istiusmodi igitur acta, leges firma volunt esse, ac perpetuò valere. Ego cum pluribus etiam argumentis docere possim, nō esse ius huic abdicare denuò, quem semel abdicatum, sponte sua receperit: tamen finem faciam. Nunc spectate, cuiusmodi filium parat abdicare. Atque illud non dum dicam, me tum imperitum abdicatum fuisse. nunc abdicari Medicum (nihil enim mihi in hac causa suffragetur ars)

ἀλλ' ὅτι τότε μὲν νέον, νῦν δὲ ἤδη καὶ προβεβηκότα, καὶ τὸ σῶσον, ζῶν μηδὲν ἀδικήσασα ἄλλο παρὰ τὴν ἡλικίαν ἔχοντα, μικρὸν γὰρ ἴσως καὶ τοῦτο. ἀλλὰ τότε μὲν, εἰ καὶ μηδὲν ἀδικημένου ὡς ἄν ἔγωγε φαίην, ἀλλ' οὐδ' ἂν ὠφελημένου, παρητάμην τῆς οἰκίας. νῦν δὲ σωτῆρα ἔναγχος, καὶ εὐεργέτην γεγενημένον, οὗ τις γένοιτ' ἂν ἀχαριστότερος, σωθέντα δι' ἐμὲ, καὶ τηλικοῦτον λιμὸν ἀμπεφωνότα, τοῖς τοιούτοις χρῆσθαι ἀμαθίαν καὶ θεραπείας ἐκείνης, οὐδ' ἵνα πόνον ἔχοντα, ἀλλ' ἅπαν ῥᾳδίως ἐπιτελῆσθαι, καὶ ἐπὶ τὴν ἐρημίαν ἐλαύνειν, τὸν ἐφηθέντ' ἂν δικαίως, ἐφ' οἷς ἀδίκως ἐξεβλήθη, μὴ μόνον δὲ ὑπομνησικακήσαντα, ἀλλὰ καὶ σώσαντα καὶ σωφρονεῖν παρασκευάσαντα; ὀλίγα μικρὸν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐδεῖ τὸ τυχὸν, οὐ πεποιηκὼς αὐτὴ, ὅμως τοιοῦτον νῦν ἀξιοῦμαι. ἀλλ' ἐγὼ καὶ οὕτω ἀγνοῶ τὰ τότε, πάλιν

tum iuuenem, nunc ætate prouectum, vt ætas etiam ipsa fidem faciat, me nihil peccasse. Nam leue fortasis hoc quoque, verùm tum quidem, etiamsi nullo commisso peccato, vt ego quidem dixerim, sed nec benemeritus alienabar à familia. Nunc porrò cùm nuper salutem dederim, ac beneficus extiterim, exigor. Quare quid fieri potest ingratius? vt mea seruata opera, tantóque elapsus à discrimine, protinus sanationem illam huiusmodi factis penset, nulla meritorum habita ratione, sed vsqueadeò facilè mandárit oblitioni, atque in solitudinem abigat, eum, qui iure sit obsecutus, cùm præter ius ejiceretur, neque solùm non memineri vt iniuriæ, verumetiam & salutem attulerit, & sanamenti restituerit? Neque enim exiguo, Iudices, neque vulgari in hunc collato beneficio, tamen huiusmodi malis nunc videor dignus.

Porrò quanquam hic ignorat, quo in statu tunc fuerit,

πάντων ὑμᾶς ἴσκ, οἷα ποιοῦντα αὐτὸν, καὶ πάσχοντα, καὶ ὅπως διακείμενον ἐγὼ παρελαβόμην, τῶν μὲν ἄλλων ἰατρῶν ἀπηγορευκότων, τῶν δ' οἰκείων φευγόντων, καὶ μηδὲ πλησίον προσιόντων τολμώντων, τοιοῦτον ἀπέφηνα, ὡς καὶ κατηγορεῖν δυνάσθαι, καὶ περὶ τῶν νόμων διαλέγεσθαι· μᾶλλον δ' ἄρξῃς, ὦ πάτερ, τὸ παράδειγμα, τοιοῦτον ὄντα σε παρ' ἐμοὶ γενέσθαι· οἷα νῦν ἐγώ σε, πρὸς τὴν ἀρχαίαν φρόνησιν ἐπανάγαγον. δίκαιον, δι' αὐτὸ τοῦτο μοι γενέσθαι ἀντ' ἐκείνων τῶν ἀμοιβῶν, οὐδὲ κατ' ἐμοῦ σε μόνον σωφρονεῖν. ὅτι δὲ μὴ μικρὰ ἐν ἐμοῦ εὐηργέτησαι, καὶ ἀπ' αὐτῶν, ὧν ἐγκαλεῖς, δῆλόν ἐστιν. οὐ γὰρ, ὡς ἐν ἰσχάτοις οὖσαν τὴν γυναῖκα, καὶ παμπόνηρος ἦν ἐραστὴς, ἐκ ταὐτομάτου μισῶν, πᾶς ἂν τοῦτ' ἐποίησε μᾶλλον, ὅτι σε ὁμοίαν ἐπιπαίζουσαν εἶδε καὶ χαίρουσαν, καὶ χάριν ὁμολογοῦσαν, τῶν

vos tamen omnes noſtis, quid facientem hunc, ſimul & patientem, & quibus affectum modis, ego curandum ſuſceperim, ac Medicis reliquis deſperantibus, fugientibus familiaribus, nec propiùs accedere audentibus, talem reddidi, vt etiam accuſare poſſit, vt de legibus diſſerere. Quin magis ſi exemplum quæris patrem, cùm propemodum talis eſſet, qualis nunc eſt vxor, ad priſtinam ſanitatem reuocaui. Quare non eſt æquum, vt pro his officijs, huiuſmodi mihi gratia reponatur, vt ſis in me vnum tantummodò ſanus ſis. Etenim te non mediocribus à me beneficijs affectum eſſe, vel ex his ipſis liquet, quibus me criminaris. Nam quem ob hoc odio perſequeris, quòd vxorem extremo laborantem periculo, grauiſſimèque affectam non ſanem, quis ſit vt eundem non multò potius charisſimum habeas, quum ſimili morbo liberatum? non gratias agat,

τῶν οἴτω δεινῶν ἀπηλλαγμένος; σὺ δὲ, ὅπερ ἀγνωμονέστατον, σωφρονίζεις, ὠθεῖς εἰς δικαστήριον ἄγας, καὶ σεσωσμένῳ λοιδορεῖς, καὶ ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο μῖσος ἀναφέρεις, καὶ τὸν αὐτὸν ἀναγιγνώσκεις νόμον· ἀλλὰ γοῦν τὸν μισθὸν ἀποδίδως τῇ τέχνῃ, καὶ ἀξίαν ἀμοιβὰς τῶν φαρμάκων ἐπὶ τὸν ἰατρὸν, ὑγιαίνων μόνον. ὑμᾶς δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὸν ἀνηρημένῳ ζύτῳ λοιδορεῖν ἐπιτρέψετε; καὶ τὸν σέσωκε ἐξικαύσαντα, καὶ τὸν σωφρονίσαντα μισεῖν, καὶ τὸν ἀνασώσαντα τιμωρεῖσθαι οὐκ, ἀλλὰ τὰ δίκαια ποιεῖτε. καὶ γὰρ ἂν τὰ μέγιστα νῦν ἁμαρτάνων ἐτύγχανον, ἀλλ' οἱ τις οὐ μικρὰ προσφερομένῳ χάριτος, ἐπιβλέπουσα ζητοῦν, καὶ ἧς μεμνημένον, καλῶς ἔχει, τῶν μὴ παρόντων καταφρονεῖν, ἀλ' ἱκανὰ δὶ παρέχεσθαι τῷ συγγνώμῃ ἴσην· καὶ μάλιστα, ἂν τις καὶ τὴν ἐπιεργασίαν τύχῃ,

tam acerbis ereptus malis? At tu, quod quidem est ingratissimum, simulatque ad te rediſti, protinus in ius trahis, ſalute donatus: pœnis, & ad vetus recurris odium, eandem recitas legem. Egregiam igitur mercedem perſoluis arti, dignámque pro remediis refers gratiam, qui quidem aduerſus Medicum tantùm ſanus es. Vos autem Iudices, huic concedetis, vt de benemerito pœnas ſumat? at ſalutis auctorem expellat? vt eum qui ſanitati reſtituerit, oderit? vt per quem reuixit, vleiſcatur? Haud profectò concedetis: ſiquidem quod æquum eſt, facietis. Etenim ſi maximum aliquod flagitium in præſentia commiſiſſem, tamen ſuperioris beneficij nomine non mediocriter mihi debebat, cuius reſpectu meo meritóque conueniebat hunc præſentem iniuriam negligere, & ob illa priora facilè ignoſcere: maximè ſi tam ingens fuit beneficium, vt omnia

ψε, ἐς πάντα ἀπροπαίητον τὸ μετὰ ταῦτα. ὅπερ οἶμαι κἀμοὶ πρὸς ζῶντος ὑπάρχειν, ὃν ἔσωσα, καὶ ὃς ἐμοὶ βίου παντὸς χρέωστης ἐστί μοι, καὶ ὧν τὸ εἶναι καὶ τὸ σωτηρίαν καὶ σωτηρίαν πραγματικὸν καὶ μάλιστα, ὅτε οἱ ἄλλοι πάντες ἤδη ἀπεγνώκεσαν, καὶ ἄπονοι ἦσαν ὁμολογοῦντες τῆς νόσου. ζῶντος δὲ μέμψιν οἶμαι ποιεῖν τῷ θεῷ χαριστοίαν, ὡς οὔτε μετὰ τοῦτο, οὔτε ἀναγκαίαν τῆς θεραπείας ἔχοντα ἀπ' ἐκείνου καὶ ἀπόντος, τῆς φυσικῆς αἰτίας ἀφεμένου, ὅμως οὐ ψευδῆ δόμ, ἀπ' ἐθελοντὴς, ἄκλητος, αὐτοπάγκαλος ἦκον. ἐβοήθησα, προσεπαρρησιασάμην, ἐσαόμην, ἀνεσάμην, καὶ τὸν πατέρα ἐπανόρθωσα, καὶ ὑπὲρ τῆς ἀχαριστίας ἀπολογησάμην, καὶ τὴν νόσον τῷ θεῷ ἔπαυσα, καὶ τὸν νόμον ἐνόμισα τῆς φιλοσοφίας, καὶ μεγάλην εὐχαριστίαν τῷ θεῷ τὸν ἀναδοθέντα ἐψευσάμην, καὶ ἐν ἴσῃ ἐπιφανεῖ παρῇ, τῷ

nia superet, quæ posteà possint accidere. Quod equidem mihi in hunc competere puto, quem seruaui, qui mihi totius vitæ debitor est: cui præstiti vt sit, vt spiret, vt intelligat: præsertim cùm cæteri omnes iam desperarent, seque morbo impares esse fatererentur. Nam & illud opinor ad meriti mei cumulum accedit, quòd cùm id temporis finitus non essem, cùm nihil esset causæ, quæ me cogeret curationem suscipere, verùm cùm liber essem, atque alienus, à naturali causa solutus, tamen haud dissimulaui, sed voluntroneus, inuocatus, inuisus adij, succurri, adnisus sum, sanaui, restitui, meum ipsius patrem seruaui, de abdicatione me purgaui, iram benevolentiâ sedaui, legem pietate sustuli, magnôque beneficio reditum in familiam emi, atque in tempore adeò periculoso fi-

τῷ πρὸς τὸν πατέρα μίσει ἐπιλαξάμενος, καὶ μετὰ τῆς τέχνης ἐμαυτὸν ἐπιστήσας, καὶ γνήσιος υἱὸς ἐν τοῖς δεινοῖς ἀνεφάνην. πόσα γὰρ οἶσθα παθὼν μηχανήματα παρέσχον, ὑπηρετούμενος, παραφυλακὴν ποιούμενος, νῦν μὲν ἐπεύξας τῷ Διὶ πατρὸς ἀκμῇ, νῦν δὲ τὴν τέχνην ὑπάγουσα, πρὸς ὀλίγον ἐνδιδόντος Διὸς κακοῦ; ἢ σὺ τῶν ὄντων ἁπάντων δύστον ἐν τῇ ἰατρικῇ τὸ ἰσχυρὸν φαλίσασθαι, τοὺς τοιούτους βάθους, καὶ πλησιάσαι, οὕτω δεδιακριμένους. ἐς γὰρ τὸ πλησίον προσάγειν ἀφίεσθαι τῷ λύσσῃ, ἐπίσασαι τοῦ πάθους. καίτοι πρὸς οὐδὲν δύστον ἀπάγνησα, οὐδὲ ἀπελαλίασα συνὼν δεῖ, καὶ πάντα πόνον ἀντεξεταζόμενος τῇ νόσῳ, τὸ τηλικοῦτον ἐκράτησα θῆρ φαρμάκῳ· μὰ χάρ, Διὸς ἀκούσας, τοιοῦτος πολλοῦ τις, ποιεῖ δεῖ, ἢ πόσον ὁ λάμας τοῦ ἐγχύτου φάρμακον, πολὺ

dem erga patrem demonstrauí, néque ipsum amici auxilio insinuaui, ac tristibus in rebus legitimus filius apparui. Quàm multa enim me fuisse passum arbitramini, quantum & exhaustisse laborum, dum assideo, dum observo, dum opportunitates capto, nunc cedenti patris vehementiæ, nunc artem admoueo, ad breue tempus concedenti morbo? Est autem hoc omnium quæ sunt in arte medicorum, periculosissimum, huiusmodi medicari, ac propiùs accedere ad hos, qui ad eum sunt affecti modum. Frequentem non raro, vtexestuante malo, rabiem in proximos exercerent. Neque mihi horum piguit, neque grauatus sum, verùm aderam modis omnibus cum morbo luctans, postremò superaui pharmaco. Nemo verò quisquam hoc audeto protinus apud se cogitet: Quin aut quantus labor miscere pharmacum?

[illegible] dum multa prius sunt facienda, præstruenda via, dando pharmaco: præparandum corpus, quò facilius recipiat medicationem: déque omni corporis habitu solicitus sit Medicus oportet: inuenies, exercitationes, cibis idoneis alendo, somnos adomne quod conducit, somnos accersendi rationes excogitans, solitudines ante reperiens. Quibus in rebus ægroti cæteri facilè parent: at qui laborant insania, ob animi libertatem intractabiles sunt, ac gubernatu difficiles, ipsi que Medico periculosi, ne per qui facile curata expugnentur. Proinde sæpenumero cum effecerimus, vt iam speremus prorsùs adesse morbi finem, leue aliquod erratum incidens, renouato malo cuncta illa superiora facilè subuertit, curationem impedit, artem fallit.

Eum igitur qui hoc omni[illegible], qui cum morbo tam graui se inierit,

πρὸς τοῦτον γενέσθαι δεῖ, καὶ προοδοποιῆσαι τῇ νόσῳ, καὶ προπαρασκευάσαι ῥᾴδιον ἰατρεύειν τὸ σῶμα, καὶ τῆς ἀπάσης ἕξεως φροντίσαι, λιχνοῦντα καὶ ἰσχνάνοντα, καὶ οἷς μὲν πρέπει τρέφοντα, καὶ λιπαίνοντα εἰς ὅσον χρήσιμον, καὶ ὕπνους εἰσηγούμενον, καὶ ἀγρυπνίας μηχανώμενον. ἄκρη οἱ μὲν ἄλλοι τὰ τοιαῦτα μηχανῶνται, ῥᾳδίως πανθ' οἱ μεμηνότος ἕνεκα τῆς ὑγιείας ζῶ νοῦν ἀναλαμβάνοντες, καὶ ἀνολισθάνοντι, καὶ τῷ ἰατρῷ ἐπισφαλεῖς, καὶ τῇ θεραπείᾳ ἀνυπόστατοι, ὅταν τοιοῦτο πολλάκις ποιήσωμεν ἤδη πλησίον γενέσθαι τοῦ τέλους, καὶ ἰατρεῦσαι, ἐμπεσόν τι μικρὸν ἁμάρτημα, ἐπαναμίξαν τοῦ πάθους, ἅπαντα ῥᾳδίως ἀνέτρεψε, καὶ ἀντιδίκου τῷ θεραπείᾳ, καὶ τῷ τέχνῃ διίσασιν. τὸν αὖ ταῦτα πάθη ἐπομένως ὑπάτα, καὶ οὕτω χαλεπῷ ὑφάσματι προσπαλαίσασα, καὶ

nim multa prius sunt facienda, præstruenda via, dando pharmaco: præparandum corpus, quò facilius recipiat medicationem: deque omni corporis habitu solicitus sit Medicum oporteat, inanientem, extenuantem, cibis idoneis alentem, monentem ad omne quod conducit, somnos accersendi rationes excogitantem, solicitudines arte reperientem. Quibus in rebus ægroti cæteri facilè pareant: at qui laborant insania, ob animi libertatem intractabiles sunt, ac gubernatu difficiles, ipsi que Medico periculosi, neque qui facilè cura expugnentur. Proinde sæpenumerò cùm effecerimus, vt iam speremus proximè adesse morbi finem, leue aliquod erratum incidens, renouato malo cuncta illa superiora facilè subuertit, curationem impedit, artem fallit.

Eum igitur qui hæc omnia sustinuerit, qui cum morbo tam graui sit luctatus,

καὶ πάθοι ἅπαντα πάθοι τὸ δυσκατόρθωτον νικήσας κακόν, ἵνα τοῦτο ἀφῇ ῥᾳδίαν ἐπιτρίψαντα, καὶ τοὺς νόμους, ὡς βούλεται ἑρμηνεύεσθαι ὑπ' ἐκείνου συγχωρήσητε, καὶ τῇ φύσει πολεμεῖν αὐτὸν ἐάσητε; ἐγὼ τῇ φύσει καθάπερ σάλος, καὶ ἀμφυλάττω, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν πατέρα ἐμαυτῷ, μᾶλλον ἀδικοῦντα. εἰ δὲ τὸν εὐεργετηκότα παῖδα τοῖς νόμοις, ὡς φησιν, ἀπολουθῶν διαφθείρει, καὶ τοῦ γένους ἀφίστησι, μισόπαις οὗτος. ἐγὼ φιλοπάτωρ γίγνομαι. ἐγὼ τοῖς φύσεως παρορᾷ, καὶ καταβυθίζει λίκμα. ὦ πατρὸς μισοῦντος ἀδικώτερον. ἐγὼ καλῶ γὰρ ἐμαυτῷ, τοῦ παιδὸς ἀναπάλιν, ὅτι μισοῦμαι, δίκην φιλῶ, καὶ φιλῶ πλέον ἢ προσῆκε, καί τι γὰρ ἡ φύσις τοῖς πατράσι τοὺς παῖδας μᾶλλον. ἢ τοῖς

qui malum malorum omnium expugnatu difficillimum vicerit, huic vt iterum abdicet, permittetis, vtque leges in benemeritum interpretetur suo arbitratu, concedetis, atque eum cum ipsa natura bellum gerere sinetis? Ego naturæ patrem, Iudices, patrem mihi ipsi seruo, custodióque, etiamsi hic quidem iniuria me afficiat. Quòd si filium benemeritum, leges, vt ait, secutus, perdit, & à familia alienat: hic inimicum liberorum osor erit, ego pius in patrem. Ego naturam amplector, iste naturam contemnit, fasque & ius violat. O patrem iniustè prosequentem odio. O filium iniustius amantem. Nam mihi ipsi vitio verto, patre compellente, quòd odio habitus, eum præter causam amo, & magis amo, quàm oporteat. Atqui naturâ comparatum est, vt patres liberos ament magis, quàm liberi

περὶ πατὴρ τοὺς πατέρας ἐν τιμῇ φιλῶν. ἀλλ' οὗτος ἐκεῖνον καὶ τοὺς νόμους παροπτᾷ, οἳ τοὺς οὐδὲν ἀδικηθέντας παῖδας τῷ γήρᾳ φυλάττουσι, καὶ τῇ φύσει, ἣ τοὺς γεννήσαντας ἐκεῖ πρὸς πόθον τῶν γεγεννημένων πολλῷ, οὐχ ὅσῳ μείζους ἀρχὰς εὐνοίας ἔσχεν πρὸς ἐμέ, μᾶλλον τὰ δίκαιά μοι τῆς εὐνοίας ἴσοις, καὶ ἐπιδίδωσιν, ἢ τὸ γνήσιον ἐμὲ μισῶν, καὶ ξένοις τοῦ φίλτρου ἄλλ' οἰκοις τῆς συμφορᾶς, προσέτι καὶ μισεῖ φιλοῦντα, καὶ ἀγαπῶντα ἐκὼν, καὶ ὑπερχόμενον ἀδικεῖ, καὶ ἀποξόμενον ἀποκηρύττει, καὶ τοὺς φιλόπαιδας νόμους, ὡς μισοπαίδας κατ' ἐμοῦ μετατίθησι. ὦ μάχης, ὦ ἐναντίας πάτερ τοῖς νόμοις, καὶ τῆς φύσεως. οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστιν ὡς θέλεις κακῶς ἑρμηνεύσας, ὦ πάτερ, ἁπλῶς καινοῖς τοὺς νόμους. ἡ νομιμὰ φύσις καὶ νόμος ἐν τοῖς ἐννοίαις, ἀπολογοῦνται ἀπάλληλοι ἐναῦθα, καὶ συμφω-

liberi parentes. Verùm hic studio tum leges contemnit, quæ filios nihil commeritos familiæ seruant: tum naturam, quæ parentes ad vehementem naturũ desiderium incitat. Non solùm enim cùm plures habeat in me beneuolentiæ causas, maiorem, vti debebat, beneuolentiam non adiungit atque addit: aut quod est minus, me saltem imitatur, meum æmulatur amorem. sed ô calamitatem, quin insuper odit amantem, charitate prosequentem expellit, benemerentem ladit, complectentem abdicat, legesq; liberis fauentes, ceu liberis infensas, in me torquere conatur. O bellum, quod contra naturam legibus moues pater. Non sunt ista, non sunt inquam, quem admodum tu vis. Leges bene conditas, malè interpretaris pater. Non pugnat natura cum lege, in his quæ ad beneuolentiam pertinent. Hic inter sese consentiunt, & altera vtrique,

συναγωνίζονται τῇ νόσῳ τῶν ἀδικημάτων. ὑβρίσας τὸν ἱκέτην, ἀδικεῖς τὸν φύσει τι καὶ τοὺς νόμους συναδικεῖς τῇ φύσει; οὐκ καλοὺς καὶ δικαίους καὶ φιλοπαίδας ἂν θέλοντας αὐσυγχωρεῖς, καθ' ἡδονὴν πᾶσι δοὺς, ὡς κατὰ σωμάτων κινῶν σωμάκις, καὶ ἀσυχάζειν οὐκ ἐῶν ἐν τοῖς τιμωρείοις, τοὺς ἐν τοῖς τῶν παίδων πρὸς τοὺς πατέρας ἐυνοίας ἀσυχάζειν ἐθέλοντας, καί τοι γε ἐπὶ τοῖς μηδὲν ἁμαρτηκόσι μηδὲ πεπόνους. καὶ μὲν οἵ γε νόμοι καὶ ἀχαριστίας δικάζεσθαι διδόασι, κατὰ τῶν τοὺς ἐυεργέτας μὴ ἀντευποιουμένων. ὁ δὲ πρὸς ὧν μὴ ἀμείβεσθαι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς, οἷς ὧν πέπονθε, πολλάκις ἀξιῶν, σκέψασθε εἴ τινα ὑπερβολὴν ἀδικίας ἐπιλείπει. ὡς μὲν οὖν οὔτε ἀπεγράψατο ἔτι τούτῳ ἔξειν, ἅπας ἤδη τὸν παρεληλυθέναι ἐξουσίαν ἀπεγράψατο, καὶ χρησαμένῳ τοῖς νόμοις,

auxilio est ad delendas iniurias. Contumelia afficis benemeritum, offendis naturam. Cur legibus quoque simul cum natura facis iniuriam? Quæ cum honestæ, iustæ, liberorum amantes esse cupiant, non patetis esse: quippe quas aduersus vnum filium tam aduersus multos sæpius tentes. Nec sinis in supplicijs quietem inuenire, quæ valent in beneuolentia liberorum erga parentes conquiescere: quanquam alioquin ne positas quidem aduersus eos qui nihil peccarint. At sanè leges ingratitudinis actionem concedunt in eos qui benemeritis non retulerint gratiam. At quis non solùm non refert gratiam, verumetiam punire conatur ob eo ipsa quibus adiutus est beneficio: considerate num quicquam facere posset iniquius? Itaque non posse hunc iam abdicare denuò, qui paternam potestatem semel explauerit, ac lege sit vsus: præterea

μαις, ὅτι ἅπας δίκαιον, ἐκ-
κρίτων τὰ τηλικαῦτα χρή-
ματα ἀποβάλλεσθαι, καὶ
τῆς οὐσίας παραιτᾶσθαι, ἱκ-
ανῶς (οἶμαι) δέδεικται.
ἥδη δ' καὶ ἐπ' αὐτῷ τῷ
ἀπιέναι ἐλθόντες τῆς ἀρχῆς
ἐξώσεως, καὶ τὸ ἔγκλημα ἐξ-
ετάσωμεν. οἷόν ἐστιν. ἀ-
ναγκη δ', αὖθις ἐπὶ τὸν
γράψαντα ἀναφαμεῖν τοῦ νο-
μοθέτου. ἵνα γάρ σοι τοῦ-
το πρὸς ὀλίγον ἀφῶμεν, τὸ
ἐξεῖναι, ὁσάκις ἂν βούλῃ, ἀ-
ποκηρύττειν, καὶ κατὰ γε
τοῦ ἐπιτρόπου προσίτι τῷ
ἐξουσίαν ταύτην συγχωρή-
σωμεν, οὐκ ἀπλῶς, οἶμαι,
ἀλλ' ἐπὶ πάσαις αἰτίαις ἀ-
ποκηρύξαι, οὐδὲ τοῦθ' ὁ νο-
μοθέτης φησίν, ὅτι ἂν τύχῃ
ὁ πατὴρ αἰτιασάμενος, ἀπο-
κηρυττέτω, καὶ ἀπόλλη θὶς
λῶσα μόνον, καὶ μίμψασθαι
τί γὰρ ἂν ἦλθ δίκαιον; ἀλ-
λ' ὑμᾶς ποιεῖ τοῦτο, ὦ ἄνδ-
ρες δικασταὶ. σκοπεῖν, ἂν τι
μὴ μικρὸν καὶ δικαίοις ὀργι-
σθεὶς πατὴρ ὀργίζεται, ἄξιον καὶ μὴ
φανῆναι τοῦτο ἐλεγχόμενον.
ὄψεσθε

tereà non esse æquum, eum qui tanta præstiterit beneficia, expellere, familiáque exigere, satis opinor demonstratum. Nunc autem ad ipsam abdicationis causam veniamus, & crimen cuiusmodi sit, expendamus. Ac rursum ad mentem eius qui legem condidit, recurramus necesse est. Etenim vt istud tibi donemus ad breue tempus, licere quotiescunque velis abdicare, vtque præterea potestatem istam tibi largiamur etiam aduersus beneméritum, haud tamen simpliciter opinor, neque quibuslibet de causis abdicabis. Neque hoc dicit legis conditor: Quicquid vtcunque criminatus fuerit pater, abdicato: vt satis sit, tantùm voluisse queri. Nam si id esset, quid opus erat iudicio? Verùm vos istud expendere iubet, Iudices, num grauibus ac iustis de causis irascatur pater, écne. Hoc igitur in præsentia cogitate.

Exor-

ἄρξομαι δ' ἀπὸ τῶν μετὰ ταῦτα μανίαν ἐνθύς. τὰ μὲν δὴ πρῶτα τῆς σωφροσύνης τοῦ πατρὸς, λύσις ἦν τῆς ἀφηνιάσεως, καὶ σωτηρία, καὶ ἐπιστροφὴ, καὶ πάντα ἦν ἐν ὑγιεῖ, καὶ ἁδρά, εἶμαι, τούτοις ἕνεκεν ἐγὼ προσῆνα ἐθωάζετο. τὰ μετὰ ταῦτα δ', τί τῶν πάντων ἀντιπάτῳ; τίνα θεραπείαν, τίς σε ἐπιμέλεια ὠφέλησε παρῆκα; πότε ἀπόκοιτος ἐγενόμην; τίνας πότους ἀκαίρους, τίνας κώμους ἐγκαλεῖς; τίς ἀσωτία; τίς πορνοβοσκὸς ἔνεστιος; τίς ἑταίστατο; οὐδὲν ἴσως. καὶ μὴν ταῦτά γε, ἐφ' οἷς μάλιστα ὁ νόμος ἀποκηρύττειν ἐφίησιν ἅμα καὶ νοσοῦντ' ἔρξαι τι μητρυιᾷ. τί οὖν ἐμοὶ τοῦτ' ἐγκαλεῖς, καὶ νόσου φίλτερα ἀσωτίας; οὔ, φησὶν, ἀλλὰ τὸ ὅτι θεραπεύειν προσῆλθόμην οὐ θέλας, ἢ διὰ τοῦτ' ἄρ' ἄξιος ἀποκηρύξεως, ἅπερ οὖν ὦ παῖ. ἐγὼ μέν, τὸ μὲν, οἷα προσάντου αὐτῷ πατρὸς οὐ δυνάμενος, ἀπαθὴς

Exordiar autem ab ijs quæ protinus huius insaniam sunt consecuta. Iam primum omnium quod fecit sana mente reddidit, illud erat: Res scidit abdicationem. Ego seruator, beneficus, breuiter omnia eram. In his (nisi fallor) nihil adhuc esse poterat quod cum crimine videretur esse coniunctum. Deinde quid est omnium quod accusat? Quod obsequium, quam curam filio dignam prætermisi. Quando foris cubui? Quas intempestiuas potationes, quæ comessationes obiecit? Quæ luxus? Quis leno pulsatus est? Quis accusauit? Nemo profectò. Atqui hæc sunt ob quæ præcipuè lex permittit abdicare. Cæterùm ægrè potit ægrotare nouerca. Quid istud mihi vertis crimini? morbique pœnam à me reposcit? Non reposco, inquit. Sed quidem? Quòd eam curare iussus recusarem, ob hoc dignus fuerim qui abdicêris, quippe inmorigerus patri? Ast ego quidem quiusmodi sint ista quæ iubet, in quibus quia non possim obse-

sequi, videor inmorigerus, paulisper differam. Sed illud prius in totum dico. Nec quæ lex huic concedit vt quidvis imperet, nequeo mihi necesse est in omnibus obtemperare. Quedam enim mandata sunt huiusmodi, vt si non parueris non sis obnoxius pœnæ. Quadam id genus, vt nisi obtemperaris, ira supplicioque ſis dignus: veluti si agrotes ipſe, & ego non curem. Si quid rerum domeſticarum curandum ſit, & ego negligam. Si quid rei ruſticæ curandum mãdes, atque ego recuſem. Hæc omnia, atque id genus alia, probabiles adferunt cauſas paternæ querelæ. Porrò cætera noſtriſſimum erat, nempe quæ ad artes, & artium vſum pertinent: maximè ſi nulla in re ſim iniuria patri. Iam ſi cui pictori præcipiat pater, Hæc pinge fili, illa nequaquam: verſum muſico, Hæc pulſa: ſabro ærario, Iſta cude.

ἐπιθῶμαι λοιπὸν, πῶς ἀλίγον ἀντρθήσομαι. πρότερον δ' ἐπιλῶς ἱκανόν φημι, ὡς οὐ πάντα πεπάφηκεν οὔτε τοῦτο τὸ δίδυσιν ὁ νόμος, οὔτ' ἐμοὶ τὰ πάθεσθαι πᾶσι πᾶσιν τοῖς ἀναγκαῖον. ἐν δ' οὖν τοῖς τῶν πραγμάτων τὰ μὲν ἀνώδυνά ἐστι, τὰ δ' ἐζημίας ἄξια. ἐὰν νοσῇς οὗτος, ἐγὼ δ' ἀμελῶ; ἐὰν τῶν κατ' οἶκον ἐπιμελῶμαι, ἐγὼ δὲ ὀλιγωρῶ; ἐὰν τὰ κατ' ἀγρὸν ἐπίσκοπα πᾶν προσάγῃς, ἐγὼ δὲ ὀκνῶ. πάντα ταῦτα, καὶ τὰ τοιαῦτα ἀνήκουσ' ἔχει τὸν πεφάσας, καὶ τὰς μίμψεις παρεικάς. τὰ δ' ἄλλα ἐμοὶ ἐμοὶ δὴ ζῆς παιοὶν, ὅσα τῶν τιμῶν, καὶ τῆς δόξης χάριν σε, καὶ μάλιστα ἀ μηδὲν αὐτὸς ὁ πατὴρ ἀδικοῖτο. ἐκεῖ δὲ ἐμοὶ τῷ γράφειν πατὴρ πεπάφηκ, ταῦτα μὴ τίκτειν γράφειν, ταῦτ' ἐᾶν μὲ, καὶ ὧν μουσικῷ, τὸν μὲν τὸν ἁρμονίαν κροῦειν, τὸν δὲ μὴ καὶ ὧν χαλκεύειν, ζωιαῦτα μὲν χάλκεον,

sequi, videor immorigerus, pauliſper diſſeram. Sed illud prius in totum dico. Nec que lex huic concedit vt quiduis imperet, neque mihi neceſſe eſt in omnibus omnino parêre. Quædam enim mandata ſunt huiuſmodi, vt ſi non parueris, non ſis obnoxius pœnæ. Quædam id genus, vt niſi obtemperaris, ira ſupplicióque ſis dignus: veluti ſi ægrotet ipſe, & ego non curem. Si quid rerum domeſticarum curandum ſit, & ego negligam. Si quid rem ruſticam curandam mandes, atque ego recuſem. Hæc omnia, atque id genus alia, probabiles adferunt cauſas paternæ querelæ. Porrò cætera noſtri ſunt arbitrij, nempe quæ ad artes, & artium vſum pertinent: maximè ſi nulla in re fiat iniuria patri. Iam ſi cui pictori præcipiat pater, Hæc pinge fili, illa nequaquam: rurſum muſico, Hanc pulſa harmoniam, illam ne pulſa: tum fabro ærario, Iſta cude-

τοιαῦτα δὴ μὲ, ἆρά ἄν τις ἀνάσχοιτο ἀποκηρύττοντα, ὅτι μὴ κατὰ τὰ ἐκείνου λοιπὸν ὁ παῖς χρῆται τῇ τέχνῃ; οὐδὲ ἓς, οἶμαι. τὸ δὲ τῆς ἰατρικῆς, ὅσῳ σεμνότερόν ἐστι, καὶ ὡς βίῳ χρησιμώτερον, τοσούτῳ καὶ ἐλευθεριώτερον ἅπασι προσῆκε τοῖς χρωμένοις, ἵνα τινὰ προνομίαν ἔχωσι πλὴν τέχνλω δίκαιον, ἧς ἐξ ἐνδείας τῆς χρείας, ἀναγκάζεσθαι δὲ μηδένα, μηδὲ πρὸς ἄπασθαι, πρᾶγμα ἱερὸν, καὶ θεῶν παίδευμα, καὶ ἀνθρώπων σοφῶν ἴσως παίδευμα, μήδ' ὑπὸ δουλείαν γίνεσθαι νόμου, μήδ' ὑπὸ φόβον, καὶ τιμωρίαν δικαστηρίου, μήδ' ὑπὸ ψῆφον, καὶ παρὸς ἀπαλὸν, καὶ ὀργὴν ἰδιωτικήν. ὥστε, καὶ ἐ τοῦτό σοι σαφῶς οὕτως, καὶ διαρρήδλω ἔστω, οὐ βούλομαι, οὐδὲ θεραπεύω δωράμενος· ἀπ' ἐμαυτοῦ μόνο πλὴν τέχνλω οἶδα, καὶ ὡς πατρὶ, τοῖς δ' ἄλλοις ἅπασιν ἰδιώτης εἰμὶ τῆς βούλομαι, τὶς τέχνη τοῦτο βίος, ἢ ἐ

de, illa ne cude: num quisquam hunc patietur abdicare filium propterea, quòd non ex ipsius arbitrio artem exerceat? Nemo opinor. At qui medendi ars quantò est honoratior, vitæque conducibilior, tantò conuenit esse liberiores qui hac vtuntur: ac iustum est vt ars aliquo gaudeat priuilegio in exercendi facultate, vt neque cogatur vsquam, neque ferat imperium, res sacra, deorum doctrina, virorum eruditorum cura: neque in seruitutem trahatur legis: neque timori pœnisque tribunalium, neque calculi, ac patris minis, & indocti hominis ira sit obnoxia. Proinde si tibi palàm ac simpliciter ad hunc modum respondissem, Nolo curare cùm possim, sed artem soli mihi didici, at patri, cæteris omnibus imperitus esse volo: quis est tyrannus vsqueadeò ferox, vt eo

βιαζόμενον ἄρ' ἢ ἄκοντα χρῆσθαι τῇ τέχνῃ; τὰ γὲ τοιαῦτα ἱκετείαις καὶ λιτοῖσιν, οὐ νόμοις καὶ ὀργαῖς καὶ δικαστηρίοις ἁπάντων, οἷς μαι, προσήκει. πείθεσθαι τὸν ἰατρὸν καὶ οὐ κελεύεσθαι· βέλτιόν ἐστι, οὐ φοβοῦσθαι· καὶ τὸν θεραπεύοντα οὐ ἄγεσθαι. ἑκόντα δὲ ἰέναι προσήκει. ἀτρικῆς δ' ἀνάγκης ἄρμοια ῥᾳ, ἀτελὴς ἡ τέχνη, ὅπου γε τοῖς ἰατροῖς καὶ δημοσίᾳ αἱ πόλεις τιμὰς καὶ προεδρίας, καὶ ἀτελείας καὶ προνομίας διδόασι. ταῦτα μὲν δὴ ἁπλῶς ἂν ἔχοι ἅπερ περὶ τῆς τέχνης, ἃ καὶ σοῦ διδάξαμένου μι, καὶ πολλὰ ἐπιμελείᾳ, καὶ ἀναλώσαντος, ἐς μάθοί μι, πρὸς μίαν ὅμως θεραπείαν ταύτην, ἵνα ματῶ οὖσαν, ἀτέλεστον γωνί δὲ κἀκεῖνό γε ἐννόησον, ὡς παντάπασιν ἄγνωμον ποιῆς, οὐχ ἵνα μὲ χρῆσθαι βίᾳ ἰατρικείας ἐμῷ κήματι· ταύτην γὰρ τὴν τέλω· οὐχ ἵνα ἂν σὺς ἐγκαθον, οὐδὲ

vt cogat etiam nolentem vti arte? Siquidem istiusmodi officia blanditijs precibúsque, ni fallor, non legibus, iuris iudicijs conuenit elicere. persuadere medico oportet, non iubere, vt velit, non vt metuat: neque ad sanandum adigendus est, sed vltrò ac lubens accedat oportet. Immunis à compulsione patris, immunis est ars ipsa, quandoquidem ciuitates quoque publicitùs honores, prærogatiuas, immunitates, priuilegia medicis tribuunt. Hæc igitur in genere poteram artis nomine respondere, etiam si tu me illam docuisses, si multum studij, multum pecuniarum insumpsisses vt discerem, & vnam hanc curationem, etiamsi eiusmodi esset vt præstare possem, recusassem. Nunc illud cogita, quàm rem modis omnibus ingratam & iniquam facias, qui non sinas me à meipso mihi patris liberè vti. Hanc ego artem tuam cùm non essem filius tuus, perdidici,

neque

οὐδὲ ὑπ' ἐμοῦ νόμῳ ὑποκείμενος, ἀλλ' ὅμως αὐτῶν μεμάθηκά σοι. καὶ πρῶτον αὐτῆς ἀπολέλαυκας, εἰδέναι παρὰ σοῦ πῶς τὸ μαθεῖν ἔχων. τίνα διδάσκαλον ἐμισθώσω, τίνα φαρμάκων παρασκευὴν εἰδ' ὑπ' ἐμοῦ πεπαῦμαι παρασκευάζων ἐγώ, καὶ τὴν ἀναγκαίαν ἀφορμὴν; καὶ ὑπὸ τῶν διδασκάλων ὑπονοῦμενος, ἐπαιδευόμην. καί μοι διαῦτα παρὰ τοῦ πατρὸς ὑπῆρξε τὸ μαθεῖν ἐφόδια, λύπη καὶ ἔρημία καὶ ἀπορία, μῖσος οἰκεῖον, καὶ ἀπροφύλακτος συγγένεια. ἀντὶ τούτων τοίνυν χάριτάς μου τῇ τύχῃ ἀξιοῖς, καὶ δικαίως ἔχειν θέλεις τῶν, ὧν οὐκ ἄκουσα δεσπότης, πεποιημένων. ἀγάπα, εἴ τι σε καὶ πρότερον ὠφέλησα, οὐ προφέρων, οὐδὲ ἐπαίρουσα, μηδ' ἐμαυτὴν ἀπαλλάττεσθαι βουλομένη. ἐὰν δὲ τὰ νῦν ποιήσῃ τὰ ἐμά, ἀνάγκην ἐς τὸ λοιπόν μοι χρόνῳ, ἵνα τὰ ἐκόντα ἐκοντὰ ποιήσωμαι, ἀφεῖμαι ἤδη ἄκοντα

neque tuis subiectus legibus. Atque hanc tamen tibi dedici. Huius fructum primum sensisti, quum nihil actus menti conferas ad eius cognitionem. Quem praeceptorem mercede conduxisti? Quem pharmacorum apparatum comparasti? Nullum omnino. Verùm incepi, ac rerum necessariarum egens, à praeceptoribus mei miseritis sum edoctus. Nam abs te patre huiusmodi mihi dabatur ad discendum viaticum, molestia, solitudo, egestas, familiarium odium, cognatorum aversatio. Proiistis itaque facilit postulas vti arte mea, visque earum rerum esse dominus, quas mihi parasti tum, cùm mihi non esses dominus. Boni consule, si quid antehac vltrò, nullo prouocatus officio, bene de te sum meritus, cum nullo nomine vllam abs te gratiam possem reposcere. Cæterùm non conueni tsanè, vt meum beneficium mihi in reliquum tempus pariat necessitatem: vt quod volens beneficio tuui; vertatur in

ἔχοντα κιλάνῳ καλαπλῶσαι, ἐὰν ἴδωσι πάρεξαι τὸ, τὸ ἄπαξ τινὰ ἰασάμενον, πάντας ἐς ἀεὶ θεραπεύειν, ὁπόσους ἂν ὁ θεραπευθεὶς θέλῃ· ἐπεὶ ἀνάπαλιν ἐκεῖνο τὸν καθ' ἡμῶν ἔπεμψε τοὺς θεραπευομένους πλαρολογικότατον, καὶ μισθὸν, τὸ λεγόμενον, αἰτεῖσθαι, καὶ τὸ πάντα κιλάνειν ὑπερηφάνως πεφυκότας. οὗτοί γέ που ἂν ἀδικοίτδον; ἢ δικαίως σε νοσοῦντα χαλεπῶς οὕτως ἀπέπεμψα; διὰ τοῦτο νομίζεις ἐξεῖναί σοι, καλαχεῖσθαί μοι τὰ τίχνης; ταῦτα μὲν δὴ ἔχοιμ' ἂν λέγειν, ἃ καὶ λυπεῖά μοι οὕτω κεῖσεται· ἐγὼ δὲ μὲ πάντως ἅπασι, μὲ δὲ πῶς ἀνάγκλω ὑπάρχον. νῦν δὲ ἄξιόν ἐστι σκέψασθαι καὶ οἷά ἐσμεν αὐτῶν τὰ ὑπιτάγματα. ἐπὶ γὰρ ἐμοὶ ἰάσω, φησὶ, μεμνῆσθαι. μέμνημαι δὴ καὶ ἐγὼ, καὶ τὰ ἔμοιγε πάσχειν (τὸ γὰρ οἴεσθαι) καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ὁμοίως δεῖν γνῶναι, ἐπιμελησόμενον πάντα, ὡς ἔσεσθαι· ἐπὶ καὶ τούτῳ, tur in occasionem, vt postea nolenti præcipias: iamque in consuetudinem trahatur, vt qui semel sanauerit alium quem, semper deinde curet omnes quoscunque voluerit is qui sanatus est. Etenim ad istum modum fieret, vt quos curarenus, eos dominos nobis creauerimus, nosquemetipsos illis tradiderimus, mercedis loco seruitutem accepturi, & ad omnia quæ iusserint, obtemperaturi. qua re quid esse potest iniquius? Quoniam te grauiter adeò laborantem restitui, ob id existimas tibi ius esse arte vtendi mea? Atque hæc quidem dicere poteram, si mihi hic imperasset ea quæ mea sunt facultatis, atque ego non omnino modis omnibus vel inuitus obtemperassem. At nunc tandem perpendite, cuiusmodi sint huius imperata: Quia nempe, inquit, me laborantem insania, sanasti: insania autem & ægror eodem æger tenetur morbo (sic enim opinatur) & à cæteris medicis ad eundem modum destituta est: tuque potes omnia, id quod re demonstrasti: sanato hanc quoque,

καὶ ἀπάλλαξι κἀμὲ τῆς νόσου. τοῦτο δὲ, οὐτοσὶ μὲν ἁπλῶς ἀκούσας, πάνυ ἴσως ἂν δόξειεν ἐμὲ μάλιστα ἰδιώτῃ, καὶ ἀπείρῳ ἰατρικῆς. ἐὰν δὲ μου ἀκούσητε ὑπὲρ τῆς τέχνης διακελευομένου, μάθοιτ' ἂν ὡς οὔτε πάντα ἐμοὶ δυνατὰ ὄντα, οὔθ' ἁπάντων νοσημάτων φύσεις παραπλήσιοι, οὔτ' ἴασις ἡ αὐτὴ, οὔτε φάρμακα τὰ αὐτὰ, οὐδὲ πάντων ἰσχυρά. καὶ τότ' ἴσως δῆλον, ὡς πάμπολυ τοῦ μὲ βούλεσθαί τι, τὸ μὴ δυνάσθαι διαφέρει. ἀνάσχεσθε δή μου τὰ περὶ τούτων φιλοσοφοῦντος, μὴ μὲ ἀπεροκάλου, μήδ' ἰδιώτου, μήδ' ἀπόπειρον, ἢ ἄκαιρον ἡγήσασθε, τὸν περὶ τῶν τοιούτων λόγον. πρῶτα μὲν δὴ σωμάτων φύσεις, ἢ κράσεις οὐχ αἱ αὐταὶ, κἂν ὅτι μάλιστα ἐκ τῶν ὁμοίων συνεστάναι ὁμολογῶνται, ἀλλὰ τὰ μὲν τῶνδε δὲ, τὰ δὲ τῶνδε μᾶλλον ἔλαττον μετέχει. ἢ λέγω τοῦτο ἔτι περὶ τῶν ἀνθρώπων, ὡς

ac morbo leuato. Id si quis simpliciter ad hunc audiat modum, vehementer æquum videatur, præsertim illiterato, artisq; medicinæ imperito. Sin autem me auscultetis artis nomine respondentem, intelligetis nimirum, nec omnia esse nostræ facultatis, neque consimiles morborum naturas, nec eandem inedendi rationem, nec eadem remedia in omnibus efficacia. Ac tum palàm fiet, quantum interfit nolis quippiam, an non possis. Vos interim patienter auscultate me hisce de rebus philosophantem: existimantes nec inelegantem forè, nec extra causam, nec alienum à re, nec intempestiuam de his disputationem. Iam primùm naturæ corporum ac temperaturæ, haudquaquam eædem sunt: tametsi maximè in confesso est, ijsdem ex elementis constare. Verùm alia de his, alia de illis magis aut minus participant: idq; loquor adhuc de corporibus virorum, quæ neque

δτε οὐδὲ ταῦτα πάσιν ἴσα ἢ ὅμοια, ὅτε τῷ πράσῳ, ὅτε τῇ συκάσῳ, διάφορα δὲ καὶ μιχθὲν καὶ ἁδρὰ ἀνάγκη καὶ τὰ νοσήματα ἐγγίνεσθαι αὐτοῖς, καὶ τὰ μὲν ὠκέα ἔστι, καὶ πρὸς τοῦ βραχέως ἀναπαλαίνοντα, τὰ δὲ τέλεον ἀπογνωσόμενα, καὶ ῥᾳδίως ἀλισκόμενα, καὶ κατὰ τὰ πράγματα ὑπὸ τῶν νοσημάτων λαμβανόμενα. τὸ δίνῳ οἴεσθαι, πάντα πυρετὸν, ἢ κεφαλὴν φθίσιν, ἢ περιπνευμονίαν, ἢ μανίαν, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οὖσαν, ὥσπερ ἐνίοις ἐμοὶ δοκεῖ περὶ παντὸς ἓν σώματος, σώφρονος σώφρονα, οὐδὲ λογισμὸν ἔχειν, οὐδὲ τοιαῦτα ἐξηκριβωκέναι περὶ ἀνθρώπων. ἅμα τὸ αὐτὸ ἐν μὲν ὀλίγοις ῥᾴδιον ἰᾶσθαι, ἐν δὲ πολλοῖς οὐκέτι. ὥσπερ βίᾳ καὶ πνεύματι, ἐν τῷ αὐτῷ ἐς διαφόρους χώρας ἰόντας, ἅμα μὲν ἐν τῇ πνιγηρᾷ, καὶ βαθείᾳ καὶ πεπεδομένῃ, καὶ ἐναντίῳ καὶ ἐνδεεῖ καὶ ἐξηρασμένῃ ἀναφύεται, ἐνθα καὶ οἶμαι, καὶ ἔνυδρος, καὶ

neque similia sunt omnibus, neque eadem temperatura, neque eadem constitutione. Vnde necessariò consequitur, vt morbi quoque tum magnitudine tum specie differentes, his accidant: vtq; alia sanatu sint facilia, atque ad curationem sponte propensa: alia rursum prorsus desperata, vt quæ & facillimè corripiantur, & grauissimè à morbis prehendantur. Proinde si quis existimet, quamlibet febrim, aut quamuis tabem, aut peripneumoniam, aut insaniam, quolibet in corpore vnam atque eandem esse genere: is non videatur ponendus inter sobrios, neque doctos, neque inter eos qui in rebus huiusmodi exquirendis elaborârunt. Quin idem malum in hoc corpore facilè sanabitur, in hoc minimè: quemadmodum videlicet triticum, si idem in diuersos ejcias agros, aliter proueniet, in plano solo, profundo, irriguo, aprico, ventis salubrib. exposito, exculto, nimirum vbere, læto,

καὶ πολύχυς καρπὸς, ἄλλως δὲ ἐν ὄρει, καὶ καταλίθῳ γνάφῳ, ἄλλως δὲ ἐν λασιηρῷ, ἄλλως δὲ ἐν ὑπωρείᾳ, καὶ ὅλως, διαφόρως κατ' ἑκάστους τόπους. οὕτω δὲ καὶ τὰ νοσήματα, κατὰ τοὺς καταδεξαμένους τόπους, ἢ εὐφορα ἢ ἔντροφα, ἢ ἐναντιώτερα γίγνεται. τοῦτο τοίνυν ἀναβὰς ὁ πατὴρ, καὶ ὅλον ἀνιχνεύσας καταλιπὼν, ἀξιοῖ πᾶσαν μανίαν, τὴν ἐν ἅπαντι σώματι, ὁμοίαν εἶναι, καὶ τὴν θεραπείαν ἴσην· πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι τὰ γυναικεῖα σώματα πάμπολυ τῶν ἀνδρείων διαφέρει, πρός τε νόσου διαφορὰν, καὶ πρὸς θεραπείας ἑτοιμότητα ἢ ἀπόγνωσιν, ῥᾴδιον καταμαθεῖν. τὰ μὲν γὰρ τῶν ἀνδρῶν ἐυπαγῆ καὶ ἔντονα, πόνοις καὶ κινήσεσι, καὶ ὅπως θεῖ διαίτῃ γεγυμνασμένα· τὰ δὲ, ἔκλυτα καὶ ἀσυμπαγῆ, ἐρεθισμῷ, τεταραγμένα, καὶ ἀνικὰ αἵματος καὶ ἐνδείᾳ, καὶ θερμοῦ ἀπορίᾳ, καὶ ὑγροῦ περιττοῦ ἐπιῤῥοίᾳ ἐναλωτότερα.

copioſoque fructu: rurſum aliter in montoſa petrioſa, aſque terra, aliter in opaca, aliter in ſubiecta montibus: in ſumma, pro cuiuſque loci diuerſa natura, variè proueniet. Itidem & morbi, pro ratione corporum in quæ inciderint, aut maiores & vberiores, aut minores euenient. Verùm his omiſſis, pater, nec omnino diſcuſſare, vult quamuis inſaniam in quouis corpore conſimilem eſſe, ſimilemque deſiderare curationem. Super hæc tam multa, mulierebria corpora plurimum diſſerre à virorum corporibus, vel ad morbi corruptionem, vel ad ſanandi ſpem aut deſperationem, facile fuerit cognoſcere. Siquidem virorum corpora bene compacta ſunt, nerueſa: laboribus, agitationibus, vita ſub dio acta, exercitata: contrà fœminarum, flaccida, male compacta, in umbra alita: candida, ob ſanguinis inopiam, caloriſque penuriam, & humoris ſuperuacanei abundantiam,

τηρα ζώντων τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν νόσων ἐκκαιόντα, καὶ τῷ ἔτι σὺ περιφρονεῖν, καὶ μάλιστα πρὸς μανίαν ἐυχρήστως ἔχειν· ἔτι δὲ πολὺ τὸ ὀργίλον, καὶ ἐξοκινητὸν ἔχουσι, ἐὰν ἐπὶ τῷ σώματος αὐτῶν διώκωμεν, ῥᾳδίως ἐς τὸ παράφορον καθιστάνουσιν· ὁ δίκαιον ζητῶ, παρὰ τοιαύτην οὖν τὴν ὁμοίαν ἐπ' ἀμφοῖν θεραπείαν ἀπαλλάττειν, ἀδύτας ἐστὶ πολὺ τὸν μισοφρενοῦντα, βίᾳ πανύσαι, καὶ πράξιον ὅλας, καὶ πάσιν ἐπιβοηθήσασιν, ἐξ ἀρχῆς ἐυθὺς κινουμένων. ὅταν ζητῶ λέγῃς, ὅτι μαίνεται, πρόσθες, ὅτι καὶ γυνὴ ἔσα μαίνεται. καὶ μὴ σύγχει τοῦτα πάντα, ὦ τῆς μανίας ἁπάντων ὀνόματι ἑνὶ καὶ ὦ αὐτῷ δοκοῦντι· ἀλλὰ χωρίσας, ὅσον δύνῃ, καὶ ἐφ' ἑκάστῳ σκοπεῖ. καὶ γὰρ ἡμεῖς, ὅσαπερ ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων ἐποιησάμεθα, τοῦτο πρῶτον ἐπεσκεψάμεθα, φύσιν σώματος τοῦ νοσοῦντος, καὶ κράσιν, καὶ

dantiam. Quare faciliùs corripiuntur, quâ virorum: utpotè morbis expositâ, nec ferentia curationem: præcipuè verò ad insaniam procliuiora. Nam cùm multum habeant iracundiæ ac leuitatis, facilèq; cómoueantur, porrò corporis exiguæ sint vires, facilè in hoc malum prolabuntur. Proinde non conuenit, in vtrisq; eandem à medicis sanandi orationem requirere: cùm intelligatis hæc ab illis longissimo distare interuallo, tam ab ipso protinus ortu discreta, tum tota vitæ ratione, tum actionibus omnibus, tum studijs atque exercitijs vniuersis. Quare cùm dicis, Insania laborat: adde hoc quoque, laborat mulier. Neque confundas hîc, omnia sub vnam & eandem insaniæ referens appellationem: verùm discretis ijs, quemadmodum & natura discreuit, quid in quoque præstari possit, considera. Nam nos, quemadmodum initiò dixisse memini, illud in primis spectamus, ægroti corporis naturam ac temperaturam,

καὶ τὸν θυμὸν πλέον μετέχει καὶ ὁ θερμότερον ἢ ψυχρότερον, ἢ ἀκμάζον ἢ φαυλιζόμενος, καὶ μέγα ἢ μικρὸν, καὶ πιμελὲς ἢ ὀλιγόσαρκον, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. καὶ ὅλως, ὅστις αὐτὰ προσέξει πάσῃ, πάνυ ἀξιόπιστος ἂν εἴη, ἀκονιτὶ γνῶναι τὶ, ἢ ὑπισχνούμενος. ἐπὶ καὶ τῆς μανίας αὐτῆς μυρία ἤδη ἐστὶ, καὶ παμπόμπους ἔχει τὰς αἰτίας, καὶ οὐκ ἀπὸ τῆς προσηκούσης αὐτὰς ὁμοίας. οὐ γὰρ ταυτὸν παραπαίειν, καὶ παραπαίειν, καὶ λυττᾶν, καὶ μαίνεσθαι· ἀπὸ τούτων πάντα πάσχει, τοῦ μὲν ἑνὸς ἕκαστον τῇ νόσῳ, ἑνόματά ἐστιν, αἰτίαι τι τοῖς μὲν ἀνδράσιν ἄλλαι, τοῖς δὲ γυναιξὶν ἕτεραι, καὶ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν τοῖς μὲν νέοις ἄλλαι, τοῖς δὲ γεγηρακόσι διάφοροι. οἷον νέοις μὲν πολὺ θυμὸς, ὀξὺ τὸ πολὺ χέουσι δὲ διαβολὴ ἄκαιρος, καὶ ὀργὴ ἄλογος, πολλάκις καὶ εἰκῇ ὑπτιοῦσα, τὸ μὲν πρῶτον διτάραξεν, ἔπειτα κατ' ὀλίγον εἰς μανίαν περιέστη.

& cuius qualitatis magis fit particeps, calidius an frigidius, vigens an ætate deficiens, magnum an pusillum, crassum an macilentum: reliquaque id genus omnia. Quæ si quis penitus expenderit, is demum erit iduneus cui fides habeatur vel desperanti, vel recipienti: quandoquidem & insaniæ innumerabilia sunt genera, & causæ complures: nec vocabula quidem eadem. Neque enim idem desipere ac delirare, rabere & insanire: verùm hæc omnia nomina significant magis aut minus obnoxiũ esse morbo. Porrò causæ aliæ sunt virîs, aliæ fœminis. Rursum inter ipsos viros aliæ iuuenibus, aliæ senibus: puta iuuenibus immodica fere mè repletio: senibus autem importuna calumniæ, ira impotens, quæ sæpe numerò incidit aduersus domesticos. Hæc initiò perturbat animum: deinde paulatim vergit in insaniam.

Porrò

φησι γυναικῶν ἥ τε σωμάτων καὶ θυμάτων, καὶ ῥᾳδίως εἰς τὰ νόσον ἐμπίπτειν, μάλιστα δὲ μισοῦντα καί τινα θεὸν, ἢ θεόν σου ἐν ἰσχυρῷ ὄντα χωῖ, ἢ λύπησεις. ἢ ὀργὴ κατ' ἐλπίδων. ταῦτα ἐστυφόμενα, καὶ μαχρῷ χρόνῳ ἐστρεφόμενα, μανίαν ἀφῆκε. Τοιαῦτά σοι, ὦ πάτερ, καὶ ἐγὼ πέπονθα, καὶ ἴσως τι καὶ λύπησεν αὐτὰ ἐναντίον. ἀλλ' ἐκείνου μὲν ἕξεται τι, καὶ αὐτὸ ἄν τι τῶν παρόντων ἐπ' ἰατρῷ θεραπευθῆναι δυνατόν. ἐκεῖνο δ' οὐκ ἄν τις ὑποσχοίτο, ἢ τις ἀπαλάξει, μισεῖ τότε ἐκεῖνος ἀδικούμενα. καὶ μὲν κἀκεῖνο, ὦ πάτερ, ἐκ ἂν ὀκνήσαιμι εἰπεῖν, ὅτι καὶ μετὰ τοῦτος οὕτως ἀπίστως, ἀλλά τις ἔτι σωτηρίας ἐλπὶς ὑπεφαίνετο, οὐκ ἂν οὐδ' οὕτω ῥᾳδίως προσῆγμαι, οὐδ' ἂν προχείρως φάρμακον ἐνέγκαιμι ἐκόμενος, δεδιὼς τὸ

Porrò mulierum corpora & multa res infestant, & facilè in morbum adducunt: præcipuè verò si quem odorint vehementius, aut si inuideant inimico, secundis rerum succesibus vtenti: aut si quid molestum sit, aut si cui succenseant. Hæc paulatim subgliscentia, multóque alita tempore, tandem in insaniam euadunt. Eiusmodi rerum aliquid vxori quoque vsuenit, pater: & haud scio an super aliquid illi ægritudinem aliquam attulerit. Nihil enim illa oderat, quanquam morbo. sanè tenetur, neque his malis vllius medici cura poterit eripi. Quòd si quis alius se facturum reperit, aut si quis eam liberârit: tum me oderis licet, velut. iniuitum. Tametsi ne illud quidem verebor dicere pater: Etiam si non prorsus esset, vt esset desperandum, sed adhuc aliqua salutis spes leuis ostenderetur, nec sic quidem facilè manum admouerem, neque statim auderem ministrare potionem: videlicet veritus

τὸν τύχην, καὶ τὸν παρὰ τῶν πολλῶν δυσκολίαν. ὁρᾷς δὲ οἷόν σοι καὶ αὐτόν, εἶναί τι μῖσος καὶ πρὸς τοὺς πανούργους γυναικῶν μηχανάς, κἂν ὦσι χρηστοί, καὶ τινα κοινὴν μανίαν ταύτην γυναικείαν αὐτὰς μεμηνέναι. τάχα οὖν τις ὑπώπτευσε, ἄλλως χαρίσασθαι τοῦ κακοῦ, καὶ τῶν φαρμάκων οὐ λαμβάνειν, κακοήθη καὶ δολερὰν τὴν θεραπείαν γεγενῆσθαι. καὶ τὰ μὲν τῆς γυναικός, ὦ πάτερ, οὕτως ἔχει· καὶ πάνυ σοι τετηρηκέναι λέγω, οὐ ποτηρίου ἕνεκα, καθ' ἡμέραν πίνειν ἢ φαρμάκου. δοκεῖ τέ μοι ἐπιχειρεῖν οὐκ ἄξιον, ἃ μὴ πρὸς μόνον τὸ ἀποθανεῖν μὴ καταπίνειν, καὶ κακοδοξίαν περιβαλεῖν θέλειν. ἐάσαν ἂν τῶν ὁμοτέχνων φθονεῖσθαι. ἐὰν δὲ μὲ ἀφκημρύξῃς πάλιν, ἐγὼ μὲν, καί τοι πάντων ἔρημος γενόμενος, ὅμως καλὰ σοῦ λαβὲν ἕνεκα μανεῖμαι· ἀλλ' ἄρ, ὅπερ μὴ γένοιτο, ἄνθις ἡ νόσος ἐπανέλθοι (φιλεῖ

fortunam ac multorum hominum obtrectationem. Videris vt omnes artificiantur, priuignos multos esse noueris omnibus, etiamsi probæ fuerint: eaque hanc ceu communem quandam mulierum insaniam insanire. Quare facilè suspicatus fuisset aliquis, si malum hoc secus euenisset, neque profuissent remedia, perfidam ac dolosam fuisse curationem. Atque vxoris quidem res, pater, ad hunc sese habent modum: idque loquor, quod prorsus exploratum habeo: nunquam melius est habitura, etiam si mulier biberit pharmacum, eoque non operæpretium conari: nisi me in hoc solum vrges, vt frustrer: idque vis, vt fœdam mihi famam accersam. Patere vt mihi eiusdem artis professores inuideant. Quòd si me rursum abdicaris, ego quidem etiam si ab omnibus desertus, tamen tibi nihil imprecabor grauc. Sed quid si (quod auertat Deus) redeat morbus: (solent

τὸ τοῦτο, καὶ τῶν παρὰ
τὸ πρῶτον ἀγνοίαν. ὁ-
τι δ' οὐκ ἀπὸ σκοπῆς
ἐκ κακοήθειας, ἀλλ'
μισεῖν τοὺς γονεῖς
ἀπὸ τοῦ καλοῦ καὶ
κακοῦ, καὶ τὰ μὲν φεύγειν
καὶ δεδοικέναι, τὰ δὲ
καὶ τὰ μὲν τῶν
γονέων, ὦ πατέρ, οὕτως
ἔχει καὶ πάνυ σοι πιστεύω
οὐ κατεγίγνωσκες
καὶ ἐπαινεῖς ἐπὶ φρονι-
ὃ δ' ἐγὼ ἐποίησα μὴ
ἐμοὶ μεταμέλειν, καὶ
καλοῦσί με ἀγνώμονα
φοβοῦμαι. ἐὰν δ' ἐμοῦ
φείσῃ καὶ σὺ μὴ ἐπιτρέ-
πωσιν ὑμῖν ἐμοῦ ἀπο-
ἐὰν δὲ καὶ σὺ λοιδορῇς
μοι ἢ δ' ἀεί, ἐγὼ μὲν ἀπο-
ζῶ, ἀνθ' ὧν εὖ ποιῶν

formosam et nobilem
mensa abundantem
de re quam
praeter
nutrivisse
ba fuerit, nunquam
commune odium
liberum reperies
Quasi satis hoc
illi esset,
ferus
fuisse
ac dolosus
sum. Atqui
re, pater, ut
bene mecum
quod prius
debeo: me
cabitur, nec
liberi parentes
non oportet
me hoc
ut frustra
fudem vobis
fam. Pater
dem erit
dorem. Quid
abdicas, pro
si ab
mea tibi
(ἐπεὶ

grave. Sed quid si (quod

(ἐπεὶ γάρ ποτε τὰ τοιαῦτα ἐ-
ρεθίζομαι, παλινδρομῶν) τί
μηχανῶμαι ἀλλοῖος θεραπεύσω
μή, ὦ πάτερ, καὶ τόν γε κοινὸν
λαβὼν τῶν πάντων, ὧν τὰς πρώ-
τας ἔταξεν ἡ φύσις, ἐκ τῶν γο-
νέων τὸ ἀμαυρὸν ἐπιλήθομαι.
ἢ ἄν ἀφροσύνης, αὖθις ἀ-
ναλαβέσθαι πάσποθ' ἱκανῶ-
σάμενος, ὁρᾷς ἥδη, ὡς ταῦ-
τα πάθῃς, ἐπισπᾷ τὸν νόσον,
καὶ μιμήσεις τὸ πάθος. ἤδη καὶ πρῴην ἐκ τηλικούτου
κακῶν ἀναφέλας, σβεσθέν,
καὶ βοᾷς ἢ τὸ μίσημα ὀργὴ
ξη, καὶ πῶς μοῦ ἤκηκα, καὶ
τὸν τόκον ἀνακαλῇς. οἵμοι
πάτερ, τοιαῦτ' ἂν σὺ μὴ ἐθέ-
λων μαίας τὰ προοίμια.

(solent istiusmodi fermè ma
la irritata recurrere) quid e-
rit mihi faciundum? Cura-
bo, vt nosti, tum quoq, neq;
vnquam defuturus sum offi-
cio, quod liberis natura præ-
scripsit: neq; generis, quoad
in me fuerit, obliuiscar. De-
inde si resipuero, nũ credere
debeo futurum, vt me denuò
recipias, illud vide. Iam ista
quum facis, accersis mor-
bum, pestémque refricas. he-
ri ac nudiustertius è tantis
elapsus malis, comendis, vo-
ciferaris: quódque grauissi-
mum est, irascaris: ad odium
propensus es: leges reuocas.
Hei mihi pater, istiusmodi
fuerant superioris insaniæ tuæ proœmia.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a SVCCENSENT enim omnes ijs qui liberè loquun-
tur.] *Obsequium amicos, veritas odium parit.* b Paternam
potestatem.] *Lucianus appellat πατρικὸν δικαίωμα, siue
libertas, quod Aristoteles in Moralibus ius διπολικὸν & ius
πατρικὸν, hoc est, paternum, siue vt ait Paulus de verborum
obligationibus, patrium.* c Ingratitudinis actionem.] *Se-
neca 3. de Beneficijs. Excepta, inquit, Macedonum gente, nõ est
in vllam data actio in ingratum actio.* d Quando foris cu-
bui?] *Offendi quibus ex causis filij abdicari soliti sint, scili-
cet si noctu foris cubuissent, si comessarentur, si lenones pulsas-*

sent, si libidinibus incumberent. Quintil. Abdicentur filij, si voluntati paternæ repugnassent. e Atqui medendi ars.] *Ad conditionem artis Medicæ, cuius studium olim erat cumprimis honorificum, vt Galenus inexhortatione ad bona studia. Et Erasmus in Encomio artis Medicinæ locupletissimè comprobant. f* Postulas vti arte mea.] *Vitruuius in Præfatione lib. 6. sic scribit. Alexis poëta Comicus dicebat, Athenienses eb eam rem esse laudandos, quòd cùm omnium Græcorum leges cogant parentes ali à liberis: Athenienſium non omnes, sed eas tantùm, qui liberos artibus erudijssent. Ita Plutarchus in Solone: τὸ νόμον ἔγραψεν οὐκ τρέφειν τὸν πατέρα μὴ διδαξάμενον τέχνην, ἀπαίδευτος μὲν εἶναι, τὸν υἱὸν δὲ ἀπὸ τῆς τέχνης ἔχειν τὸν βιοτεύειν. id est, Solon etiam legem scripsit: Filium illi patri negnaquã alendi necessaria debere, à quo nullam artem accepissent. hoc pacto ciues ad discendas artes commonens.*

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Η ΨΕΥΔΟΜΑΝΤΙΣ. *ALEXANDER, seu Pseudomantis.*

Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

Historica narratio est, vitam & res Alexandri cuiusdam sceleratissimi impostoris, qui se Podalirij filium faciebat, & pro vate venditabat, exponens, lectu iucundissima: non per se modò, verumetiam quod sub huius præstigiatoris exemplo, aliorum atque similium, quorum nonnullos superior ætas quoque tulit, scelera atq; impostura deprehendi coarguiq; possint. Proœmio difficultatem susceptæ operis collatione quadam amplificat, institutumque suum exemplo defendit. Hinc ad Narrationem descendens, à descriptione personæ orditur. Cætera plana sunt.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ψευδομάντεως.

Erasmo Roterodamo interprete

ARGVMENTVM

HIstorica narratio est, vitam & res dictas quorundam sceleratissimi impostoris, qui se Prophetam faciebat, & pro vate venditabat, exponens. Ostendit autem hoc scriptum duplex: non per se modò, verumetiam quatenus est præstigiatoris exemplo, aliorum atque aliorum præstigiatorum superiori ætate quoque nostra. Quorum nonnullos superiori ætate quoque nostra, impostoræ deprehendi coarguiq; potuerint. Quam difficultatem suscepti operis collatione non parum explicat, institutumque suum exemplo illustrat. Hinc ad Narrationem deflectens, ab inscriptione personæ orditur. Cætera plana sunt.

ΥΜΕΝ ἴσως, ὦ φίλτατε Κέλσε, μικρόν τι κ τοῦ πρέποντος, κ φαῦλον οἴῃ τὸ πρᾶγμα, προσάψαι τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀβωνοτειχίτου, τοῦ γόητος βίον, κ ἐπινοίας αὐτοῦ, κ δολερήματα, κὴ μαγγανείας ἐς βιβλίον ἐγγράψασι σύμψαι. τὸ δ' ὅ τι ἐμοὶ πρὸς τὸ ἀκριβὲς ἐπανορθοῦσθαι, μᾶλλον δ' ἢ, τὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου πράξεις ἀναγράψαι. τοσοῦτος δὲ κακίας οὗτος, ὅσος ἂν ἄλλος ἀνθρώπων. ἔμοιγε δ', εἰ μὲν τὰ συγκρύπτειν ἀναγκάσουσί μ' οἱ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἑταῖροι κ τὰ ἐνδεέστερα τοῦ ἔργου προσεπιθεῖναι, ἐπισείσομαί σοι τὸν ἄπλουν, κὴ τὸν Αὐγέου βουστάσιον, ἃ κ μὲ πάλαι, ἀπ' ἐς Λιβύαμίαν ἐπὶ τὸν ἰσθμὸν, ἀναπλήσαντα παράδοξον, ὀλίγου δεῖν τ κοσμίνου ἐμπορίας, ὡς ἀπ' ἐκείνου τὰ μάτια, πέση πᾶσι, κὴ ἐπιστομίσῃ σοι λύσασα λόγους, ὡς τοιαῦτα βίβλου ἐμοὶ ποιεῖν ἄλλον ποιῆσαι. οὐ μὴν

V quidem, charissime Celse, leuem fortè quandã ac facilem pronunciã tibi mandare videris, cùm iniungis vt Alexandri Abonoticheitæ impostoris vitam, commenta, neque non audaciam præstigiasq; libro complexus, volumen ad te transmittam. Verùm si quis ea conetur omnia ad plenum enarrare, id profectò non minoris sit negotij, quàm Alexandri eius, cui Philippus fuit pater, res gestas literis prodere. tantus fuit scelere, quantus ille virtute. Attamen si candidè ignoscenter q legere volet, & quod narrationi deerit, id ex te imputare atque addere: conatum hunc te auctore cæpessam, & Augiæ hubile, si non omne, at certè pro mea virili repurgare nitar, paucis aliquot elatis cophinis: nimirũ vt ex his coniectura facias, quantus, quamq; immensus fuerit fimus vniuersus, qui ter mille boues multis annis reddere potuerit. Sed amborum

λέμια μὴ ἔμ ὑπὲρ ἀμφοῖν, ὑ
πὲρ τ σὲ, καὶ ὑπὲρ ἐμαυτ σὲ
μὴ, ἀξιῶντ μνίμης ἡ γρα=
φῆ παραδοθῶσι ἄνδρα τοσ=
κατάρατον· ἐμὲ μ, σπεδῶ
ποιεμάζειν τοιούτ ἱστορίας,
καὶ πράξ σιν ἀνθρώπ, ὁμ ὀκ
ἀναγινώσκ σθαι πρός τῶν
πεπαιδευμένων ἴως ἄξιον,
ἀλλ' ἐν παιδάριόν τινι μετὰ
τ θεάτρ ὁρᾶσθαι, ἀπὸ σιβά=
των ἢ ἀνωφελῶν σπαραττό=
μεν. ἀλλ' ἵνα τις ἡμῖν τοῦ=
τον ὑπερφέρη τὸν αἰτίαν, ἔχο=
μὲν ἡ αὐτοὶ ἐς παράδειγμά
τι τοιοῦτον ἀνενεγκεῖν. ἡ Ἀρ=
ριανὸς γὰρ, ὁ τοῦ Ἐπικτήτου
μαθητὴς, ἀνὴρ Ῥωμαίων ἐν
τοῖς πρώτοις, ἡ παιδείᾳ παρ'
ὅλον τὸν βίον συγχρόμ, καὶ,
ὁμοίόν τι παθὼν, ἀφλογή=
σατ' ἂν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν. Τιμ=
λιβόρα γοῦν τοῦ λῃστ κακίας
ν βίον ἀναγράψαι οὐκ ἠξίω=
σεν. ἡμεῖς δ, πολὺ ὠμότερα
λῃστὴ μνήμης ποιησόμεθα, ὃ=
σα μὴν ἴδῃ καὶ ὄρεσιν, ἀλλ'
ἐν πόλεσιν οὕτ ἐληλυθ,
ὁ Μινύαν μόνον, ἀλλὰ τὸν

borum interim nomine calumniam vereor, tuo pariter ac meo tuo, qui iubeas memoriæ literarum ἐμ numen is tradi virum longè scelera tissimum: meo, qui sumam operam in huiusmodi narratione, rebus ἐμ gestis hominis, quæ minime quaquam oporteat ab eruditis legi, sed in frequentissimo quopiam & amplissimo theatro spectari à simijs aut vulpibus discerpitũ: quãquam si quis hoc crimen nobis impegerit, poterimus & ipsi nos exemplo quodam simili tueri. Etenim Arrianus ille discipulus Epicteti, vir inter Romanos cũ primis laudatus, ac per omnem vitam in literarũ studio versatus, cùm simile quiddam fecerit, pro nobis quoq; respondisse est. Nam is quidem Tillibori latronis vitam describere non est grauatus. [b] Nos verò multum crudeliorem [c] latronem memoriæ prodemus: quippe qui non in sylluis ac montibus, sed ipsis in vrbibus sit latrocinatus: neque qui Minyam tantùm, aut

Idem

ἄλλην καταιχών, οὐκ ὀλίγα τῆς Ἀσίας μέρη, τὰ ἐρημότερα λεηλατῶν, ἀλλὰ πᾶσαν (ὡς εἰπεῖν) τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐμπλήσας τῆς κακίας τῆς αὐτοῦ. πρότερον δή σοι αὐτὸν ὑπογράψω τῷ λόγῳ, πρὸς τὸ ὁμοιότατον ἁπάσας τὴν μορφήν, ὡς ἂν δύνωμαι, καί σοι μὴ πάνυ γραφικός τις ὦ. τὸ μὲν δὴ σῶμα, ἵνα σοὶ καὶ τοῦτο διέξω, μέτριός τις ἦν, καὶ καλὸς ἰδεῖν, καὶ διοπτικὸς ὡς ἀληθῶς. λευκὸς τὴν χρόαν, τὸ γήρως ὑπάνθρακι· ὁμοίως τὴν μὲν ἐξ ἕδρας, τὴν δὲ καὶ πρόσθεν ἐπικαίμενος· καὶ τὸν μὲν ὀφθαλμοὶ μόλις τὸ γοργὸν, καὶ ἔνθρον διυμφάνουσιν. φύσημα ἄδηλόν τι ἄμα, καὶ παντρόπαλον. καὶ ὅλως, δαιμόνιος μιμεῖσθαι ταῦτα γε. τοσόνδε μὲν τὴν μορφήν. ἡ ψυχὴ δέ, καὶ ἀγνώμη, ἀλεξίκακε Ἡράκλεις, καὶ Ζεῦ ἀποτρόπαιε, καὶ Διόσωτροι σωτῆρες,

Idam ſit pergraſſatus, neque paucas quaſdam Aſiæ partes, videlicet deſertiores depopulatus: ſed qui vniuerſam (vt ita dixerim) Romanorum ditionem ſuo complêrit latrocinio. Ac primùm tibi depingam hominem, eſq; figiem eius quoad potero proximè verbis adumbrans: tametſi non ſum admodum pingendi peritus. [d] Corpore igitur, vt interim & hoc tibi repræſentem, procerus erat, & aſpectu decorus, planéq; ſpecie diuina quadam, ac maieſtatis plena, colore candido, barba non admodum hirſuta: coma partim natiua tectus, partim appoſititia: ſed hæc adeò ſcienter efficta, vt vulgus fere non ſentiſteret imitatâ aſcititiamq; eſſe. Oculi vehementer acres ac verſatiles, tum diuinum quiddã relucentes. Vox dulciſima, pariterq; clariſima. In ſumma, quo ad has res, nulla ex parte poterat improbari. Ac figura quidem hominis erat huiuſmodi. Cæterùm mens atque animus, ô malorum depulſor Hercules, & auerſor triſtium Iupiter, ſeruatorésque

ρω, πολλμίοις καὶ ἐχθροῖς
ἐντυχεῖν γένοιτο, ἢ συγγέ-
σθαι τοιούτῳ τινὶ σωτῆρι μὲν
γὲ, καὶ ἀγχινοίᾳ, καὶ θρυμ-
τητι, πάμπολυ τ' ἄμεινον δίκ-
φερει, καὶ τὸ γε πιείρειν καὶ
ὠμαθίᾳ καὶ μνημονικὸν, καὶ
πρὸς τὰ μαθήματα φυὴν,
πάντα ταῦτα ἐς ὑπερβολὴν
ἔκαστα ὑπῆρχεν αὐτῷ, ἐχρῆτο δὲ
αὐτοῖς ἐς τὸ χείριστον. καὶ ὅρ-
μανα ταῦτα γένεσθαι ὑποβ-
βλημένα ἔχων, αὐτίκα μάλα
τῶν ἐπὶ ἀνοίᾳ ἀβροδίτων ἀ-
κρότατ]ος ἀπετελέσθη, ὑπὸ
τοῦ Κίρκωπος, ὑπὸ τοῦ Εὐ-
ρύβατον ἢ Φρυνώνδαν, ἢ Ἀρ-
χιτέθμιον ἢ Σόφρατον. αὐ-
τὸς γὲ ὦ γαμβρῷ Ρυτιλιαν-
νῷ ποτὲ γράφων, καὶ τὰ μι-
κρότατα ὑπὲρ αὐτοῦ λέγων,
Πυθαγόρας ὅμοιός ἂν εἴη.
ἀτὰρ ἴσως ἂν ὁ Πυθαγόρας
ἄν, ὁρᾷς ἀνὴρ, πρὸς νεανίσκον
σοφόν, οὐ κατὰ τύτον ἐ-
γεγένητο, ὡς ἂν, ὃ οἶδα, ὅτι
πρὸς αὐτὸν ἦν ἔνδοξος. καὶ πρὸς
Χαρίτων, μή μοι νομίσῃς ὑφ'
ἡδονῆς ταῦτα τῷ Πυθαγόρᾳ λέ-
γειν,

que Dioscuri, in hostes pos
tiùs cõtingat incidere, quàm
cum eiusmodi quopiam hos
bere commercium. Siquí-
dem ingenio, solertia, acu
mine longè præstabat cæte-
ris animalibus. tum curiosi-
tas, docilitas, memoria, &
ad disciplinas ingenij felici-
tas, horum vnumquodque
suprà quàm dici possit, illi
suppetebat, quibus tamen
pessimam in partem est vsus.
Et quum haberet arma tam
egregia sibi suppeditata, il-
licò nimirum omnium qui es-
sent sceleribus nobilitati, fa-
cilè summus euasit, vel supe-
rior, [e] Cercopibus, Eurybato,
Phrynonda, Aristodemo, [f] Sostrato. [g] Nam ipse
cum aliquando Rutilianus
scriberet genero, modestissi-
mè de se lòquerétur, Pytha-
goræ semet assimilabat. At
qui veniam mihi dabit Py-
thagoras, vir ille quidem sa-
piens, ac mente diuina: cæte-
rùm si huius ætate vixisset,
puer (sat scio) præ hoc visus
fuisset. Sed heus tu per Gratias, cave putes hæc in Pythago-

γὴν, ἢ συκάλλην παρόμοιον αὐτὸς ἀς ὁμοιότητας τῶν πρά ξεων. ἀπ' ἄ τις τὰ χείσω κὴ βλασφημότατα τῶν ἐπὶ δεξ βυλῆ νῦν τὰ Πυθαγόρα λεγο μένων, οἷς ἴσως ἂν μὲν πει θοίμεθα, ὡς ἀληθέσιν δοῦσι, ὅ μως συναγάγοι τε τὸ αὐτὸ, πολλοσὸν ἂν μέρ & ἄπαν τα ἐκεῖνα γένοιτο ? Ἀλεξάνδρε δε νότητ & ὅλως γε ἐπινόσόν μοι, κὴ ὧν λογισμῷ διαῤῥύα θεν ποικιλοτάτην τινὰ ψυχῆς κρᾶσιν, ἐκ ψεύδους κὴ δόλου, κὴ ἐπιορκιῶν, κὴ ἐλαστιχνιῶν συγχαμαιζήλου ῥᾳδίας, τολμη ρᾶν, παράβολον, φιλόπονον ἐξεργάσασθαι τὰ νοηθέντα, κὴ πολυπλὴ κὴ ἀξιόπιστον, κὴ ἐν πειτικὴν ἢ βιαιότατον & κὴ ἐναντιοπάτατ ? βεβαίσαι ἐπι κεῖναν. εἷς γὴρ τὸ πρῶτον ἐνέλυχεν, ἐκ ἀνῃλθεν δόξαν λα βὼν παρ' αὐτοῦ, ὡς ἂν πάν των ἀνθρώπων χρυσότατος κὴ ἐπιεικέστατός τε κὴ ἀφιλαίτατος.

rae contumeliam mè dicere, quasi velim eos similitudine rerum gestarum committere. Verùm si qs deterrima quae que & probrosissima quae de Pythagora per calumniam ferùntur (quibus equidè haud quaquam fidem perinde ve veris habuerim) si quis tamen conferat in vnũ, ea nimirum omnia vix etiam minimam particulam adæquent Alexandrinæ versutiæ. h Prorsum enim imaginare mihi, & cogitatione finge, quàm maximè variam ingenij temperaturam, indolémque ex mendacio, dolis, periurijs, maleficijs confusam, promptam, audacẽ, versatilem, & ad efficiendũ quæ cogitasset, nullũ refugientem laborem, appositam ad persuadendũ, cuiq; facilè fides habenda videretur: tum quæ mirè simulabet optima quæque: ea quæ à mente essent diuersissima, præ se ferret. Primùm igitur

nemo cum illo congressus est, qui non hac cum opinione discesserit, vt eum mortalium omnium optimum æquissimúmque, primúmque simplicissimum, minimèq; fallacem iudicaret.

Accedeba

ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις, τὸ μεγαλουργὸς πρόσωπον, καὶ τὸ μηδὲν μικρὸν ἐπινοεῖν, ἀλλ' ἀεὶ τοῖς μεγίστοις ἐπίχαρυ τὸν νοῦν, μεγάλου μὲν οὖν ὄντι ἄνδρι, πάνυ ἐρῶσιν, ὡς ἐνῆν ἐκ τῆς καλάμης τεκμαίρεσθαι, καὶ ἀκέραν τῶν λιπαρομένων, ἀνιδρωτὶ καὶ πόρνην, καὶ σωλῶν ἐπὶ μισθῷ τοῖς δεομένοις. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις λαμβάνειν τις αὐτὸν ἐρασὴς γόης, ἢ μαγείας καὶ ἐφῳδὰς θυσιασίους ὑποσχνουμένων, καὶ χάσιτας ἐπὶ τοῖς ἐρωτικοῖς, καὶ ἐπαγωγὰς τοῖς ἐχθροῖς, καὶ θησαυρῶν ἀνακομπὰς, καὶ ἄλλων δεξιοχάς, οὕτω δὲ ὁρῶν φρονοῦντα παῖδα, καὶ πρὸς ὑπηρεσίαν ἢ αὐτὴ πράξιν ἑτοιμότατον, ἐμοῦ ἐρῶντα ἢ ἐκείνας ἢ αὐτὴ, ἢ αὐτὸς ἢ ὥρας ἢ ἐκείνου, ἐξεπαίδευσέ τι αὐτὸν, καὶ διετέλει ὑπηρετῶν καὶ ὑπουργῶν καὶ ἀμείνω ποιῶν.

ὁ δὲ

Accedebat ad hæc omnia grandium rerum conatus, quum nihil pusillum cogitaret, sed ad maxima semper appelleret animum. i *Lata quum esset adolescentulus adhuc formosus admodum, ætate videlicet tenera, ac velut herbescente, id quod licebat partim è stipula conijcere, partim audire ex his, qui ita prædicabant) passim se se prostituebat, ac mercede sui copiam faciebat ijs, quibus lubitum fuisset.* k *Inter multos autem incidit in hunc amans quidam præstigiator, ex eorum qui magicam & diuinas incantationes profitentur, tum illecta menta ad conciliandam in amoribus gratiam, malorum immissiones in hostes, rationem eruendi reperiendiq; thesauros, hæreditatum successiones. Hic vbi conspiceret bene ingeniatum puerum, atque ad subministrandum arti negocióque suo propensissimum, vtpote qui non minùs illius adamaret maleficium, quàm ipse huius formam: erudijt eum, semperq; deinceps pro adiutore ministroq; est vsus.*

Ac

Ἀ αὐτὸς ἰατὴρ, δημοσίᾳ μὲν ἰδίᾳ ἰατρὸς ὢν, ἐπὶ πλεῖστα δὲ κατὰ τὴν Θῶνος τοῦ Αἰγυπτίου γυναῖκα, Φάρμακα μικτὰ μὲν ἰοβολά, μιμίγματα, σπάνια δὲ λυσιτελῆ, ὧν ἁπάντων διάδοχος αὐτὸς ἐγένετο· ὧν δὲ ὁ διδάσκαλος ἰατὴρ, καὶ ἱερεὺς, τὸ γένος Τυανεύς, τῶν Ἀπολλωνίῳ τῷ Τυανεῖ πάνυ συγγενομένων, καὶ τὰ πολλὰ αὐτοῦ πραγματειῶν ἐδόκουν· ὁρᾷς ἐξοίας δι' ἀμφιβόλου ἄνθρωπον λέγω. Ἀλλ' ἵνα μὴ μακρὸν ὁ Ἀλέξανδρος μιμπαίμπῃ, καὶ τοῦ Τυανέως ἰατροῦ ἀποθανόντος, ἐν ἀφελείᾳ καθεστὼς, ἀπολιθήσας ἅμα τῇ ὥρᾳ, ἀφ' ἧς τρίφωθαι ἐδιώκει, εἴ τι [illegible] ἰατρόν, ἀπὸ [illegible] Βυζαντίῳ τινὶ [illegible] τῶν ἀρχαίων τὸν καθεστῶτα τρόπον τῇ φύσει, Κοπωνᾶς Ἀσιατικὸς, οἶμαι, συνεῖναι χαιρόντων, καὶ τὰς μαχὰς τῶν ἀνθρώπων (ὅτω

At is publicius quidem & apud vulgus medicum scilicet agebat. didicerat autē apud Thoonis Aegyptij coniugē: Pharmaca mixta, salubria multa, at noxia multa. Quorū omniū successor hic atq; hæres factus est. Porrò doctor ille & idem amator natione Tyaneus erat, vides licet ex eorū numero, qui cū egregio Apollonio Tyaneo illo erant versati, totāq; illius tragœdiam pernouerant. Vides quánam è schola tibi hominem refero? Verūmobi iam barba plenus esset Alexander, Tyaneo illo vita defuncto, in egestatem redactus, deflorescente simul & forma vnde victum parare licuisset, nihil posthæc paruum agitabat animo: sed mito commercio cum Byzantino quopiam, annalium scriptore, viro, qui in certamina descēdunt, omnium ingenij longè sceleratissimi: (Coconas, opinor, erat cognomē) circumibant impostoris ludificantes ac pingues homines

(ὅτω γὰρ αὐτοῖ τῇ πατρίᾳ τῶν μάγων φωνῇ τὸς πολλὸς ὀνομάζουσιν) ἀρκαρούλδ. ἐν δὲ τούτοις ἡ Μακίτιμ, γυναῖκα πλουσίαν, ἔξωρον μέν, ἱκανόμισον δ' ἔτι ἂν βουλομένῳ ἐξωρόντα, ἐπιθυτίσαντό τι τὰ ἀρκοῦντα παρ' αὐτῆς, ἡ ἀκολάθουσαν ἐκ τῆ Βιθυνίας ἐς τὴν Μακεδονίαν. Πεπαῖκα δὲ ὧν ἐκείνη, πάλαι μὲν ἀνάκμον & χωρία, κατὰ τὸς Μακεδόνων βασιλίας, νυνὶ δὲ ταπεινὸς ἡ ὀλίγος τὸς οἰκήτορας ἔχοντ&. ἐνταῦθα ἰδόντ' ἄρα κοντας παμμεγίθας, ἡμέρος πάνυ, ἡ τιθασὸς, ὡς ἡ ὑπὸ γυναικῶν τρέφεσθαι, ἡ παιδίοις συναθύλλειν, ἡ παῦνμένους ἀνέχεσθαι, ἡ βαιβομένους μὴ ἀγανακτεῖν, ἡ γάλα πίνειν ἐκ τῆ θηλῆς, καὶ τὰ τοιαῦτα τοῖς βρέφεσι (πολοὶ γὰρ γίνοῦται τοιῦτοι παρ' αὐτοῖς, ὅθεν ἡ τὸν περὶ τῆς Ολυμπιάδ& μῦθον ἀφοιτῆσαι πάλαι λέγεται, ὁπότε ἐκείνη τὸν Αλέξανδρον, δράκοντ& τινὸς, οἶμαι, τοιῦτου συγκαθεύδοντ& αὐτῇ)

(sic enim illi peculiari Magorum lingua vulgus appellant) detondentes. In his Macetin mulierē opulentā nactus est, natu quidem grauiorem illā, quām vt amoribus esset idonea, sed quæ studeret etiā dum amabilis haberi. Ab hac victus copia suppeditabatur, atq; hanc ex Bithynia in Macedoniā vsq; secūta est. Nā illi patria erat Pella, quæ locus olim floruit sub Macedonicis regibus, nunc à paucis, ijsq; obscurè & humilibus incolitur. In hoc quū conspicerent immani magnitudine dracones, placidos admodum ac mansuetos, adeò vt à mulieribus alerentur, & cum pueris vnà cubarent, & calcantes ferrent, nec [illegible] si quis [illegible] mercetur: denique pellicule atque infantes lac è papilla sugerent, (nam fuit id genus apud illos permultū: vnde verisimile est olim illam de Olympiade fabulam increbuisse, quū Alexandrum conciperet, huiusmodi dracone quopiā opinor cū ea concūbente)

mercati

ἐνοικοῦντα τῶν ἰρητῶν ὧν τὸ
μὲν πλεῖστον, ὀλίγων ὀβολῶν καὶ
μάλιστα ἢ Θουκυδίδου, ἄρχεται
δὲ πόλεμος ἐνθένδε ἤδη· ὡς
γὰρ ἂν λύσε μάλιστα, καὶ μέγα-
λοι πόλεμοι, καὶ πῶς τὸ μακρὸ-
τατον πρῶτον, εἰς τὸ αὐ-
τὸ συμπεσόντες, φαῦλοι μα-
γγανίσαν ἢ τῶν ἀνθρώπων
βίον, ἂν μὲν τοῦτο μετέ-
σχον τυραννεύμενον, ἐλπίδος καὶ
φόβου, καὶ ὅτι ὁ τούτων ἑκατέ-
ρῳ εἰς ἄριον χρόνον ἀμφότε-
ρων, τάχιστα πλουτήσαν ἄν.
ἐν ἀμφοτέροις γὰρ, ὧν τις ἐπι-
θυμεῖ, καὶ ὧν ἐπιτίθεται, τά-
χ' ὧν τῶν προγνωσιν ἀναγκαο
τάτου τι, καὶ ποθεινοτάτου
ὄσαν, καὶ Δελφοὺς ἄτω πά-
λαι ὄλβιῶσαι, καὶ ἀοιδίμους
γενέσθαι, καὶ Δῆλον καὶ Κλά-
ρον, καὶ Βραγχίδας, τῶν
ἀνθρώπων δὲ δι' ὃς πᾶσι
πον τυράννοις, τῶν ἐλπίδα,
καὶ τὸν φόβον, φοιτώντων ἐς
Δελφὰς, καὶ πυθομένων τὰ μέλ-
λοντα δι' ὁμῶν, καὶ δι' ὧν τὸ
ἑκατόμβας θυόντων καὶ
χρυσᾶς πλίνθους ἀνατιθέντων,

mercatisunt ex his serpentibus vnum, qui esset pulcherrimus, obolis sanè paucis. Atque (vt Thucydidis vtar verbis) [s] hinc iam bellum oritur. nimirum quum duo facinorosissimi, & immani audacia præditi, neque non ad maleficia promptissimi, societatem iussissent, facilè perpenderunt, [t] hæc duo potissimùm in hominū vita tyrannidem obtinere, spem, ac metum: quorum vtroq; si quis ad commoditatem vteretur, fore vt is illicò diteſceret. Siquidem vtriq; iuxta, vel ei qui metu laboraret, vel huic quispe teneretur, videbane præscientiam maximè necessariam esse, summéq; desiderari: atque hac via Delphos olim fuisse ditatos, factosq; celebres: præterea [u] Delum, Clarum, & Branchidas: nimirum hominibus per hos quos modò dixi tyrannos, nempe spem ac metum, ad sacra confluentibus ac futura prædicere cupientibus, atque huius rei gratia hecatombas immolantibus, aureosq; dedicãtibus lateres.

ταῦτα πρὸς ἀλλήλους ἐφθεγ-
γοντο καὶ λυπούμενοι μαντεῖον συ-
νήκουν καὶ χρησμὸν ἐπαιδόντες
ὃ· ἐπεὶ γὰρ τὸ πρωτεῖον ἀπο-
δῖξις, αὐτίκα παρῆσάν τε καὶ ἐπι-
δαίμονες ἔσεσθαι ἅπαντα, ὅσα μείζονος, ἢ κατὰ τὸν παρόντα πρόσοδον, ἀπολαύσεως καὶ μᾶλλον ἐλευθερίας ἐπιδεᾶ· τεντεῦθεν τὸν σκέψιν ἐποιοῦντο, πρῶτα μὲν περὶ τοῦ χωρίου, δεύτερον δέ, ἥτις ἀρχὴ, καὶ ὁπόθεν ἂν γένοιτο τῆς ἐπιχειρήσεως. ὁ μὲν δὴ Κοκκωνᾶς τὸν Χαλκη-
δόνα ἐδοκίμαζεν ἐπιτήδειον εἶναι, καὶ ἐμπόρων χωρίον, ἅτε Θρᾴκη καὶ τῇ Βιθυνίᾳ πο-
λοικοῦν, ἐν ἧπερ ἐδεῖτο τῆς Α-
σίας καὶ Γαλατίας καὶ τῶν ἐπικρατούντων ἐθνῶν ἁπάν-
των. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἔμε-
λλεν τὰ οἰκεῖα πρόσεσθαι, λέγων, ὅτι ἀληθὲς ὦ, πρὸς τὸν τῶν ζώντων ἀρχὸν καὶ ἐπιχείρησιν, ἀνδράσιν ἀβελτέροις καὶ ἀπίθοις, τοῦτ' ἔστιν τοῖς Παφλαγόνας ἂν ἔφασκεν, ἠρωτοποιοῦντας τὸ τὸ Ἀβώ-

Hæc vbi inter sese versassent, vltroq; ac citrò agitassent, visum est vaticinium oraculumq; cõstituere. etenim si res ea processisset, sperabant se protinus diuites atq; felices fore. Quod quidẽ negocium magnificentius etiã illis successit, quàm expectauerant initiò, & vel spe melius cẽsent. x *Hinc iam spectare cœperũt, primùm quidẽ de loco, deinde quònam exordio, quâve ratione negociũ oporteret auspicari. Cocconas igitur Chalcedonem opportunam esse censuit, vtpote regionem à negociatoribus frequentatam, tum Thraciæ Bithyniæq; confinem, neque longè disitam ab Asia Galatiaq;, cunctis item inimicenibus populis. At ediuerò patriam suam prætulit Alexander: nam aiebat (id quod erat res) ad huiusmodi negociorum auspicationem aggressionemq; hominibus opus esse crassis & stolidis, & qui viderentur admissuri: cuiusmodi Paphlagones affirmabat esse: hos qui supra Abo-*

nitæ murum

ταῦτα δὲ ἁπάντων ἀγροίκων τε καὶ ἀμαθεστάτων συ-
νειλεγμένων, μαντεύεσθαι συ-
ζ· ἡ δὲ τὸ πρεσβύτερον τῶ-
δίς, ἀπλῶς εἰρῆσθαι τι τῶν ἐσ-
Δημοσθένη ἴσως ἀκούσασ-
ἄνερ μαίνεσθαι, ἢ ὅστις τῶν
πρόσω τοξεύειν, ἀλλὰ
τοῦ μαίνεσθαι, τὸ ἐμβλέπειν δὲ
φρενῶν ἐστὶν ἰδεῖν. τοιγοῦν ὁ
τῶν ἐκείνου ἀκούσας, κατὰ
ἢ περὶ τοῦ χοιροῦ, ἀπόντος ἢ,
ἢ ἐπὶ ἄρχῃ, καὶ ὑφεὶς ὦ
γενόμενος τῆς ἐκ χρησμοῦ. ὁ
μὲν ἐν Χαλκηδόνι τῷ Χαλκη-
δόνα ἀσυμαίνειν ἐκέλευεν Ἀπό-
λωνι, καὶ ἀφικόμενος ἐπὶ τὸ Βιθυνίαν πε-
ζίκωνα, ἐν ᾗ ἐστὶ τὸ τοῦ Α-
σίαν καὶ Γαλατίαν καὶ τὴν
ἀποικίαν ἔτεσι δεκα-
τὴν. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐκ τοῦ
καλὸν τὸ ἄκρον ἐκεῖνο, καὶ
λίγου, ἐπεὶ ἀκούειν ὤν, καὶ
τῶν τόπων ἐκείνων ἐπι-
καὶ ἐπιχώριον, ἀνέπεισεν
ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν ἐν ἐκείνοις,
τῶν ἀνθρώπων, εἰδὼς τὸν
Παφλαγόνα τὸν ἄνδρα,
ἐπιτηδεύοντα τὰ τοῦ Ἀλε-

Hac cum ita essent, cum plerosq; ac stolidos visum esset ea quæ ab ignaris & imperitis, & μόνον, ἀφρονά τις ἀνάνηφε ἢ τυμπανιστῶν, ἢ κυμβάλοις ἐρεθίζων ἐπαγόμενος, ἐοικὼς τὰ τὸ λόγου μανταζόμενος, αὐτίκα μάλα πάντα ληκυθόπως πρὸς αὐτὸν καὶ ὥσπερ τινὲ τ ἐκπαγίνιον προσβλύσαντος, ἐπίσης δὲ περὶ τῶν τόπων αὐτοῖς ἐγνωμένης, τὸ ἐνίκησεν ὁ Ἀλέξανδρος. καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὴν Χαλκηδόνα (χρήσιμον γάρ τι ὅμως ἐδόξην) ἐς τὸν Ἀπόλλωνος ἱερὸν, ἐπιμελέστατον ὄντα Χαλκηδονίων καθορύσσοντες κλίνας χαλκᾶς, λέγουσας, ὡς αὐτίκα μάλα ὁ Ἀσκληπιὸς, σὺν ᾧ πατρὶ ἥξοντι, μέτεισιν ἐς τὸν Πόντον, καὶ καθίξει τὸ τῆς Ἀβώνου τεῖχος. αὐτὰ μὲν ἐξευρεθέντα εὐρυθμίαν ἐμφανεστάτην ἐμφαίνοντα τοῦ ἐπιτηδεύματος, ῥᾳδίως τῶν πολλῶν ἐς πᾶσαν τὴν Βιθυνίαν καὶ τὸν Πόντον ἐπιφοιτήσαντα, καὶ πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων ἐς τὸ τῆς Ἀβώνου τεῖχος.

ni murum incolunt, nempe superstitiosos plerosq; ac stolidos: qui si quis tantùm apparuisset tibiné aut tympanistã, aut qui cymbala pulsaret, secum adducens, Y cribro (quod aiunt) vaticinãs, illicò vehementer omnes in illũ inhient, & perinde vt cœlitũ quempiã intueantur. Hac de re quũ controuersiæ nõnihil inter illos fuisset, tandem cessit Alexander. Itaq; profecti Chalcedonem (nam id oppidum visum est hac parte habere nonnihil ipsis conducibile) in Apollinis templo, quod est apud Chalcedonios vetustissimum, æreas defodiunt tabellulas, quæ dicerent, breui admodum Aesculapium vnà cum patre Apolline in Pontum adventurum, atque Aboni murum inhabitaturum. Z Eæ tabellæ quum essent de industria reperta, facilè effecerũt, vt A hic rumor in omnem vsq; Bithyniam ac Pontum dimanaret, multò autem ante alios in Aboni murum.

ἐκεῖνοι γὰρ καὶ πάλαι αὐτίκα ἐψηφίσαντο ἐγεῖραι, καὶ τὸν θεμέλιον ἤδη ἔσκαπτον, ἐνταῦθα ὁ μὲν Κοκκωνᾶς ἐν Χαλκηδόνι καταλείπεται, δισσάς τινας, καὶ ἀμφιβόλους καὶ λοξὰς χρησμὰς συγγράφων. καὶ μετ' ὀλίγον ἐτελεύτησε τὸν βίον, ὑπὸ ἡδονῆς, οἶμαι, ἀνηκέστου πεπαρθεὶς δι' ὁ Ἀλέξανδρος ἤδη, καὶ πλοκάμους λαβόμενος, μεσόλευκον χιτῶνα πορφυροῦν ἐνδύσας, καὶ ἱμάτιον ὑπὲρ αὐτὸν ἀναβαλόμενος, ἄρπην ἔχων λοξὰ τὸν Περσέα, ἀφ' οὗ ἑαυτὸν ἐγγενῆ ἐλεγε μητρόφθεν. καὶ οἱ ὀλιγοστοὶ ἐκεῖνοι Παφλαγόνες, ἀδόντων αὐτῷ ἄμφω πάντες γονίας ἀφανεῖς καὶ ταπεινὰς, ἐπίστευον ὧν χρησμῶν, λέγοντι·

Περσείδης γενεήν, Φοίβου φίλος οὕτως ὁράται,
Δῖος Ἀλέξανδρος, Ποδαλειρίου ἅμα λιπογλώσσου.

Οὗτος, ἆρα ὁ Ποδαλείριος, μάχλος καὶ γυναικομανὴς τὴν φύσιν, ὡς ἐκ Τεύκρου ἄχρι Παφλαγονίας συνῳκηκὼς τὴν μίξιν; Hic nimirum Podalirius mulierosus, adeò à Tricca ad Paphlagoniam usque Alexandri matrem sit incitatus illecebrisq; Reperiam esse aliud oraculum quod Sybilla prædixerat:

Ad marin Euxini litus, iuxtaq; Sinopam
Tyrsides erit quidam Ausonia de gente sacerdos:
Qui prima ex monade, tribus ac decadis, referabit
Quinq; aties monadis, vicenaq; ter repetita
Quadrorbē numerū, referentem nomina diui,
Qui veniet lauros operum mortalibus ægris.

Alexander itaq; multò post in patriam irruens cū eiusmodi Tragœdia, cōspicuus erat ac splendidus: quin interim furore afflatus sese nonnunquam assimulabat, ore spumam cōpleto: id quē ille facile efficiebat, ridiculæ (ea est herba lenedit lanis idonea) radice commanducata. Cæterum illis diuinis quidda ac formidandū spuma videbat. At multò antea sibi finxerat paratumq; è

[illegible] Τήρσιε, [illegible] nam hi protinus statuerant etiam templū erigere, iamq; fundamentis locum effoderant. Hic igitur in Chalcedone relictus B Coccosnas, ancipitia quædam atque ambigua obliquaq; conscripsit responsa. Deinde paulò pòst diem obiit, à vipera (ut aiunt) ictus. In huius demortui locum accersitur Alexander, ac succedit iam comatus, cæsarieq; promissa, tunicam induitus purpuream albo intertextam, supra eam vestem amictus candida falcem tenēs exemplo Persei, à quo se maternū genus ducere prædicabat. At perditissimi illi Paphlagones quum amborum illius nostræ parentes obscuros atque humiles essent, oraculo credidere, illa canenti:

Persides genere [illegible]
Phœbo iste videtur:
Dius Alexander, Podalirii sanguine creatus.

libidinosus erat, ac [illegible] Alexandri caput, quod specie quandā humanā [illegible] colori fucū mirē adsimulatū; quodq; pilis ex

ἐκεῖσε γὰρ καὶ νεὼς αὐτίκα
ἐγείρασθαι ἔφασαν, καὶ τοὺς θε-
μελίους ἤδη ἐσκάπτον, ἐνταῦ-
θα ὁ δὲ Κοκκωνᾶς ἐν Χαλκη-
δόνι καταλείπεται, διττούς τι-
νας, καὶ ἀμφιβόλους, καὶ λοξοὺς
χρησμοὺς συγγράφων, καὶ μετ'
ὀλίγον ἐτελεύτησε τὸν βίον,
ὑπ' ἐχίδνης, οἶμαι, δηχθείς.
προεισπέμπεται δὲ ὁ Ἀλέξαν-
δρος, κομῶν ἤδη, καὶ πλοκά-
μους καθειμένος, μεσόλευκον
χιτῶνα πορφυροῦν ἐνδεδυ-
κώς, καὶ ἱμάτιον ὑπὲρ αὐτοῦ λευ-
κὸν ἀναβεβλημένος, ἅρπην
ἔχων κατὰ τὸν Περσέα, ἀφ'
οὗ ἑαυτὸν ἐγενεαλόγει μητρό-
θεν. καὶ οἱ ὄλεθροι ἐκεῖνοι Πα-
φλαγόνες, εἰδότες αὐτοῦ ἄμφω
τοὺς γονέας ἀφανεῖς καὶ ταπει-
νούς, ἐπίστευον τῷ χρησμῷ, λέγον-
τι·

Περσεΐδης γενεήν, Φοί-
βῳ φίλος οὗτος ὁρᾶται,
Δῖος Ἀλέξανδρος, Πο-
δαλειρίου αἷμα λελογχώς.

Οὕτως ἄρα ὁ Ποδαλείριος,
μάχλος καὶ γυναικομανὴς τὴν
φύσιν, ὡς ἀπὸ Τρίκκης ἄχρι
Παφλαγονίας στύεσθαι ἐπὶ τὴν

nam hi primum [illegible]
etiam templi [illegible]
fundamentis [illegible]
derunt. Hic quum [illegible]
cedone relictus [illegible]
nas, [illegible]
que [illegible]
scripsit [illegible]
paulo post [illegible]
pera ([illegible]
huius [illegible]
cessitur Alexander [illegible]
cedit iam comam, [illegible]
risque [illegible]
dutus purpurea [illegible]
maxiam, [illegible]
[illegible]
exemplo Persei, [illegible]
materna [illegible]
dibacat. [illegible]
li Paphlagones [illegible]
bos illius [illegible]
obscuros [illegible]
men oraculo [illegible]
canenti:

Perside genus [illegible]
Phoebo [illegible]
Diuus Alexander [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible]

Hic nimirum Podalirius libidinosus erat, & [illegible] mulierosus, adeo ut à Tricca ad Paphlagones [illegible]

Ἀλεξάνδρου μητέρα, εὕρηται δὲ
χρησμὸς ἤδη, ὡς Σιβύλλης
προμαντευσαμένης:

Εὐξείνου Πόντοιο παρ' ἠϊόνας,
ἀγχὶ Σινώπης,
Ἔσται τις κατὰ Τύρσιν, ὑπ'
Αὐσονίοισι προφήτης,
Ἐκ πρώτης δείκνυς μονά-
δος, τρισσῶν δεκάδων τε,
Πένθ' ἑτέρας μονάδας, καὶ
εἰκοσάδα τρισάριθμον
Ἀνδρὸς ἀλεξητῆρος ὁμω-
νυμίην τετράκυκλον.

Εἰσβαλὼν γοῦν ὁ Ἀλέξαν-
δρος, μετὰ τοιαύτης τραγῳ-
δίας, διὰ πολλοῦ εἰς τὴν πατρί-
δα, περίβλεπτός τε καὶ λαμπρὸς
ἦν, μεμηνέναι προσποιούμενος,
ἐνίοτε καὶ ἀφροῦ ὑποπιμπλάμε-
νος τὸ στόμα, ῥᾳδίως δὲ τοῦτο
ὑπῆρχεν αὐτῷ, στρουθίου τῆς βαφι-
κῆς βοτάνης τὴν ῥίζαν δια-
μασησαμένῳ. τοῖς δὲ θεῖόν τι,
καὶ φοβερὸν ἐδόκει ὁ ἀφρός. ἐ-
πεποίητο δὲ αὐτοῖς πάλαι, καὶ κα-
τεσκεύαστο κεφαλὴ δράκοντος
λινή, ἀνθρωπόμορφόν τι
ἐπιφαίνουσα, κατάγραφος, πά-
νυ εἰκασμένη, ὑπὸ θριξὶν ἵπ-

Alexandri matrem sit incitatus illectusq́. Repertum est aliud oraculum quasi Sybillæ prædiuinantis:

Ad maris Euxini littus,
iuxtaq́ Sinopam
Tyrside erit quidam Au-
sonia de gente sacerdos:
Qui prima ex monade,
tribus ac decadis, reserabit
Quinq́ alias monades,
vicenaq́ ter repetita
Quadrorbē numerū,
referentem nomina diui,
Qui veniet laturus opem
mortalibus ægris.

Alexāder itaq́ multò pòst in patriam irruens cū eiusmodi Tragœdia, cōspicuus erat ac splēdidus: quū interim furore afflatū sese nonunquam assimulabat, ore spuma cōpleto: id qđ ille facilè efficiebat, radiculæ (ea est herba lanādis lanis idonea) radice commāducata. Cæterùm illis diuinū quiddā ac formidandū spuma videbatˋ. At multò antea sibi finxerāt parauerantq́ è linteo confectū draconis caput, quod speciē quandā humanam præ se ferret, colorū fucis mirè adsimulatū; quodq́ pilis equinis

πάσας ἀνοίγουσά τι τὴ αὖθις ἐπικλείσασα τὸ σῶμα τῇ γλώττῃ, εἶτα ἀφανὲς ἦν ἡ λιβὰς, μίλανα προϊεμένη, ὃν περιῶν τὴ αὖθις τὴ ἐλκομένην. καὶ ὁ Παφλαγὼν δὲ ἤδη πρόσω προϋπῆρχε, καὶ εἶχον ἐπιφανῆ, λαβὰ λαβὲν ἐπιφανησόμενον αὐτοῖς, καὶ σιωπῇ ἀναθήσων, μᾶλλον δὲ, πρὸ τῆς ἀνάγκης ἐσόμενον. ἤδη δὲ ἄρχεσθαι δέον, μηχανᾶταί τι δεινόν. Νύκτωρ γὰρ ἐλθὼν ἐπὶ τὰς θεμελίους τῶν νεῶ, ζῦτ ἄρτι ὀρυσσομένας (σωσκήνη δὲ ἦν αὐτοῖς ὕδωρ, ἢ αὐτόθεν ποθὲν συνελθόμενον, ἢ ἐξ ἀρανῦ πεσὸν) ἐντεῦθα λατατίθεται χλιαρὸν ὠὸν προκεχυσαμένον, ἔνδοθεν φυλάττον ἑρπετόν τι ἀρτιγένητον, καὶ θυσίας τινὰς ἐν μυχῷ τῷ πηλῷ, ὀπίσω αὖθις ἀπεκάλυπτε. ἕωθεν δὲ γυμνὸς ἐς τὴν ἀγορὰν προεδήσας, διάφωμα δὲ περὶ τὸ αἰδοῖον ἔχων, λατάχυτον καὶ τοῦτο, καὶ τὴν ἄρπην ἐκείνην φέρων, σέσωμα ἅμα τὴν λόμμιν ἀνίζων, ὥσπερ οἱ τῇ

quinis os & aperiret, & clauderet. Tum lingua (sicuti est draconum) bilem dulcem atram præminebat, quæ & ipsa pilis angebatur. Porrò D Pellæus ille draco iam pridem erat in promptu, domique alebatur: quæ res postularet, tum ab illis proferendus, vnaque in parte Tragœdiæ actuus, vel princeps potius huius futurus fabulæ. Iam verò vt erat negotium aggredi, tale quiddam machinatur: noctu veniens ad templi fundamenta nuper effossa (constiterat autem in eis aqua, siue quòd ea insidem alicunde destillauerat, siue quòd ex aëre decidérat) illic ouum antea excauatum deponit, quod quidem intus occultabat fœtum recens editum serpentis. id quum altè demersisset in abditas luti cauernas, rursum illinc discessit. At manè quum in forum prosiluisset nudus, nisi quòd subligari circum pudenda tectus erat, roseâque inaurata ostentum faciem illâ gestans, summâque cõtam ventilans iactansque comã eorũ more qui à Cybele deorũ matre

matre assfati conueniunt, ac numine rapiuntur: conscensa sublimi quapiã ara cõciona batur, ciuitatẽ eam beatã esse prædicans, quæ mox Deum propalam esset ostesura mortalibus. Porrò qui aderant (nã cõcurrerat vniuersa propè ciuitas) vnà cũ mulieribꝰ, senibus, pueris, admirabãtur, ac vota facientes adorabãt. At ille voces quasdã sonans incognitas, nihilq; significãtes, cuiusmodi sint Hebræorũ aut Phœnicum, attonitos eos reddebat, vt qui nihil intelligerẽt eorũ quæ dicebat. nisi solum hoc quòd Apollinem Æsculapiumq; passim admiscebat. Sub hæc ad institutum templum curriculo fugiebat, accedẽsq; ad fossã ac fontẽ illũ quẽ iam ante cõditũ oraculũ præstruxerant, ingressus aquã, magna voce cancbat laudes Apollinis & Æsculapij, muitabatq; Deũ, vti dexter ac felix in ciuatẽ adueniret. Deinde phialã [illegible] eam porrectam à quopiam, facilè immergens, vnà eũ [illegible] hausit & omũ illud, in quo nimirũ ille Deum

ὠὸν καταπλάσσ, ἐμπρῶ λαπῶ καὶ ψιμμυθίῳ τὸν ἁρμοῦ πώμαζ ξυγκεκλεικμένον, καὶ λαβὼν αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας, ἔχειν ἔφασκεν ἤδη τὸν Ἀσκληπιόν. οἱ δ' ἰατροὶ ἀπορώτερον ὅ, τι καὶ γίγνοιτο, ἐσκόπουν τὸ μὲν πρότερον θαυμάζοντες τὸ ὠόν, ἐν ᾧ τὸ ὕδατι ἐνεκεκλεισμένον, ἐπειδὴ καὶ καταξας αὐτὸ εἰς κοίλην τὴν χεῖρα, ὑπεκίνησε τὸ ἔμβρυον, καὶ οἱ πρόσθεν ἔδοκουν ἐνοῦν μένον, καὶ περὶ τοῖς δακτύλοις ἀπολυμένον, ἀνέκραγον ἅμα, καὶ ἀσπάζονται τὸν θεὸν, καὶ τὴν πόλιν μακαρίζουσιν, καὶ χαίρειν ἐῶσιν ἐπιπλάττειν τὸν ὀχλον, ὑπισχνοῦνται καὶ πλοῦτον, καὶ ὑγιείας, καὶ τἄλλα ἀγαθὰ αὐτῶν παρ' αὐτῶ. ὁ δὲ θρομαῖος αὖ εἰς τὴν οἰκίαν ἐνέφερεν ἅμα καὶ τὸν ἀρτιγένητον Ἀσκληπιόν. διὸ τυχεῖν φασι, ἅτε πολλοὶ τίκτονται ἄνθρωποι, ἐκ μὲν κορωνίδος, μὰ Δί', οὐδ' ἐκ κορώνης, ἀλλ' ἐκ γλαῦκος γίγνονται· ἀλλ' ἐκ κορώνης, ἀλλ' ἐκ γλαῦκος

concluserat, cādida cera cerussaq; cōmissuram operculi ferruminans. Id quum manus cepisset, affirmabat iam Aesculapium tenere sese. Interim illi stupidis defixis intuebantur oculis, expectates quidnam esset futurum postea, iamdudū admirantes ouum in aqua repertum. Porrò posteaquam fregisset id cauo vola cōpressum, ac serpētis illius fœtum exclusum excepisset, simulatq; mouentē hūc sese conspicerēt ij qui aderāt, ac digitis circumuoluentē, protinus vocem tollebant, deumq; consalutabant, ac ciuitatem eam fortunatā esse dictabant: singulisq; fatim votis implebatur, thesauros, opes, prosperā valetudinē, aliaq; id genus ab illo flagitantes bona. Hic ille rursus cursim sese domū abripuit, vnà secū asportās modo enatū in lucem Aesculapiū, bis natū scilicet, cùm semel duntaxat nascātur homines: atque non ex Coronide per Iouem, id est, cornicula (nam id matris nomen fertur) neque ex cornice, verùm ex anſere proge-

γήματος. ὁ δὲ λαὸς ἅπας ἐκυμαίνετο, πάντων ἐνθουσιώντων καὶ προφητῶν τοῦ ἀγαθοῦ. ἐπεὶ δὲ οἶκοι ἐμένομεν, ἐπαίσιον, ὅπερ ἐλῶ, τοῖς φύσει, οἷα μάλα πανώλεις παραπαίοντες ὠνόμαζον. ἐπεὶ δὲ ἀφικόμεθα ἐς τὴν Παφλαγονίαν, καὶ ἡ ἀφετέρα ἐπέλαυνεν ἀνδράσιν ἡ πόλις, ἁπάντων τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς καρδίας κατεφερομένων, οὐδὲν ὑπέστημεν σιδηρόφλοις ἀνδράσιν, ἀλλὰ μόνῃ τῇ μορφῇ μὴ ὄλοι πρόβατα ἦσαν ἀφροδύτου, ᾧ εἰκόνα τινὶ, ἐπὶ κλίνης καθεζόμενον, μάλα βιοτικῶς ἐσκευασμένον, καμβαλοῦς ἐν ἑκάστῳ τῶν Παπλαγόνων ἱδρύσαντο Ἀσκληπιὸν, μέγιστον καὶ κάλλιστον, ὡς ἔφην, ἄγαλμα. ἦν δὲ ὁρᾶν ὧν αὐτὸ πραξάμενος, καὶ τῶν οὐρανίων θεῶν ἐφειμένος ὅλως ἐς ὧν προκόλπιον πεπτωκὼς αὐτῷ, καὶ χαμαὶ τὸ κεφάλαιον (μόνῳ γὰρ τῷ μαλακῷ ἔχων, τὸ ἐκ-

progenitum. Populus autem vniuersus consequebatur, omnes afflati Deo, atque ob spes animo conceptas furore correpti. Interea diu igitur se domi continebat, sperans fore id quod & euenit, vt fama permoti Paphlagonum pars maxima concurreret. Ergo postea quam vrbs ita esset hospitibus referta, vt iam redundaret, sed quibus omnibus iam tum cerebrum, tum cor esset exemptum, nec vlla parte similes viderentur viris pane victitantibus (vt loquuntur poëtæ) verùm qui præter solam figuram nihil à pecudibus differrent: in ædiculis quibusdam in lecto residens, eo videlicet ornatu qui vatem mirè deceret, imponit in sinum Pelæum illum Aesculapium, qui quidem erat, vt dictum est, maximus pulcherrimúsque. Hunc totum vbi collocitum dedisset, caudam foràs prominere sinens (erat autem tenuis adeò, vt cùm per pectus illius effunderetur, pars tantum aliqua traheretur) solum autem caput sub alis abditum tenere-

ἐκκρέμασθαι, ἀνεχομένῳ πάντα ἡκάνθ, πρόσφατον τῷ ὀθονίῳ λιφαλῷ, καὶ τὰ τάρβα ζῶν χιτῶνα, ὡς ἄθρῳ ἑκάστου ζῶν φανομένῳ πάντως δέον. ἐγὼ τά μοι ἐπινόησον οἰκίσκον ἐ πάσ σον φαίδρον, ὃν ἐκ μέσου ζῶν φωτὸς ἀνεχόμενον, καὶ πλῆθ ἀνθρώπων συγκλύδων, τίλα ραγμένων καὶ πεπιεσμένων μέσων, καὶ τῶν ἐλπίσιν ἐκπεσόν ρυμένων, οἷς ἀσυνθέτοις τρόπ σιον, ὡς ἔπος, τὸ πρᾶγμα ἐφά ψιζ, ἐκ τίνος μικρᾶς ἐρπετῶν, ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, ζῶν ζῶν φάσκοντα πεφυκέναι ἀν θρωπόμορφον, καὶ ταῦτα, καὶ τιθασσόν· ἐπαίρουζ δ' αὐτίκα πᾶς τῷ ἕρμῳ, καὶ πρὶν ἀν καιρῶς ἰδεῖν, ἐξηλασκόνοζ ὑπ' ἀπὸ τῶν ἀπαντησόντων. ἐπ σπεύδεζ δ' καὶ τὸ ἀντίθυρον ἔσω ἔρμα, οἷόν τι τὸν Μακεδόνας ἐν Βαβυλῶνι ποιῆσαι, ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ σοβοῦν τι,

teneret, illo nimirum omnibus ferente: Inter ea illud draconis caput, aliera in amictu parte conspectum ostendebat, quod prorsum illius esse draconis videretur, qui à pectore prominebat scilicet. Iam verò nubi cogitadiculas non admodum illustres, nec ad satietatem vsque luminis capaces: tum turbam hominum conuentorum, qui ex alijs ex locis ad concurrissent, tumultuantes, ac prius etiam quàm ista viderent, mente attonui stupefactique, denique spebus illis sublati: quibus ingressis non mirum si res visa est portentosa, videlicet ex modò pusillo serpente intra paucos dies tam immanem exiuisse draconem humana specie, atque eum insuper mansuetum tractabilemque. Properabant autem ad exitum properabant, & priusquam exactiùs essent contemplati; prodebantur ab ijs qui noui semper ingrediebantur. Porrò è regione ianuae per quam intrabatur, patefactum erat & aliud ostium, per quod exiretur: cuiusmodi quiddam & Macedones in Babylone feciſſe ferunt in Alexandri mo-

bo, quum

perabant, & priusquam exactius esset cognitum, irridebantur ab iis qui nouis semper rumoribus studebant. Ea oratio ianua per quam introibam. Sacrificio & aliud ostium, per quod exirem: cauebat enim Macedonas in Babylone fecisse somni

bo, quum ille grauiter iam aegrotaret: illi obsessa regia desiderarent eum inuocari, ac supremum alloqui. Atque hoc spectaculi sceleste hic non semel, verùm crebrius exhibuisse dicitur, maximè si qui diuites aduenissent recentiores ac nouitij. Hoc loco, mi charissime Celse, si vera fateri volumus, æquum est veniam dare Paphlagonibus, ac Ponticis illis, hominibus nimirum ctasiis & ineruditis, si delusi sunt, quum draconem manu contingerent, (nam hoc quoque largiebatur Alexander iis qui voluissent) quumq; conspicerent in dubia malignáque luce imitatum illud illius caput, os scilicet nunc aperiens, nunc claudens, tanto artificio, vt res planè Democritum alium quem requireret, aut certè Epicurum, Metrodorúmve, aut alium huiusmodi quempiam, qui prorsus & adaman-

tinum diuersus haec, atque id genus alia mentem obtineret, qui nullo pacto crederet: quique vel quid esset rei, coniectu-

πιρ λῶ, ἀκούσατε, καὶ ἀμὴ ἐμ-
βάντ' ἐν τὸν πρόπον ἐδώσω, ἐκεῖ-
νο γοῦν προπιφασμένος, ὅτι πλέ-
πιθυμ αὐτὸ ὁ πρῶτος ἡ μαντι-
κὴ ἀνείκα. τόδε οὖν πᾶν ψεῦδ-
ος ὄν, καὶ γένοιτο ἀδώσα-
τον. κατ' ὀλίγον οὖν καὶ ἡ Βι-
θυνία, καὶ Γαλατία, καὶ ἡ
Θρᾴκη συνέρρει, ἑκάστου τῶν
ἀπαγγελόντων ὡς τὸ ἀκέ-
λιγοντος, ὃς καὶ γενόμενον
ἴδοι τὸν θεὸν, καὶ ὕστερον ἄλ-
λους ἀνθρώπους ἐγγενομένους, καὶ τὸ
πρόσωπον ἀνθρώπῳ ὁμοιότατ-
γεγραφότι τῷ ζώντι, καὶ ἀκέ-
σαι, καὶ ξόανα, τὰ μὲν ἐκ χαλ-
κοῦ, τὰ δὲ ἐξ ἀργύρου ἐκασμέ-
να. καὶ ἔνομαι γὰρ θεῶν ἐπιτι-
θέναι. Γλύκων γὰρ ἐκαλεῖτο, ἔκ-
τινος ἐμμίτρου καὶ θείου πε-
σελήνιος. ἀνεφώνουν δὲ Ἀλέ-
ξανδρος· Εἰμὶ Γλύκων, πάλ-
λαι ἄμμα Διός, φάος ἀνθρώ-
ποισι. καὶ ἐκεῖνα ἐκείνοις
λῶ, οὕτω ἔτυκα τὰ πάν-

conjecturis colligeret: vel si
viam etiam modumq; præ-
sagire non quiret, illud
tamen antea sibi persuasum
haberet, fugere quidem sese
modum rationemque præ-
stigiaturæ: cæterum quic-
quid esset negotij, prorsus
simulatum fucatumque es-
se, ac ne fieri quidem ulla
ratione potuisse. Paucis er-
go diebus confluxit tum Bi-
thynia, tum Galatia, Thra-
ciáque: eorum qui renuncia-
bant, unoquoque, ut fit, af-
firmante sese primum na-
scentem vidisse Deum, dein-
de paulò pòst eundem con-
trectasse iam grandem ad
modum factum, vultu et-
iam homini adsimilem. Ac
cedebant ad hæc picturæ
imagines, signa Deum refe
rentia, partim ex ære, partim
argento efficta. Postremò
nomen etiam inditum: nam
Glycon appellatus est, ex
iussu diuino carmine præ-

to. ad hunc enim modum eloquutus est Alexander:

Sum ille Glycon, hominum lux, ex Ioue tertia proles.

Asti vbi iã H maturè esset, vt (cuius rei gratia hactenus auoluti

fuerant

fuerant excogitata) responsa quoque redderet iis qui requisiuissent, diuinaretque accepta videlicet ansa ab Antilocho, qui apud Cilices vatem egerat (nam is quoque post patria Amphiarei interitum posteaque quàm ille inter Thebanos extare desiisset, patria pulsus, atque in Ciliciam profectus, haud incommodè rem gessit, quum Cilicibus euenitura prædiceret, binos obolos pro singulis accipiens responsis) ab hoc, inquam, arrepta ansa prædicit Alexander omnibus qui aduenerant, fore vt Deus ipse responsa daret: eiusq; rei diem quendam certum prælocutus est. Iussit autem vt quisque quod videretur, quòdque maximè discere vellet, id in libello conscriberet, eumq; funiculis obuinctum, cera, ac gillâue, aut simili re quapiam obsignaret. Se verò receptis libellis cùm sibi esset adytum enim oraculi erat extructum, & apparata cortina) ordine

κατὰ τάξιν, τὸς ἀναβαίνοντας τὸν λίφυκι καὶ θεολόγῳ, καὶ πρὸ τοῦ θεῖ ἀκούσαι ἕκαστα, τὸ μὴ βιβλίον ἀφιόσαν σὺν σφραγίσι, ὡς ἔχει, τῷ δὲ πέμψαι αὐτὸ ἀπόκρισιν, ὑπογραμμένου πρὸς ἕκαστον, ἀμφιβολίαν θεοῦ, περὶ ὅτου τις ἔροιτο. ὧν δὲ τὸ μηχάνημα ἦν τοιόνδε, ἀνδρὶ μὲν, οἷον σοί, δι' μὲν φορτικὸν ἀπεῖναι, καὶ οἷῳ ἐμοί, πρόδηλον, ὡς γνῶναι ῥᾴδιον, ζῶσι δὲ ἰδιώταις, καὶ ὡραίοις μισοῖς τῷ ῥῖνα, τρῶσαι ὁμοίως. ἐπινοήσας γὰρ ποικίλας τῶν σφραγίδων τὰς μὲν, ἐνίοις μυκτῆρσί τε τὰς ἐρωτικὰς ἐκκαύσας, καὶ τὰ δοκριῶντα πρὸς αὐτὰς ἀπεικάσας, ἔτα λαβὼν ἀνῆξε τὰ σφραγίδια μετὰ τοῦτο θαῦμα τοῖς παρεστῶσι. καὶ πολὺ ἦν πᾶρ αὐτοῖς τὸ πάθος· ἐπεὶ οὖν ἐπύθοντο, ἀνῆγε πάνυ ἀσφαλῶς συμπεφαμένα τὰ σφραγίσια, τὸν σφραγίσι ἄνοιμι-

ordine per præconē ac theologum euocaturum eos qui tradidissent: dehinc vbi de singulis esset edoctus à Deo, libellos redditurum, ita vt traditi fuerant obsignatos: subscripto illis responso pro cuiusq; argumento. Deo nimirum respondente, quæcunque de re quis esset scisciturus. Erat autem his dolus; homini cuiusmodi tu es, aut etiam (si modò dictu non est inuidiosum) cuiusmodi sum ego, manifestarius neq; difficilis animaduersu, verùm idiotis, quibus naresse essent muco obsitæ, memoresque emunctiæ, prodigiosum planè neque incredibile quiddam esse videbatur. Etenim quum varias esset commentus cautes quibus signa tolleretur, quæ quisq; scisciturus erat, ea legebat: atq; ita quæ videretur, ad interrogata respondebat. Deinde rursus obsignata obsignataq; reddebat,

non sine summa admiratione eorum qui recipiebant. Plurimus enim hic inter illos erat sermo, quî tandem scire potuisset iste quæ ego illi tradidi, sanè quam diligenter obsignata

signis

ἀυσμιμήσεις, ἃ μὲν θνός τις ἀνθρώπων ὁ τοιαῦτα μιχανώσασθαι δυνάμενος, οὐδενὶ τρόπῳ ἂν αἰνοίμι, ἴσως δὲ ἀκριβῶς μὲν, ἄκος δεινὸν, οὐκ ἔχοις ἐπιτυχεῖν τὰ τοιαῦτα. ἡ πρώτη μὲν ἰκανή, ὦ φίλτατε Κλεόνικε, βιβλίων ἀνοιγομένων, τὸ ἐπὶ τῷ σφραγῖδι μέρος τοῦ κηροῦ ἀφαιρεῖν, ἐξαίρειν, καὶ μετὰ τῶν ἀναλημμάτων, τῇ βιβλίῳ ἀνθεῖναι ἐπιχλιαίνοντα τὸν κηρὸν, τόν τε ἄλλον τῷ ἐλαίῳ λιπαρὸν, καὶ τὸν αὐτῷ τῷ σφραγῖδα ἔχοντα, ῥᾳδίως ἐμπλάττειν. ἔτι δὲ πρόσθεν, ὁ δεῖ τὸ λιπαινόμενον ἐμπυρεῦσαι, σκεπάσαι δὲ τοῦτο ὅμοιον πίττης ἐμπρησθείσης, καὶ ἀσφάλτου, καὶ λίθου ὃν ἀφαιροῦσι τὸ στιμμίνιον, καὶ κηροῦ καὶ μαστίχης. ἐκ γὰρ τούτων ἁπάντων ἀναπλάσας τὸ κολλύριον, καὶ θερμήνας πυρὶ, σιάλῳ τῷ σφραγῖδα πρόχρισας, ἐπιτιθεὶς, καὶ ἀπὸμαξάμενος τὸν τύπον, ἅτε αὐτίκα ξηροῦ ἰκάνου γενομένου, λύσεις ῥᾳδίως, ᾗ

signis imitatu neutiquam facilibus, nisi reuera Deus esset quispiam, cui cuncta sint perspicua. Sed iam quibus artibus effecerit, forsitan à me requires. Accipe; quo videlicet impostoras eiusmodi deprehendere queas, & coarguere. Prima ratio sic habebat, Celsè charissime. K Eam ceræ partem quæ post signum hærebat, acu candefacta liquefactam diducebat: tum vbi legissent, rursum calefactam acu ceram eam quæ à tergo funiculi fuerat, signo eodem manente facilè coagmentabat. Porrò secundus modus constat per id quod collyrium vocant. Id conficitur ex pice Berytia, bitumine, ac lapide perspicuo trito, cum cera & mastiche. Confectum igitur ex his omnibus collyrium igni calefactum, inuncto prius suillo pingui, signo applicabat, ac symboli figuram excipiebat. Id simulatq; siccum esset factum (siccabatur autem protinus)

 eommode

καὶ ἀναγνοὺς, ἐπιθεὶς τὸν ζηρὸν, ἀντύπου ὥσπερ ἐκ λίθου τῷ ὠτῷ σφραγῖδα, ᾧ μάλα ὀφ ἀρχετύπῳ ἐοικέναι. τρίτον ἄπο τούτοις ἄκουσον τιτάνου γὰρ ἐς λύπαν ἐμβαλὼν, ἢ κολλῶσι τὰ βιβλία, καὶ ζηρὸν ἐκ ζύλου ποιήσει, ἔτι ὑγρὸν ὄντα ἐπιτίθει τῇ σφραγῖδι, καὶ ἀφιλὸν (αὐτίκα δ' ξηρὸν γίγνεται, καὶ λίραται) μᾶλλον δ' οἰδίφου παχυτέρου) τοῦτο δὴ χρῆτο πρὸς τὸν τίτανον· ἔπι δὲ καὶ ἅμα κολλᾷ πρὸς ζύλο ἐπιχυνόμενα, ὧν οὐκ ἀναγκαῖον μνημονεῦσαι ἁπάντων, ὡς μὴ ἀπαρόκλοι ἔναι δοκοίημεν, καὶ μᾶλλον σοῦ, ἐν οἷς κατὰ μέρος σπουδῇ γράψας, καὶ ἴσως τι ἅμα τῷ ὠφελιμωτάτῳ συγγράμμασι, καὶ λιπαρέσεις σωφρονίσαι τοὺς ἐντυγχάνοντας, ἐκανὰ παραθήκου, καὶ κοσμῷ ζύλων πλέονα. ἴ.

commodè resignabat libellos: quibus perlectis, impositò ceræ denuò, perinde atque è lapide signum idem imprimebat, ad archetypi similitudinem maximè effictum. Post hæc iam tertiam accipe rationem: Calce in gluten iniecta, quo vulgò codices glutinant, atque ex his confecta cera, mollem adhuc eam admonebat signo, statimque detrahebat. Nam illicò concrescit, adeò vti cum vel ferro potius reddatur solidius. Hæc ad imprimendum signum vti consueuerat. Sunt præter hæc & aliæ complures viæ, quas omnes referre nihil necesse est, ne parum videar modestus: maximè quum tu in his quoque Magorum artibus conscripsisti commentarios, tum pulcherrimis, quæ vtilissimis, quique mendestos reddere queant, si quis in eis euoluendis versetur, abundè multa reperieris, longèque his nostris copiosiora

id

τά. Ἔχρη οὖν, καὶ ἐδίσπιζε, τοσαῦτα σωτηρίαν ἐυλαῦθα χάριν, καὶ τὸ ἀκὸς τῇ ἐπινοίᾳ προσαπλῶν, τοῖς μὲν λοξὰ καὶ ἀμφίβολα, πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ἀπεκρίνετο, τοῖς δὲ καὶ πάνυ ἀφανῆ χρησμῳδίας· καὶ γὰρ καὶ τοῦτο αὐτῷ ἐδόκει. Ἐνίοις δ' ἀπέτρεπεν, ἢ πρόσταττεν, ὡς ἄμεινον ἕκαστον ἐλογίζετο αὐτῷ ἀκαίρουσι. Τοῖς δὲ θεραπείας πρόσφορα, καὶ δίαιτας, ἃς ἔδει, ὅσα ἐν ἀρχῇ ἔφην, πολλὰ καὶ χρήσιμα φάρμακα. μάλιστα δ' ἀνθρώπου παρ' αὐτῷ ἁλυτρωμένου, ἀκόπον τι ὄνομα συγκεκραμένον, ἐπὶ πόνοις ἀρκέου σωτηριαμένου. τὰς μὲν οὖν ἐπῳδὰς καὶ πλανοπάτας, καὶ ἀλήρων δίκας λοχὰς ἀσαύθις ἀπ' ἀνθρώπου, πυθόμενος, ὅτι ἴσα πάντα, ἀσύτερα ἐθελούσῃ ἐγὼ, καὶ Ἀλέξανδρος ὁ πρόφητης μου λιθῇ, καὶ ἄξηται σὺν ὑμῖν. ἐτίτακτο δὲ καὶ μισθὸς ἐφ' ἑκάστῳ χρησμῷ, φάρ-

ra. L Reddebat igitur oracula, diuinabátque, non mediocri ad eam rem vtens ingenio, arteq; negocium reddens probabilius, dum aliis obliqua quædam & ambigua respondet ad ea quæ proponebantur, aliis penitus obscura, quandoquidem & hoc oraculis ille conuenire iudicabat. Alios item deterrebat, alios adhortabatur, prout sibi magis conducere coniectasset. Nonnullis remedia morborum, vitæque rationes præscribebat, cùm sciret (vt multò diximus) complura atque efficacia pharmaca. Maiorem autem in modum Cytmides ab illo probabantur: id est nomen conflictum emplastri vrsino adipe confecti. Porrò spes, rerumq; successus & incrementa, neque non hæreditatum obuentus, semper in aliud tempus reiiciebat, illud interim addens: Cuncta hæc tum obtinget, cùm ipse volam, quúmque valeti meus Alexander me rogabit, proq; vobis vota faciet. Denique merces erat vnicuiq; responso præstituta,

ἀραχμὴ, καὶ μὰ ὀβολόν. μὴ μικρὸν οἰηθῇς, ὦ ἑταῖρε, μηδ' ὀλίγον γεγενῆσθαι τὸν πόρον τοῦτον, ἀλλ' ὡς ἐνιαυτὸν καθ' ἕκαστον μυριάδας ἑκατὸν ἕξειν ἄνθρωποι ἐφ', ἀνὰ δέκα καὶ πεντήκοντα δέκα χρησμοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ ἀπληστίᾳ ἀναδιδόντων. λαμβάνων δ', οὐκ αὐτὸς ἐχῇ μόνον, οὐδ' ὡς πλοῦτον ἀποθησαυρίζων, ἀλλὰ πολλοὺς ἤδη περὶ αὐτὸν ἔχων σωτῆρας καὶ ὑπηρέτας, καὶ παθεῖν καὶ ποιεῖν ἕτοιμους, καὶ χρησμῳδίαν καὶ ὑποφορίαν, καὶ ἐπισφραγιστὰς καὶ ἐξηγητάς, ἅπασιν ἐνεμὴ ἑκάστῳ τὸ καθ' ἁξίαν. ἤδη δέ τινας καὶ ἐπὶ πλὴν ἀποδαπῶν ἐξέπεμπε, φήμας ἐμποιήσοντας ταῖς πόλεσιν ὑπὲρ τοῦ μαντείου, καὶ δεξιωσομένους, ὡς πεπόμενοι, καὶ ἀνάρους ἅρπαγας, καὶ ἀλλοπλάγους καὶ κακοὺς ἐξελέγχοι, καὶ θησαυροὺς ἀνορύξαι παραλόγως, καὶ νοσοῦντας ἰάσασθαι,

nempe drachma cum obolis duobus. Ne verò pusillum aut exiguum fuisse putes, amice, hunc quæstum, quum in annos singulos ad septuaginta aut octoginta millia redierit usque adeò auditis & insatiabilibus hominibus, ut singuli supra decem aut quinquecim rogationes traderent. Cæterùm ea quæ capiebat, non ipse solus solitus est insumere, nec rursum ad congerendas opes in thesaurum reponere, verùm complureis & alios habebat secum adiutores & ministros, tum qui scitarentur, qui versibus oracula conderent, qui responsa seruarent, qui subscriberent, qui obsignarent, qui interpretarentur: quorum unicuique pro dignitate meritòque lucrum impartiebat. Ad hæc nonnullos foràs & in longinquas regiones emandarat, qui famam eius oraculi inter gentes dissiparent, affirmantes ipsum etiam prædicere reuocaréque fugitiuos, fures ac prædones indicare, thesauros effodiendos ostendere, morbo laborantibus mederi, quos-

dam

quosdam etiam vita defunctos in vitam reuocare. Concurrebatur igitur vndequaque, magnoq; tumultu concitati approperabant, sacrificabatur, dicabantur munera, eaq; duplicata. prophetæ discipulóque Dei. Iam enim & tale quoddam oraculum exierat:

Muneribus decorare meum vatem atque ministrum.

Præcipio: nec opum mihi cura, at maxima vatis.

Verùm vbi iam plerique, quibus mentis plusculum inerat, non secus atque ex alta ebrietate respipiscentes, conspirassent in illum, præsertim ex his qui studebant Epicuro: N iámque paulatim in oppidis deprehenderetur vniuersa præstigiatura, fictiúsque fabulæ apparatus: horrendum quiddam in eos edidit, dicentes impijs & Christianis impleri Pontum, quâ [illegible] *in se turpissimè maledicere. eos iussit* [illegible] *pellerent, si modò vellent propitium habere*

τὸν θεὸν. περὶ δὲ Ἐπικούρου καὶ ζητόν τινα χρησμὸν ἀνεφθέγξατο ἱερομύστας τινος, τί πράττοι ἐν Ἅιδου ὁ Ἐπίκουρος, μολυβδίναις, ἔφη, ἔχων πέδαις, ἐν βορβόρῳ καθήμενος ἅττα θαυμάζεις, ἂν ἐπὶ μίγα ἥξῃ τὸ χρηστήριον, ὁρᾷς τὰς ἐρωτήσεις τῶν παρόντων συμπτώσεις, καὶ σπουδὴν μάτην: ἅπασι δὲ, ἀσπουδεὶ καὶ ἀκύρως ἐπιτρέχει αὐτοῖς ὁ πόλεμος πρὸς Ἐπίκουρον ἐῶν, μᾶλλα ἀκότως. τίνι γὰρ ἄλλῳ δικαιότερον πᾶσιν πολέμια γόης ἄνθρωπος, καὶ τραπέζα φίλος, ἀληθείᾳ δ' ἔχθιστος, ἢ Ἐπικούρῳ, ἀνδρὶ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων καθορακότι, καὶ μόνῳ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀληθῶς ἀδότι; οἱ μὲν γὰρ ἀμφὶ τὸν Πλάτωνα καὶ Χρύσιππον καὶ Πυθαγόραν, φίλοι, καὶ ἑρμῶν βαθέα πρὸς ἑκάνους ἐῶν. ὁ δὲ ἄτεχνος Ἐπίκουρος (ὅτῳ γὰρ αὐτὸ νόμαζεν) ἔχθιστος, δικαίως πάντα ταῦτα ἐν γέλωτι καὶ

Deum. Porrò super Epicuro huiusmodi quoddam oraculum prodidit: Sciscitati cuiam quid ageret apud inferos Epicurus: Plumbeis, inquit compedibus vinctus in cœno desidet. Et adhuc miraris si magnopere creuit eius celebritas oraculi, cum videas interrogationes adeuntium, quàm sint prudentes, quámque eruditæ? Modiq autem omnibus bellum erat illi cum Epicuro saeuum & irreconciliabile: idque iure optimo. Nam cum quo tandem iustum bellum gerat homo philosophus, & monstrii ac portenti omnium inimicus, veri [illegible] quàm cum [illegible], vino videlicet qui [illegible] rem perspectam haberet, quiq; vnus qui [illegible] esset verum, videret? Cum Platone, Chrysippo, cum Pythagora erat amicus, atque illis cum illis pax intercedebat: at intractabilis ille Epicurus (sic enim appellat eum) erat illi plurimus inimicus: atque id meritò: quippe qui hæc omnia ridiculaeac

ludibria

ludicra duceret. Quam ob causam inter vrbes Ponticas Amastrim in primis habebat exosam, eò quòd acceperat eos qui cum Lepido erant, alios item horum cõsimiles quamplurimos ea in ciuitate versari. Neque vnquam Amastrino cuiquam oraculũ reddidit: quin vbi conaretur etiam fratri Proconsulis respondere, deridiculè profectò discessit, nec cùm ipse quemadmodum idoneum oraculum fingeret, inueniret, nec haberet quã sibi in tempore posset componere. Nam cùm illi de stomachi dolore conquerenti, vellet præscribere vti suillum pedem cùm malua præparatum ederet, hunc in modum ait:

Maluaca porcorum sacra cuminato Sipydno.

Crebriùs autem (vt iam diximus) draconẽ ostendebat ijs qui vellent, haud totum tamen, sed caudam potissimùm ac reliquum corpus

τωρ. ἰδιώτης δ' καὶ μεῖζόν μοι ἐκπλῆξαι τὸ πῦρ, ὑπισχνεῖτο καὶ πλείονα πρᾶξαι τὸν ὄφιν αὐτὸν ἄνθ' ὧν ποιήσειν χρησμῳδοῦντα ἄλλα τε μυστήρια βλάπτειν ἀφελεῖα. σωλῆνας, καὶ διὰ τὸ λινοφανὲς ἐκείνης, τῆς μελαχαινομένης πρὸς ὁμοιότητα, διάφανα τινὰ ἔξωθεν ἐμβιβάσαι αὐτῷ, ἀπείλησε πρὸς τὰς ἱερατικὰς, τῆς φωνῆς διὰ τοῦ ἀθόνιον ἐκείνου Ἀσκληπιοῦ προσπλάσας. ἰκανοῖς δὲ οἱ χρησμοὶ εἶεν, τόφωνοι, καὶ οὐ πάσιν ἰδίοντο, οὐδὲ ἀνίεσαν, ἀπὸ τοῖς εὖ πράσσουσι καὶ πλουσίοις καὶ μεγαλοδώροις ὀγκοῦσι Ἐκωνιακῷ δοθεῖς, ὑπὲρ τῆς εἰς Ἀρμενίαν ἐκστρατείας, τῶν αὐξόμενον καὶ αὐτὸς ὧν προτίμων ἐν αὐτὸν ἐπὶ τῷ ἀσθενεῖ, ἅτε ἔφη·

Πάρθεν, Ἀρμενίοις τε θοῷ ἐπὶ δηϊοτῆτι,

Νοσήσεις Ῥώμῃ δὲ καὶ Θυμβριδὸς ὕδωρ,

Στίμφ-

usabat. Verùm quo magis etiam redderet attonitam multitudinem, pollicitus est se exhibiturum ipsum Deum loquentem, citráque interpretem edentem oracula. Deinde non magno negotio, grium arteris conexum, ac per lineum illud draconis caput, quod erat arte adfimulatum, inserit, alio quopiam per has fores insonante, respondebat ad ea quæ proponebantur, voce per linteaceum illum Aesculapium ad aures promanante. Huiusmodi responsa αὐτόφωνα licebantur, id est, ipsius voce reddita, atque quibuslibet, neque passim dabantur, verùm splendidis modò atque opulentis, & qui grandia largirentur. Itaque quod Seuerianæ reddita est super expeditione in Armeniam suscipienda, extat ophonis erat. Adhortans enim illum ad incertum eius Armeniáque cinere Marte subiu-

gelis, Romam urbem repetes, & claras Tybridis undas,

Verùm

Στέμμα φέρων ἱροπάφοι-
σι, μιμιζόμενον ἀκλινῶς.
ἐπ' ἰνιοχὴ παθὼν ὁ ἀλέ-
ξιος & Κίλικος ἀνὴρ ἀς-
κληπιάδης, αὐτὴ γρα-
φὴ τοῦ Ὀθρυάδι κατα-
κοπῆς, τέτον μὲν τὸν χρησ-
μὸν ἐξωρᾶ ἐκ τῶν ἀναγρα-
μάτων, ἐντίθησι δ' ἄλλον
ἀντ' αὐτοῦ.

Μὴ σύγ' ἐπ' Ἀρμενίοις ἐλ-
θὲμεν στρατὸν, ἐ γὰρ ἄμεινον·
Μὴ δοι θηλυχίτων τις ἀ-
νὴρ τόξα ἄπο λυγρὰ

Πότμον ἐπιφορίης, παῦσαι
βιότοιο φάος τε.

Κ ὲ γὰρ αὐ τῷ τοῦτο ἐφράσατο
ἐπιτρόπων, τὸς μὲν ταχέως
χρησμοὺς ἐπὶ θεραπείᾳ τῶν
φανερῶς προτιθεμένων καὶ
ἐκτιτρωσκομένων. πολλάκις
γὰρ τοῖς μὲν νοσοῦσι, πρὸ τῆς
τελευτῆς ὑγίειαν ἐπηγγέλ-
λετο, ἀποθανόντας δ' χρη-
μοὺς ἄλλ & ἑτοίμ & ἐῶ πα-
ρεῖναι.

Μηκέτι δίζησθαι νόσοιο λυ-
γρῆς ἐπαρωγὴν,

Πότμ &

Vertice serta gerens tradit
distincta ferenti.

Deinde posteaquam recors
ille Gallus persuasus in-
cursionem fecisset, euenis-
seique vt vnà cum exercitu
cæderetur ab Othryade,
hoc oraculum à monumen-
tis sustulit, atque aliud in
eius locum substituit, huius-
modi:

Agmen in Armenios ne
duc: neque enim expedit
isthuc.

Ne tibi fœmineis vir a-
mictus vestibus, arcu

Exitium immittat, vitæque
ac lumine priuet.

Siquidem & hoc interim
callidissimè fuerat commen-
tus, vt posterioribus substi-
tuitis responsis, ea quæ
perperàm malèque euenissent,
saneiret ac mederetur. Sæ-
pius enim ægrotis priusquam
morerentur, prædixerat fore vt reualescerent:
quibus morientibus, alie-
rum oraculum illicò para-
tum erat, quod superiori diuersa caneret:

Post hoc desine opem morbo petere exitiali:

Πότμος γὰρ προφανὴς, οὐδ' ἐκφυγίην Ἀλεωτόν γε.

Καὶ ὃς τὸν ἐν Κλάρῳ καὶ Διδύμοις, καὶ Μαλλῷ, καὶ αὐτὸς ἀνδρικιμοῦντας ἐπὶ τῇ ὁμοίᾳ μαντικῇ ταύτῃ, φίλους αὐτὸς ἐποιεῖτο, πομπὰς τῶν προσιόντων πέμπων ἐπ' αὐτὸς, λέγων·

Ἐς Κλάρον ἴθι νῦν, τὸν ἐμὸν πατρὸς ὡς ὄπ' ἀκούσῃ.

καὶ πάλιν·

Βραχχίδιναν ἀδύτοισι πέλασσο, καὶ ἠλύθι χρησμῶν.

καὶ αὖθις.

Ἐς Μαλλὸν χεῖρ', θυσανίσμιαν τ' Ἀμφιλόχοιο.

Ταῦτα μὲν ἐντὸς τῶν ὅρων, μέχρι τῆς Ἰωνίας καὶ Κιλικίας, καὶ Παφλαγονίας καὶ Γαλατίας. ὡς δὲ καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν ἀνῃρείτησε τὰ μαντεῖα τὰ ἐκεῖνα, καὶ ἐς τὴν Ῥωμαίων πόλιν ἐνέπεσεν, ἴσασιν ὅσοι ἐκ πάντων ἀκριβῶς ἀκηκόασιν, οἱ μὲν αὐτοὶ ἰόντες, οἱ δὲ πέμποντες, καὶ μάλιστα οἱ Δωματάταις, καὶ μέγιστον ἀξίωμα ἐν τῇ πόλει ἔχοντες τῶν

Mors etenim manifesta, nec euitare licebit.

Porrò cùm non ignorarent, qui in Claro ac Didymis Malloq; responsa ferebant, ipsos quoq; huiusmodi quadam arte diuinandi celebres haberi, eos sibi réddebat amicos, plerosq; consultores ad illos remittens, his verbis:

Nunc Claron ito, mei vocem patris auditurus.

Et rursus:

Brachidica accedes ad ea, atq; oracula quæres.

Et iterum:

Mallon abi, Amphilochi quærens oracula vatis.

Et hactenus quidem de iis quæ intra patriæ fines vsque ad Iouem, Ciliciam, Paphlagoniam, Galatiamque designauit. Vt verò & in Italiam oraculi fama permanauit, & ipsam Romanorum vrbem: iam nemo omnium erat, qui non aliis alium anteuertere studeret, dum hi quidem eò proficiscuntur ipsi, illi verò mittunt, potissimùm qui potentia atque auctoritate plurimùm in Repub. polle-

ἔφη πᾶσιν καὶ λεπυφᾶσι ἐπιχώριος Ρουτιλιανὸς, ἀνὴρ τὰ μὲν ἄλλα καλὸς καὶ ἀγαθὸς, καὶ ἐν πολλοῖς τάξεσι Ρωμαϊκῆς ἐξητασμένος, τὰ δὲ περὶ θεοὺς πάνυ νοσῶν, καὶ ἀλλόκοτα περὶ αὐτῶν πεπεισμένος, εἰ μόνον ἀλιηλιμμένον που λίθον, ἢ ἐστεφανωμένον βάσκανον προσπίλωμα ἴδοι, καὶ προσιὼν, καὶ ἐπιπολὺ παρεὶς καὶ ἀνέμενε, καὶ τἀγαθὰ παρ' αὐτοῦ ἀτῶν. οὕτω δείσω ἀκούσας τὰ περὶ τοῦ χρηστηρίου, μικροῦ μὲν ἐς λίκνον, ἀφεὶς τὴν ἐγχειρεσιασμένην τάξιν, ἐς τὸ τοῦ Ἀβώνου τεῖχος ἀναπλῆναι, ἔπεμπε δ' ἐκεῖ ἄλλους ἐπ' ἄλλοις. εἰ δὲ πεμπόμενοι, ἰδιῶταί τινες εἰκῆ, ῥᾳδίως ἐξαπατηθέντες, ἐπανῆγον. τὰ μὲν ἰδόντες, τὰ δὲ ἐξ ἰδόντων, καὶ ὡς ἀκούσαντες διηγούμενοι, καὶ προσπεριπροσῶντες ἔτι τι πλέον τούτων, ὡς ἐντιμότατα

bant: quibus princeps quasique signifer extitit Rutilianus, vir aliàs quidem honestus ac probus, tum compluribus in prælijs Romanorum spectatæ virtutis: sed qui in ijs quæ ad deos pertinent, parum sanè saperet, vt cui prodigiosa quædam de illis essent persuasa, adeò vt sicubi lapidem vel inunctum vel coronatum conspexissent, continuò procideret atque adoraret, ac diutiùs aduolutus vota faceret, bonáque ac læta ab illo postularet. Hic igitur simulatque de oraculo inaudisset, parum aberat quin omisso quem tenebat exercitu, in Aboni murum aspiciendi. Si autem missi, idiotæ quidam, facilè decepti domum referentes partim quæ viderant, partim tanquam vidissent audissentque, permulta insuper accumulantes illis, quo do-

mi-

μότεροι ἦγε παρὰ τὸν Δυσπόν-
τη ἐξίκοιτο γοῦν τὸν ἄθ-
λιον γέροντα, καὶ ἐς μα-
νίαν ἐρρωμενέστερον ἐνέβαλον.
ὁ δ', ὡς ἂν τοῖς πλείστοις
καὶ δυνατωτάτοις φίλος ὤν,
πιστὰ, τὰ μὲν λεγόμε-
νος, ἃ δ' ἀκούσας παρὰ τῶν
πιμφθέντων, τὰ δὲ καὶ
παρ' αὐτοῦ προστιθείς· ἐνέπλη-
σε δ' οὖν τὴν πόλιν, καὶ
διεσάλευσεν οὕτως, ὡς
τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τοὺς πλέ-
στους διαφορῦξαι, οἳ αὐτί-
κα καὶ αὐτοὶ ὑπέζυγον ἐ-
λαύνοντί τι τῶν καθ' αὑτούς.
ὁ δὲ τοὺς ἀφικνουμένους φι-
λοφρόνως ὑποδεχόμενος, ξε-
νίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις δω-
ρεαῖς πολυτελέσιν ἐτίμα
ἑκάστους, ἀποπέμπων,
οὐκ ἀπαγγελουμένους μόνον
τὰς ἐρασίσας, ἀλλὰ καὶ
ὑμνήσοντας τὸν θεὸν, καὶ
πράξαι φήσ τοῦ μαν-
τείου καὶ αὐτοῦ ψευσομένους.
καὶ μηχανᾶταί τι ὁ πανοῦρ-
γος ἐκ ἀσόφου, καὶ
τῷ προσχόντι λεχθὲν ἄξιον.
λόγου

mino fierent commendatio-
res. Inflammârunt itaque
senem infelicem, & in ve-
hementem insaniam impule-
runt. At ille passim ad om-
nes amicos accedens, quos
habebat cùm plurimos, tum
potentissimos, enarrabat
partim ea quæ ab his quos mi-
serat, accepisset, partim quæ
ex sese effinxerat. Et ad eum
modum iste complevit ur-
bem, concitauitq; , quam
plurimis item odiis repu-
gnantibus atque atrocitate: qui
protinus & ipsi cupiditate
flagrare cœperunt, si ea
liquid fuit de rebus audirent.
Porrò Alexander admini-
tes comiter excipiebat, ac
xenijs alijsque magnificis
donatos muneribus, ad eum
remittebat: hoc agens, vt
non solùm renunciarent o-
racula, verumetiam Dei lau-
des canerent, ac portentosa
quædam de oraculo, deq;
ipso mentirentur. Excogita-
rat autem ter scelestus ille
quiddam neutiquam insci-
tum, & ingeniosius quàm vt in vulgarem competat latronē.
Etenim

λέων δὲ τὰ συμπόμπα βιβλία, καὶ ἀναγινώσκων, εἴ τι ὕβρει ἐπεσφαλὲς, καὶ παρακινηλατούμενον ἐν τοῖς ῥητόροσι, διατίθεσθαι αὐτὸς, καὶ οὐκ ἀπέπεμπεν, ὡς ὑποχείριον, καὶ μονονουχὶ λούσασθαι δεῖ τὸ δι' ἧχοι τοὺς πικρομαθοῦντας, μιμνημίνους οἷα ἐν ἀρουλ. σιωπῆσαι δὲ, οἷα ἀκὸς, τοὺς πλουσίους, καὶ μίλα λωβαμένους τὰς σύνας σωφρόνισθαι. ὑπάμβαινεν οὖν πολλὰ παρὰ τὰ δυνατὰ ἀλλότριον ὅτι αὐτὸς ἐντὸς ἦχε τὰ ἄρτύνου. βούλομαι δὲ ἐγὼ καὶ τῶν Ρουτιλιανῷ λεβέντων χρησμῶν ἐνίους ἀνῆκαι, σωθαι σοφίνου γὰρ αὐτῷ περὶ τοῦ παιδὸς, ἐκ πατέρας γνησιαπὸς παιδίας ὥραν ἔχοντος, ὅτινα κρίνασθαι διδάσκαλον τῶν μαθημάτων αὐτῷ.

Πυθαγόραν, πολίμων τὸ ἀκέλτερον ἐσθλὸν ἀοιδόν.

Εἶτα

Etenim resignatis libellis ac perlectis, si quid offendisset in iis quæ proponebantur, ita scriptum, vt cum periculo ac discrimine eius qui scripsisset, si proferretur, coniunctum videretur, apud se detinebat, neque remittebat, quo videlicet obnoxios ac propemodum seruos ob metum sibi redderet eos qui miserant, quum in mentem illis veniret, cuiusmodi de rebus consuluissent. Intelligebat autem esse consentaneum, vt qui opibus ac potentia præcellerent, eiusmodi rogationes essent proposituri. Ab his munera quamplurima ferebat: quippe qui non ignorarent sese intra casses eius teneri. Libet autem aliquos ex his responsis commemorare, quæ Rutiliano reddidit. Huic sciscitanti de filio ex vxore priore suscepto, qui iam per ætatem maturus esset vt disciplinis erudiretur, quem instituendo in literis illi præceptorem deberet adhibere, ita respondit:

Pythagoram, egregiéq; canentem prælia vatem.

Deinde

Εἶτα μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸ παιδὸς ἀφθανόντος, ὁ μὲν ἀπόρει, καὶ οὐδὲν ἔχει λέγειν πρὸς τοὺς ἀτιωμένους, παρὰ πόδας οὕτως ἐληλεγμένου τοῦ χρησμοῦ. ὁ δὲ Ρουτιλιανὸς αὐτὸς φθάσας, ὁ βέλτιστος, ἀπελογεῖτο ὑπὲρ τοῦ μαντείου, λέγων, τοῦδε αὐτὸ πεδιδεικνύσθαι τὸν θεὸν, καὶ δι' αὐτὸ ζῶντα μὲν μειρακύσκον μηδένα διδάσκαλον ἑλέσθαι αὐτῷ, Πυθαγόραν δὲ καὶ Ὅμηρον πάλαι τεθνεῶτας, οἷς ἀκὸς τὸ μεράκιον ἐν Ἅιδου νῦν συνεῖναι. τί τοίνυν μέμφεσθαι ἄξιον Ἀλεξάνδρῳ, εἰ τοιούτοις ἀνθρωπίσκοις ἐνεγγυᾶν ἄξιον; αὖθις δὲ πάλιν ἀναμένω αὐτῶν, τῷ τίνος ψυχῇ διαδέξατο, ἔφη·

Πρῶτον Πηλείδης ἐγένη, μετὰ ταῦτα Μένανδρος,
Εἶθ' ὃς νῦν φαίνῃ, μετὰ δ' ἔσσεαι ἄλλος ἄνεμος.
Σήματα δ' ὀψόμενον ἐπὶ ζωῆς ἐκάλεσσας.

Ἀλλ' ἑβδομηκονθύτης ἐπίβαθι μοι.

Deinde, paucis post diebus extincto puero, ipse quidem hærebat, nec habebat quod incusantibus responderet, oraculo videlicet ita re præsenti confutato. At Rutilianus opprimus vltrò occupans, defendebat oraculum, affirmans hoc ipsum portendisse Deum, qui iussissent neminem quidem è viuis adolescentulo deligi præceptorem, sed Pythagoram potius atque Homerum, iam olim defunctos, quibus cum credibile esset eum iam versari. Quid igitur Alexandro viro certare conuenit, si istiusmodi homunculos dignos habuit, quibus fucum faceret? Rursum eidem percontanti tandem animam esse fertilius, ait:

Principiò fuerat Peliden, deinde Menander,
Deinde is qui nunc es, mox fax Phœbea futurus.
Octogenta autem ac centum produxeris annos.

At hic septuagenarius

ἐκμανεὶς ἐκχεάσας, οὐδὲ μειρακιώδης τὴν τοῦ θεοῦ ὑποσχέσιν· ἦν οὕτω ὁ χρησμὸς τῶν αὐτοφώνων λῶ. ἐρασθεὶς δὲ αὐτῶν ἔστι καὶ περὶ γάμου, φέρεται ἔφη.

Γῆμον Ἀλεξάνδρου τὴν Σελήνης τε θύγατρα.

Διαλελάκει δὲ πάλαι πόθον, ὡς τῆς θυγατρὸς, ὃν ἔλαβεν, ἐκ Σελήνης αὐτῷ γνωρίμης, τὴν γὰρ Σελήνην ἐρασθῆναι αὐτοῦ, καθεύδοντα ποτὲ ἰδοῦσαν, ὅπερ αὐτῇ ἔθος, ἐρασθεῖσαν τοῦ καλοῦ. ὅθεν οὐδὲν μελήσας, ὁ σωφρονέστατος Ρουτιλιανὸς, ἀνθύπατος ἐπὶ τὴν κόρην, καὶ τοὺς γάμους σωφρόνως ἐξεκομιδύτης νυμφίος, καὶ σωφρονῶν, τὴν παρθένον Σελήνην ἑκατόμβας θύσας ἱλασκόμενος· καὶ τῶν ἐπουρανίων εἰς καὶ αὐτὸς οἰόμενος γενέσθαι. ὅθεν ὡς ἅπαξ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πραγμάτων ἐκράτησε, μᾶλλον δὲ πεσόντων καὶ αὐθαδέστερος Ρωμαίων ἄρχειν

rijt, in insaniam versus, haud expectato Dei promisso: quâquam hoc quoque oraculum ex autophonis erat. Eidem item de vxore ducenda pertinanti, aliquando inconstanter ac palàm respondit:

Ducito Alexandro natâ Lunáque puellam.

Siquidem iam olim rumorem disiparat, filiam quam habebat, è Luna sibi susceptam fuisse. Lunam enim ipsius amore captam fuisse, quum dormientem aliquando conspexisset. nam id illi familiare est, vt formosos somno sopitos adamare. Porrò Rutilianus vir prudentissimus, nihil cunctatus, protinus accersit virginem, nuptias confecit, sponsus iam sexagenarius, concumbitque, socrum suam Lunam solidis Hecatombis placans. Iamque sibi vnus è cœlitũ numero videbatur. At hic vbi semel in Italia rem esset aggressus, maiora in dies ad hæc excogitabat, & in omnes Romanæ ditionis

ἀρχῆς ἔπεμπεν χρησμοφόρους, τῶν πόλεσι πᾶσιν, λοιμούς καὶ πυρκαϊας φυλάττεσθαι, καὶ σεισμούς, καὶ ἀσφαλῶς βοηθήσειν, ὡς μὴ γένοιτό τι ζῶντων αὐτὸς ὑπομένειν αὐτοῖς. ἵνα δὲ τινα χρησμὸν, αὐτόφωνον καὶ αὐτὸν, ἃς ἅπαντα τὰ ἔθνη, ἐν ᾧ λοιμῷ, διαπίμπλαται. ὧν ἦν τὸ ἔπος ἐν·

Φοῖβος ἀκερσεκόμης λοιμὸν νηφάλιον ἀπερύκει.

καὶ τοῦτο ὧν ἰδεῖν τὸ ἔπος πανταχοῦ ἐπὶ τῶν πυλώνων γεγραμμένον, ὡς τῷ λοιμῷ ἀλεξιφάρμακον. τόδε γε τἀναντίον τοῖς πλείοσι πεύθεσθαι ἐδόκει τινα τύχῃ αὖτα μᾶλλον ἢ εἰκαίως ἀναφθῆναι, ὡς τὸ ἔπος ἐπιγέγραπται. καὶ μὴ μὲν νομίσῃς τοῦτο λέγειν, ὅτι σῴζεται τὸ ἔπος ἀπέμαντο, ἀλλὰ τύχῃ τινὶ ἔτυχε γένεσθαι. τάχα δὲ οἱ ποιοὶ, καὶ ἐπαθαρσήσαντος ὧν εἰκὸς ἀμείνονα, καὶ ῥᾳθυμότερον διατῶν, οὐκ ὧν

næ ditionis partes, qui perferrent oracula, dimittebat, prædicens ciuitatibus cauendum esse pestilentiam, incendia, terræmotus: se certa remedia traditurum ne quid horum accideret, polliceba tur. Iamq; quum pestilentia increbuisset, vnum quoddam tale oraculum, autophonon & hoc, quo tum uersum gentium prodiderat, vnico carmine comprehensum:

Intonsus nubem pestis depellit Apollo.

Atque hunc versiculum videre erat passim pro foribus descriptum, tanquam aduersus pestilentiam remedio futurum. Verùm ea res plurimis diuersam in partem euênit, propterea quòd fortuna quadam sic accidit, vt ea domus quibus hic versus esset inscriptus, postea mùm deserlarentur. Neque verò me putes illud ducere carmen in causa fuisse vt interirent, verùm casu quadam ad hunc modum accidit. Et haud scio an plerique sreti carmine, negligentiùs ac securiùs vixerint, nihil ad uersum

ἐπὶ μισμῷ πᾶς τὸν νόμον σω τηλεῖσθαι, ὡς ἀμύχουσι πολεμιομένας αὐτῶν συμμαθὰς, καὶ τὸν ἀκυρσικόμιον Φοῖβον ἀπωθουμένας τὸν λοιμόν. σωθῶσι μὲν τοι ἐν αὐτῇ Ῥώμῃ κατοικήσατο, πάνυ πολλοὺς τῶν συνωμοτῶν, οἳ τὰς ἐκάστου γνώμας διήγγελον αὐτῷ, καὶ τὰ ἱρωτώντας πυνθανόμενον, ἢ ἄν μάλιστα ἡφίγγετο, ὡς ἕτοιμον αὐτὸν πρὸς τὰς ἀκρόασις, καὶ πρὶν ἥκειν τινὰ τῶν συμμομένων καταλαμβάνεσθαι. καὶ πρὸς μὲν τὰς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ πόλεις ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα προσμηχανᾶτο. τηλικοῦτον γάρ τινα σωίσας ἑαυτὸν διαφθορὰς καὶ ἐπιφθονίας, πολλῶν ἐξῆς ἀεὶ τηλεμηχανωμένων. καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ προῤῥήσεις ἐῶ, ὅσας Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα ἄττα τις ἄθεος, ἢ Χαλδαῖος, ἢ Ἐπικούρειος ἔπη καὶ τάσκευὰς τῶν ὀργίων, φωνὴν τὸν βεβήλου τῶν θεῶν, τηλεύεσθαι

uersum pestem præter oraculum adhibentes: perinde quasi sy'labas pro sese pugnantes haberent, & intonsum Apollinem telis pestem propellentem. Exploratores item ex sua coniuratione quamplurimos Romæ cõstituerat, qui sibi qua quisque mente esset, indicarent: ac priusquã oraculum adiissent, illi significarent quidnam essent peritõturi, quidque potissimum cupere viderentur: vt etiam priusquam aduenissent, qui mittebantur, ille iam ad respondendum instructus ac paratus esset. Atque hæc quidem & id genus alia machinamenta aduersus Italicas vrbes præstruxerat. R Nam præter hæc & initiationes quasdam instituerat, tædarum per manus tradendarum gestationes, & sacrorũ ceremonias, quæ quidẽ tribus ex ordine diebus cõtinenter peragerentur. Ac primo quidem die Athenienſium ritu denunciatio fiebat huiusmodi: Si quis impius, aut Christianus, aut Epicureus mysteriorũ explorator accesſit, discedat. Caterum q Deo

πλησθῶσαν τύχῃ τῇ ἀγαθῇ. εἶτ' εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ἐξέλασις ἐγίγνετο. καὶ ὁ μὲν ἡγεῖτο λέγων, ἔξω Χριστιανοὺς, τὸ δὲ πλῆθος ἅπαν ἐπεφθέγγετο, ἔξω Ἐπικουρείους. εἶτα Λητοῦς ἐγίγνετο λοχεία, καὶ Ἀπόλλωνος γοναὶ, καὶ Κορωνίδος γάμος, καὶ Ἀσκληπιὸς ἐτίκτετο. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ, Γλύκωνος ἐπιφάνεια, καὶ γέννησις τοῦ θεοῦ. τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ, Ποδαλειρίου τε ἦν καὶ τῆς μητρὸς Ἀλεξάνδρου γάμος. Δᾳδὶς δὲ ἐκαλεῖτο, καὶ δᾷδες δὲ ἐκαίοντο. καὶ τελευταῖον, Σελήνης καὶ Ἀλεξάνδρου ἔρως, καὶ τικτομένη τοῦ Ρουτιλιανοῦ ἡ γυνή. ἐδᾳδούχει δὲ, καὶ ἱεροφάντει ὁ Ἐνδυμίων Ἀλέξανδρος, καὶ ὁ μὲν, καθεύδων δῆθεν, κατέκειτο ἐν τῷ μέσῳ· κατῄει δὲ ἐπ' αὐτὸν, ἐκ τῆς ὀροφῆς, ὡς ἐξ οὐρανοῦ, ἀντὶ τῆς Σελήνης, Ρουτιλία τις ὡραιοτάτη, τῶν Καίσαρος οἰκονόμων τινὸς γυνὴ, ὡς ἀληθῶς ἐρῶσα τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ἀντερω-

credunt & parent, sacris feliciter initietur. Sub haec protinus exigebantur, illo praeeunte, dicentéque: Forâs pellantur Christiani. Tum multitudo acclamabat vniuersa: Forâs pellantur Epicurei. Dehinc Latonae puerperium agebatur, & Apollinis natiuitas: tum Coronidis nuptiae: demum nascebatur Aesculapius. Altero die Glycon in lucem emergens, Deíque exortus. Porrò tertio die Podalirij cum Alexandri matre coniugium agebatur. Dadis autem is appellabatur, idque exte, proptereà quòd faces quaedam incenderentur. Postremo loco, Lunae atque Alexandri amores, ac nascens Rutiliani coniunx. At verè facem gestabat, mysterióque agebat Endymion Alexauder, cùm hic dormiens scilicet in medio iaceret: descenderet autem in eum è tecti fastigio, tanquam è caelo, Lunae vicem agens Rutilia quaedam formosissima, cuiusdam è Caesareae domus praefecti vxor, quae nimirum vt amabat Alexandrum, ita vi-

cissim

ἐντρομώτ' αὐτοῦ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς τοῖς τοῦ ἀνθρείου ἐκείνου ἀνδρὸς, φιλήματά τι ἐγίγνετο ἐν ὄψει μέσῳ, καὶ περιπλοκαί. εἰ δὲ μὴ πομπαὶ ἦσαν καὶ λαμπάδων, τάχ' ἂν τι καὶ τῶν ἐν λέκτρου ἐπράττετο, μετὰ μικρὸν δὴ, εἰώθει πάλιν ἐπιφανίκιος ἐκκαυσαμένος, ἐν πομπῇ τῇ αὐτῇ, καὶ αὐτὸς μὲν ἄλλην μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ἐν Συρίᾳ· ἐπιφθέγγοντο δὲ αὐτῷ ἑπόμενοι τοῦτο, τὸ μοιχίδια λέγων, καὶ ὑφρύκτις τινὸς Παφλαγόνος, καρβατίναις ἐπανδρημένοι, πομπῷ τῷ ἐπὶ ροδοδάκτυλον ἐρυγγάνοντος, ἐν Ἀλιξάνδρᾳ. πομπὴ δὲ ἐν τῇ λαδουχίᾳ. καὶ τοῖς βυσσινοῖς σκιρτήμασι γυμνωθεὶς ὁ μηρὸς αὐτοῦ ἐξεπίτηδες, χρυσοῦς διεφάνη, δέρμα, ὡς ἔπος, ἐκπεπυρωμένον, καὶ πρὸς τῷ αὐγῷ τῶν λαμπάδων ἀστράπτον. ὥστε καὶ ἡνομίσθη τοτὲ, ἡνίκα τισὶ δύο τισὶ τῶν μωροσόφων ἐπ' αὐτοῦ ἔτι

cissim ab illo amabatur. Ac sub oculis perditissimi illius mariti, tum complexus agebantur, tum oscula, idque in propatulo. Quòd nisi complures fuissent tædæ, forsan nonnihil & eorum, quæ fieri solent infra sinum, patratum fuisset. Paulò post rursum introibat ornatu sacerdotali, multo cum silentio. Deinde ipse primus clara voce sonabat, Io Glycon. Assonabant autem benè canori scilicet homines, nempe præcones aliquot Paphlagones, carbatinis calceati, plurimum allij nidorem rutantes, Io Alexander. Porrò subinde inter gestandas tædas, atque inter mysticas saltationes, femur illius de industria renudatum, aureum apparebat: pelle, sicuti conjicio, inaurata circundata, atque hac ad tædarum fulgorem relucente. Itaque quum duobus quibusdam ex eorum numero, qui desipienter

sapientes sunt, super hac re verteretur altercatio, virum

ἄ τι Πυθαγόρου ψυχὴν ἔχοι, ἢ τὸν χρυσοῦν μηρόν, ἢ τι ἄλλο ὁμοίαν αὐτῇ, καὶ τὸν ζήτησιν ταύτην αὐτῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐπανενεγκόντων, ὁ βασιλεὺς Γλύκων χρησμῷ ἔλυσε τὴν ἀπορίαν.

Πυθαγόρου ψυχὴ μετὰ μὲν φθίνει, ἄλλοτε δ' αὖξει,
Ἡ δὲ προφητεύει, δίης φρενὸς ὅσσα ἀρρήτως,
Καί μιν ἕπεται μετὰ θνητὰ καθαρῶν ἐπαρωγόν.

καὶ πάλιν·

Ἐς Διὸς ἔσι, Διὸς βλημένα λιπαυγῶς.

Προλιπὼν δὲ πᾶσιν ἀπέχεσθαι παιδὸς παιδίου συνουσίας, ὡς ἀσεβὲς ὄν, αὐτὸς τοῦτο δὴ τὸ γύναιόν δ' ἐτρίβετο τοῖς ὑπὸ πόλεσι τοῖς Ποντικοῖς, καὶ τοῖς Παφλαγονικοῖς ἐπήγγελλε θεοπρόπος πέμπειν εἰς πέντε ἔτη ὑμνήσοντας παρ' αὐτῷ τὸν θεόν, καὶ ἅτινα δοκιμασθέντας, καὶ προκριθέντας τοὺς εὐγενεστάτους, καὶ ὡραιοτάτους, καὶ μάλιστα ἀμφοτέρους πεμφθῆναι. ἦν δὲ ἐκλεκτὰ μάλιστα, ὥσπερ

Pythagoræ animum posset deret, videlicet ob femur aureum, an alium Pythagorico illi consimilem, atque eam controuersiam ad ipsum Alexandrum retulisse sent: Rex Glycon oraculo litem dissoluit:

Pythagoræ mens emoritur oriturq; vicissim,
Vatis at est animus diuina è mente profectus.
Hunc pater auxilio missæ iustiq; piiq;.

Et rursum:

Tecta Iouis repetet, Iouis
li fulmine tactus.

Porrò cùm cunctis alijs denunciaret, vt à puerili concubitu temperarent, ceu re nefaria, vir ille egregius tale quiddam ipse machinatus est. Ponticis ac Paphlagonicis vrbibus imperabat, vt tertio quoque anno mitterent, S qui Deo dicarentur, eiusq; laudes apud se canerent. Verùm mitti oportere spectatos ac selectos: nempe nobilissimos, & ætate florentissimos, formáque eximios. Quibus inclusis perinde vt

emptis

ὥσπερ ἀρχυροπώλοις ἐχρῆτο συγκαθεύδων, καὶ πάντα πρὸς περιπαροινῶν. καὶ νόμον ἦν ἐπὶ τοῖς, μὴ πρὸ τῆς ὀκταικαιδεκάτης μηδένα τῶν αὐτῆ τέκνων ἀξιοῦσθαι, μηδὲ φιλήματι ἀσπάζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἄλλοις προτείνουσι τὴν χεῖρα λύσαι, μόνας τὰς ὡραίας καταφιλεῖ, καὶ ἱκανὸν οὗτοι εἰσὶν τοῖς φιλήμασιν. τοιαῦτα ἐνύπνια τοῖς ἀνοήτοις διυπέλαττον γυναιξὶ τὰ ἀνιέρωτα ἐμφαίνοντα, καὶ παισὶ συνόντα. καὶ δὴ μίγα, καὶ νεανίσκοις ἑκάστοις, ἅτε σοφὴ γυναικὶ προβλήματα, ἀξιώματα καὶ φιλήματα ἀξιώσασα, ἀδρόαν τὴν ἀγαθὴν τύχην ἅπασι ἑαυτῇ καὶ τὴν οἰκίαν αὐτῇ ἐπορίσατο. νομὰς καὶ ὄνυχας τιθηνοῦσα παρ' αὐτῇ, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐμαρτύρουν, ὅτι ἀληθῆ λέγοι. ἐθέλω δὲ καὶ διάλογον διηγήσασθαι Γλύκωνος καὶ Σαπέρδωτος,

emptitijs ad libidinem abutebatur, modis omnibus in eos debacchari solitus. Praeterea legem quoq; condiderat, ne quis maior annis octodecim sese admoto ore complecteretur, neve cum basio saluaret: sed reliquis manum duntaxat osculandam porrigens, solis aetate formaq; floridis osculum dabat: atq; his quidem inde cognomen inditum, vt intra osculum constituti dicerentur. Atque in hunc modum vecordibus ac stupidis mortalibus illudens, deinceps suas nequitias exercebat, passim consuprans vxores, passim liberis abutens. Quin magnum quiddam, cunctisq; optandum videbatur, si cuius vxorem vel aspexisset modò. Porrò, si quam etiam osculo dignatus fuisset, nemo non ita putabat, quicquid esse bonarũ felicitatum, id omne semel in eam domum influxurum esse. Erant insuper, atq; eae non paucae, quae sese etiam peperisse ex illo iactarent: quod ita esse mariti suo testimonio confirmabant. V Lubet etiam dialogum tibi referre Glyconis & Sacerdotis,

ἀνθρ, Τιανοῦ τινος ἀνδρὸς, ἀποίου τινὸς τὴν διάνοιαν, ἄσχ ἀφ' ὧν ἐρωτήσω. ἀνάγνωθι δ' αὐτὸν, χρυσοῖς γράμμασι γεγραμμένον ἐν Τίφ, ἐν τῷ τοῦ Σακέρδου οἰκίᾳ. ἆρα γάρμοι, ἔφη, ὦ δέσποτα Γλύκων, τίς ἄρ' ἦν ὁ, κλεινὸς, Αἰσχυλίδου νίος, ἄλλος παρ' ἐκεῖνον τὸν πρότερον. πῶς λέγεις; οὐ θέμις ἀποῦσά σε τοῦτό γε. ὅσα δ' ἡμῖν ἔτη παραμεῖναι χρησωδοῖμι, τέτρα πρὸς δέκα χιλίοις. ἄπτα, ποῖ μετασπῇς; ἐς Βαλπρα, καὶ τὴν ἐκεῖ γῆν. δᾶδα γὰρ ἀπαλλάσσει καὶ δοὺς βαρβάρους ἐπιδημίας τῆς ἐμῆς, τὰ δ' ἄλλα χρήσεια, τὰ ἐν Διδύμοις, καὶ τὰ ἐν Κλάρῳ, καὶ τὰ ἐν Δελφοῖς, ἔχουσι τὸν προπάτορα τὸν Ἀπόλλω χρησμῳδοῦντα. ἢ ψευδῆ σφίσιν οἱ νεῶν ἐκπέμπουσιν ἐκεῖ χρησμοί; μὰ δ' οὐ· ἀθεμίτου γὰρ θέμις. ἐγὼ δ' εἴ τις ἔσομαι μετὰ τὸν ἐμὸν βίον, λάμυλος, ἕτερος ἐγὼ, ἢ ἀνὴρ σοφὸς, καὶ

cerdotis, viri cuiusdam Tianei, cuius sapientiam ex his quæ scisciatus est, conijcias licebit. Hunc equidem legi pridem, aureis dejectum literis Tij, in Sacerdotis ædibus: Dic, inquit, mihi rex Glycon, quis nam es? Sum ille, inquit, minor Æsculapius. Num alius ab illo priore quid ait? Haud fas est vt isthuc eas dias. Sed quot annos apud nos permansurus, atque oracula redditurus? Ad millesimum tertium. Deinde quò demigraturus? Ad Bactra, atque in eas regiones. Siquidem oportet & barbaroi meo conflictu meáque præsentia frui. At reliquæ sortes, puta quæ in Didymis, Claro, Delphisq; reddantur, virum ab euctore proficiscuntur Apolline, an vana sunt quæ illic edantur oracula? Ne isthuc quidem scire quæsieris. nefas enim. Cæterum ego quis eadem post hanc vitam futurus sum? Camelus, deinde equus, post hæc vir sapiens, ac

προφήτης ὁ μὲν Ἀλεξάνδρου. διαστα μὲν ὁ Γλύκων ὦ Σακίς ἀκριβῶς διηλέχθη. ἐπὶτέλει δὲ, χρησμὸν ἔμμετρον ἐφθέγξατο, ἁδὼν αὐτὸν Λιπίδα ἐπαφορῶντα·

Μὴ πάθε Λιπίδη, ἐπὶ οἱ μνηστὴς οὗτος ἐπηδᾷ.

Πάνυ γὰρ ἐνδέδια τὸν Ἐπίκουρον, ὡς προεῖπον, ὡς τινα ἀντίτεχνον, καὶ ἀντιβιωσιὼν τῆς μαγγανείας αὐτοῦ. ὥστε γοῦν τινα τῶν Ἐπικουρείων τολμήσαντα καὶ ἀντεπιχειρῆσαι αὐτὸν, ἐπὶ πολλῷ μὲν πλήθει, ἐς κίνδυνον οὐ μικρὸν καταστῆναι. ὁ δὴ καὶ προσευξάμενος, ἐπηχήσει μεγάλῃ τῇ φωνῇ· συμφέρει γε, ὦ Ἀλέξανδρε, δᾶναι Παφλαγόνα προαγαγεῖν οἰκέτας αὐτῷ ὧν ἔχει περὶ τῆς Γαλατίας, τὸν ἐπὶ δυνάτου ἀνήκοντας, ὡς ἀπολέσαντα τὸν ὑὸν αὐτῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ νεανίσκον. ὁ δὲ ἀνανεύσας ἦν, καὶ ἐπανελθὼν ἔφη, μετὰ τοῦ τῆς οἰκίας ἀπόλλωνος, θυείοις καὶ σὺ παρα-

verates non inferior Alexandro. Atque hæc Glyconis cum Sacerdote confabulatio. Postremò oraculum carmine comprehensum edidit, quum non ignoraret illum amicum esse Lepido:

Ne pare Lepido: namque huic fatum instat acerbum.

Mirum etenim in modum metuebat Epicurum, sicuti superiùs dictum est, nimirum vt artificem ac sapientem, suis artibus atque impostu-ris hostem atque infensum. Itaque ex Epicureis, quem piam ausum se multis præsentibus coarguere, propemodum in vitæ discrimen adduxerat. Siquidem adiens ille, clara voce dicebat: Tu nimirum Alexander Paphlagoni cuidam persuasisti, vt seruos suos apud Galatiæ præfectum capitis accerseret hoc nomine, quasi filium ipsius, qui tum Alexandriæ erudiebatur, occidissent: atqui viuit adolescens, incolumisq; reuersus est, familiis iam supplicio affectis, qui tuâ operâ bestijs tradi-

παραδοθήτωρ. Διὸτορ ἤτι
ἐγγήνης ἀναπλώσας ὁ νεανί
σκος ἐς Αἴγυπτον, ἄχει ἢ ἰδίᾳ
σμα ἔ, πλοίῳ ἀναγομένῳ, ἐ-
πεάθη καὶ αὐτὸς ἐς Ἰνδίαν
πλεῦσαι. ἐκπεδήκεβρᾳδύνε
ντων, οἱ δυσνοίας ἐκεῖνοι οἱκέ
ται αὐτῷ, οἰηθέντος ἐν ἐν τῷ Νεί
λῳ πλέοντα διεφθάρθαι τὸν νε
ανίσκον, ἢ καὶ ὑπὸ λῃστῶν (νοσ
ποιεῖν ἔκ τότε) ἀνῃρῆθαι, ἵνα
μῦθον ἀπαγγείλοντες αὐτοῦ ἢ
ἀφανισμόν. Εἶτα ὁ χρησμὸς ἐκ
ἔκ λαλιᾶς, μετ' ἐκεῖνον ὁ νεανίσκος, διηγουμένῳ τῷ
ἐξηγητῇ, ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγεν, ὁ δ' Ἀλέξανδρος, ἀγανακτή-
σας ἐπὶ τῷ ἐλέγχῳ, καὶ μὴ φέ-
ρων ἢ ὀνείδος τὸν ἀληθῆ, ἐκέλευε τοὺς παρόντας λίθοις
βάλλειν αὐτόν, ἢ κἀυτὸς ἐναγὴς
εἶναι, καὶ ἐπικύρης ἀληθής.
Ἐκ βάλλειν ἀρξαμένων.
Δημόσρατός τις ἐπιβαλὼν τῷ
Πόντῳ, πρῶτος ἐκεχύθη ἐς
ῥόον ἢ θανάτου τὸν ἄνθρω-
πον,

perierunt. Porrò huiusmodi quiddam acciderat. Cùm adolescentulus amne aduersus in Aegyptum nauigasset, ad inundationem vsque subductio nauigio, persuasus est vti pariter in Indiam nauigaret. Itaque dum dominus abesset, infelices illi eius ministri, rati videlicet vel in Nilo nauigantem interisse puerum, vel à latronibus (nam id temporis permulti grassabantur) esse peremptum, reuersi sunt domum: renunciatet quemadmodum è medio sublatus esset. Deinde proditum oraculum, damnati serui. sub haec adest adolescentulus, peregrinationem suam enarrans. Atque haec quidem ille: at Alexander indignatione percitus, quòd coarguerentur, neque ferens opprobratam sibi vanitatem, iussit vt qui adessent, lapidibus illum impeterent: alios qui & ipsos impios futuros, vtq; Epicureos appellandos. Dumq; illi iam lapidare coepissent, Demonstratus quidam, qui diuersabatur in ponte, primus hominem sui corporis obiegens obiectu, morti subdu-

xit,

φαν, μπρον λᾶν καταλευ-
φίνδα, πάνυ δικαίως. τί γὰρ
ἔδει μόνον φρονεῖν ἐν τοσού-
τοις μαινομένοις, καὶ παρακο-
λουθεῖν τῆς Παφλαγόνων
μωρίας; καὶ τὰ μὴ καθ' ἑα-
υτὸν ζημιοῦται. ἀλλ' τινι
προσκαλουμένων, καὶ τὰ τέ-
ξιν τῶν χρησμῶν (πρὸ μιᾶς
καὶ ζυζ ζυ θεσπίζων ἐτύγχα-
ζε) καὶ χρωμένου ζῷ κύ-
κνῳ, ἃ θεσπίζοι, ὡς καὶ ἐκ
οἴκων ἐνδοθεν, ἐς πέρακας
οὐκ ἔτι τὸν τοιοῦτον οὔτε
εἶναι τις ἐβούλετο, οὔτε πυρ
φέρειν ὕδατι ἐποιοῦτο, ἀπ'
ἴδια γλῶ πρὸ τῆς ἐκείνου
αὐτοῦ, ὡς ἐσθῆτι καὶ ἄθυρα,
καὶ ἐπικούρειον, ἤτις ἐῶ
μιγίστη λοιδορία. ἐργαῶ
καὶ γλαφυρώτατον ἐποίησεν
ὁ Ἀλέξανδρος. ἐφᾶν γὰρ
τὰς ἐπικούρου κυρίας δόξας τὸ κάλλιστον, ὡς οἶδα,
τῶν βιβλίων, καὶ κεφαλαιῶ-
δες, ἐνείχον τῆς τανῦν τὰ
σοφίας τὰ δόγματα, κομί-
σας ἐς τὴν ἀγορὰν μίσθιον,
ἕκαστα

xit, alioqui lapidibus obtru-
endum, idque iure optimo.
quid enim oportebat vnum
inter tam multos insanien-
tes sanum esse, atque à Pa-
phlagonum stultitia malum
sibi accessere? Et illi qui-
dem haec euenerunt. Cete-
rùm aduocatis iuxta oracu-
lorum ordinem iis qui pro-
posuerant (nam id fiebat
pridie quàm responsa redde-
ret) praecone rogante an ve-
ticinari vellet, si cuipiam ile
lorum ex adyto respondis-
set, in malam rem: huiusc
modi hominem neque tecto
quisquam excipiebat, neque
igni aquáve impertiebat: ve-
rum erat illi solum aliud a-
lio vertendum, tanquam im-
pio, deorumq; contemptori,
atque Epicureo: quod
quidem probrum omnium
erat grauissimum. Quapro-
pter vnum etiam Alexander
quiddam designauit ridicu-
lum. Naclus peculiares Ep
picuri sententias, librum (vt
scis) longè pulcherrimum, summatim Epicureæ disciplinæ decreta complectentem, medium in forum deportauit.

ἔκαυσεν ἐπὶ ξύλων συκίνων, ὡς δῆθεν αὐτὸ καθαρίζων, καὶ τῷ σποδῷ εἰς θάλασσαν ἐξέβαλεν, ἔτι καὶ χρησμὸν ἐπιφθέγξάμενος.

Πυρπολίαν κίνησμα λόγξας ἀλαοῖο γέροντος.

Οὐκ ἀδίκως ὁ κατάρατος, ὅσων ἀγαθῶν τὸ βιβλίον ἐκεῖνο τοῖς ἐντυχοῦσιν αἴτιον γέγονε, καὶ ὅσῳ αὐτοῖς ἀρχὴν ἔδωκε, καὶ ἀταραξίαν καὶ ἐλευθερίαν ἐνεγράψατο, δεμάτων μὲν καὶ φασμάτων καὶ πράττων ἀπαλλάττων, καὶ ἐλπίδων ματαίων, καὶ σωτηρίων ἐπιθυμιῶν, νοῦν δὲ καὶ ἀληθεστάτην ἐντιθείς, καὶ καθαρὸν ὑπὲρ ἀληθῶς τὰς γνάθους, οὐχ ὑπὸ δαφνῆς καὶ σκίλλης, καὶ τῶν τοιούτων φλυαρίας, ἀλλὰ λόγῳ ὀρθῷ, καὶ ἀληθείᾳ καὶ παῤῥησίᾳ. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἓν τι, καὶ μέγιστον τόλμημα τῶν μιαρῶν ἀνθρώπων ἔπραξεν. Ἐχων γὰρ ὁ μιαρὸς ἐπίβασιν ἐπὶ τὰ βασίλεια καὶ τῷ σοφῷ, καὶ τῷ Ῥουτιλιανῷ φήσοι μοιῶτα

ac Z ligni ficulnis exustum, tanquam auctorem ipsum exureret scilicet: ac cinerem abiecit in mare. oraculo insuper eam in rem edito:

Edico decreta fenit comburere sacri.

Haud perpendit scelestus ille, quantum adferret is liber commoditatum iis qui in eo legendo versarentur, quantamque illis quietem, tranquillitatem, libertatem pareret, propterea quòd a pauoribus, spectris ac prodigiis liberaret: tum spes inanes atque immodicas adimeret cupiditates, mentem sanam ac veritatem inseret, planè lustraret animum, non tæda quidem, aut squilla, aut alijs id genus nugamentis: imò recta ratione, vero ac libertate. « Accipe iam facinus quoddam hominis sceleratissimi, omnium inter omnia multò impudentissimum. Quum iam non mediocrem in Regiam aditum sibi parefecisset, inque aulam Cæsaream, præsertim Rutiliano rem admi-

nente,

μεσῶντα χάρολον, ὅτε πίπτει τὰ χρησμὸν, τῷ ἱερῷ Γερμανίᾳ πολέμῳ ἀκμάζοντος, ὅτι θεὸς Μάρκῳ ἤδη τοῖς Μαρκομάνοις καὶ Κυάδοις συνιόντι, ἐξίει δὲ ὁ χρησμὸς, δύο λέοντας ἐμβληθῆναι ζῶντας εἰς τὸν Ἴστρον, μετὰ πομπῆς ἀρωμάτων, καὶ θυσιῶν μεγαλοπρεπῶν. ἄμεινον δὲ αὐτὸν ἔπεμψε τὸν χρησμόν·

Εἰς λίνας Ἴστρου, λιγυρὸν τέκος πολεμοῖο,
Ἐμβαλέειν κέλομαι δοιὼ Κυβέλης θεράποντας,
Θῆρας ὀρεσσιφίλους, καὶ ὅσα περιδινήεντος ἀνὴρ,
Ἄνθεα, καὶ βοτάνας ἀδὺ λιπαρὸν ἄεσα
Νίκη, καὶ μέγα κῦδος, ἅμ' ἀρίστῃ εἰρήνῃ.

Γνωμένων δὲ τούτων, ὡς προσέταξε, τοὺς μὲν λέοντας ἐκεῖνοι ξαμένους εἰς τὸν πολέμιον ἔπεμψαν, οἱ βάρβαροι ξύλοις καταρχάσαντο, ὅς τινας κόσους ἢ λύκους ξυνοὺς, αὐτίκα δὲ τὸ μέγιστον φάσμα ζῶν ἐμ-

atque approbante: quum bellum quod in Germania gerebatur, maximè flagraret, diuo Marco cum Marcomannis & Quadis conserente, oraculum diuulgauit, quo iubebat vti duos leones viuos in Danubium immitterent, varijs cum odoribus, ac sacris quibusdam magnificis. sed præstat ipsum oraculum referre:

Gurgitibus fluuij turgentis ab imbribus Istri
Immisisse duos Cybeles edico ministros,
Monte feras alitas: tum quantum alit Iudicus aër
Florum atque herbarum bene olentum: mox fiet futura est
Et victoria, pax & amabilis, & decus ingens.

Ea quum essent facta quemadmodum ille præscripserat, leones quidem simulatque in hostium regionem enatassent, Barbari canes quos spiam aut lupos esse rati, fustibus aggrediuntur. At nostrorum protinus maxima strages

est

ἀπιστροις ἐγίνετο, λυσμενέων
πω σχεδὸν ἀθρόων ἀπολομέ-
νων. ἅτα ἠκολούθησε τὰ περὶ
Ἀκυληίαν γενόμενα, καὶ ὡς πα-
ρὰ μικρὸν τῆς πόλιος ἐπάνω
ἔπεσεν. ὁ δὲ πρὸς τὸ ἀρχε-
βυκὸς τῷ Δικφικῷ ἐπαίνῳ
ἀπολογίαν, καὶ τὸν τῦ Κροίσου
χρησμὸν ψυχρὰς παρῆγε, νίκ
ἄλλο μὲν δὴ προειπεῖν θεὸν,
μὴ μὴν τοι λελῦσθαι, Ρω-
μαίοις, ἢ τῶν πολεμίων· ἤλη
δὲ πολλῶν ἐπιῤῥεόντων, καὶ
τὴν πόλιν σῶζεσθαι νομιζόν-
των τοῦ πλήθους τῶν ἐπὶ τὸ
χρηστήριον ἀφικνεμένων, καὶ
τὰ ἐπιτήδεια διαρκῆ μὴ ἐχό-
ντων, ἐπινοεῖ τὰς συγχύσεις καὶ
ἀπορίας χρησμός. λαμβάνων
γὰρ τὰ βιβλία, „ἐπικοιμᾶται, ὡς
ἔφασκεν αὐτὸς, καὶ ὡς ὄναρ
παρὰ τοῦ θεοῦ ἀκούων ἀπαρέ-
πτῃ, ἅ μήν τοι σαφῆς τὰς πολ-
λὰς, ἀλλὰ καὶ ἀμφιβόλους, καὶ τε-
ταραγμένας, καὶ μάλιστα, ἅ που
τις διάσαιτο νυκτερεύοντα τὸ
βιβλίον καταφορᾳσμένον.
ἔπειτα

est consequuta, virginis fer-
me millibus simul extinctis.
His consimilia sunt ea quæ
in Aquileia contigerunt,
quum parum abfuerat ut
vrbs ea caperetur. At is
ad id quod euenerat, Del-
phicam illam responsionem,
Crœsoque reddituum oracu-
lum, frigidè sanè detorsit,
dicens Deum quidem præ-
dixisse victoriam, haud ta-
men explicuisse vtrum Ro-
manorum esset futura, an
hostium. Tandem quum
plurimi iam eam in vrbem
confluerent, premeretúrq;
Abonotichitarum ciuitas
multitudine eorum qui ad
oracultum veniebant, ne-
que sufficeret suppeditan-
dis iis quæ ad victum erant
necessaria, commiscitur o-
raculorum genus quoddam
id quod noctiuagum appella-
batur. Siquidem libellis in-
dormire solebat, vt aiebat
ipse, deinde tanquam in som-
nio diuinitùs edoctus respondebat: nihil certi tamen, sed
ambiguè plerumque, ac confusim: maximè si quos libel-
los conspexisset accuratiùs atque obseruantiùs obsignatos.

Ad

ᾧ γὰρ παρακινδυνεύων, τὸ ἀνιηθὲν ἅπαξ ἀφεῖναι, χρυσοῖς πρίαιτο καὶ τὸ τοιοῦτον εἰώμην. καὶ τισὶν ἐξηγηταὶ ἐπὶ τούτῳ καθήμενοι, καὶ μισθοὺς οὐκ ὀλίγους ἐπιλογιστῶν, παρὰ τῶν τοὺς τοιούτους χρησμοὺς ἀναμαθόντων ἐπὶ τῇ ἐξηγήσει καὶ ἀμοιβῇ αὐτῶν, καὶ δοῦτο αὐτῶν τὸ ἔργον ἀνομισθον ἦν, ἐτέλουν γὰρ οἱ ἐξηγηταὶ ὡς Ἀλεξάνδρῳ, τάλαντον Ἀττικὸν ἑκάστοτε, ἐνίοτε δέ, μήτε ἐρομένου τινὸς, μήτε συμφέρον, ἀλλ' οὐδ' ὅλως ὅντος, ἐχρησε μῶδε πρὸς ἐπανεξιν τῶν ἀνθρώπων, οἷον καὶ τόδε·

Δίφρα ὅστις οἰὼ ἄλοχον, μάλα παχυνιηθὲς,
Καπνιγίνεται ἀὶρ λιχίων σαλάγη, καλὰ δῶμα,
Δηλῶ πρωθυστέρης, ὧν λὰ σύγε πάντα κτήσοιτας.
Ὧνυξε γὰρ ἐπαινον, ὅδε ἀνθρώποισιν ἀνάκοιτιν,
Αντίθοσιν ταύτῃ ὕβριν θέλιας ἀρτίσιν.

Ad hunc enim modum citra vllum resignandi periculum quicquid temerè in mentem veniſſet, ſubſcribebat: ratus & hoc ipſum oraculis conuenire. β Erant autem ad id nonnulli conſtituti interpretes, qui mercedem non exiguam colligebant ab iis qui eiuſmodi capiebant oracula, vt enarrarent ea, explicarentq́ue: atque hoc illorum munus conducticium erat. Nam interpretum quiſque talentum Atticum pendebat Alexandro. Non nunquam, quum neque conſueſſet quiſquam, neque miſſus eſſet aliquis: imò cùm ne eſſet quidem huiuſmodi quippiam: tamen oraculum edebat, vt ſtultos mortales redderet attonitos: quod genus illud erat:

Hunc age quare, tuã quĩ, tectius in ædibus, ac te
Clam proſum, vxorem pulchráq́ue oculisq́ue decoram
Stuprat adulterio, ſeruo-

Ἀπ'

rũ ex agmine primus, Ipſe cui ſolus ſuaſiſti hæc omnia deus meus. Eiut enim florem libãſti. hoc dedecus ille

Nunc

Ἀμ' ἐκεῖ σοὶ δὴ φάρμακ' ἐπ' αὐτῷ κοιμᾶτ' εὐνῇ,
Ὡς μήτ' ἀσαίοις, μήτ' ἀσυράσας, ἃ ποιεῖσιν;
Εὑρόσης ἀνικάτῳ, ὑπὸ σῷ πλευρῷ, ἀγχόθι τοίχου,
Πρὸς λιφαλῆς, ἢ σὺ θυρέων σαώσεις Καλυψώ.
Τίς δὲ κ' ἂν Δημόκριτος ἀνέμβατα χάσθη, ἀκούσας ὀνόματα, κοὐ τόπους ἀνείβατ; ἅτα μὴ τὸν ὀλίγον καὶ ἐπήνεσεν ἂν, σιωπὰς τῶν ἐπινοίαν αὐτῆς; ἀλλὰ καὶ βαρβάροις πολλάκις ἔχρησεν, ἅτις τῇ πατρίῳ ἔροιτο φωνῇ Συρίσι ἢ Κελτοῖσι, ῥᾳδίως ἐξευρίσκων τινὰς ἐπιδημοῦντας ὁμογλώττους τοῖς ἀνθρώποις. ἀλλὰ τοῦτο καὶ πολὺς ἂν μισθὸς χρόνος, ὦ φίλε, καὶ βιβλίων καὶ χρωμάτων ἐπιστάσεως, ἐν ᾧ τοσοῦτος καὶ τὰ σχολῇ νόσημά τι οἱ χρησμοὶ ἀσαφεῖς, καὶ ἐνοίκησιν οἱ ἐμμανῶσαι λυσάμενοι ἐν ἀκάκῃ, οἷος καὶ ὁ τῶν Σκύθῃ λόγος

Nunc tibi compensans, cum coniuge dormit berili.
Quem ijdem tibi idem pridem lethale venenum
(Vt neque quæ faciam, possis audire, nec vnquam
Cernere luminibus) eccle furtimq; parârunt.
Inuenietq; tuo sub lecto pharmaca, iuxta
Faricem, sub cervicali condita. porrò
Istis conscia criminibus tua serua Calypso est.
Quis Democritus principiò non commoueretur, vbi nominatim & auctores & locâ palàm audîsset defignari? Verùm illicò despuisset, sed malaque cognouisset quæ hæc artificio gererentur. Insuper & Barbaris non raro respondit, si quis patrio lingua sciscitaretur, puta Syriacè aut Gallicè, quoties difficile erat inuenire conterraneos eorum qui rogationem proposuissent: proinde receptis libellis, multum intercedebat interualli priusquam oraculum redderet, quò videlicet interim per otium posset & soluere tuò libellos, & nanciſci qui ignota possent interpretari. & illud Scytha cui

ὧν χρησμὸς ἦν·

Μόρφι ἐβάργκλις ὡς ἀπὶλὼ
χνίχκραγκλέψε φάος.

ἄλλως πάλιν, οὔτι παρόντι, ἔτι ὅλως τινὶ ὄντι ἴφη, ἄνω μίμφου, ἀναστίφρ ὀπίσω· γὰρ μίμψας σι, τίθνηκψ ὑπὸ τοῦ γάτου Διοκλίους πάμφρου, κεῖμ πᾶσιθέντων, Μάγγου καὶ Κίλιρος καὶ Βουβάλου, οἳ νῦ ἤδη λίθιντα ληφθέντες. ὀπίσους δ' καὶ τᾶμοὶ λοθσήτων ἄκουσον· ἰρομίνου γάρ μου, ἃ φαλαῦρός ἐστ Αλίξανδ, καὶ καλασαμμενομίνου σκείρους καὶ προφανῶς, ὑπογράφετον χρησὸς ὑπτιρίσι, Σαβαρδαλάχου μάλαχ' Ατις ἄλλ λῶ. καὶ πάλιν ἰμοὶ ἰρομίνου, ἐν δύο βιβλίοις διαφόροις, τὸν αὐτὸν ἐρώτησιν, πόθεν λῶ Ομηρ ὁ ποιητὴς, ἐπ' ἄκου καὶ ἄκου ὀνόματ, ὃ ἑτέρῳ μὲν ἐπέγραψεν, ἐξαπατηθὲς ὑπὸ τᾶ ἰμᾶ παιδίσκου. ἐρωτηθὲς γὰρ, ἐφ' ὅ, τι ἔλθοι, θεραπαίνᾳ, ἔφη, κέλσιμον πὸς ὁδῶν

iusdam reddicum oraculum

Morphi ebarguli in vmbram ebnench: cranc, relinquet lucem.

Aliàs rursum quum nec adesset item quispiam, neque tale quicquam omnino constitisset, citra carmen eloquentius est: Redito vnde venisti. siquidem is qui te misit, hodie periit, interemptus à Diocle vicino, accedentibus latrombus, Mango, Celere ac Bubalo, qui nunc etiam comprehensi tenentur in vinculis. A Cæterùm pauca nunc accipe ex his quæ mihi ipsi respondit. Scisciato an caluus esset Alexander quum libellos palàm atque accuratè obsignassem, respondit nocturnâ subscribitur: Sabar Dalachi Malach. Atque alter erat. Rursum quum diuersis libellis eandem rogationem proposuissem, putaret esse vates Homerus, idq; alio atque alio nomine: alteri subscripsit, videlicet deceptus à puero, qui rogatus qua gratia venisset, vt remedium, inquit, peterem aduersus

laterum

ἐδαφίλω πληρῆ·

Κυ]μίδι σι χίνδη πίλομαι, φησίλω τίνι λυ]ῖσι.

Τῷ δ' ἑτέρῳ, ἐπειδὴ καὶ τοῦδε ἐπυνθά[ν]ετο, εἰ χρημάτων δοῦ πίμψαν]τος, ἄτι μοι δοκοῖ ἐς Ἰταλίαν, ἄτι πεζοπορῆσαι λῷον, ἀπεκρίνατο ἐδὲν πρὸς τὴν ὁμηρον·

Μὴ σύρι πλοίμενος, πεζὸς δ' ἁπαὶ οἴμον ὄδευε.

Πολλὰ γὰρ τοιαῦτα καὶ αὐτὸς ἐπεμηχανησάμην ἐμαυτῷ, οἷον καὶ ἐπάνω μίαν ἱρότυσιν ἐπεποίησαι, ἐπίγραψα τῷ βιβλίῳ, καλὰ τὰ ἴδ[ρ], τοῦ Λᾶν[ρ] χρυσοῖ ὀκτὼ, φασάμενός τι ὄνομα, καὶ τὰς ὀκτὼ δραχμὰς, καὶ τὸ γιγνόμενον ἴτι πρὸς ταύταις πίμψας, ὁ δὲ πισώσας τῇ ἀπομαχῇ τοῦ μισθοῦ, καὶ τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ βιβλίου, πρὸς μίαν ἱρότυσιν (ὧ Ἄντι, πότ' ἀλήσεται μαγγανεύων Ἀλέξανδρ[ρ]) ὀκτώ μοι χρησμὸς ἐπιμίξαι, ἔτι γῆς φασιμὲ σὺν οὐρανῷ ἁπλωμένους, δ-

laterum dolorem:

Cytmide de iubeo, ac Lodonæ rove perungi.

Alteri verò vbi sciscitanti ei dictum esset, vtrum mihi satius esset in Italiam nauigio, an pedestri itinere proficisci, respondit, nihil quidem quod ad Homerum attineret:

Carpe viam pedibus, rate ne fulcaueris vndas.

Multa id genus aduersus illum sum machinatus, quarum de numero fuit & illud, vnica rogatione propositi libello pro more inscripto, talis cuiusdam rogationes octo, nomen aliquod emētium, mistis drachmis item octo: præterea quod fieri solitum esset, additurus. At ille perfunctus partim missa mercede, partim inscriptione libelli, ad vnicam rogationem (ea erat huiusmodi, quando de prehendendus esset impostor Alexander) octo mihi oracula, sed quæ neque cœlum (quod aiunt) neque terram attingerent, verùm absurda & in-

γοῦντες δὲ καὶ ἀναγινώσκειν ἄπαντας. ἄπιρ ὕστερον ἀκούσαντος, καὶ ὅτι Ρουτιλιανὸν ἐγὼ ἀπέτρεπον τὸν γάμον, καὶ τῷ πάνυ εὐνοϊκῶς τοῖς τοῦ γραμματείου ἐπιτίθεσθαι, ἐμίσει, ὡς τὸ ἀνὸν, καὶ ἐχθίστην ἠγεῖτο, διότι μοι πρὸ ἐμοῦ ἐρρέθη τῷ Ρουτιλιανῷ ἅπαν, Νυκτιπλάνοις ὄρνισι χαίρειν, κοίταις τε λυσάγυιοι. καὶ ὅλως, ἐχθίστην καὶ ἀπόπτυστόν μ' ἐν ἐμοὶ. ἔλεγε δὲ ἐπιτιθέναι με τῷ πόρνῃ ἤδη, καὶ ἐμαθον, ὡς ἐπῆν καὶ ἄλλος ὁ Λουκιανὸς (ἐπηγόμην δὲ καὶ σπαθιάτας δύο, παρὰ τῷ ἡγεμόνος τῆς Καππαδοκίας, φίλους τότε ὄντας καὶ ἐμοὶ, ὡς μὴ παρασιμψασθαι μόνῳ πρὸς τὸν θαλάμῳ) αὐτὰ ἔλεγε μυστικώτατα ἀξιῶν πάντων, καὶ μετὰ πολλῆς φιλοφροσύνης. ἐλθὼν δὲ ἐγὼ, κατασκοπῶν πολλὰ περὶ αὐτὸν, συνεικάζομαι δὲ καὶ τὸν σπαθιάτας τύχῃ τινὶ ἀγαθῇ. καὶ ὁ μὲν πρῶτόν μοι λύσσας

& intellectu difficilia omnia. Quod ille vbi in posterum perſenſiſſet, præterea quòd Rutilianum à matrimonio conatus eſſem auertere, ſuaſiſſemq; ne prorſus in diminatione ſpes reponeret ſuas, ὠδerat me videlicet, ita vti parerat, ſibiq; acerrimum hoſtem iudicabat. Quodam itaq; tempore præcantani de me Rutiliano ita reſpondit;

Noctiuagis gaudet ſcortis, ſpurcoq; cubili.

In ſumma, iure optimo me inuiſiſſimum habebat. Proinde quum me in oppidum aduenisſe ſenſiſſet, meq; Lucianum eſſe illum cognouiſſet: (adduxeram autem milites duos, alterum lancea, alterum conto armatū, quos quidem à Cappadociæ præſide mihi tum amico acceperam, quò me ad mare vſque deducerent) accerſiui illicò, ſanè quàm comiter, multaq; cum humanitate.

Ego quum aduenissem, cō-

plures apud illum reperio: porrò bona quadam fortuna & milites tuā mecum adduxeram. Tum ille manum mih

σα τὴν ἀκρίδα, ὅσπερ ἄωθεν εἰς τοιούτους ἐγὼ δὴ προσφὺς ὡς φιλήσων, δεινὰ μὲν ἠπείλησε, μικρὸν δὲν, καὶ δὴ ἀνεῖλε τὸν χεῖρα· οἱ μὲν οὖν παρόντες, ἔσχεν με, καὶ παρῆν ἀπαρῦναι, ὡς ἐμοῦ σοι δοκῶ, καὶ προτρέψαι τι ἄν παθεῖν, ὅτι Ἀλέξανδρον ἀντὶ, ἀλλὰ μὴ κροφήτην προσῆκον. ὁ δὲ πάνυ γενναίως παροξυνθείς, κατέπαυσέ τε ἑαυτὸν, καὶ διέσχεθε τιθασεύειν μὲν φόβοις ἀποφανεῖν, καὶ δέξειν τὸν Γλύκωνα ἀφειδῶς, ὅτι καὶ τοὺς πάνυ πραοτάτους, φίλους ἀπεργάζεται. καὶ μετασχόμενος ἅπαντας, ἐδικαιολογεῖτο πρὸς με, λέγων πάνυ μὲν ἄδικα καὶ τὰ ἐμοῦ βουλεύματα; καὶ τί παθὼν, ταῦτα μὲν ἔρχεσθαι, δωρούμενος δ' ἐμοῦ ἐπὶ μίαν κατάθεσιν πᾶν ἀνδρικὸν ἔδειν ἐν χρόμιον τὸν φιλοφρονούμενον ταῦτα, ὁρῶν οἱ κινδυνεύειν κατασκευάζειν,

portigit osculandam, quemadmodum vulgò facere consueuerat. ego admotus perinde atq; osculum daturus, acri morsu corripio, ita vt parùm abfuerit quò minus illi manū mancam redderem. Itaque qui præsentes erant, præfocare me accedere consuati sunt, tanquam hominem sacrilegum: quippe qui iam inde ab initio grauiter ferebant, quòd Alexandrum illum, non autem prophetam compellassem. At ille oppidò quàm generosè obnitens compescuit illos, pollicitúsq; est se facilè me placidum redditurum, declaraturumque quantum posset Glycon, qui nimirum & hos qui maximè sæuirent ferocemque, sibi redderet amicos. Moxq; ablegatis omnibus mecum ea postulauit, negans se clam esse quæ fuissem Rutilianō: ecquid me læsisset vt iste in sese facerē, quū possem illius opera apud illū magnā ad res promouerī. Equidē hanc hominis humanitatē ebenodiē libenter accipio, perpendēs nimirū quo fortè in periculo

so con

λάτταν, καὶ μετ' ὀλίγον
κομιδῆ φίλος γεγενημέ-
νος. καὶ τοῦτο οὐ μικρὸν
θαῦμα τοῖς ὁρῶσιν ἐδόκει,
οὕτω μοι ῥᾳδίως γινομένης
μεταβολῆς. ἔτα δέ μου ἐπι-
πλεῖν παρασκευαζομένου, ξε-
νία καὶ δῶρα πολλὰ πέμψας
(μόνος δὲ καὶ ὧν ἔτυχεν ἐπιδημῶν; τὴν
κατοικίαν, καὶ τοὺς ἵππους τοὺς
Ἀμαξικοὺς παρακαλούμενος)
ἐπιεικῶς καὶ πλοῖον ἀπο-
δοὺς παρεῖχεν, καὶ ἐρέτας
τοὺς ἀκολουθοῦντας· κἀγὼ μὲν
ἤμελλον ἀπλοῦν τι ἔσεσθαι, καὶ δια-
βήσειν. ἐπὶ δὲ κατὰ μέσον τὸν
πόντον ἐγενόμην, δακρύων
αὐτὰ ὁρᾶν τὸν κυβερνήτην,
καὶ τοῖς ναύταις τι ἀντιλε-
γόμενα, οὐκ ἀγαθὰς ἔχειν τὰς
ἐλπίδας τῶν μελόντων τὰς ναυ-
κλείας. ὡς δὲ ἀπλῶς ἐπυνθανό-
μην τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀπ-
ρεπέστερον ἔδοξε μοι εἶναι τὸν
πλοῦν. ὅπερ ἀκούσας, ῥᾳδίως ἀπηλλαγμένος τὰ
πρὸς ἐμὲ ἀπὸ θαυμαστῶν ἐπέ-
βης ἔσεσθαι καὶ τοὺς συμπλέοντας;
μηδὲ

lo constitutus, paulò post prodibam iam illi factus amicus. Ea res profectò ijs qui videbant; vehementer erat stupenda, quòd tam facilè fuissem commutatus. Post hæc quum iam navigare statuissem, missit xenijs ac muneribus permultis (erat autem fortè solus cum Xenophonte, patre cum reliquit meis in Amastrim præmisso) pollicetur & navim præbiturum sese, & remiget qui nos auehrent. Etenim arbitrabar hæc animo simplici, atque officiosè fieri: verùm vbi iam in medio essemus mari, videremq. gubernatorem lachrymantem, & nescio quid reliquis nautis contradicentem, non optimæ de eventu spes me ceperunt. Erat autem illis ab Alexandro mandatum, vt tollentes nos in mare præcipites darent. Quod si contigisset, facilè quod cum gerebat bellum, illi

de bellatum fuisse: sed is qui lachrymabatur, effecit

μηδὲν δεινὸν ἡμᾶς ἐργάσα-
σθαι. καὶ πρόσιμίφη, ὅτι ἐξέ-
στοι μοι, ὡς ἱερᾶς, ἀνεπίληπτον
βίον καὶ ὅσιον πεβιωκέναι,
ἐπεὶ ἂν βουλοίμην ἐν τούτῳ τῷ
ἡλικίας, καὶ γυναῖκα καὶ τέκνα
ἔχοντα, μάλιστα δ' ἐν οἷς ἡμᾶς δι-
καίως, καὶ τὰ παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου
δρᾶν κελευόμενα. λαβόν-
τες δὲ ἡμᾶς ἐν ἀμφιπόλοις,
ὧν καὶ ἑκάτερος Ὅμηρος μέμ-
νηται, ὀπίσω ἀπήλαυνον. ἔνθα
δὴ παραπλέοντας τοὺς Βο-
σπορανὸς τινας πρέσβεις, παρὰ
βασιλέως τοῦ Βασιλίων, ὃς
τῶν Βιθυνίαν ἀρχόντων; ἐπὶ
νομῇ τῆς ἱππικῆς συμμαχίας,
ἐν ἀγνοούμενοι αὐτοῖς τὸν
αὐτάνδρου ἡμᾶς πίνδωρον, καὶ
δηλοῖς αὐτῶν τυχόν, ἀπαν-
τῶμεν ἐς τὸ πλοῖον, διασά-
λεμεν ἐς τὴν Ἀμασεν, πα-
ρὰ Σεσοῦτον ἐκεῖθεν ἀποπλέ-
σαν. τοντοῦθεν καὶ αὐτὸς ἐν
παρασκευάμενος αὐτοῖς, ἐν πάν-
τα πάλαι ἑτοίμως· ἀμφίας

ne quid in nos grauius pa-
trarent. Ac mihi quidem ita
loquutus est: Annos natus,
ut vides, sexaginta, quum
antehac piè atque inculpa-
tè vixerim, haudquaquam
velim in hac tam grandi ae-
tate, præsertim quum vxo-
rem & liberos habeam, hoc
micidio manus impiare: in-
dicans videlicet, cuius rei
gratia nos suscepisset, quæq;
sibi mandasset Alexander.
Expositis aũt nobis in ſ Ae-
gialos, quorum etiam egre-
gius meminit Homerus, re-
trò legit cursum. ibi forè
nactus præternauigantes le-
gatos quosdam Bosporanos,
Eupatoris regis nomine in
Bithyniam profisciscentes,
deportandi vectigalis gra-
tia, quod in singulos perole-
batur annos: cum exposuis-
sem illis, quod me periculum
circumuallaret, atque illi se
mihi cõmodos faciles q; pre-
berent, receptus in nauis
gium, incolumis in Amastrim peruenit. tantillum absfuerat ve
perierim. Ex hoc nimirum tempore & ipse aduersus illum
arma capiebam, omnemq; (quod aiunt) mouebam lapidem,
quo

ἐθν βουλόμενος, καὶ πρὸ τῆς ἐπιβουλῆς ἤδη μισῶν αὐτὸν, καὶ ἔχθιστον ἡγούμενος, διὰ τὴν τοῦ τρόπου μιαρίαν. καὶ πρὸς τὴν κατηγορίαν ἅρμα μάλιστα, πολλοὺς συναγωνιστὰς ἴσχων, καὶ μάλιστα τοὺς ἐκ Τιμοκράτους τοῦ Ἡρακλεώτου φιλοσόφου. ἀπ' ὃ τότε ἡγούμενος Βιθυνίας, καὶ τοῦ Πόντου, αὐτὸς ὑπάρχων, μογογουχὶ ἐπιτάσαι, καὶ ἀνθιβολῶν παύσασθαι δίς τὴν πρὸς Ρουτιλιανὸν ἔνστασιν, μὴ ἄν ἀνασχέσθαι, καὶ ἀφανῆς λάθοι ἀδικοῦντα, κολάσαι αὐτόν. οὕτω μὲν ἀνιχνίστῳ τῇ ὀργῇ, καὶ ἀπαραιτήτῳ, αὐτὸς ἐνδοιάσας τι θρασυνόμενος, ἐφ' οὔτε δίκαιον ἦν παύσειν. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐν δίῃ ἄπεισι τὸ τέλος μᾶλλον τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸ αὐτῶν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος μεταμοιρασθῆναι τὸ Λαβεῖνον τάχος, καὶ Ἰωνόπολιν κληθῆναι, καὶ νόμισμα κατὰ ἐπιχώριον γενέσθαι,

quo hominem vleiscerer, quem iam tum ante mihi ſtructas inſidias oderam, proſq; ſummo ducebam haſte, propter morum impietatem. Iámque ad accuſationem intenderam animum, non paucis mecum facientibus, maximéque qui erant ex Timocratis Heracleotæ ſchola philoſophi. Verùm qui tum Bithyniæ Ponto'q; præſidebat, nos cohibuit, penè ſupplicans & obſecrans vti deſiſteremus. Etenim ob neceſſitudinem quæ ſibi cum Rutilliano intercederet, nequaquam poſſe ſupplicio afficere, nec ſi manifeſto in crimine deprehendiſſet. Atque ita quidem ab iracundia deſtiti, mêque repreſſi, non intempore rem aggreſſurus, cùm iudicem haberem ad eum modum affectum. Sed quid? annon & hoc inter alia facinus audax Alexandri, à principe Romano poſtulare vt Abonoterichis appellaretur? vtq; nomiſma nomen ſignaret,

τὸ μὲν τοῦ Γλύκωνος, καὶ τὰ πατέρα Ἀλεξάνδρου, σύμμαλά τι τοῦ Πάπιος Ἀσκληπιοῦ, καὶ τὸν ἄρχοντα ἐκεῖνον τοῦ παρομάζοντος τὴν Περσέως ἴχνη τὸν; προεπὼν δ' ὁ χρησμὸς περὶ ἑαυτοῦ, ὅτι ξῆσαι ἔμαρτο αὐτῷ ἔτη πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, ἅτε κεραυνῷ βληθέντα ἀφθαρτῶν, εἰκοσίτε τὰ δ. οὐκ ἰδόμενος τὴν χρόνους ἀπέβαινεν, ὡς Ποδαλειρίου ἦν υἱὸς, ἀσφαπὰς τὸν πόδα, μέχρι τοῦ βυθοῦ, καὶ σκωλήκων γέμων ὅτιπερ καὶ ἰχῶρι φάθη φαλακρὸς ἄν, παρέχων τοῖς ἰατροῖς ἐπιβρέχειν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν, ὅπως τὴν ὀδύνην, ὁπόταν ποιῶσι λωίονα δ, μὴ ἀχὶ τὸ φλεγμα ἀφεῖρηται μένης. διὸ δὴ τὸν τῆς Ἀλεξάνδρου παραφορὰς, καὶ ἄντικρυς τὸ παντὸς θράσος καὶ ἀλαζονείας προὴλθεν, ὡς ἑκάστην προνοίας τινὸς τὸ δοῦλον, ἀλλὰ καὶ τὸν λοιπὸν σωθῆναι. ὅθεν καὶ τὸν ἐπιτάφιον αὐτοῦ ἄξιον γράφειν

altera quidem parte Glyconis obtinens imaginem, altera verò Alexandri, qui insignia aui Aesculapij, ac fabricem illam Persei, vnde maternum ducebat genus teneret? Porrò cùm esset de se vaticinatus, oraculo prodito fatis decretum esse, vt annos vineret centũ & quinquaginta, debinc fulmine ictum, interitu maximè miserando periturum: nondum septuagesimum natus annos interijt, videlicet (vti commemorabat Podalirij filio) pede adunguen vsque putrefacto, & vermibus scatente. Quo tempore simul & illud deprehensum est, quòd calvus esset, quum medicis caput humectandum præberet, ad mitigandum cruciatum: id quod haudquaquam facere potuissent, nisi detracto galericulo. Hunc habuit exitum Alexandri tragœdia, atque hæc fuit totius fabulæ catastrophe: vt res videri possit prouidentia quædam esse gesta, quum casu minimum ad hunc modum euenerit. Restabat illud, vt & epitaphium vitæ acta dignum conflitu-

μετὰ τὸν βίον, καὶ ἀγῶνά τινα ἐπιτελέσασθαι ὑπὲρ τοῦ χρηστηρίου, τῶν συνωμοτῶν καὶ γοήτων, ὅσοι κορυφαῖοι ἦσαν. ἀπελθόντων ἐπὶ δίαιταν τὸν Ῥουτιλιανὸν, τίνα χρὴ προκριθῆναι αὐτῶν, καὶ διαδέξασθαι τὸ μαντεῖον, καὶ στεφανωθῆναι τῷ ἱεροφαντικῷ καὶ προφητικῷ στέμματι. ἦν δὲ ἐν αὐτοῖς καὶ Παῖτος, ἰατρὸς τὴν τέχνην, πολίτης ὢν, ὅτι ἰατρῷ πρέποντα, οὔτε πολιῷ ἀνδρὶ ταῦτα ποιῶν. ἀλλ' ὁ ἀγωνοθέτης Ῥουτιλιανὸς ἀστεφανώτους αὐτοὺς ἀπέπεμψεν, αὐτῷ τὴν προφητείαν φυλάττων, μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀπαλλαγήν. ταῦτα, ὦ φιλότης, ὀλίγα ἐκ πολλῶν δείγματος ἕνεκα γράψαι ἠξίωσα, καὶ σοὶ χαριζόμενος, ἀνδρὶ ἑταίρῳ καὶ φίλῳ καὶ ὃν ἐγὼ πάντων μάλιστα θαυμάσας ἔχω, ἐπί τε σοφίᾳ, καὶ τῷ πρὸς ἀλήθειαν ἔρωτι, καὶ τρόπου πρᾳότητι, καὶ ἐπιεικείᾳ, καὶ

constitueretur: neque non certamina quædam agerentur ab iis qui in vaticinium coniurauerant, videlicet impostoribus insignibus ac præcipuis ad Rutilianum arbitrum sese conferentibus, vt is pronunciaret, quem ex ipsis oporteret in oraculi successionem capessendam eligi, atque sacerdotali prophetica que corona redimiri. Erat autem in hoc numero simul & Pætus, qui artis professione medicus, tum canus quum esset, ista faciebat neque medico, neque homini cano decora. At Rutilianus certaminis arbiter, incoronatos eos remittebat, ipsi sibi diuinandi auctoritatem seruans, posteaquam inde iam demigrauerat. Hæc, amice, ex plurimis pauca, quò degustamentum hominis praberem, scribenda, putaui, cùm vti tibi gratificarer, homini familiari ac amico, quem'que ego vnum omnium maximè suspicio, idque pluriminis nominibus, vel propter sapientiam singularem, vel ob amorē veri, vel ob morum mansuetudinem ac moderationem,

καὶ γαλήνης βίου, καὶ ἀφιόντι πρὸς τὰς συνουσίας. τὸ μὲν οὖν ἥδιον ἴσως, ὅπερ καὶ σοὶ ἥδιον, Ἐπικούρου μεμνῆσθαι, ἀνδρὸς ἐς ἀληθῶς ἱερῶν, καὶ θειοτέρου τὴν φύσιν, καὶ μόνα μὲν ἀληθῆ τὰ καλὰ ἡγησαμένου, καὶ παραδειλοτάτου, καὶ ἀληθέστατα τῶν ὁμιλησάντων αὐτῷ γεγονότος. οἶμαι δέ, ὅτι καὶ τοῖς ἐντυχοῦσι χρήσιμόν τι ἔχειν δόξει γραφὴ, τὰ μὴ δικαίως ἐγκαλούμενα, τὰ δὲ ἐν τοῖς τῆς φρονήσεως γυμνάσμασι βεβαιοῦσα.

vel ob vitæ tranquillitatem, & postremò comitatem atque humanitatem erga hos quibus cum vitis: tum verò (quod quidem tibi fuerit etiam iucundius) vt Epicurum pleiſceret, virum verè ſacrũ, ingenioq; diuino, quiq; ſolus quæ verè ſunt honeſta, & nauerit & tradiderit, quiq; ſolus extiterit qui liberos reddere ſolitus ſit eos qui ſecum haberent conſuetudinem.

Demque arbitror fore, vt ij qui in hanc lectionem inciderint, liber hic nonnihil vtilitatis afferre videatur, dum quædam redarguit, quædam opinionibus horum qui & rectè ſentiunt, confirmat ac ſtabilit.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

HIc feſtiuiſſimus Dialogus & vtiliſſimus eſt ad deprehendendas coarguendasque quorundam impoſturas, qui hiſce quoque temporibus vel magicis miraculis, vel ficta religione, aliisque id genus præſtigiis, vulgo futum facere ſolent. Porrò quicquid eſt vel magi falis quem Momo tribuimus, vel candidi, quem Mercurio aſcribunt, id omne hic copioſiſsimè reperias licebit. Sumpſit exordium à difficultate rei, quam collatione quadam amplificat. Atque ſtatim defendit inſtitutum ſuum, exemplo ſuperiorum ſcriptoris.

¶ AVGIAE bubile repurgare.] *Allegoria prouerbialis in hominem aut rem malorem in modum inquinatam, quæ etiam vſitata eſt in Fugitiuis, vbi laſciuiam Augiæ adſcripſimus, ad*

GILBERTI COGNATI

ANNOTATIONES

ARGVMENTI

ad quem alludit. b Nos verò multum.] *Collatio vtriusque argumenti.* c Latronem memoriæ prodemus.] *Latrones illi sunt, qui spe prædæ hominum vitæ insidiantur, quales sunt, grassatores & viarum obsessores, vnde latrocinium.*

d Corpore igitur.] *Descriptio personæ, à qua ad narrationem paulatim ascendit.* e Cecropibus Eurybato, &c.] *Nobiles facinorosi. Meminit horum & Aeschines aduersus Ctesiphontem:* Οὔτε γὰρ Φρυνώνδας, οὔτε Εὐρύβατος, οὔτε ἄλλος τῶν πάλαι πονηρῶν τοιοῦτος μάγος καὶ γόης γέγονε.] *Nec Phrynondas, nec Eurybatus, nec alius quisquam veterum improborum vnquam talis magus & impostor fuit. Phrynondas cùm esset hospes Athenis, in negotijs Peloponnesiacis versabatur, homo versutus, malefi.us, impostor, summus malarum rerum artifex, vt hominis vocabulum in rei transierit appellationem. Etenim quoties insigniter malum, & scelestum accipi volebant, Phrynondam appellabant. Eurybatus ex Cecropibus vnus fuit, insignitè improbitatis homo. Cecropum autem historiam Erasmus noster retulit in adagio: Ne in lampygum incidas.* f Sostrato,] *Huius etiam meminit in quodam mortuorum dialogo colloquentis cum Minoë, & facinora sua in fatum transferentis.* g Nam ipse cùm aliquando.] *Amplificatio per collationem.* h Prorsum enim.] ὅλη *quædam & generalis vitiorum descriptio.* i Ita quum esset.] *Quæ adulescens gessirit:* k Inter multos autem.] *Quando & quæ à quibus didiceris, quibus cum versatus fueris.* l Pharmaca mixta.] *Hoc carmen pluribus in locis est apud Homerum, præcipuè in Odyss. d. quod vsurpatur in Medicos imperitos, qui non rarò venenum pro remedio ministrant.* m Apollonio Tyaneo.] *Huius vitam edito libro Philostratus Lemnius scripsit. Hunc Herocles Christo æquiparauit: contra quem Eusebius Cæsariensis scripsit. Sed ego libellum illum Philostrati, omnemque Apollonianæ vitæ scenam fabulosam arbitror, à fidei Christianæ hostibus confictam, vt haberent quem Soteri nostro opponerent. Nec me mouet, quòd Hieronymus Apollonij istius vitam à Philostrato scriptam asseuerat: quia non ideò historiam ipsam approbat. Etenim aliud est, auctorem citare, aliud approbare. Guilielmus Philan-*

der Caſtiſonius in ſuo in Vitruuium Commentario, hanc Apollonij vitam Luciano noſtro adſcribere videtur. n Verùm vbi iam.] *Quæ ſub virilem ætatem peregerit.* o Amoribus eſſet idonea.] *Cauſa & occaſio rei gerendæ.* p Pella.] *Macedoniæ ciuitas eſt, vbi etiam Alexander Magnus natus dicitur. Solebant mulieres Pellæ Dracones alere, eosque æſtate frigoris cauſa collo circumdare. Narrat Cicero, Alexandro ſomno conſopito Draconem, quem Olympias mater alebat, viſum eſſe offendere radicalam, quâ ſanaretur Ptolemæus. Strabo ait, vulnerato in Oritis Ptolemæo ſagitta venenatâ, quendam Alexandro ſecundùm quietem viſum eſſe, qui radicem, quâ Ptolemæus ſanaretur offenderet: Draconis nihil meminit.*

q Ibi quum conſpicerent.] *Conſilium ex effectu ſpei ac metus.* r Olympiade.] *De Olympiade Magni Alexandri matre, latè ſatis annotauimus in Dialogum Iouis & Alexandri.* s Hinc iam bellum oritur.] *Erasmus: Hinc belli initium dicit eſſe adagium, quod ad varios vſus poteſt accommodari, ſiue cùm ad incipiendum negotium accingi ſignificamus, ſiue cùm aliundè natam ſimultatem innuemus, ac tumultum rerum exortum.* t Hæc duo potiſſimùm] *Metus & ſpes, vt eleganter & verè ſcribit hic Lucianus, diuinationem & auguria repererunt. Qui impensè cupiunt, ſuis votis vndecunque blandiuntur, & quiduis in omnem optati euentus trahunt. Rurſum qui miſerè metuunt, quauis ex re ſolatium formidinis aucupantur. Spes autem & metus vt nos aſſoleant, vide eundem Lucianum, in Charonte, ſiue Contemplantibus, & in Demonacte.* u Delum.] *Apollinis Delij templum, in magna veneratione nedum Græciæ, ſed etiam exteris gentibus erat.* x Hinc iam ſpectare.] *Conſultatio de loco.*

y Cribro vaticinans.] *Id eſt, ſtultè de rebus occultis diuinant. Paræmia ſumpta à diuinationis genere, quod ſuſpenſo circumactoque cribro peragebatur.* z Eæ tabellæ.] *Principium impoſturæ.* A Hic rumor in omnem.] *Rumor eſt ſermo quidam in populo ſine certo auctore, de re aliqua recenti ſiue bona, ſiue malo.* B Cocconas.] *Cocconæ mores: in cuius locum Alexander, & quomodo idem pro diuino haberi cœperit.* C Quamobrem numerum.] *Idque propter* A. A.

B.I. *cum quibus literis ea ratione compositum Alexandrum confitenti. Significat autem* A 1. Λ 30. E 5. Ξ 60. *qui numeri additi 96 constituunt, numerum in quatuor & viginti quater duci sibilem.* D Pellæus ille draco.] *Infirmamentum futuræ actionis.* *Eum in valle Peleathronia, quæ sita est ad Pelij montis radicem, Aesculapius dicitur educasse.* *Et quanquam plura Draconum genera esse dicantur: unum tamen est, referente Pausania, quod sola fert Epidaurus, mansuetum, & colore sufflauum: à Plinio Anguis vocatur, veneno carens, nisi per mensem lunâ infligatur.* E Ergo posteaquã.] *Præmium actionis, quo sibi viam ad cætera straui.* F Iam verò mihi cognita.] *Fidem facit narrationi, ex circumstantijs loci & hominum.* G Adamantina.] *Quicquid inuictum, atque inexpugnabile, id adamantinum vocamus. Est adamantis indomita vis ferri, ignisq; contemptrix. Theocritus in Pharmaceutria dixit, adamantem mouere posse, cuius vires sunt inuictæ.* *In Polo: κ' κεμ' ἰοισι νοσῳ ἐνὶ χαλκοδαμαντινῳ δόμῳ. Id est*, Et fortè me aspiciet, quoniam non adamantina est. H Ast vbi.] *Principium actionis & consilij ab exemplo captum.* I Amphiarei.] *Is enim nouerat, quòd si iret Thebas, se nunquam reuersurum, hac de causa sæpè rennit: sed tandem circumuentus ab vxore, quæ dono torquem aureum à Polynice acceperat, coactus est eò proficisci, vbi occubuit.* *Sed vxor misera tales pœnas tandem pependit, quales Clytæmnestra.* K Eam ceræ partem.] *Qua arte obsignatas literas resoluerit.* L Reddebat oracula.] *Modus respondendi.* M Cæterùm ea.] *Quibus socijs & auxilijs vsus.* N Iámque paulatim.] *Qua arte aduersarios & Philosophos vicerit.* O Deinde non magno.] *Autophona responsa, quæ & quomodo data.* P Parthij Armenijsque.] *Exempla responsorum.* Q Et hactenus quidem.] *Transitus ad ea, quæ cum Romanis & exteris externis acta.* R Nam præter.] *Sacra & ritus peculiares ab eodem institutos, & quæ circà eadem flagitiosè commissa.* S Qui Deo dicarentur.] *Consecratio puerorum.* T Admoto ore sese complecteretur.] *Donatum in Eunuchum tria osculandi genera discernit: Oscula officiorum, basia pudicorum affectuum, suauia libidinum*

rum. quæ hic exemplis confirmari possunt. Cicero ad Atticum: Atque vtinam ad complexum meæ Tulliæ, & osculum Atticæ venire possim. In Somnio Scipionis: Illorum amplexus & osculatus flere prohibebat. In Oratione pro Murena: Scientiam iuris tanquam filiolam osculari. Basia & Basiationes vsurpat aliter Catullus, quàm Donatus adnotarit: Quæris quot mihi basiationes tuæ Lesbia sint satis? alibi: Basia multa basiarem. alibi: Da mihi basia mille. Homerus: Κύσσε δέ μιν πυκινῶς, ἠδ' ἄκρυα θάλπε παρειάς. Catullus: Iucundum os oculo quæ suauiabor. Græcis autem φιλεῖν sæpissimè, & σύνεγγυς pro osculari. vide osculatus est. V Lubet etiam.] Exemplum dialogi Sacerdotis cuiusdam & Glyconis. X Siquidem adiens ille.] Aliud periculosum Epicuræ cuiusdam. Y Atque Epicureo.] Epicurus summum bonum in voluptate ponebat, non corporis, quemadmodum Aristippus, sed animi, hoc est, in absentia omnium dolorum. Traditur fuisse vitæ continentissimæ, nomen tamen voluptatis illud, in qua summũ bonum ponebat, effecit, vt ab eo homines voluptarij, Epicurei dicantur. Sed necesse erat, inquit Lucianus, eum subinde vertere solum, tanquam impium, nullam vim cœlestem nullumve diuinum existimantem. Z Lignis ficulnis.] Ex ligno ficulneo fumum existere acerrimum, ac molestissimum, Plutarchus in Symposiacis probabat. Si qua igitur ratio est, Alexandrum Pseudomantem impulit, vt Epicuri κυρίας δόξας, ficulnis cremaret lignis: ea (vt opinor) fuit, non vanum nullius precij philosophum indicares. Κύριαι δόξαι porrò δόξαι propositiones dicuntur, & axiomata vera & firma, quibus medi erant Epicuri.

a Accipe iam facinus.] Aliæ responsorum exempla quorum eventus omninò diuersi fuere. β Erant autem.] Interpretes oraculorum. γ Insuper.] Exempla barbaris redditorum. δ Cæterùm pauca.] Exempla eorum, quæ ipsi Lucianus responsa ac facta. ε Ego vnum.] Congressus Alexandri & Luciani. ζ Aegialos.] Aegialeus Phoroneï, seu, vt alij volunt, Inachi filius fuit, cui Apis, cùm in Aegyptum traxerat, regnum Argiuorum reliquit. Ab eo igitur Aegialea cognominata fuit, quæ postea à Pelope Peloponnesos dicta est.

TOTA-

ΤΟΞΑΡΙΣ Η ΦΙΛΙΑ. *Μουσίνου ἢ Τοξάρις.* TOXARIS, SIVE *Amicitia.*

Eraſmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

VIderur hoc dialogo Lucianus amicitiæ dignitatem atque effectum commendare voluiſſe, dum Toxarim & Mneſippum introducit, alterum Scytharum, alterum Græcorum, in amicitijs colendis fidem, prædicantem. Vtrumque autem pro patria ſua contendentem, enumeratis aliquot ſuæ ætatis hominum exemplis, qui mutua inter ſe amicitia deuincti, extrema etiam pericula interim alij pro alijs obiêre. Occaſio contentionis à ſolenni ſacrificio & cultu Pyladis & Oreſtis, quibus illos Scythæ venerantur, ſumpta eſt, altero videlicet mirante, & cauſam ſciſcitante, ob quam homines externos, & etiam hoſtes ſuos, diuinis honoribus Scythæ proſequerentur: altero autem fidem & amicitiam illorum exponente, ob quam tantos honores conſecuti eſſent. Neque enim quicquam ſanctius aut religioſius à Scythis obſeruari & cuſtodiri, quàm amicitiam, eaque magis illos iactare ſeſe, quàm vllis alijs operibus ac rebus. Interim tamen & illa memorabilia ſunt, quæ de ritu iungendi fœderis & amicitiæ, cuius etiam Herodotus meminit in Melpomene, & de conſuetudine contrahendi auxilia atque exercitus, obiter addit.

Interlo-

Interlocutores: Mneſippus Graecus, Toxaris Scytha.

MNESIPPVS.

Τί φῂς, ὦ Τόξαρι, θύειν Ὀρέστῃ καὶ Πυλάδῃ ὑμᾶς οἱ Σκύθαι, καὶ θεοὺς αὐτοὺς ἡγεῖσθαι; Τόξ. θύομεν, ὦ Μνήσιππε, θύομεν, οὐ μὴν θεοὺς γε οἰόμενοι εἶναι, ἀλλὰ ἄνδρας ἀγαθούς. Μνήσ. θύετε δὲ καὶ ὑμεῖς, καὶ ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἀφθαρτοῦσι θύειν ὥσπερ θεοῖς; Τόξ. ἃ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑορτὰς καὶ πανηγύρεσι τιμῶμεν αὐτούς. Μνήσ. τί δὲ ὑμᾶς ποιοῦμεν παρ' αὐτῶν; ἢ γὰρ δὴ καὶ ὑμῖν θύουσιν αὐτοῖς, καὶ ἑορτὰς ἄγουσιν. Τόξ. ἴσως μὲν οὖν, καὶ οἱ νεκροὶ ὑμῖν ὀφείλουσί τι ἄρα, ἢ μάτην ἄλλα; καὶ πρὸς τοὺς ζῶντας ἄρα μάτην πράξομεν, μνημνημόνοι τῶν ἀεισωμ. καὶ τιμῶμεν ἀφθάρτους; ἀγοῦμεν γὰρ οὕτως ἂν ὑμῖν πολὺς

QVid ais, Toxaris? Sacrificatis[a] Oreſti ac Pyladi[b] vos Scythae, deosque eſſe illos creditis? TOX. *Sacrificamus, Mneſippe, ſacrificamus quidem: haud tamen deos eſſe arbitrati, ſed viros bonos.* MNES. *An verò mos apud vos; etiam bonis viris, poſteaquam vita defuncti ſunt, perinde ut dijs ſacra facere?* TOX. *Non iſtuc modo, verum eoſdem feſtis diebus ac celebribus conuentibus honoramus.* MNES. *Quid captantes aut ſperantes ab illis? Neque enim quo benevolentiam illorum concilietis, ob id rem diuinam illis facitis, quum iam ſint mortui.* TOX. *Nihil officiat fortaſſis, ſi & eos qui mortui ſunt, propitios haberemus. quanquam non ob id tantùm hæc facimus, quin magis exiſtimamus nos rem vehementer conducibilem, & his qui in vita ſunt, eſſe facturos, ſi præſtantium virorum memoriam celebremus, honoremq; habeamus iis, qui vita defuncti ſunt. Siquidem hac ratione*

facturos

ἑτοίμους ὁμοίους αὐτοῖς ἐς φιλίαν γενέσθαι. Μνήσικ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀρθῶς γιγνώσκετε. Ὀρέστην καὶ Πυλάδην, τίνα μάλιστα θαυμάσαιτε, ἴσθι ὅτι ἐποιήσασθε, καὶ ταῦτα, ἀπόλυτοι ὄντες, ἢ τὸ μέγιστον πολεμίους· οἵ γε ἐν τῇ ὁρᾷς, νεανίαις ἐντυχόντες, οἱ τὸν Σκύθαν συναβόντες ἀνῆγον, ὡς τῇ Ἀρτέμιδι καταθύσοντες, ἐπιβήσει τοῖς ἀκολούθοις, καὶ τῆς φρουρᾶς ἐπικρατήσαντες, τόν τε βασιλέα ἀπέκτειναν, καὶ τὴν ἱέρειαν παρελάβοντο, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἀρτεμιν αὐτὴν ἀφειλόμενοι ἔχοντο ἀναπλέοντες, καταγελάσαντες τοῦ ἐπιχωρίου τῶν Σκυθῶν νόμου. ὥστε εἰ καὶ ἐφ' ἡμῖν τιμᾶτε τοὺς ἄνδρας, οὐκ ἂν φθάνοιτε πολλοὺς ὁμοίους αὐτοῖς ἐφευρόντες. καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν ἐκ τοῦ νῦν ἐς τὰ μάλιστα εὐσεβῆ, ἃ καλῶς ἔχει ἡμῖν πολλὰς ἐν τῇ Σκυθίᾳ ὀφθήσεσθε Πυλάδας καὶ Ὀρέστας.

ΜΝΗΣ. Ἐμοὶ

futurum arbitramur, vt multi apud nos illorum similes euadere cupiat. MNES. Ista quidem rectè iudicatis: at Pyladem atque Orestem quo nomine potissimùm suspexistis, vt diuos æquauerit, id quidem adeò quum hospites vobis essent, vel, quod grauius, hostes? Quippe posteaquam naufragio ejecti, ab ijs qui tum Scythiam incolebant, esse comprehensi abducti, vt Dianæ immolarentur: adorti carcerarios, neque non oppressis excubijs & regem trucidárunt, & assumpta sacerdote, quin ipsa quoque Diana sublata, nauigio sese proripuerunt, irrisa publica Scytharum lege. Quòdsi ob istiusmodi facta honorem habetis viris: facilè assecuti fueritis, vt multos illorum similes reddatis. Iámque ipsi ab hoc die vsque ad prisca illa respicite, num vobis expediet multos in Scythiâ Orestes ac Pylades appellere.

Nam

μοὶ μὲν γὰρ δοκεῖτε τάχιστα ἅμα ἅπασι ἀσεβεῖς αὐτοῖς, καὶ ἄθεοι γενέσθαι, τῶν παρελθόντων θεῶν, τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν ἐκ τῆς χώρας ἀπεξενωθησόμενοι: ἢ δ' οἶμαι, ἀντὶ τῶν θεῶν ἀπάντων, τοὺς ἐφ' ἑαυτῶν ἢ αὐτῶν ἥκοντας ἄνδρας ἐκθεάσεσθε, καὶ ἱεροσύλοις ὑμῶν ἔτι θύσετε, ὡς θεοῖς. ἐὰν δὲ μὴ ἀντὶ τούτων Ορέστου καὶ Πυλάδου τιμᾶτε, ἀπ' ἄκρου τε ἄκρου, ὦ Τόξαρι, ἀγαθὸν ὑμᾶς ἀργάσασθε, ἀνθ' ὅτου πάλαι ἐθέλει ἄναι δικαιόσασθαι αὐτούς, νῦν τὸ ἐμπαλιν θύσαντες αὐτοῖς, θεοὺς ἄναι νομίζητε, καὶ ἱερέων ἐλάττονα ἅμα τότε γενομένοις, ἱερεῖα νῦν πεσάγετε: γελοῖα δὲ ἂν ταῦτα δόξαι, καὶ ἀσφαντία τοῖς πάλαι. Τοξ. καὶ ταῦτα μὲν, ὦ Μνήσιππε, γνώσεται τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ἃ διανοῆ ξας. τὸ δὲ δύο ὄντας, ὕστε μίαν τόλμημα τολμῆσαι, καὶ ζοῦτον ἀπὸ τῆς αὐτῶν ἀπάρασθαι, ἐκπλῆσαι ἐς τὸν Πόντον,

Nam mihi quidem isto pacto mox futurum videtur, vt religionis ac deorum expertes reddamini: dij qui reliqui sunt, ad eundem modum è regione vestra in exilium ablegatis: postea, opinor, deorum omnium vice, viros qui illos eiectum venerant, diminutæ donabilis: & qui sacrilegi in eos fuerunt, ij tanquam dij sacrificabitis. Quòd si nequaquam horum gratiâ Orestem ac Pyladem colitis, sed aliud quippiam Toxaris, in vos beneficij contulerunt, quâ gratiâ quum olim non esse deos iudicaueritis, nunc è regione sacra illis facientes, deos esse decreuistis: & qui tum parum aberant, vt victimæ fierent, ij nunc victimas offertis? Enimverò ridicula videbuntur ista, & cum his quæ quondam statuerat is pugnantia. Tox. *Et ista quidem, Mnesippe, præclara sunt virorum illorum facinora, quæ commemorâsti: videlicet, duo cùm essent tam ingentis ausum audere, vt tã procul à sua patria profecti, mare*

Πόντον, ἀπέρατον ὅτι τοῖς Ἕλλησιν ὄντα, πλὴν μόνων τῶν ἀπὸ τῆς Ἀργοῦς ἐς τὴν Κολχίδα στρατευσάντων, μὴ διαπλαγέντας, μήτε τοὺς μύθους τοὺς ἐν αὐτῷ, μήτε τὴν προσηγορίαν διαβάσαντας, ὅτι ἄξενον ἐκάλουν, οἶμαι, ἀγρίων ἐθνῶν πλησιοικούντων, καὶ ἐπιόντα ἐλπίσαντα, ὅτως ἀνδρείως χρήσασθαι τοῖς πράγμασι, καὶ μὴ ἀναπτῆσαι, ἀ διαφυλάξοντα μένον, ἀπὸ τιμωρησαμένους τὸν βασιλέα τῆς ὕβρεως, καὶ τὴν Ἀρτεμιν ἀναλαβόντας ἀφαλῶς. ὧν ταῦτα ἀ θαυμαστὰ, καὶ θείας τινὲς τιμῆς ἄξια παρὰ πάντων, ὁπόσοι ἀρετὴν ἐπαινοῦσιν; ἀτὰρ ἀ ταῦτα ἡμῖν Ὀρέστης καὶ Πυλάδης ἐνιδόντες ἔφασαν αὐτοῖς χρήσιμα. Μέν. λίχοις ἂν ἤλη ὅ, τι σὺ μὲν καὶ θεῖον ἄμα ἐξηρεύνασας. ἐπὶ ὅσον ἐν ὦ πλοῦ καὶ τῇ ἀφθονίᾳ, ποῖος ἂν οἱ θεοτίμητος ἐκείνων ἀφθόνησε τοὺς ἐμπόρους, καὶ μάλιστα τοὺς Φοίνικας;

mare transmitterent, Græci ad id vsque temporis intactũ, nisi solis his, qui Argo in Colchidẽ traiecerunt exercitũ: nihil expauefacti, neq; fabulas quæ de illo feruntur, neq; appellationẽ veriti quòd inhospitũ vocaretur, videlicet (opinor) quòd feræ vndique gentes accolerent: deinde quum iam capti essent, vsque adeò strenuè sese gesserint: neq; sat habuerint si tantùm incolumes euaderent, nisi & à Rege acceptam contumeliam vlti, & Diana sublatã abnauigassent. Quid? an non admiranda hæc, & quæ diuino quodã honore digna iudicent, quicquid est hominum qui virtutem suspiciũt? Quanquam non ista spectantes in Oreste ac Pylade, pro heroibus illos habemus. MNES. Atqui iam dices quidnam præter ista suspiciendum patrârint atq; diuinum. Nam quãtum ad nauigationem & peregrinationem attinet, non paucos profectò diuiniores istis ostendero negociatores, atque inter hos præcipuos Phœnices;

κας αὐτῶν, οὐκ ἐς τὸν Πόντον, οὐδ' ἄχρι τῆς Μαιώτιδος, καὶ τὸ Βοσπόρου μόνον ἱσπλέοντας, ἀλλὰ πανταχῆ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ βαρβαρικῆς θαλάττης ναυτιλομένους. ἅπασαν γὰρ οὖσι ἀκτὴν, καὶ πάντα αἰγιαλὸν, ὡς ἀπᾶν, ἀνερευνησάμενοι καθ' ἕκαστον ἔτος, ἐπὶ τὸ μετοπώρου, ἐς τὴν αὐτῶν ἐπανίασιν, ὅτε κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, θύειν νόμιζι, καὶ ταῦτα, καπήλους καὶ ταριχοπάλους, ἢ τύχοι, τοὺς ὠνησομένους αὐτῶν ὄντας. Τό γοῦν λεγόμενον, ὦ θαυμάσιε, καὶ σκοπῆ, καθ' ὅσον ἡμεῖς οἱ βάρβαροι, νῦν νομιούμεθα ὑμῶν περὶ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν λέγομεν, ἄμεινον Ἀργείων καὶ Μυκηναίων ἴσως ἂν ἴδοις Ὀρέστου τε καὶ Πυλάδου σοφὸν μὲν καὶ νῦν ἀνδριάντα αὐτοῖς ἄμφω ἑστῶτε, ὥσπερ ἐκεῖνος ἐν Σιγείοις γέγονε καὶ θεσσαλικὴ κατασκευὴ, καὶ ἄλλη τις μὴ ἄπαξ. ἐνυπνίῳ γὰρ ὅτι ξένοι ἦσαν, ἅμα μὲν θύεσθαι ἀγάλματα ἐς τὰ ἱερὰ αὐτῶν. ὁ γὰρ ἱερεὺς ὅταν οἱ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ἀνὴρ,

ces, qui non in Pontum, neq; ad Mæotidē vsq;, aut Bosporum tātum enauigāt verūm quaquauersus Græcum ac Barbarū mare permetiuntur. Hi siquidem omnem oram, & omne littus (vt ita dixerim) perscrutatis in quoq; singulos, extremo demum autumno in suam patriam reuertuntur: quos scilicet eadem ratione nos esse habeto: idq; etiamsi complures illorum caupones & salsamentarios esse reperias. TOX. Audi nunc, ô vir admirande, considerato quanto nos, qui Barbari vocamur, rectius vobis de bonis viris sentiamus. Siquidem in Argo atq; Mycenis non sepulchrum quidem vllum ingens videre est Orestis ac Pyladis apud nos vero & simulacrum ostenditur ambobus filio communiter sacratum, ita ut par erat amicitiæ & hospitalitatis officia offerantur, reliquique omnis honor. quòd hospites erant

Scythæ, id verò nihil obstat quo minus bonos viros

ἐλεγόντων, ἃ μὲν φίλοι ὄντες τοῖς ἀγαθὰ ἀργάσαντο· ἐπαινοῦντες ἃ ἔπραξαν, οἰκείους αὐτοὺς ἀπὸ τούτων ποιούμεθα, οὐ διὰ μάταιον καταπλαγέντες, τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἀπιόντων, τὸ δεῦρο, ὅτι ἡμῖν ἔδοξαν φίλοι οὗτοι διὰ ἄκρων ἀπάντων γεγενῆσθαι, καὶ ἐν ἅπασι νομοθέτας καταστῆσαι, ἐς ἓν ἐξ ἁπάντων ξυμφέροντας ἀπάσης ξυγχέας διαφορᾶς, καὶ ὑπὸ Σκυθῶν τῶν ἀρίστων θεραπεύεσθαι, καὶ ἄχρι μετ' ἀλλήλων, ἢ ἐπὶ ἀνδράσιν ἔπεσθαι, ἐκαγαθίσαντες οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐπὶ τούτοις χαλκῆς, ἀνέθεσαν ἐς τὸ Ὀρέστειον, καὶ νόμον ἐποίησαν, πρῶτον τοῦτο μάθημα, καὶ παίδευμα ἐν παισὶ ἐν τοῖς σφετέροις ἔσεσθαι τῶν τούτων, καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς γεγραμμένα ἀπομνημονεύσαι. ἐδόκει γὰρ τοῦτο ἴσως ἀρετῆς καὶ αὐτοῖς μεταδοῦναι τοῖς παισὶ, καὶ τὰς Ὀρεστικὰς πυλάδας πράξεις ἀγενεσιουργὰς ἀπὸ τοῦ τότε εἶναι· βούλεσθαι δὲ τὰ φίλτατα, ὑπὸ τῶν φίλων μάλιστα ἐπαινεῖσθαι καὶ παρὰ πᾶσιν ἀκούεσθαι ἀγαθά.

neq; enim perpendimus cuiates sint viri honesti ac probi: neq; mutidemus, si cũ amici nõ fuerint, res egregias gesserũt: quin magis admirãtes ea quæ patrârunt, ab ipsis factis domesticos ac nostrates illos ducimꝰ. Quod aũt potissimũ stupentes in illis viris effirimur, illud est, & nobis visi sãt amici inter sese longè optimi extitisse, atq; alijs exemplo fuisse, quasiq; legẽ statuisse, quẽ admodũ oportet amicos omnem inter se cõmunicare fortunã: simulq; promeruisse vt à Scythis, qui in amicitiæ laude primas tenerẽt, colerẽtur. Itaq; quæcũq; alter cũ altero, vel alter pro altero tulit, ea maiores nostri descripta in colũna ærea reposuerũt in templo Oresti: ac leges statuerũt, vt ea colũna prima esset institutio disciplinaq; liberis suis, si meminissent quæ in illa essent asscripta. Itaq; penè patris quisq; suj nomẽ citiùs obliuisceretur, quàm res gestas Oresti ac Pyladis ignoraret. Quin & in porticu templi eadẽ quæcũq; in colũna notatur, priscorũ pictoris adũbrata vitũtur

πλίων Ορέστης ἅμα τῷ φίλῳ, ἔπειτα ἐν τοῖς λιμενοῖς, διαφθαρέσης αὐτῶν τῆς νεὼς, σωθέντες μόνοι, καὶ πρὸς τὴν θυσίαν παρασκευασμένων, καὶ ἡ Ἰφιγένεια ἤδη κατάρχεται αὐτῶν, καταντικρὺ δὲ ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ τοίχῳ, ἤδη ἐκδεδυκὼς τὰ ἀδόμαχα χειραίτας, καὶ φονεύων τὸν Θόαντα, καὶ πολλοὺς ἄλλους τῶν Σκυθῶν. καὶ τὰ μὲν, ἀρπάσαντες, ἔχοντες τὴν Ἰφιγένειαν. καὶ τῶν θεόμενοι Σκύθαι δὲ ἅπαντες ἐπιλαμβάνονται τῶν σκάφων ἤδη πλέοντος, ἐκπρεμαννύμενοι τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπαναβαίνειν παρώρμησαν· εἶτ' ἐκεῖ ἀνύσαντες, οἱ μὲν αὐτῶν θαυμάτια, οἱ δὲ καὶ, δίκην τίνες, ἀφικνοῦνται πρὸς τὴν γῆν. ἵνα δὲ καὶ μάλιστα ἴδοι τις ἄν, ὁπόσῳ ὑπὲρ ἀνθρώπων νοῦν ἐπιδέδεκνυται, ἐν τῷ πρὸς τοὺς Σκύθας συμπλοκῇ. συμποίησε γὰρ ὁ τραφεὶς ἑκάτερον ἀμυνόμενα μὴ ἴσα ἑαυτῷ πολεμίοις, ἀμείνω μὲν τοὺς ἐπιφερομένους βατέρῳ, καὶ πρὸς ἐκείνου ἀπαλλάττειν, παρώρμων τοῖς τοξεύμασι, καὶ

nempe Oreſtes vnà cum amico nauigans, deinde fracta inter abruptas cautes ipſorum naue comprehenſus, & ad victimã adornatus: iamq; Iphigenia initiat eos. Exuerso verò in altero pariete idem iam vinculis exutus depiſtus eſt, ac Thoantem occidens, multoſq; ex Scythis alios. Poſtremò ſoluentes abducta Iphigenia, ac deã. Porrò Scythæ fruſtra ſcapham adoriuntur iam puppem, hærentes gubernaculis, ac conſcendere conantes. Deinde re fruſtra tentata, alij quidem exeũt ſagittij, alij verò eius rei compulſi, natatu ſeipſos ſolum recipiunt: vbi poſſimè liceat perſpicere, quantam alter in alterum benuolentiam præſtiterit in conflictu cum Scythis. Etenim pictor ſuppoſuit hoſtibus in ſemet ipſos, ſed inuicem ſecurum, propellentes autem eos qui in alteros ferebantur, ac præ illis ſe oculis occurrere conantes

pro nihilo q; aucenten si intereat ip e, modò seruet amicum, vel suo ipsius corpore præueniens excipiensq; ictus in illum intentos. Iam verò tantam illorum benevolentiam, atq; in rebus tristibus communionem, fidem, humanitatem, veritatem, denicq; constantiam alterius in alterum amoris: hæc haudquaquam humana putauimus esse, verùm animi cuiusdam præstantioris, quàm pro more vulgarium istorum mortalium, qui donec secundis ventis natigatur, amicis indignantur nisi ex æquo participes fiant rerum lætarum: quòd si vel paululum eis venti reflare cœperint, aufugiunt, solos in periculis deserentes. Enimuerò & illud noueris, nihil amicitia melius arbitrantur Scythæ, neque est in quo Scytha magis glorietur, quàm in adiuuandis amicis, communicandisq; rebus acerbis: quemadmodum neque probrum a- dq; vllum, quàm amicitiæ desertorem videri.

διὰ ταῦτα Ορέστην καὶ Πυλάδην τιμῶμεν, ἀρίστους γενομένους τὰ Σκυθῶν ἀγαθὰ καὶ ἐν φιλίᾳ διενεγκόντας, ὃ πρῶτον ἁπάντων θαυμάζομεν, καὶ κοινόμα ἐπὶ τοιαύταις αὐτῶν ἐθίμεθα, ἱκανάκις καλλαίνοντες, τοῦτο ἂν δὴ εἴη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ φωνῇ, ὥσπερ ἂν εἴ τις λέγοι, φίλοι δαίμονες. Μύ. ὦ Τόξαρι, ἐμοῦ ἄρα τοξεύσαι ἀγαθοὶ ἦσαν Σκύθαι, καὶ τὰ πολεμικὰ τῶν ἄλλων ἀμείνους, ἀπὸ καὶ ἔμοιγε καὶ ὑμῖν, ἁπάντων πιθανώτατοι. ἐμοὶ μὲν γὰρ τίνος ἄλλου γιγνώσκουτι, ἤδη καὶ ὠῶν δίκαια ποιῆσαι δοκῆτε, οὕτως Ορέστην καὶ Πυλάδην ἠθάσαντον, ἐπειδὴ θεασάμενος, ὦ γενναῖε, καὶ γραφὴν ἀγαθὸς ὢν πάνυ γοῦν ἐναργῶς ἐπέδειξας ἐμοὶ τὰς ἐν τῷ Ορεστείῳ πράξεις, καὶ τὸν μάχιμον τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ ὑπὲρ ἄλκιμον πράγματα. μᾶλλον δ' ἐκ ὁπόθεν ἂν ἔτι ποτὲ φιλησάμενοι φίλιαν ἐν Σκύθαις

Has ob res Oreſtem ac Pyladē veneramur, quòd præſtantes extiterint in Scytharū virtutibus atq; in amicitia præcelleres: id quod nos omniū maximè admiramur. Appellationē quoq; ex hiſ illorū factis impoſuimus, vt Coreta vocetur, quod quidā noſtra lingua perinde ſonat, ac Deas dicat dy amicitiæ præſides. MNE. Hui Toxari, mene ſcitè nō areu modo peritos Scythas, bellicoſiq; in reliquis ceteris anteceſſiſſe, verum videtur & adorandū eſſe dendumq; omnīū optimos. vnde mihi quum dudum ſcitus videretis, nunc videri vrito feciſſe videmini, quòd Oreſtem ac Pyladem in eorum numerū retuleritis. Et rum illud me fugeret, time, quòd pictor nui eſſes. Admodum uidenter oſtēdiſti. ſunt in Oreſtis templo Aduras pugnamq; vtriq; alteriq; ſto vulnera. Tametſi non

tam amicitiā vſqueadeò cultā fuiſſe quondā

ἔτι γὰρ ξένους καὶ ἀγρίους ὄντας αὐτοὺς, ἴχθρα μὲν οὐδὲ σωτήριον, καὶ ὀργὴ καὶ θυμῷ φιλίαν δὲ μηδὲ πᾶσι τοῖς οἰκειοτάτοις ἐπαναρᾶ, θεμιτὸν μαρόμῳ τοῖς τοιούτοις ἀπορεῖν περὶ αὐτῶν ἀκούσαντας μὲν, καὶ ὅτι καταθύουσι τοὺς πατέρας ἀποθανόντας. Τοξ. ἀ μὲν καὶ τἄλλα ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων καὶ διαφέρουσι τὰ πρὸς τοὺς γονέας, καὶ ὁσιώτεροι νομίζομεν, οὐκ ἂν ἐν ᾧ παρόντι φιλοτιμηθείμεν πρὸς σέ. ὅτι δὲ οἱ φίλοι Σκύθαι πολὺ πιστότεροι τῶν Ἑλλήνων φίλων εἰσὶ, καὶ ὅτι φιλίας νόμῳ καὶ πλείων παρ' ἡμῖν, ἢ παρ' ὑμῖν, ῥᾴδιον ἐπιδεῖξαι. καὶ πρὸς θεῶν τῶν Ἑλλήνων, μὴ πρὸς ἀχθηδόνα με ἀκούσῃς, ἢν εἴπω τι ὧν κατανοήσας, σοὶ λέγω μόνῳ ὑμῖν συγγνώμῃ· ὑμεῖς γάρ μοι δοκεῖτε, τοὺς μὲν περὶ φιλίας λόγους ἅπαντας ἁπάντων ἂν εὖ λέγειν· τὰ δὲ ἔργα ἀ αὐτῆς ὁ μόνος ἂν ἐπαξίως τῶν λόγων

magis autem, quòd barbari essent atq; agrestes, simultate quidem, ira, rabieq; perpetuò committi: amicitiam verò ne in familiarissimos quidem exercere solitos: idq; conijcient, quum ex alijs quæ de illis audimus, tum ex hoc, quòd progenitores suos vita defunctos deuorant. TOX. An nos Græcis quùm alijs in rebus tum in his quæ ad parentum attinent cultum, sanctiores magisq; pij simus, in præsentiarum haudquaquam contenderim: quòd autem nostrates amici longè fideliores sint amicis Græcis, quodque amicitiæ ratio maior apud nos quàm apud vos, haud difficile fuerit docere. Ac per deos Græcorum, ne tibi molestum sit audire, si quæ perspexi, dixero, multum iam temporis apud vos versatus. vos enim mihi videmini præclarius cæteris de amicitia verba posse facere, vim verò factaq; illius adeò non solùm pro ser-

γαρ ἐκμελετᾶν, ἀλλ' ἀπόχρη ὑμῖν ἐπαινέσαι τι αὐτῶν, καὶ δεῖξαι, ἐπιεικῶς ἀγαθὸν ὄντα, ἐν δὲ τοῖς χρείας προσόντας ζῶν λόγους, ἀφανίζεται, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἐκ μέσων τῶν ἔργων. καὶ ὁπόταν ὑμῖν οἱ τραγῳδοὶ τὰς διακόσιας φιάλας ἐπὶ τῶν σκηνῶν ἀναβὰς βάσαντος ἀπενέγκωσιν, ἐπαινέτης, καὶ ἐπικροτητὴς καὶ θεατὴς ἄριστος ἀπολάμψει οἱ πολλοί, καὶ ἐπιδακρύειν, οὗτοι δὲ οὐδὲν ἄξιον ἐπαίνου ὑπὲρ τῶν φίλων παρέχεσθαι τολμᾶτε, ἀλλ' ὥστε φίλον ἀνδρὸς τύχῃ, οὕτω μάλα, ὥσπερ τὰ ὀνείρατα, οἴχονται ὑμῖν ἐκ ποδῶν ἀπολάμψαι οὐ πολλοὶ ἐκφανεῖ τραγῳδίαι, δεῖς κρυοῖς ζώσης, καὶ ἀνοήτοις προσώποις ἐοικότας ὑμᾶς ἀπολιπόσαι, ἃ λιχμιμύατο τὸ στόμα, καὶ παμμίγιβδα λιχηνύοντα ἐπὶ τὸ σμικρότατον φθέγγεσθαι ἐκ μᾶς ἐμπαλιν ὅλον γὲ λάλεπόμενα ἐν δεῖς περὶ φιλίας λόγοις, τοσοῦτον ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῖς πλουτεῖμεν. ἔγωμαι λοιπὸν, ὅτω νῦν ποιῶμεν.

monum dignitate non exercere, vt fat vobis sit prædicere eam, & quantum sit bonum, ostendere: at vbi vsus venit, deficientes à sermonibus, nescio quomodo è medio negocio aufugitis. Cæterùm quum Tragœdiam scenâ progressi, istiusmodi amicitias vobis repræsentat, plerique laudatis atque applauditis, ac pro se quisque pertinacissimè clamantibus illis lachrymatis, ipsi verò nihil dignum laude pro amicis præstare studetis: quum siquando forte accidat vt egeat amicus, tibi prosunt non secus atque insomnia procul euanescunt vobis ex manibus illæ tragœdiæ, vestræ fictæ relinquunt inanibus ipsis personis, quæ dissolutiori flatu, atque immani hiantes, ne minimum quidem loquuntur. At nos edisseramus, quò fumus in dicendo de amicitia posteriores, hoc in præstanda ea præcedimus. Quare, si videtur, ita in præsentiarum agamus, priscos

habebatur Agathocles, contubernium ... bat illis, non admodum approbans eas ...

καὶ ὁ Δαμίας οὐδὲν αὐτὸν ἐντιμότερον εἶχε τῶν λοιδόρων, πλωτῶν δὲ καὶ πάσχοντος, τὰ πολλὰ ἰατρικῶν, καὶ φορτικὸς ἐδόκει, ὑπομιμνήσκων καὶ τῶν προγόνων, καὶ φυλάττειν παρῄνει, ἃ μετὰ πολλῶν καμάτων ὁ πάππος αὐτῷ [illegible] κατέλιπεν. ὥστε καὶ ἐπὶ τούτοις, οὐδὲ ἐπὶ ζῶντος ἔτι αὐτοῦ, συνεσθίειν μετ' ἐκείνων ἐβούλετο, λανθάνειν παρὼν τὸν Ἀγαθοκλέα.

Ἐπεὶ δὲ ποτε καὶ τῶν λοιδόρων ἐκείνων ὁ ἄθλιος ἀπατᾶται, ὡς ἐρᾷη αὐτὸ Χαρικλέα Δημώνακτος γυνὴ, ἐπιφανοῦς, καὶ πρώτης ἐν Ἐφέσῳ τὰ πολιτικά. [illegible] τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, [illegible] ἐμιμάρυσι, καὶ [illegible] ἀπολελυμένα, [illegible] τοῖς μαγείροις μηχανῶνται [illegible] μικρὸν, αὐτοῖς ἐπιτρέπουσι τοὺς ἐρῶντας, καὶ [illegible] τὸ πρᾶγμα ἐπὶ [illegible] ῥᾴθυμα

Dinias autem nihilo hunc potiorem habebat, quàm cæteros adulatores. Tandem etiam offendere cœpit crebritis obiurgans, molestúsque videbatur, quippe qui admoneret cum maiorum, præciperétque vt seruaret quæ multo labore parta pater illi reliquisset: adeò vt ob hæc ne ad comessationes quidem illum demceps adhiberet, sed solus cum illis comessaretur, celare cupiens Agathoclem. Demum ab assentatoribus illis misero persuasum est quòd amaretur à Charicléa Demonactis vxore, virâ illustri, atque inter Ephesios in honoribus ciuilibus primarij. Iam & literulæ à muliere ad illum ventitabant, & serta semimarcida, & mala quædam admorsa, denique quicquid ad hæc lenæ machinantur in adolescentes, quo paulatim illis amorem artibus quibusdam inserant, primúmque hac incendant opinione

Μνή, ἴσι ἦ, Τέξρι, ὁ φαῦλον τὸ ἔργον ἀνδρὶ, οἵῳ σοὶ, πολεμίοις μονομαχῆσαι, καὶ νὴ σόφους καὶ τυθηνμένους πρὸς σοφισμάτων λόγους, ὁ μὲν ἀγνοῶς γε οὔτω καταπροδόντα σὲ βραχὺ τὸ Ἑλλήνων πᾶν ἄπαν, ἀναχωρήσαντα σοι. καὶ γὰρ ἂν εἴη καὶ δεινὸν, εἰ μὴ ἐκείνοις ἠπιστώμεθα δοῦναι τῶν Σκυθῶν, ἐπεὶ δοῦναί σοί τι μῦθοι λέγουσι, καὶ ὑμίν γε αἱ παλαιαὶ γραφαὶ, ἃς μικρῷ πρόσθεν ἐν μέσοις ἐξηραμμένας εἶδες, Ἑλλήνας καὶ βαρβάρους, ἔθνη, καὶ ἔθνων πόλεις ὑπὸ σοῦ ἁπάντων. ἐπὶ γὰρ σοῦδε γήρους, οὐ τὴν ἀσπίδα ὥσπερ ὑμεῖς, ἀπὸ τῶν γλουτῶν ἀναπτυσσόμενοι, καλόν. πρέπον δὲ ἡγεῖσθαι χρὴ τὸν ἀεθμὸν ὑμῖν τῶν φιλικῶν τούτων πραξίων, ἢ ὁπόσα ἄν τις πλείους ἔχῃ λόγους, ἔθνων ἀποράτου λύσειν ἄν τῶν πολέμων. Τέξ. οὐκ ἀκούεις, ἀπ' ἀγαθοῦ μὲν ἐν ἔθνη πλήθει αὐτῶν τὸ ἀκρατὲς, ἀπ'

ΜΝΕ. Quāquam est haud mediocris negocij cum viro, ita vt tu es, bellatore, singulari certamine congredi, tū admodum instructo insidiis ac penetralibus narrationibus: haud tamē vt quidem ignauiter tā citò vniuersam deserens Graciam, tibi cessero. Etenim vehementer absurdum fuerit, quum dii ipsi tantum vicerint Scytharum, quantum fuisse declarant tum fabulæ, tum picturæ vestræ, quæ paulò antè scitè admodum repræsentabant: Graecas omneis, tot nationes, tot ciuitates, nullo defendente, vnà abs te. Nam ista si fiat, non dextram, quemadmodum apud vos solet, sed totum corpus execari conueniat. Sed nunc spectare nos oportet, numerúmne eorum quæ amicè quis gesserit an magis, quò plures alterutri amicos referre poterit, hoc victoriæ dignior videbitur? TOX. Nequaquam, imò non multitudine vir horū spectetur,

φὴν ἀμείνους, καὶ ἀλυμάντους φαίνοιτο ἂν σοὶ τῶν ἐμῶν, ἴσα τὸν ἀριθμὸν ὄντα, καὶ εἰσάπαξ δηλονότι, ἐπιφερόμενα; ΜΝ. Ἔμοιγε δοκοῦσι τὰ τραύματα, καὶ βάθος ἐνδώσειν πολὺ τῆς πληγῆς. Μνή. νὴ λέγεις, καὶ ἀμύνασθαι, ὁπόσοι ἱκανοί. Τό. πρότερον ἐμοὶ δοκῶσιν ἱκανῶς ἔχειν. Μνή. ἔστω δοκεῖ. πρόχειρος ἤδη λέγειν, ἀπὸ ἑκατέρου σώματος ἃ μὲν ἀληθῆ ἱερᾶν ἄμεινον γὰρ ἂν πλασθῆναι τὰ ζητούμενα, ἢ παῦναι χαλεπὸν, καὶ ὁ ἔλεγχος ἀφανής. ἃ δὲ ὁμόσαι, οὐχ ὅσιον ἀπιστεῖν. Τό. ἀμείνω ἄν, εἴ τι καὶ ὄρκῳ δεῖν νομίζοις. Μνή. τίς δὲ ὁ τῶν ἀμφοτέρων θεῶν, ἐφ' ἱκανὸς ὁ φίλιος; Τό. πάνυ μακρὰ, ἐγὼ ἀκούσομαι ὀμεῖσθαι δέ. ἐμοῦ ἀκουσάτω λόγω Μνή. ἵνα δίκαιος ὁ Ζεὺς ὁ φίλιος, ἃ μὲν ἐπὸς ἂν λέγω πρὸς σὲ, ἃ αὐτὸς ἐθέλω, ἃ περὶ ἄλλων, ἐπόμενον οἶόν τε ὦ, ἀλη-

verùm si quæ tu narrabis facta, his quæ narrabo, videantur præstantiora, magisque penetrantia: tum numerum etiamsi numero paria sint, opportuniora magisque lethalia mihi facient vulnera: ac penè memet ad ictus accommodabo. ΜΝ. Probè loqueris. Statuamus igitur quot erunt satis. ΤΟΧΑ. Mihi quidem satis fore videtur, si vterque quinque narret exempla. ΜΝΕ. Istidem mihi videtur. ac prior dicito, verùm adiuratus, nimirum non nisi vera dicturum. alioqui fingere eiusmodi, non admodum fuerit difficile: palàm autem refelli non queant. Porrò si iuraris, nefas sit non habere fidem ΤΟ. Iurabimus, si quid etiam iureiurando opus esse censes. ΜΝ. Quis tibi è dijs nostratibus, num satisfaciat Iupiter Philius? Ego quoque tibi nostratem ΜΝΕS. Testis igitur esto Iupiter Philius, quæcunque dicturus sum apud te, ea nimirùm vel quæ vidi ipse, vel quæ ab alijs quoad fieri potuit, diligen-

ΤΟΧΑ. Et maximè. iurabo, meque in lingua.

ἀκριβείας ἐπαινέσαιμι, ἀλλ' ἐρῶ, μηδὲν παρ' ἐμαυτοῦ ἐπιπλάττων. καὶ πρῶτόν γέ σοι τὴν Ἀγαθοκλέους καὶ Δανίου φιλίαν διηγήσομαι, ἀνίδιμον ἐν τοῖς ἄλλοις γενομένην. Ἀγαθοκλῆς γὰρ οὗτος ὁ Σάμιος ὁ πολὺς ἐκεῖνος, ἄνευ μὲν φιλίας, ἐπεὶ ἤλλαξε, τἄλλα δὲ οὐδὲν ἀμείνων Σαμίων τῶν πολλῶν, οὔτε εἰς τὸ χρῆσθαι, οὔτε εἰς τὴν ἄλλην ἀβιοσίαν, Δανίᾳ δὲ τῷ Λυσίου Ἐφεσίῳ φίλος ἐκ παίδων ἦν. ὁ δὲ Δανίας ἐπλούτει ἄρα ἐς ὑπερβολήν, καὶ ὥσπερ ἀπὸ νεοπλούτου ὄντα, πολλοὺς καὶ ἄλλους εἶχε περὶ αὐτὸν, ἱκανοὺς μὲν συμπίειν, καὶ πρὸς ἁλόντων σωθῆναι, φιλίας δὲ πλῆθος ὅλον ἀφανίσοντας. τίνας μὲν οὖν καὶ ὁ Ἀγαθοκλῆς ἐξηταίρισε, καὶ σωτῆρας, καὶ συνίστορας αὐτοῖς, οὐ πάνυ χαίρων τῇ διαίτῃ ἐφαπτόμενος, καὶ

diligentissimè perceperim, narraturum, nihil ex me in pso commiscentem, allenaniémque. Ac primo quidem loco, Agathoclis Dinniæque amicitiam referam, quæ apud Ionas est celebratissima. Nam Agathocles hic, qui Samius fuit, non ita pridem vixit, vir in amicitiis quidem præcipuus, ita vt rę declarauit: cæterùm reliquis in rebus vulgo Samiorum nihilo præstantior, neq; genere, neque cæteris item opibus. Huic cum Dinia Ephesio Lysionis filio amicitia à puero interceſſerat. Parvò Dinias supra modum dites tus est, & quemadmodum solent ij qui nuper opes nácti sunt, complures & alios secum habebat, satis quidem idoneos illos & ad compotandum, & ad voluptarium consuetudinem, ab amicitia verò longè alienissimos. Atque inter hos interim habebatur Agathocles, conuiuebátque & compotabat illis, non admodum approbans eam viuendi rationem.

Dinias

καὶ ὁ Δανίας οὐδὲν αὐτὸν ἐντιμότερον εἶχε τῶν λοιπῶν. τελευταῖον δὲ καὶ κόσκινον, τὰ ποικίλα ἐπιτιμᾶν, καὶ φορτικὸς ἐδόκει, ὑπομιμνήσκων καὶ τῶν προγόνων, καὶ φυλάττειν παραγγέλλων, ἃ μετὰ πολλῶν κακοπαθειῶν ὁ πατὴρ αὐτῷ περισωσάμενος κατέλιπεν. ὥστε δι' ταῦτα, οὐδὲ ἐπὶ ξένοις δόμοις ἐθέλων εἶναι αὐτὸν, ἅμα μὲν καὶ μετ' ἐκείνων ἐκάμασι, λανθάνειν παρώμενος τὸν Ἀγαθοκλέα. καὶ δὴ ποτε ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἐκείνῳ ὁ ἄθλιος ἀνατεθείκατο, ὡς ἐρᾷη αὐτὸ Χαρίκλεια, Δημώνακτος γυνὴ, ἀνδρὸς ἐνδόξου, καὶ πρώτου Ἐφεσίων τὰ πολιτικά. καὶ γραμμάτιά τε ἀσυφοίτητα παρὰ τῆς γυναικὸς αὐτῷ, καὶ σίφανοι ἠμαραντοι, καὶ μῆλά τινα ἐκδεδηγμένα, καὶ ἄλλα, ὅσα δὴ μάστροποι ταῖς νύμφαις μηχανῶνται, κατὰ μικρὸν, αὐξῆσι ἐντυκνάμενα τοὺς ἔρωτας, καὶ ἀναφλέγουσι τὸ πρῶτον ἐν ῥᾳθυμίᾳ

Dinias autem nihilo hunc potiorem habebat, quàm cæteros adulatores. Tandem etiam offendere cœpit crebriùs obiurgans, molestiúsque videbatur, quippe qui admoneret cum maiorum, præciperétque vt seruaret quæ multo labore parta pater illi reliquisset: adeò vt ob hæc ne ad comessationes quidem illum deinceps adhiberet, sed solus cum illis comessaretur, celare cupiens Agathoclem. Demum ab assentatoribus illis misero persuasum est quòd amaretur à Charicléa Demonactis vxore, viri illustris, atque inter Ephesios in honoribus ciuilibus primarij. Iam & literulæ à muliere ad illum ventitabant, & sertæ semimarcidæ, & mala quædam admorsa, denique quicquid ad hæc lenæ machinantur in adolescentes, quo paulatim illis amorem artibus quibusdam inserant, primúmque hac incendant opinione

ρᾶσθαι νομίζουσαι. ἐπαγω-
γόταζον γὰρ τοῦτό γε, καὶ μά-
λιστα τοῖς καλοῖς ἔναι οἰομέ-
νοις, ἄχρις ἂν πάθωσιν εἰς τὰ
δίκτυα ἐμπεσόντες. ἡ Χαρί-
κλεια δ', ὦ ἄνδρες μὴ γιώσο-
μαι, ἐταιρικὴ δ' ἐκτόπως, καὶ
ζωῆς πεπειρόντος ἀεὶ, καὶ ἐ
πολυν ἐπ' ὀλίγῳ ἐθελήσαί τις.
καὶ ἐ πρόσθοι τις μόνον, ὠ-
θεῖ ἐπῄει. καὶ δὴ ἀδὴν
λῶ, μή μοι ἀρτέμοι Χαρί-
κλεια. ἐπεὶ δὲ ἡ τάλαι τιχ-
νίτις, παρ' ὧν τινα βουλὴ τῶν
ἑταιρῶν, ἐπισπάσθαι ἐρα-
σθῆναι, καὶ ἀμφίβολον ἔτι ὄντα,
ὅλον ἐποιήσασθαι, καὶ ἐνε-
χείρουν ἤδη ἐπιτίθεναι, καὶ
πρωτοκαθίσαι, ἄρτι μὲν ὀρ-
γῆ, ἄρτι δὲ κολακείᾳ, καὶ μι-
κρὸν ὑπερφίλει, καὶ ὧν
πρὸς ἕτερον ἀφκλίνειν δο-
κῶν. καὶ ὅλη συγκυκρότητο
ἀπανταχόθεν ἡ γυνὴ, καὶ πολ-
λὰ μηχανήματα παυδικώτα-
τα κατὰ τῶν ἐρασῶν. ταύτῃ
δ' ἔτε τότε οἱ Διὸς κόλακες πα-
ρελαμ-

pimione, quòd seſe crederent amari. Nam plurimùm illicit & hoc, præsertim eos qui sibi formosi videntur, donec imprudentes in eſſet inciderint. Erat autem Chariclea vrbana quidem & elegans muliercula, at supra modum meretricia, sempérque illius, quicunque fortè adiſſet, etiamsi quis admodum leuiter contrectaſſet: quin ſi vel oſculo fuiſſet duntaxat, protinus adnectebat: nec vllo pacto metuendum erat ne quando recuſaret Chariclea: admodum illis autem alioqui artifex, quauis meretrice doctior allicere amatorem, & ambiguum quum adhuc eſſet, in tum ſubigere: at quum iam teneretur, incitare, & ardentiùs magisq; accendere, nunc blandimentis, nunc fastidio, deinde iniecta ſuſpicione, quaſi ad alium ſe flectere eſſet: poſtremo omni ex parte egregie docta erat mulier & abſoluta, artibúsque omnigenis instructa. Hanc igitur tum Diniæ adulatores ac-

ραλαμβάνουσιν ἐπὶ τὸ μειράκιον, καὶ τὰ πολλὰ ὑπηκόους μηδοίων, σιωπῶντος αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἔρωτα τῆς Χαρικλέας. ἦ δὲ πολλὰς ἤδη νέους ἐπαγωγοῖς, καὶ μυρίους ἐρῶντας ἐποιεναμψάμη, καὶ οἴκους πολυτελεῖς ἀναπίμπλασα, ποικίλον τι, καὶ πολυτελμενον κακὸν, παραλαμβάνουσα δὲ τὰς χεῖρας ἁπλοϊκὸν, καὶ ἄπειρον τῶν δίστων μηχανημάτων νεανίσκον, ἐκ ἀνῆκεν ἐκ τῶν ὀνύχων. ἁπὰ περιέχουσα πανταχόθεν, καὶ ἁλωκυῖα, ὅτι ἤδη πανταπασιν ἐκράτει, οὕτω τι ἀπώλετο ὑπὸ τῆς ἄγρας, καὶ τῷ δαιμονίῳ ἀφορμὴν κακῶν αὐτὸς ἐγένετο. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον αὐτὸν εὐθὺς ἐκεῖνα ἐπὶ αὐτὸν καθεῖ τὰ γράμματα, καὶ σιωπῆς πιμπομένη τῷ ἄνδρι, ὡς ἰδάκρυσι, καὶ ἱκετηρίαις, καὶ τέλος, ὡς ἀπάγξασθαι ἑαυτὴν ἕτοιμος ἦν ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ἑαυτὴν ἀναγκάσειν ἐπιθυμεῖν καλῆς ἐπὶ τοῖς Ἐφεσίων γυναιξὶν ἐπαίνοις. καὶ πως σιωπῶν ἔνιθυ

rant in adoleſcentulum, multáque aſsimulabant quo eum in amorem Charicleæ impellerent. Ita porrò quæ complures iam adoleſcentes iugulárat, & innumerabiles amores fuerat mentita, dotemoſq; opulentas euerterat, varium quoddam atque inexpugnabile malum: vbi nacta manibus eſt ſimplicem & huiuſmodi artium imperitum adoleſcentulum, haudquaquam amittebat ex vinculis: ſed vndique oppugnans tentánsque, vbi iam omnium eſſet compos, tum ipſa dum captat, capta perijt tum infelici Diniæ innumerabilium malorum extitit cauſa. Nam primùm quidem ſtatim literulas illas ad illum dat, ac ſubinde miſſitat ancillulam, quæ renunciaret vt fleret, vt vigilaret, poſtremò vt miſera præ amore ſuffocatura eſſet ſeſe: donec iam beatus ille perſuaſus, ſibi formoſus eſſe videretur, atque Epheſiorum

uxoribus inter cæteros adamabilis. Ac tandem in congreſſum adductus

νίχθη πολλὰ ἱκετευθεὶς, καὶ τέλος ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ἄγεται, ὡς ὁ λόγος, ἀλλὰ σώφρων ἔμπειρος ὢν γυναικὸς καλῆς, καὶ πρὸς ἀφροδίσιά τι ὁμιλῆσαι ἐπισταμένης, καὶ ἐν καιρῷ θαρρεῖν, καὶ μεταξὺ τὸ κλαίειν ἐπιφύσας ὑποστενάξαι, καὶ ἀπιόντος κύλιξ λαβέσθαι, καὶ ἀσπάζοντι προσδραμεῖν, καὶ καταφιλῆσαι, ὡς ἂν μάλιστα ἀρέσαι, καί που καὶ ᾄσαι, καὶ λιθαρίσαι, οἷς ἅπασι κατὰ τὸ Δηλίου ἐκέκραγε. καὶ ἐπὶ μὲν θυσίᾳ πονηρὸς ἔχοντα καὶ διάβροχον ἤδη τῶν ἱρῶν, καὶ ταχὺ ἐγγηρᾶν μέλλοντα, ἅπαξ ἐπὶ τέλοις ἐφοίτα, καὶ τὸ ἄθλιον ἀπήμυνε· μέμφεται δέ τι καὶ ἐξ αὐτοῦ σκάλλεται, ἱκανὸν ἡγούμενος τέλος, βλάκα ἱερεῖον προσεπευφῆσαι, καὶ ἐπὶ τὸ ἱερεῖα πρὸς αὐτὸν, φυλάττεσθαι τὸ τ' ἀγέλαστον καὶ λίχνον, πανσομένου τὸν ἔρωτα. ὁ δ' ἐκεῖθεν οἷός τις ὢν φέρειν τὸ πρᾶγμα, ἐδὲ μόλις, μὴ ὁρῶν αὐτὸν, ἀπὸ τῆς λάμπρας, καὶ τῶν μόλακας λοιπῶν, καὶ τὸν νόμον τῆς Χαρικλείας ἐπιβοᾶ-

adductus est, multis precibus exoratus. Et ex eo quidem tempore facilis iamerat cōiectura, fore vt caperetur à muliere formosa, ad voluptatem congredi docta, & in loco flere, & inter loquendum miserabiliter suspirare, & iam abeuntem amplecti, & adeunti obuiam occurrere, & formam colere sic vt maximè placitura esset: interdum vel voce vel cithara canere: quibus omnibus in Diuinam vsa est. At vbi sensit excruciari, iámque amore illaqueatum, ac sub iugum esse factum: aliud ad hæc excogitat, quo miserum subuertat: grauidam se ex eo simulat (nam hoc quoque efficax ad magis ac magis inflammandum stultum amantem.) Neque postea commeabat ad illum, affirmans à viro obseruari sese, qui iam amorem persensisset. Elie verò rem iam non vltrà ferre potis erat: neque durare quibat, quum illam non aspiceret: sed lachrymabatur, adulatoresq; ad sese accersebat, ac Charicleæ

nomen

ἐνεβεβλῆ· καὶ τὴν εἰκόνα περιβαλόμενος αὐτὸς (ἐποιήσε γὰρ λίθου λευκοῦ) ἠσπάζετο. καὶ τέλος, καταβαλὼν ἑαυτὸν ἐς ὄλεθρος, ἀνυπόπτως, καὶ λύτα τὰ ὦν ἀκριβὲς τὸ πρᾶγμα. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα, ὡς κατὰ μέλλα, καὶ περάνους ἀντιλήψεσθαι αὐτῇ, ἀπὸ σιωπῆς ὅλως, καὶ ἀγροὶ, καὶ θεράποντες, καὶ ἱμάτιον ὠνητὸν, καὶ χρυσὸν, ὁπόσον ἐθελήσειε. καὶ τί γὰρ, ἡ Βραχὺ ὁ Λυσίωνος οἶκος, ἐνομασότατος τῶν ἐν Ἰωνίᾳ γενόμενος, ἐξωύτηλο ἤδη, καὶ ἐξανεμώντο. ἔτα ὡς ἤδη ἄνω ἦν, ἀφεῖπόν τε αὐτὸν, ἄπορον ἤδη, Κρῆτα νεανίσκον τῶν ἐκ χρυσοῦ, ἐὺ πρᾶ, καὶ μετρίως ἐς ἱκανόν. καὶ ἤρα ἤδη αὐτῆ, καὶ πάνυ ἐπίστευε. ἀμελεῖ μὲν ὁ Δωρὶς, οὐχ ὑπὸ Χαρικλείας μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἑταίρων (καὶ πάνυ γὰρ ἐνῆν τὸν Κρῆτα ἤδη ἐρῶντα μετιέναι) ἔρχεται παρὰ τὸν Ἀγαθοκλέα, καὶ πολλὰ ἀδόντα ἐς ἴχνος ποιεῖσθαι τὰ πρόσφατα αὐτῆς. καὶ

nomen inclamabat: imaginemq; illius amplexus (candido enim lapide fecerat) eiulabat. Demum in solum abijciens sese, iactabatur: planéque res extremæ dementiæ speciem obtinebat. Siquidem munera reddita sunt mulieri, non pro malorum aut corollarum præcio, sed solidæ domus, agri, famulæ, vestes florulentæ, auri quantum optaret. Quid multa? Breui Lysionis domus antea inter Ionas nobilissima, exhausta est, atque exinanita. Deinde vbi iam exuccus esset, eo relicto alium quempiam adolescentulum Cretensem bene nummatum venata est, atque ad illum deo sciuit. Iam videlicet illum adamabat: atque is quidem credebat. Itaque Dinias neglectus non à Charicleâ modò, verùm etiã ab assentatoribus (nam isti quoque ad Cretensem amatorem iam desciuerant) abit ad Agathoclem, iampridẽ non insciũ quàm illi res miserè haberent.

καὶ αὐλοῦμαι· τὸ πρῶτον, ὅμως αἰσχυνθεῖσα τολμᾷ, τὸν ἐρωτα, τὴν ἀφείαν, τὴν ὑπερφυᾶ τῆς γυναικὸς, τὸν ἀντιτραπέλον τὸν Κρῆτα· καὶ τίνι; οὐ βιώσεται μὴ ἐλθοῦσα τῇ Χαρικλείᾳ. ὁ δὲ ἔκπαγλον εἶναι νομίζει ἐν τούτῳ ἀφροσύνην τῆς Δεινίου διότι ἐπέτρεψε μόνον αὐτὸν τῶν φίλων, ἀπὸ ζώσης μόναις αὐτοῦ πεντήκοντα, τότε μὲν μόνον ἔχει, παρόντων οἰκέτων ἐν Σάμῳ ἀπομολύξεις, ἔπειτα, αὐτῷ τῷ τιμιωτάτῳ μοι φανῆναι, τρία τάλαντα. λαβὼν δὲ ὁ Δεινίας, οὐκ ἀφανὴς ἦν τοῖς τῇ Χαρικλείᾳ, καλὸς ὢν καὶ ἄνθει γιγνομένῳ, καὶ ἄνθρακι ἢ ἄβρα, καὶ τὰ γραμματία, ἢ μίμψις, ὅτι μὴ πολλοῦ χρόνου ἀφίκετο. καὶ οἱ μόναχοι συνήθως, ἐπιστάμενοι ὁρῶντες ἰδίᾳ. ἀπορρήτου ὄντος τοῦ Δεινίου. ὡς δὲ ἀπεσχίζετο παρ' αὐτῷ, καὶ ἔκ τινος τὸν πρῶτον ὕπνον, ἢ ἕνδεκα τῶν ὁ Δημώναξ, ὁ τῆς Χαρικλείας ἀνὴρ, ἄτε καὶ ἄλλως ἀνόητος,

Ac pudescens quidem initiò, tamen exposuit omnia: as morem, egestatem, arrogantiam mulieris, rivalem Cretensem: in summa, non victurum se nisi cum Charicléa consuetudinem haberet. Ille verò intempestivum esse ratus, id temporis exprobrare Diniæ, quapropter ex amicis unum sese non admisisset, sed tum quidem assentatores suos sibi antepo[n]uisset: divendita, quam unam habebat in Samo, domo paterna, precium illi attulit, talenta tria. Quæ simulatq; recepisset Dinias, haud clàm erat Charicléæ rursus subitò formosus factus: rursus ancilla, & literulæ, & expostulatio, quòd iam diu se non adiisset. concurrêrût item adulatores applaudêtes, ut viderunt Diniæ adhuc esse quod daret. Cùm aût pollicitus esset se vêturum ad illã, venisseté; prima ferè somno, esseté; ut 9 Demonax Charicléæ maritus, sive quòd alioqui præsenserat, sive

ἅτε καὶ ἐκ συνθήματος τῆς γυναικὸς, ἅμφω γὰρ λέγεται, ἐκπηδήσας ὥσπερ ἐκ λόχου, τινὰ τῶν ἀδελφῶν ἐπικαιρίαν ἐκάλει, καὶ συναμβῶναι τὸν Δονίαν, πῦρ καὶ μάστιγας ἀπειλῶν, καὶ ξίφος· ὡς ἐπὶ μοιχὸν σπασάμενος. ὁ δὲ σκιαθεὶς οὐ μανῶν ἐκ μοιχόν τινα πλησίον μάχιμον ἁρπάσας αὐτόθι ἐκπηδᾷ τὸν Δημώνακτα κατάξας ἐπὶ λιρόταφον, καὶ τῷ Χαρικλείᾳ συνέπεσεν οὐ μιᾷ πληγῇ ταύτῃ, ἀλλὰ καὶ ἐκ μοχλῷ πολλαχῇ, καὶ ὑπὸ ξίφει ἑνὶ Δημώνακτος ὕστερον. οἱ δ' οἰκέται ἐπὶ τῷ μὲν ἐπὶ πρώτῃ ἄφωνοι, ὡς παρεσκόπει τὸ πρᾶγμα· ἐπιπλησσόμενοι, ἅτε περὶ πολλοῦ συναμβάνειν. ὡς καὶ αὐτοῖς ἐπὶ μετὰ τὸ ξίφους, ἐκείνοι μὲν ἀπέφευγον· ὁ Δονίας δὲ ἐπιχειρήσας, τυραννοῦντος ἔργον ἐργασάμενος, καὶ τὸ μίσος τῆς ἐς παρὰ τὸν Ἀγαθοκλῆ λιπὼν, ἀνεχώρει· βόμβοι τὰ πεπραγμένα, καὶ περὶ τῶν μελλόντων ὅ, τι ἀρβύ-

sive de composito proditione neque vxoris (nam virumque fertur) exiliens velut ex insidijs, & atrium iubet occludere, & Dioniam comprehendi, ignem ac flagra minitans, neque non gladium tanquam in mœchum educens. Ille porrò reputans quibus in malis esset: vecte quoniam de proximò, vt iacebat, arrepto, tum ipsum occidit Demonactem in tempus addigens: tum Charicleam. atque hanc quidem non ictu vno, verumetiam & vecte sæpius, & postea Demonactis gladio feriens. At famuli interea muti stabant, rei nouitate attoniti: deinde comprehendere conati, quum in hos quoque ferro insiliret, ipsi quidem aufugerunt, Dionias autem clam sese subduxit, tanto patrato facinore. Et ad auroram vsque apud Agathocl-m diuersabatur: paritérque & quæ facta

essent reputabant, & quid in posterum esset euenturum;

ἀφίστην, σωσωσῶντε. ἔωθεν δὲ οἱ στρατιῶται παρῆσαν (ἤδη γὰρ τὸ πρᾶγμα διαβεβόητο) καὶ συναβόντο τὸν Δονίαν, οὐκ εἰδότα τὸν ἐξαγορεύοντα μὲν οὐχὶ πρόσωπον, ἀναλογοῦσι παρὰ τὸν ἔπαρχον, ὃς ἔτυχε τότε τὴν Ἀσίαν διοικῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς μεγάλα ἀνεκίνυνα αὐτὸν, καὶ μετ' οὐ πολὺ κατοικίζεται ὁ Δονίας εἰς Βύαρον, νῆσον τῶν Κυκλάδων, ἐφ' ταύτῃ φόνου εἰς δὲ τιμωρίαν τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς καὶ τἄλλα μὲν σωθεὶς, καὶ συναπῆρεν ἐς τὴν Ἰταλίαν, καὶ συνεσῶσεν ἐς τὸ δικαστήριον μὲν τῶν φίλων, καὶ πρὸς οὐδὲν ἐνδίκημα. ἐπεὶ δὲ ἔδη ἐπεφώνει ὁ Δονίας, οὐδὲ τότε ἀπολείπεται τοῦ ἑταίρου.

καταμείνας δὲ αὐτὸς ἐν τῷ; Διλιφίβῳ ἐν Γυάρῳ, καὶ συνιφιλοσόφει τῷδε, καὶ ἐνδὺς ναυτιλίαν ἐπὶ φεύγει τῶν ἀναγκαίων, παρασὺς ἑαυτὸν τοῖς πορφυρῶσι, συγκα-

considerabant. Vt autem diluxit, milites aderant (iam enim res erat diuulgata) comprehensumq; Diniam, nec hunc inficiantem homicidium, adducunt ad praefectum qui per id tempus Asiam moderabatur. Hic eum ad Persarum regem remittit. Nec ita multò post relegatus est Dinias in Gyaron insulam ex Cycladibus vnam, damnatus à rege, vt in ea, quoad viueret, exularet. Agathocles autem cum reliquis in rebus non quaquam absuerat, tum pariter soluit in Italiam, & amicorum solus vnà est in iudicium comitatus, neque vsquam defuit officio. Verùm vbi iam in exilium profectus est Dinias, ne tum quidem deseruit eum ab amico: quin potius ipse suapte sponte damnatus versabatur in Gyaro, simúlque cum illo exulem agebat. At quum iam rerum necessariarum omnium inopia laborarent, locans seipsum purpurariis vnà

ἀπίστων, ἀπιστοῦντι. ἐπεὶ δὲ ὁ Μνησίππου ἐκ τῆς Ἰταλίας ἀφικόμενος ἔλεγε τὸν Ἀγαθοκλέα τὸν Σκυθικὸν τεθνάναι, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθαύμαζε τὸν Τοξάριν, ὅτι οὐ πιστεύοι, ἐγὼ μὲν ἐπιμαρτυρῶν ἔλεγον ὅτι καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Πειραιεῖ συνεπλεύσαιμι τῷ Ἀθηναίῳ, ἐκ τῆς Ἰταλίας ἀπιόντι εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἐν τῷ πλῷ ἀκοῦσαι παρὰ τοῦ κυβερνήτου τοῦ πλοίου, ὅτι ἐκ Κορκύρας ἀνάγοιτο, καὶ ὅτι ἐν τῇ Ἀδριατικῇ ἐπιπλεύσειε τῷ Ἀγαθοκλεῖ τεθνεῶτι ἐν Γυάρῳ. ὁ δὲ ἔλεγε μὲν οὐδὲν πρὸς ταῦτα, ἐθαύμαζε δὲ ὅμως, καὶ ἐπεὶ ἐπαύσατο, ἐγὼ ἔφην· Ἀλλὰ τί ταῦτα θαυμάζεις, ὦ Τοξάρι, εἰ μὴ πιστεύεις τῷ ἀνδρὶ τεθνάναι τὸν Ἀγαθοκλέα, ὃς οὐδὲ ζῶντα ἐπίστευες; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Ἀλλὰ τοῦτο μάλιστα ἐστὶν ὃ θαυμάζω, εἰ ἐκεῖνος ἐτελεύτησεν, ὃν ἐγὼ ἐπιβουλεύοντα ἐμοὶ ἐξήλεγξα. ἐγὼ δὲ ἐπιμαρτυρῶν ἔλεγον ὅτι καὶ ἐν τῷ πλῷ ἐπυθόμην παρὰ τοῦ κυβερνήτου τοῦ πλοίου, ὅτι ἐκ Δυρραχίου ἀνάγοιτο, καὶ ὅτι ἐν τῇ Ἀδριατικῇ ἐπιπλεύσειε τῷ Ἀγαθοκλεῖ τεθνεῶτι ἐν Γυάρῳ. ὁ δὲ ἔλεγε μὲν οὐδὲν πρὸς ταῦτα, ἐθαύμαζε δὲ ὅμως, καὶ ἐπεὶ ἐπαύσατο, ἐγὼ ἔφην· Ἀλλὰ τί ταῦτα θαυμάζεις, ὦ Τοξάρι, εἰ μὴ πιστεύεις τῷ ἀνδρὶ τεθνάναι τὸν Ἀγαθοκλέα, ὃς οὐδὲ ζῶντα ἐπίστευες; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Ἀλλὰ τοῦτο μάλιστα ἐστὶν ὃ θαυμάζω, εἰ ἐκεῖνος ἐτελεύτησεν, ὃν ἐγὼ ἐπιβουλεύοντα ἐμοὶ ἐξήλεγξα. ἐγὼ δὲ ἐπιμαρτυρῶν ἔλεγον ὅτι καὶ ἐν τῷ πλῷ ἐπυθόμην παρὰ τοῦ κυβερνήτου τοῦ πλοίου, ὅτι ἐκ Δυρραχίου ἀνάγοιτο, καὶ ὅτι ἐν τῇ Ἀδριατικῇ ἐπιπλεύσειε τῷ Ἀγαθοκλεῖ τεθνεῶτι ἐν Γυάρῳ. ὁ δὲ ἔλεγε μὲν οὐδὲν πρὸς ταῦτα, ἐθαύμαζε δὲ ὅμως, καὶ ἐπεὶ ἐπαύσατο, ἐγὼ ἔφην· Ἀλλὰ τί ταῦτα θαυμάζεις, ὦ Τοξάρι, εἰ μὴ πιστεύεις τῷ ἀνδρὶ τεθνάναι τὸν Ἀγαθοκλέα, ὃς οὐδὲ ζῶντα ἐπίστευες; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Ἀλλὰ τοῦτο μάλιστα ἐστὶν ὃ θαυμάζω, εἰ ἐκεῖνος ἐτελεύτησεν, ὃν ἐγὼ ἐπιβουλεύοντα ἐμοὶ ἐξήλεγξα.

συνεπλεύσαιμι, καὶ τὰ γινόμενα ὑπ' ἐκείνου ἀκροώμενος, ἔτι μᾶλλον ἐθαύμαζε τὸν Δημίαν, καὶ ὅτι οὐκ ἐπίστευεν ἐκείνῳ τεθνάναι τὸν Ἀγαθοκλέα. ἐπεὶ δὲ ἐπαύσατο, ἐγὼ ἔφην· Ἀλλὰ τί ταῦτα θαυμάζεις, ὦ Τοξάρι, εἰ μὴ πιστεύεις τῷ ἀνδρὶ τεθνάναι τὸν Ἀγαθοκλέα, ὃς οὐδὲ ζῶντα ἐπίστευες; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Ἀλλὰ τοῦτο μάλιστα ἐστὶν ὃ θαυμάζω, εἰ ἐκεῖνος ἐτελεύτησεν, ὃν ἐγὼ ἐπιβουλεύοντα ἐμοὶ ἐξήλεγξα. ἐγὼ δὲ ἐπιμαρτυρῶν ἔλεγον ὅτι καὶ ἐν τῷ πλῷ ἐπυθόμην παρὰ τοῦ κυβερνήτου τοῦ πλοίου, ὅτι ἐκ Δυρραχίου ἀνάγοιτο, καὶ ὅτι ἐν τῇ Ἀδριατικῇ ἐπιπλεύσειε τῷ Ἀγαθοκλεῖ τεθνεῶτι ἐν Γυάρῳ. ὁ δὲ ἔλεγε μὲν οὐδὲν πρὸς ταῦτα, ἐθαύμαζε δὲ ὅμως, καὶ ἐπεὶ ἐπαύσατο, ἐγὼ ἔφην· Ἀλλὰ τί ταῦτα θαυμάζεις, ὦ Τοξάρι, εἰ μὴ πιστεύεις τῷ ἀνδρὶ τεθνάναι τὸν Ἀγαθοκλέα, ὃς οὐδὲ ζῶντα ἐπίστευες; ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Ἀλλὰ τοῦτο μάλιστα ἐστὶν ὃ θαυμάζω, εἰ ἐκεῖνος ἐτελεύτησεν, ὃν ἐγὼ ἐπιβουλεύοντα ἐμοὶ ἐξήλεγξα.

vnà cum alijs vrinabat, quódque hinc parum est referens, Dmiam alebat. Quin & agrotanti diutissimè inseruiuit: & vbi vita defunctus est, noluit vnquam in patriam reuerti, verùm inibi perseuerauit in insula, pudori sibi fore ratus, si vel mortuum amicum deseruisset. Hoc tibi Graecis factum amici retulerim, quod quidem non ità pridem accidit. haud enim scio si anni quinque praeterierint quod Agathocles in Gyaro moriem obiit. TOX. At vinum inimeatus ista, Mnesippe, dixisses, videlicet quo mihi fas esset eis non habere fidem. Adeò Scythicum quendam amicum Agathoclem istum deseripsisti. quin vereor ne quem & alium isti similem narret. MNE. Audi iam & alium Toxari, Euthydicum Chalcidensem. Romulicet em mihi de hoc Simylus Nauclerus Magnensis, adiurans profectò se teste rem factam esse. Aiebat enim nauigasse se ex Italia Athenas, circiter Pleiadum occasum.

ἀλλ', συνομιλούσης τινὰς ἀν-
θρώπων, μεμίσθωτο ἐν Κάλχιδι
εἶναι τὸν Εὐθύδικον, καὶ μετ'
αὐτοῦ Δάμωνα τὸν Χαλκιδέα,
καὶ ἕτερον αὐτοῦ φίλτατος
ἄνδρα, τὸν μὲν Εὐθύδικον,
ῥωμαλέον καὶ ἰσχυρόν, τὸν δὲ
Δάμωνα, ὑποχόνδριον καὶ ἀσθενι-
κὸν, ἄρτι ἐκ νόσου μακρᾶς, ὡς
ἔφασκε, ἀνεστάμενον. ἔχει μὲν
οὖν Σικελίας ἀξιόλογος ἁπλοῦς
σα ἔφη ὁ Σίμυλος καὶ σφᾶς ἐπὶ
τὸ πορθμεῖον ἀφικνεῖσθαι, ἐν αὐτῷ ἤδη τῷ Ἰονίῳ ἤλιον,
χείμωνα μέγιστον ἐπιτεθᾶν
αὐτοῖς. καὶ τὰ μὲν πολλὰ τῆ
ἄνω τις λέγοι, πρωκυμίας τι-
νὰς, καὶ προβόλους καὶ χαλά-
σας, καὶ ἄπια, ὅσα χειμῶνος
ἐστὶ καὶ ὑπὸ σφᾶς ἐκεῖνα
τὰ τῶν Σκιωναίων ἦν, ἀφ' ὧν
πλεῖστα τῆς ἁλὸς πλοῦτος, ἔτι
δὲ σκέψασθαι τινὰς ἐπισυρομέ-
νους, ὡς τὸ ῥεῦμα ἐνδιδίσκοι
τῆς ὁρμῆς, ὅσοι μέσοι νυκ-
τὸς, οἷον ἐν ὕπνῳ βαθεῖ σκλη-
ραγωγίᾳ ἔχοντα τὸν Δάμωνα,
ἐμβῆναι εἰκυφότα ἐς τὸν θά-
λασσαν

collecticios quosdam homines vehentem. in his fuisse Euthydicum, unáque cum hoc Damonem Chalcidensem eiusdem amicum. Aetatem quidem eos æqualem fuisse: verùm Euthydicum valentem, robustúmque: Damonem contrà subpallidum atque valetudinarium, quasi qui nuper (vt apparebat) ex diuturno morbo reualuisset. Itaque ad Siciliam vsque feliciter aiebat Simylus nauigasse ipsos. Cæterùm vbi transmisso freto, in ipso iam Ionio mari nauigarent, tempestatem maximam eis incubuisse. Quid autem attinet multa referre? immaneis quasdam procellas ac sinuosas, tum grandines, & si qua alia tempestatis mala? Vt verò iam haud procul abessent à Zacyntho, nuda nauigantes antenna, prætereà & funes quosdam trahentes, quo maximum

[illegible] impetum à fluctibus exciperent: circiter noctis medium, Damonem, qui male iactatione nauseare, vomuisse in mare propendere,

βαθυαρ. ἔπα, εἶμαι, τῆς νεὼς βιαιότερον, ἐς ὃ μάλιστα ἐπὶ μέρος, ἐκκλιθείσης, καὶ ὑπὸ τοῦ πνεύματος σωτικῆς οὔσης, ἐκνεῦσαι, αὐτὸν ἐπὶ τὴν πρῳρὰν, ἐς τὸ πέλαγος, οὐδὲ γυμνὸν τὸν ἄθλιον, ὡς ἂν καὶ ῥᾷον λάθοι νεῦσαι· οὐδὲ ὅπως βοᾷν πειρώμενον, καὶ μόλις ἑαυτὸν ἀφεῖναι τοῦ κλύδωνος. τὸν δὲ Εὐθύδικον, ὡς ἤκουσι (τυχὸν δὲ γυμνὸν τὸν ἐννεῦντα) ῥίψαι ἑαυτὸν ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ καταλαβόντα τὸν Δαίμονα, ἤδη ἀπαγορεύοντα (φαίνεσθαι γὰρ ἐπὶ πολὺ ταῦτα, τῆς σελήνης καταλαμπούσης) συναρπάσαι καὶ συνεκνεῦσαι. ὡς δὲ ἐπιθυμεῖν μὲν αὐτοῖς βοηθεῖν, καὶ ἐπιδεῖν τὴν συμφορὰν τῶν ἀνδρῶν, μὴ δύνασθαι δι' αὐτὸ μόνον τὸ πρᾶγμα ἐκπεπληγμένους, καὶ μὴ ἐκπαγῆναι ποιῆσαι, φασὶν τὸ γὰρ πολλοὺς ἀφεῖναι αὐτοῖς, καὶ τῶν ἑταίρων τινας, ὡς ἐπὶ ζώντων ἀφανεῖς ἔσεσθαι, ἅτε τινὰ αὐτῶν ἀφιππόχοις,

propendentem. Deinde, vt coniicio, naue vehementiùs in eam partem, in quam ille propendebat, inclinata, simulq; propellente fluctu, excidisse eum prono capite in pelagus: neque nudum tamen, videlicet vt misero vel natare commodè liceret. Mox itaque fuccelamasse quum præfocaretur, vixque sese ab vndis sustolleret. Porrò Euthydicum simulatque audisset (nam forte fortuna nudus in strato tum erat) abiecisse semet in mare, arrepióque Damone, qui iam deficiebat (diutiùs enim ista videri potuerant, luna scilicet relucente) vnà iuxta illum nasse, ac sublenasse. Ac voluisse quidem illis opitulari sese, miserrimi virorum calamitatem, verùm nequisse, quòd vemo præualido reperirentur. Illud tamen fecisse, subera complura ad illos proiecisse, tum ex comitibus aliquot, vt

χοιτο, καὶ τὴν σ, καὶ τὸν ἀσ-
φαλθραν αὐτὸν, ὁ μηρὸν
οὖσαν. ἐννόησον δίκαιον
πῶς θεῶν, ἵνα τινα ἄρα τις ἄλ-
λον ἐπιδείξῃ ἐπιδείξασθαι ὠ-
φελίας βεβαιοτέραν, πῶς ἄρα
σοι φίλον ἐν νυκτὶ ἐκπεσόν-
τα ἐς θάλατταν οὕτως ἐχειν-
μεῶνος, ἢ ἀφανισθῆς ἢ ἀναλω-
θῇ. καί μοι ἐπὶ ὀφθαλμῶν τὰ
βυθὸν τῷ ἐπαφάσσειν τῶν κυ-
μάτων, τὸν ἦχον ἢ ὕδατος
ἐπιπλωμένου, τὸν ἀφρὸν συ-
στρέφοντα, τὸν νύκτα καὶ τὸν
ἀπόνοιαν, εἶτα ἀφανιζόμε-
νον ἐκεῖνον, καὶ μόγις ἀνα-
κυπτοντα, καὶ τὰς χεῖρας ὀρ-
ρύοντα ἐς ἑταίρου τὸν ἐν ἐ-
πικινδύνῳ ἰσοὺς, καὶ σωσό-
μενον, καὶ ἀλλότα μὲ πεπο-
πόληται αὐτὸν ὁ δαίμων· οὕτω
γὰρ ἄν μαθοις, ὡς οὐκ ἀ-
γνωῶ σοι καὶ τοῦτον φίλον, τὸν
Εὐθυδίκου λιμηνάμενον. Το.
ῶστε μὴ ἀπόκοπος, ὦ Μνή-
σιππε, οἱ ἄνδρες, ἢ τίς αὐ-
τοῖς ἐκ πραλόγου σωτηρία ἐ-
γένετο; ὡς ἔγωγε οὐ μικρὸν
ἀλλοκα τὸν αὐτῶν.

ab his suſpenſi natarent, ſi quem forte ex eis nanciſcerentur, poſtremò ſcanſoria quoque tabulata, quæ quidem erant neutiquam exigua. Cogita iam per deos quod aliud grauius beneuolentiæ documentum quiſpiam edere queat in hominem amicum, qui noctu decidiſſet in mare uſq; adeò ſe uiuens, quàm communicata morte? tamq; adiò mihi ante oculos pone immenentes procellas, fragore aquæ ſeſe agglomerãtis, ſpumã undiq; efferueſcentem, naũtĩ, ac deſperationem, ad hæc illum iã præfocari incipientem, vixq; undis extantẽ, manuſq; porrigentem amico: hunc autem incontãter inſilientẽ, ſimulq; nantẽ, prorſuſq; ſolicitum ne ſe prior Damon interimet. Sic enim profectò cognoſceret quod haud ingenerоſum hũc quoque amicum, videlicet Euthydicũ, retulerim. To. Verum perierunt uiri, Mneſippe, an ſalus quæpiam ex inſperato illis cõtigit? Adeò ergo illis nõ mediocriter timui.

Μνή.

MNE.

[illegible]

insperato illis contigit? Adeò ego illis ... [illegible]

Μνη. Θάρρει, ὦ Τόξαρι, ἐσώθησαν, καὶ ἔτι καὶ νῦν εἰσὶν Ἀθήνησιν, ἄμφω φιλοσοφοῦντε. ὁ μὲν γὰρ Σίμυλος ταῦτα μόνα εἶχε λέγειν, ἅπερ εἶδε τῆς νυκτὸς, τὸν μὲν ἐκπίπτοντα, τὸν δὲ ἐπιπηδῶντα, καὶ νηχομένους, ἐς ὅσον ἐν νυκτὶ καθορᾶν ἐδύνατο, τὰ δὲ ἀπὸ τούτου, οἱ ἀμφὶ τὸν Εὐθύδικον αὐτοὶ διηγοῦνται. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, φελλοῖς τισι ἐμπεσόντας, ἀνέχειν ἐπὶ τούτων ἑαυτοὺς, καὶ ἀπονήχεσθαι πονήρως, ὕστερον δὲ, τὴν ἀποβάθραν ἰδόντας, ἤδη πρὸς ἕω, προσνήξασθαί τε αὐτῇ, καὶ τὸ λοιπὸν ἐπιβάντας, εὐμαρῶς προσενεχθῆναι τῇ Ζακύνθῳ. μετὰ δὲ τούτους, οὐ φαύλους ὄντας, ὡς ἔγωγ' ἂν φαίην, ἄκουσον ἤδη τρίτον ἄλλον, οὐδέν τι χείρονα αὐτῶν· Εὐδαμίδας Κορίνθιος, Ἀρεταίῳ τῷ Κορινθίῳ καὶ Χαριξένῳ τῷ Σικυωνίῳ, φίλοις ἐκέχρητο, εὐπόροις οὖσι, πενέστατος αὐτὸς ὤν. ἐπεὶ δὲ ἀπέθνησκε, διαθήκας

MNE. *Bono animo es, Toxaris. seruati sunt, quin hodieq; Athenis agunt ambo, philosophiae dantes operam. Nam Simylus ea demum narrare poterat, quae noctu videre licuit, hunc delapsum, illum desilientem, simulq; nantes quatenus per noctem dabatur aspicere. Porrò quae pòst haec acciderint, Euthydi eius ipse narrat. Primùm quidē subera quaedam fortè nactos, suspendisse de his sese, atq; ita haerentes fluitasse sanè quàm incommodè. deinde vbi tabulata conspexissent, iam sub auroram annasse, concensisq; illis, commodè deinde nantes appulisse Zacynthum. Post hos autem, quī neutiquam mali sunt, vt ego quidem autumo, accipe iam tertium, nihilo istis inferiorem. Eudamidas Corinthius Aretaeo Corinthio, & Charixeno Sicyonio amicis vtebantur, & iis quidem opulentis quum ipse pauperrimus esset. Hic vita decedens, testamentum*

ἀπέλιπε, τοῖς μὲν ἄλλοις ἴσως γελοῖος, ἐμοὶ δὲ οὐκ οἶδα εἰ τοιοῦτον τι φέροιμ' ἂν ἀνδρὶ ἀγαθῷ, καὶ φιλίαν τιμῶντι, καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῇ πρωτείων ἀμιλλωμένῳ. ἐν γὰρ τῷ γράμματι ἦν αὐτῷ· ἀφίημι Ἀρητάῳ τὴν μητέρα μου τρέφειν, καὶ γηροκομεῖν, Χαρίξενον δὲ, τὴν ἐμὴν πατέρα μου ἐκδοῦναι μετὰ πλείστου, ὁπόσου ἂν πωλήσῃ ἐπιδῶναι παρ' αὐτῆς Δαμήτου. ἦν δὲ αὐτῷ καὶ μήτηρ ὡρίου βύτης, καὶ θυγάτριον ἀπρόσωπον κἀγγάμως. ἦν δέ τι ἄρα πέρ σφιν ἐν τοσούτῳ πάθος, καὶ τὴν ἐκείνου μειράκια, φασίν, ἐχέτω ὁ ἕτερος. τοῦτο ἀναγνωσθὲν καὶ διαθρηθὲν, οἱ μὲν περὶαν μὲν ἀδόκητον Εὐδαμίδα, τὴν φιλίαν δὲ, ἣν πρὸς τοὺς ἄνδρας διὰ αὐτὸ ἀγνοοῦντο, ἐν παιδιᾷ τὸ πρᾶγμα ἐποιοῦντο. καὶ ἐλάει, ὅστις ἐ γελῶν ἀπηλάσσετο, οἷον Ἀρητᾷ καὶ Χαρίξενος οἱ δαίμονες ἐπῆρον διαδέξονται, λέγοντες, ὅπερ ἀποτὶ

reliquit, alijs quidem fortasse deridiculum, tibi verò haud scio an tale sit apparitum, viro probo, & apud quem amicitia in precio sit, quique vel cum præcipuis in ea certare queas. Sic enim in eo scriptum erat: Lego Aretæo quidem matrem meam alendam, atque in senecta fouendam: Charixeno verò filiam meam ea locandam cum dote, quam ea ab illo maxima dari poterit. Erat autem illi mater anus, ac filiola iam matura nuptijs. Si quid autem interim acciderit alterutri, huius quoque patrem, inquit, alter habeto. Hæc iusmodi lecto testamento, ij qui tenuitatem quidem Eudamidæ nouerant, at amicitiam quæ illi cum his viris intercesserat, ignorabant, rem pro ludo iocoq; ducebant. Nemo certè adfuerat qui non cum risu discederet, quòd eiusmodi hæreditatem Aretæus & Charixenus essent accepturi, felices videlicet, atque ita dicebant: Siquidem persol-

nent

hereditatem Aretæi & Charixenus felices videlicet, atque ita

φοτίσασαι Εὐδαμίδαι, καὶ ἔτι τοῦτο, ὡσπερ κληρονομήσασι τοῦ γυναικός. οἱ κληρονόμοι δὲ, οἷς ταῦτα κατελείφθη, ὡς ἤκουσαν, ἦλθον ὠθοῦν, διαιτῶντο τὰ ἐν τῇ διαθήκῃ. ὁ μὲν οὖν Χαρίξενος, πέντε μόνας ἡμέρας ἐπιβιοὺς, ἀπέθανε. ὁ δὲ Ἀρεταῖος, ἄριστος κληρονόμων γενόμενος, τελευτήσαντος, καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ μειρακίου παραλαβὼν, φέρει τε τοῦ Εὐδαμίδα τὴν μητέρα, καὶ γαμεῖ θυγατέρα οὐ πρὸ πολλοῦ ἐκδεδωκώς, ἀλλὰ πάντων πλείστων, ὧν ἔσχε, δύο μὲν τῇ αὐτοῦ θυγατρὶ, δύο δὲ τῇ τοῦ φίλου ἐπιδοὺς, καὶ τὸν γάμον ἐν αὐτῇ ἐπὶ μιᾶς ἡμέρας ἤθελεν γενέσθαι. τί σοι δοκεῖ, ὦ Τόξαρι ὁ Ἀρεταῖος οὗτος; ἆρα φαῦλον παράδειγμα φιλίας παρεσχῆται, λαβὼν τὰ κληρονομήσας, καὶ μὴ προδοὺς τὰς δεσπότας τὸ φίλου; ἢ τίθεμεν καὶ τοῦτον ἐν ταῖς τελείαις ψήφοις, μίαν τῶν πέντε;

Τόξ.

uent Eudamidæ, superstites etiam ipsi hæreditatem tradent mortuo. At hæredes quibus ista erant legata, vt audierunt, venerunt illicò, agnoscentes ratasq; facientes ea quæ erant testamento mandata. Itaque Charixenus quinque duntaxat dies superstes, diem obijt. Aretæus autem optimus successor factus, tum illius, tum suo ipsius susceptio onere, & matrem alit Eudamidæ, & filiam non ita pridem elocauit, ex quinque talentis quæ possidebat, duobus in propriæ filiæ dotem, duobus in amici filiam erogatis. Ac nuptias ambarum eodem die fieri voluit. Quid tibi, Toxaris, Aretæus iste videtur? nummam leue amicitiæ argumentum exhibuisse, adita huiusmodi hæreditate, neque deserto amici sui testamento? an hunc quoque in perfectis idoneisq; calculis ponimus, vt sit vnus è quinque?

Tox.

Τόξ. καὶ οὗτος μὴ καλὸς, ἐγὼ δὲ τὸν Εὐδαμίδαν πολὺ μᾶλλον ἐθαύμασα τοῦ θάρρους, ὃ ἄχι περὶ τοὺς φίλους. ἐδήλου γάρ, ὡς καὶ αὐτὸς τὰ ἄρα τὰ ὅμοια ἔπραξεν ἐπ' αὐτοῖς, εἰ μὴ καὶ ἐν βιβλίοις ταῦτα ἐνεγέγραπτο, ἀλλὰ πρὸ τῶν ἄλλων ἦκεν ἄρας καὶ κληρονόμος τῶν διούτων. Μύ. εὖ λέγεις. τίταρδον δέ σοι διηγήσομαι, Σωσθένειμον τὸν Χαρμόλεω Μασσαλιήτην. ἐδόκουν δέ μοι, ἐν Ἰταλίᾳ πρόσβρονός τι ὑπὲρ τῆς ψαφίδος, καλὸς ἀνὴρ, καὶ μίτρας καὶ φαινόμενος, ὡς ἐδόκει. ψαριπάθης δ' ἦν αὐτῷ γυνὴ, ἐπὶ βώτους ἐδιοπορουῦτα, τάτι ἄμα ἀριβὴς, καὶ ξυρὰ τὸ ἥμισυ τὸ δεξιὸν, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένη, καὶ λοιπὸν, καὶ ἀπόσιτον μορμολύκειον. ἔτα ἐκεῖ ἐθαύμασα, ἀ καλὸς οὗτος, καὶ ἐρῶ ἄρ', ἀνέχεται παροχουμένου σοι αὐτῶν αὐτῶν γυναῖκα, ὁ δὲ ἔφη μοι αὐτὸν, διηγοῦ γάρ ἀνάγκη

TOX. Et iste quidem egregius : quanquam equidem Eudamidam multò magis ob fiduciam admiratus sum, qua fuit erga amicos. declaranit enim quòd & ipse eadem fuisset facturus erga illos, tametsi non essent ea scripta in testamento, verùm ante alios veniisset non scriptus alio hæres. MNE. Probè dicis. Sed quæ tum iam tibi narrabo, Zenothemin Charmolei, Massilia oriundum. Commonstrabatur autem mihi in Italia, patriæ nomine legatum agere, vir decorus, procerus, ac diues, vt apparebat. Asinebat illi vxor in viridi iter facienti, quàm alioqui deformis, tum dimidia ex dextra corporis parte manca, alterog capite oculo, tetertrimum quoddam & refugiendum terriculum. Deinde quum demirarer, si decorus ille quum esset ac venustus, sustineret eiusmodi mulierem sibi

adiunctam : is qui mihi eam commonstrabat, causam exposit quare

ἀνάγκλω τῇ γάμῳ, ἀκειδὸς ἄλλος ἔκαστος, Μασσαλιώτης ἦν καὶ αὐτὸς ὁμοπάτριος. Μενεκράτει δέ, ἔφη, τῷ πατρὶ ἀναμίξας τούτῳ φίλος ὢν ὁ Ζηνόθεμις, πλουσίῳ τε καὶ τιμωμένῳ ὁμοίως ὑμῖν ἀνδρί, ὁ Μενεκράτης ἀφικόμενος ἐκεῖθεν ὡσαύτως ἐκπεπτωκὼς ἐκ τῆς οὐσίας, ὡς ἀφρενάμβων καὶ γυναικὶ παράνομα ἔτλη ἐργάσασθαι. Μισθαλιώτῃ δὲ ὄντι τῷ Μενεκράτει καὶ ἐπὶ τοιούτοις ἁλόντι, ἔφη, ἀπὸ τῶν δικαστῶν ἐζημιῶσθαι ἐπὶ πολλοῖς τοῖς ἀργυρίοις, καὶ ἐπὶ τοσούτοις ἀτιμίαν ὀφλεῖν, ὡς ἀκρίτως καὶ ἀνάξια τῶν ἐγκλημάτων ἐπιψηφισθέντα. Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος μὲν ἐν τοιούτοις ἦν, ἡ δὲ θυγάτηρ αὐτῷ ἐν ἡλικίᾳ γάμου καὶ ἤδη, ἐπιτήδειος ἐδόκει εἶναι τῷ Μενεκράτει ἐκ τῶν παρόντων ἐπιγαμβρεῦσαι, ἐπεὶ καὶ πλούσιος ἦν καὶ ἐν τοῖς πρώτοις τῆς πόλεως, καὶ ἐκεῖνος ἐπὶ τοιούτοις ἐγεγόνει, ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ἐκείνῳ, ἐπὶ τῷ ἀξιοῦσθαι καὶ τιμᾶσθαι ὑπὸ τῶν πολιτῶν, καὶ ἐπὶ τῷ ἐν ἀτιμίᾳ καὶ ἐν ἀδοξίᾳ εἶναι. Ἐπὶ τοιούτοις δὴ τοῖς πράγμασιν ὁ Μενεκράτης ἐπεθύμησε τὸν Μισθαλιώτην ἑαυτῷ κηδεστὴν γενέσθαι, ἐπεὶ καὶ ἐκεῖνος ἐπεθύμει τοῦ Μενεκράτους ἐπιλαβέσθαι, ἵνα ἐκ τοιούτου ἀνδρὸς ἐπανέλθοι εἰς τὴν πατρίδα. Ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο ἐν τοῖς γάμοις, ἔφη, καὶ ἐν τῇ εὐωχίᾳ ἦσαν, ἐπεὶ ἐκ τοῦ δείπνου ἀνέστησαν, ἐκέλευσεν ὁ Μενεκράτης τὸν Μισθαλιώτην ἐπὶ τὸν θάλαμον ἀκολουθεῖν, ἵνα τὴν νύμφην ἴδῃ. Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸν θάλαμον ἐβάδιζε, καὶ ἐν τῷ προθαλάμῳ ἐγένετο, ἔφη, ἐπὶ τῇ θύρᾳ ἐκρέμετο ἡ μάχαιρα τοῦ Μενεκράτους, ἣν ἐκεῖνος ἐφόρει ἐν τῷ ἱματίῳ. Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὴν κλίνην ἐκαθέζετο, ἐπὶ τῇ νύμφῃ ἐκάθευδεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Μενεκράτους, ἔφη, ἡ Ἀρτεμώ, ἐπὶ τῇ κλίνῃ ἐκρέμετο ἡ μάχαιρα τοῦ Μενεκράτους. Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὴν κλίνην ἐκαθέζετο, ἐπὶ τῇ νύμφῃ ἐκάθευδεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Μενεκράτους, ἔφη, ἡ Ἀρτεμώ, ἐπὶ τῇ κλίνῃ ἐκρέμετο ἡ μάχαιρα τοῦ Μενεκράτους.

quare in id matrimonium incidisset. nouerat enim comperè omnia nam ipse quoque Massilienſis erat. Menecratati (inquit) huius fœdæ patri, amicus erat Zenothemis, viro diuiti ac honorato ipse ijſdem rebus par. Deinde aliquanto pòſt ſæculatibus exutus eſt ex condemnatione Menecratet, quo tempore pariter infamis, & ad capeſſendos magiſtratus inidoneus eſt iudicatus à ſexcentis viris, tanquam qui ſententiam iniquam pronunciaſſet. Ad hunc autem modum, inquit, nos Maſſilienſes multamus; ſi quis corruptè iudicet. Grauiter itaque ferebat Menecrates, primùm, quòd eſſet condemnatus: deinde, quòd è diuite pauper: poſtremò, quòd ex nobili repentè factus eſſet infamis de vecticicio. At præter cæteta eum ipſa diſcruciabat filia iam nubilis, vtpotè annos nata decem & octo, quam ne cum omni quidem patris ſubſtantia, quam ante condemnationem poſſederat, dignatus fuiſſet quiſquam ingenuus ac pauper facilè accipere, quæ tam infelici fuerit forma.

Quin

λήγοντο. ἡ καὶ Καταπίθανα πρὸς τὸν σιλήνου ἀξανομένου. ὡς δὲ καὶ ταῦτα πρὸς τὸν Ζηνόθεμιν ἀπωδύρετο, θάρρει, ἔφη, ὦ Μενέκρατες· οὔτε γὰρ ἀφήσει τῶν ἀναγκαίων, καὶ ἡ θυγάτηρ σου ἄξιόν τοῦ γένους εὑρήσει νυμφίον τινά. καὶ ταῦτα ἅμα λέγων, λαβόμενος τῆς δεξιᾶς, ἦγεν ἐς τὴν οἰκίαν, καὶ τὴν τε οὐσίαν, ἣν πολλὴ οὖσα, ἐνέμετο πρὸς αὐτὸν, καὶ δεῖπνον παρασκευασθῆναι κελεύσας, ἐστία τοὺς φίλους, καὶ τὸν Μενέκρατη, ὡς δή τινα τῶν ἑταίρων· ἐπεὶ δὲ καὶ ἐδεδείπνητο αὐτοῖς, καὶ ἔσπεισαν τοῖς θεοῖς, ἐνταῦθα δὴ μεθύων ἤδη τὴν φιάλην πρεσβύτας, δεξιὸς, ἔφη, ὦ Μενέκρατες, παρὰ τὸν γαμβρὸν φιλοτησίαν. ἄξομαι γὰρ ἐγὼ τάχιστα τὴν θυγατέρα Κυδιμάχην, τὴν πεῖκα δὴ πάλαι ἄλλῳ ἁρμοσθεῖσαν, τάλαντα πέντε καὶ εἴκοσι, τοῦ δὲ, ἄπαγε, λέγοντος, μὲ

Quin & concidere dicebatur, idq; circa lunam crescentem. Haec vbi apud Zenothemin deploraret: Bono, inquit, animo es, Menecrates. Neque enim ipse egebis necessarijs, & filia tua dignum aliquem suo genere sponsum inuenerit. Atque haec eloquutus, statim apprehensa illius dextra, deduxit domum: ibiq; opes, quae illi multae erant, paritus est cum illo: ac coenam parari iussa, conuiuio accepit amicos, & in his Menecratem, veluti iam è necessarijs cuipiam perfuasisset vt puellam in matrimonium acciperet. Postea quam autem conuiuium peregerant, libassentq; diu, tum verò plenum illi calicem porrigens: Accipe, inquit, Menecrates, à genero symbolum affinitatis poculum: nam hodie ducturus sum ego filiam tuã Cydimachem: dotem autè iam olim accepi talenta quinq; & viginti. Illo verò respondente;

Abs-

[illegible]

μὴ σύ γε, ὦ Ζηνόθεμι, μὴ οὕτω μανείης, ὡς περιιδεῖν σε, νέον καὶ καλὸν ὄντα, κόρῃ αἰσχρᾷ καὶ λελωβημένῃ συγκαταζευγνύμενον. ὁ δὲ, ταῦτα διεξιόντος, ἀράμενος τὴν νύμφην, ἀπῄει ἐς τὸν θάλαμον, καὶ μετ' ὀλίγον προῆλθε, διακορήσας αὐτὴν, καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου συνέστιν ὑπεραγαπῶν, καὶ πάντη, ὡς ὁρᾷς, περιαγόμενος αὐτήν. καὶ οὐχ ὅπως οὐκ αἰσχυνόμενος τῷ γάμῳ, ἀλλὰ καὶ σεμνυνομένῳ ἔοικεν, ἐπιδεικνύμενος, ὡς καταφρονεῖ μὲν τῶν ἐν σώματι καλῶν ἢ αἰσχρῶν, καὶ πλούτου καὶ δόξης· ἀφορᾷ δὲ ἐς τὸν φίλον, καὶ τὸν Μενεκράτην οὐδὲ οἴεται χείρω πρὸς φιλίαν ὑπὸ τῆς ψήφου τῶν ἑξακοσίων γεγονέναι. πλὴν ἤδη γε τούτων ἔτως αὐτὸν ἠμείψατο καὶ ἡ τύχη· παιδίον γὰρ πάγκαλον ἐκ τῆς αἰσχίστης αὐτῷ ταύτης ἐγένετο. καὶ πρώην γε, ἐπειδὴ ἀράμενος αὐτὸ, εἰσεκόμισεν ὁ πατὴρ

Absit, ne feceris, ô Zenothemi, néve ipse vsqueadeò mi saniam, vt te neglectum, qui & iuuenis es, & formosus, conspiciam cum deformi puella ac debilitata coniugatum. Hæc, inquam, illo loquente, hic sponsam adiunctam tollens, abduxit in thalamum: ac paulò pòst prodijt, ea deuirginata: atque ex eo tempore cum illa viuit, supra modum diligens, & quemadmodum vides, circumferens eam. Et non solùm non pudet matrimonij, verumetiam perinde atq; glorians de eo sic ostentat, propterea quòd negligit corporis formam ac fœditatem, ad hæc opes & famam: tantum amici rationem habet Menecratis, neque arbitratur eum sexcentum virûm sententia deteriorem esse factum, quantum ad necessitudinem. Quanquam pro his iam illi gratiam retulit fortuna, ad hunc modum: Puellus enim ei formosissimus ex illa deformissima susceptus est. Neque diu est quòd

πατὴρ δὲ τὸ βρεφύτιον, θαλλῷ ἐστεμμένον, καὶ μίτραν ἀμπεχόμενον, ὡς ἐλαιανότερον φανεῖν ὑπὲρ τοῦ πάππου, τὸ μὴ βρίφῳ ἐοικέναι πρὸς τοὺς βουλευτὰς, καὶ σωκρότει τὸ χάρη, ἐβουλὴ ἐπικαθῆσθαι πρὸς αὐτὸ, ἀφιέναι τῶν Νηρηΐδα τὴν καταδίκην· καὶ ἅμα ἐπίτιμός ἐστι, ταὐτοῦτο σωηγόρῳ χρεσάμενον πρὸς τὸ σωτήριον. τοιαῦτα ὁ Μασσαλιώτης ἔλεγε τὸν Ζωπύρειον ἀργάσασθαι ὑπὲρ τοῦ φίλου, ὡς ὁρᾷς, ὀλίγα, ἐκ τῶν πολλῶν ἂν Σκυθῶν γυναίμανα, οἷς γε ἐφ' ἡμέραις παλλακαῖς ἐκείναις ἐπιτηδεύουσι λίγουσιν. λοιπὸν ἡμῖν ὁ πέμπτος, καὶ μοὶ δοκῶ ἐκ ἄκαιρον ἐρᾶν, Δημητρίῳ τῷ Σουνιάτῃ ἐπιπλήττειν. συνεπλάγης γὰρ ἐς τὴν Αἴγυπτον ὁ Δημήτριος Ἀντιφίλῳ τῷ Ἀλωπεκῆθεν, ἑταίρῳ ἐκ παίδων ὄντι, καὶ συνεφέβῳ συνῆν, καὶ συνεπαιδεύετο, αὐτὸς μὲν τὴν ἐκείνου ἄσκυ-

quòd tollens hunc puer in-tulit in curiam, frondibus oleaginis coronatum, ac pelli amictum, quò plus miserationis ad conciliaret. At infans arridebat iudicibus, & manibus complodebat. Itaque curia commota super illo, remisit mulctam Menecrati: atq; ille iam rei fœmæ restitutus est; eiusmodi patrono vsus apud iudices. Hæc affirmabat Massiliensis Zenothemin amici gratia fecisse, haud mediocria, sicuti vides, neque qualia passim Scythæ faciunt, qui concubinas formosissimas summa cura diligere dicuntur. Restat nobis quintus. Neque verò mihi videor alium quempiam debere dicere Demetrio Sunienſi præterito. Nauigârat in Aegyptum Demetrius vnà cum Antiphilo Alopecensi, quì cum illi iam inde à teneris annis fuerat amicitia, atque ephebus ephebo conixerat, pariterque fuerat eruditus, ipse quidem Cynicam

disciplinam

ἕπεσθαι ἀσκήσεως, ὑπὸ τῷ Ῥοδίῳ ἐκείνῳ σοφιστῇ, ὁ δὲ Ἀντίφιλος ἰατρικὴν ἄρα ἐμελέτα. καὶ δὴ καὶ τοῦτον μὲν Δημήτριον τυχὸν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐκδημῆσαι, κατὰ θέαν τῶν πυραμίδων, καὶ τοῦ Μέμνονος. ἤκουε γὰρ τούτων ὑψηλὰς οὔσας, καὶ παρέχεσθαι σκιάν· τὸν δὲ Μέμνονα βοᾶν περὶ ἀνατολὴν τὸν ἥλιον. τοῦτον ἐπιθυμήσαντα Δημήτριον, ἵνα μὲν τῶν πυραμίδων, ἀκούσειε δὲ τοῦ Μέμνονος, ἀναπλέοντα κατὰ τὸν Νεῖλον, ἴδειν ἤδη μέσας· ὀκνοῦντα τὸν ἥλιον ὁδὸν καὶ τὸ θέρος ἀφιππεύσασθαι τὸν Ἀντίφιλον, ἐν τοιούτῳ συμφορᾷ ἐχόμενον, μάλα γενναίου τινὸς φίλου ἀπολαύσαι εἰπόντος γὰρ αὐτῷ, Σύρος καὶ τοῦτο παῖς καὶ τὸν πατρίδα, ἱκετεύσαι τοιοῦτόν τινα ἑταῖρον εἰς τὸ Ἀνουβίειον, καὶ ἀσπασάσασθαι τὸν θεὸν, χρύσεα τινὰ φιάλας δύο, καὶ κηρύκιον, χρυσοῦν καὶ τοῦτο, καὶ κυνοκεφάλους ἀργυροῦς,

disciplinam sequutus sub Rhodio illo sophista, Antiphilus verò medendi scientiam exercuerat. At hoc tempotis fortè profectus fuerat in Aegyptum, ad spectaculum [d] Pyramidũ, [e] Memnonisq;. Nam audiuerat illas, quum essent sublimes, vmbram non iacere : Memnonem autem vocem edere exoriente sole. Harum igitur rerum cupiditate adductus Demetrius, videlicet vt Pyramidas intueretur, ac Memnonem audiret : sextum iam mensem aduerso Nilo nauigabat, relicto Antiphilo, quòd is itinere atque æstu defessus esset. Huic autem interea calamitas incidit, quæ singularem quempiam amicum postularet. Nam puer eius vt nomine, ita & patria Syrus, initia societate cum sacrilegis aliquot, vnà cum illis in Anubis templum irrupit : sublatoque Deo ad hoc phialis aureis duabus, tum caduceo aureo & hoc, neque non cynocephalis argenteis,

R atque

καὶ ἅπαντα τοιαῦτα, κατέθεντο πάντα παρὰ τῷ Σύρῳ. ἔπ' ἐμποδόντων (ἐάλωσαν γάρ τι ἀπιμπολοῦντες) ἅπαντα ὠθοῦσι ξὺν ὀχλῳ σκιδνάμενοι ἐπὶ τοῦ προχοῦ. καὶ ἀγόμενοι ἦσαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀντιφίλου, καὶ τὰ φέρετρα ἐξεφέροντο, ὑπὸ κλίνης τινὸς ἐν σκοτεινῷ κειμένης. ὁ, τι οὖν Σύρος ἐσκάλλε ὠθοῦσι, καὶ ὁ δεσπότης αὐτοῦ Ἀντίφιλος. οὗτος μὲν καὶ μετὰ βραχὺ ἀκροώμενος τοῦ διδασκάλου, ἀνασταθεὶς ἐβούλετο δὲ οὐδέν, ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν ἑταίρων ἀπιστέφοντο, ὡς τὸ Ανουβείδιον συνηκότα. καὶ ἀσέβημα αὐτῶν ἡγοῦντο ἅπαν, ὃ συνέπιόν ποτε, ἢ συναγιάθησαν αὐτῷ. καὶ οἱ λοιποὶ δὲ τῶν οἰκετῶν, δύο ὄντων, ἅπαντα ἐν τῇ οἰκίᾳ συνεκλαον. ἐάμενοι, ᾧχοντο φεύγοντες. ἐλέλυτο οὖν ὁ ἄθλιος Ἀντίφιλος πολλὴν ἤδη χρόνον, ἀπάντων, ὅσοι ἦσαν ἐκπεφευγότες ἐν ᾧ διεμαστιγοῦτο, μιαρώτατος.

atque id genus alia, omnia apud Syrum deposuerat. Deinde forte comprehensi, (capti enim fuerant diuendentes nescio quid) rem omnem protinus confessi sunt, districti in rota: deportatique venerunt in ædes Antiphili: ibi res furto sublatas depromebant, sub lectica quadam in abdito conditas. Syrusque illicò vinctus, unáque berus huius Antiphilus: atque is quidem interea dum præceptorem audit, omnia. Nec opitulabatur quispiam: quin magis hi, qui fuerant hactenus amici, euersabantur hominem, tamquam qui templum Anubis sacrilegio compilasset: fefeque impiari credebant, si cum illo bibissent, aut edissent. Porrò duo, qui reliqui erant pueri, quicquid erat in domo, conuasarunt, fuga discessérunt. In vinculis igitur erat miser Antiphilus multum iam temporis: habitus interim omnium, quantum in carcere erat, fœtidissimus

ρέτα] ⊙ ἐν δεσμῶν. καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ἀνομῶν Αἰγύπτιος, δεισιδαίμων ἄνθρωπος, ὡς δοκεῖσθαι καὶ τιμωρήσειν τῷ θεῷ, βαρὺς ὢν Ἀντιφίλῳ ἐφιστάς. ἀ δ' ἐγκαλοῦντό φασι, λέγων ὡς οὐδὲν δεινὸν ἔργασεν, ἀναισχυντῶν ἐλέγετο, καὶ μετὰ πολὺν ἐπὶ τούτῳ ἐμισεῖτο. ἦν γάρ δὴ τοι χαρᾶν ἥδιστος, καὶ πρὸς ἄνδρας ἄρχων, οἷον ἀπὸς χαμαὶ καθεύδουσα, καὶ τὰ νυκτὸς ἀεὶ ἀρτάνην τὸ σκέλος διωάμενον, ἐν ᾧ ξύλῳ κατακεκλασμένῳ. τῆς μὲν δὴ ἡμέρας, ὁ δεσμὸς ἦν· καὶ ἐπὶ τὰ χεῖρα πεπιεσμένη, ὡς ἀπὸ τῶν νυκτῶν, ἐφ' ὅλον κατεδεδέσθαι. καὶ μὲν καὶ ζῶ οἰκέμεν] ⊙ ἀνασωμένῳ, καὶ τὸ σκέλος ⊙ ἐν τοιούτῳ πεπιεσμένον, καὶ ἐσφοχορημένῳ, καὶ μόλις ἀναπνέοντα, καὶ τοῦ σιδήρου ὁ ψόφος, καὶ ὕπνος ⊙ ὀλίγος, ταῦτα πάντα χαλεπὰ ἦν, καὶ ἀφόρητα, οἷα ἀνθρώπῳ ἀπόνῳ ἀΐδιον, καὶ ἀμελετήτῳ πρὸς ἔτι σκληρὰν τὴν δίαιταν. ἀπαγορεύοντος δ' αὐτῷ, καὶ μηδὲν σῖτον ἀρᾶσθαι θέλοντος,

tium sceleſtiſsimus. Porrò præfectus carceris Aegyptius homo ſuperſtitioſus, ratus ſeſe gratum facere Deo, atq; illius vleiſci vices, grauis Antiphilo imminebat. Quòd ſi quando defenderet, affirmans ſe nihil eiuſmodi patraſſe, impudens habebatur: atque hoc nomine multò etiã magis erat inuiſus. Subægrotabat itaq; iã, maleq; habebat: neq; mirũ, quippe q̃ humi cubaret, idq; etiam noctu, neq; crura ſineretur protendere, f ligno incluſa. nam per diẽ cataſta ſtringebatur, altera manu vincta ferro: at noctu cogebatur totus in vinculis eſſe. Ad hæc inſuper domicilij pædor ac præfocatio, multis ibidem vinctis, locumq; anguſtũ prementibus adeò, vt vix reſpirarent, tum ferri ſtridor, ac ſomnus exiguus, hæc omnia moleſta erant, atq; intolerandi: & nimirum homini eiuſmodi rerũ inſueto, minimeq; ad tam durũ vitæ [illegible] exercitato. Quum verò iam deficeret, ac ne cibum quidem capere poſſet,

ἐφιππάτα ποτὶ καὶ ὁ Δημήτριος ὑπερησθεὶς ὅτι ἤδη τὰ γεγενημένα. καὶ ἐπειδὴ ἔμαθεν, ὡς ἔχοι τὰ τοῦ δεσμωτικοῦ δρόμου καὶ ἐλθὼν, τότε μὲν ἐπανεχώρει· ἑσπέρα δὲ ἦν, καὶ ὁ δεσμοφύλαξ πάλαι κεκλεικὼς τὴν θύραν ἐκάθευδε, φυσᾷν δοκῶν τοῖς οἰκέταις παρακελευσάμενος· ἐπεὶ δὲ ἐσήρχετο, πομπὰ ἐντεύξεσι, καὶ παρελθὼν, ἐνὶ πολλῷ μᾶλλον ἐλάττω τὸν Ἀντιφίλου, ἄδηλον ὑπὸ τῶν κακῶν γεγενημένου. καὶ σκιᾷ ἀνεσκοπεῖτο κατ' ἐκάστου τῶν δεσμωτῶν, ὥσπερ οἱ τὰς οἰκείας νυκτὸς, κἂν ἐν σκότῳ ὦσι, ἀναβλέπουσι ἐν τοῖς παρατάξεσι. καὶ ἐπεὶ μὴ ἐδύνατο καταβοᾶν Ἀντιφίλου Δεινομένους, ἐᾷν ἐνὶ πολλῷ ἠγνόησε δ' ὅπως ἔχει, τοσοῦτον ἤλαυνε ὑπὸ τῶν κακῶν. ὡς δὲ τῇ φωνῇ ἐπεβόμβει καὶ ἀνεβόησε, καὶ προσιόντος, ἀφεῖλας τὴν κόμην, καὶ ἀναγνωρίσαντος τὸ πρόσωπον ἀχμηρὰν

reuersus est tandem & Demetrius, nihildum sciens eorum quæ acciderant. Vt autem cognouerat, quo in loco res esset, statimq; curriculo ad carcerem venisset: tum quidem admissus non est, propterea quòd vesperà iam esset, & carceris custos iamdudum occlusis foribus dormiebat, ministris excubias agere iussis. At manè quum esset ingressus, multis videlicet precibus admissus accedés multo tempore, quærebat Antiphilum: quippe malorum multitudine sic immutatum, vt cognosci non quiret. Circumeunti igitur, & vinctis vnumquenque contemplabatur, eorum more qui familiarium cadauera iam marcida facta requirunt in feretris. Quòd si nomen fuisset eloquutus, Antiphilum Denomenis filium: ne longo quidem tempore potuisset agnosci quinam esset: vsque adeò præ malis erat transfiguratus. Vt verò ad vocem agnitam respondisset, atque adsumpto illo somam diduxisset, eam à vultu abigens sordidam atque

[illegible]

καὶ συμπεπιλημένην, ἔδειξεν αὐτὸν ὅστις ἦν. ἄμφω μὲν αὐτίκα πίπτουσιν, ἰλιγγιάσαντες ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκήτῳ θέᾳ. χρόνῳ δὲ ἀναλαβὼν αὐτόν τε καὶ τὸν Ἀντίφιλον ὁ Δημήτριος, καὶ σαφῶς ἕκαστα, ὡς εἶχεν, ἐκπυθόμενος παρ' αὐτοῦ, θαῤῥεῖν τε παρακελεύεται, καὶ διελὼν τὸ τριβώνιον, τὸ μὲν ἥμισυ αὐτὸς ἀναβάλλεται, τὸ λοιπὸν δὲ ἐκείνῳ δίδωσιν, ἃ εἶχε πιναρὰ καὶ ἐκτετρυχωμένα ῥάκη περισπάσας. καὶ τὸ ἀπὸ τούτου, πάντα τρόπον συνὼν, ἐπιμελούμενος αὐτοῦ, καὶ θεραπεύων. παραδοὺς γὰρ ἑαυτὸν τοῖς ἐν τῷ λιμένι ἐμπόροις, ἕωθεν ἐς μέσην ἡμέραν, οὐκ ὀλίγον ἀπέφερεν ἀχθοφορῶν. εἶτ' ἐπανελθὼν ἐκ τοῦ ἔργου, μέρος μὲν τοῦ μισθοῦ τῷ δεσμοφύλακι καταβαλὼν, τιθασὸν αὐτῷ, καὶ εἰρηνικὸν ἀπειργάζετο αὐτὸν, τὸ λοιπὸν δὲ, ἐς τὴν τοῦ φίλου θεραπείαν, ἱκανῶς αὐτῷ διήρκει. καὶ τὰς μὲν ἡμέρας, συνῆν τῷ Ἀντιφίλῳ, παρα-

atque impexam, ostendit sese quis esset. Hic ambo collapsi sunt, oculis obtorta caligine in tam inopinato spectaculo. Verùm aliquantò pòst, posteaquam & ipse sibi redditus, & Antiphilum recipiens Demetrius, de singulis esset illum diligenter percontatus, bono animo esse iubet. Tum dissecto pallio, dimidiato quidem induitur ipse, reliquum autem illi donat, detractis illi putribus atque detritis, quibus erat opertus panniculis: atque ex eo die modis omnibus illi aderat, curam eius agens, inseruiénsque. Locans enim sese ijs, qui versabantur in portu mercatoribus, à mane ad medium vsque diem oneribus gestandis non parum lucri faciebat. Deinde ab opere reuersus, mercedes partem carcerario in manum dabat, quo illū mansuetum hūc ac pacatum redderet. De reliquo autem in amici curam affatim suppeditabat. Atque interdiu quidem aderat Antiphilo;

 quo

παραμυθήμενον, ἐπὶ δὲ νύξ
καταλάβοι, ὀλίγον πὸ τῆς θύ
ρας ζῶν λεσμωτηρίοις, σβάθίνον
τι ποιησάμενον, καὶ φύλλα ὑ-
ποβαλόμενον, ἀναπαύεσθαι μό-
νον μὴ οἷόν τινα ὄντα ἄλλον,
ἀσιὸν μὴ ὁ Δημήτριος ἄκων
λύτος, ῥᾷον ἢ φέρον τὸν συμ
φορὰν ὁ Αντίφιλος. ὕστερον
δὲ ἀσθανόμενος ἐν τῷ δεσμω-
τηρίῳ νεκρὸν τινα τὸν φαρμά
κων, ὡς ἐδόκει, φυλακὴ τις ἀν
κείνης ἐγήρω, καὶ ἐκεῖ πα-
ρέλθε τις ἐς τὸ οἴκημα τῶν κε-
κλημένων, ἐφ' οἷς ἀφῆκεν, καὶ
ἀνιέμενον, ἐκ ἔχων ἄλλως πα
ρέλθε Τιταίρου, προσαγαγόμε-
νος, ἑαυτὸν, προσιόντων τῷ
συναρμοσῇ, ὡς ἂν ἐκποιεσ-
συνήθης τῆς ἐπὶ τὸν Ανεδίν ἐπι
βουλῆς ὡς ἦ τοῦτο ἔπφ, ἀπέγ-
φο ἀυθὲς ἐς τὸ δεσμωτήριον,
καὶ ἐλθὼν παρὰ τὸν Αντίφι-
λον, τοῦτο γοῦν μόλις πολλὰ
ἐκπεύσας τὸν δεσμοφύλα-
κα, ἐξαγαγόμενος παρὰ αὐτοῦ,
πλησίον τῷ Αντίφιλο, καὶ ἐπὶ
τῷ αὐτῷ ἁλοιῷ δεδεθαι.
ἔνια δὲ καὶ μάλιστα ἴδοι.

quo illum consolaretur: ubi verò nox occupasset, pro carceris foribus, facto ex herbis torulo, substratisq; frondibus, acquiescebat. Et in hunc quidem modum aliquandiu degebant: vt Demetrius nullo vetante ingrederetur, atque ob id mitiùs ferret calamitatem Antiphili: donec [b] extincto in carcere latrone quopiam, idq; vt putabatur, veneno: & custodiæ exactissimè observatione: neque deinde quisquam admissus in domicilium vinculis liber. Quas ob res dubius atque anxius, quum alia via non pateret, quâ liceret amico adesse: addito præfecti collega, seipsum defert tanquam in irruptione templi Anubis communem operam addidisset. Id simul atque confessus est, abductus est illicò in carcerem, ac ductus ad Antiphilum. Nam hoc magnis precibus vix obtinuerat à carcerario, vt proximè Antiphilo, atque eadem in trabe vinciretur. Hic igitur vel maximè declarauit,

ξι

τὴν ὑπουσίαν, ὡς ἔχει πρὸς αὐ-
τὸν ἀμελῶν μὴ τὰ παρ' ἑαυτοῦ
ὀνίνων· καὶ ζημιούσης καὶ
αὐτὸς ἐπιμελούμενος· ἐκεῖνο
μάλιστα καὶ καθεύδε-
σι, καὶ ἥδιον ἀνιάσεται. ὡς
βέλτιον ἦν μετ' ἀπόνων
ἀκροπαθοῦντα. χρόνῳ δὲ καὶ
ζιόν τι προσιόν, ἔπαυ-
σεν ἐπαλλὸν αὐτοὺς ἀνυ-
χοιοῦντας. ἐξ ἧς τῶν ἀλλη-
μένων, ἐκ οἵου ὅθεν, ῥίγης
ἐπορίσας, καὶ σωσομότας
πρὸς τῶν ἀνωμοῦν προσ-
ποιῶν, ἀφανείας τι τὴν ἄλυ-
σιν, ἔκλυσιν ἔχει, τῶν
ἄλλων ἐς αὐτὸν διαρρή-
νων, καὶ ἀφλόνα ἄπαντας. οἱ
δὲ ἀφεθέντες ὠμαρῶς, ὀ-
λίγους ὄντας τοὺς φύλακας,
ἐκπλήσσουσιν ἀθρόοι. ἐκεῖνοι
μὲν οὖν τὸ παραυτίκα, ἐν-
θα ἐλωβῶ ἔκας, διασπα-
ρέντες, ὕστερον συνελέφθη-
σαν οἱ πλοῖοι. ὁ Δημήτριος
καὶ ὁ Ἀντίφιλος κατὰ χώ-
ραν ἔμειναν. τὸ δὲ Σύρου λαβό
μενοι κλῆν ἀπέδυ. ἐπὶ δὲ
ἡμέρα ἐγένετο, μαθὼν ὁ τὸν
Αἴγυπ-

declarauit quanto in illum fuerit amore, quum suaipsius incommoda negligeret, cùm & ipse interim aegrotaret: illud autem cum haberet, quo pacto fieri posset vt ille & quam plurimùm dormiret, & minimum angeretur. Atque ita commodè tolerabant, communicatis inter ipsos malis: donec alius quantò pòst tale quiddã accidit, quod finem fermè eorum imponeret calamitati. Siquidem è vinctis quispiam haud scio vnde nactus limam, adiunctis cõiuratis captiuorum pleriſque, catenam insecuit, qua seriatim erant adstricti, cyphonibus in hanc insertis, soluit & omnes. Qui quidem facilè trucidatis (quippe paucis) custodibus, conglobati prosiliêre: atque hi quidem illicò quò quisque poterat, dissipati: postea pleriq; sunt comprehensi. Porrò Demetrius & Antiphilus intùs remanserunt, Syro quoq; retento, quòd iam aufugere parabat. Vt autem diluxisset, Aegypti praefec

Αἰγύπτῳ ἐπίσταμαι δὲ καὶ τὸ συμβὰν ἤδη, ἐπ' ἐκείνους μὲν ἔπεμψαν τοὺς διωξομένους, μετανοήσαντες δὲ καὶ τὰς ἀμφὶ τὸν Δημήτριον, ἀπέλυσαν τῶν δεσμῶν, ἐπαινέσαντες, ὅτι μόνοι οὐκ ἀπέδρασαν. ἐπ' ἐκείνοις γοῦν ἦγον, ἔτυπτον ἀφειμένοι· ἐβόα καὶ ὁ Δημήτριος, καὶ ἐλοιδορεῖτο σφᾶς οὐ σμικρὰ, ἃ λόξουσι κακῶς ὄντα, ἰλιγγιῶντα τὰ μὲν ἀποδύεσθαι, ἀφαιδρῶντα καὶ τίλλοντα λιπαρεῖν, ἀκεῖνος τὸ πρᾶγμα ἐξιτάσας. ὃ δὲ, ἐπεὶ ἔμαθεν ἅπαντας, ἐπαινέσας αὐτοὺς, τὸν Δημήτριον δὲ καὶ πάνυ θαυμάσας, ἀφῆκεν, παρεμυθησάμενος δὲ ἐπὶ τῇ κολάσει, ὧν ἐνέσχον, ἀδίκως λιθούμενον. καὶ ἐκάτερον ἀπορήσας δὲ παρ' αὐτῶν, θαυμαῖς μὲν εὐεπεῖ τὸν Αντίφιλον, ὅτι τοσαῦτα καὶ τὸν Δημήτριον. ὁ δὲ Αντίφιλος ἔτι καὶ νῦν ἐν Αἰγύπτῳ ἐστὶν· ὁ δὲ Δημήτριος, καὶ τὰς αὐτοῦ διαμυείας ἐκάτερα-

cognito quod acciderat, eos misit quidem qui illos insequerentur: accersitis autem illis, qui erant cum Demetrio, soluit à vinculis, collaudatos, quòd soli non aufugissent. At illis handquaquam sat erat vt hoc titulo demitterentur: clamabat autem Demetrius, sibiq; non mediocribus in rebus iniuriam fieri prætendebat, & pro maleficis habiti, viderentur vel commiseratione, vel ob id laudis, quòd non aufugissent, dimitti. In summa, compulere iudicem, vt causam exactius excuteret. At hic vbi reperit nihil eos commeritos, collaudatos illos, Demetrium autem seorsum quoque admiratus, lis beros esse iussit, consolatus super pœnam quam tulerant præter ius in vincula coniecti. Quin etiam ambos munere prosecutus est, idq; de suo: Antiphilum drachmarum decem millibus: bis tanto Demetrium. Ac Antiphilus etiam nũc quidem in Aegypto est: Demetrius autem sua quoque viginti millia reliquorum amici

βα]σανιστὴν, ὥχιζε ἀπὸν ἐς τὴν Ἰνδικὴν, παρὰ τοὺς Βραχμάνας, τοσοῦτον ἀπὸν πρὸς τὸν Ἀντιφιλον, ὡς συγγνωστὸν ἂν ἀκότως νομίσοις, ἤδη ἐκλιπὸν αὐτόν. οὔτε γὰρ αὐτὸς ἔδεσθαι τῶν χρημάτων, ἐς ὅσον ἂν αὐτὸς ἢ ὀλίγοις ἀρκεῖσθαι ὀλίγοις δυνάμενος, οὔτε ἐκεῖνον ἔτι ἂν φέρειν, ἀμελοῦντα αὐτῶν πραγμάτων γιγνομένων. τοιαῦτοι, ὦ Τόξαρι, οἱ Ἕλληνες φίλοι. ἃ δὲ μὰ προδιεβλήκεις ἡμᾶς, ὡς ἐπὶ ῥήμασι μεγάλα φρονοῦντας, καὶ αὐτὸς ἂν φοιτοῖς λόγους ἀνεξάλεθρον ποιοῦντ καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας, οὓς ὁ Δημήτριος ἔπεμψεν ἐν τῷ διπλασίῳ, ὑπὲρ αὐτοῦ μὲν οὐδὲν ἀπολογούμενος, ὑπὲρ τοῦ Ἀντιφίλου δ', καὶ δακρύων προσέτι, καὶ ἱκετεύων, καὶ τὸ πᾶν ἐφ' ἑαυτὸν ἀναδεχόμενος, ἕως μαστιγούμενος ὁ Σύρος, ἀμφοτέρους ἀφῆκεν αὐτούς. ἐγὼ μὲν δὴ τούτους ὀλίγους ἐκ πολλῶν, ἐς ὅσους τε μνήμη ἐφίκεσθαι, διηγησάμην σοι, ἐκ τοσούτων

amico, concesſiit in Indiam, profectus ad Brachmanas, tantum hoc loquutus Antiphilo, meritò ſibi iam ignoſcendum videri quòd tum abeo diſcederet: neque enim ſibi opus fore pecunia, quoad is perſeueraret eſſe, qui erat, videlicet qui poſſit paucis eſſe contentus: neque illum amplius egere amico, quippe cui res tam feliciter haberent. Huiuſmodi ſunt, Toxaris, amici Graeci. Quod ni initiò notaſſes nos tanquam qui verbis nos iactaremus: idem profectò relaturus eram tibi complures orationes, atque eas egregias, quas Demetrius habuerit in iudicio: quum interim proſe ipſo nihil reſponderet: pro Antiphilo verò lachrymas funderet, atque etiam ſupplex eſſet: totamque cauſam in ſe reciperet, donec Syrus flagris cæſus, amboseos liberos fecit. Hos igitur paucos è plurimis, quos mihi primùm memoria ſuggeſſit, tibi narrauerim

ἀγαθοὺς καὶ βεβαίους φίλους. τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη καταλείπω ἀπὸ τοῦ λόγου, σοὶ τὴν ῥῆσιν παραδιδωμι, σὺ δέ, ὅπως μὴ χείρους ἱερεῖς τοὺς Σκυθας, ἀπὸ τοιούτων ἀμείνους, ὧν σοι μελήσει, ἢ τε καὶ τὴν ἀμοιβὴν ἀφροδισιάσας, ὡς μὴ ἀπαίδευτος ὁ τελούμενος ἀπὸ σοῦ ἀπίῃ. ἀπὸ γὰρ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἐστιν, ἐπὶ τὴν γλῶτταν ἄρχεσθαι, ἐπὶ δὲ Πυλάδην σφόδρα σοφιστικῶς ἐπαινέσας, ἐπὶ δὲ τὴν Σκυθίας φανεὶς ἑκὼν φανόμενος. Τὸ δὲ, ὦ Μνήσιππε, ὅτι μὴ παροξύνεις με πρὸς τὸν λόγον, ὥσπερ ὁ πάνυ σοι μέλον, ἀπαθὴς τοῦ γλωττάν περαθῆναι ἐν τοῖς λόγοις, μᾶλλον ἄρχομαί γε ἤδη, μηδὲν, ὥσπερ σύ, καλὸν ποιοῦντος, ἐγὼ δὲ Σκυθικὸν τὸ μάλιστα, ἐπιφθέγγεσθαι τὰ ἔργα παραθεωρήσας τοὺς λόγους. προσλοιδορήσας δὲ μηδὲν τοῖς ὃ πάρεσμεν, οἷα σὺ διεξελήλυθας, ἐπαινῶν ἃ τις ἄφρων ἔγημε σχεδὸν γυναῖκα, ἃ τις

præclaros ac firmos amicos. Quod reliquum est, iam desinens à narratione, tibi dicendi partes trado. Tu porrò vti Scythas hos non meliores referas, sed longè præstantiores, tibi ápsi cura fuerit, si quid de dextra solicitus es, ne ea tibi prædicatur. Verùm oportet strenuum præstare virum. Etenim res quædam vehementer ridicula tibi contigerit si cùm Orestem ac Pyladem admodum sophisticè laudaris, pro Scythia dicens, orator ignauus appareas. FO. Rectè tu quidem Mnesippe: qui quidem ad dicendum etiam exhortaris, perinde quasi nihil solicitus sis, ne tibi lingua excidat, vitio in narrationibus. Sed iam exordiar, nihil quidem quemadmodum tu, verbis phaleratis atque exornatis (neque enim id Scytharum mos) præsertim quum res ipsæ longè magis loquantur, quàm verba. Nihil autem eiusmodi expectaueris à nobis, cuiusmodi in commemorando laudib. extulisti: puta si quis sine dote ductam deformem mu-

lierem

ἄτις ἀργύριον ὑπίδωκε γαμουμένῃ θυγατρὶ φίλου ἀνδρὸς, δύο τάλαντα, καὶ νὴ Δί', ἢ τις παρίσχῃ ἑαυτὸν δεδεσμώνον, ὑπὲρ προδήλου τὸ μικρὸν ὕστερον λυθήσεσθαι. πάνυ γὰρ οὐτιδανὰ ταῦτα, καὶ μηχανουργὸν ἐν αὐτοῖς, ἢ ἀνδρῶδον ἔνι οὐδέν. ἐγὼ δέ σοι διηγήσομαι φόνους πολλοὺς, καὶ πολέμους, καὶ θανάτους ὑπὲρ τῶν φίλων, ἵν' εἰδῇς, ὡς παιδιὰ τὰ ὑμέτερά ἐστι, παρὰ τὰ Σκυθικὰ ἐξηλάσθαι: καίτοι οὐδὲ ἀλόγως αὐτὰ πεπόνθατε, ἀλλὰ ἀκότως τὰ μικρὰ ταῦτα ἐπαινεῖτε· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἀσιν ὑμῖν ἀφορμαὶ ἐπιδεῖξαι φιλίας, ἐν ἀρχῇ βαθείᾳ βιοῦσιν. ὥσπερ οὐδ' ἐν γαλήνῃ μάθοις, ἃ ἀγαθὸς ὁ κυβερνήτης ἐστὶ· χειμῶνος γὰρ δεῖσθαί σοι πρὸς τὸ διαγνῶναι. παρ' ὑμῖν δὲ σωτηρίας οἱ πόλεμοι, ᾗ ἢ ἐπιλαύσασθαι νομίζομεν ἄμεινον, ἢ ἀποχωροῦμεν ἐπιόντας, ἢ συμπεσόντες, ὑπὲρ νομῆς ἢ λείας μαχόμεθα.

lierem: aut si quis amici filiæ nubenti pecuniolam donauerit, duo talenta: ac per Iouem si quis sponte eat in vincula, quum certò sciat se paulò pòst esse soluendum. Admodum enim leuia ista, neque quicquam inèst in his vel magni negocij, vel virile quod sit. Cæterùm ego tibi referam multas cædes, belláque & mortes, amicorum causa fuscepta, vt intelligas vestra ista lusum esse si cum Scythicis conferantur. Neque tamen isthuc sine causa facitis, sed meritò parua ista miramini, propterea quòd non sunt vobis admodum graues occasiones declarandæ amicitiæ, quippe in alta pace viuentibus: quemadmodum nec in tráquillitate queas scire, bonus sit gubernator, nécne, sed pestate enim tibi opus fuerit ad hoc vt dignoscas. At apud nos bella perpetua, & aut inuadimus alios, aut cedimus inuadentibus, aut vbi fortè concurrimus, pro pascuis prædáque pugnamus.

Hic

θα. ἔνθα μάλιστα δεῖ φίλων ἀγαθῶν. καὶ δὴ τοῦτο ἡμῖν βεβαιότατα σωληθήσεται τὰς φιλίας, μόνον τοῦτο ὅπλον ἄμαχον, καὶ ἀνεπαλώμητον δεῖν νομίζοντες. πρότερον δέ σοι ἀπᾶν βούλομαι, ὃν πρόπον ποιούμεθα τοὺς φίλους, οὐκ ἐκ τῶν πότων, ὥσπερ ὑμεῖς, οὐδ' ἂ σωίφρων τις, ἂν γε τῶν ἴσων, ἀλλ' ἐπειδάν τινα ἴδωμεν ἀγαθὸν ἄνδρα, καὶ μεγάλα ἐργάσασθαι δυνάμενον, ἐπὶ τοῦτον ἅπαντες σκώπτομεν. καὶ ὅπερ ὑμεῖς ἐν τοῖς γάμοις, τοῦτο ἡμεῖς ἐπὶ τοῖς φίλοις ποιοῦμεν ἀξιοῦμεν, ἐπιπολὺ μνηστευόμενοι, καὶ πάντα ὀκνοῦντες πράττειν, ἵνα μὴ δόξωμεν ἀνάγκην τῆς φιλίας, μηδὲ ἀτόλμητοι δόξωμεν εἶναι. κἄπειδάν τις ἐκ παλαιοῦ φίλος ᾖ, σωσθῆναι τὸ ἀπὸ τούτου, καὶ ὅρκος ὁ μίγνις, ἢ μᾶλλον καὶ βιάσασθαί μιν ἀπέλαυνον, καὶ ἀμύνασθαι, ἢν δέῃ, ὑπὲρ τοῦ ἑτέρου ἕτερον, καὶ ὅτι ποιεῖν χρή. ἀφ' ὧν ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι ἅπαξ τὸν

Hic potissimùm opus est bonis amicis, eoque quam firmissimè constituimus amicitias, sola hæc arma inicta atque inexpugnabilia esse iudicantes. Priùs autem volo tibi commemorare quo ritu faciamus amicos, non ex poculis, quemadmodum vos, neque si quis æqualis sit, aut vicinus: verùm vbi strenuum quempiam virum conspexerimus, quique præclara facinora patrare possit, in hunc omnes studia incumbimus: & quod vos in ambiendis coniugijs, id nos in amicis non grauamur, diu quasi procos agentes, nihilque non facientes, ne videlicet frustremur amicitia, nève rudes esse videamur. At vbi iam in amicitias cæteris repulsis delectus est quispiam, protinus fœdus initur, ac iusiurandum, quod sit maximum, nimirum & victuros eos pariter, & mortem oppetiturum, si sit opus, alterum pro altero. Atque ita facimus. k Etenim familiæ & incisa

k signis

θα. ἴσθι μέντοι δίκαιον
ἀγαθὸν. καὶ ἐξ τοῦτο ἀπο-
βαίνῃς σωφρονέστερος τῶν
φιλίας, μήτε τοῖς ὅπλοις
θαυμάζειν, καὶ ἀνεπιλήπτους
ἐπιβουλῆς. πρότερον δὲ
σπείσασθαι, ἐφ' ᾧτε
μὴ ἀπ' ἀλλήλων βλάπτεσθαι, ἐφ' ᾧτε
μήτε πονηροὺς τοὺς φίλους,
καὶ ἐκ τοῦ ἴσου, ὥσπερ ὑ-
μᾶς, εἰ δ' ἐπιλήσμων τις ἢ
γέρων ἐστὶ, ἢ ἀπαίδευτος τὰ
ἔθη ἀγαθὸς ἄνθρ, καὶ
μεγάλα ἐγκλήματα ἀλλήλοις
ἔχοντας διαλύσασθαι
ἀπ', ἐπὶ τοῦ ἴσου τὰ ἀπό-
δοτα. καὶ ὅταν ὑμεῖς ἐπὶ δεῖ
χνυτε, τοῦδ' ὑμᾶς ἐπὶ τῷ
δεῖ τοιῶδ' ἐξίστω, ἐπιτρέπ-
ειν μηδὲν ἐπὶ τούτοις
ἐπιβουλεύειν, ἢ ἂν μὴ ἅμαρτ-
τάνωσιν τῶν φίλων. καὶ ἐ-
πὶ τούτοις δίδομεν τὰ δεξιά.
ἐὰν τοίνυν τις τὸν φίλον
ἕωμεν τὸ καὶ τοῦτον, καὶ
ὅρκους ὁ μὲν, ὁ μὲν καὶ
βλάπτειν μὴ ἐπιόντα, καὶ
ἀφελεῖν μὴ ἐπιόντα, καὶ
ὑπὲρ τούτων, καὶ ὑπὲρ τοῦ
μὴ ἐπιορκεῖν, ἐὰν τοῦ ἐπιορκ-
ῶσιν, ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις
ἀρᾶς.

Hic pacis conditiones ponit, ut amici, neque quicquam inimicis confidentes, a cæde atque insidiis se inuicem abstineant. Item vola diu concordiæ quæ ratione ea coalescat, ac primum, ne admodum memores aequalis sit, ac veniam vel semel peccantibus det: quique priores ad pacem ineundam porrexerint manum, ne quicquam ob id gratiæ postea ineant, quod non in eadem inciderint, id ut ne quis ingrati, id ut ne quis grauatus, id ut ne quis ægre ferat, præstent. Cæterum si quis amicum spernat, is ut ne quicquam ei credat, neque ipse ab eo quicquam petat, ne ab amicis quidem, nisi quæ ipsi quoque amicis præstare velint. Ita si quis amicum spernat, ut ne quicquam ei credat, neque ipse ab eo quicquam petat, ne ab amicis quidem, nisi quæ ipsi quoque amicis præstare velint. Ita

ἐπὶ δὲ λαιζύλαις, ἐκπιλάξομεν
τὸ αἷμα ἐς κύλικα, καὶ τὰ ξί-
φη ἄκρα βάψαντες, ἅμα ἀμ-
φότεροι ἐπισχόμενοι, πίω-
μεν, ἐπ' ἴσῳ δ, τι τὸ μετὰ τοῦτ'
ἡμᾶς ἀφελήσειν ἄρ. καὶ ἐφ'
ταῖς τὸ μέγιστον ἄχθος τριῶν
ἐστὶ τὰς συνθήκας ἀσφάλεια, ὡς
ὅσπερ ἂν πολύφιλος ᾖ, ὅμοιος
ἐμοὶ δοκεῖ τοῖς κοινοῖς τού-
τοις, καὶ μοιχευομένοις γυ-
ναιξί. καὶ οἰόμεθα ἐκεῖθ' ὁ-
μοίως ἰσχυρὰν τὴν φιλίαν
αὐτὴν ἔσ, πρὸς πολλοὺς συνοί-
σας διαμεθῆσαι. ἄρξομαι δὲ
ἐκ τῶν Δανδάμιδ πρόλω
γενομένων. ὁ γὰρ Δάνδα-
μις, ἐν τῷ πρὸς Σαυρομάτας
συμπλοκῇ, ἀπαχθεὶς ἀχ-
μαλώτα Ἀμιζόκης, τοῦ φίλου
αὐτοῦ. μᾶλλον δὲ πρότερον
ὁμοῦμαί σοι τὸν ἀμίτορον
ὅρκον, ἐπεὶ καὶ τῆδε ἐν ἀρχῇ
ἀπομολογησάμην. οὐ μὰ γὰρ
τὸν ἄνεμον τὸν ἀκινάκην, ἢν μ'
ἐξῇ, ὦ Μνήσιππε, ψεύσ
ἐρῶ, πρὸ τῶν φίλων τῶν
Σκυθικῶν. Μνή. ἐγὼ μὲν οὐ
πάνυ σε ὀμνύοντ ἀνόμην,
σὺ

Ex Scythicis amicis.

digitis sanguinem in calicem destillauerimus, sumamisque intinctis gladijs amobo pariter admonentes biberimus, non est quicquam quod deinde nos queat dirimere. Admittuntur autem ad huiusmodi fœdera ad summum tres. [l] Nam qui multis sit amicus, is eo loco habetur apud nos, quo communes istæ atque adulteræ vxores: arbitramurque iam non perinde firmam illius amicitiam fore, posteaquam est in plures partes dissecta. Exordiar autem ab his quæ nuper Dandamis fecit. Dandamis enim hic in conflictu cum Sauromatis, quum esset captiuus abductus eius amicus Amizocas. Quin potius antè tibi iurabo nostrum iusiurandum, quandoquidem isthuc initiò sum pollicitus. [m] Non enim per Ventum & Acinacem, quicquam mentiturus sum apud te de Scythicis amicis. MNES. Equidem tuum iusiurandum haud magnopere desiderabam: proinde

σὺ

rum pro aliorum. Atqui sæpissime

σὺ δὲ ὅμως τῦ ποιῶν, ἐλίνα θεῶν ὑπωμόσω. Τό. τί σὺ λέγεις; ἄ σοι δοκῶσιν, ὁ ἄνεμος καὶ ὁ ἀκινάκης, θεοὶ εἶναι; οὕτως ἄρα ἀγνόησας, ὅτι ἀνθρώποις μεῖζον οὐδὲν ἐστὶ ζωῆς τε καὶ θανάτου; ὁπόταν οὖν τὸν ἄνεμον καὶ τὸν ἀκινάκην ὀμνύωμεν, ταῦτα ὀμνύομεν, ὡς τὸν μὲν ἄνεμον, ζωῆς αἴτιον ὄντα, τὸν δὲ ἀκινάκην δέ, ὅτι ἀφθόνως παρέχει θανάτου. Μνή. καὶ μάλα εἰκότως τοῦτο, καὶ ἄπιθι, εἴ γε ἔχοιτο ποιὸς θεὸς, οἷος ὁ ἀκινάκης ἐστὶ, τὸν ὀϊστὸν καὶ τὸν πόλεμον, καὶ κύνας καὶ βρόχον, καὶ τὰ τοιαῦτα. ποικίλος γὰρ οὗτος ὁ θεός, ὁ θάνατος, καὶ ἀπείρους τὰς ἐφ' ἑαυτὸν παρέχεται ἀγέλας ὁδούς. Τό. ὁρᾷς, τοῦτο ὡς ἐστὶν πόλεμος καὶ δικανικὸν, ὑπὸ πολλῶν μεταξὺ, καὶ διαφθείρων με τὸν λόγον. ἐγὼ δὲ εὐσχίαν ἔχων, σοῦ λέγοντος. Μνή. ἀλλ' ἐκ ἄνθις γε, ὦ Τόξαρι, ποιήσω τοῦτο· πάνυ γὰρ ὀρθῶς ἐπλήμμυρας. ὥστε θαρρῶν τό γε ἐπὶ

proinde recte facit, qui nullis deorum iures. TOX. Quid tu narras? An non tibi videntur esse dij, Ventus & Acinaces? Adeone te fugit quod nihil sit maius mortalibus vita ac morte? Per hæc vtique iuramus, quoties per Ventum & Acinacem iuramus: videlicet per Ventum, tanquam qui vitæ sit causa: per Acinacem verò, vt qui mortis sit author. MNES. Atqui si ista idonea causa est: profectò multos alios quoq; deos estis habituri tales, qualis est Acinaces: puta iaculum, lanceam, venenum, funem. atq; his cōsimilia: quandoquidem varius est iste deus interitus, atque innumerabiles aperit vias, quibus ad illum sit aditus. TO. Vide quàm cōtentiosè nunc, quamq; litigiosè istuc facis: dum medio sermone interpellas me, executiq; ac disturbas orationem meam. At ipse loquente te, silentium agebam. MNES. Age, non sum istiuc pcstihac facturus, Toxaris: & optimo iure obiurgas. quare perge confidenter. quod

ὁ δ' ὅμως ὑποπίνων, ἐλύπα
τὸν ἐπαμείβετο. Τί τὸ πλέον
γάμος; σοὶ δοκῶμεν, ὦ ἄνερ
ὁ ἐπίπαν, θαυμάσιον
τοὺς ἀρχηγέτας, ὅτι ἀνδρὸς
τοῖς μάχῃ νικῶν ἐφοίτα τὴν
καὶ ἑαυτὸν, ἐστέρξαν τὴν
ἄνδρα τὸν ἐπιτάξαντα ἐκ-
μενον, ταῦτα ἀμύνομεν,
ἀπὸ τὴν μὲν ἄνδρα, ἐφ' οἷς ἀπ-
τὴν ἑστίαν, ἐπιτάξαντα δ', ὅτι
ἐφίστημι σπεῦ. Μρέ. καὶ
μὰν ἐδίκαιον τοῦτο, καὶ ἄλλως,
ἀμύνειν σοφὸς εἶναι, εἴ σ' ὁ
ἀνὴρ ἐπὶ τὸν ἀνδρὸς ἐπὶ, τὴν ἑστίαν καὶ
τὸν πόλεμον, καὶ κίνδυνον καὶ
βλέπειν, καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ-
μὲν δὲ ἐφ' οἷς ἐστὶ, ὁ δὲ
τοῦτο, καὶ ἐκφέρεις τὰς ἐφ'
ἑαυτὸν παρέχειν ἀγέλας ὁ-
ἐστὶν. Τὸ ἐφῶ, τοῦτο ἐπίστασθαι
δεῖ. Τὸ ἐφῶ, τοῦτο ἐπίστασθαι
τὸν ποιεῖν καὶ ἀκούειν, τὰ
σαγίσαι μηταξὺ, ἢ ἐφορᾶσθαι
μαι μὲν λέγειν. ὑπὸ δὲ ἐ-
σοφίαν ἔφην, σοφὸν εἶναι.
Μρέ. ἀλλ' ἐκ ἀνδρὸς, ὦ Τοξα-
σ, τοῦτο τὸ σοφὸν ἐφ' ἑαυτὸν
ἐνδέχεται. ἐπὶ ἐκ ἐφ' ἑαυτὸν τὴν
ἐπὶ τοῦτο λέγει, ὡς μηδὲ πα-
ρόντος ἐμοῦ ζῆς λόγοις, οὕτω
σιωπήσομαί σοι. Τὸ τετ-
τάρτη μὲν ὦ ἡμέρᾳ τῆς φι-
λίας Δαυδάμιδί καὶ Ἀμιζό-
κᾳ, ἀφ' οὗ τὸ ἀπόλεμον ἄ-
μα σωπιπέπισαν. ἦκον δὲ
ἡμῖν ἐπὶ τὴν χώραν Σαυρο-
μάται, μυρίοις μὲν ἱππεῦσι,
οἱ πλοῖ δὲ, πρὸς τοσοῦτοι ἐπ-
ληλύθεσαν ἐλέγοντο. οἷα δὲ
ἐπ' ἀνδράσιν τὸν ἔφοδον
ἀὐτῶν ἐπιστάντες, ἄ-
ταξίας μὲν πίπτουσι, πολ-
δὲ τῶν μαχίμων κλέπτουσι,
τοὺς δὲ καὶ ζῶντας ἀπάγου-
σιν, ὥλὼ ἅ τις ἔφθη ἀφυγὼ-
μενον ἐς τὸ πέραν τοῦ πο-
ταμοῦ, ἵνα ἡμῖν τὸ ἥμισυ
τοῦ πεδιάδου, καὶ μέρ
τῶν ἁμαξῶν ὧν. οὕτω γὰρ
ἐπλωίσαμεν τότε, οὐκ οἶ-
δα, ὃ, τι δόξαν τοῖς ἀρχι-
πάσιοις ἡμῶν, ἵν' ἀμφοτέ-
ρας τὰς ὄχθας τοῦ Τανάϊ-
δος. ἅθυς οὖν ἤ τι πέα
συμπλαύσιτο, καὶ τὰ ἀκ-
μάλιστα σωάγιτο, καὶ τὰς
σκηνὰς διήρπασον, καὶ τὰς
ἁμάξας

quod reſtat dicere: perinde quaſi nec adſim dum loqueris, adeò tibi ſilebo. TOX. *Quartus igitur dies Damidi & Amizocæ, ex quo amicitiam inierant, ac mutuum ſanguinem pariter biberant. Venerant interea in regionem noſtram Sauromatæ cum equitum decem millibus: peditum autem tertiùm aduenisſe ferebatur. Ii nimirum quum in nos irruiſſent imparatos, neque expectantes illorum inſultum, omnes quidem cedere cogunt, complures autem repugnantes occidunt, nonnullos & vinos abducunt, niſi ſi quis effugerat tranam in ulteriorem fluminis ripam, vbi nobis dimidium copiarum, & pars curruum erat. Sic enim id temporis caſtra fueramus metati, haud ſcio quo conſilio Archiplanorum, id eſt, ducum noſtrorũ, ad vtramque Tanaidis ripam. Protinus itaque & prædas abigebant, & captiua abducebant, & tentoria diripiebant, & curribus*

ben. MRES. *Age, non ſane obſcurgas, quam pergas ſtultis: & optimo iure obiurgas.*

ἁμάξας παλαμβάνουσι, αὐτὰ τάνθρωπα τὰ παλαιὰ ἁλισκομένας, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ὑβρίζοντες τὰς παλλακὰς ἡμῶν, καὶ τὰς γυναῖκας. ἡμεῖς δὲ ἰώμεθα τῷ πράγματι, ὁ δὲ Ἀμιζόκης ἀγόμενος (ἰαπέκα γὰρ) ἐβόα τὸν φίλον ὀνομαστί, κακῶς ἀπολούμενος, καὶ ὑπομένησιν τῆς κύλικος, καὶ τῷ ἅμαγμα. ὡς δὲ ἀκέσας ὁ Δάνδαμις, ἅμα τι μνησθεὶς, ἀπάντων ὁρώντων, διὰ ῥιγίλων ἐς τοὺς παλαμίους. καὶ οἱ μὲν Σαυρομάται, διηρημένοι τὰς ἀκοντίας, ὥρμησαν ἐπ' αὐτὸν, ὡς καταπεπτώκοντα τις, ὁ δὲ ἐβόα τὸν Ζίριν. τοῦτο δὲ ἐπεὶ τις ἔπαι, ἐκέτι φονεύσειν αὐτὸν, ἀλλὰ λήψεσθαι, ὡς ἐπὶ λύτροις ἥκοντα. καὶ δὴ ἀναχθεὶς πρὸς τὸν ἄρχοντα αὐτῶν, ἀπέτιθ τὸν φίλον, ὁ δὲ λύτρα ᾔτει. μὴ γὰρ προέσθαι, εἰ μὴ μεγάλα ἄλλα αὖ λάβοι. ὁ Δάνδαμις ἔφη, ἃ μὴ ἔχον, φησὶν, ἅπαντα διήρπασαι ὑφ' ὑμῶν, εἴ δέ τι ἄλλο γυμνὸς ἀφ-

curribus potiebantur, atque ita plerisque cum viris captis: & sub oculis nostris concubinas uxoresque nostras constuprabant. Nos porrò rem indignè tulimus. At Amizoca quum duceretur (erat enim captus) nominatim inclamauit amicum, miserè vinctus, simulq; calicis & sanguinis commonefecit. Quod simul atque exaudierat Dandamis, nihil etiam contatus, spectantibus omnibus tranauit ad hostes. Ibi Sauromatae densatis telis irruerunt in illum, iam confixuri, nisi fuisset clamasset, Zirim. Hoc verbo si quis fecerit, postea non interimunt: sed recipiunt, tanquam dedentem sese precio redimendum. Mox q; ad illorum ducem adductus, reposcebat amicum: ille redemptionis precium postulabat. Neque enim prius dimissurum fesse, nisi maximum pro illo recepisset. Tum Dandamis: Quae possidebam, inquit, omnia à vobis direpta sunt: quòd si quid est quod

praeter

ἐκπλῆσαι, ἕτοιμος ἐστὶν ὑμῖν καὶ πρόσθεν ὅ, τι ἂν θέλητε ἐμὲ βούλεσθαι, ἐμὲ ἀντὶ τούτου λαβὼν, κατάχρησαι πρὸς ὅ, τι σοὶ φίλον. ὁ δὲ Σαυρομάτης, οὐδέν, ἔφη, δεῖ ὅλως κατέχεσθαί σου, καὶ ταῦτα, ἐπειδὴ ἑκούσιος εἶ. σὺ δὲ, ὃν ἔχεις, μέρος καταλαβὼν, ἄπαγε τὸν φίλον. ἤρετο ὁ Δάνδαμις ὅ, τι καὶ βούλεται λαβεῖν. ὁ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔτασον, ὁ δὲ αὐτίκα παρίσχε τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ. κἀκεῖνος ἐξεκόπτετο, καὶ ἤδη τὰ λύτρα ἔχοντες οἱ Σαυρομάται, παραλαβόντες τὸν Ἀμιζόκην ἀπῆσαν. ἱκανοὶ δὲ ὄντες, καὶ ἅμα διανηξάμενοι, ἀπεσώθησαν πρὸς ἡμᾶς. τοῦτο γὰρ ἐμέμνητο παρεμυθοῦντο ἅπαντας Σκύθας, καὶ οὐκέτι ἀήττητον ἐνόμιζον, ὁρῶντες ὅτι τὸ μέγιστον ἡμῖν τῶν ἀγαθῶν οὐκ ἀπήγαγον οἱ πολέμιοι, ἀλλ' ὅτι ἔτι παρ' ἡμῖν ἐσμὲν ἀγαθὸν γνώμην, καὶ ὅτι πρὸς τοὺς φίλους πίστις καὶ τὸ Σαυρομάταις τὸ αὐτὸ ἐμπέφυκε, praestare queam, id sum paratus polliceri vobis: & imperato quicquid voles: & si ita vis, meipsum huius in locum recipe, & abutere ad quodcunque tibi lubitum erit. Ad haec Sauromata: Nihil, inquit; opus retinere te: praesertim quum tete dideris. Quin tu parte eorum quae possides, tradita, amicum abducito. Rogat illicò Dandamis, quidnam vellet accipere. Ille oculos postulat. Atque hic protinus exhibuit eruendos. Deinde ubi essent exacti, iamq; precium persolutum esset Sauromatis, recepto Amizoca, reuersus est innitens illi: vnaq; tranantes, incolumes ad nos redierunt. Id factum, animum reddebat Scythis omnibus, neq; iam victos esse rebantur sese, quum viderent, quod apud nos esset bonorum maximum, id nondum esse abductum ab hostibus: verùm superesse egregiam mentem & in amicos fidem. At idem Sauromatis formidinem

σι, λογιζομένους, ὡς οὔσους ἄνδρας ἐκ παρασκευῆς μαχουμένους, ἃ καὶ ἐν ᾧ ἀπροσδοκήτῳ τότε ἐπιχειρήσομεν, ὥστε καὶ νυκτὸς ἐπιγιγνομένης, ἀπολιπόντες τὰ πλεῖστα τῶν βοσκημάτων, καὶ τὰς ἁμάξας ἐμπρήσαντες, φύγοντες. ὁ μὲν τοι Ἀμιζώκης οὐκέτι ἠνέσχετο βλέπων αὐτὸς, ἐπὶ τυφλῷ τῷ Δανδάμιδι, ἀπὸ τυφλώσας καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν, ἀμφότεροι κάθηνται, ἐκ τοῦ κοινοῦ τῶν Σκυθῶν δημοσίᾳ, μετὰ πάσης τιμῆς τρεφόμενοι. τί τοιοῦτον, ὦ Μνήσιππε, ὑμᾶς ἔχοιτ' ἂν ἀπάγειν, ἃ καὶ ἄλλους σοι δίκα δοίη τις ἐπὶ τοῖς πέντε καταριθμήσασθαι ἀνωμότους, ἃ βούλει, ἐς καὶ τρισκαίδεκα αὐτοῖς; καί τοι ἐγὼ μέν σοι γυμνὸν τὸ ἔργον διηγησάμην, ἃ δὲ σύ τινα τοιοῦτον ἤκουσας, εὖ οἶδα ὁπόσα ἂν κομψὰ ἐγκατέμιξας ᾧ λόγῳ, ἐλαύνοντος ὁ Δανδάμις, καὶ ὡς ἐτυφλοῦτο, καὶ ἃ ἔπαθε, καὶ

non mediocrem ineptiebat, reputantibus cum cuiusmodi viris, si se præparassent, essent pugnaturi: tamen tum quidem ex improuiso superassent. proinde sub noctem relictis maxima ex parte pecoribus, incensisque curribus, fuga sese subduxerunt. Porrò Amizoca non tulit diutius, vt videret ipse, amico caeco Dandamide, sed ipsius sernet exoculauit. Atque ita sedent ambo, omnique honore à populo Scytharum publicitùs aluntur. Quid' tale, Mnesippe, vos referre possetis, etiam si quis tibi donet vt possis vel decem alios ad istos quinque adiungere, etiam citra iusiurandum si ita vis, vt & multa liceat affingere? At ego tibi rem meam exposui. Tu verò si quem talem narrasses, non sum nescius, quantas ad ornandae rei gratia phaleras narrationi fueris admixturus, quemadmodum supplicaris Dandamis: & quomodo sit excaecatus, & quo

σθ, λογιζόμενος, τίς εἴη
ἄνδρες ἐκ παρατάξεως μα-
χοῦνται, ὁ καὶ [illegible]
[illegible] τότε [illegible], [illegible]
[illegible]
[illegible] τὰ [illegible] τὴν
[illegible], καὶ τὰς [illegible]
[illegible]
[illegible] ὁ μὲν τοῖς Ἀμιζώ-
[illegible]
[illegible], ἐπὶ [illegible] τῷ Δαν-
[illegible], [illegible] καὶ
[illegible]
[illegible]
[illegible], ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν
Σκυθῶν δημοσίᾳ, μετὰ κα-
[illegible] τιμὰς φερόμενοι. τί
τοιοῦτον, ὦ Μνήσιππε, ὑμᾶς
[illegible], ὁ καὶ ἀν-
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

non [illegible]
[illegible]
diuitis, [illegible]
essent pugnam: [illegible]
tum quidem [illegible]
superasset. [illegible]
[illegible]
parte [illegible]
curricu, [illegible]
xerunt. [illegible]
non [illegible]
ret ipse, [illegible]
damide, [illegible]
oculatis. [illegible]
ambo, [illegible]
populo Scytharum [illegible]
[illegible]
Mnesippe, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

supplicatio Dandamis : & quomodo [illegible]

καὶ ὡς ἐπανῆκε, καὶ ὡς ὑπεδέ-
ξαντο αὐτὸν ἐπευφημοῦντες
οἱ Σκύθαι, καὶ ἄλλα, ὁποῖα
ὑμεῖς μηχανᾶσθε ἐμβάλλειν πρὸς
τὴν ἀκρόασιν. ἄκουε γοῦν
καὶ ἄλλον ἰσότιμον, Βελίτ-
ταν, Ἀμιζώκου τούτου ἀνε-
ψιόν. ὃς ἐπεὶ κατασπασθέντα
ἐκ τοῦ ἵππου ὑπὸ λέοντος εἶ-
δε Βάσθην, τὸν φίλον (ἅμα
δὲ ἔτυχον θηρῶντες) καὶ
ἤδη ὁ λέων περιπλακεὶς αὐ-
τῷ ἐπεπεφύκει τῷ λαιμῷ, καὶ
τοῖς ὄνυξιν ἐσπάραττε, κα-
ταπηδήσας καὶ αὐτὸς, ἐπι-
πίπτει κατόπιν τῷ θηρίῳ, καὶ
περιέσπα, πρὸς ἑαυτὸν πα-
ροξύνων καὶ μετάγων, καὶ
διὰ τῶν ὀδόντων μεταξὺ
διείρων τοὺς δακτύλους,
καὶ τὸν Βάσθην, ὡς οἷόν
τε ἦν, ὑπεξέλκειν πειρώμε-
νος τοῦ δήγματος, ἄχρι
δὴ ὁ λέων ἀφεὶς ἐκεῖνον, ἡ-
μιθνῆτα ἤδη, ἐπὶ τὸν Βε-
λίτταν ἀπεστράφη, καὶ συμ-
πλακεὶς ἀπέκτεινε κἀκεῖνον.
ὁ δὲ ἀποθνήσκων, τὸ γοῦν
τοσοῦτον ἔφθη, πατάξας
τῷ ἀκινάκῃ τὸν λέοντα εἰς τὸ
στέρνον.

quæ dixerit, & quo pacto
redierit, & quemadmo-
dum exceperint eum Sy-
thæ, aggratulantes, bene-
que ominantes, atque id ge-
nus alia: cuiusmodi vos ad
demulcendas aures soletis
artificio quodam addere.
Audi igitur & alium huic
parem Belittam, huius Ami-
zocæ consobrinum. Is vt de-
tractum ex equo à leone Ba-
sthen amicum conspexisset
(nam fortè simul erant in
venatu) iamque leo circum-
plexus illum, iugulo admo-
tus esset, atque vnguibus la-
niaret: desiliens & ipse, in-
uolauit in tergum beluæ, re-
flexitque, in sese prouocans
auertensque, atque inter den-
tes digitos inferens, conatus
quoad licuit, Basthen è ri-
ctu leonis eximere, donec
leo omisso illo iam seminece
suo, ad Belittam sese con-
uertit, atque ipsum quoque
circumplexus occidit. At
ille moriens (nam tantò
anteuertit) acinacem in
leonis pectus defixit. Ita-

S 2 que

φήρνον. ὥστ' ἅμα πάντων ἀπιθάνων, καὶ ἡμᾶς ἰθάψαμεν αὐτὸς, δύο τάφους ἀναχώσαντες τοῦ πλησίον, ἵνα μὲν τῷ φίλῳ, ἵνα δὲ καθ' ἑαυτοῦ τοῦ πλούτου. τρίτῳ δέ σοι δηλώσομαι, ὦ Μνήσιππε, τὸν Μακίνου φιλίαν καὶ Λογχάτου καὶ Ἀρσακόμα. ὁ γὰρ Ἀρσακόμας οὗτος ἐράσθη Μαζαίας τῆς Λευκονόρους, τῆς βασιλεύσαντος ἐν Βοσπόρῳ, ὀπότε ἐπρίσβευον ὑπὲρ τῶν Λασμοῦ, ἐμοὶ Βοσπορανοὶ ἀεὶ φέροντος ἡμῖν τότε ἤδη πρῖν μῆνα ὑπερήμεροι ἐγεγένηντο. ἐν ᾧ δείπνῳ γὰρ εἶδον τὴν Μαζάκαν, μειράκιόν καλὸν καὶ παρθένον, ἥρπα, καὶ πονηρῶς ἔσχε. τὰ μὲν δὴ περὶ τῶν φόρων διεπράττοντο ἤδη, καὶ ἐχρημάτιζεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀσία, ἦν δ' ἐγὼ ἀπήμπων. ἐθεώμην δὲ ἐν Βοσπόρῳ τὸν μικρὸν βασιλέα καὶ ὃν δείπνῳ ἀπάντων τῶν πόρας ἠλίκων, οἵτινες ὄντες ἀξιοῦσι καθαρχθῆναι ἐπὶ τὸν γάμον. καὶ δὴ καὶ τότε ἔτυχον ἐν

que pariter examinati simè omnes: nos autem sepelimus eos, duobus aggestis tumulis inter se vicinis, altero amicorū, altero regionè leonis. Iam tertio loco tibi referam Mnesippe, Macētæ, Leuchatæ, & Arsacomæ amicitiam. Hic enim Arsacomas deperibat Mazæam Leucanoris filiam, qui regnabat in Bosporo iā quum legatione fūgeretur super tributo quod Bosporani semper nobis pendere solitī, id temporis tertium iam mensem vltra diem legitimum distulerant. In conuiuio igitur quum Mazæam vidisset procerā & decoram virginem, amore captus est, grauiterq; discruciabatur. Iam itaque quæ de tributis agebantur, erant transacta: respondebatq; illi Rex, conuiuioq; accipiebat, mox illum dimissurus. Est autem mos in Bosporo, vti proci in conuiuio petant puellas, narrantes quinam sint, quibusq; rebus freti decreuerint eas in matrimonium accipere. Atque id temporis fortè fortuna multi aderant

in

ἐν δεῖπνῳ πολοὶ μνησῆρῳ τῶν παρόντων βασιλεῖς, καὶ βασιλέων παῖδες· καὶ Τιγρανης πάτης ὢν, ὁ Λαζῶν ἡγεμών, καὶ Ἀδυρμαχος, ὁ Μαχλυήνης ἄρχων, καὶ ἄλλοι πολλοί, λάθε τῶν μνησήρων ἕκαστον προσαγάγανλα ἑαυτὸν, λέγοτι μνησευσόμενος ἥκοι, λαμπάν ἐν τοῖς ἄλλοις κατακάμενον ἐφ' ἡσυχίας, ἐπαλὰν δὲ παύσωνλαι λαπνοῦντες, σπεισάνλα φιάλην, ἐπισπάσαι κατὰ τῆς φαπίδης, καὶ μνησώσθαι τῇ παλὰ, πολλὰ ἐπαινοῦνλα ἑαυτὸν, ὅσης ἢ γένους ἢ πλούτου ἢ ἡγεμόνος ἔχοι. πολλῶν οὖν κατὰ τόνδε τὸν τρόπον φρασάντων καὶ ἀντιφασάντων, καὶ βασιλέας καὶ πλούτους καταριθμησαμένων, τελευτᾷ ὁ Αρσακόμας σπεισάμενος τῇ φιάλῃ, οὐκ ἔσπασε. οὐ γὰρ ἔθος ἡμῖν ἐκχέαι τὸν οἶνον, ἀλλὰ θεοῖς ἄνω λοιβὴ τοῦθ' ἁγνὸν τῷ θεῷ. πιὼν δὲ λάμυσι, δός μοι, ὦ βασιλεῦ, ἔφη, τὴν θυγατέρα σου Μασσαγέτην,

in conuiuio proci, reges, ac regum filij. in his erat & Tigrapates Lazorum princeps, & Adyrmachus Machlynæ dux, alijq; cum his permulti. Oportet autem vtrumquemque procum postea quam exposuit quis sit, & qua fiducia ad amplectendas nuptias accesserit, conuiuari cum reliquis, tacitumque accumbere: deinde peracto conuiuio, poculata phiala vinum in mensam effundere, atque ita sponsam ambire, multum interea collaudantem sese, quo genere, quibus opibus, qua sit potentia. Ad hunc igitur modum cùm multi iam libassent, postulassentque, regna & opes commemorantes: tandem Arsacomas postulata phiala non libauit (neque enim mos apud nos vinum effundere, quin magis contumelia ista esse iudicatur in Deum) sed hausiim bibens: Da mihi rex, inquit, filiam tuam

Μαξάκαμ, γυναῖκα ἔχειν, πολὺ ὑπιγδαστέρῳ τούτων ὄντι. ὅσα γε ἐπὶ τῷ πλούτῳ, καὶ δοῖς εἰπεῖν. δῦ δὲ Δινυκάνορ & θαυμάσαντ & (ἠπίστει γὰρ πάντα τὸν Ἀρσακόμαν, καὶ Σκυθῶν τῶν νομάδων) καὶ ἐρομένου, πόσα ἅμαξαι ἴχνης, ὦ Ἀρσακόμα, ταῦτα γὰρ ὑμῖν πλουσίοις εἶναι δοκεῖ· οὐκ ἀμάξας, ἔφη, ἔχω, οὐδὲ ἁρπάγας, ἀλλ' εἰσί μοι δύο φίλοι καλοὶ καὶ ἀγαθοί, οἷοι οὐκ ἄλλοι Σκυθῶν. τότε μὲν οὖν ἐγελάσθη ἐπὶ τούτοις, καὶ παρώφθη, καὶ μεθύων ἐδέξατο. ὕστερον δὲ προκειθὰς τῶν ἄλλων Ἀδύρμαχ &, ἵνα μιν ἀπάξειε πρὸς γυναῖκα ἐς τὴν Μαιῶτιν, παρὰ τοὺς Μίχλυας. ὁ δὲ Ἀρσακόμας ἐπανιὼν οἴκαδε, μᾶλλον ἐδόκει τοῖς φίλοις, ὡς ἀτιμασθείη ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ γνωσθείη ὡς συμποσίου, οἴνης ἕνεκα δίξασθαι. καί σοι, ἔφη, ἐγὼ δι' γνώσομαι αὐτῷ τὸν πλοῦτον, ὁπόσος ἐστί μοι, ὑμᾶς, ὦ Λοχάτα

Maxeam vxorem, qui multò sum potior illis, quantum ad opes ac possessiones attinet. Leuiter verò admirante (sciebat enim rex pauperem Arsacomam, ac de plebe Scytharum esse) percontanteq́, Quantum pecorum, aut quantum habet plaustrorum Arsacoma, nam ijs rebus vos diuites estis? Imò nec plaustra, inquit, possideo, nec armenta, verùm sunt mihi duo amici, honesti, probiq́, quales alij Scytharum nemini. Ac tum quidem ista dicens risus est, contemptuique habitus, risusque temulentus: mane verò reliquis praebitus est Adyrmachus: iamq́ sponsam abducturus erat in Maotidem ad Machlyenses. Postrò Arsacomas domum reuersus amicis indicat quemadmodum reiectus esset à Rege, risuique habitus in conuiuio, quum pauper esse putaretur. Atqui dixeram, inquit, illi, quantas haberem opes, nempe vos, ô Lonchatae atque

καὶ τὴν Μαζαίαν, καὶ τὴν ὠνησαμένην τὴν ὑμετέραν πολὺ ἀμείνω καὶ βεβαιοτέραν ἡγοῦμαι τῶν Βοσπορανῶν δυνάμεως. ἀλλ' ἐμὲ μὲν ταῦτα διεξιόντος, ἡμᾶς δὴ ἐλαθάτην, καὶ καταφρονήσαντε Ἀδυρμάχου ἅτε Μαχλυϊκὴ παρίσωσιν ἀπάγειν τὴν νύμφην, ὅτι χρυσᾶς τε φιάλας ἐλήλυθε δεκὰς ἄγων δίκα, καὶ ἁμάξας τετραπλίνθους ὀκτὼ δοῦσα, καὶ πρόβατα καὶ βόας πολλά. ὅτῳ ἄρα πεπλήσμηται ἀνθρώπων ὄχλου βουκολίων τε καὶ ἐπίπλων καὶ ἀμάξης βαρείας. ἐγὼ δέ, ὦ φίλοι, δεινῶς ἀνιῶμαι καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ Μαζαίας, καὶ ἢν ὕβρις ἐμοὶ δοκῇ τις ἀνθρώπους ὑμετέρους οἰκείους ἢ καὶ ὑμᾶς ἐκ τοῦ ἰδίκημα. τὸ γὰρ λειπόμενον μέρος ἐκάστου ὑμῶν ἀτιμίας, ἢν τοῦτο βιάσῃ, ὡς ἀφ' ἑνὸς πεπονήμεθα, ἓξ ἄνθρωποι ὄντες, καὶ τὰ αὐτὰ ἀνιώμενοι, καὶ τὰ αὐτὰ χαίροντες, ἐμοὶ μὲν ὑπῆρχε ὁ Λογχάτης, ἐκεῖνα ἕκαστος ἡμῶν ὅλος ὕβρισται, ἐπεὶ

ta atque Macenta: vestramq; beneuolétiam longè præstare multoq; firmiorem esse Bosporanorum opibus. Verùm hæc dicentem me subsannauit, contempsitq; & Adyrmacho scilicet Machlyensi tradidit asportandam sponsam, quòd aureas phialas fe diceret habere decem, præterea currus quaternis sedilibus octoginta: ad hæc ouium boumq; multam copiam. Sic videlicet antetulit fortib. viris pecorum multitudinem, operosa pocula, & currus graues. Proinde, ô amici, dupliciter excrucior: nam & Mazaam amo, & iniuria mihi inter tantum hominum illata, nō mediocriter mordet animum meum. Arbitror autem & vos ex æquo iniuria affectos esse. Etenim ad vnūquenq; è nobis tertia contumeliæ pars pertinebat: si modò ita viuimus, quemadmodum cœpimus quum coniungeremur: nimirū vt vnus homo simus, ijsdem dolentes, ijsdemq; gaudentes. Imò, inquit Lonchates, vnusquisque è nobis totus iniuria afficiebatur

ὁπότι σὺ τοιαῦτα ἴπαθες. πῶς οὖν, ὁ Μακίνης ἔφη, χρὴ σόμεθα ζῆς παρῦσι; διὰ τί ὠμεθα, ἔφη ὁ Λογχάτης, τὸ ἔργον. μὴ ἐγὼ μὲν ὑπισχνῦμαι Αρσακόμᾳ τῷ πιραλῷ κομιῆν τῷ Λευκάνορος, σὶ δ' ἀκὴ τῷ νύμφῃ ἐπανάγειν ὠῶν. ἔτω γινέωω, ἔφη σὺ δ' ὦ Αρσακόμα, ἐμ τοσύτῳ (ἐκὸς γὲ μὴ σρατείας κὰι πολίμου τὸ μετὰ τῦτο διάσημ ὑμᾶς) αὖτ πιεμί σωμ σωάγδρι, μὴ παρασκώα ζι ὅπλα κὰι ἵππος, κὰι τῶ ἄλλο δώαμιν ὡς πλείσω. ἐᾶ σι δ' ἂν πολὸς προσαγάγοις, αὐτός τι ἀγαθὸς ὦν, κὰι ὑμῖν ἀκ ὀλίγῳν ὄντων οἰκέων. μάλισ' ᾖ, ἀκαθίσοι ἐπὶ τ βύρσης τ βοός, ἔδοξι ταῦτα. κὰι ὁ μὲν ἐχώρι, ὡς ἔχῃ, ἐν βύς ἐπὶ τῷ Βοσπόρῳ ὁ Λογχάτης, ὁ Μακίντης δ' ἐπὶ τὸς Μάχλυας, ἱπότις ἑκάτερ. ὁ δ' Αρσακόμας, οἵκοι μέν ων, τοῖς τε ἰδίοις ἐπέτρεπε διαλέγετο, κὰι ὅπλοις δώαμιν παρὰ τῶν οἰκέων, τίλ δ κὰι ἐπὶ τῆς βύρσης ἐκαθέζετο. τὸ

tum quum in te ista fierent. Quomodo igitur, inquit Macentes, his in rebus agemus? Per partes, inquit Lonchates, negocium suscipiamus. Atq; ego quidem recipio Arsacomæ me caput apportaturum Leucanoris. Tu verò sponsam ereptam huic adducas oportet. Ita fiat, inquit: at tu Arsacoma inter hæc (nã his peractis verisimile est exercitu ac bello fore opus) hic mane, quò contrahas & apparesarma, equos, atq; aliarum rerum vim quàtam potes maximã. Facillimè enim plurimos adiunxeris: partim quòd ipse strenuus, partim quòd nobis non pauci sunt familiares: maximè verò si desederis in tergore bouis. Hæc vbi placuissent, hic quidem quantum potuit, rectà profectus est in Bosporum. Puta Lonchates: alter, id est, Macètes, ad Machlyenses, eaques vterque. At Arsacoma domi manens, & cum equos lib. cõtulit, & ex familiarib. vim hominum armauit. Demum & in tergore bouis desedit.

Consue-

τὸ δὲ εἶδος ἡμῖν, τὸ περὶ τοῦ βύρσου, ὅτως ἔχει· ἐπαλλὰξ ἀλλήλοις πρὸς ἑτέρους ἀνωμοιωμένοις βουλόμενος, ἴδιός τις ἑαυτοῦ ἐκ ἀξιόμαχος ὤν, βύρσας ἐρώσας, τὰ μὲν ἁρμία ἔτεμε κόψας, ἤψησεν, αὐτὸς δὲ ἐκτείνας χαμαὶ τοῦ βύρσου, κάθηται ἐπ' αὐτῆς ἐς τὸ ἔσω παραπαρὼν τὼ χεῖρε, ὥσπερ οἱ ἐκ τῶν ἀγκώνων ἀνδραμύοι. καὶ τοῦτό ἐστιν ἡμῖν μιγίστη ἱκετηρία. παρακαμψάντων δὲ τῶν ἁρμῶν τοῦ βιὸς, προσίενται οἱ οἰκῆοι, καὶ τῶν ἄλλων ὁ βουλόμενος, μοῖραν ἕκαστος λαμβάνει, ἐπιβὰς τῆ βύρσῃ τὸν ἀριστερὸν πόδα, ἐσισχνεῖται κατὰ δύναμιν, ὁ μὲν σφύρα ἐπαίρας παρίξας, ἀσίτους καὶ ἀμίθους, ὁ δὲ λίχα, ὁ δὲ πλείους, ὁ δὲ ἱππέας τρισσοὺς, ὁπόσους ἔχει δύνηται, ὁ δὲ μόνον ἑαυτὸν, ὁ δὲ πρόικα. ἀθροίζεται δὲ ἐπὶ τὰ βύρσα πολὺ πλῆθος ἱππέων, καὶ τὸ ζειότατον σύνταγμα βιβαιότατόν τε ὂν συμμένει, καὶ ἀκρόσμαχον τοῖς ἐχθροῖς,

Consuetudo autem de sedendo in tergore bubulo, huiusmodi est apud nos: Vbi quis ab alio læsus est, cupitáque vlcisci, neque par esse pugnæ videtur: tum boue immolato, carnes frustulatim concisas igni torret. Dehinc ipse porrecto humi corio, sedet in eo, in tergum reductis manibus, more eorum, qui à cubitis vincti sunt. Et hoc quidem apud nos maximum est supplicandi genus. Appositis autem bouis carnibus, adeuntibus domesticis, præterea si quis alius velit, quisque partem sibi sumit, ac dextro pede tergum bouis calcans, profascultate pollicetur, hic quidē equites præbiturum se quinque suopte cibo, suóque stipendio: ille decem, alius plures: alius armatos pedites quot posſit: atque qui pauperrimus, seipsum duntaxat. Colligitur itaque in tergo bouis ingens nonnunquam multitudo. Et huiusmodi quidem exercitus & certissima fide cohæret, & hostibus expugnatu difficillimus est: non aliter

ἐχθροῖς, ἅτε μὴ ἐνορκον ὄν. τὸ
γὰρ ἐπιβῆναι τῆ βύρσης, ὅρκος ἐ-
στιν. ὁ μὲν δὴ Ἀρσακόμας ἐπὶ τὰ
ἔθνη ὡρμᾶτο, ἅπασι μὲν ἀμφὶ τοὺς πεντακι-
σχιλίους, ὁπλίτας δὲ μὴ πλείους, ἀν-
αμφότερα ἀκοντιστάς. ὁ δὲ
Λογχάτης ἀγνοούμενος, παρ-
ελθὼν ἐς τὸν Βόσπορον, προσέρ
χεται τῷ βασιλεῖ, διοικουμέ-
νῳ τι τῆς ἀρχῆς. καὶ φησὶν, ἤκειν
μὲν αὐτὸν ἐς διοικῆσαι Σκυθῶν, ἐ-
λέγε δὲ αὐτῷ μεγάλα πράγμα
τα κομίζων. ἐπὶ δεῖπνον καλεῖ-
σαντος, οἱ μὲν Σκύται, φησὶ, τὰ
κοινὰ ταῦτα, καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς
φαμὲν δεῖσθαι, μὴ ὑπερβαίνειν
τοὺς νομίμους ὑμῶν ἐς τὸ πε-
δίον, ἀπὸ μέχρι τῶν Τράχωνος
ὀρέων. τοὺς δὲ ληστὰς, ἢ ἀπτιά-
σθαι, ὡς καταφέροντας ὑμῶν
τοῦ χθόνα, ἢ φασὶν αὐτοὶ δοι-
οῦσι νόμοις ἐπιμπλασθαι, ἀλ-
λὰ τὰ ἴδια ἕκαστον ὑπὲρ ὧν ἂν δρᾶ
κλοπὴν ἁλῷ. ἂν δέ τις ἁλίσκοι
ἄλλο αὐτῶν, ὃ κοινὸν ἂν εἴη ἁπά-
ντων. ταῦτα μὲν ἐκεῖνοι ἐπι-
στάλλουσιν. ἐγὼ δὲ μισῶ σε
μεγάλα ἐφόδια ἐσομένα
ἐφ'

quàm si iureiurãdo esset adactus. Nam in tergum ascendisse, instar iurisiurandi est. Arsacomas igitur his in rebus procurandis satagebat: coiectis undiq; illi equites quidem circiter quinquies mille: tum armati ac pedites promiscuè viciens mille. At Lonchates vbi ignotus peruenit in Bosporũ, Regem adit, tractãtem quidnã de regni negotijs, aitq; venire quidem se publico Scytharũ nomine, sed priuatim res maximas aportare. Ille vbi dicere iussisset: De publicis, inquit, negotijs, hæc in præsentiarũ denunciant Scythæ, ne vestri pastores in planiciem vsq; transgrediantur, sed intra Trachonẽ pascant. Cæterùm latrones, de quibus expostulatis, quòd regionem vestram incursent, negant eos publico consilio emittere, sed priuatim sui quemque lucri causa prædari. Quòd si quis illorum deprehendatur, tui arbitrij esse vt in eos animaduertas. Hæc quidem illi denunciant. At ego tibi indico, grauem in vos insultũ futurũ

ἐφ' ὑμᾶς, ὃν Ἀρσακόμα τοῦ Μαριάνδα, ὃς ἐπρέσβευε πρόσ σε παρὰ σοῦ, καὶ οἶμαι, διότι αἰτήσας τὴν θυγατέρα, οὐκ ἔτυχε παρὰ τοῦ, ἀγανακτεῖ, καὶ ἐπὶ τῷ βύρσῃ ἐβόμβω ἡμῖν ἄρτι ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν, καὶ συνῆξαι στρατὸς οὐκ ὀλίγος· αὐτῷ ἦκε, ἔφη ὁ Λευκάνωρ, καὶ αὐτὸς, ἀθροίζεσθαι δυνάμιν ἐκ βάρους. ὅτι δ' ἐφ' ὑμᾶς συνίσταται, καὶ ὅτι Ἀρσακόμας ὁ ἐμὸς ἀνὴρ, ἠγνόουν. ἀλλ' ἐπεὶ σοὶ, ἔφη ὁ Λογχάτης, ἡ παρασκευή. ἐμοὶ δ' ἐχθρὸς ὁ Ἀρσακόμας ὤν, καὶ ἄχθεται, διότι προτιμῶμαι αὐτοῦ, ἐκ τῶν γονέων, καὶ ἀμείνων τὰ πάντα δοκῶ εἶναι. ἐπεὶ δὲ μοι ἐκ σχοίη τὴν ἑτέραν σου θυγατέρα Βαρκίτην ἔτι τὰ ἄλλα ἀξίῳ ὑμῶν ὄντι ἐκ τῶν μακρὰν σοὶ λέγω, τὴν ἀσφαλῆ αὐτῷ ἡμείψομαι. ἰσχυρίζομαι, ἔφη ὁ βασιλεύς, μάλα πιθανὰ λέγειν· νόμῳ δ'. ἴσως δὲ τὴν αἰτίαν τῆς ὀργῆς τοῦ Ἀρσακόμα, τὴν ἐπὶ σοὶ γάμῳ, καὶ ἅπασαν ὑπὲρ

ab Arſacoma Mariandæ filio, qui nuper legatum egit apud te: idq; opinor, quum filiam tuam poſtulârit, non aſſequutus ſit abs te: ob id indignatur, ſedetq; in tergore tauromo ſeptimum iam diem, contractuſq; illi eſſ exercitus haud exiguus. Audiui (inquit Leucanor) & ipſe, cogi vim copiarũ in tergum bouis. Quòd autem aduerſum nos cogerentur, quodq; Arſacomas huius rei dux eſſet, id verò me fugerat. At qui in te, inquit Lonchates, hic apparatus conſtituitur. Mihi autẽ inimicus eſt Arſacomas, grauiterq; fert, quòd ſibi præferar à natu maioribus, & quòd in omnibus illo videar eſſe præſtantior. Quòd ſi mihi ſponderis alteram filiam tuam Barcetim, alioqui nec indigno veſtra affinitate, breui tibi reuerſus caput eius apportauero. Spondeo, Rex inquit, vi-

delicet ſupra modũ formidine correptus, propterea quòd non ignoraret quam ob cauſſam iratus eſſet Arſacomas, nimirum ob nuptias: tum aliàs quoque

metuere

δείσησσεν ἀεὶ τὸς Σκύθας. ὁ δ' Λογχάτης, ὄμοσον, ἔφη, ἔ-
μοὶ φυλάξαι τὰς σωθήκας, μηδ' ἀπαρνήσασθαι τότι ἄδη
τούτων γιγνομένων, κἀγὼ ἀπὸ ἀστεροπῆς σε τὸν οὐρανὸν ἄθλιον
ὀμοῦμαι. μὴ σύγε ἐνταῦθα, ἔφη, μὴ ἐκεῖ τις ὑπίδηται τῶν
θεωμένων, ἐφ' ὅτῳ ὀρκωμοτῶμεν. ἀλλ' εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Α-
ρεος τουτὶ εἰσελθόντες, εἰσκλείσαντες θύρας, ὀμνύωμεν,
ἐκκόψατε δὲ μηδείς. ἀγάρ τι τούτων εὐθύτοιο Αρσακόμας,
δείδια μὴ προθύσηται μοι τὸν πολέμου, χεῖρα μικρὰν ἄδην
πιείβλητα μικρόν. εἰσίωμεν, ἔφη ὁ βασιλεύς· ὑμεῖς δ' ἀπό-
στητε, ὅτι πορρωτάτω. μηδεὶς παρίτω ἀτύχων, ὅν τινα
ἐγὼ κελεύω. ἐπεὶ δὲ εἰς τὸ ἱερὸν ἐσήλθομεν, οἱ λοιποφόροι δ'
ἐστησαν, σπασάμενος τὸν ἀκινάκην, ἐπισχὼν τῇ ἑτέρᾳ
τὸ στόμα, ὡς μὴ βοήσαι, παίει πορρὰ τὸν μαστόν. ἔπα ἀπε-
νεγκὼν τὴν ἀριστερὰν, ἀπὸ τῆς χαμαιδὸς ἔχων ἐξέπιε, μεταξὺ
ἀμπεγόμενος δίδωσι αὐτῷ, καὶ

metuerat semper Scythas. At Lonchates: Iurato, inquit, te præstiturum pacta, neque inficiaturum. Id quum fieret, iámque resupinatus in cœlum iurare vellet. Absit, inquit, vt hic: ne quis spectantium conijciat quâ gratiâ iuremus: quin potius hoc templum Martis ingressi, occlusis foribus iusiurandum edamus, vbi nullum exaudiat. Nam si quid horum inaudierit Arsacomas, vereor ne me ante bellum immolet, manu iam nunc non parua cultum. Introeamus, inquit Rex. Vos autem absistite quàm longissimè: neque quisquam ad templum adeat, quem ego non accersiuero. Postea quàm igitur ipsi quidem introgressi sunt, satellites autem procul absteterunt: vibrato gladio, simúlque altera manu obturato ore, ne vociferaretur, ictum in pectus adegit. Deinde caput defectum, sub chlamyde tenens prodibat, quasi confabulans interim cum illo, breuiq;

καὶ ἅμα ταχέως ἥξειν λέγων, breuiq; sese dicens affuturum, tanquam ad negotij quippiam emitteretur ab illo. Atque ita reuersus eò ubi equum vinctum reliquerat, conscenso illo redequitauit in Scythiam. Porrò nemo est eum insecutus, quippe diu ignorantibus Bosporanis quod acciderat; tum vbi resciissent, factitiosè de regno decertantibus. Hæc itaque gessit Lonchates, præstitit; promissum, allato Leucanoris capite. Porrò Macentes in via factus certior superbis, quæ in Bosporo acciderant, peruenit ad Machlyentes: primusq; illis nuncium attulit de Rege trucidato. At populus, inquit, te Adyrmache, gener cùm sis, ad regnum vocat. Proinde fac, ut ipse prior occupans, imperium arripias, in rebus perturbatis obortus, puella verò te sequatur à tergo in curribus. Facilè enim isthoc facto tibi conciliaueris multitudinem Bosporanorum, vbi Leucanoris

ἐς λόγους τινὰ περιφθεὶς ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ὅτως ἐπὶ τὸν τόπον ἀφικόμενος, ἔνθα λελειμμένον κατελήλοιπε τὸν ἵππον, ἀναβὰς ἀφιππάσατο ἐς τὴν Σκυθίαν. λήθης δ' οὐκ ἐγένετο αὐτῷ, ἐπεὶ πολὺν ἀγνοήσαντων τὸ γεγονὸς τῶν Βοσπορανῶν, καὶ ἔτι ἠγνοεῶν, ὑπὲρ τῆς βασιλείας στασιαζόντων. ταῦτα μὲν ὁ Λογχάτης ἔπραξεν, καὶ τὴν ὑποσχεσιν ἀπεπλήρωσεν ὧν Λευκάνορος κεφαλὴν παραδοὺς τῷ Μιφαλλῖ. Λεωπάνορ δ'. ὁ Μακέντης δὲ, λαθὼν ὁδὸν ἀπέβας τὰ ἐν Μάχλυας. καὶ πρῶτος ἀγγέλλει τοῖς Μάχλυσι. καὶ πρῶτος ἀγγελίας αὐτοῖς τὸν φόνον τοῦ βασιλέως, ἀνόρις δέ, ἔφη, ὦ Ἀδύρμαχε, σὲ γαμβρὸν ὄντα ἐπὶ τὴν βασιλείαν καλεῖ. ὥστ' οὐ μὴ πεπλάσας, παραλάμβανε τὴν ἀρχὴν, τεταραγμένοις τοῖς πράγμασιν ἐπιφανείς, ἁρπάσας ἐν τοῖς ἐν ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν ἑστῶσι. ῥᾴον γὰρ ἔτι προσάξεις Βοσπορανῶν τοῖς ὄχλοις, ἰδόντας τὴν Λευκάνορος

κάνορ & θυγατέρα. ἐγὼ δ' Ἀλανὸς τί ἀμείνων τῇ τοιαύτῃ τοιούτῳ συγγενὴς μητρόθεν παρ' ἡμῶν γὰρ ὅσαπερ τῶν Μασσαγετῶν ἀγάλλεται ὁ Λευκάνωρ. καὶ νῦν σοι ἥκω παρὰ τῶν Μασσαγετῶν ἀδελφῶν, τῶν ἐν Ἀλανίᾳ, παραπεμψόντων ὅτι τάχιστα ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν Βόσπορον, καὶ μὴ ἀμελείᾳ τινὶ ἐς Εὐβίοτον περιελθεῖν θοῦσαν τὴν ἀρχήν· ὃς ἀδελφὸς ὢν νόθος & Λευκάνορ &, Σκύθαις μὲν ἀεὶ φίλος ὤν, Ἀλανοῖς δὲ ἀπίθανα. ταῦτα δὲ ἔλεγεν ὁ Μακεδὼν ὁμόσκευος, καὶ ὁμόγλωττος τοῖς Ἀλανοῖς ὢν· μόνα γὰρ ταῦτα Ἀλανοῖς καὶ Σκύθαις κοινὰ ὅτι ὁ αὐτὸς κομᾶσιν οἱ Ἀλανοί, ὥσπερ οἱ Σκύθαι. ἀπὸ δὲ Μακεδόντος καὶ τοῦτο ἔπαθον αὐτοῖς, καὶ ἀπεικάσαι τῆς κόμης, ὁπόσον ἐκὼς ἦν ἐλάττων ἀφεῖναι τὸν Ἀλανὸν τῷ Σκύθῃ, ὥστε ἐπισεῖσθαι διὰ ταῦτα, καὶ ἐδόκει Μασσαγέτης καὶ Μασσαίας συγγενὴς ἔσεσθαι. καὶ νῦν, ἔφη, ὦ Ἀ-

ris filiam conſpexerint. Ego porrò nō ſolum Alanus ſum, verùm etiam ſponſe tuæ cognatus maternus: ſiquidem noſtra è gente Maſſeram Leucanor aſciuit vxorem. Et nunc tibi adſum, miſſus à Maſſeræ fratribus, qui ſunt in Alania, denunciantibus vt quàm potes ocyſſimè recipias in Boſporum, neque per negligentiam committas, vt imperium ad Eubiotum deueniat, qui tametſi frater nothus eſt Leucanoris, tamen Scytharum partibus ſemper fauit, cum Alanis ſimulates gerit. Hæc quidem dicebat Mecenates. Erat autem eodem cultu eadémque lingua cum Alanis. Commune enim horū vtrumque Alanis cum Scythis, niſi quòd non magnoperè comati ſunt Alani, quemadmodum Scythæ. At Mecenates hoc quoq; illis erat aſſimilis, videlicet detonſa coma: quatenus conueniebat Alanum minùs eſſe comatum, quàm Scytham. Itaq; his rebus factum eſt, vt illi fides haberetur, qui tametſi à Maſſeræ ac Maxæa cognatus eſſet. Et nunc, inquit,

ὦ Ἀδρη-

ὡς δὲ τάχιστα ἥξειν λέγων, ὡς δὴ ἐπί τι πραφθεὶς ἐπ' ἐκείνῳ. καὶ ἅτε ἐπὶ τόπον ἀφικόμενος, ἔνθα διέλαμψεν ὁ πατελλοίπει τὸν ἵππον, ἀναβὰς ἀφιππάσατο ἐς τὴν Σκυθίαν. λίαν δὲ ἐκ ἐγνώσθη αὐτοῦ, ἐπεὶ πολὺ ἀγνοησάντων τὸ γενόμενον τῶν Βοσπορανῶν, καὶ ἅτε ἔτι ἐγνωσαν, περὶ τῆς βασιλείας διαλυόντων. ταῦτα μὲν ὁ Λογχάτης ἔπραξε, καὶ τὴν ἐπιστείαν ἀπεπλήρωσε τῷ Ἀδραμήτῃ παραδοὺς τὴν Λευκάνορος. ὁ Μακρὸς δὲ, ὡς ἐδόκει ἀκούσας τὰ περὶ Μάχλυας, καὶ πρῶτος ἀγγέλλει τοῖς Μάχλυας. καὶ πρῶτος ἀγγέλλει τοῖς τὸν φόνον τοῦ βασιλέως, ἡ πόλις δέ, ἔφη, ὦ Ἀδύρμαχε, σὲ γαμβρὸν ὄντα ἐπὶ τὴν βασιλείαν καλεῖ. ὥστε σὺ μὴ κωλύσας, παραλάμβανε τὴν ἀρχὴν, τεταραγμένοις τοῖς πράγμασιν ἐπιφανὴς, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν κατόπιν ἐκ ἐπὶ τοῦ ἁμαξοῦ ἐπίσω. ῥᾷον γὰρ ὅτῳ προσάξεις Βοσπορανῶν τὰς πόλεις, ἰδόντας τὴν Λευκάνορος

breuiq; ſeſe dicens affuturum, tanquam ad negotiũ quippiam emitteretur ab illo. Atque ita reuerſus eò vbi equum vinctum reliquerat, conſcenſo illo rediit in Scythiam. Porrò nemo eſt eum inſecutus, quippe diu ignorantibus Boſporanis quod acciderat, tum vbi reſciſſent, factitioſè de regno decertantibus. Hæc itaque geſſit Lonchates, præſtitit; promiſſum, allato Leucanoris capite. Porrò Macentes in via factus certior ſuperhis, quæ in Boſporo acciderant, peruenit ad Machlyentes: primusq; illis nuncium attulit de Rege trucidato. At populus, inquit, te Adyrmache, gener cùm ſis, ad regnum vocat. Prome fac, ut ipſe prior occupans, imperium arripias, in rebus perturbatis obortus, puella verò te ſequatur à tergo in curribus. Facilè enim iſthoc pacto tibi conciliaueris multitudinem Boſporanorum, vbi Leucanoris

ἐπαύσασθε τοῦ θρόμβου, μικρὸν ἐπισὰς ἀρθήσεσθαι. ὁ δὲ Μακρόβιος, ἐγχειρίσας τὴν Μαζάκαν τῷ Ἀρσακόμᾳ, Δίδωμι, ἔφη, καὶ παρ' ἐμοῦ τοῦτο δεξιόν. τῷ δὲ τὸ ἀνέλπιστον τοῦ θεάματος καταπλαγέντι καὶ χάριν ὁμολογοῦντι, παῦσαι, ἔφη ὁ Μακρόβιος, ἄλλον μοι σαυτὸν νόμιζε. τὸ γὰρ χάριν ἐμοὶ ὁμολογεῖν, ἐφ' οἷς ἔπραξα τούτοις, ὁμοῖόν ἐστιν, ὥσπερ ἂν εἰ δεξιὰν ἀριστερᾶς χάριν εἰδέναι τῇ ἀνίᾳ, ὅτι τρωθεῖσάν ποτε αὐτὴν ἐθεράπευσε, καὶ φιλοφρόνως ἐπεμελήθη. καμόντας ἡμᾶς ὁρῶν καὶ ἀπαλοὺς ἄν ποιοῦμεν, εἰ μὴ καὶ ἡμεῖς ἄν ποιοῖμεν, καὶ ὃς οἷόν τε ἦν, ἐς ἓν σωμάτιον ἐλθόντας, ἔτι μᾶλλον νομίζοιμεν εἶναι, τὸ μὲν ἐμὸν ἔπραξε τι χρηστόν, ὑπὲρ ὅλου δοῦ σώματος. ὑπὲρ ἑαυτοῦ γὰρ ἔπραξε μέρος ὂν δοῦ ὅλου, τοῦ πάσχοντος. ἔτι μὲν ὁ Μακρόβιος ἔφη τῷ Ἀρσακόμᾳ, χάριν ὁμολογήσαντι. ὁ δὲ Ἀσύρμαχος, ὡς ἔγνω τὴν ἐπιβουλὴν, ἐς μὲν τὸν Βόσπορον οὐκέτι ἦλθεν. ἀλλ'

vbi destitisset à cæsu, paulisper astans exanimatus est. Porrò Macentes Arsacomæ Mazacam in manū dans: Accipe, inquit, à me quoque id, quod sum pollicitus. At ille ad insperatum spectaculum stupefacto, gratiasq; agenti: Desine, inquit Macentes, ac noli me alium à teipso putare: nam mihi profectò gratias agere ob hæc quæ feci, perinde est, ac si sinistra mea gratias agat dextræ, quòd vulneratæ sibi subministrauit, atque officiosè curam egit ægrotanti. Ridiculum mirum & nos fecerimus, si iam dudum commissi, & quatenus licet, in vnum conflati, magnum adhuc esse credamus, si quæ pars nostri officiosè quid egerit pro toto corpore. Etenim pro se ipso fecit, quum pars sit totius beneficio adiuti. Atque ad hunc quidem modum Arsacomæ gratias agenti, Macentes respondit. Cæterùm Asdyrmachus vbi sensit insidias, non perrexit ite in Bosporum:

ita

ἤδη δὲ Εὐβίοτος ἤρχετο, ἐπι-
κληθεὶς ἐκ Σαυρομάτων, παρ'
οἷς διέτριβεν, ἀς ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐ-
παναλθών, ἐς πατρίδα πορευθεὶς
σὺν πολλῷ σαγαλάχῳ, διὰ τῶν ὀρῶν ἐς
βαθὺ ἐς τὴν Σκυθίαν. καὶ ὁ
Εὐβίοτος, μετ' ὀλίγον καὶ οὗτος
ἐσέπεσεν, ἄγων πανδημεὶ τοὺς
Βαλίνους, Ἀλανοὺς, καὶ τοὺς
Σαυρομάτας ἐπικλήτους, ἐκα-
τέρους δυσμυρίους. ἀναμιξάντες
δὲ τὰ στρατόπεδα, ὁ Εὐβίοτος
καὶ ὁ Ἀδόρμαχος, ἐννέα μυ-
ριάδας ἄπαντες ἐγένοντο, καὶ
τούτων τὸ τρίτον, ἱπποτοξόται.
ἡμᾶς (καὶ γὰρ ἡμεῖς αὐτὸς μετέ-
σχομεν τῆς ἐξόδου αὐτοῖς ἐπιδὺς
ἐς τὴν βόρειαν τότε ἱππέας αὐ-
τῶν) ἐλαύνοντας ἐλάττους τῶν τρισμυρίων σὺν
τοῖς ἱππεῦσι συναβροισθέντες,
ἐπεμόμφθημεν τῷ ἡγεμόνι ἐπὶ
τὴν Ἀρσακόμαν. καὶ ἐπεὶ
δὲ προσιόντας ἤδομεν αὐτοὺς,
ἀντεξήειμεν. κεκραιγότων
τὸ ἐπικόν. ὀφομένης δὲ
ἐπὶ πολὺ μάχης καρτερᾶς,
ἐνίοτε ἤδη τὰ ἡμίτομα,

iam enim Eubiotus rerum potiebatur accersitus à Sauramatis, apud quos fuerat diuersatus: verùm in patriam reuersus, contractis ingentibus copijs, per montosa irrupit in Scythiam, paulò pòst irruit & Eubiotus, cùm Græcos vndecunq; poterat secum ducens, tum Alanos, & Saurómatas accersitos, vtrinque vicies millenos. Coniunctis autem copijs Eubiotus atque Adyrmachus, nonaginta millia confecerunt: atque ex his tertia pars equites sagittarij. Nos autem (nam & ipse ad hanc expeditionem contuleram, addens ijs quæ in tergum taurinum conuenerant, equites ad plenum instructos centum) contractis haud multò minus triginta millibus, vnà cum eo equitibus operiebamur insultum, ductore Arsacoma. Vt autem admouentes illos conspeximus, contrà duximus agmen, præmissis in hostem equitibus. Atque vbi iam diu acriter esset pugnatum, tandem cessêre nostri,

καὶ παρεῤῥήγνυτο ἡ φάλαγξ, καὶ τὴν, ἐς δύο διικόπη τὸ Σκυθικὸν ἄπαν. καὶ τὸ μὲν ὑπεφώνιον, οὐ πάνυ σαφῶς ἐπεπιόνον, ἀλλ' ἀναχάρησις ἦλόκη ἡ φυγή· ἐπὶ γὲ οἱ Αλανοὶ τὸν ὁμωρ ἐπιπολὺ διέκειρ. τὸ δ' ἥμισυ, ὅπερ καὶ πλαῖσιον, περιεχόντες οἱ Αλανοὶ καὶ Μάχλυδες, ἐκοπτον πανταχόθεν, ἀφθόνως ἀφιέντων τῶν βελῶν καὶ ἀκοντίων. ὥστε πάνυ ἐπονοῦντο ἡμῶν οἱ τὰ σωματοφυλάκια, καὶ ἤδη προίεντο οἱ πολλοὶ τὰ ὅπλα. ἐν τούτοις δὲ ὁ Λογχάτης καὶ ὁ Μακίντης ἔτυχον ὄντες, καὶ ἐπὶ πρῶτον ἤδη πολυδινωδοῦντο, ὁ μὲν τὸν μηρὸν, ὁ Λογχάτης ὁ Μακίντης δὲ, τὸν λαιὸν ἐς τὸν ὦμον. ὅπερ ἀλόδρομος ὁ Αρσακόμας, ἐν ἡμῖν τοῖς ἄλλοις ἄρ, ἀλλὰ ἀγκυλάμη, ἃ ἄπτει, ἐπαταλιτὼν τὸν φίλον προσβαλὼν τὸν μύωπα ὡς ἐπαφ ἐμβόησας ἦλθεν ἐπὶ τὸν πολέμιον, ὡσπὶδα ἀείρων, ὥστε

interrupta phalange. Postrèmò in duo diſſectum eſt vniuerſum agmen Scythicum. pars ſubduxit ſeſe, non omnino palàm victa: verùm ita fugiebat, vt locum daret vincenti: adeò vt Alani ad multũ tempus inſequi nõ auderent. partem alterã, quæ eadem erat imbecillior, cingebant Alani ac Marhlyſes inæquaq; cædebant, conferti iaculis emiſſis, atq; ſagittis, ſic vt vehementer laboraretur à noſtris, qui tenebantur obſeſſi. Et iam plerique arma proiecerãt, quorũ in numero fortè erat Lóchates, & Macétes: iamq; ambo vulnus acceperant, cum ante alios ſeſe periculis obiiciunt: hic quidè aduſto femore, puta Lonchates: porrò Macétes ſecuri ſauciato capite, tum certo in humerum impacto. Quod ſimulatque ſenſit Arſacomas, quum in altero agmine eſſet nobiſcum, tum ratus ſi deſertis amicis eum adeſſet, ſubditis equo calcaribus, cum clamore in hoſtes tendere cœpit ſublato gladio, adeò

ὅπη τὰς Μάχιμας μὴ ἐκφεύγωσι τὸ φόβιον τοῦ θυμοῦ, ἀλλὰ διαρθρώσῃ ἴλαις καρῶ διεξιέναι. ὁ δὲ ἀναπηδήσας τοὺς φίλους, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας παρακαλέσας, ὥρμησε ἐπὶ τὸν Ἀδυρμαχον, καὶ κατάξας τῷ δορατίῳ παρὰ τὸν αὐχένα, μέχρι τῆς ἴγνης διέτεμε. πεσόντος δὲ ἐκείνου, διελύθη τὸ Μαχιμικὸν ἅπαν, καὶ τὸ Ἀλανικὸν μετ' αὐτοῦ, καὶ οἱ Ἑλληνες ἐπὶ τούτοις. ὥστε ἐκρατοῦμεν ἐξ ὑπαρχῆς ἡμᾶς, καὶ ἐπεξῆλθομεν ἤδη, ἐπιπολὺ κτείνοντες, ἕως μὲν ὀξὺ τὸ ἔργον ἀνεφείλετο. ἐς δὲ τὸ ἑσπέρας, ἐλίσσοντο παρὰ τῶν πολεμίων ἤκοντες, ἐδέοντο φιλίας ποιεῖσθαι. Βοσπορανοὶ μὲν ὑποστελλόμενοι Διπλάδιον τὸν λαμὸν ὑπισχνούμενοι, Μάχιμας δὲ ὁμήρους δώσειν ἔφασαν· οἱ Ἀλανοὶ δὲ, ἀντὶ τῆς ἐφόδου ἐκείνης, Σινδίαν σὺν ἡμῖν χαράσσεσθαι ὑπέσχοντο ἐκ πολλοῦ διεσπασμένοι. ἐπὶ τούτοις ἐπείθοντο, λόγῳ

adeò vt Machlyenſes vim animo non ſuſtinuerint, ſed viam illi fecerint, vt trãſiret. At ille receptis amicis, tum aduocatis & aliis, impetum fecit in Adyrmachum: eum paclò in ceruicem gladio, ad zonam vſque diſſecuit. Quo ſuſo diſſipata eſt omnis acies Machlyenſium, paulò pòſt & Alanorum: deniq; cum his Græci quoque. Atque ita redintegrato præſidio nos ſuperiores extitimus, diúq; ſumus inſequuti trucidantes, donec nox finem impoſuit. poſterò die ab hoſtibus venerunt legati, quæ ſupplices pacem atque amicitiam orarent. Boſporani duplicatum tributum penſuros ſeſe pollicebantur: Machlyenſes obſides daturos ſe confirmabant: Alani ita eam inuaſionem compenſaturos ſeſe ſpondebant, vt Sindianos noſtro nomine vellent aggredi, quibus cum multo iam tempore nobis fuerat ſimultas. His de rebus auditis ſuffragijs,

ξαρ πολὺ πρότερον Ἀρσακόμᾳ τῷ Δονχάτῃ, καὶ ἐγχείῳ ἁρμῶν, ἐκείνων πρῶτον ἅπασι τοιαῦτα, ὦ Μνήσιππε, ζηλωτοὶ ποιῆν Σκύθαι τῶν φίλων. Μνή. πάνυ πρακτικὰ, ὦ Τόξαρι, καὶ μύθοις ὁμοῖα, καὶ ἥλιος μὴ ὁ ἀκινάκης καὶ ὁ ἄνεμος· ἀλλ' ἴσως ἂν μοῦσα, ἀγαθή τις ἀπιστίᾳ αὐτοῖς, ἐπάνω μικρὸν ἂν λόξαι ἄρ. Τό. ἀπ' ὄψε ἄρα ἔφρονᾶς, μὴ φθόνῳ, ὑπομεῖναι ἀπιστίαν. νῦν μὲν ἀφεῖσθαι ἀπιστῶν καὶ ἄπρακτα διαπεῖν, ἃ αἴδε ταὶ Σκυθῶν γυναῖκες. Μνή. μὴ μανῆναι μόνον, ὦ ἄνερ, μηδ' ὅτως ἀφίεσι χρόμῳ· ἀλλὰ λόγοις, ὡς ἐγὼ γε, ἄνω καὶ κάτω τὴν Σκυθίαν καὶ τὴν Μαλυανὴν διαβὰς, καὶ ἂς Βόσπορον ἀπὸν, ἀπ' ἐκείνου πάλιν μοι διαπεράσω τῇ σιωπῇ. Τό. καθήσομαι καὶ ταῦτά σοι νουμενίσω, καὶ διὰ βραχέων λιπτόν, μὴ καμῇς ἐκ μῆν τῇ ἀκοῇ συμπεσοῦμαι.

in primis autem Arsacomed & Lonchate, pax inita, duobus illis cuncta pro arbitratu suo moderantibus. Huiusmodi, Mnesippe, audent Scythæ amicorum causa facere. MNE. Tragica prorsus, ô Toxari, fabulisq; similia. Et propinquus sit Acinaces & Ventus, per quos iurásti: si qui ista non credat, non admodum reprehendendus esse videatur. TOX. At vide, vir egregie, ne incredulitas ista ab inuidia vestra proficiscatur. Quanquam non me detertebis non habendo fidem, quò minus & alia his consimilia, referam, quæ nouerim à Scythis esse gesta. MNE. Tantum ne longum facias, vir optime, neque vsqueadeò admissis vagisq; viare sermonibus, vt nunc sursum ac deorsum Scythiam Machyanamq; percurrens, deinde in Bosporum discedens, postremò rediens, prorsus abutare silentio meo. TOX. Parendum tibi & hanc præscribenti legem, dicendumq; paucis: ne fatigeris vnà nobiscum audiendo circumcursa eam.

Quis

μᾶλλον ἢ κἀμοὶ ἄκουσον, ἰμοὶ αὐτῷ οἷα φίλῳ, Σισίννης τοὔνομα, ὑπηρέτησεν. ὅτι γὰρ Ἀθήνασι ἀπῆρα οἴκοθεν, ἐπιθυμίᾳ παιδείας τῆς Ἑλληνικῆς, κατέπλωσε ἐς Ἀμασεῖαν τὴν Ποντικήν. ἐν πόλει δέ ἐστι, ἣν ἐκ Σκυθίας πλοιζόμενοι, ὑπὸ μικρὸν τῆς Καράμβεως ἀπέχουσα ἡ πόλις. ἔπλει δὲ Σισίννης, ἑταῖρός τε ἐμοὶ καὶ ἑταῖρος ἄμα παῖς ὤν. ἐμπορίῳ οὖν ἐλατά γωγίμα τινα ἐπὶ ὧν νεὼς σκευάρια, ἐλάχ τοῦ πλοίου ἐς αὐτὴν μεταστησάμενοι, ἀνοράσομεν, ἦλθον πονηρὸν ὑποφερόμενοι. ἐν τούτῳ δὲ, λῃστής τινες ἀναπέσαντες τὸ λιμένιον, ἐκφέρουσιν ἅπαντα. ὡς μηδὲ τὰ ἐς ἐκάστην τὴν ἡμέραν ἀρκέσοντα καταλιπεῖν. ἐπανιόντος ἂν οἴκαδε, τὰ γενόμενα μαθόντος, ἀπάξεσθαι μὲν τοῖς γονεῦσι, καταισχυνθῆναι δὲ τοῖς φίλοις, ἃ ὧν ξένον, ἐπιδημήσομεν, ἀνήνυτον μὲν συνοφάνται δόξαμεν τοῖς πολίταις, λίγοντος ἂς τις ἡμῶν Δαμοκλῆς

Quin magis auſcultà, quæ in meipſum amicus Siſimnes nomine præſtiterit. Quum enim Athenas relicta patria proficiſcerer, idq; cupiditate Græcanicarum literarum, appuleram Amaſtrim Ponticam. Ea eſt vrbs haud procul à Carambe diſſita, in promontorio, obnia ijs qui à Scythia nauigant. Comitabatur autem Siſimnes, mihi à puero amicus. Nos igitur vbi res quaſdam importatas in portu ſpectaſſemus, in eumq; è nauí ſubduxiſſemus, emimus nihil ſuſpicantes mali. Interea fures quidam effracta ſera ſuſtulerunt vniuerſa, adeò vt non relinquerint quod vel in eum diem ſufficere poſſet. Ergo quum domum eſſemus reuerſi, cognito quod acciderat, non viſum eſt in ius vocare vel vicinos, qui plures erant, vel hoſpitem, veriti ne pleriſque ſycophantæ videremur, ſi dixiſſemus nos bis ab aliquo ſublatos eſ-

τὸς πεφακελίους, καὶ ἐ-
ῶτα πολλὰ, καὶ τάπιδας
τινὰς, καὶ τἆλλα, ὁπόσ' ἂν
λομεν. ἐκοινούμεθα δ' περὶ
τῶν παρόντων, ὅ, τι πρά-
ξομεν. ἄποροι πανταπα-
σιν ἐν τῇ ἀπολαυῇ γιγό-
μενοι. ἐμοὶ μὲν δόκει, ὡς
ἔχομεν, αὐτὰ πωλήσαντα
ἐς τὴν πλησίον τὴν ἀκτὴν
πλεῖν, ἀπιέναι τὰ βία, πρὶν
ἀγγελίς τι ἐπεσθαι, καὶ
μᾶλλον ἢ δίωξα ποιῶνται. ὁ δὲ
Σιμίνης παρεμυθεῖτο, καὶ
ἐκέλευε μηδὲν δεινὸν ποιεῖν·
αὐτὸς γὰρ ἐπινοήσειν ἔλε-
γεν, ὅθεν ἕξομεν ἱκανὰς τὰς
τροφάς. καὶ τότε μὲν ξυλλε-
ξάμενοι παρεκώμασε, καὶ
ἦκεν ἡμῖν ἐκ δεῖπνου πάλιν ἐπι-
θησόμενος. ἕως δὲ ἐγένετο
ἡμέρα, ἐβουλευόμεθα περὶ
τῶν ἀγορᾶς, εἴ τι πο-
νηρὸν τινα, ὡς ἔφη, γνοίημεν
καὶ ἀλλὰ παυίσασθαι μο-
νομαχίας. ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἐπὶ μιᾷ
ἀνθρώπου ψυχῇ τὸν, ἀς τρι-
ῶν ἡμέραν διαγωνιᾶσθαι
μικρὸν, καὶ λέγω πᾶν, ὡς
ἔχω,

se Daricos quadringentos, ium vestium permultum, ad haec tapetia quaedam: denique, quicquid habuerramus. Conjultabamus igitur hisce de rebus quid esset faciendum: omnium rerum egenis, ic[illegible] in urbe peregrinis. Ac mihi quidem ita visum est eum tempore, statim demerso in illa aestus ce vitam fugere, priusquam ignauum quiddam aut indignum esset ferendum vel fame vel siti enecto. Contrà Simmes consolabatur, obsecrans ne quid tale faceremus. Aiebat enim, excogitasse se unde nobis victus suppeteret. Et eo quidem die baiulandis è portu lignis, illata mercede victum suppeditauit: manè autem ol ambulan: in foro, pompam quàdam aspexit iuuenum (quos admodum aiebat) elegantium ac strenuorum. Hi nonnullis vitiis lecti, ut mercede proposita singulare certamen inirent, a tertium diem erant decertaturi. Ergo quum omnes huius negocij

ἄλλῳ, ἀφ' ὧν οὐδὲν πυθό-
μενος, ἐλθὼν ἐς ἐμὲ μηχέ-
τι, ὦ Τόξαρι, ἔφη, σαυτὸν
πένητα λέγε· ἐς γὰρ τρίτην
ἡμέραν, πλουσίαν σε ἀφῆκα.
καὶ ταῦτα εἰπὼν καὶ πονήρας
τὰς μυττίδας ἀφῃρησάντων, ἵνα
πάσης ἥδη τῆς θέας, ἐθέ-
μεθα καὶ αὐτοί. παρελαβὼν
γάρ με, ὡς ἐπὶ τερπνόν τι,
καὶ παράλογον θέαμα τῶν
Ἑλληνικῶν, ἄγει ἐς τὸ θέα-
τρον. καὶ καθίσαντες, ἐω-
μεν μὲν τὰ μὲν πρῶτα, βο-
λίσι κατατετιτρωμένα, καὶ
ὑπὸ λύκων διασπώμενα, καὶ
ἐπ' ἀνθρώπους ἀλλόμενον
θηρίων, καταύρουν τις
ἦν, ὡς ἀπάξοιμεν. ἐπεὶ δ'
ἐσῆλθον οἱ μονομάχοι, καί
τινα παραγαγὼν ὁ κῆρυξ
ἐκήρυττεν, ἔλεγεν
ἄσας ἂν ἐθέλῃ ζώντα μονο-
μαχῆσαι, ἕξειν ἀτὸ μίσθον,
δραχμὰς μυρίας καὶ μυρίας
μισθὸν τῆς μάχης, ἐνταῦθα
ἐξανίστατο ὁ Σισίννης, καὶ
καταπηδήσας, ἤθελεν μα-
χέσασθαι,

negocij conditiones audiſſet, accedens ad me: Caue poſthac, inquit, Toxari, ne teipſum pauperem dixeris, ſiquidem tertio ab hinc die diuitem te reddidero. Hæc ait, atque interea ægrè parato victu, quum iam ſpectaculum eſſet inſtitutum, ſpectabamus & ipſi. Etenim aſſumptũ me duxit in theatrum, tanquam ad iucundum aliquod nouumq; ſpectaculum Græcorum. Ergo vbi conſediſſemus ſpectabamus. Ac primò quidem ferè partim iaculis confixæ, atq; à canibus agitatæ, partim in homines quoſdam vinctos emiſſæ, nocentes quoſpiam itavt coniiciebamus. Vt autem prodierunt qui erant ad ſingulare certamen conducti, ac producto iuuene quodam prægrandi, dixiſſet præco: Si quiſquam velit cum hoc ſingulari certamine congredi, prodeat in medium, præmium pugnæ accepturus drachmarum decem millia: ibi protinus aſſurrexit Siſinnes deſiliens, pollicereturq; ſe dimicatum

χάσθαι, καὶ τὰ ὅπλα ἔτα, καὶ τὸν μισθὸν λαβὼν, τὰς μυρίας ἐμοὶ φέρων ἐπιχείσει. καὶ ἢ μὴ ἱμάτισαιμι, ὦ Τέρψαει, ἔφην, ἅμα ἅπιμεν, ἔχοντα τὰ ἀρκοῦντα. ἢν δὲ πίσω, θάψας με, ἐποχέρεται ἐπίσω ἐς Σκύθας. ἐγὼ μὲν ἐπὶ τούτοις ἐπάκουον. ὁ δὲ λαβὼν τὰ ὅπλα, τὰ μὲν ἄλλα ἐνεδύσατο, τὸ μέτωπον δὲ ἐκάλυψε, ἀπ' ὀφρύων τῆς ἀριστερᾶς ἐπικάτω. καὶ τὸ μὲν πρῶτον τιτρώσκεται αὐτὸς, ἐμπήξας ὧν ξίφος ἐπὶ τὴν ἔγχελυν, ὥστε ἅμα ἔρρει πολύ, ἐγὼ δὲ πατιθέμην ἐπ' ἄκρη ὦν δίκη. θρασύτερον δὲ ἐπιφερόμενον τηρήσας τὸν ἀντίπαλον, πλαγίᾳ ἐς τὸ ἔγκυον, καὶ ἐλίπασεν, ὥστε αὐτίκα ἐπιπλάκη πρὸ τοῖν ποδοῖν αὐτῦ. ὁ δὲ ἐμέμνων καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ τραύματος, ἐπικάθιζε ὦν νικῶν, καὶ μικρὸν ἄπω ἀφῆκεν αὐτὸ ἡ ψυχή. ἀπ' ἐγὼ περιβαλὼν ἀνίσησα καὶ παρεμυθούμην. ἐπὶ δὲ ἀφῆλε ἤδη ἐρυθρὸς, ἐρέμβετο αὐτὸν, rum: simulq; posiit arma. Tu accepta mercede, decem millia mihi deferes, in manu data. Si vicero, inquit, Tozaris, una proficiscemur, suppeditatis commeatus. Sin cecidero, sepulto me redi rursus in Scythiam. Ego quidem his auditis singulis iebam. At ille sumptis armis, reliquum quidem corpus munivit: at oculum nequaquam imposuit, sed nudo confisus capite pugnabat. Et mittio quidem ipse vulnus accepit, retorto gladio, succiso poplite, ita vt multum sanguinis defluere. Ego interim iam metu præmortuus eram. At ille confidentius inuadentem adversarium observans, ferit in pectore, transfigitq; ita ut protinus ad pedes illius procumberet. Ille sessum ipse vulnere, mortuo incumbebat: parumq; aberat quin ipse quoque efflaret animam. At ego accurrens erexi, animumq; reddidi. Postea vbi dimissus est iam victor declaratus, sublatum illum domum

domum deportauí: multúmque temporis curatus à meis dicis, superuixit quidem, hodiéque agit apud Scythas, ducta in matrimonium sorore mea: claudus tamen adhuc est ex vulnere. Haec res, Mnesippe, non apud Machlyenses, neque in Alania gesta est, vt testibus careat, & ficta credi queat: verùm complures extant Amaestrieni, qui de pugna Sisinnae memorant. Finem iam faciam, si tibi quinto loco factum Abauchae retulero. Appulit aliquándo Abauchas hic in Borysthenensiũ ciuitatẽ, secũ adducens & vxorem, quam vnicè diligebat, & liberos duos, alterũ quidé masculum lactentem, alterã verò erat puella septem annos nata. Erat autem peregrinationis comes & huius amicus Gyndanes. atque is quidem è vulnere laborãs, quod in via acceperat à latronibus, qui eos fuerant adorti: cum quibus dum pugnaret, ictus est in femore, ita vt ne stare quidem pos-

ἐλαύνει ἐπὶ τῆς ἐλαίας. ἐν τούτῳ δὲ καθευδόντων (ἔτυχον δὲ ἐν ὑπερῴῳ τινὶ καταλυόντες) πυρκαϊὰ μεγάλη ἐξανίσταται, καὶ πολλὰ περιελάβε, καὶ περιέχει ἡ φλὸξ ἅπαντα χόρτῳ τὴν οἰκίαν. ἐνταῦθα δὴ ἀνεγρόμενος ὁ Ἀβαύχας, καταλιπὼν τὰ παιδία κλαυθμυρίζοντα, καὶ τὴν γυναῖκα ἐκπεπληγμένην ἀφοσιούμενος, καὶ σάβανον αὐτὴν περιλαμβάνων, ἀράμενος τὸν ἐπάορον, ἐκπηδᾷ, καὶ ἔφθη διεξιών, καθὸ μηδέπω τελέως ἀμηχανοῦν ὑπὸ ζώνης πυρός. ἡ γυνὴ, δι' ἐρίφου τὸ βρέφος, ἔπεσε, ἀκολουθοῦσα ἐκπεφευγότι καὶ τῷ λόφῳ. ἡ δὲ ἐμπλησθεῖσα τὸ παιδίον ἐκ τῆς ἀγκάλης, μόλις ἐκπύθετο τὴν φλόγα, καὶ ἐκ σπιθαμῆς αὐτῆς, ὡσεὶ βαμπρὸν ἐλθοῦσα ἐκκύνη ἀφανῶς. καὶ ἐπειδὴ ἀναλίσκει τις ὕστερον τὸν Ἀβαύχαν, ἀλόγιστος τὰ τέκνα, καὶ τὴν γυναῖκα, ὁ δὲ Γυναδάνην ἐξαίφνης, ἀπὸ

set præ cruciatu. Itaque noctu dormientibus illis (nam fortè in cœnaculo quodam diuersabantur) ingens ortum est incendium, omniáq; circumclusit: iamq; flamma vndique domum circundedit. Ibi expergefactus Abauchas, relictis liberis ploranibus repulsa vxore quæ inhærebat, infanti vt ipsa seſe seruaret, amico in humeris sublato descendit, perrumpensque euasit, ita vt nequaquam incendio læderetur. Vxor infantem baiulans confecuta est, monens puellulam vt seſe sequeretur. Ea verò semiusta, abiectoex vtris infante, vix exilijt è flamma. Deinde puella vnà cum illa veniens, penè ipsa extincta est. Post hæc quum probro obiectaret quispiam Abauchæ, quòd deseruisset liberos, atque vxorem Gyndanem exuisse: hunc liberos,

ἀπὸ παιδὸς

πάλαι μὲν, ἔφη, καὶ ἄνθις ποιεῖσθαί μοι ῥᾴδιον, καὶ ἄλλον ἀγαθοὶ εἶναι· φίλον δ' οὐκ ἄν ῥᾳδίως ἄλλον ἐπιποιοῖμην χρόνῳ διοῦ. ὃν, οἷος Γυνδανὴς ἦν, πάλαι μοι πολλοῖς τοῖς ἀνοίαις ἐπιζητημένος. ἄφες με, ὦ Μνήσιππε, ἐκ πολλῶν πρότερον τοιοῦτον προκεκρίσθαι. ἤδη δ' ἴσως ἔξεστι λαβεῖν, ὁπότερον ἡμῶν ἢ τὴν γλῶτταν, ἢ τὴν δεξιὰν ἀποτεμοῦσι δίκαι. τίς οὖν ὁ δικάσων ἔσται; Μνή. οὐδεὶς· οὐ γὰρ ἱκανὸς θέσθαί τινα δικαιοῦν τοῦ λόγου. ἀλλ' οἶσθα ὃ δρᾶσόν; ἐπειδὴ νῷν ἄσκοπος ἐπιβεβλήκαμεν, ἄνθις ἰόντες ἐρησώμεθα, ἄσμενος ἐκεῖνος ἅπασιν φίλοις. ἔπειτα δὲ ἄν ἕτερον γήσηται, ἀποτεμόντα τότε, ἢ τὴν γλῶτταν, ἢ σὺ τὴν δεξιάν. ἢ τοῦτο μὲν ἄρρητον, ἐπεὶ δὲ καὶ σὺ φιλίαν ἐπαινεῖν ἔδοξας, ἐγὼ δ' ἐμὲ ἄλλο ἀγαθὸν ἀνθρώποις ἄνευ φίλου κτῆμα ἄμεινον ἢ κάλλιον

liberos, inquit, denuò parare haudquaquam difficile tum incertum, an hi boni sint futuri: porrò amicũ diu fuerit priusquam inueniam talem, qualis est Gyndanes: cuius amor mihi multis argumentis est exploratus. Dixi, Mnesippe, è plurib. his quinque proposuis iam tempus est pronunciari, veri nostrũm aut linguam aut dextram oporteat amputari. Quis igitur futurus est iudex? MN. Nemo. Neque enim constitueramus narrationis arbitrum. Sed scin' quid agemus? Quandoquidem in præsentiarum? nullo proposito scopo fumus iaculati: deinceps delecto arbitro, alis amicorum patria apud illum referamus: deinde uter succubuerit, ei tum quidem amputetur, vel mihi lingua, vel tibi dextera. At si hoc crudele, quando tu amicitiam admirari visus es: ego nihilo secius puto nullam esse mortalibus possessionem hanc præstantiorem,

μον, τί οὐχὶ καὶ ἡμᾶς σωθῆναι ποιεῖς ἡμᾶς αὐτοὺς, φίλους τε αὐτόθεν ὄντας, καὶ εἰς ἀεὶ ἰσωθῆναι ἀγαπῶντας, ἅμα νικήσοντας, τὰ μέγιστα ἆθλα πεσλαβόντας, ἀντὶ μιᾶς γλώττης, καὶ μιᾶς δεξιᾶς, δύο ἑκατέρῳ ἐπιτιθεμένους, καὶ πόσιτε γε καὶ ὀφθαλμοὺς τέτταρας, καὶ πόδας τέτταρας, καὶ ὅλως, διπλᾶ πάντα, διοὖτόν τε γὰρ δὴ, σωιεθόντας δύο ἓν πᾶς φίλοι, ὁποῖον τὸν Γηρυόνην οἱ γραφεῖς ἐνδέδυκωτα, ἄνθρωπον ἐξ δύο καρα, καὶ τριπίφαλον. ἰμοὶ γὰρ δοκεῖ, πᾶς ἑκάνοι ἂν ἕν ἅμα πεπλεγότα πάντα, ὥσωρ δὴ δίκαιον φίλους γε ὄντας. Τόξ. οὔ γε δῆτα, ἀλλὰ οὔτω ποιῶμεν. Μνή. ἀπὰ μέτοι αἵματος, ὦ Τόξαρι, μέτε ἀκινάκου δεόμεθα, τῶν φιλίαν ἡμῖν βεβαιούντων. ὁ γὰρ λόγος ὁ τῆδε, καὶ τὸ τῶν ὁμοίων ὁρίζεσθαι, πολὺ

tiorem, neque pulchriorem: quin ipsi quoque unum copulati, illud approbamus, vt ex hoc die totam vsque vitam simus amici, vtrique victores, vtrique maximis potiti præmijs: videlicet pro vnica lingua, vnâque dextra binas vterque habuisse manus: atque insuper oculos quoque quaternos, pedesque quaternos: in summa, duplicia omnia. Ea iusmodi namque quiddam est cùm duo trésque copulantur amici, qualem Geryonem scriptores depingunt, senis manibus, ternisque capitibus hominem. Siquidem (vt mea fert opinio) tres illi fuerunt, qui communiter omnia gererent, vt dignum est his qui amicitia coniuncti sunt. TOXA. Probè dicis. atque ita faciamus. MNESIP. Verùm neque sanguine opus est, Toxaris, neque acinace, qui nobis amicitiam confirmet. Hæc enim confabulatio, & quòd eadem amemus,

id nobis

βολὴν μιᾶς τέχνης ἑκάστης. ἐπὶ τὰ γε τοιαῦτα οὐκ ἀνάγκης, ἀλλὰ χάριτος ἕνεκα φιλοσοφοῦμεν. Τό. ἱκανῶς ταῦτα. καὶ ἄλλα ὧν φίλοι καὶ ξένοι ἐμοὶ μὲν οὐ ἐντεῦθεν ἐπὶ τῆς Σκυθίας, ἐγὼ δέ σοι, ἅ ποτε εἰς τὴν Σκυθίαν ἀφίξοιο. Μνή. καὶ μὲν ἔγωγε, νῦν ἄρ' ὀκνήσαιμι καὶ ἔτι παρὰ σοῦ λαβεῖν, ἃ μηδὲν τοιούτοις φίλοις ἐντεύξεσθαι, οἷος σύ, ὦ Τόξαρι, διαφέρειν ἐμοὶ δοκεῖ τὸν λόγον.

id multò certius est calice illo quem bibitis: propterea quòd huiusmodi non obligationem, sed animum postulare mihi videtur. TOX. *Placent ista: ianiq; amici atque hospites sumus: tu mihi hic in Græcia: ego tibi, si quando in Scythiam veneris.* MNES. *Nimirum vt sis sciens, nequaquam me pigeat vel longius etiam proficisci, si tales amicos nanciscì liceat, qualem esse te Toxaris ex tua oratione conijcio.*

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

HIc Dialogus amicitiam prędicat, rem adeò sanctam, vt barbarissimis etiam nationibus olim fuerit veneranda: qui non minus iucundus quàm frugifer futurus est, si quis modò decorum obseruet, quod in personis situm est. Nam Mnesippi Græci sermo, quàm totus, Græcanicum quiddam sapit, comis, facetus, festiuus: contrà Toxaridis Scythæ oratio, quàm tota, Scythicum spirat, simplex, incondita, aspera, sedula, seria, fortis. Quinetiã dictionis discrimen, quasiq; diuersum filum à Luciano de industria affectatum, Erasmus retulit. Docet insuper amicos potiores esse quàm diuitias, & ad vitæ prędidium plus momenti habere amicos citra opes, quàm sine amicis opes. Vnde apud Scythas is ditissimus habebatur, qui certissimos & optimos amicos possideret.

a ORA-

a ORESTI ac Pyladi.] *Strophio atque Agamemnonis nati, inquit Ouid. 1. de Ponto, indissolubilis amicitiæ vinculo coniuncti adeò, vt alter pro altero mori non recusaret, de quibus Cicero de Amic. & Statius 2. Syluarum. b* Vos Scythæ.] *Qui oram inter Tanaim & Phasim accolunt, nunc Cercasij dicti. Eos nonnulli Zicces esse volunt. c* A' Charicleæ.] *Claudia nimirum quadrantaria Ciceronis in Plutarcho, & apud Cic. pro Marco Cælio. Charicleæ autem nobilis matronæ cognomen fuit, quæ ex parte flaccidas, & ambesa quædam mala, mensáue tacta in amoris indicium Diuiæ cuidam dono misit. Mala autem illa dicuntur amabilia, amorem quippe facientia. d* Pyramidum.] *Pyramides structuræ sunt è saxis aut lateribus ab imo amplæ, in summo acutæ, atque in altam metam exactæ: ad nihil quàm ad effundendum opes inuentæ. e* Memnonisque.] *Huius cineres in aues Memnonidas transmutati feruntur: quæ magnis egibus è diuersis locis, singulis annis ad sepulchrum Memnonis conuolare, atque ibi primùm querelas voces edere, deindè inter se dimicare dicuntur. Ouid. libro 13. Metam. De Memnone plura in Philopseude annotauimus. f* Ligno inclusa, nam per diem catasta stringebatur.] *Hæc instrumenta intellexisse arbitror Prudentium in hymno 1. & 5.* περὶ στεφάνων. *Catasta autem inter alia, machinam significat longæ & magnæ compedis formæ, qua ferus vinciri solebat, quales à Prudentio describuntur in Vincentio:* Ruptis catenis dissilit. *alij* cauernis *legunt, i. foraminibus cippi, qui erat instrumentum quoq; ligneũ, qua captiuorũ pedes arctissimè colligabantur & stringebãtur. g.* Nimirũ homini.] ὡσ ἀνδρὶ, *i.* ὥστε ἀνδρὶ, *vtpote viro, h* Extincto in carcere latrone.] *Cicero scribit, carcerem vindicem esse nepharioriũ scelerum: Senatũ, inquit, in hac vrbe esse consules vigilãtes, esse egregios magistratus, esse fortem senatum, esse arma, esse carcerem, quem vindicem nephariorum ac manifestorum scelerum maiores nostri esse voluerunt. Hinc carcerarius, carceris præfectus. Carcerem Salustius in Catilina vocat vincula. i* Neque enim is Scytharum mos.] *Idem in Meretricio dialogo thebidarũ & Drosæ: τὰ μὲν ἄλλα ἡδὺν σκυθῶν ῥῆσις, id est, reliqua quidem Scytharum oratio hoc est barbara & saua. Lucianus in Anacharsi*

Scythæ. Præfatis proverbij occasionem, ὃ quòd esset audax, & conflans in dicendo, vt qui citius conflantiam imitaretur, Scythicum dicendi genus imitaturus diceretur. k Etenim simulatque incisis digitis.] *Scytharum amicitiæ vt concilientur, traditquem morem etiam obiter dicemus. Apud Scythas cùm amicitiarum fœdus initur, ac iusiurandum maximum sit, scilicet & victuros eos pariter, & mortem oppetituros, si opus sit, alterum pro altero, sibi digitos incidunt, & sanguinem in calicem distillant : summisq; intinctis gladijs, ambo pariter admouentes labra : nec quicquam deinde est, quod possit eos dirimere. Hinc mori conforme est iusiurandum magnum illud & horrendum, quo Catilina habita oratione omnes coniuratos adegit, iugulato scilicet homine ac eius sanguinem vino permixtum pateris infudit : deinde circumtulit, vt omnes id libarent, hac execratione, vt ita suus sanguis hauriri posset, nisi quòd promiserant, fecissent, vti sanguinem illius hominis hausissent. Lucius Florus libro 4 : Additum est pignus coniurationis, sanguis humanus, quem circumlatum pateris libarunt : summum nefas, nisi amplius esset, propter quod biberunt. Plutarchus in Cic. vita, & Dion, huius iusiurandi etiam meminerunt.* l Nam qui multis sit amicus.] πολυφιλία, id est, *complurium amicitia apud Scythas non aliter infamis fuit, quàm apud alias gentes vnius mulieris cum pluribus viris consuetudo. Sed diuersa sentit Cic. libr. de Amicitia & Plutarchus in Commentario* περὶ πολυφιλίας. m Non enim per Ventum.] *Iusiurandum Scytharum vt τὸ ἀκινάκλω, & τὸ τὸν ἄνεμον,* id est, *per ventum & acinacem,* id est, *gladium, tanquam vitæ & mortis authores. Tametsi ἀκινακὴς vocabulum sit Persicum, ensem significans, vt tradit in Polymnia Herodotus : καὶ τὸ Περσικὸν ξίφος τὸ ἀκινάκλω καλέουσι. Græci tamen etiam pro gladio Scythico vsurpare solent, quem sicut Deum quendam gens illa obseruaret & coleret, Clemens Alexand.* Σκύθαι δὲ οἱ Σαυρομάται, ὡς φασὶν ἔνιοι, καὶ τὸ παρ' αὐτοῖς μυστήριον, ἀκινάκλω σέβουσι, *Ammianus libr. 23. i. gladium barbarico ritu humi figitur mediis, eumq; verecundius colunt. Lucianus in Tragœdo :* Σκύθαι ῥᾳδίως ἀκινάκαι ζῶσιν ἐξ ἀγκῶνος ἐκκρέμασθεν. n Intergore bouis

uis desedit.] *id est, supplex implorat auxilia. natum ad agili à consuetudine sedendi in tergore bubulo. Scythæ enim diss. Ita in minimas partes boue, fœdus iungebant. Morem hunc etiam Homerotis fuisse, vsitatum Zenodotus.* o Gyndanem extulisset.] *ex incendio.* p Nullo proposito scopo iaculati.] *Prouerbium, quod de eis dicitur, qui nihil certi propositum habent, quod sequantur, & ad quod instituti consilij sui rationes referant. Metaphora à sagittarijs sumpta, quippiam habentibus, quo arcum tendant & aliquid in quo eum dirigant, vt certior ictus fiat. Pers Sat. 3.*

Est aliquid quò tendis, & in quo dirigis arcum.

Idem Lucian. in indoctum empt. libros. q Geryonem.] *Geryon Erytheæ insulæ in Gaditano mari rex tricorpor fuisse fingitur, ob administrationem regni cum duobus fratribus concordissimam. Fertur autem in ea insula summa & salubritas aëris & pabuli vbertas esse. Sunt qui trium Hispanicarum insularum regem faciunt, Balearidum videl. duarum, & Ebusi, quæ res locum fecit fabulæ, vt tricorpor diceretur. Sed Iustin. historicus eiusdem sententiæ cum Luciano, in vlt. lib. sub finem. Hunc Hercules interfecit, boues q; eius in Græciam abegit, vt est apud Virg. libr. 8 Aen.*

ΙΚΑΡΟΜΕΝΙΠΠΟΣΗ Υπερεφάλω, Μένιππω ἢ ἱππείω.

ICAROMENIP. pus, siue Hypermephalus.

Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

QVod suprà in specie, idem hic in genere tractat. Reprehendit enim in vniuersum omnium hominum tum priuatorum, tum etiam regum ac principũ, omnia facta ac studia, siue ea priuata sint, siue etiam ad cultum ac religionem deorum pertineant. præcipuè autem philosophos, vt semper aliàs, insectatur, quos indicat non modò circa res humanas incerta ac stulta docere, verùm etiam de rebus sublimibus, de mundo, de Deo, de prouidentia diuina, & id genus alijs, absurda atq; impia quædam

quædam tradere, quæ neq; viderint ipsi, neque aliunde cognouerint. Atque hæc omnia sub Menippi nomine, quem alias quoq; vt philosophis infestum atq; inimicũ exhibet. Hunc enim fingit, cùm videret hominum res incertas & ridiculas esse, cupereq; veritatem naturæ ac virtutẽ cognoscere, ad philosophos sese contulisse. Qui cùm multa quidem ac speciosa habitu ac verbis pollicerentur, doctrina autem inter se diuersa atq; aliena quędã traderent, neq; ipsi sibi consentirent, prò veritate nugas quasdam docendo: postremò consilij inopẽ, de cœlo cõscendendo, ac ipsarũ illarum rerum experimẽto capiẽdo cogitasse. Assumptis igitur & affictis alis, Dędali exemplo in cœlũ subuolasse: vbi primùm circa Lunam facto ceu diuerticulo quodam, contemplatũ esse omnia quæcunque in terris siue publicè siue priuatim & in occulto quoq; geruntur, non modò à regib. & principibus, verũetiam à ciuitatibus, populis diuitib. & plebeijs. Deinde aũt in cœlo ea vidisse quæ stultè ac ridiculè Iupiter circa hominum vota, sacrificia, iuramenta & cætera officia dispensanda exerceat, quæq; itẽ alij dij in conuiuijs, in cõcionibus, & cæteris, non quidem ipsi agere solent, sed à stultis & imperitis hominib. agere creduntur. Vtrobiq; aũt graue de philosophis querelã audiuisse. Nã Lunam quidẽ de contumelijs quib. ab illis afficeretur, conquestã esse: propterea quòd ab alijs lumen furtiuũ habere, ab alijs ceu speculũ supra Oceanũ suspensa esse diceretur. Iouem aũt omnẽ illorũ vitã, mores, sectas, habitum, doctrinã, facinora domestica, & linguæ petulantiã accusasse: præcipuè aũt contra Epicureos, vt q Deos omnino vllos negarent esse, incensum fuisse. Porrò tituli ratio hæc est, quòd vt Icaro alatus in altũ subuolasse dicitur, ita hic Menippus quoq; cœlũ alatus conscẽdit, vnde & alter titulus ὑπερνεφίτης additur, quasi dicas, eius q supra nubes ascẽdit. In primis memorabilis & propria descriptio illa Philosophorũ est, qua Iupiter in concilio deorũ illos depingit. Fuit aũt, vt hoc quoq; addamus, Menippus q dem re uera Cynicus philosophus, natione Phœnix ac seruus natus, de quo Laertium vide.

Υχῦν τρισχίλιοι μὴν ἦσαν ἀπὸ γῆς ἐπὶ σέλήνην μέχρι πρὸς τὸν σελήνιτην, ὁ πρῶτος ἡμῖν σταθμός. ζυν[ῦθεν ἤ]δη ἐπὶ ἥλιον ἄνω, πρασάγγαι ὡς πεντ[ακόσιοι. τὸ δ' ἀπὸ τού]τε, ἐς αὐτὸν ἤδη τὸν οὐρανὸν, καὶ τὸν ἀηρόπολιν, τὸν τοῦ Διὸς ἄνοδον, καὶ ταῦτα γ[ινοιτο ἀν]ήνυτα ἀνθρ' ὅσας ἡμέρας. Ετ. τί ταῦτα, πρὸς Χαρίτων, ὦ Μένιππε, ἀστρονομῆς, καὶ ἀσυχῇ πως ἀναμετρεῖς; πάλαι γὰρ ἐκπεπομπά σε παρακολουθῶν, ἡλίους καὶ σελήνας. ἔτι δὲ τὰ φορτικὰ ταῦτα, σταθμούς τινας, καὶ παρασάγγας ὑποξυλίζοντα. Μὴ θαυμάσῃς, ὦ Ετάιρε, ἃ μετέωρα καὶ δημόσια λοιπὸν σοι λέγω. τὸ γὰρ ἀφελκυσον ἐμαυτὸν λογίζομαι τῆς ἐναγχος ἀφόδου μέας. Ετ. Εἶτα ὦ γαθὲ, καταβάντες οἱ Φοίνικες, ἄστροις ἐτέροις μάχουν τὴν ὁδόν; Μι. οὐ μὰ Δία, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ἄστροις ἐποιούμεθα τὴν ἀφορμίαν.

Er[a] mille igitur erant ſtadia à terra vſq; ad lunam, vbi prima nobis fuit [b] manſio. Porrò hinc ſurſum ad ſolé paraſangæ fermè quinquaginta. Rurſum ab hoc vſq; ad ipſum deniq; cœlũ, arcemq; Iouis in edito ſitã, tantũ ferè ſpaciũ fuerit, quantum aquila probè. ſuccincte atq; expeditè queat vno die peragere. AMIC. Dic mihi per Gratias, Menippe, quæ ſunt iſta quæ de aſtris loqueris, ac tecitus tecũ ſuppueas? Etenim iamdudum te aſſectans audio ſoles & lunas: præterea amœ & magnifica iſta, manſiones ac paraſangas, peregrinas quædam commentantem. MEN. Ne mireris, amice, ſi ſublimia aëriaq; tibi videor loqui: nam ſummam apud me reputo nuper actæ peregrinationis. AMIC. Nimirum Phœnicum exemplo viã ſtellis notãras. ME. Haudquaquam per Iouem: quin magis ipſis in ſtellis ſum peregrinatus.

AMIC.

Βτ. Ηράκλες; μακρόν γε τὸ ὄνειρον λέγεις, ἄν γε σαυτὸ ἔλαθες, καταμεθυσθεὶς πρὸ ἀγορᾶς ὅλος. Μι. ὄνειρον γὰρ ὦ τὰν λοκῶ σι λέγω, ὃς ἀρτίως ἀπὸ τοῦ Διός; Ετ. πῶς εἶφας; Μένιππος ἡμῖν Διοπετὴς πάρεστιν ἐξ οὐρανοῦ; Μι. καὶ μὰν ἐγώ σι φαμὶ αὐτὸ ἐκεῖνος, ἀπ' ἄνω Διὸς, ἥκω τήμερον, θεοπρόσια καὶ ἀπόῤῥητα καὶ ἰδέαν. ἃ δὲ ἄπιστα, καὶ αὐτὸ τὸ ὑπερφυᾶ νόμιμα, τὸ πίρα πίστως ἀντυχεῖν. Ετ. καὶ πῶς ἔγωγε, ὦ θεοπίστη, καὶ ὀλυμπία Μένιππε, γνησίως αὐτὸς, καὶ ἐπίγλως ἄν, ἀπιστᾶν ἀποαίμην ὑπερφίλως ἀνδρὶ, καὶ ἵνα μαθ' Ομηρον ἔπῃ, ἀπ' οὐρανιόνων ἐνίσσεαι ἐκπάγα μοι φράσον ἃ λοκᾶ, τίνα φόπον ἦρθες ἄνω, καὶ ὁπόθεν ἐπούεσω κλίμακα τηλικαύτην τὸ μῆκος τᾶς; ἦ ἀμφὶ τὸν ὄψιν, ὃ πάνυ ἔοικας ἐκείνῳ τῷ Φρυγὶ ὧν καὶ ἡμᾶς ἀνάλθαι, καὶ εἰ δυνοχούντά πᾳ, ἀνάρπασθαι γενούμενος πᾶς τὸ ἀνῶϊ.

AMIC. Papæ: longũ profectò somniũ mihi narras, siquidem totas edormisti parasangas insciens. ME. Quid ais? somnium tibi referre videor? qui modò ab ipso Ioue ipse, reuersus adsum? AMIC. Quid audio? Itáne Menippum nobis à Ioue delapsum adesse cœlo? ME. Ita sanè ego tibi ab ipso summo Ioue venio, rebus interim dictu miris & auditu & conspectu. Quod si non credis, equidem hoc ipso nomine supra modum gaudeo, cùm supra fidem esse videam meã felicitatẽ. AMI. Et quo pacto, diuine atq; olympie Menippe, mortalis cùm sim ac terrestris, queam non credere viro qui nubes superârit, quiq; vt Homericis dicam verbis, iam sis cœlitum è numero vnus? Verùm illud mihi dicito, si molestum non est, quibus modis in altum subrectus es, aut vnde nactus scalas tanta magnitudine? Nam quantum ad faciem ac formam attinet, non es admodum similis illi Phrygio: vt conijcere possimus, te quoque ab aquila raptum fuisse, quò pocillatoris alicubi munere fungerêris.

Μι. οὐ μὴ πολλὰ σκώπτων λήσ῾ ἃ, καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν, ἃ σοι τὸ παράδοξον τοῦ λόγου μύθου δοκεῖ πεφηνέναι. ἀτὰρ οὐδὲν ἰδιωτικόν μοι πεπλάσθαι δοκεῖς οὔτε τῆς ἐλπίδος οὔτε παιδικὰ φρονεῖν ἔοικας· οἰκεῖα γὰρ ἂν τῷ μειρακίῳ τὰ τοιαῦτα. Ετ. τοῦτο μὴ λέγε πρὸς τὸν ἀετὸν τὸν Δαίδαλον ἐμφῆναι, εἴ γε πᾶσι τοῖς ἄλλοις, ἐπειδὴ ἡμᾶς ἥρπαξε τις, ἔδοξεν ἐξ ἀνθρώπου γεγονέναι. Μύ. ὀρθῶς, εἴπερ τι, καὶ οὐκ ἀφ῾ ὁποτουοῦν ἀκαρῶς τὸ Δαιδάλειον γὰρ ἐκεῖνο σόφισμα τῶν πτερῶν καὶ τοῦτο ἐμηχανησάμην. Ετ. ἆρα, ὦ ἑταιρότατε πάντων, οὐκ ἐπιδοίκας, μὴ καὶ σὺ που τῆς θαλάττης καταπεσὼν. Μύ. ἐπεπόνθειν τι τοιοῦτον ἐμοῖγε, ὥσπερ τὸ ἰκάριον, ἀφανίζειν ἐπὶ τῷ σαυτοῦ ὀνόματι; Μύ. οὐδαμῶς. ὁ μὲν γὰρ Ἰκαρος, ἅτε κηρῷ τὰ πτερὰ πεπηγὼς ἐρρυηκότι, ἐπεὶ

MENIP. *Non me clam est te iamdudum irridere. Neque verò id omnino mirum, si narrationis nouitas tibi fabulæ videtur assimilis. Cæterùm ad conscensum nihil mihi erat opus neque scalis, neque vti pueri illius in morem ab aquila raperer: propterea, quòd alæ mihi essent propriæ.* AMIC. *Iam verò istud quod narras, vel ipsum Dædali factum superat. Siquidem præter alia, nobis inscientibus miluius quispiam aut graculus ex homine factus es.*

MENI. *Rectè, amice, neque procùl à scopo coniecisti. Etenim illud Dædali de alit inuentum ipse quoque sum machinatus.*

AMIC. *At interim, omnium audaciſsime, non veritus es ne tu quoque alicubi in mare delapsus, Memppei aliquod pelagus tibi cognomine redderes, quemadmodum ille Icarium?* MENIPP. *Nequaquam. Siquidem Icarus cùm alas haberet cera agglutinatas, eâ quæ-*

ἐπειδὴ τηλίκα πῶς ἡ ἥλιος ἐκάν& ἐτάκη, πυροῤῥυήσας, ἀκόπως κατέπιεσεν ἀμῖν ἂ. πάρατα ἐῶ τὰ ἀνυπόβλητα.

quamplurimùm ad ſolem eſſet liquefacta : defluxit alis non mirum ſi decidit. At nobis citra vllam ceram erant pennæ. AMIC.

ΕΤ. πῶς λέγεις ; ἤδη γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως πρόσω μοι πεσόντες πρὸς τὸ ἀληθὲς ἦτε τῆς διηγήσεως. Μή, φίλε, πως ἀνθ' ὑμῶν οἰόμενον συμβαῖν, ἔστι γὰρ πα ἡμῖν τὰ πρῶτα, ἀπλῶς ἀνα τῶν ὠλύσεως τὰ πρῶτα. μᾶλλον δ' καὶ πάνυ ἐγγὺς τοῦ κίνησιν, ἃ δὴ σχολὴ, λέγει. ΕΤ. πάνυ μὲν δὴ, ὡς ἐγὼ δοκῶ μετίωρός εἰμι ὑπὸ τοῦ λόγου, καὶ πρὸς τὸ τέλος ἤδη λοιπὸν ἡ ἀκροάσεως. μηδ' πρὸς φίλου, μοι πρῶτα, ἄνω που διηγή σεως, ἐκ τῶν ὧδε ἀπηρτημένον. Μή. ἄκου δοίην. ὁ γὰρ ἀνὴρ γε τὸ θεῖον λοιπὸν φίλον ἐκπεπαλιωμένον, καὶ ταῦτα, ὡς σὺ φῂς, ἐκ τῶν ὅτου ἀπηρ τημένον. ἐγὼ γὰρ, ἵνα δὲ τηλίκα ἐξεπεσόμην τὰ κατὰ τὸν βίον, γελοῖα καὶ ταπεινὰ, καὶ

Et nunc ſi vacat, ordine tibi percenſebo. AMIC. *Mihi quidem vel maximè vacat, adeò ſublimis à ſermone tuo pendeo : iámque ad narrationis finem inhio. Ne verò me negligas, per Iouem amicitiæ præſidem, auribus in aëre ſuſpenſum ob tuam narrationem.*

MEN. *Auſculta igitur.* [d] *Neque enim ciuile fuerit, ſi ſpectem amicum ore hiante relictum, cúmque quemadmodum tu ais, ab auribus ſuſpenſum. Ego igitur cùm expendens ea quæ ſunt in vita mortalium, protinus omnes res humanas*

καὶ ἀβίβαστα τὰ ἀνθρώπινα πάντα ἐνεσκόπουν, πλοῦτον λέγω, καὶ ἀρχὰς καὶ δυναστείας, καταφρονήσας αὐτῶν, καὶ τῷ περὶ ταῦτα σπουδάσαι πολλὰ τῶν ἀληθῶς σπουδαίων ἐκπλαδῶν, ἀπαγαγεῖν τι, καὶ πρὸς τὸ πᾶν ἀναβλέπειν ἐπαρόμενον. καί μοι ἐνταῦθα πολλή τινα πρᾶξις τῶν ἀφεῖναι, πρῶτον μὲν αὐτὸς οὗτος, ὁ ὑπὸ τῶν σοφῶν καλούμενος κόσμος, οὐ γὰρ ἔχον ὑρᾶν, οὔθ' ὅπως ἐγένετο, οὔτε τὸν δημιουργὸν, οὔτε ἀρχὴν, οὔθ' ὅ, τι τὸ τέλος ἔσται κατὰ μέρος ἐπισκοπῶν πολὺ μᾶλλον ἀπρᾶξ ἐδόκουν· ὁρᾶν τε γὰρ ἀστέρας ἑβδομήκοντα ὡς ἔτυχε τοῦ οὐρανοῦ διηρρῖμμένους, καὶ τὸν ἥλιον αὐτὸν, τί ποτε ὢν ἔρα, ἐπόθουν ἀκοῦσαι. μάλιστα δὲ τὰ κατὰ τὴν σελήνην, ἄδικά μοι, καὶ παντελῶς πρᾶξιδόξα κατεφαίνετο. καὶ τὸ πολυειδὲς καὶ τὴν σημασίαν ἀπορρήτον

reperissem ridiculas, humiles, instabiles, nempe opes, imperia, magistratus: contemptis his, atque horum studio, adiectóq; animo ad ea quæ verè sunt bona: conatus sum ab his tenebris emicare, & ad vniuersam naturam suspicere. Atque hîc mihi multam attulit hæsitationem, primùm hic ipse qui à sapientibus appellatur mundus. Neque enim inuenire poteram, neque quo pacto factus fuisset, neque quo opifice, neque quod esset illius rei initium, vel finis. Deinde cùm particulatim contemplarer; multò etiam magis ambigere sum coactus, cùm ipse qui viderem stellas septuaginta fere per cœlum dissectas. Tum solem ipsum, quid tandem esset, scire gestiebam. Sus per omnia verò, quæ hæc accidebant, mihi videbantur absurda, ac planè mera putabámque cassam aliquam arcanam & incom-

plicabi-

τὸν τινα τῶν ἀστέρων ἴχνη ἐκμαξόμενον. οὐ μὴν ἀπὰ κοινῆς ἀφανῆ διέξεισι, καὶ βροντὴ καταρράττει, καὶ ὑετὸς ἔχιδνα, καὶ χάλαζα κατηχεῖται, καὶ ταῦτα ἀνοήτως πάντα, καὶ ἀτέκμαρτα ὧν. ἐκοῦ δὴ καὶ οὕτω δυσκόλως οὐτε διακρίνω, οὐδὲ ἐν μελάμβαινον, παρὰ τὸ φιλοσόφων ἕστως καὶ τὰ ἴκανα ἐκμαθεῖν. ὥμην γὰρ ἐκείνως ἂν ἧττον ἔχειν ἄν ἀπᾶν τῶν ἀνθρώπων. οὕτω δὴ δοὺς δεῖσας ἐξαπατῶν αὐτῶν, ὡς ἐμοὶ τιμήσασθαι πόσου τι σκυθρωπότητι, καὶ φόβος ὠχρότητι, καὶ γενείου βαθύτητι (μάλα γὰρ ὑπερφορτίζοντες, καὶ ὑπερογκοῦσι μοι οἱ ἄνδρες αὐτοῖς μετὰ ἀφροσύνης) ὀλίγοις ἔχειν ἐμαυτὸν, καὶ συχνὸν ἀργύριον, τὸ μὲν αὐτόθεν ἄλφα καταλαλῶν, τὸ δὲ ἐσαῦθις ἀποδώσειν, ἐπὶ λιφαλφῷ δὲ ὁμολογήσαντος, ἐξέπλευσα

plicabilem esse, cur illa subinde speciem formamque variaret. Quin etiam fulgur emicare, tonitru crumpens, tum pluuia, nix grando, è sublimi demissa videbantur haec quoque omnia coniectu difficilia, quae nullis notis deprehendi possent. Itaque cùm ad eum modum essem affectus, optimum factu ratus sum, vt horum vnumquodque à philosophis istis perdiscerem. Siquidem existimabam illos veritatem omnem docere posse. Quare cùm ex illis praestantissimos delegissem, quantum mihi coniectare licebat, è vultus austeritate, ex coloris pallore, ac barbae profunditate (mirum enim vt mihi ex ipso protinus aspectu sublimiloquos quosdam, & caelestium rerum peritos viros praese ferebat) his vbi memet docendum tradidissem magna pecunia (quam partim cuestigio praesentem numeraui, partim tum me persoluturum sum pollicitus, vbi ad philosophiae summam peruenium esset) non grauabar

σαν μιτιωρολισχεῖν τὰ δια-
λείπειν, καὶ τῶν ὅσα
ἄνω δρᾶσθαι βατάμας
θᾶν. οἱ δὲ ζῶντες ἄρα
ἐδέησάν με τῆς παλαιᾶς ἀ-
πάνης· ἀγνοίας ἀναπλῆσαι,
ὅτι καὶ ἐς μείζους ἀφεί-
ας φέροντες ἐνίβαπτον, ἀρ-
χάς τινας, καὶ τέλη καὶ ἔ-
τομους καὶ κρυφὰ, καὶ ὕλας
καὶ ἰδίας, καὶ τὰ ζιαῦτα ὀ-
νυμάτια μου καταχέοντες.
ὁ δὲ πάντων ἥμοι γ' οὐκ ἐ-
λάχιστα πάσχειν, ὅτι μὲν
ἄρξασθαι λέγοντα ἀκόλουθον, ἅμα μαχό-
μενα πάντα, καὶ ἀσφα-
νῆ, ὅμως πείθεσθαί τι μὲ ἠ-
ξίουν, καὶ πρὸς τὸν αὐτῶν
λόγον ἵκας ἅπαν ἐπεῖν ἐπε-
χείρουν. Ετ. Ἄτοπον λέ-
γεις, ἃ σοφοὶ ὄντες οἱ ἄν-
δρες, ἀπορίαν πρὸς αὐτοὺς
περὶ τῶν ὄντων, καὶ οὐ τὰ αὐ-
τὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἐδόξα-
ζον. Μύιπ. καὶ μάλα, ὦ
ἑταῖρε, γελάσῃ, ἀκούσας τινὰ
ἀλαζονείαν αὐτῶν, καὶ τὴν ἐ-
ρωτικὴν περαυχίαν· οἳ γὰρ
πρῶτα μὲν ἐπὶ γῆς βυθι-
ζόμενοι

erectus ad nugas doceri, & vniuersi dispositionem discere. At illi tantum aberant vt me pristina liberarent insciitia, vt in maiores etiam dubitationes coniecerint: principia nescio quae, ac fines, tum insecabilia, mania, sylvas, ideas, atque id genus alia mihi quotidie offundentes. Verùm illud interim mihi videbatur omnium esse grauissimum, quòd cùm mihi inter illos conueniret, verùm pugnantia diuersáque inter se omnia loquerentur: quum postulabant vt sibi fidem haberem: ac ad suam quisque rationem me conabatur adducere. AMIC. Rem absurdam narras, si viri cùm essent sapientes, inter se de rebus facilioribus dissidebant, neque de ijsdem eadem probabant. MERC. Atqui rideres, amice, si audieris illorum arrogantiam, & in differendo prodigiosam confidentiam: qui quidem cùm humi ingrederentur,

ἕτερα, καὶ μηδὲν τῶν ἡμετέρων ἐρχομένων ἡμῖν ἐπιτιμῶντα· ἀλλ' ἐκ ὀξυτέρου τοῦ κανονίου διορατικότερον, ἔνιοι δὲ καὶ ὑπὸ γήρως ἢ ἀργίας ἀμβλυώττοντες τὸν ὅμοιον ὑμῶν τι πάσχουσι διορᾶν ἐφασκον, καὶ τὸν κύκλον περιμέτρουν, καὶ ὅσον ἐπὶ τοῖν σταδίοιν ἐπιβάτερον. καὶ ὅσα ἐκ τῶν ἀέρων καταπεσόντα, μικρόν τι αὐτῶν καὶ σχήματα ἀπεφαίνοντο. καὶ πολλάκις, ἂν τύχοι, μικρὸν ἀπὸ τῶν ἑπτὰ ἀστέρων Μεγαρόθεν Ἀθήναζε ἄντην, ἀκριβῶς ἐπίστανται ἔνιοι, τὸ μεταξὺ τοῦ σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου χαίνον, ὁμόσαι ἂν τυχὸν τὸ μεγέθους, ἐπόλεμαν λέγειν, ἀέρος τι ὕψη, καὶ θαλάττης βάθη, καὶ γῆς περιόδους ἀναμετροῦντες, ἔστι δ' ὅτε καὶ κύκλῳ καταγράφαντες ἔφασαν, καὶ πόλους ἐπὶ τισὶ γήινοις σχηματίζοντες, καὶ σφαίρας τινὰς ποικίλας, τὸν οὐρανὸν ἅπαν αὐτὸν ἐπιπεριφωτῶντες. ἴσασι δὲ καὶ ἀστέρων ἐν ἀγνώμονι αὐτῶν, καὶ

derentur, nihilóque præstantiores essent nobis qui super terram ambulamus, ne cernentes quidem acutiùs quàm quiuis alius adstans, nonnulli cæcutientes etiam senio atque inertia: tamen & cœli terminos perspicere sese profitebantur: solem quoque ipsum dimetientes: & ea quæ supra lunam sunt, aggredientes. Ac perinde quasi ex ipsis delapsi stellis, ita & magnitudinem illarum & figuram explicabant. Ac sæpenumerò cùm fortè ne illud quidem certò scirent, quot stadijs à Megara abessent Athenæ: tamè spacium quod interest inter solem & lunam, quot esset cubitorum, audebant pronunciare: tum aëris altitudinem, maris profunditatem, terræ ambitum dimetientes. Ad hæc circulos depingebant, ac triangulorum figuras super quadrangulos inducentes: neque non sphæras quasdam picturatas, cœlum scilicet ipsum metientes. Iam verò illud an non insulsum,

καὶ παντελῶς τετυφωμένον, τὸ περὶ τῶν οὕτως ἀδήλων λέγοντας, μηδὲν ὡς ἀπαράλλακτα ἀφεφάνθαι, ἀπ' ἀκριβεστάτου τι, καὶ μηδαμίαν τοῖς ἄλλοις ὑπερβολὴν ἀφειμένην, μόνους δὲ ἀληθευκότας, μόνον μὴ εἶν τὸν ἥλιον, διαβεβαιοῦσθαι δὲ πλὴν σελήνης. ὑδροποτεῖν δὲ τοὺς ἀστέρας, καὶ ὃ μὲν ἥλιος, καθάπερ ἰμονιᾶτοι, πλὴν ἐμπύρου ἐκ τῆς φαλάττης ἀναστῶντος, καὶ ἅπασιν αὐτοῖς τὸ ποτὸν ἐξῆς διανέμοντος· πλὴν μὴ ἐναντιότητα, ὁπόση τῶν λόγων, ῥᾴδιον καταμαθεῖν, καὶ σκόπει πρὸς Διὸς, εἰ ἐμοὶ γε δοκοῦσι τὰ λόγματα, καὶ μὴ πάνυ πολὺ διενηνόκατ' πρῶτα μὲν γὰρ, αὐτοῖς ἅπερὶ τοῦ κόσμου γνώμη διάφορος, ἄλλοις μὲν ἀγένητός τι καὶ ἀνώλεθρος ἅπαν λοιπὸν, οἱ δὲ καὶ τὸν δημιουργὸν αὐτοῦ, καὶ τῆς κατασκευῆς τὸν τρόπον ἐπαινοῦσιν. οὗτος καὶ μάλιστα

& insignis arrogantiæ, quòd cùm de rebus vſqueadeò incertis loquantur, nihil tamen ita proponunt, quaſi coniecturis ducantur: verùm ſupra modum contendunt, neque vllum vincendi locum aliis relinquunt: tantùm non iureiurando cõfirmantes, Solem maſſam eſſe candefactam: incolũ Lunam: ſtellas aquam potare, idq; Sole velut ſitula quadam per funem demiſſa vaporem è mari attrahente, atque illis omnibus ordine potum diſtribuente. Nam quanta ſit in dictis pugnantia, id haud difficile fuerit cognoſcere. Iam mihi ſpecta per Iouem, num illorum decreta inter ſe conſentiant, ac non magis longiſſimis diſſita interuallis: quandoquidem primùm de ipſo mundo varia eſt ſententia: cum alijs & ingenitus, & nunquam interiturus eſſe videatur: rurſum alijs & opificem illius, & fabricandi modum eloqui ſint auſi. Quas

equidem

λιπ ἰδεῖν μᾶλλον, θεὸν μέν τινα, τεχνίτην τῶν ὅλων ἱσάντας, οὐ πεπεισμένους δ', οὔτε ὅπου ἐστίν, οὔτε ὅπως ἐποίησε, ἵνα μὴ ἐπιτιθεῖεν τοῦτο. καὶ δὲ πρό γε τῆς δημιουργίας πάντες γνώσιμον, ἀδιάστατον καὶ χρόνου καὶ τόπου ἐπινοῆσαι. ΕΤ. μάλα τινὰς, ὦ Μένιππε, τολμητὰς, καὶ θαυμαζοιούς ἄνθρας λέγεις. ΜΕ. τί δ' ἂ ἀκούσας, ὦ θαυμάσιε, πρότερον ἰδιώτης καὶ θαυμάτερ, ἀλλοῖος ἐρχόμενος, ἢ τοὺς περὶ τοῦ πύρατός τε καὶ ἀπείρου λόγους; καὶ γὰρ αὖ καὶ αὗται ναυμαχίαι αὐτοῖς ἐν μάχῃ, τοῖς μὲν τέλος τὸ πᾶν διωρίσθαι, τοῖς δὲ ἄπειρος τοῦτο εἶναι δοκεῖν βάνουσιν. ἐ μὲν ἀπὸ καὶ παμπόνους τινὰς εἶναι τοὺς κόσμους ἀπεφαίνοντο, καὶ τῶν ἐπὶ περὶ ἑνὸς αὐτῶν σφαλεὶς ἡμῶν ἕκαστος ἐπιγίγνωσκον. ἕτερος δέ τις, ἐκ ἐρημικὸς ἀνὴρ πόλιμον, τῶν ὅλων παντὸς ἂν ἰδόξαζε. περὶ μὲν οὖν

nim videbamur, deum quidem quendam rerum omnium opificem præposuissent, nō illud etiam adderent, vel vnde is esset profectus, aut vbi loci consisteret cùm omnia fabricaretur. Nam ante vniuersi exortum non possis vel tempus vel locum imaginari. AMIC. *Prorsus audaces quosdam, Menippe homines, ac prodigiorum auctiores mihi narras.* ME. *Quid autem si iam audias, vir optime, quæ differant & de ideis, & de incorporeis: tum quæ de finito & infinito nugātur? Nam & his de rebus acriter inter se digladiantur, dum alij finem circumscribunt vniuersum: alij contrà finem illud nescire existimant. Quin insuper quidem ex iis complures esse mundos demonstrabant, damnantes eos qui de hoc veluti vno quopiam illorum disputarent. Rursum alius, nescio quis vir, haudquaquam amicus pari, & bellum rerum omnium parentem esse censebat. Nam de*

θεῶν τί χρὴ καὶ λέγειν; ὅτε δὲ μὴ ἀσεβεῖς τισι, ὁ Ζεὺς ἦν, οἱ δὲ κατὰ ὄρνεα καὶ χῆνας καὶ πλατάνους ὀμνύοντες. καὶ οἱ μὲν τοὺς ἄλλους ἅπαντας θεοὺς ἀπελάσαντες, ἑνὶ μόνῳ τῷ Διὶ τὸν ὅλον ἀρχεῖον ἀπένεμον, ὥστε ἐμοὶ καὶ ἀθυμεῖν, τοσαῦτα ἀκούοντι θεῶν ἀπορίαν. οἱ δὲ ἐμπαλιν ἱλαρώτεροι, μᾶλλόν τι αὖ ζῶντες ἀνθρωπικώτερον, καὶ δικόμβοι, καὶ μυριόμβοι, καὶ τινα, πολλοὺς θεοὺς ἐποίουν, ὅτε δὲ τὰ δώτρια καὶ τρίτα ἴσμορα τοῖς θεότησι τῶν. ἔστι δὲ οἱ μὴ ἀσώματόν τι καὶ ἄμορφον ἀγνοοῦντες, τὸ θεῖον, οἱ δὲ, ὡς περὶ σώματος αὐτοῦ διεγνοοῦντο. ἔστι καὶ προφὴ τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων ἐκβεβηκότων οἱ θεοί, ἀπ' ἴσης τινὸς, οἱ τῆς συμφορᾶς ἐμπειρίας αὐτοὺς ἀφιστῶσι, ὥσπερ ἡμᾶς ἀθυμοῦντας ἀπαλλάττων τῶν παρεσκευασμένων ἐλπίδων ἐστὶ δὲ ὅτε καὶ δεῖσι καμινοῖς λοιμοφόρε

dijs quid iam attinet loqui? cum his Deus esset numerus: illi rursus per canes & anseres ac platanos deierarent: deinde alij reliquis omnibus dijs expulsis, vni [k] soli rerum omnium imperium tribuebant, ita vt mecum etiam animo discruciarer cùm tantam audirem deorum inopiam. Ediuersò alij liberaliores, multos deos faciebant: ac distectis illis, hunc aliquem primum deum appellabant: his secundas aut tertias diuinitatis partes tribuebant. At hæc alij incorporeum quiddam & informe putabant esse numen, alij corpus esse imaginabantur. Deinde non omnes erant in hac opinione, vt putarent dijs esse cura rei mortalium: verùm erant nonnulli qui eos omni cura liberantes, haud aliter atque nos consuescimus etiam defectos à ministeris dimittere: nihilo alias modo

satellitia. Ion dij supercrant hæc omnia, ne esse quidem vllos omnino deos credebant: sed mundum nullo domino, nullóq; duce temerè ferri ferebam. Atqui cùm hæc audiebam, verebar non habere fidem mihi alijs remotis, ac probè barbaris: neque tamen ideo veniebam ad cuius dicta me verterem, vt aliquam illorum sententiam nanciscerer irreprehensam, ac nequaquam ab alio subuersam. Itaque planè tandem Homericum illud mihi ofte veniebat. Nam sæpenumero animus incitabat, vt huic alicui illorum crederem, sed me mens diuersa vetabat. In quibus omnibus cùm perplexum hæsitarem, desperabam futurum vt superi his rerum aliquid interris audirem: cæterùm vnicè tantùm via, vnicersa dubitatione liberari posse se, si ipse alis aliqua ratione adiuti, in cælum ascenderem. [l] Eius rei commoda spem mihi præbuit primùm ipsa cupiditas: deinde

vos inducunt, quàm cuiusmodi in comœdijs induci solent

μασιν ἰσοτέτας αὐτὸς αὑτὰς γνοιεν. ἔνιοι δ' ταῦτα πάντα ὑπερβάντες, ἐκ τῶν ἀρχῶν ἄν θεὸς τινας ὑπίσωον, ἀπ' ἀδίσωλον καὶ ἀνηγεμόνευτον φέρεσθαι τὸν κόσμον ἀπολιμπανον· τοιγάρ τοι ταῦτα ἀκούων, ἀπιστῶν μὲν ἐν ἐτόλμων ὑψιβρεμέτας τοῖς τε καὶ βαρβάροις ἀνδράσιν, ἐ μὴν ἔχόν γε ὅπη τῶν λόγων φανοίμην, ἀντιλεγόμενόν τι αὐτῶν ἐροιμι, καὶ ταῦτα θαττον μᾶλλον ὑπερπιπτόμενον. ἦν δὲ τὸ Ομηρικὸν ἐκεῖνο ἀτυχῶς ἐπαχθον. ποικάλως μὲν γὰρ ἀνδρομήδη τινὶ αὐτῶν, ἔτερον δέ μοι θυμὸς ἔρυκε· λφ' οἷς ἄπασιν ἀμηχανῶν, ἐνὶ γοῦν μὴν ἐκείνοις ἐδόκουν τι περὶ τούτων ἀπλῆς ἀνωλίγωσκον. μίαν δὲ τῶν συμπάντων ἀφορίαν ἀπαλλαγὴν ὥμην ἔσεσθαι, ἐ αὐτὸς ἀληθείας πως, ἀκούοιμι ἐκ τὸν οὐρανόν· τότε δέ μοι παρῆκε τὴν ἐλπίδα μόνον ἡ καὶ ἐκείνη, ἡ πρώτη τὸ θαρρεῖν παρασκευάσασα. ἐπειδὴ γὰρ ἐγὼ τὰ μὲν ἄλλα ἀπιστῶν ἐκ ἐπείθομην, ἐπὶ δὲ τῷ ἀετῷ ἐκ ἐδυνάμην ἀπιστεῖν, ἀλλ' ἐκεῖνον ἐθεώμην ἐπιφερόμενον ἐμοὶ τὸν Διὸς κεραυνὸν ἀπορρίψαντα, ἐ δὴ καὶ ἐπιστεύθη τὸν ἐμὸν ἀναβιβάσασθαι πόθον. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐκεῖνος ἐπεδείκνυτο ἐκ ἀπιστεῖν ἐμοὶ ἐθέλων, ἀλλὰ καὶ ἐπιτρέπειν ἑαυτὸν ἐθέλειν, ἐ δὴ καὶ ἐπιστεύθη τὸν ἐμὸν ἀναβιβάσασθαι πόθον. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐκεῖνος ἐπεδείκνυτο ἐκ ἀπιστεῖν ἐμοὶ ἐθέλων, ἀλλὰ καὶ ἐπιτρέπειν ἑαυτὸν ἐθέλειν, ἐ δὴ καὶ ἐπιστεύθη τὸν ἐμὸν ἀναβιβάσασθαι πόθον.

satellitia. Iam alij superantes haec omnia, ne esse quidem vllos omnino deos credebant: sed mundum nullo domino, nullóq; duce temerè ferri sinebant. Atqui cùm haec audiebam, verebar non habere fidem viris altifremis, ac probè barbatis: neque tamen ineueniebam ad cuius dicta me verterem, vt aliquam illorum sententiam nanciscerer irreprehensam, ac nequaquam ab alio subuersam. Itaque planè tandem Homericum illud mihi vsu veniebat. Nam sæpenumero animum incitabat, vt huic alicui illorum crederem, sed me mens diuersa vetabat. In quibus omnibus cùm perplexus hæsitarem, desperabam futurum vt super his verum aliquid interris audirem: cæterùm vnica tantùm via, vniuersa dubitatione liberari posse se, si ipse alis aliqua ratione additis, in cœlum ascenderem. [1] Eius rei conficiendæ spem mihi præbuit primùm ipsa cupiditas; deinde

καὶ ὁ λογοποιὸς Αἴσωπος, ἀετοῖς καὶ ταὼξὶ καὶ κανθάροις γένοιτο, καὶ ταμίαις βάσιμον ἀεροφαίνειν τὸν οὐρανόν. οὐτοσὶ μὲν οὖν πτεροφυῆσαί μοι, οὐδὲμιᾷ μηχανῇ δυνατόν. τὸν ἄνεμόν μοι κατεφάνητο, ἢ ἀπὸ γυπὸς ἢ ἀετοῦ πτεσεῖσθαι πρὸ (ταῦτα γὰρ μόνα ἱκανὰ δοκεῖ τοῖς μεγέθεσιν ἀνθρωπίνου σώματος) τάχα ἄν μοι τῶν πτερῶν προχωρῆσαι. καὶ δὴ συμβαλὼν τὰ ὄρνια, θατέρου μὲν τὸν ἀριστερὸν πτέρυγα, τοῦ γυπὸς ἢ τὸν ἑτέρων ἀπέτεμον, τὸν μέλαν. ἔπα δησάμενος, καὶ κατὰ τοὺς ὤμους τελαμῶσι καρτεροῖς ἁρμοσάμενος, καὶ πρὸς ἄκροις τοῖς ὠκυπτέροις λαβάς τινας τοῖς χερσὶ παρασκευάσας, ἐπῆρόμην ἐμαυτόν, τὸ πρῶτον ἀναπηδήσας, καὶ τοῖς χερσὶν ὑπηρετῶν, καὶ ὥσπερ οἱ χῆνες, ἔτι χαμαιπετῶς ἐπαιρόμενος, καὶ ἀκροβατῶν ἅμα μετὰ τῆς σήσεως. ἐπεὶ δὲ ἐνένευκέ μοι τὸ πρᾶγμα,

deinde fabularum scriptor[m] Aesopus: [n] qui aquilis ac scarabeis, interdum & cornicibus cœlum adiri posse demonstrat. Verùm vt mihi ipsi alæ prouenirent aliquando, id nulla ratione fieri posse videbatur: cæterùm si vulturis aut aquilæ alas induissem (nam has solas sufficere ad humani corporis modum) futurum forsitan vt mihi succederet experientia. Itaque [o] corripuit auibus, alteri dextram alam, porrò vulturi sinistram amputaui: idq; admodum scitè. Deinde quum obligassem, humerisq; loris validis accommodassem, tum summis pennis ansas quasdam manibus inserendis addidissem: mei ipsius periculum faciebam primùm subsiliens, ac manibus interim subferiens & anserum exemplo pedum adhuc à terra volans me sustollens, inter volandum summis interim pedibus ingrediens. Postea quum res ex animi sententia succederet,

μᾶλλον, τολμηρότερον ἤδη τῆς πάρας ἐπετόμην, καὶ ἀνελθὼν ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν ἀφῆκα ἐμαυτὸν κατὰ τοῦ κρημνοῦ, φέρων ἐς αὐτὸ τὸ θέατρον. ὡς δ' ἀκινδύνως κατεπ]ήμην ὑψηλὰ ἤδη καὶ μετέωρα ἐφρόνουν, καὶ ἄρας ἀπὸ Πάρνηθος ἢ ἀπὸ Ὑμηττοῦ, μίσχει Γερανείας ἐπετόμην, ἄτ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν Ἀκροκόρινθον ἄνω, εἶτα ὑπὲρ Φολόης καὶ Ἐρυμάνθου, μίσχει πρὸς τὸν Ταΰγετον. ἤδη δ' οὖν μοι τοῦ τολμήματος μεμελετημένου, τὰ λοιπὰ ἤδη καὶ ὑψιπέτης ἐγενόμην, ἐπεὶ ἔτι τὰ νεοπτῶν ἐφρόνουν, ἀπ' ἐπὶ τὸν ὀλυμπον ἀναΐας, καὶ ὡς ἐνῆν μάλιστα λείως ἐπισιτισάμην, τὸ λοιπὸν ἔτεινον ἐνθὺ τὸ ἀραιὸν, τὸ μὲν πρῶτον, ἰλιγγιῶν ὑπὸ τῆ βάθει, μετὰ δ', ἐφιέμην καὶ τοῦτο ἐμαρῶς. ἐπὰ δὲ κατ' αὐτὴν ἤδη τὴν στιλπνὴν ἐγενόμην, πάμπολυ τῶν νεφῶν ἀποπάσας ῥᾳδίως λάμποντος ἐμοῦ, καὶ μάλιστα κατὰ

cederet, iam audaciùs etiam experimentum aggrediebar: conscensáq; arce demisi meipsum per præceps, atque inde in ipsum ferebar theatrum. Mox vbi nullo periculo deuolassem, sublimia iam & ardua cogitare cœpi: ac tollens me à Parnetho siue Hymetto, ad Geraniam vsque volabam. Rursum inde Acrocorinthum subuolaui: deinde supra Pholoën & Erymanthum ad Taygetum vsque. Ergo quum tandem audax facinus satis esse meditatus, iamq; perfectus & alitinolus euassissem, non amplius de pullis imitandis cogitabam: verùm conscenso Olympo, cibo quàm leuissimo pastus, inde recta in cœlum tendere cœpi: initiò quidem obortas oculorum vertigine ob profunditatem: & postea ferebam & hoc quoque facilè. Verùm vbi iam ipsi lunæ vicinus essem, plurimumq; nubium essem emensus: sequiebam me defatigatum, ma-

xime

κατὰ τὴν ἀετοφόρον στρατόπεδα, τὴν γυπιαίαν. καθεζόμενοι οὖν, καὶ καθιζόμενος ἐπ' αὐτῆς, διανεφαίνομεν, ὡς τὴν γῆν ἄνωθεν ἀναβλέπων, καὶ ὥσπερ ὁ τοῦ Ὁμήρου Ζεὺς ἐκεῖνος, ἄρτι μὲν τὴν τῶν ἱππομόλγων Θρηκῶν διαφορούμενος, ἄρτι δὲ τὴν Μυσῶν, μετ' ὀλίγον δέ, ἀδόξαι μοι, τὴν Βακάδα, τὴν Περσίδα καὶ τὴν Ἰνδικήν· ἐξ ὧν ἀπάντων ποικίλης τινὸς ἡδονῆς ἀπεπιμπλάμην. Βρ. οὐκοῦν καὶ ταῦτα λέγοις ἄν, ὦ Μένιππε, ἵνα μὴ διαβῶμεν τῆς ἀφελείας. ἀλλ' εἴ τι σοὶ καὶ ὁδοῦ πάρεργον ἱστόρηται, καὶ τοῦτο ἀκούσωμεν. ὡς ἔγωγε οὐκ ὀλίγα προσδοκῶ ἀκούσεσθαι, σχήματος πέρι καὶ χώρας τινός, καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς ἁπάντων, οἷά σοι ἄνωθεν ἐπισκοποῦντι διατρέπεται. Μέν. καὶ ὀρθῶς γε, ὦ ἑταῖρε, ἀνάξεις, Λίπυρε, ὡς ὅλον τι, ἀναβὰς ἐπὶ τὴν σελήνην, εἶτ' ἐκεῖθεν ἀναπλέοιμί τι, καὶ

ximè in ala sinistra, nempe vulturina. Huc igitur perueni, ac super eam insidens requiescebam: in terram interim è sublimi respiciens, neque secus quàm Homericus ille Iupiter, nunc bellacium Thracum regionem despiciens, nunc Mysorum, mox (si libuisset) Graeciam, Persidem, Indiámque: ex quibus omnibus varia quadam voluptate perfundebar. AMIC. Ergo iste quoque narrabis, Menippe, ne vlla prorsus peregrinationis parte fraudemur: quum potius siquid obiter in itinere conspexisti, facile hoc quoque sciamus. Nam ego sanè haud mediocria discrimina te expecto, de terra forma, déq; omnibus quae in terra sunt, haudquaquam mollibus tibi visa sunt ex alioc contemplanti. MENIP. At tu quidem rectè coniectas, amicè. Quamobrem quatenus licet, coniectâ luna inter narrandum peregrinanti comes esto. Ita nam-

μὴ συνιησόπτα τῷ ὄντι τῶν ἐπὶ γῆς διάθεσιν. καὶ πρῶτον μέν μοι φαίνῃ μικρὰν ὑδόκην τινὰ τὴν γῆν ὁρᾷν, μᾶλλον δὲ σπιλίῳ βραχυτέραν, ὥστε μὲ ἄφνω καταχύψαντα, ἐπὶ πολὺ ἀπόντα, πᾶν ἂν τὰ τηλικαῦτα ὄρη, καὶ τοσαύτην θάλασσαν. καὶ ἐγὼ μὴ τὴν Ροδίων Κολοσσὸν ὑπολαμβάνων, καὶ τὸν ἐπὶ τῇ Φάρῳ πύργον, οὐκ οἶδα, πάντα ταῦτα ὑψηλὰ ὄντα, μὴ ῥᾳδίως ἂν ἀφανῆ γενέσθαι, καὶ τὸν Ὠκεανὸν ἀρίμα πως τὸν ἥλιον ἀποκλύβοντα, διαφαίνεσθαί μοι δοκεῖν τὸ ὁρώμενον. ἐπὶ δὲ ἅπασι τούτοις ἔτι καὶ τὸ ὄψιν ἐς τὸ ἀτρεμὲς ἀπερείσασθαι, ἅπαντα ὁρᾶν τῶν ἀνθρώπων βίον καὶ πράξεις μοι δοκεῖς, καὶ πόλεις ὅλας καὶ αὐτοὺς ἕκαστους, οἱ πλούτους, οἱ πολεμοῦντας, οἱ γεωργοῦντας, οἱ δικαζομένους, τὰς γάμους, τὰς θυσίας, καὶ πάνθ' ἁπλῶς ὁπόσα τρίφυλλα ἄφρων ἔφυσα. ΕΤ. πάντα ταῦτα ἀπίθανα φῂς ταῦτα, καὶ αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ὁρᾶσθαι; ΜΕ. μάλιστα, καὶ μετ' ἐμοῦ γε ἐπιθεώμενα. ΕΤ. ἀλλὰ τί ἐστιν ὃ καὶ ἐμὲ ποιῆσαι δύναται τοιοῦτον γενέσθαι; ΜΕ. ἀέρος κρᾶσιν ἐπιχέαι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ἀφελεῖν τὸ παχὺ καὶ ἀμυδρὸν τοῦ βλέμματος. ΕΤ. ἀλλὰ ἐγὼ ἕτοιμός εἰμι ἐπιχεῖν, εἴπερ ἔστιν ἀληθῆ ταῦτα ἃ λέγεις. ΜΕ. ἀλλὰ ἐγὼ ἐπιχέω, καὶ ἐπιστόμισον τὸν ἀέρα, μὴ ἐκφύγῃ. ΕΤ. ἐπεστομίσθω. ΜΕ. ἀνάβλεψον οὖν πρὸς τὸν ἀέρα, καὶ ὄψει ἃ μηδέποτε ἑώρακας. ΕΤ. ἀνέβλεψα, καὶ ὁρῶ μὲν οὐδέν, ἀέρα δὲ μόνον, καὶ νέφη ἐκ τοῦ ἀέρος, οἱ πλούτους ἐφαίνοντο, οἱ πολεμοῦντες, οἱ γεωργοῦντες, οἱ δικαζόμενοι, τὰ γάμους, τὰ θυσίας, καὶ πάνθ' ἁπλῶς ὁπόσα τρίφυλλα ἄφρων ἔφυσα. ΕΤ. πάντα ταῦτα ἀπίθανα φῂς ταῦτα, καὶ αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ὁρᾶσθαι; ΜΕ. μάλιστα, καὶ μετ' ἐμοῦ γε ἐπιθεώμενα. ΕΤ. ἀλλὰ τί ἐστιν ὃ καὶ ἐμὲ ποιῆσαι δύναται τοιοῦτον γενέσθαι; ΜΕ. ἀέρος κρᾶσιν ἐπιχέαι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ἀφελεῖν τὸ παχὺ καὶ ἀμυδρὸν τοῦ βλέμματος. ΕΤ. ἀλλὰ ἐγὼ ἕτοιμός εἰμι ἐπιχεῖν, εἴπερ ἔστιν ἀληθῆ ταῦτα ἃ λέγεις. ΜΕ. ἀλλὰ ἐγὼ ἐπιχέω, καὶ ἐπιστόμισον τὸν ἀέρα, μὴ ἐκφύγῃ. ΕΤ. ἐπεστομίσθω. ΜΕ. ἀνάβλεψον οὖν πρὸς τὸν ἀέρα, καὶ ὄψει ἃ μηδέποτε ἑώρακας. ΕΤ. ἀνέβλεψα, καὶ ὁρῶ μὲν οὐδέν, ἀέρα δὲ μόνον, καὶ νέφη ἐκ τοῦ ἀέρος, οἱ πλούτους ἐφαίνοντο, οἱ πολεμοῦντες, οἱ γεωργοῦντες, οἱ δικαζόμενοι, τὰ γάμους, τὰ θυσίας, καὶ πάνθ' ἁπλῶς ὁπόσα τρίφυλλα ἄφρων ἔφυσα.

múlque mecum contemplare totam terræ speciem, habitumq́. Atque initiò quidem admodum pusillam quandam terram mihi videre videbar, multòs inquam, luna minorem: ita vt ego repentè intentis oculis diu dubitarem, vbinam essent tanti illi montes, ac tantum mare. Quòd ni Rhodiorum colloſſum conſpexiſſem, tum Phariam turrim, haudquaquam dubiè prorsus vbinam esset terra, me prorsus latuisse: verùm ista quòd sint sublimia, præq́. cæteris eminentia, præterea Oceanus paulatim ad solem resplendescens, indicabant terram esse id quod videbam. Mox vbi fixiùs intenderem oculos, iam mihi omnis mortalium vita cœpit esse conspicua, non solùm singulæ nationes atque vrbes: sed planè videbam nauigantes, bellantes, agricolantes, litigantes, mulieres, feras, & vt summatim dicam, quicquid tellus educat alma. AMIC. *Ista quæ nunc dicis, haudquaquam sunt verisimilia, ac secum*

ἀπεναντία. ὅς γὰρ ἀρτίως, ὦ Μένιππε, τὴν γῆν ἐζήτεις, ὑπὸ τοῦ μεταξὺ διαστήματος ἐς βραχὺ συνεσταλμένην, καὶ εἰ γε μὴ ὁ Κολοσσὸς ἐμήνυσέ σοι, τάχα ἂν ἄλλο τι ᾤηθης ὁρᾶν, πῶς νῦν, καθάπερ Λυγκεύς τις ἄφνω γενόμενος, ἅπαντα διαγινώσκεις τὰ ἐπὶ γῆς, τοὺς ἀνθρώπους, τὰ θηρία, μικροῦ δεῖν, τὰς τῶν ἐμπίδων νεοττιάς; Μεν. εὖ με ὑπέμνησας· ὃ γὰρ μάλιστα ἐχρῆν εἰπεῖν, τοῦτο, οὐκ οἶδ' ὅπως παρέλιπον. ἐπεὶ γὰρ αὐτὴν μὲν ἐγνώκειν τὴν γῆν ἰδὼν, τὰ δ' ἄλλα οὐχ οἷός τε ἦν καθορᾶν ὑπὸ τοῦ βάθους, ἅτε τῆς ὄψεως μηκέτι ἐφικνουμένης, πάνυ μ' ἠνία τὸ χρῆμα, καὶ πολλὴν παρεῖχε τὴν ἀπορίαν. κατηφεῖ δ' ὄντι μοι, καὶ ὀλίγου δεῖν δεδακρυμένῳ ἐφίσταται κατόπιν ὁ σοφὸς Ἐμπεδοκλῆς, ἀνθρακίας τις ἰδεῖν, καὶ σποδοῦ πλέως, καὶ κατωπτημένος, κἀγὼ μὲν, ὡς εἶδον (αἰρήσεται γὰρ) ὑπετα-

pugnantia. Etenim quum paulò antè, Menippe, terram requireres propter ingens in medio interuallum in arctum contractam, adeò ut nisi colossus tibi fecisset indicium, forsitan aliud quiddam videre te credidisses: qui [t] repentè factus Lynceus, cuncta quæ sunt in terris, dignoscis, homines, feras, ac propemodum etiam culicum nidos? MENIP. Rectè tu quidem admones: nam quod maximè dictum oportuit, id nescio quomodo præterij. Siquidem quum ipsam quidem terram conspectam agnoscerem, cæterùm reliqua non possem perspicere propter altitudinem, nimirum iam non pertinente oculorum acie: grauiter ea res me discruciabat, ac vehementer perplexũ habebat. Ego quum adhuc modum essem solicitus, ac propemodum etiam lachrymarer: adest à tergo sapiens ille [s] Empedocles, ea specie ut carbonarium quempiam esse diceres, cinere oppletus atque exustus. Hunc ego quum vidissem (dicendum est enim) [t] nonnihil perturbabar, ratus dæmonem aliquem lunarem videre me.

ράχθην, καί τινα σεληναῖον δαίμονα ᾤμην ὁρᾶν. ὁ δὲ, θάρρει, φησὶν, ὦ Μένιππε· Οὔτις τοι θεός εἰμι· τί μ' ἀθανάτοισιν ἐΐσκεις; ὁ φυσικὸς οὗτός εἰμι, Ἐμπεδοκλῆς· ἐπεὶ γὰρ ἐς τοὺς κρατῆρας ἐμαυτὸν φέρων ἐνέβαλον, ὁ καπνός με ἀπὸ τῆς Αἴτνης ἀναρπάσας δεῦρο ἀνήγαγε, καὶ νῦν ἐν τῇ σελήνῃ κατοικῶ, ἀεροβατῶ τὰ πολλὰ, καὶ σιτοῦμαι δρόσον. ἥκω τοίνυν σε ἀπολύσων τῆς παρούσης ἀπορίας. ἀνιᾷ γάρ σε, οἶμαι, καὶ στρέφει τὸ μὴ σαφῶς τὰ ἐπὶ γῆς ὁρᾶν. εὖ γε ἐποίησας, ἦν δ' ἐγὼ, βέλτιστε Ἐμπεδόκλεις, κἀπειδὰν κατάπτωμαι πάλιν ἐς τὴν Ἑλλάδα, μεμνήσομαι σπένδειν τέ σοι ἐπὶ τῆς καπνοδόχης, καὶ κατὰ τὰς νουμηνίας πρὸς τὴν σελήνην τρὶς κεχηνὼς προσεύχεσθαι. Ἀλλὰ μὰ τὸν Ἐνδυμίωνα, ἦ δ' ὃς, οὐχὶ τοῦ μισθοῦ χάριν ἀφῖγμαι, πέπονθα δέ τι τὴν ψυχὴν, ἰδών σε λελυπημένον. ἀτὰρ οἶσθα ὅ, τι δράσεις, ἵν' ὀξυ-

At ille, Bono, inquit, es animo, Menippe: * Nullum ego sum numen: quid me immortalibus æquas? Sũ Empedocles ille physicus. etenim ubi me præcipitem in crateras iniecissem, fumus ab Aetna raptum huc subuexit. Itaq; nunc lunam incolo, aëriuagus plerumq;: ac rore victito. Adsum autem hæsitantiam istam tibi ademptu-rus: nam illud (ni fallor) malè te habet, torquétque, quòd non liceat tibi perspicuè terram cernere. Benè abs te factum est, inquam, optime Empedocles. ubi primùm deuoláro rursus in Græciam, tui memor sacrificabo tibi in fumario, atque in Nouilunijs ter ad lunam inhians vota faciam. Imò per Endymionem, inquit ille, haud huc accessi præmij gratiã, sed affectio quædam mouit animum meum, quum viderem affectum molestiã. verùm scis quid facies,

ταραχθῆναι, καί τινα σκιὰν δαίμονος ἀλαμποῦς ὠήθην ὁρᾶν. ὁ δέ, Θάρρει, φησίν, ὦ Μένιππε· οὐδὲν δὲ τι θεῖον ἐμὲ τὸ μεταρσιοῦν ἴσχυε; ὁ φυσικὸς οὗτος ἀνήρ, Ἐμπεδοκλῆς. ἐπεὶ γὰρ ἐς τὸν κρατῆρα ἐκεῖνον ἐφῆκα ἐνιδόντα, ὁ Αἴτνης ἀναπνεύσας μοι ἀπὸ τῆς Αἴτνης ἀναπνεύσας, διῦρο ἀνήνεγκε· νῦν οὖν ἐν τῇ σελήνῃ κατοικῶ, ἀεροβατῶν τὰ σώματα, καὶ σιτούμενος ὀσμήν. ἥκω τοίνυν, οἶμαι, ὁ ἀπολυσόμενος τῆς παρούσης ἀφελείας. ἀφαιρήσομαι γάρ σου, οἶμαι, καὶ σὺ φέρε τὸ μὴ ἐφορᾶν τὰ ἐπὶ γῆς ὁρᾶν. ἐποίησας, ὦ δαιμόνιε, βλέπειν Ἐμπεδόκλεα. ἀπαλλάξω σε τάχιστα καταπτόμενος πάλιν ἐς τὴν Αἴτνην, μνησθήσομαι σου ἐν τοῖς σπονδείοις τῶν νουμηνιῶν, ἐς τὴν σελήνην πρόσευχόμενος. ἀλλὰ μὰ τὸν Ἐνδυμίωνα, οὐδὲ, οἶδ' ὅτι, ἑκὼν τοῦ μισθοῦ χάριν ἀφῖγμαι, πέπονθα δέ τι τὴν ψυχὴν, ἐλεῆσαί σε ποιήσαντα. ἀτὰρ οἶσθα ὅ, τι δράσας, ἐξεθέρμηνας

nonnihil perturbabar, ratus dæmonem aliquem lunarem videre me. At ille: Bono, inquit, es animo, Menippe: Nullum ego sum numen: quid me imminortalibus? Sū Empedocles ille physicus. etenim vbi me præcipitem in crateras iniecissem, fumus ab Aetna raptum huc subuexit. Itaq; nunc lunam incolo, aëriuagus plerumq; : ac rore victito. Adsum autem hæsurus tantiam istam tibi adempturus: nam illud (ni fallor) malè te habet, torquétque, quòd non liceat tibi perspicuè terram cernere. Benè abs te factum est, inquam, optime Empedocles. vbi primùm deuolaro rursus in Græciam, tui memor sacrificabo tibi in fumario. atque in Nouilunijs ter ad lunam inhians vota faciam. Imò per Endymionem, inquit ille, haud huc accessi prauitatis gratiâ, sed affectio quædam mouit animum meum, quum te viderem affectum molestiâ. verùm scis quid facies,

ὀξυδερκὴς γένοιο; μὰ Δί', ἦν δ' ἐγώ, ἔφη μὴ σύμοιγε τὼ ἀετὼ χλαῖναν ἀφέλῃς ἀπὸ τῶν ὀμμάτων. νυνὶ γὰρ ἀπὸ λιπαρᾶς οὐ μετρίως δοκῶ μοι ἐδάκνειν, ἴδιον τὸ γῆθεν. ἀλλ' ὅς, ἐμοῦ φήσαντος· τὸ γὰρ ὀξυδερκὲς αὐτὸς, οὐδὲν ἔσται πρᾶγμα· τί οὖν τοῦτό ἐστιν; ἐκ γῆς οἶδα, ἔφην. ἐκ οἶδα, ἀλλ' ὅς, ἀετοῦ τὼ πτέρυγα τὼ δεξιὰν σκευάμενος; καὶ μάλα, ἦν δ' ἐγώ. τί οὖν πτέρυγι καὶ ὀφθαλμῷ λευκὸν ἔστιν; ὅτι, ἀλλ' ὅς, παραπολὺ τῶν ἄλλων μέγα ἀετός ἐστιν ὀξυωπέστατος, ὥστε μόνος ἀντίον ἀνέχεται τῷ ἡλίῳ. καὶ ὑμῖν δὲ ὁ βασιλεὺς, καὶ γενέσθαι ἀετὸς, ἵνα ἀποκαρδιόμενοι πρὸς τὰς ἀστραπὰς βλέπητε. φασὶ ταῦτα, ἵνα μοι ἤδη μετανάλωτος ἦν ἀετὸς, ἐκεῖ ἀφθαλμὸς τὸ ἀετῷ ἐπιβαλὼν, τὸς ἐμὸς ἐξελών. ὡς νῦν γε ἀμπτὰς ἀφίγμαι, καὶ ὑπὲρ πάντα βασιλικῶς ἐκκαθαιρόμενος, ἀπ' ἴσης τοῖς νόθοις ἐπτέροις, καὶ ἀκαμφόχλοις. καὶ μὴν

quòd perſpicax ſies? Non pol Iouem, inquam, niſi tu mihi forſitan caliginem auueas ab oculis. nam in præſentia videor non mediocriter lippire. Atqui me, inquit ille, nihil erit opus. Etenim vt acutè videas, id ipſe tecum è terra allatum habes penes te. Quid igitur eſt iſtud? inquam: neque enim noui. An ignoras, inquit, te dextram aquilæ alam indutum eſſe? Scio, inquam, maximè: ſed quid alæ cum oculo? Quoniam, inquit, aquila inter animantia cætera acutiſſimi viſus eſt: vnde ſola ſolem aduerſum obtuetur: atque ita demum eſt rex, & ingenua aquila, ſi non commemineris oculis aduerſus radios aſpectari. Ita quidem aiunt, inquam. quare iam me patiemini, qui non meis exemplis oculis aquilinos inſeruerim, cùm hos aſcenderem. Nam nunc ſanè dimidiatus aduersio, neque omni ex parte ſatis regaliter adornatus, quin meis adſimilis videor nothis iſtis & abdicatis. Atqui

ita te

μὲν παρὰ σοί, ἦ δ' ὅς, αὐτίκα μάλα τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν ἴσχειν βασιλικόν. ἐμοῦ γὰρ ὑπολύσαντος μικρὸν ἀναστᾶσαν, ἐπισχοῦσαν τὴν τοῦ γυπὸς πτέρυγα, θατέρῳ μόνῳ πτερύξασθαι, κατὰ λόγον τὴν πτέρυγα, τὴν δεξιὰν ὀφθαλμόν· ὑπὸ γὰρ ἴσης τιμωρεῖ, ἀδημία μηχανὴ μὴ ἐκ ἀμβλυτέρου ἑτέρου ἑτέρου κινεῖσθαι, τῶν μετέωρον ὄντα τὸ χεῖρον. ἄμεινον, ὦ δ' ἐγώ, ἂν καὶ ὁ δεξιὸς μόνον ἀνατεθῇ βλέπειν. ὅθεν γε ἂν ἧττον χθονίου καὶ τὰς τέκτονας τεκμαίροιο ἐκεῖ τοὺς τέκτονας ἐρασμιωτέρους ἂν τὰ ξύλα. ταῦτα εἰπὼν, ἐποίουν ἅμα τὰ ὑπὸ τοῦ Ἐμπεδοκλέους παρηγγελμένα. ὁ δὲ κατ' ὀλίγον ἀνανεύων, ὡς ἱκανὸν ἤδη δοκοῖ, ἐκέλευε τάχιστα ἐπιρρῦξαι, αὐτίκα μεφῶς πάντα ὑπείλαμψεν, ἃ τὰ τῶν ἀνθρώπων πάντα διεφαίνετο. κατακύψας γοῦν ἐς τὴν γῆν, ἑώρων ἐφῶς τὰς πόλεις, τοὺς ἀνθρώπους τὰ γινόμενα, καὶ τὰ ἐν ἀναθρῴῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐνδοτέρω οἴκοι ἕκαστα

in te est, inquit, vt protinus alterum oculum regalem habeat. Etenim si assurges, velisq; cohibita vulturis ala, alteram solam mouere, iuxta proportionem alæ dextro oculo cernes acutè: quo minus altero cæcutias, nulla ratione succurri potest, propterea quòd ad partè pertineat deteriorem. Mihi, inquã, satis est, si vel dextra ex parte aquilino more cernã. Nihilo enim fuerit deterius, cùm mihi nõ raro vidisse videar fabros, & altero oculo meliùs etiã ad regulam exæquantes ligna. Hæc locutus, simul ea faciebam quæ præceperat Empedocles. Ille interim paulatim subducens sese, sensim ni fumum euanuit. At simul atq; mouissem alam, ingens lumẽ mihi circãfulsit, adeò vt cuncta fierent in conspicuo, quæ hactenus latuerant. Deflexis igitur in terram oculis, clarè videbam, & vrbes, & homines, & quæ fiebant: nec quæ solùm, ea quæ sub dio, verumetiam quæ domi fa-

ὧν, οἰόμενοι λανθάνειν· Πτολεμαῖον μὲν συνόντα τῇ ἀδελφῇ, Λυσιμάχῳ δὲ τὴν μὲν ἐπιβουλεύοντα τὸν Σελεύκου δὲ Ἀντίοχον Στρατονίκῃ ἀσελγαίνοντα λάθρα, τῇ μητρυιᾷ, τὸν δὲ Θετταλὸν Ἀλέξανδρον, ἀπὸ γυναικὸς ἀναιρούμενον, καὶ Ἀντίγονον μοιχεύοντα τὴν τοῦ γαμβροῦ, τὴν Ἀτάλου τὸν ἐκ γαμετῆς υἱὸν ἐκκόπτοντα τὸ φάρμακον ἑτέρῳ τινὶ δι' αὖ, Ἀρσάκου φονεύοντα τὸν γαμβρὸν, καὶ τὴν ἀνεψιὸν Ἀρβάκου ἔλκοντα τὸ ξίφος ἐπὶ τὴν Ἀρσάκου. Σπαρτῖνος δὲ ὁ Μῆδος, ἐκ τοῦ συμποσίου πρὸς τὸν ἀορυφορήσαντα ἔλκετο ἔξω τοῦ ποδὸς, σκύφῳ χρυσῷ τοῦτο ὀφρυῶν καταπλησσόμενος. ὅμοια δὲ τούτοις ἐν τῇ Λιβύῃ, καὶ παρὰ Σκύθαις καὶ Θραξὶ γίνεσθαι ἐν τοῖς βασιλείοις ἐώρων, μοιχευούσας, φονεύοντας, ἐπιβουλεύοντας, ἀρπάζοντας, ἐπορκοῦντας, ἀδελφοὺς, καὶ ὑπὸ τῶν οἰκειοτάτων προδιδομένους καὶ τὰ τῶν βασιλέων ζῶα τὸν παρέχειν μοι τοῦτο θαρρεῖν. τὰ δὲ τῶν ἰδιωτῶν, οὐκ ὀλίγα ἦν

ciebant, ratiseſe à nemine videri. Ptolemæum uidicum sorore rem habentem, Lyſimacho ſtruentem inſidias filium, Antiochum Seleuci filium nouercæ Stratonicæ clanculum immiſcentem, Theſſalum Alexandrum ab uxore tolli è medio, Antigonum filij uxorem adulterio ſtuprantem, Attalo venenum porrigentem filium. Rurſum ex alia parte Arſacem interficientem mulierculam, & ſtrocem eunuchum gladium educentem in Arſacem. Porrò Spartinus Medus è conuiuio foràs pròtrahebatur à ſatellitibus, calice aureo in frontem impacto. Atque hæc fermè cõſimilia cũ in Libya, tum apud Scythas ac Thraces in regijs geri licebat cernere, nempe adulteratus, occidentes inſidiantes, rapientes, peierantes, trepidantes, nonnullos ab intimis etiam prodi. At regũ quidem impunitia huiuſmodi mihi ſpectaculum exhibebant. Cæterùm quæ facilitabant plebei, lõgè magis

μὴ γελοῖότερα· καὶ γὰρ οὖ μοι δοκεῖ παίειν ἄφρων, Ἑρμόδωρον μὲν τὸν Ἐπικούρειον, χιλίων ἕνεκα δραχμῶν ἐπιορκοῦντα, τὸν Στωϊκὸν δ' Ἀγαθοκλέα, περὶ μισθῶν ὧν μαθητῇ δίκαζόμενον, Κλανίαν δὲ τὸν ῥήτορα, ἐκ τοῦ Ἀσκληπείου φιάλην ὑφαιρούμενον, τὸν δὲ λυπηρὸν Ἡρόφιλον, ἐν ᾧ χαμαιτυπείῳ καθεύδοντα. τί γὰρ ἄν τοὺς ἄλλους λέγοιμι, τοὺς τοὺς χαρυχοῦντας τοὺς δικαζομένους, τοὺς δανείζοντας, τοὺς ἀπαιτοῦντας; ὅλως γὰρ ποικίλη τις ἦν πανταδαπὴ τις ὦ φίλε ἔτι καὶ μὴν καὶ ταῦτα, ὦ Μένιππε, καλῶς ἔχει λέγειν· ἴσως γὰρ ἐμοὶ τοιαῦτα ἀποφαίνοιο. ΜΕΝ. πάνυ μοι ἥδιστα ἀπήλθατε, ὦ φιλότης, ἀδιάστατον, ὅπως τι καὶ ὁρᾶν αὐτά, ἔργον δυσχερὲς ἴσως. τὰ μέν τοι διαφανέστατα τῶν πραγμάτων τοιαῦτα φαίνεται, οἷα φησὶν Ὅμηρος καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος. οὐ μὲν γὰρ ἔτι ἦν γάμοι, ἐτέρωθι δ' ἀγοραί τε δίκαι τε καὶ ἐκκλησίαι.

erant ridicula. Siquidem inter hos videbam Hermodorum Epicureum ob mille nummûm peierantem, Agathoclem Stoicum de mercede discipulum in ius vocantem, Cliniam rhetorem ex Aesculapij fano phialam auream suffurantem, Herophilum Cynicum in fornice dormientem. Quid enim alios commemorem, qui parietes persoderent, qui lites agitabant, qui faenerabant, qui reposcerent? Nam varium quoddam, & undique mixtum erat spectaculum. AMIC. Atqui rectè facies, Menippe, si ista quoque retuleris. Consentaneum est enim te ex his non vulgarem cepisse voluptatem. MEN. Ne fieri quidem potest, amice, vt cuncta ordine recenseam, quum spectare modò ista fuerit difficillimum: verùm rerum fastigia eiusmodi fermè videbantur, qualia refert Homerus in clypeo, vbi erant

conuiuia, nuptiæ, alterà ex parte iudicia, & conciones:

καθ' ἕτερον μέρος ἴθυνέ τις, ἐμ γεπτόνων δ' πγθῶν ἄν τ ἐφαίνετο. ἢ ὅτι μὲν ἐς τὸν Γέτικὸν ἀφβλέψαμι, πλημμέλειαν ἄν ἐφορμᾶν τοὺς Γέτας. ὅτι δ' μιταβαίνω ἐπὶ τοὺς Σκύθας, πλανωμένους ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν ἀδ' ἄμ. μικρὸν δ' ἐκκλίνας τὸν ὀφθαλμὸν ἐπὶ θάτερα, τοὺς Αἰγυπτίους γεωργοῦντας ἐπέβλεπον. καὶ ὁ Φοίνιξ δ' ἐστορᾶτο. καὶ ὁ Κίλιξ ἐλᾴετο. καὶ ὁ Λάκων ἐμαστίγετο. καὶ ὁ Αθηναῖος τ' ἰδικάζετο. ἅπαντων τούτων ἐν τὸν αὐτὸν γιγνομένων χρόνον, ὥρα μοι ἤδη ἐπινοεῖν ὁποῖός τις ὁ κυκεὼν οὗτος φαίνοιτο. ὥσπερ ἂν εἴ τις παρασκάψας τοὺς χορευτὰς, μᾶλλον δ' τοὺς χορεὺς, ἵνα τὰ προσήκοντα τῶν ἀδόντων ἑκάστῳ, τῷ σωφρονίαν ἀφεῖτα, ἴδιον ἄδειν μέλος, φιλοτιμουμένῳ δ' ἑκάστῳ, καὶ τὸ ἴδιον πρᾴνοντος, καὶ τὸν πλησίον ὑπερβαλέσθαι τῇ μιγαλοφωνίᾳ πρότυμουμένου, ἅρα ἐνθυμεῖ, πρὸς Διός, οἷα χρήσειτ' ἂν ἡ ᾠδή;

rursum alia ex parte sacrificabat quispiam, in proximo verò conspiciebatur aliquis luctum agens. Porrò quum ad Geticam respicerem, videbam belligerantes Getas. Rursum ubi ad Scythas deflecterem, cernere erat errantes in plaustris. Mox ubi paulum in diuersam partem deflexissem oculum, spectabam agricolantes Aegyptios. Phoenix scortabatur, Cilix latrocinabatur, Lacon lorisc aedebatur, Athenienſis causas agebat. Haec omnia quum eodem tempore gererentur, cogita nunc cuiusmodi visa fuerit rerum confusio. Nempe liter quàm ſi quis producat multos saltatores, vel potius multas choreas: deinde praecipiat vt omisso comitem propriâ quisq; cantionem canat. Deinde ſi certatim canat vnusquisque, & peculiarem ſuum cantum absolutre studeat, vocisq; magnitudine vicinum superare contendat: cogita tecum perfacile, cuiusmodi futurus ſit eiusmodi cantus.

AMIC.

βρ. παῖ πάσσιμ, ὦ Μίνιππε, παγκάλοι & κὴ τετραγωνίαι. Μίνιππ. κὴ μὲν δὴ τοιοῦτοί πάντες ἐν τῷ βίῳ οἱ ἐπὶ γῆς χορευταί, πλὴν ὀλίγων ἀναρμοσίας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος & συντέτακται, οὐ μόνον ἀπᾴδὰ φθεγγομένων, ἀλλὰ κὴ ἀνομοίων τὰ σχήματα, κὴ τἀναντία κινουμένων, κὴ ταυτὸν οὐδὲν ἐπινοούντων, ἄχρις ἂν αὐτῶν ἕκαστον ὁ χορηγὸς ἀπολάσῃ τῆς σκηνῆς, οὐκέτι δᾶσθαι λέγων. τοῦτο δὴ & ὅμοιον πάντων, ὅταν σιωπῶντες, οὐκέτι πρὸς συμμιγῆ ἐκείνην, κὴ ἄτακτον φόρμιγγα ἀπᾴδοντες. ἀλλ' ἐν αὐτῷ γε, ποικίλῳ κὴ ποικίλα θεάτρῳ, πάντα μὲν γελοῖα ἔπρεπεν ἰδεῖν τὰ γιγνόμενα, μάλιστα δ' ἐπ' ἐμοὶ ἐκίνει γέλωτα μοι γελᾶν, τοῖς περὶ γῆς ὅρων ἐρίζουσι, κὴ τοῖς μέγα φρονοῦσιν ἐπὶ τῷ τὸ Σικυώνιον πεδίον γεωργεῖν, ἢ Μαραθωνίους ἔχειν τὰ περὶ πρὸς Οἰνόῃ, ἢ Ἀχαρνᾶσι

AMIC. Modis omnibus, Menippe, ridiculus ac confuſaneus. MEN. Atqui, Amice, hoc genus ſunt omnes qui in terris choreas agunt, omnisque mortalium vita ex huiuſmodi conſtat diſcrepantia: quippe qui non modò ſonent abſona, verùm & ornatu ſint diſſimili, diuerſaque moueant, neque quicquam idem cogitent, donec choragus omnes è ſcena exigat, negans diutiùs choreas ducere oportere. Id vbi factum eſt, iam omnes ſunt inter ſe ſimiles, taciti, nec amplius confuſam illam & incompoſitam canentes cantionem. [2] Verùm in vario ipſo ac multiformi theatro, videlicet ridicula erant quæ gerebantur omnia: præcipuè verò mihi riſum mouebant ij qui de agrorum finibus contendebant, quique ſibi placerent hoc nomine, quòd Sicyonium aguum colerent: aut quòd Marathonis eam partem haberent, quæ eſt iuxta Oenoen, aut quòd in Acarna-

σι πλέθρα κεκλῆσθαι χάλια. τῆς γοῦν Ελλάδος ὅλης, ὡς τότε μοι ἄνωθεν ἐφαίνετο, δακτύλων οὔσης τὸ μέγεθος τριάκοντα, κατὰ λόγον, οἰμαι· ἡ Αττικὴ σωσκημόσιον ἦν, ὥστε ἐννοούμενος ἐφ' ὁπόσῳ ἄρα τοῖς πλουσίοις τούτοις μέγα φρονεῖν κατελήφθη. σχιδὸν γὰρ, ὁ πολυπλεθρότατος αὐτῶν, μίαν τῶν Επικουρείων ἀτόμων ἐδόκει μοι γεωργεῖν. ἀφορμὴν δὲ λαβὼν ἐγὼ τὸν Πελοπόννησον, ἔτα τὴν Κυνοσουρείαν γῆν ἰδὼν, ἀνεμνήσθην περὶ ὅσου χωρίου, κατ' οὐδὲν φανοῦ Αἰγυπτίου πλατύτερου, δοσοῦτοι ὑπῆνον Αργείων καὶ Λακεδαιμονίων, μιᾶς ἡμέρας. καὶ μὴν ἔ τινα ἴδοιμι ἐπὶ χρυσῶ μέγα φρονοῦντα, ὅτι πλεθρίους τὶ ἔχει ὀκτὼ, καὶ φιάλας τέτταρας, φάνυ καὶ ἐπὶ τούτῳ ἂν ἐγέλων· τὸ γὰρ Πάγγαιον ὅλον, αὐτοῖς μιτάλοις, κεί-

nia iugerum mille possidederent: cū A universa Graecia, quemadmodum id tempestatis mihi è sublimi despicienti videbatur, quatuor digitorum spacium habere videretur. Attica, nisi fallor, proportione minima pars erat. Itaque perspexi quid esset reliquum, quod diuitibus istis animos tolleret. Etenim is qui interhos quamplurimum agri possidebat, vix vnam ex Epicureis atomis colere mihi videbatur. Caeterùm vbi ad Peloponnesum flexissem oculos, deinde terram Cynosuram subiectam aspexissem, veniebat in mentem pro quantula regione, quae nihilo esset latior lente Aegyptia, tam ingens Argiuorum ac Lacedaemoniorum multitudo cecidisse vno die. Porrò si quem conspexissem auro superbientem, quòd annulos haberet octo, phialas quatuor, manopere ridebam & hūc. Nam Pangaeum vniuersum vnà cū ipsis montibus

πιχειδέστερον ἢ τὸ μέγεθος. ΕΤ. ὦ μακάριε Μένιππε, τῆς παραδόξου θέας. ἀλλ' ἢ δὴ πόθεν, πρὸς Διός, καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ, πηλίκοι δοκοῦσί σοι ἄνω, ΜΕ. οἷα μέν σοι πολλάκις ἤδη μυρμήκων ἀγορὰν ἑωρακέναι, τοὺς μὲν ἀλουμένους, ἐνίους, δ' ἐξιόντας, ἐνίους δὲ ἐπανιόντας ἄνθρακας ἐς τὴν πόλιν. καὶ ὁ μέν τις τῶν κόπρον ἐκφέρει, ὁ δὲ ἁρπάσας πολλὴν ἢ κυάμου λέπος, ἢ πυροῦ ἡμίζομον, θεῖ φέρων. ἐκὸς δὲ ἔνιον καὶ τῶν τοιῶν, καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ μυρμήκων βίου, καὶ οἰκοδόμους τινὰς, καὶ ἀμαξηγοὺς καὶ πρυτάνεις, καὶ μουσικοὺς καὶ φιλοσόφους. πολὺ δέ γε πόλεως αὐτοῖς ἄνθρακες, τῶν μυρμηκίων μάλιστα ἰσάσιν. ἃ δὲ σοὶ δοκεῖ μικρὸν τὸ παράδειγμα, τὸ ἀνθρώπους ἐκάστῳ τῷ μυρμήκων πολιτείᾳ, τοὺς

vix erat magnitudine micæ. AMIC. O te felicem, Menippe, qui tam nouum spectaris spectaculum. Sed age, dic mihi per Iouem, ciuitates, atque homines ipsi, quanti videbantur ex alto contemplanti? MENIP. Equidem arbitror te sæpenumerò formicarum concionem vidisse, aliquas B in orbem obambulantes, nonnullas exeuntes, rursum has in ciuitatem redeuntes. Atque hæc quidem fimum exportat, hæc alicunde raptam fabæ tunicam, aut dimidiatum frumenti granum currens apportat. consentaneum est autem pro ratione C vitæ formicarum esse apud illas ædium fabros, & concionatores, & magistratus, & musicos, & philosophos. Sed vrbes sanè cum ipsis viris formicarum nidis maximè videbantur assimilet. Quòd si tibi videtur humi-

lius exemplum, vitos cum formicarum republica conferre, vetustas

τοὺς παλαιοὺς μύθους ἐπισκώψαι τῶν Θετταλῶν. ὑρᾶις γὰρ τοὺς Μυρμιδόνας, τὸ μαχιμάτατον φῦλον, ἐκ μυρμήκων ἄνδρας γεγονότας. ἐκεῖνα δὲ οὖν πάντα ἐς παιδιὰν ἐτράπετο, καὶ παρεκελεύσατό μοι. διασάσας ἐμαυτὸν, ἀναπτάμενον Διόμαι ἐς αἰγιόχοιο Διὸς, μισθὸν δαίμονας ἄλλους. οὔπω τάδιον ἀναπλύσθαι. καὶ σπαλίᾳ, γυναικέᾳ φωνῇ προσιεμένη, Μίνιππε, φησίν, οὕτως ὄνασο, διακόνησαί μοι τι πρὸς τὸν Δία. πάντοις ἄρ, ἦν δ' ἐγώ. βαρὺ γὰρ ὄκνον, ἢ μή τι φορτικὸν δίκης. προσβάσαν, ἔφη, τινὰ οὐ χαλεπὴν, καὶ δίκησιν ἀπείρηκα παρ' ἐμοῦ ὦ Διΐ· ἀπάρηκα δὲ ὦ Μίνιππε, σοφὰ καὶ δεινὰ παρὰ τῶν φιλοσόφων ἀκούσας, οἷς ὄκνον ἐνορῶν ἐπὶ πολὺ, ἢ τἀμὰ πολυπραγμονῶν, τίς ἄμι, καὶ πηλίκη, ἢ καὶ δι' ἣν τινα αἰτίαν διχόθεν ἐρραίνομαι καὶ γίγνομαι. καὶ οἱ μὲν κατοικοδομῶσί μοι φαῦλον, οἱ δὲ, κατόπτρου δίκην, ἐπικρε-

vetuſtas Theſſalorum fabulas ſpecta. Reperies enim D Myrmidonas, gentem belicoſiſsimam, è formicis viros natos eſſe. Iam poſteaquam ſatis ſpectaſſem omnia, ſatisq; reſiſſem, excuſii meipſum, ſubuolani ad reliquos diuos Iouis abitoreas tis in aedes. Nõdum ſtadium aſcenderam cum B Luna, fœminea ſonans voce: Menippe, inquit, ita tibi contingant quæ optas: inſerui mihi in re quapiam apud Iouẽ. Dic, inquam: neque enim erit moleſtum, niſi ſi quid oneris ſit portandum. Nuncium, inquit, quendam haud grauem, ac petitionem meo nomine Ioui perferes. Ego cor, Menippe, & multa & intoleranda ab iſtis philoſophin audiens, quibus praeterea nihil eſt negocij, niſi ut curioſi res meas exquirant, quæ ſim, quanta ſim, & quam ob cauſam differam, dimidiataque fiam, curquè verinq; gibboſa videar.

Tum hi me dicunt inhabitari: illi ſpeculi ritu ſupra me

re-

ἐπερίμασθαι τῇ θαλάσσῃ. οἱ δὲ, ὅ, τι ἂν ἕκαστος ἐπινοήσῃ, τοῦτό μοι προάλλουσι. τὰ τιμιώτατα δέ, καὶ τὸ φῶς αὐτὸ, λαμπρόν τι καὶ νόθον ἔναι φασί μοι, ἄνωθεν ἦκον, παρὰ τοῦ ἡλίου. καὶ οὐ ποιοῦντα καὶ τοῦτόν μι, ἀδελφὸν ὄντα μου, συγκρούσαι καὶ σφιάσαι προαιρούμενοι· οὐ γὰρ ἱκανὰ ἐῶ αὐτοῖς, ἃ περὶ αὐτοῦ ἀρέσκασι τοῦ ἡλίου, λίθον αὐτὸν ἔναι, καὶ μύδρον διάπυρον. καί τοι πόσα ἐγὼ συνίσταμαι αὐτοῖς, ἃ πράττουσι τῶν νυκτῶν, αἰσχρὰ καὶ κατάπτυστα, οἱ μὲν ἡμέρας σκυθρωποὶ, καὶ ἀνδράδας τὸ βλῖμμα, καὶ τὸ σχῆμα σεμνοὶ, καὶ ἀπὸ τῶν ἰδιωτῶν ἀξιολογώτεροι, κἀγὼ μὲν ταῦτα ὁρῶσα, ὅμως σιωπῶ· οὐ γὰρ ἡγοῦμαι καλὸν παρ' ἀκκαλύψαι, καὶ διαφωτίσαι τὰς συνηθείας ἐκείνας διατριβὰς, καὶ τὸν ἐπὶ τῷ σκιῷ ἐκάστου βίον. ἀλλὰ κἄν τινα ἴδω αὐτῶν μοιχεύοντα ἢ διαίροντα, ἢ ἀπόρε-

re ſuſpenſam eſſe. Alij rurſus quod quiſque ſecum excogitârint, hoc mihi tribuunt. Poſiremò ipſum quoque lumen aiunt mihi & furtiuum eſſe, & adulterium. quodq; ſuperne à ſole proficiſcatur: neque fmem faciunt, etiam cum hoc quū mihi frater eſt, committere me, & factionem inter nos ſerere conantes: neque ſatis erat illis quæ de ipſo dixerunt ſole, ſaxum eſſe illum, & maſſam candentem. Et tamen quàm multarum rerum illis ſum conſcia, quas noctu patrant turpiſſimas & execrandas, cùm interdiu tetrici ſint, & aſpectu virili, habituq; graues, & imperitorum oculos in ſe coniectos habentes. Atque ego cùm iſta videam, ſileo tamen. Neque enim decorum arbitror, retegere atque in lucem efferre nocturnas illas diatribas, & quam quiſq; in operto viuat vitam. Quinetiam ſi quem conſpicerem adulterantē, aut furantem, aut aliud

ἀλλότι τολμῶντα νυκτιφοιτότατον, ὠδὶς ἐπισπασαμένη τὴν ἱμάτιον, ἐνικαλυψάμην, ἵνα μὴ λάθω τοὺς πολλοὺς γέροντας ἄνδρας, βαθεῖ γήρᾳ ἤδη, καὶ ἀρετῇ ἐναγχημονοῦντας. οἱ δὲ οὐδὲν ἀνιῶσι, διὰ παραφλυαρίας μὲν τοῦ λόγου, καὶ πάντα τρόπον ὑβρίζοντες. ὅσον δὲ τῷ νύκτα, πολλάκις ἐβουλευσάμην μιζοικῆσαι ὅτι μοι ἐρρωτάτω, ἵν' αὐτῶν τῶν πειρώτων ἂν γλῶτταν λύσειεν. μίμνησο οὖν ταῦτά τι ἀναγκαῖα τῷ Διί, καὶ πρόσθεν δ', ὅτι μὴ ἄλλα τὸν ἐμοί, καὶ χαρὰν μέγαν, ἢν μὴ τοὺς φυσικοὺς ἐκπέμπουσ ἐπιτρίψῃ, καὶ τοὺς διαλεκτικοὺς ἐπισοφίσῃ, καὶ τῶν Στοᾶν κατασκάψῃ, καὶ τῶν Ἀκαδημίαν καθαρλίξῃ, καὶ πάσας τὰς ἐν Περιπάτῳ διατριβάς. οὕτω γὰρ ἂν ἐρεῖν ἄγοιμι, ὁπηνίκα πρὸς αὐτῶν γωμιτρουμένη. ἔσα ταῦτα, τῷ δ' ἐγὼ, καὶ ἅμα πρὸς τὸ ἄναντες ἐτενον τῶν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ,

aliud facimus quam nocturnum audentem: continuò contracta nube tegebam, ne vulgò offenderem viros senes ea gerentes, quæ neque barbæ prolixæ, neque virtutis professioni essent decora. At istis pro nihilo est oratione me discerpere, modisque omnibus contumelia afficere, adeò vt (testis est mihi nox ipsa) sæpiùs in animo habuerim, quàm possem hinc longissimè denigrare quispiam, vbi liceret curiosam istorum linguam effugere. Hæc igitur memineris vt Ioui renunciet, si mulque illud addas, nescire quidem posse vt hoc in loco durem, nisi physicos illos comminuat: dialecticos et occludat: Stoam demoliatur: Academiam exuret: quæ in Peripato habemus, diatribis finem imponat. Si quidem ad hunc denique modum fiet, vbi mihi parent quies, desinantque me quotidie commetiri. Fiet, inquam, quæ mandas, simulque recta ad ipsum cœlum tendebam.

Erba

Ἐνθα μὴν οὔτι βοᾶν, οὔτ' ἀνδρῶν φαίνετο ἔργα.

μετ' ὀλίγον γὰρ καὶ ἡ σελήνη βραχεῖά μοι καθωρᾶτο, καὶ τὴν γῆν ἤδη ἀπέκρυπτεν. καθορῶ δὲ τὸν ἥλιον ἐν δεξιᾷ, καὶ τῶν ἀστέρων τινὰς μεταξὺ, τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἐπανήειμεν τοῦ οὐρανοῦ. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐδόκουν, ὡς ἔχων οὐδὲν ἄδηλον εἶναι, ῥᾳδίως ὑπερβαίνειν. ἔπειτα καθορῶ, ἅτε ἐξαμισείας ὢν ἀετὸς τὴν δὲ αὐτὴν ἐπισάμην ἐκ παλαιοῦ σωθῆναι τοῦ Διΐ. ὕστερον δὲ ἐλογισάμην, ὡς τάχιστα καταφωράσουσί με, γυμνὸς τὴν ἑτέραν πτέρυγα ἀποπτάμενον. ἔδεισα οὖν κείνας τὸ μὴ παρακινδυνεύσαι, ἐκόδην προσελθὼν τὴν θύραν. ὑπακούσας δὲ ὁ Ἑρμῆς, καὶ τοὔνομα ἐπυθόμενος, ἐκίνησε κατὰ σπουδὴν, φράσων τοῦ Διΐ. καὶ μετ' ὀλίγον ἐσεκλήθην, πάνυ διδιὼς καὶ τρέμων. καταλαμβάνω τε πάντας ἅμα συνηθροισμένους. ἐδόκουν τε ἀφροντίδας ὑπεῖναι πᾶσι

Nulli vbi cõparent homines ve bouve labores.

H Etenim paulò pòst ipsa etiam Luna mihi perpusilla videbatur è sublimi. Tandem & terram obtexerat. Porrò relicto ad dextram sole, per ipsas volans stellas tertio die ad cælum perueni. Ac primùm quidem mihi visum est protinus ita vt erã, introire : ratus facilè fieri posse vt fallerem, quippe dimidia mei parte aquila. porrò aquilam sciebam iam olim esse Ioui familiarem. Pòst apud me perpendebam, illos quamprimùm deprehensuros esse me, qui alteram aulam vulturinam indutus essem. Quapropter optimum factu ratus, non temerè venire in periculum, adiens pulsaui fores. At Mercurius audito pulsu, ac nomen percontatus meum, festinatò ebijt, Ioui renunciaturus. Nec multò pòst introsum accersitus, magnopere pauitans ac tremens. Offendòque Deos omneis periter confidentes, nec hos absque solicitudine. Nonnihil enim animos

ραθις δε ἡσυχῆ τὸ παράδοξόν μου τῆς ἐπιδημίας, καὶ ὅσον ἐδέησεν πάντας ἀνθρώπους ἀφίξεσθαι πρὸς ἐκεῖνον, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπεφωμένους. ὁ δὲ Ζεὺς, μάλα φοβερῶς, βριμύτητι καὶ Τιτανικῷ τε ἀς ἐμὲ ἀπειλῶν, φησὶ, Τίς, πόθεν ἂς ἀνθρῶν, πόθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες; ἐγὼ δ', ὡς τὸ πρῶτον ἤκουσα, μικροῦ μὲν ἐξέπνευσα ὑπὸ τοῦ δέους, αὐτίκα δ' ὅμως ἀχανὴς, καὶ ὑπὸ τῆς μεγαλοφωνίας ἐμβροντηθείς. χρόνῳ δ' ἐμαυτὸν ἀναλαβὼν, ἅπαντα διηγούμην αὐτῷ, ὡς ἐπιθυμήσαιμι τὰ μετέωρα ἐκμαθεῖν, ὡς ἔλθοιμι περὶ τοὺς φιλοσόφους, ὡς τάναντία μεγέντων ἀκούσαιμι, ὡς ἀπεσοφωσαιμι διασωθείην τε ὑπὸ τῶν λόγων, ἅτε ἐξ ἐμοῦ τὴν ἐπίνοιαν, καὶ τὰ πυρὰ, καὶ τὰ πλοῖα, μέχρι πρὸς τὸν οὐρανόν. ἐπὶ πᾶσι δὲ πᾶσιν ἔθηκα, τὰ ὑπὸ τῆς σελήνης ἐπισκήνια. μαλάσας δ' οὖν ὁ Ζεὺς, καὶ μικρὸν ἐπανὰς τῶν ὀφρύων, τί ἂν λέγοις,

animos illorum turbabat noſtrus & inopinatus aduentus meus. Et quantùm antea mutabant, expectabant futurum vt mortales omnes mox aduenirent ad eundem modum alati. Porrò Iupiter admodum terribili vultu torua & Titanico me obtuens, inquit: Quisnam es, & vnde venis? vbinam vrbs tibi, qui-ve parentes? Hoc vbi audiſſem, propemodum metu fui exanimatus. Attamen conſtitii ſtupidus, præ vocis magnitudine Lætonius. Aliquãtò pòſt ad me reuerſus, Omnia dilucidè expoſui, à ipſo exordij capite, quomodo modum cõcupiſſem ſublimia illa cognoſcere: quemadmodum accediſſem ad philoſophos: quemadmodū pugnantia loquentes audiſſem: quo admodũ deſperâſſem diſſertis illorum dictis: deinde meum inuentum, tum alia reliquaque omnia vſque ad ipſum cælum. Poſt eamus addidi quæ Lunæ mandaui.

Itaque videns Iupiter exporrectis aliquantum ſupercilijs:

Quid

λίγοις, φησὶν, Ωτου εἶπε, καὶ Ἐφιάλτου; ὅπου καὶ Μίνιππος ἐπῆρε τὸν οὐρανὸν ἀναβάς. ἀλλὰ νεῶ μὲν ἐπίξενίᾳ σι καλοῦμεν, ἄνευ ὀλίγου, ἔφη, περὶ ὧν ἥκεις, χρηματίσοντι ἀφικόμενον. νῦ ἄμα ἐξανεστὰς, ἐβάδιζεν ἐπὶ τὸ ἐπικυρώτατον τῶν οὐρανῶν· καιρὸς γὰρ ἦν ἐπὶ τῶν ἐνχῶν καθίζειν. μεταξύ τι προϊόντες, ἀνεκρινόμην περὶ τῶν ἐν τῇ γῇ πραγμάτων, τὰ πρῶτα μὲν ἑκάστα, πόσου νεῶ ὁ πυρὸς εἴη ἄνιος ἐπὶ τῆς Ἀττάλου, καὶ ἡ σφόδρα ὑμῶν ὁ πέρυσι χειμὼν καθίκετο, νῦ ἃ τὰ λάχανα λάτα πλέον ἢ ἐσομβείας. μετὰ ταῦτα, ἤ τις ἔτι λάπυς ἐστὶ τῆς φαβίας, νῦ δι' ἣν αἰτίαν ἐμίκοις Ἀθηναῖοι τὰ Διάσια τοσούτων ἔτῶν, καὶ ἃ τὸ Ὀλύμπιον αὐτῶν ἐπιτελοῦσι δι' ἐνιαυτοῦ), νῦ ἃ σωιληφθησαν οἱ ἐν Δωδώνῃ νεῶν συνυληκότες. ἐπὶ τούτοις περὶ τούτων ἀνακρινόμενον, ἐπὶ μὲν, Μίνιππε, ἔφη, περὶ

Quid dicas, inquit, de Oto & Ephialto, cùm ausus sit & Menippus in cœlum ascendere? At in præsentia quidem te ad hospitij consuetudinem inuitamus. Cras, inquit, super his quorum gratia huc aduenisti, dato responso dimittemus: simulque cum dicto surgens, ibat ad eam cœli partem, vnde maximè omnia poterant exaudiri. Iam enim tempus erat vt votis audiendis consideret. Atque interim inter eundum percontabatur me super his negocijs quæ essent in terra: ac primùm quidem illa: Quanti N nunc væneat triticum in Græcia: Et num superior hyems grauiter vos tetigit: Et num holeta egent imbre copiosiore. Sub hæc rogabat, nunquid adhuc supereſſet è Phidiæ genere; Et quam ob causam Athenienſes tot annos Ioualia intermiſiſſent. Et num in animo haberent Olympium ſuum abſoluere. Et num eſſent comprehenſi, qui templum Dodonæum ſacrilegio ſpoliaſſent. Ad ea cùm reſpondiſſē: Dic mihi (inquit) Menippe de me-

περὶ ἐμοῦ οἱ ἄνθρωποι τίνα γνώμην ἔχουσι; τίνα, ἔφην, ἄλλην, ἀσπούδαστε, ἢ τὸν ὡσιδήποτε βασιλέα εἶναι πάντων θεῶν; πασῶν ἔγωγε, ἔφη, τὸ φιλόνεικον αὐτῶν ἀκριβῶς οἶδα, κἂν μὴ λέγῃς. ἐγὼ γάρ ποτε χρόνῳ, ὅτε καὶ μάντις ἐδόκουν αὐτοῖς, καὶ ἰατρὸς, καὶ πάντα ὅλως ἐγὼ ἦν, μεταξὺ Διὸς πᾶσαν μὲν ἀγορὰν, πᾶσαν δὲ ἀνθρώπων ἀγοράν. καὶ ἦν Δωδώνη τε καὶ Πῖσα, λαμπρὰ καὶ πεπληθυσμένα πᾶσιν ἦν ἰδεῖν, τὰ δὲ τοῦ καπνοῦ τῶν θυσιῶν, οὐκ ἀναβλέπειν μοι δυνατόν· ἐξ οὗ δὲ ἐν Δελφοῖς ἔδοξε τὸ μαντεῖον κατασήσασθαι, ἐν πυρὰ δὲ τὸ ἰατρεῖον ὁ Ἀσκληπιὸς, καὶ τὸ Βενδίδιον ἐγένετο ἐν Θρᾴκῃ, καὶ τὸ Ἀνουβίδιον ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τὸ Ἀρτεμίσιον ἐν Ἐφέσῳ, ἐπὶ ταῦτα μὲν ἅπαντες θύουσι, καὶ πανηγύρεις ἄγουσι, καὶ ἑκατόμβας παρεσκεύασε· ἐμοὶ δὲ, ὥσπερ παρῳχηκότα, ἴσως οὐ τιμὴν οὐδεμίαν νομίζουσιν, ἄν

de me verò quam habent hominum opinionem? Quam inquam, ô here, nisi maximè putant nimirum omnium Deorum regem esse te. Ludis tu quidem, inquit. Certum ego O contentionem illorum probè noui, etiam nihil fateare, Siquidem fuit olim tempus, cùm illis & vates esse videbar, & medicus. In summa, omnia eram omnia. Tum Iouis plena erant & viæ omnes, simul & mortalium contiones. Pisa ac Dodona splendidè erant, ac conspiciendæ omnibus. Porrò præ fumo sacrorum nec attollere oculos mihi licebat. Verùm postea quam Apollo apud Delphos constituit oraculum, Aesculapius medicinæ officinam Pergami, simul atque Bendidium natum est in Thracia, Anubis templum in Aegypto, Dianæ apud Ephesios: ad ista quidem concurrunt omnes, solemnes conuentus celebrant, Hecatombas efferunt: mihi verò tanquam ætate defecto, abundè magnum honorem habuisse se putant, si solido

ἔρχῃ πρότι ὅλων ἱτῶν θύσω σιν ἐν Ολυμπίᾳ. τοιγαροῦν ψυχροτέρους ἄρμον τὰς βωμοὺς ἴδοις τῶν Πλάτωνος & νόμων, ἢ τῶν Χρυσίππου συλλογισμῶν. τοιαῦτ' ἄττα λεξάντες, ἀφικνούμεθα ἐς τὸ χωρίον, ἔνθα ἦν αὐτῷ καθεζόμενον ἀκροᾶσθαι τῶν εὐχῶν. ἐφέστασαν δὲ ἅπαντες ἐξῆς, τοῖς σοφισταῖς τῶν φρατέρων ἐοικότες, πάματα ἔχουσαι, καὶ παρ' ἑκάστῃ θρόνον & ἕκαστον χρυσοῦν. καθίσας οὖν ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς πρώτης ὁ Ζεύς, καὶ ἀποφλίξας τὸ πῶμα παρέχει τοῖς εὐχομένοις ἑαυτόν. ἤνοιγε δὲ πανταχόθεν τῆς γῆς διάφορα καὶ ποικίλα. συμπαράκυψας γὰρ κἀγὼ αὐτοῖς, ἐπήκουον ἅμα τῶν εὐχῶν, ἦσαν δὲ τοιαῦται· ὦ Ζεῦ βασιλεῦσά μοι γένοιτο· ὦ Ζεῦ, τὰ πρόμμυά μοι φῶσαι, καὶ τὰ σκόροδα· ὦ Ζεῦ, τὸν πατέρα μοι ταχέως ἀπάλασον. ὁ δέ τις ἄρα φαίη, ἤθελε κληρονομῆσαι τὸν γωνικόν· ἤθελε λάθοιμι ἐπιβουλεύσας τῷ ἀδελφῷ. γένοιτό μοι γυνὴ ἀνδρὸς ἀποθανόντος. ἤθελε μηδεὶς ἐπιγνοίη με τὴν γυναῖκα ἐπιβουλεύσασαν τῷ ἀνδρί. ἤθελε μὴ ἀποθάνοι ὁ πατήρ μου ταχέως, ἵνα μὴ ἀναλώσω τὰ χρήματα. ἤθελε ἀποθάνοι ὁ πατήρ μου ταχέως, ἵνα μὴ ἀναλώσω τὰ χρήματα. ἤθελε ἀποθάνοι ὁ πατήρ μου ταχέως, ἵνα μὴ ἀναλώσω τὰ χρήματα. ἤθελε ἀποθάνοι ὁ πατήρ μου ταχέως, ἵνα μὴ ἀναλώσω τὰ χρήματα.

si solido quinquennio sacrificârint in Olympia. Prome de videas aras meas frigidiores, quàm sint vel Platonis leges, vel Chrysippi syllogismi. Huiusmodi quæpiam confabulati, in eum peruenimus locum, vbi consessurus erat ad exaudienda vota. Erant autem ordine sitæ fenestræ, cuiusmodi sunt ora puteorum, habentes operecula, iuxta vnamquamque sella posita erat aurea. Itaque Iupiter cùm ad primam assedisset, detracto operculo præbuit sese petentibus. Optabant autem ex omni vndique terra, diuersa variáque. Nam ipse quoque admotis pariter auribus, simul audiebam vota. P *Β. rant autem huiusmodi:* O *Iupiter, contingat mihi regnum.* O *Iupiter, contingat cepas & allia mihi prouenire.* O *Iupiter, vtinam pater mihi breui moriatur. Rursum alius aliquis dicebat: Vtinam existam haeres meæ vxoris. Vtinam nemo resciscat me struxisse insidias fratri.*

γένοιτό μοι νικῆσαι τῷ δίκλῳ, στεφανῶσαι τὰ Ὀλύμπια. τῶν πλούτων δὲ, ὁ μὲν βόρειος ἤυχετο πνεῦσαι, ὁ δὲ νότος, ὁ δὲ χειμὼν γένοιτο αὐτῷ, ὁ δὲ λιπαρὸς ἥλιος. ἤκουον δὲ ὁ Ζεὺς, καὶ τῷ μὲν ἀγρῷ ἐπένευε ἀκεραίως ἐξετάζων, οὐ πάντα ὑποχωρῶν. ἀλλ' ἄλλοις μὲν ἔδωκε καιρὸν, ἄλλοις δὲ ἀνῄρησε. τὰς μὲν γὰρ δικαίας τῶν εὐχῶν, προσίετο ἄνω πρὸς τοῦ στόματος, καὶ ἐπὶ τὰ δεξιὰ κατίσθενε φέρων, τὰς δὲ ἀνοσίους ἀπράκτους ἄνεμος ἀπέπεμπεν, ἀφροῦ κάτω, ἵνα μηδὲν πλοῖον γένοιτο τοῦ οὐρανοῦ. ἐπὶ μιᾷ δέ τινι εὐχῇ καὶ ἀφρουῦτα αὐτὸν ἐθεασάμην. δύο γὰρ ἀνδρῶν τἀναντία εὐχομένων, καὶ τὰς ἴσας θυσίας ὑποσχομένων, οὐκ ἄχρι ὁποτέρῳ μᾶλλον ἐπένευσεν αὐτῶν.

ὥστε δὲ τὸ ἀκαθημαικὸν ἐκεῖνο ἐπέπονθε, καὶ οὐδέν τι ἀποφήνασθαι δυνατὸς ἦν, ἀλλ' ὥσπερ ὁ Πύῤῥων, ἐπέσχεν ἔτι, καὶ διῳκίζετο.

ἐπὶ δὲ ἐκείνοις ἐχρημάτιζε τῶν

Contingat mihi vincere illum, coronari Olympiis. Porrò ex his qui naugabant, hic optabat vt spiraret Boreas, ille vt Notus. Agricola optabat pluuium: contrà fullo, Solem. At Iupiter audiens, & singula rata diligenter expendens, non omnibus pollicebatur: verùm hoc concessit omnium, abnuit illud. Nam iusta vota pij dei sursum admittebat, admixta ad dextram statuens, retrusus iniqua remittebat irrita, flatu deorsum rediens, ne possint ad cœlum accedere. Super vno quodam voto videbam illum etiam ambigentem. Etenim cùm essent duo qui diuersa precarentur, æquales victimas pollicitantes, non inueniebat vtri potiùs annueret. Itaque iam Academicum illum ad accedebat, vt nihil sciens posset: verùm Q. exemplo Pyrrhonis, suspensum habebat etiam, ac considerabat. Porrò quum iam satis R. deos propo-

φῶς ἐγλῶς, ἐπὶ τὸν ἑξῆς μετα βὰς θρόνον, καὶ τῷ ἀντίρραν θυείλα καταλύσας ζῆς ὅρκοις ἐσχόλασε, καὶ τοῖς ὀμνύουσι. χρηματίσας δ καὶ τύβοις, καὶ τὸν Επικούρεον Ερμόδωρον ἐπιπρίψας, μετὰ καθίζει ἐπὶ τὸν ἑξῆς θρόνον, κληδόσι καὶ φήμαις καὶ οἰωνοῖς προσέχων, ἅτ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τῷ τῶν θυσιῶν θυείλα μετιὼν, ὅτι ἦς ὁ καπνὸς ἀνιὼν, ἀπήγγελλε τῷ Διὶ τοῦ θύοντος ἑκάστου τὸ ὄνομα. ἀποσὰς δ τούτων, προσίταλλε τοῖς ἀνέμοις, καὶ τὰς ὥρας, ἃ δὲ ποιεῖν, τὸ μὲν παρὰ Σκύθαις ὑέτω. παρὰ Λίβυσιν ἀστραπήτω. παρ' Ελλησι νιφέτω. σὺ δ' ὁ Βορέας πνεῦσον ἐν Λυδίᾳ, σὺ δ' ὁ Νότος ἀσυχίαν ἄγε. ὁ δ Ζέφυρος τὴν Ἀδρίαν διαχαμπτέτω. καὶ ἅ χαλάζης ὅσας μὲν μυρίμνοι χίλιοι διασκεδαννύτωσαν εἰς Καππαδοκίας. ἁπάντων δὲ ἤδη σχεδὸν ὡς διακεκριμένων, ἀπέβλεπον ἐς τὸ συμπόσιον, δεῖπνου γὰρ ἤδη καιρὸς ἦν. καὶ

proponentibus dedisset operam, & ad proximam digressus sellam, & ad secundam fenestram, prono capite fœdera ferientibus ac iurantibus dabat operam. Vbi his quoque responsum esset, ac Hermodorum Epicureum fulmine comminuisset, ad proximam deinde sellam se transtulit, de diuinationibus omnibus, & augurijs auditurus. Hinc ad sacrificiorum fenestram transiit, per quam fumus ascendens denunciabat Ioui nomen vniuscuiusque qui rem diuinam faceret. Rursum omissis his, ventis & horis mandabat quæ facere deberent: Hodie apud Scythas pluito, apud Libyes fulgurato, apud Græcos ningito. At tu Borea spira in Lydia, Tu Nôte quiesce. Zephyrus Adriani undas concitet. Tum in Capadociam gradinis mille modij dispergantur. Tandem omnib. fermè ordinatis, discedebamus in eum locum vbi compotant Dij. Iam enim X cœnæ tempus erat:

τά γε ἀπὸ τῆς σελήνης, καὶ ὧν ἐκείνη μεμφίλα, προφα-
πὰς, ἔγνων, μηκέτ' ἐπὶ πολὺν παρατείνας τὴν διάσκε-
ψιν· γέγ& γάρ τι ἀνθρώ-
πων γένος, οὐ πρὸ πολλοῦ δὲ βίῳ ἐπιπολάζον, ἐριτὸν, φι-
λόκαινον, κηφόδοξον, ὀξύ-
χολον, ὑπόλιχνον, ὑπόμω-
φορον, τρυφωμένον, ὕβριος ἀ-
νάπλεων, καὶ ἵνα καθ' Ὅμη-
ρον εἴπω, Ετάσιον ἄχθ& ἀ-
φορῦσι. οὗτοι τοίνυν ἐς συ-
ήματα διαιρεθέντες, καὶ
διαφόρους λόγων λαβυρίν-
θους ἐπινοήσαντες, οἱ μὲν
Στωϊκοὺς ὠνομάκασιν, οἱ δὲ
Ακαδημαϊκούς, οἱ δ' Επι-
κουρείους, οἱ δὲ Περιπατητι-
κούς, καὶ ἅμα πολλῷ χλοιό-
τερα τούτων ἐπῆλθε, ὄνο-
μα συμνὸν, τῷ ἀρετῷ πε-
φιμένοι, καὶ τὰς ὀφρῦς ἐπή-
φαντες, καὶ πώγωνας ἐπισπα-
σάμενοι, περιέρχονται ἐπὶ-
πλάστῳ σχήματι, κατάλυπα
ἤθη περιτίθεσθαι, ἰσικότες,
μάλιστα τοῖς θεατρικοῖς ἐκεί-
νοις ὑποκριταῖς, ὧν ἢν ἀφέ-
λῃς τὰ πρόσωπα, καὶ τὸν
χρυσόπαστον ἐκείνην στολὴν,
ἦκα-

méque verò à Luna, hisque de quibus illa queritur, commotus, statui haudquaquam diutiùs prorogare confusionem. Est enim ὁ hominum genus, quod non ita pridem in vita fluitare cœpit, iners, contentiosum, gloriæ auidum, iracundum, gelæ studiosum, & stultum, fastuosum, contumeliosum & vt verbis Homericis dicam, Telluris inutile pondus. Isti igitur ἐ in sectas diuisi, ac variis rationum labyrinthis excogitatis, alij sese Stoicos appellant, Academicos alij, alij Epicureos, alij Peripateticos, aliquot vocabulis his multò magis ridiculis. Deinde vbi verecundum illud ſ virtutis nomen induerint, tum adducti in altum supercilium, promissaque barba, fucato habitu obambulãt, deteſtandos mores ſecum circumferentes, millimi nimirũ iſtius, è Teogœdiarũ hiſtrionibus, quibus ſi perſonas ſtolamque aurea ſparſam decoreris, quod

τὸ καταλειπόμενον ὅτι γελοῖον ἀνθρώπιον, ἑπτὰ δραχμῶν εἰς τὸν ἀγῶνα μεμισθωμένον. ζῶντοι καὶ ὄντων, ἀνθρώπων μὴ ἀπάντων καταφρονοῦσι, περὶ θεῶν δὲ ἀπόρρητα διεξέρχονται, καὶ σιωπᾶν οὐκ ἐῶσι πάντα μαρτύρια τῷ τι σοφοὶ θρύπτεσθαι ἀριστίδῃ παραδιδόντες καὶ τὰς τῶν λόγων ἀφορίας ἐκδιδάσκουσι. καὶ πρὸς μὲν τοὺς μαθητὰς χαρτερίαν ἀεὶ καὶ σωφροσύνην ἐπαινοῦσι, καὶ πλὴν τοῦ καὶ ἡδονῆς κατακλύσει μόνοι δὲ καθ' ἑαυτοὺς γινόμενοι, τί ἂν λέγοι τις, ὅσα μὲν ἐσθίουσιν, ὅσα δὲ ἀφροδισιάζουσιν, ὅσοις δὲ περικέχυσι τῶν ὀφθαλμῶν τὸν ῥύπον τὸ πάντων δεινότατον, ὅτι μηδὲν αὐτοὶ μήτε ἀσινὲς μήτε ἴδιον ἐπιτηδεύουσι, ἀπ' ἀλλοτρίων καὶ πανταχόθεν κλαπέντες. Οὔτε που ἐν πολέμῳ ναυάθλοις, οὔτ' ἐν βουλῇ ὅμως τ' ἄκραν κατειλήφασι, καὶ λόγους τινὰς περὶ συμφορήσαντες, καὶ λοιδορίας τινὰς ἐκμεμελετηκότες,

quod supereſt, id ridiculum eſt, nempe homunculus ſeptem denarijs ad agonem conductus. Atqui huiuſmodi cùm ſint, & mortales quidem vniuerſos aſpernantur, de dijs verò abſurda prædicant, contractiſq; cœtibus adoleſcentulorũ (quos nihil negotij ſit fallere) nobilem illam virtutem oſtentant, & verborum ambiguitates docent, atque apud diſcipulos temperantiam ſemper ac modeſtiam laudant, opes ac voluptatem execrantur. Cæterũm vbi ſoli & apud ſeſe eſſe cœperint, quid attinet dicere quantoperè ſeſe ingurgitent, quam immodici ſint ad Venerem, quemadmodum autem etiam aſſium ſordes oblingant? Iam illud eſt omnium grauiſſimum, quòd cùm ipſi nihil agant, neq; publicum, neq; priuatũ, ſed inutiles ac ſuperuacanei deſideant: muſquam in conſilijs, muſquam numerentur in armis: tamen reliquos accuſant, ac vipulenta quædam dicta cõgerentes, neq; non maledicta quæ-

πάντων ἐπιτρίψουσα αὐτῇ δίκη πικρᾷ. πλὴν τό γε νῦν ἔᾶναι, ἐθέμις ἀνακωθώνιά τινα ἱερομηνία γάρ ἐστιν, ὡς ἴσθι, μιᾶς τῶν τεττάρων. καὶ ἤδη τῶν ἐκκλησίαν ἐπηγγελμένων. ἐς νέωτα οὖν ἀρχομένου ἦρος, ἀκοὶ ἀκῶς ἀπανθοῦσι τῷ σμηρδαλέῳ κεραυνῷ· ἢ καὶ ἀνανήσειν ἐπ' ὀφρύσι Διὸς Κρονίωνος. περὶ δὲ Μηνίππου ταῦτα, ἔφη, μοι δοκεῖ, πειραιθήτα αὐτὸν τὰ πρῶτα, ἵνα μὴ καὶ αὖθις ἔλθῃ ποτὲ, ἀπὸ τοῦ Ἑρμοῦ ἐς τὸν τῶν ἀκατηχήτων τόπον ἱερόν. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀπὼν, διέλυσε τὸν σύλλογον. ἐμοὶ δὲ ὁ Κυλλήνιος, τὸ δεξιὸν ὦτος ἀπαρτιμάσας, περὶ ἰσπίραν χεῖρα ἀπέθηκε, φέρων ἐς τὸν Κεραμεικόν. Ἀπανθα ἀκέκοας, ἄπανθα, ὦ ἑταῖρε, τὰ ἐξ ἀρανοῦ· ἄπαμι οἶνον, καὶ τοῖς ἐν τῇ Ποικίλῃ περιπατοῦσι τὰ φιλόσοφα, αὐτὰ ταῦτα ἀναγγελῶ;

μέν.

Omnes communicabuntur cum ipsa sua dialectica. Quamquam in præsentia fas non est punire quenquam. Est enim Hieromenia, sicuti nostis, quatuor horum mensis: iámque induciæ promulgatæ. Itaque proximo anno ineunte Vere, malè perdentur, formidando fulmine. Sic ait, atque superciliis pater annuit ater. Porrò de Menippo hæc mihi videntur, inquit, vt abruptis illi alis, ne quando denuò redeat, à Mercurio deferatur hodie in terram. Hæc locutus demisit cœtum. Ille verò Cyllenius dextra ante suspensum, heri circiter tesperam deposuit in Ceramico. Audisti omnia: omnia inquam, amice, quæ è cœlo mecum afferro. Quare abeo iam, eadem hæc renunciaturus philosophis in Pœcila inambulantibus.

GILBER.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a TER mille igitur erant.] *Occasio dialogi. iocosè ludit* ὑπερφίλω. b Mansio.] σταθμὸς, *quod ita veteris diuersi spacium esse, produci ferunt stadijs centum & quinquaginta, quæ milliaria essent vndeuiginti, quadrante minus. Nam & Iurisconsulti viginti milliaria diuersis itineribus concesserunt.* c Quòd si non credis.] *Docilitas & attentio.* d Neque enim ciuile fuerit.] *Narratio, ac primùm quibus de causis ad Philosophos se conferas.* e Atque hic mihi.] *Ignorantia & insciti vulgi.* f Grauabar erectus.] *causæ, quibus commotus cœlum ac Iouem ipsum adeundum censuerit: nempe Philosophorum diuersa & incerta doctrina.* g Atqui riderès, amice.] *Hic Astrologos irridet, qui de motu positúq; stellarum ac futura dicere posse mentiuntur, vana curiositate ac insania: quorum innumeri, propè sceleſtissimis inuentis atque flagitijs, prodijs habiti sunt.* h Quid autem.] *De infinito.* i Bellum rerum omnium patentem.] *Sunt qui hoc ad Philosophorum quorundam decretum referunt, qui dixerunt, rerum summam è lite progigni.* k Soli rerum.] *Anaximander cœleſtia sydera, Apollo Iouis & Latonæ filius, diuinationis Deus, Musarum præses, & Medicæ artis repertor à Poëtis dicitur.* l Eius rei conficiendæ.] *Quibus rationibus adductus, perficiendæ rei propositæ spem cæperit.* m Aesopus fabularum scriptor.] *Sic Plutarchus in Solone,* ὁ Λεγόμενος Αἴσωπος *dicitur.* n Qui aquilis ac scarabeis.] *Hic Apologus inter alios extat non inelegans.* o Correptis auibus.] *Hypotypoſis volatum & ascensum meditantis* p Diuerti.] *Diuersorium Lunæ, vnde prospectu in terram capto, cuncta quæ inferioribus hisce regionibus geruntur, inspicit.* q Rhodiorum colossum.] *Tacitè & hæc, vt ambitiosa hominum opera, perstringit. Colossi dicuntur statuæ ingentes. Inter has inprimis celebratur Solis colossus apud Rhodios, septuaginta cubitis altus. De eo idem Lucianus in Ioue Tragœdo. Hinc nata hyperbole, Colossea magnitudine, in homines prægrandi corporis mole: quâ sæpè Lucianus vsitur.* r Repentè factus Lynceus.]

Lynceus.] *Lynceipersp icacitas in proverbium abiit quòd videret quæ sub terra forent. Idem de eo in Hermotimo, & in dialogo Menippi & Tiresiæ.* s Empedocles.] *Empedocles hic notat, veluti quòd ipse quoq; de rebus naturalibus absonè ac vanus sit. Alludit autem ad id, quòd idem (vt quidam meminit) in craterem Aetnæ præcipitauit se.* t Nonnihil perturbabar, ratus dæmonem.] *Dæmon ab antiquis dicebatur Deus, sapiens, genius, præses, fortuna conciliatur bona, vel alumna. hinc dicti sunt κακοδαίμονες, malorum & omnium infortuniorum autores: Εὐδαίμονες, bonorum & virtutum datores. Dæmones verò dixerunt, qui à lunari globo, & à media aeris regione potens in terram imperium habent, & dominium in reliquas creaturas, vt Verrius, Hippo, Priapus, &c.* u Nihilum ego sum numen.] *Hoc carmen extat apud Homerum Odyss. π. sub persona Vlyssis, loquentis ad Telemachum filium: quod Plutarchus in Commentario, cui titulus. Quo pacto quis intelligat se profeciss e, monet vt semper habeamus in promptu tanquam pharmacum adversus vecordiam adulationis, aut si quis nos magnificentiis quàm pro merito laudet.* x Aperto oculo melius.] *Lignarij fabri lapidumq; sectores rubricis linea opus dirigunt, vnoq; oculo clauso rectitudinem eius metiuntur, ne vago amborum oculorum discursu norma rectitudinis conturbetur: vno enim oculo rectius cernimus quam binis, quia pigrescentius duobus, quàm vno excitantur: & quia vario oculi vtriusque non sine perturbatione in idem coniici sunt. Itaque cùm vno inspicimus oculo, ad rectam conspectum, tanquam regulam melius quod rectum est deprehendimus & indicamus, vt author est Aristoteles in Probl. Hinc Persius:*

Non secus, ac si oculo rubricam dirigat vno.

Et Iuuenalis: —— & statua meditatur prælia lusca. *idem vno oculo clauso: quo rectius cernor fieri. Sic enim bellatorum statuæ erigebantur, vno oculo clauso, vt hominis imitatorum, qui vt rectiùs feriant, oculum claudere solent in collimatione cum iaculantur.* z Ad Scythas.] *Scythas hodie Tartaros appellari, neoterici Cosmographi testantur.* y Signis prodentur multos.] *Amplificatio à simili.* z Verùm in vano.] *Enimverò atque inutile studium plura possidendi. A Vniuersa Graecia*

Græcia.] *A collatione partium actorum.* *B* In orbem obambulantes.] *Civitatum propria studia.* *C* Vitæ formicarum.] *Collatio formicarum.* *D* Myrmidonas.] *De Myrmidonum origine hæc apud veteres refertur historia. Inter Atticam & Peloponnesum, in faucibus Saronici sinus, sita est Aegina insula, Atticæ Athenisq; obiecta. In qua cùm regnaret Aeacus, Iuno totam insulam pestè corruptè: fabè verò magis ac magis glisscente, hominibus insula despoliatur. Aeacus hanc solitudinem, civiumq; inopiam indignè ferens, Iouem patrem orat, vt iacturam hanc quoquo modo resarciat. Iupiter ingentem formicarum caterua, quam in proxima quercu conspicatus fuerat, in homines transformatam, filio donauit. Ab his Myrmidones, quoniam μύρμηξ Græcis formica est, nominati. Strabo verò libro 8. Aeginetas non à form cis natos: sed quòd formicarum in morem in specubus, effossisq; cauernis habitarent, hoc nomen accepisse memorat.* *E* Luna.] *Querela Lunæ, de Philosophorum contumeliis.* *F* Et tamen.] *Amplificatio ab immerito.* *G* Hæc igitur memineris.] *Epilogus.* *H* Etenim paulò pòst.] *Ascensus in cælum, & ad ipsum Iouem. Et hactenus quidem hominum stultitiam & cupiditates persecutus est: iam & illa, quæ de dijs feruntur, eodem modo exagitat.* *I* Tertio die.] *In Græco est τριταῖος ἐπλησίασε τῇ ἡμέρᾳ, pro τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ.* *K* Titanico vultu.] *Titanicum autem torum vocant ac setricum, ac cuiusmodi fuisse feruntur veteres illi Titanes. Idem in Timone: Itaque promissa barba, reductisque supercilijs, secum murmurans nescio quid, accedit, Titanico vultu aspiciens.* *L* Attonitus.] *ἐμβρόντητοι & ἐμβροντηθέντες à Græcis κυρίως appellantur, quorum mens aut ictu fulminis, aut incredibili eius pauore obstupefacit. Verumque vocabulum per metaphoram ad alia transfertur: vt hic. Stupidum atque animi impotentem plerunque significat. Moschopulus: ὁ ἐμβροντητὸς, ὁ ἐξω φρενῶν, ἀπὸ τῶν ἐκ τὸν τυφῶνα κατεφλεγμένων σκαπλῶν. Demosthenes: ὦ τῆς ψυχῆς, ἐμβρόντητε, εἶτα τοιαῦτα λέγεις. Hos Latini attonitos dicunt. Celsus: Attonitos quoq; raro videmus, quorum & corpus & mens stupet. Fit interdum ictu fulminis, interdum morbo. ἔκπληξιν hunc Græci vocant. Ouidius Trist 1:*

Nos

Non aliter ſtupui, quàm qui Iouis ignibus ictus
Viuit, & eſt vitæ neſcius ipſe ſuæ.

Xenophon ἀπομν. γ. & ἀλλαχοῦ δ. vſus eſt his dictionibus. M Omnia dilucidè expoſui.] *Exponit Iouis cæleſtia aduentus ſui in cœlum. N* Nunc venit.] *Ridicula & inepta cura Iouis. O* Contentionem illorum.] *Eiuſdem expoſtulatio, quòd contemni incipiat. P* Erant autem huiuſmodi.] *Vota mortalium. Q* Exemplo Pyrrhonis.] *Gellius libro 11. capite 5. de Pyrrhonijs loquens ſcribit: Nihil enim decernunt, nihil conſtituunt: de his Cicero in Lucullo.* R Vota proponentibus.] *Sic fœdera ferientibus, operam prædæ audiendis dare id eſt, vacare. S* Ad proximam digreſſus ſellam.] *Iuramenta. T* Hinc ad ſacrificiorum.] *Sacrificia. V* Rurſum omiſsis his.] *Quæ cuique ſublimium imperare ſoleat. X* Cœnæ tempus.] *Conuiuia Deorum. Y* Iuxta Panem.] *De Pane pluribus in locis annotatum eſt, maximè in eiuſdem Luciani epigrammate de Echo & Pane, in Ione accuſato, in Deorum conuiuio, in Ganymedis dialogo, in alio Panos & Mercurij dialogo. Z* Ceres panem] *Ceres Opis & Saturni filia, Dea frugum fingitur: plerumque pro pane cibo accipi ſoles, ſecundum illud Terentij*, Sine Cerere & Baccho friget Venus. *Cùm autem ab antiquis Dea indicata ſit, quæ ve prima repererit, Plinius libr. 7. cap. 56. ſcribit.* a Optimus ille Ganymedes.] *Homerus eum à dijs raptum ait, ad pocillandum, vt dixi in dialogo Neptuni & Mercurij, & alijs in locis.* β Illa præcipuè.] *Ridiculum.* γ Hominum genus.] *Deſcriptio Philoſophorum.* δ Stultum, falſumque.] *Mores.* ε In ſectas diuiſi.] *Sectæ.* ζ Virtutis nomen induerint.] *Habitus.* η Tragœdiarum hiſtrionibus.] *Collatio hiſtrionum.* θ Mortales quidem.] *Deorum.* ι Apud ſeſe eſſe cœperint.] *Vitia domeſtica.* κ Ob ſecta congerentes.] *Petulantia linguæ.* λ Hoc genus hominum nobis.] *Epicurei, quos ſpeciatim notat, vt qui Deos eſſe negant.*
μ Rem diuinam faciat.] *A periculo exhortatio.* ν Comminuentur.]
Reiectio cauſæ.

ANAΣΤΑΣ.

ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ, ἢ περὶ Γυμνασίων.

ANACHARSIS, seu de Gymnasijs.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

DIsputant de gymnasijs siue exercitijs adolescentum, Anacharsis & Solon. Cuius rei occasio hæc fingitur. Quum Anacharsis Athenas ex Scythia profectus, vt & Solonem (qui temporibus illis pro sapientissimo habebatur) audiret, & Græcorum instituta ac mores cognosceret, fortè inter cætera iuuenes Athenienses inter se luctantes, ac mutuò in luto ac puluere sese prosternentes ac volutantes aspiceret, ignarus quid agerent, aut quorsum ea contentio pertineret, rem & causam à Solone perquirit: qui cùm exercitandi genus esse diceret, & laudem ac præmia certaminum corollas ac poma quædã commemoraret: ille ob tam paruas res tanto & tam acri studio illos inter se contendere, pro stulto ac deridẽdo putat. Proinde altero institutũ hoc vt suum commẽdante, altero verò ceu stultitiam atq; dementiam quandam ridente, paulatim eò vertitur, vt Solon totam ciuitatis & informandæ iuuentutis rationem exponat. Ac primùm quidem, quibus disciplinis, quibusq; exemplis animos ac mentes ciuium informent, commemorat deinde & corporum exercitium, & qui finis eorundem, quæq; vtilitas sit, recenset. atque ea pars propria instituti argumenti est. Cæterùm quia finem, à dissimilitudine rerum & instrumentorum, & quòd hæc puerilia, ad seria certamina ac bella parum profutura videantur, Anacharsis iterum confutat, monetq; vt ista potius armorum exercitatione ad futuros casus sese parent. Solon solennium quoq; ludorũ auctoritatem & instituta, deinde publicum morem, & postrẽmò etiam Lacedæmoniorum exemplum allegat: vbi tum ad Lacedæmoniorum ludos, & puerorum verberationes, ita respondet Anacharsis, vt videatur Lucianus reprehendendi magis causa illorũ mentionem facere, quàm q inhumanitatem

nitatem atq; fæuitiam istam laudet. Porrò videtur interdum & illud voluisse Lucianus, ostendere videlicet rationem quandam qua iuuentus instituui atque informari ad rempub. bene ac rectè possit, cuiusmodi & pleraque ea sunt quæ à Platone De legib. lib. 7. & 8. de educatione & institutione iuuenturis traduntur. Adeoque breui isto Solonis sermone omnia fermè ea Lucianus complexus est, quæ ille multis verbis & libris vix absoluit.

Ἀναχάρσις ἢ Σόλων.

Ἀῦτα δ' ὑμῖν, ὦ Σόλων, τί ἐστιν οἱ νέοι ποιοῦσιν; οἱ μὲν αὐτῶν περιπλεκόμενοι, ἀνίστασι τοὺς πεσόντας, οἱ δ' ἄχθεσι καὶ λακτίσμασι, καὶ ἐν ᾧ πληγῇ σωματοφόρτια ἀλλήλοις ἐπιτιθέασιν, ὥσπερ σύες. καί τοι κατ' ἀρχὰς ἀνδρὸς ἀρίστου ἀναδυόμενοι (εἶδον γάρ) λίπα τι ἀλείψαντο, καὶ διατίλησι μάλα ἀρίστως ἄτερ τὸν ἕτερον ἐν ᾧ μέσῳ. μετὰ δ', οὐκ οἶδ' ὅ, τι πα. θόντες, ἀθρόοι τι ἀπέλυσε σωφρονήσαντες, καὶ τὰ μέτωπα σωαράξαντες, ὥσπερ οἱ ἄγριοι. καὶ ἅμ' ἰδὰ ἀράμενοι ἐκαστοι τὸν ἕτερον ἐκ δίκης σκιαροῖν, ἀφῆκεν ἐς τὸ ἔ.

δαφος,

Anacharsis. Solon.

Ac verò [a], ô Solon, quamobrem vestri faciunt iuuenes? Partim enim illorum complexi mutuò se supplantant, partim verò alium alio præfocat ac verberat, & cono semet immiscent, volutantur{q} perinde ac sues. At qui initiò statim exuuiis vestimentis (spectator enim assistebam) alter alterum vicissim & rapit, & vnctis admodum valde pacatè & amicitiæ: deinde verò nescio quæ offensa dissociati, mutuò se de loco propulerunt iuuenes, fronte{q} arietantes concurrunt non secus atq; arietes. Et vidi vt ille alterum sublatum cruribus humi pro-

ἔδαφος, εἶτ' ἐπικαταπεσὼν, ἀνακύπτειν οὐκ ἐᾷ, συνωθῶν κάτω ἐς τὸν πηλόν. τέλος δὲ, ἤδη περιπλέξας αὐτῷ τὰ σκέλη, κατὰ τὴν γαστέρα. τὸν πῆχυν ὑποβαλὼν τῷ λαιμῷ, ἄγχει ἄθλιον. ὁ δὲ παρακροτεῖ ἐς τὸν ὦμον, ἱκετεύων, οἶμαι, ὡς μὴ τέλεον ἀποπνιγείη. καὶ οὐδὲ τοῦ ἐλαίου ἕνεκα φείδονται, μὴ μολύνεσθαι, ἀλλ' ἀφανίσαντες τὸ χρίσμα, καὶ τοῦ βορβόρου ἀναπλησθέντες. ἐν ἱδρῶτι ἅμα πολλῷ, γέλωτα ἐμοὶ γοῦν παρέχουσιν, ὥσπερ αἱ ἐγχέλυες ἐκ τῶν χειρῶν διολισθαίνοντες. ἕτεροι δὲ ἐν τῷ αἰθρίῳ τῆς αὐλῆς τὸ αὐτὸ τοῦτο δρῶσιν, οὐκ ἐν πηλῷ οὗτοί γε, ἀλλὰ ψάμμον ταύτην βαθεῖαν ὑποβαλλόμενοι, ἐν τῷ ὀρύγματι παράττουσί τε ἀλλήλους, καὶ αὐτοὶ ἑκόντες ὑπάλλουσι τὴν κόνιν, ἀλεκτρυόνων δίκην, ὡς ἀφυκτότεροι εἶεν ἐν ταῖς συμπλοκαῖς, οἶμαι, τῆς ψάμμου τὸν ὄλισθον ἀφαιρούσης, καὶ βεβαιοτέραν ἐν ξηρῷ παρεχούσης τὴν ἀντίληψιν.

mi prostrauerit, deinde in eum illapsus suspiciendi facultatē non permittit, in cœnū deorsum adigens. Postremò verò iam illius crura secundū ventrem cōplexus, circumiecto gutturi cubito, miserū ærumnosè præfocat. Alter autem eius obuerberat hūmeros, supplicans, vt opinor, illi, ne prorsus præfocetur. Sed ne olei quidē gratia agūt modestiùs, ne laui aspergine inquinarentur: verùm obscurata vnctione, & luto cōpleti, largo sudore perfluentes, copiosam ridendi materiam mihi exhibent, veluti anguillæ è manibus elabentes. Rursus aliȷ in aulæ area hoc ipsum sub Ioue facere consueuerant, neq; tamen illi ipsi in cœno, sed profundam arenam subȷcientes in fossa cōturbant se mutuò: ipsiq; vltrò spargunt puluerem, gallorum in morem, quò minus (vt mea fert ratio) in complexibus effugiant, arena omnem lubricitatem discludente, aduersariiq; comprehensionem firmiorem in arido subministran-

ψιμ. οἱ δ' ἀρθοτάδλω ὑπεχονις μένοι τῷ αὐλῷ κατεσιμ ἀπλῆτος ἐφεστεώντω, καὶ παλλίζουσιμ, οὐδοὶ γοῶν καὶ τὰς ὀλόντας ἔοικεν ἐκπλήσσειν ὁ παιρολαίμαμ, ὅτως ἄμαλδις αὐτῶν καὶ ψάμμος ἀναπίπλησι τὸ σῶμα, πύξ, ὡς ὁρᾷς, παλαχθὶς τ& ἐς τὸ γνάθομ. ἀπ' ἐκ ὁ ἄρχων τινὰ ἔδοι διίσχουσιμ αὐτὰς, καὶ λέγει τῷ μάχλῳ. τιμωρέομαι γὲ τῇ πορφυρείδι, τ ἀρχόντων τινὰ ἔδμ ἐν ὀξ τῇ ἱππομαχίᾳ, καὶ τ παλάξασ]α ἱππεῖ. ἄπαισ] ἀλλαχόθι πάντες ἱππονδσι, καὶ ἐς παιγνίδσιμ, ὥσπ& θέοντες, ἱπ' ἐκ αὐτ μένοντες, καὶ ἐς τὸ ἄνω σπαπέμπουσι, παλλίζουσι τ ἀλλα, ταῦτα δ' ἰδίλω ἀδίνω, τίν& ἀγαθῦ ἂν ἄν ποιᾶμ. ὡς ἥμοιγε μανίᾳ μᾶλλον ἰοικέναι δοκᾶ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐπίσιμ ὅσις ἂν ῥᾳδίως μεταπόσι μα, ὡς ὁ παρακάσσιν οἱ ταῦτα ἐσθίοντες. Σό. καὶ κάτως, ὦ Ἀνάχαρσι, δοκεῖτά σοι τὰ γιγνόμενα φαίνεσ]αι, ξένα γε, ὄντα, ministrante. Cæterùm[b] illi stantes erecto corpore palmeribus pleni, & ipsi murmur semet efficiunt verberibus, & calcitrāt. Itaq; in felix ille & dētet expuenti similis esse videtur: adeò illi os totū & arena & sanguine oppletum est. palma (vt cernis) in maxillā percussa. Sed me præsente quidē ille miter eos pacē cōponit, ac pugnā inducta cōcordiā dissoluit. Etenim purpura cōtectura facio, hunc esse vnum illis principē. Quin etiam quoq; cohortatur, & laudat eū qui alteri incussa in faciē palma plagā intulit. Porrò alij alibi omnes accelerātes in puluere veluti currētes subsiliūt, eodē in locos pernenientes: & in aliū profilientes, celeritatem cessiunt aēra. Quocirca ista libēter scire velim, quid cōferendij aut vtilitatis gratia facere soleant. Equidē eiusmodi hæc res mihi videtur esse mania: nec quenquam esse arbitror, qui me facilè persuasum ab ista sententia abducturus sit, vt non credam hos insignem desipere, quibus studio est ista facere. So. Ista mehercle, ô Anacharsi, non imitatiā ita tibi videntur, cū & peregrina sint, & non

χὴ πάμπολυ τὰς Σκυθικὰς ἀ-
πᾴδουσα, καθάπερ κἀ νο-
μίμοις ποτὲ ἀκοὰς ἂν μαθήμα-
τα καὶ ἐπιτηδεύματα, οἷς Ἕλλη-
σιν ὑμῖν ἀλλόκοτα ἂν δόξαν-
τα ἄρα, εἴ τις ὑμῶν, ὥσπερ σὺ
νῦν, ἐπιτεύξαι καθοῖς, πολὺ ἂν ἀπὸ
θάρρους ὦ γαθὲ νὴ μανία τὰ
γιγνόμενά ἄν, ὅτ' ἐφ' ὕβρει
οὖσι πάσιν ἀπάντων, καὶ λυ-
πίσιν ἐν ἓξ πυκνῷ, ἢ ἐπιπάθει
σι τῶν λόγων, ἂν ἔχατινὰ
μέρη ἐκ ἀτρεμῆ τὸ πρᾶγμα.
καὶ ἀκμὴν ὁ μικρὰν ἐπάγθεσ
σύμασιν, εἰ μὲν γὰρ ἐν ὀλιγοφί
ψει, ὥσπερ οἶμαί σκοπεῖσθαι νῦ
ἐκάλει, ἐκ ἂς μακρὰν εἶς καὶ
αὐτὸς ἴσως ἐπιπλωμφόων, ἢ
ἐκνοημένων ὅτω δι' ὃ πρᾶγ
μα ἐλεύσι ἅμα καὶ νυσιλλεῖς
ἂν δόξεις. Αθ. Ἀπαγε, ὦ Σόλων,
ὑμῖν ταῦτα γένοιτο τὰ ὠφε-
λίμια καὶ πρεπόντα· ἢ εἴ τις ὑ-
μῶν ἐνύπνιόν τι ὀψεται. ἔστιν
ὅτε δ' μάτην διεξερχόμεθα τὸν
ἀπαντάλων· ἀτὰρ ἀπόμοι, τί ὄν
τόμα ἴσως ὑμῖν γιγνομέ-
νοις, ἢ τι φῶμεν ποιῶν πάντες

& multùm à moribus Scythicis abhorreat: quèadmodũ & vobis non parũ multas disciplinas & corporis exercẽdi studia esse verisimile est, quæ nobis Græcis absurda et aliena esse viderentur, si quis quemadmodũ tu illis spectãdis arbiter assisteret. Atquè bonũ habe animum, ô amice: neq enim ista insaniæ sient opera, neq impulsu cõtumeliæ hi mutuò se obuerberant, in'q cœno volutantur, aut femeè conspergunt puluere: sed in eo est huic rei necessitas nõ inconcunda, neq mediocrem vigorem adiungit corporibus. Itaq si diuinus, vt te planè fãcturũ opinor, in Græcia versatus fueris, nõ in longũ & tuus ex eorum eris numero, qui cœno oppleti sunt aut puluere. vsq adeò res tibi vidébitur & voluptuosa, & vtilis. An. Apage ista à me, ô Solon. Vobis hæc oblectamẽta vtilitatem afferãt: me si quidẽ quis vestrũm ea affecerit cõtumelia, sentiet me haud ne quiequam ac cinctũ esse acimace. Verumtamẽ die mihi, q nomẽ huic rei indidisti, aut quidnam operis hoc facere dicamus.

Σόλ. ὁ μὲν χῶρος αὐτὸς, ὃν Ἀναχαρσὶς, ἀφ' ἡμῶν ὀνομάζεται, καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος Λυκείου. καὶ τὸ ἄγαλμα δὲ αὐτοῦ ὁρᾷς, τὸν ἐπὶ τῇ στήλῃ ἀνακλιμένον, τῇ ἀριστερᾷ μὲν τὸ τόξον ἔχοντα. ἡ δὲ ξυρὰ τῆς περαλῆς ἀναπλασμένη, ὥσπερ ἐκ πολλοῦ μακροῦ ἀναπαύσασθαι τὸν θεὸν, τῶν γυμνασμάτων δηλοῖ τὸ μὲν ἐν τῷ κηλῷ ἐκάθευδε, κάλλη καλοῦσι, οἱ δ' ἐν τῷ κόνει παλαίουσι καὶ αὐτοί. τὸ δὲ παίειν ἀκόντιον ὀρθοστάδιον, πενταθλίαν λέγομεν· καὶ ἅμα ἐκμανθάνειν τὰ γυμνάσια διδάσκει, πυγμὴν καὶ πάλην, καὶ τὸ ἀφιέναι, ὧν ἁπάντων ἆθλα πρόκειται. καὶ ὁ στρατίσας ἄξιος ἐστὶν ἐν λόχῳ τῷ κατ' αὐτὸν, καὶ ἀναιρῆται τὰ ἆθλα. Ἀνά. τὰ δὲ ἆθλα τίνα ὑμῖν ταῦτά ἐστιν; Σό. Ὀλυμπιάδι μὲν στέφανος ἐκ κότινου, Ἰσθμοῖ δὲ ἐκ πίτυος, ἐν Νεμέᾳ

SO. Locus ille, ὃ Anacharsi, à nobis vocatur gymnasium, essque templum Apollinis Lycij. Cernis autem eius simulachrum quod supra staturam sacrum est, sinistra quidem arcum gerens: dextra verò supra caput refracta tanquam ex multa defatigatione Deum quiescentem indicat. Cæterùm exercitiorum alia quidem quod in cœno fit, Lucta vocatur. illi verò qui pulvere quoque luctantur. Porrò eos qui erecto sint corpore, ac feriant verbum hoc missis onerant, pentathlum decertare dicimus. Sunt præterea & alia his eiusmodi gymnasia, & pugillatus, & disci, & saltus, quorum omnia certamina solemus proponere: quorum qui palmam adeptus fuerit, is militat ex omnibus esse meritissimus, ac certaminum ex præmia. AN. Quinam verò sunt ista præmia?

SO. In Olympijs corona oleagina, in Isthmijs pinea, in Ne-

μᾶς ἢ σταίσωμεν πικαιομύσας, Πυθοῖ ἢ μᾶλα τ ἱερῶν τ θεῶν, παῤ ἡμῖν ἢ ζῆς Παναθηναίοις τὸ ἔλαιον τὸ ἐπ' μοιρίας. τί ἰγέλασας, ὦ Ἀνάχαρσι, ἢ διότι μικρά σοι δοκῶ ἆθλα κεῖσθαι; Αν. ἀκ, ἀλλὰ πάνυ μεγάλα, ὦ Σόλων, καὶ λιπαρὰ καὶ ἄξια ζῆς τ σῆς δόξης αὐτὰ, φιλοτιμῶ ὶπὶ τῇ μεγαλοψυχίᾳ καὶ ζῆς ἀγωνιστὰς αὐζῆς, ὑφ' ὧν σὺ λαμπρὰ καὶ πολλὰ ἀναιρούμενον τ τηλικούτων, ὥστε μέλλον ἴγνωκα καὶ αὐτὸς ἐμαυτῷ ζοιοῦτα πεποιῆσθαι, καὶ διὰ σὲ ἀγχόμενός τε ἀπὸ λιμοῦ, καὶ καλαπαλαιόμενος, ὡς ἐκ ἐκὸν ἀπραγμόνως ἀπορῦσαι μέλλον, ἕτῳ ἐπιθυμίᾳ, ἢ σταίνῳ ἐπφανῶσι ἢ πίτυοι, μὴ ζῆς κυκῆς καταχριόμενον τὸ πρόσωπον, μή τι καπηλεύόμενον ἐς τὸν γαῖρα τὸν ἐπ' ἀνταγωνισμῶν. Σόλ. ἀλλ' ὦ ἄριστε Ἀνάχαρσι, ἐκ ἐς ψιμαθὰ τὰ ἀθλούμενα ἡμᾶς ἀφῆλικομεν· ταῦτα μὲν γὰρ ὅτι ἀγαθὰ ἐπ' ἀνθρώποις, καὶ γνωρίσματα, εἴ τινες οἱ ἐρατίσαντες ἢ ἢ παραπολλῦσα τούτοις

meis ex apijs cõcinnata. Porrò aũt in Pythijs poma sacerdotes Apollinis proponere cõsueuerunt: cæterùm apud nos Athenienses oleum ex oliua. Quid aũt sublatis cachinnis risisti, Anacharsi? an ea hæc tibi visa sunt esse modica? AN. Nõ, sed præmia omnib. modis clara atq; præstantia percẽsuisti, ô Solon, cũ digna ijs qui ea proponũt in certaminib9. ob munificentiã, tum etiam athletis qui ista nauiter consequi studeant. Itaque pomorum gratia atq; apiorum tanta anteà laboriosè perferunt, & periclitantur, dum indignis modis præfocantur mutuò, ac inhoneſtis verberibus cæduntur: ita vt nõ liceat sine negocio potiri malis, si quem cepisset pomatum desiderium, aut coronari apio, aut fertis pineis, cuius nullo luto defœdaretur facies, neque aduersarij eius ventrem pede calcitrassent.

SO. Atqui ô optime, nos non ad nuda tantùm dona intentos habemus oculos (etenim hæc saltẽ signa sunt atq; indicia vim gloriæ, p quæ victores cognoscũtur) cæterùm q̃ hæc comitet

δόξα, ἢ παντὸς ἀξία δοῖς νῦν νικήσαντι, ὑπὲρ ἧς καὶ λακτίζεσθαι καλῶς ἔχει δοῖς θηρωμένοις τὸν ὕπνον ἐν τῷ πόνῳ. ὁ γὰρ ἀγωνιστὴς ἀφροδισίων ἀπέχεται, ἀλλὰ καὶ ἀριστᾷ μόνον αὐτοῖς, ὥσπερ τὰ θυμιατήρια, ἀναζέμενον ἐν τῇ ἀρχῇ τέως ὕδωρ τὸ ἀνεπίληπτον καὶ ἡδύ, τέλος ἐν τῷ καμάτῳ πικρὸν γίνεται. Αν. ἢ τοῦτο φῂς, ὦ Σόλων, τὸ τέλος ἡδὺ καὶ ἀνεπίληπτον, ὅτι πάντες αὐτὸ ὁμοίως ἴσμεν εὐφραινόμενοι, καὶ ἐπὶ τῇ νίκῃ ἐπαιρόμενοι, πολὺ πρόσθεν οἰκτείραντες ἐπὶ τοῖς πληγαῖς. οἷς ὠφλημονήσασιν, ἀντὶ τοῦ πόνων μέλλα καὶ οἰλινα ἔχοντες. Σό. ἄπιθες ἔοικας, φημὶ, τῷ ἀμυήτῳ τι, μὰ μικρὸν ἢ ἅπαξ δοῖ δόξα περὶ αὐτῶν, ἐπαλλάξ ἐς τὰς πανηγύρεις ἀπιὼν, ὁρᾷς τοσοῦτον πλῆθος ἀνθρώπων συνηγμένον ἐς ἓν τὸ θέαμα τῶν τοιούτων, καὶ βάσανα μυρίανδρα συμπληρούμενα, καὶ τὰς ἀγωνίας

gloria, quamis re digna videtur esse victoribus: pro qua consequenda etiam in ventrem calcitrari, praeclarum est venatibus gloriam ex laboribus. Neque enim hac citra sudorem atq; laborē contingit mortalibus, sed illum flagrante desiderio, opum sub initiū multa dura perpeti: quibus nauiter perpessis, illi dulcis & tempore exoptatus finis è laboribus exper tandus est. An. Hunc finem ais, ô Solon, dulcem ac utilem, vt ab omnibus veniā redimiti corona conficiantur, atque ob victoriam laude vehantur, quorum paullò antè nemo non ob indigna verbera miserum est, caeterùm nunc miriſica felicitate perfruuntur dum pomis atque apijs? So. Nō ſtirarum rerum eſſe imperitus eſſe videre: non multò verò poſt alia tua cernit ſuper hiſce rebus ſententia, poſteaquam in frequentiſſimum Graecorum conuentus profectus videris tanta hominum multitudinem collectam ad illorum confluxiſſe ſpectaculum ac theatra multis millibus hominum repleta, exhi-

bet

γὰρ ἐπαινεμένους· τ' δ' ἢ νικη-
θέντα αὐτ', ἰσόθεον νομιζόμε-
νον. Αν. αὐτὸ τοῦτ', ὦ Σόλων, ἢ
τὸ οἰκτιστόν ἐστιν, ἃ μὲν ἐπ' ὀλί-
γων ἐστὶ ταῦτα πραττόμενα, ἅπα-
σι ἐν θεάτροις θεατᾶς, ἢ μαρτύ-
ρεσι τῆς ἥττονος, οἱ ἀγαπᾶν ὠ-
λαμονίσιοι αὐτὸς, αἵματι
φαινομένους ὁρῶντες, ἢ ἀρχομέ-
νους πὸς τ' ἀπολιπάνων. ταῦτα
γὰρ τὰ ὠλαμονίσια πρόσεστι
τῇ νίκῃ αὐτῶν. παρ' ἡμῖν δ'
ἔστ' Σκύθαις, λίθῳ τις, ὦ Σόλων,
ἢ παλαίᾳ τινὰ τ' πολιτῶν, ἢ
ἀναιρήσῃ πεσόντων, ἢ θοι-
μάτιον ἀναρρήξῃ, μιχθῆναι
οἱ προσβύται τὰς ἡμίας ἐπά-
γουσι, ἵνα ὀλίγων τ' μετὰ
ρων δ' ὁ πάθῃ τις, ὅτι γε ἐν τοῖς
νικῶσι θεάτροις, οἷα σὺ φιλο-
ξεῖ. τὸ ἰσόθεοι, κἀγὼ τὸ ἐν ὀλυμ-
πίᾳ. ἐμοὶ μὲν ἀπαθὲς μὴ ἀγωνι-
σάσι πλέον μοι ἔνεστιν, ὧν
πάσχουσι, τ' δ' θεάτων, ὅτι φεῦ
ἀπαν-

tas verò ipsos diuinis efferri laudibus: porrò eum qui præconis voce victor pronunciatus fuerit, ab omnibus propemodum Deum existimari. ANA. Hoc ipsum quod dixisti ô Solon, longè miserrimum est, quòd non paucis præsentibus tam insanda patiuntur, sed in tanta spectantium corona atq; celebritate, qui acceptæ cõtumeliæ testes sunt oculatissimi, illi nimirum eos felices esse pronunciabunt, quos vident sanguine perfluere, aut à suis aduersarijs compresso gutture præfocari. Hæc enim summa felicitas illorum præstò est victoriæ. Sed enim apud nos Scythas si quis, Solon, vel vnum è ciuibus pulsauerit, aut obuiam factus è via detruserit, aut vestè discinderit graui mulcta in eum animaduertunt senes, tametsi hoc ipsum vel paucis præsentibus arbitrij quispiam passus fuerit. taceo in tam numerosis spectaculis, cuiusmodi tu percenses in Isthmo celebrari, aut Olympia. Cæterùm athletarum mehercle vicem ex animo doleo, eorum nomine quæ ab illis suffe-

 Spectatorum verò dementiam, quos tu ex omnibus

ἅπαντα χόφῳ τὸς ἀείσας παραγίγνισθαι ἐς τὰς πανηγύρεις. καὶ πάνυ θαυμάζω, ἀ τὰναγκαῖα πρᾶγμα σχολάζοντα ἐπὶ τοῖς τοιούτοις. οὐ γὰρ ἱκανόν μοι δοκῶμεν ἡμᾶς ἀπαναισθήτους, ὅτι ἔστι τοιαῦτα ἐν τοῖς, ὁρᾶν παιομένους τε καὶ ἀλλήλους ἀνθρώπους, πρὸς τῷ γέλωτι ἀραὶ ἡμένους, καὶ σωτηριβομένους ὑπ' ἀλλήλων. Σό. ἐμοὶ μὲν οὖν δοκῶ, ὦ Ἀνάχαρσι, Ὀλυμπίων ἢ Ἰσθμίων ἢ Παναθηναίων, αὐτὸ ἄρα τὸ γιγνόμενον ἐπίδαξιν, ὡς ἐν μάτην ἐσπουδακόσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις. ἐγὼ γὰρ οὐκ ἂν ἔτι λίγον ἄρα τοῖς πεοδιβαλοῦσι σε τῇ ἀλοιᾷ τὴν ἐπὶ ἅπασι ὁρμήσαντα, ὡς ἀ ἀαθυλόγους αὐτὸς ἂν μίσοις τοῖς θεατὰς, βελτίους ἀρετὰς ἀνδρῶν, καὶ ἀλκὴν σωμάτων, καὶ ὠκύτητας ἔωμασάς, καὶ ἐμπειρίας ἀθλητὰς, καὶ ἰσχὺν ἄμαχον, καὶ ὀλυμπιάδα καὶ θελοτιμίαν, καὶ γνώμας ἀηττήτους, ἀλλὰ σωμάτων ἀλλήλων ἐπὶ τῷ νίκᾳ.

omnibus locis optimos quosque ad ludos visendos confluere, demiror magnopere, si negocium necessarium posthabuit, hiscere rebus vacare non veretur. Nondum enim illud possum intelligere, quidnam oblectamenti, quid voluptatis denique hoc illis afferat, si videant homines cadi verberibus atq; decertãtes ũ humi prosterni, inq; vicem à se mutuò cõtundi. SO. Si iã tempus esset, Anacharsi, aut Olympiorum aut Isthmiorũ, aut Quinquatrũ, ipsa res perfacilè docuisset, quàm non frustra aut temerè harum rerum studiosi sumus. Meq; enim quispiã ita male percensendo rerum quæ ibi geruntur, voluptatem illam tibi ita persuaserit, quasi ipse in mediis sedens spectatoribus virorum virtutes cernerem, & corporum excellentiã formositates, & habilem admirandorum membrorum vigorem, multaq; præclarę experientiæ documenta, & vim inexpugnabilem, & audaciam, & ambitiosam contentionem, & sententiæ nullo modo superabilem, atq; indefatigatũ pro consequenda victoria studium

ἐγὼ γὰρ

ea

οὖ γὰρ δὴ οἶδα, ὡς οὐκ ἄν τι παύσοιτο ἐπαινῶν τε καὶ ἐπιβοῶν, καὶ ἐπιρροθῶν. ΑΝ. Καὶ μὲν δή, ὦ Σόλων, καὶ ἐπιγελάσαι γε πρόσεστι, καὶ ἐπιχαιρέκακον. ἅπαντα γὰρ, ὅσα διατεθρύλησαι ἐκεῖνα, τὰς ἀρετὰς, καὶ τὰς εὐξίας, καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ τόλμαν ὁρῶ, ὀδυνᾶς μεγάλης ἕνεκα πρᾳοπονημένας ὑμῖν, ὅτι παρὶ ἀξίαν δεδιότας, ὅτι χάριτος πορθουμένης, ὅτι φίλων ἢ οἰκείων κακῶς ὕβρει ἀπαγομένων. ὧν ἕκαστον οὐδὲν μεγαλοπρεπὲς ἂν ἔχοι εἶναι, ὡς φὴς, ὄντως, μάτην δὲ δοκοῦντα πάσχειν, καὶ ταπεινουμένοις, καὶ ἀσχημονοῦσι τὰ εἴδωλα καὶ τὰ μεγέθη τῇ ψάμμῳ, καὶ οἷς ὑμεῖς ποιεῖτε, ὡς μόνα καὶ ποτὲ ὄντα ἐκπαγλοῦντες γηρᾷ τε νικᾶντες. ἐμοὶ γάρ μοι δοκεῖ μεμνῆσθαι ζῶν ἄθλων, οἵοις τῶν ὅδε. ἀπὸ τοῦ ἀεί μοι, πάντες αὐτὰ παμβαυσίαν οἱ ἀγωνισαί; ΣΟ. οὐδαμῶς, ἀλλ' εἷς ἐξ ἁπάντων, ὁ κρατήσας αὐτῶν. Ἀνά.

Sat enim scio te istia spectantem nullum finem facturum laudandi & exclamandi & applaudēdi. AN. *Et per Iouem, ô Solon, etiam ridendi & subsannandi. Siquidē hæc quæ enumerásti, nempe virtutes, ac corporū habitudines & pulchritudines, & territam audaciam, nullius magnæ rei gratia, atq; adeò nequicquam vobis perire video, cùm neque periclitetur patria, neque regio incendijs atq; populationibus diuexetur, neq; amici aut domestici ad iniuriam rapiantur. Itaq; hoc magis mihi visu digni videntur viri illi, vt tu ais, optimi, frustra tanta sufferētes, talibusq; difficultatib. cōflictantes, & eas pulchritudines & heroicas corporū proceritates ita turpiter arena atq; tumentib. vulnerib. fœdantes, vt parta victoria pomo aut pinu potiātur. Semper verò mihi voluptati erit talium certaminum recordatio. Verumtamen dic mihi, omnibúsne athletis talia cedunt præmia?* SO. *Nec quaquam, sed vni ex omnibus, qui cæterorū victor extiterit.*

Ἀνάχ. Ἀτὰρ ὦ Σόλων, καὶ ὧδε ἀκίνδυνον, μὴ ἀμφιβόλως τὴν νίκην ὁ θεὸς ποιῇ, μὴ ταῦτ' ἀθύτως ἔστι ὁ μὲν νικᾷν, εἰς ἴσα καλυπτόμενος, οἱ ξυμπλάσσοντες πάμπολλοι, μάτην ἄθλιοι πληγὰς, οἱ δὲ μὴ πρὸ αὐτῶν λαμβάνοντες. Σόλ. Ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, μηδ' ὅτιοῦν τῶν ἐνεχομένων πολιτείᾳ ἐρᾷς πέρι μηδαμῶς. εἰ δὲ ἄρα τὰ καλλιστα τῶν παρ' ἡμῖν ἐφίεσθαι σε ἐπιθυμία ποτὲ ἔσχε, καὶ σοὶ μελήσει ποτὲ ἂν ἀφικόμενον, ὅπως ἂν ἄριστα οἱ πολῖται διαγοῖεν, καὶ ἀσκοῖεν τὰ ἀσκήσεα τοῦτα, καὶ τῶν φιλοτιμιῶν, ὧν ἐπιθυμεῖτε παρ' αὐτοῖς, καὶ ὅσα, ὅτι πολὺ τὸ χρήσιμον ἔχουσι, καταμαθήσεσθε. καὶ ἐν τοῖς πόνοις, ἃ νῦν μάτην σπεύδουσι. Ἀνά. καὶ μάλα, ὦ Σόλων, καὶ ἐδόκει ἄρα δὴ τῆς Σκυθίας ἕνεκα παρ' ὑμᾶς, ἐκεῖνον μὲν ἐᾶν χαίρειν ἐκέλευον, μὴ αὐτὴν δὲ Εὐξεινον καὶ δυσχείμερον περιοδεύσας, ἢ ὅπως νόμους τὶ τοῖς

ANA. Ergo Solon pro tam obscura atq; ancipiti victoria tam multi semet miseris cõficiunt laboribus, præsertim nõ ignorantes vnã prorsus ex omnib. fore qui victor declarandus sit, reliquos cæsi vincendos, atq; neq; sic quam verbera & vulnera miseræ suscepturos? SO. Video, ô Anacharsi, Reip. bene constitutæ statum prorsus nihil intelligere. Neq; enim alias qui nostræ gentis vitas atq; mores pulcherrimos in vita perationem ponerez. Nam si quando tibi cura ejus esse quomodo omnium operum administranda sit Respub. tum qua ratione cives in ea quamoptimi reddendi sint, laudabis haudubiè & in tunc illorum exercitia, neq; non ambitionem cui in his ce gymnasiis dediti serviunt. Scies quoq; permultum fructus eos capere, qui his ipsis commixtus est laboribus, vtcunque nunc tibi inani studio operam dare videantur. AN. Atqui ego, ô Solon, nullius rei gratia ex Scythia ad vos profectus sum tantum emensus itineris, magno Euxino atq; tempestuoso traiecto, quàm ut Græcos

ἐπιλύσων ἐν μάθοιμι, καὶ ἵδω παρ' ὑμῖν καταγνόσομαι, καὶ πολιτείαν τὴν ἀείστην ἐπιτηδεύσομαι. Διὸ καί σε μάλιστα φίλον, καὶ ξένον ἀπάντων Αθηναίων, καὶ ξυνουσιαστὴν ποθεινόμενον καὶ ἀληθῆ, ἐπεὶ καὶ ξένων νόμων τὸ τιθῶν ξυγγραφικὰ ἔναι σε, καὶ ἰδῶν τὰ ἀείστων ἐυρετὴν, καὶ ἐπιτηδευμάτων φιλίμων ἀσυγκρίτων, καὶ ὅλως, πολιτείας τινὸς συνθέτην. ὥστε ἐπ' ἄν φθάνοις διδάσκων με, καὶ μαθητὴν ποιούμενος, ὡς ἔγωγε ἥδιστ' ἄν ἐσιὸς οἱ καὶ ἄπορος πρὸς ἀθλόμενος, ἐς ὅσον ἄν αὐτὸς ἀφορμὰς ἐπικτήσωμαι μὴ πρὸς πολιτείας τι καὶ νόμων διεξιόντ' Σό. τὰ μὲν πάντα εὐφάδιον, ὦ ἑταῖρε, διηθῆν ἐν βραχεῖ. ἀλλὰ κατὰ μέρη ἴσως, ἄσσ' ἔκαστ, οἷα μὲν περὶ θεῶν, οἷα δ' περὶ γονέων, ἢ περὶ γάμων, ἢ τῶν ἄλλων δοκεῖ ἡμῖν. ἃ δ' περὶ τῶν γιγνώσκομεν, καὶ ὅπως αὐτοῖς χρώμεθα,

Græcorum leges perdiscere, ac mores illorū præsens perscrutater, tū vt optimā Reip. formam multo studio cognoscerem. Quapropter te mihi potissimum ex omnib. Athenientibus atq; peregrinis amicum adiungendum curaui, posteaquam inaudissem & optimarum legum scriptorē, morumq; præstantissimorum inuentorem te esse comperi, neq; non vtilium institutorū interpretem: in summa, totius Reip. formatorē. Itaq; haudquaquam tu cupidior es me docendi, tuumq; discipulum faciendi, quā ego sum auidus discendi, adeò ut tibi & incubatus & sitibundus assidens, quoadusq; tu docendi laborib. par esse possis, dictis tuis inhians, audire te super Reip. institutis & legib. disserentem cōcupiscam. So. *Equidem omnia breuiter perstringere, ô amice, haudquaquam facile aut promptum est. Gradatim tamen ac pedetentim ingressus cognosces singula, cuiusmodi nobis de diis, aut parentibus, aut nuptijs, aut alijs visa atque constituta sint. Cæterùm quæ de iuuenibus decreuimus, tum quemadmodum illis vtamur,*

vbi

ἰωμὲν πρῶτον ἄρξωμεθα συνιέναι τί τ' βέλτιον ὄν, καὶ ὧδε σώματι ἀνδρικῷ, καὶ ὑφέντας θυμὸν τοῖς πόνοις, ταῦτα ὕδη σοι διεξιέμι, ὡς μάθοις, οὗ τινος χάριν τὰς ἀσκήσεις ταύτας προτιθέμεθα αὐτοῖς, καὶ σῶμα συνήθη παρασκευάζομεν τὸ σῶμα καταναλίσκειν, οὐ μόνον ἵνα καὶ τῶν ἀγώνων, ὅσων τὰ ἆθλα μεγάλα ἀναιρεῖσθαι (ἐπ' ἐκείνοις μὲν γὰρ ὀλίγοι πάνυ ἐξ ἁπάντων τυγχάνουσιν) ἀπὰ μέζόν τι ἀφορῶντες ἢ τὸν ἀγαθὸν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις πρόσχαρῆ. κοινὸς γάρ τις ἀγὼν ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις πρόκειται, καὶ σέφανος, ἐ οἶνος, ἐ ἧ κοῖνον ἢ σκιάν, ἀλλ' ὃς ἐν αὐτῷ συλλαβὼν ἔχει τὸν ἀνθρώπων εὐδαιμονίαν. οἷον ἐλευθερίαν λέγω αὐτοῖς ἐκάστοις ἰδίᾳ, καὶ οἷς ἐν τῇ πατρίδι, καὶ πλοῦτον, καὶ δόξαν, καὶ ἑορτῶν πατρίων ἀπόλαυσιν, καὶ οἰκείων σωτηρίαν,

vbi iam primùm quod rectùm est sapere cœperint, & corpore maturiores facti, laborum patientes euaserint: hæc tibi in præsentia percensui. mihi deliberatum est, vt ne intelligas cuius gratia hæc illis exercitiis proponere soleamus, tum quamobrem assiduis laboribus eosdem corpora exercere cogamus. Non profectò certaminum saltem gratia, vt præmia quæ ex eis consequi (ad ea enim celebranda omnino perpauci illorum perueniunt) sed ob fructum longè maiorem qui inde ad vniuersam manat Rempublicam & quo ipse fruamur consimiliter. Siquidem aliud quoddam commune omnibus bonis ciuibus certamen est propositum, & corona non pinea, aut oleagina, aut contexta ex apij, sed quæ in se comprehensum vniuersam hominum felicitatem complectatur, nempe libertatem dico, quæ cuiusque patriæ est, & communiter patriæ: præterea diuitias, gloriam, honoris ac dignitatis gradus amplissimos, seu lenitatémque patriæ fruitionem, rerum familiarium se-

lectum

θείαν, καὶ σιωπῶμεν τὰ ἀσήμαντα, ἂν ἄρ τις ἔνξαιτο γνώσεσθαι ἐκ τῶν θεῶν. Ταῦτα πάντα δὲ σοφούν, ὃν φημι, σωφρονιστικὰ, καὶ ἐκ τῶν ἀγώνων ἐκείνων περιγίνεσθαι, ἐφ' ὃν ἀφικόμεθα ἄρτι, καὶ οἱ πόνοι ἄγουσιν. Ἀνά. Ἆρα, ὦ θαυμάσιε Σόλων, διαῦτά μοι καὶ τηλικαῦτα ἴσχυν ἔθλα ἀνῃρῆσθαι, μῆλα καὶ σίκινα ἀπίνου, καὶ θαλὲν ἐλαίας ἀγείας, καὶ πίτυν. Σό. καὶ μάλ', ὦ Ἀναχάρσι, οὐδ' ἐκεῖνα δι' ἔτι δόξει μικρὰ εἶναι, ὁπόταν ἀλίσκεσθαι, καταμανθάνῃς. ἀφ' ἧς τοι καὶ τῆς κώτινος γνώμης γίγνεται, καὶ μέρη πολλὰ ταῦτα δι' ἐμοῦ τοῦ μείζονος ἐκείνου ἀγῶνος, καὶ δι' ὃν σοφοῦν, ὃν κατέλιξα τοῦ παραδόξου. ὁ Ἀνά. οὐκοῦν ὅπως ἀφίξεται τὸν ταχίστου, ἐκεῖσε μοι πρότερον ἐπιμελήθητι, τῶν ἀθλοθετῶν γιγνομένων, καὶ Ὀλυμπιάδι, καὶ ἐν Νεμέᾳ. πολὺ ἐκεῖνα δὲ νὴ (σχολὴ γὰρ ἄγομεν, καὶ οὐ, *lutem: atq; vt summatim dicam, pulcherrima quæq; quæ à dijs immortalibus quispiã assiduis votis sibi dari soleat expetere. Ex ijs omnibus ea quam dixi corona concinnata est, eáque ex certamine paranda contingũt, ad quod hæc exercitia atque labores ducunt.* ANA. *At tu, ô multis modis admirande Solon, cùm talia ac tanta mihi percensenda haberes præmia, poma atque apia commemoras, ac virentem syluestris oleæ ramum & pinum?* SO. *Atqui, ô Anacharsi, ne illa quidem tibi videbuntur modica, vbi quæ dicturus sum, intellexeris. Eodem enim consilio fiunt & illa, suntq; planè partes quædam exiguæ maioris illius certaminis atque coronæ per omnia felicis quam percensui. Nescio verò quo pacto oratio nostra confusa narrandi serie, ordine permixta præposterо, horũ prius commeminit quæ in Isthmo atque Olympijs & Nemea fieri constituerunt. Veruntamen nos (summus enim ocioſi, & iu-*

καὶ σὺ, ὡς φῄς, πρόθυμῳ ἀκούειν) ἀναθαμούμεθα ῥᾳδίως πρὸς τὴν ἀρχήν, καὶ τὸν λοιπὸν ἀγῶνα, διὸ φημι πάντα ταῦτα ἐπιτηδεύσθαι. Ανα. Ἄμεινον, ὦ Σόλων, οὕτω. Ελθὼν οἶδ' ἂν ἐμοὶ ὁ λόγος καὶ μᾶλλον προχωροίη. καὶ τάχ' ἂν ἴσως ἐκ τούτων πεισθείην, μηδ' ἐκείνων ἔτι λαμπροτέραν ἢ τινα ἄλοιμι στεφανωμένον. ἐλαίνῳ ἢ σιλίνῳ ἐπαναπαυόμενον. ἀλλ' ἐπὶ τοῦτο, ἐπὶ τὸ σύσκιον ἐκεῖσε ἀναβάντε, καθίσωμεν ἐπὶ τῶν θάκων, ὡς μὴ ἐνοχλοῖεν ἡμῖν ἐπικπραγότες τοῖς παλαίουσιν. ἄλλως τε (ἀρίστου γὰρ) οὐκ τὸν ἥλιον ἔτι ῥᾳδίως ἀνέχομαι, ὀξὺ καὶ φλογῶδες, ἐμπέπλεγμαι γυμνῇ τῇ κεφαλῇ· τὸν γὰρ πῖλόν μοι ἀφελὼν οἰκοθεν ὁ δοῦλος, ὡς μὲν ἐν ὑμῖν ξενίζοιμι τῷ σχήματι. ἐπὶ ὥρα τοῦ ἔτους, ὅτι πρὸ τοῦ πυρωδεστάτου ὄν τοῦ ἀέρος, ὃν ὑμᾶς ἐμοὶ φασὶ, πάντα καταφλέγοντος, καὶ τὸν ἀέρα ξυρὸν τὴ δρεπανεῖ τινὶ νυκτὶ, ὃ, τι

or in, vt ais, audiendi cupidus es) facilè ad principium recurremus, ac committe illud certamen, cuius admiculo omnia hæc parari confirmasti. AN. Præstat equidē ita facere. Inter cūdā nr̄ō in lōgū nobis profluxit oratio. Et fortasse hīs citiq; ū persuadebor ne quem post hac amplius subsannem, quicunque oleastro aut ejs coronatum graminis aut iactantiis incedentem conspexero. Ac si videtur, sub illam opacam progressu consideamus, ne illi discrepantes sua vociferatione nos conturbent. Quin aliàs etiam solis (quid enim dissimulem?) sum impatiens, ita æstui & feruentis & nudum caput infestantis. Etenim tiarae domi consuluò mihi abstinē, ne solus hic inter vos peregrino & insueto habitu ambularē. Et iā quoq; tempus est quo d Jyrius illi feruentissimus exoritur, quē vos Canem dicitis, cuius exortus, æstēmque aridita te & calore infestum facere

Sole

ἀπὸ ἕωθινὰ μεσημβρίαν, ἅπαν ὑπὲρ κεφαλῆς ἐπικείμενον, φλογμὸν τοῦτον οὐ φερητὸν ἐπάγειν τοῖς σώμασιν. ὥστε μοί σου θαυμάζειν δοκεῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀνθρώποις, οὗτι ἰδίᾳ πᾶς τὸ θολερὸν, ὅσον πω ἐγὼ, οὔτε ὅλως ἐνοχλουμένοις ἔοικας, οὐδὲ περιδλέπεις αὐτόθι τι, ἔνθα ἐπιδῶ, ἄχρι ἂν ἀπέχῃ τὸν ἥλιον σκιερῶς. Σόκ. οἱ μάταιοι γὰρ ἐκεῖνοι πόνοι, ὦ Ἀνάχαρσι, καὶ ἃ σφενδόνῃ ἐν τῷ παλῷ ἐκβιάσασθαι, καὶ ἃ ἐν τῷ ψάμμῳ ταλαιπωρεῖσθαι, τοῦτο ὑμῖν τὸ ἀμφιτίθεσθαι παρέχουσι πρὸς τὰς τοῦ ἡλίου βολάς. καὶ οὐκ ἔστι σίλλου ἀνόμοιον, ὃς τῷ ἀκρῳ τίνα ἐκπλῆσαι ἐφθικνεῖσθαι τῆς κεφαλῆς. ἀπιόντι δ' οὖν, καὶ ὅπως μὴ, κατέπειρ νόμοις, πρόσεσθαι, οἷς ἂν λέγω πρὸς σὲ, ἀπεξάπαντα πιστεύσαι αὐτοῖς, ἀπ' ἔνθα ἄμεινον μὲ ὀρθῶς τι λέγεσθαι δοκῇ, ἀντιλέγειν ἐπιθὺς, καὶ διαβιάσασθαι τὸν λόγον. ἀνοίγ-

Sole circa meridiem supra caput assistente, & eiusmodi feruorem intolerabilem corporibus inducente. Itaq; demiror qui fiat, vt tu, cùm ætate sis planè confecta, non perinde vt ego sudore perfluas: neq; prorsus à Sole infestari videris: neque vspiam locum vmbrosum exploras quem subibes, sed æstum facilè & patienter tolerat. So. *Inanes illi & superuacanei labores, ô Anacharsi, & assiduæ in cœno volutationes subaëriæ, præterea in arena miseriæ, nobis hoc præstant, vt feruentis Solis radios facilè contemnamus: neq; amplius ego gemus pileo, vt Solem à contingendo capite prohibeat. Itaque sub vmbram concedamus. Noli verò ijs quæ dicturus sum, tanquam legibus mentem adhibere, vt per omnia fidem illis habeas: sed vbicunque aliquid parum rectè tibi dixisse videbor, statim illud contradicendo refelle, ac verba mea emendato.*

Aa. Etenim

ἀνοῖμ γὰρ θατέρου πάν-
των οὐκ ἂν ἁμάρτοιμι, εἰ
δὲ βεβαίως πεισθείην, ἐκεῖ-
νοῖα ἐμοὶ γε οἷα ἀντιλογία
ἔσται, εἰ μὴ ἀναδιδαχθεί-
ην, ὡς οὐκ ὀρθῶς γιγνώσκω
περὶ αὐτῶν. καὶ ἐν τούτῳ
πάλιν ἂν σοὶ ἡ πόλις ἡ Ἀθη-
ναίων, οὐκ ἂν φθάνοι χάριν
ὁμολογοῦσα. ὅσην γὲ ἂν ἐμὲ
πεισθείσης, καὶ μεταπαίσης
πρὸς τὸ βέλτιον, ἐκείνῃ τὰ
μέγιστα ἴσης ὠφελήσεις. νῦν
μὲν γὲ ἂν ἀκροωμένῳ
αὐτοῖς, ἀπ' αὐτοῦ ἐς τὸ μέ-
σον καταβάσα φέρων. καὶ
καταστὰς ἐν τῇ Πνυκὶ, ἐρῶ
πρὸς ἅπαντας· ἄνδρες Α-
θηναῖοι, ἐγὼ μὲν ὑμῖν ἔγρα-
ψα ζώνης νόμους, οἵους ἂν ὑ-
μῖν ὠφελιμωτάτους ἡγοῦμαι
τῇ πόλει. ὁ δὲ ξένος οὗτοσί,
λέξας σὺ, ὦ Ἀναχαρσι,
Σκύθης μὲν ὢν, σοφὸς δὲ
ἄνηρ, μεταπαίδευσί με, καὶ ἄλ-
λα βελτίω μαθήματα καὶ ἐ-
πιτηδεύματα ἐδιδαξέ.
ὥστ

Etenim ab horum quorum
alterutro me omnino haud
aberraturum existimo.
aut enim tibi constaret
persuadebo, si non dis-
simulanter habueris quæ con-
tradicenda sunt: aut ego
de integro discam quæ
non recte de his sentiam
atque statuerim: quo ne-
mine vniuersa Atheniensium Respublica tibi pro-
lixè aget gratias. Quan-
tum me enim docueris, ea
que ad saniorem sententiam suadendo pertraxeris, illam maximis beneficiis tibi obstringet. Nempe
hoc eam celabo, sed stans
in medium adferam, ac
stans in senatu his verbis vniuersos compellabo: Ego
quidem vobis, ô cives Athe-
nienses, leges conscripsi,
quas ego Reipublicæ vestræ
fore arbitrabar. At
hic hospes (te, ô Anacharsi,
digito communstrato) ve-
rus oriundus est ex Scy-
thia, vir tamen multa ornatus sapientia, aliter mihi per-
suasit, & disciplinis vitæque institutis longè meliorib⁹ me

Deus

ὅτι ἀνηρ ὑμῶν ὁ ἀνὴρ ἀπαιτηρώθω, καὶ χαλκῆν αὐτὸν ἀναστήσητε παρὰ τὸν ἱππονόμων πόλῳ, παρὰ τῷ Ἀθηνᾶν· ἡγοῦνται, ὡς ἂν αἰσχυνοῖτο ἡ Ἀθηναίων πόλις, παρὰ βαρβάρου ἀνδρὸς ξένια συμφορὰν ἀπαιδευθέντες. Ἀν. Ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα, ὃ ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἤκουσα Ἀθηναίων, ὡς ἄγροικα φρονεῖν ἐν τοῖς λόγοις ἐπὶ πόσῳ ἂν ἐγὼ νομίζω, καὶ πλάνης ἄνθρωπος, ἐφ' ἁμάξης βιβιωνικὸς, ἄστοτε ἄπλῳ γλῶ ἀμαθαίνων, πόλιν ὑμῶν ὅτι οἰκεῖος πόσοτι, οὔτε ἄπολις, ἢ νῦν ἑωρακὼς, περὶ πολιτείας διηξόιμι, καὶ διδάσκοιμι αὐτόχθονας ἄνθρωπος πόλιν τοιαύτην ἀρχαιοτάτην, τοσοῦτοις ἤδη χρόνοις ἐν εὐνομίᾳ διατεθηκότας, καὶ μάλιστα δὲ, ὦ Σόλων, ὦ θεῖον, ὡς φασίν, ἐξ ἀρχῆς καὶ μάθημα ἐνιδὼν, ἐπίστασθαι, ὅπως ἂν ἄριστα πόλις οἰκοῖτο, καὶ οἷς τισι νόμοις χρωμένη εὐδαιμονήσειε.

Itaq; ob fua in Rep. merita, ciuitate donetur, ac æneā illi ſtatuam apud reliquos huius urbis proceres erigite apud Mineruam. Perſuaſiſſimum verò habe, ciues Athenienſes ſibi nequaquam dedecori fore exiſtimaturos, ab homine peregrino atque barbaro ea perdiſcere, quæ ſunt ex uſu Reip. ANA. Hoc equidem erat quod ego de vobis Athenienſibus mandieram, quòd in omnibus fere ſermonibus naſuti eſſetis illuſoresq; Vnde enim ego homo agreſtis & exul, qui omnem ætatem meam in plauſtris degens contriui, ſubinde ſolum pro ſolo mutans, quiq; nunquam in vlla ciuitate habitaui, neque vnquam vllam niſi nunc primùm vidi, de adminiſtranda Rep. verba facerem, atq; adeò docerem homines indigenas hanc vrbem clariſſimā optimis legi-

bus fundatā ētatis tēporib. incolētes: cū primis verò te, ô Solō, cui hoc, vt phibent ſtatim ſub initiū ſtudio ac curæ fuit, noſſe q̄b. procurationib. Reſp. q̄ optimè adminiſtraretur, tū quarum legū p̄ſcripto vtēs quā florentiſſima atq; felicisſima redderet

quæ. πλὴν ἀπὸ κεφ. ὡς νομοθέτῃ παρίεμαι σοι, καὶ ἀντιρρῶ, ἐάν τι μοι δοκῇ μὴ ὀρθῶς λέγεσθαι, ὡς βεβαιότερον μάθοιμι· καὶ ἰδὲ δή, ἤδη ἐκφυγόντος τὸ ἥλιον, ἐν ᾧ σωφρονεῖν ἐοικε, καὶ καθίζωμαι πλησίον ἀπολαύσω καὶ ἀκούσομαι, ἐπὶ ψυχροῦ γε λίθου· λίθος δὲ τόπος ἐστὶν ἐξ ἀρχῆς, καθότι τὸς νῦν σπαταλῶντας, ἐκ παίδων ἁπαλοὺς διατρίβοντας, καὶ ὅπως ὑμῖν ἔσεσθαι ἄνδρες ἀρεταὶ ἐνέσονται ἐκ γε πολλοῦ, καὶ τῶν ἀσκημοσυνῶν τούτων, καὶ τίς ἡδονὴ, καὶ τὰ λυσιτελήματα σωτηρίαν πρὸς ἀρετὴν αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ δὴ μάλιστα ἐξ ἀρχῆς ἐνεῦθεν ἐπόθουν ἀκοῦσαι. τὰ δ' ἄλλα ἐς ὕστερον διαλήξει μὲν, κατὰ καιρὸν ἕκαστον, ἐν ᾧ μέλλει· ἐπάνω μὲν δὴ, ὦ Σόλων, μίμνειν σόν μοι, παρὰ πλὴν ῥᾴδιον, ὅτι πρὸς ἄνδρα βάρβαρον ἐρεῖν λέγω σε, ὡς μὴ περιπλέκῃς, μὴ δ' ἀσαφηνίῃς τὸν λόγον.

δι ὅλου

tur. Veruntamen & in hoc tibi vt legumlatori mos gerendus eſt. Itaque tibi contradicam ſi qua mihi parum ſciùè dixe reſtè proponere videberis, tantùm in hoc, vt cuncta perſcam certiùs. Et vide vt iam euitato ſole ſimus in vmbra, neque deſunt ſedes percommodæ & amœnæ in hoc frigido lapide. Dicitur igitur orationem exordiſi ab initio, quam ob rem ſtatim à pueris immunes exercetis laboribus. Tum quemadmodum vobis viri optimi ex corno illo & ſimilibus exercitationibus euadant. Inſuper quid ad virtutem conſequendã illis præſtet adminiculi publici, & iſtiæ in corno volutationes, hoc enim vel omnia capacitatiſſimè ſtatim ſub initium audire deſiderabam. Reliqua verò in poſterum ne decebis, ſingula ſuo tempore. Hoc autem inter dicendum facies, Solon, cogites, ad verum barbarum te verba facturum. Dico autem ne de induſtria orationem neclendo, obſcures, neque impendiò prodeas.

Verùm

δι σῆς ψῆ, μὴ ἐπιλανθάνωμαι
τ πρώτων, ἀ τὰ μιζὰ τοῦτα
πολλὰ ἐπιρρύσι. Σ. σὺ μὲν δὴ, ὦ
Ανάχαρσι, ταμιεύσῃ ἄμεινον,
ἔνθα ἂν σοι δοκῇ μὴ πάνυ ἐ-
φίῃ ὁ λόγος ἔσεσθαι, ἢ πόρρω σοι
ἐκπλανᾶσθαι ἀπὸ ῥητόρων, ἱκανὸς
γὲ μιζαξὺ ὤν, τι ἂν ἐρωτᾷς, καὶ
διανοίξας σοὶ τὸ μὴ σαφές. ἔμ-
μοί γε μὴ ἐξαγόντια, μὴ τ πόρ
ρω τ σκοπῆζαι πιλόμενα ἔως
πλησίον ἦν, οἷμαι, ἀ καὶ μακρὰ
πίλοιτο, ἐπεὶ καὶ τῇ βουλῇ τῇ ἐξ Α-
ρείου πάγου, ἔπειδὴ φοιτικὰς ἐκ
μὲν δίκας δικάζῃ, πάντων ὅ-
τω ποιεῖν. ὁπόταν γὲ ἀντιθῶσι
ἐς τ πάνυ συκοφαντῆται,
φόνου ἢ τραύματος ἐκ προνοίας,
ἢ πυρκαϊᾶς δικαζόντες, ἐκ-
δίδοται λόγοις ἑκατέρῳ τ μεσ-
νομένων, καὶ πίπτουσιν ἐν ὠῷ μί-
ρεῖ, ὃ μὴ δικάζουσι, ὃ δὲ φόνων, ἢ
αὐλοῦ, ἢ ῥώπων ἀναβιβάζου-
ται, ἵνα ἐρῶνται ὅπῃ αὐτοῖ ἐ
ἐς τ ἄν μὴ περὶ τ πραγμάτ ἐ
πίπτωσιν,

Vereor enim ne prima mihi excidant, si nimium multa per te adducta fuerint. SOL. *Tu quidem hoc, ô Anacharsi, longè melius constitues, ubicunque parùm perspicua tibi videbitur oratio, aut alicubi prorsus à verò aberrare temerè fluendo, licebit enim hanc tibi interrogando quotiescunque libitum fuerit, interpellare, eiúsque prolixitatem decurtare. Quamquam ubi non prorsus ab instituto aliena, aut à scopo in totum abhorrentia dicuntur, nihil vetat orationem paulò longiùs progredi: quòniam & senatui Areopagitico, cui rerum capitalium iudicia cognoscenda sunt, à maioribus vsque accepto more ita factitare solenne est. Ingressi enim in* h *Areopagum considunt, cædis aut vulneris ex destinato inflicti, aut incendij causam cognituri: deinde vtrique iure cõtendentium dicendi copia permittitur. Dicunt verò alternis vicib. & qui litem intendit, & qui reus est, aut ipsi per se, aut rhetorum sibi conducunt operam, quibus causa oranda est. Illi ergo quãdiu ea quæ ad rẽ attinent,*

ἀίχμαιν, ἀρίζηλα ἢ δεινὰ, καθ' ἡσυχίαν ἀκούσῃ. ἢν δέ τις ἢ προοίμιον ἅπαξ πω τοῦ λόγου, ὡς ἐννοίας ἀπρὸς ἀφιλοῦντος αὐτός. ἢ οἴκοθεν ἢ διανοίαν ἔξωθεν ἐπάγοι τῷ πράγματι, οἷα ποιεῖ ῥητόρων πάσης ἐπὶ τὰς δίκας μηχανήματα, πρὸς τὸ ἐλέησιν ἢ ὀργὴν καταστῆσαι τὸν δικαστήν, ἢ ἐν ὧν ληρεῖν πρὸς τῷ βαρβάρῳ, καὶ περιπίπτειν τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λόγοις, ὡς γυμνὰ τὰ φιλήματα οἱ Ἀριστοφάνεις βλέμμασιν ὡς καὶ ὦ Ἀνάχαρσι, Ἀριστοφάνει τῷ πρόσθεν ποιῆσαι ἔγωγε, ἢ ἐκεῖνα τοῦ πράγματος λέγηται, ἐξὸν ἀφανεστάτῳ. ἐκ γὰρ ὑπ' ἀλίγου ἔτι ποιησόμεθα τῷ σωφρονεῖν ὡς ἄριστα, ἀ ἐκτείνοιεν ῥᾴστα, ἀπὸ τί σκιᾶς ἐπὶ τὴν, καὶ ἡμᾶς σχολῇ ἄγοντες.

dixerint, perfectūtur à Senatu, insultante cum silentio. Cæterùm si quis meditatæ proœmio orationem exorsus fuerit, vt iudicum animos aliqua benevolentia sibi propensiores faciat, aut miserationem, aut præcipuam aliquam orationis vim aliâ potentiâ causæ adduxerit, quæ alia permulta rhetorum filij machinantur, vt hisce verborum præstigijs iudicum præstringant oculos: progressus actutum præco illi indicat silentium, nō permittens rhetori ad senatum augendi libertatem, ac verbis causæ involucra potestatis, quò minus Areopagitæ ea quæ facta sunt undè quæque perspicere. Itaque ô Anacharsi, in præsens quidem Areopagitā cōstituo, ac iuxta sententiam legē à me conditā insultans, meq; silentio indicio compesce, vbi extra causam similiter rhetoricantem senseris. Quandiu verò ea quæ ad causam attinet, dicentur, licebit orationem extendere. Neque enim amplius fole sub ardenti colloquimur, vt magopere dolendum sit si in longum producta fuerit oratio. Sol quippe umbra planè densa est, & nos in præsentia otium agimus.

ANA-

Ἀναχ. Ἡγοῦμαι ταῦτα, ὦ Σόλων. καὶ ἥδομαι ἤδη χαίρειν οὐ μικρὰν ἐπὶ τούτοις, ὅτι παρῆλθόν τοῦ λόγου, καὶ τὰ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ γιγνόμενά μοι διήλθες, θαυμάσια ὄντα ἀληθῶς, καὶ ἀγαθῶν βουλευτῶν ἔργα, πεῖσαι πολίτην οἰόμενον πλοῦν φέρειν. ἐπὶ τούτοις οὖν ἥδομαι, καὶ ὁ Ἀρεωπαγίτης ἐγὼ (τοῦτο γὰρ ἴσθι με) κατὰ σχῆμα τῆς βουλῆς ἀκούσομαί σου. Σόλ. οὐκοῦν ἀξιῶ βραχέων πεπουσῶν καί σε, ἃ περὶ πόλεως καὶ πολιτῶν ἡμῖν δοκεῖ. πόλιν γὰρ ἡμεῖς οὐ τὰ οἰκοδομήματα ἡγούμεθα εἶναι, οἷον, τάχη καὶ ἰδιωτικούς, ἀλλὰ ταῦτα μέν, ὥσπερ σῶμά τι ἐξωτερικὸν καὶ ἀκίνητον, ὑποδοχὴν ἐς ἀποδοχὴν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πολιτευομένων· τὸ δὲ κῦρος, τὸ ἐν τοῖς πολίταις τιθέμενον. δοῦναι δὲ ἄνευ τοῦ ἀσφαλῆ

ANA. *Benigna sunt ista quæ dicis ô Solon. Atque ego ob hæc magnam tibi habeo gratiam, quòd hæc orationis tuæ digressiuncula etiam ea quæ in Areopago fieri consueuerunt, mihi humaniter exposueris, admiranda profectò, ac bonorum senatorum opera, veritati suffragantium. Iam igitur de illis dissere, ac ego Areopagita (hunc enim me esse voluisti) pro more iudicum vestrorum tibi dicenti dabo operam.* SO. *Proinde paucis tibi antè audiendum est, quam nos de ciuitate ac ciuibus opinionem obtineamus. Siquidem nos ciuitatem non ædificia illa esse existimamus, cuiusmodi sunt muri, delubra, & alia, sed hæc tanquam corpus quoddam firmum esse atq; immobile ad receptum & securitatem hominum vrbem incolentium. Omnem verò vim atque auctoritatem in ciuibus sitam esse arbitramur. hos*

φαντας κὴ ἀφεστηκότας, ἀλλ' ἐπιτηδεύοντας ἕκαστα ἀλλὰ φυλάττοντας, οἷόν τι ἐν ἡμῖν ἑκάστου ἄλλο ἄλλη ψυχή. ζῶμεν δὴ οὖν οὕτω καὶ τανῦν ἅπαντες, ἐπιμελούμενοι μὲν, ὡς ὁρᾷς, καὶ ζῶν σώματος τῆς πόλεως, κατασκοσμοῦντες αὐτὸ, ὡς κάλλιστον ἡμῖν ἂν, ἐνδοθέν τε οἰκοδομήμασι κατασκευασμένον, κὴ τοῖς ἔξωθεν τούτοις περιβόλοις, ἐς τὸ ἀσφαλέστερον περιφραγμένον. μᾶλλον δ' ἀλλὰ ἐξαπαντῶ ζῶν πειρώμεθ', ὅπως οἱ πολῖται ἀγαθοὶ μὲν τὰς ψυχὰς, ἰσχυροὶ δὲ τὰ σώματα γίγνοιντο. ζῶντες γὲ οὖν οὕτως σφίσι τε αὐτοῖς ἀκίνδυνοι χήσονται, ἐν εἰρήνῃ συμπολιτευομένοις, κὴ ἐν πολέμου σώσειν τὴν πόλιν, κὴ ἐλευθέραν ἀλλὰ ἐνδαίμονα διαφυλάξειν. τὴν μὲν δὴ πρώτην ἀναφορὰν αὐτῶν, μητράσι καὶ τίτθαις, μὴ παιδαγωγοῖς ἐπιτρέπομεν, τὸ παιδείας ἐλευθερίοις ἄσχημόν τε καὶ τρόφιμον αὐτοῖς. ἐνδαίμων

enim esse qui circa ea impleant, singula ordinent, omnia perficiant atque custodiant, quali in nobis singulis gubernandis officio anima fungitur. Hoc ergo intelligentes, sanè sedulam curam habeamus civitatis corpus non negligendi, exornantes illud, ut quammaximè niteat, cùm intus visendis ædificiis adornatum, tum externis muniis & firmissimis propugnaculis circumseptum. ¶ Cumprimis verò eorum curam impendamus ut cum & mente boni, & corpore efficiantur validi. Tales enim ipsi sibi prodesse in pace possint, una Reipub. administrantes, neque non in bello civitatem liberam atque salvam servare atque propugnare. ¶ Primam itaque illorum educationem matribus atque nutricibus & pædagogis servandam permittimus, at disciplinis liberalibus eosdem imbuant atque educent.

Cæterum

ἐπειδὰν δὲ σωφρονεῖν ἤδη γίγνωνται τῶν καλῶν ἐχόντων καὶ αἰδῶς καὶ εὐρύθμια καὶ φόβος, καὶ ἐπιθυμία τῶν ἀεὶ τοῦ ἀναφύεται αὐτοῖς, καὶ αὐτὰ ἤδη τὰ σώματα ἀξιόλογα δοκῇ πρὸς τοὺς πόνους, παχύτερα γιγνόμενα, καὶ πρὸς τὸ ἰσχυρότερον σωτικάμενα, τηνικαῦτα ἤδη παραλαβόντες αὐτοὺς, διδάσκομεν, ἅπερ μὴν τῆς ψυχῆς μαθήματα καὶ γυμνάσια πεπαιδευμένοις, ἅπερ πρὸς τοὺς πόνους καὶ τὰ σώματα ἐθίζομεν. οὐ γὰρ ἱκανὸν ἡμῖν δοκεῖ τὰ μέτρον φωνᾶι, ὡς ἔφην ἔγωγε, ἕκαστον, ἢ οἷ κατὰ τὸ σῶμα, ἢ κατὰ τὴν ψυχήν, ἀπὸ καὶ παιδιᾶς καὶ μαθημάτων ἐπ' αὐτοὺς διόμεθα, ἀφ' ὧν τὰ τε φυτὰ σπεύδομεν, βελτίω παρασκευὴ γίγνεσθαι, καὶ τὰ φυτὰ ἔχοντα μεταφυτεύομεν πρὸς τὸ βέλτιον. καὶ τὸ παράδειγμα ἡμῖν παρὰ τῶν γεωργῶν, οἱ τὰ φυτὰ μὲν ἀρχὴ μὴ πρόσγεια καὶ νέα πιά ὄντα, σκάπτουσι, καὶ μετὰ ἁρμόττει

Cæterùm vbi iam honestatem per ætatem sapere cœperint, ac vnà cum illis verecundia & pudor & metus, neque non rerum præstantissimorum concupiscentia enata fuerit, ipsáq; corpora laboris patientia visa sunt, membrorum robore solidiora facta, ac iustis viribus consistentia: tunc iam illos assumptos docemus, & illis quidem animi disciplinis propositis, aliter etiam erga labores perferendos ipsorum corpora assuefacientes. Neque enim satis esse existimamus tantùm nastos esse, vt quisque natus est, quantum ad corpus & animum excolendum attinet: sed præceptionibus etiam & disciplinis ad eos recte instituendos nobis opus est. Hæc enim sedulitate & iuuenum industria alitur atque augetur, animi verò & corporis vitia emendantur. P Huius rei exemplum ab agricolis sumimus, qui quamdiu plantæ adhuc sunt humiles & tenellæ, eas conte-

ἐφεδρεύουσιν, ὡς μὴ βλάπτοιντο ὑπὸ τῶν πνευμάτων: ἐπειδὰν δὲ ἤδη ταχέως τὸ ἔρνος, πλείοσιν ἤδη τισὶ τὰ πλάγια ἀντερείδουσι τὰ πλάγια, καὶ παραδιδόντες αὐτὰ τοῖς ἀνέμοις λοιπὸν καὶ ἀσφαλίσασθαι, καρπιμώτερα ἴσχυρότερα, πλὴν μὴ οἷόν τε ψυχὴν μουσικὴν τὸ πρῶτον καὶ ἀριθμητικὴν ἀναρριπίσομεν, καὶ γράμματα γράψασθαι, καὶ ζῷα αὐτὰ ἐπιδείξασθαι διδάσκομεν. πείθουσι δὲ ἤδη, ὥρων ἀνδρῶν γνώμας, καὶ ἔργα παλαιὰ, καὶ λόγους ὠφελίμους ἐν μέτροις καταπεποιήσαντο, ὥστε μᾶλλον μνημονεύειν, ῥᾳδίως μὲν αὐτοῖς. οἱ δὲ καὶ ἀκούοντες τῶν ἀρετῶν τινας, καὶ πράξεις ἀοιδίμους, ὀξύτερον καὶ μακρὸν, καὶ πρὸς μίμησιν ἐπεγείρονται, ὡς καὶ αὐτοὶ ζηλωταὶ, καὶ θαυμάζοιντο ὑπὸ τῶν ὕστερον, οἷα πολλὰ Ἡσιόδου τε ἀμοῖρ καὶ Ὁμήρου

gunt atq; fulciunt, ne venti violentia accepto detrimento perfringantur. vbi verò iam iustam robur colligerint, tunc inutiles & superfluos ramos amputamus, eósq; ventorum arbitrio motibus atque agitandas permittimus, fructuosiores efficimus. Itaque ¶ mentem iuuenum primùm Musica atque Arithmetica excolimus, & literarum formas pingere, eásdemque excellenter pronunciare docemus. Deinde de ætatis progressu ad tioribus sapientum virorum sententias, res olim fortiter gestas à maioribus, tum orationes quoque graues versibus exornatas, quæ tenaciùs atque fideliùs memoria tenentur, illorum animis frequenter occinimus. Illi autem auditis eorum virorum virtutibus, & rebus memorabilibus, paulatim ipsis desiderare incipiunt, ac demum ad imitationem accenduntur, vt & ipsi celebrentur, & in cœlum ferantur à nato iuuene. post fumus: cuiusmodi multa nobis ab Hesiodo atque Homero

Ὅμηρος ἐποίησαν. ἐπειδὰν δὲ πλησιάσωσι πρὸς τὴν πολιτείαν, τὴν λίαν αὐτοὺς ἤδη μισθοφορεῖσθαι, τὰ λοιπὰ, καὶ ζῆν ἔξω τῶν ἀγώνων ἴσως ταῦτα. ἐγὼ δ' ὅπως τὰς ψυχὰς αὖ ἀφυδρώσω, ἐξ ἀρχῆς προὔκειτο ἀπεῖν, ἀπὸ δὲ μέτι ζῆν διαίταις πόνοις καλαγωγοῖς αὐτοὺς ἀξιῶσαι, ὅπως αὐτοὺς ἐμφύσωσι παῦρα προσάπτω, ἐ πειρώμενος τὴ λύρυκα, ὅθ' ἡ Δρωπαγίτιν σὺ, ὁ Σὼ ἀνδρες, οἶμαι, ἀνίκα λαβοῦσα ἤδη ἔσασται, ἔξω τ' πράγματ' Ἀνάχ. ἄπι μοι, ὦ Σόλων, πρὸς δὲ δὴ, τὸς τὰ ἀναγκαιότατα μὴ λίγαντας ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, ἀπὸ ἐκποιοῦντας. ἐδὲν τῇ βουλῇ πρόσιμον ἐπιτιμῶντα; Σό τί ἔτο ἔρωμι; ἐδέπω γὲ ἔμαθον. Ἀνά ὅτι τὰ μάλιστα, καὶ ἐμοὶ ἀκοῦσαι ἥδιστα παρέστ, τὰ περὶ τῆς ψυχῆς, τὰ ἔμαθον ἀναγκαῖα λίαν μὲν διανοῆ, γυμνάσια, καὶ ἀπονήσας τῶν σωμάτων. Σό. μι.

Homero luculentissimè perscripta sunt. Porrò autè vbi ad Reipub. procurationè se iam cōtulerint, illisq; publica officia obeūda sunt. & Sed hæc fortassè à præsenti instituto discrepant. neque enim quibus rationibus illorum mentè excolere soleamus, sub initium dicere decretū erat. sed quam ob rem hisce laboribus eosdem exercere dignū arbitraremur, explicare fuit in animo. Itaque mihi ipsi silentium iniungo, non expectato præcone neque te Areopagita, qui, vt ego sum spicor, ductus reuerentia tanta extra causam nugantem me pertulisti. ANA. Die mihi, Solon, cuius rei gratia Senatui visum est, nulla pœna afficiendos esse res maximè necessarias non dicentes, sed silentio prætereuntes? SOL. Cur hoc ex me quæsisti? nondum enim intelligo. ANA. Quoniam rebus omnium pulcherrimis, & mihi auditu iucundissimis prætexitis, nempe quibus exornatur animus exercitiis non perinde necessaria, & labores corporum percensere cogitat.

SOL.

Σό. μέμνημαι γὰρ, ὦ γρᾶϊ, τὰ ἀπ' ἀρχῆς προοιμιάσασθαι, καὶ ἀποπαυσάμενος βούλομαι τὸν λόγον, μὴ συνεπιταράξῃ τῷ μεμέλῳ ὑπερρήσας. πολλὰ γὰρ ἀπὸ τῆ ταυταχοῦ δεῖ βραχέα, ὡς οἶόμαι τι. τὸ γὰρ ἀκριβὲς τῶν περὶ αὐτῶν τοῦτο ἀξιοῦσιν, ἐπέρᾳ ἄν ἄλλῃ λόγῳ. ῥυθμίσομεν δὲ τὰς γνώμας αὐτῶν, νέμοντες τὰ τοῖς κοινοῖς ἐπιβεβαιοῦντες, οἳ ἁμωσίως πᾶσι πρόκεινται ἀναγινώσκειν, μηδὲν ἧττον γράμμασιν ἅμα ἀναγεγραμμένοι, καὶ ἀδόντες ἅ τε χρὴ ποιεῖν, καὶ ὧν ἀπέχεσθαι, ἐν ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνουσίαις, παρ' ὧν λήψεσθε τὰ δίκαια ἐκμανθάνοντες, καὶ πράττοντες τὰ δίκαια, καὶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις συμπολιτεύεσθαι καὶ μὴ ἐφίεσθαι τῶν ἀσχέτων, καὶ ὀρέγεσθαι τῶν ἀγαθῶν, βίαιον δὲ μηδὲν ποιεῖν. οἱ δ' ἄνδρες οὗτοι, σοφισταὶ καὶ φιλόσοφοι πρὸς ὑμῶν ὀνομάζονται. καὶ μήν τοι καὶ ἐς τὸ

SOL. Memor sum eorum, ô generose, quæ initiò præfatus sum, ac orationē tenere ab instituto aberrari nolui, ne extra ordinem effluendo, tuam confunderet memoriā. Verumtamen & hæc quæ potero paucissimis perfungam: si quidem horum rerum accuratior disputatio propriam orationem videtur requirere. Proinde illorum mentes saluberrimis opinionibus imbuimus atque formamus, communes leges exactè perdocentes, quæ in publico magnis descriptæ literis, omnibus legendæ proponūtur, quæ fugienda, quæque facienda sint imperantes. Tum quòd integerrimorum virorum consuetu vtendum sit, apud quos ea quæ decent perdiscunt: tum iustè facere, tum ex æquo inter se versari in Rep. neque vllum rem turpem peruersè appetere, sed rerum honestarum amē desiderio: nihil autem alteri per iniuriam facere. Illi autem de quibus dixi sapientibus, Sophistæ atque Philosophi apud nos appellantur. Præterea ipsos quoque in

theatris

τὸ θέατρον συνάγοντας ὅλους, δημοσίᾳ παιδεύομεν ἐν κωμῳδίαις καὶ τραγῳδίαις, ἀρετάς τε ἀνδρῶν παλαιῶν καὶ ἡλικίας θρυλοῦντες, ἃς τῶν μὲν ἀπετρέποντο, ἐπ' ἐκείνας δὲ σπεύδοιεν, τοῖς δὲ γε κωμῳδοῖς, καὶ ἀσελγαίνειν, καὶ λοιδορεῖσθαι ἐφιέμεν τοῖς πολίταις, οὓς ἂν ἀνάγκη, καὶ ἀνάξια τῆς πόλεως ἐπιτηδεύοντας ἀεὶ φαίνεται, ἀνεῖμεν τι ἐκείνων χάριν· ἀκούοντες γὰρ οὕτω γιγνόμενα ἀναδιδόμενοι, καὶ τῶν ποιητῶν ὡς φεύξοιντο τὰ ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις ἁλισκόμενα. Ἀνάγκη ἦν, ὦ Σόλων, οὕτε τοὺς τραγῳδοὺς καὶ κωμῳδοὺς, εἴ γε ἐκεῖνοι ἀφεῖεν. ἐπιλήματα μὲν βαρέα καὶ ἀφυᾶ ἐπιλιμπάνοντες, χρυσοῖς δὲ ταινίαις τὸν ἰσθμὸν ἐπισκιάζοντες, ὑράριά τε ἐκπώματα καταλείποντες ἀσχήμονα, ἐμπιμπλάμενοι· αὐτοὶ δὲ ἔνδοθεν μεγάλας τε ἐκπεφάγασιν, καὶ λιβανωτοῦ, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἀσφαλῶς

theatrum collectim perducti erudimus, in publico comœdiarum ac tragœdiarum scenicis actionibus priscorum virorum virtutes atque vitia spectantes, ut ab his auersi, feruenti studio ad illas complectendas contendant. Liberam quoque pratos ciues dicteriis incessendi atque inuadendi facultatem poëtis Comicis permittimus, quoscunque turpia atque flagitiosa & Reipublicæ dignitate indigna exercentes intellexerint. Horum enim opera malè audientes, meliores euadunt, vt posthac vulgi reprehensionem ob paria facinora effugiant. ANA. Noui quos dicas, ô Solon: Tragicos, & Comicos, si illi sunt latit & aliis subnixi calceamentis, aureis autem tenijs per vestem variegati, laruis verò induti planè ridiculis, & magnum hiantibus. Verùm ipsi intus intenso clamore vociferabantur, incedebantque nescio quomodo secure talibus

κὸς ἐν τοῖς ὑποδήμασι. Διονύσου δ', οἶμαι, τότε ἡ πάνυ ἐν ἀφανεῖ, οἱ δὲ ἀμφοδεῖς βραχύτεροι ἦσαν καὶ ἀγοραῖοι καὶ θεατρικώτεροι, καὶ ἔλαττον ἐβόων· κρᾶμα δ' ἦν γελοιότερον, καὶ τὸ διαφορώτερον ἅπαν ἐγέλα ἐπ' αὐτοῖς. ἐκάστην δὲ τῶν ὑποκρίσεων σκυθρωποὶ ἅπαντες ἤκουον, εἰκὸς ἀρούσθαι, οἶμαι, αὐτὰς, πόδας τιτυπαύτας ἴσως ῥομφώσας. Σὺ δὲ ἐκείνους, ὦ γαθέ, ὄψεσθαι, ἀλλὰ ποιητὰς ἐς ὧς ἀρχαίαν τινὰ συμφορὰν ἐπιδεικνύντας τοῖς θεαταῖς, καὶ ῥήσεις οἰκτρὰς ἐπαγωγὰς κατὰ τὸ διαφορόν, ὑφ' ἅς ἐκάκυνον. Ἐπισωθέντος δὲ ἀκούοντος. ἀπόδι δή, σὺ καὶ αὐλοῶντας ἐπὶ ἀκίνα τινὰς τότε, καὶ ἄκρως σιωπάλοντας, ἐν κύκλῳ σωσσάτας, ἐπ' αὐτὰ, ὦ Ἀνάχαρσι, ἀχθῆα ἄσματα καὶ ἀθύμαλα. τότοις δ' ὧν ἅπασι, καὶ τοῖς ἐπὶ δεῖσι παραθυόμενοι τὰς ψυχὰς, ἀμένους ἡμῖν γίγνονται· τὰ δὲ

libus indutí calceamentis. Et nisi fallor, tunc ciuitas celebrabat Dionysia. Porrò Comici cæteris erant humiliores & pedestres, leuitas tamen habebant multò etiam magis ridiculas, quos vniuersus theatrum risu prosequebatur. Sedebant alios alijores omnes non tristi atque contracta fronte audiebat: eorumque, vt opinor, omnes commiserabantur, tanta pedibus pertrahentium. Sed Non illorum, ô bone, misereri fuit, sed poëta fortasse priscam aliquam & miserandam calamitatem in scenam adduxit vt spectandam spectatoribus, orationeque miserationis plenam eandem te theatro tragica actione habuit, quibus in luctum atque lachrymas eadem res pertracti sunt. Verisimile autem est & tibicinas te vidisse, tum alios canentes in medio choreas constitutos. Iam neque hanc canendi rationem & [illegible] tibiarum inutilem esse censemus, verùm vt omnibus eque eiusmodi mentem acuentes, meliores nobis reddamus.

Caterùm

τὰ δὲ σώματα, ὅσῳ μάλιστα ἀκούειν ἀκοῦσαι, ὧδε κατασκευάζομεν· ἀφελόντες τὰ αὐτὰ, ὡς ἔφην, οὐκέτι ἁπαλὰ, καὶ τὸ λοιπὸν ἀσυμπαγῆ ὄντα, πρῶτον μὲν εἰς ἦθος ἀξιοῦμεν πρὸς τὸν ἀέρα, συνοικειοῦσθαι αὐτὰ ταῖς ὥραις ἑκάστοις, ἃς μήτε θάλπος ἀνοχλοίησαν, μήτε πρὸς ψῦχος ἀπαγορεύσαν. ἔπειτα δὲ χρίομεν ἐλαίῳ καὶ καταμαλάττομεν, ὡς εὐπειθέστερα γίγνοιντο· ἄτοπον γάρ, εἰ τὰ μὲν σκύτη ῥομίζομεν τῷ ἐξ ἐλαίου μαλακίζεσθαι, ἀναρρήγνυσθαι, καὶ ποσῶς διαρκίστερα γίγνεσθαι, σκιρρᾶ γε ὄντα, τὸ δὲ ἔτι ζωῆς μετέχον σῶμα, μὴ ἂν ἄμεινον ἡγούμεθα τοῦ ἐλαίου ἐφάπτεσθαι. τοιγαροῦν τοιαῦτα τὰ γυμνάσια ἐπινοήσαντες, καὶ διδασκάλους ἑκάστων ἐπιστήσαντες, τὸν μὲν τινα πυκτεύειν, τὸν δὲ παγκρατιάζειν διδάσκομεν, ὡς τὸ τι πόνου ἐμπεῖραι ἐθίζοιντο, καὶ

Cæterùm corpora, quod omnium maximè audire desideras, ad hunc modum exercemus: exutis (vt iam dixi) vestimentis, primùm illa ad aërem assuefacimus, non ampliùs tenera & imbecilla existentia, omnibus eadem temporibus accommodantes, vt neque feruentem Solis æstum grauiter ferant, neque rursum algoris sint impatientia. Deinde ea ipsa oleo perungimus atque emollimus, vt habiliora firmioráque reddantur. Siquidem absurdum est, si coria oleo emollita atque peruncta, ruptioni minus obnoxia, ac diutiùs duratura existimamus, quæ iam sunt emortua: corpus autem adhuc vita animatum, nequaquam meliùs fore vsu olei opinaremur. Mox variis excogitatis exercitiis, ac singulorum magistris constitutis, hunc quidem pugillatui, alterum verò x *pancratio de-*

certare docemus, vt laboribus tolerandis assuefiant, pa-

tientiáque

καὶ ὁμόσε χωρᾶν τοῖς πλη-
γαῖς, μηδ' ἀφιστασθαι δια
τὸν φυμάτων. τοῦτο δ'
ἡμῖν δύο τὰ ὠφελιμώτα-
τα ἐξεργάζεται ἐν αὐτοῖς,
εὐμοσθίαν τε παρασκευά-
ζον ἐς τοὺς κινδύνους, καὶ τῶν
σωμάτων ἀσφάλειαν, καὶ πο-
νεῖν τε ἐρρωσθαι καὶ καρτε-
ρεῖν ἱκανούς. ὅσοι δ' αὐτῶν μά-
λιστα σωφρονέστερον παλαίου-
σι, καταπίπτειν τε ἀσφα-
λῶς μανθάνουσι, καὶ ἀνίστα-
σθαι ῥᾳδίως, καὶ ἀδιαπόνως
καὶ πτοιποκὰς καὶ ἀγχι-
μούς, καὶ ἄγχιθεν λαβέσθαι,
καὶ ἐς ὕψος ἀναβάσασθαι
τὸν ἀντίπαλον, οὐκ ἀ-
γαθὰ οὐδ' οὗτοι ἐκμελετῆσ-
τον, ἀλλὰ ἔν γε μὴ τὸ πᾶ-
σαν καὶ μέγιστον ἀναφι-
βόλως κτήσηται· ἀνεπαίσ-
θητα γὰρ, καὶ καρτερώτε-
ρα τὰ σώματα γίγνονται
αὐτοῖς ἀγωνουμένοις. ἔτι-
ρον δ' οὐδὲ αὐτὸ μικρόν.
ἔμπαροι γὰρ δὴ ἐν τού-
τοις καθίστανται, ἢ ποτε
ἀφίκωνται

riterq; ictum declinandarum periti euadant, neque metu auerfentur vulnera. Caeterum haec exercitatio duas maximas vtilitates appottat immenibus. nam & animosos eos reddit ad subeunda pericula, cum poribus non parcentes: praeterea V t profpera valetudine, fimulque pl omnia robuſti, & laborum patientes. Quoquam autem illorum deiectio in terram vultu luctantem, & ſecurè procidere, & promptè exurgere eadem diſtanti operâ, vt & tenaciter amplecti, & loco mouere, & praefocare, & in altum ſuſtollere poſſint admirſarium. Quae ſanè non ſunt exercitia habenda exercitia, ſed vnum illud atque maximum ſtatim inde praeparant. Etenim lubriora fiunt & valentiora corpora, quae talibus exercentur laboribus. Ad terram verò neque ipſum vi-

dicum eſt: ex hoc enim conſequuntur peritiam, ſi quando

ἀφικνεῖσθαι χρεὼν τῶν μαθημάτων τούτων ἐν ὅπλοις. δῆλον γὰρ, ὅτι καὶ πολεμίῳ ἀνδρὶ ἐν τοιούτῳ συμπλακεὶς, καταῤῥίψει τὸ θᾶττον ἐπισκήψας, καὶ καταπεσὼν ἄσεται ἀπορθῆναι ἐξαρίσασθαι. πάντα γὰρ τοῦτα, ὦ Ἀνάχαρσι, ἐν ἐκείνῳ τῷ ἀγῶνι ποιούμεθα, τὸν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἐγγέγονεν ἡμῖν οὐκ ἀμένονα χρῆσθαι τοῖς ἔτεσι ἀσκηθεῖσιν, ἀλλ' ἄρα πρότερον αὖτ' ἐγυμνάσαμεν τὰ σώματα καταμαλάξαντες καὶ ἀπονεύσαντες, ἐφ' ἡμῶν ἔτι τὰ ἄπειρα καὶ ἀπαίδευτα ἐξεργασόμενα, καὶ λίαν καὶ δύσκολα, καὶ τὰ αὐτὰ βαρέα τοῖς ἄσκητοις. ἴσθι γάρ, οἶμαι, τὸ μετὰ τοῦτο, οἵους ἀνθρώπους ἐν ὅπλοις ἔσεσθαι, τοὺς καὶ ἐγγυμνάσαντας ἄν φόβον τοῖς ἀνοπλοτέροις ἐμποιήσοντας, ἢ τοσαύτην ἀσαρκίαν ἀρρὼν καὶ λευκὴν ἀσαρκίαν μετὰ ἀχέτητος ἐπιδεικνύμενος, οἷα γυναικῶν σώματα, ἢ σκιᾷ μόνον ἀσκήσαντα, φίμουτα, ἰδρῶτί

do in neceſsitatem adducti fuerint talium diſciplinarum in armis. Quippe in confeſſo eſt, quòd & hoſtem talis complexus citiùs ſupplantatum proſternet, & prolapſus ipſe quamfacillimè noſcet exurgere. Hæc enim omnia, ô Anacharſi, ad verum illud certamen, quod in armis peragitur, referre ſolemus: planèque in eam opinionem deſcendimus, vt certò putemus longè melioribus nos vſuros ita exercitati, poſteaquàm primùm illorum nuda corpora emollita atque exercitata & robuſtiora reddidimus, neque minùs leuia & habilia, eadémque aduerſarijs grauia effecerimus. Intelligis enim, niſi fallor, cuiuſmodi illi armati futuri ſint, qui nudo ſaltem corpore terrorem hoſtibus incutiunt, neque immodicam oſtendentes corpulentiam, & ſegnem & cam didam, aut nimiam quoque

corporis macritudinem pallore deformatam: qualia ferè ſunt mulierum corpora ſub vmbra marceſcentia, trepidantia,

ἱδρῶτι τὰ ὦδε πανταχόθεν ῥέοντα, καὶ ἀσθμαίνουσα ὑπὸ τῶν ἡδονῶν, καὶ μάλιστα ὅταν, καὶ ὁ ἥλιος, ὥσπερ νῦν, τὸ μεσημβρινὸν ὑπερφλέγῃ. οἷς τί ἂν τις χρήσαιτο πιθανώτερον, καὶ ἡδονὴν τὴν ἐκ τούτων μείζονα, καὶ ἃ μαίεσθον, ὦδε παραπεμπόμενοι, καὶ προαποθνήσκοντες, πρὶν ἐντὸς βόλους γενέσθαι, καὶ ἂν χεῖρας ἐλθεῖν τοῖς πολεμίοις; οὗτοι δὲ ὑμῖν ὑπέρυθροι, καὶ τὸ μελάντερον ὑπὸ τοῦ ἡλίου λαμπόμενοι, καὶ ἀρρίνωποι, πολὺ τὸ ἔμψυχον καὶ θυμοειδὲς καὶ ἀνδρῶδες ὑπερφαίνοντες, τοσοῦτοι τὴν ἕξιν ἀπαλύνοντες, ὅτι ῥικνοί, καὶ κατασκληρότεροι, ὅτι πιεπληθεῖς τὸ βάρος, ἀλλὰ τὸ σύμμετρον σεσηραμμένοι, τὸ μὲν ἀχθος τῶν σαρκῶν καὶ πιεπλὸν τοῖς ἱδρῶσιν ἐξαναλίσκοντες. ὃ δὲ ἰσχὺν καὶ τόνον παρέχον, ἀμιγῆ τοῦ ψαύειν περιλαμβάνοντες, ἐρρωμένως φυλάττουσιν· ὅπερ γὲ δὴ οἱ λικμῶντες

ac illicò multo sudore profluentia, neque non sæpe anhelantia, maximè verò si quando (ut nunc) sol sub meridiem æstuosum calcem ferverit. Cui enim rei quilpiam tantum sitientibus & pulverem sorbere nequeuntibus, quàm sibi item viso sanguine sese animantur, ac ardentiùs moventur, quàm intra tela iactum atque admissum cum hostibus ventum fuerit? Sed illorum nostri iuuenes partim rubore, partim nigredine temperanter sub sole coloruti, vultu plane magis multum vigoris atque salubris & virilitatis gerentes, neque nimium sunt succi, neque rursus nimia tenuitate & aridi, neque nimio pondere prægraues, præsertim cùm iusto corpore modo formati, cùm tum superfluam carnis molem & abundantiam sudore absumimus: illud autem quod robur præstat & vigorem, citra mali alimentionem conseruant. Quod enimverò, qui ventilando

τὸν σπερμα, τοῦτο ὑμῖν τὰ γυμνάσια ἐργάζεται ἐν τοῖς σώμασι, τὰ μὲν ἄχυρα, καὶ τοὺς ἀδρᾶς ἀφυσῶντα, καθαρὸν δὲ καρπὸν διασειόντα, καὶ προσωφέλοντα, καὶ δὴ τοῦτο ὑγιαίνειν τε ἀνάγκη, καὶ ἐπὶ μάκιστον χρόνον ἐν τοῖς καμάτοις, ἀγωνιζομένους διατελεῖν. ὁ τοιοῦτος ἄρ' ἔοικε, καὶ ὑλιγάκις ἀσθενεῖν φανεῖται. ὥσπερ ἂν, εἴ τις φέρων, ἅμα ἐμβάλοι εἰς σωρὸν σίτου, τῇ τῶν καλάμων αὐτοῦ, καὶ τῇ τῶν ἄχνων (αὐθις γὰρ ἐπὶ τὸν πυκνοῦντα ἰτέον μοι) θᾶττον ἂν, οἶμαι, παραπολὺ ἐμπρήσειεν ἀναφλεχθείς, ἢ πυρὸς ἐπὶ ὀλίγῳ ὕστερον φλογὸς μεγάλης ἀνιστάμενος, ἔστι δ' ὅτε μιᾷ τῇ ὁρμῇ, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ὑποτυφόμενος, χρόνῳ ὕστερον καὶ αὐτὸς ἂν ἐπεκαύθη. οὐ τοίνυν ἐξίσταται ἐν τοῖς σώμασι γενόμενος, ἐς τοῖς τὸ σῶμα ὑποσύντα ῥᾳδίως ἐκλύσειεν ἄν, ἐπ' ὀλίγον ὑμᾶς πόνῳ ὑποβαλών. τὰ ἐνδοθεν γὲ νῦν παρασκευάσας αὐτῷ

gant triticum faciunt: illud nobis præstant gymnasia in corporibus, paleas ac spicas inanes flatu propellentia, purum autem fructum separantia & accumulantia. Quocirca iuuenes nostros firma prosperitate valetudinis vti, ac quamdiutissimè in laboribus perdurare necesse est. Quinetiam talis serò sudare incipit, & rarò admodum morbis affectus decumbit: quemadmodum si quis ignem allatum in triticum, eiusq; stipulas & paleas iniceret (rursus enim ad ventilantem regredior) dicto citiùs, vt opinor, conflagrarent stipulæ, at verò triticum modicè, neque flamma admodum magna exurgente, neq; vno impetu, sed sensim atque modicè suffumigans, tempore tandem & ipsum incensum absumeretur. Ita neque morbus, neque defatigatio talè corpus corripient, facilè aggredietur, neq; superare poterit. Etenim ab interne probè præparatū, nec malè munitum est.

καὶ τὰ ἔξω μάλα καρτερῶς
πιέζεσθαι πρὸς αὐτὰ, ὡς μὴ
ῥαδίως ἐνδιδόναι τὸ ἔσω, μηδ' ὡς
ῥαδίως ἐξιέναι μήτε ἥλιον αὖ
τὸν, μήτε πρὸς τὴν ἐπιλύμην τοῦ
σώματος. πρός τε τὸ ἐνδιατρίβειν ἐν τοῖς πόνοις, πολὺ τὸ
θερμὸν τὸ ἔνδοθεν ἐπιῤῥέον,
ἅτε ἐν πολλῷ πεπαρεσκευασ-
μένον, ᾗ τε τῶν ἀναγκαίων
χρείαν ἐκπεπονηκός, ἐρρωμέ-
νοις ἀεὶ τοῖς ἱδρῶσι τῇ ἀκμῇ,
καὶ ἀκαμάτοις ἐπιπολάσουσι
παρίσχεται· τὸ γὰρ προπονῆσαι
πολλὰ, καὶ προκαμεῖν, ἐκ δυ-
νάμεως τῆς ἰσχυρᾶς, ἀπ' ἐπι-
δόσιμον ἐργάζεται, καὶ ἀναῤ-
ῥιπτούμενόν πολλῶν γίγνεται.
καὶ μὲν καὶ δρομικοὺς ἅπαν ἀ-
σκοῦμεν αὐτοὺς, ἐς μῆκός τι δρο-
μοῦντας, καὶ ἐς τὸ ἐν
βραχεῖ ὠκύτατον ἐπικορέσον-
τας. καὶ ὁ δρόμος ὁ πρὸς τὸ
κρεῖττον καὶ ἀντίπνουν, ἀπὸ
ἐν ψάμμῳ βαθείᾳ ἕνεκα ὅτι
βεβαίως ἀπερείσασθαι τῷ βάσει,
ὅτι

externa quoque valdè firmiter aduersus illa circumsepta sunt, quò minùs eis morbi aut lassitudinis ad interna penetrare queat, tum neque æstium, neque algorem fusci pere aliquo detrimento corporis. Ad perdurandum autem in laboribus, multum color intus influens, pelurimo exercitio antè præparatus, atque in vsum necessarium repositus, præsidia valentiam, illicò membra rigore irrigans, eáque cumplurimùm nulla lassitudine vincibilia exhibet. Multorum enim & variorum laborum præmissa exercitatio, nequaquam vires absumit, sed multis incrementis augeque solet: dúmque subinde refouentur, fiunt etiam maiores. Prouidè in curriculo quoque iuuenes nostros exercemus, & vt longo alicui spatio cursu transmittendo sufficiant, assuefacimus: vtq; in breui quam celerrimi sint, eamque leuitate vti quampromptissimè docemus. Neque verò cursus in loco plano aut solido conficitur, sed in profunda arena, vbi nulla firmitate planta figi potest, aut sustineri, neque

ἐνεπιπλῆξαι ῥᾴδιον, ὅπου ὀφρομένῳ πρὸς τὸ ἀπήνορα ζῶν ποδός. ἀλλὰ καὶ ὑπερᾶραι ῥᾷστον ἐθέλοι, κἄ τι ἄλλο ἐμπόδιον, καὶ πρὸς ζῶτο ἀσκῆσαι τὰ ἐμὰ ἴσχει, καὶ μολυβδίδας χαροπὰς ἐν ταῖν χερσὶν ἴσχοντ' ἐῶ. ἅτα περὶ ἀκοντίου ἔσθ' ὃς ἐς μᾶκος ἀμιλλᾶται, ἅδ' ἂν καὶ ἄλλό τι ἐν ὅπλοις γυμνασίου χαλκοῦν, στερεὸν μὲν, ἀσφιδὶ μικρᾷ ἰοικὸς, ὄχανον ἐκ ἰχέσης, ἀλλ' πλαμῶνας, καὶ ἐπαράθης γε αὐτοῦ, καμπύλον ἐν ᾧ μέσῳ, καὶ ἰδόντα σοι βαρὺ, καὶ δύσληπτον ἐκ ἀνάγκης. ἐκεῖνο τοίνυν ἔστι ἀναῤῥιπίσαι ἐς ἀέρα, καὶ ἐς τὸ πέρᾳ, φιλοτιμούμενοι ὅστις ἐπὶ μέγιστον ἐξέλθοι, καὶ ζῶν ἄλλους ὑπερβάλοιτο, καὶ ὁ πάντ' οὖν ὅμως τι κἀπεραίωσε, καὶ τόνδε ζῶν ἄκροις ἐντέθυκεν. ὁ πυκνὸς δὲ καὶ ἡ λόνις, ἄνδρ' ἐοι ἐπιστήμονε ἐξαρκῆς ἴδοξεν, ἄνυσσον,

neque suffuderit promptum est, cedentib. subinde ad singulos passus pedibus. Possam quoque transilire, si necessitas exigat, docemus, aut aliud quoddam impedimentum. Qua in re exercentur grandia plumbi pondera habentes in manibus: deinde hasta quoque in longum proijcienda decertant. Vidisti verò & alium quendam globum iacentem in gymnasio æneum atque teretem, in parui scuti figuram formatum, neque lorum, neque baltheum habentē. At illum quoque periculi faciendi gratiâ manu sustollebas, iacentem in medio, videbaturque tibi grauis & propter læuitatem comprehensu difficilis. Itaq; illum sursum manu exortum iaculantur in aërem, in & longum, contendentes quinam ex ilis eundem quàm longissimè iactu promouerit, ac omnium aliorum metas excesserit. Quæ res & humeros illorum firmiores reddit, & brachia non mediocriter corroborat. Cæterùm quamobrem & arena & lutum illis luctantibus substernatur, quæ initiò perquam ridicula tibi visa sunt,

ἄκουσον, ὦ θαυμάσιε, ὅτε γυναῖκα ὑποβλήτην. πρῶτον μέν, ὡς μὴ ἐπὶ τὸ πρανὲς ἡ πλῶσις αὐτοῖς γίγνοιτο, ἀπ' ἐπὶ τὸ μαλακὸν ἀσφαλῶς πίπτοιεν. ἔπειτα καὶ τὸν ὄλισθον ἀνάγκη πολὺν γίγνεσθαι, ἐν ὁμοιώτατον ἐν ᾧ πηλῷ, ὁ σὺ τοῖς ἐγκείνοις ἔκαβον, οὐκ ἀχρεῖον οὐδ' γελοῖον ὄν, ἀλλὰ καὶ λῦπτο ἐς ἰσχὺν καὶ τόνον οὐκ ὀλίγα σωτηλεῖ, ὁπόταν ἅτις ἐχόντων ἀκόλουθον, ἀναπαίσασα ἐγκρατῶς ἀντιλαμβάνεσθαι, καὶ συνίχειν ἀλολιθαίνουσας. ἄρτιον γὰρ πηλῷ ἰδρωκότα, μετ' ἐκεῖνα ἐπισπᾶν, καὶ διαῤῥιῶσαι τῶν χειρῶν σπουδάζοντα, μὴ μικρὸν ἔπαν νόμιζε. καὶ ταῦτα πάντα ἅσπερ ἐγὼ προμηθούμενος ἐς τὸν πολέμους καὶ χύσιμα, ἄλλοι σοὶ γένοιτο προθύμως ῥᾳδίως ἀράμενον ὑπεξενεγκεῖν, ἢ καὶ πολεμίων σιωπῇ πάσασθαι ἥμαρ, μετίσορον κομίζοντα, καὶ ὅτε τὸ ἐς ὑποβολὴν ἀσκεμμένον, τὰ

nunc audi, ô admirande. Primùm quidem, ne in duro casus illis contingat, sed in loco molliore citra periculum prostrati corruant. Deinde multa lubrico effugia accidere in cano fundamus necesse est, quam rem in aequillis conferebat, sed quae non sunt inutilia habenda, aut ridicula. Nam & haec plurimùm ad robur & membrorum firmitatem confabricandam conferunt, quando ad hunc modum luctando alter alterum fortiter apprehendere cogitur, & mesi ei verbò elaborare membris. Tenere etiam pueros oleo, & sudore profluentem, excidere eorum rem, & è manibus effluentem laborantem, ne tibi res videatur esse modica ad tollendum momenti. Puerorum, mihi me credite, victoria est, in bello quoque rem parum praestant veteranorum centibus, si aut amicus vulnere saucius sine negotio subtus ex acie efferendus esset, aut hostis comprehensus subinde rapiendus. Eam ob rem penè immodicè eos exercuisse

difficile

ὥσπερ ἐφ' αὐτοῖς. καὶ ὅπερ ἔφην τὸ κοινὸν ἀγαθὸν, καὶ τὴν ἄκραν πόλεως εὐδαιμονίαν, τοῦτ' ἐστὶ πόλεμον, ὁπόταν ἐς τὰ ἁπλῶ καὶ ἐς πάλαισμον τὰ ἄριστα παρεσκευασμένη φάνοιτο ἡ νεότης, πρὶ τὰ κάλλιστα ἐς ἅπαν σπουδάζουτα. Ἀνέχαρ, εὐκόλως, ὦ Σόλων, λίαν πρὸς ἡμῖν ὑπόπτως οἱ πολέμιοι, χρισάμενοι ὥσ ἐλαίῳ, καὶ κονισάμενοι, πρόεισι καὶ αὐτοὶ νῦν τὰς χεῖρας ὑπ' αὐτῶν προβεβλημένοι, κἀπεῖτα ἀμαλδὺ ὑποπάσσουσι ὑμᾶς, καὶ φύζουσι, δεδιότας μὴ σφισι κιχηνόσι πάσσητε τῶν ψάμμον ἐς τὸ σῶμα, ἔπειτα ὑφέντες, ὡς κατὰ νότου χέμοδι, πτερπλέξαι αὐτοῖς τὰ σκέλη περὶ τὴν χαίτην, καὶ δι' ἀγχόνης ἐλθεῖν, ἐπὶ τὸ κράνος ὑποβαλόντες τὸν αὐχένα; καὶ νὴ Δί', οἱ μὲν τοξάσονσι δεδοκότες, οἱ δὲ ἀκοντιοῦσι, ὑμῶν δ', ὥσπερ ἀνδριάντων, ἀκαθίξεται τὰ βέλη, κιχησόμενον πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ πολὺ

occupatis existentibus. Et quod commune bonum dixi, summamque ciuitatis felicitatem, ea est, quoties & ad pacis artes, & belli scientiam quamoptimè atque diligentissimè iuuentus præparata fuerit, studijs ac rebus pulcherrimis feruentissedulitate impendens operam. ANA. Proinde, Solon, hostibus vobis ingruentibus oleo perunctis, & oppleti puluere, in bellum progredimini, nempe pugillatu instructi aduersus amatos. Et illi videlicet pertimescunt vos, ac fugiunt, metuentes ne ipsis hiantibus arenam in os spargatis, aut fortè post tergum reflientes illorum crura apprehendatis, eosdemq; præfocetis, iniecto circa collum cubito. Ac per Iouem illi petent vos arcubus, & iaculabuntur spiculis: at vos, quemadmodum statuas, tot illorum acies non penetrabunt: quippe ad Solis feruorem denigratos, ac

ζῶν ἀπὸ γυμναζομένων, ἀπ-
πλώσας τὸν κόνιν, καὶ τὸν σπα-
λὸν, ἱρόιμι ἄν σε, πατέρα
ἀρρόμοιος ὤξιος γένεσθαι. οἶδα
γὰρ, ὡς αὐτίκα ἥδιον ἂν ἐκ πρώ-
της προσόψεως, ἀκοὴ μὲν ἐπὶ τ
ἔργον παραθέμενος ἑκατέρᾳ, σω-
φρονῆσαι, καὶ συγκινδυνεύσειν ἂν
ἕναι μᾶλλον, ἢ θρύπτεσθαι καὶ
δειλιᾶν, καὶ λαγὼν ἂν ἀπο-
φεύγειν, καὶ φυγῇ εἰς τὰ ἄσω τ ἄπ-
ειμι. ταῦτ' οὖν, ὦ Ἀνάξ-
χαρσι, ἃ τοὺς νέους ἡμᾶς ἀσκῆ-
σθαι, ὁλόμυροι φύλακας ἡμῖν τ
πόλεως, ἀγαθοὺς γενέσθαι, καὶ ἐν
ἀλαθείᾳ βιάσεσθαι δι' αὐτὸ,
βραδύτερον μὲν τ φυσιμῶν ἀ-
πίεσιν, φοβεροὶ δὲ τοῖς πολε-
μίοις ὄντας, ὡς ἂν πλείστους ἡμῖν
ποιήσῃ ἡμῖν τὸν πλοῦτον
αὐτῶν. ἐν ἀρετῇ τε αὖ πο-
λὺ ἀμείνους αὐτοῖς χρώ-
μεθα, πρὸ μυρίων τῶν ἀ-
σκῶν φιλοτιμημένοις, μάθ'
ἂν ἀρχὰς ἐς ὕβριν προσποι-
ήσοις, ἀλλὰ περὶ τὰ τοιαῦτα
διατρίβουσι, καὶ ἀσχόλοις
δοὺ

in Liceo exercent, eligeres, huc sisterem, ac cœno & pulvere abluis, te interrogarē, vtrinam potius similis esse optares. Satis certò compertum habeo, te primo statim aspectu electurum, tamesi neutrius vitæ periculum feceris, alteri potius esse similem, quàm delicijs frangique diffluere, ac album esse præsanguinis inopia ad præcordia confugientia. Hæc sint fere, ô Anacharsi, quibus iuuentutem nostram curare solemus, existimantes eandem hisce gymnasiorum mâ forecustodem Reip. & cuius opera in libertate nos victuros speramus, semper de hostibus, quicunq; nos odiorum, victoriam reportantes: terribiles verò finitimis existentes, adeò vt illorum opum & potentiam nostram pertimescant, ac nobis tributum pendere soleant. Parùm autem in pace longè malorum illis vtimur, de nullare turpi ac flagitiosa contendentibus, neq; ob inertiam ad mutuò inferendam iniuriam se exercentibus, sed circa ista versantibus, in q̃ his ipsis exercitijs occupe-

ὅπλων ἔρ αὐτοῖς. καὶ ὅταν ἔρω τὸ κοινὸν ἀγαθὸν, καὶ τὴν ἄκραν πόλεως εὐδαιμονίαν, τοῦτ' ἐστὶ λέγων, ὁπόταν ἐς τὰ ἀρμάτα καὶ ἐς πόλεμον τὰ ἄριστα παρασκευασμένη φαίνοιτο ἡ νεότης, περὶ τὰ κάλλιστα ἐπιμελῶς σπουδάζουσα. Ἀνάχαρ, εὐκόλως, ὦ Σόλων, λῴων ποτ' ἡμῖν ἐπιόντων οἱ πολέμιοι, χρισάμενοι ὠλαίῳ, καὶ πονισάμενοι, φόβῳ καὶ αὐτοὶ αὖς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς προβιβλημένοι, καὶ ἄγχειν ἀλλήλους ἐποδύσασθαι ὑμᾶς, καὶ φεύγουσι, λιθίοις μὲν ὀφθαλμοῖς πιχνοῦσι πάσσαλοι τὸν ψάμμον ἐς τὸ σῶμα, ἢ περιπεσόντες, ὀπίσω νότου γόνατα, περικάψαντι αὐτοῖς τὰ σκέλη περὶ τὰ χεῖρα, καὶ λάζηται, ἢ τὸ πρόσω ἐπὶ βαλόντες τὸν τράχηλον; καὶ οὐ λίθοι μὲν τοξεύσουσι ἀμυνόντι, καὶ ἀκοντιοῦσιν, ὑμῶν δὲ, ὥσπερ ἀνδριάντων, ἀκοντίσματα τὰ βέλη, πιχήσουσιν πρὸς τὸν λίθον, καὶ πολὺ

occupatis existentibus. Et quod commune bonum dixi, summamque ciuitatis felicitatem, ea est, quoties & ad pacis artes, & belli scientiam quamoptimè atque diligentissimè iuuentus præparata fuerit, studijs ac rebus pulcherrimis feruentissedulitate impendens operam. ANA. Proinde, Solon, hostibus vobis ingruentibus oleo perunctis, & oppleti puluere, in bellum progredimini, nempe pugillatu instructi aduersus amatos. Et illi videlicet pertimescunt vos, ac fugiunt, metuentes ne ipsis hiantibus arenam in os spargatis, aut forte post tergum resilientes illorum crura apprehendatis, eosdemq; præfocetis, iniecto circa collum cubito. Ac per Iouem illi petent vos arcubus, & iaculabuntur spiculis: at vos, quemadmodum statuas, telorum acies non penetrabunt: quippe ad Solis feruorem denigratos, ac

πολὺ τὸ αἷμα πιποιεμέ-
νων. οὐ γὲ κάλαμοι καὶ
ἐλίρῳ ὑμᾶς ἴσι, ὡς τάχι-
ω ἐνδιδόναι πρὸς τὰς πλη-
γάς· ἀλλὰ ὀλίγοι ποτὲ ἂν, καὶ
μόλις κατατετμημένοι βα-
δίσι τοῖς πρώτοις, αἷμα
ὀλίγον ἀποδέξωντι τοιοῦτα
γὲ φῆς, ἃ μὴ πάνυ παρύ-
πουσα τοῦ παραδείγματος.
ἐκτὰς πομπολίας ἐκείνας τό-
τι ἀναλήψοθι, τὰς τῶν κω-
μωδῶν τι καὶ τραγῳδῶν,
καὶ ἢν πρωτιθῇ ὑμῖν ἔξο-
λον, ἐκεῖνα τὰ κράνη πιεθ-
δίσοθι τὰ κιλίωτα, ὡς φο-
βερώτεροι ἅπαι τοῖς ἐναντία-
οις, μορμολυττόμενοι αὐτούς.
καὶ ἀποδύσοθε τὰ ὑψηλὰ ἐ-
κεῖνα λοφία· φύγοντί τι
γὲ, ἢν δέῃ, κοῦφα, καὶ
ἢν διώκητι, ἄφυκτα τοῖς πο-
ρρωμένοις ἔσα, ὑμῶν οὕτω μι-
γάλα φρονούντων ἐπ' αὐ-
τούς. ἀπ' ὄρα, μὴ τοιοῦτα
μὴν ὑμῖν τὰ κομψὰ κἀρ
ἢ, καὶ παιδιᾷ ἄμεινα, καὶ δια-
φορὰ ἀργοῦσι, καὶ ῥαθυ-
μίᾳ ἐθέλουσι τοῖς νεανίσκοις.

multo sanguine abundantes. Neq; enim vos estis aut spica aut stipula, vt quamprimum plagis succumbatis, sed admodum sero, ac vix profundis confecti vulneribus modico sanguine commaculato. Talia enim sunt quæ dixti, nisi exemplum à te allectum planè abhorrerem: aut fortasse Comicorum & Tragœdorum potius armaturam assumetis, & si insuper natus in aciem vobis exeundum fuerit, galeas illas altas capiti imponetis, vt hoc magis terrori sitis aduersarijs, laruis ac terriculamentis anilibus eos exagitantes. Præterea calceis quoque peralios illos pedibus accommodabitis, qui si fugiendum vobis esset, leues sunt: rursus si aliquos sectati fueritis, hostibus erunt ineffugibiles, tantum abest vt vobis aduersus illos sit opus. At videte potius ne ista vestra arguta sedulitas nugæ sint, & ludicra puerilia, & inertium iuuenum ignauiæque dedicatum exercitio.

Sinite

εἰ δὲ βούλοισθε πάντως ἐλεύθεροι καὶ εὐδαίμονες εἶναι, ἔστω ὑμῖν γυμνάσιον λόγοι, καὶ ἀσκήσεις ἀκριβεῖς, τῆς ἐν ὅπλοις. καὶ ἔτι μᾶλλον πρὸς ἀνδρὸς μετὰ παιδιᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἀνομένους ἴσως, μετὰ πονηρῶν μαλακοῖσι τοῖς ἀντιτύποις. ὥστε ἀφίησιν τὸν νοῦν, καὶ τὸ ἔλαιον, διδάσκειν αὐτοὺς τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν, μὴ κόνδυλα διδόντας τοῖς ἀκούουσι, καὶ οἷα διαφέρειν πρὸς τὸν ἄνεμον, ἀλλ' ἴσως λόγχην βαρεῖαν, μετὰ συσσοβῆς ἐκπεμπομένην, καὶ λίθος χαροπλήθης. καὶ σάλπιγγος καὶ χρέμβου ἐν τῇ ἀσκήσει, καὶ θώραξ καὶ κράνος. εἰ δ' ἐγὼ τύχοιμι, θεῶν τινος εὐμενοῦς τοῖς ἐμοὶ μοίραις, οἵ μοι λόφος ἀκρόλοφος ὑπὸ τιθήνῃ ὀλίγων ψιλῶν ἐπιπεσόντων, εἰδὼς τοι, ἢν σπασάμενος τὸ μικρὸν τοῦτο ξίφος θοῦρον, τὸ παρὰ τοῦ Ἡφαίστου, μόνος ἐπέσπεσον τοῖς ἐκείνων ὑμῶν ἅπασιν, καὶ δοκοίην ἂν ἐκείνοις τὸ γυμ-

Si verò vobis in animo est prorsus esse liberis, & per omnia felicibus, aliis vobis opus erit gymnasiis, & vero in armis exercitio: neque cum aliquo alternis certaminibus iuuenes vobis componendi sunt, sed aduersus hostes depugnandum erit certo cum periculo virtutem exercentibus. Quapropter relictis puluere atque oleo, docete illos arcu contendere, & hasta uti: neque illis leuia dabitis iacula, quæ venti flatu feruntur, sed sit hasta grauis, quæ cum turbine atque sibilo extorqueatur: præterea lapis prægrandis, & gladius, & scutum sinistræ insertum, & thorax, & galea. Nam sicut in præsens instructi estis, dei cuiuspiam benignitate mihi seruati esse videmini, quo minus nondũ perijstis à perpaucis saltem leuis armaturæ militibus irruentibus. Ecce enim, si stricto salé gladio, quo præcinctus sum, solus iniuuenes vestros, omnes irruerem, & scutum vnà cum clamore gymnasium hauddubiè caperem, illis

γυμνάσιον, φυλάττων ἐκάστων, καὶ οὐδεὶς ἀντιβλέπειν τολμᾷ. ἀλλὰ περὶ τοὺς ἀνδριάντας ἂν περιῆμεν, καὶ περὶ τοὺς κίονας καταδακρυόμενοι, εἰ πόθεν ἂν μοι παράσχοιεν λαβεῖν οἱ ποιηταί, καὶ πρίαμοντες. καὶ τότ' ἂν ἴδοις ἂν ἔτι ἐρυθριῶντας αὐτῶν τὰ σώματα, οἷοι νῦν ἐσιν, ἀλλὰ ἀπὸ χρῶν ἅπαντες αὐτίκα χλοιοὶ ἔσεσθε, ὑπὸ τοῦ δέους μεταβαλόντες. οὕτως ὑμᾶς ἡ ἀρετὴ ἐξέπληξεν, βαθεῖα οὖσα, ὡς μὴ ἂν ῥᾳδίως ἀναστῆναι πρὸς αὐτὴν ἵνα κράνους ποθ' ἁλόντας. Σά. εὖ ταῦτα ἔφασαν, ὦ Ἀμάζονες, Θρᾷκες τε ὅσοι μετ' Εὐμόλπου ἐφ' ὑμᾶς ἐστράτευσαν, καὶ ἃ γε ναῦς ὑμῶν, ἃς μετὰ Ἱππολύτης ἐλάσασαι ἐπὶ τὴν πόλιν, δεδέασιν, ὅσοι ὑμῶν ἐν ὅπλοις ἐκφράθησαν. ὑμᾶς δέ, ὦ μακάριαι, οὐκ ἐκεῖνα ἐν τῷ μετὰ τὰ σώματα ἐποιεῖτε πάθη, ἀφ' οὗ καὶ ἄνοπλα ἐθέλομεν ἐπὶ τοὺς κινδύνους,

illis passim diffugientibus, ac nullo contrà ferrum aspicere audente: verùm post statuas aut columnas consistentes risum mihi exhiberent, lachrymantes atque pedibus permulsi. Tunc verò videres illos non amplius rubescentes corpore, cujusmodi nunc sunt in præsentia, sed omnes illicò expallescentes transcoloratione præformidine. Adeò nobis pax vox enervatos effeminauit, vt non facilè fortem cristam hostilis galeæ conspectam sustinerent. So. At nequaquam talia de nobis prædicauerunt, ô Anacharsi Thraces, quotquot Eumolpum secuti, bello nos lacessiuerunt: neq; vestræ naues, quæ duce Hippolyta aduersus vrbem expeditionem instituerant. Neque item alij, quotquot in armis acie vires nostras experti sunt. Cæterùm nos, ô amice, non hoc consilio vndiquaque nudum corpora exercemus, propterea eos in aciem aduersus pericula prodeamus.

ἀλλ' ἐπαδὰν καθ' αὐτὸς ἄριστοι γένωνται, ἀσπίδα τε μικρὰν ἔτι ξυλίνοις ὅπλοις, καὶ πολὺ ἄμεινον χρήσωνται ἂν αὐτοῖς, ἔτι διακριθῶσι. Αν. νὴ τὸν ὑμῖν ἐστὶ τὸ γυμνάσιον τὸ ἐν τοῖς ὅπλοις, ἐν ᾧ δεῖ ἔχειν ἐν τῇ πόλει βίστον ἅπαντα ἀκριβῶν. Σό. ἀλλὰ ἴδοις ἄν, ὦ Ἀναχάρσι, ἐπιτήδειον ἡμῖν σωφρονίσας, νὴ ὅπλα ἐπάσῃ μάχαιρα ποιᾷ, οἷς χρώμεθα, ὁπόταν ἀναγκαῖον ᾖ, νὴ λόφους καὶ φάλαρα καὶ ἵππους, καὶ ἐπὶ ἅρμασι σχεδὸν τὸ τέταρτον τῆς πόλεως. τὸ μὲν τοι ὁπλοφορεῖν ἀεί, νὴ ἀκινάκην πρόσθεν, ἀσπίδα δὲ ὄπισθεν ἐν ἀριστερᾷ οἰόμεθα ἔνια· νὴ πρὸς μάχην, ἐπὶ μὲν ἀσπίδα φορούς, μηδὲν δεῖν, ἢ ὅπλα ἐξοπλίζεσθαι ἐς τὸ δημόσιον, ὑμᾶς δὲ συγγνώσεσθαι, ἐν ὅπλοις ἀεὶ βαδίζειν. τότε μὲν ἐν ἀφράκτῳ οἰκεῖν, ἐφ' ἅπαν ἐπιβουλεύειν, καὶ οἱ νόμοι μάλα πολλοί. καὶ ἄ-

sed vbi in hisce ludicris quàm optimi atque exercitatissimi euaserint, deinceps & cum armis exercentur, quibus longè propriis vtuntur ad hunc modum antè institui. ANA. *Et vbinam locorũ illud nobis est gymnasium, quod armorũ vsui exercendo destinatum est? Neque enim ego vspiam in vrbe eiusmodi conspexi, cùm totum oppidum sursum ac deorsum diligẽter perreptassem.* SO. *Sed certè videbis, ô Anacharsi, multum nobis tẽporis conuersatus, tũ enicuiq; permulta esse arma, quibus pro necessitate vrgente vtimur, & cristas, & phaleras, & equos, & equites fermè quartam partẽ ciuiũ. Siquidem semper armatũ incedere, neque nõ acinace succinctum esse, superuacaneum in pace esse existimamus. Praterea mulcta cautum est, ne quis in vrbe, cùm nihil necesse sit, ferrum gestet, aut armatus procedat in publicum. Vobis verò non iniuriâ ignoscendum est, perpetuò in armis vũ uentibus. Viuere enim in loco aperto incustodito, facilè inuidiæ obnoxium est, & hostium valde numerosa est copia: neque*

ἀμυνῶμαι, ὁπότε τις ἐπιστὰς, καὶ μάλιστα ἐν τῇ ἀμάξῃ, φορώσαιμι. ἢ τὸν ἐπὶ ἅμαξαν ἀπιόντα, αὐθαίρετος, καὶ μὴ ὑπὸ νόμου ξυμπολίτης ὢν, ἀναγκάσω ἀποδοῦναι τὸν σίδηρον, ὡς πλησίον ἂν ἀμυνοῦμαι, ἤ τις βιάσοιτο. Ἀνά. ἄτοπα, ὦ Σόλων, σιδηροφορεῖν μὲν ἀδήλου ἀναγκαίας ἕνεκα, πειθόμενον ὑμῖν ἅπασι, καὶ τῶν ὅπλων φέρειν, ὡς μὴ δεῖ χρῆσθαι ὄντα φέροιτο, ἀπὸ φυλάττειν ἀφειμένα, ὡς χρήσιμόν τι τότε, τὴν χεῖρα ἐπισάσσειν. τὰ δὲ σώματα τῶν, οὐθενὸς δεομένου ἐπάνω, καταπονεῖν παίοντας, καὶ τὰ τῶν ἱδρώτων καταπλήσσοντας, οὐ ταμιεύεσθαι τὰς ἀλκὰς αὐτῶν, ἐπ' ἀκινήτῳ πηλῷ καὶ τῇ κονιάστρᾳ ἰοῦσι; Σό. ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, τοιοῦδί τι δυνάμενον νοῦν ἐνοεῖν, ὡς οἶνος ἢ ὕδατι ἢ ἄλλῳ τῳ ὑγρῷ ὁμοίῳ πρὸς αὐτὸν ὅσαν. δίδιας οὖν, μὴ

neque illud certum, quando opere assistens quispiam dormienti è plaustro pertusum jugulet. Ipsa quoque mutua infidelitas, & quod legibus nequaquam coercentur tam rempincolitis, ferrum vobis semper facit exercitium: ut in propinquo sit ad propulsandam injuriam, si quis vim alteri inferre egrederetur. ANA. At verò, Solon, ferrum gestare nulla necessitate adigeris: sat peruacaneum esse censeo, ut & armis parcatis, & manibus frequenter hastas corrumpantur, sed reposita conservatis, ut necessitate vocante vtamini: sedentem iuuenum corpora nullo cogente periculo verberetur laboribus conficitis. Quin etiam sudore absumere, nulli rei manopere necessariae aut conducibili eius illorum expromitis, sed cassum in terram atque ceno effundatis. SO. Videris, ô Anacharsi, talem de re corporeo opinionem obtinere, quasi vino aut aquae aut cuipiam rei humidae similitudine respondeat. Ita quae recum

ex

μὲν ὥσπερ ἐξ ἀγγείου κεραμέου
ἀεὶ διαῤῥυῆσαι ἐν τοῖς πόνοις, κἄπειτα ἡμῖν κενὸν καὶ ξηρὸν οἰκεῖσθαι τὸ σῶμα καταλιπόντα, μηδενὸς ἔνδοθεν ἀναπληροῦντος. τὸ δὲ οὐκ ἔστιν ἕκαστον, ἄν' ὅσον ἂν αὐτῷ ἐξαντλῇ τοῖς πόνοις, τοσοῦτον μᾶλλον ἐπιῤῥεῖ, καθάπερ Ὑδρας μῦθον, ἑτέρας κεφαλὰς ἀντὶ μιᾶς κεφαλῆς τμηθείσης δύο ἀεὶ ἄλλας ἀνεφύεσθαι. ἂν δὲ ἀπορήσωμεν ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἅπαξ διαρρεῖ τὸν ὕδατος ἓν μέρος ὑποβεβλημένον, τότε μὲν τῶν καμάτων βλάπτοιτο ἄν, καὶ κατεμαραίνοιτο, οἷόν τι ἐπὶ πυρὸς καὶ λύχνου γίνεται. ὑπὸ γὲ τῶ αὐτῶ πνεύματι, τὸ μὲν πῦρ ἀνακαυσαι ἄν, καὶ μᾶλλον ποιήσαιεν ἐν βραχεῖ, παραβάλωμεν τῷ πνεύματι, καὶ τὸ τοῦ λύχνου φῶς ἀφορβέσασι, εὐπετῶς ἂν ἀποκρύσαιμεν τῆς ὕλης τὸν χορηγίαν, ὡς διαρρεῖν εἰς πᾶν τὸ ἀντιπνέον· οὐ γὲ ἂν ἰσχυρᾶς, αἶμαι, τῆς ῥοῆς ἀνεφύετο. Ανάχ. ταῦτ' ἔχει, ὦ Σόλων, οὐ πάνυ

ne quemadmodum ex vase Samio, robur elanguidum effluens in laboribus, deinde nobis corpus inane & aridum discedendo relinquat, cùm à nemine intus repleatur. Atqui ad hunc modum res se non habet, sed quantò quis impensius exhauserit, tantò copiosius influit, iuxta Hydræ fabulam, siqua vnquam tibi inaudita est, cui pro vno capite præciso, semper alia duo renascebantur. Cæterùm si ab initio inexercitato corpore fuerit, parumq; firmo, nrq; satis habuerit subiectæ materiæ, tunc illicò fatigatione defessus, detrimento afficitur, atq; marcescit, veluti in igne ac lychno vsuuenire videmus. Etenim eodem flatu & ignem potes incedere, inq; breui maiorem facere, mmirũ inflammans spiritum: ac lychni lumẽ extinguet, non habens sufficientem materiæ suppeditationem, quæ aduerso flatui par esse possit. neque enim ab altiùs acta

radice productũ fuerat. ANA. Hæc equidem, ô Solon, non admo-

πάνυ συνίημι· πλάττεις γάρ, ἔκαστ' ἰμὶ ἄρμικας, ἀκριβοῦντιν & φροντιδ & κὴ διανοίας ὀξὺ διαδρομίας διόμενα. ἰκᾶνο δή μοι πάντως ἂν κὶ τίν & ἴνικα οὐχὶ κὴ ἐν ζοῖς ἀγῶσι τοῖς Ολυμπιάσι, κὴ ἰσθμοῖ μοὶ κὴ Πυθοῖ, κὴ ζοῖς ἄλλοις, ὅπότ' ποκοὶ, ὡς φὴς, συνίασιν ὀψόμενοι τὰς νίκας ἀγωνιζομένας, οὐδ' ποτ' ἐν ὅπλοις ποιᾶσθι τὼ ἄμιλλαν, ἀλλὰ γυμνὰς ἐς τὸ μέσον παραγαγόντες, λαμπρυνόμενος κὴ πασομένους ἐπιδείκνυτι, κὴ εἰκάσασι μᾶλλα κὴ κότινον διδόντι; ἄξιον γὰρ ἀδίκημα τοῦτό γε, οὗ τιν & ἴνικα τῶν ποιᾶντι. Σό. ἀκούομεν γὰρ ὦ Ανάχαρσι, τὼς τὰ γυμνάσια προθυμίαν οὕτως ἂν πλείω ἐγγυίσθαι κὼζοῖς, ἐ τοὺς ἀσκοῦντας ἐν τούτοις ἰδόντ τις μιμνύμενος, κὴ ἀναμιμνυόμενος ἐν μέσοις ζοῖς Ελλησι, κὴ ὑφ' ἕ, ὡς ἐ τούτους ἀφυσόμενος, ἀνδρίας τὶ ἰκιμάδα ὦ), ὡς μὰ

admodum intelligo. argutiæ enim istæ tibi dictæ sunt, quam vt ego quem intelligentia assequi, exactã quandam curam & mentem acutè cernentem requirentis. Illud porrò omnino mihi respondeto, quamobrem tandem non etiam in Olympicis certaminibus, & Isthmiacis, & Pythicis, aliisq; quando nudi, vt ais, confluxerint iuuenes certantes spectaturi, in ipsis armis certamen cõsciendum proponitis: sed nudos in medium adductos, qui & eos circumeant, & verberent, offendatis, ac deinceps vicinis malo aut oleagineam coronam præstatis? Hoc enim scitu dignum est, cum rei gratiã facitare soleatis.

So. Quoniam opinamur, ô Anacharsi, hac ratione gymnasiorum desiderium iuuenibus magis accendi hanc qui optimè esse gestant, in illis honorari conspexerint, & in medio Græcorum præconis voce magnificè proclamari. Quapropter etiam tanquam illi exutis vestimentis, optimi corporis æstimanda habitudinis curam non negligunt,

ἐσχωσίνῃ γυμνωθῶσιν, καὶ ἐξιονικόσομ ἕκαστος αὐτῶν ἀς πρεπεστάτοις ἄθλοις, ὥσπερ ἔμπροσθεν ἔφαμεν, οὐ μικρὰ, ὦ Ἀναχαρσι, ὁ ἀγὼν ὁ παρὰ σοὶ θεατῇ, καὶ τὸ ἐπισημότατον γίνεσθαι, καὶ δόκιμον ὡς ἀληθῶς, ἄθλων ἐν τῷ παθ' ἑαυτὸ δοκοῦντα. τοιγάρτοι μόνοι τῶν θεατῶν, οἷς καθ' ἡλικίαν ἔστι καὶ ἄσκησις, ἀπίασιν, ὑμῖν ἐκ τῶν τοιούτων, ἀρετῇ καὶ πόνων ἐραθέντες, ὡς ἄν τις, ὦ Ἀνάχαρσι, ἐπ' εὐκλείας ἔρωτα ἐμβάλοι ἐκ τοῦ βίου, τί ἂν ἔτι ἀγαθὸν ἄμεινον γένοιτο; ἢ τίς ἂν τι λαμπρὸν ἐργάσασθαι ἐπιθυμήσειεν, νῦν δὲ καὶ ἀπὸ τούτων ἀπάσαν παρίχοιεν ἂν σοι, ὑπογύοι ἐν πολίμοις ὑπὲρ πατρίδος καὶ παίδων καὶ γυναικῶν καὶ ἱερῶν γένοιντ' ἂν ὅπλα ἔχοντες, οἱ πόλιν αἰρεῖ καὶ μάλιστα, γυμνοὶ ὁσαύτως πρόθυμίαν ἐς τὸ νικᾶν ἀναφέρομενοι. ἐκεῖνοι τί ἂν πάθοις,

ne denudati pudore afficiantur, ac se quisque victoria quamdignissimum præparet. Quinetiam præmia, quemadmodum à me prædictum est, non mediocria sunt proposita, nempe honorificũ & laude plenum à spectatoribus testimonium, & esse clarissimũ, ac demonstrari præstereuntiũ digito, inter æquales hunc visum esse etiam suæ opinione præstantissimum. Etenim non pauci ex spectatoribus, quibus per ætatem etiamnum exercitatio colenda est, abeunt non mediocriter ex his virtutis & laborum amore inflammati. Itaque, ô Anarchasi, si quis è cõmunẽ hominũ vita laudis & gloriæ amorem sublatum ejiceret. quisnam ampliùs præclaræ rei nobis ille faceret reliquũ? aut quisnam facinus aliquod magnũ & memorabile cõcupisceret? Iam ex ijs haud difficulter cõiecturam facere potes, quales in bello pro tuenda patria, defendẽdis liberis & vxoribus, & pro tẽplis suscepto futuri sint arma habentes in manibus, qui oleagina corona aut pomis inducti tãta cupiditate ad victoriam consequendã ferantur. Et quidnam dicturus esses,

ἀ θεάσασθαι καὶ ὀρνίθων καὶ ἀνθρένων ἀγῶνας παρ' ἡμῖν, καὶ σπουδὴν ἐπὶ τούτοις οὐ μικρὰν; ἢ γελάσας ἀληθινότατα, καὶ μάλιστα ἂν μάθῃς ὡς τὸ νόμιμον αὐτὸ θεῶμεν, καὶ πᾶσι ταχὺ πᾶσι δῆλον ἐν ἁπλῇ τινὶ ἀκοῇ γενέσθαι, καὶ ὀρεξάμενα ὄρνια ἀλλήλων μίγνυσθαι τῆς ἰσχάτης ἀπαγορεύσεως. ἀλλ' οὐ γὰρ οἶμαι τοῦτο γε ἀποδύεσθαι γάρ τινα ἐρίμαχα τῶν ψυχῶν ὁρμὰς εἰς τοὺς κινδύνους, ὡς μὴ ἀγωνιᾶν δοκεῖ καὶ ἀπολαμπρύνεσθαι φαίνοιτο τὸ ἀληθὲς ἀνήρ. μηδὲ ἀπαγορεύοιμι τὸ προσώπου ἕνεκα καὶ τοῦ μὴ ἄμορφον ἢ δύσχρων. τὸ δὲ ἐν ὅπλοις παρᾶδον αὐτὸ, καὶ ὁρᾶν τιμωρουμένους ἄπαγε, θηριῶδες γὰρ, καὶ ἀνῶν σκαιὸν, καὶ πόσῃ γε ἀλυσιτελὲς, ἀφορᾶν τοὺς ἀρίστους, καὶ οἷς ἂν τις ἄμεινον χρήσαιτο κατὰ τῶν δυσμενῶν. ἐπεὶ δὲ φῂς, ὦ Ἀνάχαρσι, καὶ τὰλλα ἀπολαύσεσθαι, σὺ δὲ ἀπολαύσεσθαι, σὺ δὲ

si apud nos & coturnices & Gallos gallinaceos compugnantes videres, ac harum rerum spectandarum & adornandarum studium non mediocre! Rideres videlicet: at tum maximè si resciscere lege à maioribus lata illud nos facere, omnibusque iuuenibus vt mutuis imperatum esse, vt spectent volucres rostris inter se depugnantes vsque ad extremam defectionem virium. Atqui ne hoc quidem insuauis risu dignum est. Irrepit enim sensim in animos iuuenum impetus ad fortiter subeunda & contemnenda pericula, ne gallis ingenerosiores atque ignauiores esse appareant, neve defessi vulnera aut labores aut aliam difficultatem ferre recusent. Caeterum vt in armis harum rerum periculum faciant, ne mutuis vulneribus semet non

facientes spectemus, apage. ferinum enim illud esset, & crudelibus modis crudele: ad haec non minus damnosum & vanile, mactare iuuenes praestantissimos, quorum opera & viribus longè melius aduersus hostes vti queamus. Quia verò ais, ô Anacharsi, et reliquâ quoque Graeciam videndi gratia peragrauisti,

vide

μίμνησο, ἵν' ποτὲ καὶ ἐς Λακεδαίμονα ἔλθῃς, μὲ κατα-γελάσαι, μηδὲ ἱκανὸν, μηδὲ οἴεσθαι μάτην πονεῖν αὐτοὺς, ὁπόταν ἢ σφαίρας περὶ ἐν τῷ θεάτρῳ συμπεσόντες, πώωσιν ἀλλήλους, ἢ ἐς χωρίον ἀσυμβόλητον, ὕδατι περιγεγραμμένον, ἐς φάλαγγα διαστάντες, τὰ πολεμίων ἀλλήλους ἐργάζωνται, γυμνοὶ καὶ αὐτοὶ, ἄλλος ἄλλον ἐκβάλωσι τοῦ περιγράμματος· τὸ γὰρ ἔτι ρον σωτήριον, οἱ ἔτι ροι τὸν κατὲ Λυκοῦργον, οἱ κατ' Ηρακλία, ἢ ἔμπαλιν σωσθοῦσιν ἐς τὸ ὕδωρ. τὸ γὰρ ἀπὸ τούτου ῥᾳδίως λοιπὸν, καὶ οὐδὲν ἂν ἔτι πάσαι. μάλιστα δὲ, ἂν ὁρᾷς μαστιγουμένους αὐτοὺς ἐπὶ τῷ βωμῷ, καὶ αἵματι ῥεομένους, πατέρας δὲ καὶ μητέρας παρεστώσας, οὐχ ὅπως ἀνιωμένας ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις, ἀλλὰ καὶ ἀπολούσας, ἂν μὲ ἀντέχοιεν πρὸς τὰς πληγὰς, καὶ ἱκετεύουσας ἐπὶ μέγιστον ἀφελέσθαι πρὸς τὸν πόνον, καὶ ἱκανὸν

vide vt memoria teneas, si quando in Bacedæmona veneris, ne & illos irrideas. neque putes eosdem inutilibus vacare laboribus, quando aut de pila in theatro impetu facto collapsi, mutuis vulneribus semet deformauerint: aut in locum circumcirca aqua obseptum ingressi, ac in cohortes distributi, hostili animo alter alterum inuaserint, & ipsi nudi, donec pars alterutra diuersam è loco aquis circundato eiecerit, nempe Lycurgi assectæ, sectatores Herculis, aut rursus in aquam impulerint. Ab illa enim pax insequitur, nec vllus amplius pulsatur. Maximè verò, si videris pueros ad aram flagellis ac loris cædi, ac sanguine defluentes & patre & matre assistentibus, non vt aliquem ex hoc facto dolore capiant, sed minaciter interminantibus nisi verbera perseueranter tulerint, ac supplicantibus quoq; vt quandiutissimè labori tolerando sufficiant,

καρτερῆσαι δῆτ᾽ ἀνοῖς. πολλοὶ γὰρ καὶ ἀναίδανον ὧδ᾽ ἀγῶνι, μὴ ἀξιάσαντες ἀπαγορεῦσαι ξῶντες ἔτι, ἐν ὀφθαλμοῖς τοῖκείων, μηδ᾽ ἄξιον τοῖς σώμασιν, ἂν καὶ τὸς ἀνδριάντας ὕστερον τιμωμένους δημοσίᾳ, ὑπὸ τ᾽ Σπαρτιατῶν ἀναστήσωνται. ὅταν τοίνυν ὁρᾷς ἡμᾶς, μήτι μαίνεσθαι νομίσῃς αὐτὸς, μήτι ἄπτις ὡς ἀνάνδρους ἐπὶ σμικρᾷ αἰτίᾳ ἀναγκαίᾳ ζῆλον παρῇσι, μήτι τυράννοις βιαζομένους, μήτι πολεμίων ὀλιγωθέντων. ἆπου δ᾽ ἄν σοι καὶ ὑπὲρ ἐκείνων Λυκοῦργος, ὁ νομοθέτης αὐτῶν, πάνυ τὰ εὔλογα, καὶ ἃ συνέβαινε κολάζῃ αὐτὸς, ὃν ἐχθρὸς ἄν, ἢ πρὸ μίσους αὐτὸ ὀφθῆν, ἢ πρὸ ὠμότητα ἢ πόλεως ἀκῆ παρανάλωσαν, ἀπὸ καρτερικοτάτης, ᾗ μαν τὸν ἀνοῦ πράξασθαι ἀξιῶν ἔναι τοὺς σώφρονας μάρτυρας πρὸ παιδία. καί τοι κἂν μὴ ὁ Λυκοῦργος ἦτε, ἐννοεῖς, νέοι verberū difficultatibus cedentes succumbant. Itaq; permulti plagis ipsis immoriuntur, dedecorosum existimantes si etiamdum viuentes in familiarium cōspectu verberibus superati deficerent, aut corpore flagrorum ictibus cederent: quos etiam statuis in memoriam illorū erectis publicè à Spartanis honestatos videbis. Quādoquidem go ista coràm oculatus arbiter inuereberis, cane illos insanire temerè suspiceris, neq; dices citra causam iustam ac necessariam talibus eos difficultatibus conflictari, neq; vrgente alicuius sæua tyrannide, neq; hostib. imminenti but. Dixerit enim haud dubie Lycurgus Laconicarum legum auctor, pro illis mentibus tibi rationi valde consentanea, quibusnā causis impulsus B pueros ita verberibus affligēdos statueris, neq; inimicus illis existens, neq; malitia adductus hoc faciens, neq; ciuitatis inuentutē nequicquā cōsumens: sed volēs atq; cōtendēs reddere quāfortissimos, ex omni difficultate superiores eos, qui patriā ab iniuria esse sua tueri atq; defensuri. Quāquā verò ipse Lycurgus nihil dixerit,

facile

φίμαι. ἢ αὐτὸς, ὡς ὃν ἄν ποτε ἡμεῖς ὁ ζωστὸς ἐν πολέμῳ, ἀπορρήτου τι ἐξέπιοι ἢ Σπάρτης, ἀκκισάμενον ἢ ἐχθρῶν ἀκαλαχίαν αὐτῷ, μᾶλλον τὸν, ἂν ἀμιμήμενος κεῖ ἢ ποιοῦντα, ὡς πρόσφορος ἀπαγορεύσαν. Αν. ὁ Λυκοῦργος ἆ ἢ αὐτὸς, ὦ Σόλων, ἐμαστίγου ἐφ' ἁλικίας, εἰ ἐπιορκοίη μου ἄν ἢ δη ἢ ἀγῶν, ἀσφαλῶς τὰ τοιαῦτα ἐνανιώσαιο; Σό. πρεσβύτης ἤδη ὢν ἔγραψι τοὺς νόμους αὐτοῖς, Κρήτηθεν ἀφικόμενος. ἀφιδήμικα ἆ παρὰ τοὺς Κρῆτας, ὅτι ἤκουσον ἐννομωτάτους ἁπάντων, Μίνω ἢ Διὸς νομοθετήσαντος ἐν αὐτοῖς. Αν. τίδη ἢ σὺ, ὦ Σόλων, ἐμιμοῦ Λυκοῦργον, ἢ μαστιγοῖς τοὺς νέους; καλὰ γὰ ταῦτα, καὶ ἄξια ὑμῶν ἔργα. Σό. ὅτι ἡμῖν ἱκανὰ, ὦ Ἀνάχαρσι, ταῦτα τὰ γυμνάσια, οἰκεῖα ὄντα, ἡμῶν ἢ τὰ ἔξωθεν κἀπάνω ἀξιόμαχα. Ἀνάχαρσις tamen animaduertis, vt talis quispiam quōdam in bello comprehensus, nullam vocem Spartana magnitudine dignam emiserit, immanibus eundē diris tormentis torquentibus, sed illos falsè subsannās, flagellis cædebatur, cum verberāte infracta animi tolerantia contendens, vt ternam citiùs viribus deficeret. ANA. Num Lycurgus quoq; Solon, in iuuentute loris cædi solitus est? & an huius certaminis auctor existit, citra periculum talia iuuenili liter cōmentus est? SO. Cùm iam proiectæ ætatis esset, ciuibus Spartanis leges condidit, profectus è Creta. Aliquandiu enim apud Cretenses peregrè egit, quoniā eosdem audiuerat optimis legibus instructos viuere, quibus Minos Iouis filius legū scriptor extiterat. AN. Quamobrē igitur, Solon, & tu non imitatus es Lycurgū, ac iuuenes loris proscindis? Etenim ppulchra hæc sunt instituta, & vobis nō indigna. SO. Quoniā nobis, Anacharsi, sufficere videntur ista gymnasia, quorū ipsi repertores extitimus, neq; magnopere necessariū existimamus peregrinorū æmulatores esse. AN.

οὐκ, ἀλλὰ σιωπῇς, οἶμαι, οἷόν τι δεῖ μαστιγοῦσθαι γυμνὸν, ἄνω τὰς χεῖρας ἐκτείνοντα, μηδενὸς ἐπικαλύπτειν, ἢ ἀνεῳγότα ἑκάστῳ, ἢ κοινῇ τῇ πόλει. ὡς ἔγωγε, ὦ Σωκράτης, καθ' ὃν καιρὸν ταῦτα ἔδοσαν, λοιπὸν μοι τάχιστα καταπλεῦσαι δημοσίᾳ πρὸς αὐτοὺς, ἐπιτηδείως ἔχειν ἐδόκουν, ὁπόταν ὁρῶ τυπλομένους, κατάπυρ κλίπλας ἢ λαμπάδας, ἤ τι ἄλλο τοιοῦτον ἐργαζομένους, ἀτιμωθῆναι ἐπὶ λίθοις δημοσίᾳ μοι δοκεῖ ἡ πόλις αὐτοὺς, ὅτα καταγέλαστα ὑφ' ἑαυτῆς πάσχουσα. Σό. μὴ ἐρήμην, ὦ γενναῖε, μηδὲ τῶν ἀνδρῶν ἀπόντων, μόνος κατὰ σαυτὸν λέγων, οἷον κραυγάν. ἴσως γάρ τις ὁ καὶ ὑπὲρ ἐκείνων σοι τὰ ἀκόντα ἀντερεῖ ἐν Σπάρτῃ· πολὺ ἂν, ἐπειδὴ πρῶτον ἐγὼ τὰ ἡμέτερά σοι διεξελήλυθα, σὲ οὐ πάνυ ἀρκεῖν ὑπολαμβάνειν ἐκείνοις οἷοι πάντας, ἐκ ἄδικα αἰτήσαντα ἑαυτοὺς,

Nequaquam sed intelligis, ut opinor, quàm res sit frivola flagris obverberare nudis scapulas, palmas utraſq; supplices extendentibus, ex quo nulla proueniat utilitas neq; priuatim ad eum qui cædatur, neq; item ad Remp. cómuniter. Itaque si quando Spartam peregrè profectus essem, quo tempore ista facinora fierent solent, videor mihi fustibus lapidibus obrutum iri ab vrbis publicè, singulos deridentem, si quando videro puerum veluti furem flagris cæsum, aut veluti peculatorem, aut alium facinorosum. Plane verò illorum ciuitas mihi videtur egêre helleboro, quæ vsqueadeò ridicula à seipsa pati consuerit. So. *Ne desertam causam, ô generose, neque viris absentibus te fidè dicentem vincere, inducas in animum. Neq; enim deerit quispiam etiam Lacedæmone, qui harum rerum causam tibi promptissimè reddituru sit. Verùm enimuerò quandoquidem ego tibi nostra ex ædibus gymnasia percensui, quæ tibi non admodum placuisse non occultè tulisti, videor mihi non iniqua postulaturus*

ἐκ,

παρὰ σῦ, ὡς καὶ αὐτὸς ἐμοὶ ὦ μῆτερ διεξέλθῃς, πρός με, ὃν τρόπον ὑμεῖς οἱ Σκύθαι διαφέρετε τοὺς νέους τοὺς παρ' ἡμῖν, καὶ οἷς τισι γυμνασίοις ἀναστρεφόμενοι, καὶ ὅπως ὑμῖν ἄνδρες ἀγαθοὶ γίγνονται. ΑΝΑ. δικαιότατα μὲν οὖν, ὦ Σόλων. καὶ ἐγὼ διηγήσομαι τὰ Σκυθῶν νόμιμα, ἐπεμφὰ ὅσα ἐστὶ, καθ' ὑμᾶς, οἵ γε δὴ καλὰ πόρρω παλαιοθῶσι τοῦ μὴ σαμμὰ ἄμμιαν σιαγόνα λίθῳ, δῆλοι γάρ ἐσμεν ἀπὸ ἀρίστας γε, ὁποῖα ἂν ἄγκιστα αὐτοῦ μὴν ὦσι, ἃ δοκεῖ, ὑπερβαλόμενοι τῶν σωτηρίαν, ὡς δὲ τιὰν τὸς ἔφης, ἴσι μᾶλλον ἐννοίαισαμι καθ' ἡσυχίαν, ἄ τι καὶ ἀπεῖμι, σωκαλέοιμι τῇ μνήμῃ ἐκαστάθην. τὸ δὲ ναῦν ἔχον, ἀπίωμεν ἐπὶ τούτοις. ἐσπέρα γὰρ ἤδη.

ate, vt & tu vicissim me audiente percurras, qua ratione vos Scythæ vestros iuuenes exerceatis, tum quibus gymnasiis educatos insuescistis, quónam pacto eosdem viros strenuos efficiatis. ANACH. Acquisitæ sunt, ô Solon, quæ postulas. Ac ego quidem Scytharum leges tibi cõmemorabo, fortasse non admodum admirandas illas, & quæ non multùm vestris sunt responsuræ. Neque enim vel in maxillam alicui plagã illidere auderemus, sumus enim perquàm meticulosi: sed tamen qualiacũq; sunt nostra exercendorum iuuenum instituta, dicentur. Cæterùm, si videtur, ea de re colloquium in crastinum vsque differemus, vt eã quæ ipse dixisti, magis quietus apud me retractare possim: tum etiam ea quæ mihi dicenda sunt, memoriæ percurrere. Itaque quod nunc restat, in præsentia quidem abeamus. Iam enim inualescentibus vmbris appetit vesperа.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

GYmnasiorum vanitatem hic dignis excipit mo-
dis Anacharsis homo barbarus alioqui, sed Athe-
niensibus, Scloneque ipso multò prudentior. Ex hoc
porrò Luciani Dialogo videre licet, quib. olim exerci-
tijs apud Atheniēses iuuētus exercitata, tum quanta di-
ligentia instituta, adoleuerit. Præterea quanta ratio re-
ctè educandorum iuuentus sit habita apud Gētiles, qui
hoc tempore apud Christianos extremè negligūtur
etsi nihil perinde interfit cuiusque Reipublicæ, quàm ut
iuuentus quamoptimè ac sanctissimè instituatur. Cerè
Plato philosophorum sapientissimus, iuuentutis primi
curam debere esse contendit in Euthyphrone. Sunt enim
iuuenes futuræ Reip. plātæ quędam ac seminaria, quo-
rum recta educandi ac instituēdi ratio si neglecta fuerit,
ipsiq; inculta in maturā & constantem ętatē adoleuerit,
qui fructus, atq; adeò quæ spes, aut quod specimen bo-
næ indolis, aut viri non improbi ab illis expectandum
erit? Non alius profectò ingratę segetis prouētus, quàm
qui à neglectis plantis producitur: nempe, sentes & spi-
næ, neq; nō ramorum inutilium superflua materia, tan-
tummodò alendo foco accōmoda, hoc est, in omne vi-
tiorum genus præceps temeritas atq; audacia. Sed ista
ab alijs iam persæpe grauissimè simul ac eruditissimè
disputata sunt: neque minus intelligit diligens lector,
quantum detrimenti adferre soleat reb. humanis inuen-
tus data neglectui. Tantum hoc dico, dignissimā hic
curam esse principibus, vt suis in ditionibus iuuentus
optimis studijs instituendæ rationem habeant. Est enim
puerilis illa turba, ex qua olim euasuri sunt Iudices,
Cōsules, Principes, Reges, Episcopi, Parochi, Concionā-
tores: qui si nō statim a teneris (vt aiūt) vnguiculis libe-
ralib. disciplinis imbuti, quæ optima fuerint, didicerint,
nihil tale ad Reip. functionē & administrationem quan-
dam accedētes præstabunt, quod illorū exiget officia.

Qui

Qui enim æquitatem aut iustitiam in foro præstabit, ille pronunciandis sententijs, & litibus dirimendis, qui nunquam, quæ æquitatis aut iustitiæ sint partes didicit? Qui bonum aut pacatum in Republ. ciuem fore sperabimus, qui boni ciuis officia ignorauerit? Cic. de Offic. lib. 1. Oppian. de Venat. lib. 1. Xenoph. de Venat. Quintilianus lib. 2. Plato in Timæo de Legib. 6. de Republ. 5. Aristot. Polit. 8. & Medici περὶ τῆ γυμναστικῆς, in primis Fuchsius in Compendio medicinæ. item Plutarchus de Educandis liberis. Sed finem faciam, cùm de his multò etiam prolixiùs & rectiùs Lucianus loquatur.

a O SOLON.] *Exordium ab occasione, ipsius rei præsentis actione.* b Cæterùm illi stantes.] *Tria erant apud Græcos certamina: Pancratium, palæstra & cursus. De pancratio luctorumque generibus, quibus Græci antiqui & Romani vsi sunt, lege Budæi Annotat. ad L. Athletas, De his qui notantur infamia, & ad L. qua actione, ad L. Aquili ff. Gellius lib. 11. cap. 26. Propertius lib. 3. ad Spartem de ludis Laconicis.*

c Exercitiorum.] *Certaminum species & nomina.* d Sydus feruentissimum.] *Canis sydus, quæ & Canicula, ardentissimo æstatis tempore exoritur, Sole primam partem Leonis ingrediente, qui dies xv. ante Augusti Cal. est. Plinius lib. 2. cap. 47. & lib 18. cap. 28. omnia vaporat, & aquas siccat.* e Ob sua in Rempubl. merita.] *ἐπώνυμοι prisci heroës fuerunt, à quibus Atticæ tribus sua cognomina acceperunt. His magni honores ab Athenensibus collati, statuæque, in arce eius vrbis collocatæ. Horum nomina si quis desideret, Pausaniam in Atticis, aut Demosthenem ἐν τῷ Φιλιππικῷ consulat.* f Tu quemadmodum.] *Repetis propositionem seu petitionem.* g Tu quidem.] *Redit ad modum & legem disputationis, & ea à simili & more publico commendat.* h Areopagus.] *Augustinus de Ciuitate Dei lib. 18. cap. 10. Areopagus putatur nomen accepisse, quòd Mars, qui Græcis Ares dicitur, quum homicidij causam diceret, iudicantibus duodecim Dijs in illo pago, sententijs sex Deorum absolutus est, & sex damnatus: verùm in paribus suffragijs, absolutio damnationi prælata est.* i Cæterùm si quis meditato.] *Apud Areopagitas oratoribus haud licuisse*

affectus movere, ut quibus iudicum animi a veritatis luce in falsitatis caliginem sæpè abducuntur, atque est etiam Quintil. lib. 2. cap. 17: Eloquentiam aut Lacedæmoniorum civitate repulsam, Athenis verò veluti reclusam orandi potestatem, ubi orator movere affectus vetabatur. Et capite 18. eiusdem libri. Affectus, si aliter ad æquitatem perduci iudex non potuit, necessariò movebit orator. Igitur Athenis interdicebat præco dicturis in concione, ne vel præfatione, vel affectibus uterentur, τοῦ μὴ προοιμίων, καὶ παθῶν: id est, ab exordiis & affectibus. Idem in Prologo l. 5. lib. 6. capite 1. ubi de epilogis loquitur: Athenis, inquit, affectus movere, ne præconem prohibebatur orator. Philosophos mentis mitior, apud quos visij est locus, affici: nec boni moris videntur, sicuti vero iudicem aueri, nec conuenire bono viro vitijs uti, necessarij tamen affectus fatebantur, si aliter obtineri vera & iusta, & in commune profutura non possint. Idem libro 10. de Demosthenis Ciceronisque comparatione loquens: Salibus certè, inquit, & commiseratione, qui duo plurimum affectus valent, vincimus. Et fortasse epilogos illi mos ciuitatis ab Athenis sit, inquit, aut institutum Athenensium Demosthenis orationibus commiserationem & amplificationem ab Æschine, duo acerrima oratoriæ artis tela. Erasmus noster libro Eccles. secundo. Porrò Stoicorum dogma nullos probantium affectus, non à Christianis modò, verùm etiam ab ipsis Stoicis pudè explosibus, reiectum atque explosum est. Nam quod Athenienses ab actionibus causarum secluserunt affectus, posset aliquo colore defendi. Tum ad clepsydras dicebatur. nolebant aquam non necessarijs absumi, nec iudicem nimiùm diu detineri cognitione. præterea quoniam à iudice religione astricto requirebatur incorrupta pronunciatio, malebant abstineri à mouendis affectibus, quòd ij sæpè nubilum offendunt iudicio: interdum eò rapiunt cognitorem, vt non ex iure, sed ex animi commotione ferat sententiam. k Verbis causæ inuoluendæ.] *αἰνίττεσθαι enim velare, inuoluere, contegere, occultare significat.* l In Areopago fieri] *De Areopago Plutarchus in Solone dicta sunt satis multa, quibus addi possunt quæ sunt apud Isocratem in Oratione de eo consilio scripta, & alios.* m Proin-de

Inde paucis.] *Accedit ad rem. ac primò quæ sit vera ciuitas, & quantum in ciuibus ponant, exponit.* n Cumprimis.] *Dimisso ac ὕλην totius institutionis.* o Primam itaque.] *Educatio liberorum: & primò, quibus animos & mentes eorum informent. Hæc autem ipse ponit Aristoteles libro 8. Politicorum, additque præterea fingendi artem. Eius verba sunt:* ἔστι δὲ πίνακας σχεδὸν, ἃ παιδεύσεων ἕνεκα λάβοι, γεώμετρα, ἢ γυμναστικὴν, καὶ μουσικὴν καὶ πάρεδρον εἶναι γραφικήν. *Terent. in Eunuch.*—fac periculum in literis:

Fac in palæstra, in musicis, quæ liberum
Scire æquum est adolescentem, &c.

p Huius rei exemplum.] *Ab exemplo commendat institutum.* q Mentem iuuenum primùm Musica.] *Inter reliquas Cyclicas disciplinas primo loco Musicam discebant, quam & Epaminondas, & alij nobiles viri summa cum industria consectati sunt, vt interpres Aristophanis in Equitib. admonet, & Athen. lib. 14. Dipnosoph. indicat. Vnde etiam ille mos institutus est, vt in conuiuij fine cœnam circumferretur lyra: cuius cùm se imperitum Themistocles confessus esset, habitus est indoctior, vt Cicero in 1. Tusculanarum quæstionum, & Quintilianus in primo testantur. Xenocrates ad eum qui laudum suum frequentare capiebat, nec Geometriæ nec Musicæ instructus esset: Abi (dicebat) nam ansas philosophiæ nondum attigisti. Quare vehementer eorum institutum probamus, qui adolescentes, præcipuè eos, qui aliquo ingenio sunt ad hanc artem procliui, ad modulationem canticorum vel instituunt ipsi, vel cantica ad hoc genus disciplinæ accommoda componunt. Etenim huiusmodi exercitijs, si sint moderata, ac suis temporibus vsurpentur, pulchrè excoluntur puerorum animi, vt Plato ait) modestiores quæ ac concinniores effecti, viles sint ad actiones siue priuatas, siue publicas suscipiendas, & ad dicendum quoque. Quantum verò ea in re præstare possit Musica, illustre habemus exemplum apud Homerum de Musico ab Agamemnone domi relicto, vt Clytemnestram illius coniugem per Heroidum laudes cantu ad pudicitiam hortaretur. Ea verò non prius adulterium commisit, quàm is è medio sublatus esset. Tanta enim est vis Musicæ, vt nihil sit (vt Cicero*

lib. 3.

lib.3.de Orat.author est) tam cognatum mentibus nostris, quã numeri atq; voces, quibus & excitamur & incendimur, & leuiuntur & languescimus, & ad hilaritatem & triſtitiam ſæpe deducimur. Itaque Pythagorici & Socrates, & Plato omnes adoleſcentes in Muſicis eruditendos eſſe voluerunt. Plutarchus in Muſicis refert ipſum Herculem Muſica vſum fuiſſe: item Achillem, de quo Homerus Iliad. 9. plurimoſq́ue alios, quorum eruditor ſapientiſſimus ille Chiron. r Deinde ætatis progreſſu.] *Quæ diſcenda proponantur.* s Sed hæc.] *Reiectis, quæ veniam rei parat, quòd aliena à primo propoſito dicat cæperit.* t Sophiſtæ atque philoſophi.] *Quam tam crebrò fiat ſophiſtarum philoſophorumq́ue mentio, non inutile fuit diſcrimen eorum explicare: idq́ue ex Platone potiſſimum, qui Sophiſtam his ferè coloribus depingit, vt ſit auarus, ambitioſus, vanus, & virtutis expers, in rugis occupatus: ac propterea tum fugiendus, tum contemnendus. Contrà philoſophum, ſummum ac propè vnicum virtutis & veritatis ſtudium habere cæteras omnia vel leuiora ducit, vel contemnit, probitatis & ſapientiæ magiſtrum & exemplum. Ex his deſcriptionibus apparet, quæ ſit multitudo ſophiſtarum, philoſophorum paucitas. Vtriq́ue tamen à fine ſunt iudicandi, præcipuoq́ue iuuenis vitæ ſtudio.* u Vſum tibiarum.] *Tibiarum autem non parum in precio apud antiquos habitam fuiſſe ſcribit Athenæus libro 4. cap. 25.* x Pancratio decertare.] *Pancratium Suidas, Iul. Pollux, Hermolaus in caſtigationibus Plinianis libro 34. cap. 8. interpretantur quoque certaminis eſſegenus ex eo dictum, quòd aduocatis omnibus corporis viribus, omnium membrorum contentione tranſigitur: calcibus enim vtuntur & cuſtis, non modò pugnis pancratiaſtæ vtebantur, omniq́ue impetendi prehendiq́ue modo. Pancratiaſtæ hominis habet Poſidonius imaginem hypotheſin ex Panetij lib. 2. de Offic. apud Gell. lib. 15. cap. 26.* y Vt proſpera vtantur valetudine.] *Nam per exercitationem continuo motu calor naturalis augetur, maturatur in ventriculo ciborũ ſit cõcoctio, & apertis poris humores vitioſi foràs egeruntur, ac nutrimentũ cõmodiùs per venas digeritur. Vnde cũ ſanguis ac ſpiritus purus naſcatur, hi per omnia membra æqualiter diſtribuũ, in cuius venuſtatem, in neruos robur efficax*

ssiciunt. De exercitijs Plutarchus de Educandis liberis. Plautus in Bacchidibus, Valere pancratice dicit, pro eo, quod est firma esse valetudine. 2 Mulieres.] *Amazones intelligit, quæ bellum, duce Hippolytâ, gesserunt contra Athenienses, temporibus Thesei, propter Antiopen, vbi illam aiunt marore expirasse obres malè gestas. Viâ Pausaniam in Atticis. A* Gallos gallinaceos.] *Plinius scribit, Pergamis omnibus annis spectaculum gallorum gallinaceorum certantium solenniter ac publicitùs edi solitum, ceu gladiatorum. Id & Athenis factitari cœptum est, Aeliano referente, à Themistocle superatis Persis. Adijcit & hic Lucianus, coturnicum magno studio, non gallorum modò certamina ibidem spectari consuevisse. Severi quoque filios Herodianus scribit, dissidere solitos, puerili primùm certamine edendis coturnicum pugnis, gallinaceorumq; conflictibus. Proditur item memoriæ, Socratem Iphicrati duci animos adiecisse, quum ei permonstrasset gallinaceos coram gallina pennis ac rostro dimicantes. Quam vilitatem agonis & Chrysippus in libro de Iustitia, dum gallorum æmulatione injici nobis ad fortitudinem stimulos, & subijci calcaria prodidit. Iucundum verò est, quod obseruatum hac parte non reticebimus. Gallinaceis mox compugnaturis, allium in cibis obijci solitum, quò acriùs decertarent. Ex quo facetissimè in veteri comœdia* ἐσκορδισμένος, *id est, allio pastus, quod Scorodon vocant, pro vehementi ac nimis in pugnam acclini dicitur quandoque. Is præterea huic animanti mos est, vt ad pugnam assilias, quò magis lædat calcaribus suis, in hunc vsum à natura affixis. Cæterùm quanquam naturâ pugnax est gallus: tamen vbi se sentis imparem conflictu, mirè deiectus ac supplex profugit, risum præbens spectatoribus.* B Pueros ita verberari.] *Ad Dianæ Orthiæ aram flagris concidi pueros institutio Lycurgi consuevisse, locuples testis est in Laconicis Pausanias simúlque causam eius institutî aliam, quam vel Lucian. hic, vel Cic. lib. 2. Tusc. q. vel Plutarch. in Lycurgo indices, refert, quam brevitatis studens omitto: aliam etiam in Aristidis vita Plutarch. Tertull. in Apolog. & in lib. ad Marty. Hodie, inquit, apud Lacedæmonios solemnitas maxima est diamastigosis. i. flagellatio, in quo sacro amitearam nobiles quoque adolescentes flagel-*

lis af-

πλὴν ἐξ ἄκρας τοῦ ἀέρος πάνυ ὀλίγων, ἐνὶ μιγίστας αἰτίας· παραῤῥᾴθη ἡ πλὴν χάραν αὐτῆ πολλοῖς μιγάλοις τινὶ φοβεροῖς, οὐκ ἐκ μόνον τῷ ὀνόματος· Κωκυτὸς γὰρ, καὶ Πυριφλεγέθων, καὶ τὰ τοιαῦτα λίαν λοιπά. τὸ δὲ μίγιστον ἡ Ἀχερουσία λίμνη πρόκειται, πρότερον διχομήνιν τὸν ἅπαντα διαβῆναι, μὴ ἐκ ἐνὶ σφαλεῖσαν ἢ παραπλεῦσαι ἄνευ κυβερνήτου· βαθεῖά τι γὰρ παράκειται τοῖς πολλοὶ καὶ σφαγέσιν πολλὴ, καὶ ὅλως, ἐκ ἂν ὠκλὴν σφαλείᾳ ἐκ τὰ ναυτικὰ τῶν ἀρτίων. πρὸς ἡ αὐτῇ τῇ λιμόδρᾳ, καὶ πύλη ἔστι ἀδαμαντίνη, ἀδηφιδὴς τὸ βασιλέως Αἰακός ἐστι, πλὴν φρουρὰν ἐπιτεταμμένον. καὶ παρ' αὐτῷ λέων πεπίφαλος, μάλα κάρχαρον, τοὺς μὲν ἀφιγμένους φιλόν τι καὶ ἀγνιὰν προσδέχεται, τοὺς ἡ παρῶντας ἀφειδήσας ὑπ λακτῶν, καὶ τῷ χάσματι ἀναδηδόμενον. παραπλέοντας ἡ πλὴν λίμνην ἐς τὸ ἄντρον, λαμὸν ὑποδέχεται μέγας, ὃν ἀσφοδελὸν λειμῶνα κατάφυτον

praeterquàm ad modū paucis ex vniuerso euo, idq; grauissimis de causis. Interluitur autem regio illius fluuijs & magnis, & horrendis, vel solo nomine. [h] Siquidem Cocyti, [i] Phlegethontes atq; huiusmodi vocabula appellantur. Quódque est grauissimum, praiacet [k] Acherontice palus, quæ prima excipit hominis, quā nō possis neq; transmittere neq; transire sine vectore: nam & profundior quàm vt pedibus trāsiri possit, & spatiosior quàm vt nare queat. In summa, huiusmodi est, vt nec animalia omnes possint eam transnolare. In ipso verò descensu paruaque, quæ quidem est adamantina, [l] Aeacus est regis patruelis, cui mandata est custodia: iuxtaq; hunc [m] canis vncepti, saeuus admodum: is aduenientes satis amicè parumq; intuetur: caeterùm si quis conetur aufugere, latrat, mordetque in specum redigit. Iam qui transfissis pectoribus ingressi sunt, eos excipit pratum ingens, [n] asphodelo con-

fitum

, καὶ ποτὸν μνήμης πολλὴν, λήθης γοῦν διὰ τοῦτο τὸ ὄνομα. ταῦτα δὲ ἅπαλα διηνύσαντο τοῖς πάλαι ἐκεῖθεν ἀφιγμένοις. Ἀλκηστίς τε καὶ Πρωτεσίλαος, οἱ Θετταλοὶ, καὶ Θησεὺς ὁ τοῦ Αἰγέως, καὶ ὁ τοῦ Ὁμήρου Ὀδυσσεὺς, μάλα σαφεῖ, καὶ ἀξιόπιστοι μάρτυρες, ἐμοὶ δοκεῖν, οὐ πιόντες τῆς ψυχῆς· οὐ γὰρ ἂν ἐμέμνηντο αὐτῶν. ὑμῖν οὖν Πλούτων, ὡς ἐκεῖνοι ἔφασαν, καὶ Περσεφόνη δυνασεύουσι, καὶ τὴν τῶν ὅλων διοικητείαν ἔχουσιν ἐπιτρέπουσι δὲ αὐτοῖς, καὶ τὴν ἀρχὴν σωμάτων ἁπάντων, ὄχλος καὶ πολὺς, δεινούς τε καὶ σοφοὺς, καὶ φόβους· καὶ ὁ Ἑρμῆς. οὐ γὰρ μὴν γε ἐκ παντὸς συμπαρὼν. ὕπαρχοι δέ, καὶ σατράπαι καὶ δικασταὶ διάφοροι δύο, Μίνως τε καὶ Ραδάμανθυς. Κρὴς δ' ὄντως, καὶ υἱὸς τοῦ Διός. οὗτοι μὲν ἀγαθοὶ δὲ τῶν ἀνθρώπων, καὶ δίκαιοι, καὶ κατ' ἀρετὴν βιβιακότες, ἐπαινεῖν σωφρονοῦσι πολλοὶ

sium, ac fluuius memoriæ hostis: eóq; Lethe nomẽ est inditum. Nam hæc videlicet priscis illis mortalibus narrârunt, qui illinc redierant, nempe Alceſtis & Protesilaus, Theſſalus uterque, neque non Theſeus Aegeo prognatus, & Homericus Vlyſſes, teſtes admodum graues, dignique quibus habeatur fides, qui mihi non videntur è fonte illo bibiſſe, alioqui non meminiſſent horum. Itaque Pluto & Proſerpina, vt aiebant illi, Rempublicam administrant, rerumq; omnium dominatum obtinent. Sed inſeruiunt his & in administrando principatu adiuuãt, ingens turba, furiæ, pœnæ, terrores, ac Mercurius: quanquam is ſanè non adeſt perpetuò. Præfecti autem & ſatrapæ & iudices ſedent duo, Minos & Rhadamanthus, uterque Cretenſis, uterque Iouis filius. Atque hi quidem bonos ac iuſtos uiros, qui cũ uirtute vitam peregiſſent, vbi iam mul-

νοί, καθάπερ ἀποικίαν τινὰ εἰς τὸ Ηλύσιον πεδίον, ὧν ἀείσεσθαι βίον σωτηρίου. ἂν δέ τινας τῶν πονηρῶν λαβῶσι, τοῖς Ερινύσι παραδόντες, εἰς τὸν τῶν ἀσεβῶν χῶρον ἐκπέμπεσθαι, κατὰ λόγον τῆς ἀδικίας ἀπολαυσομένους. ἔνθα δὴ τί τῶν ἀκρίτων οὐ πάσχουσι, βριζόμενοί τε καὶ ἀπαιόμενοι, καὶ ὑπὸ γυπῶν ἐσθιόμενοι, καὶ τροχῷ συμφορόμενοι, καὶ λίθους ἀναπυλίους τινὲς; ὁ μὲν γὰρ Τάνταλος ἐπ' αὐτῇ τῇ λίμνῃ αὐτὸς ἵσταται, κινδυνεύων ὑπὸ τῶν λίθων ἀφανὴς ἀπολέσθαι. οἱ δὲ τοῦ μεσοβίου, πολλοὶ ὄντες οὗτοι ἐν ᾧ λειμῶνι πλανῶνται ἄνω τῶν σκιάς τινας, σκιαὶ γνόφεροι, καὶ νεκρῶν ἀφῆ, καθάπερ καπνὸς, ἀφανιζόμενοι. τὴν φορυτὸν δὲ ἄρα τῶν παρ' ἡμῖν κοπρῶν, καὶ τοῖς λαταμίαις φέρουσιν ἐπὶ τῶν τάφων, ὃν ἂ ὧν μὴ ἄν καταλιπὼν ἐγγενὴς ἢ φίλος ἄνευρος, ἄσιτος οὕτως νεκρὸς, καὶ

ti vocati fuerint veluti in coloniam quandam, emittuntur in campum Elysium, vitam optimam mihi victuros. Quod si malos aliquos ceperint, hos Furiis tradunt, in inferiorum locum ejiciunt, pro ratione malefactorum puniendos. Quo quidem in loco quid tandem mali non patiuntur? tenti, exusti, à vulturibus arrosi, rota circumacti, saxa sursum volentes. Nam Tantalus ipse ad paludem stat, in periculum adductus ne sibi mortem infelix. Rursum alij maledicentis vitæ (sunt autem hi complures) vagantur in prato sive corporitam ipsam umbræ facti, & ad instar fumi evanescentes. Alunt autem eum publicè nostris Libanomantis, inferiisque, quæ sepulchris inferuntur: adeo ut si cui nullus sit in terra reliquus amicus aut cognatus, hic mortuus, ἀσιτος

καὶ λιμῶττων, ἐν αὐτοῖς πολιτεύεται. ταῦτα οὕτως ἰσχυρῶς πεπείκασι τοὺς πολλούς, ὥστε ἐπειδάν τις τῶν οἰκείων, πρῶτα μὲν φέροντες ὀβολὸν, εἰς τὸ στόμα κατέθηκαν αὐτῷ, μισθὸν ὡς πορθμεῖ τῆς ναυτιλίας γενησόμενον. οὐ πρότερον ἐξεκάσαντες, ὁποῖον τὸ νόμισμα νομίζεται, καὶ ἄβλαβὲς παρὰ τοῖς κάτω, καὶ ἃ δύναται παρ' ἑκάστοις, Ἀττικὸς, ἢ Μακεδονικὸς, ἢ Αἰγινητικὸς ὀβολός. οὐδ' ὅτι πολὺ κάμιον ὤν, μὴ ἔχειν τὰ πορθμεῖα, καταβαλεῖν· οὕτω γὰρ ἄν, οὐ καταβαλόντες τῷ πορθμεῖ, ἀναπόμποι πάλιν εἰς τὸν βίον ἀφικνοῖντο, μετὰ ταῦτα, λύσαντες αὐτοὺς, ὡς μὴ ἱκανῶς τῆς κάτω λίμνης πονηρὸν ἂν τοῖς ἐκεῖ, καὶ μύρῳ τῷ κακίστῳ χρίσαντες τὸ σῶμα, πρὸς ἀνωφελίαν ἡδυσβιαζόμενον, καὶ στεφανώσαντες τοῖς ἀρίστοις ἄνθεσι, περιθέντες, λαμπρῶς ἠμφιεσμένους, ἵνα μὴ ῥιγῶντες ἀλεεινότεροι παρὰ τὴν ὁδὸν,

ac famelicus inter illos vere fatur. Hæc vſqueadeò validè vulgi animos peruaſerunt, vt ſimulatque familiaris quiſpiam mortuus fuerit, primùm obolum illi in os imponant, traiectionis mercedem, quam ei portitori daturus ſit: nec illud prius expendunt, cuiuſmodi nomiſma legitimum ſit ambulétque apud inferos, & apud illos valeat, Atticus, an Macedonicus, an Aeginenſis obolus. At nè id quidem cogitant, multò ſatius eſſe non poſſe naulum reddere: ſic enim fiat, vt non recipiente portitore, poſtliminio redeant in vitam. × Poſt hæc lotos eos, perinde quaſi tartarea palus non ſatis ſit idonea lauandis his qui illic degunt, & vnguentis optimis & vncto corpore, idmque victa graueolentia; tum coronatos pulcherrimis floribus proponunt ſplendidè veſtitos, ne vi-

μηδ' γυμνοὶ βλέποιεν ὑπὸ Κερβέρου. οἰμωγαὶ δὲ ἐπὶ τούτοις, καὶ δακρύων χωρεῖν, καὶ παρὰ πάντων θάπτρα, καὶ στέρνων τυπτόμενα, καὶ ἐπαρώμενα λέγειν, πῶς φονευσόμενοι παρανοῦ. καὶ ὁ μὲν καὶ ἱδρῶς καταῤῥέουσι, καὶ κόνις ἐπὶ τῇ κεφαλῇ πάσονται· καὶ οἱ ζῶντες ἐκτρόπιοι τοῦ νεκροῦ· οἱ μὲν γὰρ χαμαὶ κυλινδοῦνται πολλάκις, καὶ τὰς κεφαλὰς ἀράσσουσι πρὸς τὸ ἔδαφος· ὁ δὲ κόσμου καὶ καλὸς, καὶ καθ' ὑπερβολὴν ἐσταφανωμένος, ὑψηλὸς πρόεισι, καὶ μετέωρος, ὥσπερ ἐπὶ πομπῆς κεκοσμημένος. ἔδει δὲ μήτηρ, καὶ γὰ Δί' ὁ πατὴρ ἐκ μὲ σωμάτων συγγενῶν πολλῶν, καὶ περιχυθεῖς αὐτῷ (πρεπόντως γάρ τι νέος, καὶ καλὸς, ἵνα καὶ ἀκμαιότερον ἐπ' αὐτῷ τὸ δράμα ᾖ) φωνὰς ἀποκόπους καὶ ματαίας ἀφίησι, πρὸς ἃς ὁ νεκρὸς αὐτὸς ἀρκέσειεν ἄν, εἰ λάβοι φωνήν. φάσι γὰρ ὁ πατὴρ, nêve nudi conspicientur à Cerbero. [2] Accedunt ad hæc mulierum ululatus, omnium certè lachrymæ, pectorum planctus, comæ dilaniatio, genarum cruentatio. Alii autem & vestis discerpitur & pulvis capiti inspergitur, adeò vt viuentes mortuo miseriliores sint mortui. Nam illi humi volutantur sæpenumerò, & capita solo allidunt: hic verò decorus ac formosus ac diligentissimè coronatus sublimis proponitur est. & ex celsus, velut ad pompam adornatus. Deinde mater, atque adeò pater quoque ex medijs cognatis progressus, ac mortuo circumfusus, (nam fingo enim aliquem ac formosum proposito esse. quo magis in hunc campum ista fabulæ) absurdas ac stultas voces emittit, ad quas mortuus ipse respondeat si, si contingat vocem accipere. A Ioue enim pa-

ter sibi

θλιβερόν τι φθεγγόμενος, καὶ πρὸς ἕκαστον τῶν ὀνομάτων τὸν πόνον ἐπιτείνων. ἔσχες μοι, φίλτατε παῖ, καὶ σὺ ὥρας ἀνυμέναιος, μόνον ἐνὶ, ὅτι τὸν πατέρα καταλιπὼν, γάμους, καὶ παιδοποιησάμενος, καὶ στρατευσάμενος, καὶ γεωργήσας, ἐν ὑπερόπτοις ἐλθὼν, ἐλαμάτῃ μάλιστα, ἐν ἰσχάδος τέλει νον, ἐν ᾧ συμποσίῳ μετὰ τῶν ἡλικιωτῶν μεθυσθείς. ταῦτα μὲν, καὶ τὰ τοιαῦτα φύσει, οἰόμενος τὸν υἱὸν λήσεσθαι μέν ὅτι τούτων, καὶ ἐπιθυμῆν καὶ μετὰ τῶν τοιούτων, ἢ λαμβάνειν μετέχειν αὐτῶν. ἐκεῖ δὲ τί ταῦτα φημί; πόθεν γὰρ καὶ ἵππον, καὶ ναυκλήρους, οἱ καὶ διώκουσι ἐπικατίσφαξαν, καὶ ἵππους, καὶ τὸ ἄστρον λέσμον συγκατέφλιξαν, ἢ συγκατόρυξαν, ὡς μηδεμιᾷ ἐκεῖ, μὴ ὡς ποθοῦσιν αὐτῶν ἐλάτῃ; ὁ δ' αὖ πρωθύστερος ὁ πάππος ὧν οὐτοσὶ πάντα ταῦτα, ὀπόσα ὁρᾷς, καὶ ἔτι τούτων πλείονα, οὐτε τοῦ παιδὸς νέκυα προσδοκῶν οἰκήσ-

ter, flebili quadam voce verbum unumquodq; producens in longum: Fili iucundissime, periisti mihi, mortuus es, ante diem præreptus es, me super hæc misero solo relicto. Non duxisti vxorem, non parâsti liberos, non militâsti, non coluisti agros, non ad senectam peruenisti. Non comessaberis posthac, non amabis, fili, neque cum æqualibus in compotationem inebriaberis. Porrò hæc atque id genus alia dicet, quasi putet filium adhuc rebus his egere posse obitum, ac desiderare quidem, verùm potiri non posse. Sed quid hæc loquer? Quod enim sunt qui equos ac concubinas, rursum alij qui pinceernas etiam in funere macta-runt, qui vestem, & reliquum; mundum pariter in rogum iniectum exusserunt, aut vnà cum cadauere sepeliêrunt: perinde quasi illic sit vsurus, & apud inferos fruiturus? At senex iste luctum agens, & hæc omnia, atq; his etiam plura quæ dicit, ne-

οἰδ' ἥβ οὐκ ἀκουσόμενον) neq; filij causa iactare abdi-
φθὰς ἄν μᾶλλον ἐμβοήσαι τοῦ tur, vt quem sciat non audi-
Στεφίβρ, οὔτι μὰ αὐτοῦ turum, etiamsi Stentoris cla-
φρονῆν ἥβ οὔτω, καὶ γιγνέ- more vincat: neq; rursum sua
σεσαν, ἱκανὸν ἦν, καὶ ἄνευ τῆς ipsius gratia. Satis enim erat
βοῆς. οὐδὲν ἥβ δὴ πῶς ἦν illi, cognitare & cognoscere
ἄλλο βοᾷν λοιπὸν οἰῶ ὅτῳ, vel sine voce. Nihil enim
αὐτῶν τῶν παρόντων ἕνεκα opus est vt quis apud se
ταῦτα λῃρᾷν, οὐθ' ὅτι πά- clamat. Superest igitur
νυ δῆ αὖ ὁ πᾶς ἐλάτα, ad hunc modum defuncti ab
οὐθ' ὅτι λιχόρνιξι, μᾶλλον eos qui adsunt, cū nesciat ne-
ἢ οὔτι τὸν βίον αὐτοῦ ἐξε- que quid acciderit ipse sibi,
τάσαντα, ὁποῖός ὅτῳ· οὐ ἥβ neq; quò concesserit, imò
ἄν πῶ ἐξ αὐτοῦ μετάσασιν, cùm ne suam quidem ipsius
ὅς τι τῶν δεινῶν ἐνεχεῖν sitd cuiusmodi sit, perpe-
ραινεν. ἅπαι δ' ἄν οὖν πῶς derit. Neque enim quis-
αὐτὸν ὁ πᾶς, παρατηδά- quam rem acerbam grauius
ῆν τὸν Αἰακὸν καὶ τὸν ferret, illum ex hac vita
Αἰδωνία, πῶς ὀλίγον τοῦ migrasse. Filius igitur sic
σομίου ἁμαρτύρα, καὶ τὸν ita respõderit, exorato Ae-
πατέρα παῦσαι μαινάζομέ- co atque Orco, quò licet
να, ὦ κακόδαιμον ἄνθρω- tantisper è specu prosorre ca-
πε, τί λίπραγας; τί δὲ μοι put, dum patrem insanien-
παρίχας πράγματα; παῦσαι tem compescat: O Fron
τιμόμ & τὴν λόμιλν, καὶ τὸ infelix, quid clamas? Quid
πρόσωπον ἐξυπιπλῆς ἀμύδ- mihi molestus es? Desine
σων. τί μεμοιδορῇ, καὶ ἄ- vellicare comam, ac vul-
βιλον ἀρκαλᾶς καὶ λύσμε- tus etiam eatem lacerare.
ρον, πολὺ δὲ βιλτίω, καὶ μα Cur mihi commiscisti fu-
καριώτερον γεγενημένον; cis, ac miserum appellas &
infortunam, qui iam sim te è multò cum melior, tum felicior?

Ac

Τί δὲ λανθάνω πάσχων δεινόν; ἢ διότι μὴ δοκοῦσί μοι γηρᾶν ἱκανῶς, οἱ σὺ φαλακρὸς μὲν τὸν κεφαλὴν τὸν δὲ ὄψιν ῥυτιδωμένος, ἀμυδρὸς, καὶ τὰ γόνατα νωθὴς καὶ ὄλος ἐκ τοῦ χρόνου ἀφῃρεῖς, πολλὰς πεντάδας καὶ ὀλυμπιάδας ἀναπλήσας, καὶ τὰ τελευταῖα δὴ ταῦτα παραπαίων, ἐπὶ δυσὶν μάρτυρσι; ἆ μῶρε, τί δὲ χρήσιμον ἔοικε δοκεῖ περὶ τὸν βίον, οὗ μηκέτι μελήσει μοι, ἢ τοὺς πόνους ἐρᾶν δηλονότι, καὶ τὰ λάπαρα, καὶ ἐδητὰ, καὶ Ἀφροδίσια; καὶ δίκαιος, μὰ Δία ἐνδεὴς γοῦν ἀπόλωμαι; οὐκ ἐννοεῖς, ὅτι τὸ μὲν λιμᾶν πολὺ ῥᾴδιον ἐστὶν, καὶ τὸ μὲν πεινᾶν ἐστὶ φαγεῖν, καὶ τὸ μὲν ῥιγοῦν ἔστιν ἀμπεχόνης εὐπορῆσαι; φέρε τοίνυν, ἐπειδὴ ἔοικας ἀγνοεῖν, διδάξομαί σε θρηνεῖν ἀληθέστερον. καὶ δὴ ἀναβοῶν ἐξ ἀρχῆς, βόα, τέκνον ἄθλιον, ἀκήρατε ἀπολοῦσα, ἀκήρατε πεπόνηκας, οὐδὲ ῥιγώσας. οὐκ μοι

Aut quid acerbi mihi putas accidisse? An quia non sim factus senex talis, qualis es tu, capite calvo, facie rugosa, incuruus genibus, segnis: in summa, totus ætate putris, multis expletis triacadibus & Olympiadibus: & denique ad istum modum deliberans apud testes tam multos? O dementem, quid tibi videtur in vita boni, quo posthac nō simus posituri? Nimirum πόνους, compotationes, esuras dicis, & cœnas, vestemque, & concubitus: cóque metuis, ne rerum harum inopia peream? Non cogitas autem longè bellius esse, non sitire, quàm bibere: non esurire, quàm edere: non algere, quàm vestibus abundare? Age igitur, quandoquidem ignarus videris, docebo te lugere verius: iámque denuò incepto luctu, clama, Fili miser, non amplius sities, non amplius esuries, non amplius algebis. Perisli mihi

δαιδαιμον, ἰκρινὲν τὰς νόσους, οὐ πυρετὸν ἔτι δεδιὼς, οὐ πολέμιον, οὐ τύραννον. οὐκ ἔρως σε ἀνιάσει, οὐδὲ σωφροσύνη παραμίψεται, οὐδὲ σκαθήσας ἐπὶ τούτῳ δὶς ἢ τρὶς τῆς ἡμέρας. Ὦ τῆς συμφορᾶς, οὐδὲ καταφρονήσεις, γέρον γεγονώς. οὐδὲ ὀχλυρὸς ἔσῃ, ζῆλος νέοις βαρυπόμπῳ. ἆρα ταῦτα λέγεις, ὦ πάτερ, οὐκ οἶδ' ὅπου ἀληθίστερα καὶ γνησιότερα ἐκείνων ἐρῶν; ἀλλὰ ὅρα, μὴ τόδε σοὶ ἀνιᾷ, καὶ δέδοικε τὸν παρόμοιον ἔρωτα, καὶ τὸ ποδὶ σκότῳ. κἄτα δίδιας, μή σοι ἁρπάσω, κατασκαλεύσας ἐν ᾧ μνήματι. καὶ ἐκ τούτου λογίσωμαι, ὅτι τῶν ὀφθαλμῶν ἀφεσταότων, ἢ μὴ νὰ Δία, κατόπιν μετ' ὀλίγον, ἢν καθορᾷ μὴ ἀνυνόμενα, ὅτι σόν, ὅτι φῶς ὁρᾷν ἀνεσόμενα. καὶ ταῦτα μὲν ἴσως μάτια, τί δὲ μὴ ὁ λακυτὸς ὑμῶν ὀνίνησι, μηδὲ πρὸς τὸν αὐλὸν αὖτις περγουνίκα, καὶ ἃ τῶν γυναι-

infelix, qui morbos effugerit, qui febrem iam non timeat, non hostem, non tyrannum. *Non amor* discruciabit te, non *amabi*: coitus, neque huius rei causa bis aut ter quotidie perdes impensam. *Heu calamitatem*: neque contemnes factus senex, neque molestus eris iuuenibus, si quando conspiceris. *Haec si dixeris, pater, animo putas te mala veriora, magisque ridenda dicturum, quàm ipsa quae modo?* G *At vide ne illud te malè habeat, dum me tibi quae apud nos est, magnâque cogitas caligine. prande metuis ne tibi praeripiam, conclusus in monumento. Verùm in his illud operae pretium est perpendere, oculis praefossis, atque adeò exustis (siquidem paulò post extinguemur decreuisti) nihil eorum videbunt nec ad tenebras, nec ad lumen inspicienda. Atque ista fortasse videamur fa-*

cienda: verùm H *eiulatus iste vester quid mihi conferet? aut quid ista pectorum ad tibiae modos percussio? aut quid mala-*

ἀλλ' ἀξιόλογον θρῆνον ἀμυρία; τί δὲ ὁ λίθος ἢ τάφος κεῖται κεκοσμημένος; τί ὑμῖν δοκεῖ τὸν ἄκρατον ἐπιχεῖν; ἢ νομίζετε καταξάξειν αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς, καὶ μέχρι τοῦ Ἅιδου διήξειν; τὰ μὲν γὰρ ἐνθάδε καταγιζόμενα καὶ αἰσθάνεσθαι, οἶμαι, ὡς τὸ μὲν νοσιμάταιον τῶν παρεσκευασμένων, ὃ καινὸς παραλαβὼν, ἄνω εἰς τὸν οὐρανὸν οἴχεται, μυθός τις ἡμᾶς ὑπάρχει τοῖς καλῶ. τὸ δὲ καταλειπόμενον, ἡ κόνις, ἄχθος, ἐπὶ μὲ πλὴν σπεῖσαι ἡμᾶς σιτεῖσθαι παρέσχε καλῶς. οὐχ οὕτως ἄσωμοι, οὐδ' ἄκρατοι ἡ τοῦ Πλούτωνος ἀρχὴ, οὐδ' ἐπιλήσιμοι παντάπασι ὁ ἀσφόδελος, ἵνα παρ' ἡμῶν τὰ σιτία μιτανεμώμεθα. ἄστε μοι νὴ τὴν Τισιφόνην, πάλαι δὴ, ἐφ' οἷς ἐποιεῖτε καὶ ἐλέγετε, παμμέγεθες ἐμὲ ἀνακαχάσαι· διακόλυσον δὲ ὀθόνη, καὶ τὰ ἔντερα, οἷς με τὰ σιαγόνας ἀπεσείξατε.

Ὡς ἄρα μιν ἀπόντα τέλος θανάτοιο κάλυψε.

rum immodica lamentatio? Quid autem saxū quod sepulchro imponitur, i coronis ornatum? Aut quid vasles quòd Cmerum infunditis? Num putatis illud ad nos d stillaturum, & ad Orcum vsq; permeaturum? Nam de parentalibus ipsi quoque, ni fallor, videtis, quod ex apparatu potissimùm ad nos redire debuerat, id fumo correptum, sursum in cœlum abire, neque quicquam iuuare nos, qui inferne agimus. Porrò quod superest, puluis est inutilis, nisi creditis nos cinere vesci. Non est vsqueadeò sterile neque infrugiferum Plutonis regnum: neque nos destituit. L Asphodelus, vt à vobis cibos huc deportemur. Itaque iuro per Tisiphonem, iampridem mihi libebat vehementer exclamare super his quæ & faciebatis, & dicebatis: sed vetabat linteū ac lanæ, quibus mihi fauces obligástis.

Atque ita profato, mors vltima lumina clausit.

πῶς Διὸς ἂν ἄμεινον τῶν ἀνδρῶν ἐπισταμένου, ἀναπαύσας αὐτὸν ἐπ' ἀγκώνων, οὐκ ἂν εἰόμεθα δικαιότατα ἂν αὐτὸν ἀπᾶν; ἀλλ' ὅμως οἱ μάντεσι καὶ βοῶσι, καὶ μιξασθε μοί τινα ὀρίων ἀφορμὴν, ὥσπερ σωφρονιστὴν κακῶν ἐς συμφοράς, ὧδε σωφρονιστῇ καὶ χορηγῷ τῆς ἀνοίας καταχέοντα, ὅσοι ἂν ἐκεῖνον ἐξάρχῃ, πᾶς τὸ μέλος ἐπαιόλουτο. καὶ μέχρι μὲν θλίων ὁ αὐτὸς ἅπασιν νόμος ἦν ἀδιακρίτως. Τὸ δ' ἀξιόπιστον, Δικαιόμυροι καὶ Ἰδυμηταὶ ζάφας, ὁ μὲν Ἕλλην ἔκαυσεν, ὁ δὲ Πέρσης ἔθαψεν, ὁ δὲ Ἰνδὸς ὑάλῳ περιχρίσας, ὁ δὲ Σκύθης καταβρόχῃ ζαχαρίδι ὁ Αἰγύπτιος, οὐδὲ μνήσθη, λίγω δὲ ἐδὼν, ξηράνας τὸν νεκρὸν, σινδόνεσιν καὶ συμπότου ἐποίησε θεόν. πολλοὶ δὲ καὶ ὅσοι μύρῳ χρισάμενοι, ἀνθηρὰ Αἰγυπτίῳ ἔλαιον τῷ ὀφείλοντι, ἐμύρισαν, ἢ ὁ ἀδελφὸς ἢ ὁ πατὴρ γνήσιος ἐν ὥρᾳ. χάριτα

M Sed dicito per Iouem: Si conuersus ad eos mortuus ille, loquatur hæc subito minitans, annon videbitur reflictissimè dicturus? Atqui men recordei isti vociferantur, & accersito quopiam lamentorum artifice, qui multas antiquas calamitates in vnum congeret, ceremoniis adiutare & amens chorago obstrepere, vbicumque cœperit ille, ipsi admixti ciulatu respondeant. Verùm quantum ad lamentationes attinet, omnibus eadem est inepiendi confuendo. At deinceps N sepulturæ rationem in varios diuidunt modos. O Nam Græcus exurit, P Persa defossit, Q Indus edipe fictilio obtinit, R Scytha deuorat, S muria condit Aegyptius. Atque hic quidem (rem ridiculam narro) defuncti cadauer, conuiuam quempiam potorem adhibet. Fit autem frequenter, vt Aegyptius aliquem indigentem pecuniæ, leuet egestate pignus frater aut pater in tempore facto.

T Nam

λάσματα δηγῆ, καὶ πυραμίδα καὶ κίονα, καὶ ἐπιγράμματα, πῶς ὁλίγου διέκαυσα, πῶς ἐ ῥίπτω, καὶ παλαίσας πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἔνιοι λίθῳ, καὶ λόγους ἐπιτα φίους ἅπαξ ἐπὶ τῷ μνήματι, ὥσπερ συναγορεύοντες ἢ μάρτυρες παρὰ τοῖς κάτω δικασταῖς ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ. ἐπὶ πᾶσι τούτοις τὸ πρόσφορον, καὶ πάρεδροι οἱ πενθοῦντες, καὶ τὸν γονέα πραμυθοῦνται τὸ τελευτηκότος, καὶ πείθουσι μόλις ὡς ἐκ ἀγαλλᾶς, μὰ Δί', ἀλλ' ὥστε ἀναγκαζομένους, ἀπ' ἄλλης τοῦ νῦν ἡμᾶς ῥᾳδίως ἀπηλλακότας. καὶ μέχρι μήν τινος, ὦ ἄνδρες, ὀλυρόμεθα; ἕως ἂν ἀναπαύσωσι τὸν Μακεδόνας. ἢ ἵνα τὸ παράπαν λιμάξωμεν ἀπηγνυκας. αὐτὸ τοῦτο ἕνεκα καὶ μὴ ἀπέσιτοι ὦμεν, ἵνα καὶ δυνώμεθα πρὸς τὸν μῦθον. τότε δὴ, τότε πρὸς ἀπόνητον βαψάμενοι δύο τοῦ Ὁμήρου ἴαμβοι·

Καὶ γάρ τ' ἀὐκομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου. καὶ

Γαστέρα

T Nam libationes, pyramides, columnæ, V tituli, ad breue tempus duratura, annosa superuacanea & ludicris simillima. X Sunt verò qui ludos quoq; constituant ad sepulchrum, Y ac funebres orationes habeant, perinde quasi patrocinentur ac testimonium perhibeant defuncto apud inferos iudices. Post hæc omnia supereſt Z exequialis cœna. Iamq; adsunt a necessarij, vt defuncti parentes consolentur, suadéntque vti cibum capiant: quanquam illi per Ioue non illibentes ad id compelluntur, quippe perpetuum iam triduũ enecti fame. Et quousque quæso flebimus? B Sine quiescant Plutonis manes. Quòd si tibi deliberatum est omnino flere, vel ob hoc ipsum cibus est capiendus, quò tanto luctui par esse possis. Tum denique, tum ex omnibus contexuntur duo versus Homerici:

Nam cœpit meminisse cibi Niobe auricapilla. Tum illud,

Vide

Γασίεται δ' ὅ τινος θᾶττον τέλεως πυθέσθαι Ἀχαιός.

οἱ δ' ἄπλουστοι μὴ ἀσχωμόνως φοιῆ τὰ πρῶτα, μὴ δυσιότερον, ἢ φανέντα, μετὰ πλείω τιμωρίω τῶν ἐλπιζομένων, οἷς ἀνθρωπικοῖς πάθεσιν ἐμμένοντας ἔτι τοιούτοις, καὶ πολὺ τούτων γνησιότερα εὕροι τις ἄν, ἐπὶ ἡρῴοις ἐν οἷς πένθεσι γινόμενα, ἢ τὸ ζῆν πονοῦντι τὸ μὴ εἶναι τῶν κακῶν τὸν θάνατον εἶναι.

Vita defunctos flere haud finit aluus Achiuos.

At capiunt quidem illi, sed initiò pudibundi, veremurque ne post charissimorum obitum videamur adhuc affectibus humanis commoueri. Haec atque his longè magis ridicula reperiet, quisquis obseruârit ea quae fiunt in luctu, propterea quòd vulgò existiment mortem summum esse malum.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

VT suprà sacrificiorum titus, ita hîc lugentium stultitiam, & inutilem curiositatẽ irridet, vt qui cum fabula & adhuc parum comprobata, sed solùm poetarum fabulis tradita, adducti, manes post hanc vitam vel male ac variè torqueri, vel in Elysio bene atque beatè agere credant: eosq; mortuorum vicem, cum eulatu, & multis rebus dolorem testantibus prosequantur. Vtitur autem prosopopœia quadam patris amissum filium lugentis, & filij respondentis ad illius querelas: & vanitatem cùm eorum quæ ab illo fiant, tum etiam opinionis quam de inferis habeat, conuincentis, ostendit quæ inutilia planè esse, quæ pro defunctorum solatio aut leuamine instituantur: cùm nihil eorum, ad illorum sensus pertingat. Quam confutationem Lucianus postea ex sua quoq; persona amplificat, enumerando ea quæ

ductu stulti ac malè curiosi homines, passim circa funera ac lamentationes, circa sepulturas, inferias, ludos funebres, & cœnas exequiales facere consueuerunt. Videtur autem voluisse hoc scripto illud ostendere, videlicet mortem haudquaquam metuendam, aut pro malo putandam esse. Funerum quoque superstitionem, & lugentium stultitiam, vti rem supervacaneam & inutilem ridet in Nigrino, & Charonte, Contemplantium. Iidem Plutarch. in Orat. consolatoria ad Apollonium. & Cic. 3. quæst. Tusc. In narratione autem, secundum poëtarum fabulas, describit inferorum locum & pœnas, tanquam causam existentem omnium eorum quæ in luctu fiunt. Lycurgus apud Lacedæmonios sustulit huiusce modi luctus, & funebres nænias, quas reliquorum hominum vulgus incredibili sumptu & apparatu, etiam per conductos ploratores celebrare consueuit, magna specie dementiæ, quasi manium sit vllus sensus: aut si quid sentiunt, ijsdem rebus delectentur, quas in vita non iudicio, sed animi vitio dilexerunt. Quin & sepulchrorum vniuersam superstitionem submouit, permittens vt non solùm intra ciuitatem humarentur cadauera, verumetiam vt monumenta templis vicina haberentur. Sustulit & funebres expiationes, nec concessit vt quicquam vnà cum cadauere sepeliretur. Nam alienationes, si quid fuisset viuo charissimum, id mortuo addebant in sepulchro, damnosa simul ac ridicula superstitione, quasi mortui sentiant aliquid: sed in puniceo amictu, & oleæ foliis ex æquo positos omnes sepelirii iussit. Vetuit etiam titulos & inscriptiones addi monumentis, præterquam eorum qui in bello cecidissent.

Quæ autem in hoc libro de inferis, & campis Elysijs Lucianus scribit, ex Homero plena descriptione transtulit: apud quem Odyss. xj. Vlysses Tyresiæ vatis ductu ad inferos proficiscitur. Quem imitatus etiam Virg. in 6. Aeneid. scribit Aeneam quoque Sibyllæ ductu iter fecisse illuc: vterque Charontem portitorem vmbras traijcientem viderunt, à quo & ipsi in vlteriorem ripam

transpor-

transportantur. Postea ad diuersa distinctaque damnatorum loca circumducuntur, in quibus pro scelerum & ratione & magnitudine, supplicitorum varia genera admirantur.

a OPERAE PRECIVM.] *Propositio.* b Quos sapientes isti vocant idiotas.] ἰδιώτης, ὁ ἀπαίδευτος, καὶ ὁ ἀμαθὴς, ἢ ἀγράμματος: id est, *is qui nullo publico munere fungitur, rudis, ignarus literarum. Lucil.* Quid ni, & tu idem illiteratum me, atque idiotam dicere. *Cicero 7. Verrina:* Quae una modò vltum, hominem ingeniosum atque intelligentem, verumetiam quemuis nostrûm, quos ille idiotas appellat, delectare possent. c Homero.] *De Homero fabulatum passim, vide Menippi & Aeaci dialogum, inter Mortuorum dialogos, & Philopseudis, de eius authoritate in Piscatore, & cur ille omnium nullis fides habeatur in libro,* Quomodo historia scribenda sit. d Tartarum vocant.] *Tartarus Hesiodo is locus est, in quo Saturnus, & eius comites continentur. Saepe tamen pro loco inferorum capitur. Sed eum esse aërem sub vtroque cardine crassum, perpetuò frigidum, Crates scribit. De inferis & campis Elysiis scripsit accuratè Virgilius ex Gobria Mago, apud Academicum Xenocratem, in 6. Aeneid. Lucian. libr. 2. verarum hist. vbi nos plura. Portas & columnas inferorum ex adamante fabricatas esse. Sed an inferi sint, & de inferorum poenis, Caelius libro 6. cap. 9. & sequentibus, lectissima Antiquarum. Dicitur autem Tartarus à τα ταράττω, id est, quòd illic omnia plena sint perturbationis. vel ἀπὸ τοῦ ἐκτρομάζειν, id est, frigoris tremore. Solemne erat, inquit Seruius Virg. 6. Aen.* e Tunc regnare in hoc specu.] *Pluto Deus inferni & diuitiarum, cuius nomen opulentiam sonat, à πλοῦτος dictus, diues enadolouis & Neptuni frater fuit, cui in diuisione mundi contigit Occidentis portio, secus inferum esse : ob id fabulae locus datus est, vt crediturus sit inferum Deus.* f Potrò Plutonem.] *Pluto tertius Saturni filius, ex Ope, id est, Rhea fuit, cui inferorum regnum obtigit.* g Nulli prorsus permittens.] *Apud Virgilium 6. Aen. Sybilla respondet, ad inferos facilem descensum dari : at reuocationem quibuslibet inde, nisi paucis, quos Iupiter diligentiores pro-*

plus virtutem adamantis, vel dixum contingere. Seneca in ludo de morte Claudij Cæsaris : Nec mora Cyllenius illum collo obtorto trahit ad inferos è cælo, vnde negant redire quenquam. Versus est Catulli, de passere mortuo Lesbiæ. Idem Seneca ibid. alludēs ad Virg. — facilis descensus Auerni : *omnia proclivia sunt, facilè descendimus. h* Siquidem Cocyti.] κωκυτὸς *à luctu & eiulatu nominatur. Lacus autem est inferorum, qui (vi fallor) ex sententia Homeri Odyss. κ. ex Styge manat. De quo Seneca in Hercule furente sic ait :*

— Palus inertis fœda Cocyti iacet.

Virgilius :

Cocytusq; sinu labens circumfluit atro.

Charonti tribuitur animarum transmectio, & purgatio, per tria inferni flumina, Cocytum Stygem & Acherontem. i Phlegethon.] *Phlegethon & Lethe fluuij sunt infernales apud poetas. Phlegethon, quòd igne ardeat & flammis æstuantibus sit rapidus, appellatus est, à* φλέγω, *ardeo, vro. Virg. in Culice:*

Nec timuit Phlegethonta furentem ardentibus vndis.

k Acherontica palus.] *Inferorum flum. à nomine Acheron, carminibus poëtarum celebris Acheron, quasi sine gaudio interpretatur. Virg in 6:*

Dicitur & tenebrosa palus Acheronte refuso.

Idem lib. 2. Georg. Acherontem auarum vocat, quòd sit insatiabilis vt ex 6. Aeneidos satis dilucidè patet. l Aeacus est.] *Poëtæ fabulantur, hunc apud inferos vnà cum Minoen & Rhadamantho iudicem delectum esse, & sontium crimina discutere, & vnicuique pro merito pœnam constituere. Cui fabulæ occasionem dedit insignis eorum iustitia, qua mortalibus omnibus creduntur præstitisse. De his Virg. 6. Aen. Ouid. in Ibin. Iouis filij fuêre, Aeacus ex Aegina Asopi filia, Minos & Rhadamanthus ex Europa, vterque Cretensis: hic Lyciæ rex, ille Cretæ. m* Canis triceps.] *Cerberus à poëtis fingitur esse canis triceps, inferorum custos. n* Asphodelo.] *Asphodeli mentionem & Homerus fecit, traditisque manes ea vesci : decantatumque illud Hesiodi libro 1. Operis, cui titulus* ἔργα καὶ ἡμέραι.

Οὐδ' ὅσον ἀσφοδέλῳ μέγα τε κακὸν ἠδ' ὄνειαρ. id est,

& quam

— & quàm
Magna sit vtilitas maluæ. asphodeliq; virentis.

Vide ea quæ annotauimus in Necromantiam de Asphodelo. o Lethe.] *Lethei amnis Ptolemæo & aliis fit mentio. Poetæ scribunt esse inferorum flumen : cuius aquam qui gustant, omnium rerum obliuiscatur, idcirco ἀπὸ τ λήθης, hoc est, ab obliuione nomen creditur accepisse.* p Qui illinc redierant.] *Ex inferis perpauci ad superos reuersi. Alcestin suæ Peliæ filiæ, Admeti Pheræorum regis coniugem, pro qua perire non recusauit. Vide Euripidem in Alceste.* q Protesilaus.] *Filius fuit Iphicli, & vnus ex Græciæ principibus ad bellum Troianum profectis, in quo primus Græcorum exiuit ab Hectore est interfectus : de quo Lucianus noster in Mortuorum Dialogis, vbi ex morte in vitam reuersus est. Extat præterea Laodamiæ epistola ad Protesilaum, inter Ouidianas. Exinferis porrò duo Thessali reuersi sunt.* r Theseus.] *Cum Pyrithoo descendit ad inferos, ad rapiendam Proserpinam : sed occiso Pyrithoo, ipse detentus fuit, donec ab Hercule liberatus.* s Homericus Vlysses.] *Ad inferos vsque descendit, inque ex Anticleæ matre, Elpenore & Tiresia vate multa de rebus certior factus, reuersus est ex inferis. Homerus Odyss. λ.*
t In campum Elysium.] *Quæ autem, & vbi insulæ seu beatorum, cùm alij tum maximè Plutarchus docet in Sertorio, quas vbi copiosè descripsit, tametsi barbarorum opinionem imbibisse ait, ibi esse campos Elysios, & fortunatorum sedes, de quib. Hom. cecinit. & Augustin. l. 4. de Trin. ex Horatio hæc Ciceronis verba citat: De omnibus, inquit, virtutibus quatuor magnus author eloquentiæ Tullius in Hortensio multa disputans : Si nobis, inquit, cum ex hac vita migrauerimus in beatorum insulis, immortale æuum, vt fabulæ ferunt, datum esset, quid opus esset eloquentia?* u Vectoii daturus.] *Portitorem Virgilius vocat, quem Charonta faciunt. Antiquorum mortuorum binos obolos ingerebant, vt nauium solutoria apud inferos : quemadmodum in Ranis Aristophanis cernere licet.*
x Post hos lotos.] *Lauabant autem Ethnici etiam imaginaria danda corpora. Euripides in Hecubæ : καὶ δοκεῖ λουτρὰ δοῦναι τοῖς θανοῦσι δίκην. Etenim:*

Tum

Tarquinij corpus bona fœmina lauit & vnxit.

Mortui, inquiunt Grammatici, calida aqua abluuntur, & per interualla conclamantur, quod fulget plerumque vitalis spiritus exclusus putari & homines fallere, nec non Christiani. Tertullianus, rigere & pallere post lauacrum mortuus possum. Vide ea quæ annotauimus in Charonte. γ Vncto corpore.] *Mos erat apud priscos, maximè Aegyptios, defunctorum cadauera ne putrescerent, vnguentis perungere. Quimos & his temporibus apud principes, sicut alia pleraque gentilium, magno stultitiæ argumento durat.* ϰ Accedunt ad hæc.] *Hypotyposis eorum quæ à parentibus fiunt.* A Ait enim pater.] *Querela parentum.* B Reliquumque mundum.] *Inferiæ mortuorum.* C Hæc omnia.] *Amplificatio è causa.* D Homo infelix, quid clamas.?] *Responsio filij, qua stultitiam lugentium, vti rem superuacaneam & inutilem coarguit.* E Denique ad istum modum.] *A consequentibus.* F Non cogitas.] *A contemptu eorum, quæ in terris pro bonis habentur.* G Vide ne illud.] *A falsa opinione.* H Eiulatus vester.] *Ab inutili.* I Coronis ornatum.] *Olim monumenta defunctorum apio coronabantur. Hinc τῦ σελίνε δίπτειν prouerbio dictum ab antiquis, quoties morbum capitalem ominabant aut vitæ periculum imminere.* K Merum infunditis.] *Vinum in rogum fudisse veteres, sunt testes, Homerus Iliad. ψ. & ω. Virg. 6. Aen. Calaber. libr. 3. Catull. Ausonius:* Spargemero cineres —. *Plin. libr. 14. cap. 12.* L Asphodelus.] *Ex hoc ac multis aliis Luciani locis colligere licet, asphodelum herbam esse plebeiam ac vilem, atque hac τ. Elisios manes, apud quos nullus luxus, nulla sit ambitio. Quinetiam apud Theocritum Idyllio septimo, asphodelus inter rusticanas herbas commemoratur:* Κνύσα τ' ἀσφοδέλῳ τε, πολυγνάμπτῳ τε σελίνῳ. *Vide Dioscoridem libr. 2. cap. 64. Galenum lib. 6. simpl. medicam. Hastula regia vocatur. eius radix olim esui fuit, teste Hesiodo: quæ & magnificè laudibus effertur à Nicandro in Theriacis.* M Sed dicito.] *Hactenus per prosopopœiam. iam ex sua persona stultitiam lugentium videt, ex consequentibus & effectis.* N Sepulturæ rationem in varios diuidunt modos.] *Sepulchrorum varias species, va-*

rios quoque sepelendi mores, tibi licebit perspicere in libello Lilij Gyraldi, quem de vario gentium sepeliendi ritu, multisque institutis inscripsit. O Nam Græcus exurit.] *Græcorum sepeliendi morē, & illos cadauera combussisse, manifestius ex poëtis colligimus, atq; in primis Homero, qui in Patroclo funere rem clarissimè executus est: in cæteris ea ferè quæ mihi. Cæterùm qui pro patria occubuissent, longè honestiore exequiarij honore afficiebantur: quā rem luculentissimè describit Herodides.* P Persa defodit.] *Persas cera circumlitos mortuos condire solitos, scribit M. Cicero, vt quammaximè corpora diuturna permanerent. Hoc & Assyrijs attribuitur. Strabo etiam: Sola, inquit, sepelitū corpora Persæ cera obliuentes: Magorum in sepultos anib. edendos dimittunt. Ib. Hieron. Persas, sicuti priùs cadauera humare, quàm aut ab alite, aut à cane traherentur. Idem & Procopius. Idem & Agathias in secundo historiarum, cùm de sepultura ageret Mermeroës Persarum regis, viri strenuissimi: Tunc, inquit, in destinatum locum, solum nudumque cadauer regis mortui reliquerunt, canibus simul & auibus eius modique cæteris carnivoris obscœnisque animantibus vorandum: quandoquidem (inquit) hunc Persæ seruare sepeliendi ritum, vt nudata à canibus & feris ossa, per tempus diuturnum maneant: neq; enim aut vrna condere, aut terra obtegere defunctorum corpora fas est Persis.* Q Indus adipe fuillo.] *Inungebant cadauera pollinctores & libitinarij, quæ in pyra cremarent. Declarat id post Homerum Iliad. sexto, Virgilius:*

—corpusq; lauant frigentis, & vngunt.

In vulgatis Lucani codicibus malè, vt puto, ūdo pro medullo legitur, hoc est, medulla. Alij Indis, qui Macrobij cognominati sunt, hoc ipsum attribuunt. Diuersa ab his Seruius Pythonitus: Indorum enim, ait, aliqui vulturibus cadauera lacerauanda exponunt. Indorum certè multiplex variaque sepeliendi consuetudo fuit. R Scytha deuorat.] *Quæ amplissima latissimaque est Scytharum regio. Scytha vrnis quoque sepeliendi consuetudo fuit. Nam Tertullianus quoque scribit, alios esse Scythas qui inter epulas defunctorum corpora cremarant. Sunt ex ijs aliqui, quibus ferè perpetua tum vrnis, qui parentum cadauera inter vinos ipsos & glacies con-*

ca-

vis affixæ arborum suspendant: arbitrati, flagitium & scelus esse ea terræ mandare. Alij defunctorum corpora condiunt, eaque plaustris impositæ proximi ad amicos circumferunt, qui cadaver suscipientes, epulum iis qui illud sequuntur exhibens: & in hunc modum quadraginta diebus priuatorum hominum comitatus circumagitur: postea hæc humatur, si prius tamen cadaver expurgauerint. S Muria condit Aegyptus.] Sex. Empiricus tradit, Aegyptios mortuorum intestina educere, dein corpora salire: Chrysippus & Cicero, condire & domi seruare: Plutarchus in Symposio, cadauera aperire, apricoque aliquo loco Soli exponere; intestina in flumen iacere, reliquum purgatum corpus asseruare: Strabo verò, ab alijs quidem cadauera in flumen præcipitari, ab alijs verò nitro circundata domi seruari, ab alijs in vasis fictilibus, alueoliq; quibusdam rerum templa defodi & condi. Herodotus, & Herodotum secuti, scribunt in hunc propè modum: Vbi vita functus homo est, ferro incuruo inflexoq;, ad hoc parato, cerebrum pernares morino educi, locum medicamentis expleri, intestinis q; purgari & lapide, vt diximus, Aethiopico illa discindi, odoramentis compleri, mox consuto illi vulnere, nitro saliri, septuaginta dies, quod vltra non liceret, lugeri (quare Moses cum de Iacobo ait, qui in Aegypto decessit, illum, ait, Iosephi filij iussu ibi tum præpotentis, more Aegyptio quadraginta diebus conditum, defletumque septuaginta fuisse) inde cadauer linteamine inuolutum, gummique illitum, in ligneam hominis effigiem ad hoc paratam componi. Alterum deinc subdit iacem Herodotus mediocrium sepulturæ genus, tum & tertium: sed quæ nihil ferè differant, nisi sumptu. Fuit & illa apud Aegyptios consuetudo, vt creditoribus in pignus darent parentum corpora: quæ qui non redemisset, perpetua infamiæ nota inurebatur. T Nam libationes.] Sepulchri formam alij non maiorem apud antiquos, quàm vt corpus caperet, faciebant: quod à plerisque hoc quoque tempore seruari videmus. Fuerunt & qui columnas ingentes, aut pyramides, procesúve colossos erigerent. Aegyptiorum in primis, in construendis monumentis ingens fuit ambitio. Sunt & hodie plerique, qui nullis sumptibus, nullis quantumuis immodicis expensis

parcunt, vt illustria monumenta construant : non illa quidem perpetuò duratura, vt quæ omni tum fortunæ tum temporis iniuriæ sint exposita : qui tamen haud immeritò nonnullam alicuius saltem temporis gloriam consequuntur : ex ijs enim exemplum quædam animi magnitudo conspicitur. Sed qui didicerunt, nulla esse monumenta perenniora ijs quæ animo & ingenio parantur, omni ope & studio nituntur, vt sibi tale comparent monumentum, quod duret æternùm. V Tituli.] *ἐπιγράμματα, tituli, qui & epitaphia dicuntur, à Græcis versibus, à Latinis prosa oratione frequentiùs conscripta sunt. Sed Plato sepulchrorum titulos non vult quatuor versiculorum numerum excedere: quos &, quod Elego plerunq; carmine fierẽt, ἐλεγεῖα à Græcis sæpe vocatos reperies. X* Sunt verò qui ludos.] *Ludos funebres & Græci & Romani instituerunt, quos tuncan tuba, vel ex hoc Virgilij carmine cognoscimus :*

Et tuba commissos medio canit aggere ludos.

Qui verò ludis præerant, Designatores vocabantur : quo nomine & qui funera curant, nonnunquam dicti sunt. Funebrium autem ludorum principium à Græcis incæpisse, manifestè ostendit Homerus : à quo suos funebres ludos Virg. & Statius desumpsêre. Ea verò funera, quibus ludi adhibebantur, sepulcralia dicta sunt : vt ex Ticinio antiquissimo poeta colligitur. Indictiua autem ea dicebantur, quibus non modò ludi adhibebantur, sed & designatores : atq; ideo amplissima putabantur. Dicta verò eo nomine, quòd per præcones indicerentur, vt Festus subnimis : tametsi eo loci perperam quidam inductum fuisse. Ludi tamen qui mortuorum causa celebrabantur, nouendiales appellati sunt : nec fas erat, eodem die & parentare, & eos exhibere, qui vt esset conueniendi spatium indicebatur.

Y Ac funebres orationes,] *κῆδος ἐπιφώνιον. Mos erat apud Athenienses, vt qui in prælio cecidissent, publicè oratione laudarentur, quam illi vocant epitaphium, in qua magno artificio amplificabantur & ciuitas Atheniensis, & pugnæ, postremò peculiariter hi qui fortiter in bello mortẽ oppetissent.*

Z Exequialis cœna.] *Afferebantur & interdum quæ dapesq; ad sepulturam, vbi quoq; antiqui epulabantur. Vide sunt apud autores feralis cœnæ, silicernia, & funerum fercula*

quæ

quem morem vix dum Christiana lex compescuit. Extant certè diui Ambrosij, & aliorum post eum contra hanc consuetudinem orationes & decreta: in cuius quidem vicem (adeò difficillimè potuit aboleri) in quibusdam adhuc regionibus, in parentationibus perseverat, vt domi amici & cognati conuocentur: peractisque ad sepulchrum iustis & funeralibus, domi conuiuij, & quidem lautissima agitant, in quibus & demortui laudes & viuentium solatia à sacerdote, vel pro eo ab alio, postpulas funebri oratione referuntur. α Necessarij.] *ἀναγκαῖοι dicuntur cognati, vel affines, vel amici, & hi quibus vtũ familiariter solemus: quòd necessaria inter eos officia conferantur. Cic. Planco, lib. 13. Epistol. Nec dubito quin scias in iis necessarijs qui tibi à patre relicti sunt, me tibi esse vel coniunctissimum, vide l. quamuis. 2. C. de adulteriis.* β Sine quiescant Plutonis manes.] *Sunt qui putant, hoc nomine fuisse appellatas animas separatas à corpore: vnde videmus vetusta sepulchrorum monumenta Dijs manibus esse inscripta. Et qui sepulchra demoliebantur, Deos manes violare putabantur. In corpore, Genij dicuntur: à corpore separatæ, Lemures: quum incursionibus domos infestant, Larvæ appellantur: contrà, si bonæ fuerint, Lares familiares.* γ Nam cœpit meminisse cibi Niobe.] *Homerus Nioben, infelicem illam matrem, post tot filiorum necem de cibo cogitasse inducit. Sunt alij qui eam nimio lachrimarum fletu in saxum diriguisse crediderunt, perpetuis quasi lachrymarum guttis manans.*

ΠΡΟΣΑΛΑΙΑ, Η Ηρακλῆς. PRAEFATIO, SEV Hercules Gallicus.

Erasmo Roterodamo interprete.

ARGVMENTVM.

PRæfatio est eiusdem rationis, cuius & superior, nisi quòd quantum ad argumentum attinet, rationem & causam hic reddit, cur natu iam grandior adhuc in eloquentiæ exercitatione versetur: studium autem suum exemplo eo defendens, &, vt ipse ait, etiam consolans, quo apud Gallos ipsa eloquentia depingitur, nimirũ Herculis, eiusdemq; iam senioris imagine. Fingit autem imaginem seu typum eum à sacerdote quodam Gallorum, quales ea ætate Druidæ fuisse perhibentur, explicatam, & singulorum picturæ eius rationem sibi traditam esse etiam Homeri ac aliorum poëtarum locis, vtpote à perito Græcarum literarum additis. De quibus in ipso orationis contextu ac serie videri satius est, quàm hic plutibus immorari.

Ὁμ Ηρακλία οἱ Κελτοὶ Ὁμοιον ἑαυτοῖς δοξάσαι φωνῇ τῇ ἐπιχωρίῳ. τὸ γὰρ ὄνομα τοῦτο, πάνυ ἀπόῤῥητον χρήσιμον ἡμῖν αὐτοῖς ἐς τὸ ἔμπροσθεν, ἀναφανεῖσα, πρώτοις ἀκούσῃ, ὅσοι λοιποὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἡνιόχου τὸ σῶμα, καὶ σχῆμα παμμιγὲς ἐς τὸ μιλάνθρωπον, οἷοι ἂν εἶεν οἱ ταλαπωρηκότες γέροντες. μάλιστα δὲ Χαρῶνα, ἢ Ἰαπετόν τινα τῶν ἀρχαίων τραγῳδῶν,

Hercule[1] Gallis lingua graia vernaculo Ogmium vocant. Porrò deũ ipsum varia quadam atque inusitata figura depingunt. Decrepitum esse apud illos, vocabuloque fur: reliquis capillis, si qui reliqui sunt, planè canis: cute rugosa, & in aterrimũ exustaq; colorem, cuiusmodi sunt eorum ista finis. Charontem quoque aut Iapetum quempiam ex

τρίων καὶ πάντα μᾶλλον, ἢ Ἡρακλέα ἔναγα ἂν εἰκάσειας. ἐπεὶ καὶ λοιδόρως ὢν, ἔχει ὅμως τινὰ σκευὴν τοῦ Ἡρακλέους καὶ γὰρ τὴν λεοντῆν ἐπῆπται τοῦ τε λέοντος, καὶ τὸ ῥόπαλον ἐν τῇ δεξιᾷ, καὶ τὴν φαρέτρην), καὶ τὸ τόξον ἐντεταμένον ἀεὶ φορᾷ· πῶς δ' οὐκ ἂν, Ἡρακλῆς ὅτι τοιοῦτος γε ὤμην ἐγὼ ἐφ' ὕδρᾳ τοῦ Ἐπιλωΐου θεῶν θυσίαν τοῦτα πρᾶγμα τὸν Κελτὸν, εἰς τοῦ μορφὴν τοῦ τοῦ Ἡρακλέους, ἀμπισχόμενος αὐτοῦ τὴν θυσίαν γραφῇ ὅτι τοῦ χάραν ποιῇ αὐτοῦ ἐπῆλθε, λέαιναν ἐλκύσων, ὁπότε τὰς Γηρυόνου ἀγέλας ἤλασε, καὶ ἱδρυμα τὰ πρόβατα τοῦ ἱσπανίων γῆων. καὶ δὴ τὸ παραδοξότατον ἐδόκει ἔχειν τοῦ εἰκόνος· ὁ γὰρ δὴ γέρων Ἡρακλῆς ἑκὼν ἀνθρώπων πάμπολυ πλῆθος ἕλκει, ἐκ' ὧτων ἅπαντας δεδεμένους. λυσαὶ δ' αὐτοὺς, οἱ σφετέρα λιπαρὰ, χρυσῷ καὶ ἠλέκτρου ἠρασμένα, ὅρμοις

his qui apud inferos versantur, diceres. In summa, quidquid potius quàm Herculem esse conijceres ex imagine. Atque tali specie quum sit, tamen Herculis ornatum gerit, vt qui tum leonis exuuium indutus sit, tum clauam dexterâ teneat, tum pharetram humeris aptatam portet, tum arcum tensum læua prætendat: denique modis omnibus Hercules est. Hæc equidem arbitrabar in Græcanicorum deorum contumeliam perperam facere Gallos, quum eum eiusmodi fingerent effigie: quo nimirum illum talibus picturis vlciscerentur: quòd olim in regionem ipsarum incursasset prædas agens, id temporis, quum Geryonis armenta vastigans, Occidentalium gentium pleraque regiones peruastaret. At nondum etiam dixi,

id quod erat in imagine maximè nouum atque mirandum. siquidem Hercules ille senex, ingentem admodum hominum multitudinem trahit, omnibus ab aure reuinctis: porrò vincula sunt [b] *catenulæ tenues, auro electróue confectæ,*

ἕρμοις ἐοικυῖα δῖς καμίσοις,
κοὐδὲν ὅμως ἀφ' ὧν ἔτοιμοι ἀσφῶν
ἀχόμβροι, οὔτε δεσμὸν βου-
λεύουσι, λιωάμβροι ἄν ὠμα-
φῶς, οὔτε ὅλος ἀνίλλεσσιν, ἢ
δῖς ποσὶν ἀπδεάδυσι, πρὸς
τὸ ἀναπλίον τῆς ἀγωνίας ἴξυ-
πλιάζοντον ἀπὸ φασκοὶ ἴ-
ποντα, κοὐ χιμβότων, καὶ τὸν
ἄγοντα ἐπαινέντοτον, ἐνφόμι-
νοι ἅπαντον, καὶ ὧν φθονεμ
ἐθίλεμ ἢ δισμὸν ἐπιχαλῶν.
Τοιοῦτοι ἐοικότες ἀχθεσθησόμενοι,
εἰ νυθέλοιεν· ὁ δ' ἀάπτων ἀπ
ζωπάταζον εἶναί μοι δόξειν,
ὃν ἐκνέσω μὴ τὸ ἀνθρ' ἀ δὲ
ἔχων ὁ ξωγράφος, ὅθεν ἐξάψε
τῆς ὀφρᾶς τὰς τῶν δισμῶν
ἀρχὰς, ἄτε δ' ἀιξίας μὲν ἤδη
τὸ ῥόπαλον, δ' λοιὰς δὲ τὸ τέ-
ξον ἐχόσης, πυκνῶς δ' θεοῦ
πλὴν γλῶτταν ἄπραν, ἐξ ἐκά-
νης ἐκπομπάς αὐτὰς ἐποίησε,
μὴ ἐπίσραπτόν γε εἰς τὸς ἀγο-
μένους μόλιβδον. ταῦτ' ἐγὼ μὲν
ἐπ' ὀμὺ ἐσπόδρα ὁρῶν μὴ θαυ
μάζων, μὴ ἀρρῶν μὴ ἀγανακτῶν.
Κινλὸς δ' τις πρίσσος, οὐκ ἀπ
καίδευ-

pulcherrimis istis monilibus adsimilet. Atqui quum vinculis usque adeò fragilib. decantur, tamen neq; de fugiendo cogitant, quum alioqui commodè possint, neq; prorsus obmutescunt, aut pedibus aduersus trahentem obnitendo, sese resupinãtes: verùm alacres ac læti sequũtur, decentem admirantes, ritúsq; stimantes omnes, & lætam funiculi etiam amouentem studentes, perinde quasi gestuiter laturi si soluerentur vinculis. Ne illud quidem pigebit referre, quod mihi videbatur omnium ebs surdissimum. etenim quum non inuenirent pictor unde catenularum summas ansas necteret, videlicet dextræ iam clauam, læua arcum tenenti, summam Deæ quam perterebrauit, ex hac religatis catenulis eos trahi fecit. Ipse nimirum ad eos qui ducebantur, vultum & oculos conuer-

ἐδέδετο τὰ ἐμπτρα, ἐς
ἐδαφος, ἀκεβῶς ἐκάδα
μιλὼ ἀσὸς, φιλόσ, ἄκα, τὰ ἐπιχάτα· ἐγὼ δι,
ἦν, ἔφη, λέσα τὴν γρα-
φὴ τὸ ἄνιγμα· κάτο δὲ
τυφλοφεύσ ἔοικας πρὸς
ἐμέ. τὸν γέρον ἐμὲ
ἐ Κρονοι, οὐχ, ἔστε ὑσ
μὲς οἱ Ἕλλωφ, Ἑρμῆν οἰό-
μενοι, ἀπ' Ἡρακλῆ ἀπ-
ὸν ἐπίσραφε, ὅτι παφανο-
μὲ τῷ Ἑρμοῦ ἰσχοφόρῳ
ἐπ. ἀλλ' ἐμὲ μὲν τοιοῦ-
τα, μὲ γαμάσσην μὲν
δὲ λέγ ἐν γὰρ ἐλλ
νικὰ ἐπέδειξεν ἐμὲ
ἐμῆν, ἅ γε ἀνπὶ ὑμῶν
ὁ ποιητὴς λέγουσιν, ὅτι
ἐμὲ τὸν ἐπιστέμον ἐρί-
τὸ ἐρίδοντα, τὸ δ' γέ-
γε ἐχε τι λέσα τὸν νέον
ἀνθρώπον. εὖτα γὲ δοι
ἐς τὸ Νέσορ ὑμῖν ἀ-
ναβάντας ἐπὶ τὸ μέλε,
ᾧ ἐν ἐκ τῶν Τρόων
πλὴν

debat arridens. Hæc ego quum diutiùs esiistens essem contemplatus, admirans, hasitans, indignans: Gallus quispiam, qui propiùs adstabat, nostrarum literarum non indoctus (id quod declarauit, quum Græcanicam linguam absolutè sonaret, philosophus opinor, ex eo genere Philosophorum quod apud illos esse fertur) Ego ibi, hospes, inquit, picturæ istius ænigma explicabo: nam videre vehementer ad eam attonitus, ac stupefactus. Orationem nos Galli nequaquam arbitramur esse Mercurium, quemadmodum vos Græci: verùm Herculi illam tribuimus, propterea quòd hic Mercurio longè robustior exiterit. nam quòd senex fingitur, nihil est quòd mireris. Siquidem vna facundia eos fuerit in senecta demum absolutum vigorem ostendere. si modò verum vestri dicunt poetæ,

Obduci inuerum densa caligine pectus:

Quæ fenestram posse quiddam dicere, Rudi inuenta medius ac præclarius. Hinc videlicet apud vos & Nestoris lingua melle profluit, & Troianorum concionatores

φαίδρος τὰ ἐμίτρια, ὡς ἔδαξεν, ἀκριβῶς Ἑλλάδα φωνὴν ἀφιεὶς, φιλόσοφος, οἶμαι, τὰ ἐπιχώρια· ἐγώ σοι, ἔφη, ὦ ξένε, λύσω τῆς γραφῆς τὸ αἴνιγμα· πάνυ γὰρ παραπλήσιός ἐστι πρὸς αὐτόν. τὸν μὲν γὰρ ἐμὲ οἱ Κελτοὶ, οὐχ, ὥσπερ ὑμᾶς οἱ Ἕλληνες, Ἑρμῆν οἰόμεθα δεῖν, ἀλλ' Ἡρακλέα αὐτὸν ἐκάστοτε, ὅτι παραπλήσιον τοῦ Ἑρμοῦ ἰσχυρότερος οὗτος. ἃ δὲ λέγουσιν οἱ Ἕλληνες, μὰ φαιμάσης· μόνος γὰρ ὁ λόγος ἐν χρῷ φιλεῖ ἐντυγχάνειν τῷ ἀκμῇ, ἃ γὰρ ἀληθῆ ὑμῶν οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, ὅτι ἐκ μὲν τῶν ὀπλοτέρων φρένες ἀνιθοῦνται, τὸ δὲ γῆρας ἔχει τι λέξαι τῶν νέων σοφώτερον. οὕτω γάρ σοι καὶ τοῦ Νέστορος ὑμῖν ἀποξέσαι ἐκ τῆς γλώττης τὸ μέλι, καὶ οἱ ἀγορηταὶ τῶν Τρώων τῶν

propiùs adstabat, nostratium literarum non indoctus (id quod declarauit, quum Græcanicam linguam absolutè sonaret, philosophus opinor, ex eo genere Philosophorum quod apud illos esse fertur) Ego tibi, hospes, inquit, picturæ istius ænigma explicabo: nam vidêre vehementer ad eam attonitus, ac stupefactus. Orationem nos Galli nequaquam arbitramur esse Mercurium, quemadmodum vos Græci: verùm Herculi illam tribuimus, propterea quòd hic Mercurio longè robustior exiterit. nam quòd senex fingitur, nihil est quòd mirêre. Siquidem vna facundia cõsueuit in senecta demum absolutum vigorem ostendere. si modò verum vestri dicunt poëtæ,

Obduci iuuenum densa caligine pectus:

Contrà senectam posse quiddam dicere, Rudi iuuenta melius ac præclarius. Hinc videlicet apud vos & [d] Nestoris lingua melle profluit, & Troianorum concionatores

τὴν ὅπα τὴν λεύκην αφιᾶσιν, ἀνθῆ τινα λείρια ἢ λα λᾶται, ἃ γλωμίνημα, τὰ ἄνθη. ὥστε ἢ ἅτερ ἐκδιδάμεν τὸς ἀνθρώπους πρὸς τὴν γλῶτταν ὁ χέρων οὗτος Ηρακλῆς, ὁ λόγος ἔλκει, μηδ ἢ τὸ θαυμάσῃς, ἀνδρὸς τὴν ἅτερα καὶ γλώττης συγχόδαν, ἀλ ὑ βεῖς ἐς αὖ, ἃ τούτῳ τ πρέπει ἴσα. μίμνημαι γὰρ, ἔφη, ἢ λα μικῶν τινων ἰαμβείων, παρ ἡμῖν μαθών. Τοῖς γὰρ λαλοῖς ἐξ ἄκρα ὑ γλῶττα πᾶσιν ἁπ τετρυπημένη. τὸ δ ὅλον, καὶ αὐ ἡμᾶς ἢ Ηρακλῆς λόγω τὰ πάντα ἀγόμενα ἐξηργάσατο, ὥρᾳ γνώμφορον, ἢ κακοῖ τὰ πλᾶτα διάσασθαι. καὶ τὰ γε βίβλη αὖ, οἱ λόγοι εἰσὶν, οἶμαι, ὀξεῖς καὶ ἰσχνοὶ καὶ τα χεῖς, ἢ τὰς ψυχὰς τι πρόσοντες. πρόχειρα γὰρ τὰ ἔπη καὶ ὑμᾶς φατὶ εἶν. Ταῦτα μὲ ὁ Κλητὸς, ἐμοὶ δ, ὦ ἶκα περὶ τῆς Λύρρα παρόδε ταύτης ἐσκοπούμην πρὸς ἐμαυτὸν, ἅ

lirioëssam edunt, videlicet floridam quandam rosarum liria, si satis commenmi, flores appellantur. Proinde quòd ab auribus vinctos ad linguam trahat lenex hic Hercules, qui non aliud quàm ipse est fermè, ne id quidem debet admirari, qui quidem non ignorat linguæ cum auribus esse cognationem. Neque vero ad contumeliam illius illud pertinet, quòd ea perfusa est. nam memini, inquit, & Iambicos quosdam versiculos è comœdijs apud me discere:

Siquidè viris loquacibus
Extrema lingua perfusa
est omnibus.

Quin de eodem hîc in Somnio habemus opinionem, & quicquid egit, id ex sententia facundiaq; confecisse putamus: utpote virum sapientem, ac persuadendo peritissimum fuisse. Iam tela illius nimirum rationes fuisse arcus, missiles, citæ, atque animam sauciantes: unde pennigeros dictos vos quoq; nominatis. Hactenus Gallus. Ac mihi quidem quòd huc me conferens mecum inter eundum perpenderem, quam decorum

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.

a HERCVLEM.] *Celtæ Herculem, Ogmion ab illis dictũ, eloquentiæ ac prudentiæ Deum existimabant: itaque effictum colebant, senem penè decrepitum, calvum, paucis capillis, coloratum, fuscúmvè & rugosum; quales videlicet seniores nautæ marini: leonina pelle induitum, rhopalon, id est, clava dextra, sinistra arcum tenentem, pharetra ex humeris dependente, catenulis verò ex auro & electro admodum tenuibus, linguæ suæ extremitate perforata insertis, maximam hominum multitudinem non invitam, sed sponte sequentem, auribus alligatis trahentem. Huiusmodi verò Herculis statua, miro artificio sculpta Romæ conspicitur in turri quadam, quæ à templo D. Ludovici non procul distat. Atque eadem ferè est, quæ depicta cernitur statim in principio quorundam librorum, excusorum ab Andrea Cratandro Basiliensi. Hæc nobis significat. Herculem virtute & consilio præstantem dissipatos Celtas vnum in locum congregasse, eosq; ex ferocitate quadam ad iustitiam atque mansuetudinem traduxisse, & inuento diuino, & humano iure manibus obsepsisse.* b Catenulæ.] *Herculem Ogmium eundem cum Mercurio existimauit religio Druydarum, & Aegyptiorum schola. Mercurij catenæ meminit Eunapius Sardianus: Herculis suæ catenæ auribus hominum inserta, eos circumducebat. Vtorque inuictæ eloquentiæ fuerunt, & linguæ lenocinio auditores quocunq; rapere & traducere potuerunt.* c Philosophus ex eo genere.] *Præter Druidas fuerunt etiam in Gallia Bardi, fuerunt & vates siue vaties, ita Strabo lib. 4. appellare videtur eos, qui à Marcellino lib. 15. Eubages, à Diogene Laërt. ὑποθέτους, à Diodoro Saronidæ dicuntur. Ex quo genere philosophorum fuisse verisimile est eum quem Lucianus hic picturæ sibi ænigma explicasse fingit. Ex Ausonio colligimus, fuisse in Gallia diuersæ Druidarum familias, eorumq; nomen etiam sub Christianis imperatoribus celebre admodum fuisse. Sanè Plinius scribit, Tiberij principatum sustulisse Druidas Gallorum, & id genus vatum medicorumq; Suetonius etiam, Druidarum religionem apud Gallos diræ immanitatis & tantum ciuibus sub Augu-*

καὶ ὁ Ἱπποκράδης ὁ φρονιᾶς· ὡς νῦν ἄρ μάλιστα δεῖ νεάζειν καὶ ἀνθεῖν, καὶ ἀκμάζειν ἀεὶ μᾶλλον ἄρα ἤ, καὶ ἵλεων τῶν ὤτων, ὅσους ἂν πλάσας ἀμύηται, καὶ τοξεύειν πολλάκις, ὡς οὐδέν τι δεῖ, μὴ ἐγχωρεῖν λάθοι ὁ γέρων τὸς αὖθις. ὁρᾷς ὅπως παραμυθοῦμαι τὴν ἀλικίαν, καὶ τὸ γῆρας τὸ ἐμαυτοῦ. καὶ δὴ δοῦναι ὃ ἐτόλμησε, πάλαι ὑγιῶντα καμόντα τὸ ἀκάτιον ἐκ τῆς σκάσας, καὶ ἐκ τῶν ἐνόντων ἐπισκεύασας, αὖθις ἀφεῖναι εἰς μέσον τὸ πέλαγος. ἤν δ' ὦ θεοί καὶ τὰ παρ' ὑμῶν ἐπιτύχωσι πνεύσαι δεξιὰ, ὡς νῦν γε μάλιστ' εὐπλοΐαν τινὰ καὶ εὐδρομίαν, καὶ ἑταίρους ἀνίμους δίομεθα, ἵνα ἃ ἄξιοι φανοίμεθα, καὶ ἡμῖν τὸ Ὁμηρικὸν ἐπάνω ἐπιφθέγξαιτό τις,

Οἷόν τε ῥακέων ὁ γέρων ἐπιγουνίδια φαίνει.

nec laborabit Hippocrides, imò nunc vel maximè tepestiuum fuerit facem diarepubescere, florere, vigere, & quàm liceat plurimum ab auribus ducere, ac sæpiùs arcu ferire: quandoquidem periculum non est, ne quando quis præter spem pectora inanem reperiat. Vides quibus modis ætatem meam, meamq; senectutem ipse consoler, animemq;, adeò ut non sim veritus nauim iam cùm in terram subductam, denuò reuellere, fabricq; instructam armis medium in pelagus demittere. Continuam autem à vobis, ô dij, optatam secundi, quandò nunc vel maximè præsente bono atque amico vento nobis est opus quo si digni modò videamur, in nos quoq; dicat ille quis Homericum illud

Quos profert senior pannis è vilibus armos.

GILBER-

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a HERCVLEM.] *Celtæ Herculem, Ogmion ab illis dictũ, eloquentiæ ac prudentiæ Deum existimabant: itaque efficiũ tolebant, senem penè decrepitum, calvum, pauco capillo, coloratum, fuscumve & rugosum; quales videlicet seniores nautæ marini: leoninæ pelle indutum, rhopalon, id est, clavã dextra, sinistra arcum tenentem, pharetra ex humeris dependente, catenulis verò ex auro & electro admodum tenuibus, linguæ suæ extremitate perforata inseritis, maximam hominum multitudinem non invitam, sed sponte sequentem, auribus alligatis trahentem. Huiusmodi verò Herculis statua, miro artificio sculpta Romæ conspicitur in turri quadam, quæ à templo D. Ludovici non procul distat. Atque eadem ferè est, quæ depicta cernitur statim in principio quorundam librorum, excusorum ab Andrea Cratandro Basilien. Hæc nobis significat. Herculem virtute & consilio præstantem dissipatos Celtas vnum in locum congregasse, eosq; ex ferocitate quadam ad iustitiam atque mansuetudinem transfudisse, & inuento diuino, & humano iure manibus obsepsisse.* b Catenulæ.] *Herculem Ogmium eundem cum Mercurio existimauit religio Druidarum, & Aegyptiorum schola. Mercurij catenæ meminit Eunapius Sardianus: Herculesq; suæ catenæ auribus hominum inserta, eos circumducebat. Vterque inuictæ eloquentiæ fuerunt, & linguæ lenocinio auditores quocunq; rapere & traducere potuerunt.* c Philosophus ex eo genere.] *Præter Druidas fuerunt etiam in Gallia Bardi, fuerunt & vates siue vaties, ita Strabo lib. 4. appellare videtur eos, qui à Marcellino lib. 15. Eubages, à Diogene Laërt. εὐαγεῖς, à Diodoro Saronidæ dicuntur. Ex quo genere philosophorum fuisse verisimile est eum quem Lucianus hic picturæ sibi ænigma explicasse fingit. Ex Ausonio colligimus, fuisse in Gallia diuersas Druidarum familias, eorumq; nomen etiam sub Christianis imperatoribus celebre admodum fuisse. Sanè Plinius scribit, Tiberij principatum sustulisse Druidas Gallorum, & id genus vatum medicorumq; Suetonius etiam, Druidarum religionem apud Gallos diræ immanitatis & tantum ciuibus sub Augu-*

sub Augusto interdictam penitus Claudium abolevisse existo est d. Nestoris lingua melle profluit.] *Cic. de Senect. Videsne, vt apud Hom. sæpissimè Nestor de virtutibus suæ ætatis prædicet? tertiam enim iam ætatem hominum vivebat: nec erat ei verendum ne vera de se prædicans, nihil videretur aut ostentationis aut loquacitatis. Etenim, vt ait Homerus, ex eius lingua melle dulcior fluebat oratio, &c. de Nestore Hom. Iliad. α & β.* e Neque laborabat Hippoclides.] *Hoc adagio quoq; vsus est in apologia Pro mercede conductis.* f Homericum illud.] *Ex Odyssea σ. de Ulysse certaturo cum Iro. Id Lucianus torquet ad senem ingenio facundiáq; præcellentem.*

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΗΛΕΚ ΤΡΟ ΛΥΚΙΝΟΥ. *DE ELECTRO, seu Cygno.*

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

ET hæc superioribus consimilis præfatio est, in qua ipsum ac scripta sua extenuat, adhibita similitudine fabulæ eius quæ de electro & Phaëthontis, ac cygnis Eridani à poëtis traditur: quam vt fictam ac falsam præsens experientia ostendit, ita se vereri quoque ait, ne conceptam de se opinionem, auditorum præsentia imminuat, ac falsam coarguat. Commendat tamen interim eo nomine orationem suam, quòd simplex sit, & minimè cygnis illis Padanis ac fabulosis, quod ad cognitionem spectet, similis: neque etiam illorum facundis scriptis, qui dum electrum atque aurum & speciosa omnia affectant, Eridanum istum ac cygnos poëticos vanitate ac fumo longè excedant.

Dum-

Λιπτρου περὶ κὴ ὑμᾶς λη-
γαδὴ ὁ μῦθος
πέπακεν, ἀν-
γάρος ἐπὶ τῷ Ηριδανῷ πο τα-
μῷ λοιρύεσθαι αὐτὸ, θρηνοῦσας
τὸν Φαέθοντα. κὴ ἀδελφὰς γε-
νέσθαι τὰς αἰγείρους ἐκείνας τ Φαέ-
θοντ. ἅτα ἐλυρομένας τὸ
μὲν ἄκρον, ἀναγλύφαι ἐς τὰ
δένδρα, κὴ ἀρτάσαι ἔτι αὐ-
τῶν ἀάκρυον, λίβυρ τὸ ἤλεκ-
τρον. τοιαῦτα γὰρ ἀμῖλα κὴ
αὐτὸς ἀκούων τῶν ποιητῶν ἀ-
λήστων, ἤλπιζον· ἅ ποτε γε-
νοίμην ἐπὶ τῷ Ηριδανῷ, ὑ-
πολαβὼν μίαν τ αἰγείρων, ἐκ-
βαίνω τὸ πεδίλπιον, πο-
λίχνη τῶν λακρύων ὀλίγα,
ἀπ ἤλεκτρον ἔχοιμι. κὴ δὴ ὁ
μὲν ποιμὴν ἐκεῖνα μὲν τοι
γὰρ, ἔφερ ἄδωρα ἐς τὰ χοι-
σία, ἐκεῖνα· κὴ ἦλθ γὰρ ἀγαπλῶν
ἐκατὰ τ Ηριδανὸν, ὅτ' αἰγεί-
ρους ἔλαφ, πάνυ πρόσκοπον, ὅτ
τὸ ἤλεκτρον, ἀπ' ἐξ τένοντα
τῶ Φαέθοντ ἥλκυσαν οἱ ἐκ
χάσιοι. ἀναξιγενῆς γὰρ ἐκεῖ,

Vàm ſuper electro poëtæ cómenti ſumᵃ fabulã, ea & nobis ſ lanè perſuaſis fidẽ fecit, eſſe ſcilicet in ripis Eridani populos, quæ lachrymantes illud deſtillarẽt, Phaëthontẽ lugentes, eaſdemq; Phaëthõtis ſorores fuiſſe populos: deinde iuuenis caſum luctu proſequẽtes, in arbores fuiſſe commutatas, atq; etiamnum è lachrymis illarum electrũ defluere. Hæc inquã cũ poëtas canentes audiſſem, inſpẽ venichã, vt ſiquando ad Eridani littora delatus eſſem, vnã accedens ex arboribus ac recluſo ſinu & cortice, nonnullas me ſuſceptũrũ lachrymas, vt ego quoq; electrũ poſſiderẽ. Et ſanè rẽ multà antè alterius negocij conficiendi gratia ex in loca iter habens deueni, & erat mihi commodùm traijciendus Eridanus: neq; tamen cùm diligenter omnia loca circumcirca oculis obiſſem atq; perluſtrãſſem, aut populos vidi, aut electrum conſpexi, ſed Phaëthontis nomen ne notum quidem erat incolis. Exquirente tandem me, atq; inter-

καὶ ἀξιωθαυμάζω, πότε δὲ ἐπὶ τὰς ἀγυιὰς ἀφιξόμεθα, τὰς Ἡλιάδας ἰδεῖν ἐλθοῦσας εἰς γῆν οἱ ναῦται, καὶ ἤδιον ἐφιστορῆσαι, ὅ, τι καὶ βούλοιμι. λέγω τὸν μῦθον διηγεῖσθαι αὐτοῖς, φαίνοντα γνώριμα ἅπαντα καὶ ἐπὶ πᾶσι, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῇ παιδί, καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῇ ἀπιστίᾳ τῇ πατρός, ἐλάσαι τὸ ἅρμα, ὡς ποιήσειε καὶ αὐτὸς, μίαν ἡμέραν τῇ ἀδελφῇ τῇ ἐμαυτοῦ ἐπιδιφρευσόμενος, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτῷ πρεσβεύσας ἐναυσθῆναί με, ἵππων, παρ' ὑμῶν, ἵνα μὴ καὶ λατιπάσῃ ἐπὶ τῷ Ἡελιαδῶν, ἀγυιὰς γνίσθαι, καὶ ἁρπάσαι ἐκ αὐτῶν τὸ ἤλεκτρον. τίς ταῦτά σοι, ἔφασκον, διηγεῖτο ἅπαντων, καὶ ψεῦδος ὄντα ἄνθρωπε; ἡμᾶς δὲ οὔτι ληΐσασθαί τινα ἐπαίσιον ἄδομεν, οὔτε τὰς ἀγυιὰς, ἃς φῂς, ἴσμεν. εἰ δὲ καὶ ὧν τι τοιοῦτον, οἷα ἡμᾶς ἀνοῖν βόειν ἕνεκα ἐρίφου ἄν, ἢ ἔλαφον τὸ πλοῖα πᾶς ἐναντίον τὸ

atque interrogante, Quando verò ad populos electrum de se præbentes deuenerimus? riserunt nautæ, atq; mihi fas fuit si quid vellem iisdem proloqui. Et ego illis fabulam ordine percensui: Phaethontia fuisse Solis filium, & hunc ubi iam adoleuisset, à patre postulasse, aurigandi copiam sibi faceret, ut vnum diei cursum & ipse conficeret. Cæterùm patrem ei precibus annuisse, ac postulata præstitisse, hunc cum ille aurigandū è curru delapsum & dejectū periisse. Porrò illius sorores lugentes ea loca alicubi, inquā, apud eos, ubi delapsus est, apud Eridanū in populos fuisse transformatas, & iam fratrē lugentes electrū lachrymando emittere. Quicunq, inquiunt, hæc tibi dixit, vanū eum hominem fuisse apparet: tēq; dolis produxit, & mendacijs. Nos verò nec aurigam vllū delapsum

nouimus, neq; eæ penes nos sunt, quas tu iactas populi. Quod si quid eiusmodi apud nos esset, num putas [b] diuorum obtinendi gratia nos ita laboriosè remigaturos, aut nauigia adhibituros

flumenda

ὕδωρ, οἷς ἐξῶν πλουτῆν, ἀναλίσκοντας τῶν ἀγαθῶν τὰ δάκρυα; τοῦτο δὴ ἐγὼ μικρὸν μου διαπίπτοντος, καὶ ἐσιώπησα διαισχυνθείς, ὅτι παιδίου τινὸς ὡς ἀληθῶς ἔργον ἐπιπόνθειν, πεισθεὶς τοῖς ποιηταῖς, ἀπίθανα ὅτῳ ψευδομένοις, ὡς μηδὲν ὑγιὲς ἀρίσκεσθαι αὐτοῖς. μιᾶς μὲν δὴ ταύτης ἐπαίδευ οὐ μικρᾶς ἐψευσμένος, λυπήμενος, καθάπερ ἐκ τῶν χαρῶν τὸ ἄλυπον ἔρον ἀπηλαυνικῶς, ὃς γε ἥδη ἀπέπαυσον, ὅσα καὶ οἷα χέσεσθαι αὐτῷ. ἐκεῖνο δὲ καὶ πάνυ ἀληθῶς ὤμην ὑφ' ἑαυτοῦ παρ' αὐτοῖς, λύπους πολλοὺς, ἄδοντας ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ ποταμοῦ. καὶ αὖθις ἐρώτων τοὺς ναύτας (ἀπλοίμην γὰρ ἔτι) ἀπ' οἵ γε λύπους πλοῖα ὑμῖν τὸ λιγυρὸν ἐκεῖνο ᾄδουσιν, ἐφ' ᾧτινα τῶν ποταμῶν ἵνθεν καὶ ἵνα θέᾳ; φασὶ γοῦν Ἀπόλλωνος παρὶ

fluminis impetum tracturos: quibus promptum esset minori negotio & sudore diteſcere, populorum lachrymas colligétibus? Hæc cùm dixissent, non mediocriter sanè nautarum dictis sum pudore affectus. Confusus autem obticui, quòd reuera puerile quiddam passus fueram, habita fide Poëtis adeò monstrosa mentientibus: quippe quibus flumdio est nihil sani dicere, aut literis prodere. Vnica igitur hac spe, nec illa modica, turpiter deceptus, indolui, non secus atque si è manibus electrum deperdidissem: nimirum qui iam mecum deliberabam, quomodo illo potissimùm vti velim. Porrò autem illud planè pro certo apud illos inuentum iri opinabar, nempe cygnos complures in fluminis littoribus modulantes. Ac rursus nautas interrogo, adhuc enim nauigabamus: Atqui cygni quādo tandem propter fluuium consistentes, dulcem illum concentum vobis absolunt, ex vtraque parte littoris? Siquidem & illos Apollinis

παρέδρους αὐτὸς ὄντας, ὡδίς κὰς ἀνθρώπους, ἐνταῦθά που ἐς τὰ ὄρνια μεταπεσόντ, καὶ ἀξ τοῦτο ἤδιον ἔτι, ἀκηλαθομένους τῆς μουσικῆς. οἱ ξ σοὶ γέλωτι, σὺ, ἔφησαν, ὦ ἄνθρωπε, ἀκαίρως τὰμῦρον μας ταῦ ὑδάτ & τῆς χώρας ἀμᾶς, καὶ τοῦ ποταμοῦ; ἡμᾶς ξ ἀκ πολὺ ἦσθ, καὶ σχεδὸν ἐκ παίδων ἱεραζόμενοι τῷ Ἡριδανῷ, ὀλίγους μὲν λύκνους ἰδόντι ὀρῶμεν ἐν τοῖς ἕλεσι τοῦ ποταμοῦ, καὶ κρώζοντας οὕτως πάνυ ἄμουσον καὶ ἀσθγῆ, ὡς τὸς κέρακας ἢ τὸς κολοιούς, Σαρλῶνας μὲν ἕνα κὲν αὐτῶν. ἀδόντα δ' οὐδὲν, καὶ οἶον σὺ φῂς, ἀκούσαμεν, ὃν θαυμάζομεν, πόθεν ταῦτα ἀς ὑμᾶς ἀφίκετο περὶ ἡμῶν. ποτὰ δὲ καὶ τὰ ἐξαπατηθῆναι ἔνι, πισάντας τοῖς πὲς τὸ μεῖζον ἴκασι ἐξηγουμένοις. ἔστι

assessores fuisse perhibent, homines canendi peritos & suauitate exultos & celebret, postid in aues esse commutatos, eamq; ob rem ciuitati nunc cantibus & modis indulgere, necdum Musicæ esse oblitos. Illi verò subridentes risu: Tu quidem, mi amice, ô homo, nunquàmne bodie finie facies patriam nostram, & fluuium mendacijs infamandi? Nos equidem semper vernigrandi studio ejus ram dantes, ac penè omnem à puero ætatem laberibus in Eridano consumentes, paucos nonnumquam cygnos conspeximus in fluuiis paludibus, qui incerto & inamœnam vocem, & non num parùm firmam edere solebat, ita ut cornicibus aut graculis cum illis collatos, Sirenas esse confirmare posses. Cæterùm dulce quiddam & optabile, vt tu dicis, [d] ne in somno quidem canentes vnquam audiuimus. Itaque demiramur undenam ista de nobis credita in hominum opinionem venerint. In multis etiam est facile ac promptum est credentes decipere, vt quibus singula quæque iusto magnificentiùs narrare atq; extollere mos est.

Quo

ἔστι λαχὼ νυνὶ δ' ἐγὼ περὶ ἐμαυτοῦ, μὴ ὑμᾶς ἄρτι ἀφιγμένους, καὶ ἔτι τὸ πρῶτον ἀκροασαμένους ὑμῶν, ἅπερ πολλάκις, καὶ λύπας ἐμποιήσω τῇ ἐμῇ παρουσίᾳ, ἐλπίδα μετ' ὀλίγον ἀπολιπὼν καταγελᾶν τῶν ὑποσχομένων ὑμῖν διαττὰ ποιὰ μεγάλα ἐν τοῖς λόγοις. ἀλλὰ μαρτύρομαι πρὸς ὑμᾶς διαττὰ, μεγάλα καυχώμενα περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὑμᾶς, ὅτι ἄμεινον ἀκούσω, ἀλλ' ἄν ἀλήθειαν ᾖ. ἄλλοις μὲν γὰρ ἐν ὀλίγοις ἐντύχοις ἄν ἀνεπιτηδείοις τισι, καὶ οἷς οὐκ ἤκουσεν, ἀλλὰ χρυσὸν ὠνοῦτο ἀκρόασιν τῶν λόγων, πολὺ τῶν λύκνων τῶν μεσονυκτικῶν λιγυροτέροις. τὸ δὲ ὑμῖν ὁρᾶτε ἤδη, ὁποῖόν ἐστιν οἰκεῖον καὶ ἄμυθον ἑκάστοις ὠδῆς πρόκειται. ὥστε ὁρᾶτε μὴ τοιοῦτό τι πάθητε, περὶ ὑμῶν ἐλπίσαντες, οἷόν τι πάσχουσιν οἱ τὰ ἐν τῷ θεάτρῳ ὁρῶντες· οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῶν ἀνθρώπων τὰ

[c] Quare & ego nunc de me ipso mihi ueniã, ne & uos, qui nuper ueniſtis, ac nos prius audiſtis, electra quæpiã aut cygnos apud me inuenturos ſperantes, tandẽ nõ multò poſt abeatis, & eos qui uobis magnifica de me ſunt polliciti, ſubſannetis, multas eiuſmodi uerborũ diuitias in orationib. meis repoſitas affirmãtes. At ego Deos teſtor, talia meipſum de orationib. meis ſuperbè & magnificè iactantem, neq; à uobis, neq; ab alio quoquã unquã audiſtum eſſe, neq; poſt quenquam ita inſolenter agentem audiſturum fore. [d] Neq; tamen fieri potuiſſe nego, ut in alios non paucos incidas qnoſpiã Eriſdanos, quorũ orationes non electrũ ſolùm, ſed aurũ quoq; deſtillat, qui longo intervallo uocis dulcedine cygnos ſuperant poëticos. Mea verò dicendi ratio quãſimplex ſit, ac minimè fabuloſa, uideris, neq; ullam habet modulationem admixtam. Quocirca uidendum eſt, ne idem tibi imprudenti contingat, maiore de nobis ſpe animo concepta, quod perſæpè ſolet accidere ſub uendit aliqd ſpectantibus. ſiquidẽ exiſti

δικαῖτα ἔναι αὐτὰ, οἷα δι-
φαίνει αὐτοῖς ἄνωθεν, ἀμυ-
δρύνοντας τῆς σκιᾶς πρὸς τὴν
αὐγὴν, ὑπαδὲν ἀναπάσα-
σι, πολλῷ μικρότερα ὑπέ-
σχοντο, ἀνιῶνται. ἤδη δέ σου
πέπλεον, ἰχθύας τὸ ὕδωρ, καὶ
ἀφαλύψας τάμὰ, μηδὲν μέ-
γα προσδοκήσας ἀνιμήσῃ, ἢ
σαυτὸν αἰτιάσῃ τῆς
ἐλπίδος.

mantes tantæ magnitudinis illa esse, quanta illorum apparent obtutibus, dilatente umbra splendorem: quibus iam subtractis, minoribus inuentis, discruciantur animo. Iam ergo tibi prædictum fuit, nec fusa aqua, ac meis verbis, nihil magnum expectante hausturum, aut te ipse ob spem falsò conceptam condemnabis.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a FABVLAM.] *Narratio quæ est super fabula Eridani, & quàm eadem falsa deprehensa fuerit, sic habet: Phaëthon Solis filius cùm à patre peruisset, vt sibi eius equos regendi per vnius diei spatium facultatem concederet: vol.. cumpl.. ctus, quoniam aurigæ munere rectè fungi nesciret, fulmine Ioue prope Eridani ripas fuisset detectus, non priùs à fratribus quæri desiit, quàm illæ in arbores populos mutatæ, quo lachrymas in eum amnem electra stillarunt. De illo Ouidius facundus Metamorphoseôn libro:*

Inde fluunt lachrymæ, stillataque Sole rigescunt,
De ramis electra nouis, quæ lucidus amnis
Excipit, & nuribus mittit gestanda Latinis.

Nihil his magis esse vanum compererunt, qui res ipsa modò diligentiùs scrutari voluêre. In his Lucianus, qui se ampullando credidisse memorat, cumque summo electri apud Eridanum inueniendi desiderio captus ad eius ripas peruenisset, omnes quæ diligenter oculis perlustrasset, neque populos vnquam, neque electrum in his locis videre potuit. Quamobrem nauem quandam ad optatas arbores esses perrecturi interrogans, ex-

ea-

quos, ac rem apertiùs cognoscere optasse testatur. *b* Duorum obolorum gratiâ.] *Remigij mercedem ad duos obolos statuisse videtur Lucianus*, id est, *drachmæ tertiam. Xenophon verò libro* 1. ἐκλωικῶν, τεταρτολον, *posuit.* *c* Nempe cycnos complures.] *De vnius tantùm Cycni Ligurum regis conuersione loquitur Virgil.* 10. *Aeneid. qui dum defleret obitum amici sui Phaëthontis, in auem albam sui nominis est conuersus. Itidem fabulatur Ouidius lib.* 2. *Metamorph. qui alterius Cygni meminit lib.* 12. *d* Ne in somnio quidem.] *Luciano proverbialiter dicitur, pro nulla ratione, nullo tempore. Idem vsurpauit in Gallo, cùm ait: Regibus ne per somnium quidem aliquæ res iucunda frui licere.* *e* Quare & ego.] *Adoptatio expectationis & opinionis de se contemptæ* *f* Neque tamen fieri.] *Commendatio suæ orationis, à collatione aliorum, & causæ qualitate.* *g* Ne idem tibi imprudenti.] *Aliud simile, quo sua extenuat.*

MYIAΣ ENKΩMION. — MVSCAE ENCOMIVM.

ARGVMENTVM.

DEclamatio est ex eorum genere, quæ exercendi ingenij causa tractari solent, adoxa pleraque, & ipso argumento dicentem parum iuuantia: qualia statim ab initio inde sophistas tractâsse, etiam ex Isocrate apparet, qui in exordio de laudibus Helenæ, inutilem ac intempestatiuam in rebus friuolis, & è communi vsu alienis, diligentiam illorum ob id reprehendit. Quanquam videtur Lucianus discipulorũ magis quàm sui ostentandi causa, huiusmodi argumenta tractasse: nempe vt horum exemplo etiã ad seria copiosiores, & ad inueniendum promptiores illos redderet. Et ex superioribus præfationibus satis apparet, illis tum temporibus cùm hæc scriberet, rhetoricã publicè professum esse, siue hoc in Gallia, vt quidem ex Hercule aliquo modo cõiecturam facere licet, siue etiam alio aliquo loco. Porrò autem tanta diligentia omnia persecutus est, quæcunque de

musca dici aut inueniri possunt, vt vix aliud copiosius quicquam in hoc genere tractatum reperias, adeò vt si explicare oratione, atq; amplificationibus illustrare singula voluisset, planè illud quod ipse in fine vereri se ait, ex musca elephantem fecisset. Principiò enim quæcunque ad corporis habitum, formam ac membra, & ad vsum item eorum pertinent, ita singillatim persequitur quæq; vt nihil prætermissum possis dicere. Deinde verò & ad interiora, & ad animum transiens, prudentiam quandam & fortitudinem in illa commendat, adhibitis etiam ad hoc testimonijs Homeri. Postremò neque illa intacta relinquit, quæ quasi à fortuna accepisse videri potest, ut reminiscentiam istam, ob quā cum Hermotimo Pythagorico confert quoque illam: deinde & victus & dietæ rationem, & quòd aliquando ex hominibus transmutata fuit, & eodem nomine etiam fœmina quædam appellatæ fuerunt: & alia quę in contextu & serie orationis facilè cuiuis apparent.

Μῦα ἴσι μὲν τὸ σμικρότατον τῶν ὀρνίων, ὅσον ἐμπίσι μὲν λάπτωσι, καὶ δὶς ἢ τρὶς ἐπιστόμοις παραβάλωμεν, ἀπὸ δοῦπον ἱκάνων μιγάλα κρόκα, ὅσον αὐτὰ μιγίθος ἀφιλάσσαι. ἐπὶ ἔστραι δὲ ὁ λατὸς τὰ αὐτὰ δὶς ἕξοις, ὡς δὶς μὲν ἀναβαχέσῃ λομᾶν τὸ σέμα, δὶς δὲ πτυξίροις χεῖσι, ἀπὸ λατὰ τὰς ἀκοίδας, καὶ πίσσι ας. καὶ μιγίθας. ἴσι μὲν ἐμπίροι, δοῦτον ἀκλάτερα ἔχουσα τὰ

Vsca est in [a] *animalibus vilissimum, si pedes* [b] *cum muscellis* & [c] *culicibus comparaueris: sed tanto* [d] *illis est maior, quantùm ipsa ab ape relinquitur.* [e] *Pennas est autem eo modo quo cæteræ volucres, quarum hæ quidem pennas in toto habent corpore, hæ vero velocius mouentur & pernicibus admodum ex pelliculis fornicibus pennæ, quemadmodum locustis & cicadis & apibus: sed tantò molliores habet pen-*

nas

πίρᾳ, ὅσον ἡ Βακτριανὴ ἰσχνο-
τέρα ἐστὶ καὶ ἰνδικὴ λεπτοτέρα καὶ μα-
λακωτέρα. καὶ μὲν δὴ εἴ τις ἐπι-
βλέποι τῷ τὰς ταῶνας, ἅ τις ἀπι-
ὼν βλέποι εἰς αὐτὼ, ὁπόταν
ἐκπετάσασα πρὸς τὸν ἥλιον, ἐκ-
πυρσοῦται. ἔ δ' ἔλλοις ἔστι κέρ-
κας ποικίλειλας, ἀφεσίᾳ σωμα-
τεῖ τῶν πτερῶν, ἔστι κατὰ τὰς
ἀκεάλας μιᾷ πυδήμᾳ, ἐπ-
ἢ ὡς οἱ σφῆκες μιᾷ ῥοίσμα-
τος, ἀλλ' ἀναμικὲς, πρὸς ὅ, τι
ἂν μέρος ἁρμόσῃ τὴ ἀέρος
φαίνῃ ἐκάστοτε πρόσιτον αὐ-
τῷ, τὸ μὲν καθ' ἡσυχίαν, ἀπὸ
μιᾶς ἥδιστα πίπτων, ὀκ ἀπλῶς,
οἷα λωνόπωρ ἢ ἰμερίδων, ἐπὶ
τὸ βαρύβρομον τ μιμιστῶν, ἢ
τ σφηκῶν τὸ φοβερὸν ἢ ἀπε-
ιλητικὸν ἐνδακνομένης. ἀπὸ
δὲ σφόδρα ἐπὶ λιγυρότερα, ὅσον
σάλπιγ ἢ λυμβάλην αὐ-
λοὶ μιμιχόμενοι. τὸ δ' ἄλλο
σῶμα, ἡ μὴ λιγαλὺ λεπτότα-
τα αὐχένι συνίσταται, καὶ ἔτι
τῷ ὠμοπλάτῳ, ἢ συμπι-
φυκῶτα, ὥσπερ ἡ τῶν ἀκείδων.
ἐφθαλμοὶ δ' προεχῶς πε-
λὺ τῷ κέρατ ἔχοντες.
σίρνον

nas. quantò Græca veste te-
nuior & mollior est Indica.
Si quis muscã diligenter in-
spiciat, quando in sole alas
expandit & concutit, varijs
eam pictam coloribus [f] vt
pauones videbit. Est illi vo-
latus non continuo penna-
rum remigio, & vt vespertí-
lionibus: neque saltu, vt
locustis: [h] neq; cum stridore
re, vt [i] vespis & crabroni-
bus: verùm flexilis, ad quã-
cunque ærris partem se mo-
ueat. Adde quòd non volat
quietè & cum silentio, sed
[k] cum cantu & melodia: non
item immitè & sauè, quem-
admodum culices & muscel-
læ: neq; cum graui fremitu
apum aut vesparũ, horribi-
lem ostentans sonum, & mi-
nacem: sed tantò volat hic
suauiùs musca, quantò sunt
turba & cymbalis tibiæ dul-
ciores. [l] In reliquo verò cor-
pore caput quidem tenuis-
simum collo continetur, &
est versatile, non compactũ
& affixum humeris, vt est lo

custarum. Oculi verò prominent, qui cornu plurimũ habent.

στέρνον ὠπαχὲς, καὶ ἐπηφύκασιν αὐτῇ οἱ πόδες ὑπαλλαττόμενοι. ἔχουσι δὲ ὀχέρωσιν καὶ αὐτὴ, καὶ θώρακι ἔοικε, ζώνας πλατείας, καὶ φολίδας ἔχουσα. ἀμφίλαφα μὲν οὖν ἐστὶ τὰ ὀρεόπυλον, ὡς σφῦξ καὶ μίλτιβα· ἀπὸ ὧν τὸ μαλθακὸν καὶ τὸ προβοσκίδιον ὑπὸ ὑπερτάτοις ἐπὶ τὰ αὐτὰ τοῖς ἐλέφασι, καὶ αὖ ἔχει προνομάδα τινὰ, καὶ ἐπιλαμβάνεται καὶ προσφύεται τιτθίοις, ὑποτυπτόμενον ὑπὸ τὸ ἄκρον τοιούτοις. ἐκ δὲ αὐτοῦ ὀδὰξ προκύπτει, ὦ λιχνεύσα, πίνει τῷ αἵματι. πίνει μὲν δὴ καὶ γάλακτι· ἡδὺ δὲ αὐτῷ καὶ τὸ αἷμα, ὃ μετὰ μεγάλης ὀδύνης τῶν λιχνευμένων. ἐξάπτει δὲ ὅσα τοῖς μὲν τισθηροῖ βαδίζει μόνοις, τοῖς δὲ προθύροις ἀνοὶ καὶ ὅσα χηρσὶ χρῆται. τοῦτοις ἄρ ὃν αὐτῷ ἐπὶ τετράρωρα βιβᾷ· ἔχουσάν τι ἐν τοῖν χηροῖν μετέωρον ὀδόντιον, ἀν θρασύνεται πάνυ, καθ' ἡμῶν. ἀγνεῖται δὲ ἐκ τῶν ὑῶν ἑκάστη, ἀπὸ σκληροῦ τὸ πρῶτον, ἤτοι ἐξ ἀνθρώπων, ἢ ἄλλων ζώων ἀφθονώτερον, εἶτα καθ' ὁλίγον

Pectus eſt bene compactum. Sunt ei innati pedes, nó vt ceſpite adſtricti valde & cóplexi. Aluus autē innata eſt & ipſa, & thoraci etiā ſimilis. zonas latas & ſquamas habens. m Vide ſcitur tamē non acuteo vt apis & veſpa, ſed ore & proboſcide, quæ me. ipſa eodē modo habet vt elephanti: præpaſcuáq; & aſſumit, & inhærenti comma concauo vaſe in ſummum proboſcidis: ex ipſa verò dēs foràs prominet, quo pau gens bibit & lac. Sed dulce & ſuauis eſt ipſi, vel ſanguis, non magno cum dolore hauſtus, eorum quos pugnando. Sexipes verò eſt: quatuor ſolis incedit, duobus autem anterioribus eius vt manibus vtitur. Videtur igitur ipſam gradiendi quatuor, atque edulium ali quod tenentem ſublime membris, more valdè humano, atque vt nos. q Naſcitur autem non ſtatim talis, ſed verum ab initio, vel ex hominibus mortuis, vel ex aliis animalibus: deinde ſenſim & pe-

δεν ἐξαίρει, καὶ φόλιδα τὴν ἐπὶ τῷ τέλει, καὶ ἐξ ἐρυτοῦ ἤδη γίγνεται. καὶ ἐνοικεῖ ἅ, καὶ ἐκπατεῖ σκέπεως χαίρει, τῶν μὲν ἄλλων ἕνεκα, σωφρονεῖ δὲ ἀνὰ ἡσυχίαν ἀφίκνουσα, καὶ ὁμιλεῖ καὶ ἐμοιχᾶται, ἀπάντων γάντα, τῶν ἰδίων· θανατᾷ δὲ οὐ, τοῦτο σίδηρ. ὃν μὴ τοι ἀκμήν θ' οὖσ. σα (πάνυ γὰρ ἐς ὀργὴν ὁ δὲ αὐτῆς ἐστιμμένη. τα) τὰ φανέντα μάλιστα, κἂν τούτῳ πειράσεται. τυπτεῖ δ', ἐξίσῃ ὁλ, καὶ οὐκ ἀπίστως, ἀπὸ ξύλ, ἀπ' ἀκίδος, τῷ ἀκμῇ. σωίσιν δ' ἃ μηχανᾶται ἀπὸ ἀκάνθης, ἰσχνῷ τῷ ἰχθύϊ. λῃ, καὶ πολίμιον αὐτῇ τὴν ἀμύνω ἀξιόπιστον. μετά τι γὰρ ἐπιτοφῆ, καὶ ἀνίην αὐτῇ ἐφῇ, ἐκπάντοτε τὸν ἐμπλὴ, ἐς μὲ ἐκλειπὼν ἐκπλωτόσα, ἐπιστρέφουσα τὰς τοῦ ἔτ. ους κακίας. τὸν μὲν δὴ ἀφίησι, καὶ τὸν ἐκκλὸν αὐτῇ οὐκ ἐμὲ χαλίπαν. ἀπ'*

des effert, & producit alas, ſitque ex reptili volucris, & concipit paruum vermem, qui muſca fit poſtea: conuiua autem & contubernalis & t commenſalis hominum, deguſtat omnia, præter oleum. mortem enim ei affert eporum oleum: & tamen breuis eſt vitæ. valde enim anguſta data eſt illi vita. Luce primùm gaudet, & in hac ſimiliter verſatur: nocte verò quies eſcit, & ſilentium agit, & neque volat, neque cantat, ſed contrahit ſe, & non mouetur. u Noa parnam eſſe eius intelligentiam quo dicere, cùm inſidiatorem & t hoſtem ſuum araneum effugiat. inſidiantem enim & obſeruat, & contrà intuetur, deſtinans illius impetum, ne capiatur irretita, & in beſtiolas incidens caſſet. Fortitudinem enim & robur ipſius non oportet dicere, ſed

φάσας τι ἐκφέρει, καὶ φύει τὰ πτερὰ, καὶ ἐξ ἑρπετοῦ ὄρνεον γίγνεται. καὶ νυκτοφορεῖ δ', καὶ ἀρτίκλ σκώληκα μικρὸν, τὴν μέλλουσαν ὕστερον, σωτροφῶν δὲ ἀνθρώποις ὑπάρχουσα, καὶ ὁμοδίαιτος καὶ ὁμοτράπεζος, ἁπάντων γεύεται, πλὴν ἐλαίου· θάνατος γὰρ αὐτῇ, τοῦτο βιαίου. καὶ μίν τοι ἀνύμφου οὔσα (πάνυ γὰρ ἐς ἐρᾶν ὁ βίος αὐτῆς συμμεμίκται) ὡς φατὶ χαίρει μάλιστα, κἄν τοῦτο πολιτεύεται. νυκτὸς δ', ἀρχομένου ἤδη, καὶ οὔτε πίνεται, οὔτε ἄδει, ἀλλ' ἡσυχίη, καὶ ἀφορμᾶ. σαίνοιν δ' οὐ μικρὰν αὐτῆς ἀνεπιβουλίαν ἔχω, ἐπόταν τὸν ἐπίβουλον, καὶ πολέμιον αὐτῇ, τὸν ἀράχνιον διαδιδράσκῃ. προσῶντά τε γὰρ ἐπιτυφῇ, καὶ ἀντίον αὐτῷ ἐρᾷ, ἵνα κλίνουσα πλὴν ὁρμῆς, ἵνα μὲν ἁλίσκοιτο σκληρυνθεῖσα, καὶ πτεροῦσα τῶν τοῦ θηρείου πλοκάνων. πλὴν μὴ γὰρ ἀνδρίαν, καὶ πλὴν ἀλκῆς αὐτῆς οὐκ ἐμὲ χρὴ λέγειν. ἀλλ'

des effert, & producit alas, fitque ex reptili volucris, & concipit paruum vermem, qui musca fit postea: conuiua autem & contubernalis & [r] commensalis hominum, degustat omnia, præter oleum. mortem enim ei affert epotum oleum: & tamen breuis est vitæ. valde enim angusta data est illi vita. Luce primùm gaudet, & in hac ciuiliter versatur: nocte verò quin escit, & silentium agit, & neque volat, neque cantat, sed contrahit se, & non mouetur. [s] Noa paruam esse eius intelligentiam queo dicere, cùm insidiatorem & [t] hostem suum araneum effugiat. insidiantem enim & obseruat, & contrà intuetur, declinans illius impetum, ne capiatur irretita, & in bestiolæ incidens casset. Fortitudinem enim & robur ipsius non oportet dicere, sed

ὁ μεγαλοφρονέστατος τῶν ποιητῶν Ὅμηρος, τὸν γὲ ἄριστον τῶν ἡρώων ἐπαινέσαι βουλόμενος, οὐ λέοντι ἢ παρδάλει ἢ ὑὶ τῶν ἀγρίων αὐτὸν ἐικάζει, ἀλλὰ τῷ θάρσει τῆς μάχης, καὶ τῷ ἀφόβῳ καὶ λιπαρεῖ τῆς ἐπιχειρήσεως. οὐδὲ γὲ θράσος, ἀλλὰ θάρσος φησὶν αὐτῷ πρέπειν. καὶ γὲ ἐργομένην, φησίν, ὅμως οὐκ ἀφίκετο, ἀλλ' ἐφίλατο ἰοῦ λάγμα. οὕτω μάλα ἐπαινεῖ, καὶ ἀσπάζεται τὴν μάχην, ὥστε οὐχ ἅπαξ, οὐδ' ἐν ὀλίγοις μίμνηται αὐτῆς, ἀλλὰ πολλάκις οὕτω κομᾷ τὰ ἐπη μνημονευομένη. ἄρτι μὲν γὲ τὴν ἀγελαίαν ὥζουσιν αὐτῆς ἐπὶ τὸ κάλλος διήρχεται· ἄρτι δὲ τὴν Ἀθηνᾶν, ὁπόταν τοῦ Μενέλεω τὸ βέλος ἀποκρούεται, ὡς μὴ ἐπὶ τὰ καιριώτατα ἐμπέσοι, ἀκάλῳ μητρὶ κηδομένην οἱ μορμύρουσαν αὐτῇ τοῦ βέλους τὴν μάχην ἄνθει ἐπασάγει ὡς παράδειγμα. καὶ μὴν καὶ ἐπιθεῖσα κάμισα αὐτὰς ἐφέρμοσε, ἐδόκει

[a] *Homerus poëtarum maximus cùm quæreret quòd nam modo laudaret Hectorem optimum, non leoni, pardò ve aut apro comparat virtutem illius, sed audaciæ missæ, & intrepiditati, & constantiæ magnitudini. neque enim audaciam, sed fiduciam esse boni referri: Quamquam (inquit) repulsa, non destitit tamen, sed est appetens morsus. Sic autem laudat magnopere muscam, & amplectitur, ut non semel, neque paucis in locis de ea mentionem fecerit, sed sæpe exstet in carminibus commemoratione sua. nunc enim gregatim eius volatum ad hæc comparat: nunc autem Menelaum curanti matri deterrentem infantem comparans, quando à Menelao telum repellit, ne ad lethalia in eo mittat, muscam ei subducit in exemplum. & qui pulcherrimo eum [a] decimo ornavit, eandemque*

προσαπὸν, καὶ τὰ ἀγέλας αὐτῶν, ἔθνη καλῶν. οὕτω δ' ἰσχυρὰ ὄντα, ὥσθ' ὁπόταν τι δάκνῃ, τιτρώσκει, οὐκ ἀνθρώπου δέρμα μόνον, ἀλλὰ καὶ βοὸς καὶ ἵππου. καὶ ἐλέφαντα δυσὶ, εἰς τὰς ῥυτίδας αὐτοῦ παρασδυομένη, καὶ τῇ αὐτῆς προνομαίᾳ, κατὰ λόγον τοῦ μεγέθους ἀμύσσουσα. μίξεως δὲ καὶ Ἀφροδισίων, καὶ γάμων πολλὰ τις αὐτῶν ἐλευθερία. καὶ ὁ ἄρρην οὐ κατὰ τοὺς ἀλεκτρυόνας ἐπιβὰς, ἀθὺς ἀποπηδήσας· ἀλλ' ἐφεζόμενος τῇ θηλείᾳ ἐπὶ πολὺ, κἀκείνη φέρει τὸν νυμφίον, καὶ συμπιτνοῦσι τὸν ἐναέριον ἐκεῖνον μίξιν τῇ σπάσει μὴ διαφθείρουσα. ἀποτμηθεῖσα δὲ τὸν κεφαλὸν μῦσα, ἐπὶ πολὺ ζῇ ὡς ἄκρο σώματι, καὶ ὕμνους ἵησι. ὃ δὲ μέγιστον ἐν τῇ φύσει αὐτῶν ὑπάρχει, τοῦτο δὲ βούλομαι εἰπεῖν. καὶ μοι δοκεῖ ὁ Πλάτων μόνον αὐτὰ παιδεῦσαι, ἐν ᾧ περὶ ψυχῆς καὶ ἀθανασίας αὐτῆς λόγ-

confertas appellant, & cùm gregem earum gentem vocat. Sic autem fortis est, quòd mordens aliquid vulnerat, non hominis solùm pellem, sed & bouis, & equi. elephantem quoque mœrore afficit, in illius ingressa rugas, & pro magnitudine proboscidis lacerans. Coitus verò & venereorum & nuptiarum est ipsis multa libertas. nec, vt galli, cùm inscenderit mas, statim resilit, sed vehitur à fœmina diu, fertque illa sponsum: conuolantque nec aërium illum coitum volatu destruunt. Y Obtruncata verò capite musca, plurimùm viuit parte reliqua corporis, respiratque. Quod autem est maximum in natura ipsarum, non est silentio prætereündum, quod Plato in sermone De anima, deque animorum immortalitate solùm prætermisse mihi videtur.

γω. ἀποθανοῦσα γὰρ μᾶλλα, τέρμας ἐπιχυθάσης, ἀνίσταται, καὶ παλιγγενεσία τις αὐτῇ, καὶ βίος ἄλλος ἐξ ἀπαρχῆς γίγνεται· ὡς ἀπεικάζειν πάντας, ὅτι ἀφανὴς ἀθάνατός ἐστιν ἡ ψυχὴ, ἅτε καὶ ἀπολλυμένη, ἐπανέρχεται πάλιν, καὶ γεωείδη, καὶ ἐπανίστησι τὸ σῶμα, καὶ πίτνοδον τὸν μῆκος ποιεῖ. καὶ ἐπαληθεύειν τὸν περὶ Ἑρμοτίμου τοῦ Κλαζομενίου μῦθον, ὃν φασὶν ἀφεῖσα αὐτὸν ἡ ψυχὴ, ἀποδημεῖν καθ' ἑαυτόν. ἔπειτα ἐπανελθοῦσα, ἐς πλήρου ἄνθις τὸ σῶμα, καὶ ἀνίστησι τὸν Ἑρμότιμον. ἀρα γὰρ δὴ αὐτὴ καὶ ἄνιτος οὖσα, τὰ ἐκ τῶν ἄλλων νοσοῦμενα καρποῦται, καὶ πλήρης αὐτῇ παντοχοῦ πάρεστι. καὶ γὰρ ἄλλοι αὐτῇ ἀμείλησονται, καὶ ἡ μέλιττα οὐχ ἧκιστα μᾶλλον καὶ ἀνθρώποις ἐργάζεται. καὶ οἱ ὀψοποιοὶ ταύτῃ τὰ ὄψα ἡδύνουσι, καὶ βασιλεῖσιν αὐτῶν προσφέρεται· καὶ τῶν φαγέδαινα ἐμπεπατοῦσα, σωτηρίαν

detur. mortua enim mus sca, superinfuso cinere reuiuiscit, & noua ei generatio quadam, atque ab integro alia fit vita: ex quo persuasum sit omnibus, quòd illarum quoque mortalis est animus. Idem & digressa reconstitutur iterum, & agnoscit, & suscitat corpus, maximeque volare facit: & vesicas A de Hermotimo Clazomenio fabulam, qui sæpè cùm reliquisset eum anima, per se ipsum ibat peregrè, deinde transmplebat iterum corpus, & suscitabat Hermotimum. Et quanquam B scilicet & remissa est musca, non scitur tamen quæ laborantur ab aliis, & pinnæ ubique est ei mensa. Nam ipsi & capræ molgentur, & apis non minus sibi laborat quàm hominibus: atque huic cocis obsonia condiunt, & degustat antequam ipsi vesper: C & ambulansque per mensa.

ται

τὰ ἀυτοῦς, καὶ συναπολαύει πάντων. στοιβὴν δὲ ἢ καλιὰν οὐχ ἑνὶ τόπῳ κατιδρύσατο, ἀλλὰ πλάνητα τῷ πτῆσιν κατὰ τοὺς Σκύθας ἐπανυμένην, ὅπου ἂν τύχῃ νὺξ τῆς ευκτὸς καταληφθεῖσα, ἐκεῖ καὶ ἑστίαν καὶ εὐνὴν ποιεῖται. ὑπὸ σκότῳ μὲν τοι, ὡς ἔφην, οὐδὲν ἐργάζεται, οὔτε ἄξιοῦ κακοῦ ἄνθρωπον τι πράττουσα, οὐδὲ ὠφέλιμόν τι ἀσχολεῖν ποιεῖται, ἢ ἐν φωτὶ δράσειεν ἂν αἰσχύνης ἄντικρυς. φησὶ δὲ ὁ μῦθος, καὶ ἄνθρωπόν τινα μοῦσαν τὸ ἀρχαῖον γενέσθαι, πάνυ καλὴν, κάλλος μὲν τοι γε, καὶ εὐμουσίαν καὶ ᾠδικὴν, καὶ ἀντᾴδεσθαι γε τῇ σελήνῃ κατὰ τὸ ἀυτὸ ἀμφοτέρας τοῦ Ενδυμίωνος. ἅτε ἐνδὺς κοιμώμενον τὸ μειράκιον σιωπῇ ἐπάρας ἐρεθίζουσα, καὶ ᾄδουσα, καὶ κομάζουσα ἐπ' αὐτὸν, τὸν μὲν ἀγανακτοῦσαν τῷ δὲ σελήνῃ ἐφιεμένην, ἐς τοῦτο ἦλθεν μεταβολῆς. καὶ δὴ τοῦτο πᾶσι μὲν τοῖς κοιμωμένοις αὐτῷ τοῦ ὕπνου φθονεῖ, μεμνημένη ἔτι τῶ Ενδυ-

una cum ipsis conuiuatur, & simul vescitur omnibus. Tugurium autem seu nidum non in vno loco constituit, sed errabundum volatum tollens, more Scytharum, vbi à nocte deprehensa fuerit, ibi & domum facit, & lectum. In tenebris verò, vt dixi, nihil operatur: neque dignum putat aliquid latens efficere, neque quid turpis facere existimat, quod in luce factum sit ipsi dedecori. D Ait verò fabula, perpulchram olim mulierem fuisse Muscam, loquacem tamen & garrulam & cantatricem, & in amore contendisse cum Luna ambas eodem tempore E Endymionis: deinde cùm dormientem adolescentulum assiduè excitaret, frivola loquens & cantans, & circa ipsum lasciviens, ægrè illum, tulisse: Lunam verò iratam, in hoc animal transmutasse Muscam: & nunc propterea omnibus inuidere somnum, qui dormiunt,

Endy-

Ενδυμίωνος, καὶ μάλιστα τοῖς νέοις, καὶ ἀπαλοῖς. καὶ τὸ φίλημα δὲ αὐτὸ, καὶ ἡ τοῦ στόματος ἐπιθυμία, οὐκ ἀηδούτητος, ἀλλ' ἵμερός ἐστι συμβολον, καὶ φιλανθρωπίας. ὡς γὰρ ἀπαθὲς ἀφλαύρου, καὶ τοῦ κάλλους τι ἀπανθίζεται. ἐγίνετο δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς καὶ γυνή τις ὁμώνυμος αὐτῇ, ποιήτρια, πάνυ καλὴ καὶ σοφὴ, καὶ ἄλλη ἑταῖρα τῶν Ἀθηνῶν ἐπιφανὴς, περὶ ἧς καὶ ὁ κωμικὸς ποιητὴς ἔφη, ἡ μύτη ἐδακνε αὐτὸν ἄχρι τῆς καρδίας. οὔτως οὐδὲ ἡ κωμικὴ χάρις ἀπηξίωσεν, οὐδὲ ἀπῄτησεν τῆς σκωπῆς τὸ τῆς μάσης ὄνομα, οὐδ' οἱ γονεῖς ἐφοβοῦντο τὰς θυγατέρας οὕτω καλοῦντες. ἡ μὲν οὖν παῤῥησία, καὶ σωμυλία ἐπαίνου μεμνηται τῆς μάσης, ὡς ἐν τούτοις·

Δεινόν γε τῷ μὲν μυῖαν ἁλίμῳ φίνῃ

Πηδᾶν ἐπ' ἀνθρώπων σώματ', ὡς πληθῇ φόνου.

Ἀνδρὸς δ' ὁπλίτου βωλίτιον ταρβεῖ λόγου.

Πολλὰ

Endymionis memorem, & adolescentulis praecipuè & tenerit. Morsus autem ipse & osculi auditas, non turpicitatis, sed amoris est & humanitatis signum. nam eo quo potest modo fruitur, & ex pulchritudine decerpit aliquid. Fuit etiam apud antiquos & mulier quaedam cognomento Musca, poëtria perquàm formosa & docta & alia per insignis Athenis meretrix, de qua & poëta comicus: Adeò ut & eum Musca mordebat. Sic autem nec comica gratia dedignata est, neque musca nomen exclusit à scena, neque pudebat parentes nomine filias appellare. Tragoedia verò magnum quid cum laude de musca commemorat, sicut in his:

Graue quidem & molestum est forti robore

Saltare muscam in virorum corpora, nec inde impleatur:

Virum autem armatum bellilem hastam timere.

Multa

Πολλὰ ἂν ἔχον ἀπᾶν καὶ περὶ μύας τῆς Πυθαγορείας, ἃ μὴ γνώριμ' ἐστὶ πᾶσιν ἀνθρώποις. γίγνονται δὲ καὶ μίγισά τινες μυῖαι, ἃς στρατιώτιδας οἱ πολλοὶ καλοῦσιν, οἱ δὲ κώνωπας, τραχύταται τὸν βόμβον, καὶ τῷ πτερῷ ὠκύταται· αἱ μὲν μακροβιώτατοί εἰσι, καὶ τοῦ χαμῶν ὅλου ἔστιν ἁπανταχοῦ, ὑπὸ πνιγῶν τοῖς ὀρόφοις μάλιστα. ἐφ' ὧν κἀκεῖνο θαυμάσαιμ' ἄξιον, ὅτι ἀμφότερα καὶ τὰ θηλέα καὶ τὰ ἀρρένων ὀρῶσι, βαίνοντα ἐν ᾧ μίρᾳ, κατὰ τὸν Ἑρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης παῖδα, τὸν μικτὸν τῇ φύσει, καὶ διπλοῦν τὸ κάλλος· ὥσπερ δ' ἔτι ἔχων ἀπᾶν, καταπαύσω τὸν λόγον, μὴ καὶ λέξω κατὰ τὴν παροιμίαν ἐλέφαντα ἐκ μύας ποιῶν.

Multa etiam de Muſca Pythagoræ poſſim dicere, niſi nota omnibus eſſet hiſtoria. Naſcuntur maximæ quædam muſcæ, quas militares multi appellant: nonnulli verò canes, ſonitu aſperrimæ, & volatu velociſſimæ. Hæ & longiſſimæ vitæ ſunt, & tota hyeme incubatæ perdurant, contractæ præſertim & connexæ tectis & culminibus. In quibus & illud eſt admiratione digniſſimũ, quòd utrunque & faminarum & maſculorum faciũt, conſcenduntque viciſſim, vt Mercurij & Veneris filius, qui miſta natura fuit, & duplici forma. Poſſem etiam adhuc multa dicere, ſed finiam orationem, ne videar ſecundum prouerbium ex muſca elephantem facere.

GILBER.

GILBERTI COGNATI
ANNOTATIONES.
ARGVMENTVM.

EXemplum proponit Lucianus hoc muſcæ encomio illarum materiarum, quas Aulus Gellius libr. 17. cap. 12. ἀδόξους à veteribus appellatas ſcribit, infames, turpes, inopinabiles & præter opinionem. Quintilianus humiles vocat. vt ſunt Gorgiæ Leontini, Helenæ meretricis encomiũ. Iſocratis rhetorum principis Buſyridis tyranni laudes, Phauorini Theriſitæ, de quo Hom. lib. II. β & febris quartanæ. Glauco apud Platonem lib. de Repub. iniuſtitiam laudat, Picus Mirandula barbariam, Syneſius Calui tium, Eraſmus noſter μωρίαν. Exhibet muſcarum varias ſpecies, & inter alias militares, & canes, tum hoc muſcæ nomine, hoc eſt, Græcè μυίαν fuiſſe mulieres plures ſcribit. Muſcæ mulier loquax & de amore endymionis cum Luna contendens. Muſca poëtria, alia Athenienſis mereuix & muſca Pythagoræ filia. De Hermotimo Clazomenio mirum.

a MINIMA volucrum.] *Commendatio corporis & naturarum rerum.* *b* Cum muſcellis.] *Muſculus. Dictum. Quid imbecillius homine, quem morſus muſculorum necat? minutissima.* *c* Culicibus.] *Culex generatim ſignificat omnes vermiculos paruos, alatos.* *d* Illis eſt maior.] *A magnitudine.* *e* Pennata eſt.] *A volatu.* *f* Vt pauones.] *Hinc pauone picturator. Expandit aduerſo maximè ſole pennas variis coloribus fulgentes. Lucr. lib. 1.*

Caudaq; pauonis, larga cum luce repleta eſt,
Conſimili mutat ratione obuerſa colores.

Muſca verò expandit caudæ pennas laudatus pauo, vt Plin. libr. 10. cap. 20. ait. *g* Vt veſpertilionibus.] *Veſpertilio ſcilicet verum quoque, vt nec inter volucres, nec inter mures habendum. Alas habet, ſed pennas non habet. volitat, ſed ſub veſperum. Dentes habet, quod animum nulla veſpertilio nomine ait. Quòd veſperi circumuolitet. Matricem naturam & vocem habet.*

membraneas alas habet. *Solus hic volucrium animal parit, & lacte nutrit, ubera admouens, vt Plin. ait lib. 10 c. 61.* h Neque cum stridore.] *Plinius negat cicadis vocem esse, sed stridorem cum tractu, cuiusq; sonum emitti non alis, quemadmodum muscæ, apes, culices: nam ij stridor simul cum volatu desinit: at cicadæ si presseris alas, vel vehementissimis etiam perstrepis.*

i Vespis & crabronibus.] *Crabro insecti genus affine Vespis, magnitudine tamen differunt: vtrisque aculei, asperi & noxij, quorum ictus tumorem excitat.* k Cum cantu & melodia] *Apis tamen penè muta est & cum stridore alarum volare dicitur à Plinio.* l In reliquo verò corpore] *Ab omnibus corporis membris.* m Vlciscitur.] ἐχθρὸς ἡ μυῖα τῇ ἀλώπεκι, *& muscæ splenem habet, hoc est, inest & muscæ bilis.*

n Non aculeo vt apis.] *Aculeus propriè apum est & vesparum, & similium Cic. 2. Tusc. apis aculeum ferre non possumus. Apes & vespæ aculeum infigunt atque dimittunt, deinde statim fugiunt.* o Orc & proboscide.] *Proboscis muscæ & elephanti rostrum, ita dictum quòd antè depascat.* p Sanguis.] *Varr. 3. de Re rust. c. 16: Non vt muscæ lingurunt, quod nemo has videt, vt illas in carie, aut sanguine aut adipe. Apud Athenæum lib. 6. Quum Alexander dixisset, se mordari à muscis, sic vocabat parasitos: iamq; conaretur illas abigere: cuncias vnus eius ordinis, qui forte aderat, profectò alia muscæ stirculosæ magis vrgebunt te semel gustato tuo sanguine.* q Nascitur autem.] *Generatio muscæ. Ex putredine sordibusq; æstivo tempore nascuntur vermiculi ex quibus postea muscæ vulgares.*

r Commensalis hominum.] *Adnolat enim hoc insecti genus ad cibum alienum, & ægrè potest abigi, tantæ est muscæ improbitas & impudentia de qua Homer. Il. ε:* ᾗ δ' αἰμῆς ἥσεται. *Duo autem duntaxat animalia domestica sunt, quæ nunquam humano consuetu mansuescunt, neque tactum admittunt, neque consuetudinem, neque vllius rei aut disciplinæ communionem, muscæ & hirundo. Musca quidem semper pauitat, ne quid malipatiatur, & ob hanc causam indocilis ac semifera. Plinius libro vigesimonono capite sexto de Muscis loquens: Nullum, inquit, animal minus docile existimatur, minorisve intellectus.*

s Non parvam esse eius intelligentiam.] *Commendatio*

ab intellectu, & animi magnitudine. s Hostem suum araneum.] *Araneus textrinæ suæ incumbens, muscam meis in reticulis, quàm astu venatur aliaq; molitur, quæ longum nimis foret annotatione complecti. Sed qui plura cupiet de araneâ venatione sive aucupio, de telis, retijs & captibus, legat tam sacras quàm Curionis, viri humanarum divinarumq; rerum scientia instructissimi, mihiq; amicissimi, Araneum, libellum veré aureum.* u Homerus poëtarum maximus.] *Ab antiquitate Homeri, qui Iliad. g. inter prælia deorum ac heroum muscæ improbitatem describit: cumq; hac imbellem ac acrem bestiarum Menelaum confert. Illa enim intrepidè & alacriter homines & cibum alienum aggreditur, & agrè patefi abigi:*

Καί οἱ μὴν ῥῖνας δὲ καὶ ὀφθαλμοὺς ἐπέεσσι
ἥ τε μάγοιμβρη μάλα περ χροὸς ἀντομένοιο
ἰχανάᾳ δακέειν.— *Idem alibi:*

Atque illi muscæ vim intra præcordia misit,
Quæ quamvis de pelle viri sit sæpe repulsa:
Affultat morsura tamen.— *Idem alibi:*

— ὡς ὅτε μυῖαι
πωλέσ τίεραι μυίαι, αἵτ' ἀνδρὸς λείβεται ἄπνοι: *id est,*

—— non secus atque genitrix

Muscam arcet puero somno mulcente cubanti. *Idem Græcorum & Troianorum exercitus muscis comparat inter se decertantibus. Ea ratione Achilles & Agamemnon, &c. muscas quædam maiores, aut crabrones, aut scarabæi erant. Sic etiam Hector & Æneas, cæteri Græci & Troiani parmæ muscæ appellantur, impudentiam significantes, muscam pinnatissimam Orus.* x Adiectiuo.] *Ab epitheto ἀδηνὰς enim hoc est, frequentesque appellat. Il. β Gregem. Il. ω.* y Obtrectata verò capite musca.] *Reminiscentia muscarum.* z Degressa reuertitur.] *Amplificat ab exemplo.* A Demetrio Clazomenio.] *Hermotimi Clazomenii animæ a corpore discessus, & ad idem reditus: an hic fuerit ille qui reducitur cum Luciano disputator de hæresibus & sectis, an Stoicæ philosophiæ sectator fuit, nescio.* B Otiosa & remissa.] *Ab otio victu & diæta.* C Deambulansque per mœnia. *Cognatio hominum cum ijsdem* * More Scy-

thum.]

rum.] *Scythæ nullis certis sedibus vivuntur, sed vagi feruntur in plaustris. Eamq; ob causam regio feris abundas apud Q. Curt. libr. 7. rerum ab Alexandro gestarum, Scytharum legatus ad hunc modum loquitur : Scytharum solitudines Græcis etiam proverbijs audio eludi. Nos desertæ & humano cultu vacuæ magis quam vrbes & opulentos agros sequimur. Horat. libr. 3. Carm. Od. 24.*

Campestres melius Scythæ,
Quorum plaustra vagas rite trahunt domos,
Vinum, & regna Getæ. *Od. 35. libr. 1 profugos appellauit. Strabo ἀμαξοικοὺς id est, in plaustris habitantes, tanquam in domibus. D* Ait verò fabula.] *Mesamorphosis muscæ. E* Endymionis.] *Endymionem à Luna adamatum fuisse, habes in Veneris & Lunæ dialogo, & in libr. 1. verarum hist. F* Mulier quædam cognomento Musca.] *Nobilitas nominis. Ferunt Muscam poëtriam fuisse Lyricam, quæ & epigrammata scripserit, & Lyricos nomos. Cæl. l. 8. c. 1. Vide Suid. Hanc cum Corinna eandem plerique fuisse putarunt. Thespiaca fuit, quæ Lyricos versus ad lyram coaptauit actiuissimè cecinit. Hujus Lucianus meminit Fuerunt plures hoc nomine muscæ, hoc est, Græcè μύιαι, duæ poëtriæ Thespiacæ illa, & altera Spartiatis, quæ hymnos in Apollinem & Dianam conscripsit : duæ porrò non poëtriæ, quarum vna famosa meretrix, altera Pythagorea. G* Musca Pythagoræ.] *Musca, Pythagoræ filia. Suidas. H* Nascuntur & maximæ.] *Species muscarum. I* Possem etiam.] *Apius epilogum per prouerbium, quod significat rem exiguam verbis attollere, atque amplificare.*

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΡΑΔΙΩΣ ΠΙΣΤΕΥΕΙΝ ΔΙΑΒΟΛΗΝ.

DE NON TEMERÈ credendo Calumnia.

Philippo Melanchthone interprete.

ARGVMENTVM.

ARgumentum ac ſummam orationis titulus indicat, videlicet quòd non temerè credendū ſit calumniæ, propterea quòd multi proprijs affectibus aut commodis impulſi, innocentes ſæpenumerò & bonos viros apud eos qui facilè delationibus quibuſuis aures & fidem adhibent, per iniuriam ac fraudem opprimant. Oratio eſt didactica, niſi quòd circa finem etiam ad ſuaſorium genus aliqua parte pertinere videri poteſt, vbi conſulit ac monet delatores non facilè admittendos atque audiendos eſſe, aut certè ea quæ deferantur diligenter perpendenda, quòd ex huiuſmodi calumnia multa ac grauia mala fermè ſequantur. Orditur autem à loco communi, ignorantiam puta pernitioſum malum hominibus eſſe. Cui poſtea inſtitutum negotium accommodat: præcipuè verò addens, circa calumniam atque hinc propoſito de quo dicturus ſit, primùm ex occaſionem quandam futuræ deſcriptionis præmittit narrationem de Apelle apud Ptolemæum de ea & quo pacto idem Calumniam vltus ſit, depicta ea imagine. Atque exinde ad ipſam rem accedens, ostendit primùm calumniam, poſtea calumniatores quales ſint, & vbi potiſſimùm verſentur, quibus rebus ad ſe diis inienti ſint, & qualibus inſtrumentis quoque ad circumueniendos & opprimendos innocentes vtantur, deſcribit. Hinc ipſum quoque qui traducitur, & qualis conditionis etiam, & quid maximè in eo obſeruetur: idque diſtributione quadam proſequutus, additis etiam exemplis quibuſdam, atque ſimilibus. Poſtremò & illum depingit qui calumniatori auscultat

bet, qualem ferè esse contingat, & quid quisque faciat: tractata etiam per occupationem quæstione, an prout quisque vir dignior aut famæ spectatioris erit, ita admittendus atque audiendus quoque magis sit, an prorsus nulli vni ac soli credendum. Digna sanè oratio, quæ in nobilium atque potentum parietibus & aulis vbique scripta ac picta, ceu dicitur, ob oculos ponatur.

Εἰνόμ γε ἡ ἄγνοια, καὶ πολλῶν κακῶν ἀνθρώποις αἰτία, ὥσπερ ἀχλύν τινα καταχέασα τῶν πραγμάτων, καὶ τὸ ἀληθὲς ἀμαυρώσα, καὶ τὸν ἱκανὸν βίον ἐπισκιάζουσα. ἐν σκότῳ γὰρ πλανωμένοις πάντοθεν ἐοίκαμεν. μᾶλλον δὲ τυφλοῖς ὅμοια πεπόνθαμεν, ὧν μὴ προσβαίνοντα ἀλόγως, ὧν δὲ ὑπερβαίνοντα οὐδὲν ἧσσον, καὶ τὸ μὴ πλησίον, καὶ παρὰ πόδας οὐχ ὁρῶντα, τὸ δὲ πόρρω, καὶ πάμπολυ διεστηκὸς, ὡς ἐροχλοῦν διηνεκῶς. καὶ ὅλως, ᾧ ἱκάσσιν τῶν πραττομένων οὐ βεβαίως τὰ πολλὰ ὑπολαμβάνοντες. τοιγάρτοι μυρίας ἔστιν αἱ τοῖς πραγματοδιδασκάλοις ἀφορμὰς ἐς τὰ δράματα τὸ τοιοῦτον παρίσχηται, τοὺς

Ernicioſa res ignorantia eſt, vt variis modis noxia mortalibus, non ſolùm communi hominum vitæ tenebras quaſdam offundere, ac veri cognitionem obliterare ſolita, ſed priuatas quoq; ſingulorum rationes miſcens ac perturbans. Quò fit, vt [b] *perinde atque qui in tenebris errant, imò haud aliter quàm cæci, iam huc, iam illuc impingamus. Quod haud procul nobis* [c] *& ante pedes eſt ſitum, non videmus: formidoq; eſt his cæpi, à quibus etiã quamlongiſſimè abſumus. Deniq; in rebus humanis nihil tam fauſtè feliciterq; agitur, quòd non error aliquis interpoleť. Hinc ſunt innumeræ illæ tragicæ cladeſ,*

τοὺς Λαβδακίδας, καὶ τοὺς Πελοπίδας, καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια. ἐγὼ δὲ τὰ πάντα τῶν ἐν τῇ σκηνῇ ἀναβοώντων παθῶν, ἴυγξ τις ἂν ἀπὸ τῆς ἀγνοίας, καθάπερ ἀπὸ τραγικοῦ δαίμονός τινος κινούμενα, λέγω δὲ καὶ ἐς τὰ ἄδικα μὴ ἀποβλέπων, μᾶλλον δὲ ἐς τὰς οὐκ ἀληθεῖς κατὰ τῶν φιλούντων καὶ φίλων διαβολάς, ὑφ' ὧν ἤδη καὶ οἶκοι ἀνάστατοι γεγόνασι, καὶ πόλεις ἄρδην ἀπολώλασι, πατρὸς τι κατὰ παίδων ἐξεμάνησαν, καὶ ἀδελφοὶ κατὰ τῶν ὁμογνίων, καὶ πᾶς δῆμος κατὰ τῶν γεραιτέρων καὶ ἱερεὺς κατὰ τῶν ἱερομνήμονων. πολλὰ δὲ καὶ φιλίαι συνεκέκλυσαν, καὶ οἶκοι συνεχύθησαν ὑπὸ τῆς κατὰ τὰς διαβολὰς παθαιότητι. ἵν' οὖν ὡς ἥκιστα πλανῶμεν αὐτὰς, ὑποδεῖξαι βούλομαι τῷ λόγῳ, καθάπερ ἐπί τινος γραφῆς, ὁποῖόν τι ἂν ᾖ σχολῇ, καὶ πόθεν ἄρξασα, καὶ ὁποῖα ἐξ-

fata d Labdacidarum & e Pelopidum, aliaque item eorum calamitates. Ferè enim quicquid malorum scena ac pulpita clamant, ac quarantia ceu tragico Deo compositum proficiscitur. Ira verò cùm aliàs pleriumque, tum noxia est maximè si quando ea in calumnias familiares, & mutuam ter se amicorum criminationem cidit; quibus solent & maximis finitimis dissidijs res domesticæ, & odijs ciuilibus vrbes funditus euerti, in natos sæuire parentes, natis parentibus insidiari, frater fratri, amanti h amicus item æmulo diuelli, turbari denique omnia, calumniæ vsurpari. i Itaque quo pacto facilè positit, & qualibus ex calumnia, deinde originem hausit, quantum ferè effecerit, hac oratione velut imaginem depingam. k Pictoris eius imaginè subiiciam. l Apelli Ephesio pictori ascri-

βάλλω, μάλιστα δὲ Ἀπελλῆ τῷ Ἐφεσίῳ πάλαι τινὰ γεγενημένην

ὑποδέξαιτο τὴν ἀκόνα· καὶ ἦν δ' οὖν καὶ οὕτω δόξαν βάς πρὸς Πτολεμαῖον, ὡς μετοχήκοιτο Θεοδότης τῆς συνωμοσίας ἐν Τύρῳ. ὁ δὲ Ἀντιφίλης οὐχ ἑωράκει πω μὴν Τύρον, οὐδὲ τὴν Θεοδότην, ὅτι μὴ ὧν, ἐπύθετο, ὅσης ἐπάρχοι Πτολεμαίου τινὰ ἔπαρχον ἄνεσι, τὰ κατὰ τὴν Φοινίκην ἐπιτηδεύμενον. ἀλλ' ὅμως τῶν ἀντιτέχνων τις, Ἀντίφιλος τοὔνομα, ἐκ φθόνου τῆς παρὰ βασιλεῖ τιμῆς, καὶ τῆς κατὰ τὴν τέχνην ἡλοτυπίας, κατάπτυστον αὐτοῦ πρὸς τὸν Πτολεμαῖον, ὡς ἐκ συνωμοσίας τῶν ὅλων, καὶ ὡς διάσασθαί τις αὐτὸν ἐν Φοινίκῃ σωτειόμενον Θεοδότῃ, καὶ παρ' ὅλον τὸ φάσμα πρὸς τὸ οὖς αὐτῷ κοινολογούμενον. καὶ τέλος, ἐπίσχεσιν τὴν Τύρου ἀπόκρισιν, καὶ τὴν Πτολεμαίου καταλῆψιν ἐκ τῆς Ἀντιφίλου συμβουλῆς γενέσθαι, ὁ δὲ Πτολεμαῖος, ὡς ἦν κάρτα, καὶ πάνυ φρενήρης τὴν ἦν, ἀλλ' ἐν κολακείᾳ δόλος πεπλεγμένος, ὅτε ἐξεκαύθη, καὶ

ptam refero, dicatam, quum is apud Ptolemæum regem coniurationis [m] quæ in Tyro auctore Theodota facta est, insimulatus esset: quanquam neque Tyrum viderat vnquam, neque Theodotam nouerat, nisi quantum fama accepit eum Ptolemæi præfectum, Phœnicen administrare, [n] Verùm Antiphilus quidam artis gratiâ & Apelleæ æmulus, illum apud regem coniurationis Tyriæ reum fecit, cum Theodotæ principe factionis visum familiariter congredi, coniuuari, & secretò item & in auriculam inter conuiuandum colloqui. Paulò post & defeciſſe Tyrum, & Pelusium Apellis consilio occupatum esse. Tum Ptolemæus præter modum, cùm & aliàs non satis animi compos esset, assentatione insuper tyrannica fractus, adeò excanduit, adeò admiratio-

συνλαράχθη πρὸς τὴν παρα-
λόξου ταύτης διαβολῆς, ὥστε
μηδὲν τῶν ἀκότων λογισά-
μενον, μήθ' ὅτι ἀντίτεχνον
ἦν ὁ διαβάλλων, μήθ' ὅτι μη-
τρότροπον ἢ κατὰ τοιαύτην
προδοσίαν ξυγράφον, καὶ
ταῦτα, ἵν' ἀπροσθῆς ὑπ' αὐτῆ,
καὶ παρ' ἐντίμοις τῶν ὁμο-
τέχνων τετιμημένον. ἀπ' ἐκ-
τὸ παραπαρ, ὡς ἐξέπλω-
σεν Ἀπελλῆς ἐς Τύρον ἐξελά-
σας, ὠδύς ἔσθ' μίαν, καὶ
βοῆς ἐνεπίμπλα τὰ βασίλεια,
τὸν ἀχάριστον κληρανῶς, καὶ
τὸν ἐπίβουλον καὶ συναμύ-
νειν. καὶ εἴ γε μὴ τὸ συναλγοῦν
μένων τις, ἀγανακτήσας ἐπὶ
τῇ ἀντιφίλῃ ἀναισχυντίᾳ καὶ
τῷ ἄθλιον Ἀπελλῆν καταλιπ-
σας, ἔφη. μηδένες αὐτοῖς κοι-
νωνείτω τῶν ἀνθρώπων. ἀν-
τίτιμος ἄρα τῷ κιφαλῷ, καὶ
παραπολιμαίνῳ τῷ ἐν Τύρῳ
κακῶν, ἐδὲν αὐτοῖς ἄτιος γε-
γονώς. ὁ μὲν ἐν Πελλαίῳ
ὕστερον λίγιστα μεταγνῶναι ἐπὶ
τοῖς γεγονόσιν, ὥστε τὸν μὲν
Ἀπελλῆν ἐκαλέσαντα ταλάντοις
ἐφορέσ-

miratione calumniæ percitus est, & vt coniecturis quæ causæ fidem aut faceremus, aut munueremus, neglecta, non animaduerterit calumniosorem Apellem artis æmulum esse: deinde fortunæ mœrori Apellem, quàm vt Perfidum prodere posset: hunc item beneficijs regijs plus cæteris pictoribus auctum. neque interim percomitatus, nam aliquando ille in Tyrios migrasset. Quin statim plectendus videbatur. Regiam multo insolito rex perturbat Apellē perfidum, ingratum, rerum violatæ maiestatis, insidiatorem, coniuratum, clamat. Ac nisi quispiam è socijs coniurationis qui ea pridie tenebantur, & audax Antiphili scelus stomachatum, & infelicis Apellis miserum, nihil ei commune cum sceleratis fuisse probasset, dubio procul Tyriorum malorum parnam capite malorum solvisset, etiamsi nihil sibi malè cōsciens. Ptolemæus igi-

tur collecto animo sententiam mutauit. Apellem denique

hosti

ψαρίσαλο, τὴν δ' Ἀντίφιλον δουλώσαν αὐτῷ παρα-
δίδωκεν. ὁ δ' Ἀπελλῆς, ὅρα πα-
ρακινδυνεύσας μιμνῄσκου, ὅ-
ταν τινι ἀκόνει ἐμαίαλο
τὴν δεξιολάβον. ἐν δεξιᾷ τις
ἀνὴρ ἐφέστηκε, τὰ ὦτα μα-
κρὰ μᾶλλον ἢ χρῆν, μικρῷ δεῖν
τοῖς τοῦ Μίδου προσεοικότα, τὴν
χεῖρα προτείνων πόρρωθεν
ἔτι προιόντι τῇ δεξιολάβῳ. πα-
ρὸ δ' αὐτὴν ἴσασι δύο γυναῖ-
κες ἀγνοιά μοι δοκῶ, καὶ ὑπ-
όπτησις. ἐπέρωθεν δ' προσέρ-
χεται ὁ δεξιολάβος, γυμνὸς τὰ
ἄνω ὅλων πάχιστον, κα-
θύπερθεν δ' καὶ παρακεκινημέ-
νον, οἷον δὴ τὴν κόμαν καὶ
τὴν ὀργὴν λακτίζοντα, τῇ μὲν
ἀριστερᾷ δᾷδα λαμπρὸν ἔ-
χουσα, τῇ ἑτέρᾳ δ' κνανίαν τι-
νὰ τῶν τριχῶν σύροντα, τὰς
χεῖρας ὀρέγοντα ἐς τὸν ἀερ-
νέρ, καὶ μαρτυρόμενον τοὺς
θεούς. ἐπῆται δ' ἀνὴρ ὠχρὸς
καὶ ἄμορφος, ὀξὺ διδορκὼς, καὶ
ὁποῖκὰς τοῖς ἐκ νόσου μακρᾶς
διατεταληκόσι. τοῦτον γὰρ ἐγὼ
τὸν φθόνον ἄν τις ἀκάσαι,
καὶ

lentis centum, addito in ser-
uitutem Antiphilo calum-
niatore. Apelles contrà pe-
riculi memor, tali est ima-
gine calumniam vulgus. Ad
dextram considet quispiam
auribus prælongis insignis,
quales ferè illæ Midæ fe-
runtur. Manum porrigit
procul accedenti Calum-
niæ. Circumstant eum mu-
lierculæ duæ, Ignorantia,
ni fallor, ac Suspicio. Ad-
dit aliundè propera Ca-
lumnia, eximiè compta,
vultu ipso & gestu corpo-
ris efferam rabiem, & iram
æstuanti conceptam pecto-
re, præ se ferens, sinistrâ
facem tenens flammiuo-
mam: dextrâ secum adole-
scentem capillo prehen-
sum, manus ad superos ten-
dentem, obtestantemque im-
mortalium deorum fidem,
rapit. Anteit vir pallidus,
in speciem impurus, acie
oculorum minimè hebeti,
cæterùm planè ijs simi-
lis, qui contico aliquo mor-

bo conflabuerunt. Hunc facilè conijcias & Liuorem esse.

καὶ μὲν καὶ ἄλλαι τινὲς δύο παρομαρτοῦσι, προπέμπουσαι καὶ συνεισπίπτουσαι, καὶ διατακοσμοῦσαι τὸν ἔμπροσθεν πίνακα· ὡς δή μοι καὶ ταύτας ἐμιμήσατο ὁ ζωγράφος τῆς ἀπάτης, ἡ μὲν ἐπιβουλή τις οὖσα, ἡ δὲ ἀπάτη. Κατόπιν δὲ ἀκολουθεῖ πάνυ πενθικῶς τις ἐσκευασμένη, μελανείμων καὶ κατεσπαραγμένη, μετάνοια δὲ καὶ αὕτη ὀνομάζεται· ἐπιστρέφει γοῦν ἐς τὸπίσω δακρύουσα, καὶ μετ' αἰδοῦς, πάνυ τὴν ἀλήθειαν προσιοῦσαν ὑπέδυκεν. ἔτω μὲν οὖν Ἀπελλῆς τὸν ἑαυτοῦ κίνδυνον ἐν τῇ γραφῇ ἐμιμήσατο. φέρε δὴ καὶ ἡμᾶς, εἰ δοκεῖ, κατὰ τὸν τοῦ Ἐφεσίου ζωγράφου πίνακα, διηγησώμεθα τὰ προσόντα τῇ διαβολῇ, πρότερόν γε ὅρα τινὶ ἐοικυῖα φαίνηται σοι. ἔστω δὲ ἡμῖν ἡ ἀπάτη γυνή τις. Ἔστι τοίνυν διαβολὴ, κατηγορία τις, ἐξ ἀρχῆς πεπλασμένη τὸν κατηγορούμενον ἀδικοῦντα, ἐν τοῦ μουσοποιοῦ ἀνατιλλόντος πικρὸν

Quin & mulierculæ aliæ quot Calumniam sequuntur comites, quarum est manus, dominam bartari, instruere, comere, miscere picturæ aiebat Insidias ac Fallaciam esse. A tergo, lugubri habitu, pullata lacerâque Pœnitentia subsequitur, quæ capite in retrorsum deflexo, cum lachrymis ac pudore procul venientem Veritatem excipit. Hæc Apelles tabula cepit suos lusit. Iam & nos ejus imitabimur, Ephesii pictoris exemplo, recenseamus Calumniæ rationes. [t] Principio nobis effigiandæ est & explicanda fictione quædam, quæ vice iconis fungatur. [u] Est enim Calumnia, delatio mendacii odio, clamor in reum calumniatorum erecta, delato ad respondendum ac repellendum non admisso. [x] Quæ definitio perinde atque communem

των, καθάπερ ἐν τοῖς λοιπο-
μηδείοις, τοῦ διαβάλλοντος, καὶ τοῦ διαβαλλομένου, καὶ τοῦ πρὸς ὃν ἡ διάβολή γίγνεται, καθ' ἕκαστον αὐτῶν ἐπισκοπήσωμεν, οἷα ἐκὸς εἶναι τὰ γιγνόμενα. πρῶτον μὲν δή, εἰ δοκεῖ, παραχωρήσωμεν τὸν πρωταγωνιστὴν τοῦ δράματος, λέγω δὲ τὸν ποιητὴν τῆς διαβολῆς. οὗτος δὴ, ὡς μὲν οὐκ ἀγαθὸς ἀνθρωπός ἐστι, πᾶσιν οἶμαι γνώσιμον· ἐλεᾶς γὰρ ὧν ἀγαθός, καὶ πᾶν ὅτι τοιοῦτο τοῦ πλησίον. ἀπ' ἴσου ἀγαθὸν ἀμφοῖν, ἀφ' ὧν τοιοῦσιν αὐτοὶ τοὺς φίλους, ἐκ ἀφ' ὧν τοὺς ἄλλους ἀδικουμένους αὐτιῶνται, καὶ μισοῦσιν παρασκευάζουσιν, ὡς ἀδικίαν, λόξαν οὐσίας προσλαβόντας. ἔπειτα δέ, ὡς ἄθικτος ὁ τοιοῦτος, καὶ παράνομός ἐστι, καὶ ἐπιβουλος, καὶ τοῖς χωμένοις ἐπιξυμίαν, ῥᾴδιον καταμαθεῖν, τίς γὰρ οὐκ ἂν ὁμολογήσαι, πᾶν μὲν ἰσότητα ἴσον ἅπασι, καὶ τὸ μὴ πλέον, δικαιοσύνης ἔργα εἶναι· τὸ δὲ ἄνισόν τι καὶ τὸ πλεονεκτικὸν, ἀδικίας καὶ

gumentum, tribus constat, delatore, delato, & auditore calumniæ. Singulorum partibus defungemur, hanc actum fabulam. Y Omnium, si libet, primum producamus in medium, actus principem, & quasi præsultorem, auctorem calumniæ. Z Is quidem quàm minimò bonus vir sit, ignorat nemo. A Neque enim quisquam vir bonus amico damnum dare cupiat. Nam boni viri est hominum sibi animos conciliare, studio benè merendi de amicis, neutiquam inimicis criminandis. Vnde haud incommodè colliges, iniustum, sceleratum, impium, in summa, damnosum rebus communibus calumniatorem esse. B Nam quis est cui non videtur in vniuersum iustitiæ pensum æqualitas, & quod aiunt, Ne quid nimis: inæqualitas, & item quod nimium est, iniustitiæ? Qui

ὁ δ' ἐν τῇ βουλῇ κατὰ τῶν ἀνόντων λάθρα γράμμις ἐξ, ὧν οὐ πλουσίκτης ἐστὶν, ὅλων τὸν ἀκροατὴν ἐφιεμένου, καὶ προκαταλαμβάνων αὐτοῦ τὰ ὦτα, καὶ ἀφαιρούμενος, καὶ ψευδῆ λόγῳ παντελῶς ἄβατα κατασκευάζων αὐτὰ, τοῖς βουλῆς προκαταγνώσεσι· ἰσχάτης ἀδικίας τὸ τοιοῦτον, ὡς φασὶν ἄνδρες οἱ ἄριστοι τῶν νομοθετῶν, οἷον ὁ Σόλων, καὶ ὁ Δράκων, ἵνορκον ποιησάμενοι τοῖς δικασταῖς τὸ ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροᾶσθαι, καὶ τὸ πλὴν ὀλίγων ἴσον τοῖς ἑκατέροις ἀρκίμαν, ἄρχεις ἂν ὁ τοῦ δικαίου λόγος παραινῶν, δικαίου χάριν ἀμύνον φανῆναι δικαίως ἀντιτιτάσσων πλὴν ἀδικίαν τῇ κατηγορίᾳ, πάντως δὲ ὁσίου καὶ ἀνοσίου ἐλάσσονα ἴσως πλὴν κρίσιν. καὶ γὰρ ἂν καὶ αὐτοὺς ἀγαπαχθῆναι δοῦς θεοὺς ἄκοιμι, ἃ δὲ μὴ κατηγόρῳ μετ' ἀδείας, ἃ δίκαια λέγειν, ἐπιτρέποιμι, ἀφαιρέσεσθαι τῇ κατηγορουμένῳ τὰ ὦτα, ἢ τὸ σῶμα εἰσωθεῖν, ἀναγκάσαι

Qui verò clanculùm absentem infectatur, æqualitatis metas egreditur: quippe auditorem sibi totum asserit, aures eius auertit, obstruit, & iniurias respuo furo, calumnijs refertas, efficit. C Ea sanè caussa est iniuriæ, vel opinatorum legumlatorum iudicio Solonis & Draconis, D qui iureiurando Senatum Athenensem astrinxêre, vt pari benignam gratiâque tam rem quàm actorem iudex audiat, dum alterius causam honestiorem intelligat. Scelestum & crudele iudicium esse, hoc statuatur antea, quàm cum accusatione comparata & defensio. Ad hæc, tibi mallè propitios deos reddit iudices isti, qui enim accusanti aures liberè indulserint, reo denegant, aut postigijs captis delatorijs

βίβα ὧν πρὸς λόγον λυ-
χαρωμένοι. ὅτι οὐ κατὰ τὸ
δίκαιον, καὶ τὸ νόμιμον, καὶ
τὸν ὅρκον τὸν δικαστικὸν,
φαίη τις ἂν γίγνεσθαι τὰς
ἐξαρέσεις. ἐὰ δὲ τῷ μὴ ἀξιό-
πιστοι λογοῦσιν οἱ νομοθέ-
ται, παρανοοῦντάς τινας, δι-
καίας καὶ ἀμείνους ποιεῖσθαι
τὰς κρίσεις, ποιητικόν μοι δο-
κῶ τὸν ἄριστον ὑπαγαγεῖν τῷ
λόγῳ, ἵν' μάλα περὶ ζώντων
ἀφροντίστου, μᾶλλον ἢ νο-
μοθετήσαντα. φησὶ δ', Μὴ
τὰ δίκαια δικάσῃς, πρὶν ἂν ἀμ-
φοῖν μῦθον ἀκούσῃς. ὑπί-
σχνεῖται, οἶμαι, καὶ οὗτος,
ὡς πολλῶν ὄντων ἐν τῷ βίῳ
ἀδικημάτων, οὐκ ἂν τις
κοῦφος χάρον, οὐδὲ ἀδικώ-
τερον, ἢ ἀκείτους τινὰς, καὶ
ἀμοίρους λόγων καταδικά-
σαι, ὅπερ ἐξ ἁπάντων ὁ
διάβολον ἐπιχειρεῖ ποιεῖν,
ἅπαντα ὑπάγων τὸν διαβα-
λόμενον τῇ τῶ ἀκούοντος ὀρ-
γῇ, καὶ τῇ ἀφροσύνῃ τῶν λα-
θραίων ἢ ἀσθενείας παραπε-
σόντων. καὶ γὰρ ἀπαρρησίας-
τος, καὶ θέλοις ἄπαν ὁ ζητῶν
ἄνθρω-

tantes condemnant. Tantum à iusto, æquo, bono, legibus & iureiurando senatus benè constitutæ ciuitatis calumnia discrepat. Iam si cui dubiæ fidei legum conditores videntur, quorum decreta commonent, iustitia, non studio partium iudicare, is ꝛ longè optimi Poëtæ impendiò scitam sententiam, imò verò legem sacrosanctam audiat:

Nec ꝼ nisi librato dirimat sententia litem,
Parte quid ex vtraque queat examine causa.

Nimirum vates intelligebat, ex omnibus nullam esse neque grauiorem, neque audaciorem iniuriam, quàm indicta causa quenquam mortalium damnare. Id verò ex omni parte calumniator molitur, vti cum furore ac vecordia hominis coram quo res agitur, indefensum reũ committat, defensurum parteis suas clanculariæ sectiane arceat. G Adeò enim hoc ho-

ἄνθρωπος, οὐδὲν ἐστὶ τὸ ἐμφανὲς ἄχαρι, ἀπ' ὤσπερ οἱ λοχῶντες, ἐξ ἀφανοῦς πόθεν ἔξωθεν, ὡς μηδὲ ἀντιτάξασθαι δυνατὸν εἶναι, μηδὲ ἀνταγωνίσασθαι, ἀπ' ἐμφανείας καὶ ἀγνοίας τοῦ πολεμίου διαφθαρῆναι. ὃ μάλιστα δὴ σημεῖον τοῦ μηδὲν ὑγιὲς τοὺς διαβάλλοντας λέγειν. καὶ ἔστις γε ταληθῆ κατηγορεῖται ἑαυτῷ σωτήριόν ἐστιν, οὕτως, οἶμαι, καὶ ἐπὶ τὸ φανερὸν διαλήψεται, καὶ διαβαίνει, καὶ ἀνεξέταστα τῷ λόγῳ, ὥσπερ εἰδὼς ἄν τις τοῦ πέφανοῦς νικᾶν δυνάμενος, ἐνίοτε μὲν καὶ ἀπάτῃ τινὶ χρήσεται κατὰ τῶν πολεμίων, ἰδοὺ δ' ἄν τις τοὺς ἐν τῷ βασιλείῳ αὐλῇ, καὶ περὶ τὰς τῶν ἀρχόντων καὶ δυναστευόντων φιλίας ἀδοκιμάστους, ἵνα πολὺς μὲν ὁ φθόνος, μυρία δὲ ὑπόνοια, πάμπολλα δὲ διαβολῶν καὶ διαβολῆς ἀφορμαί. ὅπου γὲ ἀεὶ

hoc hominum genus obnoxium est formidini, adeò nihil audet palàm, sed perinde atque qui ex insidijs transfuerit hostem inuadens, ex abdito alicunde speculatur, vt non sit qui contrà vel mittere telum, vel manu contendere possit, inscitiâ ignarus admissi, fraudisque inscius pereat.

H Quod profectò vsuenit fallax indicium est, in eo crimine nihil ineſſe veri, quo nihil sani prorsum. Nam qui accusaturus quempiam, sibi conscius est veri, procul dubio & palàm audet adversarium incessere, corrigere, purgantem crimen ferre: vt in bello, qui insidijs & dolo vincere hostem palàm pudet, turpe ducit astu & insidijs certare. I At hoc genus homines in aulis regijs spectare plurimos datur, quos animatum fauorem hisce artibus ambientes, vbi scilicet & inuidia crebra, & varia suspiciones, & assentandi ac criminandi occasio multiplex in promptu est. K Siquidem ibi

quo

διὰ μᾶλλον ἐπιδῶσιν ἑαυτοῖς τοῖς φθόνοις χαλεπώτεροι, καὶ τὰ μέσα ἐπισφαλίσηται καὶ ζηλοτυπίαν λανθάνειν. πάντα οὖν ἀκμάσας ἐξὺ διόψεται, καὶ ὥσπερ οἱ μονομαχοῦντες ἐπιτηρῶσιν, ἢ που τι συμπεσὼν μέρος θιάσαντες τοῦ σώματος· καὶ πρῶτος ὡντὸς ἑαυτοῦ βουλόμενος, παρωθῆται, καὶ παραγωνίσηται τὸν πλησίον, καὶ τὸν αὐτὸν, ἢ ἀμύνασθαι, ἐπισχᾷ, καὶ ἐπισπεύδει. ἔνθα ὁ μὴ χρὴ οὐκ ἀληθῶς τοῖς ἀνάπαλιν, καὶ παρασύρεται, καὶ τὸ πλησίον ἀτίμως ἐξίστατο. ὁ δὲ λοιδορητικώτερος, καὶ πρὸς τὰς διαβολὰς λανθανούσας πιθανώτερος, εὐδοκιμεῖ, καὶ ὅλως φθάσας κρατεῖ. τὰ γὰρ τοῦ Ὁμήρου πάνυ ἐπαληθεύουσιν, ὅτι Ἄρεως ἐνυάλιος, καὶ τὸν κλονίου καὶ κατίσχει. διαφερόντως οὖν ὁ περὶ μικρῶν τοῖς ἀγῶσιν ὁ ἀγών, ποικίλας καὶ ἀπείρους ὁδοὺς ἐπινοοῦσι,

quò pluribus plura spes ostentat, eò necesse est maiore inuidia, sæuioribus odijs, æmulatione callidiore certari. Illic videas licet, quàm acres alter in alterum oculos defigat, quâ curâ obseruet, veluti singulari certamine congressus, si quid vspiam in alterius corpore fortè fortuna nudum aut malè munitum conspiciat, quod ferire feliciter possit. Ita studio cuique est, cùm ipse primus esse cupit, vt proximum deijcist, exturbet, conuellat, proculcet. Hic si quis est vir frugi, temerè euertitur, illuditur, denique ignominiosè exterminatur. Contrà qui assentiandi paulò peritior est, & habiliore ad mentiendum ingenio probatur, superat. Sanè omninò iuxta M. Homeri carmen est huius certaminis alea:

Vndique communi sæuitur Marte, pariq;
Victusq; victorq; cadunt fato. ——

Alium subinde alius alia via aggreditur, vt ferè fieri solet, siquibi de magnis agitur commodis, sed per calumnias iter est

vt

ἂν ταχίστη τὴν ἐπισφαλεστάτην ὁδὸν ἐκ τῆς βιοτῆς, τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ φόνου ἀμυσάμενον καὶ καμβάσαντα, οἰκτρότερα δὲ καὶ φαυλότερα ἐπάγοντα τὰ τέλη, καὶ πολλῶν συμφορῶν ἀεὶ πλήρη. ἐμοὶ μέν τοι μικρὸν, εἰ καὶ ἄλλῳ ὅτι τοῦτο, ἐς ἀρχὴν ἐπιβάθοι, ἀπὸ πολλῆς μὲν τύχης, ἐκ ὀλίγης δ' ἀχλυοείας, ἀνεμβᾶσι δὲ τὸν ἐπιπλοίας δρόμον. ὁ δὲ ἂν τοσαῦτα ἔδηται ἔχων ἐκ βιοτῆς, ἃ μὲ πιθανόν τινα πόνον ἐνέγκοι, ἀλλ' ἂν κατίσχυσε τὸν πάντων ἰσχυρότατον ἀπάτην, ἃ μὲ πολὺ τὸ καὶ ἐπαγωγὸν πιθανὸν καὶ μυρία ἄλλα παρώπωσατο κατὰ τῶν ἀνοήτων. δεῖ δὲ βάλλεσθαι μὲν οὐδὲν τὸ πολὺ μᾶλλον ὁ τιμῶν, καὶ δεῖ τούτου ζῆν ἀπολαυόμενον ἀνεῖσθαι. ἅπαντα δὲ δὴ καὶ ἐπιτοξάσονται. λαβάνει τι κάλυμμα καὶ ἐπιτέλλουσι δίον πορεύεσθαι, καὶ ἕκαστον οἴονται πρῶτον αὐτὸν ἑστάναι, ἢ κορυφαῖον ἐπάνω ἐπὶ

ut compendiarium, ita minimè ſecurum. Principia mundi dies debent, inter ſpemque metúmque fluctuanti : exitus nihil non miſerabile, tragicum, calamitoſum habet. N Cæterùm quadruplatoris ipſum quoque fundum nequaquam facile eſt, ſimplexve, quamquam ut forteſſe videatur : ſed aut multiplici, ſolertia pecliari, indefeſſa denique & accurata diligentia opus habet. Neque enim noxia furit calumnia, niſi in ſpeciem ſimilia vero nanciſcitur, neque temerè & conflatum alioquin rerum dominum Veritatem ſuperaverit, niſi additorem argumentoſa & probabili actione, in ſumma P mille modis falla. Q Porrò deferunt in pèrunque, qui honore quodam alios præſtat, nempe in inuidioſum, qui ſæpe idem fruſtrati ſunt. Quò fit, ut omnium telis affectetur, cui obex qui viam aſſequendæ dignitatis aliis interclauſerit : ſic primos tum ſingulis fore confidunt, ſi ſublimem ipſum loco

ἐκπολιορκήσας, καὶ τῆς φιλίας ἀφορωμασάμενος, οἷόν τι καὶ ἐπὶ τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν, ἐπὶ τῶν δρομέων γίγνεται. ἀφεθῇ γὰρ ὁ μὲν ἀγαθὸς δρομεὺς, τῶν ὑσπληγγων τοὺς καταπεσούσης, μόνον τοῦ πρόσω φιλίμενος, καὶ τὴν διάνοιαν ἀρτείνας πρὸς τὸ τέρμα, ἀμὴ ζῶν ποσὶ τὴν ἐλπίδα φέρηται ἴσχυρ, ὧν πλησίον ἀεὶ ἐλαύνων, ἐλλείπει τι τῶν κατὰ τὸν ἀγωνίσασθαι πολυπραγμονῶν ὁ κακὸς ἰδιώτης; καὶ ἄναλος ἀντιγωνίσας, ἀρχναῖς τὴν ἐκ τῶν τάχους ἐλπίδα, ἐπὶ τὴν κακοτεχνίαν ὑφάπτο· καὶ τὸ μόνον ἐς ἅπαντα σκοπᾶ, ὅπως τὸν πρόχοντα ἐπισχὼν ἢ ἐμποδίσας ἐπισφαλῆ, ὡς ἐ δύζον διαμάρζει. ἐκ ἄρ ποτε νικῆσαι δυνάμενος. ὁμοίως καὶ τοὺς, ἀμὴ τῆς φιλίας τῶν ἐλαυνόμενοι γίγνεται· οἱ γὰρ πρόχων αὐτίκα ἐπιβουλεύεται, καὶ ἀφύλακτ[ος] ἐν μέσῳ παφθεὶς τῶν ἀνομβρῶν ἁρπάζεται· οἱ ἐ ἀγαπῶντες, ἢ φίλοι δοκοῦσιν, ἐς

loco demoliti sint, ab amicis abalienârint. R Tale quiddam in gymnico cursu fieri consueuit, vbi si quis est cursor ingenuus, statim ruptis carceribus primas affectans; & animum ad stadij metas adijciens, spe victoriæ è robore suo concepta, ὃ neque sequentũ incommodat, neque omnino laboris huiusce socijs quicquam struit remoræ. Contrà qui malitiosus, imbellis, eneruis contendit curasucum alijs, desperatis viribus in fraudem intentus agitur, atque in vniuersum hoc vnicum spectat, quà currentem occupet, impediat, ac intercludat: & ni succedat actus, non est vt vllo alio modo vincere possit. Haud aliter in ambiendis magnatum amicitijs accidit, vbi si quis feliciter anteuertit, in medias continuò labitur insidias, & incautus ab æmulis captus discerpitur. T Hi deinde amari, coli, amici videri incipiũt

ἐς ὧν ἅπαντα βλάβην ἔλαξαν, τό, τι ἀξιόπιστον τῆς διαβολῆς οὐχ ὡς ἔτυχεν ἐπινοῆσαι, ἀπ' ἐμοῦ τούτῳ τῷ πάντα αὐτοῖς ὅσα ἦν ἔργον, ἀκριβῶς πόσα τι προσάψαι ἀφελόν, μηδὲ ἀπόπτυσον. ὡς γοῦν ἐπὶ πολὺ τὰ προσόντα τῇ διαβαλλομένῳ πρὸς τὸ χεῖρον μεταβάλλοντες, οὐκ ἀπιθάνους ποιοῦνται τὰς κατηγορίας, οἷον τὸν μὲν ἐπὶ πρὸν διαβάλλουσιν, ὡς φαρμακέα, τὸν πλούσιον δὲ, ὡς τύραννον, τὸν τυραννικὸν δὲ, ὡς πολιτικόν. ἐνίοτε μέν τοι καὶ ὁ ἀκροώμενος αὐτὸς ὑποδέχεται τὰς διαβολὰς τὰς διαφορὰς, καὶ πρὸς τὸν ἐκάστου τρόπον οἱ κακοήθεις αὐτοὶ ἁρμοζόμενοι, εὐτυχοῦσιν. ἢν μὲν γὰρ ἀληθινόν ἀκούσωσιν ὄντα ἐπαινοῦσι, λιχνοῦσι, φασὶ, πρὸς γυναικί σου παρὰ τὸ δεῖπνον, καὶ ἀπιόντι ἐς αὐτὸν ἀπαντῶσιν ἑταῖροι. καὶ ὁ Σπαρτοκίνης πρὸς αὐτὸν οὐ μάλα ἀγαθὸς, καὶ ὅλως ἐρωτικὸς, καί τινα καὶ μοιχικὰ πρὸς αὐτὸν ὁ διαβολαί.

vel ob id unum, quòd bonis incómodárint. Iam ut probabilem & dignam fidei calumniam faciant, non quod fortuitò casus ostendit, prehensant: sed in hoc toti sunt, ut accuratò delectu eligant, ne quid absonum aut alienum à causæ fide accidat. Adeò rationes cum quem criminantur, criminas in peiorem partem interpretantur, suspectas reddunt, quò fidem addant accusationi. Medicum insimulant veneficij, magnificum civem affectatæ tyrannidis, tyrannum proditionis. Interdum auditoris affectus suæ calumnijs discrimina supplicant, cum quo si veteratores illi & nugiuendi suos animos comparent, apte illudent. Quòd si auditorem zelotypum norint: annuit, assentitur, ille uxori tuæ inter epulas, & defixit in mensalis alto suspirio petierit, uxor vicissim quiddam & amatorium, & libidinem quæ ad supplicium adhibeat

ἀβολαί. ἐμὲ δ' ποιητικὸς ἦν, καὶ ἐπὶ ζόντο μίχα φρονεῖν, μὰ Δί', ἐλλάσαί σου Φιλόξεν & τὰ ἴπν, καὶ ἀνίσυρε, καὶ ἄμιτρα ἄπχ αὐτὰ, καὶ λακοσωίθτα. πᾶς δ' τὸν ἀσεβῆ καὶ φιλόθεον, ἄθεν & καὶ ἀνόσι & ὁ φίλ & διαβάλλεται, καὶ ἐς τὸ θεῖον παρωθούμεν &, καὶ τὴν πρόνοιαν ἀρνούμεν &. ὁ δ' ἀκούσας, εὐθὺς μύωπι διὰ τοῦ ὠτὸς τυπεὶς, διακέκαυται, ἐς τὸ ἦκος, καὶ ἀπίσραπαι τὸν φίλον, οὐ συριμάνας τὸν ἀκεσβεξέχομ. ὅλως γὰρ τὰ ζοιαῦτα ἐπινοοῦσι καὶ λέγουσιν, ἃ μάλισα ἴσασιν ἐς ὀργὴν ἀκάμπα παλαίσαθαι τὸν ἀκροώμενον. καὶ ἵνθα πρῶτός ἐσιν ἕκας &, ἐπισάμενοι, ἐπ' ἐκείνων τοξεύουσι, καὶ ἀκοντίζουσιν ἐς αὐτὸν, ὅτι τῇ παραυτίκα ὀργῇ τεταραγμένον, μηκέτι σχολὴν ἄγειν τῇ ἐξετάσει τῆς ἀληθείας· ἀλλὰ λαβεῖν δίκην τὸν ἀπολογεῖσθαι, μὴ πεισθέντα ὧν παραδόξῳ τῆς ἀπροσίας, ὡς ἀληθῆ πεπαιτευμένον.

ἀνοσιώδη. ἐμὲ δὲ ποιητικὸς ἦν, καὶ ἐπὶ ζόντο μίχα φρονεῖν, μὰ Δί', ἐλλάσαί σου Φιλόξεν & τὰ ἴπν, καὶ ἀνίσυρε, καὶ ἄμιτρα ἄπχ αὐτὰ, καὶ λακοσωίθτα. πᾶς δ' τὸν ἀσεβῆ καὶ φιλόθεον, ἄθεν & καὶ ἀνόσι & ὁ φίλ & διαβάλλεται, καὶ ἐς τὸ θεῖον παρωθούμεν &, καὶ τὴν πρόνοιαν ἀρνούμεν &. ὁ δ' ἀκούσας, εὐθὺς μύωπι διὰ τοῦ ὠτὸς τυπεὶς, διακέκαυται, ἐς τὸ ἦκος, καὶ ἀπίσραπαι τὸν φίλον, οὐ συριμάνας τὸν ἀκεσβεξέχομ. ὅλως γὰρ τὰ ζοιαῦτα ἐπινοοῦσι καὶ λέγουσιν, ἃ μάλισα ἴσασιν ἐς ὀργὴν ἀκάμπα παλαίσαθαι τὸν ἀκροώμενον. καὶ ἵνθα πρῶτός ἐσιν ἕκας &, ἐπισάμενοι, ἐπ' ἐκείνων τοξεύουσι, καὶ ἀκοντίζουσιν ἐς αὐτὸν, ὅτι τῇ παραυτίκα ὀργῇ τεταραγμένον, μηκέτι σχολὴν ἄγειν τῇ ἐξετάσει τῆς ἀληθείας· ἀλλὰ λαβεῖν δίκην τὸν ἀπολογεῖσθαι, μὴ πεισθέντα ὧν παραδόξῳ τῆς ἀπροσίας, ὡς ἀληθῆ πεπαιτευμένον.

adulterij faciunt. Sin poëticæ studiosus, ea sibi arte præter modũ placeat. X Philoxeno, aiunt, carmen tuum non probatur: hiulcum, leve solutum censetur. Ad religiosum: En ille de pietate, deq; dijs male sentit, sacra detestatur prouidentiam vniuersi gubernatricem pernegat. Tum auditor Y ceu astro in auriculam immisso excandescit, vt pro re conijcere licet: & amicum ab se, impos animi, re ipsa nondum contentè cognita, missum facit. Z Talia ferè sunt quæ ab impuris istis confinguntur, videlicet ad irritandos audientium animos maximè accommodata. Tum qua parte singuli præstant, eam potissimùm iaculis suis obnoxiam ij faciunt, ne quod auditor subita interturbatus ira, vero cognoscendo collocet otium: deinde sese purgaturo non fiat hominis copia, quem criminis admiratio speciesq; veri occupárunt.

ἀνυσιμώτατον γὰρ ὂν τὸ ἄν
δρα τῆς διαβολῆς, τὸ ἀπαν-
τίον τῆς ἀκούουτ & ἐπιθυ-
μίας, ὁπότε καὶ παρὰ Πτο-
λεμαίῳ, ᾧ Διονύσῳ ἐπι-
κλιθέντι, ἐξέστό τις, ὃς
λίβανον τὸν Πλατωνικὸν
Δημήτριον, ὅτι ὕδωρ τι πί-
νοι, καὶ μόνον & τῶν ἄλλων
γυναικῶν ἐν ἐνυάλοις ἐν
τοῖς Διονυσίοις· καὶ ἤ γε μὲ
λαινὰς, ζώνῃ ἔπινέ τι, πάν-
τως ὀρέγοντας, καὶ λαβὼν τα-
ραντινίδιον, ἐμβάλοι τι,
καὶ κοσμῆσαι, ἀγλαΐσα
ἄν, ὡς ἐκ ἀλόμφ & ὦ βίῳ
τοῦ βασιλέως, ἀλ' ἀντικο-
σμεῖτ ἄν, καὶ ἀντίτυχ &
τῆς Πτολεμαίου τρυφῆς. πα-
ρὰ δ' Ἀλεξάνδρῳ μὲν ἐν
τότ ἄν ἁπασῶν διαβολὴ
πίστις, ἐ ἔξεστό τις μὲ σι-
βᾶν, μηδ' προσκυνᾶν ἢ Ἡφαι
στίωνα. ἐπὶ γὰρ ἀπίδεσιν Ἡ
φαιστίωνι. ὑπὸ τῆ ἔρωτ & Ἀ
λεξάνδρ & ἐβουλήθη πρᾶξαι
καὶ ζῶντ τῇ λοιπῇ μεγαλ
ψυχίᾳ, καὶ θεὸν χαρίσονται
τὸν τεθνηκότα. ὠθὲν
οἰῶ Ἄμμ ἀνίσησαν ἐν πό-
λει,

Etenim dici nō potest quàm instructa sit, quantúq; valeat calumniæ facies, ſi quando a cum cupiditatibus auditoris conflictatur. β Quondā apud Ptolemæum, cui Dionyſio cognomē fuit, quiſpiā Demetriū Platonicū accuſauerat, quòd in Bachanalibus aquā biberet, ſolúmq; eximiū mulierebrium non reſtitueret: de quo, niſi accerſitus ad regē manè palam venire baſſet, & inſtituta mulierū amictus, ad numeros Dithyrambicos, cymbalorumq; modos ſaltaſſet, planè actū erat, quòd & regium exemplū nō eſſet imitatus. & abſtinuerit Dionyſiorū ludibrium. Apud Alexandrum grauiſſimi criminis reus fuit, qui colere & adorare Hephæſtionā nollet: namque ſtaquam is vitam exciſſet, more victimæ Alexander, effuſo animo ad reliquam funeris magnificentiam addictum voluit, vt mortuus inter deos Hephæſtion habeatur. Continuò ei templa e-

rexit

ἦσε, καὶ τιμὴν ἐλαβιδρύ-
το, καὶ βωμοὶ, καὶ θυσίαι
καὶ ἑορταὶ τῷ ἐκείνῳ τού-
τῳ θεῷ ἐπετελοῦντο. καὶ ὁ
μέγιστος ὅρκος ἦν ἄκαε
σιμ, Ηφαίσιον. ἀ δέ τις
ἢ παρέλιπεν πρὸς τὰ νο-
νόμενα, ἢ μὴ φαίνοιτο πά-
νυ ἐνσεβῶν, θάνατος ἐπε-
κεῖτο ἀζήμια. ἐπελαμβάνον-
τος δὲ οἱ κόλακες τῶν μα
ραινόμενι τούτῳ τῷ Αλε
ξάνδρου ἐπιθυμίαν, πρό-
φασιν ἐνίκων, καὶ ἀνα
βακχεύοντες, ὀνείρατα διηγού-
μενοι τοῦ Ηφαίστου, ἐπι
φανείας τινὰς, καὶ ἰάματα προσάπτοντες αὐτῷ, καὶ
μαντείας ἐπιφημίζοντες. καὶ
τέλος, ἔθνος παρέσχε καὶ
ἀνέξεπάκρον θεῷ. ὁ δὲ Αλέ-
ξανδρος ἄδηλόν τι ἀκούσας,
καὶ τὰ πλωτικὰ, ἐπίστευσεν,
καὶ μέγα ἐφρόνει, ὡσα-
νεὶ οὐ θεοῦ παῖς ὢν μόνον,
ἀλλὰ καὶ θεοὺς ποιῶν ἄν-
θρώπους· πόσους δοκεῖν οἴεσθαι
τῶν Αλεξάνδρου φίλων
παρὰ τὸν ἐκείνου ἐπίνοιαν α-
πολωλέναι τῇ Ηφαίστου
θεότητι, ἀφανισθέντας,

uitates pleræque dicârunt, delubra condiderunt, aras, sacra, ferias nouo Deo sanxerunt. Iusiurandum omnium religiosissimum Hephæstionis nomine fuit. Capitale erat, si quis hac parte vel contaminaretur, vel neglectim coleret. Hic euiratus affectus, hæc vesania, fuit assentatoribus occasioni accendendi inflammandique regis. Narrabantur insomnia, visa Hephæstionis umbræ, prædicabantur illius responsa. Deinque aræ & sacra dicata sunt familiari & malorum vindici Deo. Proinde cum his Alexander imitiò mirè oblectaretur, tandem ita captus est, vt fidem quoque adhiberet, gloriareturque quòd non modò à dijs genitus esset, sed deos quoque ipse faceret. Quo tempore quantum putamus de micorum Alexandri, afflixit Hephæstionis diuinitas?

ὡς ἐ τιμῶσι ϑεοὺς ἀπάν-
των θνητῶν, οὐ δῶρα τὰ ἐξ ἀνθρώ-
των, οὐδ' ἐκ βασιλικῆς οὐσίας
ἐπιφοίτας; τότε καὶ Ἀγαθο-
κλῆς ὁ Σάμιος, ταξίαρχος
παρ' Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τιμώμε-
νος παρ' αὐτῷ μικρῷ μέν τινι
καθάρχων λείπεται, ἀβληθεὶς
ὅτι δακρύσειεν ἐπὶ τῷ Ἡφαι-
στίωνος τάφῳ. ἀπ' ἐκείνου μὲν
λέγεται βουλῆσαι Περδίκκα
φίλον, ἐπομόσαι δὲ καὶ τὰ πάν-
των τῶν θεῶν, οὐ μόνα Ἡφαι-
στίωνος, ὅτι δὴ ἐκωκύτευ-
σεν οἱ φανέντα ἐναργῆ θεόν,
ὑπισχνῆσθαι ἀπᾶν Ἀλεξάνδρῳ
φάσκοντα Ἀγαθοκλέα ὑ γὰρ
ὄψεως ἀνισῶντα, ἐκ ὑπνου ἐπὶ νεκρῷ
δακρύσαι ἀνδρὶ τῶν πάλαι
σωτῆρας μνημονεύοντα. ὑ
γὰρ ἐκέλευσε, καὶ ὑ ἐβούλε-
τό τι μᾶλλον χάριν ἴσχειν,
πρὸς τὸ Ἀλεξάνδρου πάθος
σωτεθραμμένῳ. ἐκβάντος γὰρ ἐκ
πολιορκίας ἐκ τῶν ὑψηλῶν ὑ
ἀπέκρυψεν ὑ ἀσφαλῆ τὰ-
χος προσίασιν οἱ πολέμιοι,

S' quibus non videretur cõmune numen venerari, accessabantur, deportabantur, gratia regia excidebat. Tum Agathocles Samius, qui primos aliquã in ordines apud Alexandrum duxerat, magnis item ab rege bonis auctus, parvum abfuit ὁ quin cum leonibus committeretur, criminatus quòd illachrymasset prætextæ Hephæstionis sepulchrum. Verùm Perdicca hominem seruauit, deos omnes, ipsumq; Hephæstionem inuocans, eum sibi in venatione augusta specie Deum obtulisse, mandasse vt Alexandro diceret, parcendum esse Agathocli, qui non hoc lachrymasset, quòd ea vana sibi Hephæstionis diuinitas videretur, sed miseratus esset communem: sed pristinæ conseruandi & quasi seruatæ memoria permotum esse. Sic igitur affecto Alexandro, locus assentationi & calumniæ apertus fuit. Nam pernicies atque oppugnatori vrbes, non quà probè munitæ sunt alio præcipiti ac solido munimum opere, hostes inuadunt:

sed vbi

ἀπ' ἐμ ἢ ἀφύλακ[τ]ὸν τι μὲ-
ρ& ἢ σαθρὸν ἀῶσωνται, ἢ
ταπεινὸν, ἐπὶ τ[ῦ]το πάσῃ δυνά-
μει χωροῦσιν, ὡς ῥᾷστα παρεσ-
δύσαι, καὶ ἅλῶν δυνάμενοι. ἕτω
καὶ οἱ διαβάλλοντ&, ὅ, τι ἂν
ἀθρήσῃς ἰδωσι τῆς ψυχῆς, καὶ
ἐπίσαθρον καὶ ἐνεπιβαλὸν, τὸ
τῶ προσβάλλουσι, καὶ προσάγ-
σι τὰς μηχανὰς, καὶ τιλ& ἐκ-
πολιορκῆσαι, μηδ'ὑφὲ ἀντίπαθ
ὁμῶς, μηδ' τῶ ἔφοδον αὐτ
θουμῶν. ἔτ' ἐπιδὰν ἐντὸς
ἅπαξ τοιχῶν γένωνται, πυρ-
πολῶσι πάντα, καὶ παίσασι, καὶ
σφάλλουσι καὶ ἐξανδραποδίσασιν, οἷα
ἀκὸς ἁλισκομένης ψυχῆς καὶ
ἐξωσθραποδισμένης ἔργα ἅπ-
περ. μηχανήματα & αὐτοῖς
κατὰ τῦ ἀπόντ& ἅ τι ἀ-
πάτη, καὶ τὸ ψεῦδ&, καὶ ἀ ἐν-
πιορκία καὶ προσλιπάρησις
καὶ ἀναισχυντία, καὶ ἄλλα
μυρία ῥᾳδιουργήματα. ἀ&
μυρίοις πασῶν ἡ κολακεία
ἐν συγγενὲς, μᾶλλον & ἀ-
δελφή τις ἔσα τῆς διαβολῆς.
ὑφὰς γοῦν ἕτω γενεάδ& ἐ-
σὶ,

sed vbi sentiunt quamminimè defendi, muniri, muros accessu faciles, collapsos, hac omnibus viribus certatim contendunt, quò citra difficultatem irrueres, ac potiri rebus queant: ita qui criminandis alijs desudant, quod in auditoris animos languidum, fragile, facile subactu vident, in eam partem traducunt cogunt que machinas suas. Demum quando in fultus hostileis nemo præsentit, nedum non obmittitur, expugnant. Iam intra muros cuncta igni ferróque deuastant, excidunt, populantur: qualia vero simile est capto & in seruitutem redacto animo fieri. Arma sunt ijs aduersum absentem, fallacia, mendacium, periurium, supplicium, impudentia: demque innumeræ impositurę, ac malicioſæ cautiones.

Omnium maximè præsens, & longè efficacissima Assentatio, Calumniæ cognata, imò soror. Quippe nemo hominum tam generoso est pectore,

σι, καὶ ἀδαμάντινον τὰχ & τῆς ψυχῆς προβλημέν &. ὃς οὐκ ἂν ἐνδοίη πρὸς τὰς τῆς κολακείας δριβολὰς, καὶ ταῦτα ὑποφυλόνης, καὶ τοὺς θυμηλίους ὑφαρπάσης τῆς δριβολῆς. καὶ τὰ μὲν ἐντὸς ταῦτα, ἔνδοθεν δὲ ποικίλαι προδοσίαι συναγωνίζονται, τὰς χεῖρας ὁρίζουσαι, καὶ τὰς πύλας ἀναπετῶσαι, καὶ πάντα τρόπον τὰ ἀκίνδυνα ζῶν ἀκούοντ & συμπροθυμούμεναι· πρῶτον μὲν, τὸ φιλόκομον, ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει, καὶ τὸ ἀψίκορον· ἔπειτα δὲ, τὸ πρὸς τὰ παράλογα τῶν ἀκουσμάτων ὑπόμορον. οὐ γὰρ οἶδ' ὅπως ἡδόμεθα πάντες καθαρμοῖς, καὶ πρὸς τὰς λιτομιξίας, καὶ μιτρὰς ὑποποίας ἀκούοντες. οἶδά γοιῶ τινας οὕτως ἀδίκως χαρακτηρισμένους τὰ ὦτα ὑπὸ τῶν δριβολῶν, ὥσπερ οἱ τοὺς πτηνοὺς λυπομένους. ἐπαδὰν τοίνυν ὑπὸ τούτων ἁπάντων συμμαχούμενοι προσώποσι, καὶ τὰ μέτ & ἀρεῦσιν, οἶμαι,

etiam & adamantino scuto muro, qui cum calumniæ concedat, non idem assentatione vincatur. Hæc foris recti iudicij cui fundamenta suffodit ac subruit. Intus coniurati cum hostibus proditores, irruentes adiuuant, mœnia perfringunt, portas aperiunt, & quibus omnibus commeatur vt auscultatorem calumniæ sibi seruum faciat. Sunt autem proditores, de quibus dico, μ nouandi cupido, natura hominibus ingenijs confita, præfastidium, fastidium, sequax rerum animus quarum admiratione capitur. Nescio enim qui fit, vt omnes more fuit immodico admiratio furtim rapiat, & suspicionibus illectet. Quandam equidem comperi studio calumniæ adeò fuisse titillari auriculas, vt si pennis confricta. Proinde talibus adeò suæ calumniatores instruxerint, cuncta pro veris

μα. ἡ δὲ ἀνσχρᾶς ἡ νίκη γίνεται, μηδενὸς ἀντιπαλαίοντος, μηδὲ ἀμυνομένου τὰς πληγὰς, ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκόντος ὑπουργεῖν ἑτέρῳ ἐνεδρευόντι, ἢ διαβαλλομένῳ μὲν τῷ πατρὶ ὑπὸ ἀγνοοῦντος. ὥσπερ γὲ ἐν νυκτὶ πόλεως ἁλούσης, καθεύδοντες οἱ διαβαλλόμενοι φονευόμενοι. καὶ τὸ πάντων οἰκτιρμόν, ὃ μὴ ἐκ ἀδὸς τὰ γιγνόμενα, πρὸ εἰρηνικῶν ὧν ἔτι μηδὲν φοβερὸν ὑποπτεύοντες, μὴ τὰ σιωπώμενα ἀλλὰ ποιᾶ, παντὶ τρόπῳ ὁ ἄδικος ἐνεδρευόμενος. ὁ δὲ, ἂν μὲν ἔχῃ τι γενναῖον καὶ ἐλεύθερον καὶ παῤῥησιαστικὸν, ἀθρόος ἐξιέμενος τὸν ὀργὴν, καὶ τὸν θυμὸν ἐξάγει. καὶ τέλος, τὸν ἀπροσδόκητον πρόσωπον, ἵνα μάτην κατὰ ζῶν φίλον τρώσῃ μένος. ἂν δὲ ἀγενὴς καὶ ταπεινότερος, πρὸς ἀλλήλους καὶ μαλακοῖς ὑπὸ χείλεσιν ἄκροις, μισᾷ δὲ καὶ λάθρα τὸν ὀλόλυξας ἀμφιρρέει, καὶ ὡς ὁ ποιητὴς φησι,

Βυσσοδομεύει

euertunt: nec magno emitur victoria, vbi nemo repugnat, nemo vim tormẽtorum sustinet, aut iaculis iacula mutat: sed qui auscultat, ipse sese sponte sua in manus hostium dedit. Interim ignarus insidiarum est, qui accusatur. Nam haud aliter qui deferuntur, atque qui captis vrbibus pereunt, dormientes trucidantur. Et quod est in primis mirabile, & nescius se reum haberi, neque cuiusquam sibi sceleris conscius, amico candidè congreditur, familiariter compellat, facitque pro more, iam antè vndique circumuentus insidiis miser. e Tum ille, si homo ingenuus est, & liber, confidénsque, frangit iram, & effundit animum, defensionem recipit, agnoscítque se frustra aduersus amicum exacerbatum fuisse. Sin autem est indole seruili, & malè masculo, audit quidem, & summis arridet labris: verùm odit, & clanculùm dentibus frendit, ac (vt inquit poëta)

Βυσσοδομῶσα τὴν ἀρχὴν οὖσαν ἀδικήματος, δεινὸν λοιμικώτερον, ἐνδεικνύοντα τὸ χαλεπὸν, ἐπορίσατο τὴν χολὴν, καὶ τὸ μῖσος ἐμπεδώσαντα, ἵνα μὴ λυσθέντα ἐνὶ φρενοῖν, ἅπαξ κλίνοντα, καὶ ἀνοικοδόμητον ἐκβῆναι καὶ λωποδυτῆσαι πάσῃσιν μαλακὰ ὀβριμάθεσι τινα καὶ χίμαιραν παραφθείρας. μάλιστα δὲ τὸν παλαιόχειρα, ἐπεὶ μὲν πάντα φίλος ὁ ἐνσφάλλων λοιδορεῖν ἐν ᾧ ἐνσφάλλοιμι φοιτῶντα ὁμοίως. τότε γὰρ οὔτε φαυλὸν ἀκοῦσαι ἔτι φίλουσι τῶν σφαδαμωμένων ἢ τῶν ἐκλογισμῷ, τὸ ἀξιόπιστον τῆς κατηγορίας ἐκ τῆς παλαιᾶς λοιδορίας πεφηνότων· οὐδὲ τὸν λογιζόμενον, ὅτι ποτὲ μὲν ἐπαινοῦσι μίσους μᾶλλον ἐμπίπλουσιν ἀτίμως, ἐκ ἄλλους καὶ θανάσιμα, καὶ νίσεται εἰς αὐτὸς τις ἐνεχόμενος ἢ καὶ τὰ φθάσας κατηγόρησεν ἢ καὶ σίον, ἐκφυγεῖν ἄνω ἀφράμενος τὸν

Extruit ira fundamenta. Quo ergo homine prorsus nihil miserius, nihil acrius existimo, qui admisso labore bilem intus alit, odiisque immane concipium auget, aliud in pectore clausum, aliud in lingua expromptum habet, aguíque leta & comica facie tragœdiam meram, & nihil non triste patientem. Id ille maximè patitur, quum simili delatori reconcilia apud eum, cui parat insidias, odium mutando mutauit, effectúque vt amicus ei videretur. Tum enim vox quidem delati, audiri non defensio audiri solet. Tantum fidei calumniatori fecit, concepta de illorum odiis opinio. Hic quanto sit tutius erat perpendere non raro cum amicissimos non rarò cum aliis grauibus simultatis causis intercedere. Saepenumerò item, quorum fere nemo calumniator fieri meruit, socium infamiæ: quum antemerterit accusando, suspicione culpæ ac crimine eleuet.

φὰν ἀβέβαιον. καὶ ὅλως, ἐχθρὸν μὲν ἀδεὲς ἂν γένοιτο βλάπτειν ἀβέβαιον. ἅπις δὲ αὐτόθι ἡ κατηγορία, πρόδηλον ἔχει τὴν αἰτίαν. διὸ δοκοῦσι μάλιστα φίλοις ἐπιχαίρειν, τὴν πρὸς τοὺς ἀκούοντας ἔνοιαν ἐμφαίνοντα πρόφασιν ἔχοντι, ὅτι ἐπὶ τῶν ἐκείνων συμφορᾷ οὐδὲ τὴν οἰκειοτάτην ἀπέχουσι. καὶ δι' ὅτινας, οἷς ἂν μάθωσιν ὕστερον ἀδίκως βεβλαμμένους παρ' αὐτοῖς τοὺς φίλους, ὅμως ὑπ' αἰσχύνης, ἂν ἐπίσωσθῶσιν, οὐκ ἔτι προσιόντα, οὐδὲ βλάπτουσι προσβλάπτειν αὐτοὺς, ὥσπερ ἀδικημένοι ὅτι μηδὲν ἀδίκως αὐτοὺς ἐπίστευσαν. διὸ καὶ πολλῶν κακῶν ὁ βίος ἐπλήσθη ὑπὸ τῶν οὕτω ῥᾳδίως καὶ ἀνεξετάστως πιστευόντων ψευσθῆναι. ὁ μὲν γὰρ Ἄνδρ.

Τεθνάτω, φησὶν, ὃ Περίθους,
ὃς λάθρᾳ με βεβροφότλῳ,
Ὃς μ' ἴδιον φιλότητι μιᾷ
βλάψαι ἐπιβάλλει.

αὐτὸ

elabatur. Atque ideò ferè fit, vt quibus nos putent amicos, tantum, inimicos nunquam calumniemur. Nam actioni quæ ipsa sese præ se ferens actoris odium prodit, fidei nihil esse potest. Verùm quos vulgo amicos æstimãt, aggredimur, ceu auscultatori specimen fidei nostræ daturi, vbi sua ipsius causa cõmoda salutemq; familiariũ amicorum neglexisse videmur. Est & genus aliorum, quibus tametsi comperitur falsò criminatum apud se amicum, tamen cùm credidisse pudet, neq; aspicere illum neque in gratiam redire audent: perinde ac ipsi iniuria sint affecti, quòd alienam iniuriam non prospexerint. Proinde multa sunt humanæ vitæ mala ex eo quòd promiscuè ac sine discrimine calumnijs creditur, quale est quod v apud poëtã ait Antia:

Bellerophontem occide, aut Prœte pibibit, Qui mihi conatus præsigne auferre pudoris Fœminei decus—.

Cùm

αὐτὴ πρότερα ἐπιχαρέσθαι, καὶ ὑπερφθάσαι· καὶ μικροῦ ὁ ναυίας ἐν τῇ πρὸς χίμαιραν συμπλοκῇ διαφθαρῇ, ἐπιτιμίου σωφροσύνης ἀποσχὼν, καὶ τῆς πρὸς τὸν ξένον ἀδουλοῦς καὶ μαλακοῦ γυναικὸς ἀνιβιβουλαμένου. ἡ δὲ Φαίδρα ἐφθόνησε τὰ ὅμοια διατεθεῖσα πρότερον, ἐπάραλον ἐποίησε τὸν ὑπόνοιαν γενέσθαι τοῦ παιδὸς, ὡς ἦν, ἢ θεοί, ὡς ἀνόσιον ἐρασμένον. καὶ, φασί τις, ἀπ' ἀξιόπιστος ἂν ἐνίοτε ὁ ἄγαθὸς ἀνὴρ, τά τι ἄπορα λέγων, καὶ σωτὴρ ὢν λοιδορῶν. καὶ ἐγὼ προσίεμαι αὐτῶν, ἅτι μηδὲν ἂν διεφθείρετο. ἀρ' οὖν ἔστ' Ἀριστείδης ἐπιτίθεις δίκαιος; ἀπ' ὀλίγου μὲν οὖν ἐφθονήθη ὑπὸ τῶν πολιτῶν, καὶ συμπράξαντα τὸν ἄγμον, ἔφασαν, ἐκβαλεῖν πολιτικῆς ἀποτιμίας ὑποκινησάμενος· δίκαιος ἦν γάρ, ὡς πρὸς ἅπαντας, Ἀριστείδης, ἄνθρωπος καὶ πρὸς αὐτὸν ἴσως, καὶ

e Cùm ipsa prior adolescentem ad concubitum solicitasset, & contempta, in hoc periculum induxit, ut cum Chimæra pugna congressus, parùm abfuerit quin victrice bestia occumberet. Tanta parua laudis fuit castitas pudorque iuuenilis, quem hospiti coniunx adultera suspectum fecerat. ϕ Simile quiddam Phædra priuignum calumniata effecit, vt filiæque pater Theseus exercitum beluis marinis deuouerit: quanquam, ô superi, vbi prorsum deliquisset. e At inquiet quispiam, æquus gnus est fide nonnunquam vir, cæterùm bonus moribus & recto ciuilique iudicio proditus, qui alter alterum accusat? non licet tali exemplo temperare? malis artibus temperate? A Age, inquam. B Esto dum Aristide iustior? illi tamen aduersatus Themistocli, intra eum populi animos exacuit, inuidia gloriæ populari, vt aiunt, vellicatus. Aliàs vir bonus Aristides, verùm homo,

ne

καὶ χολὴν ἔχει, καὶ μηδένα τινὰς, καὶ μῖσος, καὶ ἅμα ἀληθῆς δόξαν ὁ περὶ τοῦ Παλαμήδους λόγος, ὁ σοφιστὴς τατος τῶν Ἀχαιῶν, μᾶλλον τοῖς ἄλλοις ἄκος, πλὴν ἐπιβουλὴν καὶ ἐπίδραν ὑπὸ φθόνου φαίνεται σοφισθεὶς κατὰ ἀνδρὸς ὁμαίμου καὶ φίλου, καὶ ἐπὶ τὸν αὐτὸν πόλεμον ἐκπολεμούμενος. οὕτως ἅμφω ζῷα ἄπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ περὶ τὰ τοιαῦτα ἁμαρτία. τί γὰρ ἄν τις, εἰ τὸν Σωκράτην λέγοι, τὸν ἀδίκως πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διαβληθέντα, ὡς ἀσεβῆ καὶ ἐπίβουλον, ἢ τὸν Θεμιστοκλέα, ἢ τὸν Μιλτιάδην, ὃν μετὰ τηλικαύτας νίκας ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς Ἑλλάδος ὑπόπτους γενομένους; μυρία γὰρ τὰ παραδείγματα, καὶ σχεδὸν τὰ πᾶσι γνώριμα. τί οὖν χρὴ ποιεῖν τὸν νοῦν ἔχοντα, ἢ ἀρτίως ἢ ἀληθείας ἀμφισβητοῦντα; ὦνερ, οἶμαι, καὶ Ὁμήρου ἐν ᾧ περὶ Σφήνων μέθῃ ἀνίξαι, παραπλήσιον διηγήσασθαι τὰς ἀληθείους ταύτας τῶν ἀπορημάτων ἀλογίας, καὶ ἀφροσύνην τὰ ἄτα, καὶ μὴ ἀνιᾶν

nec felle caruit, solebãtque amare alios, alios odisse. Iam si verum est quod de Palamede ferunt, sapientissimus quidam Achiuorum, ac ad res alias gerendas accommodus, inuidia flagrans, insidias parasse fertur cognato, amico, ad hæc eiusdem belli socio. Adeò naturæ hominum familiare est, hoc errore labi. Porrò quorsum attinebat Δ Socratem recensere, insimulatum apud populum Athenienſem ſeditionis & impietatis? Β Quid Themiſtoclem, Ζ aut Miltiadē, tot partis victorijs ſuſpicione proditionis notatos? Sunt enim exempla innumera, & vulgo iam pleraque non ignota. Quid igitur faciet vir prudens in re ambigua? Η ſanè opinor Θ quòd Homerus in Sirenũ fabula docet, perniciosas teliũ sermonũ delicias nauigio præteat, obturet aures, nec paſsim aperiat

ἀνάπλω αὐτὰ ἀναστανυσ-
αν τοῖς πολλὰ προσκυμι-
νουσι, ἀν' ἰσυσσατα ἀκου-
βᾶ θυραῳρὸν τὸν λογισμὸν ἅ-
πασι τοῖς λεγομένοις, τὰ μὲν
ἄξια προσίεσθαι καὶ παρα-
βάλλειν, τὰ φαῦλα δ' ἀπε-
πέμπειν καὶ ἀπωθεῖν. καὶ δὴ
ἄρ' ἄν γιγνοῖτο, τῆς μὲν εἰκῆ
θυρωρὸς ἀκούσαντας, τὰ ὄντα
δ' ἂν καὶ τῷ ἀληθεῖ ἀνοιγο-
μένη ἰᾷν. ἐπεὶ ἀν τοίνυν τοις
αὖτα πῶσίν τις λέγων, αὐτὸ
δ' αὐτοῦ καὶ τὸ πρᾶγμα ἐξε-
τάζων, μήτε ἀλλοίαν τοῦ λέ-
γοντ' ὀρῶντα, μήτε τὸν ἄλ-
λον βίον, μήτε τἀν τοῖς νό-
μοις ἀγχίνοιαν. ὅσῳ γὰρ τις
πιθανώτερ', τοσοῦτῳ ἐπὶ-
μελεστέρας δεῖται τῆς ἐξετα-
σεως. οὐ δὴ τοίνυν πιστὸν
ἀποφαίνει, μᾶλλον δὲ μί-
σει τοῦ κατηγορουντ'· ἀν'
ἐκείνῳ τἀν ἐξετασιν φυλαξῃ-
σον, τῆς ἀληθείας ἀφελόντα
καὶ τῷ διαβαλοντι τὸν φθό-
νον, καὶ ἐν φανερῷ ποιησάμε-
νον τὸν ἔλεγχον τῆς ἑκατέρ'
διανοίας, καὶ μισεῖν οὕτω,
καὶ

aperiat affectui cupienti obnoxijs: sed tamiore sedulo ac fido adhibito, rationi videlicet ac iudicio eum, recta dicentes reclusis foribus excipiat, inutiles autem obdito pessulo arceat. Nempe ridiculum fuerit, datum ædibus ianitorem officio suo defungi, aperitémque vulgo patere. Posteaquàm ergo tale quiddam calumniatum audieris, tute apud animum tuum rem ipsam perpende. Nihil attinet qualis sit qui accusat, nihil ad rem facient alieni mores, nihil accusationis acrimonia: quin eo maiore cura rem discutiendam, quo instructior venit delator: neque item credere conuenit iudicio & existimationi alterius, imò accusantis odio: sed suum veri examen apud nos accurate secundum est, suæ item calumniatoris inuidiæ partes dandæ: denique quod rectrinc argumenta suaserint, statuendum. Tum vel odisse

τὸν ἐπιβουλεύοντα τῷ ἀδικουμένῳ. πῶς δ' οὐ τοῦτο ποιητέα, ἐπὶ τῆς πρώτης ἐπιστολῆς διηγημένου, Ἡρακλείδου μὲν ἀδικοῦντος, καὶ πολλὰ, καὶ τελευταῖον οὐκ ἄκλειστον ἀδικοῦντος τοῦτον ἕκαστον ἀπιστεῖν, ἐπιτρέπειν δὲ ἑρμῆ, ἐπὶ ἄκρον ἰέναι, καὶ τὸν σκότον τὸν ἐπιτιθέμενον ἐκείνῳ τρόπον ἐκ ἀνθρώπου τινὸς ἀφανίζεσθαι ἐκ τοῦ βίου, οἰχεσθαι ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκ τὸ βεβαιότερον ἀναβαλόμενον, χάριν οὐκ ἔχειν, ἐκ ἀφυγιστευόμενον ἐ πραγματεύεσθαι;

vel amare quem diligenter explorauimus, licet. Priusquam id factum sit, calumniæ concedere in primo statim congressu, fortè nimis quàm puerile est, ac indigno viro, longeque iniustitiæ sematum. At verò horum omnium causa ea est ignorantia, tenebræque illæ quibus suæ cuiusque hominis rationes mentes obuoluuntur. Iam si decorum quispiam vitæ nostræ lumen afferat, futurum est vt euanescat calumnia, fugiatque in alium barathrum, vel vsquam in humanis locum inueniat, reddita nostri luce omnium vitæ studiorum, veritatis beneficio.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

CAlumniam olim ab Apelle pictorum coriphæo ita depictam insinuat Lucianus, vt ornatu sit pulchro, forma egregia, adspectu ardente, lævâ ardentem tædam præferens, dextrâ supplicem adolescentem per capillos trahens.

a PERNICIOSA res ignorantia est.] *Exordium à loco communi. Ignorantia multorum malorum hominibus est causa quorum bonam partem pervstringunt, Augustinus, De non baptisme contra Petilianum, cap. 16, & D. Hieronymus in sua epistola ad Ruffinum monachum, De viuendi forma. D. Erasmus in epistola quam præfixit Enchiridio militis Christiani. Rursus cap. 8, eiusdem Enchiridij. Terentius in Adelphis:*

Homi-

καὶ ἀγαπᾷν τὸν δοκιμαζόμενον. πρὶν δὲ τοῦτο ποιῆσαι, ἐν τῇ πρώτῃ διαβολῇ ἐγκεκλημένον, Ἡράκλεις, ὡς μὲν ταχὺ δόξαι, καὶ παιδικὸν, καὶ ἀνδρὶ οὐκ ἄκρως ἄδικον. ἀλλὰ τοῦτων ἁπάντων αἴτιον, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔφημεν, ἡ ἄγνοια, καὶ τὸ ἐν σκότῳ πως ἕκαστα τὸν ἑκάστου τρόπον· ὡς ἄν τις θεῶν ἀφελόμενος ἡμῖν τὰς βίβλους, οἷσπερ ἀμφούμεθα εἰς τὸ βαραθρῶδες διαβολὴν, χάραν οὐκ ἔχοι, ὡς ἂν πρωτισμένων τῶν πραγμάτων τὸ ἀληθές.

vel amare quem diligenter explorauimus, licet. Priusquam id factum sit, calumniæ concedere in primo statim congressu, hercle nimis quàm puerile est, ac indigno viro, longéque à iustitia semotum. At verò horum omnium causa vna est ignorantia, tenebræque illæ quibus suæ cuiusque hominis rationes mouentur obuoluuntur. Iam si deorum quispiam vitæ nostræ lumen afferat, futurum est vt euanescat calumnia, fugiatque in alium barathrum, vel vsquam in humanis locum inueniat, reddita nobis luce omnium vitæ studiorum, veritatis beneficio.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

CAlumniam olim ab Apelle pictorum coriphæo ita depictam insinuat Lucianus, vt ornatu sit pulchro, forma egregia, adspectu ardente, læuâ ardentem tædam præferens, dextrâ supplicem adolescentem per capillos trahens.

a PERNICIOSA res ignorantia est.] *Exordium à toto communi. Ignorantia multorum malorum hominibus est causa: quorum bonam partem perstringunt, Augustinus, De vnico baptismo contra Petilianum, cap. 16. & D. Hieronymus in calce epistolæ ad Rusticum monachum, De viuendi forma. D. Erasmus in epistola quam præfixit Enchiridio militis Christiani. Rursus cap. 8. eiusdem Enchiridij. Terentius in Adelphis:*

Homi-

Homine imperito nihil quicquam iniustius.

b Perinde atque qui in tenebris errant.] *Lucretius lib. 3.*

Nam veluti pueri trepidant, atq; omnia cæcis
In tenebris metuunt: sic nos in luce timemus
Interdum, nihilo quæ sunt metuenda magis, quàm
Quæ pueri in tenebris pauitant, fugiuntq; futura.

c Et ante pedes.] *Ante pedes esse dicitur, quod obuium, quodq; vel præsens adest, vel imminet. Idem in Pseudologiſta:* ὃς τὰ πρόσθεν τοῦ ἐμοῦ, καὶ τὰ ἐν ποσὶ ἀγνοεῖ, id est: *Et quòd hæc communia, quodque hæc passim obuia ignores.* d Labdacidarum.] *Labdacus rex Thebarum, Laium genuit Oedipi patrem, ex Iocasta Creontis Thebani filia.* e Pelopidum.] *Pelops Tantali potentissimi Phrygum regis filius, habuit liberos Aureum, Thyestem, Lysidicen & Phylisthenem.* f Illa verò cùm alias.] *Descendit ad hypothesin. Locus est à genere ad speciem, amplificandi gratia adiunctus.* g In calumniatores familiares.] *Quanta pestis humanæ vitæ sit lingua calumniatrix, hoc est, verè diabolica (quod enim Latini calumniam dicunt, Græci vocant* Διαβολὴν) *Erasmus festissimè in Lingua ostendit. Thearidas quum gladium cote acueret, rogatus à quopiam, num esset acutus? Acutior, inquit, calumnia: grauiter omnibus, rem omnium rerum nocentissimam esse calumniam. Medius ex Alexandri parasitis vnus, solebat alios adhortari, ne metuerent quodnis crimen in quemuis intenderet. Adiuncto scelerato præcepto causam apposuit: Vt maximè, inquit, sanè vulnus qui detatus est, manet tamen cicatrix. Non arbitror quenquam esse diabolum tam impium, qui rem magis nephariam possit suggerere. Et quòd sæuius est crimen, hoc tenacius hæret apud multos criminis suspicio, vel in innocentissimum.*

h Amicus item ab amico.] *Demosthenes:* ὑ πρὸς τοὺς φίλους, ἢ Διαβολὴ χωρίζει φίλους. i Itaque quo pacto.] *Propositio.* k Porrò quàm eius imaginem.] *Narratio.*

l Apelli Ephesio.] *Apellus pictor de Apelle & Ptolemæo.* m Quæ in Tyro auctore.] *Tyrus periculum vitus est, Phœnicia peninsula, vsu purpuræ notissima. Ouid. 15. Metamorph.*

Fluctibus ambitæ fuerant Antissa Pharosque,
Et Phœnissa Tyros—.

Hanc Alexander coniunxit coniunxit.

n Antiphilus quidam artis Apellez.] *Qui in eadem arte versantur, inter hos artificij similitudo magni æmulationis incitabat quàm benemolentiam. Quorum tantum inter ipsos inuidiam Hesiodus in Opere, cui titulus Opera & Dies, comparibus mestaponis indicauit.* o Secretò item & in auriculam.] *Modus loquendi vulgo receptus, vnde est illud apud Homerum aliquoties:*

Ἄγχι μάλ' ἀμφὶς ἰὼν, ἵνα μὴ πυκὶ δόλια εἴπω. *id est,*
Admoto capite, reliqui ne audire valerent,

In aurem——. *Idem Lucianus in Gallo: Ad aurem cum Syracusio in quibusdam communicans, Christus; Et quæ in aurè audistis, prædicate super tecta: id est, quæ secretis colloquijs accepistis, palàm prædicate.* p Non satis animi cõpos.] *Ab actionibus.* q Vt coniecturis.] *Docet id artificij Aristot. libro Rhetorices tertio, in locis ad dissoluendum calumniam.* r Talis est imagine calumniam vltus.] *Icon calumniæ.* s Liuorem.] *Græci inuidiam deam, hominum pestem acerrimam & acerbissimam, masculam effingunt: quippe qui hominis effigiem, è bubus, & ex morbo nondum commodè conualescentibus effingunt, vt hic videmus. Nostri verò fœminæ formam fœminarum, vt pulcherrimè Ouidius in 11. Metamorphoseon libro, vbi & Inuidiæ domum describit his versibus:*

Pallor in ore sedet, macies in corpore toto,
Nusquam recta acies, luent rubigine dentes,
Pectora felle virent, lingua est suffusa veneno:
Risus abest, nisi quem vidi fecere dolores.
Nec fruitur somno, vigilantibus excita curis:
Sed videt in gratos, intabescitq; videndo,
Successus hominum, carpitq; & carpitur vná.
Suppliciumque suum est. *Sanè antiqui inuidiam anguilla designabant: quando ea maxime esse ferunt anguillas, vt aiunt, piscibus inuidas.* t Principio nobis effigianda.] *Illud vide lector oportet, vt sese ostendat artificem.* Oc. 1. Offic. *Omnis quæ à ratione suscipitur de aliqua re institutio, caput*

li à definiti-

Fluctibus ambitæ fuerant Antissa Pharosque,
Et Phœnissa Tyros—.

Hanc Alexander continenti conjunxit.

n Antiphilus quidam artis Apellææ.] *Qui in eadem arte versantur, inter hos artificij similitudo magis æmulationē conciliat quàm benevolentiam. Quorum mutuam inter ipsos invidiam Hesiodus, in Opere, cui titulus Opera & Dies, compluribus metaphoris indicauit.* *o* Secretò item & in auriculam.] *Modus loquendi vulgo receptus, vnde est illud apud Homerum aliquoties:*

Ἀγχι κάρη κεφαλὴν, ἵνα μὴ σὺ ἕκαστος ἄκουσε. *id est,*
Admoto capite, reliqui ne audire valerent,

In aurem —. *Idem Lucianus in Gallo: Ad aurem cum Syracusanis quibusdam communicans. Christus; Et quæ in aure audistis, prædicate super tecta: id est, quæ secretis colloquijs accepistis, palàm prædicate.* *p* Non satis animi cōpos.] *Ab adiacentibus.* *q* Vt coniecturis.] *Docet id artificij Aristot. libro Rhetorices tertio, in locis ad dissoluendum calumniam.* *r* Tali est imagine calumniam vltus.] *Icon calumniæ.* *s* Liuorem.] *Græci invidiam deam, hominum pestem acerrimam & acerbissimam, masculam effingunt: quippe qui hominis effigie malè habiti, & ex morbo nondum convalescentis effingunt, vt hic videmus. Nostri verò fœminæ formæ formarunt, vt pulcherrimè Ouidius in 11. Metamorphoseon ostendit, vbi & Invidiæ domum describit his versibus:*

Pallor in ore sedet, macies in corpore toto,
Nusquam recta acies, liuent rubigine dentes,
Pectora felle virent, lingua est suffusa veneno:
Risus abest, nisi quem visi fecēre dolores.
Nec fruitur somno, vigilantibus excita curis:
Sed videt in gratos, intabescitq; videndo,
Successus hominum, carpiturq; & carpitur vná.
Supplicium quæ sui est. *Sanè antiqui invidiam anguilla designabant: quando ea natura esse fertur anguilla, vt omnib. piscibus invideat.* *t* Principiò nobis effigianda.] *Illud vide lector optime, vt sese offerat artificem. Cic. 1. Offic. Omnis quæ à ratione suscipitur de aliqua re institutio, debet*

à definitione proficiſci, vt intelligatur, quid ſit de quo diſputetur. u Eſt enim calumnia.] *Noſtri ſic: Calumnia eſt accuſatio, quæ reo abſente & ignorante facta, & aliter atque res ſe habet audita, contradicente nemine, creditur. Sed natura verbi* Διαβάλλειν *videtur eſſe amplior, quàm vt huius definitionis anguſtijs contineatur. Significat enim in genere criminari, ſiue id verè, ſiue falsò, clàm palámve fiat, maledicere, obtrectare, in odium atque inuidiam ſtudere adducere. Sunt qui ita exponi, ψεύδη λέγειν κατηγορίαν: id eſt, falſam alicuius accuſationem ſeu calumniam. A Cicer. libr. 1. Off. definitur, vti callida & malitioſa iuris interpretatio, vnde calumniatores dicti falſi accuſatores, & calumniari falſa crimina interpretor. Dicta eſt autem à calcuendo, i. decipiendo, vt Priſcian. ex Vita Vallæ lib. Elegant. 6. c. 50.* x Quæ definitio.] *A* y Omnium, ſi lubet.] *Calumniatoris deſcriptio.* z Is quidem.] *Ab efficiente. A* Neque enim quiſquam.] *Ab actibus. B* Nam quis eſt cui non.] *Argumentum ab efficiente. C* Ea ſanè extrema.] *Ab auctoritate & lege. D* Qui iuteiurando.] *Demoſthenes in ipſo proœmio exordio aduerſus Aeſchinem. E* Longè optimi poetæ.] *A teſtimonio. F* Nec niſi librato.] *Hoc carmen eſt Phocylidis, admonens non temerè pronunciandum de quopiam, niſi vtrò citroq; diligenter cognita. Citatur & à Cicer. libro Epiſt. ad Atticum 7. Hunc locum copiosè iuxtà & luculenter explicat Eraſmus noſter adagio, Ne de lite pronuncies. G* Adeò enim hoc hominum.] *Minoris amplificatio, à malo. H* Quod profectò.] *Epilogus. I* At hoc genus homines.] *Vbi potiſſimùm verſatur calumniator. K* Siquidem ibi.] *Argumenta à cauſa. L* Contrà qui aſſentandi.] *Amplificatio. M* Homeri carmen.] *Hoc carmen ex Homero ſumptum eſt, incertum & varium belli euentũ notans. Cæterùm enim Mars dicitur, ab cauo, quam belli fortunam eſſe putant. Nos de ea re plura annotauimus in dialogo Philippus. N* Cæterùm quadruplatoris.] *Qualibus ſtudeat & inuentio. O* Cunctarum alioqui rerum.] *Eſtne tertio capite, an ſecundo: Forsè eſt vinũ fortior eſt rex, fortiores ſunt mulieres: ſuper omnia autem vincit veritas. P* Mille modis falla.] *Hinc*

tenus de calumniatore. Q Porrò deferuris plerunque.] *Hactenus de delatore: nunc ad delatum. Cic. 2. de Oratore: Invident aūt homines maximè pāribus, aut inferioribus: cùm se relictos sentiunt, illos aūt dolent euolasse. Sed etiam superioribus inuidetur sæpè vehementer, & eò magis, si intoleratius se iactant, & æqualitatē communis iuris, præstantia dignitatis aut fortunæ suæ transeunt.* R Tale quiddā in gymnico.] *Amplificatio à simili.* S Neq; sequenti incommodat.] *Cic. 3. Offic. Scitè Chrysippus, vt multa: Qui stadiū, inquit, cucurrerit, enisi & contendere debet, quàm maximè possit, vt vincat: supplantare eum qui cùm certet, aut manu depellere, nullo modò debet. Sic in vita sibi quemque petere quod pertineat ad vsum, non iniquum est: alteri surripere, ius non est.* T Hi deindè amari.] *Redit ad studia calumniatoris.* V Adeò rationes eius.] *Distributio.* X Philoxeno.] *Philoxenus poëta, quē admodum diximus. De mercede conducti, vsque adeò nonpotuit carmina Dionysij probare, vt maluerit reduci ad fodinas lapidarias. Historia refertur ab Erasmo, adagio In lapidicinas.*

T Ceu œstro in auriculam immisso.] *Oestrum insectū genus est, horrendo strepitu: vnde & nomen inditum apud Græcos, nam Latini asylum appellant. Hoc addito, Iuno vaccam Io in furorem egit: vnde prouerbium natum est, Oestro percitus, siue concitatus, pro ingenti animi cupiditate commotus, ac veluti attonitus. Poëtæ diuino correpti furore, œstro conciti dicuntur: vnde οἰστρᾶν & dictione composita, pro insanire: & οἰστρᾶν & διοιστρᾶν pro insanire.* Z Talia ferè sunt.] *Epilogus distributionis.* a Cum cupiditatibus.] *Efficacissimum delationis genus est, cùm id in calumniam vocetur, quod auditori vt studio planè repugnat.* β Quondam apud Ptolemæum.] *Probat exemplis quæ ad faciendam fidem non vulgariter ádiumant: præsertim cùm per inductionem, quam Græci vocant ἐπαγωγὴν adhibentur. Quo in genere plurimus est Socrates Platonicus.* γ Instita muliebri.] *Inter vestimenta, quib. vir sine reprehensione vti non potest, annumeratur stola, quæ demissa erat ad imos vsq; pedes: & cuius extremam partem ambibat instita assuta, quæ erat fasciola quædam siue limbus. Cùm Dionysius in comissatione iussisset, vt singuli veste muliebri saltarent,*

tarent, id Plato facere recusavit his tribus è Fabula quadam:

Muliebri ego haudquaquam indui queam stola,
Vir natus ipse, & ex virili germine.

Deuteron. 22: Non induetur mulier vestè virili, nec vir utetur veste fœminea. δ Dithyrambicos.] *Dithyrambi canebantur in honorem Bacchi, qui & ipse διθυραμβος dictus est quòd bis natus, velut à duabus ianuis prodierit,* ε Dijs genitus.] *Alexander in Ammonis templo, quum à vate audiret esse Iouis filium: Nihil, inquit, mirum: nam Iupiter omnium naturâ pater est, sed ex his optimos quosque peculiariter suos facit.* ζ Ordines.] *Dictum horum, quam appositè transtulit τὴν ἐξης τάξιν, quem non parum multi vocant centurionem. Ordinem verò dicuntur ducere apud Latinos, qui cohortibus turmisve præsunt.* η Apud Alexandrum.] *Alexander inter amicos, quos habebat præcipuos ac potentissimos, omnium maximè videbatur honorare Craterum: sed omnium maximè diligere Hephæstionem. Craterus enim, inquit, amat regem, Hephæstion Alexandrum. Id verò Græce hoc modo dicitur. φιλοβασιλεὺς & φιλαλέξανδρος, sentiens, Craterum in his quæ ad regiam dignitatem attinebant, præstare fidum amicum: Hephæstionem primato quodam affectu diligere Alexandrum. Pariterque, licet dissimiliter amantibus, demerebatur personis præmium: Craterum enim ornauit dignitate. Hephæstionem ad intimam admisit familiaritatem.* θ Quæ cum leonibus committeretur.] *Imperatores Romani inter vivaria alebant, voluptatis causa: quibus & sæpe mancipia obiiciebant.* ι Nam perinde.] *Amplificatio à similib.* κ Armaturis istis.] *Arma calumniatorum.* λ Adamantæo septus muro.] *Quicquid insuperabile atque inexpugnabile, id adamantinum vocamus. nam adamantis lapidis duritiæ incredibilis est.* μ Nouandi cupido.] *Fastidium enim est humani ingenij, in his quæ nobis ad manum sunt. Id quod ei quidem notauit Alexis apud Athenæum libro tertio: ἀεὶ δ' ἐπιθυμοῦμεν τῶν ἀπόντων τυχεῖν: id est, Alienum amantes, præsentia contemnimus.* ν Omnes amore sui.] *Horatius: Cœcus amor sui. Id vitij Plato malorum omnium fontem* &

in-

σ Nescius se reum haberi.] *Calumniæ morsus non solùm pernicioſiſſimus eſt, verùm etiam inevitabilis: quòd clanculariùs plerunq;. Vide proverbium: Aduerſus morſum lycophantiæ non eſt remedium.* τ Tum ille, ſi homo ingenuus.] *Perſona eius, apud quem quis defertur.* υ Et ſummis arridet labris.] *Græci ὑπυρχαι, cùm quis verbis duntaxat ſimulat quippiam: non autem ex animo facit. Idem in Apologia:* ἀπ' ἄκρων χείλων φιλοσοφῶν: id eſt, *A ſummis labijs philoſophum agens. Idem in dialogis Amatorijs:* ἐπ' ἄκρου τοῦ χείλους ἔχειν: id eſt, *ſummis in labijs inſiurandum habentibus.* φ Qui admorſo labro.] *Mordere labra dicitur, qui ſtomachatur, animoq; ringitur, ſumptum ab indignantium geſtu.* χ Aliud in pectore clauſum.] *Homerus Iliad.2:*

ἐχθρὸς γάρ μοί κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν,
ὅς τις ἑτέρῳ μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ εἴπῃ.

id eſt,

Haud ſecus atq; Orci portas hominē execror illū,
Quiſquis corde aliud celans, aliud ſonat ore.

ψ Proinde multa.] *Exaggeratio calumniæ ab effectu, & eius exemplis.* ω Apud Poëtam.] *Homerus Iliad.2. Bellerophontis hiſtoria recenſetur ab Eraſmo in Chiliadibus. Neque diſſimilis narratur hiſtoria Geneſeos 39.cap.* ϐ Cùm ipſa prior.] *Eadem planè hiſtoria narratur & Geneſeos 39. cap.*

α Contempta in hoc.] *Hoc eſt pœnam pro pudicitia, ſuaque in hoſtem reverentia referens.* β Simile quiddā Phædra.] *Quum Phædræ libidini conſentire nolles Hippolytus, furore incenſa redeunti Theſeo accuſauit, quòd illi vim voluiſſet inferre.* γ At inquiet.] *Obiectio.* A Age inquā.] *Diluitio ab exemplis.* B Eſt'ne alius Ariſtide iuſtior.] *A comparatis. Ariſtides cognomento Iuſtus, ſemper ſuo vnius præſidio freſus Remp. adminiſtrabat, à ſodalitatib. abhorrebat, velut. ab amicorū potentia, quæ ad iniuriā alijs inferendam adderet animū. Eras illi ſimultas cū Themiſtocle. Huic cùm delectus eſſet collega ad peragendā legationem: Vis, inquit Themiſtocles, vt in his montib. ſimultatē deponamus? Nam ſi videbitur, reuerſi illā reſumemus. Vide Plutarch in eiuſdē Ariſtidis vita, & in apophthegmatibus. Aemylium Probum: item Plutarch. in Politicis.*

δ De Palamede.] *A Virg.li.2. Aen. & Plin.li.Naturalis*

historia 7, Δ Socratem recensere.] *Xenophon in apologia pro Socrate.* E Quid Themistoclem.] *Postquam navali pugna Xerxem vicit, & patriam atq; universam Græciam à barbarorum imperio liberavit, decennali exilio primùm Athenis, mox tota Græcia depulsus ad Persarum regem confugit, & inuidiæ cessit. Athenienses nihil causæ prætexuerunt, quàm ne gloria fieret elatior. Vide Aemylium Probum in eius vita & in Cimone, Thucydides lib. 1. proditionis vnà cum Pausania inita, accusatum dicit. Itidem Plutarch. in eius vita, & in libello de Vtilitate capienda ab inimico.* Z Aut Miltiadem.] *Quum is pro parta victoria contra Persas ad Marathonem coronam in Senatu peteret, obstitit Sothares, & palàm exclamauit: O Miltiades, quum solus viceris, solus coronaberis. Passus est quoque se accusari & damnari à Zantippo Ariphronis filio, author Herodotus. Vide Aemil. Probum in eius vita. tandem in carcere interijt. Lege Platonis Axiochum.* H Sanè opinor.] *Consilium de non admittenda calumnia* Θ Quòd Homerus in Sirenum.] *Sirenes, Parthenopem, Leucosiam & Ligeam, marina monstra fuisse fabulatur Homerus, in parte virgines, in parte volucres, Acheloi fluuij & Calliopes Musæ filiæ. Harum vna voce, altera tibijs, tertia lyra canebat: & primò iuxta Pelorum, pòst in Capreis insula habitauerunt. Quæ voce canora, atque tanta carminis dulcedine transeuntes demulcebant, ut alto somno premerentur: & cùm sopitos persentirent, submergebant, atque deuorabant. Quare cùm iuxta illas transiturus esset prudens Vlysses, cera sociorum aures obturauit, & ipse se ad nauis malum alligari iussit, vt ea ratione saluus euaderet. De illis etiam Lucianus in oratione De domo.* I Iam si deorum.] *Conclusit eodem loco communi quo à principio vtitur.* K Lumen afferat.] *Aut, vt inquit ille:*

> Aspice namq; omnem, quæ nunc obducta tuenti
> Mortales hebetat visus tibi & humida circum
> Caligat, nubem eripiam—.

ΠΑΤΡΙ.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

ARgumentum & genus orationis, ipse titulus exponit. Est autem propositio & summa negocij, patriam omnium rerum esse dignissimam & venerabilissimam, ut quam & homines & dij reliquis rebus omnibus anteponant. Argumenta pleraq; à signis & consequentibus sumuntur. Ostendit enim, quæcunq; homines faciunt, ea ad patriæ vel ornamentum vel defensionem comparare: & quantumuis humili & sterili solo aliquis natus sit, nihil ominus patriam suam splendidissimis ciuitatib. ac regnis anteponere: quemadmodum parentũ quoq; & liberorum inter se affectus eiusmodi est vt qualescunq; ipsi sint, tamen sese omnib. alijs plus ament & colant. Proinde & legislatores cùm grauissimè punire homines vellent, patriæ priuationem atq; exilium, tanquam acerbissimam pœnam, instituisse.

ΟΤι μὲν οὐδὲν γλυκίον τῆς πατρίδος φθάνει προτεθρυλημένον, ἆρ' οὖν ἥδιον μὲν, σεμνότερον δέ τι, καὶ θειότερον ἄλλο; καὶ μὴν ὅσα σεμνὰ καὶ θεῖα νομίζουσιν ἄνθρωποι, τούτων πατρὶς αἰτία καὶ διδάσκαλος,

IAm olim vulgi sermone detritum est, nihil esse patria dulcius: proinde neque iucũdius quicquam. Est verò hæc aliquid venerabilius aut diuinius? Siquidẽ quæcunque diuina, quæcunq; veneratione digna homines esse existimãt, horũ causa atq; magistra est

ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΕΓΚΩ-μιον. PATRIAE ENCOMIUM.

Vincentio Obsopœo interprete.

ARGVMENTVM.

ARgumentum & genus orationis, ipse titulus exponit. Est autem propositio & summa negocij, patriam omnium rerum esse dignissimam & venerabilissimam, vt quam & homines & dij reliquis rebus omnibus anteponant. Argumenta pleraq; à signis & consequentibus sumuntur. Ostendit enim, quæcunq; homines faciunt, ea ad patriæ vel ornamentum vel defensionem comparare: & quantumuis humili & sterili solo aliquis natus sit, nihil ominus patriam suam splendidissimis ciuitatib. ac regnis anteponere: quemadmodum parentũ quoq; & liberorum inter se affectus ciusmodi est vt qualescunq; ipsi sint, tamen sese omnib. aliis plus ament & colant. Proinde & legislatores cùm grauissimè punire homines vellent, patriæ priuationem, atq; exilium, tanquam acerbissimam pœnam, instituisse.

Τι μὴν ἐκεῖνο πολλάκις ἐστὶ λεγόμενον ὡς οὐδὲν ἡδὺ πατρίδος φθόγγου προτερεῦνημένον; ἆρ' οὐχ ἥδιον ἢ ἐκεῖ, συμβάντος ἑτέρου δή τι, καὶ θάττερον ἄπαθες; καὶ μὴν ὅ γε συμβὰς καὶ θᾶττον νομίζουσιν ἄνθρωποι, ἔνθεν καὶ πατρὶς αὐτοῖς καὶ ἀλλοδαπὴ λέγεται,

Am olim vulgi sermone detritum est, [a] nihil esse patria dulcius: proinde neque iucundius quicquam. Est verò hoc aliquid venerabilius aut diuinius? Siquidè quæcũque diuina, quæcũq; veneratione digna homines esse existimãt, horũ causa atq; magi-

ἀν, γενναιομένη τὴ ἀναθρεψαμένη καὶ παιδεύσαμένη. πόλιν μὲν οὖν μικρὸν εἶναι, καὶ λαμπρότητας καὶ πολυτελείας λαμπρὰς θαυμάζουσι πολλοί, παρίδας δὲ ἱερὰς οὐδεὶς πώποτε. καὶ ζώων μὲν ἀλλοδαπῶν ἐξηπατήθη μὲν καὶ πάνυ λιπαρῶς ἡμφίεσμαι ὑπὸ τῶν λαμπρῶν ἀλουργῶν, ὡς ἐπὶ τῆς νήσου τῶν παρ' ἄλλοις θαυμαστῶν, λέθλῳ ποιούμενοι τὴν παρίδα. ὅστις μὲν οὖν κτημάτων τὴν πολίτης ὢν εὐδαίμων πόλεως, ἀγνοεῖν μοι δοκᾶ, τίνα χὴ τιμὴν ἀποτίμεται τῇ παρίδι. ὃ δ' ἐστὶν ἄδηλος ὅστις ἀχθόμενος ἄν, ἃ μητρωτίρας ἔλαχε τῆς παρίδος. ἐμοὶ δ' ἥδιον, αὐτὸ τιμᾶν τὸ τῆς παρίδος ὄνομα. πόλεις μὲν γὰρ πλαβαλὴν πλουμένῳ προσήκει, μίσει δ' ἐξιλάσθαι τὴ ὑάλου, τὴν δ' ἀνίαν ἀφοσιοῦν. ἔνθα δ' ἀρχαῖς ὅδε πόλεως, ἐδάη

stra est patria, quæ nos genuit, aluit [b] atq; instituit. Ea nimirùm urbium magnitudinem atq; splendorem, sumptuosus præterea varietas instrumentorum apparatus admiratur multi, [c] patriam verò pio amoris affectu prosequuntur omnes: neq; quisquam quamlibet potens, ut deceptus est alienarum rerum amœno & voluptuoso spectaculo, ut propter immodicam apud alios rerum cùm visendarum tum admirandarum excellentiam, obliviscatur patriæ. Itaq; qui cunq; felicis & splendidæ ciuitatis se ciuem esse iactat, ignorare mihi videtur quæ gloriam aut honorem patriæ tribuere oporteat. Neq; occultè ferri talis, se dolentem affectum iri, si medio cœlo patriâ sortitus esset. Mihi uerò iucundum est ipsum nomen patriæ reuerenter atq; religiosè colere. Etenim ei qui ciuium inter se collaturus est, peropus esse video, singularum amplitudinem accuratè expendere, eanundémque elegantiam obseruare, neq; non commerciorum ac rerum venalium copiam considerare. Caterùm ubi de urbium electione agitur, nam

ὁδὸς ἄρ' ἐστὶν εἰς τὸν λαμπρο-
τέραν, ἐάσας τὴν πατρίδα.
ἀλλ' οὔμοι ἡ ἄρ' ἔσθ' ἡ τοῦ
πατρίδα τῶν ἐν ἀνάγκαις πα-
ραπλησίαν, ἵνα δ' ἄρα τὸν
ἑκόντα φῇς. τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ
δίκαιοι παίδων πράξουσι, καὶ
οἱ χρηστοὶ τῶν πατέρων. ἔτι δὲ
νὴ Δία καὶ ἀβέλτερον ἄνδρα
ἄρ' οὐ τιμήσεται πατρὸς, οὔτε
πατρὶ καταμιλήσας τις πατ-
δος, ἕτερον ἄρ' εἰρήσεται νόμον.
ἀλλὰ δοσοῦτόν γε οἱ παῖδες τοῖς
πόνοις, ὅσοις μὴ ἀπιστοῦσι μὴ μίσεσι,
μὴ δόξαις ἄδοις φαύλοις ἀπο-
δίδοσι. ὅστις μὲν δικαίοις ἀνὴρ
εἶναι πρὸς τὸ ἦθος, ἐμοὶ δοκᾶ μοι πα-
τρὸς ὀφθαλμοὺς ἔχειν. πατρὶ-
δα δὲ ἐπίσκοπον τὸ ὄνομα, πρᾶδον
μὴ οἰκειότατον πάντων. ἐπεὶ
γὰρ ὅτι τὸ πατρὸς οἰκειότερον.
εἰ δέ τις ἀρνήσεται ὡς πατρὶ
τὸν δικαίαν τιμὴν, ὥσπερ
καὶ ὁ νόμος καὶ ἡ φύσις ἐκ-
κλεί, πόθεν ἄρ' ἂν τὸν πα-

nemo vtiq; posthabita patria splendidiore electur⁹ est: verũ in optatis habebit, patriã quoq; suã quãmaximè cõformem esse vrbibus copiosis & felicibus: ipsam tamẽ, qualiscunq; tandem fuerit, delectu habito cæteris haudd ubiè præpositurus est. Isthuc verò ipsum liberi quoq; faciunt probi & legitimi, neq; nõ patres, qui quidẽ fuerint nõ mali. Neq; enim spectatæ honestatis et probitatis adolescẽs, aliũ patri suo honoribꝰ præferet: neq; pater neglecto filio alium paterno affectu iuuenem cõplexurus est. At quũ his inferiores sint patres, tãtum tamen filijs ex se genitis nõ grauatim tribuunt, vt sint & vita honestissimi, & dignitate amplissimi, apparentiq; omnibus sua opera quamoptimè educati atq; exornati. Porrò qui tali ergo filium suũ non vtitur iudicio, ille patriæ oculos habere mihi videtur minimè. Proinde nomẽ patriæ primũ est, & omnium familiarissimũ. Etenim nihil est quod patre nobis sit familiarius. Si quis verò [d] iustũ habebit honorẽ patri, [e] quemadmodũ & lex et natura imperat, ille pa-

πρέπα προσιμήσαι. ἡ γὰρ ἐ πατρὶς καὶ τοῖς αὐτοῖς, ἀ καὶ εἶδος κτῆμα, καὶ ἐ παρὸς πατὴρ, καὶ οἱ ἐν τούτων οἰκήσει πάντες ἀεὶ τοῖς πρώτοις, καὶ μέχρι θεῶν πατρώων πρόσωπα ἀναβιβαζόμενον τὸ ὄνομα. χαίρουσι γὰρ θεοὶ πατρίοις, ἅπαντα ἡμᾶς ἀπὸ, ἴσος φύσει τὰ ἀνθρώπων, αὐτῶν ἀγάλματα πέφυκεν ἐλάσσων ἢ ὁλοσχερῶν. ἰδίᾳ δ' ἕκαστος αὐτῶν ἐγγόνοις, προσημεῖ τῶν ἄλλων ἀπασῶν πόλεων. διὰ φύλων συμπότρια, θεῶν πατρῴων. διὰ νόσους θεότροφα, παρ' ἃς ὑμνῆται χρήσεις θεῶν. ἐφ' οἷς μεγάσμισα τοῦτα νομίζεται τοῖς θεοῖς, ἐπαθλῶν ἃς νοὸς οἱ πάσι ἕκαστος ἀφικόμενος ἱερωσύνῃ τόπος. ἃ δὴ θεοῖς τιμιώτατ' ἐ πατρὶς ὄνομα, πῶς ἐκ ἀνθρώποις πολὺ γε μᾶλλον ἢ ἅλιον πᾶσι

tria quoque communitèr præcipuum honorem habiturus est. Siquidem ipsa etiã pater peculiariter est patriæ possessio, ac patris patrum omnes qui ex illis memorosa retrò serie genitæ domestici progenitæ sunt. Et ad deos vsque paternos patrium nomen protenditur. Gaudet verò ipsa propriis solo natalitio, ac vniuersæ res humanas, vt par est, intentur, suam possessionem esse existimantes totum terrarum orbem, atq; omnem Oceanum. In qua tamen quisq; illarũ terra natus est hanc omnibus cæteris vtilibus, quamuis singulariter honore, anteponere non dubitet. Quamquam ciuitates quæ Deorum ferantur esse patriæ, cæteris sint venerabiliores, & insultæ præcipuo loci genio diuiniores, apud quas Deorum institutæ & incunabula laudibus extollantur. Itaque sacra quoque illa superis gratiora esse existimantur, quæ quisque ad domesticos delatus locos offerat atque sacrificet. Iam si patriæ nomen tanto in precio apud Deos habetur, cur non iure optimo longè maiori in existimatione foret apud homines? Siquidem quisq; nostrũ in patrio pri-

mũ

νεμ ἕκαστ☉ ἀφ' ἡ πατρίδ☉, ὡς καὶ ἥδ' τοῦ ἡλίου φέγγος, ἅ καὶ κοινὸς ὅπερ, ἀλλ' ὅμ ἑκάστῳ νομίζεσθαι πατρῷον, ὥσ τῷ πρόσθεν ἀφ' ἕτέρα θέαν. καὶ φυσικὸν ἐνταῦθα ὕφηται, ἐπιχώριον πρῶτα λαλεῖν μαθόντων, καὶ θύειν ἐνθένδε. ἃ δή τις ἰδιώτης ἕκαστ πατρίδ☉, ὡς ἐτέρας ἀνθρώπων, πρὸς τῶν μαζόνων παιδείαν, ἀπ' οὗ ἐκέτο καὶ τούτων τῶν παιδευμάτων τῇ πατρίδι τὸν χάριν. ὁ γὰρ ἂν ἐγνώσεσθ, οὐδ' πόλεως ὄνομα μὴ ἂν τῆς πατρίδ☉ πόλιν ἐπ' μαθόν. πάντα δ', οἶμαι, παιδεύματα καὶ μαθήματα συνίησιν ἄνθρωποι, χρησιμωτέρους αὐτοὺς δὲ τούτου τοῦ πατρίσι παρασκευάσοντ☉ κ̓ῶντα δ καὶ μικρᾶς ἐλαττονίας ἐνεκεν, ἢ ἂς τὰ ἴδια ἡ πατρίδ☉ διαπονήματα. καὶ ἀκόντως, οἶμαι. διὰ γὰρ ἂν ἀλλοίως

mùm iucundum illud Solis lumen intuitus est, non secus atq; Deum, qui tametsi omnibus gentibus communis est, vnicuique tamen patrium esse existimatur, propterea quòd sub vitæ initium ab illo loco primùm aureamvis lam Solis lampadem conspexerit. Accedit his, quòd & vocem quisque suam in patria auspicatus est, priùm suæ gentis vernacula lingua amabili balbutie sonare perdiscens, Deósque cognouit. Porrò si quis talem sortitus est patriam, quæ ad res maiores perdiscendas alterius egeat administriculo, aliam tamen disciplinarum gratiam acceptam ferat patriæ. Neque enim vrbis nomen cognouisset vnquam, nisi patriæ beneficio & opera vrbes esse cognouisset. In ea verò opinione sum, vt putem ab hominibus tantùm in hoc sibi parari omnium artium ac disciplinarum cognitionem, ne patriæ indecores sint, sed seipsos huic vtiliores informent. Insuper opes eatiam possidentur liberalitatis exercendæ gratia, vt communibus impensis patriæ inopiam subleuemus. Cõsentaneum enim

esse

τὸν τ μηδὲν τυχόντας ἀφελησάμενον· ἀλλ' ἐπὶ δὲ καὶ ἄνευ τινὸς ἀφορμῆς χάριν, ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, ἐποίησεν, πολὺ μᾶλλον προσήκει τοῖς παρ' ἑαυτοῦ ἀμείβεσθαι. καλόν γε μὴν ἡγοῦμαι καὶ νόμοις παρὰ πᾶσι κεῖσθαι· καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον προσήκει πάντας μητέρα τὴν πατρίδα νομίζειν, ὅσῳ χαλεπώτερον ἐφ' ἑαυτῆς δόξαν, κἂν ἐπὶ τῶν νόμων αὐτῶν γνώσιν ἔλθῃ, καὶ ἀδικεῖν ἔστιν ἀμύνασθαι τὴν πατρίδα, ὅτε γε ἐν ἅπασι πόλεσι γράφων ἀμυνεῖν, ἂν εἴ τι καινοτομοῦντες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, συνηγόροις χαλεπαῖς, ἐπιχειροῦντ' ἀφαιρεῖσθαι ἡ πατρίς. οἵ τι νῦν ἀδικοῦντες, ἂν μὴ τὰ δίκαια ἐθέλωσι πράττειν, τοῦδε γε ἀξιοῦσι μισεῖσθαι ἐναντίον νομίζουσι, τὸ μὴ τὴν πατρίδα ἐπαινεῖν.

esse opinor, ne cum maximis beneficijs affecti fuimus, & parùm grati esse reperiamur. Sed si est qui uni officiosè refert gratia, quemadmodum æquum est, postea quam beneficia non mediocria ab illo acceperit: multò magis conveniet quamcumulatissimè pari referre patriæ. Etenim super parvulum ærumnosæ afflictionis in civitatibus legei sunt condita. Æquum verò est, [b] communem omnium matrem patriam esse existimare, huicq; [i] pro uti candi officijs ipsorum legum decreto iubentur quamplurimas gratias referre. Cæterùm vsquequò patriæ negligens & immemor conspectus est noster, si in alia Republica ætatem degens, omnem curam colendæ patriæ deposuisset. At etiam qui peregrè multis infelicitatibus calamitosè agunt, crebrò testantur rerum optimarum omnium præstantissimum esse patriam: non etiam egregiè felices, quanquam in cæteris omnibus per omnia bene & beatè vitam exigant, tamen in hoc vehementissimos se esse opinantur, quod patriæ fines non incolant.

fol

ἀπὸ ξενιτείας· ὄνειδος γὰρ τὸ τῆς ξενιτείας, καὶ τὰς μὲν ἀλλοδαπὰς ἀνθρώπων μόνον καμπτὰς γινομένας, τὰς δὲ χρημάτων πλοῦτον, τὰς δὲ τιμῆς δόξαν, τὰς δὲ παιδείας μαρτυρίαν, τὰς δὲ ἀνθρώπων ἔπαινον, ἔστιν ἰδεῖν ἐν τούτοις πάντας ἡγουμένους, ὡς ἂν ἐν ἄλλοις βελτίοσιν ἐνδεικνυμένους τὸ αὐτὸ μεγαλεῖον καὶ ζῆτος γε μᾶλλον ἔχειν καὶ σπουδὴν λαβεῖν τῆς πατρίδος, ὅσῳ τις ἂν φαίνηται μείζονα παρ' ἄλλοις ἀξιώματα φέρων. πόθεν δὲ οὐκ ἂν καὶ νίοις πατρὶς, οἷς ἤδη γεγηρακόσιν ὅσῳ πλέον τὸ φρονεῖν, τοσούτῳ καὶ πλέων ἐπίστασι πόθος ὁ τῆς πατρίδος. ἔτι δὲ τῶν γεγηρακότων καὶ σπουδὰ, καὶ ἀξίωσις καταλῦσαι τὸν βίον ἐπὶ τῆς πατρίδος, ἵν' ὅθεν ἤρξατο βιοῦν, ἐνταῦθα πάλιν καὶ τὸ σῶμα

sed extorres & peregrè agent. quippe peregrinationis protrum non mediocriter eos discruciat. Videmus quoq; eos qui per tempus quod peregrè agendo insumpserūt, nonnihil splendoris & gloriæ sibi adiunxerunt, aut paratis diuitiarum possessionibus, aut dignitate & honoribus, aut celebri disciplinarum atque ingenij testimonio, aut laude virtutis, omnes certatim ad patriam terram properare, quasi nequaquā apud alios meliores suæ ipsorum bona essent cū aliqua laude ostensuri. Ac tantò quisque maiore studio patriam comprehendere approperat, quantò rebus maioribus dignus apud exteros habitus est. Proinde iuuenibus quoque desiderabilis & amabilis iuxtà est patria. Porrò autem homines iam ætate ac senio confecti, quantò maiorū quàm iuuenes prudentia exculti sunt, tantò vehementiorī patriæ dulcedine ac desiderio trahuntur. Quare vnusquisque è senum numero & festinat, & in votis habet maximè, in solo natalitio vitam cum morte commutatam relinquere, vt quò loci vitam auspicatus est, eodem iterum & cor-

pus

μα παρακαθήσται τῇ θρυψαμένῃ γῇ, καὶ τῶν πατρώων ἐγκοιμήσεται τάφων. ἀνὸν γὰρ ἑκάστῳ δοκεῖ ξένης ἀπίστου θανεῖν, καὶ μετὰ θάνατον ἐν ἀπορίᾳ καμεῖν γῆ. ὅσον δὲ τῆς νυκτὸς τῆς πρὸς τὰς πατρίδας μίτιν τοῖς ὑπὲρ ἀλλοτρίων πολίτας; μάθοι τις ἐν τῶν αὐτοχθόνων. οἱ μὲν γὰρ ἐπίκλυδες, ἐκβάτηρ νόθοι, ἐρᾳδίας ποιοῦνται τὰς μεταναστάσεις, τὴν μὲν τῆς πατρίδ' ὄνομα μήτε ἀδόκητος, μήτε σύγγνωστος, ἐπήμφοι δ' ἀπαλλαχῆ ἐπιτηδείων ὑποφύσαν, μήτρωα νέαν λαμονίας, τὰς δ' ἀγαθὰς ἀλόχους τιθήμφοι. οἷς δ' ἡ μήτηρ ἡ πατρὶς, ἀγαπᾶσι τὸν γῶν, ὡς ἐκ τούτου ἐγένοντο, καὶ ἐτράφησαν, ἐκ τούτου ἐπίστευσαν ἔχειν, ἐκ τούτου χαίρειν ἀπέλπισαν, ἐκ τούτου ἀφθόνως τῆς γῆς ἐκπανίσαι τὸν ἀργυρῶν, ἢ γε ἐκ τῆς πατρίδος

pus terræ altrici humandum reponat, ac patriæ sepulturæ participem se fore cognoscat. Etenim grave & acerbum unicuique esse videtur, peregrè agentem se deprehendi, ac demum post mortem in aliena terra reconditum cinerescere. Earum quanta erga patriam sit verè germanæ ac genuinis civibus charitas, vel certius aut facilius quam ex indigenis perdiscitur. Siquidem peregrini & adventitiæ, non secus atque nobi aut spurij, parvo in discrimine ponunt exilia, quippe quibus patriæ nomen prorsus ignotum est: neque ullo eximi beneuoli argumento prosequuntur, existimantes nullam non rerum necessariarum copiam sibi hanc difficulter suppeditari, malunt felicitatis in ventris ac gulæ fœdis & belluinis voluptatibus situm habentes. Verùntamen quibus natalis est patria, terram illam singulari amore prosequuntur, in qua in lucem editi, in qua nutriti sunt. Quamquam male eam habeant, quamquam asperam & sterilem, quamvis vel de terræ virtutem colludent non habuerint: attamen quo pa-

ἀλλ' ἐν ἀρρήτοισι γενομένην, ἀπὸ λαμπρᾶν ἐλπίδων ἐπιρρεομένην ἀνθρώποις ἀνελπίστοις ἀγαθοῖς, καὶ λαμπροῖς φυλοῖς πανδαισίοις διηλυμμένοις, καὶ αὐλοῖς τῆς πατρίδος ἐγκωμίων ἐκπίπλανθάνονται. τῶν γὰρ ἐπιτοκόρων ἀπορρώγας καὶ ἐκτροπόρων ἐπαινοῦσι. καὶ σπάνιόν τις ἐς τὴν πατρίδα, λαμπρὰν γενομένην, λαμπρὰ ἄλλοις ἐνδαιμονοῦσαν δώσηται. καὶ διδομένην ἀθανασίαν ὁ πολίτης, πολιοῦται ἐπὶ τῇ πατρίδι τάφον, καὶ ὁ τῆς πατρίδος καὶ αὐτὸς λαμπρὸς λαμπρότερος ὀφθήσεται τοῦ παρ' ἄλλοις πυρός. οὕτω καλὸν τιμιον ἔστι πᾶσι καὶ πανταχοῦ νομοθέτας ἅπασι τὴν πατρίδα, ὡς καὶ τοὺς πατέρας. ἴδοι τις ἄν, ἐπὶ τοῖς μιγίστοις ἀδικήμασιν, ὡς χαλεπωτάτην ἐπιβεβληκότας τῷ φυλῷ, τιμωρίαν καὶ οὐχ οἱ νομοθέται ἢ οὕτως ἔχουσιν, οἷς πιστὸν μόνοι τὰς στρατηγίας ἐτήρων,

tria encomio poſſimùm celebranda ſit, nequaquam animo perplexi hæſitabunt. Verùm [k] tametſi non ignorauerint alios ſuam iactaſſe patriam ſuperbiùs ob agrorũ fœcunditatẽ, ac pratorũ viridantium plantas omnigenas neq; ipſi tamen patriæ ſolũ laudis obliuiſcuntur, quam equis alendis aptam ſuſpicientes, numeroſa quoq; ac robuſta pube fœcundã collaudant. Ad hæc [l] maturat etiam reditum in patriam aliquis, qui inſularis fuerit, tametſi apud alios bellè & feliciter viuere poſſit: oblatamq; immortalitatem reſpuet, patriæ ſepulchrũ perpetuitati præferens. Et vel [m] patriæ fumus alieno igne ipſi lucũlentior eſſe videbitur. Vſqueadeò verò in vniuerſum res omnes quamlibet pretioſas excellit patria, vt legum quoq; conditores paſſim quiſq; videat maximis puniendis ſceleribus [n] exiſſium pœnam conſtituiſſe, tanquam grauiſſimum & acerbiſſimum ſupplicium. Neq; verò ſolùm legiſlatorum conſuetudo ſic ſe habet; eorũ verò qui cum imperio exercitibus præſunt, aliter

neq

ἀπ' ἐρ τῆς μάχης τὸ μέγι-
στόν ἐστι τῶν παραγγελμάτων
ἐν τοῖς παρασκευομένοις, ὡς ἀνὴρ
πατρίδος ἀνὴρ ὁ πόλεμος.
μὴ οὖν ὅτις ἔν ἀκίνδυνος τύ-
χῃ, μανὰς εἶναι δόξῃ, ποιεῖ γὰρ καὶ
τὸν ἀπόνον, ἀνδρεῖον, τὸ τῆς
πατρίδος ὄνομα.

neq; enim maior ac vehementiore exhortatione in pugnis militum perturbationes accenduntur & inflammatur animi, quàm si pro mera patria se præliari cognoverint: nec ferè vllus est, qui in auditis ignauus esse sustineat.

Etenim strenuum & audacem ex meticuloso quoq; facit amor patriæ.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

a NIHIL esse patria dulcius.] *Propositio, & ratio à effectu, a signo & collatione, à simili & coniugatis. De dulcedine patriæ extat epigramma πάνδακρυ ex Homero formatum, quod quem Odyss. nono sic Vlysses in conuiuio Phæacum loquitur:*

Ὡς ἐμοὶ γλύκιόν ἐστι πατρίδος, ἠδὲ τοκήων
Γίνεται. *id est,*
Ve nihil est patriæ, propriisve parentibus vlli
Dulcius —.

Lucianus quoque hoc encomium ab hoc ipso Homeri loco exordiur: quo sententiam suam declarando, paucis quidem illis, sed admodum argutis verbis indicauit, quàm cuique pretiosa habenda sit sua patria, quàm amanter colenda, quam officiosè prosequenda. Illa enim mescio qua dulcedine cunctis ducis, & immemores non sinit esse sui. Nec ferè vllas vsquam alborum opinione, quamlibet barbara & inculta, quamlibet inamœna & horrida, quæ suo alicquo non videatur omnium esse cultissima & amœnissima. Hoc verum esse, vel vnus protestato producius multorum instar habendus est Ithacus, cui cùm sapientia minimè esset dubia, illiqua concessum foret ut

falsum

felicem vitam agere, immortalitate fruituro ac esset oritundus ex insula aspera, nec ita multùm iucunda: præ omnibus tamen voluptatibus, quas formosissimæ deæ conuersando capere potuisset, subsilientem fumum optat de patrijs possidere focis, inamœnos & horridos Ithacæ scopulos immortalitati præferens, quā negatse quicquam vspiam gentium viuisse dulcius. Iam neminem vsqueadeò ferum natura existimo, quem natalis soli recordatio non aliqua dulcedine caperet atq; demulceret, quique Vlyssis opinioni refragaretur, cùm illud naturæ nescio quo ductu aut vitio omnibus insitum esse videamus, vt cuique sua plus æquo arrideant: adeò vt cui sua sorderet patria, adhuc nemo inuentus sit. b Atque institui.] *A patria educationis auspicia suscipiuntur.* c Patriam pio amoris affectu prosequūtur omnes.] *Cic. 1. Offic. Remp sive patriam in beneficentia, per contentionē, reliquis omnibus conjunctissimis anteponit. Causæ in promptu sunt, quòd ea reliquorum omnium officia quodammodo continet.* d Iustum habebit honorem patri.] *Honoras patrem qui amat, obseruat, & obsequitur. Prima pietas in Deum, proxima in parentes & in patriam, pro cuius defensione pugnandum est.* e Quemadmodum & lex & natura imperat.] *De hoc Exod. 20. Deut. 5. Eccles. 3. Matth. 5. Ephes. 6.* f Dij soli natalitio.] *Ab exemplo & autoritate Deorum.* g Parum grati.] *Patriæ ingrati impiissimi habentur, in Erasmica declamatione Lucianicæ respondente, in collatione eius & effectus.* h Communē omnium matrē.] *A merito aliud ex causis. Patria à Sophocle in Antigona, eleganter naui comparatur, quā incolumi, salui sunt nauigantes, eademq; fracta, periclitantur omnes Cic. Offic. 1.* i Pro nutricādi officijs.] *De officio patriæ gratis præstando inde Erasmus in eadem responsione: Quid autem est, inquit, quod non vel gratus patriæ debeat ciuis? cui si vel animam impenderis, quid mirandum, si quod acceperis, id reddituris.* k Tametsi nō ignorauerunt.] *A signo & locorū collatione.* l Maturat reditum.] *Vlyssem intelligit, qui cùm apud Calypsonem posset in omnibus deliciis viuere, tamen illam asperā & lapidosam patriam suam ante reposuit etiam immortalitati, non ita facturus, si illam sententiam, quam in vetere tragœdia Telamonis filius Teucer dixisse*

traditur: Patriam esse cuique, vbicunque cuiquam esset bene, approbasset, quæ sententia à Lysia in oratione aduersus Philonem reprehensa est. m Patriæ fumus.] *Apud Homerum (inquit) ex terra natalis fumum Vlysses optat videre surgentem. Vnde & dictum est hoc prouerbium, ad quod eleganter quoque alludit Ouidius his verbis:*

Haud dubia est Ithaci prudentia: sed tamen optat:
Fumum de patrijs posse videre focis.

Quem autem vnquam vidimus in tam barbara regione natum, cui sua patria vel non optima videatur? Illa enim complectimur quæ solent haberi charissima: parentes, affines, amicos, penates, solum, rerum natale, cui aspicia viuendi debemus. n Exilium pœnam constituisse.] *Cic. in Parad. Nescis existimari, scimus esse pœnam, lib. 5. Tusc. Exilium credo quod in maximis malis ducitur. Virg. 10. Aen. Infelix exilium dicit. o* Protrudi patria.] *Quàm dulce & decorum est pro patria mori, expressit Horat. lib. 3. Car. od. 2.* Dulce & decorũ est p patria mori. *Cic. 1. Offic. Pro patria quis bonus dubitat mortem oppetere? Hinc Lucianus non scribit, hæc in præliorum exhortationibus plerumque valere, si quis dicat, bellum esse pro patria susceptum, neminemque esse qui hac voce audita, mortem extimescat, aut periculum metuat.*

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ἐγκώμιον.

DEMOSTHENIS encomium.

Philippo Melanchthone interprete.

ARGVMENTVM.

ET hic titulus argumenti summã indicat. Est enim encomium Demosthenis oratoris, sed nouo quodam colore tractatũ. Non enim simplici via, aut vulgaris laudandi rationibus, quæ à rhetoribus præscribuntur, vtitur: sed aliis quodammodo positis & reiectis, à confessione hostis potissimũ encomij partem absoluit, hoc videlicet ordine. Principiò narrat, quo pacto cum deambulatũ ijsset, in Thersagorã Poëtam inciderit, encomium Homeri meditantẽ. Ibi igitur cum de Homero alter, alter

aut. m

aute de Demosthene laudando interse agerent. Therſagorasq; contenderet longè difficilius esse Homerū laudare q̄ Demosthenem: non quia id versibus faciendum esset: sed quia ipsa materia locorū sterilior foret, idem hoc ipsa re cōprobare illū cœpisse. Exq; encomij huius occasio est, & quasi quoddā operis procœmiū. Fingitur itaq; exinde Therſagoras sub comparatione quadam Homeri & Demosthenis, & eorum quæ ad vtriusq; laudem ab arte sumi possint, omnes eos locos percurrere, ex quibus cùm persona Demosthenis, tū cæteræ virtutes & res gestæ amplificari poterant. Quo loco & illud obiter videre licet, quid in autorum lectione sectandum sit, & quæ ratio in encomijs texendis potissimùm sequenda. Therſagora ista omnia quasi digito, quod dici solet, indicante. Atq; hæc prior encomij pars est, quæ ex locis technicis à Therſagora homine Poëta perficitur. Altera autem ex atechnis, quæ vocant, sumitur: sed quàm summa prudentia atq; arte Lucianus, vtpotè orator, acteriò agens, tractasse ita videtur. Interpellato enim sermone Therſagorę, vt qui in vulgatis, & in schola exerceri solitis rationibus versaretur: deinde & carminis illius auscultatione, vt fingitur, vicissim peracta, ipse accepto ab eodem Macedonicarum rerum commentario, in quo & acta Antipatri & Demosthenis quædam continebantur, ex eo reliquam inde orationem pertexit, illi videlicet insuper commemorando, quę hostes quoque de eloquentia Demosthenis, de magnitudine animi eius, & de rerum gestarum excellentia, scripta atque testata reliquissent. Quo argumento neque grauius aliud, opinor, neque firmius quicquam afferri potuit. Est enim ea demum vera ac solida laus, quæ ab hoste proficiscitur: quippe qui nihil laudaturus facilè in eo, quem odit, fuerit, nisi ad quod ipsa virtutis ac veritatis natura compellitur: quæ eiusmodi sanè est, vt quod infrà ipse Antipater ait, honestæ res etiam apud hostes honestæ ducantur, & virtus laudem suam vbiuis locorum inueniat. Sed de hac re alibi dictum est.

Βαδίσοντί μοι κατὰ τὸν σοφὸν, τὸν ἐντῦθα θερμὸν ἐξιόντι ἐν ἀκμῇ ἡμέρας, ἐπῆλθε τὶς ὄνος, σμικρὸν μὲν μισουμβείας, θερσαγόρᾳ παραπλήσιος. τάχα τι ὑμῖν αὐτὸν ἐπίσταται· σμικρὸς τὶς ὄνος, γρυπὸς, ἱππόλαιος, ἀνδρικὸς τὸν φύσιν. ἐπῆλθεν οὖν αὐτὸν ἔτι πρωΐζοντα, Θερσαγόρας ἑῴλω ὁ ποιητής. ποῖ δὴ, καὶ πόθεν; οἴκοθεν, ἦλθ' ὑπ' ἐνταῦθα. πότερον δ', ὦ δ' ὃς, ἐπανῇς; ἀμέλει μήν, ἔφη, καὶ τότε δύο μήν· ἀφίξομαί τοι τῶν νυκτῶν ἑξανασάς, ἔδοξε μοι χθὲς τοῖς Ὁμήρου χριβλίοις τῆς ποιητικῆς ἀπάρξασθαι. λαλᾶς γὰρ σὺ ποιῶν, ἑῴλω, καὶ τὰ τρο φεῖα τῆς σοφιστικῆς ἱκανῶ τίνων. ἱκανῶν οὖν ἀρξάμενος ἦλθ' ὃς, ἵλαθον ἱματιόν. ἐς τοῦτο τῆς μισουμβρίας ἱκνεῖσθαι. ὅτερ οὖν, ἑῴλω, λέγε μοι καὶ τὸν ποιητάτε. ποῦ νὺ μέν τι πρότερον, ἔφη, πᾶσαπᾶν ἑυτονεῖ δρόμῳ ἄκρα, τῇ χαρὶ τὸ Ὁμήρου ἱκνεῖσθαι.

CVm a in porticu deambularē, exiūi ad sinistram b die 16. paulò ante meridiem, fortè se mihi Thersagoras obtulit. existimo eum plerisque vestrūm notum esse. Pusillus est, naso c aquilo, ferè camdidus, virili specie. Hunc cùm procul accedentem viderem, dixi: Hic Thersagoras Poëta est. Et interrogavi, quorsum aut undè iret? Ille inquit, domo se huc venisse. Num, inquam, deambulandi gratiâ? Tum ille: Omitte hoc interrogare. nocte intempesta surrexi, vt ad d Homeri natalem carmen ei dedicerem. Praclarè, inquam, facis, quòd illi studes gratiam institutionis referre. Hoc cùm instituissem, ait ille, huc veni, neque animadvertī me deambulationem ad meridiem vsque produxisse. Tum ego: Et mihi opus est deambulatione. Sed ille: Multò antè, inquit, e-

portuit me illum salutare. monstrabat autem manu Homeri-

Scūm enim in templo Ptoo lemæi ad dexteram colli catum esse, prolixa cohoo insignem, inquit: ad hunc eundum mihi est, vt cum falutem, & orem vt mihi magnam versuum copiam largiatur. Ego contrà inquam: Si quid votis proficitur, & ego iam olim Demosthenē obstrepo, vt mihi suppeditet orationem ad natalem eius ornandum. Si igitur satis erit vota facere, adiunge me tibi socium. nam commune, inquit, lucrum auferre cupimus. Ego inquit, habeo poëma lucubratū hac nocte & hodie, quod Homero propter beneuolentiam dedicaturus sum. Nam diuino quodam furore commotus ad poëticam rapior, vt iudicabit ipse. Quæro enim mecum libellum in hoc paratum, vt ostendam sodalibus, cùm in aliquem ocioſum incidero. O te felicem, inquam, qui videris mihi perinde facere, atq; alii qui poſtquam cursu victi in ſtadio, recti ablato pulvere, vt

Ἴστε γὰρ που τὸν ἐν Δηλίῳ Διὸς τῶν Πτολιεμαίων νεὼν, τὸν καθεσμένον τὰς κόμας προσῳδῶν τι οὐῖ αὐτὸν ἀφικόμενον, ἔφη, καὶ προσευξόμενον, ἀρθόνιον μεταδιδόναι τῶν ἐπῶν. ἐγὼ γὰρ, ἔφην, ἐν ἀντῆις τὰ πράγματα ἄν, πάλαι γάρ σοι καὶ αὐτὸς ἐνοχλῶν μοι δοκῶ τὸν Δημοσθένην, ἐπιουρῆσαί τι πρὸς τὸν αὐτοῦ γενέθλιον. εἰ οὖν ὑμῖν ἐπαρκέσει τὸ ᾄσεσθαι, συμβολοίμην ἄν σοι· δοκεῖ γὰρ ἡμῖν τὸ Ερμαῖον. ἴθι μὴν, ἔφη, καὶ τῶν νύκτωρ τι καὶ τήμερον πεποιημένων, δοκῶ μοι τῆς ἀνοίας τὸν Ομηρον ἐπιγράψασθαι· θέας γάρ τινας, καὶ μαντικῆς ἐς τὸν ποιητὴν ἐξεβακχεύθην, ἐννέας δ' αὐτόν· ἐπίτηδες γάρ σοι τοῦτό τὸ γραμματεῖον πεποιημένον, ἐς ἄρα ὧν σχολὴν ἄγοντι τυγχάνω πεπαίρων πεπετύχοιμι. δοκεῖς ἔμοιγε ἐν καλῷ σὺ γ' σχολὴν ἄγειν· μακάριε· γὰρ εἶ, ὧν δ' ἐγὼ, καὶ πόνους τὸ τοῦτον δόλιχον νενικηκότ', ὃς ἄλλο

Scitis enim in templo Ptolemæi ad dexteram collocatum esse, prolixa coma insignem, inquit: ad hunc eundum mihi est, vt eum salutem, & orem vt mihi magnam versuum copiam largiatur. Ego contrà inquam: Si quid votis proficitur, & ego iam olim Demosthenem obstrepo, vt mihi suppeditet orationem ad natalem eius ornandum. Si igitur satis erit vota facere, adiunge me tibi socium. nam commune, inquit, lucrum auferre cupimus. Ego, inquit, habeo poëma lucubratum hac nocte & hodie, quod Homero propter beneuolentiam dedicaturus sum. Nam diuino quodam furore commotus ad poëticam rapior, vt iudicabit ipse. Opus enim mecum libellum in hoc paratum, vt ostendam sodalibus, cùm in aliquem ocioſum incidero. O te felicem, inquam, qui videris mihi perinde facere, atq; alius qui posteaquam cursu vicit in stadio, redit ablato puluere, vt

ἥδη καὶ μεμψιμοιρῶν πρὸς τὸν λάσιον, καὶ τὸ λοιπὸν ἀθλίας ψυχαγωγίας, μυθολογεῖν πρὸς ἡδονὴν τοῖς ἀκροωμένοις ἐπιδόξῃ ἐκπλήττουσθαι τὸν πάλαι ἔσης. ὅ δὲ, ἀπ' ἐπὶ τῆς βαλβίδος ἐκ ἂν ἐμυθολόγας, ἔφη. καὶ νῦν μὲ μοι δοκᾶς, ἀγωνικῶς τὸν δόλιχον τοῦτον ἐπιόν, ἵνα φυσῶν ἀνδρὶ μάλα μὲ ἐκ ἀποῤῥωδοῦντι πλὴ ἐμοῦ τύχῃς. καὶ ὃς γελάσας, ὡς μὲ δι τὸ ἀπόρων, εἶπε, ἐργασόμεθα; ἴσως γάρ, ἔφη, ὁ Δημοσθένης ἐκάτερον, ἐ καὶ Ὅμηρον εἶναί δι λόγε κατασκευάσας. καὶ σὺ μὲν μέγα φρονεῖς Ὁμηρον ἐπανήσας, ἐμοὶ δὲ ὁ Δημοσθένης σμικρὸν, καὶ τὸ μηδέν; συκοφαντεῖς, ἔφη. ἐξετάσαι σαι μὲ ἐκ ἂν τὰς πράξας, εἰ καὶ πλείων ἐμοὶ πλὴ φιλίαν πρὸς Ὁμήρου τετάχθαι. νῦν, ἔπορ ἐμοὶ μὲ ἐκ ἂν νομίζοις πρὸς τὸ Δημοσθένης ἀπὶ ἐκ ἐμὲ τοῦτον ἀντιμάχεσθαι καὶ τὰ πλὴ ἐκείνοιν, ἁπλῶν ὡς πλὴ ποιητικλὴ ἔρριζον ἐγῷ μόνον, τὸς ῥήτορας δὲ

obiectet se spectando: cum luctatore iocatur, cum spectante vt iam in certamen vocetur. Cui respondet ille: At paulò ante cùm è meta procurrendum esset, non erat otium adiocandum. Sic tu velut in cursu poëtico victor, finis me ludos ac delicias, meum iam fiducia fortunæ, Scilicet, ait ille ridens, quasi rem difficilem susceperis. Fortasis, inquam, Demosthenes videtur tibi magnus, qui ad Homerum conferatur, & videri vit in argumento graui ac difficili posuisse operam, cùm Homerum laudásti: me verò existimas leue argumentum de Demosthene sumpsisse. Cauillaris, inquit ille. nam ego nolim heroas illos meter se committere, tametsi magis faueo Homero. Bene, inquam: annon putas me Demostheni magis fauere? Sed quoniam non recusas hac de re mecum

colloqui, apparet te solam

τὸν λόγον καταφρονῆς ἀπὸ γῆς, ὁρμᾶσθαι παρὰ τὸν ἵππον μὲ μανίαν, ἔφη, τοῦτο ἀγῶνος, ἐδὲ ἐ πάνυ ἐκ τὰς ἀναισθησίας ἐκ τὰς ἀπειρίας. δεῖ γάρ δι καὶ δὶς ἐξαναδραμεῖν, ἔφην, ἐκ τὰς ἀπειρίας, ἀ μὲ μὴ τοῦτο ἐφικέσθαι, καὶ φαίνεσθαι ἐκ οἶδα δι, ἔφη, ἀ ἐπιτηδείως χάριν ποιᾶσαι, ἂν τι δὲ λογοποιῶν, καὶ τὰ Δημοσθένες ἐγὼ τὸ Ὁμήρου τιθεὶς, οἷον λέγε πλὴ ὁρμὴν καὶ σπουδὴν, καὶ τὸ ἐνθουσιαστικὸν, καὶ τὸ ἀγωνίσασθαι πρὸς τὰς Φιλίππε μάχας καὶ Καρδαλικὰς, καὶ πλὴ ἀσπλεδίαν τὸ δ' Ἐλευσῖνάδε ἄπιθι, πρὸς τὸ, διὰ τί τὰς ἀγαθὰς ἀνέδρας τὰς ἀγαθὰς ἐκκλησίας καὶ τὸ, Ἥκει μὴν ἐμπέσων γέρων ἰκανδάνε πλείων, πρὸς τὸ, Πυκνὸν κινῶν κεφαλὴν ἄρ' οἱ ἀνήρ ἐφάνη, οἱ ἐκ ἀδίκως καὶ ἀκόντισας πολιτικὰς, σοφε.

tam orationem: profiteris contemnere, sicut equiti pedites praeferuntur. Tu ille, Dij prohibeant me sic insanire, tametsi non leui furore opus est ijs, qui ad poeticas fores accedunt. Verùm & oratoribus, inquam, opus est afflatu quodã diuino ad efficiendam orationem non humilem aut frigidam. Nec hoc, inquit, ignoro, ac sæpè me comparatio cùm aliorum oratorum, tũ & Demosthenis cum Homero, delectat, cùm similem video vim, acerbitatem & impetum. Vt Homerus Agamemnonem appellat violentum: ita Demosthenes in Philippi ebrietatem, saltationes, pæsulantiam inuehitur. Et quale illud est apud poëtã, Vnũ augurium optimũ est pugnare pro patria: tale illud est apud Demosthenẽ: Oportet bonos viros bona cũ spe suscipere defensionem Reipub. Et illud:

Fortunæ ipse senex deploret talia Peleus, similis est huius sententiæ: Quàm grauiter ingemiscerent illi fortes viri, qui propter gloriam & patriæ libertatem in acie perierunt.

καὶ λόγους καταφρονᾶς ἀτιμάσας, οἷον ἱππικὸς παρὰ πεζὸν ἱππεὺς ὑπερφρονῶν, μὴ μανθάνω, ἔφη, τοῦτό γε, μᾶλλον δὲ ποθῶ σὲ μανίας ἐπὶ τὰς ποιητικὰς ἰέναι θύρας. δεῖ γάρ τοι καὶ τοῦτο καταλογάδην, ἔφην, ὑπὲρ τινος ἐπιτηδείας, ἐμέμνησο μὲν ταπεινοῦ φανῆναι, καὶ φαύλως προυτίθεσο. οἶδά τοι, ἔφη, ὃ ἐπαῖρει, καὶ χαίρω πολλάκις, ἄλλων τι δὲ λογοποιῶν, καὶ τὰ Δημοσθένους ἐγγὺς ἦ Ὁμήρου τιθέμενος. οἷον λέγω τὴν σφοδρότητα καὶ πικρίαν, καὶ ἡ ἐνθουσιασμόν, καὶ τὸ μὴ οἰνοβαρὲς πρὸς τὰς Φιλίππου μέθας καὶ λοιδορίαν πρὸς τὸν Ἀσχίνην. τὸ δ' Εἰς οἰνοπα δεῖσος, πρὸς τὸ, δεῖ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας τοὺς ἀγαθοὺς ὑποθεμένους ἐλπίδας. καὶ τὸ, Ηκιστ' οἰμώξει γέρων ἱππηλάτα Πηλεύς, πρὸς τὸ, Πολλοῦ ποτὲ κινδύνου ἄξιον οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἱ ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας τελευτήσαντες, παρα-

tam orationem prorsus contemnere, sicut eques peditem præcurrentem aspernatur. Tū ille, Dij prohibeant ne sic insaniam, tametsi non leui furore opus est ijs, qui ad poëticas fores accedunt. Verùm & oratoribus, inquam, opus est afflatu quodā diuino ad efficiendam orationem non humilem aut frigidam. Nec hoc, inquit, ignoro, ac sæpè mirè comparatio cùm aliorum oratorum, tū & Demosthenis cum Homero, delectat, cùm similem video vim, acerbitatem & impetum. Vt Homerus Agamemnonem appellat violentum: ita Demosthenes in Philippi ebrietatem, saltationes, petulantiam inuehitur. Et quale illud est apud poëtā, Vnùm augurium optimū est pugnare pro patria: tale illud est apud Demosthenē: Oportet bonos viros bona cū spe suscipere defensionem Reipub. Et illud:

Forsitan ipse senex deploret talia Peleus, simile est huic sententiæ: Quàm grauiter ingemiscerent illi fortes viri, qui propter gloriam & patriæ libertatem in acie perierunt.

παραβάλω ἢ τὴν Πύθωνα πρὸς τὰς Ὀδυσσέως περιφάδας τῶν λόγων· καὶ τὸ,

ἀμφὶ μὲν οἱ μιμνέμεν ἀγύρω τ' ἀθανάτω τε ἴσεσθαι,

πρὸς τὸ, πύρας ἢν δὲ ἅπασιν ἀνθρώποις ζοῦ β.α θάνα[illegible] ἐμὲ γ' ἐν οἰκίσκῳ τινὶ αὐτὸ μόνον φράξας τηρεῖν. μὴ μυείαν τινὰ φασιν αὐτοῖς αὐτοῖς ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἐπιφέρομαι. κἄγωμαι δὴ μάθω τὴν ἀρχαίαν, μὴ τροπὰς λέξεως καταμανθάνων, μηδὲ τὰς ἀφαιρέσεις τῶν μέρων μηδὲ τὰς ἐκ τῶν παραπομπῶν ἐπανόδους, μηδὲ τὰς τῶν παραβολῶν σὺν τῷ ἁμαρτάνειν ποικιλίας, καὶ τὸ τῆς πρέπει μίσον ἁρμόττον παντὶ καιρῷ. καί μοι συμβάλλει τὸ δοξάζειν (ἐγὼ δὲ ἂν τὰληθὲς ἀφαιρυπαίμην) ὡς τὸ ἀκριβὲς ἢ ῥᾳθυμίας Ἀθηναῖοι καθάπαξ δὴ Δημοσθένης, ὁ πλὴν παρ' ὀλίγοις, ὥς φασιν, ἀνεμνήσθη, ζῶν τὰς Ἀχαιὰς Ἀχαΐδας προσαγορεύσας. ἁμαρτάνω δ' τάχα τοῦτο συμβαίνει τὰς Ἑλληνικὰς ἀγωνίας, ἢ μᾶλλον τὰς Ἀχαιοῖδας μάχης ἐγκόλπιας grandiore sono repræsentat, quàm Homerus, qui scripsit

Confero & negue vi fluentem Pythonis orationem ad hybernas nives, quarum similis oratio Vlyssis esse scribitur. & illud:

[k] Ni foret hæc hominum natura obnoxia morti,

simile est huic loco: Omnes homines naturâ suâ obnoxij sunt, etiam si quispiam conetur se inclusum cautam seruare. Deniq; finitæ sunt similes veruſtæ sententiæ. Delectant autem me & affectus tum vehementiores, tum lenjores, & orationis varietates, & metaphoræ tedium leuantes, & tempestiui ex digreſſionibus reditus, & concinnæ collationes, denique totius orationis venustas. Et mehercule (neque enim dissimulanda est veritas) plus esse [l] gratiæ in Demosthene, castigatæ sequentiem suorum ciuium magnæ libertate, quàm in Homero, cùm Achiuos Achaidas appellat. Et Græcorum tragœdias

διαλόγους ἀναπλάττοντος, καὶ μύθοις τὰς φορὰς σκιαγραφοῦντος. πολλάκις δὲ μικρὰ τῶν Δημοσθένους καὶ μίτρα κέχρηται, καὶ ῥυθμοὶ καὶ βάσεις ἐκ τῆς ποιητικῆς ὕλης ἐμβιβάζουσιν, ὥσπερ καὶ Ὁμήρου ἐπεισόδια καὶ σχήματα τραχύτητος καὶ καθαρότητος. ἀλλ' ἴσως φύσει πως ἐπάρχειν τοῖς λογάρισι τὰς ἀρετὰς ἐπιπολάζειν. πόθεν γὰρ ἂν περιφρονεῖν ἄν τὴν οἰκίαν Καλλιόπης, ταύτην δὲ γιγνώσκειν; ἀλλ' οὐδὲν ἧττον τὸμὲν ἀγῶνισμα τῶν ἐς Ὁμηρον ἐγκωμίων διπλάσιον ἔργον. ἐγὼ τοὺς σοὺς Δημοσθένους ἐπαίνους τίθημι, οὐ τοῖς μίτροις, ἀλλὰ τῇ ἐνθυμήσει φημί, ὧν τὸμὲν ἐξ ἐμοῦ ἔχειν ἰδρώτα τινὰ κρηπῖδα ὑποβαλλόμενον τοῖς ἐπαίνοις, πλὴν γε τῶν παιγνιωδῶν τούτων· τὰ δ' ἄλλα, τὰ μὲν ἀσαφῆ, πατρὶς καὶ γένος καὶ χρόνος. ἃ γάρ τι σαφὲς αὐτῶν ἴσμεν, ἐκ τῶν ἔστιν ἀμφίλογος ἀνθρώποις ἔρις, καθάπερ καὶ Διδύμου τὸν κωμῳδιοποιὸν Κολοφῶνα, καὶ Κύπριλλον, καὶ Χίον, καὶ Σμύρναν, καὶ Θάσ-

colloquia in mediis pugnis, & certamina iacta lapidis dirimit. Sæpe etiam apud Demosthenem membra suo: habent numeros ac mensuras, quales sunt in poëtica: sic aut neque desunt in Homero antitheses, comparia, figuræ asperiores aut candidiores. Nam ingenia videntur suâ sponte similes virtutes etiam in dissimilib. studijs gignere. Quare igitur tuam Calliopen aspernaret? Quamuis autem hanc valde admiret, tamen mea causa duplo plus habet negocij, quàm Demosthenis encomium: non ob illam causam, quia mihi eorum scribendū est, sed etiam propter argumentū, nullam habeo materiam satis splendidā ad inchoandas laudes, præter ipsam poëticā: [m] cætera sunt ignota, patria, genus, ætas. nam si hæc nota essent, nullæ exitissēt inde dissensiones. Alij patriam ei assignant vrbem Ionicam Colophona, alij Cumam, alij Chium, [n] nonnulli Smyrnā,

Θήβας τὰς Αἰγυπτίας, ἢ μυρίας ἄλλας. πατέρα δὲ Μάιονα τὸν Λυδὸν, ἢ ποταμὸν, καὶ μητέρα Μελανώπωλω φασίν, ἢ νύμφην τῶν ἐγχωρίων, ἀνθρωπίνου γένους ἄγνοιᾳ. κίνουν δὲ τὸν ἡρωικὸν ἢ τὸν ἰωνικόν. καὶ μάλ' ὅπως πρὸς τὸν Ἡσίοδον ἔχῃ ἀλλήλοις σαφῶς ἀδύνατα, ὅπου γε καὶ τοὔνομα πρὸ ζῷ γνωρίμου τὸν Μιλησιγενῆ προκίνουσι. τύχλω δὲ πενίας, ἢ πάθους ὁμμάτων, ἄμφω μὲν βέλτιον ἦν καὶ τυφλὰ ἰδεῖν ἢ ἀσαφῆ κέκτησθαι. περὶ γοῦν δή μοι κομιδῇ τὸ εὐγνώμονον, φοίνικα ἄκρα. πτερὶ παμένοσα, καὶ σοφίαν ἐν τῶν ἐπῶν ἀκαλομένην ὑμνήσειν. τὸ δὲ σὸν, ἔφη, κατὰ καιρὸς, ἐπίφθομάντι καὶ λέσθαι, ἐφ' ἱστορημένοις τε καὶ γνωρίμοις μόνον ὀνομάσαντα, οἷον ὕψος ἔτιμον, ἢ ἐνσυμάτων παρὰ σοῦ ἀκόμενον. τί γὰρ ἂν μέγα καὶ λαμπρὸν ἢ τύχη ὦ Δημοσθένη προσῆψε; τίνι οὐ γνωρίμῳ; οὐκ ἄν quidam Thebæ Aegyptiæ, & innumeræ aliæ. Patrem Mæonem Lydum, aut fluuium: matrem Melanopen, aut aliquam nymphæ. ignotæ de humanæ genus ignoratæ. Alij existimant eum temporibus heroicis fuisse, alij Ionicis: nec satis constat, utrum Hesiodus sit antiquior. Quidam etiam contendunt, prius ei nomen Melesigenæ fuisse, quàm hoc quod nunc in vsu est Homeri. Nec de fortunis eius aliquid constat, de paupertate, de cæcitate: vt satius esset fortasse omittere ista, cùm sint ignota. Valde igitur angusta erit encomij materia, si nulla res gestæ, & carmen tantùm laudandum erit, & sapientia ex versibus æstimanda. Tibi verò amplissima materia ad manum & in promptu est dicenti de rebus certis & celebratissimis: tantum verbis opus est, tanquam condimento ad obsonium parato. Quid enim magnum & splendidum fortuna Demostheni concessit? Quid

τὴν Ἀθῆναν μὴ οὐκὶ πλοῦτος ἀκμαιότατος καὶ δοξότατος, καὶ ἐπ' ἐλαίᾳ ἔρασμα; καὶ τοὺς ἐπὶ ἔρωτι & ἄρτῳ τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὰς ποιητικὰς ἐγκωμιαστὰς ἀφθόνου ἀφθονίας ἐκ θεῶν, καὶ γάμους, καὶ κατοικίσεις καὶ ἀγορὰς, καὶ τὰ Ἐλευσίνια. νόμῳ δὲ καὶ δικαστηρίων καὶ παννυχίδων, καὶ Παναθηναίων, καὶ ἑορτῶν καὶ πομπῶν τοσαύτων τε καὶ τηλικούτων ἐκπεπλησμένην, οὐδὲ ἂν ὁ πανσοφώτατος ἀφίστατο ἑορτῶν δεῖν λόγου, φησίν, ὁ Δημοσθένης, ἀφθονία μὲν ὧν ἂν ἔροι τις πάντα πάντως. τοῦτ' ἐγκώμιον ἂν ἀκαριαῖον ἐν μικροῖς, ἐν μὲν τοῖς ἐπαίνοις ὀλιγοστὸν ἐπὶ πολὺ δὲ ἐν τοῖς ἐπαινουμένοις. ἰσοχρὲς γὰρ, παντοπόρημα, ἐν Βάκχου φύσει, ἐνίοτε καὶ Θυσίᾳ, τὸ μὲν ἀκριβὲς ποιητικὴν φύσιν ἐπιδεῖξαι σοι Ἀθήνας ἀκέλευστος, τὸ δὲ παροιμίας σκόμματα ἐκ μικρᾶς ἀφορμῆς ἐκπαγλοῦσθαι, μὴ οὐ μᾶλλον ποιοῦσι παρόμοιον ὡς ἀνάκτορα κατὰ τὴν Δελφῶν ἀκρόπολιν ἐκδέχεσθαι πάντα φιλοφρόνως, χρείαν Quid non celeberrimum? Nonne patria? Athenæ opulentæ & nobiles, & Græciæ propugnaculum? Quòd si mihi Athenæ contigissent, poëtica consuetudine vocitarem amores deorum, iudicia, commigrationes, dona, Eleusinem. Porrò de legibus, iudicijs, cœtionibus, Præco, colonijs, trophæis terra marique partis, ne Demosthenes quidem ipse pro dignitate dixerit. Ex his magna mihi copia suppeteret. Idq; eo minùm non existimarem prætermittendum esse, cùm in præceptis laudationum hoc contineatur, vt laudes ex patriæ ornamentis cumulentur. Isocrates Helenæ præconio inseruit Thesium. Poëtis verò cœcessa est maxima libertas. Sed tu fortasis irrideri te metuis, similium orationis iusto grandius sit: & veteris ne quis iuxta prouerbium dicat, Epigramma maius esse calatho. Itaq; etiamsi omittam Athenas, recurret patre Pœantium classis, aureum,

φὴν Ἀθῆναι μὴ αὐτῶ παʃρὶς καὶ λιπαρὰ καὶ ἀοίδιμοι, καὶ τὸ Ἑλλάδος ἔρεισμα; καὶ τοι λαβόμην ἄρ' ἐγὼ τῶν Ἀθηνῶν, ἐπὶ τῆς ποιητικῆς ἐξουσίας ἐπισπόμενον ἄν ἔρωτας θεῶν, καὶ κέλευσις, καὶ κατοικήσεις καὶ ἀφορμὰς, καὶ τὰ Ἐλευσῖνα. νόμων δὲ καὶ δικαστηρίων καὶ παννυχίδων, καὶ Παραλίων, καὶ ἀστικῶν καὶ προπαίδων θαλαττίων τε καὶ χερσαίων ἐκφανεστέρων, οὐδ' ἂν ὑμᾶς ἐπίσης ἀξίως ἐρικίδη λύγειν ὁ λόγος, φησίν, ὁ Δημοσθένης, ἀφθονία μὲν ἂν ἔχοι ἐμοὶ πρὸς πάντας. τόδε ἐγκώμιον ἐν ἂν ἀπαρτᾶν ἐνομίζομεν, ἐν νόμῳ τοῖς ἐπαίνοις ὄν, ἐν τῇ παιδείᾳ ἐπικοσμῆται τὸς ἐπαινουμένους. Ἰσοκράτης δὲ, παρεμπόρημα, τῆ Βελλήνης φίλων, ἐνέθηκε τῇ Θησέα, τὸ μὲν δὴ ποιητικὸν φῦλον, ἐλεύθερον σοὶ δ' ἴσως ἀνάβαθρα, τὸ τῇ παροιμίας σπῶμα ἐπὶ τῇ ἀσυμμετρίᾳ ἐπαγαγεῖν, μή σοι μεῖζον πρόσκοιτο τὸ ἐπίγραμμα τῶν θυλάκων. παρύτι δὲ τὰς Ἀθήνας ἐκδέξεται ὁ λόγον πατρὶ πρέπαρχος, χρυσία

Quid non celebratiſsimum? Nonne patria Athenæ opulentæ & nobiles, & Græciæ propugnaculum? Quòd ſi mihi Athenæ contigiſſent, poëtica conſuetudine recitarem amores deorũ, iudicia, commigrationes, dona, Eleuſinem. Porrò de legibus, iudicijs, cõcionibus, Piræo, colonijs, trophæis terra marijq; partis, ne Demoſthenes quidem ipſe pro dignitate dixerit. Ex his magna mihi copia ſuppeteret. Idq; encomium non exiſtimarem prætermittendum eſſe, cùm in præceptis laudationum hoc contineatur, vt laudes ex patriæ ornamentis cumulẽtur. Iſocraaes Helenæ præconio inſeruit Theſeum. Poëtis verò cõceſſa eſt maxima libertas. Sed tu fortaſsis irrideri te metuis, ſi initium orationis iuſto grandius ſit: & veteris ne quis iuxta prouerbium dicat, Epigramma maius eſſe calatho. Itaq; etiamſi omittam Athenas, accurret patre præfectus claſſis, aureum,

χρυσία κρηπὶς κατὰ Πίνδα-
ρον. ἐγὼ δὲ τῷ Αθήναις καλ-
λιστόν τε τιμήματος τρι-
ηραρχικόν. ἐπὶ δὲ τῷ Δημοσθένει
ἔτι κομιδῇ παιδὶ ὄντι, ἐπαι-
νῶ τε, τὴν ὀρφανίαν οὐ
συμφορὰν ἀναλίσκων, ἀλλὰ
δόξης ἀφορμὴν, τὸ δὲ φύσεως
γενναῖον ἀγαπῶ δοκοῦντος. Ὅσα
μὲν οὖν μὴ δεῖ ἔτι παίζουσιν,
ἐν ἄσκησιν μνήμης παρίσου
ρίαν παραλέφαμεν, ἀλλ' ἀ-
θύρας ἀνάγκη τῶν ἐπαίνων ἅπ-
τεσθαι τῶν ὑπ' αὐτοῦ δὴ πε-
πραγμένων, ὕλην ἐπιτρο-
φῆς καὶ μελέτης καὶ διδασκα-
λίας οὐκ ἔχοντα, μηδ' οὗτινι ἐ-
πὶ τὴν Ησιόδου δάφνην κα-
ταφυγόντα, τὴν βαθύμους καὶ
ἀργοὺς τοὺς ἐπῴρ ἐπανύσ-
σαν. σοὶ δ' ἐνῆν ἄθλα μὲν, ὧν
λὺς μὲν ὁ Καλλίστρατος, λαμ-
πρὸς δ' ὁ καλάλογος, Αλκιδά-
μας, Ισοκράτης, Ισαῖος, Βού-
σιρίδης. μυρίαν μὲν ἐφελκομέ-
νην Αθήναις τὴν δυνῶν καὶ τὰς
πατροπομπίας ἀνάγκας ἐπα-
ναμένειν, ταχείας δ' ἴσως ἐπὶ
μεγαλείοις τ' ἐλπίσιν ἐπὶ τὰς
πράξεις ἀφικομένην, παρὸν
δ' αὐτῷ καθ' ἡσυχίαν κυμᾶν,

aureum, vt Pindarus ait, fundamentum. Nulla enim Athenis maior dignitas est, quàm praefectura classis. Quòd verò extinctus est Demosthene adhuc puero, non est calamitas indicanda, sed gloriae occasio, retegens generosam indolem. Iam Homeri institutionem & studia nusquam legimus, sed fingi oportet nos attingere poëmata eius, cùm de educatione & studijs eius nulla exstent historiae. Neq; licet fingere eum à Musis accepisse poëticam, sicut de Hesiodo Lauro ferunt, quae ociosis pastoribus poëticam inspirabat. Tu verò Callistratis habes, & longum & magnificum catalogum, Alcidamantem, Isocratem, Isaeum, Eubulidem. Et cùm innumerae illecebrae Athenis adsint retinentes etiã illos qui sunt in custodia patrum, cumq; adulescentia per se proclivis sit ad voluptatem, ac Demosthenem liceret propter tantum negligentiam voluptatis sequi-

tantes

ἐκ τῆς τῶν ἐπιτρόπων ἀπι-
γοείας, ὁ τῆς φιλοσοφίας
καὶ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς κα-
τῆχε πόθος, ὃς αὐτὸν ἤγαγ
οὐκ ἐπὶ τὰς Φρυνίης, ἀλλ'
ἐπὶ τὰς Ἀριστοτέλους καὶ Θεο-
φράστου, καὶ Ξενοκράτους
καὶ Πλάτωνος θύρας. πάν-
τωθα, ὦ βίλτιστε, φιλοσοφοί-
ας ὢν λόγῳ, διττὰς ἐν ἀνθρώ-
ποις ἐρώτων ἀγωγὰς, τὸν μὲν
θαλαττίους τινὸς ἔρωτος, παρά-
φορόν τε καὶ ἀγελαίαν, καὶ κυμα-
τώσαν ἐν ψυχῇ, Ἀφροδίτης
πανδήμου κλύδωνα, φησὶ μαι
νόσαις νέων ὁρμαῖς, αἰσχίστης
μα θαλαττίου, πλὴν ὑφαντόν
γε καὶ τοῖς σαφῶς ἔλεγχον, εὐ
πυρὶ καὶ τόξοις ἐντεθῆναι δυ-
σαλγεῖς νόσους τραυμάτων,
ἀλλ' ἐπὶ τὸν αὐτὸν τοῦ κάλλους ἄ-
γαλμόν τε καὶ καθαρὰν ἰδέαν
ἐξορμῶσαν, μανίᾳ σώφρονι
τῶν ψυχῶν, ὅσαι πλὴν ἰσχύος, καὶ
θείων ἀγχίσποροι, φησὶν, ὁ
τραγικός. ἵμερον δὲ πάντα πό
ρον, κουρὰ, σπάσαν, κάλ-
λιστον, ξίφος, γλῶτταν διαρ-
θρῶσαι, μισθοῦ ὄχλου τ' ἐπιπό-
νως ὑπόκωφον, μνήμην ἀκριβῶ-
σαι, θορύβου καταφρονῆσαι, σωφρόνως νύκτας ἐπιπόνοις ἡμέραις

ἐξ ἴσου

tamen continuit eum amor
virtutis ac doctrinæ, & du-
xit non ad Phrynæ ianuam,
sed Aristotelis, Theophrasti,
Xenocratis, Platonis. Hic
poteris philosophari, dupli-
cem amorē esse in animis hu-
manis: alterum mari ortum,
varium, ferocem scilicet, ve-
nereos fluctus in animo, qui
mouentur ex æstuantibus cu-
piditatibus iuuenū, naturam
planè marinam. alter amor
est aurea catena cœlo demis-
sa. Hic non habet faces aut
tela, quæ faciāt lethalia vul-
nera, sed bonum furorem im-
mittit mentibus, quæ sunt co-
gnatæ dīis, incitantem ad na-
tiuā & incorruptā pulchri-
tudinis formā comprehendē-
dam. Omnia hæc amori fa-
cilia fuerunt, tonsuræ, late-
bræ subterraneæ specuū, cor-
rigere linguæ vitia, actionem
in ætate virili discere, exer-
cere memoriam, assuefacere
animum ad contemnendos
populi fremitus, continuare
studia per diem & noctem.

ἐξ ὧν τις οὐκ οἶδ' ὁπόσοις ὁ Δημοσθένης, ἔφη, σοὶ τῷ ῥητορικῷ ἐχρῆτο, τοῖς μὲν ὀνόμασι καὶ τοῖς ἐνθυμήμασι κατανυκτῶν τὸν λόγον, τοῖς δὲ σχήμασιν ἐξακριβῶν τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχάς; λαμπρὸς μὲν ὢν ἐν μιᾷ ὁρμῇ, σφοδρὸς δὲ ἐν τῷ πνεύματι, σωφρονίσαι δὲ καὶ τῷ τῶν ὀνομάτων ἐγκρατείᾳ, ποικιλώτατος δὲ ἐν τοῖς σχήμασι. μόνος γοῦν τῶν ἐκτὸς ἡμῶν, ὡς ὁ Λεωσθένης ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ἔμψυχον, καὶ σφυρήλατον παρῆκε τὸν λόγον, οὐδὲ ὡς τὸν Αἰσχύλον ὁ Καλλισθένης ἔφη πολλὰ τὰς τραγῳδίας ἐν οἴνῳ γράφειν, ἐξορμῶντα καὶ ἀναβράζοντα τῷ ψυχρῷ, οὐδ' ὅτως ὁ Δημοσθένης συντίθη τοὺς μύθους τοὺς λόγους, ἀπ' ὕδωρ πίνων, ὅ καὶ τὸν Δημάδην φασὶ φάσκειν ἀεὶ ταύτην αὐτοῦ τὴν ὑδροποσίαν, ὡς οἱ μὲν ἄλλοι πρὸς ὕδωρ λέγοιεν, τὸν Δημοσθένην δὲ πρὸς ὕδωρ γράφειν. Πυθέας δὲ ὁ ῥήτωρ τῶν Δημοσθενικῶν λόγων ἀπόβλεψιν φαίνεται τοῦνυ κτενοῦν λύχνον. καὶ τοιγαροῦν ἔφη, σοὶ τὸ χωρίον τοῦ λέγειν, οὐκ

Vnde quis nescit qualiscunque fuerit orator Demosthenes? quomodo orationem verbis & sententijs ornauerit, argumentis adspersérit affectus, quantum in copia splendor sit, quanta vis & impetus, quanta verecundia & parsimonia sit in verbis & sententijs, quanta varietas figurarum? Itaque Leosthenes inquit, solum illum ex omni Oratorum numero vinum orationem habuisse non fabricatam malleo. Non enim componebat orationes ebrius, vt Callisthenes Aeschylum ait tragœdias inter pocula scripsisse, cùm vino incaluisset. At Demosthenes scribens aliquid, tantum bibebat. Et extat hac de re Demadis iocus, quòd dixit alios ad aquam dicere, Demosthenem verò etiam scribere ad aquam. Et Pytheas inquit, orationem Demosthenis lucernam olere. Hunc campum habet, qui de Demosthene dicendi:

οὐκ ἔστι τοῦ ἐμοῦ λόγου. οὐ γὰρ τοι μέτεστι περὶ τῶν Ὁμήρου ποιημάτων ἐπιχειρεῖν κρίνειν. ἀπὸ μέντοι τῶν ἔργων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ τῆς ἀσκήσεως καὶ τῶν ἐν τοῖς χρόνοις τιμῶν καὶ τῶν ἐπὶ τοῖς λαμπρύνουσι καὶ ὁμιλῶν ἀναφέρων, ὡς τὰ πολλὰ τεθέασαι, ἴσως οἶσθα, ἔφην, ἃ μοι δοκεῖ περὶ τοῦ ἀνδρὸς. ἐγὼ δὲ γελάσας, ἴσως, ἔφην, ἀξιοῖς με καταπλεῖν τὸν λοιπὸν λόγον, ὦ Δίαρι, ἅτε, ἀμφοτέρων τῶν ἀκρωτηρίων ἐπειλημμένον, καὶ τῆς ῥητορικῆς καὶ τῆς τέχνης καὶ τῆς ἀσκήσεως, καὶ πλεῖν ἀκυβέρνητον, καὶ πανδήμου ἀνδρὸς, ἀφίλου κομιδῇ καὶ πρᾴου καὶ τοῖς πάθεσι, καὶ μηδὲν ποιοῦντος ἰσχυρόν; ἐγὼ δ' οὐκ οἶμαι μοι τοῦτο ἐπιτρέψειν σοι καὶ ἐνίοις τῶν Δημοσθένους ἀεὶ ἔρωτα ἐπιπνέουσι. ἴσως γάρ, ἔφην, ἃ γελᾷς, ἐμὲ δὲ μόνον τῶν ἐν ῥητορικῇ βιβλιοκόρον, καὶ διαπεπαῦσθαι τὰ

qui conueniet etiam ad meum argumentum, cùm erit de poetica Homeri dicendum. Sed postea transibis ad benefacta, & liberalitatem & dignitatem quam in Republica assecutus est. Hic cùm ires, connecteretque reliqua, plura dicturum ego interpellaui, ac ridens inquam: Hauris ne modò tanquam balneator, vt reliqua oratione perfundas mihi anres? Etiam, inquit ille, congiaria, ludos ex propriis facultatibus vitro factos, instructas naues, murum, fossam, redemptos captiuos, virgines dotatas, consilia optimam Republicam, legationes, leges. Cumque incidisset in magnitudinem rerum gestarum, capi videre hominem superciliosum contrahentem, & timentem ne deficeret eum oratio de rebus gestis Demosthenis. Ac, Fortasse me, inquam, putas vnum ex omnibus qui eloquentiæ dederunt operam, nihil audisse de re-

ἐντεῦθεν πῶς τῷ ἐμῷ λόγῳ ἁρμόσει. οὐ γάρ τοι μέτεστιν ὁ περὶ τῶν Ὁμήρου ποιήσεων ἐνεστὶ καιρὸς λόγος. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τὰς εὐεργεσίας, καὶ τὴν ἐν τοῖς χρήμασι φιλοτιμίαν, καὶ τὴν πολιτείαν τὴν ὅλην λαμπρότητα. καὶ ὁ μὲν ἤκουσεν, ὡς τὰ λοιπὰ πεισόμενος· ἐγὼ δὲ γελάσας, ἅπου γε, ἔφην, δέομαί σου καταχεῖν τῶν ὤτων, ὥσπερ βαλανεύς, καταντλήσας τὸν λοιπὸν λόγον· νὴ Δία γε, ἔπη, μνημοθονίας τε καὶ χορηγίας ἰδιουσίους, καὶ πρωραρχίας, καὶ τεῖχος καὶ τάφρον, καὶ λύσεις αἰχμαλώτων, καὶ παρθένων ἐκδόσεις, ἀρίστην πολιτείαν· καὶ βρίσβεις καὶ νομοθεσίας, καὶ μυρίων πολιτευμάτων ἐμπεσόν· γε· ἆρ' ἴσασί μοι τοῦτ' ἐκφρῦς σωφρονοῦντος, καὶ δυσχεραίνοντος μὴ λόγοι τῶν Δημοσθένους ἔργων ἐπιλίποιεν. ἴσως γάρ, ἔφην, ὦ γαθὲ νομίζεις, ἐμὲ δὲ μόνον τῶν ἐν ῥητορικῇ βεβιωκότων, μὴ δεδιθυρυμῶσθαι τὰ ὅπλα

qui cóueniet etiam ad meum argumentum, cùm erit de poética Homeri dicendum. Sed postea transibis ad beneficta, & liberalitatem & dignitatem quam in Republica assecutus est. Hic cùm iret, connecteretque reliqua, plura dicturum ego interpellaui, ac ridens inquam: Hauríne modò tanquam balneator, vt reliqua oratione perfundas mihi aures? Etiam, inquit ille, congiaria, ludos ex propriis facultatibus vtrò factos, instructas naues, murum, fossam, redemptos captiuos, virgines dotatas, consilia optima in Republica, legationes, leges. Cumque incidisset in magnitudinem rerum gestarum, capi ridere hominem supercilia contrahentem, & timentem ne deficeret eum oratio de rebus gestis Demosthenis. Ac, Fortasse me, inquam, putas vnum ex omnibus qui eloquentiæ dederunt operam, nihil audisse de rebus

ὅτα

ὅτα τῶν Δημοσθένους πρᾶξιν. ἄγε, ἔφην· περὶ τοῦ λόγου τινὸς συμπονείας τινὸς, ὡς σὺ φῂς, δεόμεθα. πολὺ δὲ μᾶλλον τοῦναντίον κατέχει πάθος, οἷον ἀνθρώπους περιλαμπούσης, οὐκ ἔχοις πῶς λαμπρὰν τὴν Δημοσθένους δόξαν τὴν ὄψιμον ἀπεργάσαι. καὶ γὰρ αὐτός τι τοιοῦτον ἔφ' Ομήρῳ κατὰ τὰς ἀρχὰς πέπονθα. κατέσκεπον γοῦν μικροῦ δεῖν, ὡς οὐκ ἀντιβλέπειν ὅμοι πρὸς τὴν ἀθέατον. ἀτὰρ ἐγὼ μὲν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἀπέφυγα. δοκῶ μοι κατὰ σμικρὸν προσειθίσμενος, ἀντίον ὁρᾶν, καὶ μηδ' ἀποστῆναι, ὑπερηλίου τὰς ὄψεις, νόθον τοῦ τῶν Ομηριδῶν χύτρους ἀλίσχεσθαι. σοὶ δὲ μὴν φαίνεται καὶ τοῦδε, ἔφη, πολὺ ἄμεινον, ἢ κατ' ἐμὲ εἶναι. τῆς μὲν γὰρ Ομήρου δόξης, οἷον ἐπί μιᾶς ὁρμώσης τῆς πανηγυρικῆς ἀκροάσεως, ἀθρόως ἐξ ἀνάγκης ὧν ἀπάσης λαβέσθαι, σὺ δ' ἃ μὲν ἐπὶ τὸν Δημοσθένους ὅλον ἐφάπαξ τῇ γνώμῃ πάσεις,

bus gestis Demosthenis? Immò, ait ille, opus est nobis mutuo auxilio in scribendo, quemadmodum paulò antè dicebas. Verùm nisi fortasse aliter affectus es, existimo tibi persuasum, oculos fulgere Demosthenicæ gloriæ, nec posse te tam clarum lumen contemnere. Mihi quidem accidit hoc initiò in Homero. Pene igitur abiecerem argumentum, quia non potui intueri: postea sensim quo modo recepi in manum, & paulatim assuefeci oculos, ne formidarem aspectum, neve quisquam me accusare posset cæcutiens in sole, nothum genus Homerica. Quamquam tua causa facilior est, quàm mea. Nam cùm in Homero nihil præter poëticam laudem possimus, tota illa laus simul in animo concipienda est. Tibi verò, cùm totum Demosthenem consideres, copia se offert, ut

laudes

καὶ μᾶλλα ἂν ἀναμείνειε τις

βλ τὸν λόγον ἅπαν, οὐκ ἔ-
χων ὅτου πρώτου τῶν γνώ-
μων λάβοις. καθάπερ οἱ
λίχνοι πάσχουσι περὶ τὰς
Συρακουσίους ποικίλας, ἢ
οἱ φιλήκοοι περὶ φιλοθεάμο-
νας, ἐς μυείας ἀκουσμά-
των καὶ θεαμάτων ἑδονὰς
ἐμπεσόντας. οὐκ ἔχουσι
γὰρ, ὅ τι δῶ ἔλθωσιν, ἀπὸ
τῶν ἐπιθυμίαν μεταθέμε-
νοι. οἶμαι δὲ καὶ σὲ μετα-
πηδᾶν, οὐκ ἔχοντα, ὅτῳ
ὅ,τι καίπερ, ὑπὸ πάλιν σε πο-
ικιλόντων, φύσεως μεγα-
λοπρεποῦς, ἑρμῆς διαπύρου
βίου σώφρονος, λόγου δια-
νοήτου, τῆς ἐν τοῖς πράξε-
σιν ἀνδρίας, κεκμάτων πολ-
λῶν καὶ μεγάλων, φιλοσο-
φίας, δικαιοσύνης, φιλανθρω-
πίας, πίστεως, φρονήματος
σωφίστου, ἑκάστου τῶν πολ-
λῶν καὶ μεγάλων πεπολιτευ-
μάτων. ἴσως οὖν ὁρᾷς ἐν-
θεν μὲν ψηφίσματα, πρέσ-
βεις, δημηγορίας, νόμους, ἐκεῖ-
θεν δὲ στόλους, Εὔβοιαν, Με-
γάρα, τὴν Βοιωτίαν, Χίον,
Ῥόδον, τὸν Ἑλλήσποντον,
Βυζάντιον, οὐκ ἔχεις ὅποι τὸν γνώμονα ἀποκλίνῃς, συμπε-

húcne an illuc te vertas: nec
posſis ſtatuere quid pri-
mum ſumere velis, ſicuti de-
licati in [u] Syracuſanis men-
ſis, aut auidi ſpectatores &
auditores; cùm varia ſpe-
ctacula & carmina offerun-
tur, dubitant quò potiſſi-
mùm applicent animum. I-
taque opinor te ex alio in a-
liud deſilire; nec poſſe in u-
na re commorari, cùm te
ſubinde alia ad ſe rapiant,
videlicet natura liberalis, in-
genium ardens, temperan-
tia; eloquentia, magnitudo
animi in rebus gerendis,
multa & præclara facino-
ra, fortunæ deſpicientia, iu-
ſtitia, humanitas, fides, au-
dacia, prudentia, ſingulæ
actiones in Republica. Pote-
ſtaſſe hinc intueri decreta,
legationes, conciones, le-
ges: inde claſſes, Euboeam,
Megara, Boeotiam, Chium,
Rhodum, Helleſpontum,
Byzantium, dubitabis quò
te potiſſimùm vertas in tam
co-

ἀφιερώμην τοῖς πλουσιω-
τέραισιν. ὥσπερ οὖν ὁ Πίν-
δαρος, ἐπὶ πολλὰ ἄνω πα-
τέμενος, οὕτω πως ἀπορή-
σων, ἰσμηνὸν, ἢ χρυσηλά-
κατον Μηλίαν, ἢ Κάδμον,
ἢ Σπαρτῶν ἱερὸν γένος, ἢ
τὰν κυανάμπυκα Θήβαν, ἢ
τὸ πάντολμον σθένος Ἡρα-
κλέος, ἢ τὰν Διονύσου πευ-
κωθέα τιμάν, ἢ γάμον
λευκωλένου Ἁρμονίας ὑμνή-
σομεν; οὕτοι δὲ καὶ σύ
γε ταὐτὸν ἴσως ἀπορεῖν,
λόγον ἢ βίον, ἢ ῥητορικὴν ἢ
φιλοσοφίαν, ἢ ἀγωνίαν,
ἢ τὸν θάνατον τἀνδρὸς ὑ-
μνεῖσθαι. ἔτι δ' ἐλλιπὲς ἱερ-
γον ἀφυγεῖν, ἔφη, τῷ πλέ-
ον, ἂν ἑνὸς ὅτου δὴ κα-
βόμενος, ἢ τῆς ῥητορικῆς καθ'
αὑτὸν, εἰς ταὐτὸν κατάβον
τοῦτον τὸν λόγον, ἱκανὸ γ'
ἂν σοι δόξ' ἢ Πινδάρου. ἐ-
κεῖνον μὲν γὰρ τὰς ἀσπαστὰ
κἀβρυτὰς, τοῖ πανδοῦς τι
κίνητρον δόξῃ παραλαβόντα,
ἂν'

ta copia, cùm in magnaque re emineat peculiare quidam laude dignum. Vtitur Pindarus alicubi dubitat, multa videns sibi proposita esse, cùm inquit:

Num mea Ismenum, Meliámve nympham,
Seu magis Cadmum, genus aut virorum
Denitus Jaui genitum Draconis
Carmina dicent?
Seu canam Thebas, celebréve pugnas
Herculis? seu Bacchi tuos honores?
Seu prius nunc Harmoniæ puellæ
Dicam hymenæos?

Idem tibi accidet, re dubitanti virum orationes, an res gestas, aut eloquentiam, aut doctrinam, aut auctoritatem aut mortem viri sumas laudandam. Verùm non retraueris, quicquid sumes. Si solam eloquentiam elegeris, argumentum copiosum ha-

ἐπ' αὐτῷ γε οὐκ ἐρῶμεν, ἄλλον δὲ τινὰ τῶν φαντα-
σίαν οὐδὲν ὑμῶν ὄγκου-
τῶν, οὐδ' ὅταν ἐξαρκέσαι
τῶν τοῦ χρόνου βάσα-
νον καὶ κόνιν, τὰ δὲ τοῦ
Δημοσθένους, ἀπὸ σοῦ κα-
ταλήψεται λόγου, ἢ τοῦ-
τῳ πρέπον. πρὸς γὰρ μὲν
τὰς τῶν ψυχῶν ἀρετὰς, ἢ τὰς
πολιτικὰς χρεῶν παραμέ-
τρησιν, μίαν ἰδιότητα τοῦ
ἀνεπιμιξίαν τῶν ἀμφοῖν·
ἃ δὲ βούλεσθε ἀκούειν, ἄνω
καὶ κάτω ἐλάττονα, ἴσην
ἀναγκαῖον λόγον ἔχοντα·
πολλὰ γὰρ ἐν ἕκαστον
ἐκατέρων. ἃ δ' οὐκ ἐν
τοῦ παντὸς, ἀλλ' ἐκ μέρους
ἐκατέρου· νόμῳ μὲν
γὰρ ἐπαινεῖσθαι τοὺς ἐν
μέρει ἀριστεύσαν-
τας ἢ πόλις, ἐκ δὲ κρίσεως
ἐκείνη τοὺς ἐν πᾶσιν ἀρί-
στους ἐστέφθαι, ὑπεσθαι
τοὺς τῶν ποιητῶν, ἐξ ἐ-
κείνης ἢ τέχνη, ἢ τῆς
ἀγιδος, μετὰ γὰρ μέρους
εἶναι, ἢ τῇ ψυχῇ, τὸν
νέφ-

fama tenùm accepimus, sed nulle extant eius orationes. Quare constat, eum præter actionem, nullam habuisse solidam aut durabilem laudem, quæ promereretur admirationem apud posteros. At Demosthenis scripta extant. sed hoc relinquam tibi dicendum, si hoc argumentum tractauerit. Si conuerterit te ad mores eius, & ad res gestas, poterit exerpere vnum locum, aut ad summum duos. hi tibi amplissimam materiam suppeditabunt. res enim sunt splendidissimæ. Quòd si non vis totum argumentum pertractare, sumes partem aliquam, Homeri exemplo, qui heroas ex partibus laudat, prædicat pedes, aut caput, aut comam, aut vestes, aut clypeum. Et ne dij quidem huiusmodi laudes affectantur, sumpsit à tela, aras, clypeo, nedum ab aliqua corporis aut animæ parte. Beneficia

bebis. Hic satis erit cum x *cum Pericle conferre. nam illius fulgura, tonitrua, & aculeos relictos in animis audientium,*

ἀλλ' αὐτῶν γε οὐχ ὁρῶμεν, ἄλλον ὡς οὐδὲν τῶν φαντασίαν οὐδὲν ἔμμονον ἔχουσαν, οὐδ' οἵαν ἐξαρκέσαι πρὸς τὸν τοῦ χρόνου βάσανον καὶ κρίσιν. τὰ δὲ τοῦ Δημοσθένους, ἀπὸ σοὶ καταλειπέσθω λέγειν, ἐπὶ τὸν τρίτον. πρός γε μὲν τὰς τῆς ψυχῆς ἀρετὰς, καὶ τὰς πολιτείας αὐτοῦ παραμίνυν καλὸν, μίαν λοιπὸν τὴν ἀκριβολογίαν ἀποτιμώσθαι τῷ ἀκριβολογίᾳ· εἰ δὲ βούλοιο ἀληθῶς, ἀνὸ καὶ σώματος ἐπόμενον, ἴχαν ἀποχρῶσαν λόγων ὑποβαλεῖν· πολὺ γὰρ ἐν ἅπασιν ἐλλαμπρότης. εἰ δ' οὐκ ἐκ τοῦ παντὸς, ἀπ' ἐκ μέρους ἐπαινεσόμεθα· νόμος μὲν γὰρ Ὁμηρικὸς, ἡρώων ἐπαίνους ἐκ μερῶν ἀρτίθεσθαι, ποδῶν ἢ παλαλῆς ἢ κόμης, ἤδη δὲ κἀκτῶν φορημάτων ἢ ἀσπίδων. μιμεῖσθαι δὲ ἐδὲ τοῖς θείοις ἐγνικὸς, ὑμνοῦσι πρὸς τῶν ποιητῶν, ἐξ ἐκ λαπάτης ἢ τόξου, ἢ τῆς ἀγχιδός, μέρει γε δὴ μέρους σώματος, ἢ τῆς ψυχῆς, τῶν ἐνέρ-

fama tantùm accepimus; sed nulle extant eius orationes. Quare constat, eas præter actionem, nullam habuisse solidam aut durabilem laudem, quæ promereretur admirationem apud posteros. At Demosthenis scripta extant. sed hoc relinquam tibi dicendum, si hoc argumentum tractaueris. Si conuerteris te ad mores eius, & ad res gestas, poteris excerpere vnum locum, aut ad summum duos. hi tibi amplissimam materiam suppeditabunt. res enim sunt splendidissimæ. Quòd si non vis totum argumentum pertractare, sumes partem aliquam, Homeri exemplo, qui heroas ex partibus laudat, prædicat pedes, aut caput, aut comam, aut vestes, aut clypeum. Et ne dij quidem huiusmodi laudes aspernantur, sumptas à telis, arcu, clypeo, nedum ab aliqua corporis aut animæ parte. Beneficia

ἀνηρίθμῳ δὲ οὐδὲ Δημο-
σθένει τὸν ἐφάπαξ ἐλθεῖν, οὔ-
τοιγε οὐδ' ὁ Δημοσθένης ἀντιάσειε, καθ' ἓν τῶν αὐ-
τοῦ καλῶν ἐπαινούμενος, εἰ
καὶ τὸ γε σύμπαν οὐδὲ αὐ-
τὸς ἂν αὐτὰ ἐξαρκέσαι ἐν
παύσαι. ταῦτα τῷ Θηρα-
γόρου Δίωνι φέροντι, οἶμαί σε,
ἔφην, ἐμπεπλῆχθαί μοι
βουλόμενον, τὸ μὲν μόνον
ποιητὴν ἀγαθὸν εἶναι, τὸν
λόγον παραμαρτύρομαι συ-
ποιεῖσθαι τὸν Δημοσθένη, τὰ
πρὸς τοῖς ἐμπείροις πρέπει
θέντα. σοὶ μὲν οὖν, ἔφη, τῷ
ῥᾳδίως καταθεᾶσθαι, προσήκειν
ἐπιβραμεῖν τὸν λόγον, εἴ τι
τῆς φροντίδος ἀνὴς, ἀκροασ-
τὴς ἡμῖν γένοιο. πρόϊθι
τοίνυν, ἔφην, σοὶ γένοι-
μ' ἂν οὐδέν, οὐδαμοῦ σκοπῇ δέ,
μὴ καὶ πλέον ἢ γένοιτ' ἂν ἐ-
πιτρόπου. καλὸν ἂν λέγοις,
ἔφη, τὸ ἴαμα· σὺ γάρ, ἔ-
φην, ἀγνοεῖς, οἶμαι, τὸ παρὸν
ἄπορον. ἔστα ἰατροῦ δίκην
τῷ νοσοῦντι σαθρὸν ἀγνοή-
σαντι,

verò deorum nemo complecti vnus vna oratione semel potest. Itaque neque Demosthenes egit festus esset, si virtutes eius non comprehendere vna oratione. Nam ne ipse quidem suas laudes omnes vna oratione complecti posset. Hæc ille centem Therſagoram interpellauit: ac, Pato, quam, hæc te narrare, ut eloquentiam tuam apud me ostentes. nam cum mihi tantùm volueris declamare quantus poëta ſis, nunc ostendis etiam quantum à ſoluta oratione valeas. Tum ille: Volui, inquit, hoc argumentum pertractare, cùm viderem te ſegniorem eſſe. ſi tamen cura paulliſper remiſſa audires me poëma meum recitantem. Ego verò reſpondi, illum non licere operæ pretium: ac, Ita de, inquam, ne magnam rem perturbatum me dimittas. Tum ille: Facile remedium erit, ſi nondum etiam tibi ſatisfactum eſt. At vero, inquam, quæ res me angat. Deinde ut medicus ignoranti ægro

φαντ@, ἄπο θεραπώσας. ὅτι τί λὰ σὺ μὴν, ἀταράξας ἄν, τὸν πρῶτον ἰόντα πρὸς τὸν λόγον ἐπιχάρη σας ἰᾶσθαι τάδ' ἤδη καταλωάλυτα πακαῖς ἐτῶν ψευδέσι, ὥς τι τούτης τῆς ἀποείας ἰατά σοι τὰ ἰάματα. τοῦτο δ' οὖν ἔφη σοι τόδι ἴαμα, χὴ μίν τοι, καθάπερ ὁλοῦ, θαῤῥαλωτάτλω ἔπα τλὼ σωηθεστάτλω τλὼ ἐναντίαν ἥδ', ἔπον, προυθέμλω, ἢ φασίν Ἀννίκηριν τὸν Κυρλωῖον φιλοτιμηθῆναι πρὸς Πλάτωνά τι καὶ τοὺς ἑταίρους. τὸν μὲν δὴ Κυρλωῖον, ἅρματα τηλαυγίαν ἐπιθαλλόντα, πολλοὺς περὶ τλὼ ἀκαδήμιαν ἐλαύνειν ῥόμους, ἐν τῇ αὐτῇ ἁρματοτροχίας ἅπαντας, μηδὲν παραβάντα, ὅθ' ἑνὸς ῥόμου σημᾶα κατὰ τῆς γῆς ἐπολάπιθαι. τοὐμὲν δὴ γε τοὐναντίον σπεύδει, τὰς ἁρματοτροχίας ἀλιάνειν. οὐ μάλα ῥᾴδιον δ' οἶμαι καινουργῆν, ὁλοῦς τῶν τετριμμένων ἐκτρεπόμενον, ἀπὸ τοι τὸ Πάσεων@, ἔφη, σοφόν. πεῖον,

bi genus, aliena remedia adhibebis. Tu enim instituisti me iuuare tanquam rudem aliquem, & nunc primùm ad hæc studia accedentem, verùm hæc mihi iam olim detrita sunt. Proinde remedia tua nihil ad meam solicitudinem faciunt. At hoc, inquit, remedium fuerit: Trita via tutissima est. Mihi verò diuersum, inquam, placebat. Aiunt Annicerin Cyreniacum quendam philosophum se aurigantem Platoni ostentasse ante Academiam, quòd in eâdem orbita subinde duceret & reduceret currum, nihil deerrans, vt vestigia tantum vnius perpetui cursus viderentur. Ego contrà studeo tritam viam & vetera vestigia effugere. Verùm difficile est nouam viam relicta vetere excogitare. Ad hæc Thersagoras ait: Placet igitur Passonis consilium? Quod? inquam.

ἴφλω; οὐ γὰρ ἀκήκοα. Πάσσωνι τῷ ζωγράφῳ φασὶν ἐκφοθῶαι γράψαι ἵππον καλινδούμενον, τὸν δὲ γράψαι πτίχουσα, καὶ πολὺ κρείττονα τὸν ἵππον. ὡς δ' ἔτι γράφοντ& ἐπιστῶσαι τὸν ἐπιδέοντα, μίμφεσθαι· μὴ γὰρ τοῦτο προσάξαι. τὸν οὖν Πάσσωνα τοῦ πίνακ& τὰ μετέωρα διάτο μείζονα ἔχοντα, τῷ παιδὶ τῷ γράφοντι ἐπιθῆξαι κελεῦσαι, καὶ τὸν ἵππον ἵμπαλιν κάμπτοντα ἐφελῶαι καλινδούμενον. ἰδὺς ἄ, ἴφλω, θιρσαγόρα, ἄμ μίαν οἴκ μ' ἐφελῶ μιμήσασθαι τοσούτων ἐτῶν, ἀλλ' οὐχὶ πάσας γραφὰς καὶ μείζονας ἐναλελάβηκα, καὶ μετατίθεται δεδίηνα, μὴ τὸ τελευτᾶον πάθοιμι τὸ τοῦ Πρατίνα; ποῖον, ἔφη, πάθ&; τὸ γελώμενον, ὅ φασιν αὐτὸν γελῶσθαι, θεασάμεν ἐξαίσιονς τὰ τῆς ἀνθρωπίνης ὄψιος, ἐπὶ καπηλαλῆκέ πάσας ἰδέας ἄν θηρίων καὶ φυτῶν καὶ γραμμάτων, αὖθις αὖ μετὰ μορφῆς

quam. Non enim audiui. Tum ille. Ferunt quendam cum Passone pactum esse, vt equum pingeret volutantem se. iste currentem pinxit, & circa equum exsecitatum pulueren. Cumque adstaret apud pingentem, ille qui locauerat equum pingendum, & cum pictore expostularet, quod aliud pactus esset: exhibet pictor tabulam puero, & iubet inuertere, ac pictum ramillis ostendere: ita videbatur equus in tergo inuertere, sequè volutare. Fassusque, inquam: verùm puta me toi annis non sæpe contum esse vt materiam reterem? Ego verò nihilfariam verti ac reuerti, & vereor ne mihi ad extremum accidat idem quod Prato. Quidnam? ait ille. Hic fertur consumptis annis tot formis quas solebat vertere, videlicet bestiarum, plantarum, elementorum, rursus penuria peregrinæ formæ

μηρφῆς ἱπασάκτου, Πρωτία γρίσθαι. σὺ μὲν, ἔφην, ὑπὲρ τὸν Πρωτία μηχανᾷ τὸν ἐμὸν ἀπράσιν ἀποδι-δράσκειν. οὐκ ὦ γαθὲ, ἔφην, τοῦτο. παρέξω γοῦν ἐμαυτὸν ἀκροᾶσθαι, παρὸς τὸν ἐπηρ[ημένον φροντίδα τάχα γὰρ, ἄν τι περὶ τοῦ σοῦ κύημα[τος ἄφρουρις γενόμενος, καὶ τῆς ἐμῆς ὠδῖνος συμφρουρίσας. ὡς οὖν ἑδάκη ταῦτα αὐτῷ, καθίσαντος ἐπὶ τῆς πλησίον πρηπίδος, ἐγὼ μὲν ἀκροώμην, ὁδὶ δ' ἀνελίττει μάλα γραφικὰ ποιήματα. μεταξὺ δ' ὥσπερ ἔνθους γιγνόμενος, ἐπισπάσας τὸ βιβλίον, κομίζου τὸν ἀκροατικὸν, ἔφη, μισθὸν, καθάπερ Ἀθήνησιν ἐκκλησιαστικὸν ἢ δικαστικὸν, ἀπ' ὄπων ἔσῃ μοι χάριν. χάριν μὲν, ἔφην, ἕσομαι, καὶ πρὸς, ὅ, τι καὶ λέγεις, ἀθρῶν; τί δ' ὅς, ὅ, τι καὶ λέγεις; Μακεδονικοῖς, ἔπην, ἐντυχὼν τῆς Βασιλικῆς οἰκίας ὑπομνήμασι, καὶ τότε ὑπερθάς, τὸ

formæ Proteus factus. Tu, inquit ille, magis varias formas excogitas quàm Proteus, vt effugias meam recitationem. Ego verò, inquam, libenter præbebo me auditorem, & eiiciam curam excogitandæ orationis ex animo. Forsan enim, cum lecto poëmate desines partum tuum curare, me quoque parturientem adiuuabis. Itaque cùm perfeciſſem tandem, ſedimus in proximo ſaxo. Hîc ego audio recitantem egregium poëma. At inter legendum repentè velut furore percitus, clauſo libro: Auſer, inquit, mercedem huius auſcultationis, ſicut Athenis ſportulæ dabantur in concionibus ac iudiciis. Sed vide etiam atque etiam, vt gratiam mihi habeas. Egóne, inquã, gratiam habeam, cùm nondum intelligam quid dicas? Verùm quid eſt quod promittis? Incidi, ait ille, in domeſticos cõmentarios regũ Macedoniæ, quæ res incredibilẽ

τὸ βιβλίον οὐ κατὰ πάριρ-
γον ἐκτησάμην, καὶ νυῦ ὑπ-
πμνήσθαι ἔχων οἴκαδε. ἐγ-
γράψαι δ' ἄπαντι τῶν Αρ-
τιπάτρῳ πραχθέντων ἐπὶ τῆς
οἰκίας, καὶ περὶ Δημοσθέν-
ους ἅμοι δοκεῖς οὐκ ἂν
παρέργως ἀκοῦσαι. καὶ μήν,
ἔφην, ἤδη γέ σοι τῶν ἀναγ-
καίων χάρις, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπῶν. ἐγὼ μὲν οὖν
οὐκ ἀποκρύψομαί σου, πρὶν δὲ τὴν ὑπόσχεσιν ἔργον σοι
γενέσθαι. σὺ δ' ἐπαίνεσας μὲν μοι λαμπρῶς τὴν Ομήρου ἐγ-
κώμιον, ἔοικας δ' ἐπάσαι αὐτὸς καὶ τὴν Δημοσθένους.
ὡς οὖν ἀνέγνω τὰ λοιπὰ τοῦ γραμματίου, διατρίψαντος
ὀλίγου, ὅσον ἀρκοῦσα ὧν ποιήματι τοὺς δικαίους ἐκ
παίνους, ἤμην ἐς τοῦ Θρασαγόρου, καὶ μόλις μὲν, ἐ-
πιτυχὼν δὲ τῷ βιβλίῳ, κἀγὼ λαβὼν τότε μὲν, ἀπηλ-
λαττόμην. ἐντυχὼν δ' οὖν.
τῇ τὴν γνώμην διατίθη, ὡς
οὐδέπω τοιοῦτος ἐπῆλθε, ἀλλ' ἐκ
αὐτῶν ὀνομάτων τι καὶ ῥη-
μάτων ὑμῖν ἀναλέξομαι.

ἀλλ

mihi lætitiam attulit: quippe librum illum non sine magno negocio mihi comparaui. huius mihi iam venit in mentem. Continet autem cum reliquam interiorem Antipatri vitam, tum eriam quædam de Demosthene, quæ cupidè lecturus visiris. Ego verò iam, inquam, referro gratiam pro euangelio. dabo tibi operam, reliquos versus recitanti, neque dimittam domec profecisse præstiteris. Nam vt Homeri encomio magnificè me delectasti, ita delectaberis haudquaquam dubiè & Demosthenis encomio. Postquam igitur perlegi nescio quos versus, paulisper ibi commorati sumus. donec pro poëmate debitas laudes rependerem. Deinde ad ædes Thersagoræ veni. ibi vix tandem reperi librum, sed reperi tamen: quem ego accipiens domum redij. & cùm legissem, decreui nihil mutare, sed totam historiam vobis ad verbum recitare.

Nam

ἐμὲ γὲ ὦ Ασκληπιῷ μὴ ὄν τι ἧττον τῆς τιμῆς, ἃ μὲ τῶν προσόντων αὐτῷ ποιησάντων ἄσματα, τὰ Αλισοδήμου τοῦ Τροιζηνίου, καὶ Σοφοκλέους ᾄδεται. καὶ ὦ Διονύσῳ τὸ μὲν ποιεῖν καινὰ ποιήματα, κωμῳδίας ἢ τραγῳδίας, ἐκλέλοιπεν· τὰ δ' ἐπὶ τούτοις συντεθέντα, οἷς νῦν ἂν μέσον ἡμέρᾳ κομίζωσι χάριν ἐκ πλάτους φέρει, ὥστ' θεὸν Ἀσκλῆπιον τιμᾶν τὸ μὲν ὅν βιβλίον οὗτο, εἰ δὴ τῶν ὑπομνημάτων τὸ προσῆκον ἐμοὶ μέρος. τὸ δ' ἀφανὲς βιβλίου φησίν, Αντιπάτρῳ μεμνῦσθαι παρόντα τὸν Αρχίαν. ὁ δ' Αρχίας, ὅστις ἄρα τυγχάνων ἀγνοῶν, τοὺς φυγάδας ἐπέπαυε συναμύνων. ἐπέπαλτο δ' αὐτῷ, καὶ Δημοσθένει ὡς τὸν Καλαυρίας πᾶσαν μάθοι, ἢ βιάσασθαι πρὸς τὸν Αντίπατρον ἦκεν. καὶ δὴ καὶ μετίεσιν ὁ Αντίπατρος ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἐλπίδι, τὸν Δημοσθένην ἀεὶ προσδοκῶν. ὡς δ' ἤκουσεν ὡς τὸν Καλαυρίας ἥκοντα

Non enim minor honos habebatur Aesculapio, cùm Alisodemi, & Sophoclis versus ei decantantur, si desit nouum poëma sacrificantibus. Et Baccho iam olim desijt mos noua poëmata faciendi: sed alijs composita non minorem gratiam merentur his, qui ea tempestiuè proferunt ad Bacchum celebrandum. Liber autem hæc continebat (licet enim mihi interdum addere commentarium.) Narratio autem libri erit. Sic igitur ait, Antipatro indicatum esse, quòd adesset Archias. Verùm si quis adolescentium hoc ignorat, Archias fuit is, cui Rex mandauerat exules capere. Habebat autem & de Demosthene mandatum, vt nulla vi adhibita persuaderet ei, vt ex Calauria discedens, ad Antipatrum veniret, Porrò Antipater in tantam spem erectus, anxiè expectabat Demosthenis aduentum. Quare cùm audiuisset Archiam ex Calauria

τὸ βιβλίον οὐ κατὰ πάρεργον ἐπτησάμην, καὶ νῦν ὑπομνήσω ἔχειν οἰκαδε. γίγραπται δ' ἁπά τι τῶν Ἀρχιτιμάτρῳ πραχθέντων ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ, καὶ περὶ Δημοσθένους ἄμοι δοκεῖ οὐκ ἂν πάρεργον ἀκούσαι. καὶ μέλλω, ἅπερ, ἤδη γέ σοι τῶν ἀναγκαίων χάριν, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπῶν. ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἀπολείψομαί σου, πρὶν ἂν τὴν ὑποσχεσιν ἔργον σοι γενέσθαι. σὺ δ' εἰσάκας μοι λαμπρῶς τὴν Ὁμήρου ἐπιθυμίαν, ἔοικας δ' ἐπάσαι καὶ αὐτὸς καὶ τὴν Δημοσθένους. ὡς οὖν ἀνέγνω τὰ λοιπὰ τοῦ γραμματίου, διατρίψαντος ὀλίγον, ὅσον ἀπολοῦσα ὧν ποιήματι τοὺς Δικαίους ἐκπαίνους, ἤγαμεν εἰς τοῦ Θηραγόρου, καὶ μόλις μέν, ἐπιτυχάνει δ' ὧν βιβλίῳ. κἀγὼ λαβὼν τότε μέν, ἀπηλλαττόμην. ἐντυχὼν δ' οὖν τῷ γράμματι ἀντέβλεψα, ὡς οὐδέν τι πιστεύσας, ἀπ' ἐπῶν ὀνομάτων τι καὶ ῥημάτων ὑμῖν ἀναλέξομαι.

mihi Letitiam attulit: quippe librum illum non sine magno negocio mihi comparaui. huius mihi iam venit in mentem. Continet autem cum reliquam interiorem Antipatri vitam, tum etiam quædam de Demosthene, quæ cupidè lecturus visis. Ego verò iam, quam, referro gratiam pro euangelio. dabo tibi operam, aliquot versus recitanti, neque dimittam donec promissum præstiteris. Nam vt Homeri encomio magnificè me delectásti, ita delectaberis haudquaquam dubiè & Demosthenis encomio. Postquam igitur perlegi tres quos versus, paulisper ibi commorati sumus, dum pro poëmate debitas laudes rependerem. Deinde ad ædes Thersagoræ imus. ibi vix tandem reperit librum, sed reperit tamen: quem ego accipiens domum redij. & cum legissem, decreui nihil mutare, sed totam historiam vobis ad verbum recitare. Non

Ἀσκληπιῷ μείζω τι γέρας τῆς τιμῆς, ἢ μὲ τῶν προτέρων αὐτῷ ποιησάντων ἄμοιβα, τὰ Ἀλκισθένους τοῦ Τροιζηνίου, καὶ Σοφοκλέους τὰ Διονύσου τὰ μὲν νέοιν λαμπρὰ ποιήματα, καμῳδίας ὑπαγωδίας, ἰαλέμους· τὰ δ' ἐπιτήδεια σωτήρια, ζῶις νεῶν ἀπὸ μίσους ἐμπεσοῦσι καμοῦσι χάριν ἐκ θεοῦ φέρα, ὡς τὴν δοκοῦσαν τιμωμένην τὸ μὲν ἐν βιβλίον ἔοικε, ἐπὶ τῶν ἐπαγγελμάτων τὸ προσῆκον ἐμοὶ φέρ. τὸ δ' ἡμᾶς ἐν βιβλίῳ φανῆναι, Ἀντιπάτρῳ μεμνῆσθαι παρίσης τὴν Ἀρχίου. ὁ δ' Ἀρχίας, ἔτι ἄρα τὰ παίδων ἐγνῷ, τὶς φυγάδας ἐπιτηδεύσαι ἐμένων. ἐπεπόνθει δ' αὐτῷ, καὶ Δημοσθένους ὡς ἐκ Καλαυρίας ἥκοντος, βιάσασθαι πρὸς τὴν Ἀντίπατρον ἔχειν. καὶ δὴ καὶ μετ' ὀλίγον ὁ Ἀντίπατρος ἐπὶ ταύτῃ ἦν τῇ γνώμῃ, τὴν Δημοσθένους ἀναμένων προσδοκίαν. ὡς ἐν ἐπιστολῇ ἐκ Καλαυρίας ἥκουσα

Non enim minor honos habetur Aesculapio, cùm Alisodemi, & Sophoclis versus ei decantantur, si desit nouum poëma sacrificantibus. Et Baccho iam olim desijt mos noua poëmata faciendi: sed aliqui compositis non minorem gratiam merentur his, qui ex tempestiue proferunt ad Bacchum celebrandum. Liber autem hæc continebat (licet enim mihi interdum addere commentarium.) Narratio autem libri erit. Sic igitur ait, Antipatro indicatum esse, quòd adesset Archias. Verùm si quis adolescentium hoc ignorat, Archias fuit is, cui Rex mandauerat exules capere. Habebat autem & de Demosthene mandatum, ne nulla vi adhibita persuaderet ei, vt ex Calauria discederet, ad Antipatrum veniret, Porrò Antipater in tantam spem erectus, anxiè expectabat Demosthenis aduentum. Quare cùm audiuisset Archiam ex Calauria

ἐλλ' ἢ τῷ Ασκληπιῷ μεῖόν τι γίγνεσθαι τῆς τιμῆς, ἂν μὲ τῶν προσιόντων αὐτῷ ποιησάντων τὰ ἄσματα, τὰ Λιοσθένους τοῦ Τροιζηνίου, καὶ Σοφοκλέους ἆδόμενα. καὶ τῷ Διονύσῳ τὸ μὴ ποιεῖν ἀεὶ καινὰ ποιεῖν, ἐωμφδίας ἢ τραγῳδίας, ἐκλελοιπὸς· τὰ δ' ἐπὶ τοῖς σωτηθεῖσι, τοῖς νῦν δὲ μέσον ἐν ἐλπίσι κειμένοις χάριν ἐκ ἐλάττω φέρει, τῷ θεῷ δοκεῖν τετιμηκέναι τὸ μὲν δὴ βιβλίον τοῦτο, εἰ δεῖ τῶν ὑπομνημάτων τὸ προσῆκον ἐμοὶ μέρος. τὸ δ' ἦμα τῇ βιβλίῳ φησὶν, Αντιπάτρῳ μεμηνύσθαι παρόντα τὸν Αρχίαν. ὁ δ' Αρχίας, ὅτις ἄρα τῶν νεωτέρων ἀγνοεῖ, τὰς φυγάδας ἐπιτάξαι συμβέβηκεν. ἐπέσταλτο δ' αὐτῷ, καὶ Δημοσθένει ἐκ τῆς Καλαυρείας πᾶσαν μάλιστα, ἢ βιάσασθαι πρὸς τὸν Αντίπατρον ἥκειν. καὶ δὴ καὶ μετὰ τοῦτο ὁ Αντίπατρος ἐπὶ τούτῳ ἐλπίδος, τὸν Δημοσθένην ἀεὶ προσδοκῶν. ὡς δὲ ἤκουσεν ἐκ τῆς Καλαυρείας ἥκοντα

Non enim minor honos habetur Aesculapio, cùm Aristodemi, & Sophoclis versus ei decantantur, si desit nouum poëma sacrificantibus. Et Baccho iam olim desijt mos noua poëmata faciendi: sed alijs compositis non minorem gratiam merentur his, qui ea tempestiuè proferunt ad Bacchum celebrandum. Liber autem hæc continebat (licet enim mihi interdum addere commentarium.) Narratio autem libri erit. Sic igitur ait, Antipatro indicatum esse, quòd adesset Archias. Verùm si quis adolescentium hoc ignorat, Archias fuit is, cui Rex mandauerat exules capere. Habebat autem & de Demosthene mandatum, vt nulla vi adhibita persuaderet ei, vt ex Calauria discedens, ad Antipatrum veniret. Porrò Antipater in tantam spem erectus, anxiè expectabat Demosthenis aduentum. Quare cùm audiuisset Archiam ex Calauria

νουσθ, ἀτενὲς βλέποι. νῦν δ' ἐξ ἐκείνου ἐγρήγορεν, καὶ πᾶσι τοῖς λαμποῖς ἐφίσταται, καὶ πᾶς ἡμῶν τρόπος ἐφ' ἡμᾶς ἐπανορθοῦται, καὶ τοῖς στρατηγήμασιν ἀντιπαρατάττεται. ἀνεύφευκτον δ' αὐτὸν οὐ τις κλέψοι θ', οὐκ ἐπιχαροποιῶν τῷ, οὐ βουλεύμενος, καὶ λαθάκρᾳ λιλουμά τι καὶ πρόβολον ἡμῖν ἄνθρωπος ὄν, μὰ πάντ' ἴσχειν ἐξ ἐπιβολῆς, τὸ γοῦν τοι κατ' αὐτὸν, οὐκ Ἀμφίπολιν ἑλοίμεθ', οὐκ Ὀλυνθον, οὐ Φωκίας καὶ Πύλας ἴσχοιμεν, οὐχὶ Χερρόνησον δι καὶ τῶν περὶ τὸν Ἑλλήσποντον λυπρατέραν. ἀλλ' ἀνίστησι μὲν ἄκοντας, οἷον ἐκ μανδραγόρου καθεύδοντας, ζῆν κατοῦ πολίτας, ὥσπερ ζωῆ τινι, καὶ λαύσας τῆς ῥᾳθυμίας, τῷ παρεῤῥοιζομένῳ, ὀλίγον δεῖν πρὸς ἡδονὴν φρονήσας. μετατίθησι δὲ τῶν χρημάτων τοὺς πόρους, ἀπὸ τῶν θεάτρων ἐπὶ τὰ στρατόπεδα· σωτίθησι δὲ τὸ ναυτικὸν τοῖς στρατηγικοῖς, ἀπὸ τῆς ἀταξίας μονονοῦ τιλίων διαφθαρμένον. ἐγὼ δ' ἐξέπλη-

mentes, & contemperet? verùm vnus ille vigilat, in omnes interitus occasiones, & nostros observat impetus, & instructus est aduersus nostra consilia. Nunquam fallere, neque insidiando, neque agendo, neque cum fulendo possumus. Hic nobis murus est. aut scopulus, obsistens quò voluerimus primo impetu capiemus. Nam quantum in ipso fuit, non potuissemus Amphipolin, non Olyntho, non Phocensibus, non Pylo, non Cherroneso, non ora Helleſponti potiri. Ille inuitos incitat, & inquam Y mandragora ſopitos expergefacit, ac velitabcans & vrens caſtigat ignauiam ſummo libertatis, nihil ad gratiam dicens. Publica pecuniae, quae anteà diſſipabantur in ludis, conſeruandi pendium, conſcribit claſſem, quae penè perierat confuſione veterum tributorum. Et vrbem, quae iam nihil gerens

νὴν ἤδη χρόνου πρὸς τὰ θρα-
ρμὰ καὶ τὸ φιλόδοξον, τὸ
τῆς πόλεως ἀξίωμα, πάλιν
τούτους καταστήσας, εἰς
ζὺς ἤθη τοὺς ἐπανάγων. καὶ
τὸν ζῆλον τῶν Μαραθῶνι
καὶ Σαλαμῖνι κατεργασμέ-
νων ἔπεισεν εἰς συμμα-
χίας, καὶ συντάξας Ἑλλη-
νικάς. τοῦτο δ' ἀληθῶς ὄντα, οὐ
φυσήσας, οὐ πείσας δ' οὐ
μᾶλλον, ἢ τὸν Λεωσθένη ἐκεῖ-
νον ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἐ-
πείσθη; τοῦτον οὖν, ἃ Ἀντί-
πατερ, χρὴ δεδιέναι μᾶλλον, ἢ
πάσας τριήρεις, καὶ πάντας
ἀρχόλους. ὃ γὰρ Ἀθηναίοις
τοῖς πάλαι Θεμιστοκλῆς καὶ
Περικλῆς ἐγένετο, τούτοις νῦν
ὁ Δημοσθένης ἐφάνη. Θε-
μιστοκλεῖ μὲν τῶν σωτῆρα,
Περικλεῖ δὲ τὸ φρόνημα. ἐκ-
τήσατο γοῦν αὐτοῖς ἀνδρα
Εὔβοιαν, Μέγαρα, τὰ περὶ
τὸν Ἑλλήσποντον, τὴν Βοιω-
τίαν. καὶ λαβὼν ἐκ, ἔρη. πεῖ-
σιν Ἀθηναῖοι Χάρητα μὲν καὶ
Διοπείθην καὶ Πρόξενον,
καὶ τοιούτους τινὰς ἀρχό-
νιν τῶν στρατηγῶν, Δημο-

rosum cogitabat, tantùm
sportulas & sesquidenarios
captabat, restituit in pri-
stinam dignitatem: & ex-
citauit fractos & abiectos
ciues ad imitationem glo-
riæ maiorum & rerum ad Ma-
rathonem & Salaminem ge-
starum. Et Græcos inter se
societate & fœderibus de-
uinxit. Hic non potest fal-
li, non arte decipi: corrum-
pi verò non magis potest,
quàm Aristides à rege Per-
sarũ corrumpi potuit. Hunc
igitur, Antipater, magis for-
midare oportuit, quàm om-
nes triremes, & vniuersam
classem. Quod enim apud
veteres Athenienses Them-
istocles & Pericles fue-
runt, id nunc est istis De-
mosthenes, prudentia par
Themistocli, A magnitudi-
ne animi Pericli. Itaque
redegit in ipsorum pote-
statem Euboeam, Megara, o-
ram Hellesponti, Boeotiam.
Et feliciter accidit, quòd A-
thenienses Charetem, Diopi-
then, & Proxenũ, & similes quosdã præficiunt exercitui: De-
mosthenem

ἀδικῶ δι ἄσω κατίχουσ-
ἐπὶ τοῦ βήματος. ὡς ἀ τοῦ-
δε τὸν ἄνθρωπον ὅσων ἀσ-
πίφυγαν καὶ πᾶν, καὶ σρα-
τοπέδων καὶ λιμένων καὶ νε-
μάτων ἐύσου, ἐκεῖνα μὲ πα-
ρὰ τῶν Μακεδόνων ἐν λα-
τήσοί μοι τὸν λόγον, ὃς καὶ
νῦν δὲ ψηφισμάτων ἀντα-
γωνίζομαι καὶ ἡμῖν, πανταχῆ
συμπεριπλέκ, καταλαμβά-
νει, πόρους ἐυρίσκει, λιμέκα
μὲν συνίσησι. τί δ' οὐ ζῶντα
καταλήψεσθε καταλήψεσθε
κατὰ τὴν ὁδὸν οἰκεῖ τέθνη-
κεν, ἀλλ' οὔπω ἴδωμεν, ἴφ
καλλιεία. τάχα τῆς ὑμετέ-
ρας ἐξέρχονται ἔρχον ὀλιγωρίας,
οὐ θεραπόντων τὸν ἄν-
θρωπον; ἀλλ' οὐδ', ὑφ' ὑ-
μῶν ἐχθρὸν. τί φῆς; ἀνίκη
ματαλιπεῖν, ὦ Ἀρχία, ζῶν-
τα λαβόντες ἀκτίκτε; οὐ γὰρ
ἐκλαθέσθαι τῶν γε πρώτων μὲ
βιάσεσθαι; καὶ τοι πολὺν ἄν
ἀλλ' βιασαμένοις οὐδεὶς ἴω.
καὶ γὰρ οὐκ ἐμελήσαμεν, οὐκ
νῦν ὑμᾶς οὐδὲ μελήσαντες,
ἴσως οὐκ ἐκ τῆς ὑμετέρας
τέθνηκε βίας. ἡμᾶς μὲν αὐτὸν
gligentiâ, sed fortassè vos ipsi interfecistis eum. ARC. Nihil

mosthenem verò domi reti-
nent in suggestu. Quòd si
hîc in potestate haberet ma-
ma, naues, exercitus, occa-
siones rei benè gerendæ, & pecuniam, veteres ne de Ma-
cedonia iam periclitaremur. Nunc enim decretis tantùm
pugnamus, nos undique ob-
ritur, occupat, conficit pe-
cuniam, exercitus. Sed hos non comprehendistis vinum.
ARCH. Cepimus vinum.
ANT. Num in itinere ex-
tinctus est? ARCH. Non:
sed in Caiauria, vbi ege-
ANT. Forsan hoc accidit negligentiâ nostrâ, quia non benè tractâstis hominem.
ARCH. Imò non fuit me-
testate nostra. ANT. Quâ-
dis? meta sunt enigmata quæ dicis. vinum cepistis: nec tamen fuit in potestate vestra. Non mandâsti ita-
tiò, ne quis ei vim afferret?
ARC. Nihil profuit quia nemo ei vim attulit. hoc e-
nim curæ nobis fuit. ANT. Nõ accidit igitur vestrâ ne-
glig. ARC. Non interfecimus: neque opus e-
rat ei vim afferre, cùm ver-
bis impetrauimus vt impe-
rata faceret. Quid autem
prodesset, si vinum adduxissemus? Quid faceret de
eo aliud, quàm quòd occi-
deretis? ANTIP. Dij me-
liora, Archia. non satis a-
nimaduertistis, aut qualis vir
fuerit Demosthenes, aut
quod meum sit de his iudi-
cium: sed putas perinde es-
se Demosthenem muenire,
& hos proditores, qui ma-
lè perierunt, Himeræum,
Aristonicum, Eucratem,
qui nihil differunt à fluctis
hue, qui perpetuò huc at-
que illuc agitantur, homi-
nes sordidi, qui per occa-
sionem subitò in tumultibus
inclarescunt, & ad leuem
spem motus aliquis valdè
insolentes ac superbi fiunt:
verùm breui tanquàm vesper-
tini flatus meiu perterriti
diffugiunt. Num similem pu-
tas Demosthenem improbo

οὐκ ἀπεξέφυγεν, βιάσεσθαι
δ' αὐτὸν μὴ παέσαν ἐλπίδα
ἔχω. σοὶ δ', ὦ βασιλεῦ,
τί τὸ πλέον, ἢ ἐμὲ ἀφεῖκα-
το, πάντως εὐθὺς ἂν αὐτὸν,
ἀπεκτείναμεν ἄφεῖμα, ὦ Ἀρ-
χία. δοκῶ μοι μὴ σωνε-
νοηκέναι, μὰ τὸν Δημο-
σθένη, μᾶλλον δ' τὸν Δημο-
σθένη, μὰ τὸν ὑμῖν τοιού-
μενον ἀλλ' ἐμοῖγε ὅμοιον
ἄνδρα Δημοσθένη ἡγοῦμ, καὶ
τούτους ἡγοῦμαι τοὺς λοιποὺς ἀφ-
λοκότας, ἰμεραῖον τὸν Φα-
ληρέα, καὶ τὸν Μαραθώνιον
Λεοσθένην, καὶ τὸν ἐκ Πλα-
ταιῶν Εὐκράτη, τοὺς ἐκεῖ-
θεν ῥεύσαντας οὐδὲν δια-
φέροντας, ἀνθρώπους ταπει-
νοὺς, ἀφορμῆ τυχαίᾳ πεσόν-
τας ἐπιταράξαντας, καὶ
πρὸς μικρὰν τροφὴν ἐπαι-
θυμήσαντας ἐξαναστάντας, ἅπ-
τα φύσαντας ἐν ἀγ μα-
κρῷ, δείλαι τῶν ἀνθρώ-
πων ἐπιπόλαιον, καὶ τὸν ἄπνουν
Ὑπερείδην, καὶ τὸν ἄφρονα δη-
μαγωγὸν, τὸν ἀεὶ ἀχθόμενον πο-
λιτείᾳ, ὁπόταν τὰ πλέοντα
συκοφαν-

Hyperidi, perfido assentatori vulgi? quem non puduit iniquo iudicio Demosthenem, vt gratiam apud vulgum iniret, circumuenire:

οὐκ ἀπεκτείναμεν, βιάσωσθαι αὐτὸν μὴ πείθουσιν ἀνάγκαιον ὦ. σοὶ δ', ὦ βασιλεῦ, τί τὸ πλοῖον, ἢ ζῶν ἀφίκετο, πάντως οὐδὲν ἂν αὐτὸν, ἢ ἀπεκτείναμεν ὠφέλησε, ὦ Ἀρχία. λυπεῖ μοι μὴ σωφρονέστερον, μᾶλλον ὅς τις ὁ Δημοσθένης, μᾶλλον τῶν ἐμῶν γνώμων· ἀλλὰ νομίζεις ὅμοιον ἄνδρα Δημοσθένην ἰδεῖν, καὶ τούτοις ζητεῖν τοὺς κακῶς ἀπολοῦντας, Ἱμεραῖον τὸν Φανηρίδα, καὶ τὸν Μαραθώνιον Λευκόνικον, καὶ τὸν ἐκ Πειραιῶς Εὐκράτη, τῶν ῥᾳδίως φαμένων οὐδὲν διαφέρουσας, ἀνθρώπους ταπεινοὺς, ἀφορμῇ πρὸς καιρὸν βορύβου ἐπιπολάσαντας, καὶ πρὸς μικρὰν ταραχὴν ἐκ δαδρασίως ἐξανασάντας, ἅμα σβέσαντος ἐκ ἂς μικρὰν, δίκην τῶν λαμπάδων φαμένων, καὶ τὸν ἄπιστον Ὑπερίδην, καὶ τὸν ἄφρονα δημοκόπακα, τὸ δῆμον ἀχθόμενον νομίσαντα, κολακίᾳ τὸ πλῆθος συκοφαν-

interfecimus: neque opus erat ei vim afferre, cùm verbis impetraremus vt imperata faceret. Quid autem prodesset, si viuum adduxissemus? Quid faceres de eo aliud, quàm quòd occideres? ANTIP. Dij melliora, Archia. non satis animaduertisti, aut qualis vir fuerit Demosthenes, aut quod meum sit de his iudicium: sed putas perinde esse Demosthenem inuenire, & hos proditores, qui malè perierunt, Himeraeum, Aristonicum, Eucratem, qui nihil differunt à fluctibus, qui per occasionem subitò in tumultibus inclarescunt, & ad leuem spem motus alicuius valdè insolentes ac superbi fiunt: verùm breui tanquàm vespertini flatus metu perterriti diffugiunt. Num similem putas Demosthenem improbo Hyperidi, perfido assentatori vulgi? quem non puduit iniquo iudicio Demosthenem, vt gratiam apud vulgus iniret, circumuenire:

συνεφαντῆσαι Δημοσθένει, ἐπὶ τούτῳ ἢ ταῦτα παρακαλῶν διάκονον, ἢ ὃς ὠθεῖ μυττώσοφον, ὃς ἐλαύνει τὸ μετ' ὀλίγον τοῖς συνεφαντίαις λαμπτῆρα, ἢ κατ' Ἀλκιβιάδου, οὐτῷ τῶν καθ' ὑμᾶς ἀηχάμην γνώσεσθαι Κοὐκ ἔμελεν, ἀλλ' ἐπεσχόμην. Ἐπὶ τοῦτῳ τοῖς φιλτάτοις τῇ γλώττῃ χαίρειν, ὦ Ἑλλάς· ἀλλ' ἐκείνοις ἀμείνω ἔχεις· ὁ Δημοσθένης οὐχ ὅτῳ μέλοι τρόπου τις ἐστὶ, πλὴν ἄδολον καὶ βέβαιον ἡγούμεθα. Τὰ γοῦν τοιαῦτα, καὶ παρὰ τοῖς ἀγροῖς καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς τῶν ναυλαχοῦντων τίμιον. ἀλλὰ καὶ τὸν Ξέρξην, τοῦ Βούλιος καὶ Σπάρτην τοὺς Λακεδαιμονίους θαυμάσαντες, καὶ ἐπαινέσαντα μὲν ἀφῆκαν· ἀπ' ἀξίας τινὰ πάντων, καὶ Δημοσθένην, οὐτός τι ἄλλο Ἀθηναίοις ἢ καὶ μὰ κατὰ πολλὰ ὠφέλει συγγράμματα, καὶ πάσῃ τῇ ἄκρᾳ ἀναπεπλέκθαι

cumuenire, & offenderit multitudine ea in re eum statim illos pœnituit? Etenim non multo post hanc calumniam, contigit eis ut Alcibiadis. Ipsum autem mihi pudet linguæ incessere homines quamlibet amicissimos, quam consuescebat ei propter ingentem stultitiam præcidere. AR. Quid audio? non odisti Demosthenem maximè omnium hostium? AN. Non, siquidem rationem habeas morum & fidei eius, & animum vbique integrissimum & constantissimum. Nam honestæ res etiam apud hostes ducendæ sunt, & honestæ ducende sunt, & virtus vbique digna laude est. Neque velim esse deterior quam Xerxes, qui Lacedæmonios & Sperchidi Leonidi & Spercheidi Leonidi monijs pepercit propter admirationem virtutis eorum, cùm posset eos occidere. Ego verò, si quem alium, Demosthenem maximè admirabatur, tum quia bis cum ea

DEMOSTH. ENCOMIVM. 913

ἐκ τῶν τοιαυτέων ἀνδρῶν ἔχον θωμάσαι, ἢ εἴ τις παρέσει τῆς τῶν λόγων δεινότητος, ἀ καὶ μοῦνα μὲ ὁ Πύθιος κεῖνος, οἱ δ' Ἀττικοὶ ῥήτορες, καὶ ὅσῳ παραβάλλων τοῦτον ἐρέω καὶ τόνε, καὶ πλέστην τερψιμβρίην, καὶ τῶν ἔργων ἀνεμπαρτίην, καὶ σωμάτων ἀρρέξιην, καὶ ὦ σωματικῷ γε καὶ ἀρρενωπῷ. μετρεούσῃ γοῦν, ἔτι τὸν Ἑλλανα Ἀθλοφόρον, ἢ τὸν ἐλεύθερον Ἀθηναίους, Πύθιον, καὶ τοῖς Πύθιον ἐπιχώριμα. οἱ συνεφάσκομεν ἔτα Δημοσθένη, καὶ τοῖν Δημοσθένοιν ἐλέγχεις ἀνεπιδεέστερος. ἀλλ' ἐμὲν ἀφέσιν ἡ δύναμις αὐτοῦ τοῦ λόγου. τὸ δ' ἐπαινῶ μὲν ἀνεπίφθονον τοῦτο τὸ γέρας ἐπαινέτῃ τοῖς σοφίσμασι, ἐπαινῶ τὸν ψυχῆς ἄθλιον τοῦ τε φρονήματος καὶ τῆς σωφροσύνης, ἐπαινῶ τὸν ἀνδρεῖον καὶ τύχῃ, καὶ οὖς μαχ

Neque verò tantùm propter eloquentiam (vt arbitretur aliquis) magnificì eum: quamquam Python ad hunc collatus, nullus erat, & Attici oratores ludus erant cum isto congressi: tantùm vincebat actione, sono, compositione, sententiarum luminibus, densis argumentis, conciliandis & impellendis animis. Itaque valde pœnituit nos consilij, cùm Græcos Athenas commouissemus, vt Athenienses obsurgaremus, freti promissis Pythonis. Sumus enim circumuenti Demosthenis argumentis, qui erat insuperabilis in dicendo. Sed hanc eloquentiæ laudem non duco in illo summam fuisse (erat enim organi vice) sed magis admiratus sum eum propter magnitudinem animi & consilij, & constantiæ quam in periculosissimis tempestatibus retinebat, nunquam con-

Athenis congressus sum, tùm quia eius laudes ex alijs cognoui.

Neque

Mm dem

ρ᾽ ἔτι τῶν πολιτευμάτων αὐτῶν ἔχον θαυμάσαι, ἐκ δὲ ἂν νομίσαι τις, τῆς τῶν λόγων δυνάτητ᾽, ἡ καὶ μυθὸν μὲν ὁ Πύθιον πρὸς αὐτὸν, οἱ δ᾽ Ἀττικοὶ ῥήτορες, παιδιᾷ, παραβάλλειν ἐῶ τούτου μᾶλλον καὶ τόνῳ, καὶ λέξεως εὐρυθμίᾳ, καὶ τῆς τῶν ὀνομάτων συνθέσεως, καὶ σωκρατικῆς ἀφελείας, καὶ ἐῶ σοφιστικῷ τι καὶ ἐρωτικῷ. μετρίως γοῦν ἔσχε τὸν Ἕλληνας Ἀθλοφόρους σωκαλέσασθαι, ὡς ἐλέγχους τῶν Ἀθλοφόρων, Πύθωνι, καὶ τοῖς Πύθιοις παιγνίδιον σπουδαιότατον· ἔπειτα Δημοσθένη, καὶ τοῖν Δημοσθένους ἐλέγχοις συνεπιόντων. ἀλλ᾽ ἡμῖν ἀπρόσιτ᾽ ἡ λοιδορίας αὐτοῦ τοῦ λόγου. ἐγὼ δὲ τοιούτῳ μὲν λαυτίραν ἐπιτιθέναι, ἐν χέρσι τιθεὶς ὀργάνου· Δημοσθένη δ᾽ ὑπερηγάμαι τοῦ τι φρονήματ᾽ καὶ τῆς συνέσεως, ἀκλινῆ τῷ ψυχῷ ἐν ὀρθῷ ἐν ἁπάσαις φυλάττοντα πρὸς συμφορὰς τύχης, καὶ πῶς μὴν

Neque verò tantùm propter eloquentiam (vt arbitretur aliquis) magnifeci eum: quanquam Python ad hunc collatus, nullus erat, & Attici oratores ludus erant cum isto congressi: tantùm vincebat actione, sono, compositione, sententiarum luminibus, densis argumentis, conciliandis & impellendis animis. Itaque valde pœnituit nos consilij, cùm Græcos Athenas conuocassemus, vt Athenienses obiurgaremus, freti promissis Pythonis. Sumus enim circumuenti Demosthenis argumentis, qui erat insuperabilis in dicendo. Sed hanc eloquentiæ laudem non duco in illo summam fuisse (erat enim organi vice) sed magis admiratus sum eum propter magnitudinem animi & consilij, & constantiæ quam in periculosissimis tempestatibus retinebat, nunquam ce-

ἀμ τῶν ἀνῶν ἐνδιδόν-
τα. καὶ Φίλιππον ἂ τῷ
ἐμῷ γνώμῳ ἔχοντα περὶ τούτου ἀπεκάμνω· οὕτω μή γε, ἀγαθοὶ θεοί, ἐξαγγελθείσης Αθλιώτερος τι καταβοωμένης τοῦ Φιλίππου, καὶ Παρμενίωνος ἀναιτητότατος, καί τι καὶ σκωπτικὸν εἰς τὸν Δημοσθένη ἐπιπόντος, ὃν Παρμενίωνα, ἔφη, λέγειν ὁ Δημοσθένης παρρησίας τυγχάνειν. μόνος γέ τοι τῶν ἐξ τῆς Ελλάδος ἁπάντων οὐδαμοῦ τοῖς ἀργυρικοῖς ἐγγέγραπται τῶν ἐμῶν ἀναλωμάτων, καίτοι μᾶλλον βουλόμενος γραμματεῖσι τριακοσίοις ἑαυτὸν ἀπεικονίσαι. νῦν δ' ἐκείνων, μὲν ἵππους ἀργυρᾶς, χρυσίον, ξύλα, πόρους, θρέμματα, γῆν· ὁ δ' ἰατρικὰς σκόλους ἀρτήματα, σανδάλια ἀνάμματα, ἀντιμιθίσματα. τοιαῦτα καὶ τότε καὶ πολλάκις πρός με Φίλιππος περὶ τούτου ἔλεγε, ἂν τῶν παρὰ τῆς τύχης χαλεπῶν τιθέμενος, τὸ μὲ

dens aduersis rebus. Ac mentem Philippum de illo sic sentire, qui cùm affirmaret quædam concreta qua Demosthenes in Philippum fructus erat, & Parmenio vehementer insimularetur, & Demosthenem conuiciaretur: Hic ait, inquit, dignus est quem liberè loqui sinamus. Nam huic uni omnium Græciæ oratorum nihil fertur expensum in nostris rationibus, cùm quidem ego malim ei confidere, quam nostalibus scribis. Nam est autem ijsdem, ut non mutuiet in meis rationibus perscriptum esse aurum, ligna, vestimenta, gregem: Demosthenes ea ipse armat, comparat exercitum, & subinde repetit. Talia dicebat ad me Philippus tunc & sæpe alias de hoc viro: & se quodammodo felicitatis suæ parte ornabat, quòd Demosthenem

τὸν Δημοσθένη, οὗ γε καὶ τοὺς λόγους, ὥσπερ λειους ἢ καταπέλτας, Αθηναῖοι ὡρμωμένους, ἐφοβοῦντο αὐτοῦ, καὶ καταράπτην τὰ βουλεύματα. πρὶν μὲν γὰρ Χαρωνείας οὐδὲ μιτρὰ τῷ νίκῃ ἐπαύετο πᾶς ἡμᾶς λέγων, ὡς ὅσον ἄνθρωπος ἡμᾶς λίνα ἀλῶν κατέσησι. μὴ γὰρ ἀ παρ' ἐλπίδα, καὶ ἀκαίρως ἐπιτυχῶν, καὶ στρατιωτῶν ἀταξίᾳ. καὶ τῇ παραλόγῳ εὐπῆ τῆς τύχης τῇ σοφὰ σοφάσης ἡμῖν σωπραγοσυνῇ, ὑπερατήκαμεν· ἀλλ' ὑπὲ μιᾶς γε τούτης ἡμέρας, τὸν περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ψυχῆς κίνδυνον ὑπέσχε μοι, τὰς ἀείσας πόλεις ἐς ἓν συναγαγὼν, καὶ πᾶσαν τὴν Ελλάδα ἀλώσιμον ἀθροίσας, Αθηναίους ἅμα καὶ Θηβαίους, Βοιωτούς τε τοὺς ἄλλους, καὶ Κορινθίους, Εὐβοίας τε καὶ Μεγαρέας, καὶ τὰ λοίπα τῆς Ελλάδος ἅπαντας. καὶ μέχρι ἔσω με τῆς Ἀττικῆς ὑπερῆψας παρελθεῖν. τοιοῦτοί τινες ἦσαν οὗτοι

non esset commissa summa imperij apud exercitum, cùm omnia sua consilia perturbarentur illius orationibus, quæ ex Athenis velut arieres vel catapultæ mittebantur. De pugna ad Chæroneam facta, nec post victoriam desiit prædicare quantum hic vir creassет periculum ipsi. Nisi enim præter spem, inquit, propter Ducum insciti am, & acient malè instructam, & insperatam fortunam, quæ multa nobis conficere solet, vicissemus; uno die non modò regnum, sed & vitam meam in discrimen adduxerat. Coniunxerat potentissimas vrbes, coëgerat omnes vires Græciæ, Athenienses, Thebanos, Bœotios, Corinthios, Eubœenses, Megarenses: & effecit, vt periculum simul omnes ciuitates subirent, & mihi transitum in Atticam intercluſit. Tales erant huius

σωκρᾶς περὶ Δημοσθένους οἱ λόγοι, καὶ πρός γε τὰς λέγοντας, ὡς μέγαν ἔχοι τὸν Αθωνάιον ἄθλον ἀνταγωνιστήν· ἐμοὶ Δημοσθένης μόνος, ἔφην, ἀνταγωνιστής. Αθωναῖοι δὲ Δημοσθένει οὐκ ἴσασιν, Αλκιβιάδης δὲ καὶ Θετταλοί. καὶ πρίασθαι ὀπότε πρὸς τὰς πόλεις πέμποι, τῶν μὲν ἄλλων ῥητόρων ἄν τινας ὁ τῶν Αθηναίων πόλις ἀνταποστέλλοι, τῇ προθυμίᾳ ῥᾷστα ἂν νικᾶν τοὺς Δημοσθένους δ' ἐπισάντος, μάτην, ἔφην, ἄν πρόθυμοι ἦμεν. οὐ γὰρ δὴ κατὰ τῶν Δημοσθένους λόγων ἐγὼ ῥήτωρ πρέπων. ταῦτα ὁ Φίλιππος. καὶ μὴν τοι καὶ πάντως ἕλκειν ἄν ἔχοντα, ἀ λάθοιμι τοιοῦτον ἄνθρακα, πρὸς Διός, Αρχία, τί ποτε νομίσας; βέλτιον ἀρ' ἐπὶ σφαγὴν ὑγιαίνῃ, ἢ νοσοῦντα μᾶλλον ἄν σύμβουλον περὶ τῶν Ελληνικῶν πραγμάτων, καὶ τῆς ἀρχῆς πάσης ἐπιούσης; φύσει μὲν γὰρ αὐτῷ, καὶ κατ' ἀρχὰς πεποιημένον ἐξ αὐτῶν τῶν πολεμάτων,

de Demosthene sermonis perpetuò, & eum dicerent ad eum quòd magnum antagonistem haberet populum Atheniensem, respondebat, se unum habere antagonistem Demosthenem. Nam quod ad ipsum Demosthenem sit, Athenas fes similes esse Acharnensium & Thessalorum. Et quando legatos ad eum mittebat, si quos alios mitterent Athenienses, facilè vincebat ipse: sed Demosthene præsente, frustra, inquit, se legatos mittere. Non enim possunt contra Demosthenis eloquentiam erigere tropheum. & Philippus dicebat. Atque ego, qui quidem longè inferior sum Philippo, si cepissem istem virum velut bovem ad eadem abducerem, an non potius in consilium de regno Græciæ consultando adhiberem? Naturâci bene affectum, propter res eius gestas

ἔχει δ' μᾶλλον Αἰσχίνης μάρτυρα, πρός τ' οὖν τὸν Ἀλέξανδρον καὶ πρὸς ἡμᾶς ἦγε ἄγων, οὐδὲν ἐπαύετο. Τοσούτων ὄντων αὐτῷ τῶν εἰσφοιτητῶν, μηδένα οὕτω πάντα θαυμάσεσθαι, μικρόν τι φύσεως, καὶ τῆς περὶ τὸν ἄσκησιν ἐγκρατείας, καὶ βάρους καὶ τόλμης, καὶ παῤῥησίας καὶ καρτερίας. Ὑμᾶς δ', ἔφη, οἶμαι δοκεῖν, ὡς ἐμοὶ Εὐβούλου καὶ Φρυνώνου καὶ Φιλοκράτους, καὶ παρὰ τούτοις καὶ τοῦτον ἀναπίθανον ἄνθρωπον, καὶ τὴν πατρῴαν οὐσίαν εἰς Ἀθηναίους, ἰδίᾳ τε ταῖς ἀνηθάσι, καὶ δημοσίᾳ τῇ πόλει καταναλωκότα. εἰ μὲν ἀπέστερεν ἢ φονεύσας ἦν, πάλαι βέλτιον βουλομένῳ τὴν ψυχὴν ἐκθέσθαι τοῖς τῆς πατρίδος ἀγῶσι καὶ κινδύνοις τύχοι. καὶ καθαπτομένου τῶν πραττομένων ὑμῖν, ἀγανακτῆτε. ἔστι δ' οὐδὲ τὸν Ἀθηναίων δῆμον ἐκπλήττεσθαι. λέληθεν ὑμᾶς, ἔφη, τὴν μὲν τῆς πατρίδος καὶ ἐνδόξως πολιτευόμενον,

ac magis propter B Aristotelis testimonium, qui solebat eum sæpe C ad Alexandrum & ad nos ducere. Et cùm tot essent qui ad eum venire consueuerant, neminem sic admirabatur, propter magnitudinem ingenij, temptrantiam, grauitatem, arcum, liberalitatem & tolerantiam. Vos, inquit Aristoteles, similem putatis esse Demosthenem Eubulo, Phrynoni, & Philocrati: & conanimi hunc quoque pecunia corrumpere, qui vniuersum patrimonium in Athenienses priuatim & publicè contulit: & quia nihil proficitis pecunia, minas abhibetis, cùm iste nihil dubitet pro patria mortem oppetere. Et si quid in vobis reprehendit, ægrè fertis: at ille ne populum quidè metuit. Non videtis eum amore patriæ Rempubl. gerere, ac ducere hanc administrationem tanquam

βαιῶν μὲν ἦν ἔνδον ἐν τῷ
πάνυ, μάλιστα δ' τῶν πρόσθεν
ἡμέρων λόγοις ἦν ἀπολο-
κότων. τίνος δ' ἕνεκα εἰ παρ'
ἡμῶν λέγει; ὅτι μὲ φιλανθρωπότερόν μοι δοκεῖ
τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐπαινεῖν, ἢ τὸν ἐναντίον
ἀπὸ τοῦ ἴσου δὲ ἐργάζεσθαι τὴν ἀνθρωπίνην, χρήσιμον δ' εἶναι τὸν τοιοῦτον, ὁ δῆλον πᾶσιν ὅτι λέγω; ἵνα μηδὲν ὀκνήσῃς. μάλιστα μὲν δὴ ἀπόκριναι ἀριστοτέλει πρὸς ταῦτα ἃ νῦν. ἀπὸ σοῦ γε μὴ παρελθεῖν μηδὲν οὐ γὰρ δὴ σμικρὸν ἔργον, ὦ Θεμιστόκλεις γενέσθαι πρὸς αὐτῶν τῶν βίον διατελεσθέν. πότερον ἄδουσι τὰ ῥήματα τοῖς ἀκούουσι τὸ τῆς ψυχῆς ὄρθιον ἐφιᾶσι; οὐδὲν ἀπέοικε γὰρ ἰάσεως. πῶς δῆτα; ὅτι ἐκ δεινῶν ἀγαθοὺς ἐποίησε τὸν πρόσθεν βίον, διέταττον ἐγὼ μὲ ὑποκρινόμενον τῶν τὰ φορτικὰ πρόσωπα.

Sedebat enim intus in templo, ac frustra superioribus diebus cum eo colloquium ramus. ANT. Quales fuerunt vestri sermones? AR. Multa humanissimè proponebam, promittebam ei veniam abs te, non sa tè expectans. non enim noram hanc tuam voluntatem, sed arbitrabar te huic vehementer iratum esse, tantum ista dicebam persuadendi causa. ANT. Quomodo accepit ille vestrum orationem? & nihil me celes. Vellem enim me coram audiuisse: sed in nihil omittas. Magna res est tanti viri moves sub extremum vitæ contemplari, vtrum spiritus defecerit, vtrum expalluerit, an constantiam animi retinuerit. AR. Nullam significationem pauoris edidit. ANT. Quomodo? AR. Suauiter enim risit, ac lusit in priorem vitam meam. dixit me ineptum histrionem esse tuorum mediocriorum, nec posse cómo-

ἐκατῶν μὲν γὰρ ἔνδον ἐν τῷ νεῷ, μάτην δὲ τῶν πρόσθεν ἡμερῶν λόγοις ὑμῖν ἀναλωκότες. τίνες γὰρ ἦσαν οἱ παρ' ὑμῶν λόγοι; ποῖα καὶ φιλάνθρωπα κατανόμιλα, ἢ λιπόν τινα παρὰ σοῦ καθυποσχνούμενος, οὐ μάλα μὲν πᾶσιλοκῶν· οὐ γὰρ ἀπισάμιλον ἀπὸ σοῦ ἄμιλον δὲ ὀργὴν ἔχειν τὸν ἄνθρωπον, χρήσιμον δ' οἰῷ πρὸς τὸ παίθειν νομίσας. ὁ δὲ πῶς κατοίσῃ τοὺς λόγους; καὶ μιμηθὲν ἀκριβῶς. μάλιστα μὲν γὰρ αὐτὸς ἀμιλουλόμιλον παρὼν ἂν νικῶ. ἀπὸ σοῦ γε μὴ παραλίπῃς μηθέν· οὐ γάρ σε σμικρὸν ἔργον, εἰ θεὸν ἀνδρὸς γενναίου πρὸς αὐτῷ τῷ τέλει τοῦ βίου καταμαθεῖν, πότερον ἄζηλος καὶ νεκρὸς ἤδη ἅπαντα κοὐδὲν ἀκλινὲς τὸ τῆς ψυχῆς ἔρριπται φρονήματος, οὐδὲν ὑπίσιλαγε ἰκανός γε. πῶς γὰρ; ὃς ἐδὲν γιλάσας· ἐμοὶ δὲ σκόπων ἐς τὸν πρόσθεν βίον, ἀπίθανον ἔφη μι ὑποκειτὴν ἂν τῶν σῶν ψωμάτων.

Sedebat enim intus in templo, ac frustra superioribus diebus cum eo colloqui eramus. ANT. *Quales fuerunt vestri sermones?* AR. *Multa humanissimè proponebam, promittebam eì veniam abs te, non sanè expectans. non enim noram hanc tuam voluntatem, sed arbitrabar te huic vehementer iratum esse, tantum ista dicebam persuadēdi causa.* ANT. *Quomodo accepit ille vestram orationem? & nihil me celes. Vellem enim me coràm audiuisse: sed tu nihil omittas. Magnates esse tanti viri mores sub exitum vitæ contemplari, vtrum spiritus defecerit, vtrum expalluerit, an constantiam animi retinuerit.* AR. *Nullam significationem pauoris edidit.* ANT. *Quomodo?* AR. *Suauiter enim risit, ac lusit in priorem vitam meam. dixit me ineptum histrionem esse tuorum mēdaciorum, nec posse cōmo-*

των. ἀπιστήσας ἄρα τοῖς ἐμοῖς παγκάλοις, προῆτο τῷ ψευδεῖ; φέρε, ἄγε τῶν λοιπῶν ἀκούσωμεν. οὐ λέξεις μόνον ἀπιστῶν, ἀλλ' ἴσως καὶ λοιδορήσεις, ὦ βασιλεῦ, λέγων, Μακεδόσι μὲν (ἔστω) οὐκ ἂν πάμποτον, οὐδ' ἂν παράδοξον, τὸν Δημοσθένην οὕτω λαμβάνειν, ὡς Ἀμφίπολιν, ὡς Ὀλυνθον, ὡς Ὠρωπόν. διαῤῥήτα πρὸς ἔλεγεν· καὶ γὰρ οὖν ὑπογραφίας παρεσκεύαμεν, ἵνα σοι τὰ λεχθέντα σαφέστερα ᾖ. ἀλλὰ μήν σοι, φήσω, ὦ Ἀρχία, βασάνων ἢ θανάτου φόβῳ, ἐπ' ὄψιν οὐκ ἂν Ἀντιπάτρῳ προχειρίσαιμι· ἀπ' ἀπτῶτι, πολύ μοι μᾶλλον ἔχει φυλακτέον, μὴ τῷ ψευδεῖ αὐτῷ παρ' Ἀντιπάτρου φιλοφρονήσεως, μᾶλλ' ἴσως ἐμαυτὸν ἴσταμαι, τάξιν λιπὼν τῷ Εὐθυκλεῖ, ἢ τῷ Μακεδονικῷ μεταβάσεως. ἐμοὶ γὰρ, ὦ Ἀρχία, ἀ τὸ ξῆν ἐμοὶ πέφανεν αὐτὸς παρέχει καὶ πάρεστι, ἵνα ἐπιθάλασσα, καὶ

were spectatorem. ARCH. Itaque non credam tuis promissis, desponditum? ARC. Non quid si audies reliqua, non tantùm videbis fidem non habuisse, sed etiam acrem exsurgationem extigisse. Dicet enim, quia iubes. Non, inquit, mdignū est aut nostra Macedonibus sic capere Demosthenem, vt Amphipolin, Olynthum, Oropum. Talia multa dixit. Adhibuimus enim scriptores, qui eius dicta exciperent. Ego, inquit, meis tormentorum aut mortis non mouear, vt spe vitæ propositæ promittam me ad Antipatrum venturum esse. Sed si hæc vera sunt quæ dicitis, multò magis cauere debeo ne mea videatur ab Antipatro corrupta, neve videar deseruisse ordinem in quo ad Græciæ defensionem collocatus sum, & transfuga factus ad Macedones concessisse. Si mihi hoc

καὶ τεῖχος καὶ τάφρος, ταῖς ἐμοῖς τίτλοισιν ἐξεργασμένα, καὶ φυλὴ Πανδιονὶς, ἐς ἣν ἐπιλοντὰς ἐχορήγησα, καὶ Σόλων καὶ Δράκων, καὶ παρρησία βήματος, καὶ ἄδεια ἀδόντων, καὶ ψηφίσματα πατρικὰ, καὶ νόμοι πρεσβυτικοὶ, καὶ πρόγονων ἀρετὴ καὶ τρόπαια, καὶ πολιτῶν εὔνοια, τῶν ἐμὲ πολλάκις ἐστεφανακότων, καὶ Ἑλλήνων, τῶν ὑπ' ἐμοῦ μέχρι νῦν τετυρημένων. εἰ δὲ καὶ βιωτὸν ἐπιτηδεύσει ταπεινὸν ἦν, ἀνιητὸς δ' οὖν ὁ ἔλεος παρὰ τοῖς οἰκείοις, ὧν ἐγὼ σώμασι μὲν ἐπικουρῶ, ἢ τοῖς πατρῴοις, ἢ οἷς ἐγὼ ἐπράξατο σωτηρίαν· ἃ δὲ μὴ μὰ θεοὶ νῦν γε ἀρχὴ καὶ θαλάττης, οὐδὲ γε τοῦδε Ποσειδῶνος τοῦ σώζοντος, καὶ τοῦδε τοῦ βωμοῦ, καὶ τῶν ἱερῶν νόμων. εἰ δὲ Ποσειδῶν, ἔφη, μὴ δύναται φυλάττειν τὴν ἀσυλίαν τοῦ νεὼ, μὴ δ' ἐπαισχύνεται πεδὰ τοῦ Δημοσθένους Ἀρχίαν, ἵνα ἐγὼ ἀποθάνω. ἐγὼ Ἀντίπατρος ὑμῖν ἀνθ' ὧν

& muras & foſſa meo ſumptu facta, & tribus Pandionis, cuius cauſa vlrò ludos feci: & Solon, & Draco, & libertas concionum, & liber populus, & decreta, & leges claſſium, & maiorum virtus ac trophæa, & ciuium benenolentia, qui me ſæpe coronauerunt: & Græcorum auctoritas, qui hactenus è me ſeruati ſunt. Quòd ſi mihi vita debeat contingere alterius miſericordia, quamquam id turpe eſt, tamen hoc beneficium malim accipere à meis ciuibus, quorum redemi captiuos: aut à patribus, quorum elocaui filias, aut quibus donaui pecunias. At ſi me nec inſularum imperiũ, nec mare defendet, petam ab hoc Neptuno auxilium, & ab hac ara, & à ſacris legibus. Sin autem Neptunus non poteſt defendere immunitatem templi, nec pudet eum prodere Demoſthenem Archiæ, moriar, nec mihi Antipater

ἀντὶ τοῦ λοιδορεῖν ἐξῆν μοι φαύλους ἄνδρας Ἀθηναίων Μακεδόνας, καὶ νῦν μὲ τὴν τῶν ὑμετέρων τύχης, ἀ μετὰ Καμιρέως καὶ Πυθέου καὶ Μακεδόνος συνταπόμην. ἐξῆν γὰρ, ἔφη, τῆς ψυχῆς μεθρμόσασθαι, ἀ μὴ τὰς Ἐρινύας ὑπατείρας τὸν Κόδρον ἐπισπόμην. οὐκοῦν ἠρόμην σὺν ταραττόντι τὸ δαίμονι συμμεταβάλλειν. καλὸν γὰρ, ἐφην, ἀποθανεῖν ὑπὲρ πατρίδος. νῦν δὲ ἀντὶ τοῦ ἀσκοῦ χάλκεον ἐπενδύσασθαι, καὶ νῦν Ἀρχία, τὸ κατ' ἐμαυτὸν οὐ καταισχυνῶ τὰς Ἀθήνας, ἵνα δουλείαν ὑπομένω, ἐντάφιον, ἢ τὸ λάκισμα τοῦτο, ἐναβρίαν πεποίηκα. ἀλλὰ δίκαιον γὰρ, ἔφη, ὅτι τῶν παλαιῶν μεμνοῦσθαι, ἐ σεμνὸν τὸ λεγόμενον.

Ἡ δὲ τὸ θνήσκειν ὅμως
κρεῖσσ' ἐστὶ προνοίαν ἔχειν ἀσφαλοῦς σωτηρίας.

λόγον καὶ τοῦτο. Δημοσθένης δὲ ἀσύμφορον θανάτου βίου τε προκρινεῖ ἀσύμφορα, τῶν Ξενοκράτης καὶ Πλάτωνος ὑπὲρ ἀθανασίας λόγων ἐπιλαμβανόμενος. καὶ τίνα σικρότερα ἐλεγεν, προαγορεύσας τοῖς τύραννοι ἐσόμενος. ἀλλὰ τί δὲ λέγειν καὶ ταῦτα; τί δ' ἐγὼ τὰ μὲ δοκοῦντα, τάδ' ἀκριβῶ, ἀλλὰ μᾶλλον μεθρμόσασθαι ὑμᾶς τὸν ἀνδρῶν ἐπιτρέπω. ἐκείνου ἄρ, ἔφη, δοῦναι, Ἀρχίας ἀφίκετο ἀπὸ Δημοσθένους ἀνὴρ, συμβουλεύσων μοι, ὁ Δημάρης, μὴ ἀναμεῖναι ἐμαυτῷ χάλκεον βίαν ἐπὶ ἐκπώματι ἀποτελέσαι. ὁδ' ἐκεῖνος, ἔλεγε δὲ ὁ καταγελῶν. καὶ τὸν θεὸν παλαίειν ἔοικεν Ἀρχίας, ἔφην, ὅσα μόνα, τὴ τέχνη, τὴ τέχνη, τὴ τριήρει, ἀνδρὶ ἀνδρὶ καὶ ἡμιόνῳ ἡμιόνῳ τὰς δὲ ἰσχύος καταφρονήσας ἡμᾶς ἐπιλαβέσθαι ἀναιρεῖ. ἀλλὰ τοῦτο μὲν Τρίβαλοί τε καὶ Μακεδόνες, ἀγχιστέρω ἐξιόντες τῶν ἡμῶν, ὅτι ἐπὶ ἀνδρὶ ἀνδρὶ ἔναιμι, μὴ ἔτι τῆς προνοίας ἀδίκως μὲ ἐπαινεσάτω, ἀδίκως δὲ μοι ἐπὶ τοῖς Μακεδόσιν ἐμέμψατο.

pro Deo colendus erit. Liceret mihi amiciores habere Macedones quàm Eleuthenienses, & frui felicitate vestra, si imitari vellem Callimedontem, Pytheam & Demadem. Liceret animum vel ferò mutare, nisi verecundia D Codri, & filiarum Kerch. thei prohiberet. Nonigitur voluit transfugam fortunam sequi. Honestum enim effugium mors est, quæ ipsa extra omne periculum turpitudinis. Et nunc Archias quantum in me est, non vult dedecorare Athenas, servitutem accipiens abiecta libertate, in qua mori est honestissimum. Verùm etenim te meminisse Tragœdiarum, nónne graviter dictum est?

At illa iam moriens, fama

Decenter vt caderet, cauebat sedulò?

Hoc cùm fecerit puella, quid turpius erit Demosthene, præferre inhonestam vitam honestæ morti? ac obiicere Xenocratis & Platonis disputationi de immortalitate animarum? Addidit etiam quædam, mœstius in eos qui calamitatem exprobrant. Verùm quid attinet me nunc recitare? Cùm ego ea exiremum partum precarer, partum minas adhiberem, & blanditias terroribus miscerem? Ego, inquit ille, persuasi vt mihi pareret, si Archias esset: sed quoniam Demosthenes sum, peto vt ignoscas mihi, qui non consuevi inconstans esse. Hic cùm eum vi abducere vellet, idq; ipse sentiret, cœpit me irridere, & Deum aspiciens, ait: Archias putat tantum arma & exercitum præsidia vitæ esse, & meum apparatum contemnit, quem expugnare neque Illyrici, neque Triballi, neque Macedones possint. Firmior est enim quàm ille murus ligneus, quem olim nobis Apollo respondit inexpugnabilem fore. Nam vt prudentia me in administratione Reipub. fecerunt præstitit, ita me aduersus Macedones securum reddet.

Nunquam

θύμῳ; καί τινα πικρότερον ἔλεγε, προαχθεὶς ἐπὶ τοῖς τῶν τύχαις ἐφυβρίζουσιν. ἀλλὰ τί δεῖ λέγειν νῦν ἐμέ; τί δ' ἐμὲ τὰ μὲν ἀπειλοῦντα, τὰ δ' ἀπαλοῦντα, ἀσπαζόμενον μοῦσαν τερπνὰς ἁρμονίας; ἐπείθομεν ἄρα, ἔφη, ὦ Ἀρχία, συγγνώναι μοι, ὦ Λακεδαιμόνιοι, μὴ πικρότερα λέγοντι. τότε δὴ, τότε πρὸς βίαν αὐτὸ ἀφαιρεῖν ἀπειρημένου. ὅθ' ὡς ἤθελε, δῆλον ὡς καταγελῶν. καὶ τὸν θεὸν προσκύσας ἔοικεν Ἀρχίας, ἅπερ, ὅπλα μόνα, καὶ τείχη, καὶ σφατόπεδα, δυνάμεις εἶναι καὶ ἀρηγόντα τοῖς ἀνθρωπίνοις ψυχαῖς ὑπολαμβάνων· τῆς δ' ἐμῆς πρᾳότητος καταφρονήσας, ὡς ἐκ ἂν ἐπιχειρῆσαι ποτε Θηβαῖοι καὶ Μακεδόνες, ὀχυρώτερον ἢ ξύλινόν ποτε τεῖχος ἐμοὶ, ὃ θεὸς ἀνέλεγε ἀπόρθητον ἔσεσθαι, μᾶλλον ἢ τῆς προνοίας ἀδίκως μὲ ἐπολιτεύσατο, ἀδίκως δὲ μοι τὰ κατὰ Μακεδόνων θάρσος ἐμήνυσε

animarum? Addidit etiam quædam, inuectus in eos qui calamitatem exprobrant. Verùm quid attinet me nunc recitare? Cùm ego ad extremum partim precarer, partim minas adhiberem, & blāditijs terrores miscerem? Ego, inquit ille, persuaderi mihi paterer, si Archias essem: sed quoniam Demosthenes sum, peto vt ignoscas mihi, qui non consueui inconstans esse. Hic cùm eum vi abducere vellē, idq; ipse sentiret, cœpit me irridere, & Deum aspiciens, ait: Archias putat tantùm arma & exercitus præsidia vitæ esse, & meum apparatum contemnit, quem expugnare neque Illyrici, neque Triballi, neque Macedones possint. Firmior est enim quàm ille murus ligneus, quem olim nobis Apollo respondit inexpugnabilem fore. Nam vt prudentia me in administratione Reipub. securum præstitit, ita me aduersus Macedones securum reddet.

Nunquam

ἐμέλησε δ' ἀρχίᾳ Εὐκλέμονος, ἢ Λεισχαίου, ἢ Πυθέου τοῦ Καλλιμήδοντος, ἢ Φιλίππου τοῦ τὰνυῦ Ἀρχίου. ταῦτ' οὖν, μὰ Θεμιστοκλέα τὸν ἐμοὶ τῶν πάλαι ἡρώων, οὐδὲ ἐγὼ ἐφοβούμην ἐκεῖνον, οὐδὲ ἐπεσκοπούμην ὑπὲρ ἐμοῦ. τί δ', ἔφη πρὸς ἐμαυτόν, ὦ Δημόσθενες, ἐν τοιούτοις ἐφάνης; ἐγὼ δὲ ἐκεῖνον μὲν ἐᾶν ἔφασκον, ἄγειν δὲ ἐμὲ βιάζεσθαι. καὶ ἐκεῖνος, Ἀλλ' ἕψομαι, ἔφη, καὶ Ἀρχίαν, Δημοσθένους δὲ οὐκ ἄξομαι, ὁ μὰ τοὺς θεοὺς ἐμοὶ μὲν οὐδὲν πεφοβημένῳ, ἔφη, καὶ Μακεδόνας πεπολεμηκότας. ὁ δὲ Ἀρχίας ἐκεῖνον ἀνεῖλκε. Τοῦτό ἐστιν, ὦ βασιλεῦ, τὸ Δημοσθένους πολιορκίας ἐμπίπλην ἔχειν. Δημοσθένους δὲ καὶ Ἀρχίᾳ, ὦ

Nunquam formidaui Euclemonem, aut Aristogitonem, aut Pythean & Callimedontem, aut Philippum neque modò hercle Archiam formido. Cùm hæc dixisset: Age, inquit, me rapias mihi violentas manus non enim prophanabo templum, quamuis in me cæpium, saltatio Deo, sponte sequar. Ego sic sperabam fallacem, & cùm ille manum admouit: neque ego suspicabar eum aliud facere, quàm orare deos. sed quis egerit, postea ex ancilla per tormenta cognoui: dixisse eum habuisse paratum venenum, & mortem libertatem reduxisse. Neque extra templi limen peruenerat, cùm lapsus inquit: Hic cadauer ad Antipatrum mittes, Demosthenem verò minime, non per. Et subiecturus mare: iturum per illos qui in Marathone obcubuerunt, sed obcubuerunt & ipsi inglorij. Hunc ego

offero expugnati Demosthenis.

Ἀρχία. Βαδὲ τὰς ἀκτίνας ψυχῶν, καὶ μαχαίρας, ἐξαρκέσει μοι καὶ τὸ λίμα· κολάζειν μέντοι μετὰ χάριτος ἐπὶ τὴν ἀνθρωπότητα. ἀπ' ὀλίγου, βιαιότερον ἢ μαλακῶς φερόμενος, ἐβόα μεγάλῃ φωνῇ, Τὰς ἐμοὶ ψυχὰς νομίζομεν ἐδίας, οὐκ ἄλλου τινὸς ἀνθρώπων ἐσομένας ἐπιτίμους Διὸς τοῦ σώτηρος. καὶ ἐμοὶ δὲ Ἀθήνας, ἐλευθέρᾳ ἀκροπόλει, ἐκπέμψαι ἀνάθημα τῇ Μαραθῶνι συναίτιον.

licet. O inuictum animum & beatum, quàm generosum facimus. Prudentia est, in manus reuenire libertatis possessionem. Sed decessit victurus in beatorum insulis apud heroas, vt dicitur: aut in cœlum peruecturus, vt deus factus comes sit Iouis liberatoris. Corpus verò non remittemus Athenas, futurum honestius ornamentum patriæ, quàm illi qui in Marathone occubuerunt.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

Eloſmodii in hoc encomio laudandi figura Lucianus vſus eſt, vt ſingulari quodam & laudum & orationis genere Demoſthenis claritatem atque virtutem memoriæ animisq; hominum commendare voluiſſe videatur. Non enim contentus illis Rhetorum formulis ac locis inſiſtit, neq; etiam ſimplici ac recto ductu, ingenij, fortunæ ac corporis dotes, ornando atque amplificando proſequitur, ſed noua quadam occaſione ad ipſam cauſam velut attractus, dum Homeri, cuius cũ illo contentionem inducit, laudibus occupatũ ſe ſimulat, aliud planè agendo hoc ipſum agit, vt oſtendat illum, quemadmodum corporis atque aliis externis donibus longè omnes ſuperiorem, ita ingenij felicitate animiq; conſtantia

Ἀρχίαν. βαδεῖν τῆς ἀκτῆς ψυχὰς, καὶ μακαρίας, ὡς ἀνδρῶν ἡμῖν σοφῶν τὸ λῆμα· πολιτικὴν πρόνοιαν μετὰ χεῖρα τὸ πιστὸν τῆς ἐλευθερίας ἔχειν. ἀπ' ὀλίγων μὲν οἴχεται, βίον ἔξων τὴν μακάρων νήσοις, ἀριστεῦσιν λεγόμενον, ἢ τὰς ἐς ἀρανὸν ψυχὰς νομιζομένας ὁλκὸς, ὁπαδός τις Λαίμονος καὶ ἐλευθερίου Διός. τὸ σῶμα δ' ἡμᾶς δὲ Ἀθηναίας ἀφαιμαξόμεν, ἐκπεμπόμενον ἀνάθημα τῇ γῇ τῇ Μαραθῶνι στεφανώσαντι.

licet. O inuictum animum & beatum, quàm generosum facinus. Prudentia est, in manu retinere libertatis possessionem. Sed decessit victurus in beatorum insulis apud heroas, vt dicitur: aut in cœlum peruicturus, vt deus factus comes sit Iouis liberatoris. Corpus verò nos remittemus Athenas, futurum honestius ornamentum patriæ, quàm illi qui in Marathone occubuerunt.

GILBERTI COGNATI ANNOTATIONES.

ARGVMENTVM.

Eiusmodi in hoc encomio laudandi figura Lucianus vsus est, vt singulari quodam & laudum & orationis genere Demosthenis claritatem atque virtutem memoriæ animisq; hominum commendare voluisse videatur. Non enim communibus illis Rhetorum formulis ac locis insistit, neq; etiam simplici ac recto ducti, ingenij, fortunæ ac corporis dotes, ornando atque amplificando prosequitur, sed noua quadam occasione ad ipsam causam velut attractus, dum Homeri, cuius cũ illo contentionem inducit, laudibus occupatũ se simulat, aliud planè agendo hoc ipsum agit, vt ostendat illum, quemadmodum corporis atque alijs externis dotibus longè Homero superiorem, ita ingenij felicitate animiq; constantia

stantia ac robore nulli clariss. virorum vsquam inferiorem fuisse, imò tanquam communia hæc, à quib. alij totam plerunq; laudandi materiã atq; facultatẽ sibi petũt, pro paruo duceret, aut planè contemneret, posset alijs locis, continentiã solùm, atq; fortitudinẽ, quib. immoraretur, & quæ verbis amplificaret, ostẽdere. Quarum alteram quidem ille ita præstiterat, vt nunquam vsquam corruptelis atq; *Sycophantiis* quib. eo tempore Reipub. Athenien. præcipuè infestabatur, aduersus patriã corrumpi se passus sit: alteram aũt ad extremum vitæ spiritũ animo ita obfirmato atq; constanti custodierit, vt cùm incolumitatem & certa præmia, si ad Antipatrum transijsset, proposita sibi videret, voluntariã mortem honestæ vitæ antehabendam sibi putarit. Præcipuè verò in attollendo illius erga patriam amore operam suam, quem tantum in illo fuisse indicat, vt non modò in clarissimis & publica ædificia priuatas facultates impenderit, verùm etiam cùm iam iterum ab infensis ciuib. per summam contumeliam vrbe eiectus fuisset, mori tamen potius voluerit, quàm cum Macedonib. aduersus patriam adeò etiam ingratam consentire. Et ad hanc quidem non vllo domesticorum testimonio, aut ex Græcorũ secunde historia petito vtitur, sed quod vel præcipuum dicendum est, ab ipsa hostiũ atq; barbarorũ confessione, qua nihil ad confirmandã Demosthenis laudẽ grauius esse poterat, fidẽ verbis facit. Quo sanè in loco illud admiratione dignũ mihi maximè videri solet, quòd duarum diuersarum gentiũ clariss. eloquentiæ luminibus, paulò ante vtrinq; fidelissimis tutorib. atq; patronis, nõ modò simili fermè fato perire contigit, verùm etiam quòd illi eodẽ exemplo maximum virtutum atq; laudum suarũ encomiũ ab hostibus, ijsq; ipsis quorũ odio atq; inuidiæ perierat, retulerit. Nam quod hic Lucianus de Antipatri, Philippi, aliorumq; testimonio confirmat, idem ferè à Plutarcho de Cicerone & Augusto, cuius proscriptione hic damnatus fuerat, traditum videmus. Cæsarem ex Cæsaris nepotib. quidam, Ciceronis nescio quis

libel-

libellum, legendi causa manibus teneret, inquit, & mox interueniente subitò Cæsare, eundem sinu abscondere vellet, nec tamen posset quin videretur: Cæsar accepto libello, cum stando plurimã eius partẽ euoluisset, reddidisse adolescenti cum his verbis dicitur. Eloquẽs hic vir, eloquens fuit ô fili, & amator patriæ. Dignum mehercule præconium, & haud scio an plus laudum & gloriæ Ciceroni addens, quàm vel laurea, vel supplicatio illa de qua ille sæpe ac multũ gloriari solebat. Quod enim virtutũ præclarius testimonium esse potest, quàm quod etiã is qui vitam, opes & reliqua omnia abstulit, vltrò nulloq; cogente perhibet? Nam ea profectò virtutis vis atq; potestas est, vt animos ac sensus nostros, vtcunq; erga ipsos homines odio, aliisve impulsionibus affecti sumus, cùm honesta ac præclara illorũ facta cernimus, incredibili quodam studio atq; amore accensos & inflammatos reddat. Itaq; etiam Vlysses, vt apud Sophoclem fingitur, cum improuiso Aiacis, cum quo tum summo odio ipse dissidebat, mortem deprehendisset, dextramq; illam qua non modò antea pro Græcis strenuè pugnârat, sed etiam tunc contra seipsum, dum præsentem ignominiã euitare studebat, fortiter vsus fuerat, aspexisset, cùm cætera illius viri præclara facinora verbis extulisset, tandẽ hæc quoq; addidit, credo ipsa virtute ita extorquente, vt diceret: οὐκ ἄρα γὰρ ἦν ἀρετὴ μὶ ἐχθρὸς πολύ, vt enim rectissimè dictum est à poëta: τὰ γὰρ τοι καλὰ κοὐ παρὲξ ἐχθροῖς καλά. Hoc igitur tanti viri, & non solùm ab omnibus tum Græcis tum Latinis, verùm etiam ab ipsis hostibus ac barbaris tantoperè laudati, encomium, in quo si ad argumentum respiciamus, singulare quoddam præclariss. virtutum exemplum: si verò ad ipsum libellum, nouum quoddam laudandi, adeoque ipsius eloquentiæ specimen proponitur, cum summa diligentia perlegamus.

a Cvm in.] *Narratione ordiur, qua occasionem encomij exponis: in primis locũ & tempus, cum Thrasagoræ poëtæ physiognomia.* *b* Die decimosexto.] *Ianuarij.* *c* Aquile.] *adunco.*

adunco. d Homeri natalem.] *Homero tanquam poëtarum principi versuum primitiæ offerebantur. fuit poëtarum Græcorum excellentissimus: cuius vitam qui nosse cupis, Herodotum adeat, & Plutarchum.* e A' meta procurrendum.] *Græcè est, ἐπὶ τ̃ βαλβίδ[ο]ς: id est, à carcere siue repagulo. In stadijs autem & certaminibus equestribus erant repagula quædam, vnde cursus initium erat, quæ Græci βαλβίδας seu ὕσπληγγας appellant. Iuxta has linea tendebatur, cui insistebant cursuri. Vnde τέρμα, finis & vbi sistitur erat, quæ Latinè meta dicitur. Lucianus: à carceribus ad metam, à meta ad carceres dicimus. Lucianus: Ad carceres nec tu fabulatus esses.* f Non leui furore opus est.] *Numine ac diuino quodam afflatu poëtas agitari, Plato in libro de Furore poëtico testatur. Atque huc facit illud Ouidij:*

Est Deus in nobis, agitante calescimus illo.

Lucianus in Parasito, dicit poësin fato quodam accidere. Aristoteles in Problematis meminit de Maraco quopiam Syracusano, qui tum meliora fecerit poemata, cùm mente esset alienatus. g Demosthenis cum Homero.] *Prima encomij pars. Collatio Homeri & Demosthenis, & primò quod ad ingenij virtutes attinet. Et hic obiter obserua, quid in autoribus potissimùm obseruandum sit. Vt ostendat Demosthenem Homerum æmulatum fuisse, illorum similes sententias confert, dicitq; eloquentiam, quum ante Demosthenem velut mortua & immobilis propulsa esset, viuam & suis viribus mobilem reddidisse. Seneca in prologo declamationum suarum: Potui, inquit, ... habuit, ... ronis ingenium, quod solum P.R. par imperio suo habuit, ... scere, & quod vulgo de alio, hoc est, Demosthene, dici solet, id de illo propriè debet, potui viuam vocem audire.* h Apud poëtam.] *Homerum Iliad μ qui, quo pacto nos pro patria gerere debeamus, in hac potissimùm sententia declarauit. Sunt enim Hectoris verba ad Polydamantem, augurium infaustum interpretantem. Sed hanc expressit sæpiùs in primis I... Iliad. 15:*

—— res est pulcherrima mortem

Pro patria oppetere, & saluos præstare penates.

Expressisse etiam eam videtur Q. Fabius Maximus apud Marcum Tullium lib. de Senectute. Is enim cùm esset augur, dicere ausus est, optimis auspicijs ea geri, quæ pro Reipub. salute gererentur: quæ contra Rempub. ferrentur, contra auspicia ferri. Citatur ab Aristotele in Rhetoricis lib. 2. Item ab eodem in epist. ad Atticum, & à Plinio minore in epistolis. Idem Cicero pro Cn. Plancio: Qui pro Repub. vitam reddiderunt, nunquam mehercule eos potiùs, quàm immortalitatem assequutos putaui. Item in Marcum Ant. Philipp. 14. O' fortunata mors, quæ pro patria redditur. Vide annotationem nostram in Patriæ encomi sub finem ad illa, pro tuenda patria. i Pythonis orationem.] *Pythonis oratoris eloquentia celebris est. Fingitur etiam ab Homero Vlysses vir multa præditus facundia.* k Ni foret hæc hominum.] *Iliad. 12. hæc verba Sarpedonis tribuuntur, quibus Glaucum adhortatur. Non dissimili sententia Andromachen Hector consolatur Iliad. 7. cuius verba sunt hæc, Eobano Hesso interprete:*

—— lex omnibus vna statuta est,
Quæ iubet esse semel moriendũ, hęc omnib. vna est
Conditio ——.

Iliad. 18. Achilles Thetidi matri, eodem interprete:

Sic si fata vocant, his me parére necesse est.

Non dissimilis versus citatur in Demonactis vita:

Strenuus vt segnis, fato potiuntur eodem.

Vide quæ illic annotauimus. l Grauitatis in Demosthene, quàm in Homero.] *Lucianus grauitatem in Homero desiderat, quòd nimia libertate suos quandoque increpet, cùm Achiuos Achæidas vocat, &c.* m Cętera sunt ignota, patria, genus, ætas.] *Fecit enim nominis Homerici claritas, vt neq; cuius fuerit, neq; de eius parentib. inter Græcos conueniret: & pleraq;, vt solent, de eo fabulosa confingantur. Néve de eius parentibus plura dicam, de eius patria nihil certi traditur. Hunc enim multæ Græciæ vrbes certatim sibi vendicant, adeò vt quibus potissimùm credere debeamus, non facilè fuerit discernere. Quod etiam testatur Cicero pro Archia.* n Nonnulli Smyrnam.] *Smyrnæi præcipuè Homerum sibi vendicarunt, vnde & nummum æreum cum inscriptione Homerici nominis habuerunt, & porticum quadratã cum templo ac statua*

 Homeri,

cum Tullium lib. de Senectute. Is enim cùm esset augur, dicere ausus est, optimis auspicijs ea geri, quæ pro Reipub. salute fierent: quæ contra Rempub. ferrentur, contra auspicia ferri. Citatur ab Aristotele in Rhetoricis lib. 2. Item ab eodem in epist. ad Atticum, & à Plinio minore in epistolis. Idem Cicero pro Cn. Planco: Qui pro Repub. vitam reddiderunt, nunquam me hercule eos potius, quàm immortalitatem assequutus putavi. Item in Marcum Ant. Philipp. 14. O fortunata mors, quæ pro patria redditur. Vide annotationem nostram in Patria encomium sub finem ad illa, pro tuenda patria. i Pythonis orationem.] *Pythonis oratoris eloquentia celebris est. Fingitur etiam ab Homero Ulysses vir multa præditus facundia.* k Ni foret hæc hominum.] *Iliad. 12. hæc verba Sarpedoni tribuuntur, quibus Glaucum adhortatur. Non dissimilis sententia Andromachen Hectorem consolatur Iliad. 7. cuius verba sunt hæc, Eobano Hesso interprete:*

—— lex omnibus vna statuta est,
Quæ iubet esse semel moriendũ, hęc omnib. vna est
Conditio —.

Iliad. 18. Achilles Thetidi matri, eodem interprete:

Sic si fata vocant, his me parére necesse est.

Non dissimilis versus citatur in Demonactis vita:

Strenuus vt segnis, fato potiuntur eodem.

Vide quæ illic annotauimus. l Grauitatis in Demosthene, quàm in Homero.] *Lucianus grauitatem in Homero desiderat, quòd nimia libertate suos quandoque increpet, cùm Achiuos Acheidas vocat, &c.* m Cętera sunt ignota, patria, genus, ætas.] *Fecit enim nominis Homerici claritas, vt neq; cuius fuerit, neq; de eius parentib. inter Græcos conueneri: & pleraq;, vt solent, de eo fabulosa confingantur. Nève de eius parentibus plura dicam, de eius patria nihil certi traditur. Hunc enim multæ Græciæ vrbes certatim sibi vendicant, adeò vt quibus potissimùm credere debeamus, non facilè fuerit discernere. Quod etiam testatur Cicero pro Archia.* n Nonnulli Smyrnam.] *Smyrnæi præcipuè Homerum sibi vendicarunt, vnde & nummum æreum cum inscriptione Homerici nominis habuerunt, & porticum quadratũ cum templo ac statua*

Homeri, teste Strabone lib. 14. o Aut fluuium.] *Meletem, qui per agrum Smyrnæum volvitur, à quo Melesigenes dictus est, teste Herodoto.* p Melesigene.] *Melesigenes dictus fuit, quòd ad Meletem fluuium natus esset, sed casum factus, Homeri nomen sortitus est Cumæi namque & Iones capsor scrinium appellant, quod θήκης, id est, itineris cibos capit. Septem de eo ciuitates contendunt, vt est in distycho Graeco apud Gell. lib. 3 cap. 11.*

ἑπτὰ πόλεις διαίζεται ὦμπερ Ὁμήρου
Σμύρνα, Χίος, Κολοφών, Πύλος, Ἄργος, Ἀθῆναι.

q Athenæ opulentæ.] *Athenas hodie vocant Setin. vrbe diruta (haud enim magna eius pars incolitur) paruoq. vestigio visuntur etiamnum ingentium aedificiorum tum, quæ olim vrbi miserabiles ruinæ, Gymnasia diruta, pertusa ipsa inter altaria, tanquam ossa ex vrbis cadauere apposuni, ætatemque nostram priscæ dignitatis & amplitudinis admonent. Marmorei lapides, elogia, tumulos, epitaphia, inter vetustate exolescentibus præseferunt.* r Epigramma] *Emmus meus pro ἐπιγραμμα legis ἐπίσυγμα. Ex ideo hunc locum ita vertit: At in fortasse veteris, ne in te torqueatur illud proverbiale dictorium de malè respondente proportione, semper ti tibi thylaco maior sit accessoria sarcinula. Est autem ἐπισύγμα, à σύρω, velut oneris adsertura. Thylacus culeus est, aut mantica, parata gestandis oneribus. Ergo cùm digressus longior est quàm ipse ves, vti licebit hoc prouerbio. Basilius, eadem ea verba expressit, lib. de Spiritu sancto: ἤδετο γὰρ ἂν τὸ ἐπισύγμα τοῦ παλαιοῦ ἐπὶ ξενικαῖς. Ad istum alioqui modum accessorium multò maius esse ipso principali.* s Aeschylea.] *Quæ de Aeschylo dici possunt ex Graecis praeceptoribus, sunt ferè præfixa eius quæ adhuc extant fabulis, vt non videatur quid amplius adiiciendum ad ea. Contemporaneus fuit Pindaro, natus circa 40. Olympiada. eius mentio fit Athenis inductum.* t Aquam bibebat.] *Demosth. aquam bibebat scripturus aliquid, vt ipsemet testatur in 2. oratione contra Philip. Equidem, inquit, aquam bibens, non ab re diffisus & animosus homo sum. Item in oratione de falsa legatione: Quam admodum superbè surrexisset Philocrates: nihil est, inquit, mirum. Ado-*

Athenienſes, non eadem mihi & Demoſtheni videri. Hic enim aquam, ego verò vinum bibo. u Syracuſanis menſis.] *Syracuſana menſa prælauta: τὴν ὀπίσαρα dicebatur. Vnde Plato de Rep. 3.* Συρακουσίαν ὦ φίλε, παράτιζον τὴν Σικελικὴν ποικιλίαν ὄψων· ὡς ἔοικας οὐκ ἐθέλεις, id eſt, *Syracuſanam, amice, menſam & Siculam in obſoniis varietatem non videris approbare. Lucianus in dialogo Simili ac Polyſtrati:* τὴν παράτιξιν, inquit, ἣν τὴν Σικελίαν, id eſt, *ac menſæ Siculis lautiores. Eraſmus Centuria ſecundæ Chiliadum 11. Syracuſæ autem ciuitas ampliſſima.* x Cum Pericle conferte.] *De Pericle eloquentiſſ. qui loquens fulminare & fulgurare viſus eſt, ſcribunt Plutarchus in vita, Cic. lib. 3. de Orat. Val. Max. in exemplis, Quintilianus.* y Mandragora ſopitos.] *Mandragora ſopiti* ὑπνώττειν *dicuntur, qui velut aſpide icti, ſomniculoſi ac nimis deſides fiunt: atq; ita quodammodo à ſenſu diſiuncti abiunctique, vt excitari non queant. Ratio verò eſt, quoniam is fructus hypnoticus eſt, quo ſignificatur ſomni conciliator. Plutarchus in Sympoſiacis: Somnum quippe fieri putant frigiditate. Quamobrem hypnotica pharmaca parte plurima vim habent* ψυχολουτικὴν: *hoc eſt, fugefacientem, cuiuſmodi eſſe dicitur mandragora. Quin & ablutionem ita creditur inducere. De ea paulò plura annotauimus in Timone.* z Themiſtocles.] *De Themiſtocle apud Cic. Quintil. Valer. Max. variis in locis varia ſunt; & Plutarchus eius vitam ex profeſſo ſcripſit. Aemylius Probus meliùs vita. Thucydides lib. 1. Herod. lib. 8. Ariſtides rhetor, hunc quòd in præuidendis futuris prudens & induſtrius eſſet, laudauerunt.* A Magnitudine animi Pericli.] *De bellicis autem eius factis vide Iuſtinum lib. 3. & Plutarch. in eius vita. Floruit anno à mundo condito 3536. Ante Chriſtum natum 426. fuitque Athenienſis dux & orator, eloquentia & authoritate clarus, Xanthippi filius,* & *Alcibiadis auitor.* B Ariſtotelis teſtimonium.] *Is fuit ſummus philoſophus, & Alexandri præceptor, de quo latè ſcripſimus in dialogo Diogenis & Alexandri.* C Ad Alexandrum.] *Philippi & Alexandri Magni ætate vixiſſe Demoſthenem Athenienſem oratorem, neque multò poſt huius obitum tempore periiſſe, res eſt non obſcura.* D Codri.] *Vide quæ de Codro annotauimus in Si-*

mili ac Polystrati dialogo. Fuit enim Athenensium rex, & pro patria obyt. Responsum nanq; acceperant Peloponenses, ita demum se superaturos si hostium regem non occidissent. Fefellit ergo eos habitu pauperis, eosque in suum necem per iurgia provocando, à nullo cognitus, fecit fidem oraculo. Hinc cum querupiam generosissimum significare volumus, dicimus Codro ginniam. Varietatem. E Cùm ille manum ori admouet.] *Varietatem. Vide Plutarchum de Demosthenis morte & Iustinum in fine libri 5.*

PRIMI TOMI FINIS.

RERVM

RERVM ET VERBORVM IN PRIMO LVCIANI operum Tomo, *Præcipuè memorabilium,*

INDEX.

ABauche cũ Gyndane amicitia 665
Abdicãdrius 491.507
Abdicationis causę duplices 480
Abdicatũ semel, an denuò abdicare liceat 491
Aboni murus 533
Abydos 297
Academici accusati 700.712
Acheloi flu. coniunx & liberi 870
Acheron flu. 799
Achillis & Patrocli amicitia 601
Achillis cultus in Astypalea insul. 210
Acie deserere, proverbium 338.364
per Acinacem iuramẽtum 637.671
Adamantis vis. adamantinum 587.868
Admetus pro vxore mortuus 800
Adolescentia flexilis 17
Adrastia Nemesis 375 387
Adulatio, voluntaria seruitus 57.378
Adulatorum pernicies 58 72.109.125
in Adulterio deprehensum vel deprehẽsam impunè occidere olim licuit 463.478
Adulteri gladio puniti 478

RERVM ET VERBORVM IN PRIMO LVCIANI operum Tomo, *Præcipuè memorabilium,*

I N D E X.

ABauche cũ Gyndane amicitia 665
Abdicãdi ius 491.507
Abdicationis cauſę duplices 480
Abdicatũ ſemel, an denuò abdicare liceat 491
Aboni murus 533
Abydos 297
Academici accuſati 700.712
Acheloi flu. coniunx & liberi 870
Acheron flu. 799
Achillis & Patrocli amicitia 601
Achillis cultus in Aſtypalea inſ. 210
Aciẽ deſerere, prouerbium 338.364
per Acinacem iuramẽtum 637.671
Adamantis vis. adamantinum 587.868
Admetus pro vxore mortuus 800
Adoleſcentia flexilis 17
Adraſtia Nemeſis 375 387
Adulatio, voluntaria ſeruitus 57.378
Adulatorum pernicies 58 72.109.125
in Adulterio deprehenſum vel deprehẽſam impunè occidere olim licuit 463.478
Adulteri gladio puniti 478

Adyrmachus 645.655. 656.657.659
Aeacus,& cur inferorũ iudex 298. 819.784. 786.799 (ibid.
Aegialea 588. ægialeus
Aegina inſ. 719
Aeginetæ ibid.
Aegis Mineruæ, & Iouis 191.207
Aegypti ciuitates præcipuæ quæ 297
Aegyptus 297. regio ab Aegypto rege 141
Aegyſthus adulter 208
Aemulatio ex artificij ſimilitudine 865
Aequi boniq; ratio quã do habenda 426
Aeſchines tympaniſtriæ F. 11
Aeſchylus 894 930
Aeſculapius bis natus 518.fulmine icty 199
Aeſculapij officina 706. templum 22
Aeſopus fabularũ ſcriptor 717
Aetatum hominis ſucceſſio 144 149
Affectus mouere prohibitum apud Areopagitas 777
Agathocles Samius 604 965
Agogice 19
Alani 694
Alcedones aues 151
Alceſtis ab inferis reuocata 785 800
Alcmenę cum Ioue cõgreſſus 21
Alcyones 155
Alcyonij dies 146. 157
Alexãdria Aegypti 29
Alexãder Theſſalꝰ 694
Alexander Magnus, eiusque res geſtæ 284. 291. 296. 297. 299 852.868. mors 298 ſepultura 298.299
Alexãdri matris Olympiadis fabula de monſtruoſo conceptu 576 586
Alexander nullius Dei F. 398
Alexandri mors 582
Amaltheæ capræ fabula 363
Amaſtris vrbs 558
Amazonũ bellum cum Athe-

Athenienſibus 780
Ambroſia deorum cibus 710
Amicitiarũ exẽpla 604
in Amicitiam non plures admittendi quàm tres 637
Amici ſimulati 127
Ammonio Iupiter 296
Amor ſui cæcus 856. 868
Amoris remedia 206
Amorẽ omnia domare 222 (543
Amphiareus Thebanus
Amphilochi vates 554
Anacharſis Solone prudentior 776
Anaxagoras fulmine ictus 98
Anguillæ natura 865
Animæ immortalitas 271.274
Aniceris philoſ. 901
per Anſerem iuramentum 684
Antia 859.860
Antigone 366
Antilochus vates 543
Antiope mœrore mortua 780
Antipatri regis cũ Demoſthene colloquiũ 906
Antiphilus calumniator Apellis 839.864
Anubis templum 706
Apelles calumnia circumuentus 838.839. 840
Apes quomodo fiant 151.156
Apum rex 478
ἀφιλοτιμία 928
Apollo Iouis & Latonę f. 717. apud Delphos cultus 706
Apollonius Tyaneus 529.585
ἀχρωματία 719
Aquática cur muta 152
ad Aquã clepſydræ infuſam cauſæ agi ſolitę 351.365.477.486
Aquilę pſpicacitas 692
Araneorũ venatio 834
Arbaces eunuchus 694
Archelaus Athenarum domitor 72
Archias 906
Areopagus. 777
Areopagitarum iudicij forma

forma 741.777
Aretæus Corinthius 617
Arethusa fons 227
Arió Methymneus citharœdus 215
Aristarchus 84
Aristeas 276
Aristides 109 909. eius iustitia 869.870
Aristodemus 526
Aristonicus 911
Aristoteles Alexandri præceptor 294 931. eius patria, parentes, scientia, &c. 288
Armeniorum fuga 283
Arsaces 694
Arsacomæres 644
Asia Alexandro subacta 285
Asphodelus 799 801
Asylum 867
Athenæ quomodo hodie vocentur 72.930
Athenarum encomiũ 47.72
de Athomis philosophorum doctrina ridetur 681.698
Attalo venenum à filio porrectum 694
Attoniti qui 719.720
Auaritia 85
Auarorum descriptio 100.140
Augiæ bubile repurgatum puerbiũ 532.584
Aulæ vitia 361
Aulicę vitę imago 358. molestię 316 317. 300
Aurora Tithonę amat 360.361
Auri vis & effectꝰ 122 144
αὐτόφωνα oracula 552.

B

Babylon vrbs vbi & qualis 297. ab Alexandro capta 296
Bacchanalia 852
Bacchus dithyrambus eur 868. eius vitiæ res gestæ 202.304
Bactra, bactrũ oppidum flu. 298
Balearides insulæ 672
Balneorũ luxus 452 56
Basther amicitia & mors 643
Beli progenies 141
Belitæ amicitia & interitus 543
Bellerophon 859. 869
Bellerophontis literæ, prouerbium 371.386
Bombardę inuentor de uotus 138
Bonorũ prępostera æstimatio vulgo 298
Bosporanorum mos in ambiendis puellis 644
Branchides 531
Brierеus centimanus 215.459
Bulidi Lacedæmonio Xerxes cur pepercerit 912.

C

Cacodæmones 719
Cadmus literarum inuentor 77 83.85
καπνηφόρα λαμπαδία 179
Callię opes 109
Callidemides adulator 259
Calliopes Musæ coniunx & filiæ 870
Callisthenes philosophus 295.299
Calumnia 366.842. 845.866. eius imago ab Apelle depicta 841.842.861
Calumniatoris descriptio 843
Camelus Bactriana 28
Canis in præsepi, prouerb. 101.140
Canis fidus 777
Capra Amalthea 363
Carceres à carceribus, prouerbium 928
Catena Mercurij 807. Herculis ibid.
Catharsium, Catharsia 244 (185
Caucasus mons 178.
Caurus ventus 279
Cebetis tabula 358
Cecrops Codro genere ortus 109
Celtiberi ab Annibale capti 282.288
Centimani 479
κεφάλαιον 33
κίφαρα 244
Ceratinæ ibid.
Cerberꝰ canis infernal. triceps 298. 784 799
Cercopes 526.585
Ceres 710
Cereris munus in com-

teritus 543
Bellerophon 859.869
Bellerophontis literæ, prouerbium 371.386
Bombardę inuentor de uotus 138
Bonorũ prępoſtera æſtimatio vulgo 298
Boſporanorum mos in ambiendis puellis 644
Branchides 531
Briereus centimanus 215.459
Bulidi Lacedæmonio Xerxes cur peperceritit 912.

C

CAcodæmones 719
Cadmus literarum inuentor 77 83.85
καινογρᾶν καινοποιᾶν 179
Calliæ opes 109
Callidemides adulator 259
Calliopes Muſæ coniunx & filiæ 870
Callifthenes philoſophus 295.299
Calumnia 366.842. 865.866. eius imago ab Apelle depicta 841.842.863
Calumniatoris deſcriptio 843
Camelus Bactriana 28
Canis in præſepi, prouerb. 101.140
Canis ſidus 777
Capra Amalthea 363
Carceres à carceribus, prouerbium 928
Catena Mercurij 807. Herculis ibid.
Catharſium, Catharſia 244 (185
Caucaſus mons 178.
Caurus ventus 279
Cebetis tabula 358
Cecrops Codro generoſior 109
Celtiberi ab Annibale capti 282.288
Centimani 479
κιράμιον 33
κίρατα 244
Ceratinæ ibid.
Cerberꝰ canis infernal. triceps 298.784.799
Cercopes 526.585
Ceres 720
Cereris munus in con-

uiuio deorum 710
Certaminũ apud Græcos genera 777
Ceteus 233
Ceyx 145.153
Chalcedonis celebritas & situs 532
Chares 909
Chariclea 605
Charinus 249
Charixenus Sirromius 617
Charmoleus Megarensis 265
Charon 273. eius varia nomina & officium 768.799. eius cymba 264.469.386
Chelidonius oinædus 348
Chœnix 279
Chromis piscis 153
Cilicia Alexandro subacta 296
Cirrha oppidum 279
Ciuitas 745
Claros, clarium oraculum 531.554
ad clepsydrá causæ dici solitæ 351. 365.778
Cliniæ rhetoris furtum 695
Clitus ab Alexandro cæsus 288.295
Clymene 219.220
Cnemon 262
Cocconas Byzantinus 529.532
Cocytus lacus vnde dictus 799
Codrus Athen. rex pro patria mortuus 932
Codro generosior, prouerb. ibid.
Cœnæ deorum 709
Coitus noxa 210
Colophon Homeri patria 889
Colossus Solis apud Rhodios 717
Colossi ibid.
Comicus risus, prouerb. 341.84
Comicorum habitus 749
Comœdia vetus qualis 31.34
Copię cornu, prouerb. 321.363
Corinthus vrbs 279
Corinthus Marathonis siue Pelopis filius ibid.
Cornua syllogismi 244
Corona muralis, obsidionalis 427. ciuica ibid.
Coronis 538
Κορυνάδες 34
Corybantes 710
Κορυφαγένα Minerua 198
Cossæi ab Alex. Magno fracti 296
Craterus Alexandro cultus 868
Crato diues, apud Charontem nudus 267
Κτενοπώλης 179
Cribro vaticinari, prouerb. 533.586
Crocodilos facere 244
Crœsus apud inferos pauper 239.246
Crœso opulêtior, prouerb. 109 (889
Cuma Homeri patria
Cupido quomodo pingitolitus 141.191. 208
Cupido Iapeto senior 189. cur Musas, Mineruá & Dianam nõ feriat 206.207.212
Cupidinẽ etiã dijs imperare 205 206.208
Curetum sagittæ 69
Currus bouem trahit, prouerb. 254
Cybelum oppidũ 78
Cyclops Neptuni filius 224
de Cygnis ad Eridanũ in aues conuersis fabula 814.817
Cyrus rex 478.

D

DAdis festum 562
Dæmones antiquis qui 718
Damasias athleta 266
Damnippus 261
Damon adulator 249. 614 (242
Damoxenus palæstrita
Danai regis ortus, progenies, casus 141
Danaidũ pertuso dolio aquam haurientium fabula 141.278
Dandamidis amicitia 639
Daphne 199
Darius Alexãdro subactus 596

Cornua syllogismi 244
Corona muralis, obsidionalis 427. ciuica ibid.
Coronis 538
Κορυνάδοι 34
Corybantes 710
Κορυφαγέα Minerua 198
Cossæi ab Alex. Magno fracti 296
Craterus Alexandro cultus 868
Crato diues, apud Charontem nudus 267
Κρονομία 179
Cribro vaticinari, prouerb. 533.586
Crocodilos facere 244
Crœsus apud inferos pauper 239.246
Crœso opulētior, prouerb. 109 (889
Cuma Homeri patria
Cupido quomodo pingi solitus 141.191. 208
Cupido Iapeto senior 189. cur Musas, Mineruā & Dianam nō feriat 206.207.212
Cupidinē etiā dijs imperare 205. 206.208
Curetum sagittæ 69
Currus bouem trahit, prouerb. 254
Cybelum oppidū 78
Cyclops Neptuni filius 224
de Cygnis ad Eridanū in aues conuersis fabula 814 817
Cyrus rex 478.

D

DAdis festum 562
Dæmones antiquis qui 718
Damasias athleta 266
Damnippus 261
Damon adulator 249. 614 (242
Damoxenus palæstrita
Danai regis ortus, progenies, casus 141
Danaidū pertuso dolio aquam haurientium fabula 141.278
Dandamidis amicitia 639
Daphne 199
Darius Alexādro subactus 596

Delati

Delati persona 848
Delatores quales 843
Delius 470
Delphines ἐπάνθρωποι cur 235. ex hominibus pisces facti ibid.
Delphorum celebritas vnde 531
Delphis oraculum Apollinis 706
Delicelebritas 531
Δίκαια iniuria affectum à τοῦ 81.86
Demeas orator sycophanta 128
Demetrius Platonicus apud Dionysium accusatus 852
Demetrij Sunensis amicitia 624
Democratia 479
Demonax 605. cæsus 611
Demosthenes ῥήτωρ 365
Demosthenis celebritas 11.22.139
Demosthenis encomiū 882
Demonstratus 568
Designatores qui 894
Deucalionis naufragiū 91
Deus qualis 684. vnde sit aut vbi fuerit cùm omnia fabricaretur 683
Deo omnia possibilia 144
de Deo, Anaxagoræ sententia 139. philosophorum doctrina reprehensa 671
Deorum conuiuiū, cibus, potus 710
Deorum gentiliū scelera, vanitas 3.153. 173. 183. 184. 683. 703
Deos ex hominibus fieri vanitas 291
Dijs nō esse curæ mortalium res 684
Διαβάσιμον 846
Διαβολὴ 846
Dialectici à luna accusati 700 701
Dialogus 337
Diana cur à Cupidine tuta 207.210.212
Diana natiuitas, virginitas, facta consuetæ 210

ta 210. templum a-
pud Ephesios 706
Dimidium facti qui cœ-
pit habet 419.
Diniæ amicitia 604
Diogenes Cynicus ab
habitu & moribꝰ de-
scribitur 241. Crœ-
sum ridet 239
Diogenis defuncti do-
lium, hæreditas, pe-
ra, &c. 277
Dionysius Syracusanus
Demetrio ob Bacha-
nalia contempta in-
fensus 852. 867 868
eiusdem latumię 351
366.
Dionysij Iouis ex Se-
mele filij, virtutes &
vitia 203. 204.
Diophantus Rhetor
272
Diopithes 909
Dipsades Danaides di-
ctæ 280
Δὶς δίζᾶ κακῶν, prouerb.
32. 34. 380. 387.
Diuinandi artis origo
523. 531.
Diuinationes falsæ no-
tantur 276
Diuinitatem affectan-
tium vanitas 292
Diuinorum operũ cau-
sæ non inquirendæ
144
Diuitiæ ridentur 40
50. 246. quibus potis-
simùm obueniant 87
99. 109. 140. 141.
quales reddant pos-
sessores 87. 88. 140
cur tantopere amen-
tur ibid.
Diuitiarũ vsus 87. 101
Diuitiarũ comites 112
imago 104. 359
Diuites admirantium
& obseruantium stul-
titia 54
Diuitum amicitia ser-
uitus potiùs quã ami
citia 302
Diuitum cœnæ, & an
philosophis conue-
niant 323
Diuitum factus & lu-
xus 49. ineptiæ 54.
697. 698. superbia
quomodo minuen-
da 57

Dodonæ Iouis templũ 706
Docto indigna aulica vita 300. 301
Dolus diuitiarum comes 113
Dormire porrectis pedibus, prouerb. 321
Draco Pellæus 536
Dracones maximi & mãsueti in Pella 530
Dracon Atheniẽses iureiurando cuiusmodi adstrinxerit 844
Druidæ Gallorum sacerdotes 806.

B

ECchini seniores testã asperiore 455
Echo nympha 460 478
Educatio puerorum apud Græcos 744
Electrum, Phaëthontis sororũ lacrymæ 220
Elleboro opus habere, prouerb. 298. 299
eloquentiæ virtutes & laus 806
Elysius campus 786 797. 800
Ἐμφύσησις, ἐμφυσᾶν 719
Empedocles ad lunam sublatus 690. 718 in crateres Aethnę precipitatus ibid.
Encaustice 19
Ἐνταῦθα pro ἐνθάδε 81. 86.
Ἐπαγωγὴ 867
Epaminondæ studium musicæ 779
Epaphus Aegypti rex 140
Ephesi Dianæ templũ celeberr. 706
Ἐπίσαγμα 930
Ἐρίφιος & Iupiter 88. 157
Ephialti in cœlũ ascensus 705
Ephesum, Corinthi dicta 177
Epicurei à Ioue accusantur 673. 712. 715
Epicurus quid apud inferos agat 552
Epicuri laus 550. 584
Epicuri sententiarũ liber ab Alexãdro cõbustus 569
Epidauri templum Aesculapij

ſculapij 22.587
Epigrammatum vana gloria 795.804
Epimenidis hiſtoria 94.139
Epimetheus 32
Epitaphium 804.805.
Ἐπίδοσις 88.138
Eridanus fluu. 288
Erynnyes vltrices 441
Erythea inſ. 672
cum Eſca ſimul hamũ euellere, vel deglutire, prouerb. 263 306.362
Ἐσκορδισμένος 780
Eteocles 366
Eubiotus rex 657
Euclio qualis 137
Eucrates Sicyonius 249.911
Eudamidæ Corinthij amicitia 617
Εὐδαίμονες 718
poſt Euentum etiã ſtultos ſapere 439
Eumolphus Thracum dux 764
Eunomius 276
Eupatoris regis legati 580
Eurybatus 526.585
Euthydici amicitia 613
Exequiales cœnæ 795.804
Exequiarum ſuperſtitiones 790.797
Exilium qualis pœna 879

F

FAbij Maximi de repub. defendenda augurium 918.929
Fabri lignarij vno oculo clauſo rectitudinẽ metiuntur, & cur 718
Fabularum vtilitas & gloria 151
Fabularum omniũ ſumma ac ſylua vbi potiſs. 183
Fallacia calumniæ comes 842 (441
Fati neceſsitas 377.
Felices qui 48. 56
Felicitatem ex collatione infelicitatis optimè intelligi 172
Ferales cœnæ 804
Ficulni ligni fumus meleſtiſs. 588

Filij quando abdicandi 521
Filiorum erga parentes affectus 873
de Finibus doctrina philosophorum 680
Flumina sursum incedere, prouerb. 369. 386
Fluuij infernales qui 784. 799
Fœminarum corpora quid à virorum differant 516
Fœnus qualis pædagogus 101
Forma an inter bona ponenda 294
Formicis comparati homines 699
è Forminis nati Mirmydones 700. 719
Formosi ridentur 242
Fortitudo paupertatis comes 114
Fortunæ commutatio 95
Fortunæ bona 40. 239. 274
Fortunæ necessitas ineuitabilis 377. ludibrium & inconstantia 54
Fulgur è pelui, prouerbium 420
Funebres orationes habendi mos 795
Funerum diuersæ species & nomina 804 fercula ibid. superstitio & luxus 627. 797.
Furiæ, malorum vltrices 786. earum arma 441
Furiosorum multa genera & diuersa nomina 518

G.

GAlli ab Hannibale victi 281
Gallinaceum lac, prouerb. 311
Gallorum gallinaceum pugna 770. 782
Γάμμα literæ cum δέλτα certamen 771 item cum λάμβδα ibid.
Ganymedes deorum pincerna 710
Genij & manes quid differant 805

Geometrę ridẽtur 681
Geometria philoſophiæ auſa 779
Geryon triceps, & ſenis manib. amicitiæ typus 668. tricorpor 672
Geryonis armenta 807
Getæ 696
Γλαυκῶπις Minerua 209
Gloria benefactorum præmium 432
Glycó draco 542. 565
Glyphice 19
Gnathonides 125
Gorgon in Mineruæ pectore 207
Græciæ laus 47
Græcorum certamina 725. 751. 777.
Græculus 356
Grandinis cauſæ 679
Granicus flu. 289
Gymnaſium Athenis 726
Gyndanis amicitia 665

H.

HAeredipetæ notati 107. 128. 144. 249. 280.
Hęreditatũ captatio 62
Halcyonia, halcyonij dies 146. 153.
Halicarnaſſus Alex. capta 296
Hammonius Iupiter ibid.
Hamum cum eſca euellere, vel deglutire, prouerb. 263. 264. 306. 362.
Hannibalis res geſtæ 282. vitia 285
Harpyiæ 105
Haſta regia, herba 801
Haſtam proijciendi certamen 757
Hecates cœna 243
Heliopolis 297
Hellebore opus habere, prouerb. 298
Hephæſtion quomodo ab Alexandro etiam poſt mortem cultus 852. 868
Hercules cum Aeſculapio contendit 199. carnes exhibet in cõuiuio deorum 710. Theſeum ab inferis reuocat 800

Hercules trinoctius 15 24
Hercules Gallicus 806 813
Herculis mors, seruitus, crudelitas 201
Herculi virtus & voluptas apparent 19.20
Herculem Ogmiũ eundem cum Mercurio existimari 813
Hermodori periurium 693
Hermolaus dies 263
Hermotimi Clazomenij animæ à corpore discessus, & ad idem reditus 828
Hermophilus Cynicus 693
Heroës 777
Hesiodi biuium 20
Himeræus proditor 911
Hinc bellum oritur. prouerb. 531.586
Hinnulus leonem. prouerb. 262 263
Hippo dæmon 718
Hippocentauri, prouerb. 30.34
Hippoclides non curat, prouerb. 385.388 812.813
Hyppolyte Amazonũ dux 764 780
Hippolytus à nouerca falsò accusatus 869
Hipponicus 109
Hircinus fœtor in hominibus vnde 273
Hispania ab Hannibale oppugnata 281
Hister quid significet 72
Historiæ quæ lectu dignæ & vtiles, aut cõtrà 522.523
Histriones qui, & vnde dicti 72.711
Homeri patria, genus, ætas, nomen 886 890.928 nata 71 poëtis celebratus 884.928. statua 885 vita à quo descripta 797.927.
Homicidia citra iudicium licita quæ 463
Homines formicis cõparati 699

Homolottorum mos 672
ad Honores virtute, nõ fraude contendendũ 867.877
Hoſpitalis Iupiter vnde dictus 88.137
Hoſpitium non violandum 137
Hoſtium teſtimonium ad laudem officioſiſſimum 483.926.927
Humanarum rerum vanitas 264.677.693
Humanitas 8.13.20
Hyacinthus 190
Hymettus mons 94
Hyperides aſſentator 911
Hypermnæſtra ſola ex Danai filiabus viro ſuo parcit 141.

I.

IAcobi patriarchę corpus quomodo conditum & defletũ 803
Iactantia diuitiarum comes 113
Iapyx ventus 279
Icarij cædes 204
Icaromenippus 872
Icarus curin mare deciderit 676
Ida mons 781
de Ideis philoſophorũ doctrina ridetur 680.683
Idiotus 783.798
Ignorantia 837.863.calumniæ miniſtra 841
Ignis deorum theſaurus 161. dijs ablatus per Prometheum 164.175
Ignem è manibus abijcere, prouerb. 99
Imperitia audaces, ratio timidos facit 36
Impij vbi poſt hanc vitam, & quid pati ab Ethnicis credantur 786
Improbitas ne ſit impunita, reipub. intereſt 431
Imprudentia crimẽ non excuſari 451
Impudentiæ apud Aegyptios typus, muſca 834
Incantator 528

Indi potu vini in furorē versi 41. ab Alexandro domiti 286
Indigetes dij 815
inductio contra incommoda faciendæ fidei 867
Inferiarum superstitiones 757. 787. 800.
Inferi an sint. & de eorum pœnis 797
Inferorum flumina 784 799. indices ibid & 785. locus 797 respub. & regnum qualiter cōstitutum 783
ad Inferos descensus facilis, regressus non item 293. 798.
Ingratitudo 88 93.
Ingratitudinis actio 506. 521
Infamiæ futuræ signa 484 489.
Infamiæ genera, diuersa nomina, & causæ 518.
de Insecabilibus doctrina philosophorum derisa 680
Insidiæ, calumniæ comites 842
Insomnium quid 22
Instita muliebris 867
Inuidia dea quomodo pingi solita 841. 865. eius domus ibid signa 175. 488.
Inus filius à delphinis in Isthmum portatus 235
Iocasta Creontis F. 864
Iolaus senex in iuuenē restitutus 250
Io vacca in furorem acta à Iunone 867
Ionia 289
Iouialia Athenis intermissa 705
Iphigenia à Pilade & Oreste è Tauris abducta 596
Isis 141
Ismene 365
ad Issum pugna 283 285
Isthmus Peloponnesi 279
Iudicandi mos per calculos 388
Iudicium vocalium 74
Iuno

Iuno à Cupidine victa 206. 211. eius zelotypia 204
Iupiter ab Amalthea capra nutritus 363. à Cupidine victus 205. 206. 211. inde Iupiter è capite dissecto Mineruam edit 197. 198. 209. vnde dictus 137
Iouis amores 208. epitheta 88. 137
ex Iouis tabulis testis, prouerbium 329
Ithaca vrbs 226
Iuramentum maximū Scytharum 636. 671.

L

Labdacus rex, eius progenies Labdacidæ 838. 864
Labor paupertatis satelles 114
Laborū vtilitas & præmia 381. 751
Labris suauis arridere, prouerbium 869
Lacedæmoniorū mollicies 243
Lacones loris cæsi soliti 696
Laius 864
Lambda literę cū Gamma certamen, item cum Rho 76 77
Lampichus Geloorum tyrannus 266. 272
Lapidicinæ Dionysij carcer 351. 366
Lares familiares 805
Laruæ ibid.
Latrones, latrocinium 585
Latumiæ Dionysij 351 366
Legislatoris mens inspicienda 507
Leges de facto, non de conatu cognoscere 426
Leges ex malis moribus natæ 431. 432
Legum munus 430
Lemures 805
Lenarum fraudes 605
Leo chordula vinctus, prouerbium 354
Lernæ hydræ capita 459
Lethe 295. 299. 800

Iuno à Cupidine victa 206.211. eius zelotypia 204
Iupiter ab Amalthea capra nutritus 363. à Cupidine victus 205. 206. 211. inde Iupiter è capite dissecto Mineruam edit 197. 198. 209. vnde dictus 137
Iouis amores 208. epitheta 88.137
ex Iouis tabulis testis, prouerbium 329
Ithaca vrbs 226
Iuramentum maximũ Scytharum 636. 671.

L

LAbdacus rex, eius progenies Labdacidæ 838.864
Labor paupertatis satelles 114
Laborũ vtilitas & præmia 381.751
Labris suauis arridere, prouerbium 869
Lacedæmoniorũ mollicies 243
Lacones loris cædi soliti 696
Laius 864
Lambda literę cũ Gamma certamen, item cum Rho 76.77
Lampichus Geloorum tyrannus 266. 272
Lapidicinæ Dionysij earcer 351.366
Lares familiares 805
Laruæ ibid.
Latrones, latrocinium 585
Latumiæ Dionysij 351 366
Legislatoris mens inspicienda 507
Leges de facto, non de conatu cognoscere 426
Leges ex malis moribus natæ 431.432
Legum munus 430
Lemures 805
Lenarum fraudes 605
Leo chordula vinctus, prouerbium 354
Lerneæ hydræ capita 459
Lethe 295.299. 800

Leucanor rex, eiusque cædes 644
Leucosia Siren qualis 870
Lex quæ requirat 469
Libertas dulcis 361. 369. 416. felicitas summa 743
Libertas philosophica, publica 47. 50. 395
Linus Musæ F. 210
Liuor Calumniæ antecessor quomodo pingi solitus 841. 865
Locũ in acie deserere, prouerb. 338. 364
Lonchatæ amicitia 644
Lucianus philosophorum factionibus infestus 222. rhetoricam publicè professus 821
Luciani vita 1. dicendi genus 24. 371
Lucta 716
Luna multorum scelerum conscia, & fidelis dissimulatrix 701
Lunæ cum Alexandro cõcumbentis festum 842
Lunæ à terra distantia 674. diuersoriũ 688. querela, de philosophorum contumelijs 719
Lunam incoli 682
Lupini custos 279. 336 364
Lybia 288
Lycurgi lege superstitiones funebres sublatæ 72. 797
Lydia ab Alexandro capta 285
Lynceus 718
Lynus gener & interfector Danai 141
Lyra post cœnam circumferri solita 779
Lyra piscis 153
Lysimachus poëta rapsæpe vsus 79.

M

Macetæ amicitia 644
Macetis 510
Mæon Lydus Homeri pater 890
Magus 528
Magorum in diuinando error

do error 276
Maia Mercurij mater 192.194
Malos melioribus succeſsibus vti 88.95. 108.142
Mandrabuli more res procedit, prouerbiũ 332
Mãdragora ſopitos expergefacere, prouerb. 908.930
Manes poſt hanc vitam vbi, & quid pati credendum 783.796. 799.805
Manes & genij quid differant 805
Maracus poëta 928
Marcomannorum de Romanis victoria 571
Mars à Cupidine victus 206.211
Martis aleæ incerta 847.866
Maſtera 654
Mathematici à luna accuſati 700. ridentur 681
Matrum officium 744
Mazæa 644.685
Medicina cæteris artibus & honoratior, & liberior 522. eiuſdem difficultas 502
Medico quę prouidenda 503
Medicus Alexãdri parasita 864
Medorum fuga 283
Meduſę caput à Minerua geſtari 207
Megillus Corinthius 242
Mel 156
Melanope Homeri mater 890
Meleſigines cur dictus Homerus 929 930
Meletes flu. 890.929
μέλι σίτου 156
Memnon Tithoni F. 261. in Ægypto ſepultus, oriente ſole vocem edere ſolitus 625.670
Memnonides aues 670
Memphis 297
Menecratis amicitia 621
Menippi ad inferos deſcenſus 240.673

Mercede seruientium conditio 367
Mercurius furti autor & præses 163. adhuc infans furatus 192. Veneri cingulum surripit 193. testudinis inuentor 194. Item eloquentiæ ac disciplinarũ præses 370. 386. superorum & inferorum legatus 371. 386. eius virga 194. typus & catena 386 807. 813
sub Mercurij sidere nati, quales 303
Meretricię fraudes 605
Mermeroës rex 802
Meta quid 928
Meteoris quomodo imperet Iupiter 709
Metis à Ioue cur deuorata 198
Midas apud inferos à Menippo derisus 246. res Phrygũ 248
Miletus Alexandro capta 296
Miltiades ꝓditionis insimulatus 861. in carcere mortuus 870
Minerua artium præses 211
Minerua Prometheo in homine fingendo opitulata 170. armata à Iouis capite nata 197. Gorgonem in pectore gestat 207 vbi & quando apparuerit 209. eius ortus & fabula ibid. cur castæ esse veteres tradãt 210. cur à cupidine non expugnatã 205. 206. 211
Minos quis, & cur inferorum rex 781. 799
Misanthropo Timo 83
Mœrichus 275. 279
μόνις, μόλις 77
Mollicies diuitiarũ comes 113
Moly quid 21
Momus tauri artificem Deum carpit 64. 71
Momo sales nigri, vt Mercurio albi 584
Monarchia 467. 478
Monumenta perennia quæ 804

Mordere labra 869
Mors nō metuēda 782. 797
Mors omnia tollit, & ſummis infima æquat 238 264 274
Mors ſomni frater 443. 478
Morti omnes obnoxij 888
Mortui an aliquid ſentiāt, & quibus rebus oblectētur 782. 797
Mortuos ſepeliendi varij apud diuerſos modi 794 795
Muliebri veſte virum vti prohibitum 867. 868
Mundus quomodo & à quo factus, eiuſque finis 678. 282
Mundi cōtemptus 801
Mundi ſpectaculū propoſitum 693
Mundi an plures 683
Muſæ tutæ à Cupidinis telis, & Circes poculis 207. 211
Muſas cur caſtas, veteres fingant 210
Muſarum filij ibid.
Muſca mulier 829. Pythagoræ filij 835
Muſcæ encomion 822
Muſcæ impudentiæ typus apud Aegyptios 834
ex Muſca elephantem facere, prouerb 831
Muſcarum ſpecies ib.
Muſica philoſophię anſa cur dicta 779
Muſica iuuenum mens primùm imbuenda 746 779. menti humanæ maximè cognata 779
Mutarum inſimo inter literas locus 152
Mutus magis cōtra piſces, prouerb. 153
μυτηκείδη, ἀντιμυτηκείδη 33
Myrmidones è formicis nati 700 719
μύρμηξ ibid.
Myron ſtatuarius 7
Myrto Socratis vxor 152. Ariſtidis neptis 157.

N

NAsus irrisioni dicatus, nasuti 34
Naturæ vis 151
Naturam non pugnare cum lege 505
Naufragorũ descriptio 303
Necessarij qui 805
Nectar deorum potus 710
Nemeorũ corona 727
Nemesis dea 387
ἀνεπαγωγὸς 88.138
Neptunus à Cupidine victus 205.206.211
Nectoris eloquentia 809
Ne quid nimis 843
Niobe in saxum 13.22. 805
Nireo formosior 109
Niuis causæ 679.711
Noctuas Athenas, prouerb. 35
Nomina mutantes notantur 108
Nosce teipsum 248
Nouendiales ludi 804
Nox scelerum testis 702
Numerum esse deum asserentes rideantur 684

O

OBsidionalis corona 427
Obtrectatione audienti quid faciendum 861
Occidere quis dicatur 400.401.451
Oceani nomine quid ppriè intelligatur 189
Ocium multorum malorum causa 201
Oculus naturæ speculum 153
Oedipi cum matre cõgressus 357. eiusdem liberi 366. genealogia 864
Oestrum, œstroperim, prouerb. 867
Oleũ muscis letale 815
Oleo cur veteres se vngere soliti 751
Oligarchia 479
Olympias Alexãd. mater, an ex Dracone conceperit 291.530. 586

Opulentiæ imago 359
Oraculum 23
Oracula ficta 552. 534. 535
Ordinem deserere. ducere, &c. puerb. 384. 868
Orestis templum, & res gestę 595
Oresti & Pyladi cur Scythæ sacrificēt 590
Orpheus musæ filius 210
Osculandi tria genera 587
Othryades 553
Oti in cœlum ascensus 705

P

PAlamedes Nauplij fil. *lij* literarum inuentor 77. insidijs circūuentus 861
Palæphatus musę filius 210
Palæmon à delphinis in Isthmum deportatus 235
Pallas Homerica 442. vnde dicta 209. à Cupidine tuta cur 211
Panathenaicos ludos veste tincta spectare vetitum 49
Pancratium quid 726. 777. 780. cuius vsus 751
Pan, eiusque terricula menta 441. 478. 710
Paphlagones superstitiosi ac stolidi 532. 534
Parasitus quis 261
Parca 257
Parthenope Siren 870
Passonis pictoris consilium 901
Patria potestas 492. 521
Patria communis omnium mater 876. eiusdem encomium 871. à Sophocle comparatur naui 881
Patrocli & Achillis amicitia 601
Paupertatis vsus 47. 49. 116. 143. cū diuitijs collatio 125. comites 114
ne Paxillus quidem reliquus, prouerb. 80
Pecten piscis 253

Pegasus 22
Pelethronia vallis 587
Pelius mons ibid.
Pella ciuitas 586
Pella, pellæus draco 530.536
Pelopis progenies 864. Pelopidæ ibid. & 818
Peloponnesus 588
Perdicas Alexádri successor 292.297
Pergami Aesculapij officina medica 706
Periander 235
Pericles quádo floruerit 911
Periclis eloquentia 98. 898. 931. magnanimitas 909
Peripatetici à Ioue accusati 712
περιστιάδες 778
Peristiarchi 244
Periurij vindex Iupiter 137
Persæ ab Alexand. superati 298
Persarum mos, è longinquo adorandi seu salutandi 55. item in sepeliendis mortuis 794.802
Persepolis ab Alexandro direpta 297
Phædræ in priuignum calumnia 860.869
Phaëthōtis fabula 217. 220.814
Pharia turris in cœlo conspicua 689
Phidiæ Iupiter 7
Philiades assentator 127
φίλιος Iupiter 88 111
Philomena cum sorore in auem versa 366
Philosophia quomodo docenda 61. eius encomion 40.71
Philosophus à tyranno quid differat 417. quid à sophista 780
Philosophi veri virtutes 40.711
Philoxenus carmina mala probare recusat 851.867. ob libertatem in latumias cōijcitur 366
Phineo infestæ Harpyiæ 105.140.141
Phlegethon fluuius infernalis vnde sic dictus 784 799.
Phoca piscis 153
Phœnices nautæ & mercatores præstantes 594
Phrygia Alexandro subacta 285.286 289.
Phrynondas 526.585
Pietatis præmium 88. 96.
Pirithoi & Thes. amicitia 601
Pisce magis mutus, prouerb. 153
Podagra senectę comes 355 366.
Pœnitentia calumniæ comes 842
Poëtis maxima libertas concessa 891
Polycleti Iuno 79
Polymites 366
Polyphemus ab Vlysse excæcatus 225
πομπεῖα apud Scythas infamis 637.671
Porus rex ab Alexādro capitur 286. suorum dolo interimitur 289
Plutonis etymon, genealogia, regnū, &c. 798
Plutus tardus, cæcus, quando velox & ocu latus 88 109. 141.
Pallidus & claudus 111
Pluti comites 113
Præstigiator 528
Præter casam, prouerb. 64.
Praxiteles statuarius 7
Priapus 718
Priuigni nouercis inuisi 520
Proditi de Hercule figmentum 19
Prodicus sophista 1
Prodigorum descriptio 99. cum auaris collatio 140
Progne in auem versa 366
Promethei fabula 26. 33. 178. 181. 187. 365
προσκυνεῖν
Prosopopœia 805
Protesilai reditus ab inferis 167 800

Phlegethon fluuius infernalis vnde sic dictus 784 799.
Phoca piscis 153
Phœnices nautæ & mercatores præstantes 594
Phrygia Alexandro subacta 285.286 289.
Phrynondas 526.585
Pietatis præmium 88. 96.
Pirithoi & Thes. amicitia 601
Pisce magis mutus, prouerb. 153
Podagra senectę comes 355 366.
Pœnitentia calumniæ comes 842
Poëtis maxima libertas concessa 891
Polycleti luno 79
Polymites 366
Polyphemus ab Vlysse excæcatus 225
πολυφωνία apud Scythas infamis 637.671
Porus rex ab Alexándro capitur 286. suorum dolo interimitur 289
Plutonis etymon, geonealogia, regnũ, &c. 798
Plutus tardus, cæcus, quando velox & oculatus 88 109. 141.
Pallidus & claudus 111
Pluti comites 113
Præstigiator 528
Præter casam, prouerb. 64.
Praxiteles statuarius 7
Priapus 718
Priuigni nouercis inuisi 520
Proditi de Hercule figmentum 19
Prodicus sophista 1
Prodigorum descriptio 99. cum auaris collatio 140
Progne in auem versa 366
Promethei fabula 26. 33. 178. 181. 187. 365
πρόσκοπτε 805
Prosopopœia 367
Protesilai res, mors, ab inferis reditus 785. 800

Proteus 231.233.902
Proteo mutabilior, prouerb. 233
Protenus dux 909
Ptœoderus 259.260.
Ptolemæus Lagi filius 28.297
Puerorum educatio apud Græcos 744 cõcubitus, res nefaria 564
Pugillatus visus 751
Pyramid. Aegy. 625. 670.795.
Pyrithous 800
Pyrrhonis Acad. dogma 708
Pythius Apollo 279
Python serpens ibid. orator 888.913.929.

Q.

QVadriga bouem trahit, prouerb. 254
Quadrorbis numerus in Alexandri nomine 535.586.587.

R.

RAdicula herba 535
Repagula 928
Reipubl. gubernatio cõmendatur 380.381
Rerumpub. formæ tres 478
Reus pari benignitate audiendus, qua actor 844.
Rex verè quis 362 à tyranno quid differat 467
regis plures ocnī 362
regum negotia qualia 694
regibus plurimę & longæ manus atq; aures 458
Rhadamantus, & ei iudex infernalis 798. 799
Rhānusia Nemesis 838
Rhea deum mater 69. 74. eius sacerdotes furiosi ibid.
Rhesus 218
Rhetores q̃stuosi 185
Rhodiorum colossus in cœlo 689 717.
ῥὰ pro σῖγμα 81
ῥῆξ cum lambda cerumen 76
Ridendi phrases & prouerbia 33.34

Ridicula quæ 547.573
Robur paupertatis comes 114
Romanorum mores taxantur 51. cæsorum annuli modijs dimẽsi 282
Rumor quid 586
Rutilia lunæ personam agens, à lecto ad Alexandrum descendit 562
Rutilianus falsa oracula quærit 555.559

S.

SAbini oratio accusatoria ad Lucianum 370
Sacrificiorum fumo uesci deos 710
Salæthi iudicium contra adulteros 372.386
Sales nigros Momo tribui, candidos Mercurio 584
Saliendi exercitiũ quale apud Græcos, eiusque vsus 757
Salmoneus Ioui obtonare ausus 90.138
σαλπίζω 82
Sapientia paupertatis comes 114
Sapientes qui appellati Græcis 748
Sardanapalus rex Assyrior. vlt. 248
Sardanapali apud inferos querela 246
Sardos ab Alexandro Mcapta 296
Saturni seculum aureũ 432
Saturni & inferorum locus 798
Scelus scelera vlcisci, exẽplo pernicioſum 471
Scinis περιτεχάμενος à Theseo cæsus 35
Scipionis Africani res gestæ 287
Scorodon 781
Scribendi cura apud Græcos 746
Scythæ ab Alexandro victi 286 cur Pyladẽ & Orestem venerentur 590
Scythæ in plaustris agere soliti 696
Scytharum sagittæ ve-

neno

neno tingi solitæ 69
Scytharum oratio 634 669. in tergore bouis sedendi mos 649. iuramentum 637. 669. mortuos deuorandi, & sepeliendi consuetudo 802
Seleucus 694
Semiuocales secundo dignitatis loco inter literas 78. 85.
Senectutis comes podagra 355. 366. incommoda 257
Senum natura 435
Sepeliendi varij modi apud diuersas gentes 794. 801. 802.
Sethinæ quæ olim Athenæ 72
Seueri filiorum certamen 780
Seueriano falsum oraculum redditum 552
σῦτλος pro τῦτλος 80
Sigilla è rebus obsignatis integrè tollêdi artes 544
σῖγμα literæ aduersus τεῦ actio 74
Silentium à conuiuio exulare debet 166
Silentio prætereuntes res necessarias puniendi 747
Silenus in deorum conuiuio cordacem saltat 711
Silicernia 804
Simia Cleopatræ salax 374
Simonides literarum inuentor 77
Simpludearia funera 804
Simylus 613. 615
in Sinum proprium conspuere. prouerb. 215
Sirenum historia 861 870
Sisinnis cum Toxare militia 661. monomachia 661
σμαράγδος dictionis orthographia 81
Smyrna Homeri patria 889. 929
σμύρνη 81
Socrates è statuario philosophus 11. 22. seditionis falsò infa-

mula

mulatus 861
Socratis vxores 152. 157
Sodomia 564
Solis à luna distantia 674. colossus apud Rhodios 717
Sole præsente quomodo nix nascatur 711
Solœcismus 64
Solonis lex de adulteris 378. de iureiurando 844. de alēdis parentibus 522
Somnium 22. Luciani 1. Xenophontis 15. 23. ne in Somnio quidem, prouerb. 818. 820.
Somniorum diuinationes taxantur 276
Somnus mortis imago & frater 478
in Somno apparentiū quot genera 22
Somniferum medicamentum 138
Sophista quis, & quomodo à philosopho differat 780. qui apud Græcos di-
ĉti 748
Sordidi 100. 140
Sostratus 526
Sothares 870
Spartinus Medus 594
Speculum artis oculus 155
Specula vnde fiant ibi.
Spei imago qualis 359
Spei & metus in hominum vita tyrānis 531 586
Sperchis Lacedæmonius 912
à Statione discedere 364
Statuaria ars 26
Stellarum magnitudinem & figuram dimetientis ridentur 681
Stoa accusatur à luna 702
Stoici à Ioue accusantur 712. cum tyrannis collati 437
Stola 867
Stratonica à priuigno amata 694
σπόριον herba 535
Stulta & ridicula quæ 54. 73.

Stultos post euentum sapere 439
Sulphuris ad expiationes vsus 244
Superbia diuitũ & potentum 57. apud inferos incessitur 247. 697. Alexandri 291 297. eius autores, adulatores 56
Susa Alexandro capta 296.
Suspicio Calumniæ ministra 841
Sycophantia 866
Sycophantæ notantur 128. 144.
cõtra Sycophãtæ morsum nullum remedium, prouerb. 869
Syracusanę mensę 897 930. 931
Syrus 625

T

TAlio, eiusq; interitus 259 262.
ταλὸν pro κανὸν 82
Tanais Scythiæ fluv. 289
Tantalus auari typus 104. 140. 786.
Tartara 209. tartarus 783. 798
ταξιαρχὸς 863
ταῦ à Sigma acculatur 75. 84
Telegonius 141
Telephi remedium 4
Temius Musæ F. 210
Temperaturæ corporũ diuersæ 514
Tempestatum mutationis causa 144. 147
in Tergore bouis sedẽdi mos 649
τέρμα quid 918
Terpsion cum Platone expostulatio 252. 256
Terrę forma qualis Menippo visa 688. eadem ambitum metiẽtes ridentur 681
Testamentorum curæ captatio 62. 249. 275
Testudinis repertor Mercurius 194
Testula trãsmutata 368 386
τῦτα pro τῦτο 80
Thearidæ dictum 865
Thebæ ab Alexandro euersæ 285. 286

Thebæ Aegyptiæ 397. Homeri patria dicta 890
Themistocles lyrâ recusans, habetur indoctior 779
Themistoclis prudétia 909. cum Aristide simultas 860.870
Theodatæ 819
Theognis 310.363
θόρυβος somnia 22
Thereus 357.366
Theraforæ physiognomia 484.904
Theseus ab vxore persuasus filium deuouet 860 869. eiusdem ad inferos descēsus 785. 800. cum Pirithoo amicitia 601
Thesmopolis 347
Thessalia 85
Thetis Ioui cōtra alios deos opitulata 215
θίξις iniuria affectū à Ioue 81
Thoas rex 596. eius copiunx 529
Thrasycles 132.276
θρίξ, πρίξ 81
Thucritus 352
Thyestes liberos comedens 357
Thylacus 930
Thynnus elapsus, prouerb. 108.142
Tibicinarum lusus 750
Tygrapates 645
Tillibori latronis vita 534
τίμιρον 79
Timoclis de aulica vita cogitatio 300.385
Timocratis schola 581
Timon Misanthropos 87. Echecratid. F. 95. qualis 137. eius epitaphia 87.137
Titanicum 719
Tithonus Aurorę adamatus 261. in cicadam versus ibid.
Tithonij anni, prouerbium 259.260
τῦμα pro τῦμα 83
Tonderi cæsariem, prouerb. 92.139
Tonitrus causæ 679
de Toto contentiones 241
Toxaris amicitia 661

Tragica grauitas 184
Tragicorum habitus 749 hiſtrionis 712
Traſimenus lacus 288
Triptolemus 14
Tritonis palus 209
Turcæ Athenas occupant 72
Tyrannicidæ prẽmium 399.428.463.
Tyrannis quib. potiſs. rebus contineatur 435. à monarchia qd differat 467
Tyrannidis mala 391
Tyranni ingenium ſiue natura 436. nomẽ cui potiſs. competat 457
Tyranno dignum ſupplicium quale 407
Tyrãnus prodigioſum animal 459
Tyrus peninſula 864.

V

VAlerij Publicolæ lex 478
Vanitas mortaliũ 264
Veneficij crimẽ & pœna 430.453.469
per Ventum & Acinacem iuramentum 637.671
Venus à Cupidine victa 205. 206. 211. myrtum exhibet in conuiuio deorum 710
Venus quarum rerum dea 209
Veneris cingulum ſuratus Mercurius 193
Veratrum 295. 298
Veritas omnia vincit 866
Vertumnus 418
Veſtam amore non capi 710
Veſtem alieni ſexus induere prohibitum 867 868
Veſtium luxus 48
Victimarum ſanguine deos veſci 710
Victus intemperantis 49.64
Vincendum virtute, nõ fraude 849.867
Vindictæ cupiditas 167
Vini vſus 204.327
Violentia diuitiarum comes 128

Virorum corpora è fœminarum quid differant 516
Virtus etiam apud hostes laudabilis 295. 886. ipsa sibi merces 432. quomodo docenda 61. rara & reperto difficilis 100. sola mori nescia 280
Virtutis cum voluptate contentio 19
Visio, visum 22
Vita mortalium qualis 677
Vitæ humanę cursus Y literæ similis 20
Vitæ suæ contemptor, alienæ dominus 473. 474
Vitium plantandarum inuentum 204
Vitia philosophiæ repugnantia 50
Vitiorũ multorum cõscia luna 710. testis nox 702
Vlyssis ad inferos profectio 779. 800. quomodo Sirenum voces euitarit 53. 861. 870
Vlyssis cum Cyclope gesta 222
Vlyssis socij loto gustata transformati 315
Vlysse callidior, prouerbium 109. 142
Vngendi corpora mos 751
Vocales literæ, earumque iudicium 75. 77. 86
Vocis causa 153
Volenti non fit iniuria 428
Voluisse in legibus quid 423. 469. 474
Voluisse, tantùm in rebus magnis laudabile 404
Voluntas, conatus, & effectus concurrentes, ad facinus sufficiunt 398. 414. 415
Voluntas solis dijs cognita 423
Voluptas philosophis exosa 47
Voluptatis cum virtute disceptatio 19

Voluptatē omnia domare 222
Voluptates veræ ex philosophia 65
Voluptatum illecebræ quomodo superandæ 53
Voluptatum solœcismus 64
Votorum vanitas 707
Vrbs beata quę 907
Vulgi appellatio 530
inscitia 717
Vxorem ducere, legibus nemo cogendus 430 431
Vxore quomodo vtendum 103.

X

Xanthippe Socratis vxor 152 157
ξύλον Iupiter 88 137
X, surripuisse dicuntur quasdam & Sigma

Z

Zariaspe oppidum 298
Zenophantes 258
Zenothemis 620
ζύλον vnde dictus 137
Zeuxis pictor 141
ζημία iniuria affectum à τοῦ 81. iniurium à Sigma 75. 81. 85.

PRIMI TOMI INDICIS
FINIS.